

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
חשיעי

היכל
חמישי

אור התורה

מספר

דברים

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלכות
לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים.
שלש רגלים ור"ה ויוהכ"פ.

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נור ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא מנחם מענדל נבג"מ זי"ע

— ארמו"ר ה"צמח צדק" —
מליובאוויטש

חלק שני: עקב — תבא

נעתק מכת"י ויוצא לאור בפעם הראשונה
על ידי מערכת

" אוצר החסידים "

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין (13) ג. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים וחמש לבריאה
שנת המאה להסתלקות הילולא ארמו"ר ה"צמח צדק"

מפתח כללי:

3 ..... פתח דבר מהמזיל

5 ..... מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א

אור התורה

העט ..... פרשת עקב

תרלה ..... פרשת ראה

תתטז ..... פרשת שופטים

תתסז ..... פרשת כי תצא

תתרסד ..... פרשת כי תבא

תתשלז ..... הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א (לד"ה והיה עקב)

תתשלט ..... מראה מקומות

OR HATORAH DEVORIM

Vol. II

Published and Copyrighted 1965, by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HYacinth 3-9250-1

גרסא בגוסס "עורא"
ז"י אריב בן רחל וזוף גובער בן אסתר הגיסה

Printed in United States of America

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובהמשך להנדפס מכבר⁽¹⁾,
הננו מו"ל בזה בפעם הראשונה מכתבי-יד את דרושי ורשימות כ"ק אדמו"ר
ה"צמח צדק" על ספר דברים⁽²⁾.

הדרושים ורשימות של ספר זה נעתקו ברובם מביכלאך⁽³⁾ כתבי-יד
מעתיקים שונים.

* * *

הכתבים שנדפסו בספר זה נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם
ענינים שנרשמו בקיצור ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה אינה
זוה ממקומה, ובפרט שאי אפשר בלא חידוש.

לע"ע לא נמצא תח"י גוף כתבי יד קודש של הצ"צ מדרושים
ורשימות הנ"ל, כי אם העתקות, ומכמה מהם — רק העתקה אחת, ולכן
אפשר אשר גם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני
העמודים ומ"מ שבפנים, חסר התחלת או סיום החצע"ג וכו'.

* * *

כרך זה כולל הדרושים ורשימות הצ"צ על פרשיות עקב — תבא⁽⁴⁾,
על שאר הפרשיות — יופיעו בכרך הבא.

* * *

-
- (1) ע"ד דרושי ורשימות הצ"צ על תג"ך שנדפסו כבר — ראה בהקדמת המו"ל
לאוה"ת ויקרא בהערה 1 שם.
  - (2) מפני סיבות טכניות לא נדפסו לע"ע ע"פ בשלח—פקודי ועל ספר במדבר,
ויופיעו בקרוב.
  - (3) בעיקרם מהביכלאך דברים ח"א וח"ב, כן השתמשנו בהביכלאך היוועים בשם
"בוך באברויסק", בוך דברים — רח"ל, בוך דברים — חן ועוז.
  - (4) על פרשיות דברים ואתחנן — הופיע כבר בשנה זו.

באשר כרך זה מופיע בסמיכות לימי ה'—ו' מנחם אב"י, מדפיסים
אנו בזה, בתחלת הספר, מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א מימים הנ"ל.

* * *

בסוף כרך זה הוספנו מראי מקומות לפסקי תנ"ך, מאמרי רז"ל,
זהר וכו' (נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק).

* * *

מראה מקום להכתבייד מהם נעתקו הדרושים והרשימות של כל
ספר דברים, וכן תיאור קצר של כתבייד אלו — יבואו בסוף כרך
האחרון של ספר דברים.

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי אדמו"ר הצ"צ — ראה בהקדמת כ"ק
אדמו"ר שליט"א לספר אור התורה שמות.

מערכת „אוצר החסידים”

ה' מני"א, אור ליום ו' מני"א, היתשכ"ה, ברוקלין, נ. י.
שנת המאה להסתלקות הילולא אדמו"ר ה"צמח צדק

(5) ה' מני"א — היום אשר בו סיים כ"ק אדמו"ר שליט"א אמירת קיש דשנת
האבלות אחרי אמו הרבנית הצדקנית ע"ה.
ו' מני"א — יום החודש של הסתלקותה.

מכתב כ"ק ארמו"ד שליט"א

ב"ה, יום השלישי, שהוכפל בו כי טוב,
ה' מנחם אב, אור ליום וא"ו מנחם אב, ה'תשכ"ה
ברוקלין, ג. י.

שלום וברכה!

... בעמדנו כימים אלו, אשר הוכמחנו שיהיו ויהפכו לששון
ולשמחה בביאת משיחנו,

(בנוסח הידוע) אע"פ שיתמהמה עם כ"ז אחכה לו בכל יום
שיבוא, וכמס"נ אם יתמהמה חכה לו

— יהי רצון שיהי' כ"ז כמהרה בימינו בקרוב ממש.

וע"פ המובא בכ"מ יש לומר, אשר על ידי שמחכים לו, זה
עצמו מקדים ביאת המשיח, ואלקים יעשה למחכה לו,

שהרי עי"ז מוסיפים ב"זכו", ובמילא מגדילים ומקדימים את
המסוכב — ה"אחישנה".

ויש עוד להוסיף בזה ע"פ פירוש חז"ל: למחכה לו אינן
דדחקין למלה דחכמתא ודייקין לה ומחכאן לה למנדע ברירא דמלה
ואשתמודע למאריהון.

השלישי שחוכפל .. טוב: ראה קידושין (מ, א). אוה"ת להצ"צ בראשית (דף
לג ואילך).

אור ליום: ראה השגת הראב"ד על המאור ריש מ"ט פסחים.

שיחיו ויהפכו: ראה ט"ז שו"ע או"ח ר"ס תקנ"ב.

אם יתמהמה: חבקות ב, ג. וראה סנה' (צו, ב). זח"ג (רעט, רע"א).

עי' שמחכים: זע"ז יומתק בסנה' שם: מחכין — לקבל שכר. ובפרט ע"ס

מרו"ל שמדתו של ה' היא מדה כנגד מדה.

יעשה למחכה לו: ישע"י (טו, ג) ובתרגום שם: דמסבין לפורקנך.

זכו .. אחישנה: סנה' (צח, א) וראה שערי אורה סד"ה יביאו לבוש מלכות.

פירוש חז"ל: זח"א (קל, ב). נתבאר בר"ה ואברהם זקן תרס"ו ואילך.

שמשדלים ומתייגעים לכרך אמתית מלה דחכמתא עד שיודעין
את בוראן — ע"י שמתנכרים על החושך, החושך מכפנים (בשכל
או בהרגש הלב) או מבחוץ (העלם והסתר העולם) — לבטלו, ועוד
יותר — להפכו למסייע, ועד — דאתהפכא חשוכא לנהורא, ואלקים
יעשה — שיהפכו הימים האלו לששון ולשמחה (בביאת משיח
צדקנו).

ומיסוד דתנו השנים עשר — ביאת משיח — ליסוד השלשה
עשר — תחיית המתים —

והרי היום — הוא יום הסתלקותו של האריו"ל החי —

שיקויים היעוד אשר תחיינה העצמות האלה, כל בית ישראל
המה, ע"י אשר יתן ה' רוחו בהם וחי,

ויקויים היעוד — יחיו מתיך, הקיצו ורננו שוכני עפר, וקהל
גדול ישובו הנה, כי כה אמר ה' רגו ליעקב שמחה, והפכתי אבלם
לששון — נאום ה'.

בברכה

מנחם שניאורסאהן

ומיסוד . . עשר : סיהימ להרמב"ם פי חלק.
תחיינה . . המה : יחזקאל לו.
יחיו . . עפר : ישעיה כו, יט.
וקהל . . נאום ה' : ירמיה לא. וראה תוי"א תצוה (פה, א) : נאום ה' . . ע"י אתדל"ת
את ה' האמרת.

לוח המפתחות

ע ק ב

המוליכך במדבר הגדול	תעט	והיה עקב
ועתה ישראל מה	תצא	והיה עקב
ועתה	תק	והיה עקב
שייך לפסוק ועתה ישראל	תקג	והיה עקב
ועתה ישראל	תקה	והיה עקב
איתא בילקוט	תקו	והיה עקב
ביאור על הנ"ל	תקה	ברוך תהי' מכל העמים
ועתה ישראל	תקט	ברוך תהי'
ועתה ישראל	תקט	לא יהי' בך עקר
כי ה' אלקיכם	תקיא	והסיר ה' ממך כל חולי
כי ה' אלקיכם	תקיג	וגם את הצרעה
ארץ הרים ובקעות	תקיד	ויענך וירעיבך
ארץ אשר ה' אלקיך	תקכד	ויאכילך את כו'
ארץ כו' תמיד	תקל	לתורה ע"פ ויאכילך את המן
והיה אם שמוע	תקלא	ואכלת ושבעת
והיה אם שמוע	תקלג	לד"ה ואכלת ושבעת
ונתתי מטר	תקלו	כי לקח טוב
וכתבתם על מזוזות	תקלח	ענין ברכת הזימון
	תקמח	בבה"ז פ' עקב דרע"א א'

ר א ה

להבין שרשי הדברים	תרלה	ראה אנכי
ועשית חג שבועות	תרמב	ראה אנכי
ועשית חג שבועות	תרמח	להבין ביאור הדברים
שלש פעמים בשנה יראה	תרסב	שייך ללק"ת ר"פ ראה
בלק"ת פ' ראה דכ"ט סד"ה	תרסו	עוד לד"ה ראה אנכי
ושמתי כדכד	תרסז	בלק"ת בד"ה ראה אנכי
ושמתי כדכד	תרסח	את הברכה אשר תשמעו
לדרוש וכל בניך בלק"ת	תרעז	והיה כי יביאך
אני לדודי	תרפ	אחרי ה' אלקיכם תלכו
אני לדודי	תרפג	לתורה אחרי ה' אלקיכם
אני לדודי	תרפג	אחרי ה' אלקיכם תלכו
אני לדודי	תרפו	אחרי ה' אלקיכם תלכו
ביאור ע"פ אני לדודי הא'	תשי	בסידור דל"ב ע"ב ד"ה אחרי
שבלקו"ת	תשיא	לתורה אחרי שבסידור
קיצורים והערות לאני לדודי הב'		בד"ה כי תשמע בקול שבלק"ת תשיב
שבלקו"ת	תשטו	כי עם קדוש אתה
ילקוט ויקרא	תשכב	וברכך ה' אלקיך
תתיא	תשכח	ששת ימים תאכל מצות

ש ו פ ט י ם

תתנו	תתנו	שופטים ושוטרים
תתנו	תתנו	שופטים ושוטרים
לא תטה משפט	תתלג	צדק צדק

תתמד	בירושלמי סנהדרין	תתלו	לא תטה משפט
תתמו	לא יקום עד אחד	תתלו	שום תשים
תתנב	ברע"מ פ' שופטים	תתלה	והיה כשבתו
תתסב	על פי שנים או שלשה עדים	תתלה	תמים תהיה
תתסד	לא הביט	תתמא	תמים תהיה
תתסד	ונגש הכהן	תתמב	תמים תהיה

כ י ת צ א

תתקנט	לא תחרוש	תתסט	כי תצא
תתקנט	לא תלבש שעטנו	תתע	כי תצא
תתקסב	גדילים תעשה לך		קיצור מהתורה כי תצא
תתקסז	גדילים תעשה לך	תתפב	שבלק"ת
תתקעז	גדילים	תתפג	ביאור על הנ"ל
תתקעז	כי יהי נער		הערות על הדרוש שבלק"ת
תתקעט	ולא אבה	תתצג	ע"פ כי תצא השני
תתקפא	ולא אבה	תתצד	כי תהיין לאיש
	הגהות ללק"ת ד"ה ולא אבה	תתצו	ענין שנואה
תתקצה	להבין שרש הדברים	תתק	כי תהיין לאיש
תתק	כי ה' אלקיך	תתקז	הוספה לד"ה כי תהיין שבלק"ת
תתרו	לנכרי תשיך	תתקז	הערות על כי תהיין שבלק"ת
תתרח	ארבעים יכנו	תתקי	לא תראה
תתרט	כי ישבו אחים	תתקיא	כי יקרא קן צפור
תתריא	ענין חליצה	תתקטז	ענין קן צפור
תתריג	ענין יבום אשת אח	תתקל	כי יקרא קן צפור
תתריד	והיה הבכור אשר תלד	תתקלד	כי יקרא קן צפור
תתריז	ואם לא יחפוץ האיש	תתקמח	קן צפור
תתרטו	זכור את אשר עשה לך עמלק	תתקנח	כי יקרא
תתריח	הגהות וביאור ע"פ כי	תתקנח	שלח תשלח
תתרכה	ההרים ימושו	תתקנט	כי יקרא קן

כ י ת ב א

תתרכב	שכתוכחה	תתרגל	והיה כי תבא
תתשד	תחת אשר לא עבדת	תתרגל	והיה כי תבא
תתשט	ויקרא משה אל כל ישראל	תתרמו	השקיפה ממעון קדשך
תתשכג	ויקרא משה אל כל ישראל	תתרמו	ביאור ע"פ היום הזה שבלק"ת
	הגהות על ויקרא בכי תבא	תתרנו	את ה' האמרת
תתשכד	שבלק"ת	תתרטו	ישתבח שמך לעד
תתשלד	ולא נתן ה'	תתרטז	האמרת
תתשלה	תקניו עבדת בשמחה	תתרטח	את ה' האמרת
תתשלה	ומל את לבבך	תתרטט	ובאו עליך כל הברכות
תתשלה	ע' לקו"ת משלי	תתרפח	ברוך אתה בעיר
		תתרפט	יצו ה' כו' באסמך
		תתרצ	

אור התורה

פרשת

עקב

פ' עקב

והי' עקב תשמעון כו' ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה"א לך את הברית ואת החסד כו' להבין לשון עקב, הגה ידוע פירושו ענין עקביים דהיינו בעקבות משיחא סוף כל דרגין תשמעון ודאי כי אם לא עכשיו אימתי מאחר שנשמות שבעקביים הן סוף כל המדריגות ואין להם מקום עוד להתברר בשלמטה מהם כמ"ש במ"א, והנה בלשון שמע יש ג' פירושים א' לשון הבנה כמו דבר כי שומע עבדך ובי' לשון אסיפה כמו וישמע שאול כו' והג' ענין מחשבה שעיקר השמיעה במחשבה (והאזון אינה אלא כלי שעל ידה הקול נכנס במחשבתו כו') וכולל ג' בחי' אלו במה שאמר תשמעון ושמרתם ועשיתם פי' ושמרתם עיקר השמירה בפה כמ"ש ערוכה בכל ושמורה כו', כששונה משנה בפה כי תושבע"פ קרינן לה, והטעם הוא לפי כשבא בדיבור התורה משתמרת שלא יתפשט לחוץ באמרו זה כשר וזה פסול הרי נבדל ונפרש הרע מן הטוב ע"י דיבור זה משא"כ במחשבה הרי עדיין יש השכלה להיות הטמא טהור והפסול כשר וכדומה אבל בדיבור נפסק הדין כו', וזהו השמירה שבפה שלא ינקו החיצונים יותר מן המדה הקצובה להם כו' ויש כאן ג' מדריגות מחדו"מ תשמעון הבנה ושמרתם דיבור ועשיתם מעשה והמעשה הו"ע האסיפה והקיבוץ בפועל ממש כו', וכל אלו ישנם במח' עצמה הבנה מח' שבמחשבה שמיעה דיבור שבמחשבה אסיפה מעשה שבמח' כו' ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל עד ובד"ה אני ישינה ולבי ער, וכנגד ג' אלו שהן מלמטה למעלה יומשך עי"ז ג"כ מלמעלה למטה ג' מדריגות הללו והוא מה שאמר ושמר ה"א לך את הברית ואת החסד ואת השבועה כו' כמשי"ת בעז"ה והוא ג"כ ג' בחי' מחדו"מ אלא שבסדר ההמשכה שמלמעלה למטה סדרן מעשה מח' דיבור, כי את הברית היינו בחי' מעשה ואת החסד הוא בחי' מחשבה כי חסד היינו מדה שבלב, וגם פי' ושמר לך את החסד הוא כענין נוצר חסד ונודע שיש בחי' נוצר חסד ובחי' עושה חסד, עושה חסד הוא בחי' מעשה החסד אבל נוצר חסד הו"ע החסד בלבו לעשותו אח"כ וזהו בחי' מחשבה ואח"כ אשר נשבע לאבותיך זהו בחי' דיבור כי השבועה הוא דוקא בדיבור, ולהבין זה למה בעבודת האדם אמר מחדו"מ כסדרן ואח"כ בושמר הקדים מעשה למו"ד.

קיצור תשמעון ושמרתם ועשיתם הוא מחדו"מ"ע וגם בתשמעון נכלל ג' פירושים מחדו"מ"ע שבמח' ועל ידי זה ושמר לך את הברית וחסד ושבועה מעשה ומחוד"ד, רק מלמעלה למטה מעשה קודם כי עשי' לעילא ע' ע"פ ויעש ה' לשרה או י"ל ע"ד אף עשיתיו מרבה בחי' ד' רעו"ד הרבוי בעשי' דוקא ע' ע"פ מי מנה כו'.

(ב) ולהבין זה יש להבין תחלה ענין ההבנה שבשימיעה בעבודת ה' מה היא התבוננות. כתיב שמע ישראל ה' אלקינו כו' בלשון שמע יש ג' פי' הנ"ל לשון הבנה והתבוננות שיתבונן איך שה' אחד כו' מה היא ההתבוננות קא מפרש ואזיל שה' אלקינו ה' אחד והד' רבתי להורות על סדר ההשתלשלות של ה' מאמרות יהי רקיע יהי אור כו', שכולם ממאמר אחד נמשכו ומאמר א' כוללם יחד כמאמר רז"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות כו'. והוא מאמר דבראשית כו' והוא עד"מ כמו המחשבה באדם שכוללת כמה דיבורים שמה שיחשוב ברגע יצטרך לדבר שעה כידוע והרי מח' האחת שקדמה לריבוי הדיבורים שנמשכו ממנה היא אמיתת מקורם וכוללת כולם מראש לסוף גם אחר דברות כו' כמו"כ יובן למעלה שקדם לי' מאמרות מח' א' הכוללת וצופה ומביט עד סוף כו' וגק' מח' שבדיבור כלומר מה ששייך מן המח' אל הדיבור ולא מח' העצמית (יותר נראה שנקראת דיבור שבמחשבה וע' מזה בד"ה כי תצא הראשון) ולכך הד' רבתי להורות שהוא גדלות הדיבור ולא גדלות המחשבה עדיין אמנם מחשבה זו הכוללת יחד גדולה היא בערך לגבי הדיבור (ע' זהר תרומה קל"ב בענין א"ב דא"ל אדון שאומרים בשבת ומשם יובן ענין אתון רברבין וכמ"ש במ"א) ונעשה יחוד אמיתי בו' רקיעים ובד' סטרין שהן ע"י המאמרות כשנכללים במחשבה שבדיבור הוא הדלי"ת דאחד וזהו א"ח דלי"ת כידוע דברוח פיו ית' כל צבאם וכל ריבוי ההשתלשלות דג' עולמות ביי"ע הכל משינויי צירופי אותיות דבר ה' ורוח פיו כי הוא אמר ויהי כו' עד שאין מספר לגדודיו מפני שאין מספר לריבוי צירופי אותיות הדיבור כו'. אבל כל הדיבור כלא ממש חשיב לגבי מחשבה האחת שבמוח ומתבטל הדיבור במציאות לגמרי כשבא ועולה אל המח' הכוללת כו', וזהו שאומרים קדוש ג"פ ע"ש ההבדלה בערך שהוא ית' מאד נעלה על כל ההשתלשלות, דס"ל שית אלפי שני דהוי עלמא ואלף השביעי שיהי' עלי' העולמות הוא רק מח' אחת כו'. וזהו שמע ישראל התבוננות זו אומרים לניצוץ האלקי הנק' ישראל שיתבונן בה'. וי"ל למה דוקא ישראל, אך כי לפי שישראל עלו במח' למעלה מבחי' ומדריגת ד' רבתי שהוא נק' מח' תתאה המקור לדיבור אבל ישראל עלו במח' היינו בבחי' מח' עילאה והיינו גדלות המח' פי' קודם שתבא המח' לאותיות הדיבור אלא מחשב מחשבת שכלו כמ"ש במ"א, והיינו אמרם בראשית נמי מאמר הוא פי' בראשית שהוא השכל מצד עצמו אינו מאיר בבחינת אותיות אך מצד שצ"ל מקור לדיבור גם בראשית נמי מאמר הוא לבוא בבחי' אותיות המחשבה. וכשארז"ל ישראל עבמ"ת הכוונה באמרם עלו על גדלות המח' הנ"ל, והיינו כמ"ש במדרש ע"פ אהור וקדם צרתני שקדמו הנשמות אלקי במח' קודם ליו"ד מאמרות כמ"ש במ"א, והנה באמת אין ערוך כלל בין עצמות כח המחשבה שכלי לאותיות המח' שבאים לדיבור שהרי אנו רואים שהשכלת שכל אחד יחשב במחשבה בכמה אופנים והכל שכל וענין סבא אחת לכד כו' מפני שהאותיות שמחשב הם רק בחי' לבוש לבד כמ"ש במ"א. וגם עוד זאת צריך שיבא השכל לידי מדידה והתחלקות בצירופי אותיות המח' וגק' שכל מורכב משא"כ כמו שהשכל הוא בעצמותו הוא פשוט בלתי הרכבה כו', ואין להם ערך זע"ז כלל. ועד"ו יובן למעלה באחד אמת דגם ביטול הו' רקיעים וד' סטרין בדלית רבתי הנ"ל ונעשה מח' א' ה"ז מח' שבדיבור ואין לה ערך עם עצמות המח' קודם

שתבא לידי צירופי אותיות עדיין שאין בה מדידה והתחלקות כלל ואינה מורכבת אלא פשוט בתכלית כו' וזהו לפני אחד מה אתה סופר פי' לפני אחד ד' הנ"ל דהיינו בעצמות המחשבה מה אתה סופר כי אין שם עדיין התחלקות ספי' אורות בכלים מכלים ולבושים שונים אלא הוא ית' אחד פשוט בתכלית הפשיטות ולכן אומרים שמע ישראל דוקא איך הוי' אלקינו הו"ע ישראל עבמ"ח ואח"כ הוי' אחד מה שבמאמר אחד יכול להבראות כו' כנ"ל.

קיצור ענין שמע ישראל ההתבוננות איך הוי' אלקינו מה שישראל עבמ"ח וענין הוי' אחד ד' רבתי.

ג) אך לפי"ז צ"ל כיון שישראל עבמ"ח זו שלפני אחד ונאמר עליהם אז והי' מספר בניי כו' אשר לא ימד ולא יספר איך ירדה בגוף שנלקח מד' יסודות ממאמר נעשה אדם כו'. הרי ירידה זו כמו היורד מאיגרא רמה לבירא עמיקתא ממש כו' אך הענין הוא דירידה זו צורך עליה היא (עמ"ש בד"ה מי מנה ובד"ה את שבתותי תשמרו ובד"ה וישב יעקב ובד"ה זכור ושמור בדב"א נאמרו ובד"ה מה טובו ובד"ה ושמתי כדכד ובד"ה שבת שבתן ובד"ה שחורה אני ונאווה דרוש השני ובד"ה אשריה להוי' כי גאה גאה ובד"ה ועתה יגדל נא ובד"ה אם בדרכי תלך בתו"א פ' וישב) בהיות כי הנה יש עוד מדריגה שלמעלה מבחי' מחדומ"ע והוא העולה על כולם והוא רעו"ד והוא נקודת הלב שהוא הרצון המקיף את השכל והמחשבה וכלא חשיבא לגבי הרצון כידוע וכשהגשמה אלקית מתפעלת באהבה בכל מאדך שהוא הרצון כמשי"ת בעז"ה ע"י התבוננות אחד אז היא עולה לידי עילוי יותר מכמו שהיתה במקור חוצבה כשעלתה במח' מפני שמעוררת בזה הרצון בחי' רצה"ע ג"כ ונק' בזהו רעדכ"ר רצון של כל הרצונות ובלה"ק נק' רצה"ע כי רצון התחתון הוא אשר נולד מן השכל כו'. ועמ"ש במ"א בענין ד' בחי' אחותי רעיתי יונתי תמתי, וכדי להבין היטיב איך ירידה צורך ע"ג' הוא יש להקדים תחלה הקושיא הידוע על מאמרם ז"ל על דרמי קראי כתיב ואספת דגנך כו' וכתוב ועמדו זרים ורעו צאנכם כו' ותירצו כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כו' והלא בפ' והי' אם שמוע כתיב בכל לבבכם ובכל נפשכם ואיך יתכן לקרותם אין עושין רש"מ כשיהי' להם מס"נ בכל לבבם ונפשם כו'. והתירוץ על קושיא זו ידוע בשם הה"מ ז"ל דבפ' ראשונה כתי' בכל מאדך ובפ' והי' לא נזכר בכל מאדך ע"כ נקראו אין עושין רש"מ ועמ"ש מזה בד"ה והתהלכתי בתוכם. ויש להבין הטעם לזה דהנה יש לדקדק לשון רצונו של מקום מהו בהיות כי מקום ז' רקיעים והארץ וד' סטרין כו' הוא בחי' ממכ"ע וכתי' הנה מקום אתי כו' שבטל המקום לגבי סוכ"ע שלמעלה מן המקום ולכך נק' סוכ"ע מקומו של עולם ואין העולם מקומו כו' כי הוא טובב ומשפיע להיות המקום כו' וכמ"ש במ"א וזהו הוי' אחד אה דלי"ת הנ"ל הוא אותיות המחשבה עם הדיבור נמשך ע"י ד' אותיות הללו דשם הוי' יו"ד צמצום ה' התפשטות ו' המשכה ה' התפשטות מבחי' סוכ"ע הוא מח' עליונה שלמעלה מד' רבתי וצריך להמשיך שיהי' הוא ית' מקומו ש"ע להוות המקום דז' רקיעים וד' רבתי הנ"ל וזהו שאומרים שמע ישראל שעלה במח' עליונה שיומשך משם להיות הוי' אחד טובב וממלא (וזהו הנק' עושין רש"מ ואעפ"י שגם בלא"ה נמשך מבחי' ואתה מחיה את כולם אך הנה כתיב ביום ההוא

יהי הוי' אחד כו', וארז"ל אטו האידנא ג'או אחד הוא וכמשנ"ת בתו"א בד"ה וארא אל אברהם שבזמן הגלות אין נראה ית' בהתגלות כו' ולכן נכתב בשם הוי' ונק' בשם אד' אבל שיומשך גילוי שם הוי' זה עושינן רש"מ וכענין כי א"ל דיעות הוי' כמ"ש בד"ה מזמור לתורה ובד"ה לעשות הישר כי חיות העולמות יש מאין מבחי' הארה בעלמא שהוא בחי' מל' הנק' מקום כמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו אבל צ"ל המשכה מבחי' עצמותו בבחי' מל' וזהו נק' יחוד קובה"ץ ונק' עושינן רצונו ש"מ, וזהו וצדיק יסוד עולם שממשיך גילוי היסוד שלמעלה היש והדבור כ"ח כמ"ש בד"ה אני ישנה וגם כמ"ש בד"ה לבאר ענין ית"ב ההפרש בין המשכת החיות שבימי החול ובין ההמשכה בשבת והמשכה זו זהו ע"י שממשיך כן בנפשו הגילוי כמ"ש בד"ה וארא הנ"ל) ויחוד זה נעשה בק"ש ע"י אתעדל"ע באמרו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך דהיינו האהבה והתשוקה שנולדה מן ההבנה והשכל שבשמע ישראל כו', ואיך שהוא סתוב וממלא כו', ונעשה עי"ז היחוד בבחי' פב"פ פי' כי בלתי האהבה לה' או כל עיקר מהותו קשור בעניני עוה"ז בבחי' פנים שלו ולעבודת ה' אין לו שום פנימיות רק חיצונית ואחוריים מצות אנשים מלומדה כו' ובג"ש כי פנו אלי עורף כו', פי' הגם שיפנו אלי ממש, בתפלה שבלב ובתורה אבל אינו מפנימי' הלב כ"א בבחי' אחוריים וחיצוניות לבד וכמו"כ הקב"ה פונה אליו בבחי' אחוריים דשם אלקים להסתיר ולהעלים אור האלקי כו' ה"ז בחי' אב"א (עמ"ש בד"ה וארא הנ"ל ומ"ש בד"ה כי ההרים ימושו ומ"ש בד"ה אני ישנה איך הגלות נק' שינה בין לגבי ישראל שהעבודה רק ע"ד היינו כחולמים ובין בהמשכה מלמעלה בבחי' אותותינו לא ראינו ועד"ז ג"כ ההפרש בין עושינן רש"מ ובין כו') אבל ע"י אהוי"ר נחזרים פב"פ פי' שבחי' הפנים ועיקר מהות הנפש קשורה בעבודת ה' לדבקה בו ית' בכל לב ונפש ולמאוס בכל רצונות נכריות וזרות זולתו ית' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו', פי' גם לג"ע העליון ותחתון הנק' שמים לא חפצתי רק כלה שארי ה'בבי אליך דוקא למהו"ע ית' שלמעלה מד' רבתי הנ"ל להיות כי נשמה האלקית עלתה במח' עליונה ע"כ תשוקתה להכלל במקור חוצבה כו', ולזה נולד בלבבו ע"י ההתבוננות דשמע ישראל כנ"ל וזהו ואהבת ב' פי' א' לשון צווי ע"י יגיעה בהתבוננות והב' שתבא ממילא היא בכל מאדך שית' בעז"ה, וע"כ נק' פב"פ כי מאחר שלעניני עוה"ז אין לו שום פנימית רק חיצוני' ואחוריים כמאן דשדי בתר כתפינן כו', ובלשון הגמ' תורתך קבע ומלאכתך עראי כו', שעל כרחו יעסוק במו"מ וכדומה מפני ההכרח קיום הנפש כו', ולה' הוא פונה כל עיקר פנימיות שלו הרי כמו"כ מלמעלה למטה פונה ה' אליו בבחי' פנים שלו כמ"ש יאר ה' פניו אליך כו' מבחי' סוכ"ע הפנימי' דשם הוי' ולא החיצוני' הנמשך להוות המקום בדיבור כו' וה"ז היחוד עליון דכנס"י בבעלה סוכ"ע פב"פ נעשה ע"י אהבת בס' לבבך בשני יצרך לאכפייא כל הרצונות הזרות כנ"ל ובכל נפשך באהבת תשוקתה במקור חוצבה תדבק מחשבה במח' דיבור בדיבור כו' (וזהו עושינן רש"מ, אך פי' עושינן רצונו שממשיכים שיהי' לו רצון להוות בחי' מקום ומזה יובן מעלת רע"ד רצון).

קיצור ענין הירידה צורך עלי' כי רעו"ד למעלה ממחדו"מ וכדי להבין ענין רעו"ד יקדים פי' עושין רש"מ והיינו ע"י בכל מאדך דוקא והענין כי פי' מקום מעלה ומטה וד' רוחות הוא ממכ"ע. וצ"ל המשכה מסוכ"ע בממכ"ע וזהו הוי' אחד ויחוד זה ע"י ואהבת שהוא יחוד פב"פ שלא להיות כי פנו אלי עורף ועי"ז יאר ה' פניו אליך, וזהו נק' עושין רש"מ כי יחוד הנ"ל זהו אמיתת רצונו כמ"ש בסש"ב פמ"א והיינו שנתאוה להיות לו דירה בתחתונים, וזהו ע"ד ביום ההוא יהי' הוי' אחד שעכשיו ג"א כמו שאני נכתב אני גק' כו', וכן בענין כי א"ל דעות הוי' לעשות הישר וגם כענין ההפרש בין אותותינו לא ראינו ובין כי עין בעין יראו כו'.

ד) והנה התשובה היא הגורמת שיהי' החזרת פב"פ כנ"ל וכמ"ש השיבנו ה' תחלה ואח"כ נשובה אליך פב"פ דהיינו שגם אם הם בבחי' ריחוק יש כח בתשובה להחזירם פב"פ ונמצא יש כח רב בתשובה ולמעלה מיחוד עליון עד שיגרום היחוד כו', (ובד"ה כי ביום הזה יכפר עליכם דרוש השני, ובד"ה שובה ישראל עד מבואר כי פי' תשובה היינו החזרת פב"פ ובד"ה מה טובו נת' שירידת הנשמה להתלבש בגוף זהו שיבא לבחי' תשובה כו') והטעם יובן להיות כי הנה אהבה בכל מאדך הוא אהבה בלתי מוגבלת כי לשון מאד הוא בלי גבול, וביאור הדבר ידוע שהוא מה שלא יכול הלב והשכל להחזיק את האהבה מפני תגבורת האהבה ותשאר האהבה בבחי' מקיף על הלב והשכל כידוע וזהו שבע"ת גדולים מהצדיקים כי הגם שנשמות הצדיקים היו נהנין מזיו השכינה במח' עליונה שלפני אחד כנ"ל, הרי כל עיקר השכל והמחשבה כל"ח לגבי הרצון הנק' רעדכ"ר כנ"ל עד"מ באדם התחתון נקודת הלב למעלה משכלו ומחשבתו הוא וכמ"ש במ"א באריכות ע"פ ואתה הרם ידך ונטה את מטך כו', והענין הוא כי עד"מ בחי' מח' דו"מ הם נמשכים זמ"ז בדרך השתלשלות בסדר והדרגה עילה ועלול שהרי הדיבור הוא גילוי המח' ממש שמה שחושב מפרש בדיבור נמצא מעצמות המח' נמשך בדיבור והוא בחי' גילוי ההעלם וכן גם ערך העשי' לגבי הדיבור כמו ערך הדיבור לגבי המח' כי פי' עשי' היינו כח המעשה שיש ביד לעשות שהוא כח רחגי וכן דיבור ר"ל כח הדיבור שבנפש לדבר כו' אבל ערך המח' לגבי מה שלמעלה מבחי' המח' אינו בסדר והדרגה מהערך שמהעלול לעילתו כי מחדו"מ נק' רק לבושי הנפש שאפי' מח' הוא רק לבוש הנפש רק שהוא לבוש הפנימי והרי הלבוש אינו מערך העצמות ולא שייך בזה ענין עילה ועלול כי עו"ע לא שייך רק בדברים שהן ביחס וערך אחד כו', ויובן זה ג"כ בלבושי נה"ב לגבי הנה"ב • ומזה יובן ג"כ בלבושי נה"א לגבי הנה"א • ואח"כ נשכיל מזה הנמשל למעלה, פי' עד"מ בנה"ב שיש לה הג' לבושים הנ"ל מחדו"מ והבחי' העיקרית הנעלה מהם היינו כמו אדם לומד חכמות בשביל שיחכם ויהי' חכם כו', (ויחפרנס מחכמתו כמו הרמב"ם והרמב"ן שנתפרנסו מחכמת הרפואה) או עוסק במו"מ ומתחכם בו בשכלו שירויח

שהוא בבחי' אחר אבל יאר ה' פניו אליך היינו גלוי בחי' פני' ממש. והוא למעלה ג"כ מבחי' עלה במחשבה שגם עצמות המחשבה הוא רק לבוש כו' וכדלקמן.
 הנה"ב : שם : הנה"ב עצמה.
 הנה"א : שם : הנה"א עצמה.

זהו הלבוש הא' של הנה"ב שהוא לבוש המח' וענין לבוש הדיבור הוא מה שמדבר במו"מ ולבוש המעשה הוא שעושה איזה מלאכה או נוסע לקנות ולמכור הכל כדי שירווח דעביד לגרמיה. ג' בחי' אלו נק' לבושים לבד של נה"ב שמתלבשת בהם הנפש לחשוב מחשבות ההם ולדבר ולעשות בכדי לפעול המכוון העיקרי אבל הבחי' העיקרי הנעלה מהם הוא הבחי' רצון שהוא בחי' נקודה של פנימיות הלב שהוא הרצון העצמי שאוהב א"ע ורוצה שיחי' כו' שזה נעלם בלבו והוא בחי' עצמות ומה שהוא עוסק במחדו"מ הם רק הלבושים של הנה"ב שהעיקרית והעצמי' היא הנקודה הפנימי' הלב שבהעלם שהוא הרצון העצמי שיחיה * וכמו"כ בנה"א ענין רעו"ד הוא פנימיות נקודת הלב שלמעלה מבחי' מחדו"מ ולמעלה מהשכל. וכמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב פ"ב. וגילוי בחי' זו נמשך ע"י הירידה בגוף ונה"ב שעי"ז יבא לבחי' תשובה מעומקא דליבא בחי' ממעמקים קראתיך מחמת שהי' רחוק בתחלה מאד נתגבר בו האהבה עד שלא תכילנו הלב וכמ"ש ע"פ יונתי בחגי הסלע כו'. ועי"ז דוקא הראני את מראיך בבחי' אור חזר וכענין אעשה לו עזר כנגדו שהעזר נמשך מבחי' כנגזו כו'. וזהו הירידה צורך עלי' וזהו"ע עושין רש"מ פי' שעי"ז מתעורר למעלה ג"כ בחי' מקיף לב העליון הנק' רש"מ פי' כי כדי שיהי' הוא ית' מקומו של עולם סובב וממלא כנ"ל צריך שיהי' לו רצון בזה הנק' כתר ואותו הרצון הוא אמיתית המקור להיות סובב ומשפיע למקום ונק' רצונו של מקום כו' בחי' כתר דו"א כו' וישראל עושין רצון זה ר"ל שממשיכים ליהיות המשכת רצון זה וכענין המבואר בפי' שאמר ונעשה רצונו ובפי' עושי דברו בד"ה בשעה שהקדימו והיינו כי מצד עצמותו ית' הוא למעלה מבחי' רצון להיות כי גם הרצון הוא בחי' התפעלות ומאחר שיתפעל לרצות זה ולא זה הרי מוכרח שמורכב הוא באותו הרצון כו' ובו ית' לא יתכן שום בחי' הרכבה כי הוא אחד פשוט בתכלית הפשיטות וכמ"ש אני הוי' לא שניתי וכידוע, אלא הענין הוא שבחי' הרכבת אותו רצה"ע הוא בא ונמשך מבעל הרצון בבחי' צמצום גדול ולכן רצון אותיות צנור שהוא רק בחי' צנור לבד והוא המשכת הקו"ח שעל ידי זה הצנור יומשך הרצון וכמו שנמשך החכמה ע"י צמצום כדאמר ר' ישמעאל כה"ג יה"ר מלפניך כו' והיינו ג"כ ענין עושין רש"מ פי' שממשיכים מבעל הרצון ע"י צמצומים שיהי' לו רצון להיות מקומו של עולם כו'. אבל קמיה בעל הרצון אין שום שינוי בין קודם שנבה"ע בבחי' ממלא וסובב לקודם לכן כו' וזהו הנק' ג"כ רעדכ"ר פי' בעל הרצון שממנו נמשך הרצון למקום ע"י תשובה דוקא מטעם הנ"ל ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת כשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון פ"ד שבחי' המשכת הכתר למעלה נק' ביטול רצון כביכול שיבטל רצונו העליון ב"ה שהוא בלתי סוף ובלתי תכלית להיות לו רצון בתומ"צ כו'. וזהו"ע בעטרה שעטרה לו אמו שבחי' העטרה והכתר המשיכו כנס"י ע"י שהקדימו נעשה לנשמע כו' ע"ש. ועד"ז ע"י בכל מאדך דוקא עושים וממשיכים רצונו של מקום כו'.

קיצור תשובה הוא החזרת פב"פ כי בכל מאדך בלי גבול זהו רעו"ד שלמעלה ממחדו"מ שהם רק לבושים ורעו"ד זה נמשך ע"י הירידה למטה. ועי"ז

ממשיכים ועושים רצונו של מקום הוא הכתר שכדי שיהי' ברוך המקום כנ"ל צ"ל תחלה המשכת הרצון לזה ורצון אותיות צנור וזהו בעטרה שעטרה לו אמו, ולזה הי' ירידת הנשמות ממח' עילאה לצורך עלי' לבחי' רעו"ד ועי"ז הי' יחוד פב"פ.

ה) וזהו והי' עקב תשמעון כו' ושמר ה' לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך, וענין הברית והשבועה לאבות הוא על נתינת הארץ שהיא חביבה כמ"ש ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה וגם יש לפרש שהברית הוא תורה כמ"ש זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור תילים סי' ק"ה והכל א', וכי' נמשך ע"י הברית אשר כרת את אברהם כו', ולהבין תחלה ענין ואת החסד כו', דהנה כתי' בתילים כ"ה זכר רחמיך וחסדיך כי מעולם המה, פי' כי הנה אצלו ית' לא שייך לומר שהוא רחום וחסדן כו' כמאמר לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין כו', ולא מכל אינון מדות כלל, וביאור הדבר ידוע ומבואר ג"כ עפ"י הנ"ל שאוא"ס ב"ה מצד עצמותו ומותו הוא פשוט בתכלית ואינו בבחי' הרכבה בשום ספי' לא בכתר שהוא רצון ולא בחכ' וזהו חכים ולא בחכמה ידיעא כו', אך ע"י צמצומים הוא נמשך ובא לידי רצון או חכמה כנ"ל וצריכים לעורר את העצמות שיהי' יורד ונמשך ברצון או בחכמה וכדומה וזהו זכר רחמיך ה' וחסדיך פי' תזכור לעורר עצמך למדת רחמים ולמדת חסדים דהיינו שתקרא רחום ותנון בבחי' אצי' בי"ס אורות וכלים כידוע והן הנה יגמדה"ר שהן רק לעורר המשכת העצמות כמ"ש ויעבור ה' ויקרא פי' שקרא אותם מן העלם העצמות שיבואו לידי גילוי להקרות רחום וחסדן ממש בגילוי האצי' והוא ע"י כריתות ברית כמשי"ת בעז"ה אבל מצד עצמות א"ס ב"ה הוא חכים ולא בחכ' ידיעא כו' ולא מכא"מ כלל, וזהו זכר רחמיך וחסדיך אשר מעולם המה בהעלם בבחי' העצמות שיבואו לידי גילוי כנ"ל (א"כ מפרש מעולם לשון העלם ור"ל מה שהם בבחי' העלם בשרשן כענין ע"ס דעקודים הנק' ע"ס הגנוזות וצריך להמשיכן מהעלם אל הגילוי ועמ"ש סד"ה כי ביום הזה יכפר בענין ונצבת על הצור כמו בהצור יש האש בכח ולא בפועל כו' ע"ש, וכן פי' ברבות ע"פ גם את העולם נתן בלבם לשון העלם וכמ"ש בלקי"ת פ' במדבר בד"ה והי' מספר בני' יעו"ש, גם יש לפרש באופן אחר כי מעולם המה שהם שייכים להיות התהוות בחי' עולם אבל מצד עצמותו ומותו לא שייך בחי' אלו כלל וכ"מ בוח"א דל"ז ע"א ובוהר פ' שמיני דל"ח ע"א ואפ"ל שהחסד הוא הממשיך היחוד פב"פ וכענין אהרן איש החסד נק' שושבינא דמטרוניתא וכמ"ש בזהר פ' ויקרא דף ז' ע"ב בפי' הפסוק ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא ואיש דא קוב"ה אשר יקח את אחותו דא כנס"י וכ"כ למה חסד הוא חסד הוא ודאי, ובמק"מ פי' שהוא כמ"ש בזהר פ' אחרי דע"ז ע"ב אתא חסד ופריש לון עד חסד הוא ודאי דחבר לון כחדא ואפ"ל עדמ"ש בזהר פ' בלק דקצ"ג ע"ב ע"פ אתה כהן לעולם על דברתי כו' וכן ברע"מ פ' עקב דף רע"א סע"א שבחי' חסד הוא הממשיך האור והשפע מג"ר בבחי' מל' כו' ואף כי נאמר כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו שבנין המל' הוא מהגבורות כדי שיוכל להיות התהוות היש ודבר נפרד וכמ"ש בסידור ע"פ זה שהוא כמשל התחלקות הקול בה' מוצאות הפה הוא ע"י ה"ג מנצפ"ך מ"מ אח"כ העיקר הוא והוכן בחסד כסאו כדי שיומשך ביטול היש ועמ"ש סד"ה שובה ישראל עד בענין כי עמך הסליחה למען תורא ומ"ש בד"ה אד' שפתי

תפתח בענין האלף שממתיק הדין ונמשך מאלף דאנכי כו', ומ"ש ע"פ ע"פ שני עדים יקום דבר והיינו שכדי להמשיך הביטול בהיש הגשמי צ"ל מקור ההמשכה ממקום גבוה מאד נעלה וזהו חסד הוא ודאי והוא מה שארז"ל פ' עקב בשני אריסין שזקף לה הקב"ה חסד ורחמים כו' כענין מארז"ל גדולה גמ"ח יותר מן הצדקה שהצדקה הוא רק לעניים וגמ"ח הוא בין לעניים בין לעשירים כי הצדקה הוא די מחסורו וענין די מחסורו נמשך משם שדי שממנו נמשך די הסיפוק כו', אבל החסד בויתור רב ושרשו מא"א בחי' ורב חסד ולכן החסיד גבוה מהצדיק וכמו שהחסד הוא יותר מהצדקה, ולכן ארז"ל איזהו חסיד המתחסד עם קונו כו' ועמ"ש מזה ע"פ מי יתנך כאח לי, שהו"ע ואיש כי יקח אחותו דהיינו ע"י החסד שלא זו מחבבה עד שקראה אחותי שהן שוין בקומתן ע"ד תרין רעין כו', נמצא העולה מזה שבחי' החסד עליון הוא הגורם שיהי' כנס"י עם הקב"ה פב"פ בבחי' גבוה ונעלה כו', וכמ"ש במ"א בפי' אחות שהוא לשון איחוי אלכסנדרית שתופר ומחבר הב' חתיכות עד שהיו לאחדים ממש כך הו"ע אחות בחי' כי א"ל דיעות ב' דיעות שמלמעלה למטה כו' ומלמטה למעלה שוין ומתאחדין יחד ממש וזהו בן פורת יוסף אותיות תופר כו', ותיבור זה הוא ע"י החסד וע' זהו בלק דף ר"ד ע"ב בענין בקר דיוסף ובפ' קרח דקע"ו ב' ע"פ בקר ויודע ה', וזהו ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד כו', ועוד יובן ענין החסד איך שהוא בויתור רב ממ"ש ברבות בראשית ר"פ כ"ב ע"פ והאדם ידע שויתר לו עמ"ש כי ביום אכלך ממנו מות תמות שיהי' יומו של הקב"ה אלף שנה כו', וע' מזה ברבות פ' מסעי עוד באריכות יותר והוא כדי להיות והאדם ידע את חוה דפי' בזהו שהוא מ"ש ומלאה הארץ דעה כו', והנה לפי משנ"ל שהברית והחסד הוא על נתינת הארץ א"ש ענין ברית וחסד עפ"י המבואר בלק"ת פ' עקב בד"ה ואכלת ושבעת בענין ברכת הארץ שיזכיר * בה ברית ותורה כו', גם ברית וחסד י"ל שהן בוקר דיוסף ובקר דאברהם המבואר בזהו פ' בלק דף ר"ד סע"א.

קיצור וזהו"ע ושמר ה' לך את הברית ואת החסד, ע"ד זכר רחמיך חסדיך כי מעולם המה, כי לאו מכל אינון מדות איהו כלל וע"כ מבקשים זכור כו' והחסד גורם יחוד ו"ה, ואיש דא קוב"ה כי יקח אחותו דא כנס"י חסד הוא כי ע"פ שני עדים יקום דבר שבתחלה בנין המל' מהגבורות אבל העיקר הוא החסד, אתה כהן לעולם על דברתי כו', והחסד וויתור רב כמ"ש ברבות בראשית ר"פ כ"ב והיינו להיות אחותי לשון איחוי וזהו בן פורת יוסף אותיות תופר והיינו ענין את הברית ואת החסד בקר דיוסף הנמשך מבקר דאברהם.

ו) והנה כדי להיות זכר רחמיך חסדיך הוא ע"י תשובה מעומקא דליבא דוקא שמעוררים בה בחי' רעדכ"ר כנ"ל ואז נמשך הרצון ממנו להקרות רחום וחנון כו' ובאמת התשובה אינה אלא סיבה גורמת לזה והעיקר הוא שיש מקום לזכירה זו מצד עצמותו ית' ע"י ענין כריתות ברית והוא ע"י התורה שנקראת ברית כמ"ש ה' אלקינו כרת עמנו ברית בחורב כו' ר"פ ואתחנן ה' ב' וס"פ כי תבא מלכד הברית אשר כרת אתם בחורב ובילקוט פ' בא רמז קצ"ה ואין ברית

אלא תורה שנאמר אלה דברי הברית וע' באוה"ח פ' ואתחנן שם ובהרמב"ם סוף הל' מילה, והטעם שנק' התורה ברית הוא כי הגה כריתת ברית הוא ע"י שמפרידים דבר א' לשנים ויעברו שניהם בתוך הגזרים כמעשה כריתת ברית דאברהם שעבר בין הגזרים וכמ"ש ג"כ בירמי' סי' ל"ד י"ט אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריו כו' כלומר להיות שניהם עוברים תוך גוף אחד להיות לאחדים בלתי יפרדו לעולם. ועמ"ש מזה ע"פ אתם נצבים כו' לעברך בכרית כו', והנמשל מזה יובן למעלה כמ"ש אות היא ביני וביניכם כלומר התורה בחי' ממוצעת שאו"א"ס ב"ה וישראל מתחברין ומתדבקין בה והיו לאחדים ממש וכמ"ש אנכי עומד בין ה' וביניכם כו' פי' אנכי מי שאנכי הוא כתר עליון מחבר ישראל לעצמות או"א"ס ב"ה והיינו עומד כו', וביאור זה הו"ע ההלכות שהן גילוי רצונו ית' זה כשר וזה פסול כך רצונו וכך אין רצונו ועד"ז כל התורה הן רק גילוי רצונותיו ית' ולטעם זה נק' הלכות ע"ש הימ"ז כמ"ש הלכות אלי כו' הליכות עולם לו וכדומה דהיינו שהולך ומתגלה עצמות הכתר הנק' רעדכ"ר בהלכות הנגלות לנו בגילוי רצון כו', ואנכי העומד כו' בין העלם הרצון לגילוי הרצון הוא משה שע"י ניתנה התורה כידוע והנה ע"ז אמר דוד בפיקודיך אשיחה ואביטה אורחותיך פי' כי ההלכות נקראו דרך ואורח כמ"ש ארחות הוי' חסד כו' דהיינו ענין השביל של הילוך כתר האמיתי רעדכ"ר בהלכה זו הנגלית לנו והיינו בפיקודיך אשיחה ואביטה ואשיגה האורח והשביל שאתה או"א"ס ב"ה בעצמותך הולך בה ומתגלה כו'. וכמו שהדרך מחבר עיר א' עם וולתה שיבואו ויתחברו זב"ז כן ע"י הלכות התורה מתחבר עצמות או"א"ס ב"ה עם כנס"י שיתחברו כו', והוא הברית להיותה כרותה לשנים ראשה הא' אחוזו וקשור בעצמות או"א"ס וסופה מתפשט ונגלה לתחתונים כו', וכן המצות יש בהם ב' בחי' שהרי הם עצמן נעשים מדברים גשמיים ובהם נמשכים תר"ך עמודי אור דכתר עליון, ולכן ברית עם הכולל בגימ' תרי"ג ועמ"ש ע"פ עוטה אור כשג'מה בענין שהתורה היא הממוצע המחבר א"ס עם העולמות והממוצע יש בו מב' הבחי' והיינו ענין פנימי התורה וחיצוני התורה כו'. (ולכן קשרו להם שני כתרים א' כנגד נעשה זא' כנגד גשמע היינו כנגד ב' הבחי' הנ"ל שבכתר הא' דבוק במאצילו והבחי' הב' נעשה שרש וראש להנאצלים וכן בכל עולם). וזהו מארז"ל כשישראל עושין רש"מ כתיב בהן לא ימד ולא יספר כי אחזים וקשורים בעצמות הכתר שלפני אחד מה אתה סופר כו' וגם ע"י לימוד ההלכות הנה בזה עושין לו רצון ביגמדה"ר כנ"ל מפני שעושין לו שבילין ואורחין כו', ונמצא עתה מובן שע"י ב' דברים הללו תשובה ותורה גורמים סיבת החזרת פב"פ וסיבת החזרה יש בזה כח גדול יותר מהיחוד עצמו. דבאמת יש להפליא איך יוכל להיות יחוד פב"פ מצ"ע בלתי כח היותר נעלה דהרי ענין פב"פ הוא ע"י העלאת מ"ן מעורר המשכת מ"ד דהיינו בלשון הוהר הוא שאתעדל"ת גורמת אתעדל"ע ואיך ה"ז ביכוחת האהבה מצומצמת של הנברא לעורר את האהבה שבבחי' אצילות מלמעלה למטה שהוא בבחי' א"ס והלא אין ערוך כלל בין בורא לנברא עד שיהי' ביניהם השתוות וערך שיתפעל באהבה כו', אלא הענין הוא היתעוררות זו מלמעלה אינה מצ"ע כ"א מחמת אור כתר עליון הנק' רעדכ"ר הנ"ל שממשיך רצון בהתעוררות זו להאיר פני הוי' אל כנס"י (וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה דרוש השני פ"ב בפ"י כי על

כל כבוד חופה שהחופה הוא המקיף והסובב זהו הנותן כח ועוץ לאתעדל"ת להיות תלוי בה אתעדל"ע כו' וזהו כחתן יוצא מחופתי יעו"ש פ"ג וע' בהביאר ע"פ ואתחנן פ"א ובד"ה ביום השמע"צ דרוש השני פ"ה) וכן מלמטה שיוכלו כנס"י להחזיר פניהם לה' בבחינת פנימיות כנ"ל הוא ג"כ מצד כח הכתר שמחזירים פב"פ וכמ"ש השיבנו ה' ונשובה כו' פי' השיבנו שלא להיות בבחי' פנימי בעוה"ז ונשובה בבחי' פנים א"יך כי יאיר פניו הוי' אלינו בבחי' פב"פ ממילא כנ"ל, והטעם שיש כח גדול לכתר זה הוא לפי שכריתות ברית הוא ע"י התורה והתשובה גורמת לזכור הברית כנ"ל, וזהו ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד היינו בחי' הכריתות ברית שהוא בחי' כתר משם נמשך החסד שיהי' יחוד העליון שזהו ע"י החסד כנ"ל וענין אשר נשבע לאבותיך י"ל שזהו ענין היחוד עצמו וכמ"ש בזהר פ' מקץ ר"ד ע"ב ע"פ ובשמו תשבעו שבעה ושבעה מוצקות ואינן חד דהיינו חיבור ד' בחי' דו"א גו' בחי' דמל' כמ"ש במק"מ שם וזהו אשר נשבע הוי' לאבותיך לתת להם כימי השמים על' הארץ ונמצא אחר כ"ז יובן היטיב תירוץ של הרב המגיד ז"ל דמפני שלא גז' בכל מאדך בפ' והי' לכך נאמ' ואספת דגגך כו' דהיינו כשאין עושין רש"מ לעורר בחי' רעדכ"ר לא יוכלו לעורר באהוי"ר יחוד פב"פ לפי שעיקר סיבת כח החזרת פב"פ הוא ע"י התשובה דבכל מאדך ובוהר וארא דכ"ז ע"א משמע דבכל לבבך זהו חו"ג דו"א ובכל נפשך הוא מל' ובכל מאדך זהו בינה יעו"ש, והיינו כי יחוד חו"ג עם מל' זהו נמשך ע"י הבינה שבה התגלות עתיק וכנוד"ע מענין בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וכמ"ש בזהר ר"פ וארא דף כ"ב ע"א או ע"י מי שתורתו אומנתו וכמאמר רשב"י אפשר אדם חורש כו' תורה כה תהא עליה כו' אלא כשישראל עושין רש"מ מלאכתן נעשית ע"י אחרים כמ"ש ועמדו זרים כו', וגם הנה אחר כ"ז מובן בתוספת ביאור ענין ירידת הנשמה ממח' עליונה כדי לאשתאבא ברעדכ"ר ע"י תורה ותשובה כנ"ל שירידה זו לצורך עליה גדולה היא.

קיצור וכדי לעורר שיהי' זכר רחמיך וחסדיך הוא ע"י תשובה שמעורר רעדכ"ר והעיקר ע"י הכריתות ברית ואין ברית אלא תורה, כמו שכורתים דבר אחד לשני חצאין הם בעצם דבר אחד, כמו"כ הלכות התורה שרשם למעלה ונשפלו למטה בגשמיות ונמצא ע"י תורה ותשובה גורמים סיבת החזרת פב"פ ועמ"ש ע"פ והוא כחתן יוצא מחופתו, ומה מובן שכשלא נאמר בכל מאדך נק' אין עושין רש"מ, ועמ"ש"ל בשם הזהר וארא דכ"ז ע"א ומה מובן ג"כ ענין הירידה צורך עלי'.

(ז) וז"ל והי' עקב תשמעון את המשפטים האלה תרגום משפט הלכתא, ותשמעון היינו לשון אסיפה כמו וישמע שאול כו', והענין הוא לקבץ ולאסוף כל פזורי ניצוצי נפשו האלקית שנתקשרה ברצונות זרות נכריות כמ"ש אם יהי' נדחך בקצה השמים, נדחך א'שך יחיד כמ"ש מזה במ"א ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת בד"ה כי תצא דרוש השני וע"י דברי הלכה זהו מקבץ כל פיזור נפשו ומקשרם בדבר ה' ולהיות כי גלו לבבל שכינה עמם כו' כמו שהנפש אלקית בגלות כמו"כ התורה מל' פה הוא בגלות בבל עד שאין הלכה ברורה כו' כי נתפורה התורה

בהעלמות רבות כו' זהו תשמעון לקבץ ולאסוף פיזור ההלכות ושיהי' ערוכה בכל ושמורה בפה בלתי תתפשט ותתפור לחיצונים בגלות כו'. וזה יהי' לעקבות משיחא דווקא כאשר יבוררו רפ"ח ניצוצי מראש עד סוף כל דרגין כנ"ל והיינו עקב דווקא אז תשמעון כנ"ל והנה ג' מדריגות שאמר שמיעה שמירה ועשיי' שהן מח' דו"מ כו' השמיעה שהיא הבנה הוא בלימוד בעיון ההלכה להמשיך גילוי רצונו בביורר הלכה פסוקה שעושה רצונו ית' בזה כנ"ל והדיבור והעשיי' הוא הקיבוץ והביורר ממה שנתפור כו'. (ועמ"ש בלק"ת ס"פ בחוקותי בדי"ה אלה החוקים והמשפטים בענין אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשייתם אותם שהם ג"כ ג' בחי' מחדו"מ ע"ש *). אך י"ל כי מחדו"מ של התומ"צ הם גבוהים הרבה מבחי' מחדו"מ שבנפש בעולם וכמ"ש בסש"ב פ"ד והנה שלשה לברשים אלו מהתורה ומצותיה אף שנקראו לבושים לנר"נ עכ"ל גבהה וגדולה מעלתן לאין קץ וסוף על מעלת נר"נ עצמן כו'. ועוד כי בפ"י תשמעון נכלל ג"כ לשון אסיפה שיאספו ויקבלו בחי' רעו"ד כו' וכמו בואהבת יש ב' פירושים לשון ציווי ולשון הבטחה כו'. ועוד יש לומר דע"י והי' עקב תשמעון כו' בחי' מחדו"מ שבאדם שיהי' בתומ"צ עי"ז ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד כו' והוא שימשך בך אה"ר זו דבכל מאדך מלמעלה ע"ד עבודת מתנה אתן כו' כמ"ש באג"ה סי' י"ח כד"ה כתי' מה יפית) וכנגד ג' בחי' אלו שמלמטה נמשך מלמעלה ג' מדריגות מחדו"מ שלמעלה והיינו ושמר לך את הברית והחסד כו'. פי' הברית הוא שהאובה ששכח האהבה יזכור עלי' מצד כריתות ברית וזהו בחי' מעשה ומה שלמעלה נו' מעשה תחלה כי נאמר עושה פלא שאפי' בחי' פלא שלמעלה מהחב' גק' עשיי' אצלו ית' ועמ"ש בלק"ת בביאור בשעה שהקדימו ישראל נעשה בפ"י סוף מעשה במח' תחלה ע"ש והחסד הוא האהבה ואהבה היא בלב שהוא בחי' מחשבה, והשבועה הוא דיבור. ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בפ"י אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם כמו ע"י השבועה הוא מוכרח לקיים נגד רצונו כך כר' ע"ש. והנה עי"ז ועמדו זרים ורעו צאנכם כו' פי' כי בזמן שישראל יגמרו לעשות הכתר עליון הנק' רש"מ אז כתיב ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד יש כאן ה' עליות והאחרונה הוא מאד בלי גבול בבחי' מקיף האמיתי כנ"ל וההפרש בעבודתם שעתה כשאין ערש"מ כת' ואספת דגנך א"ל נש"י כמ"ש ברע"מ ותירושך ויצהרך עוד הם ב' מיני נש"י כהנים ולוים וכולם צריכים אסיפה וקיבוץ מנדחיהם כמ"ש אם יהי' נדחך כמ"ש למעלה והיינו לברר בירורי רפ"ח ניצוצי' כנ"ל משא"כ כשיעשו רש"מ בבחי' רעדכ"ר לא יצטרכו עוד לעבודה זו ועו"נ וברך כו' דגנך ותירושך ויצהרך כו' ולא יצטרך לבחי' ואספת דגנך כו' מבחי' אם יהי' נדחך כו' שזהו כשאין עושינ' רש"מ שאזי נש"י הנק' דגנך תירושך ויצהרך הם מפורזים בפיזור הנפש וצ"ל ואספת והיינו ע"י חרישה כו' אבל כשעושינ' רש"מ ע"י תורה ובכל מאדך אזי וברך כו' דגנך שלא יהי' בהם בחי' פיזור הנפש ברצונות זרות ובבחי' נדחך כו' דכתיב בה לעבוד עבודתו נכרי' עבודתו כו' אלא יהי' לזרים עובדים עבודה זו שהיא בחי' קטנות המוחין וזהו ושרותיהם מניקותיך לשון יניקה קטנות

ע"ש : שם נוסף : והנה אעפ"י שנת' לעי' שעיקר הוא בחי' רעו"ד שזהו למעלה

מג' בחי' מחדו"מ.

המוחין יהי' זה עבודת העו"כ במדריגת עבודת ישראל שעכשיו כו' ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בביאור ע"פ וימצאו כו' מקושש עצים יעו"ש.

קיצור ענין תשמעון לקבץ ולאסוף כל פזורי הנפש וזהו ואספת דגנך תירושך ויצהרך ישראלים ליום כהנים והיינו ע"י עסק הלכות התו' ושמרתם ועשיתם ג' בחי' מחדו"מ ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ ג' בחי' מחדו"מ וכשעושין רש"מ א"צ לבחי' ואספת דגנך מבחי' אם יהי' נדחך כו' אלא בחי' הנה ישכיל עבדי כו' ואזי ועמדו זרים כו' (וצ"ע כוונתו אם והי' עקב תשמעון מדבר כשעושין רש"מ וא"כ פי' תשמעון אינו ע"ד ואספת דגנך אלא שממילא לא יהי' פיזור הנפש ועמ"ש ע"פ בהתאסף ראשי עם בד"ה תקעו בחודש שופר ומ"ש ע"פ ולו יקות עמים בלק"ת ר"פ במדבר. או י"ל והי' עקב תשמעון זהו ע"ד והי' אם שמוע תשמעו שנק' עדיין אין עורש"מ לפי שנאמר רק ג' בחי' מחדו"מ ולכן צריך ברית וחסד ושבועה להמשכה זו שמלמעלה כו' מיהו מבורר לעיל אות ה' ד"ה שאף כשעורש"מ אין דרך שיעורר האתדל"ת של' הבע"ג את האור הבע"ג אלא ע"י ברית וחסד ושבועה כו').

ח) והנה רש"י פי' והי' עקב תשמעון. אם המצות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון ושמר ה' ישמר לך ה' הבטחתו והוא מהמדרש תנחומא והובא בילקוט והענין כמ"ש בזהר פ' מקץ דקצ"ח קצ"ט ע"פ למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני תילים סי' מ"ט כי הנה כתיב וידו אוחות בעקב וע"י העונות הנ"ל נותן תוקף בעקב כו' והענין כי יעקב פירושו יו"ד עקב שהיו"ד שהוא תחלת המח' ביו"ד נברא עוה"ב הוא נמשך לבחי' עקב ורגל שהוא בחי' הדיבור ויעקב הוא מבריח מן הקצה אל הקצה מרכ"ד ובכל מדריגות עליונות יש ג"כ בחי' ראש ורגל כמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא וכתיב והארץ הדום רגלי וכת' ומקום רגלי אכבד ויעקב הוא בחי' י' עקב בכל עולם ועולם לפי ערכו והיינו ע"י הקל קול יעקב קדמאה חסר ו' שהוא בחי' קלא דלא אשתמע וקול בתראה מלא ו' שהוא בחי' קלא דאשתמע כמ"ש בזה"ג * פי' קלא דאשתמע הוא בחי' התורה שהוא בחי' המשכה כמשל' הקול המחבר וממשיך מצפוני כוונת הלב לבוא לידי גילוי בדיבור וכך התורה הוא בחי' ח"ע חכים ולא בחכ' ידיעא שהרי טעמי המצות לא נתגלו להיות בהתגלות רב להבין כל עמקי סודותי' בפרטי פרטיות ונמשכה לבחי' גילוי ע"י התלבשותה בדברים גשמיים סדר זרעים מועד כו' והוא בחי' קול והמשכה של יעקב יו"ד עקב דהיינו מבחי' יו"ד שהוא ח"ע שורה ומתגלה בו בעסק התורה צ"ל תחלה בחי' ביטול' בחי' רעו"ד והוא בחי' קלא דלא אשתמע דרוח אמשיך רוח להיות אור ה' שורה ומתגלה בו להיות חכמת ה' בקרבו בהתגלות וחב"ד שבנפשו בטלים וטפלים אליו והו"ע אתדבקות רוחא ברוחא כמ"ש בת"א סד"ה וישב יעקב נמצא ב' בחי' הקל קול יעקב זהר"ע רעו"ד ותורה שע"ז עושין רש"מ להמשיך אור הסוכ"ע בגילוי בבחי' ממכ"ע וזהו עצמו ענין יו"ד עקב להמשיך היו"ד גם בבחי' עקב דבבחי' ממכ"ע. והנה עי"ז וידו אוחות כו' כי ידו אותיות יו"ד אוחות את העקב של כו' א"בלתי נתון לו תוקף בהתפשטות

וממשלה רק להכניעו תחת הקדושה ולאכפייא לסט"א. אך זהו ע"י שיזוהר גם בעוונות שאדם דש בעקביו שאז דווקא יוכל להמשיך הו"ד בבחי' עקב ולהיות ידו אחזת כו'.

מה שאין כן • כשפוגם בעוונות שאדם דש בעקביו מונע את הו"ד מלהתפשט בבחינת עקב ואז יש תוקף לעקב עשו ובמקום אחר נתבאר ענין אשר בעשה"ד יש קע"ב תיבות כמנין עקב כמ"ש בשל"ה פ' תולדות דרפ"ח ע"א והיינו כי על עשה"ד נאמר כף אחת עשרה זהב כמ"ש ברבות פ' נשא פי"ג דרנ"ד ע"א ופי' עשרה זהב היינו בחי' יו"ד ח"ע הנמשך מבחי' כתר הנק' כף כו' וצריך להמשיך יו"ד זה עד בחי' עקב וגם להיות עשה תורתך קבע. ועי' בפרד"ס ערך עקב וערך יעקב ועמ"ש מענין וידו אחזת בעקב כו' בד"ה כי תצא. וגבי אליעזר שנתן לרבקה גזם זהב בקע משקלו פי' הבחי' כנגד קע"ב תיבות שיש בעשה"ד ורש"י פי' כנגד מ"ש בפ' פקודי בקע לגולגולת דהיינו מחצית השקל. ואפ"ל דאיתא בירושלמי פ"ק דשקלים גבי מחצית השקל כל העובר על הפקודים כל דעבר על ימא וארז"ל ברבות פ' בשלח פכ"ד בזכות יעקב נקרע הים וגבי קי"ס כתיב ויבקעו המים והיינו בחי' יעקב אותיות יבקע כמ"ש בזהר אמור דק"ד יעקב אומר אז יבקע כשחר אורך כו' ובקיעות ים סוף היינו לבקע הפרסא כו' ולכן נתן לה גזם זהב בקע משקלו לומר שיולד ממנה יעקב בחי' או יבקע כו' והיינו ע"י התורה שיש בעשרת הדברות קע"ב תיבות כמנין עקב כו' שעיי"ז יומשך בחי' או יבקע.

קיצור עוונות שאדם דש בעקביו מזה נמשך בחי' ואתה תשופנו עקב. וצ"ל וידו אחזת בעקב ע' והיינו ע"י הקול קול יעקב בעשה"ד קע"ב תיבות עשה תורתך קבע. והיה עקב תשמעון.

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו'. הנה לשון עקב תשמעון ולא נאמר אם תשמעון היינו כי עקב פי' לשון סוף בעיקבות משיחא תשמעון ודאי (וכמו שהבטיח בפ' נצבים ושבת כו' ע"ש). ויובן בהקדים פי' אשר תשמעון. דהנה שמיעה כולל ג' פירושים לשון הבנה כמו דבר כי שומע עבדיך דהיינו שמבין. הב' לשון אסיפה כמו וישמע שאול. והג' כפשוטו לשון שמיעת האוזן. הם ג' בחי' מחשבה דבור ומעשה שצ"ל בעבודה שזהו פי' אד"ם היינו דיבור ומעשה ואל"ף בחי' מחשבה כענין אאלפך חכ'. והיינו מ"ש כאן אח"כ ושמרתם ועשיתם אותם כי ארז"ל שמור זו משנה דהיינו שמור בפה בחי' דבר ה' זו הלכה והשמירה הוא שעיי"ז לא יתפשט לצד אחר ויהי' שמור בקרבו האהוי"ר שנולדו לו ע"י והבנה בגדולת ה' כו' (והטעם דשמור הוא ע"י משנה נתבאר

לעיל פ' האתחנן ע"פ זאת המצוה כו' ושמרתם לעשות). ועשיתם הוא בחי' מעשה והוא בנפש האדם שסדרן הוא כך מדו"מ תשמעון ושמרתם ועשיתם ותשמעון בעצמו כולל ג' בחי' הנ"ל כי במחשבה ג"כ כולל ג' בחי' היינו מחשבה שבמחשבה והוא פי' שמיעה ל' הבנה כי פי' מחשבה שבמחשבה היינו שחושב מחשבות שכל והבנה דבר שצריך בו עיון הלב והיינו שמע לשון הבנה ופי' דיבור שבמחשבה שחושב דברים בעלמא שאין בהם רק צירופי אותיות ואין מלוכש בהם שכל והבנה והוא פי' שמע כפשוטו לשון שמיעת האוזן שענין שמיעת האוזן הוא שחושב צירופי אותיות ואינו נותן לב עדיין לעומק ההבנה המלוכש בהן ופי' מעשה שבמחשבה היינו שמדמה במחשבתו עשי' גשמיות והוא שמע לשון אסיפה שהוא בחי' מעשה וכל ג' בחי' אלו הם בעבודת ה' בבחי' המחשבה היינו בחי' הבנה שמתבונן בגדולת ה' וחושב איך לדבר ובחי' מעשה שבמח' זהו בחי' מארי דחושבנא לחשוב על כל המעשים אשר עשה כו' והוא בחי' אסיפה וקיבוץ שיקבץ כל מעשיו שלא יהיה בפיזור ופירוד בטורא דפרודא כ"א שיהי' כלים לבחי' אחד האמת וכמ"ש במ"א בפי' והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' ובפי' ורב להושיע כו' ועל ג' בחי' אלו אמר אשר תשמעון ואח"כ בחי' ושמרתם היינו דיבור ממש כו' שמור זו משנה ועשיתם מעשה ממש ואח"כ נא' ושמר לך ה' את הברית כו' והוא ג"כ ג' בחי' מחדו"מ אלא שבסדר ההמשכה שמלמעלה למטה סדרן מעשה מחשבה ודיבור כי את הברית היינו בחי' מעשה ואת החסד הוא בחי' מחשבה כי חסד היינו מדה שבלב וגם פי' ושמר לך את החסד הוא כענין נוצר חסד ונודע שיש בחי' נוצר חסד ובחי' ועושה חסד עושה חסד הוא בחי' מעשה החסד אבל נוצר חסד הוא ענין ושמירת החסד בלבו לעשותו אח"כ והוא בחי' מחשבה ואח"כ אשר נשבע לאבותיך זהו בחי' דיבור כי השבועה הוא דוקא בדיבור. ולהבין זה למה בעבודת האדם אמר מחדו"מ כסדרן ואח"כ בושמר לך הקדים מעשה למו"ד.

(קיצור תשמעון ושמרתם ועשיתם הוא מחדו"מ וגם בתשמעון נכלל ג' פי' מחדו"מ ומח' שבמחשבה ועי"ז ושמר לך את הברית וחסד ושבועה מעשה ודומ"ח רק מלמעלה למטה מעשה קודם כי עשי' לעילא ע"פ ויעש ה' לשרה או י"ל ע"ד אף עשיתיו מרבה בחי' ד' רעו"ד והריבוי בעשי' דוקא עיין ע"פ מי מנה כו').

ב) ולהבין כ"ז צ"ל תחילה מ"ש והי' אם שמוע תשמעו אל מצותי כו' בכל לבבכם ובכל נפשכם וכתוב בתרי' ואספת דגנך ובגמרא רמי כתיב (ישעי' ס"א) ועמדו זרים ורעו צאנכם וכתוב ואספת דגנך כו' ומשני כאן בעושי' רצונו של מקום כאן באין עושי' כו' וצ"ל איך הוא זה שבעשותם בכל לבבכם תבכל נפשכם עדיין אין עושי' רצונו של מקום ויבאר זה מפ' ראשונה דק"ש שכתוב בה ג"כ בכל מאדך ובפ' והי' אם שמוע לא כתיב בכל מאדך. אך גם זה צריך להבין איך הוא זה שבבחי' בכל מאדך דוקא נק' עושי' רצונו של מקום. וצ"ל תחלה ענין פ' ראשונה דק"ש שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד וצ"ל מה שנזכר ב"פ שם הוי' (עמ"ש ע"פ לבכתני ע"ז שהוא בכח האדם לה' ע"י התבוננ' והוא דמפרש שמע ל' הבנה) והנה שמע יש בו ב' פירושים

לשון הבנה ולשון אסיפה כנ"ל ואח"כ ואהבת ג"כ טובל ב' פי' הא' לשון ציווי והב' לשון עתיד והבטחה שסופך לבוא לאהבה זו ממילא ושני הפירושים דואהבת נמשכי' ותלויים בב' פירושים דשמע כי יש נ' בחי' אהבה הא' אהבה דשייך ציווי ע"ז שהוא בכח האדם להגיע לה ע"י התבוננות וזהו דמפורש שמע לשון הבנה יומשך ציווי לואהבת והב' אהבה גדולה שאין בכח האדם להשיגה בהתבוננות כ"א ע"י שנמשך לו מלמעלה (זהו ושמר לך את הברית ואת החסד אה"ד כו') והיינו שמע לשון אסיפה או שמיעה שתקבל זה מלמעלה (ועמ"ש במ"א ע"פ זה יתנו כו' מחצית השקל כו' ונמצא לפי זה עקב תשמעון היינו מה שעתידים לשמוע ולקבל בחי' זו כנ"ל), וענין ההתבוננות היינו מ"ש הוי' אלקינו הוי' אחד, כי הנה הדי' רבתי רומז בבחי' הכולל כל המאמרות וכמארו"ל והלא במאמר א' יכול להכראות וזה בחי' בראשית נמי מאמר הוא שכולל כל שאר מאמרות יהי אור יהי רקיע כו' וזהו בחי' הדי' רבתי מקור כל ההשתלשלות וההתהוות מאין ליש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם רק רוח פיו הוא בחי' ההתהוות עלמין דאתגליין (ויש בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין שהתהוותן למעלה רוח פיו כ"א מבחי' הדי' רבתי שהוא בחי' דיבור שבמחשבה קודם שנמשך לבחי' רוח פיו לכן כולל כל הט' מאמרות כמו שהמחשבה כולל ברגע אחד מה שהדיבור יצטרך לכמה וכמה דיבורים), אלף אלפין ישמשוני וריבוא רבבן קדמוהי יקומון היש מספר לגדודיו הללוהו כל מלאכיו כל צבאיו כי הוא ציוה ונבראו אמר ויהי (דהיינו ע"י שאותיו' הדיבור הם מתחלקים את ההבל ורוח פיו שיתחלקו לחלקים פרטים לכל נברא ונברא כפי מדריגתו ומתחלק לפרטי נבראים עד אין קץ וע"ז נאמר היש מספר כו' עמ"ש ע"פ מי מנה עפר יעקב) וזהו קדוש כו' הוי' צבאות שמהוה צבאות ע"י שם הוי' שהוא צמצום והתפשטות והמשכה והתפשטות או אמר ויהי צוה ונבראו ממילא ועלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין סוכ"ע וממכ"ע וכמה רבבות שנים וששת אלפים ואלף השביעי וא"ז הכל במחשבה א' בסקירה א' צופה ומביט עד סוף כל הדורות מהדי' רבתי מקור הדיבור יו"ד מאמרות ולכך הדי' רבתי להורות שגדלות הדיבור ולא גדלות המח' עדיין שבחי' גדלות המחשבה עצמה הוא למעלה מבחי' ד' רבתי דאע"פ שדי' רבתי היינו בחי' מח' א' כנ"ל אך הוא בחי' הדיבור שבמח' כנ"ל שבמחי' זו הוא שרש ומקור התהוות כל העולמות ועו"נ כי אמרתי עולם חסד יבנה ואמירה בלב היינו דיבור שבמחשבה (עמ"ש ע"פ אני ישנה ולבי ער), והנה כמו עד"מ באדם הדיבור א' או מח' כלא חשיבא נגד כללות כח המחשבה ודיבור שבנפש ואצ"ל לגבי עצמות הנפש כמ"כ כלא חשיבא בחי' חיות והתהוות עולמות לגבי א"ס ב"ה וזהו קדוש כו' הוי' צבאות קדוש היינו שהוא מובדל וכדי להיות התהוות צבאות ברוח פיו כל צבאם הוא ע"י צמצום והתפשטות והמשכה דהיינ שם הוי' יו"ד צמצום כו' וזהו ענין הוי' אחד שהוא צמצום כו' ע"י שם הוי' להיות התהוות בחי' ד' רבתי מקור הדיבור כו' אך נש"י עלו במחשבה היינו מחשבה שבמחשבה שהוא מח' עליונה שהוא למעלה מבחי' דיבור שבמחשבה שהוא הדי' רבתי וכמו שדרך כלל המח' הוא למעלה מהדיבור וזהו שמע ישראל שמע ל' התבוננות שאומר לנשמה שנק' ישראל כנ"ל הוי' אלקינו שהוא בחי' שם הוי' להיות התהוות מח' עילאה הנק' אלקינו שלמעלה מבחי' הדי' רבתי כנ"ל.

(קיצור אות ב', יקדים ענין עושין רצונו של מקום ע"י הוא בכל מאודיך דוקא ב' פירושים בשמע ואהבת מהו ההתבוננות איך הוי' אלקינו וישראל עלו במח' וענין אחד).

ג) אך להבין דא"כ מפני מה ירדה נשמה למטה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא כו'. אך ירידה צורך עלי' כי יש עוד בחי' ד' שלמעלה מעלה מהג' בחי' מדו"מ והוא בחי' רעותא דליבא שהיא למעלה גם מבחי' מח' עליונה שבאדם וכמ"כ מבשרי אחזה אלוה הנה יש בחי' יו"ד כמ"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' דברי אשר יצא מפי כו' אבל יש עוד בחי' הנק' רצון העליון בלה"ק ורעוא דכל רעיון בלי תרגום בזהר והוא למעלה מעלה גם מבחי' מח' עליונה מה שישראל עלה במח' וזה הוא הירידות נש"י מבחי' מח' עליונה למטה בגוף בעשי' שע"י זה דוקא יבואו לבחי' רעותא דליבא וגילוי רצון העליון שלמעלה מעלה ממח' עילאה הנ"ל (וע' ד"ה ואתה הרם את מטן מה שאמר שביעי של פסח תקס"ג, וע' בד"ה מי מנה עפר יעקב שם מבואר הדברים באורך), וביאור הדבר הוא כי עד"מ בחי' מודו"מ הם נמשכים זה מזה בדרך השתלשלות בסדר והדרגה עו"ע שהרי הדיבור הוא גילוי המח' ממש שמה שחושב מפרש בדיבור נמצא מעצמות המחשבה נמשך בדיבור והוא בחי' גילוי ההעלם וכן גם ערך העשי' לגבי הדיבור כמו ערך הדיבור לגבי המחשבה כי פי' העשי' היינו כח המעשה שיש ביד לעשות שהוא כח רוחני וכן דיבור ר"ל כח הדיבור שבנפש שיכול לדבר כו' אבל ערך המח' לגבי מה שלמעלה מבחי' מחשבה אינו בסדר והדרגה מהערך שמהעלול לעילתו כי מחוד"מ נק' רק לבושי הנפש שאפי' מחשבה הוא רק לבוש הנפש רק שהוא לבוש הפנימי' והרי הלבוש אינו מערך העצמיות ולא שייך בזה עילה ועלול כי עו"ע לא שייך רק בדברים שהן ביחוס וערך א' כו'. ויובן ג"כ בלבושי הנה"ב לגבי נפש הבהמי' עצמה ומה יובן ג"כ בלבושי נפש האלקי' לגבי הנפש האלקית ואח"כ נשכיל מזה הנמשל למעלה פי' עד"מ בנה"ב שיש לה ג"כ הג' לבושי הנ"ל מחוד"מ והבחי' העיקרית הנעלה מהם היינו כמו אדם לומד חכמות בשביל שיחכם ויהי' חכם כו' (ויתפרנס מחכמתו כמו הרמב"ם והרמב"ן שנתפרנסו מחכמת הרפואה), או עסק במו"מ ומתחכם בו בשכלו בכדי שירוויח זהו הלבוש הא' של הנה"ב שהוא לבוש המח' וענין לבוש הדיבור הוא מה שמדבר בעניני משא ומתן, ולבוש המעשה הוא העושה איזה מלאכה או נוסע לקנות ולמכור הכל כדי שירוויח דעביד לגרמי', ג' בחי' אלו נק' לבושים לבד של הנה"ב שמתלבשת בהם הנפש לחשוב מחשבות ההם ולדבר ולעשות בכדי לפעול למכוון העיקרית, אבל הבחי' העיקרית הנעלה מהם הוא הבחי' רעותא דליבא שהוא בחי' נקודה של פנימי' הלב פי' שנקודה פנימית של הלב הוא בהעלם אצלו שהוא הרצון העצמי שרוצה שיחי' כו' שזה נעלם בלבו והוא בחי' עצמיות ומה שהוא עוסק במחוד"מ הם רק הלבושין של הנפש הבהמית שהעיקר והעצמיות הוא הנקודה הפנימי' הלב שבהעלם שהוא הרצון העצמי שרוצה שיחיה (ד"ה להבין ענין ההתלבשות הנו' בע"ח שזה מלביש לזה מה ענינו) ולכן הנקודה זו היא עצמיות והשאר הם נק' לבושין כי

עיקר נקודת רצונו הוא שיחיה ולכן צריך להרויח שע"י זה יחי' ומה שיצטרך לקנות סחורה כדי להרויח אינו אלא בחי' לבוש אל הפנימיות המכוון שלו שהרי אין רצונו בזה כלל מצד עצם דבר הסחורה כ"א לתועלת פנימיות המכוון והוא הרויח כדי שיחי' כו' ע"כ נק' זה רק לבוש והעצמות הוא מה שהרצון בו מצד עצמיותו והיינו הרצון שיחיה ותדע עוד שאנו רואים שהלבוש יוכל להיות מה שהוא היפוך לעצמיות כמו עד"מ מן הכאת האב לבנו התינוק שהכאה זו אינו מטבעיות האב לבנו שהרי אהבו אהבה נפלאה ונפשו קשורה בנפשו אך להיות כי צריך ליסרו כדי שייטיב דרכיו ואינו מייסרו רק מחמת האהבה שחפץ בהצדקו ונמצא האהבה מסותרת ומלוכשת באכזריות ושנאה של הכאה כי אינו מכהו אלא רק מאהבה אבל הכאה זו גילוי הוא והאהבה שמחמתה מכהו מסותרת היא כמו הלבוש שמסתיר גופו של אדם כן מסתיר ומלביש החסדים בגבורות שיהיו הגבורות בגילוי והחסדים בהסתר כו' (וע"ד כ"ז יובן למעלה התלבשות התחתון לעליון הימנו היינו שבחי' התגלות החיצונית הוא התחתון והעליון שהוא עיקר מקור הפנימיות הוא בהעלם והסתר בו וכן עד כמה לבושין זה מלביש לזה זה לזה כו' וכמו למטה במשל הנ"ל שעיקר נקודת רצונו הוא הרויח כדי שיחי' ומה שיצטרך לקנות סחורה הוא לבוש כו' ולבוש ללבוש הוא מה שיצטרך לנסוע למרחוק למכור הסחורה וכדומה לזה כל שיסבב הפנימיות המכוון העקרי בלבושים חיצונים שאין רצונו בהם מצד עצמם כ"א בשביל תועלת הפנימי' המכוון נקראו בשם לבושים וזה מלביש לזה זה עד שימצא הנקודה הפנימית שבשבילה טרח בכל לבושים החיצונים) ולכן יובן היטב המשל הנ"ל שמחודמ"ע של הנפש הבהמי' הן רק לבושי' לבד לבחי' הנקודה הפנימי' הלב שבשבילה טרח בלבושים אלו שאין לו חפץ בהן מצד עצמם רק בשביל שירשלם הנקודה הפנימי' שהפצו בה מצד עצמה והוא הרצון שרוצה שיחי' כו' שזה אינו לבוש כ"א עצמות דנה"ב (משא"כ בנפש האלקי' גם רצון זה אינו עצמות כ"א לבוש שע"י שיחי' יוכל לדעת את ה' כי יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז כו' וכ"מ ברמב"ם ספ"ג מהלכות דיעות, אלא ישים אל לבו שיהי' גופו שלם וחזק כדי שיהי' נפשו ישרה לדעת את ה') ולכן מובן איך ריחוק המח' מרעותא דליבא אינו כמו הערך הדיבור אל המחשבה שהוא העלול לגבי עילתו כי מחו"ד שניהם לבושים רק זה פנימי' וזה חיצון משא"כ מחשבה לגבי רעותא דליבא אינו בערך כלל שהלבוש אינו ערוך לגבי העצמות כמו שאין ערך לבוש גשמי' של האדם לגבי גופו ונשמתו כו' וכמ"כ ממש הוא בנפש האלקי' שהג' בחי' הנ"ל הם רק בחי' לבושי' שלה אבל העיקר והעצמי' הוא הרצון שהוא נקודה פנימי' של הלב שנק' בזוהר רעותא דליבא ופי' שתחילה צריך לחשוב ולהתבונן בגדולת ה' ית' איך שהוא אמר והי' העולם כן צריך לדבר בד"ת ולעשות המצות אבל הג' בחי' אלו הם רק לבושים כו' אבל העיקר והעצמי' היא הנקודה פנימיות שלו אלו דוקא ית' ולא למדותיו וזהו בחי' אהבת מאורדיך שלמעלה מן הכלים ולבושים שלו (י"ל כי בחי' זו הוא למעלה גם מעשר בחי' הנפש חב"ד ומדות שנק' בתניא פרק כ"ג בשם מהות הנפש נתבאר במ"א דלא נק' מהות הנפש רק לגבי מחדר"מ אבל לגבי עצם הנפש אינן רק כלים כו' ועצם הנפש הוא בחי' שלמעלה מהשכל וכמו שהוא למעלה שע"ס אינן רק כלים אבל האור הוא מא"ס שלמעלה מגדר

חכמה כו' ובחי' מס"נ ומאדך נמשך מצד עצם מהות הנפש כו' וזהו ענין בחי' הד' שלמעלה מג' בחי' מחדו"מ ואף שהוא למעלה ג"כ מבחי' הכלים שהן עשר בחי' הנפש כו' אך כאן כלל הכלים ולבושים בבחי' א' שלבוש המחשבה כולל ג"כ בחי' כלים כי כמה מחשבתין אינן חכמה נק' ג"כ מחשבה כו') והו ענין ירידת הגשמה מבחי' שעלה במח' שהוא צורך עלי' כי ע"י ירידה זו יהי עלייתה לבחי' שלמעלה מהלבושים וכלים מחדו"מ כו' (כי ג' בחי' מחדו"מ הם ג"כ ג' בחי' כלים פנימי אמצעי וחיצון ושרש הנשמה מפנימיות הכלים היינו מה שעלה במח' וע"י רעותא דליבא יתעלו בבחי' האור שלמעלה מהכלי ואע"ג דמשמע ממש"ל בהג"ה שבחי' רעותא דליבא הוא ג"כ מצד מהות הנשמה כו' אך בחי' זו הוא למעלה מבחי' עשר בחי' הנשמה כנ"ל ובהיות הנשמה בג"ע לא זכתה לגילוי בחי' זו רק גילוי עשר בחינותיה עמ"ש במ"א ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי ותבין). והו במקום שבע"ת עומדים צ"ג אינן יכולים לעמוד כי הגה נש"י טרם בואם לעוה"ז היו כולם בבחי' צ"ג ונהנין מזיו השכינה בג"ע אבל הוא רק זיו והתפשטות השכינה אבל ירידה צורך עלי' היינו מחמת ההיפוך וההסתר מעורר בנפשו בחי' רעותא דליבא מעומקא דליבא כל א' לפי ערכו כי אף שהוא סור מרע ועשה טוב אעפ"כ הגשם מסתיר כו' והו ג"כ בחי' אלקי' אחרים כדכתי' בתרי' בפ' וסרתם כו' ולכן מצד זה יתעורר רעוד"ל והו תשובה עילאה (ותשובה תתאה כבר ידוע עת וזמן המרירות לזה). תשובה ה' והנה ע"י אתעדל"ת זו בבחי' רעוד"ל ע"י אתערותא דלעילא להיות עושין רצונו של מקום שיהי' הוא ית' מקומו של עולם ממלא כ"ע וסוכ"ע (וע"ש בחי' זו נק' מקום כמו שהמקום טובל דבר שעומד בו כך כתיב ואני אסבול כמ"ש במ"א ע"פ ויקח קורת כו') ופי' רצונו של מקום היינו שיומשך רצון להיות נמשך בחי' זו דמקום שהוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע (שהן בחי' השפלה אצלו ית' ובראשית הכריאה הי' זה בחסד חינם ועכשיו צ"ל ע"י אתעדל"ת כמ"ש בסידור ע"פ הקול קול יעקב כו'). וצריך לעשות לו רצון כי אצלו ית' לא שייך רצון כי רצון הוא התפעלות פעם רוצה כו' והוא ית' בעל הרצון וישראל עושין רש"מ כי מהותו ועצמותו ית' אני הוי' לא שניתי בין קודם בריאת העולם כו' וכולא קמי' כלא כחשיכא כאורה הכל כלא וזהו ע"י אתעדל"ת בחי' רעוד"ל כנ"ל.

(קיצור. אך א"כ למה ירדו ממח' עילאה אך בשביל עלי' בחי' ד' שלמעלה מחדו"מ הוא רעוד"ל במקום שבע"ת עומדים כו' ובחי' זו זהו מאדך ונק' עושים רצונו של מקום להמשיך רצון שיהי' מקומו של עולם).

ד) וזהו ענין ואהבת כו' בכל מאדך שע"י עש"ר ש"מ כנ"ל (ד"ה ואתה הרם). אך צ"ל כסדר היינו מתחילה צ"ל בכל לבכך ובכל נפשך היינו ע"י התבוננות שמע ישראל שמע לשון הבנה והוא איך הוי' אלקינו היינו שלהיות התפשטות והמשכה בחי' מחשבה עליונה ישראל עלו במחשבה הוא ג"כ צמצום גדול והוא ע"י שם הוי' יו"ד צמצום ה' התפשטות וא"ו המשכה שיהי' אלקינו מחשבה עילאה שלמעלה מד' רבתי הוי' אחד הוא המשכה שיהי' מקומו של עולם ממכ"ע וסוכ"ע ואחד שייך בעת המשכת סובב וממלא והסובב ג"כ ממלא כי הוא סובב לבחי' עלמין (ונק' מקום כנ"ל) ובוה שייך אחד אבל ישראל נמשכים מבחי' הוי'

אלקינו בחי' לפני אחד מה אתה סופר שאין שייך שם ספירה כענין אשר לא ימד ולא יספר (שנא' בישראל כשעושיין רצונו של מקום) ועי"ז יבוא לבחי' ואהבת ממילא לעתיד ע"י התבוננות בכל לבבך בשני יצריך לאכפיי לסט"א היינו להסיר רצונו מעניני העוה"ז בחי' אלקי' אחרים ובלשון הקודש נק' עשה תורתו קבע ומלאכתו ארעי ושיהי' רצונו רק לה' לבדו ע"י התבוננות מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ שמים ג"ע העליון וארץ ג"ע התחתון אינו חפץ בשום אופן כי הם רק זיו אבל הוא חפץ רק במהותו ועצמותו שמשים כל לבבו רק לז'בקה בו ית' והוה נק' בחי' פנים בפנים אבל כשמשים פנימיותו בעניני עוה"ז הוכיח הנביא ע"ז כי פנו אלי עורף אף כי פנו אלי הוא רק עורף ע"ד מצות אנשים מלומדה ולכן צריך לבחי' תשובה להחזיר בחי' פנים שלו ובאתעדל"ת אזי גם מלמעלה נמשך יאר ה' פניו אליך וכמ"ש יאר ה' פניו אתנו ופי' שלהיות יאר ה' פניו הוא אתנו דהיינו ע"י שאנחנו נעשה תשובה שלא להיות בבחי' פנו אלי עורף כ"א להחזיר בחי' פנים אליו ית' עי"ז יאר ה' פניו והוה שהתשובה הוא ענין החזרת פנים בפנים והיינו מ"ש ובכל נפשיך שר"ל כל כחות הנפש שהם מחדו"מ (שהם בפנים), יהיו מקושרים במחדו"מ של הקב"ה ואיך ומה הוא כמ"ש אח"כ והיו הדברים כו' בשבתך בביתך ולמעלה יש ג"כ מחדו"מ רק כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכן בחי' דיבור וידבר ה' וכן מעשה כמאמרו"ל הקב"ה מניח תפילין ונק' צדיק ה' בכל דרכיו ע"ש מעשה הצדקה שעושה והוא שמחי' מאין ליש ובכל נפשך הוא התקשרות מחדו"מ של האדם במחדו"מ של הקב"ה ע"י והיו הדברים כו' וקשרתם כו' ואח"כ בכל מאדך הוא בחי' תשובה עילאה שלמעלה מהכלי המגביל וע"י זה מעורר למעלה ג"כ שיהי' רצונו של מקום להמשיך בחי' רצון במח' עליונה הוי' אלקינו ובדיבור עשרה מאמרות הוי' אחד וצריך לעורר עומקא דליבא על ידי רחמנות היינו להיות ממארי דחושבנא איך שהיא ירידה מאיגרא רמא כו' דע מאין באת שהנשמה שרשה גבוה מאד מלמעלה מהשתלשלות מבחי' אין ומשם באת נסעה וירדה למטה וא"כ תגדול הרחמנות עליה והנה ע"י זה עושים וממשיכים רצונו של מקום שיהי' לו ית' רצון שיהי' מקומו של עולם (כנ"ל סוף אות ב') וזהו זכור רחמיך וחסדך כי מעולם המה כי זכירה אינו שייך רק אלא בדבר הרחוק דוקא וכמ"ש בענין יעלה ויבוא וכו' זכרונינו וכו' וכן בענין זכרונות שאומרים ב"ה. והנה כי להיות שבמהותו ועצמותו ית' לא שייך כלל מדות אלו רחום וחסד כי לאו דאית לך צדק ידיעא כו' ולא משפט דאיהו רחמי ולאו מכל אינון מדות כלל (ועוד שהמדות אלו אינם שייכים רק על שמרחם על זולתו ובאמת קמי' כלא חשיב ואין עוד מלבדו ולכן א"א להתהוות מדת הרחמים כ"א ע"י שערות וצמצומים גדולים או שייך לומר רחום ורב חסד כמ"ש במ"א) וגם חכים ולא בחכמה ידיעא הוא ממדותיו ית' אבל א"ס ב"ה אינו בערך מזה ורק שמעוררים רצון שיומשכו המדות האלה רחום כו' שהוא י"ג מדה"ר ע"י אתעדל"ת מעומקא דלבא (בכל מאדך) כנ"ל מ"מ וזהו זכור רחמיך וחסדך כמי שזוכר על דבר הרחוק והיינו כי מעולם המה ע"י אתעדל"ת מהעולם ממשיכי' זה שיומשכו י"ג מדה"ר והיינו ג"כ עשר"מ כנ"ל והנה כתיב ושב ורחמך פי' ע"י שמתחלה זכור רחמך או אח"כ ושב וקבצך כנ"ל.

קיצור אות ד'. זהו בכל מאדך אך שצ"ל בסדר מענין בכל לבנך והחזרת פכ"פ בכל נפשך ואח"כ בכל מאדך ושצריך להיות התעוררות רחמים וענין עושי' רש"מ להיות זכור רחמך וחסדיך.

ה) אך איך הוא ע"י אתעדל"ת מהנברא יעורר כבורא אשר אין ערוך לך (וגם אם הוא ע"י בכל מאדך אך איך יבא לבחי' זו, אך הנה כתי' אנכי עומד היום ביניכם ובין אלקיכם הוא בחי' דעת התורה הלכות הוא התגלות רצה"ע בכל פרטי הלכות והוא המחבר וממשיך מבחי' אא"ס שיהי' הליכות עולם כי כל התורה והמצות הם ארחין כל ארחות הוי' חסד ואמת ונק' דרך הוי' שיהי' המשכה ע"י שם הוי' צמצום כו' כנ"ל וצ"ל ולהתבונן בזה בעת עסקו בתו"מ כמאמר דהעה"ש בפיקודך אשיחה ואביטה אורחותיך (כך מ"ב וגראה המכוון שע"י התורה נמשך בחי' רצה"ע להיות מתגלה בעולמות מלמעלה למטה וזהו רש"מ שיומשך הרצון להיות בחי' מקום אך עוד זאת הוא שע"י עסק התורה נמשך ג"כ גילוי בחי' רעו"ד בנפש כמ"ש במ"א ד"ה אלה החוקים שז"ש אם בחקתי תלכו ר"ל ע"י ענין התורה יכול לבוא להליכה בחי' בכל מאדך ונק' הליכות עולם שיעמיק מן ההתקשרות בעולם גשמי לו ית' ועיין במ"א שהתורה נק' מטר שמוצא גודל האה' בענין תושבע"פ העלאה והיינו לפי שע"י התורה גילוי הרה"ע שלמעלה מן השכל שזהו בחי' בכל מאדך ולכן הוא דוקא ע"י השגת הרה"ע בדעתו והדעת מחבר וממשיך מבחי' כתר וז"ש במשה ויקרא הוי' הוי' שלמעלה מהשתלשלות לבחי' הוי' שבהשתלשלות כמ"ש במ"א ע"פ ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וזהו והי' עקב תשמעון פי' תשמעון ר"ל לקבל מלמעלה הכח לבא לבחי' בכל מאדך וכמשנ"ת לעיל אות ב' פי' ואהבת לעתיד שסופך לבוא לבחי' זו והיינו ג"כ שמע לשון אסיפה וקבלה מלמעלה וזהו בעקב דסוף סוף יבואו להיות עש"ר ש"מ והי' את המשפטים האלה פי' עם המשפטים ההיינו ע"י התורה שהוא בחי' הליכות עולם לו ולכן א' המשפטים כי תרגום כמשפט כהלכתא כו' ואח"כ ושמרתם לשמור הוא ע"י הדיבור בד"ת והשגת הרצה"ע לאשורו. (ועמ"ש במ"ש במ"א ע"פ חכלילי עינים וע"פ אלה החוקים) וזהו והי' עקב תשמעון את המשפטים כי שמיעה ל' אסיפה כי הנה כתי' אם יהי' נדחק בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ולכאורה איך שייך ל' יחיד על כל ישראל דמ"ש ואהבת שייך על כאו"א ולכך נאמר משא"כ יקבצך אין שייך באדם א' והענין שאדם א' ג"כ מפוזר ומפורד דהיינו המח' שלו אשר רבות מח' בלב איש ושום מח' לא נאבדה ונעשה מרכבה להיכלות הסט"א שמהם נשפע המח' אליו והקליפות נק' רה"ר טורי דפרודא משא"כ כשכל מעשיך לש"ש הרי הכל הולך אל יסוד א' רה"י כו' וזה"ע הגלות בענין פנו אלי עורף והפנים לזה. וע"ז נאמר משם יקבצך להיות בחי' אחד והנה כמו"כ הוא ג"כ ענין גלות התורה גלו לאדום שכינה עמהם והוא התורה שבעל פה מל' פה ותשבע"פ קרינן לה ואין הלכה ברורה כו' ופיזור הלכות כו' ולעתיד ועקב וסוף שתשמעון ל' אסיפה משם יקבצך כו' את המשפטים הם ההלכות כמשפט הראשון ותרגום כהלכתא קדמיתא (ור"ל שיתאספו ההלכות ג"כ ועייך בסידור פי' תהלתו בקהל חסידים) ושמרתם ועשיתם זה דו"מ (ועכ"ז כתי' אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו

ועשיתם אותם תלכו מבחי' מחי' ילכו מחיל אל חיל הליכות עולם לו ותשמרו ועשיתם דו"מ ובבחי' חלק המח' שם שייך גילוי בחי' מאדך שזהו הליכה כו') ואעפ"י שלא נת' למעלה בפ"י אותי אבל מ"מ גילוי בחי' רעו"ד הוא במח' דהיינו במוח ולב מ"מ כיון שהגילוי בחי' זו הוא ע"י עשוי' אף עשיתיו דמרבח בחי' רעו"ד ובא הריבוי עשיתיו שהגילוי בחי' שזו הוא בעשי' דוקא הכוונה שבמרידות הנשמה בגוף בעשי' וע"י קיום תו"מ מעשיות נמשך ומתגלה בחי' זו הוא ע"י עשי' ולכן הקדים בחי' ברית לחסד ושבועה כריתות ברית זהו בחי' עשי' כנ"ל ושמר כו' לך את הברית כו' זהו בחי' עש"ר ש"מ שימשיכו בחי' רצון כמא' זכור רחמך וחסדיך כנ"ל והוא ע"י בחי' ברית כי כריתות ברית הוא המחבר אות הוא ביני ובינכם כמו כריתות ברית שעובר בין הגזרים והוא ביניהם וברית אף שהוא אינו לפי ערך השכל והטעם אעפ"כ לא תתבטל לעולם שבאמת איך שייך שע"י אברהם אהבו שהי' נברא מרכבה לחס"ע דרועא ימינא שיתער לעילא בחי' א"ס אך כנ"ל ע"י כריתות ברית (שע"י) נמשך ההשפלה בחי' זכור רחמך וחסדך והיינו מ"ש את הברית ואת החסד) והשבועה אשר נשבע לאבותיך היינו ע"י התו' אנכי עומד כו' להמשיך רצון כו' והוא ע"י כריתות ברית עובר בין הגזרים והנה בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כתי' ועמדו זרים ורעו צאנכם כי ישראל יהי' מאד נעלה כמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד ולא יצטרכו לברר שהוא בחי' קטנות ויניקה כמו בזמן שאין עש"ר ש"מ הם צריכים לזה כנ"ל ואספת דגנך ותירושך ויצהרך שהם בכללות כל ישראל ג' בחי' כהנים ליום וישראלים אבל לעתיד כתי' ושרותיהם הם בחי' ג' מגיקותיך דבריו חיים וקיימים.

(אות ה'). ענין אנכי עומד היום דעת התורה ענין תשמעון משם יקבצך וגם הלכות ושמר ברית מחבר שבועה תר' כו' וכשאינן עושין רש"מ ואספת כו' ובהג"ה ע"י התו' הליכות עולם בחי' מאדך כו' פי' והי' עקב ב' אופנים).

והנה כתבתי זה ממה שמצאתי כתוב ואין מבואר היטיב שכן פי' הפסוקים והי' עקב כו' ונראה לכאורה כמ"ש לקמן בהביאור סוף אות ד' דהיינו פי' עקב דצ"ל עבור שיהי' בחי' תשמעון ושמרתם ועשיתם מחדו"מ ע"י יומשך מלמעלה ושמר לך בחי' מאדך רעו"ד אך עוד פי' ב' והי' עקב היינו לסוף או תשמעון ותקבלון מלמעלה בחי' רעו"ד את המשפטים ר"ל ע"י התורה ועיין מ"ש במ"א ע"פ הביאני המלך חדריו כו' וזהו ושמר לך את הברית שזהו בחי' זכור רחמך והוא בחי' המשכו' רש"מ שיהי' המשכו' הרצון להיות בחי' מקום וגם ברוחניות שייך בחי' מקום הוא בחי' ו"ק מעלה ומטה שזהו בחי' א' משא"כ מהותו ועצמותו בחי' יחיד אין שייך שם שום מעלה ומטה כו' ולכן צריך להמשיך בחי' הרצון שיהי' בחי' מקום והנה בזמן שאין להם בחי' רעו"ד בכל מאדך רק בכל לבבך בשני יצריך ובכל גפשך גפשי איזותיך או צ"ל ואספת דגנך כו' כי פי' ואספת דגנך שנאמר בק"ש הוא לאסוף את כל העסקים לכוונה אחת דהיינו לבחי' אחד ואהבת שנאמר בק"ש כמאמר וכל מעשיך לשיש' וזהו ממש ענין בשני יצריך ושלא להיות מלאכתו קבע כ"א ארעי ותורתו קבע וזהו ענין אם יהי' גידחק כו' משם יקבצך וזהו ענין חרש חרישה מרפא ארעא הוא בחי' מרידות כו' כמשי"ת לקמן בהביאור אבל בזמן שיש להם בחי' בכל מאדך

עד שעושיין רש"מ כנ"ל או אין צריך כלל לעסוק בזה דבחי' ואספת דגנך דהוא שיהי' העסק לש"ש כנ"ל ולא להיות בפירודא וכו' כי יתעלו מאד נעלה מעסק זה מאחר שיש להם בחי' רעו"ד וא"צ כלל לחרישה הנ"ל כ"א והי' עקב תשמעון שהוא ג"כ בחי' אסיפה אך הוא בחי' אסיפה את המשפטים דהיינו קיבוץ ההלכות שעכשיו הם ג"כ מפחרים עד שאין הלכה במקום א' ויהי' העסק להיות תשמעון לאסוף את כל ההלכות כו' במקום בחי' ואספת דגנך כו' וגם יובן הטעם שהמשכת בחי' בכל מאדך הוא ע"י התעוררות רחמים רבים כי בחי' מאדך ורעו"ד זהו נק' כתר דנוק' כמשי"ת לקמן והנה הכתר נמשך מת"ת דו"א שהוא מדות הרחמים.

והיה עקב. כתיב ואח"כ כו' וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב, והנה יעקב נק' עבדי תחת אשר לא עבדת, ולעבדו דירה בתחתונים, והיינו ע"י המצות וכמ"ש לעבדה ולשמרה, לעבדה זו רמ"ח מ"ע כנו' בזהר לא הביט און (ד"ה ראשי המטות) ודירה והמשכה זו בחי' סוכ"ן זהו אקב"ו והכח הזה בתומ"צ היינו כמ"ש לכו לחמו בלחמי, כי הנה המאכל שמבחי' דצ"ח מחי' את האדם לפי ששרשו גבוה יותר ולכן נפל למטה יותר וכמשל מנפילת החומה כו' ועד"ז האדם דלעילא ממכ"ע מקבל חיות מסוכ"ע ויצון העליון והוא מקור התומ"צ ואתעדל"ת זו היא ע"י מעשה המצות מפני שכח המעשה והדבור נלקח מהמאכלים וכל מעשה המצות עצמן כגון האת"יג כו' והיינו ששרשן מעולם התהו ש' ס"ג כו', וזהו ענין בעקב עשו (ד"ה בשלח פרעה) כי הנה גלו לאדום שכינה עמהם והנה אין לך עשב נו' והכל נמשך ע"י שר שמבחי' אדום וזהו ענין עקב עשו מה שנשפע מבחי' נשו בעקב היינו עשוי' גשמיות אשר שרש המשכה זו נמשך מבחי' לפני מלך כו' שהוא מבחי' ארך אפיים ששרשו מבחי' שלמעלה מהצמצום וכשישראל מקיים המצוה מבחי' זו נמצא ידו בחי' יו"ד שלו אחזת בעקב עשו ומברר העקב כי בחכמה אתברירו, וגם פי' בעקב עשו בסוף וקץ שלו כי כשיושלם הבירור שלו אזי יהי' ידו של יעקב על העליונה משא"כ עכשיו רק הקול קול יעקב אבל הידים ידי עשו, וכמאמר שממית בידיים תתפש, וע' רבות תולדות פס"ג ד"ע עמוד ג' מענין וידו אחזת מי תופס כו'.

תשמעון • הי' שמעתי שמעך ר"ת ב"פ יש תר"ך, כי תשמע בקול, אחת דבר וכו' שתיים זו שמעתי תלים ס"ב, כל השומע יצחק לי בראשית כ"א, וישמע יתרו רבות שם, הקול נשמע בית פרעה זהו ויגש, השמיע ה' הוד קולו ישעי' ל' ל', משמיע שלום נב, ז, תשמיעני ששון תלים נ"א, השמיעך את קולו

והנה כתי' בראשית ג' ט"ו הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, ופי' בעמה"מ שער עולם התנו פמ"ב דכ"ג ע"ג שנולדה קטטה בעולם והקליפה רצתה לינק מן הקדושה ואינה שולטת כ"א בעקב של הקדושה כו' וקודם חטאו היתה הטוב עומד לבדו והרע לבדו כו', וכל מגמת ותאות חשק העקב הזה להנצל בקדושה והקדושה רצונה להסיר ניצוצות הקדושה הבלועים בראש הקליפות כו' שעקב הקדושה שולטת בראש הקליפות להסיר בולעו מפיו כדכתי' שברת ראשי תנינים כו' עכ"ד, ולכאורה נ' מדבריו שעקב הקדושה הנ"ל הוא קליפת נוגה, וכ"כ בהדיא שער ט"ו פי"א דקכ"ט ג' ק"נ שהיא עקב הקדושה, אכן נראה עפמ"ש בת"א פ' תולדות ד"ה ראה ריח בני בפיו' רישא דעשו בעטפוי דיצחק שהוא בחי' לבונה המקיף של ע"כ מסאבותא נק' רישא והוא נכלל בעטפוי דיצחק ממש דקדושה היינו בחי' עקב דקדושה הנ"ל וכמ"ש בזהר ס"פ ויקהל דרי"ט כי המל' דעשיי' היא בעומקי הקליפות ומחי' אותם כו' ועיי' הקטורת עולה כו', וכ"כ בלקוטי הש"ס מהאריז"ל די"ו ע"ד בחי' האחרונה של זו הפרצוף כו' היא שיוודת בקליפה כו' ושרש פרצוף זה מאחורי העקב דנוק' דז"א ובשערי ג"ע כ' מל' דעשיי' נעשית עתיק לק"נ כו', והנה התלבשות זו הוא כדי להכניע הקליפות וכמ"ש בפרדס שער אבי"ע פ"ו שוהו ענין ומלכותו בכל משלה כי ינקו מצד הקדושה, ויטהרו ויתבטלו כל צד טומאתם וכאשר יצטרפו הסיגי' גשרפים באש, ועד"ו פי' בשער היכלות ס"פ י"א ענין ויקר אלקים אל בלעם כו' אור קדוש ומתפשט ומתלבש בתוך הקליפה כדי שידע בלעם הברכות ההם ויתנבא כו' וזהו שארז"ל מסמר שם לו בפיו לתורות כי להכניעו כמו מסמר שאינו מדבר כרצונו והוא הכנעה אליו בסוד ומלכותו בכל משלה כו' ומה ענה אותו בלעם כו' עכ"ד, ועיין בזה"ג ויקרא ד"ה ע"א ע"פ מחטו לי כהאי מחט דגעוץ בבשרא, וזהו ענין הוא ישופך ראש, ופי' בעמה"מ שער ט"ו פי"א דקכ"ט ע"ג וז"ל דהיינו הבן אדם שיעשה רצונו של מקום ברוך הוא יגרום שעקב הקדושה ישלטה בראש הקליפות כו' להוציא ניצוצות הבלועים בראשם הנעשקים שם והשבויים שם כו' עכ"ל, והיינו ע"ד שהי' התלבשות האור בבלעם להכניעו להיות ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה עמ"ש סד"ה ולא אבה וע"ש דקכ"ז ע"ב שע"ז נאמר ולבי ער פי' ער שהעקב דקדושה שולטת בראש הקליפות להכניעם, משא"כ בחי' ואתה תשופנו עקב שבחי' ראש הקליפות שולטת בעקב הקדושה זהו ענין רע, הרי"ש הנרמז לרע וראש הקליפות קודם לעי"ן עקב הקדושה וע"ז ויהי ער כו' רע, וע"ש שער י"ד ספ"ח דפ"ג ע"א וזהו ענין בטן רשעים תחסר חיל בלע ויקיאנו, זהו בבטן עקב את אחיו וכמ"ש במ"א ע"פ זה שהבירור הוא כשהוא בבחי' עיבור, והנה

דברים ד' ל"ו, ונשמע קולו כבואו אל הקדש, ולעתיד גם קלא דלא אשתמע יומשך להיות ונשמע קולו, הלא שמוע מזבח טוב, ושמרתם בחי' תשופנו עקב והיינו עיי' התורה שמור זו משנה א"נ ע"י נעל החופה על העקב והרגל, ועי' ד"ה מה יפו פעמיך בנעלים וי"ל פעמיך היינו בחי' ויעקבני זה פעמיים וזהו פעמיך והיינו עיי' בנעלים שאני לא יהי' תשופנו עקב והגעל הוא המסך כו' המגין כו' וכ"מ בת"ז תחלת דף ע"א.

בחיי ויהפוך לך את הקללה זהו ע"י התשובה שודונות נעשו כזכיות והיינו כמ"ש בדי"ה ראה ריח בני שבחי ריח בגדיו זהו ענין המקיף דלכונה הנ"ל וענין בחי' זו ביעקב זהו ענין ריח בוגדיו בע"ת בחילא יתיר כמעשה דר"א בן דורדייא וע"ז נאמר הוא יושפך ראש בחי' רישי' דעשו שהוא בחי' מקיף הנ"ל שנכלל בקדושה ע"י התשובה לפ"ז י"ל פי' וידו אחזת בעקב עשו ר"ל על העקב דקדושה הנ"ל עטפו דיצחק שעשו רוצה להמשיכו לבחי' ראשו ולהיות ראש הקליפה שולטת על עקב הנ"ל וזהו צירוף רע, וכענין ואתה תשופנו עקב, ויעקב ידו אחזת בעקב הנ"ל לבלתי נתון הקליפות לשלוט עליו כ"א להיות להיפך שבחי' עקב הנ"ל ימשול עליהם וכענין הנ"ל דמסמר שם לו בתוך פיו כו', וזהו שפרש"י שם שמעתי אגדה שיעקב בדין הי' אחוז בו לעכבו כו' ע"ש, ולכן אחז בעקב הנ"ל שהוא באמת מהקדושה ואינו של עשו רק מחמת חטא עה"ד נאמר ואתה תשופנו עקב ויעקב בא לתקן חטא אדה"ר ע"כ וידו אחזת בעקב כו', וזהו בכטן עקב את אחיה, וכירושלמי בברכות פ' אלו דברים וברבות בראשית פי"ב ע"פ אך חושך ישופני כו' במוצ"ש התחיל החושך ממשמשת נתיירא אדם שמא אותו שכתוב בו הוא יושפך ראש ואתה תשופנו עקב בא להזדווג לו כו' עד ויצתה האור ובירך עליה שנאמר ולילה אור בעדני, ומזה יובן ענין הבדלה במוצ"ש שזהו ענין תיקון שלא יהי' תשופנו עקב כ"א אדרבה שהקדושה תשלוט והיינו ע"י האור שמאיר את החושך, וע' ברבות וישלח ס"פ פ"ב ג"כ מזה ובזח"א עמוד קסא, ואתה תשופנו עקב ודא כף ירך יעקב דאתמר בה ויגע בכף ירכו, גם איתא שם על בחי' עקב הנ"ל נאמר אבן מאסו הבונים משום שנאמר ואתה תשופנו עקב, אך יעקב י' עקב מברר עקב הנ"ל, פ' חיי דף קכ"ד ע"א הוא יושפך ראש דא קוב"ה דזמין לבערא לי' מעלמא, ואתה תשופנו עקב דא בהאי עלמא יעו"ש בבראשית כ"ד א', אפילו נחש כרוך על עקבו כו' השופנו עקב וע"ש במק"מ שעכ"ז לא יפסיק עליית המל' בתפלה ור"ל אף שמל' דעשיי' לא עלתה לגמרי מתוך הקליפות והיינו שהנחש כרוך על עקבו ח"ו, עכ"ז לא יפסיק כו' עכ"ז יש עליי' לכל המלכיות עד א"ס ממש וגם זו העקב נטהרת הוזהמא ממנה ע"י התפילה ולא יוכל הנחש לישוך העקב ח"ו אף שכרוך עליה, עיי' בזהר ויקהל רי"ט א' בשעת התפלה היא עולה לפי שעה וכן באדם אף שעדיין מלוכש נפשו בתאוות נה"ב לא ירפה ידיו מלהתפלל בכל לב ואף גם אם לא הוטהר מחטאת נעורים עכ"ז אל יפול לבו מלהפסיק עבודה ח"ו כ"א אדרבה ישוב בכל לב ועי"ז הוא יושפך ראש כנ"ל, ויצא עמוד שמ"ח * יעקב לישנא דעוקבא דהיינו נוקבא דאתמר עקבו של אדה"ר מכהה גלגל חמה, ואתקרי ישראל לי ראש דכורא רישא לנוקבא דהיינו עקב, והאי איהו דאמר קוב"ה לחויה הוא יושפך ראש (ר"ל ע"י בחי' ישראל לי ראש) ואתה תשופנו עקב ודא גרם שכינתא בגלותא דאתמר בה עקב ענוה יראת ה', והגה עדין י"ל ענין והי' עקב תשמעון שבחי' עקב הנ"ל יתעלה ע"ד שהי' עקבו של אדה"ר מכהה גלגל חמה שבחי' נוק' הנק' עקב תהי' גדולה מאור החמה והיינו אחר בירור בחי' עקב הנ"ל שהוא ענין אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, וח"ב

אור עקב התורה תקג

משפטים דק"כ סע"ב שזהו ענין עוז עקבי יסוכני, עיין מזה בוח"א מקץ קצ"ח ע"ב קצ"ט א', שזהו ענין וידו אחזת בעקב עשו והמק"מ שם פי' בע"א.

והנה כדי שיהי' וידו אחזת בעקב עשו לבלתי נתון לו תוקף כו' הן כדפי' דלעיל אות א' דקאי על עקב דעשו ממש והן אפילו לפי' ב' דלעיל דקאי על מל' דעשייה המלובשת בעמקי הקליפות, הנה מתחלה צ"ל בחי' יעקב יו"ד עקב היינו להמשיך היו"ד בבחי' עקב דקדושה ואזי יתפשט ויתתקף הקדושה בכח יו"ד הנ"ל להיות וידו אחזת, והמשכת היו"ד בבחי' עקב זהו ענין עסק התפילה כמבואר בד"ה לא הביט אך ביעקב.

להיות אחזת בעקב זהו ע"י השמירה מסו"מ בתכלית אף מעוונות שאדם דש בעקביו כמ"ש רש"י ע"פ והי' עקב.

אם הוד עקב עשו יונק שם ג' י' עקב הוד מלכותך.

הפי' עוונות שאדם דש בעקביו גורם שליט' ראש על עקב, בד"ה ש"ה ממעמקים ע"י שנכשל ברגל צריך הראש לתשובה שושנה החיצוני' נוגע כו'.

והיה עקב, שכרם בעקב אני נותן לכם ע"ד הנו' בדרוש הוד שבהוד, ולהעיר מענין קץ הימין שנק' עקב, במא"א שהמל' נק' עקב והיא קץ הימין, וזהו והיה באחרית הימים נכון יהי' הר כו', עקב פרק הג' של הרגל בחי' אף עשיתי, וזהו נחש כרוך על עקבו כי שלשה פתחו באף כו' וא' מהם הנחש, ובד"ה מי מנה אף ריבוי מרבה בחי' שלמעלה מג' בחי' ביע' ולכן בעקב דוקא תשמעון, עקב אשר שמע אברהם בקולי, ולהעיר מענין צאי לך בעקבי הצאן, בס' אר"ת פ' ויחי ע"פ הנושך עקבי הסוס האותיות שנפלו למטה בשבת"כ להעיר מענין הווא יגוד עקב, וע' בפ' ויחי רמ"ד ב'.

ד"א עקב בחי' יעקב, י' עקב שמכניס היו"ד בעקב כנו' בד"ה לא הביט און ביעקב ובביאור שם, וע' ד"ה ואשה כי תדור מענין שהגאולה ג' בזכות יעקב, וזהו עקב ב"פ אלקים נגד ב"פ הוי' הוא האלקים וזהו והי' עקב ע"ד והי' הוי' לי כו', גם עקב מלשון ויעקבני זה פעמיים, ויעקבני פעמיים י"ל הא' בירור ביע' יו"ד עקב, וזהו בחול, אך יש ג"כ ביע' דאצי' ובשבת עולים למעלה זהו בחי' יעקב הב' גם ענין ו"ה י"ה ד' תשרי הנ"ל, גם ב' בחי' דוישב יעקב בארץ כנען, גם העוה"ז והעוה"ב, וע' גבי כפילא המכפלה, וכענין אעלך גם עלה ב' עליות, וע' בוראך יעקב יוצרך ישראל בד"ה מה טובה הא' ג' בחי' בכ"ר גר"נ הב' ברכת מטל השמים, אתעדל"ע שלמעלה מאתדל"ת, וזהו עקב תשמעון מחשבה ושמרתם דבור שמור זו משנה גם ואביו שמר את הדבר, ועשיתם מעשה, היינו ג' בחי' בכ"ר הנ"ל, ועי"ז ושמר כו', ועקבותיך לא נדעו תלים ע"ז כו', ושמר להיות תתן אמת ליעקב כו' מימי קדם תשמרון ושמר יש להעיר מב' שמירות בד"ה האת המצה בבטן עקב.

באוה"מ פי' והי' עקב להיות כי באחרית הימים מוכרח שתשמעון את כל התורה כי קב"ה ואורייתא וישאל חד אינון (נ') היינו מתקשרין דא בדא) רק שירדו למטה כדי לברר הניצוצות ובתשלום גמר הבירור יתעלה. ונמצא סוף כל סוף בהכרח יבאו לקיים כל התומ"צ, וזהו והי' עקב משמעו לשון סוף ותכלית ודאי תשמעון וכיון שכן בא להוכיחם שיתעוררו מעצמם להיות ושמרתם כו', וענין בתשלום גמר הבירור יתעלו זהו על דרך ואלה מסעיהם למוצאיהם היינו לשרשם בחינת הרוח תשוב כו' רק שזה אי אפשר כי אם על ידי בירור הלבושים דקליפת נוגה כו' ועיין מ"ש סוף דבור המתחיל אם בחקתי תלכו חקיקה, דפי' קדושים תהיו סופכם להיות קדושים בודאי, והיינו כי קדוש אני ואתם עם בני ממקום קדוש יהלכו וחוצבו ע"כ מוכרח כל א' לבוא לבחי' קדוש שמבחי' עבר הנהר, ע"כ אל יקל לעצמו להיות עומד כ"א בחקתי תלכו כו' וכמ"ש ג"כ בד"ה וארא שזוהו כי לא ידח ממנו נדח ממנו דווקא שכל הניצוצי' שבכל נפש מישראל סופן לאשתאבא בגופא דמלכא בצאתם מהגוף כמ"ש כי לא יראני האדם וחי, בחייהם אינם רואים אבל במיתתם רואים בגלגול זה או בגלגול אחר ולא סגי בלא"ה וע' בעמה"מ שער עולם התהו ס"פ ל"א מזה, ועמ"ש בד"ה שחורה אני גבי בני אמי נחרו בי גיהנם כלה והם אינם כלים ומענין חד אינון ע' תולדות קל"ד ב' ובכה"ז שם, וזהו ענין כולך יפה רעייתי כולך דווקא וכ"כ מנורת זהב כולה, ויש להעיר לזה מענין ידיעה ובחירה שהקשו איך אין הידיעה מכרחת הבחירה והרבה תירוצים גאמרו על זה, ע' רמב"ם פ"ה מה' תשובה, ועמ"ש בכיאר דשבתותי תשמרו, עכ"פ הידיעה ודאי אמת, א"כ ודאי סוף כל היעודי' שנאמרו על ביאת משיח ועל התשובה ודאי יתקיימו, אך הנה איך יתקיימו יש בזה ב' בחי', והנה ברבות במדבר פי"ג רנ"ב ד' לפי שירמי' קרא אותן כסף נמאס ויחזקאל קרא אותן סיג' בא זכרי' ואמר מנורת זהב כולה, ובפ' במדבר ר"פ ד' קדש ישראל לה' ועמך כולם צדיקים, כולך יפה רעייתי, רי"ב ב' בראותו ילדיו כו' כולך יפה, ונמשלו לכוכבים והיינו בחי' יעקב וזהו והי' עקב, וברבות ס"פ מצורע משמע דע"י שגלו מירושלים לבבל נעשה כולך יפה וע"ש ג"כ פ"ה ב' כולך יפה היינו מ"ש כל אשר זכר געשה כו' רק אח"כ חטאו וע"י הגלות תקנו, וע' בשה"ש ס"פ כולך יפה, משמע ג"כ על ידי הגלות נעשו כן, וכן משמע מ"ש ברבות ס"פ אמור דמנורת זהב כולה נאמר אלע"ל שאזי לא יהי' בהם פסולת וא"כ י"ל וגולה על ראשה דהיינו שע"י הגלות זכו לבחי' זו, ועמ"ש ד"ה ואלה שמות אברהם בירר שעבד תחת גיהנם כו', והענין י"ל ע"ד מ"ש בד"ה צדקת פרזונו צדקה עשה שפזרן כו' שעיינו יבאו לבחי' והנצח, והיינו כמ"ש בד"ה עזר כנגדו שהעזר נמשך מבחי' כנגדו, וע"י הנצח קשה עורף מגיע עד מו"ס משכיל לאיתן וכן מלמעלה התגלות סדכ"ס לך ה' כו' הנצח כי הנצח נמשך מהגדולה כו', וזהו והי' עקב בסוף ודאי תשמעון ויהי' מנורת זהב כולה, וזהו מצרף לכסף גלות מצרים ועכשיו כור לזהב כי לא בכסף תגאלו כ"א מבחי' יצחק כי אתה אבינו ועמ"ש ע"פ שמאלו וע"פ המאמר קרח קע"ח הוא דא עתיקא, ומבחי' וגולה נמשך וגאולה וכיון שכן מוכיחים שטובה מרדות א' בלבו וכר' דלמה לכם שיומשך העזר מכנגדו ממש בחי' כור לזהב הנ"ל הלא טוב

לכם להתעורר בעצמיכם ג"כ עזר מכנגדו בדקות כענין הנדרש ע"פ הראני את מראיך א"ח הנמשך מכסוי הדק כו' ועיין מה שכתוב סוף ד"ה יחינו מימים בענין ההפרש שבין ויבא כגשם לנו לאהי' כטל גם כן קרוב לדרך הנ"ל, וזהו ושמרתם על דרך ואביו שמר את הדבר על כן תתנו הדבר ללבכם להתעורר מעצמכם להיות ועשיתם אתם דווקא מעצמכם עפ"ו אפ"ל הרבות בראשית ספ"ב והארץ היתה תהו אלו מעשיהם של רשעים שהם נמשכים משהב"כ דתהו ויאמר אלקים יהי אור אלו מעשיהם של צדיקים שהם מעולם התיקון שזהו אור, אבל איני יודע באיזה מהן חפץ חה תמוה וכבר נת' במ"א שהוא משום דקמיה כחשיכא כאורה ואם צדקה כו', אך אפ"ל והוא כי רשעים קאי על נש"י שעשו מעשה רשעים ואח"כ שבו בתשובה כ"ל דכתי' כי לא ידח ממנו נדח וכולך יפה לע"ל וזהו יש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, וע' בתניא פכ"ז ע"פ וגם רשע ליום רעה, והנה ידוע שבמקום שבע"ת עומדין וכו' כנודע מענין ריח בוגדיו וכו' וע"כ אמר א"י באיזה מהן חפץ ראוי יחפץ במעשיהם ח"ו כדי שיעשו תשובה מאחר שלא ידח ממנו נדח וה"ל ריח בוגדיו ע"ז אמר וירא אלקים את האור כי טוב דמ"מ חפץ דווקא במעשיהן של צדיקים כי במי נמלך וכו' וצדיק יסוד עולם כי צדיק שרשו מיסוד ז"א המקבל מחכמה עילאה, משא"כ בינה רק עד הוד אתפשטת, והנה תשובה בחי' בינה, וע"כ הצדיק שממשיך מחכמה שמתפשטת למטה יותר כמשל כח הראי' לגבי השמיעה וכו' עי"ו דווקא ממשיך דירה בתחתונים ועוד כי הצדיק שמעולם לא נפל ממשיך מבחי' עה"ח בחי' לא שניתי משא"כ השינויים מבחי' עה"ד, ואם משום מעלת התשובה הנה עתיד משיח לאתבא צדיקיא בתיובתא ועמ"ש סד"ה מי יתגך כאח לי בשה"ש, ועוד כי עצם ירידת הנשמה בגוף הוא מה שנעשה מצדיק בעל תשובה שהנשמה כמו שהיתה למעלה היא בחי' צדיק, וע"י ירידתה בגוף נעשה בעל תשובה אף שהוא צדיק כנו' בד"ה מה טובו.

והיה עקב. עיין בת"א פ' וישב בד"ה בכ"ה בכסליו להמשיך היוד בעקב זהו ענין העלאת גרות המנורה וע"ש פי' וידו אוחות בעקב עשו, ואפ"ל עקב עשו היינו קץ הימים ועקב דיעקב הוא קץ הימין, ע' רבות תולדות פס"ג ע"ג, מענין וידו אוחות כמה צער, בת"א וישלח דמ"ב סע"ד דיעקב יו"ד עקב כו' הגם שיו"ד כו' ויכולה ליכנס בפנימיות דמ"ג ע"ב שוב בבחי' י' עקב דמ"ד ע"ב י' עקב היינו הארת יסוד אבא שהוא שרש האצו' דמ"ה ע"ג יוד עקב דהיינו מבחי' ח"ע להיות נמשך עד עקב והוא עשירי ע"ד עד סוף כל דרגין, ד"מ ע"ד ויעקב הלך לדרכו כו' דל"ט ע"ג נק' בעקבי הצאן בחי' עקביים סוף דרגין דהיינו תומ"צ המלוכשים בעניני' גשמיים, דל"ה ע"ב ויצא יעקב כו' וילך חרנה זהו ענין יו"ד עקב, וי"ל שזהו ענין עקב עשו ומבחי' חרן נעשה

רנה ושבת כו' בית אבי צחוק ותענוג ואזי והיה הוי' כו' ע"ש, זהו והי' עקב תשמעון בחי' והי' הנ"ל תשמעון בבחי' עקב ענין היריד מענין פותח את ידך, וענין יר"ד עקב דס"א א' בחי' בת ולע"ל דני ושמחי בת דווקא בדד עין יעקב בחי' אישון עינו כי יעקב וישראל כמו ש' אלקים וש' הוי' וכתנ' צחוק עשה לי אלקים, המשפטים בשלח דק"ה ב' ובד"ה ואלה המשפטים, בזהר ויצא ע"פ וילך חרנה יש ב' פירושים או מל' או ק"ג זהו ב' בחי' עקב הנ"ל ובד"ה ויאבק העלה אבק זהו בירור עקב עשו קץ הימים ליכלל בעקב דיעקב קץ הימין ונעוץ סופן כו' עי"ז הבירור הנ"ל כעין באר מ"ח בירור כתר דתהו.

עקב תשמעון, ע"ד שמוע מזבח טוב ביטול רצון שלמעלה מהשכל בחי' עבד בד"ה כי עמך מקי"ח ובד"ה ועתה יגדל, זה נק' שמוע, ובחי' זו בעקב דוקא כי נעוץ סופן בתחלתן והמל' הוא כתר מלמטלמ"ע, והנה בירור יעקב הנ"ל צ"ל ושמתם כנו' בד"ה כה תברכו בענין וישמרך חייגו ע"י תורה גדול תלמוד שמביא לידי מעשה וזהו ועשיתם אותם.

והיה עקב, ילקוט פ' וירא דף כ"ד ג, תחלת רמז פג, זקף לה כנגדן שני אריסין חסד ורחמים, והוא מהרבות פ' עקב.

פ' נשא ע"פ וישמרך דף רי"ג א' סוף רמז תשי"י, ד"א וישמרך ישמור לך ברית אבותיך וכה"א ושמר ה' לך את הברית כו' והוא מהרבות פ' נשא.

ר"פ עקב, זש"ה למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני תלים מ"ט כ"א, הוי זהיר במצוה קלה לכך נאמר והיה עקב תשמעון.

ח"ב רמז רצ"ה מ"ש בפ' וירא רמז פ"ג הנ"ל.

בתילים סי' צב רמז תתמ"ה ע"פ צדיק כתמר יפרח מה תמרה וארו צלן בעקביו כו'.

בתילים סי' צב רמז תתמ"ה ע"פ צדיק כתמר יפרח מה תמרה וארו צלן למרחוק כך מתן שכרן של צדיקים רחוק והי' עקב תשמעון ושמר ה' אלקיך לך, ויש לבאר ע"פ מ"ש בענין שמיני עצרת שגקלט הטפה ומתעכב כו' שכל מה שנתעכב ונקלט השפע יותר ברחם אזי תולד בריא יותר כו' וכן התבואה כ"ז שתשרש יותר יהיה הצמיחה ביתר שאת משא"כ הנפילים כו' ואליהו שהי' מעיבור יב"ח אזי גם גופו חי כו' חי ה' אשר עמדתי כו' ועמ"ש בד"ה כי טובים דודיך, ולכן דוקא ושמר ה' לך כו' ומה שמתעכב יותר יהי' בעילוי יותר כו' ועיקר מענין כך מתן שכרן רחוק ברבות במדבר רפ"ג ובמ"כ שם סיים שנאמר והי' עקב כו', ורבות פ' לך ר"פ מ"א, ויש לבאר עוד עפמ"ש בענין עליונים למטה כו' כחותם המתהפך כו' כך סוף מעשה במח' תחילה.

א"כ מה שבמח' תחלה שה"ע ישראל עבמ"ח וכו' בא בסוף מעשה, ולכן ג"כ ואלה המלכים כו' לפני מלך כו' כי קליפה קדמה לפרי כמו התבן והקש הן העיקר עד שנגמר הפרי אז רואין שהן לא כלום וכן השליא קדמה לולד, ועמ"ש מזה ע"פ יהי אור בענין כבדיתו של עולם ברישא חשוכא כו', ולכן דווקא והי' עקב תשמעון, בשמרם עקב רב, אז יתגלה בחי' רב טוב הצפון כו', ועמ"ש מזה בפ' כי תשא ל"ד ז' ע"פ ארך אפים, ועמ"ש מזה שארז"ל פ"ב דעירובין כ"ב ע"א ארך אפים ארך אף מבעי לי' אלא ארך אפים לצדיקים ארך אפיים לרשעים ופירשו רש"י והתוס' ח"ל אפים שחקות מאריך לצדיקים עד לעתיד וזעומות לרשעים כו' עיי' שם, והיינו כי מה שמאריך ומאחר לצדיקים זהו כמשל הזריעה שזרעי' בארץ כדי שעי"ז יצמח יותר, משא"כ אם הי' נותן לו מיד לא הי' רק כמו שהוא בלי צמיחה ושארז"ל ע"פ ויזרע יצחק אין זריעה אלא צדקה כמ"ש בתד"א, וכן נאמר זרעו לכם לצדקה כו' חודע צדקות מצמיח ישועות כו' וכמ"ש וארוכתך מהרה תצמח, וזהו מארז"ל ברבות כאן פ' עקב ד"א האל הנאמן רבנן אמרי מאמונתו של ב"ו אתה יודע אמונתו של הקב"ה, מעשה בר' פנחס בן יאיר שהי' דר בעיר אחת בדרום והלכו אנשים להתפרנס שם והיו בידם שתי סאין של שעורים הפקידו אצלו ושכחו אותן והלכו להן והי' ר' פנחס בן יאיר זורע אותן בכל שנה ועושה אותן גורן וכונסן, אחר שבע שנים הלכו אותן החברים לשם לתבוע אותן ליתן להם, מיד הכיר אותם ר' פנחס בן יאיר אמר להם בואו וטלו אוצרותיכם, הרי מאמונתו של ב"ו אתה יודע אמונתו של הקב"ה כו' שנאמן לשלם לישראל שכר המצות שהן עושין מנין ושמתם את המצות אבל מתן שכרו והי' עקב תשמעון עכ"ל, והמכוון מזה דכמו מה שנתאחר הפקדון אצל רפב"י עי"ז זרע וצמח ונעשה מזה אוצר כמ"כ מה שהקב"ה מאריך אפיים שחקות לצדיקים ומאחר שכר המצות עד לע"ל, אין הענין שלע"ל ישלם רק השכר שהי' ראוי עכשיו אלא שעד"מ הוא זורען בכל שנה ועושה מהן גורן עד שלע"ל יהי' הצמיחה אוצרות מלאים כל טוב, וביאור הענין כי המצות עצמן הם מבחי' מ' דאצי' זנק' מצות המלך, וע"י הזריעה והצמיחה נעשו מצות הוי' רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דו"א, ועד"ז יש עליות עד אין קץ וכנודע שיש בחי' מצות של עצמות המאציל שלמעלה מבחי' רמ"ח אברים דו"א שהן ט"ס טפ"ט כו' ולכן מה שמאריך ומאחר השכר יהי' מזה צמיחה רבה, ודרך כלל הוא התגלות הכתר תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם חר"ך עמודי אור, ולכן נאמר והיה עקב תשמעון, פי' תשמעון לי' אסיפה שאזי בעקב וסוף יהי' אסיפת הצמיחה בריבוי עצום על עצם האתעדל"ת, ולכן נאמר עי"ז והיה לשון שמחה.

(ב) בר"ח שער היראה פ"ו ד"ט ע"ב בד"ה עוד צריך לזהר בדקדוק מעשיו מעוונות שאדם דש בעקביו שארז"ל במכילתא וכן בע"א פ"ק ד"ח ע"א ארשב"ל עוונות שאדם דש בעקביו מסבבין אותו ליום הדין ועל דבר זה נענשה בתו של רחב"ת כו' עד גדול העצה כו' אשר עיניך פקוחות על דרכי בני אדם בירמי' סי' ל"ב י"ט, וכיוצא בזה ביארו בזהר פ' מקץ דקצ"ה, ר"א פתח למה אירע בימי רע (ענין ימי רע עיי' בזהר פ' מקץ דר"ג ע"פ וליוסף יולד

שני בנים בטרם תבא שנת הרעב, עון עקבי יסובני כו' ובג"כ כל מאן דאיהו חטי באיגון חטאין דדש בזה ברגלוי כו'. הר"ח העיר לזה מענין מארו"ל פ"ה דב"ק ד"ג ע"א כל האומר הקב"ה וותרן כו' ועמ"ש מזה ע"פ הצור תמים פעלו וממארו"ל ע"פ וסביביו נשערה מאד כו' וממ"ש ברבות בראשית פ"ט ע"פ כי ברוב חכמה כו' ועמ"ש ע"פ והתברך בלבבו כו'. לא יאבה ה' סלוח לו כו' והנה במס' ע"א שם פירש"י ב' פירושים בענין עוונות שאדם דש בעקביו, הא' דקדוק פסיעות כי הכא הב' שאדם דורסן ברגליו שאין חשובי בעיניו כלום ובוזהר מקץ קצ"ט א' נתן טעם לזה שע"י עוונות שאדם דש בעקביו מתעורר התוקף בבחי' עקב עשו מ"ש וידו אחזת בעקב עשו כו' ע"ש, ועיין מענין וידו אחזת בעקב עשו בת"ז סוף תיקון נ"ו דצ"ד ע"א

עקב ז' י"ד.

ברוך תהי' מכל העמים.

א) רבות תולדות ס"פ ס"ו א"ר תנחומא אם בירכך עכומ"ז אחד ענה אחריו אמן דכתיב ברוך תהי' מכל העמים, י"ל עפמ"ש בת"א בד"ה בשלח פרעה את העם בענין קליפה קדמה לפרי, דהיינו שהאור והחיות המלוכב בתוכם בבחי' גלות כו' הנה הוא נפל שם ממדריגות גבוהות כו' למעלה מבחי' ישראל שנשמותיהם מושרשות מו"א דאצילות כו' שהם מקבלים ממה שנופל מבחי' א"א כו' ולכן נקרא יעקב הקטן ועשו נק' בנה הגדול כו', וע"י עבודת האדם בעוה"ז מלקט הניצוצות שנפלו בהם, וע"כ אם בירכך עכומ"ז אחד הרי נתן כח מהניצוץ שנפל בו בברכה זו א"כ נכלל ניצוץ מעולם התהו בברכה זו וע"ש שזהו ענין אתה בחרתנו מכל העמים, וכמ"ש ג"כ בד"ה מחר חודש בענין והייתם לי סגולה מכל העמים שמהבירור שמברר מכל העמים עי"ז נעשים בחי' סגולה כו', ועמ"ש בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה כו' בענין הבו לה' משפחות עמים, ולפ"ז פי' ברוך תהי' מכל העמים היינו שכל הניצוצים שנפלו בהם בשבחה"כ יתעלו ויוכללו בכ' כו'.

ב) רבות במדבר פ"ב דרי"ב א' ע"פ והיה מספר בניי כו' אשר לא יספר שכך אמר להם ע"י משה ברוך תהי' מכל העמים כו'.

ג) רבות נשא פי"א דרמ"ה ע"א ע"פ יברכך ה' בברכה המפורשת בתורה שנאמר ברוך תהי' מכל העמים כו'.

ד) בפ' עקב ברוך תהי' מכל העמים אמר רבי חייא בר אבא אין שבחה של מטרונה בשעה שהיא מתקלסת מקרובותיה אלא בשעה שמתקלסת מצרותיה, וא"כ זהו כענין מלאך רע עונה אמן בע"כ, גם ע"ד שבלעם הוכרח

לברך את ישראל, ומבואר בלק"ת פ' תצא בד"ה ולא אבה שזהו ענין ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כו'.

(ה) לא יהי' בך עקר ועקרה ובבהמתך, ברבות פ' עקב שם ובפ' נח פ' ל"ב דף ל"ה ג', ובשה"ש רבה כ"ד ג' ע"פ כפלח הרימון רקתך.

(ו) בממ"ל דל"ב סע"ד בפ' עקב, אבל רוא דמלה ברוך תהי' מכל העמים כלומר לא תימא דלית לך צורכא בעכומ"ז דהא עכומ"ז אינון דוגמת קליפין לאיבא, דאי לא קליפין לא מתקיים איבא ומש"ה קאמר תהא ברוך כל עממיא סחרין לך כקליפה לאילן, והיינו דכתיב מכל העמים עכ"ל, ואפ"ל עפמ"ש בד"ה ויקח המן את הלבוש בענין ומעטרא ל"י כסאטאה לשבלתא שהקליפה נבראה שתהי' שומר לפרי רק אח"כ ע"י החטא נעשה בבחי' כנגדו כ"כ בשל"ה דט"ז, וע"ז בא הברכה ברוך תהי' מכל העמים שלא תהי' הקליפה בבחי' כנגדו אלא אדרבה תהי' בבחי' שומר לפרי כו' ועמ"ש מזה בדרוש נט"י.

ברוך תהי', עקר כו' ובבהמתך, פ"ז דבכורות דמ"ד ע"ב, מכל העמים ירושלמי פ"ג דסוכה הלכה יו"ד, ובפ"ק דמגילה סוף הלכה ט', רבות חיי שרה ס"פ ס"ו, במדבר פ"ב דרי"ב א' שהוא דף ה' סע"א, נשא פי"א דרמ"ה א' שהוא ל"ח א', בפ' עקב רצ"ב ב' שהוא פ"ו ב', בשה"ש רבה ע"פ כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך, דף כ"ד ג' שהוא כ"ג א', וברבות פ' נח פל"ב דל"ה ג' שהוא ל"ז ב'.

לא יהי' בך עקר, תזכר בתורה ע"פ אשת יפ"ת דהנשמה המלובשת בגוף נק אשה ומקבל מבחי' חלק הנשמה המקיף, וא"כ כזכר הוא בחי' זכר לגבי בחי' שבגוף וזכר בתורה ע"פ שוש תשיש וכו', איך כשאתעדל"ע מלמעלה לעורר את האהבה זהו איש מזריע תחלה אוי יולדת נקבה ע"מ לקבל פרס משא"ב כשבאתעדל"ת אתעדל"ע יולדת זכר וי"ל זהו אה"ע נקבה אה"ר זכר, וי"ל דמה"ט השבעת אם תעוררו כו' רק עד שתחפץ באתעדל"ת, וזהו לא יהי' בך עקר בחי' הנשמה המקיף לא ימנע עכ"פ מלעורר את האהבה בענין ב"ק מכרות וכו', אך מ"מ נק' עדיין הנשמה שבגוף עקרה כי יולדת נקבה ואין ההולדה מצדה, רק איש כו', לכן לא יהי' ועקרה, ובבהמתך פי' בירושלמי הבהמי' שלך ר"ל הנה"ב והיינו ע"י והסיר כל חולי הרע שבק"ג.

משכלה י"ל דקאי אנה"ב שמקברת מה שיולדת הנה"א. זהו ענין כאשר שכלה תשכל דגבי אגג ע' ר"ד ש"ד ב' הנפילים מל' שכולה בימין זרע הזכר שלא נקלט בנקבה משא"כ שכל טוב בשמאל כשנקלט בנוק' ע"י שעקרה ילדה ממילא רבת בנים הנה"ב ותהי לפנינה ילדים אומללה כי אימתי צרכי עמך מרובים כשדעתם קצרה שהוא מניעת הלידה גלזת מצרים גרון משא"כ להיפך, גבי אלישע ע"י עץ מר המתיק המים והארץ שהיתה משכלת היינו ע"י המרירות מזה גופא שהמים מרים לארץ כו' גם עץ הנ"ל עה"ח שכל טוב, ישע"י מ"ט כ' בני שכולך כו' שכולה.

ג) מן ועבדתם (כענין ועבדתם לשון רבים וברך לשון יחיד עת"י ועמ"ש ע"פ משכני לשון יחיד נרוצה לשון רבים).

מתחלה צ"ל עלמא תתאה כגוונא דע"ע בחד מתקלו כו' ענין השתלשלות מרוחניות לגשמיות אור גשמי נמשך מחכמה דוגמת אור כי הכסיל בחושך רק הארה מח"ע נמשך בזה, עייק ביאור לבבתי דוויטע', כמו למטה ממוצע בין דומם לצומח כן למעלה בחי' עשי' ליצ'י וכר', אר"מ רוח ממוצע וכן למע' ת"ת שמים מקיפים סכ"ע וממכ"ע לכן יעודי התורה גשמיות כי זה כולל הכל ארץ ושמים למטה השפע' גשמיות ולמעלה זהו יחוד קובה"ש שבזה נכלל כל טוב.

אלקים שלכם. (נ"ב עיין בר"ח פ"ה משער אהבה דס"ד סע"ב ענין ל"ב ג"ה, הנתיבו הם התפשטות חכמתו באבי"ע, כי בכל נברא מלובש הארת ח"ע כמאמר יצר האדם בחכמה הילוך הדם ועורקי' כו', ועשב יש לו מול כח רוחני, וכפי מהות אותו הכח כך ממש העשב, וזהו למיניהו וכמו השושנ' יש לה י"ג עלין לפי ששרשה נמשכו מי"ג מדה"ר, וכן הדגים אין להם כסות על העין לפי שנמשכים מעינא פקיחא, ועד"ו האגוז יש לו ג' קליפות וקליפה דקה ובתוכו פרי רמז להשתלשלות עולמות הרי נתלבשו בחי' עליונות המל', וגמשך הארתן להתלבש למטה בגשמיות, ועד"מ הנורת המעיינות שיום ולילה לא ישבותו לפי ששרשן מבחי' מעיין דחכמה שנמשך בנהר דבינה וזיווגייהו תדיר בלי ספק וכן יום ולילה חו"ג, וכן למטה נראה בחוש ע"ש דס"ג ע"א, נמצא המשכת אורות רוחני' נמשכו למטה בגשמיות, וזהו ענין ל"ב נתיבות שהן ל"ב אלקי' כי נתיב והמשכה זו הוא ע"י צמצומי' אך בחי' הוי' הוא למעלה מהצמצומים וצריך לידע כי הוי' הוא אלקי' כמ"ש ע"פ וארא כו', ואלקיכם להיות בגילוי כאלו עינו ראות כו').

לפי שעה. (צ"ע בלק"א בענין שפת אמת כו', ועמ"ש ע"פ היינו כחולמים בחי' עולם התהו ב' הפכין וי"ל זהו שאין הולדה אמיתי, ועיין בת"ז ריש תיקון ו' נשמתא דאיהי קבועה כו').

ד) מן אך הנה.

טומטומים (נ' מענין שם טומטום שאין הזכרות ונקבות בגלוי אצלה, והיינו שאין לו אהוי"ר הגק' זו"ג) (ומחמת זה וגם מחמת יגיעת המוח במילי דעלמא, וע' ס"ח שלי"ה שאינו יכול למצוא כו', ר"ל רק מקיף אמונה), בזהר עקב עי"י מענין כוס של ברכה שהם ת"ח ע"ש מענין הדחה, לאה ששה

פעמים ששה, על ה' כמעשה דרשב"י שנתן עצה כו' אין לי חפץ טוב יותר ממך, דהיינו מאמר ועמך לא חפצתי, פי' מאחר שהכיר את מקומו שהוא שפל ביותר בבחי' ארץ לא יחפוך בשום דבר בעולם לא בעוה"ז ולא בעוה"ב רק כל תשוקתו וחפצו באמת לדבקה בו, וזהו אשקך מיין הרקח מעסיס רימוני דהיינו המשל שהשקתה אותו מיין הרקח כו'.

ולחנה אין ילדים (ג"כ כידוע פי' הבעש"ט ז"ל בפסוק וזהי לפנינה ילדים ולחנה כו', הובא בסר"ז ד"ח כי פנינה רומז לסט"א כמאמר חז"ל שטן ופנינה כו' לש"ש נתכוונו וחנה רומז לשכינה ומתרעם הכתוב על העדר הצדיקי' כו' וילדים דסט"א רבים, וביאור הענין י"ל כי בכל אדם יש בחי' חנה ופנינה דהיינו הנה"ב נק' פנינה, כי לשון פנינה שפונ' מסט' דקדושה לסט"א כמ"ש בעה"כ ולהיותה עדיין במקום גבוה כו' לש"ש נתכוונו ע"כ נק' כן שרק פונה לסט"א, וחנה הוא הנה"א וזהו ענין ב' נשים דאלקנה, וזהו ענין כי תהינה לאיש שתי נשים כו', ולחנה אין ילדים שאין יכול להוליד אהוי"ר בנפשו, ובוה יובן מ"ש עד ילדה עקרה שבעה ורבת בנים אומללה ופרד"ל כשילדה חנה מתו בני פנינה, ולכאנ"ל קשה איך הא בהא תליא ועוד הרי פנינה לש"ש נתכוונה, אך הענין כי אהבת ה' הוא מנג' לאהבת העולם, וכשם שלא יתיישבו בכלי א' המים והאש, וכמארז"ל בענין ירושלים וקסרי אם יאמרו לך ששתיהם נבנות או חרבות אל תאמין כו' ולכן בלידת חנה ממילא כו', ופנינה לש"ש נתכוונה כנודע ממשל בן המלך והזונה, וא"כ מיתת בנים זהו תיקונה ורצונה.

(ה) מן והנה כתיב ואברהם זקן.

ולא אהי' פעם כך כנו' בת"ז הנ"ל אות ג'.

לבושי התו"מ, (אף דתורה נק' מוזן הוא ג"כ לבוש, ע' בביאור ע"פ דתורה דשבת שובה חיי צער תחי' אשריך כו', וצ"ע בענין עוטה אור כשלמה ובמדכ"ד ובנדרי') ובלבושי' האלו (צ"ע הלבושים שייכים לג"ע ועיין באגה"ק א"ח עט"ב וכו', רבינו ז"ל בענין .. ואגה"ק זורע צדקות וגם יובן ממארז"ל ולא ע"ה חסיד ובגדי קדש לאהרן ונר מצוה ותורה אור לשמן ואור האהבה דמנורה כו'), ומספר ימין (ובפרד"ס פי' דהמל' נק' מספר לימים עליונים, והיינו במספר הימים אשר תרתם, אבל לפמ"ש כאן היינו אור חו"ב, וי"ל דהיינו ט"ו שנה שהוסיפו לחזקיה י"ה ומשלו הוסיפו כי ג"ר הם תוס' ולא שורש).

והסיר ה' ממך כל חולי, וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שונאיה, ברבות סדר מצורע ס"פ ט"ז דקפ"ג ב' א"ר אחא מאדם יהא שלא יבואו חוליים עליו (פי' המ"כ ממנו הוא ובו הוא תלוי שלא יבואו כו') מ"ט דא"ר אחא והסיר ה' ממך כל חולי ממך הוא שלא יבואו חוליים

עליך עב"ל. לפי פשוטו י"ל ע"ד מ"ש הרמב"ם פ"ד מהלכות דעות ענין שמירת הבריאות ושם ג"כ להסיר מן התאוות באכילה ושתיה ומשגל, וסיים שם ה"כ כל המנהיג עצמו בדרכים אלו שהורינו אני ערב לו שאינו בא לידי חולי כל ימיו כו', וע"פ מוסר י"ל כדמסיים כל חולי זהו יצה"ר א"כ ממנו וכו' הוא חלוי להיות מתגבר על יצה"ר כו' גם לפמ"ש כל חולי זהו עין הרע א"כ ממנו הוא וכו' הוא תלוי שלא יביא א"ע לידי זה כו' וכן למ"ד שם כל חולי זו צנה כו'.

ב) וע"פ האמת י"ל דאיתא במא"א אות ח' סל"ה חולה גימט' מ"ט כי משם נמשך החולה בחסרון שער החמשים והשכינה נק' חולת אהבה עב"ל, וענין שער החמשים זהו יום מתן תורה וא"כ הוא נמשך ע"י עסק התורה, ולכן נאמר בה רפאות תהי לשריך כו' ולכל בשרו מרפא, גם ע"ד מ"ש וספרתם לכם כו' תספרו חמשים יום ומבואר הקושיא במ"א שהרי אין סופרים רק מ"ט יום התירוץ כי מה שאפשר להגיע ע"י אתעדל"ת זהו מ"ט שע"ב אלא שע"י נמשך ממילא בתורת מתנה שער החמשים וכענין פתחי לי כחודו של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם, והו' ממך הוא ובך הדבר תלוי ע"י שתשלם המשכות מ"ט שע"ב בהתהפכות ז' מדות הנפש אהו"ר כו' וכל א' כלול מז' כו' אזי ממילא יהי' התגלות שער החמשים א"כ ממך הוא כו' אעפ"כ והסיר ה' ממך כי המשכת שער החמשים אין בכח ביד אדם בעצמו כו'.

עו"ש ברבות כל חולי זה עין, כי בחי' עין עלמא דאתגליא משם יניקה לק"נ שזהו בחי' המחלה וכמ"ש ויצאו אל מדבר שור שהוא עלמא דאתגליא אזי כתיב ויבואו מרתה שהיא ק"נ וכמ"ש בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל את ה' ומהרה היא מחלה כמ"ש בגמ' מסכת ב"מ פ"ט דק"ז ע"ב.

פ"ט דב"מ ק"ז ב' כמ"ש ברבות כנ"ל כל חולי זו צנה הוא ע"ד חמרא בתקופת תמוז קרירא ליה שאף כשהשמש מאיר בתוקף שהוא ענין ההתבוננות ביחודא עילאה כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים שהכל בטל אצלו ית' כביטול זיו השמש בשמש ס' והו' ענין ששזפתגי השמש כו' בזוכרו ענין יחו"ע ועכ"ז קליפת חמור הוא דקרירא לי' ואינו נמשך מזה שום התפעלות וע' במא"א אות ח' ספ"ח חמור מקבלת לימין כו' וע' זח"ג בלק דר"ו ע"א והו' ענין כל חולי זו צנה וכמ"ש בעמלק אשר קרך בדרך כו', ובמא"א אות ק' ססעי' כ' כי הקרירות בא מתוקף הדין כו' וכמו שהלבושים מגינים בעד הצנה כן י"ל לבושים הנעשים מתומ"צ מגינים בעד קור וצנה הנ"ל וכמ"ש אשריכם זורעי על כל מים שהם תורה וגמ"ח וע"י משלחי רגל השור והחמור כו'.

וגם את הצרעה, בעה"כ של הסדר הדורות ערך דבורה פי' דקאי על דבורה הנביאה, וז"ל את הצרעה ישלח ה' בם, כי ע"י דבורה נכנע יבין מלך כנען לפני ישראל לפי שעשו לישראל מעשה דבורה וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדבורים עכ"ל, והיינו כי זיבורא פרש"י פרק אין מעמידין דכ"ח סע"ב שהיא צרעה, וע"ש בתוס' ד"ה חמימי שהביאו ממ"ש בפ"ק דחגיגה דף ה' סע"א ומצאנה רעות רבות וצרות כגון זבורא ועקרבא, ופ"ק דמגילה די"ד סע"ב אר"נ לא יאה יהירותא לנשי וכו' זיבורתא ופרש"י דבורה, הרי דבורה הנביאה נק' זיבורתא לכן פי' וגם את הצרעה דהיינו זבורתא קאי על דבורה כו', ועמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה לסוסתי השני מענין דבורה.

ב) במא"א אות ד' סעי' ב' דבורה נק' המ' גימט' גבורה עם הכולל כי בנין המל' מן הגבורות (ע' בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ וכל בניך למודי) ומשם ינקה דבורה הנביאה עכ"ל, ובלק"ת מהאריו"ל ע"פ דבורה אשה נביאה דע כי דבורה בחי' המ' אשת לפידות שהוא היסוד שעליו נאמר ויצא כברק חצו שהיא טפת הזרע, שיורה כחץ, (עמ"ש מענין ברק באג"ה סס"י ט"ו פי' שהוא יסוד אבא וע' במא"א ב' למ"ד ברק נק' יסוד כו' ומצדו ברקים ע' ת"ז תקן למ"ד דע"ו, זהר פ' יתרו דפ"א בענין ואת הברקים) והנה הדבורה עוקצה מר ודבשה מתוק ועמ"ש בענין דבש שהוא מתיקות ותענוג דבש וחלב תחת לשונך בלק"ת פ' תבא בד"ה היום הזה, ומ"ש בלק"ת ר"פ שלח בענין ארץ זבת חלב ודבש, ובד"ה באתי לגני בענין אכלתי יערי עם דבשי, וע' במא"א אות ד' סעיף ה' דבש נק' הדינים המתוקים כו', ובגמרא פ"ק דבכורות ד"ז ע"ב לחד מ"ד יש הפרש בין דבש דבורים שהוא מותר, ודבש צרעה שהוא אסור, המשנה דמכשירין ס"ל דדבש צרעה ג"כ מותר.

ג) בלק"ת פ' שלח בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם, פי' ענין וגם את הצרעה ע"ד נהר דינור יוצא מזיעתן של חיות על ראש רשעים יחול, אפ"ל באבוד רשעים רנה אותיות נהר היינו ע"י נהר דינור הוא באבוד רשעים רנה כו'.

ד) להעיר ממ"ש במד"ר בענין הדבור שהי' יוצא דו' פרצופין הורג לעמלקים ונותן חיים לישראל כו', ובזהר ר"פ חקת מאן דאחיד סמא דמותא אי לא יערב ביה סמא דחיי, ובפרש"י ר"פ קרח ע"פ זאת עשו, הקטרת כו' וסם המות נתון בתוכו ור"ל הקטרת הוא הקשר והיחוד דזו"נ כמ"ש בזו"ג פ' שמיני דל"ז ע"ב ובפ' אחרי דנ"ח ע"ב ופ' קרח דקע"ז ב', ועל הפוגם בהיחוד שמקריב אש זרה ע"ד ושפחה כל תירש גבירתה, זהר פ' אחרי דנ"ז ע"ב, מזה נמשך סם המות, ועיין זהר בחקתי דף קי"ד סע"ב ודקט"ו א' ע"פ ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם ובפ' מצורע דנ"ד א' ע"פ ואשה כי יזוב כו' ודנ"ב ב' ובענין חרב נוקמת נקם ברית ס"פ בשלח דס"ו נ"ד א' ופ' ויקרא די"ט ע"ב, ומכ"ז יובן ענין שעוקצה מר ודבשה מתוק, ובמד"ר ר"פ דברים מה הדבורה דבשה מתוק ועוקצה מר כך הם ד"ת כל מי שעובר עליהן נוטל

איפופסין מות יומת הנואף והנואפת מחלליה מות יומת וכל מי שמקיים אותן זוכה לחיים שנאמר למען יאריכון ימיך עכ"ל וא"כ עוקצה זה ענין העונשים שבתורה וא"כ וגם את הצרעה ישלח היינו שליה מבחי' זו שממנה נמשכין העונשין וע' ברע"מ ר"פ שופטים בענין ד' מיתות שהם נגד הפוגם בד' אותיות ש' הוי' כמ"ש בק"ש שעהמ"ט אם פגמתי באות יו"ד ונתחייבתי סקילה כו', והנה נהר דינור יוצא מזיעתן של חיות, ובמא"א אות ד' סמ"ה ד' חיות אריה אבא שור אימא אדם ו"א נשר מל' עכ"ל, ור"ל שהן חיוון עילאין דאצי' ומזיעתן של חיות אלו נמשך נהר דינור באצי', וי"ל שמזה נמשך ד' מיתות בב"ד סקילה באבנים מבחי' אות יו"ד שהוא באבא כו' ע' בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ג.

ויענך וירעיבך ויאכילך את המן כו'. ובמדרש באיכה דע"ז א' ע"פ מה יתאוון אדם חי, בני תרעומנין הן כו', יעקב כן אני עוסק להמליך את בנו במצרים והוא מתרעם ואומר נסתרה דרכי מה' ומאלקי משפטי יעבור בישעי' סי' מ"ם כ"ז, אף בניו כן אני עוסק לבור להם לחם קל כדי שלא יהא אחד מהן גוסא ודולריא אוחזתו והם מתרעמים לפני ואומרים ונפשנו קצה בלחם הקלוקל כו', אף ציון כן הוא.

ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני וגומר, בישעי' סי' מ"ט י"ה, ובגמ' פ"ה דברכות היינו עזובה היינו שכוחה כו' ע"ש בע"י בהרשב"א ובמהרש"א וע' בספר נצח ישראל פי"א כ"ד בינה לעיתים דרוש נ"ב שבילי אמונה נתיב ח', הנה בתרגום יונתן פי' עזבני ה' סליק שכינתי מיני ואד' שכחני פי' רחקני, ובפי' וילך ל"א י"ז, בפסוק ועזבתים והסתרתני פני מהם תרגום על והסתרתני פני האסלק שכינתי מנהון א"כ מובן לפי"ז דמ"ש ותאמר ציון עזבני ה' זהו"ע מ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא הסתלקות השכינה היינו מה שהי' שלש פעמים בשנה יראה כו' את פני ה' אלקיך כו' עכשיו נסתלק בחי' זו (כ"י הר"פ בד"ה כל הנביאים עתידים ליבטל חוץ ממגלת אסתר) והענין הוא שהשכינה מסתתרת בגלות בבחי' ביום ההוא שהוא בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין ולכן נאמר ההוא לשון נסתר שלא נתגלה שכינת כבודו בגילוי אור כמו שהי' בזמן בהמ"ק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם גילוי זיו אורו, ובחי' ביום ההוא הוא בחי' בינה אימא עילאה המקננת בכורסייא עולם הבריאה ולזה עולם הבריאה נק' ובורא חושך שעולם הבריאה הוא עלמא דאתכסיא ועמ"ש מענין עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא בד"ה וללכן שתי בנות בתו"א פ' ויצא, אבל בזמן בהמ"ק היה מאיר בגילוי ע"ד עלמא דאתגליא בחי' יוצר אור כו', בחי' הדיבור ולכן נק' בהמ"ק דבור ולכן היה אז גילוי רוה"ק כו' משא"כ אח"כ אין הדיבור מאיר כלל כרחל לפני גוזזיה נאלמה כ"א בחי' מחשבה שאינה בגילוי כו', גם פי' הסתיר אסתיר פני ביום ההוא, שאפי' מבחי' ביום ההוא הוא מוסתר כי מ'

דאצי' נעשית עתיק לבריאה היינו שנעתק ונבדל מעולם הבריאה הנק' ביום ההוא הוא מוסתר לפי שמלוּבש בו בינה וזהו ענין מלך יחיד וזה נמשך מחמת שעברו על לא יהי' לך אלקים אחרים על פני.

קיצור פי' עובני ה' זהו מ"ש ואנכי הסתיר אסתיר הסתלקות אור ה' ושכינתו מלהאיר בגילוי ע"ד הדבור כ"א בבחי' העלם כמו המחשבה, ועמ"ש מזה בד"ה יביאו לברש מלכות ובד"ה ביום השמע"צ גבי בן חכם ישמח אב דלשם ביאר שהסתיר הוא בשביל שהבן יחפש אותו, ומזה מובן מ"ש ונחלתו לא יעוּב דהיינו היפך ממאמר ותאמר ציון עובני וכמ"ש במ"א דפי' נחלתו זהו השראת השכינה בבהמ"ק שנק' נחלה וכדפירש"י פ' תשא ע"פ וסלחת לעוונינו ולחטאתינו ונחלתנו.

(ב) והנה להבין לפי פשוטו כפל לשון עובני ושכחני, נראה ע"ד שמצינו כה"ג כפל לשון ס"פ וישב ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו, והקשה בזה שם ר"פ מקץ דקצ"ג ע"ב דהוא כפל לשון דמאחר שנאמר ולא זכר למה צ"ל עוד וישכחהו, והעולה מהתירוץ שם עפ"י פי' הרמ"ז כי ולא זכר זהו העדר הזכרון על הדבר מצד עצמו שלא מצד דבר אחר המשכחו את הדבר הראשון כ"א שמצד עצמו לא נזכר על הדבר וזה נמשך מצד העדר מוח הדעת ע' בד"ה ואלה המשפטים בענין הדעת שמקרב הדבר כאלו רואה וממשיך מוח החכמה בבינה שמשם בחי' הויכרון כמ"ש בפ' קדש ולזכרון בין עיניך כו', ועמ"ש מענין זכרון ושכחה סד"ה זכור דעמלק גבי לא תשכח ובד"ה ואהי' אצלו אמון גבי דוד ששכח מ"ש בכתף ישאו כו', ובד"ה זכור ושמו, והנה שר המשקים הוא בחי' הקנה הממשיך ממוח החכמה אל הלב בענין קנה חכמה כו', ויוסף הוא להמשיך תוס' האור מסוכ"ע בממכ"ע ע' ת"א סד"ה ויהי מקץ ומחמת שגם בלא דעת נפש לא טוב ע"כ לא זכר שר המשקים את יוסף כו', וכמ"ש תילים ק"ו ז', לא זכרו רוב חסדיך כו' וכתי' ואותי לא זכרת לא שמת אל לבך ישעי' נ"ז י"א, ההפך ממ"ש אם זכרתיך על יצועי כו', ונזכר מזה בלקו"ת ר"פ בהר זכרתם את כל מצות הוי' כו', ואפ"ל עוד כי שר המשקים זהו שרשו מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות כו' ונהר זה זהו בחי' יוסף יסוד ז"א המשקה את הגן שהוא מ', אך ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וא' מהם הוא גילוס וזהו שר המשקים דפרעה שהגילוס משקה את ארץ מצרים ולפי שהוא מבחי' ומשם יפרד ע"כ לא זכר את יוסף ולא כמו ד' נהרות דקרושה ד' מחנות שכינה שכל תשוקתם להמשיך מבחי' ונהר יוצא מעדן, אך עוד זאת וישכחהו ופי' בזהר אתר דנשיו קם קמיה, שהוא השכחה בעצם ר"ל שמלבד שאינו נזכר על ה' ומצותיו עוד זאת נפל ונמשך אחר דבר הגורם לשכח וע"ד מ"ש בפ' מקץ וקמו שבע שני רעב אחריהן ונשכח כל השבע בארץ מצרים שיש דבר המשכח לגמרי את השובע שהיה והוא הרעב שהו"ע ימי הרעים המשכחים ימי הטובים ועדו"ג פן ישתה וישכח מחקק משלי סי' ל"א ה', וכן ישתה וישכח רישו שם פסוק ז' שיש דבר המשכח הדבר הראשון והוא הייך וכן כתיב וישכח ישראל את עושיהו ויבן היכלות בהושע ססי' ח', וכתוב ותלך אחר מאהביה ואותי שכחה גאום ה' שם סי' ב' ט"ו, שזה שהלכה אחרי מאהביה הם תאוות הגשמיות הם המשכחים עבודת ה', וזהו שמלבד שלא זכר שר

המשקים בחי' מים מגדלים כל מיני תענוג את יוסף להיות אז תתענג על ה' בחי' אהבה בתענוגים עוד זאת וישכחו ע"י שנמשך אחר התענוגים גשמיים המשכחים לגמרי אלקות כו' עדמ"ש בגמ' פכ"ב דשבת חמרא דפרגותא ומיא דיומסוס כו' ע"ש נמצא העולה מזה דבחי' ולא זכר זהו העדר הזכרון ובחי' וישכחו זהו דבר המנגד הגורם להשכיח כו' ועמ"ש ע"פ ע"כ לא יאכלו בניי את גיד הנשה דג"כ הנשה לשון שכחה כו'.

קיצור כפל לשון עזבני ושכחני ע"ד ולא זכר בחי' יוסף להוסיף המשכת אוא"ס וישכחו שנמשך אחר דבר המשכת והם ענינים גשמיים ובחי' יוסף זהו ונהר יוצא מעדן להשקות כו' ושר המשקים דפרעה הוא מבחי' ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וע"כ לא זכר כו' וישכחו כו'.

ג) והנה גבי זכור את אשר עשה לך עמלק כו' לא תשכח משמע בדרז"ל דפי' לא תשכח היינו שכחת הלב וזכור היינו בפה, ולפי"ז גם בענין ולא זכר שר המשקים י"ל כן ולא זכרו בפה שלא הזכירו לפני פרעה ועוד זאת וישכחו גם בלבו ועד"ז י"ל גם כאן לפי מש"ל אות א' דפי' עזבני היינו ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא היינו שנסתלק שכינתו ית' מלהאיר ע"ד עלמא דאתגליא שהוא בחי' דיבור כ"א מאיר רק בעלמין סתימין בחי' מחשיבה, וא"כ זהו ההסתלקות והעזיבה מלהאיר בבחי' הדיבור שמזה היה גילוי אלקות ע"ד ושכחתי בתוכם כו' וגם היחוד העליון נק' דיבור וכמארו"ל ראוה מדברת מאי מדברת נבעלה כו', ועד"ז נאמר פה אל פה אדבר בו, וז"ש ונועדתי כו' ודברתי כו' ובגלות נסתלק בחי' זו, וזהו"ע עזבני הוי' אך מה שמוסיפה עוד ואד' שכחני היינו גם שכחת הלב שגם במח' ועלמין סתימין אינו מאיר פניו אליה, וכדאיתא בתרגום ע"פ ותאמר ציון דעזבני היינו סילוק שכינתא מיני ושכחני היינו ריחקני, וזה שארו"ל פ"ה דברכות ע"ז רבש"ע אדם נושא אשה על אשתו זוכר מעשה הראשונה כו', כי נקראו הע' שרים ג"כ נשים ע"ד הנזכר ברבות בפ' נשא ובשה"ש ע"פ ששים המה מלכות ושמונים פלגשים כו', וע' בירושלמי בברכות ס"פ היה קורא שאמר רב כהנא לר' יוחנן בר נש דאימיה מבסרא ליה (מבזין ליה) ואיתתי' דאבוהי מוקרי ליה להון יזול, ופי' המפרש א"י חשוב ליה כאימיה ובכל חשיב ליה כאשת אב וזהו שארו"ל ע"פ בניך ובנותיך נתונים לעם אחר כי תבא כ"ח ל"ב, זו אשת האב פ"ט דברכות דנ"ו ע"א וביבמות פרק הבע"י דס"ג ע"ב, ואפ"ל אשת אב לא קאי על ק"נ כ"א על מ' דעשי' ואעפ"כ אינה נקראת אמו מפני שמלובשת בק"נ כמ"ש במ"א ע"פ ראה ריח בני, ופי' נושא אשה כי מתחלה היה ההשפעה בבחי' עלמא דאתגליא מאיר בנש"י וז"ס היחוד העליון שנק' דבור ובגלות הרי ההשפעה נמשך עליהם וז"ס ושפחה כי תירש כו' כמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ב ע"פ מלך לשדה נעבד ובפ' אחרי דס"ט ע"א וע' באגה"ת פ"ו אך עוד זאת שגם בבחי' מחשבה ג"כ אינו נמשך, ואפ"ל עפמ"ש בזהר ויקרא ד"כ ע"ב קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא ופי' המק"מ לעילא בינה לעילא אבא, וא"כ סליק למעלה מבחי' בינה הנק' מחשבה ובזח"ב בשלח נח"ב דסליק לעילא לעילא ונ"ב מהרח"ו פנימיות ז"א עולה לאריך וע' בזח"ג פ' אחרי דע"ה רע"א שזהו"ע הוי וענין אוי ועמ"ש מזה ע"פ מי יתנך כאח לי ובת"א בד"ה וארא אל אברהם פי' דסליק

למהו"ע ית' בבחי' יחיד דקמיה כחשיכה כאורה ואין העולמות תופס מקום כלל כו' ואז מחיצוניות ז"א יש להם יניקה כו' ע"ד מלך לשדה נעבד כנ"ל ובילקוט תילים רמז תשמ"ג איתא אתה מאי איכפת לך שרפים אומרים לך קדוש אופנים אומרים לך ברוך כו'.

קיצור פי' ענין עזיבה מלהאיר בדיבור ושכנתי בחוכם ושכחה ע"ד שגם במח' אינו מאיר האהבה כי סליק לעילא לעילא דשם כחשיכה כאורה ופי' הגמ' אדם נושא כו', זוכר כו', ולהעיר מענין זכור בפה לא תשכח בלב.

ד) וקרוב לזה פי' בספר בינה לעיתים דרוש נ"ב מש"כ ותאמר ציון עובני כו' שכחני דפי' עובני אינה שכחה עצמיות ממש אלא המונע מלהעלות זכרונו לפניו ית' שמו לטובה כו', ושכחני היינו שנעדר ממנו בהחלט זכרון אותו הדבר ואינו עולה על לבו כלל כו', ולדרכינו א"ש יותר שהשכחה היא מחמת דבר אחר המשכח כנ"ל, אך להבין איך שייך בחי' אלו אלמעלה עליו ית' וכבר נתבאר למעלה את א' ואות ג', אך עוי"ל באופן אחר עפ"י מה שיש לשום לב דגבי עובני נאמר שם הוי' עובני הוי' וגבי שכחני נזכר שם אד' ואדני שכחני, והענין כמאמר ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד בעוה"ז נכתב בשם הוי' זנק' בשם אד' אבל לעוה"ב כולו אחד נכתב ביו"ד ה' ונק' ביו"ד ה', בגמ' ספ"ג דפסחים ד"ג סע"א, וע' במזרחי פ' שמות ג' פסוק ט"ו עה"ק ח"א פט"ו יעו"ש, שהאריך ובח"ג פס"ד פי' שזהו"ע ולא יכנף עוד מוריד כו', והיינו כי שם אד' הוא סתר וכיסוי לשם הוי' וכמו כסות וא"כ הוא ע"ד כמו שהמשל הוא לברוש אל הנמשל וכמ"ש בד"ה והבדילה הפרוכת לכם, ומחמת זה נמשך שיהי' היש ודבר נפרד כו' וע' עוד מענין זנק' באד' בספר שבילי אמונה נתיב א' ת"ז תיקון ס"ט דק"ד ע"א וז"ל שינוי מקום כגוונא דקוב"ה דאתמר בי' הנה ה' יוצא ממקומו באתרי' דאיהו עלמא דאתי אתקרי הוי' רחמי לבר מאתריה אשתני ואתקרי אד' ואתקרי דין כו' עכ"ל, וביאור הדבר יש לבאר עפמ"ש אדמור"ר ג"ע בביאור דשו"ב ישראל כי שם אד' הוא שם אלקים ששניהם בחי' א' הוא זנק' כו' ובמק"מ ר"פ בראשית משמע ששם אדני הוא נקודות המל' היורדת לברי'א' כו', משא"כ שם אלקים י"ל מל' דאצ"י וכ"מ בתו"א בפ' מקץ בביאור הקצר ע"פ רני ושמחי בת שבחי' יחוד הוי' אלקים הוא גבוה מבחי' יחוד הוי' אד' שבחי' אד' זהו כשנקראת המל' בתי בת ציון ובחי' אלקים זהו כשנקראת אחותי כו' ע"ש, וכ"מ בפע"ח ויש לעיין בפסוק ואראה את אדני יושב על כסא כו' שרפים עומדים ממעל לו ועמ"ש מזה בד"ה ונקדשתי בתוך בני' הוא בחי' דיבור שהוא נפרד ולבוש החיצון של הנפש ואינו דומה למח' כו' דלבושא מיניה וביה, משא"כ הדיבור הוא לפעמים כו' (ע' בד"ה את שבתותי תשמרו) וכך למעלה דיבור עליון להיות התחלקות עולמות אין מספר כו' שאינו ממשיך להם חיות אלא בבחי' מלך וכנודע מענין אין מלך בלא עם עוממות כו', והו"ע שם אדני להיות אדון כו' ולכן מריבוי ההשתלשלות מבחי' שם אדני יש להם יניקה כי שם אד' נק' היכל והיכל הוא העלם שמעלים ומסתיר ולכן ההיכלות נקרא עלמין כמאמר הת"ז לאנהגא בהון עלמין וכמ"ש בלקו"ת ר"פ שלח בד"ה ענין המרגלים ובבחי' זו יש ריבוי השתלשלות ההיכלות עד שמהיכלות דעשי' יונקים הקליפית

כי שם ההעלם גדול יותר כו', ולכן אל אד' השולט בעשי' גימ' צו ואין צו כו', כמ"ש כ"ז בד"ה דרשו ה' בהמצאו וע' בתו"א פ' וישב בד"ה שיר המעלות כו' היינו כחולמים כו' וזהו"ע הודו לאדוני האדונים דפי' מהרמ"א שהם ע"ש והוא ית' אדון עליהם ע"י שם אדני כו' אדון לעקור דיריין ולהושיב דיריין והיינו ע"י המשכת שם הוי' בשם אד' כדלקמן.

קיצור עוד פי' דגבי עזיבה נזכר שם הוי' וגבי שכחה שם אדני כי הנה שם אדני הוא כיסוי לשם הוי' ונק' היכל קדשו ומריבוי ההיכלות יש יניקה גם לסט"א אל אדני גימ' צו.

ה) אך צ"ל והוי' בהיכל קדשו והוא ע"י אתעדל"ת בקיום התומצ"ע שעי"ז ממשכים יחוד הוי' אד' ונק' שילוב הוי' באדנות היינו ענין ירידות והמשכות בחי' עליונה מלמעלה למטה שהוא בחי' ביטול הנמשך בנבראים להיות נפרדים ובטלים כו' (בד"ה רני ושמחי בת הנ"ל) ויחוד זה והמשכה זו זהו ע"י מעשה המצות וכמ"ש ג"כ בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' בחי' אדון עוזינו ע"י ביטול רצון לקיים מצות המלך עי"ו נמשך כח אד' המשכה מסוכ"ע והיינו ענין שילוב הוי' באדני כו', ויש להעיר ג"כ מענין גדול העונה אמן יותר מן המברך ואמן בגי' הוי' אד' היינו יחוד ב' בחי' הנ"ל ובפרד"ס בעה"כ ערך אמן הוא ביסוד הקושר והמיחד החתן עם הכלה כו' הוי' אדני כו' וכ"כ במא"א א' צ"ד ואמן לשון קבלת דברים כי הוא ג"כ כענין אמת ואמונה שבחי' אמונה מקבל מבחי' אמת כו' והו"ע יחוד ויחוד"ע כנו' בדרוש בהמ"ז בסידור וע' מענין אמן בהרמ"ז ר"פ עקב ועמ"ש סד"ה משה ידבר בענין והאלקים יעננו כו' ואפשר שכמו"כ הו"ע אמן נזכר לשון העונה אמן והוא כענין והאלקים יעננו ולכן אמן ג"כ לשון קיום וחזוק ע"י שגם למטה נמשך ונעשה כמו למעלה כו' והוא כנ"ל בענין שילוב הוי' באדני שיהי' המשכת הביטול למטה כו', ובמא"א אות ב' ל"ה בענין מאה ברכות וכנגדם במל' מאה אדנים לקבל מאה ברכות עכ"ל, והוא מבואר בספר ש"א שער א' וע' מענין אמן בספר כד הקמח כתחלתו באות אמונה והביא פסוק פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים בישעי' כ"ז עיקר התורה והמצוה הוא אמונה כו' שיאמין אדם שיש לעולם נמצא יחיד והוא משגיח כו' בא חבוק והעמידן על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחיה, ובמדרש שומר אמונים א"ת אמונים אלא אמונים כו', וכן דרשו בגמ' בשבת פי"ו קי"ט ב' כו' ולפי המדרש בשביל המדה הזו של עניית אמן נק' ישראל צדיקים שנאמר ויבא גוי צדיק (וא"ש לפי מה שנת' לעיל בשם הפרד"ס דאמן הוא ביסוד שהוא בחי' וצדיק יסוד עולם) כו' אמן שהוא מלה נגזרת מלשון אמונה כו' וכבר ארז"ל בברכות פ"ח נ"ג ב' ר' יוסי אומר גדול העונה אמן יותר מן המברך כו', וע' מזה בעמה"מ שער או"א פי"ד וע' מענין אמן בוח"ג וילך דרפ"ה ע"ב ובהרמ"ז ובמק"מ שם ובחיי פ' בשלח ע"פ וייראו העם כו' ויאמינו דפ"ג ע"ב והנה תורה המשכת שם הוי' ומצות שם אד' כמבואר ממש בד"ה כי ביום הזה יכפר וכו"ה ועתה יגדל נא כח אד' ולכן כל האומר אין לי אלא תורה כו' כי מצות זהו כענין אמן חיבור הוי' אדני כי אמת ואמונה ברכה והודאה ובחי' הודאה ואמונה זהו"ע אמן על הברכה כו' ובתק"ז סוף תיקון עשרים דנ"א סע"א פי' למנצח על השמינית

כינור של ח' נימין הוא חיבור ד' אותיות הוי' עם ד' אותיות אד' ואפ"ל שעיני מתחברים ג"כ ב' שמות הוי' שלפני יג"מ טובב וממלא שזהו ג"כ על השמינית וע"כ גדול העונה אמן כו' וזהו"ע ד' בגדי לבן שהם משם הוי' וד' בגדי זהב שהם משם אד'.

קיצור אך צ"ל והוי' בהיכל קדשו יחוד הוי' אדני וזהו אמן וז"ס מאה ברכות ע"ד מאה אדנים במשכן ולכן גדול העונה אמן יותר מן המברך כי העיקר להמשיך ביהו"ת כענין והאלקים יעננו כי צחוק עשה לי אלקים תורה הוי' ומצות אד' למנצח על השמינית חיבור הוי' אדני והיינו ע"י חיבור ב' שמות הוי' ולכן ברוך מתחיל בבית שהוא חכמה ואמן מתחיל באלף שהוא כתר שמשם נמשך הכת שיומשך גם למטה בשם אדני ע"ד ועתה יגדל גא כח אד'.

ו) והנה חיבור זה זהו"ע בהמ"ק שעז"נ וה' בהיכל קדשו, וע' מזה זח"ב ס"פ תרומה קע"ח א' בספד"צ פ"ג ח"ל ובכוונת אמן דהוה כליל תרין שמהן הוי' אדני והאחד גניו טובי' כו' ע"ש, וזהו ג"כ משארז"ל פ"ה דברכות ד' ל"ג א' גדול מקדש שניתן בין שני אותיות פעלת הוי' מקדש אדני עכ"ל, והיינו שמחבר סוכ"ע וממכ"ע כמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה ביאור ע"פ נשא פ"א היכל גימ' אד' שהוא היכל לשם הוי' וצ"ע בספד"צ שם מבואר מ"ש בהיכל קדשו הס מפניו הס גימ' אד', וא"כ מהו אשר היכל גימ' אד' וכן ה"ס גימ' אד', ואפ"ל הס מפניו זהו בחינת הביטול הנמשך בנבראים שעם היותם נפרדים יהיו בבחי' ביטול והגם שביטול זה נמשך משם הוי' מ"מ נמשך ע"י שם אד' וע' מזה בביאור דשובה ישראל, לכן הס גימ' אד' ושם אד' מקור דבי"ע נמצא כמו שבאצי' כך נמשך בבי"ע וזהו"ע ושמרו דרך הוי' כו' והנה כתי' אנכי הוי' אלקיך ועז"נ שמע ישראל הוי' אלקינו וכמ"ש כי עם קדוש אתה להוי' כי חלק הוי' עמו וכיון שנמשך בבי"ע משם הוי' ע"י שם אד' לכן כמו שישאל באצילות הם במעלה עליונה כך ג"כ בבי"ע כו' וזהו הנק' בזהר פ' וישב רקפ"א סע"א בגין לקשרא קשרין כו' ר"ל לקשר אצי' ובי"ע יחד וע"ש בבה"ז דל"ז ע"ד משא"כ בגלותא סליק קוב"ה לעילא לעילא כמ"ש בוז"ג ויקרא ד"כ ע"ב וזהו"ע עובני הוי' וכתרגומו סליק שכינתיה ובוהר וישב שם איתא ג"כ ושמשא אסתלק כו', ואזי הסט"א מקבלים יניקה מבחי' דקמיה כחשיכה כאורה כנו' בד"ה ויאבק איש עמו, ובד"ה בשלח פרעה בענין כמה ארך אפיים לפניו והיינו ענין עובני הוי' דאל"כ הא כתיב אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום ה' כמ"ש בד"ה ויאבק הנ"ל, ואפ"ל הסיבה מה שעובני הוי' הוא כי הנה בכל אחד יש שם הוי' כמבואר בלקו"ת פ' תצא בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם יו"ד ביטול רצון כו', וכשאינ האדם מעורר שיהי' בו גילוי בחי' אלו כביכול נמשך ותאמר ציון עובני הוי', אך עוד זאת ואד' שכחני אשר שם אד' מקור דבי"ע כיון שאין מאיר בו שם הוי' אזי ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים שהם ד' שרים בכל ומדי כו' שגם הם מקבלים מבחי' דיבור ואף שבאצי' ישראל הם במעלה עליונה ועלו במחשבה כו' מ"מ אין מאיר בבחי' זו בבי"ע ע"י הדיבור שהוא שם אד' ואין קשר וחיבור כ"כ לאצי' עם בי"ע וזהו"ע נשמו מסילות כו' ע' ברבות ויצא פרשה ס"ח ע"פ והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו למעלה כל מי שאומר זכותו עולים חובתו

יורדים ולמטה כל מי שאומר זכותו יורד חובתו עולה, וצ"ל אמאי אין דומה למעלה עם מטה זהו ע"ד עולם הפוך ראיתי כו', וזה מפני שאין חיבור הוי' עם אדני ומשם אד' משתלשל היש כו' ועמ"ש ע"פ השקיפה ממעון כו', ואזי וברך שכשהשגה למטה כמו שהוא למעלה אזי וברך בד"ה זכור תקס"ב ענין אל דיעות כו', וזהו"ע העונה אמן ומחבר כו', ועמ"ש ע"פ ואם בת היא וחיה שמבחי' נוק' יש להם יניקה כי רגליה יורדת כו' ולכן אשה פסולה להזות כו' ע"ש ועמ"ש מזה ע"פ ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה הוי' ויפוצו אויביך כו', ומזה יובן ענין ואד' שכחני כי שם אד' בבחי' ההתלבשות בבחי' נוק' כו', ועז"נ רגליה יורדת כו', ולכן אמר פרעה ואם בת היא וחיה כנ"ל ונק' בחי' זו שכחני מחמת דבר אחר המשכח הו"ע ההשפעה והשלוה שנמשך לע' שרים כו' משא"כ בשם הוי' אין שייך בחי' שכחני כי עז"נ אני הוי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן רק עזבני דסליק לעילא לעילא והיניקה משום דשם כחשיכה כאורה כו', אבל בבחי' אד' נאמר ג"כ מלך אלקים על גוים כו' ומלכותו בכל משלה כו', וע' מזה בוח"ב משפטים דף צ"ו ע"א וכמ"ש בהושע סי' ד' ו' נדמו עמי מבלי הדעת כו' ותשכח תורת אלקיך אשכח בניך גם אני ות"י ארחיק בניך, והוא היפך מ"ש ידע לכתך כו' רק אתכם ידעתי כו' ובפ' שמות ויזכור את בריתי כו' וידע אלקים כו' וכ' הרמב"ן שם כי מתחלה הי' מסתיר פניו מהם והי' לאכול ועתה שמע אלקים כו' ורש"י שם פי' נתן עליהם לב ולא העלים עיניו כו' והבחי' פי' כי נמשך שפע מן הרחמים אל הדעת לרחם על ישראל כו', וכשהפך מזה נק' שכחה וכמ"ש תילים סי' י"ג עד אנה הוי' תשכחני נצח וכתבי' תילים מ"ב יו"ד, למה שכחתי כו' וכענין הנז' בתו"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים שהגלות גק' בשם שינה וזהו"ע השכחה אף שבאמת זה גופא הוא בהשגחה פרטיות מ"מ נראה כאלו שכח עליהם ולכן ת"י ארחיק כו' שז"ס הריחוק שאין מקבלים השפע כ"א ע"י ריבוי ממוצעים כו' וע"י ריבוי לבושים כו' היפך ממ"ש אם אין פניך הולכים עמנו כו' ועמ"ש מזה בד"ה כי תשא את ראש בניי כו', ובמא"א אות שין סעי' ל"ז שכחה מצד האחוריים כו' שכח אותיות חשך והיינו כשגש"י מקבלים מבחי' פנים ע"ד יאר ה' פניו כו' שם הם נזכרים לפני ה' משא"כ כשמקבלים רק מבחי' אחוריים שם שייך שכחה כו' ע"ד שנת' שהו"ע הריחוק כו' וכמ"ש בד"ה עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו הוי' אלקינו או"א הליבשו כו' שכאשר ההשפעה נמשך מבחי' פנים שהו"ע פנימי' הרצון בחי' חפץ ותענוג עליון אזי יאר ה' פניו אליך דוקא כי תהיו אתם ארץ חפץ אבל כשנמשך ההשפעה רק מבחי' אחוריים כמאן דשדי כו', אזי נמשך עיקר השפע לפרעה האוחז בעורף ומקבל מבחי' זו וישראל הם או בגלות אצלו כו' יעו"ש הטעם ובד"ה ויהי בשלח פרעה וזהו"ע עזבני הוי' כנ"ל, היינו לא כמ"ש ויוציאנו הוי' אלקינו כו', ומזה נמשך בחי' ואד' שכחני מחמת שההשפעה באה מבחי' אחוריים ואז נמשך עיקר השפע לעכומ"ז כו' וכ"ז נמשך מחמת כי למטה פנו אלי עורף ולא פנים כו' וע' בת"א בד"ה וארא אל אברהם ובד"ה כי ההרים ימושו גבי נפלה ולא תוסיף כו', ובמדרש הביאו בכלי פז עזבני לשון הפקר כלקט שכחה ופאה שכתוב בהם לפני ולגר תעזוב אותם עכ"ל.

קיצור והנה ע"י והוי' בהיכל קדשו עי"ו נמשך וברך את עמך כו' אבל כשאין יחוד וחיבור שם הוי' בשם אד' אזי ומשם יפרד ונמשך מזה ב' בחי' הא' עובני הוי' ואזי יוכלו לקבל מבחי' דכחשיכה כאורה כי אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום ה' אכן כשאין גילוי שם הוי' הרי שממית כו' הב' ואד' שכחני הוא יניקתם מלמטה מבחי' ואני בתוך הגולה רגליה יורדת כו'.

ז) אך באמת כתיב אף חובב עמים כל קדושיו בידך וארו"ל אפי' בשעה שאתה מחבב עמים כו' וז"ש התשכח אשה עולה כו' ובגמ' פ"ה דברכות ל"ב ב' י"ב מזלות כו' במהרש"א שהם נגד י"ב חדשים שבכל א' שלשים יום וזהו שבכל א' שלשים חיל כו', והנה י"ב מזלות שרש שרשם מקבלים מי"ב בקר והים עליהם כו' שהוא שם אד' בחי' מל' רוממות והתנשאות כנוצר בביאור ע"פ מי מנה כו' וזהו עיקר בחי' מל' ולכן מזה נמשך מאין ליש כו' וזהו רכב אלקים רבותים אלפי שנאן אד' במ כו', פי' שנאן הם ד' חיות שור נשר אריה אדם שהן כללות של י"ב הנ"ל כענין ד' דגלים של י"ב שבטים ופי' אדני במ נתבאר בתו"א פ' יתרו סד"ה ענין האבות הן הן המרכבה והיינו שעליית שם אד' להתייחד בשם הוי' זהו בהם ועל ידם וכענין ארוממך אלקי המלך בד"ה כי אתה נרי וכן ההמשכה משם אד' לבי"ע הוא בהם ועל ידם שהן הן המרכבה שמוליך את הרוכב כו' וכמ"ש במ"א בפ' אתה גבור לעולם אד' כו' שהגבורה להיות נמשך בבי"ע כו' והנה י"ב בחי' הנ"ל הם י"ב שבטים וא"כ אד' במ ממש ולכן שם אד' במילואו י"ב אותיות ואיך אמרת ואד' שכחני הלא א"א לשכוח על עצמו וזהו התשכח אשה כו' ואנכי לא אשכחך ועל טענה עובני נאמר ברגע קטן עזבתך בשביל שיהי' ברחמים גדולים אקבצך כו' וזהו אמר יהש"ר שלמעלה מבחי' חיבור הוי' אד' וכמ"ש בתו"א ר"פ וארא סד"ה וידבר וארא שכדי להיות גילוי מוכרח להיות תחלה העלם כו' וזהו תחת היותך עזובה כו' כנ"ל, ועמ"ש לקמן ע"פ משכני בשביל שסילקת שכינתך ממני אחריד נרוצה ומ"ש ע"פ ואני אראה בשונאי וע"פ וזאת התרומה וע"פ מים רבים בפ' נח ושנואה עמ"ש בד"ה כי תהיין לאיש בענין והי' הבן הבכור לשניאה ושמתיך לגאון עולם הבהמ"ק נק' גאון עוזכם כ"כ בשעה"ש רבה ולע"ל שיהי' אהל בל יצען נק' גאון עולם כי עולם ז"א ולע"ל תהיה מל' במדריגת הבינה משוש דור ודור במא"א דור ודור נק' ב' נוק' לאה ורחל, וע"י התגלות מל' דא"ס תהי' משוש דור ודור הנ"ל ועמ"ש ע"פ כי אבי ואמי כו' והי' יאספני בלקו"ת ד"ה שובה ישראל עד ררש השני ספ"ג ובד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"ב.

קיצור והתשובה באה רק על טענת שכחה כי גם מה שהוא אדוני האדונים י"ב מזלות ששרשם מי"ב בקר י"ב שבטים וכתוב אדני במ ועמ"ש בקיצור ע"פ ושמתי כדכד בענין כ"ד צירופי אדני ונגד זה כ"ד אתון דבשכמל"ו א"ה ב"פ בשכמל"ו דק"ש שחרית וערבית ועל טענת עובני הוי' נאמר ברגע קטן עזבתך בשביל שברחמים גדולים אקבצך תחת היותך עזובה ושמתיך לגאון עולם משוש דור ודור וכנ"ל בענין ונחלתו לא יעזוב.

ח) ולפי פי' הראשון שנת"ל אות א' ואת ג' בענין עובני מבחי' הגילוי בדיבור שכחני שכחת הלב בחי' מחשבה ע"ז הושב ג"כ התשכח אשה עולה כו'

ואנכי לא אשכחך כי אדרבה נאמר רבות עשית כו' נפלאותיך ומח' אלינו כו' בתילים סי' מ"ם וארז"ל דקאי על שבירר לו אברהם את המלכות הוי' נפלאותיך ומח' אלינו בשביל שלא גשתעבד בגיהנם והענין כי ההסתר פנים הוא ביום ההוא כג"ל אות א', והיינו בשביל שעיי"ז יומשך להיות ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה שבחי' עלמא דאתכסיא יהי' מאיר בגילוי כמו עלמא דאתגליא וכמ"ש במ"א ע"פ והניף ידו על הנהר כו' זה א"א להיות כ"א ע"י ההסתר פנים וכמ"ש במ"א בשם הבעש"ט ע"פ אז תשמח בתולה במחול ממשל הבלילות שאחר פב"פ וקירוב מוכרח להיות הסתר בכדי שאזי דוקא יוכל לבוא לבחי' פב"פ בקירוב יותר וכדרך הריקוד שמתקרבים וחוזרים ומתרחקים בד"ה ביום השמיני שילח כו', ועמ"ש ע"פ ואנכי הסתר אסתיר ומ"ש באיוב ע"פ והי' ראשיתך מצער ואחריתך ישגא כו', והנה ב' שמות הוי' שלפני יג"מ הם שרש עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא יוכל ושמיטה כמ"ש בזח"א ויצא קנ"ח ב', אי"כ מה שאמרה כנס"י אשר ב' שמות אלו עזבני ושכחני כנו' בפסיקתא ע"ז הושב ואנכי לא אשכחך כי אם אמנם היותך עזובה שאין מאיר שם הוי' דשרש עלמא דאתגליא בחי' דיבור אבל מחשבותיך אלינו שם הוי' דלעילא ע"ק כדי שלע"ל ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו'.

הנה בד"ה ענין שמחת חתן וכלה, שמות תקס"ג, בדרוש ארץ זבת חלב ודבש, נת' פי' כמו הרה כו' כן היינו מפניך הוי' בישעי' סי' כ"ו י"ה, היינו שבזמן הגלות שם הוי' הוא בבחי' עיבור היינו כי שם הוי' היה הוה ויהי' בבת אחת בחי' זו אינו מתגלה כ"א הגילוי רק שם אד' שהוא אדון כל הארץ ותופסים העולמות בבחי' יש ודבר רק שהוא אדון עליהם, ואפ"ל עיבור שם הוי' זהו בבחי' שם אהי' דהיינו בינה הנק' אהי' ושם עיבור ז"א שם הוי' כו', ואזי בחי' הסתר ולע"ל לידה גילוי שם הוי' והיינו ע"י חבלי לידה, וחבל ג"כ לשון משכון ע"ד אלה פקודי המשכון שנתמשכן כו' גם לשון השחתה, אך כתי' וחבל עול מפני שמן ואחר הלידה יש חלב לגדל הולד, וכמו"כ כתיב שתיתי ייני עם חלבי כו', וזהו"ע הגדיל הוי' עם אלה, והגדלה זו שיהי' שם הוי' ע"ד ביום ההוא יהי' כו', ונמשך ע"י השפעה משמו הגדול שמשם חלב חיורתא דעתיקא כו', וזהו והתגדלתי והתקדשתי כו', וזהו הן עם לבדד ישכון בדד ב' בחי' דד כנודע מענין אלדד ומידד בע"ח שער הכללים ובאות' פ' בלק המשכה זו מבחי' בדד ינחנו שלמעלה משם הוי' משם נמשך ההגדלה בשם הוי' וזהו לבדד ישכון כו', ואפ"ל ג"כ פי' בדד חיבור ב' דלתין הנ"ל שהם ב' שמות הוי'.

בתוס' פ"ק דר"ה די"ז ע"ב הביאו בשם הפסיקתא דפי' עזבני והוי' ואד' שכחני קאי על ב' שמות הוי' הנז' לפני יג"מ דפי' בגמ' שם אני הוא קודם שיחטא ואני הוא לאחר שיחטא וישוב ואלו הב' מדות עזבוני ושכחוני ע"ש והביאם השל"ה דנ"ט ע"ב, עוד מענין עזבני ושכחני זח"ג האזינו דרצ"ח סע"א וע"ב ויש להעיר לענין עזבני ה' מפסוק אלי אלי למה עזבתני תילים כ"ב ב', וענין ואד' שכחני מפסוק עד אנה ה' תשכחני נצח תילים י"ג ב', ויש עזיבה לשון עזר כמ"ש עזוב תעזוב עמו משפטים כ"ג ה' אף שהתרגום פי' שיעזוב השנאה שבלבו רש"י לא פי' כן יעו"ש, וע' מד"ר פ' נח פלי"ח דמ"א ב', מענין עזוב

תעזוב צו פ"ט. וא"כ אפ"ל גם כאן בטענת עובני ה' שעם היות שהוא עזיבה וסילוק השכינה עכ"ז הוא העזר כמ"ש הוי' לי בעוזרי וכת' מאין יבוא עזרי עזרי מעם ה'.

ט) ועמ"ש ע"פ וירא והנה באר בשדה, ומבואר ברבות ויצא פ"ע באר זה ציון כו', והנה שלשה עדרי צאן ג' מלכיות כו' וזהו ותאמר ציון עובני ה' שגללו את האבן מעל פי הבאר זה זמן רב וטוענים לנו המים כו', והנה שם הוי' נק' מקור מים חיים כמ"ש מקור מ"ח את הוי' ובחי' מקור זה הי' משפיע מים חיים הנ"ל בבאר זה ציון ולכן מציון באים כל הטובות כמ"ש ברבות ר"פ קדושים תהיו כי שם ציוה ה' את הברכה ועכשיו הוי' מקור מ"ח עובני כו', והמים נמשכים לבורות נשברים ושפחה כי תירש ומוזה יובן ענין פי' המשל אדם נושא אשה על אשתו המכוון בנמשל הו"ע ההשפעה ממקור מים חיים הנ"ל מה שעכשיו נמשך השפע לחיצונים כו' ולא שמקבלים המים חיים ממש אלא שנמשך להם מזה השפעות טובות גשמיות כו', ואד' שכחוני אד' דרגא דבאר וי"ל שהוא תבריכה המקבל ממקור מ"ח וע' ש"א סוף שער א' ויש באר לעומ"ז שעז"נ ואל תאטר עלי באר פיה תילים ס"ט ט"ז, ואפ"ל פי' ואד' שכחני כי משפיע לד' חיות המרכבה מלאכים ומשם יונקים גם ד' מל' וע"ש מהמים הנ"ל אבל בזמן בהמ"ק נמשך משם אד' העיקר בד' דגלים כו'.

ואנכי לא אשכחך, כי אוהב ה' שערי ציון כו' כי בחר ה' בציון ולכן גם עכשיו המים חיים הם באמיתית נמשכים רק לציון אלא שאין הגילוי בחיצוניות כו', ולהעיר מפסוק בשוב ה' ציון ומפסוק בשוב ה' שיבת ציון והמ"י.

התשכח אשה עולה, פירש"י לשון עולל כמו מפי עוללים ויונקים, והכוונה שאהבת אשה לבנה יונק הוא ביתר שאת מהאהבה לבנה הגדול כי בן הוא בטבע שהקב"ה הטביע בטבע האדם וכמ"ש בח"ה שער הבחינה פ"ה וז"ל ויתנהו האלקים לחן ולחסד ולרחמים בלבב יולדיו כדי שלא יכבד עליהם גידולו וירגישו עליו יותר מעצמם במאכל ובמשתה כו', ובמא"א ע' סעי' ס"ו עולל הוא בסוד יונק כו', ז"א בעת היניקה עכ"ל, ובלקו"ת בישעי' ע"פ ושעשע יונק דיונק הוא מט"ט כו' וע"י מט"ט נמשך ההשפעה בבי"ע שנק' שרו של עולם, ועז"נ התשכח אשה עולה כו' גם אלה תשכחנה פי' הש"ך דקאי על אלה תולדות השמים והארץ כו' והיינו כי לע"ל יהי' השמים החדשים והארץ החדשה כו', ולכן אלה תשכחנה וע' ברבות ר"פ ויקהל בענין אלה תולדות השמים שנבראו בשביל אלה שמות בני' כו' כי שרש חיות השמים והארץ נמשך מיחוד חיצוני דחו"ב אין ויש אבל נש"י נמשכו מיחוד הפנימי שער החצר הפנימית כו' כמ"ש במ"א עפ"י הוזהר ר"פ נח בענין אלה תולדות נח אלה פסל כו', והנה ואלה שמות בני' נבראו בשביל אלה העדות כו' מי ברא אלה כו', וזהו ואנכי לא אשכחך ובגמ' פי' אשה עולה זהו"ע קרבנות ע"ד והקרבתם אשה עולה ועמ"ש ע"ז בלקו"ת גבי שמע"צ וא"כ גם אלה תשכחנה כי הקרבנות לברר עולם התוהו ולע"ל שכבר יתברר ק"ן ותצא מחלאתה ולא יצטרך לברר ב"ן א"כ גם אלה תשכחנה וכמארז"ל במדר"פ' צו פ"ט לע"ל כל הקרבנות בטלים רק קרבן תודה אינו בטל כו' א"כ בחי' אשה עולה שהם עולות וחטאות עתידיים להבטל, וגם המכוון מהקרבתם להעלות המ' לאצילות

לחברה עם ז"א לא יצטרך לע"ל שאו יהיו זו"נ ת"ר כמו או"א אהל בל יצען, ואנכי לא אשכחך, וכמ"ש כי כאשר השמים החדשים כו' כן יעמוד זרעכם ושמכם כו'.

ויאכילך את וכו'. הנה המן הוא בחי' טל כמ"ש ותעל שכבת הטל, כתיב וזרעתי את וכו' וזרע בהמה אם כבנים אם כעבדים, שתיים עשרה בקר והים עליהם וכו', הם י"ב שבטים וכן המלאכים פני אריה ופני שור והטעם שנקרא בהמה שהוא בחינה שאין לה דעת עיין בד"ה ואלה המשפטים והרי נאמר כחכמת מלאך אלקים, אלא דכתיב אחרי ה' ילכו כאריה ישאג בד"ה אתם נצבים והוא בחי' מל' המהווה ביי"ע יש מאין שהיש נתהווה מבחי' שהוא אין בחי' שם בורא קדושים ישתבח שמך כמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם והו לך ה' הגדולה כו' כי כל ואח"כ לך ה' הממלכה כי המל' רק חיצוניות ואינו כמו השכל והמדות עצמיות בד"ה כי תצא ועד שם עלו השגתם שמשגיגים איך היש מתהווה מאין מבחי' הים עליהם בחי' התנשאות בד"ה מי מנה, וזהו זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו בד"ה רני ושמחי רננא ברמשא וזהו צדקתך כהררי כו' ובהמה תושיע, ועוד כי המל' דאצי' עצמה היורדת לבי"ע נקראת רוח הבהמה היורדת למטה א"כ כיון שהשגת המלאכים מגיע רק עד בחי' מל' לכן נק' בהמה, ומזון בהמה מבחי' שעורה שעור ה' בד"ה וספרתם, ולפעמים ונתתי עשב לנפש הבהמית ממש נמשך רק עשב, והנה בנשמות יש ג"כ בהמה נשמות דבי"ע בזח"ב משפטים כד יהבין לי' נפשא מסט' דבעירא דכיו מבחי' אופנים ואח"כ מחיות כו', והו לכוודי בראתיו יצרתיו כו', משא"כ כל הנק' בשמי זרע אדם שם הוי' ועל דמות הכסא וכו' אדם ופענין ההפרש בין השבטי ליוסף שהם רועי צאן בחי' נשמות פרטיות הנק' בהמה וכדי שלא יבלבלום עניני עוה"ז בחרו במלאכה קלה להיות רועי צאן משא"כ יוסף בחי' אדם וכמ"ש בלק"ת ע"פ ואנחנו טמאים לנפש אדם ע"כ לא בלבלו עניני עוה"ז והי' מלך וטרוד ואעפ"כ מרכבה, כי הנה כתיב אל דיעות הא' שלמטה היש ולמעלה אין, וזהו ענין אחרי ה' בחי' מל' נק' אין ומהוה היש וא"כ למטה היש לכן מבלבלי' עניני עוה"ז וזהו וצדקתך ירננו רננא ברמשא בחי' חושך אבל מדת יום האור כי טוב בחי' יוסף ממשיך שלמעלה היש ולמטה אין וא"כ אין עניני עוה"ז תופסים מקום כלל כיון שהם אין ממש, וזהו ענין אתה הראת לדעת וכו' בחי' התהוות יש מאין ואח"כ וידעת היום וכו' בחי' היום האור כי טוב הגלוי שלמעלה היש, וזהו ההפרש בין דעת של המלאכים שנק' רק בהמה אף כי הם חכמים כחכמת וכו' אלא שחכמתם והשגתם רק ש' אלקים בחי' מל' המהווה יש מאין ונק' דעת זה בהמה לגבי וידעת היום בחי' שם הוי' אני הוי' לא שניתי ולמעלה היש כו' כי רוח הבהמה היורדת למטה שם ב"ן המהווה מאין ליש משא"כ רוח האדם וכו'.

קיצור הטעם שהמלאכים נק' בהמה פני שור משום כי השגתם מגיע רק עד בחי' מל' וזהו וצדקתך ירגנו צדק מלכותא קדישא ובחי' מל' היא שם ב"ן ונק' רוח הבהמה היורדת למטה ועד"ו הם י"ב שבטים נק' י"ב בקר והים עליהם מלמעלה עיין בה"ז פ' במדבר אבל בחי' אדם נשמות דאצי' וכמו יוסף עיין בת"א פ' וישב סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ועיין עוד מענין יוסף בת"א פ' תרומה ד"ה מי יתנך כאח לי ובלק"ת פ' ראה בד"ה ושמתני כדכד וההפרש בין בחי' בהמה לבחי' אדם ע"ד כי אל דיעות ה' שיש ב' דיעות מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כו' לכן אף שנאמר כחכמת מלאך אלקים נק' בהמה לגבי דעת עליון בחי' רוח האדם היא העולה למעלה.

ב) והנה האדם יחיה על הלחם בחי' חטה כ"ב אותיות התורה שהם ממשיכים לו בחי' דעת הנ"ל להיות וידעת היום, ועיין מ"ש בד"ה ראשי המטות ענין לכו לחמו בלחמי דשם נתבאר ענין שהתומ"צ נק' לחמי והיינו כמו הלחם מחבר הנשמה והגוף כך להיות בחי' לך ה' הגדולה שיומשך אור א"ס בבחי' כמראה אדם עיין בד"ה אני ישנה גבי רעייתי שעם היות שמדות הנ"ל הוא למעלה מבחי' מל' וכ"ש ח"ע, עכ"ז אור א"ס לאו מכל אלין מדות איהו כלל והמשכה זו ע"י התומ"צ שהם רצון העליון וכמש"ש בד"ה ראשי המטות הנ"ל, וזהו לחמי ממש ומה נמשך ג"כ שיהי' לחמו בלחמי שגם בנש"י יומשך גילוי דעת עליון הנ"ל בחי' אני הוי' לא שניתי, וכמש"ש בד"ה וידעת היום גבי ועשה טוב כו' ורעה אמונה, וזהו ענין ברכות שלפני ק"ש וק"ש כי בברכות שלפני ק"ש הספור מענין המלאכים איך שהם מקדישים וממליכים את שם כו' הוא ענין הדעת התהוות יש מאין בחינת אחרי ה' ילכו, ומה נמשך גם כן ההתפעלות בבחינת זרע בהמה הנר"ג שמבי"ע להיות אחרי ה' תלכו ועיין כה"ג בד"ה כי תצא הנ"ל אלא דשם פי' שהנה"ב ממש מקבלת מבחינה זו אכן באמת גם נר"ג דיבי"ע נמשך להם הכח מהמלאכים וכמ"ש בד"ה כנשר יעיר בענין כי מלאכיו יצוה לך כו' על כפיים ישאונך, אח"כ ק"ש רמ"ח תיבין שהוא בחינת רמ"ח אברי האדם נר הוי' נשמת אדם רמ"ח אברים וכו' ונמשך ע"י נר מצוה שהם רמ"ח אברים דמלאך שעל ידי זה נמשך בחינת הדעת בש' הוי' אני הוי' לא שניתי וזהו שמע ישראל הוי' אלקינו כו' אחד כמו שהי' עד שלא נברא העולם ורק בשכמל"ז כו' ומקדימי ברכות דק"ש כי תחלה צ"ל מפתחות החיצוניות ואח"כ מפתחות הפנימיות בד"ה כי תשמע בקול וכענין סולם מוצב ארצה בד"ה יוגתי וזהו שמע ישראל דווקא כי יעקב יו"ד עקב בחינת היר"ד מלובש בעקב משא"כ ישראל לי ראש, וזהו ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם בחי' צאן ואח"כ צ"ל בחי' אדם כמ"ש בוח"ג בפ' נשא דקמ"ז ע"א, וזהו ואהבת בכל לבבך הוא בחי' אהבת עולם שמבחי' בהמה פני ארי' פני שור כאריה ישאג ונמשך מבחי' בשכמל"ו ומבחי' ד' רבתי דאחד שהוא בחי' במאמר אחד יכול להבראות יש מאין ופי' בכל לבבך בשני יצריך היינו בחי' בהמה דנה"א ובחי' בהמה ממש דנה"ב, ואח"כ ובכל נפשך היינו ע"י התקשרות ג' לבושי הגפס מחדומ"ע בתורה ומצות שעיו"ז ממשך מלמעלה בחי' לחמי בלחמי כנ"ל בחי' אדם.

קיצור מאכל אדם חטה כ"ב אתון דאורייתא ונק' לכו לחמו בלחמי שהתורה מחבר ג"כ אור א"ס להיות נשמתא לגופא שהוא כלים דע"ס דו"א דאצילות, ואפ"ל הלחם דתורה ממשיך דעת עליון בז"א הנמשך מיסוד דאבא ונמשך ג"כ לכו לחמו בלחמי, וידעת היום אחר אתה הראת לדעת ב' בחי' דעת הנ"ל וזהו ג"כ ענין ברכות ק"ש וק"ש, כי ביוצר אור מספרים איך המלאכים מקדישים וכו' והוא מהדעת שבהם בבחי' התהוות יש מאין דהיינו הנק' דעת אח"כ אה"ע אהבתנו וק"ש יש בה רמ"ח תיבין שהוא המשכות שיעור קומה שלמע' בחי' כמראה אדם שעל הכסא כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה נמשך ג"כ באדם מבחי' דעת עליון הוא יחודא עילאה דשמע ישראל, ואפ"ל שזה ענין נר הוי' נשמת אדם שיאיר בהאדם מבחי' שם הוי' ממש עיין מזה בד"ה ואתחנן אל הוי', ואולי זה נמשך ע"י נר מצוה ותורה אור ומקדימין יוצר אור ע"ד שצ"ל מפתחות החיצוניות ואח"כ מפתחות הפנימיות, ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם, וזהו ואהבת בכל לבבך היא בחי' האהבה דיוצר אור ואח"כ ובכל נפשך ג' לבושי הנפש שע"י תומ"צ זהו בחי' אדם.

ג) והנה כתיב בהמות הייתי עמך שיש עוד בחי' בהמה שלמעלה מבחי' אדם ונק' בהמה רבה עיין בענין כגש שהשין אחר הבית ובענין כשב שהשין קודם הבית והיינו כנ"ל שבחי' אדם נק' אם כבנים ובחי' בהמה נק' אם כעבדים, אך יש בחי' בן שהוא ג"כ בחי' עבר וכמ"ש במשה כי עבד נאמן קראת לו כו', ועיין בתניא פמ"ב דיש בן שהוא ג"כ עבד בחי' יראה עילאה הגבוה גם מאה"ר ועבד הוא ביטול רצון לגמרי ובחי' עבד זה שלמעלה מבחי' בן זהו שלא יכוין שום לגרמיה כ"א ע"ד איזהו חסיד המתחסד עם קונו וכמ"ש בד"ה ומשה נגש אל הערפל ובחי' זו נק' בהמה רבה כמו הבהמה שהוא טפל לגבי האדם לגמרי כך נאמר לסוסתי ברכבי פרעה דמיתוך רעייתי, וכן פי' בזהר בפ' פנחס דרטי"ו ע"ב ע"פ אדם ובהמה תושיע ה' דאיהו ברא דאדם ועביד גרמיה כבהמה תחותיו כו' למהוי ליה לאבא כסוס וכחמור למשוי כו' זהו א"ת בניך אלא בוניך דזוקא וכמ"ש ג"כ בגמ' פ"ק דחולין ד"ה ע"ב ע"פ אדם ובהמה תושיע אלו בנ"א שהם ערומי' בדעת כאדם ופרש"י כאדה"ר בחי' וידעת היום ומשימין א"ע כבהמה להיות בבחי' לסוסתי כו' דמיתוך כו', עוד יובן ענין בהמה שלמעלה מבחי' אדם ע"ד מ"ש בדי"ה מים רבים בת"א פ' תולדות בענין רבקה, רבקה של שלש בקר ושל ארבע שהם המדות שלמעלה מהחכמה דהיינו שנמשכי' מהכתר ע"י דעת עליון ושרשם מו"ת דע"י שהם שרש ומקור כל האצילות, ועמ"ש בענין והכשבים הפריד יעקב שהשין קודם לבית בחי' חג"ת דא"א שלמעלה מחו"ב, וזהו ענין המבואר במ"א גבי ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה שהעשרה הם ע"ס דאצילות והשבע הם מה שלמעלה מאצילות בחי' ז"ת דע"י, אשר מלמעלה מהאצ"י אין נמשך רק ז"ת לבד, וביאור בחי' זו היינו ע"ס דאצילות זהו בחי' אדם, אך ז"ת דע"י הוא בחי' בהמה שלמעלה מבחי' אדם, היינו מה שלמעלה מהחכמה ח"ת דע"י הנ"ל מתלבשי' בא"א בחי' גלגלתא שתוק כך עלה במחשבה שלמעלה מהשכל המושג וכן באדם קשה עורף הוא ועו"נ וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא גם בחי' בהמה שלמעלה מאדם ע"ד תכלית הידיעה שלא נדע וכמו ל"ת שלילה שאין מושג כו' וגבוהי' ממי"ע רמ"ח אברים כו', והנה כדי לבוא לבחי'

זו צ"ל ג"כ מזון כמו שמוזן האדם בחי' לכו לחמו בלחמי, וכך צ"ל מזון לבחי' בהמה רבה וזהו ענין הרועה בשושנים שהם י"ג מדה"ר שהם רחמי' רבים שלמעלה מהחכמה הנמשכי' מבחי' אב הרחמים שלמעלה מבחי' אב הרחמן וענין רחמים הנ"ל היינו מפני שהכל בטל במציאות נגדו ואפילו עולמות עליונים כי גם חכמה נק' עשי' גשמיות, וגם א"ק כתר דכללות נק' אדם דבריאה ובריאה היא בחי' בהמה כו' זהו ענין אדם ובהמה שעם היותו בחי' אדה"ר נק' בהמה לגבי עצמות אור א"ס, וע"כ הרחמנות ע"ז גדולה מאד ומבחי' זו שרש י"ג מדה"ר הנק' טל שעתידי להחיות בו המתים מחיה מתים ברח"ר, כי הוא טל אורות דנטיפ מפומי' דע"ק שלמעלה מא"א הנק' בריאה ולכן מזה נמשך בחי' שושנים מזון להיות בבחי' אדם ובהמה דווקא בהמה רבה המדות שלמעלה מהחכמה ממעמקים קראתיך בקשו פני דהיינו ע"י את פניך ה' אבקש בחי' י"ג מדה"ר ועמ"ש סד"ה במדבר סיני בענין שאו לגלותם ע"י רח"ר, ובוה מתורץ ענין הרועה בשושנים שנאמר על ר"ח אלול שושנים היינו כחטים המיוחדים למאכל אדם אלא שהם ג"כ מאכל בהמה, ועיין בסידור בבה"נ פי"א ה"ד ופרק שישי הי"ד שאין ראויים לאכילה בלי טיגון בדבש ועיקרם עומד לריח, והיינו שאינן מאכל אדם ממש כ"א להיות בחי' בהמה רבה וזהו ענין הריח כידוע בענין ריח בגדיו ריח בוגדיו כו' שזוהו בחי' תשובה, וכך באלול בחי' תשובה ותשובה בחי' רפואה שלמעלה מהמצות הנק' לחם עיין בד"ה כי המצוה הזאת, וזהו ג"כ ענין ויענך וירעיבך ויאכילך את המן שהמן אינו כמו בחי' לחמו בלחמי לחם מן הארץ אלא הוא לחם מן השמים, ועיין מזה בתו"א ס"פ בשלח בענין שהמן ירד בוכות משה שהי' למעלה מבחי' התורה הנק' לחמו בלחמי כמ"ש כבד פה לגבי אורייתא דבע"פ כו' וכן שרש המן נמשך מח"ס ששם טלא דבדולחא שהוא בחי' שלמעלה מהשכל בחי' משכיל לאיתן שאינו מושג כלל גם המן נמשך מבחי' עקודים הנק' אדם דבריאה שהוא ג"כ בהמה רבה, ולכן נמשך בוכות משה ומשה נגש אל הערפל כנ"ל בחי' החשך שלמע' מהאור ומשם נמשך אתעדל"ע להיות אתעדל"ת, גם בעקודים תוקף המדות ואעפ"כ התכללות כענין רבקה של שלש בקר ושל ארבע כנ"ל ולמעלה גם מבחי' התהו שמשם שרש בהמה ב"ן שנפל בשבה"כ, אבל עקודים למעלה משבה"כ בהמה רבה, וזהו שקודים חטא עה"ד לא ידעו כי ערומים הם ע"ד בהמה רבה כו' והיינו אדם ובהמה יחד וזהו ענין ולא ידעון אבותיך.

סעי' גי'. בהמה שלמעלה מאדם בחי' כחמור לעול וכסוט בחי' יר"ע שלמעלה גם מאה"ר, ע' מזה בביאור ע"פ לא הביט און ביעקב, עוי"ל ע"ד כשב שהשי"ן חג"ת נמשך מהכ"ף כתר, ויחי יעקב באמ"צ שבע עשרה שנה ז"ת דע"י וע"ס דאצי' ומזון לבוא לבחי' בהמה רבה בשושנים יגמה"ר (א"ק אדם דבריאה ויש למעלה ממנו בחי' אצי' עתיק דכללות) וטל נפיק מפומי' דעתיקא, שמשנים ריח רפואה, ויענך כו' את המן מן נמשך ממר"ס דעקודים, ולא ידעון אבותיך, י"ל שנמשך מבחי' ושמי הוי' לא נדעתי להם (צ"ע דאיתא בתלים סי' בת"י דבהמה רבה רעיא על אלף טורין ומהו שייך לשושנים).

(ד) כי הנה השבטים הם י"ב בקר כנ"ל, אבל האבות הם חג"ת דאצ"י בחי' אדם
 ואברהם נק' האדם הגדול בענקים, ועכ"ז כתיב בהו' ושמי הוי' לא נודעתי
 להם, והרי כמה שמות הוי' נאמרו אצל האבות, אך כי ביג"מ הרחמים כתיב ב'
 שמות הוי' ופסיק טעמא בגווייהו, ופי' פסיק טעמא י"ל ע"ד מ"ש בפרדס שער
 הטעמים פ"ג דקע"ה ג' ד"ה פסק הוא היסוד הפוסק ומבדיל בין העולם העליון
 לעולם התחתון כי הוא בין תפארת ומלכות, והעד בפסיק שבין שם בן ד' ראשון
 שביג"מ לשם ב' כי הא' למעלה בכתר והשני למטה במל' והפסיק מיחודם דרך
 קו האמצעי והו' אין בין מים העליונים למים התחתונים כו' ע"ש, ועיין מזה
 בת"ז ריש תיקון י"ט דל"ז ע"א ובמא"א ערך נימא באות ג' סט"ז ובספר אשל
 אברהם דף קע"ב סע"א גבי טעמים ונקודות כ' פסיק שהוא רמז לרקייעא עילאה
 דאיהו מבדיל בין מים עילאין דאיהו רזא דטלא עילאה דנגיד מעתיקא לז"א
 וכו' ורזא דא והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדוה"ק כו' עכ"ל, ועיין מענין
 פרוכת זו בפ' תרומה דקס"ה ע"ב ע"פ סולו לדוכב בערבות ובפי' הרמ"ז שם, וא"כ
 הפסיק טעמא שבין שני השמות הוי' זהו כענין קרומא דאירא ועמ"ש מזה
 בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר שהוא ענין החשמ"ל העליון שלמעלה מאצילות
 חשמ"ל שבין אצילות לבריאה שרשו מבינה אבל חשמ"ל העליון הנ"ל
 שרשו מחכמה דא"ק אשר מעלים שלא יאיר הכתר דא"ק באצילות כי אם
 שיהי' הגילוי מחכמה דא"ק, שעל זה נאמר כולם בחכמה עשית, וכמו שכתוב
 בד"ה ואתחנן בהביאור שהיוד הוא הפרסא, והיינו ההפסק בין ב' שמות
 הוי' הנ"ל ועז"ב ושמי הוי' לא נודעתי להאבות בחי' ש' הוי' שלמעלה מהפרסא
 הנ"ל ומשם שרש הטל הנמשך מהכתר ממש ע"י קרומא דאירא למו"ס ומשם
 שרש המן ועמ"ש מענין ב' שמות בתו"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל, ומזה
 יובן בתוס' באור ענין בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם, כי הנה שרש אדם נמשך
 מבחי' ש' הוי' כנ"ל כמ"ש ועל הכסא וכו', אכן לע"ל כתי' והיה הוי' לי לאלקים
 שבחי' הוי' יהי' רק כמו ש' אלקים והוא עליי שם הוי' היינו כשז"א מתעלה
 בע"ק עלייתו להיות בחי' אלקים לגבי שם הוי' שלמעלה מהפרסא ובחי' ש' אלקים
 זהו עצמו ענין הפסיק טעמא שהוא הפרסא הנ"ל שבו ועל ידו מאיר שם הוי'
 שלמעלה מהפרסא, וזהו ענין בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם בהמות הייתי עמך
 ממש והוא בחי' פרסא הנ"ל שנמשכה ממל' דא"ק הנק' בהמה רבה, וזהו וידעת
 היום כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל דהיינו בסוכ"ע יש ג"כ הוי' אלקים
 כנ"ל, והנה עי"ז נמשך לבוא לבחי' ממעמקים בחי' בכל מאדך מאד אותיות אדם
 היינו בחי' אדם שנעשה בבחי' בהמה רבה מאד בלי גבול והוא נכלל בבחי' ש'
 הוי' שלמעלה מההשתלשלות וכמ"ש לפני הוי' תטהרו לפני שם הוי' שבבחי'
 ההשתל' שלהיות ההתכללות בבחי' זו הוא דווקא ע"י מאדך בלי גבול שלמעלה
 מהשכל והוא ג"כ ענין ומשה נגש אל הערפל, בחי' חשך שלמעלה מהאור וכמו
 אדה"ר לפני החטא שע"ז נאמר הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד כי אז הוי' בבחי'
 אדם ובהמה כנ"ל ועז"ב ירום מאברהם כו', ובזה יובן ענין תקיעת שופר בשופר של
 איל שהוא בחי' בהמה ולמה אין די בעומקא דלבא לבד, אלא כדי להמשיך מבחי'
 בהמה רבה להיות ויקרא הוי' הוי' כו' למלאות כל הפגמים שבשם הוי' דאצ"י
 ע"י ההמשכה מבחי' שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות, וכדי לבוא להמשכה זו

צ"ל ע"י אדם ובהמה וזהו אדם ובהמה דווקא תושיע הוי', ומר"ח אלול נמשך הרועה בשושנים מזון בהמה רבה כו' להיות אדם ובהמה ועיין מענין אדם ובהמה ברבות אמור פכ"ז כאדם אנחנו כבהמה תושיענו לפי שאנו נמשכי' אחריו כבהמה שנאמר משכני כו', ועיין מענין אדם ובהמה זח"א פ' נח דף ס"ד סע"ב ומענין צדקתך כו' ומשפטיך זח"ב שמות י"ח א', תרומה קנ"ו ב' אדם ובהמה תרומה קע"ח סע"א פקודי רל"ח ב' רמ"ד ב' משפטיך תהום רס"ח א', אדם ובהמה רס"ח ב', ח"ג פ' צו כ"ט סע"א וסע"ב, אמור צ"א א' נשא קמ"ז א' רט"ו ב' תצא רע"ט א', ונשוב לענין אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך ופי' ולא ידעון אבותיך נת', אך פי' אשר לא ידעת היינו כמ"ש כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו דהיינו שלפי שלא ידענו בחי' אברהם וישראל שהם בחי' אדם כ"א אנו בחי' בהמה שלמטה מבחי' אדם ולא כחמורו של רפב"י כו' כי אם בהמה ממש ע"כ ההכרח לדלג שור בחי' תשובה לבוא לבחי' כי אתה אבינו אב הרחמים בחי' גילוי י"ג מדה"ר שעיי"ז לבוא לבחי' בהמה רבה, וזהו למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו כו' כי על כל מוצא והוא ענין טל תורה, ועיין מענין טל תורה סד"ה האוינו השמים גבי תזל כטל אמרתי דהיינו כשהוא בבחי' תען לשוני אמרתיך ודברי אשר שמתי בפיו ונק' מוצא פי ה' ממש או כשהלמוד באופן זה יוכל לבא לבחי' אדם ובהמה וזהו משכני אחריו נרוצה שנמשכי' אחריו כבהמה רבה, והיינו ע"י שהביאני המלך חדריו, חדריו הוא התורה והיינו בחי' טל תורה, והנה טל תורה הוא ג"כ בחי' פנימי' התורה שנק' לחם מן השמים כמ"ש במ"א, עמ"ש בד"ה ששים המה מלכות בענין אחת היא ובר"ה מה יפו פעמיך יש קונה עולמו בשעה כו' ובר"ה כי תצא גבי וראית בשביה כו' וסד"ה כי ההרים ימוש וחסדי כו' היינו ההרים בחי' אבות רחמים שבסדר ההשתלשלות אבל וחסדי כו' מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות רחמי' גדולי' כו'.

קיצור סעי' ד', פי' ושמי ה' לא נודעתי היינו שם הוי' דלעילא כמ"ש בד"ה וארא דתקע"ב הפסיק טעמא שבין שני ההויות ומשם שורש הטל והמן, שורש אדם מבחי' שם הוי' דאצי' אכן בחי' והי' הוי' לי לאלקים ע"י שיהי' בבחי' בהמה רבה בכל מאדך מאד אותיות אדם, ומ"מ מאד י"ל בהמה רבה תקיעת שופר בשופר של איל מבחי' בהמה רבה.

קיצור ויאכילך את המן שהוא בחי' טל כמ"ש ותעל שכבת הטל, והוא רחמים רבים כי טל עתיד להחיות בו את המתים, ומחיה מתים ברחמים רבים כי טל אורות טלא דנטיף מפומיה דעתיקא רחמים בלי גבול וברחמים גדולים אקבצך, וכדי שיומשך תוך העולמות א"א כ"א ע"י צמצומים דרך י"ג מדות, וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים, וזהו כי אתה ה' אבינו בחי' אבינו מלכנו שאומרים בעשי"ת כשמתגלים יג"מ הרחמים והוא בחי' אב הרחמים כי אברהם לא ידענו, שזהו למעלה ממדרגת האבות שהן הן המרכבה בחי' חסד ורחמים שבסדר ההשתלשלות וכמ"ש ע"פ כי ההרים ימוש וחסדי כו' אמר מרחמך, כי הרחמים שבסדר ההשתל' נמשך מהחכמה ודעת ונק' אב הרחמן, אכן גבי אבות כתיב ושמי הוי' לא נודעתי להם פי' שם הוי' שלמעלה מסדר ההשתל' כמ"ש בני יג"מ הרחמים ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בגווייהו, עמ"ש מזה בת"א פ' בשלח סד"ה וירא

ישראל, ועמשיש פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם בענין ונוצר חסד בחי' משה ועושה חסד בחי' אברהם לכן ע"ז נאמר אשר לא ידעון אבותיך כי קיים אברהם כל התורה ע"י שהי' מרכבה והוא המשכת בחי' אדם, כנו' בת"א פ' יתרו ד"ה האבות הן הן המרכבה, גם כמ"ש בהעלותך ענין אה"ר דאהרן שלמעלה מאהבה דאברהם כי היא בחי' ע"פ מדותיו וכן ברבות אמור פכ"ז כאדם אנחנו כבהמה תושיענו לפי שאנו נמשכין אחריו כבהמה שנאמר משכני כו', ור"ל אחר שהביאני המלך חדריו בחי' התורה הנק' אדם יש בחי' משכני אחריו בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם.

היום הרת * , עיבור, אם כבנים זרע אדם רחמינו כרחם אב בחי' אב הרחמן, ואם כעבדים זרע בהמה עינינו וכו' כי בהמות הייתי עמך וא"כ יש בהמה רבה בחי' כי תקנה עבד עברי, בעה"נ שלמעלה מבחי' אדם ולזאת עד שתחננו כו' משפטינו בחי' ומשפטים אדם ובהמה תושיע משפט לאלקי יעקב.

כי לא על הלחם, בד"ה ראשי המטות לחם סוכ"ע ד"ע שאין התינוק יודע כו' והוא ח"ע ד"ע דו"א והוא כבהמה ועשי' גשמית לא"ס אלא מוצא, פי' טל תורה שלמעלה מיערוף כמטר דומיא במ"ן וטל דכנסיי ששאלה כגשם נק' שלא כהוגן לגבי טל מוצא פי ישקני מנשיקות פיהו וע' ביאור מה טובו בד"ה וביום הבכורים.

ג' בחי' הנ"ל בכל לבבך בהמה בכל נפשיך אדם רוי"ש אח"כ בכל מאדך בהמה רבה רצוא שלמעלה מהשוב אח"כ שוב טל תורה עוסק בתורה לשמה.

לתורה ע"פ ויאכילך את המן וכו' דמברכין אלול תקנ"ו, ענין מארי' דמרכבה עילאה נעשה למטה יראה וי"ל שהוא ע"ד מ"ש ע"פ שימני כחותם וכו', איך מחותם שוקע דלמטה יראה נמשך מלמעלה חותם בולט תש"ר, א"כ ממילא ג"כ מלמעלה למטה מחותם בולט דלמעלה ארי' נעשה למטה שקיעה יראה וכו', עיין בפ"י המלות דב"ש, איך שע"י המשכה מלמעלה מתעורר למטה וכו', והפך מזה בשור גבו' חותם שוקע דלמעלה הסתלקות נעשה למטה חותם בולט אהבה כו'.

ענין טל מן השמים הוא גבוה מבאר מ"ח דארץ, הן אמת באר מים חיים גבוה ממעין גנים דכתר דתהו וכו', אך טל למעלה מהשבירה והתיקון, ולכן יורד ממילא בלי אתעדל"ת אשר לא יקוה לאיש וכו', וזהו כי לא על הלחם לבדו בירורי נוגה או נוגה כמו שנשפלה בעשי' בדברים שתחת נוגה יחי' האדם דלעילא משום שע"ז נמשך מבחי' כי לא אדם כו' כי על כל מוצא וכו', פה דא"ק בחי' עקודי' למעלה מהשבירה יחי' האדם, וזהו הטל, ועמ"ש מזה ע"פ שמים החדשים וכו'.

דתקס"ד בקיץ, זהו ב' מיני מתן שכר א' שכר ממש מה שזכו ע"י אתעדל"ת באר מים חיים אך הב' נדבה טל וכו', ומ"מ נדבה זו נותני' למי שזכה באתעדל"ת וכו', זהו ברכת יצחק מטל השמים משמני הארץ וד"ל. וז"ש הפטרה בלק, והי' שארית יעקב וכו' כטל וכו', אח"כ באר"י בבהמות יער וכו' ב' הבחי' וביאור בהמת יער עמ"ש בענין יערי עם דבשי ע"פ הגידה לי שאהבה דשלהי תקס"ב והם בחי' בהמה שלמטה מאדם, ושם האר"י מברר בירורים וכו', אר"י דאכיל קרבנין משא"כ כטל למעלה מבחי' אדם, ומעלת ב' הבחי' הוא ע"ד מ"ש כן יעמוד זרעכם ושמכם דע"פ אתעדל"ת כמו השמ' החדשים כנוצר ע"פ הנ"ל, ועמ"ש בתורה דפ' בלק תק"ע בבואו מבארדיטשוב.

ואכלת ושבעת וגו'.

ברכות פ"ג כ' ע"ב וכי לא אשא פנים כו' ואכלת ושבעת וברכת כו' והם מדקדקים כו', הברכה היא המשכה בשם הוי' מאור א"ס שלמעלה משם הוי' כדפי' אדמו' נ"ע בד"ה צאינה וראינה בענין שאו ידיכם קדש וברכו את ה', וכיון שמדקדקים להמשיך הברכה לפנים משוה"ד מזה נמשך ישא ה' פניו, מאחר שהם ממשכי' בו ותוספת ברכה כו', וגם כי הברכה הוא המשכה ממעמקים כמ"ש הרמ"ז ואתחנן דרס"ה ע"פ היושבי בשמים, וע"י מוחין דגדלות שה"ע יגדל נא כח, אזי אין החטא תופס מקום כ"כ כו' וכמו אבינו אב הרחמן כו' בד"ה באתי לגני ועמ"ש לקמן ססעי' ב'.

ב) שם כ"א א', מנין לבהמ"ז לאחריה מן התורה שנאמר ואכלת ושבעת וברכת כו', מבואר מאדמו"ן נ"ע ע"פ מאמר זח"ג בלק קפ"ז ע"פ המלאך הגואל כו' יברך כו' ההפרש בין תפלה לברכה אשר תפלה היא בחי' בקשה מלמטה למעלה דהיינו שהוא בעצמו למטה ומעורר ע"י התפלה באתעדל"ת לעילא שיומשך כך, אבל ענין הברכה הוא מלמעלה למטה דהיינו שהוא עצמו למעלה ומצוה שיומשך למטה ע"ד ברכת כהנים כו' (וע' בפע"ח שער הברכות חילוק ג"כ בין ברוך דצלוחא שהוא מלמטה למעלה לברוך דברכת הנהנין ובהמ"ז שהוא מלמעלה למטה הביאו הרמ"ז פ' עקב) שלפי ששרשם מחכמה עילאה ע"כ יוכלו לברך ומצוה יברכך ה' שהוא ז"א כו' ועד"ז יצחק כשרצה לברך את עשו שלא הי' יכול להגביהו ע"י תפלה כו' אך לבחי' ברכה צריך להגביה א"ע תחלה למעלה מעלה שמשם יוכל לצוות הברכה מלמעלה למטה כו' וזהו ע"י ועשה לי מטעמים כו' שיגבה א"ע עי"ז עכת"ד, ומה שע"י מטעמים מתעלה זהו כענין השביעה שכשארם שבע ומתמלא רצון כמ"ש נפתלי שבע רצון וכן ונשבע לחם ונהיה טובים, וכמ"ש בפרדס ערך רצון השפע היורד מכ"ע הוא מרצה כו' כאדם המתלבש ברצון בעת אכילתו כו' ולכן כאשר האדם אוכל כדי שביעה שאזי מתלבש ברצון, אזי עי"ז יוכל לברך את שם הוי' היינו שימשיך רצון העליון בשם הוי' כנ"ל

סעי' א', ובמא"א אות ריש סל"ו רע"ב מצד אחורי השמות כו' ובאות שין סל"ט שבע מצד פנים דהוי' כו' וע' זח"א מקץ רד"א ע"פ בטרם תבוא שנת הרעב ששני הרעב נק' ימי רע שבהם שולטים סט"א. והיינו כמ"ש בד"ה אלה מסעי בענין מדבר שאינו מגדל צמחים כי בסט' דקדושה מיהב יהבי כו' ובקליפה היפך רק לגרמיה הב הב ושני השבע הם ימי הטוב שבהם נמשך ריבוי השפע כו', וע"ש ע"ב שבע מענין שבעה ושבעה מוצקות כו' ולכן החיוב דוקא כשאכל כדי שביעה לברך והיינו לאחר המזון והם דקדקו ע"ע עד כזית ע"ד רעוא דרעון שהוא מקור הרצון משם ממשיך לו רצון אף בבחי' שאין בו כדי שביעה כו', ולכן יוכל לברך כו' ושיעור כזית הוא יסוד ואיתא במא"א אות רי"ש סל"ב רצון נק' היסוד של כל פרצוף המרצה לנזק' כו', וגם הוויג נק' אכילה כגודע מענין קראן לו ויאכל לחם. ולכן על כזית יוכל להמשיך הרצון, והוויג ואיך לא אשא פנים ג"כ המשכת הרצון מבחי' רעוא דכל רעוין כו' מה גם לפמ"ש המא"א השבע נמשך מצד פנים דהוי' כנ"ל זה ששבע מפחות מכדי שביעה לכן ראוי הוא שאשא לו פנים כו'.

ג) פ"ז דברכות מ"ח ב', ואכלת ושבעת וברכת זו ברכת הזן על הארץ זו ברכת הארץ, הטובה זו כוונה ירושלים וכ"ה החר הטוב הזה והלבנתו כו', בענין ג' ברכות אלו לפמ"ש בתולע"י משמע ברכת הזן חסד, נודה לך מל' כי איהי בהוד וא"כ הם ז"ו אח"כ ברכת ג' צ"ל שהוא כשמתחברים ומתיחדים ז"ו ואו דוקא נקראת הטובה שמקבלת ההטבה מבחי' צדיק עליון הנק' טוב, וכמ"ש ועשה טוב שכן ארץ בזח"ג בהר ק"י ע"ב שע"י בחי' טוב הנ"ל ממתיק דיני הארץ ואזי נק' הטובה כו'.

ד) ואפ"ל ע"ד מ"ש בפרדס ערך שבת ש' בת, בת היא מל', שין הם ג' אבות או כח"ב, וא"כ הכוונה שהמל' מתברכת מחג"ת או מכח"ב או מחב"ד, וכ"כ במא"א אות שיי"ן ס"ז שבת נק' המל' בת עולה ונקשרת עם שיי"ן חג"ת או נה"י כו' ע"ש, ועד"ז י"ל ענין ג' ברכות דבהמ"ז להמשיך לה מג' קוין וכענין ימינא ושמאלא ובינייהו כלה, והנה עיקר היחוד ע"י קו האמצעי תפארת ע"ב בונה ירושלים שאז מקבלת מקו האמצעי נק' הטובה כו' ובפע"ח סוף שער השבת מבואר כי ג' ברכות דבהמ"ז הם להמשיך ג' מוחין חב"ד למלכות אלא שהדעת נחלק לב' מוחין חו"ג ע"כ הם ד' ברכות, והוויג כנ"ל בענין שיי"ן בת כי שיי"ן יש ג"כ שין של ד' ראשין ע"ד הנ"ל, יש להעיר לענין ג' ברכות ממ"ש וכיום השלישי יקימנו כו'.

ה) במא"א אות ט' ססעי' ה' כ' טוב ירושלים יסוד דנוק' שהוא הטוב שבכל המלכות הנק' ירושלים, וביאור הענין הוא כי הנה יסוד נק' טוב, והטעם כי יסוד הוא כח ההשפעה בהתקשרות וחשק כמ"ש אדמו' ג"ע באג"ה סי' ט"ו ובחי' יסוד כו' ע"ש, והנה ענין ההשפעה צריך להניח עצמותו על הצד ולצמצם כל עצמותו רק בדבר ההשפעה כ"א יסוד אבא ארוך ומגיע עד יסוד ז"א כי חכמה כח מ"ה ביטול עצמותו משם נמשך כח הטבה זו, וכענין טוב ארך אפים מגבור שאמרו על ר' יהושע נגד ר' אליעזר ברבות ויצא פ"ע שהאריך פנים עם עקולס להסביר ולהשפיע לו, ועד"ז יסוד דנוק' היינו כח ההתקשרות לקבל השפע הוא ג"כ

ע"י שיבטל עצמותו דווקא דהיינו לצמצם עצמותו ולהפשיט כל מחשבותיו רק לשמוע ולקלוט, ועמ"ש בזה בבהמ"ו פ' וירא ע"פ המאמר שם דקי"ב ע"פ אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי דהיינו כשמקבלת מחכמה עילאה אבא יסד ברתא אזי דוקא ותהי לי לאשה שתהי' מקבל השפע כדבעי, כי כדי שיהי' יסודה כלי ריקן חותם שוקע נמשך מחכמה ועפ"ו י"ל ענין הקליטה בשמע"צ ע"י שאו מאיר בה מבחי' אבא כו', ועמ"ש מענין חותם שוקע ע"פ שימני כחותם ומ"ש בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה וזהו ענין שיסוד דנוק' הוא הטוב שבכל המלכות, דהיינו כי זהו בחי' הכלי לקבל ההשפעה, ועשיי' כלי זה נמשך מלמעלה מעלה כנודע מענין באר חפרוה שרים כו', גם בחי' זו נק' ציון ועיין ברבות ר"פ קדושים שכל הברכות ונחמות הכל מציון והיינו מטעם הנ"ל ועוז"ג סוף האדר"ו רצ"ו ב', ובפ' שלח קס"א ב' עד דמטי לאמה דאקרי קדה"ק כו', עוי"ל שנק' יסוד דנוק' טוב ירושלים ע"ש שמעלה מ"ן מביירוים דתהו שגבוהים מהמ"ד כנודע מענין אבנא למשקל בה כו' ועמ"ש מזה בביאור עלי באר שזהו ענין מים חיים שלמעלה ממעיין גנים שהוא נהר היוצא מעדן דהיינו יסוד כו' ועמ"ש בסד"ה קול דודי בענין ומקפץ על הגבעות ובביאור שחורה אני ונאווה כו'.

עוי"ל בזה, עפמ"ש בוח"ב כי תשא ק"צ ע"א שהמל' נק' אילנא דטו"ר אך הר בית ה' הוא טוב בלא רע, ומה שהמל' נקראת עה"ד טו"ר זהו ע"ש שמשפעת בין לקדושה בין לקליפה וכענין רבקה שהיתה אם יעקב ועשו ועוז"ב ס"פ משפטים קכ"ה א' ע"פ בחלב אמו, אך הם אין להם יניקה רק מחיצוניות שלה אבל וכבודי דהיינו יסודה לאחר לא אתן ונק' גן נעול, ע"כ זהו שהר בית ה' נק' טוב בלא רע, משא"כ בכל א"י הרי פי' במא"א באות א' ססעי' קכ"ו ארץ כנען נק' רחל כשיש שליטה לכנען ואחיוה בה וכמ"ש בוח"א פ' נח דע"ג ע"א, ועוי"ל ועיקר כי המל' נק' אילנא דטו"ר ע"ש שמתלבשת בק"נ לברר הטוב מהרע כו' ואחר שמבררת הטוב מהרע נתעלה ביסוד דנוק' הטוב בלא רע כו'.

לד"ה ואכלת ושבעת כו', ע' בד"ה וישב נת' ענין הסחרות איך שמוציא ומפזר כסף ועדיין אינו יודע מהריוח ואח"כ ירויח מיהו שם נת' זה על הנשמות אבל בכאן שהקב"ה הוא הקונה לכאורה קשה איך שייך לומר כן, ויש ליישב כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים א"כ הריחח תלוי בידי אדם, והגם שהשי"ת יודע מראש מה שיהי' בסוף א"כ לא דמי כלל לסוחר שמסופק, אך באמת הידיעה היא למעלה בעצמותו ית' אבל במדת מל' הנק' ארץ כנען הוא למטה עדיין מבחי' זו לכן שפיר שייך בבחי' זו ענין כנען וסוחר כו', והנה לע"ל כתיב ולא יהי' עוד כנעני כי המסחר שייך רק בבחי' היום לעשותם משא"כ בבחי' למחר לקבל שכרם ובזה יש לפרש ג"כ ענין ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר שבחי' הכסף זה נמשך ע"י המשיכה כדלקמן והוא ענין ת' עלמין דכסופין שמתענגי' בהון צדיקים

כו' שנמשכים מחיזורתא דע"י, וידוע דחיזורתא חסדים והיינו בחי' חסד דע"י המלוכב בגולגלתא דא"א.

שם. וה"ז כמשל משיכת. נ"ב לכאורה אין המשל דומה לנמשל שהרי בנמשל הש"י הוא הקונה ומאחר שכן ה' מהראוי שהקונה ימשוך החפץ והרי המלוכה היא אתעדל"ת והיא מעשה ידי אדם, אך באמת גם האתעדל"ת היא ע"י אתעדל"ע תחלה כמ"ש ע"פ הקל קל יעקב, וז"ש משכני אחרין נרוצה וכמ"ש ע"פ זה, ואתי שפיר הא דקיי"ל דמשיכה אינה קונה ברה"ר כי עיקר המשיכה היא ההעלאה מטורי דפרודא לבחי' רה"י.

שם. אתדעל"ת בחי' כסף. נ"ב בזה יובן ענין הזהב קונה את הכסף מבואר בגמרא תני מחייב דדהבא פרי הוא והיינו כי זהב ההעלאה כמ"ש זהב התנופה והר"ז בחי' משיכה, אבל המשכת מ"ד הוא הכסף, ובוה י"ל מארז"ל סוף מגילה והאידנא נהוג עלמא משך תורא פי' כי בתחלת הבריאה היתה ההמשכה מעצמה וכן ליל א' דפ"ט אבל עכשו צ"ל ע"י העלאת מ"ן וכן בפסח אח"כ ספ"ע כו' וזהו האידנא הנהגת העולמות להיות תחלה משך תורא נה"ב העלאת מ"ן ואח"כ קדש בכספא המשכת מ"ד.

אות ד. אה"ר זו למטה. נ"ב כמבואר בע"ח שער ובטעמ"צ פ' לך לך שמצות מילה היא התגלות החסדים, וע' בפע"ח שער הלולב בדרוש ר' יעקב מערבי שע"י הלולב נמשכים ג"כ ה"ח, ומבואר ענין ה"ח אלו שהם בחי' הפנימי' הנשמה דז"א, וע"ש ג"כ פי' ענין המילה שהיא ביסוד וכן הלולב יסוד, עכ"פ יובן שחסדים אלו הם למעלה מהחסד דז"א וענין מ"ש כאן העטרה בחי' י' היינו כי ה"ח הנ"ל נמשכים מיסוד דאבא.

שם. זוהי ארץ כנען ברוחניות. נ"ב הנה ה"ח הנ"ל הן למע' מהמל' הגק' ארץ כנען, רק נ"ל דה"פ כי המל' היא המקור המשפיע בבי"ע וא"כ כדי שיומשך בחי' אה"ר הנ"ל בכל נפש מישראל וזו ההמשכה היא על בחי' המל' א"כ צ"ל שהמל' תקבל תחלה ה"ח הנ"ל, וידוע דהמל' מקבלת מיסוד ז"א שהוא עמוד א' וצדיק שמו שעליו עומד העולם שהוא המל' המשכת החסדים ביסוד ז"א הוא ע"י המילה דוקא, דכל זמן שהערלה שהיא ק"ג דבוקה אין החסדים מתגלים ביסוד, וזהו שלא ניתנה הארץ לאברהם רק בזכות המילה שע"ז המשך התגלות ה"ח הנ"ל ביסוד וממנו נמשך למל' ולכן נמשך מהמל' למטה לזרעו של אברהם כו'. ובוה יובן מה שאנו אומרים בכל יום בקריאת שמע השמרו לכם כו' מעל הארץ הטובה והרי אנו בחו"ל, אלא דכוונתינו על הארץ העליונה הרוחני' ולכן הפליגו בוהר טובא בשמירת הברית כי חיי העוה"ב שהוא גילוי הארץ העליונה כמארז"ל כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כו' שנאמר לעולם ירשו ארץ תלוי בשמירת הברית שהרי בזכות המילה ניתנה הארץ העליונה לאברהם. וביאור ענין התגלות הה"ח ביסוד נ' כי יסוד הוא ההתקשרות, וההתקשרות האמיתית באלקות באה מתוקף האה' שזהו הה"ח וכמ"ש בפע"ח שם שכלי היסוד אין לו חיות כלל בלא הפנימי' שהם הה"ח והרא"י מבשרי דלא שייך קישוי אלא כשמתאוה ובלא

תאה הוא אבר מת כו', וזהו שהוצרכו ישראל למול שנית כשנכנסו לארץ כי זה תלוי בזה שא"א להיות שום גילוי במל' רק ע"י המילה שאז נמשך ביסוד כו'.

ה. ברכה והודאה. נ"ב כי ברך יסוד אבא שזהו ח"ע והודאה היא המל' שמקבלת מהוד. וצ"ל דהא מבואר בזהר ג"כ דאיהו ברוך ואיהי ברכה ואיהי היינו המל', עוד קשה דנש"י נמשכו מהמל' ומ"מ נאמר עליהם והייתם ברכה, זרע ברך הוי', אך הענין כי בכל א' צ"ל ב' הבחי' ברכה הודאה, מתחלה בחי' הודאה ואח"כ מגיע לבחי' ברכה וגילוי, וגם יש בחי' שלא תוכל להתגלות כלל בבחי' ברכה וגילוי ואינה נתפסת רק בבחי' הודאה כמ"ש בענין מודים דרבנן, ע' בדרוש דל"ג בעומר, וכן המל' לפעמים איהי בהוד והיינו בחול ולפעמים עולה להיות פב"פ, ובמוסף זכר למעשה בראשית מקבלת מיסוד אבא שביסוד ז"א וזהו איהי ברכה כו'.

שם. אמת ואמונה. כי אמת בחכ' כמ"ש במ"א ע"פ ויכתוב משה כי איך יודע שהוא אמת אם לא ע"י החכ' ועיקר האמת הוא תיקון הז' דח"ס ואמונה מל' היא הכלי להאמין האמת.

אות ו', מן השמים. נ"ב מאחר שהמן שרשו מח"ס א"כ איך מתייחס לשמים שהוא ז"א וצ"ל שיורד דרך ו"ק דז"א ולאפוקי שאינו מבחי' הארץ דהיינו מבירורים דבי"ע דכל מה שבארץ יש חלק לק"נ כמ"ש הינוקא דבלק דקפ"ט א', משא"כ לחם מן השמים.

שם. למעלה מבחי' תהו. צ"ע איך מו"ס למעלה מתהו. הרי התהו מנקודים שנמשכו מבחי' עין דא"ק ומו"ס מבחי' תיקון שממצחא. מיהו בביאור ראשון כ' דהמן נמשך מעקודים, וצ"ע שרש לזה בזהר וע"ח.

שם. משה מבחי' זו. צ"ל דהיינו מו"ס דלא אתפתחא לל"ב שבילין והיינו כבד פה שהדבור נמשך מחכ' הגלוי' אבא יסד ברתא משא"כ ח"ס, או י"ל דפנימי' אבא ג"כ למעלה מהדבור שהרי בקושי התירו לדבר ד"ת בשבת.

שם. כד מן היס. ע' אגה"ק ד"ה עוטה אור כשלמה .

פה לאדם. נ"ב ממשמעות הלשון דקאי על ז"א. אבל נ"ל שיש לפרש ג"כ בעומק יותר והוא כי ידוע בענין אח"פ דא"ק דבא"ק לא שייך כלים כלל רק הכל עצמו ואודות, ושרש התהוות הכלים בעקודים הוא מבחי' פה דא"ק, וזהו מי שם פה לאדם קדמון שיוכל להיות ממנו התהוות בחי' כלים שהוא כדי להיות התהוות אצ"י שנק' אדם דעשי' לגבי א"ק כי האצ"י מקור לעשי' וכ"ז ע"י הכלים משא"כ האורות בלי מה ולא הי' יכול להיות ירידה כו' הלא אנכי סדכ"ס או מי ישום אלם קטנות או חרש קליפות דאצ"י כי קמי' ית' הכל שוה א"כ אנכי אהי' עם פיך במכש"כ מאשר יוכל להיות פה לאי"ק הנ"ל א"כ כש"כ משה ששרשו ממו"ס שנשתלשל מעקודים הנמשכים מפה דא"ק שהוא שרש הכלים רק שלהיותו עקודים בכלי אחד שהוא למעלה עדיין מכלים דאצ"י והו כבד פה שלהיות גילוי בחי' פה דמשה הנ"ל, אבל כשאנכי מי שאנכי דקמי' כחשוכא כאורה אהיה עם פיך יוכל להיות גילוי ההעלם במכש"כ מענין מי שם פה לאדם כו' כנ"ל.

אות ז. דהנה עצמותו כו', נ"ב שהרי מו"ס למטה מעקודים הנמשכים רק מפה דא"ק ואין ערוך לפנימי' א"ק שאינו ערוך לא"ס ב"ה כנ"ל בענין מי שם פה כו' וכדי להיות התהוות בחי' אלו צ"ל כמה צמצומים היינו צמצום הראשון וצמצום א"ק כו'.

שם. בלשון נסתר. נ"ב אפ"ל דהיינו אמון מכוסה ומוצנע שבמדרש כי אמון פירושו מפרנס כאשר ישנו האומן ומוצנע ומכוסה כשנמשך מבחי' רדל"א כמ"ש במ"א ע"פ בראשית ברא. וע' בתורת שבועות תקע"א ע"פ ואהי' אצלו אמון. וע' זח"ב דקס"ח ע"ב פי' בטובו כו' וע' של"ה פי' ואתחנן שבחי' טוב במלאפום גבוה מבחי' טוב בחולם. וע' בוח"ג דקפ"ו סע"ב ובג"כ איהו באורח סתים כו' והגם דכ"כ אברכת הזימון מ"מ י"ל כמו"כ בברכת הון וברכת הארץ הם בחי' ז"א ובחי' מל' שלכך משה שהוא פני חמה תיקן הון ויהושע פני לבנה תיקן ברכת הארץ. וברכת הזימון היא בינה שהיא הברוכה. והגם דכאן נת' דהון מורה על המשכת המן שמבחי' מו"ס מ"מ מתיחס לז"א כמש"ל בהג"ה לאות ו'.

פותחת בהודאה. נ"ב ומסיימת ג"כ בהודאה כמ"ש המג"א סי' קפו סק"ב, וי"ל כי יש ב' בחי' הודאה, הא' הודאה שלמטה מהשכל והב' הודאה שלמעלה מן השכל ולכן מתחילים בתפלה הודו ומסיימים בשמו"ע מודים כו', אך א"כ הודאה זו גבוה מברכה שהוא יסוד אבא א"כ איך אח"כ ומברכים כו', ויש ליישב דבחי' הודאה זו הב' אינה בגילוי עתה רק תתגלה לע"ל כמ"ש בפ"י גלה כבוד מלכותך הוד דעתיק כנו' בדרוש ל"ג בעומר.

שם. לולי ברית ותורה. נ"ב ומה שמקדימים ברית לתורה כדאיאת הטעם בברכות דמ"ט לפי שנכרתו עליה י"ג בריתות. נ"ל שיוכן כמו שמצינו דוגמת קשיא זו ממש למה מברכין על הלולב שהוא יסוד והרי ג' הדסים הם חג"ת שהיסוד למטה מהם ותי' בפע"ח כי היסוד מעורר שרשי החסדים שבדעת כי אין קישוי אלא לדעת כו'. והנה דעת דו"א נמשך מיסוד דאו"א ויסוד דאבא ממשיך מדעת דאבא ודעת דאבא נמשך מיסוד דא"א ויסוד דאו"א ממשיך מהדעת דא"א כו'. וא"כ מעתה יוכן דלכך מקדימים ברית שהוא יסוד לתורה שהיא ת"ת כמ"ש המק"מ תרומה קסח כמו בלולב לגבי הדסים שהיסוד מעורר למעלה בסוד ויאסור יוסף מרכבתו בחי' קישוי ואזי ויעל לקראת ישראל אביו שהוא ת"ת, אך בעליתו עולה מעלה מעלה עד יסוד דא"ק ומשם ממשיך הטיפה, והו וירא אליו יוסף נתגלה ליעקב הרי יוסף גבוה. והו שנכרתו עלי' י"ג בריתות כי ביסוד דא"א יש יגת"ד בחי' זקן התחתון ועמ"ש באריכות במ"א על מאמר זה. ועוד י"ל כמ"ש בספר אמ"צ די"ד דביסוד מתגלים כל ה' צירופים שהם החסדים משא"כ בת"ת מתגלה רק חסד השיך לו וע"ש. והנה לכך צ"ל אמת ואמונה ערבית כי אמת הוא יחוי"ע שעי"ז נמשך ליחוי"ת הנק' אמונה וכמו שצ"ל ברית ותורה בברכת הארץ.

ח. חזר ונעשה בחי' דכר. נ"ב הוא כמ"ש הינוקא בלק קפו א. וכיון דשארי על דוכתיה על תרין כרוביא הוי' שמי' כמ"ש במ"ע בפ"י מאמר הינוקא הנ"ל, שוב ראיתי מזה בזה"ה ח"א ד"ה ע"א ע"ש.

שם. הוא ע"י ברית דנוק'. נ"ב וזוה יתיישב המנהג שבמג"א סי' קפז ס"ק ג' שנהגו הנשים לומר ברית ותורה בברהמ"ו. וכ' המג"א משום כמאן דמהילא דמיא ואינו מיושב מאחר דמ"מ אמרינן שם למ"ד תשמור את בריתי ליכא באשה, אך לפמ"ש כאן הוא מיושב דבריתי בחי' יסוד ז"א לא שייך באשה אך מ"מ יכולה לומר בריתך שחתמת בבשרינו די"ל הפירוש שחתמת היינו יסוד דנוק' הנמשך מיסוד דדוכרא והנה הוא חחר ומשפיע למטה והו"ע חותם שני, אך שחתמת בבשרינו דזכרים קאי אחותם הראשון יסוד ז"א. ואין למתוה אם זה מתפרש לשני פירושים באנשים כך ובנשים כך, והתוס' שכי' שלא לומר היינו דלא ניחא לומר שיתפרש דבר אחד באנשים כך כו'.

ובכ"ז יובן ג"כ הספק שבגמרא אם נשים חייבות בברהמ"ו דאורייתא שהספק מפני דלית בהו תורה וברית כמ"ש התוס' והזהר ח"ב דקסח דהספק כך כיון דכמאן דמיהלו דמי ויש בה ברית דנוק' יכולה לברך או שמו משום דמ"מ אין בה ברית דיחז"ע יסוד ז"א שממנו נמשך למל' אינה יכולה להמשיך ממנה להמל' וא"א להמשיך אא"כ ימשיכו תחלה למל' ע"י ברית ותורה. ועמ"ש בפסוק דני ושמחי בת ציון מענין ציון שהוא יסוד דנוק' ולפעמים נק' יסוד דדוכרא. ט. ב' החלות. נ"ב כמ"ש ברע"מ פ' עקב דרע"ג ע"א וברמ"ו שם.

כ"י לקח טוב כו' כי טוב סחרה. הענין עפמ"ש בואתחנן תקס"ד שהתורה היא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וזהו מתנת חנם כו' ע"ש, ולכן טוב סחרה מסחר כסף שהכסף הוא אה"ר הנמשכת ע"י אעדל"ת שהיא המשיכה וזהו ג"כ טוב לי תורת פיך כו', כי אלפי זהב וכסף הוא אתעדל"ע ואתעדל"ת כנ"ל בענין הוהב קונה את הכסף, ולכן נק' מתן תורה מתנה דוקא ולא ע"י אתעדל"ת, וזהו דבענין תורה משמע שהקב"ה הוא המוכר כמבואר ע"פ כי לקח טוב כו' המוכר שמח כו' ואילו גבי משיכה וכסף אמרנו שהוא ית' הקונה אלא משום דשם יש משיכה והעלאה א"כ שייך לומר שהוא הקונה שהמשיכה היא העלאה כו' משא"כ בתו' שהיא מלמעלמ"ט לרשותינו א"כ אנו הקונים והוא ית' המוכר, וע' בע"ז גבי אונאה משמע ג"כ שהוא ית' המוכר שהמשפיע נק' מוכר יעו"ש.

אך צ"ע מ"ש חמשה קנינים כו' תורה קנין אחד, וע' בדרוש דחמשה קנינים הנ"ל ויתורץ זה כי הקנין דתורה הוא העלאה והמשכה מהמאציל לנאצלים משא"כ קנין דמשיכה וכסף ב"ע לאצו' א"כ טוב סחרה כו', דהוא מקום גבוה, ועוד דא"צ אתעדל"ת, וע' בואתחנן הנ"ל פ"ז ההפרש בין תפלה לתורה ודו"ק.

לכאורה הטעם הב' צ"ל אמת. התורה המשכה ממאציל לנאצלים ותפלה מאצילות לבי"ע אבל לכאורה בתפלה שרש ההמשכה ג"כ מהמאציל א"ס רק

שמלבד שנמשך באצ"י נמשך ג"כ בבי"ע א"כ מאי טוב סחרה כו', וצ"ל רק מטעם הא' דא"צ לאתעדל"ת כמ"ש אתה החילות כו', מיהו י"ל שרש ההמשכה שע"י התורה ממקום גבוה יותר, תדע דהתו' נק' חיי עולם והתפלה חיי שעה, וגם כסף מדות ותורה חכמה וסחרה לו מקיפים וצ"ל המקיפים דתו' ג"כ גבוה ממקיף וחסד כי כשם שיש חסד עולם ורב חסד כך חכמות ב' חכמות א"כ חכ' סתימאה גבוה מרב חסד כו', ועמ"ש ע"פ כיריעות שלמה ובפ' ציצית דתקע"א.

ענין ברכת הזימון למה דוקא שלשה שאכלו חייבים לזמן ולא שניים כו', הנה ענין ברכת הזימון הוא לפי שע"י הלחם שאוכל ניתוסף בו מוחין וחיות בנפשו, והרי החיות הזה הוא בא מעולם הפירוד, מבחי' נוגה שכל דצ"ח דעשי' נשפע מבחי' נוגה שהוא מעורב טו"ר ולכך צריך לברך על הלחם שאוכל בכדי להמשיך גילוי אלקות גם על החיות הנוסף על ידי הלחם שיוכלל בבחי' גילוי אלקות זה ולא יהי' בבחי' הפירוד כמו שהי' קודם כו', (והמשכה זו היינו ע"י ג' ברכות דבהמ"ז שהם כנגד ג' מוחין חב"ד כי אוא"ס שורה בחכמה כו', וכאו"א לפום שעו"ד בעבודתו באהוי"ר ובתו' ובתפלה כך יוכל להמשיך גם במאכלו שאוכל כו', ולכן אסור לאכול קודם התפלה, ועיין מה שכתוב בד"ה כה תברכה, וזהו פירוש ועל המזון כו' כלומר עליו מלמעלה ממשיכים גילוי אלקות בברכה זו שיוכלל גם הוא ויתעלה וכמאמר רז"ל שעכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו כמו מזבח שהוא ענין עליית רפ"ח כו') והנה ידוע שבכ"מ יש ג' קוין ימין ושמאל ואמצע המכריע ונק' חג"ת כו', וגם האבות הן שלשה שהן בחי' חג"ת ויעקב הוא ת"ת הממוצע בין חו"ג דאחיד להאי ולהאי וזהו איש תם כתרגומו שלמים כמ"ש בפ' תרומה דקע"ה ב' ולכן ג"כ דיני ממונות בשלשה דוקא, כי מבחי' חסד לבד יזכה גם מי שא"צ לזכות, וכ"ש מבחי' גבורו' לבד א"א כ"א ע"י ת"ת הממוצע ולכן נק' משפט כו' ועמ"ש סד"ה פתח אליהו, ולכן ארז"ל ששלשה דוקא נקראו רבים דאין רבים פחות משלשה משא"כ השנים אינן רבים כי הנה הריבוי נתהווה ע"י התכללות המדות זמ"ז שע"י נעשו בחי' רבות במדות חסד שבגבורה גבורה שבחסד וכל בחי' הוא שרש ומקור לגדוד של מלאכים וכן ארז"ל ע"פ ולגודדיו אין מספר וכמ"ש במ"א, והתכללות זו זהו דוקא כשהן שלשה ע"י קו האמצעי שהוא דוקא המחבר חו"ג וע' בפ' נשא דקל"ו ע"א ע"פ ובדעת חדרים ימלאון וע"כ מזה הטעם ג"כ לענין בהמ"ז דוקא כשהן שלשה חייבים לזמן ולא שנים לפי שהן רבים והו"ע ברכה הנמשכת לרבים דוקא ולא ליחיד רק בהמ"ז שייך גם ליחיד וכנ"ל והיינו דכשהן רבים זהו אתר שלים ויוכלו להמשיך ברכה והמשכה ממקום עליון יותר וכמ"ש בפ' תרומה שלים לתרין סטרין כו' ע"ש דכמו שע"י קו האמצעי נעשה התכללות בין ב' הקוין דחו"ג כך ע"י נעשה ג"כ התכללות מלמעלה למטה להיות מברייח מן הקצה אל הקצה ולכן נק' אות אמת אלף רישא דאתון כו' עד תיו

סופא דאותיות וכמ"ש במ"א, ופי' שהא' אומר לשנים נברך היינו בחי' קו האמצעי שאומר לב' הקוין שיתחברו ויתכללו יחד, ואזי נעשה בחי' ברכה להיות מקור להמשכה עליונה יותר מבהמה"ז דיחיד, ועד"מ כשצריך להמשיך מים מהנהר להיות נמשך בשבילין וחריצין הרבה עושים מתחלה בריכה עמוקה סמוך לנהר ומרשיכין לתוכה מים מהנהר ומתמלאת ואח"כ ממשיכים מהבריכה לכמה מקומות, והיינו מטעם שא"א שיתצמצם ההמשכה מהנהר לחלקים רבים כ"א ע"י אמצעי היא הבריכה שכוללת בתוכה תחלה מימי הנהר וממנה יורד ונמשך עוד לכמה חלקים קטנים כו', וכמו שלשאו"ב מחבית גדולה שואבין וממשיכין בכלי א' גדול וממנה שופכים לכלים קטנים וע' מזה ברע"מ ס"פ א' דהבונה נק' בריכה שלשם ממשיכים ממקורא דכולא וממנה נמשך ומתחלק ההמשכה בהמדות עליונות וזהו"ע בהמ"ז להיות כי שלשה הם רבים שהם ג' מדות העקריים אשר שאר המדות הם רק ענפים מהם, ולכן בשביל המשכה זו דרבים צריך לעשות תחלה בחי' בריכה עמוקה ולהגדיל ולהרחיב בה ההמשכה ממקור הראשון כדי שיומשך ממנה ההמשכה בשפע רב לכל המדות כו' (משא"כ כשאין נצרך להמשיך רק בשביל א' א"צ ואין שייך להגדיל הבריכה תחלה, ועד"ו נת' ע"פ ועתה יגדל נא כח, שהוא הגדלת המקור כדי שיומשך ממנו בשפע רב וזהו ג"כ ענין ארוממך כו', ועי"ז אח"כ ואברכה שמך כו') והיינו ענין הזימון שאומר נברך כו', משא"כ ביחיד או אפי' בשנים כ"א מברך לעצמו שאינו נמשך הברכה בשפע כ"כ רק כמו דרך שביל כו', ובכ"ז יובן מארו"ל בפ"ב דאבות שלשה שאכלו על שולחן א' ולא אמרו עליו ד"ת כו' ועדמ"ש בשם החסיד פליאה נשגבה ממני טעם דעת שלשה ולא אמר שנים כו' ע"ש, עכ"פ מובן דבשלשה שאכלו העונש יותר כשלא אמרו עליו ד"ת שהוא כאלו אכלו מזבחי מתים דהיינו שיו"ר זמ"ל דתוהו שמיתו שלא נתבררו שנק' מתים והיינו לפי כי עיקר הבירור הוא ע"י התורה שהוא קו האמצעי שזהו"ע עיקר התיקון וגם אורייתא מחכ' נפקת ובחכ' אתברירו והוא בחי' חב"ד המתלבשת במדות אוריין תליתאי כו', ולכן כשאמרו עליו ד"ת ה"ז כאלו אכלו משולחנו של מקום ב"ה שעיי"ז גורם הבירור כו' ולכן כ"ז בשלשה דוקא שע"י התורה הם ממשיכים ג"כ הבריכה כו', כי י"ל התורה היא המעיין הנמשך מהמקור בהבריכה כו' וזהו"ע ברוך שהוא מקור הבריכה.

והנה ארו"ל ס"פ ערבי פסחים שלעתיד נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך ואומר להם איני מברך כו' עד דוד שאמר אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות כו', דלכאורה פלא וכי מעולם לא בירכו האבות בהמ"ז מטעמים שאמרו וא"כ מדוע גם לעתיד יעכב זה ענין הברכה, אלא הענין שכוס של ברכה דלעתיד יהי' מן יין המשומר בענביו משימ"ב, ועל בחי' זו הוא שאמר איני מברך כו', וי"ל מהו"ע יין המשומר בענביו, הענין הוא שיש עה"ח ועה"ד פי' עה"ד טו"ר שהטוב מעורב ברע וארו"ל עה"ד גפן היתה כו', שנאמר וישת מן היין וישכר כו' בברכות ד"מ, והיינו בחי' יין המשכר שיש בו ג"כ מבחי' הטוב מה שמשמח וממשיך גילוי הפנימי שזהו"ע נכנס יין יצא סוד, אמנם יש בו ג"כ תערובות רע שגורם הכעס והרציחה וכשמרבה לשתות ישכר ויאבד הדעת כו', ועד"ז בדקות יותר שהוא בחי' שמחה ותענוג בהתגלות ששמח בה' רק שהשמחה הוא בחי' יש ודבר ובהרגשה, ועמ"ש ע"פ ולא נחם כו' פלשתים כי

קרוב כו' ע"ש. וכ"ז ענין יין שאינו משומר בענביו כ"א אשכול של ענבים סחטה לו שנפרד מענביו שהוא גילוי ההעלם בבחי' יש כו', אבל יש עוד יין מבחי' עה"ח שלמעלה מבחי' עה"ד והרגשה והיינו שהשמחה הוא בבחי' תכלית הביטול כמ"ש שמחו צדיקים בה' וישמחו בכ' כו' ואינה כלל בבחי' יש ודבר מורגש אלא כמ"ש וגילו ברעדה וכמאמר וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו כו' ואין להרע שום יניקה ואחיוהו כו', וזהו שלפעמים נאמר ויין ישמח לבב אנוש אנוש הוא בחי' קטנות עקוב הלב מכל ואנוש הוא והיין הוא מבחי' עה"ד ולפעמים נאמר המשמח אלקים ואנשים שהוא מבחי' מוחין גדולות והיינו יחוד חו"ב ממש שהשמחה שמבחי' הבינה כלולה בחכמה כח מ"ה ביטול ממש והיינו חסדים המכוסים שלמעלה מהחזה ששם מתייחדים היסודות דחו"ב משא"כ למטה מטה מהחזה כו' ולפיכך נק' יין המשומר בענביו דענבים לין הם ככלי לגבי האור, והיינו כשהחסדים מכוסים כו' נק' משומר בענביו וזהו"ע דבאצי' איהו וחיהי וגרמיהי חד והיינו משום שהוא בחי' ביטול חכ' וזהו ג"כ ענין משימ"ב כי בראשית בחוכמתא או בקדמין ושם שרש יין הנ"ל כנ"ל בענין יחוד חו"ב כו', וע' בפ' וישב דקצ"ב ע"א ענבין חיורון כו', ובפ' תרומה דקמד"א ב' ובמק"מ שם והנה ענין כוס של ברכה הוא כענין בחי' הברכה הנ"ל אך הכוס הוא בחי' מקבל מהברכה כי הברכה הוא בחי' מקור ושרש המשפיע ה' עילאה והכוס בחי' מלי המקבל כו' ומ"מ לגבי למעלה יותר הנה גם בחי' הברכה הוא בחי' מקבל מן המקור והמעיין כו', והנה הכוס שאומר עליו נברך רצונו בזה שיהי' בחי' כלי בית קיבול לגבי אור השפע הנשפע מבחי' הברכה כו', וע' בפ' תשא דקפ"ט ע"ב, והנה ידוע שלע"ל יהי' עלי' לכל העולמות בכלל עד שיהי' מדריגה המל' בבחי' הבינה ולמעלה ממנה בבחי' הכתר וכמ"ש סד"ה רני ושמחי בת, וע' בפ' שלח דקע"א ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים כו' וא"כ בחי' כוס של ברכה דלע"ל שהוא המל' יהי' במדריגה מה שעכשיו הוא בריכה דהיינו בינה שבה התגלות ע"י וזהו שלע"ל יהי' הכוס של ברכה מיין המשומר ע' בפ' הרמ"ז בלק דקפ"ט כי יין הוא השמחה והשמחה הוא בחי' התגלות אבל יין המשומר הוא בחי' העונג שהתענוג הוא בבחי' העלם ואינו מורגש וכמו בשבת וקראת לשבת עונג מוחין דאבא ביטול שלמעלה מבחי' שמחה כו', ובחי' העונג הוא בחי' אין שממנו תמצא החכמה, לכן כשמשכיל שכל חדש מתמלא תענוג ולפי שלע"ל תתעלה המל' בבחי' אין ע"כ יהי' הכוס מיין המשומר שהוא בחי' זו, ולפי"ז הברכה תהי' עוד בבחי' יותר עליונה כו', וע"ז ארז"ל שאברהם יאמר איני מברך מפני שיצא כו', דהנה הגם דפי' יצא שנפרד ממנו והגם שלע"ל יתברר הכל עכ"ז יהי' יניקה מבחי' קו הימין דאברהם כו' ע"כ לא ירצה לברך על יין המשומר שממנו אין שום יניקה כלל כדי שלא יומשך כו' ועד"ו יצחק ויעקב מפני שנשא שתי אחיות כי הנה פי' ב' אחיות היינו ה' עילאה וה' תתאה עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כמ"ש בזהר ר"פ תרומה ע"פ מי זאת אתקריון אחתי' בגין דאינון באחה וברחמיו כו', והנה יעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כמ"ש ס"פ תרומה דהיינו בחי' הממוצע עד רום המעלות לקשר עליון בתחתון סוכ"ע בממכ"ע ע"ש ודבר בהיפוכו כמו חו"ג כו' וכמ"ש לגבי שלשה שנק' רבים וזהו שנק' יעקב יו"ד עקב שממשיך הי' גם בבחי' עקב והנה לאה ורחל שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא ועד"מ אותיות המח' ואותיות הדיבור עמ"ש בד"ה וללכך שתי בנות ובד"ה וירא ישראל

את היד כו' והנה התגלות אותיות המח' בדיבור היינו בחי' עקבי לאה שנכנסים תוך ראש רחל וכמ"ש הרמ"ז שזהו"ע וחבר לון כחדא וזהו"ע ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם כי ישראל הוא פנימי' דיעקב ואלקי ישראל היינו המשכות אוא"ס מבחי' סוכ"ע עלמא דאתכסיא ועמ"ש ע"פ שברו על ה' אלקיה, וזהו מן העולם והמשכה זו הוא עד העולם היינו בעלמא דאתגליא בחי' דיבור וממכ"ע (והפי') הפשוט במשנה וגמ' סוף ברכות היינו לכאורה להפך מן העולם היינו עוה"ז שהוא בחי' מל' ועד העולם היינו עוה"ב שהוא בינה, אך הגה היום לעשותם בעוה"ז בירור שם ב"ן שבמל' ששרשו מס"ג בינה וע"י בירור זה שיתעלה לע"ל ב"ן לס"ג יהי' גילוי העוה"ב וע' בהרמ"ז ר"פ תולדות וזהו"ע רני ושמחי בת דוקא כו' וכנ"ל א"כ נמצא שברכה והמשכה זו דעד העולם שהוא עוה"ב בא ונמשך דוקא מן העולם עוה"ז בירור ב"ן ועי"ז נמשך מעלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא להיות מי זאת הנשקפה א"כ שני הפי' עולים בקנה א') והנה זה הגילוי מן ההעלם שיהי' ברוך כו' מן העולם ועד העולם זהו המשכה שלמעלה מסדר ההשתלשלות דאבי"ע כי עפ"י סדר ההשתלשלות הנה רק בחי' האחרונה ובחי' התחתונה מההעלם נמשך להיות מקור לתחתון כו' אבל שיהי' כל עצמיות ההעלם נמשך להיות בבחי' גילוי זהו למעלה מסדר ההשתלשלות כו', אמנם יעקב בחיר שבאבות להיותו בחי' ממוצע מברייח מן הקצה כו' ע' ר"פ תשא בענין ו' ממוצע בין שני ההי"ן, הי' ביכולתו לשנות בסדר ההשתלשלות לחבר עלמא דאתכסיא עם עלמא דאתגליא חיבור אמיתי ממש להיות גילוי ה' עילאה ממש בה' תתאה ולכן נאמר ויאהב יעקב את רחל שכל מגמתו להמשיך בבחי' הגילוי כו', אך זהו יעקב דוקא משא"כ אחר מ"ת אסרה התורה ב' אחיות כי יחז"ע זה אי אפשר בבי"ע ולכן למטה אדרבה זהו חיוב כרת ועל דרך מה שכתוב באה"ח בענין פני ארי' לפני שור שלפי שלמעלה שורש הארי' גבוה מאד על כן למטה נשפל בחיה טמאה דווקא כי אין לו כלי שיתגלה למטה כו' וזהו ענין שעתידיה תורה לאוסרן ולפיכך לא רצה לברך על יין המשומר דלע"ל כו', אבל דוד אמר לי נאה לברך כי דוד הוא רגל רביעי שהוא בחי' המל' דאצילות העומד תחת כל הקוין מלמטה ומכוון לנגד בחי' הכתר, ולכן הכתר נק' כתר עליון דאיהו כתר מלכות שהארת הכתר הוא במל' דוקא סופא דכל דרגין כמ"ש בס"י נעוץ תחב"ס ועמ"ש ע"פ יונתי כו' הראיני את מראיך כו' וע"כ אמר דוד דווקא לי נאה לברך אשר תכלית הברכה הוא להיות ההמשכה במל' דוקא שהוא מקור דבי"ע ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קודש וכמ"ש במדר"ר ב"ר פי"א בענין ברכת ה' כו' וע' בפ' ויחי דרל"ג סע"ב וזהו"ע והי' ברכה, וגם ענין מאה ברכות בכל יום התקין דוד והיינו א"ת מה אלא מאה להמשיך בבחי' מל' מבחי' סוכ"ע ע' פ' חיי שרה דקכ"ג ע"א ומה י"ל ענין ויברך דוד כו' וע' בפרדס שער עה"כ פ"ד בענין אבן מאסו הבונים היתה לדאש פינה שאמר דוד על בחינתו והוא קרוב להדברים הנ"ל, וע' עוד בעה"כ ערך ברוך וערך ברכה וזהו כוס ישועות אשא והוא עליות המל' לע"ל בבחי' כתר וכמ"ש כוסי רוייה וארו"ל רכ"א לוגין שהוא מנין ארך, וע' ר"פ בראשית ובפי' הרמ"ז שם מענין כוס ישועות כוס של ברכה, ובפ' תרומה דקס"ט א' ועוד יובן ענין לי נאה לברך עפמש"ל בפ"י ברוך כו' מן העולם ועד העולם לפי המשנה והגמ' מן העוה"ז דוקא לפי שע"י הבירור בעוה"ז נמשך הברכה בעוה"ב והנה

בירור המל' זהו בחי' דוד שהמל' מבררת הניצוצים דבי"ע כו' ע"כ אמר לי נאה לברך לעוה"ב, עמ"ש במ"א בענין גביע דיוסף שהוא יסוד שממנו מקבל עכשיו הכוס של ברכה כוס גימ' אלקים והנה גביע ע"ד גבעה נשאה כו' כוס גבוה מבחי' יסוד, וע' במצ"ד בירמי' סי' ל"ה ה' בענין גביעים וכוסות, אכן לע"ל יתעלה כוס של ברכה בחי' מל' שדוד יהיה למעלה מיוסף כמ"ש בד"ה ויגש אליו יהודה, ועז"נ והגבעות תמוטינה כו' וברית שלומי לא תמוט שתקבל המל' מיסוד דעתיק שלמעלה מעלה מיסוד ז"א, ולכן הכוס דלע"ל כוסי רויה רכ"א לוגין ארך אפים משא"כ עכשיו נקרא צמאה, אבל לע"ל יצאו מים חיים מירושלים כי מקוה ישראל ה', אבל מים חיים למעלה ממקוה ישראל ע"כ תהיה רויה ולכן דוד דוקא יברך עליה וזהו ארוממך אלקי המלך בבחי' מלך יחיד כנו', בביאור ע"פ כי אתה נרי, וזהו והי' באחרית הימים כו' ונשא מגבעות ופי' בוח"ב דקפ"ט דקאי על כוס של ברכה.

להבין ביאור ענין ברה"ז, וענין מארז"ל בכוס של ברכה דלעתיד הנ"ל, הנה מבואר בזהר ס"פ בא דמב"ב שהג"ר נק' ג' מדריגות מקור וביה לית סוף לנביעו דנהורי ובג"ד קרא לגרמי' א"ס, בחי' ב' הוא מעיין גובע חכמה וקרא גרמיה בה חכים וזהו"ע ה' בחי' ג' עבד מאנא רברבא כו' וקרא לי' בינה כו' מבין בה, ויובן עד"מ מבושרי אחזה בחי' בינה הוא בחי' ההשגה וההכנה כשהאדם מבין בכי טוב את הסברא והטעם עד שמושגת ומובנת לו היטיב אך כאשר נפל לו במוחו איזה המצאת שכל ועדיין אינו מושג לו יפה בהכנה והשגה ממש כ"א כברק המבריק במוחו זהו הנקרא מעיין שהוא עד"מ מעיין הנובע שהוא קטן וממנו גובע התגלות הנהר שהוא בינה שנק' רחובות הנהר ונהר יוצא מעדן ונק' ג"כ מעיין זה בשם שכל הנעלם כי נעלם הוא מבחי' ההשגה עדיין רק שהוא מקור להשגה, ובחי' מקור שהוא למעלה מהמעיין דהיינו בחי' הכח שהוא מקור לבחי' הברק ושכל הנעלם כמו שאנו רואים באדם שלא כל העיתים יוכלו ליפול לו המצאות שכליות הנ"ל כ"א בשעת הכושר וכיוצא, א"כ מוכרח שיש מקור האמיתי שממש נופלים ונובעים שכליים הנעלמים הנ"ל (י"ל דהמקור היינו כח המשכיל והמעיין הוא ברק אך ברק זהו יסו"א אבל עצמיות אבא י"ל שכל הנעלם וכח המשכיל וגם זהו בכלל מעיין והוא כמו בהמעיין עצמו יש שני מדריגות א' כמו שהוא בהעלם עדיין בתוך הארץ ואעפ"כ אינו המקור כ"א גיד הנמשך מן המקור שהוא התהום, ובחי' ב' בהמעיין היינו כשבוקע חוץ להעפר ע"פ הארץ וב' בחי' אלו זהו"ע שכל הנעלם והברק עצם היו"ד וקוצו התחתון אבל המקור י"ל שזהו למעלה מכח המשכיל והוא המקור המשפיע בכח המשכיל, ונו' במ"א ע"פ החלצו מאתכם, וכן איתא בפרד"ס שער הנתיבות שיש שכל מופלא שלמעלה משכל הנעלם ומ"מ צ"ע) ומוזה יובן עד"ו הנמשל ענין ונהר יוצא מעדן היינו מה שנמשך האלקות בבחי' הבנה והשגה והוא מקור הג"ע כו' ששם משיגים גילוי אלקות כו' ובחי' עדן וחכ"ע זהו"ע מעיין, ובחי' כתר שבו מתלבש הארת אוא"ס נק' מקור וז"ש כי אותי עזבו מקור מ"ח כו' וכת' כי עמך מקור חיים כו', (ויש בזה ב' פי' הא' שמעלות המקור שהוא עמך ממש ע"ד כי עמך הסליחה הב' פי' עמך שהוא טפל ובטל לך ושניהם אמת, כי עם היותו עמך ממש הנה נק' בחי' תחתונה והיותר אחרונה שבמאציל וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג, וכמו ענין שמי' רבא שהשם

אינו ערוך להעצמיו כו', והנה מבואר ער"ש שז"ת הן בחי' ז' נחלים שלמטה מג"ר שהם מקור מעיין ים כו', והן בחי' השבע מדות הנולדים והנמשכים מהבינה ולכן נק' הבינה באר שבע המקור הוא סדכ"ס, וז"ש ג"כ ובטובו חיינו, ל' סתים וכמ"ש בפ' תרומה דקס"ח ע"ב, וזהו פי' נברך לעשות בחי' הבריכה ור"ל להרחיב ולהגדיל ההמשכה בה מהמקור (ובעשרה אומר נברך לאלקינו, הגדלת הבריכה יותר ויש דיעות במשנה שבמאה אומר כו' עד ברבוא כו' ועמ"ש במ"א בענין יחידות עשירות מאות כו', ואפ"ל כי הגה ענין י' בחי' הנ"ל מקור מעיין וים וז' נחלים שהם ג"ר וז"ת הרי ישנם בכל עולם מד' עולמות אבי"ע ובכל א' כל בחי' הנ"ל א"כ יש מקור למעלה ממקור ובריכה למעלה מבריכה כו' וצ"ע), ואח"כ בהמ"ז דאורייתא היינו המשכות ג' מדות חג"ת שנמשכים מהבינה כי ג' מדות הנ"ל הן כללות כל המדות שנצח הוא ענף החסד והוד ענף הגבורה כו' כי הן רק ג' קוין חסד נצח קו ימין כו', ועמ"ש בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא מענין זה והן ג"כ ענין ג' ידות יד הגדולה יד החזקה ויד הרמה ע"ש ברכת הון כו' בחן ובחסד היינו המשכות החסד קו הימין להיות חסד אל כל היום עולם חסד יבנה (י"ל היחוד ממשך בחי' חסד עולם, אבל רבים ע"י הבריכה ממשכים מבחי' חסד דלגאו ששרשו חסד שבהמקור כו' היינו בחי' רוב חסד) וברכת הארץ נודה לך כו' הוד הוא בחי' קו השמאל וחותמין בה על הארץ ועל המזון כי השולחן בצפון וכמו פרנסה באתה גבור גבורות גשמים כו' ומשם דוקא מקבלת המל' הנק' ארץ וכמ"ש להודיע לבנ"א גבורותיו וכבוד הדר מלכותו ומה שהוא בהוד ולא בגבו' ממש כדי שלא יהי' תוקף הדין כ"א שיתכלל בימין ע"ש בפ' תרומה, וברכת בונה ירושלים ברחמיו רחם על ישראל כו' הוא קו האמצעי בחי' ת"ת (וברכת הטוב והמטיב צ"ל שהוא נגד בחי' מל' רגל רביעי, וכן מובן מהתחלות ברכה זו כו' ובסידור האריז"ל פי' בענין נברך ע"ד הנ"ל ובענין ד' ברכות דבהמ"ז בענין אחר קצת, ומ"מ קרוב להנ"ל כי ד' מוחין דמל' נמשכים מנה"י דז"א ודו"ק) והנה בחי' המל' שמקבלת מו' הנחלים כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים ונק' ים האחרון ע' בפרדס ערך ים הוא בחי' כוס של ברכה עד"מ הכוס הגשמי הוא מקבל היין בתוכו כך בחי' מל' מקבל כל מה שנמשך בבחי' ירידות אור ושפע בין מג"ר בין מו"ת מכולם מקבלת וכלולה מהכל מחו"ג ועד"מ הדיבור שמקבל בתוכו השכל וגם המדות ועו"ג ואכלת כו' וברכת את כו', אך הנה ביחיד שמברך בהמ"ז ההמשכה רק מו"ת אבל שלשה ממשכים מהמקור בהבריכה כו' וגם מטעם זה ביחיד א"צ כוס של ברכה פי' ענין הכוס של ברכה כשנמשך בו גם מהבריכה כמאמר נברך כו' ולכן ג"כ בשלשה דוקא החמירו רז"ל מאד כשלא אמרו עליו ד"ת על השולחן כי אורייתא מחכמה נפקת, והוא בחי' מעין שנובע מהמקור אשר הוא המשפיע ונמשך בהבריכה נמצא החכמה בחי' ממוצע בין המקור להבינה, וע' בזהר בראשית דמ"ה וכן שלשה דוקא יש בכחם לומר נברך להמשיך ולהגדיל הבריכה צ"ל תחלה ד"ת על השולחן שעייז גורמים פתיחת המשכת המעיין כו' והיינו לפי שהם שלשה דוקא שהם ג' קוין אוי ביכולתם להמשיך ממעיין החכמה עילאה ממש (וע"ד שנת' ברע"מ פ' אמור דצ"ג בענין קדוש עליית המ' ות"ת קו האמצעי לקדש שהוא ח"ע וכ"כ בפע"ח גבי קדוש דיוצר אור והיינו כי יסו"א הוא דעת דז"א ועמ"ש ע"פ ויאבק כו' ולא יכל לו, וע' ברע"מ ר"פ תשא שעמודא דאמצעיתא נק' עשיר ופי' הרמ"ז שכמה אורות

מתגלים בו כו', לכן כמו"כ ע"י שלשה שעוסקים בתורה יש בכחם להמשיך מח"ע ממש. ואפ"ל הטעם ג"כ כי כדי שיהי' ההמשכה מהמעייץ צ"ל ההתחלה לזה מהמקור שממנו יומשך המעייץ והנה לעורר בהמקור הוא ע"י כללות הג' קוין שעיי"ז מעוררים משלימותא דכולא כי ת"ת עולה עד כו' אבל שנים ולא שלשה אין בד"ת שלהן כח לעורר גילוי הח"ע ממש כי תורתם הוא רק מבחי' החכמה שכבר גמשה ונתלבש במדות שמהם נמשך פסול וכשר וכמ"ש בד"ה השמים כסאי כו', ולכן אין ביכולתם ג"כ לומר נברך ולהמשיך הבריכה שהוא בינה שהוא ג"כ מג"ר כ"א מתחילים מברכת הזן שהוא חסד כו', ומ"מ גם יחיד יש לו מעלה כשאומר ד"ת על השולחן שעיי"ז מעורר עכ"פ החכמה המלובשים בהמדות כו', ומוזה יובן ג"כ המשנה פ"ג דאבות עשרה שיושבין ועוסקין בתורה כו' מגיין אפי' שלשה כו' ומגיין אפי' אחד כו', וא"כ מהו ההפרש בין א' לשלשה ולעשרה, ולפמ"ש א"ש.

והנה עתה יש להבין ענין ברהמ"ז דלעתיד והנה הסעודה תהי' מלוינת ונק' סעודת לויתן, והענין כי הנה הזמן דעכשיו הוא בירור נוגה שמשבה"כ שנפלו מז"ת דס"ג וזו"ג דאצילות יורדים בימי החול לברר הניצוצות, ובשבת הוא זמן עליות הביורדים דרפ"ח, כליל שבת הוא העליות הביורדים דמל' וביום השבת עלי' הביורדים דז"א כו' ע' סד"ה ויאבק, והנה עיקר שבה"כ היה רק בז"ת דבינה, אבל בג"ר לא הי' בחי' שבירה ונפילה, וכמ"ש ימותו ולא בחכמה וארו"ל יעקב אבינו לא מת להיותו מבחי' יסוד אבא, וא"כ מובן שבחי' זו הוא למעלה מהביורדים דעה"ד טו"ר וכמ"ש במ"א בענין מן לחם מן השמים כו' והנה עכשיו היום לעשותם הו"ע הביורדים ולכן גם המזון הוא כדי לברר כנ"ל, אבל לעתיד שישלם הביורר לגמרי, וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר כו', וא"כ לא שייך ענין המזון לברר אלא יהי' סעודות לויתן שזוהו העלאה בחי' שלמעלה מהביורדים כי הנה פ"י לויתן לשון חיבור וקישור הוא כמו ילוה אישי אלי, וכן לוית חן כו', והוא בחי' חיבור ויחוד חו"ב עילאין בבחי' הפנימי' כי או"א נקראו ת"ר דל"מ, זהו לויתן זה יצרת לשחק בו פ"י דהנה עוה"ב הוא עולם התענוג, והנה עיקר גילוי התענוג הוא בבינה כנראה בחוש שעיקר גילוי עונג המורגש בנפש הוא דוקא כשמשיג בכי טוב את השכלה המושג אבל כשאינו משיגו היטיב ונעלם מהשגתו אינו מרגיש עונג כ"כ ולכן החכמה מפני שהיא שכל הנעלם אין העונג בגילוי, ודוגמא לדבר ממש בזהר ע"פ ויאהב יעקב את רחל לפי שהיא עלמא דאתגליא משא"כ לאה שהיא עלמא דאתכסיא מה שאינו מושג נאמר כי שנואה לאה אעפ"י שהיא בחי' עליונה יותר, וע' בתניא ר"פ כ"ז ודו"ק אך הרי נאמר ונהר יוצא מעדן א"כ התענוג שבבינה נק' נהר נמשך מהחכמה שהוא עדן והוא המעיין כנ"ל והרי עדן עיקר העונג וכמארו"ל עין לא ראתה זה עדן כו' אך הענין הוא דעיקר ומקור העונג הוא בחכמה דוקא אלא שאינו מושג לנשמות לפי שהחכ' הוא למעלה מההשגה אבל כשנמשך לבינה או הוא מושג ונק' התגלות התענוג ע"י הוא בבינה, ונמצא שלהיות בחי' לשחק בו שהוא גילוי התענוג לעוה"ב זהו ע"י יחוד עליון דחו"ב דוקא יען שעיי"ז מאיר ומתגלה בחי' עדן שהוא מקור התענוגים להיות נמשך ומתגלה וזהו לויתן זה יצרת לשחק בו כי לויתן זהו חיבור ויחוד חו"ב שעיי"ז דוקא נמשך גילוי התענוג וע' בפ' שמות ד"א ע"פ וילך איש מבית לוי כו' וס"פ שלח והנה עכשיו אין נמשך בחי' הגילוי מיחוד חו"ב שהם עלמא דאתכסיא

כ"א מהמדות והדיבור ו"ה רק הארה ואפס קצהו נמשך מיחוד חו"ב בהמדות כו'.
וזהו"ע נשמת רב המנוגא סבא ונק' גוני ימא ונק' אחים ורעים לוו"ג. זהו
גי'כ נשמת רשבי"ר עקיבא. אכן לע"ל שיתעלו העולמות ויהי' זו"נ במדריגת
חו"ב עילאין ממש כנודע מענין פי' י"ה, הנה אז יומשך גילוי בחי' לוי'תן כו'
לשחוק בו להיות גילוי התענוג עלין שמיחוד חו"ב כנ"ל והיינו שלא יהי'
המזון והסעודה מכירור רפ"ח כ"א מבחי' שלמעלה מהבירורים כו' ולמעלה
מהשבירה (אמנם פי' סעודה זו יש מי שפי' כפשוטו שכמו שעכשיו מתלבשים
הרפ"ח ניצוצים במזון גשמי כמו"כ עד"ו יתלכשו האורות שלמעלה מהשבירה
גי'כ בלוי'תן גשמי וכענין המן לחם מן השמים כו' ועמ"ש מזה ע"פ ואכלתם אכול
ואפ"ל גי'כ כי התלבשות זו יהי' באופן מעולה יותר מאופן ההתלבשות דרפ"ח
במזון הגשמי שמלובש בהעלם והסתר גמור כהעלם הרוחניות מן הגשמיות.
ועד"ו גם במן היה מוסתר הכח והשרש התהוותו אבל בחי' סעודת לוי'תן מאחר
שנאמר לשחוק בו שיהי' גילוי התענוג עלין דחו"ב עילאין ממש א"כ צ"ל
שלא יהי' הרוחניות שבו מוסתר מהגשמיות רק שיהי' נראה הרוחניות שבו
ממש, וכה"ג מבואר בפ' שלח דקנ"ט ב' שיש חילוק בין אופן התלבשות הנשמה
בגוף קודם חטא עה"ד לאחר חטא עה"ד היינו שעכשיו המיתה הוא יסורים גדולים
אף שהנשמה עולה בעולמות עליונים מפני שאין הגוף רואה זה בעוד הנשמה
בו רק שעת מיתתן רואים אבל אם לא חטא עה"ד היה הגוף מרגיש ורואה עליית
הנשמה ולא היה טעם מיתה כלל ע"ש, ועד"ו יש לפרש מארז"ל יעקב אבינו לא
מת, דהיינו שלא טעם טעם מיתה כו', א"כ צ"ל שהי' התלבשות הנשמה בהגוף
בענין שלא היה הנשמה נעלמית כ"כ מהגוף כמו עתה, והנה הנביאים והאבות
שהם השיגו וראו ודאי מהות הנשמה שבהם מאחר שראו גילוי שכינה שלמעלה
מהנשמה וע' בכוזרי מ"א סי' ק"ז ק"ח וסי' מ"א, וכ"ש אדה"ר קודם חטא עה"ד
שהי' במעלה עליונה יותר הרבה, ואי"כ עד"ו י"ל בסעודת לוי'תן דלעתיד עם היות
שיהי' ההתלבשות בלוי'תן גשמי עכ"ו לא יהי' זה תענוג גשמי לבד כ"א שהתלבשות
התענוג עלין דחו"ב עילאין שמלובש בו יהי' מאירים בבחי' גילוי ולכן יהי'
לשחק בו שחוק וגילוי תענוג אלקי ממש, ובמ"א נת' דכמו שהמלאכים דעכשיו
מתעלים ע"י האדם וגם הם מעלים אותו אח"כ כמו"כ עד"ו ענין סעודת לוי'תן ושור
הבר כי יתגלו נשמות שמבחי' אדם דאצי' ממש ע' ר"פ משפטים צ"ד ע"ב ועמ"ש
בד"ה ואכלתם אכול הנ"ל) והנה כמו שבמזון דעכשיו יש העלאת רפ"ח ואח"כ
המשכה ע"י ג' ברכות וכוס של ברכה כנ"ל כמו"כ עד"ו גם בסעודת לוי'תן אלא
שההעלאה הוא למקום יותר גבוה הרבה, וכמו"כ הבריכה וההמשכה יהיה מבחי'
עליונה יותר וזהו"ע שיהי' הכוס של ברכה מיין המשומר דוקא ומחזיק רכ"א
לוגין בחי' א"א וכנ"ל, משא"כ הכוס של ברכה עכשיו הוא בחי' מל' ועד"ו גי'כ
ענין ברכת הזימון דלע"ל יהי' בבחי' עליונה יותר ויותר כי הנה הבריכה הוא
בבחי' בינה והמעיק הוא חכמה כנ"ל והרי לעתיד המזון עצמו יהי' מבחי' זו
דחו"ב עילאין שזהו"ע לוי'תן כנ"ל, והענין דכמו שיש ע"ס דאצי' ג"ר וז"ת כנ"ל,
אשר בחי' נברך זהו המשכה מג"ד ובהמ"ו זהו מז"ת כמו"כ הנה גם בבחי' המקור
עצמו שהוא הכתר שהוא בחי' א"ס כנ"ל יש בו גי'כ ע"ס ג"ר ח"ת עמ"ש בביאור
מאמר פ' שמות ד"ג תשורי מראש אמנה, ובד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת
במקדש היו תוקעין, דבכתר יש ב' בחי' הא' נק' בחי' תחתונה שבמאציל, וזהו"ע

ג"ר הב' בחי' שרש וראש הנאצלים וזהו"ע ז"ת ולכן חו"ב דאצי' קבלתם מז"ת שבהמקור הוא בדרך קירוב ממש שמלבישין לחו"ג דא"א אשר הלבשה זו קירוב ודרך השתלשלות כענין התלבשות השכל במדות משא"כ מה שמקבלים מג"ר ממו"ס אינו אלא ע"י שערות. דילוג הערך כו' שלא כדרך וסדר ההשתלשלות והיינו לפי שהוא מבחי' א"ס ממש בחי' תחתונה שבמאציל והנה ג"ר שבהמקור הוא הנק' רעדכ"ר דכמו שרצה"ע הוא למעלה מכל הע"ס כך בחי' כוס של ברכה נק' רעדכ"ר וזהו"ע המקור לגבי כל הע"ס שבכתר ובחי' ח"ס הוא בחי' המעיין הנובע מהמקור הנעלה הנה אלא שהוא בחי' מעיין חתום וסתום כי בחכמה דאצי' שנק' מעיין אתפתחא לל"ב שבילין משא"כ בח"ס כמ"ש ח"ג קכ"ח ב' ונק' ג"כ ע"ן עילאה שלמעלה מבחי' חכמה דאצילות שנק' ע"ן כמ"ש ח"ג דר"ץ ע"א. והוא המאיר בבחי' בינה שבכתר שהוא בחי' גילוי לגבי מו"ס שבה התגלות התענוג שמבחי' המקור ע"י המעיין חתום הנ"ל ואפשר זהו פי' גן נעול מעיין חתום כו' ועמ"ש בדרוש ענין שופר גדול ושופר סתם ועמ"ש בענין לך לך מארצך כו'. וזו נחלים הם ז"ת שבכתר והוא בחי' המדות שברצון שנק' ימי קדם שלמעלה מעלה מהמדות הנמשכים מהשכל שהן מדות דאצי' שנק' ימי עולם ע"ד שח"ב מלבישים רק למדות הנ"ל ועמ"ש בענין כשב וכשב כו' וכמ"ש ח"ג קל"ג ב' בענין חסד דלגאו דאקרי ורב חסד כו' והנה כמו שעכשיו בהמ"ז הוא המשכה מהמדות דאצי' מבחי' חסד עולם והכוס של ברכה הוא מבחי' מל' כמ"כ לע"ל יהי' ההמשכה ע"י בהמ"ז מבחי' ורב חסד מבחי' ימי קדם והזימון נכרך הוא מבחי' בינה דא"א וכללות הג"ר שהוא בחי' תחתונה שבמאציל וע' בוזהו פ' בלק דקפ"ה בענין מי יעמוד ובמק"מ והרמ"ז שם. והנה הכוס של ברכה הוא מבחי' מל' דאצילות וצריך להגביהו בשעת בהמ"ז להעלותו לקבל מהבריכה שהוא בינה אמנם כוס של ברכה דלע"ל היינו מל' דאצי' כמו שתתעלה בכתר והוא בחי' מל' שבכתר ועמ"ש בענין עלייה זו ע"פ ארוממ' אלקי המלך. וזהו"ע שמחזיק רכ"א לוגין כו' והגבהות הכוס לע"ל היינו עליית המל' שבכתר ע"ד כוס של ברכה ועמ"ש ע"פ הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד וע"ז אמרו שאברהם לא ירצה לברך והוא מפני שיצא ממנו יניקה מבחי' קו הימין חסד כשהי' עה"ד וקיבל יניקה לכך אפי' לע"ל שיתברר עה"ד ותתעלה המל' כוס של ברכה לקבל מחסד דא"א כו'. ויעקב מפני שנשא שתי אחיות כו'. הנה צ"ל מה שנק' איסור עריות שבתורה בלשון גילוי עריות. כי הנה היחודים עליונים בעולם האצי' כולם הם עדי"מ בבחי' עריות דוקא שהרי השכינה נק' בת ואחות ואמי וכמארו"ל לא זו מחבבה עד שקראה בת כו' ע' ובפ' אחרי דע"ז ב'. ומה"ט הוא חומר האיסור כי הנה דוקא באצי' דאיהו וחייהי וגרמוהי חד בהון ע"כ זיווגי המדות שבבחי' הנ"ל נעשה מזה יחוד עליין מאד כיון שהכל אחדות א' אבל כשנמשכין בחי' הנ"ל ומשתלשלים בבי"ע שהם בחי' עלמא דפרודא אזי א"א שיהי' שם היחוד הנ"ל ואדרבה למטה נעשה מזה ערוה וכנ"ל מענין פני ארי' שמחמת גבהות מדריגתו כשנפל למטה נעשה חי' טמאה משא"כ מבחי' פני שור כו'. ועמ"ש בד"ה וישלח יעקב. ומזה יובן מארו"ל הנושא בת אחותו עליו הכתוב אומר כו' וכן ארו"ל נשא אדם אשה מקרובותיו כו'. והענין כי באמת היחודים עליונים הוא בבחי' הקרובות דוקא כנ"ל אלא שנאסרו למטה באיסור חמור מאד מפני שלמטה לא יוכל למשוך בחי' זו כלל

אמנם מה שהותרו כמו בת אחותו וכה"ג יש בה עדיפות טובא משאר נשים שאינם קרובות כלל כל הקרוב קרוב קודם כו' ולכן נק' איסור עריות בשם גילוי עריות. כי הנה עיקר האיסור הוא מפני היות ביי"ע עולם הפירוד ועלמא דאתגליא שם א"א להיות היחוד שבאצי' הנק' עלמא דאתכסיא. וזהו שארז"ל ע"פ וירא את העם בוכה למשפחותיו על עסקי משפחותיו שהן עריות שנאסרו להן שלא מפני העדר מילוי התאוה בכו ח"ו, אלא מפני מה שנמשך זוהמת נחש הקדמוני בעלמא דפרודא עד שלא יוכל להיות בהן היחודים כו' שהן למעלה, ועד"ו קודם חטא עה"ד נאמר ולא יתבוששו כו' לפי שהי' יחוד זה כמו למעלה משא"כ אחר החטא כו', וע"כ גם בגילוי רזין אמרו בזהר שהוא כמו גילוי עריות כי סוד ה' ליריאוי וכשמגלה למי שא"צ ה"ז בזיון גדול כו', וקרוב זה למ"ש לא תעשוק אתי כדמות שמשי כו', והנה יעקב שנשא שתי אחיות אף שהי' קודם מ"ת הענין משום כי יעקב לא מת שהי' מבחי' ח"ע שלמעלה מהשבירה ולא שלט בו עה"ד כו' ע"כ הי' יכול להמשיך יחוד העליות הנ"ל שבאצי' בב' אחיות שהוא בחי' ו' הממשיך מה' עילאה לה' תתאה בריח התיכון כו' וע' בפ' ויצא דקנג ב' ואתערטר בתרין עלמין ואחיד לון ובפ' פקודי דרגו' ב' ור"פ תרומה וזהו שם ה' גדולה לאה עלמא דאתכסיא ושם ה' קטנה רחל עלמא דאתגליא וזהו"ע ב' אחיות אך כ"ז דוקא קודם מ"ת משא"כ אחר מ"ת וזהו שעתידה תורה לאוסרן עלי כי אחר מ"ת אסור זה אפי' על יעקב ועמ"ש בד"ה וכל העם רואים את הקולות הטעם שקודם מ"ת לא היה עולם התחתון מעורר כ"כ למעלה כו', אבל אחר מ"ת הרי מבחי' זו למטה נקרא גילוי עריות ממש וע' בפ' אמור דצ"ו ברע"מ תרתין אחתין כו' הם מ' דאצי' הנק' אשת חיל ואשת זנונים א"כ למטה נמשך מזה יניקה וחיות לאשת זנונים כו' והוא היפך היחוד שבאצי' לכן לא רצה לברך מפני שעתידה תורה כו', וענין יין המשומר יובן ע"ד כוונת הספי' שמתלבשים ו"ק דחכמה בור"ק דבינה, וי"ל ג"כ עפ"מ"ש בח"ה שער חשבון הנפש חשבון כ"ה, כי העוה"ז ועוה"ב כשתי צרות כאשר תרצה האחת מהן תקצוף השנית כו' הובא ג"כ בר"ח כמדומה שער האהבה פ"ו, אך העוה"ז ועוה"ב למעלה שהם מל' ובינה הם אדרבה כשתי אחיות בחביבות רק בהתלבשות המל' בק"נ להחיות עוה"ז או הוא מצד ק"נ כשתי צרות כו' שק"נ הוא הצרה כו' אך יעקב שלא הסתיר לו עוה"ז כלל דהיינו ק"נ יוכל ליקח העוה"ז והעוה"ב יחד להיות עולמך תראה בחיך שגם בעניני עוה"ז היה הכל ענינים אלקות ממש והיינו כמו עוה"ז למעלה שהוא מל' באחזותא עם עוה"ב בינה משא"כ בשאר אדם נאמר ואשה אל אחותה לא תקח לצרור כו' שא"א לבוא לעוה"ב כ"א ע"י שירחוק מאחבת עוה"ז וכמ"ש בח"ה הנ"ל, וז"ש ראה חיים עם אשה אשר אהבת הוא בחי' א"ח עט"ב ועניני עוה"ז יהי' רק כדי להגיע עי"ז לעוה"ב וכמ"ש בח"פ להרמב"ן א"כ אינה כמו אשה רק כמו שפחה המשמשת לאשת חייל כו' וכמ"ש באג"ה סי' י"ח סד"ה כתיב מה יפית כו' שתהיה היא עקרת הבית כו' ותאות עוה"ז יהי' בבחי' גלות ועבדות לעקרת הבית גבירתה כו' ע"ש.

בבה"ז פ' עקב דרע"א א' בענין הברכות פי' שמקור המשכה ע"י הברכה הוא מהכתר והוא להיות המשכה יחוד פנימי דא"א כו' ויפרש בזה הפסוק גזול אביו ואמו דקאי על חוי"ב ממש שמונע מהם המשכה פנימי מהכתר וכ"מ בהרמ"ז שם בד"ה ולנחתא אחרין מלעילא והשפע האמיתי הוא מהפנימי כו' שגם או"א מקבלים אותו מאריך ואריך מעתיק כו' ויש ראייה לזה ממ"ש בזח"ב פ' בשלח דס"ג ע"ב כד עתיקא סדכ"ס בעי לזמנא ברכאין לעלמא אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עלאה, מבואר משם אשר מקור הברכה נמשך מעתיקא סדכ"ס שהוא הכתר אלא נמשך ע"י או"א כי א"א לקבל מהכתר בעצמו כ"א ע"י התלבשותו בחכמה וגם לא מהחכמה עצמה כ"א ע"י הבינה כו' ומענין פי' גזול אביו ואמו ע' בגמ' רפ"ו דברכות ובע"י בפ"י הרשב"א שם ומהרש"א כ' ע"ד מה שאמרו במשנה פב"ת דסוטה משנה י"ב משחרב בהמ"ק כו' ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות כמו"כ כשאינו מברך על המזון והפירות אין נמשך הטל של ברכה ועיקר ענין הברכה הוא המשכת גילוי אלקות כמו ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם דהיינו מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא כמ"ש בזהר ויצא דקנ"ח וע' בת"א פ' בשלח בד"ה או ישיר משה ובנ"י ובד"ה בשלח פרעה ובפ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות שהוא להמשיך גילוי אמונה זו להיות ברוך ונמשך גילוי או"א ס' למטה כאלו רואה כו' וע"ש בפ' שמות בד"ה כי טובים דודיך מין ובביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ בענין ברכה והודאה פי' ברוך יסוד אבא וחכ' הוא בחי' ראי' וזהו"ע הברכה גילוי אלקות בבחי' ראייה משא"כ ההודאה כו' ולכן החכמים שהם עיני העדה בחי' ראייה הם תיקנו הברכות כמ"ש מזה בביאור ע"פ ואתחנן אל ה' בלקו"ת ושרשו נמשך מהסתכלות דע"ק שמשם נמשך אז תפקחנה עיני עיוורים, ועמ"ש בסידור שער בהמ"ז מענין ברכה והודאה ומבואר במ"א ע"פ עם זו יצרת לי שבחי' זו שהם מקבלים מבחי' זה אלי היינו שיהי' גילוי אלקות והוא בחי' ברוך כו' משא"כ עשו אמר למה זה לי שאינו רוצה וגילוי וכן המן אמר וכל זה איננו שוה לי, וז"ש תילים סי' ק"ט ויאהב קללה כו' ולא חפץ בברכה כו' וע' מענין גזול אביו ואמו בזח"ב ס"פ תשא דקצ"ג ע"ב פי' גזול אביו ואמו על ירבעם שהשני עגלים שעשה הם זו"ג דקליפה ופי' במק"מ דק"ג ורצה למנוע השפע מאביו ואמו שהם זו"ג דקדושה ולהמשיך השפע בקליפה וכ"ה עוד באריכות בזהר פקודי דר"ג ע"א מאן איש משחית דא איהו האי איש דפגים לסיהרא ואיקרו איש תהפוכות איש לשון (ע' מזה בריבות פ' בראשית פ"כ איש תהפוכות זה הנחש כו' מפריד אלוף שהפריד אלופו של עולם כו' וע' מענין איש תהפוכות בהרמ"ז פ' ויקרא דף י"ו ע"ב, וז"ש הזהר כאן ומנע ברכאן מעלמא) אוף הכי מאן דמנע ברכאן מעלמא חבר הוא להאי איש משחית כו' ע"ש, ואפ"ל שכונת איש תהפוכות הנ"ל וכן ירבעם ע"ד אם תגביהי כגשר שנת' בד"ה ויאבק איש עמו והיינו איש תהפוכות הנ"ל, והיינו כנ"ל בפ"י למה זה לי שאינו חפץ בהגילוי אלקות בבחי' זה שא"כ יהי' צ"ל הביטול והוא חפץ בקללה לילך בשרירות לבו וכמ"ש בת"א ס"פ נח בד"ה הן עם אחד כו' בענין המגדל כו' ובמד"ר פ' תולדות ס"פ ס"ג פי' ויאהב קללה שחפצו ותאוותו הוא הריצחה וז"ל שנאת דמו של אדם בגופו והמכוון כדפי' בלק"ת בביאור ע"פ בשעה שהקדימו ענין שופך דם האדם באדם להמשיך יניקה וחיות מאדם

קדושה באדם בליעל זהו ויאהב קללה שהוא נוק' דקליפה כמ"ש במא"א אות ק' סעי' מ"ד ובזח"א פ' תולדות דקמ"ג ע"א פי' ויאהב קללה קאי על הנחש שהביא קללה לעולם וע' זהו ר"פ יתרו דס"ז ע"א ובפ' פקודי דרנ"ב סע"ב ודרס"ה סע"ב דקאי על מי שאינו מקיים כיבוד עונג שבת כו', והנה יש ברוך ויש ארור ואמר בזהו ר"פ ויגש דר"ה ע"ב שלכן נברא העולם בב' שיש בו סימן ברכה ולא נברא באלף בגין דלא למיהב דוכתא לסט"א דאיקרי ארור, ולכאורה אינו מובן הלא הא' דכתר ההב' בחכ' וא"כ איך ארור ויש לו יניקה כו' אלא שזהו ע"ד דקמי' כחשיכה כאורה ולכן הגלות נמשך מחמת דקוב"ה ז"א סליק לעילא לעילא בבחי' הכתר כמ"ש הפי' בד"ה וארא אל אברהם ואני אין שום גילוי אלקות למטה ולכן עיקר הברכה זהו ע"י אות ב' בחי' חכמה שע"ז התלבשות אוא"ס מהכתר בחו"ב נמשך ההשפעה רק למקום הראוי כנודע מענין ויוציאו הוי' אלקינו או"א שהלבישו כו' והיינו ע"י שנמשך ג"כ להאיר בבחי' גילוי עד שאמרו זה היינו זה אלי זהו בעבור זה עשה לי שכשנמשך בבחי' גילוי זה אני עשה הוי' לי לי ולא לו, והיינו כי הגילוי שהוא בחי' זה הוא דוקא בבחי' עם זו קניית כו' והוא הנק' ברכה ע"ד איהו ברוך ואיהו ברכה וע' במא"א אות ב' סליז ובזהו תרומה דקס"ב ואתחנן דרס"ד ואח"כ כשמשויבים אמן זהו דורנא בקיומא גדול העונה אמן כי אמן מתחיל באלף שגם מבחי' האלף יומשך בבחי' הברכה כו' כמו עשה"ד התחיל באלף מהאי טעמא לאחר שכבר נבה"ע בב' וע"כ איש משחית רוצה למנוע הברכה הכל בכדי שיהי' יניקה גם לארור מבחי' דכחשיכה כאורה ושיהי' העלם ולא גילוי והמונע מלברך חבר הוא לאיש משחית כו'.

ב) ויש להעיר לענין גזילה מפסוק על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך בפ' וירא כ"א כ"ה, ובמד"ר שם פנ"ד איזהו גולן בר קפרא אומר זה שהוא גזל בפרהסיא כו' ושם לעיל מיניה בר"פ הג"ל ע"פ עני ואביון מגזולו דקאי על יצה"ר וכי יש גולן גדול מזה כו', ובאר המים הוא מל' דאצילות הנק' באר שבע וכן בינה נק' כן כו' וזהו"ע כי לנו המים שרוצים ליגך מבחי' עליונה כמ"ש בת"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני וע' עוד מענין והשיב את הגזילה בזח"ב פ' ויקהל דר"ז ע"ב פירשו על המבטל עונג שבת אף ע"י ת"ח שיתענה ביום א' כו' ע"ש הטעם ובזהו ויקרא דט"ו ע"ב ודט"ז ע"א בגין דיתבי מבועי מיא לאתריהו כו' ופי' המק"מ דט"ו ע"ב והשיב את הגזילה דהיינו אותם האורות של החסדים שהי' נמשכים לספי' וע"י חטאו נמנעו עתה כל אחת תשוב למקומה וכמ"ש בדף שאחר זה דאמר בגין דיתבי מבועא דמיא לאתריהו עכ"ל, וזוהו יובן ענין באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך כו' עכ"ל, ובהרמ"ז שם עיקר השבה זו המשכת אור אימא בזו"נ כו' ובאימא הנק' באר מ"ח מלובש אור עתיק כמש"ש וכמש"ל בשם הזח"ב בשלח ס"ג ב', וזהו"ע ישוב ירחמינו כו' וע' בד"ה כנשר יעיר בלקו"ת פ' האזינו בפ"י חיל בלע ויקיאנו כו' ומ"ש ע"פ לרחוק ולקרוב, לרחוק שנעשה קרוב ע"פ מי יתן טהור מטמא.

בבה"ז שם בד"ה ולארקא עליה מההוא משחא, י"ל לשון ולארקא הוא כמ"ש שמן תורק שמך, וכתנ' והריקותי לכם ברכה כמו שמריק מכלי אל כלי שנמשך כל העצם הדבר כך הוא המשכות עצמיות שמן ששון ולא הארה לבה,

ע' במא"א אות ש' ס"פ ששון הוא היסוד ושפע היוצא ממנו שמן ששון ושם סמ"ח שמן נק' חכמה וכן כל טיפה היוצא מן המוח נק' שמן כו' וע' זח"ג ויקרא ד"ז ע"ב מאן שמן הטוב ובפ' שמיני דל"ט ע"א ושמן יתיר מכולא כו' ובפ' אמור דפ"ח פ"ט וע' בלק"ת בד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון בפ"י כשמן הטוב כו' בהביאור בפ"י שמן משחת קודש ובד"ה מגורת זהב כולה מענין שמן ובתו"א פ' מקץ בד"ה כי אתה נרי.

בבה"ז בד"ה ואינון ברכאן אריק, ענין דרגין ומקורין ע' בפ"י הרמ"ז בד"ה ואתברכאן כולהו כחדא מ"ש שע"י הברכה מתכללים השלשה קוין זע"ו, ע' באג"ה סי' י"ב בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום, וע' בסידור בדרוש ברכת הזימון שהיא בשלשה שכשהם שלשה ג' קוין אז יוכלו לומר נברך להמשיך מהבריכה עליונה כו', וע' בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שזה"ע המרכבה להמשיך גילוי אוא"ס שע"ז דוקא יהי' התכללות הג' קוין ולהעיר מענין הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בניים.

בד"ה ומאן דמברך, ענין ושרא על רישי' חולקא קדמא פ"י הרמ"ז שהוא הכתר שבהמשכה וברכה זו נק' חולקא קדמא בענין פ"י אזכיר את שמי ע' בלק"ת בשו"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש השני ספ"ג ומ"ש בד"ה והיה ביום ההוא יתקע ספ"ב ע"ד מקדשי שמך כו' ועמ"ש בד"ה ואלה שמות בניי בפ"י אשר הלכו כו' ולשום לו שם בש"ב סי' ז' ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי בענין ארוממך אלקי המלך ומ"ש בלקו"ת פ' שלח בד"ה והיה לכם לציצית בפ"י למען תזכרו שתהיו בבחי' זכרים כו' ומ"ש ע"פ ויעש שלמה את החג כו' שבעת ימים ושבעת ימים במ"א סי' ט', ושם העירותי ממ"ש ע"ז בוח"א ס"פ מקץ דר"ד ע"ב בענין ובשמו תשבע.

ג) בבה"ז בד"ה בשעתא דאינון ברכאן נחתין, מ"ש שהברכה נמשכת אח"כ מבחי' מל' למטה בבי"ע כ"כ הרמ"ז כי סיום הברכה היא במל' ואח"כ יוצאים ממל' דאצילות בכל העולמות עכ"ד, וכן נת' במק"מ ס"פ מקץ הנ"ל ובוה"ח שם פ"י ובשמו תשבע שמתאחדין שבע היכלות דבריאה בשבע מדות דאצ"י והיינו ע"י המל' וז"ש זאת הברכה פ"י וזאת היא מל' וכנודע מענין כ"א בזאת יתהלל כו' והיא היא עיקר הברכה שממנה בא השפעת הברכה בבי"ע וזהו"ע אמת ואמונה כל זאת וקיים עלינו זאת לשון נקיבה וקיים לשון זכר שהוא מורה על משפיע כו' וכמ"ש מזה בלקו"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שרש טעם פ"ג, וכן מבואר ממ"ש רבינו ז"ל בפ"י יהא שמי' רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי שהם ג' עולמות בי"ע בלק"ת פ' שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם דרוש השני ובהביאור וכן ממ"ש בספר שערי אורה שער הראשון שהמאה אדנים שהיו במשכן זהו"ע מאה ברכות הרי הברכות נמשכים בשם אד' שהוא מל' ומספר מאה כנגד נר"ג בסוד אי"ק כו', נמצא הברכה נמשך בנר"ג שהם בי"ע, ומש"כ בפ"י ומתעטרין שנעשה בחי' לבוש לאור הנמשך ע"י הברכה יש לפרש עפמ"ש בתו"א פ' תצוה סד"ה ועשית בגדי קדש, ותכלית וסוף הברכה הוא להיות גילוי מלכותו ית', והוא בחי' לבוש כמ"ש ה' מלך גיאות לבש כו' חו היא ברכה, ובממ"י ר"פ ראה דל"ג ע"ד בפ"י ראה כו' היום ברכה פ"י ג"כ שהברכה מתלבשת בלבוש עד דאית בהו ממשותא שיתכן

לומר ראה ממש כו' לזכוכי נפשא ודוגמת שהגשמה יש לה מלבוש הנק' חלוקא דרבנן יעו"ש.

בד"ה כד סלקין אינון ברכאן כו' מ"ש כמו עליות אותיות התפילה ע"י המלאכים, ע' מזה בת"א בד"ה נר חנוכה כו' ומוחה מימין יעו"ש, ובלקו"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים פ"ב ובד"ה ואריה כבקר יאכל תבן ועמ"ש בבה"ז פ' בלק ע"פ המאמר שם דק"צ ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו כו'.

בד"ה ומכרזי ואמרי, ענין ברכה דאתיבו עליה אמן, ע' זהר וילך דרפ"ה ובפי' הרמ"ז שם, וע' בת"א סד"ה משה ידבר בפי' והאלקים יעננו שבחי' יחוו"ת יענה להמשכה זו שמבחי' יחוו"ע להיות מלמטה למעלה כמו מלמעלה למטה, וזהו מעלה גדולה, ועד"ז גדול העונה אמן ולכן נק' דורנא בקיומא, ובמ"א כתבתי ברוך מתחיל בב' ואמן באלף, וכמ"ש מזה לעיל סעיף א', אך מ"ש בהספר כאן מענין החותם והכלים צ"ע, ומ"מ אפ"ל שיש שייכות לאמן עם חותם דהנה חותמו של הקב"ה אמת, וארז"ל ברבות וישלח פ' פ"ב שהוא ע"ש אני ראשון ואני אחרון כו' וכמו"כ ברוך הוא ראשית ההמשכה ואמן הוא הקיום בסוף ההמשכה שנמשך גם ביחוו"ת כו', גם אמן הו"ע אמת ממש ובמ"א א' צ"ד אמן נק' היסוד המיוחד אמת ואמונה ביחד לכן אמן גימ' הוי' אד' עכ"ל, וכ"כ הפרד"ס ערך אמן שזהו"ע כי כל בשמים ובארץ כו', עוי"ל שייכות אמן לחותם, דהנה מבואר בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות ענין פותח בברוך וחותם בברוך שבחי' החותם בברוך ממש כענין החותם דיוה"כ, ועפי"ז י"ל דהברכה מצד עצמה הרי יש ברכות שהן פותח בברוך ואינו חותם בברוך לפי שהוא מטבע קצר כו' שא"צ כ"כ חותם ע"ש, אכן עכ"ז כשעונים אמן על ברכה זו הו"ל כאלו חותם ג"כ בברוך ולכן הוא דורנא בקיומא, בד"ה וקוב"ה אתרעי בהו, בענין שהקב"ה ברא המ' שהוא סיהרא שתהי' בבחי' עני ושימלאו אורה ע"י אתעדל"ת ואתעדל"ע זהו ע"ד הנו' בגמ' פ"ק דב"ב ד"י ע"א, שאל טורנסרופס הרשע את רע"ק אם הקב"ה ארבה עניים הוא למה אינו מפרנסן כו' ומקרא מלא כתיב מלוה ה' חונן דל כביכול עבד לזה לאיש מלוה, ועיקר הענין י"ל כדי שיהי' בבחי' יחוד שמשא וסיהרא כי סיהרא בחי' עני דלית לה מגרמה כלום ויחודה עם שמשא נמשך ע"י הצדקה שהעשיר משפיע לעני ויחוד זה זהו המשכת סוכ"ע בממכ"ע והיינו כי עי"ז ג"כ אתהפכא חשוכא לנהורא לברר ע"ס דתהו, ועי"ז והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים כו' וגם כדי שיהי' בחירה ושכר ועונש, זהו"ע כי מכבדי אכבד היינו שממשיכים בבחי' מל' הנק' כבוד כו' וממשיכים מכבוד תתאה הנק' כבוד מלכותך כו', גם יש להעיר ממ"ש בפי' תמתי שמשלימים מפלגא ולתתא בד"ה ששים המה מל' דרוש הראשון.

ד) רזא דרנין כו' למידע רזא דברכאן כו' לארקא ברכאן מעילא לתתא בר ברכאן דצלותא כו', הנה מתחלה יש לבאר שגם בברכת הנהנין והמצות יש המשכה והעלאה והמשכה, והנה במש"כ בפי' בא"י אלקינו הוא המשכה מחו"ב הנק' ברוך לחג"ת המרומים בתי' אתה הוי' אלקינו ואזי אח"כ שקיבלו המשכה זו עולים לכינה ואזי נק' הבינה מלך העולם ואזי מקבלים שם חג"ת עיקר הברכה והשפע הפנימי וכמ"ש הרמ"ז בד"ה לנחתא אחרנין מלעילא.

וסד"ה ומתמן שירותא וז"ל וכבר הזכרתי למעלה כי ב' מיני שפע הם א' המשפיע כה בתחתון להתעלות אל העליון ואחר שנתעלו שם מקבלים השפע האמיתי למזון העולמות, והנה בברוך שם הוא הכוונת קיבול שפע הראשון ואח"כ אומרים אתה הוי' אלקינו שהם חסד ת"ת וגבורה שעולים אל הבינה שהוא מלך העולם ושם מקבלים השפע והוא גמר הברכה וכמשי"ת לקמן בפרטיות עכ"ל. גלע"ד להעיר לבאר ענין זה, הא' ממ"ש בדרוש תלתא אינון זמינן מקדש בוח"ג אמור צ"ד א', הב' מענין מ"ש בדרוש כגוונא דאינון מתייחדין לעילא כו', הג' ממ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם יצחק ויעקב שהם חג"ת באל שדי לשון ברכת שדים המשכת הבינה, הד' ממ"ש בענין להקריב לי במועדה, הה' ממ"ש בוח"ג ר"פ קרח דקע"ו ב' גבי כל כתרין עילאין זמינן מאתר דאקרי קדש, ויש לבאר עפמ"ש בענין מי ברא אלה שבחי' מי זהו בינה אלה היינו ו"ק וגק' ברא אלה שכמו שבין אצילות לבריאה יש פרסא המפסקת כו' כך מה שמת"ת דבינה נעשה כתר לז"א זהו בענין פרסא המפסקת וזהו מבטן מי יצא הקרח וזהו ועל ראשי החיות חיון עילאין חג"ת רקיע כעין הקרח כמ"ש בסידור בד"ה הנותן שלג כצמר ולכן נק' הבינה מלך העולם כו' חג"ת ועמ"ש בפ"י הפסוק כי אמרתי עולם חסד יבנה גם כי כערך המל' הנק' שכינה לגבי בי"ע כן הבינה לגבי חג"ת שהרי לכן נק' גם כן שכינה היינו שכינתא עילאה וזהו ענין נובלות בינה שכינה ולכן כל עיקר בחי' יה"כ זהו"ע התגלות אימא עילאה וע"כ עלייתם לבינה זהו עילוי גדול ע"ד עילוי הבריאה באצי' ולכן נצרך לזה תחלה המשכה מלמעלה (וגם יצי"מ מיצר מי זהו שיאיר מי בבחי' אלה כמ"ש במ"א) וכמ"ש בפע"ח פ"א משער הברכות שההעלאה הוא ע"י ג' ידות שם מ"ב כו' וכן נת' בד"ה תלתא אינון זימנין מקדש שהזימון ע"י סנהדרין עיני העדה שהם מבחי' חכמה ע"כ הם שלוחו של אדם העליון ח"ע להזמין ולהעלות חג"ת לחו"ב כו', ועוד יובן ענין עלי' זו ע"ד הנז' בלק"ת ס"פ ואתחנן ואהבת את פ"א וז"ל כי שמע שם ע', ע' רבתי הוא מקור המדות דהיינו כשהמדות הם בשכל שאו הם בבחי' גדלות משא"כ כשנעשות מדות גמורות אחר שנמשכו ללב להיות התפעלות האה' גמורה ויראה גמורה הן בבחי' קטנות ואין להם ערך לכשהם בשכל שאו האהוי"ר הם גדולים ביתר שאת כו', ולכן נק' המדות בשם ז"א שנתקטנו ונעשו זעיר לשון מועט עכ"ל, ומשם יובן ג"כ שכדי להעלות חג"ת בבינה זהו ע"י שהאדם מעלה המדות שלו אהוי"ר ורחמים בהשכל והתבוננות ע"ד וראו מי ברא אלה כו', עוד יובן העלאה זו ע"ד הנזכר בזהר פ' יתרו דפ"ח בענין השבת שאז עולים ו"ק שהם שרש שיתא יומין דחול לגבי יומא שביעאה בינה הוא יום השבת ומקבלים שם שפע מן הנמשך מטלא דבדולחא מו"ס לכן לא ירד בשבת כו' כמ"ש במ"א, נמצא עליית ו"ק לגבי בינה זהו מעלת יום השבת שהוא שבת להוי' בד"ה לבאר ענין יה"כ ועד"ו יובן מה שע"י הברכה הוא עליית חג"ת לבינה כו' וענין שנק' הבינה מלך העולם יובן ע"ד הנזכר בוח"ב ר"פ יתרו דס"ו ב' דאית מלך לעילא ברזא דקה"ק כו' ובמ"א נת' ע"ד ההפרש בין מלכות דוד למלך המשיח כמו המלוכה על החכמה כו' וע' בענין או ישיר כו' המלך עומד אגוסטוס שהוא מלך אדיר יושב כו' גם עדמ"ש בד"ה קול דודי בפ"י שנגלה עליהם ממה"מ כו' בלק"ת בשח"ש ובפ' צו בד"ה מצה זו פ"ג פי' המלכים נה"י ומלכי חג"ת ומלך מלכי היינו חב"ד כו' ע"ש.

ה) והנה במש"כ ברוך דצלותא הוא העלאה היינו שבחי' ברוך זה הוא במל' וכמ"ש הרמ"ז כאן וז"ל וברכת העמידה מבואר כוונתם ליודעים שכולם בזו"נ לתקן את המל' תחילה מתתא לעילא בברוך אתה הוי', ויש להקשות איך ברוך הוא ביסוד אבא ואימא וברוך דצלותא הוא במל' והרי שמו"ע גבוה הרבה מברכת הנהנין שלכו אסור לאכל קודם התפלה. ועמ"ש מזה בד"ה אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש משא"כ בבהמ"ז ובבה"נ שהם אחר האכילה ועל האכילה וכמו שביאר מזה בזהר תרומה דקנ"ג ע"ב ע"פ ואכלת ושבעת וברכת מהכא דשיכור שרי לברכא ברכת מזונא. (ע' ויגש דר"ז סע"ב ג"כ מזה) מה דלית הכי בצלותא דהא צלותא מעליא בלא אכילה הוא מ"ט בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא. אתר דלית ביה לא אכילה ולא שתיה. וע"ד תנינן עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתייה כו' אבל שאר דרגין דלתתא אית כו' ובמק"מ שם כ' וז"ל פי' שבתפילה אנו מושכין מאו"א ועושין זיווג או"א בק"ש וזיווג זו"נ בעמידה. ונדוע שבאו"א אין שם אכילה ושתייה אבל בהמ"ז הוא לתקן המל' ושם יש אכילה כנדוע עכ"ל. ובסידור בדרוש בהמ"ז במאמר פתח במזבח וסיים בשולחן ביאר שהבירור שע"י בהמ"ז והנהנין שרשו מבינה משא"כ צלותא בחשאי קול דממה דקה ביטול דחכמה זהו למעלה מהבירור שע"י האכילה וזהו ע"ד מאין לי בשר. ויש להעיר ממ"ש בפע"ח שער יוה"כ בטעם איסור אכילה ביוה"כ ונת' בסידור בד"ה להבין שרש יוה"כ שכשהמל' מקבלת מז"א שהם המדות אזי שייך אכילה ושתייה כו' לא כן כשמקבלת מבינה הנק' עלמא דאתי שאין בו לא אכילה כו' ע"ש. ועד"ז בהמ"ז ושאר בה"נ נתקן על שפע שהמל' מקבלת מהמדות דז"א וזהו ושבעת י"ל ג"כ ענין שבעה מדות כו'. כמש"ל בשם הזהר ס"פ מקץ דר"ד ע"ב ודר"ג ע"א בענין ובשמו תשבע ובענין שני השבע ודר"ז ע"ב בפ' ויגש אבל צלותא זהו שנמשך מאימא עילאה הנק' עוה"ב שאז שבה התגלות עתיק שמשם נמשך יהי רצון כו'. וזהו ג"כ מ"ש במ"א ההפרש בין ברכה לתפילה כמו גבי יצחק שברך את יעקב ע"י ועשה לי מטעמים כו' הרי הברכה באה ע"י האכילה ודוגמת בהמ"ז והנה הברכה אינה לשנות לגמרי שהרי יעקב אמר ליוסף ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו, ומהו התירוץ יברך את מנשה שהוא יגדל כו'. אלא ענין הברכה רק להמשיך בו ריבוי ותוס' אור ולא שינוי לגמרי אבל התפילה הוא המשכת דבר חדש לגמרי שיתרפא החולה ע"ד מי שאמר לשמן וידליק כו' והיינו כי הברכה הוא המשכת השרש שלו מההעלם אל הגילוי וזהו"ע שבירך את יעקב כי ישראל עבמ"ח במי נמלך כו' ולמטה עוונותיכם מבדילים והברכה שיומשך למטה כמו שהוא למעלה כו' אבל התפלה כחה גדול יותר לפקוד עקרות אף שלא היה בהם כח ההולדה והיינו לפי שהתפלה באה ממקום גבוה יותר כו'. וזהו"ע הקב"ה מתפלל כו' וא"כ צ"ל מה שברוך דצלותא במל' וברוך דבה"נ למעלה יותר, אך הענין כמ"ש במ"א עד"מ ב' בנ"א א' עומד למעלה וא' עומד למטה יש ב' אופנים שיתייחדו הא' שעליון יורד ע"ד וירד הוי' על ה"ס הב' שהתחתון עולה כמו שיהי' לע"ל הודככות החומר כמ"ש בסידור סד"ה אד' שפתי תפתח שזהו"ע כורע בברוך וענין זוקף בשם יעו"ש, וא"כ הבחי' הב' גבוה יותר. ועד"ז ההפרש בין בהמ"ז שהעליון יורד כו' ובין צלותא שהתחתון עולה וצ"ל הודככות החומר כו'. ואפשר מה"ט ג"כ קודם הלימוד מותר לאכול אף שת"ת כנגד כולם, כי הוא ג"כ המשכה מלמעלה למטה. ועוד כי נק' לכו לחמו

בלחמי אכלו רועים לעילא, משא"כ תפילה היא מגעת לבחי' שלמעלה מחו"ב הנק' אכלו רועים ועמ"ש בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני פ"ב בענין שש"פ לעתיד שאין שייך בו אוכל נפש לפי שהוא למעלה מבחי' אכלו רועים חו"ב כו' וכן התפלה נק' ריח כמו קרבן או אפי' כמו קטרת וזהו לבעל החוטם אני מתחנן ותהלתי אחטום לך, ולכן קודם התפלה הנשמה באפו שלא נמשך עדין בבחי' אחטום כו', והנה ריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף ואכילה הגוף נהנה ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ באתי לגני פ"ב, בענין אריתי מורי כו', ובפ' נשא סד"ה זאת חנוכת המזבח ובד"ה אלה מסעי דרוש השני בסופו ובהביאור שם בסופו.

קיצור (א) הברכה המשכה מהכתר כמ"ש ג"כ בזח"ב בשלח ס"ג ב', ולכן המונע מלברך גחל אביו ואמו ולכן הוא חבר לאיש משחית ע"ד ויאבק איש שלא יומשך השפע ע"י ע"ס דקדושה שהו"ע ע"ס דמ"ה ביטול כ"א מבחי' דקמיה כחשיכה כאורה, אם תגביהי כנשר ועמ"ש מזה בד"ה בשלח פרעה ובוהר ייגש דר"ה ע"ב, שלכן גבה"ע בב' שהוא סימן ברכה ולא באלף לפי שמהא' יש יגיכה לבחי' ארור ע"ד כחשיכה כאורה ושם הוא בחי' עד דלא ידעי בין ארור המן לברוך מרדכי וזהו"ע אף חובב עמים, אבל ע"י ב' בחכ' יבנה בית נמשך הברכה וההמשכה בסט' דקדושה והנה הברכה גילוי ברוך חכ' ראי' שיהי' האמונה בבחי' כאילו רואה ע"ד פוקח עורים ענין ברוך מן העולם ועד העולם ברכה למעלה מהודאה וראי' ע"ד משה נתנבא בזה והיינו בחי' עם זו משא"כ בחי' למה לי זה, ולא חפץ בברכה, וענין ויאהב קללה סופך כו' וענין נחש הקדמוני שהביא קללה וזהו בעבור זה עשה ה' לי, וכשהשיבו ע"ז אמן ממשיך עוד חוקף יותר גם מבחי' א' הנק' ראש אמונה וזהו"ע א"ב התחברות א' עם ב' נק' אב הוא הנק' אביהם שבשמים ומי שאינו מברך גחל אביו ואמו שהם זו"נ או או"א דאצי' וחבר הוא לאיש משחית מטעם הנ"ל.

(ב) ויובן ענין גזילה ע"ד על דבר באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך שהוא ית' נק' מקור מ"ח והם גזלו הבאר הנובע כו' מטענה הנ"ל, כי אם צדקת מה תתן לו ובפרט כשטוענים דלא אכשור דרי כו' וצ"ל והשיב את הגזילה והיינו ע"י התשובה עמ"ש בד"ה כנשר יעיר בפ"י חיל בלע ויקיאנו ואזי ממשיך הברכה לארקא עלי' מהתוא משחא ע"ד והריקותי לכם ברכה שמן תורק שמך ועי"ז ברכה זו ברוך נעשה התכללות חג"ת, אתה הוי' אליקינו אזכיר את שמי ע"ד למען תזכרו ובשמו תשבוע.

(ג) ואח"כ נמשך ממל' לבי"ע שזהו"ע תשבוע התכללות ז' היכלות לקבל מו' מדות עליונות דאצי', וזהו"ע יתא שמי' רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה ונעשה לבוש לאור הנמשך ע"י הברכה וענין ברכת לראש צדיק ועליות הברכות למעלה הוא ע"י המלאכים וענין דורנא בקיומא ברכה דאתיבו עליה אמן, ע"ד והאלקים יעננו גם נק' חותם חותמו של הקב"ה אמת חותם בברוך כו' ענין שהקב"ה אתרעי כהו לפי שע"י הברכות ממשיכים במ' הנק' ברכה והוא בחי' סיהרא הנק' עני שהקב"ה חפץ להמשיך בה חיות ואור וזהו הברכה.

(ד) ואחר שחג"ת קיבלו מברוך יסוד אבא או עולים לבינה ונק' או הבינה מלך העולם הנה מי בינה ברא אלה חג"ת ויש פרסא מפסיק ביניהם, רקיע כעין הקרח שע"ג חיוון עלאין מבטן מי יצא הקרח כו' ולכן נק' הבינה מלך על חג"ת הנק' עולם ולכן עלייתם לבינה זהו ע"ד ומעיין, עליית הבריאה באצילות וכענין יצי"מ ממיצר מי היינו כאשר אין מי מאיר בבחי' אלה ויצי"מ בחי' גילוי מי ברא אלה, ואזי נעשה גילוי מלך העולם אית מלך לעילא רזא דקה"ק, וגם יש לפרש מלך העולם להיות עולם חסד יבנה ר"ל שלא יופסק החסד.

(ה) וזהו"ע ברכת הנהנין וברכת המצות אך ברוך דצלוחא הוא מתתא לעילא והוא במל', התפלה הוא באתר דלית אכילה ושתיה ע"ד העוה"ב כשהדיבור מקבל מז' מדות שייך אכילה ושתיה אף שמקור הברכה מכח"ב כנ"ל מ"מ ברכה זו באה בז' מדות להיות ובשמו תשבע משא"כ כשהמל' מקבלת מבינה עצמה הנק' עוה"ב ועד"ז ענין תפילה ולכן כח התפילה גדול מהברכה לשנות הדבר לגמרי כמו פקודת עקרות משא"כ הברכה ע"ד וימצא מאה שערים ולכן זהו עלייה מלמטלמ"ע היינו דוגמת ההפרש בין הגילוי דלע"ל לגילוי דמ"ת ולכן עוה"ב אין בו אכילה כו' כנ"ל.

(ה) וכ"ז ענין ברכת הנהנין והמצות שהם המשכות מלמעלה למטה אך ברוך דצלוחא הוא מתתא לעילא.

עוד על ענין הנ"ל מ"ש לעיל שהמלאכים מעלים את הברכות כמ"ש הוהר כד סלקין אינון ברכאן מתתא כו', יש להעיר עפ"מ"ש בבה"ז פ' בלק על המאמר שם דק"צ ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו ברכה אתמסר לון לחודיהו כמה דאתמסר לישראל אבל קדוש לא אתמסר לון לחודיהו אלא בהדי ישראל ושם ג"כ שישאל אומרים ברכו את הוי' ובמלאכים כתי' ברכו הוי' שהמלאכים קרובים יותר לבחי' בינה מנש"י לפי שהמלאכים נמשכו מזיווג רוחני דחו"ב ופי' ברכו הוי' מלאכיו שממשיכים מנה"י דאימא שיהי' מוחין לז"א אמנם קדושה הוא המשכת מוחין דאבא הנק' קדש זהו שייך יותר לבחי' נש"י וע' בת"א בראשית בד"ה וייצר ה' אלקים את האדם בענין בחכ' יסד ארץ היא נש"י כונן שמים ששם הם המלאכים הוא בתכונה לכן עליות הברכות שישאל מברכין את הקב"ה הוא ע"י המלאכים ובמ"א נת' שיש להקשות הלא ברוך הוא יסוד אבא ואיך משמע שם דהברכות הן מהבינה, והענין דאיתא בפע"ח שער הברכות פ"א בד"ה כוונה שלישיית ח"ל כי כל בחי' זיווג או"א דברכת הנהנין והמצות הוא זיווג חיצוני העולמות וחיותם שהוא זיווג תדיר דלא פסיק לעלמין כו' אכן ק"ש ותפלה הוא המשכת זיווג פנימי לצורך מוחין דגדלות שזיווג זה אינו תדיר וצריך הכנת מעשינו ותפילתינו כ"כ בפע"ח שער הק"ש פ"ה באריכות ופ"א, ושם פי' שזיווג החיצוני הוא מישסו"ת וזיווג הפנימי הוא חו"ב עילאין ע' מזה בע"ח שער הכללים בסופו ס"פ י"ג לשון האריו"ל, ובע"ח שער י"ד פ"א דזיווג החיצוני הנ"ל הוא מבינה דאבא וזיווג הפנימי נמשך מחכ' דאבא ולפמ"ש בע"ח דזיווג החיצוני הוא ישסו"ת והם חג"ת דאו"א ובשער חג המצות פ"א משמע ישסו"ת הם תנה"י דאר"א כו', ועוד יש לי קושיא דבע"ח שם משמע דזיווג פנימי

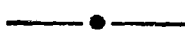
דא"א נפסק אחר החורבן שעז"נ ולא אבא בעיר כו' והרי בפע"ח שער הק"ש מבואר שענין ק"ש ותפלה הוא להמשיך זיווג פנימי או"א והי' אפ"ל דזיווג החיצוני' והו' ישו"ת ששניהם אות ה' דשם הוי' כמ"ש הרמ"ז ס"פ קרח וזווג הפנימי' נמשך מאו"א עילאין שהם יו"ד של שם וזהו נמשך ע"י ק"ש ותפלה אך עכ"ז אינו זיווגא שלים כמו בזמן הבית, ואפ"ל כי יו"ד היינו עצם היו"ד שהוא חכמה ומילואו יו"ד שהוא בינה, ועכשיו אין מאיר רק מבחי' בינה שבחכמה כמ"ש הע"ח שי"ד פ"א, וגם כי היו"ד יש בו רישא גועא ושכילא, וגם יו"ד רבתי דועתה יגדל נא יו"ד זעירא דצור ילדך תשי, ע"כ מובן שיש כמה בחי' ומדרגות באופן הארת עצם היו"ד של שם כו' ובשעת בהמ"ק היה מאיר חכ' דאבא וע' בהרמ"ז פ' פקודי דר"ב ע"ב דאיר אבא הוא שם ע"ב ויש בו בחי' אבי"ע ד"פ ח"י כו' ע"ש, ומזה יובן מ"ש באות ה' בענין התפלה שהוא עדיפא מבה"ג והמצות, לפי שע"י ק"ש ותפלה נמשך יחוד הפנימי דא"א שנמשך מאו"א"ס ממש, ועמ"ש מזה בלק"ת בביאור ע"פ יונתי בחגוי בביאור השני גבי הראני את מראיך, וא"כ שרש ההמשכה בא מלמעלה מאצי' ולכן קודם התפלה אסור לאכול כי באצי' דשם יש אורות וכלים נק' מפרנסים לאביהם שבשמים אבל למעלה מאצי' אין שייך כלום לכן א"א להיות ההמשכה משם כשאוכל כו' והו' באתריה לאו אורחא למיכל כו', וברכת התפלה הן כמו קדוש שלמעלה מברוך והו' כענין הודאה שלמעלה מברכה לפי שבעת"י אין שייך השגה כו' וכך ברכת התפלה הן הודאה וביטול והשתחוואה ולכן גם הקב"ה מצלי להמשיך מבחי' קדש העליון שלמעלה גם מבחי' קדוש כו' וז"ס הקב"ה שיתברך בחי' קודש מבחי' קה"ק כו' עד"ז הו"ע ברכת התפלה ולכן ע"י התפלה יוכל לשנות הדבר לגמרי להפוך ממות לחיים וכן פקידת עקרות כו' לפי ששרשה המשכת אור חדש מא"ס משא"כ שאר הברכות רק ריבוי אור ולא אור חדש ממש כנ"ל ואף שנתבאר לעיל שכל הברכות שרשן מהכתר הנה גם בהכתר יש ז"ת וג"ר וגם חיצוניות ופנימי' כמו השערות הם שרש הבינה והפנימי' הנק' כשמן הטוב כו' הוא שרש החכמה.

קו"ם סי' ב' אחר תיבת משחית כו', זהר פקודי דרס"ב ע"א, ודא איהו גו"ל אביו ואמו וע"ש דרס"א ע"ב בפ"י ברוך וע' עוד מעין גו"ל אביו ואמו בזח"ג קדושים דפ"ב ע"א ברע"מ ובפ' תוריע דמ"ד סע"ב, בענין מתתא לעילא ומעילא לתתא ע"ד ב' ב"א א' עומד על הגג בד"ה ואתחנן, ועפי"ז יובן מה שבהמ"ז רשאי שכור לברך משא"כ בתפלה ע' זח"ג קנ"ג ובסידור נ"ח משום שבבהמ"ז ההמשכה מבינה, ובתפלה מחכ' קול דממה דקה, ויש לחבר לענין ודרך הנ"ל.

(ב) וע' במא"א אות ג' סי"ב וז"ל, גול נק' כשיונקים החיצונים ח"ו משליש א' שבת"ת ונוק' דס"מ נק' גזילת גוזלת השפע מהקדושה, וע' ע"ח שער האונאה פ"ה גזילה גימ' מ"ה כי הגזילה מס"מ גולן אדם עשוק, והוא הגו"ל עכ"ל, ושליש ת"ת זהו בחי' כתר לנוק' כו' וע' ברבות פ' לך במ"ד ע"פ ותור וגו"ל כו' שהוא גולן ע"ש דקאי על איש משחית, (ב) ויש להעיר בסי' ב' אחר תיבת מי יתן טהור מטמא, וע' בס"ח סי' תקצ"ח תרי"ג מענין והשיב את הגזילה בעמה"מ שער א"א פל"ה דע"ה ב' פ"י והשיב את הגזילה בענין הגלגול שישוב אותו הצוואר שקלקל כו'.

בסימן ג' אחר תיבת חלוקא דרבנן. יעו"ש בעמוד בבהמ"ז שיטה אחרונה בד"ה מאן אתר נחתי מ"ש ראש צדיק הוא עטרת יסוד כ"פ בהדיא כוח"א פ' ויצא דקס"ב ע"א יעו"ש וכ"כ במא"א אות ר' סעי' ג' ראש צדיק נק' עטרת יסוד והברכות בו שראשו נמלא טל עכ"ל. ובאות א' ס"ג שבזמן הגלות הצדיק אבד מלקבל ברכאן דלעילא כו' ע"ש וצ"ל שכ"ז ע"י הברכות נותנים להם סמיכה כו' וברמ"ז כאן פ"י ראש צדיק הוא הדעת כי הדעת הוא ראשו של היסוד כו' ולכן אין קישוי אלא לדעת.

בסי' ד' אחר תיבות היינו חב"ד כו' ע"ש. בר"ה מלך בינה ע' זח"א ד"ג גבי עלמא צריך למלך כו' והיינו עליית חג"ת לבינה ומקודם מר"ח אלול המשכה מלמעלה שיוכלו להתעלות כענין ברוך. הערה) המשכה בשביל העלאה וצ"י כהרוש רענן בד"ה שבת שבתון וכד"ה לבאר ענין יוה"צ ע"י מחצית השקל ועתה יגדל נא. ענין הברכות גילוי ההעלם ולא דבר חדש תפלה לשנות ממש ומזה יובן ההפרש בין ברוך דבה"ג לברוך דתפלה והנה ישראל עבמ"ח אך למטה כו' ע"כ צריך להמשיך גילוי ההעלם.

פ' עקב ח' טו.

המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב כו'.

א) עיין משארז"ל פ"ה דברכות על אפילו נחש כרוך על עקבו לא שנו אלא נחש אבל עקרב. עזח"ב קנ"ז א' רלו"א, ומש"ר איך נק' מדבר בשם הגדול והנורא אלא לפי ששרשו מעולם התהו לפני מלך כו' עמ"ש ע"פ ואיבה אשית בינך ובין האשה, ושם סעיף ג' מענין ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו זה הנחש ממ"ש במד"ר וירא ר"פ ג"ד.

ב) רבות פ' לך פמ"ד נחש זו בבל שרף זה מדי עקרב זו אנטיוכס כו'. וה"ע אימה חשיכה גדולה כו'. ועפ"ז י"ל מארו"ל לא שנו אלא נחש דהיינו בבל אבל עקרב, כי בבל נק' רישיה די דהב טב משא"כ עקרב נק' נחשת כמ"ש ברבות ס"פ תרומה פל"ה ע"פ וזאת התרומה כו' זהב זו בבל כו' נחשת זו אנטיוכס שנאמר מעוהי וירכתיה די נחש, וכמ"ש במ"א שכמו שבקדושה אברי הנשימה למעלה מאברי המזון וחצר הכבד פרסא המפסיק כו' ולכן במעים יש צואה כו' כמ"כ בלעומת זה יש ג"כ עד"ז כמה מדריגות שיש שהרע אינו בעוצם כ"כ ובהשתלשלות נעשה רע יותר וכו', וכן יש שמאמינים בהשגחה ויש שכופרים ואומרים עזב ה' את הארץ כו' וזהו ההפרש בין נחש ובין עקרב כו' הם ג"כ הטמאות נגד ביי"ע אשר כל שמשתלשל למטה נעשה נפרד ויש יותר כו'.

ג) בשלח ס"פ כ"ד, המוליכך במדבר הגדול והנורא אמר ר' יוסי בר חנינא אין אנו יודעים למי הוא אומר גדול אם להקב"ה או למדבר אלא אמר

להם משה גדול ונורא הוא אלקים שהייתם מכעיסים אותו ומהלכים באותו מדבר שהוא מלא נחשים ועקרבים ושרפים ורעבון והוליד אתכם בתוכו בשלום ולא עוד כו' ע"ש, הנה הוקשה לו איך יאמר הגדול והנורא שהוא משבחיו של הקב"ה ואמר זה על המדבר ע"כ פי' דהגדול והנורא קאי על הקב"ה כו' ועיקר הרבותא שאע"פ שהייתם מכעיסים והיינו לפי שהוא גדול ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' להיות נחשא עון כו', וי"ל המשכת מוחין דגדלות שע"י זה סובל כו' ע"ד לא הביט און ביעקב כו', והנורא מה שסגר פום הנחשים כו' ע"ד משארז"ל ביומא פרק בא לו הן הן נוראותיו כו' בין ע' זאבים כו' ח"ש במדרש ולא עוד אלא שהיו הנחשים והשרפים רובצים ביניהם כדי שלא יתבהלו ישראל מהן, והענין י"ל כי הנה לע"ל נאמר וגר זאב עם כבש כו' ושעשע יונק על חור פתן כו' לא ירעו ולא ישחיתו כו' וזה יהי ע"י ואת רוח הטומאה אעביר כו', וי"ל שעז"נ הנה אנכי שולח לכם את אליהו כו' וארז"ל לעשות שלום בעולם היינו כענין שלום הנ"ל וגר זאב כו' (ונחבאר מזה בדרוש דורו של אחאב שהי' מצליחין במלחמה מפני שלא הי' ביניהם דלטורי' במדרש תילים סי' ז' ושם נז' ענין תיבת נח שהי' שם וגר זאב עם כבש וענין לא ירעו ולא ישחיתו שם נת' ענין מוחין דגדלות ע"ש, ומעין זה הי' בינם המוליכך במדבר הגדול כו' הי' הג"ק נחש שרף ועקרב בבחי' אתכפיא הגם דלא נהפך לגמרי הרע כמו לע"ל מ"מ הי' עכ"פ אתכפיא ע"ד וראו כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.

ד) רבות שמיני פי"א כנו' בפ' לך פמ"ד כנ"ל אות ב'.

ה) ר"פ מסעי כל גדולי עולם יראו וברחו מן שונאיהם כל אותן מ' שנה שעשיתם במדבר לא הנחתי אתכם לברוח אלא הייתי מטיל שונאיכם לפניכם, ולא עוד אלא כו' נחש שרף ועקרב כו' לכך אמר עוד אלא כו' נחש שרף ועקרב כו', לכך אמר הקב"ה למשה כתוב את המסעות ענין שהוצרכו לברוח, לפי שהרשעים שרשן מעולם התהו שזהו ענין עשו בנו הגדול קליפה קדמה לפרי ועולם התהו גבוה מעולם התיקון ע"כ מחמת שרש זה שלהם ניתן להם ממשלה, ולכן הצדיקים שמעולם התיקון הוצרכו לברוח מפניהם, והנה עד"ו המדבר נק' הגדול והנורא ע"ש ששרשו מעולם התהו שהוא באמת נק' מדבר הגדול והנורא בחי' צמאון ורשפי אש וכמו פני אריה כו' אלא שע"י שבה"כ נתתוה המדבר שלמטה כו' וזהו הרבותא שלא הנחתי אתכם לברוח, והיינו ע"י גילוי אור מבחינה שלמעלה מהתהו והתיקון.

ו) זח"ב תרומה קנ"ז א' חורבה כו' מדבר דתברו חיליה כו' במדבר הגדול כו' בהוא מדברא שלטא סט"א כו' ובמק"מ ז"ל הרח"ו בפע"ח כי מקום הקדושה נק' בית ועיר כו' ומקום כו' פנוי נק' שדה ומקום הקליפה נק' מדבר כו', זח"ב פקודי רל"ז א' כי כל איש אשר בו מום כו' אשכח מדברא דאיהו חרוב מכולא כמ"ד נחש שרף כו' ע"ש.

ז) במא"א אות מ"ם סעיף ס"ג מדבר נק' הקליפות כי אין בהם זריעה דאל אחר אסתרס כו' עכ"ל, ועמ"ש בפ"י אסתרס ולא עביד פירין בלק"ת פ' חוקת בדי' ויקחו אליך פרה פ"ב שאין בהם מוח הדעת כו', ואפ"ל כי הנה יש ב' יחודים הא' לקיום העולמות הב' להולדות נשמות, ובחי' זו הב' זהו עיקר הפרי

והם אין ממשיכים נשמות מבחי' זו כלל ועמ"ש בזהר ויקרא די"ב ע"א בפ"י תדשא הארץ דשא עשב כו' שז"ס הזריעה בארץ עליונה כו' שתוציא נשמות ומלאכים כו', ועמ"ש ע"פ כי כארץ תוציא צמחה כו', ומכ"ז יובן שההפך מזה הוא המדבר שאינו מוציא צמחה לא דשא ולא עשב כו', ועפ"ז י"ל כי ע"י שהכניעו את המדבר ע"י לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה ע"ז המשיכו בחי' צמיחה גדולה יותר מענין כי כארץ תוציא צמחה כו', והוא מ"ש כן אד' הוי' יצמיח צדקה כו', ועמ"ש ל' בפ' דברים ע"פ ובמדבר אשר ראית דהפי' שבחי' לא הוא זרועה דוגמת מל"ת שגבוהים ממ"ע שהוא ענין אתכפיא דבחי' זריעה שייך במדבר דוקא כי הגם שאין בו זריעה זהו הזריעה של מ"ע שהיא בקום ועשה ולהיות הארץ תוציא צמחה זה א"א שם, אבל ענין זריעה של ל"ת אינו ע"ד זריעה הנ"ל שאין בה מעשה כ"א מניעת דבר לאכפיא וזהו שייך דוקא במדבר שבחי' זו צריך לאכפיא, העלאת מ"ן מזה מעורר יחוד או"א שלמעלה מיחוד זו"ג, א"כ אין הזריעה זו בארץ שהוא נוק' אלא בבינה שזהו ענין כן אד' הוי' יצמיח כו' ולע"ל קול קורא במדבר פנו דרך הוי' שגם בבחי' מדבר הנ"ל יהי' דרך הוי', וכמ"ש ישם מדבר לאגם מים כו' והיינו ע"י ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו', והנה בקדושה וממדבר מתנה עמ"ש בביאור דצאינה וראינה וסד"ה תחדש השלישי פי' מדבר לשון דבור והמם להקטין הענין שאין הדבור נפרד בפ"ע אלא דברי אשר שמתו בפיך.

(ח) בחי' פ' וישב ע"פ והבור ריק אין בו מים, וארו"ל אבל נחשים ועקרבים יש בו בשם ר"ת שזהו דוגמת המדבר שנאמר וצמאון אשר אין בו מים והי' שם נחשים נחש שרף ועקרב כו' ועי' ביר"ק בערך א"ב סעיף ק"ג פי' והבור שבחי' ר"ה נמשכו לשומרו בבור רק הנ"ל שאלמלא כן אין חיים ליוסף, ובמא"א באות ריש סכ"ו ריקים בקליפה כי היא ריקנית מכל טוב וריק יסוד דקליפה בור ריק אין בו מים עכ"ל, ור"ל שאין להם להעלות מיין נוקבין וכמ"ש באות בית סי"א ויסוד דנוק' דקליפה נק' בור שאין בורות נשברים כי אין להם מ"ן עכ"ל, ואפ"ל כי הנה נחש שרף ועקרב הם ג"ק שלמטה מק"ג ובחי' אשר אין מים זהו ק"ג שנק' בור ריק כנ"ל שאין בכחה להעלות מ"ן כי מל' דאצי' נק' באר מים חיים משא"כ ק"ג יש ודבר נפרד הם הפך באר שהוא בחי' בידך אפקיד רוחי ר"ת באר כו' שהוא ענין אליך ה' נפשי אשא ובחי' ק"ג הוא ההפך מזה יש ולגרמיה וכיון שאין שם מים הנ"ל אזי ממילא יש בו נחשים ועקרבים שהם ג"ק הטמאות שמקבלים מק"ג, וכמ"ש במ"א ע"פ השמרו לכם פן יפתה לבבכם אזי ממילא אח"כ וסרתם ועבדתם כו' כי ק"ג היא הפתח שבה ועל ידה נמשך השפע לג"ק הטמאות, והיינו ע"י שהיא בור ריק אין בו מים הנ"ל בבחי' אליך ה' נפשי אשא מים תחתונים בוכים כו' כ"א פריקת עול, אזי ממילא יש בו נחשים כו', וההפך בקדושה מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה וממילא יבוא לאהבה ללכת בדרכיו כי היא ג"כ הפתח דקדושה כו', ולפ"ז נאמר ג"כ בפסוק זה המוליכך במדבר כו' נחש שרף ועקרב הם ג"ק הנ"ל וצמאון אשר אין מים היא ק"ג דהא בהא תליא, והנה נחש כו' הם בבל מדי כו' ובחי' אשר אין מים זהו אדום שהוא נגד ק"ג כמ"ש במ"א ע"פ והארץ היתה תהו ובהו וחשך ע"פ תהום, וכ"מ ברע"מ פ' תצא דרע"ט ע"א גלותא רביעאה תהום רבה חלל דאגוזא כו' והבור ריק אין בו מים

כו ע"ש ובפרדס שער היכלי התמורות ספ"ז שהיא ק"נ כו' וע"ז נאמר המוליכך במדבר כו'.

ט) בחיי פ' חוקת ע"פ וישלח במ את הנחשים כו' שהי' ענן אחד משבעה עננים לפניהם והורג נחשים ועקרבים שלא יזיקום כו'.

י) בחיי פ' מסעי המוליכך במדבר הגדול והנורא לא בדרך הטבע רק בדרך הנס, ועיין בח"ה שער הבחינה ספ"ה ואם יבקש אדם בזמן הזה כו' יביט בעין האמת כו' ע"ש, וא"ש לפמ"ש סעיף ח' וסעיף ב' שזהו ענין המוליכך במדבר הגדול והנורא כו'.

פ' עקב יו"ד יב.

ועתה ישראל מה כו' כ"א ליראה כו'. עמ"ש ע"פ זה בבוך תרט"ו, ברכות ה' לג"ב שבת ב' לא"א מגלה ג' כה"א סוטה א' יא"א מנחות ד' מג"ב נדה ב' טו"ב, עקידה שט"ו ושער מ"ד, עקרים מ"ג ל"א, רבות כו"ד מא"ד רעב"א, זח"ג ר"פ אחרי ג"ו א"ב, קרח קעט"א, מ"ע ע"ה קמ"ג קע"ט, בחיי סו"ד רח"ד, ת"ז צח"ב.

א) בחיי פ' שמות סו"ד, ע"פ ותתצב כו' לדיעה מה יעשה לו, לדעה דכתיב אל דעות ה' מה דכתיב מה ה' אלקיך שואל מעמך, ובזח"ג אמור ק"ג א' ותתצב אחותו מרחוק דא הוא באר מים חיים צ"ל שבאר זה נמשך ע"י מרחוק כו' בחי' תשובה כו' וענין מה הוא ביטול עמ"ש בביאור ע"פ מי מנה, ובביאור ע"פ את קרבני בענין איזה שוטה המאבד מה שנותנין לו כו', ועמ"ש מענין מלגאו איהו שם מ"ה דאיהו אורח אצילות כו' ע"פ מאמר הזהר פ' יתרו יתרו ס"ג ב' כל שיתא יומין כו' שם נת' דשם מ"ה הוא הכולל ונמשך מא"ק כו', עוד להעיר לענין מה ממ"ש מה שמו חכמה ומה שם בנו, ע' זח"ג קצ"א ב' ובת"א פ' יתרו בד"ה להבין ביאור דקכ"א סע"ג, מה שמו חכמה ומה שם בנו ז"א, ובזח"ג פנחס דרמ"ד ב' שה"ע יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' שהם יר"ע ויר"ת וא"כ זהו מה שהוי' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה ר"ל יר"ת כו' ולפי שנתב"ס כמשל אויר השלישי חם כמו אויר הראשון א"כ ביר"ת יאיר יר"ע כמ"ש באו"ת פ' עקב סד"ה מה ה' כו' כ"א ליראה כו' אך לדעה מה יעשה לו היינו שעיי"ז יהי' נמשך יראה עילאה חכמה כח מה כו' גם ע"ד מ"ש בת"ז תיקון ס"ט דק"ח ע"ב מה שמו אדם עילאה ומה שם בנו אדם תתאה, ועמ"ש האריז"ל בפ"י והבאת שלום בין אדם לחבירו כו', ועמ"ש ע"פ מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם כו' וזהו ג"כ ענין וכמה בשופר ע"י השופר נמשך בחי' מה וביטול כמ"ש אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו י"ל שופר גילוי מלמעלה חשף ה' את זרוע קדשו שמאלו תחת לראשי, עיי"ז נמשך מה ע"ד חותם בולט שמלמעלה ערשה שקיעה למטה עיין זהר פנחס דף רי"ד ע"ב וכן להפך השאלה ליראה שע"י שקיעה דלמטה יומשך גילוי חותם בולט שמלמעלה כו', ומבני

יששכר ידעני בינה לעתים לדעת מה יעשה בישראל ע"ד לדעה מה יעשה לו כנ"ל
ואם אין בינה אין דעת כמ"ש בלק"ת בד"ה אחרי ה' תלכו וזהו ידעני בינה,
ועי"ז לדעת כי אל דיעות ה' וכ"ז כדי מה יעשה בישראל בחי' ומה שם בנו כו'
ועמ"ש בעמוס ססי' ד' ע"פ כי הנה יוצר הרים כו' ומגיד לאדם מה שיחו, ועיין
מזה בסידור גבי דרושים לחתונה דשם פי' ומגיד ממשיך לאדם שיהי' שיחו
בבחי' מה היא התורה, וזהו אדם לעמל יולד כו' לעמל תורה כו'.

ב) בחיי במקומו פ' עקב ריד"ד, כ"א ליראה כו' אע"פ שהכעסתם אותי כו' הרי
הוא מוחל לכם ובלבד שתראו מלפניו כו', י"ל ע"ד כי עמך הסליחה
למען תורא, וכמשנ"ת בד"ה שובה ישראל השני רפ"ה, גם נו' מזה בד"ה שובה
ישראל (הראשון פ"ד) עו"ש בבחי' איננו שואל מעמך דבר שיהי' לצורכו ולא
לצרכך כטעם אם צדקת כו' רק הכל הוא לטוב לך.

ג) עו"ל כי הנה במש"ת אמר משה ה' אלקיך רק באיזהו מקומן נו' ה' אלקינו
כמו בפסוק שמע ישראל כי הוי' אלקיך ר"ל שם הוי' המתלבש בנשמת
האדם שהוא מזו"ג כמ"ש בביאור ע"פ ואתחנן פ"ב, ועמ"ש בביאור ע"פ ולא
אבה, ובמ"א ע"פ מי יתן כו' ליראה כו' ששרש היראה יוכל לימשך מלמעלה
כענין ייחד לבבי ליראה אלא שזה נמשך מבחי' מי הוא בינה שלמעלה מזו"ג
וזהו מי יתן, וכמ"ש בלק"ת בביאור על בשעה שהקדימו פ"ג שזהו ענין הכל בידי
שמים חוץ מיראת שמים, ע"כ נאמר מה ה' אלקיך שואל מעמך שבבחי' אלקות
המתלבש בך שהוא בחי' שמים שואל מעמך ליראה כי בידי שמים אין יראת
שמים אבל בא"ס ב"ה ממש נאמר יחד לבבי ליראה כו'.

ד) עו"ש בבחי' בפסוק זה יש צ"ט אותיות ועם א' שתשים במלת מ"ה א"ת מה
אלא מאה ישלמו למאה אותיות כדי לרמוז כו' מאה ברכות גם יש
בפסוק זה כ"ו תיבות כמנין שם הוי', ואיתא בס"ח כל פסוק שיש בו כ"ו אותיות
הוא חביב שרומז לשם הוי' וא"כ כש"כ כשיש בו כ"ו תיבות.

ה) פ"ה דברכות דל"ג ע"ב הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר ועתה
כו' מעמך כ"א ליראה כו', וכ' בע"י שם בשם רש"י פב"ת דמגלה חוץ
מיראת שמים אותה מסר ביד האדם שיהא מכוין את לבו לכך ואע"פ שיכולת בידו
להכין לבבינו אליו שנאמר כי הנה כחומר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל,
ואומר והסירותי את לב האבן מבושרכם עכ"ל, ועיין ממאמר הכל ביי"ש חוץ כו'
בחי' פ' ואתחנן ע"פ מי יתן והי' לבכם זה להם ליראה אותי כו', עקדה צ"ב,
עה"ק ח"א פכ"ד, שלי"ה ע"מ נ"ב א'.

ו) שם בגמרא אטו יראה מילתא זוטרתא היא, ופי' מהרש"א דאינו מקשה על
הפסוק דאמר כ"א ליראה דמשמע שאינו שואל ומבקש ממך כ"א דבר קטן
דעי"ז היה אפשר לפרש דמבקש ממך כ"א ליראה יראת עונש והפורענות והיא
ודאי דבר קטן אבל ר' חנינא דאמר הכל ביי"ש חוץ מיראת שמים משמע ליה טפי
דהיינו יראה השכלית, וכיון דמיייתי ליה מפסוק מה כו' שואל מעמך כ"א ליראה
מוכח דגם יראה זו דבר קטן הוא, ולכן מקשה אטו יראה זו שהוא יראה שכלית
מלתא זוטרתא היא והאמר כו' אלא אוצר של יר"ש כו', ועי"ז מתרץ אין לגבי

משה מלתא זוטרתי היא, ואף דשואל מעמך בתיב הפי' לגבי משה הי' יכול להמשיך עליהם יראה זו בקל ע"י כי קרן עור פני משה ויראו מגשת אליו כו' עכ"ד, ועיין זהר ויקרא דכ"ב סע"ב מענין שמשו המשיך לישראל גילוי בחי' זו עלי מה שלא ראה יחזקאל, ועיין זהר וילך דרפג ב.

קיצור מהרש"א פי' דיראה זו אינה יראת עונש ומ"מ לגבי משה שהאיר בישראל מלתא זוטרתי היא גם לגבי ישראל ע"ד כי קרן עור פני משה ויראו מגשת אליו וכ"מ בזהר ויקרא דכ"ב סע"ב.

ז) בעה"ק ח"א פכ"ד ז"ל כי העבודה כו' לתקן הכבוד כו' כי הגה הכבוד מתייחד משני צדדין כדמיון המאור הנאחו בפתילה כו' גוון לבן וגוון תכלת כו' ולולא הפתילה כו' כן ישראל הם כדמיון הפתילה אל הכבוד (עיין בלק"ת פי' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר כו' מתייחד הכבוד ונאחו למעלה באור הלבן כו' והוא אמרו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי העבודה על הדרכים האמורים הוא בידינו ובענין השאלה הזאת הקשו בברכות אטו יראה כו', וע"ד האמת כי מדת היראה לגבי משה איש האלקים מילתא זוטרתא היא כי מקום השגתו למעלה הרבה ממקום היראה כו' (הג"ה ור"ל כי היראה במ' אשה יראת ה' ומשה הוא ת"ת ויראה נק' ארץ ות"ת נק' שמים וכמו שהארץ גרגיר חרדל לגבי שמים כן יראה זו לגבי משה נק' מלתא זוטרתי היא, ועמ"ש בלק"ת פי' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש השני בענין פי' ואהבת את, גם ת"ת נק' נורא מקור היראה עכ"ה) אבל עדיין קשה דלגבי ישראל לאו מילתא זוטרתי היא, אך אפילו לגבי ישראל היראה נקל להם להשיגה כי משם נשתלשלו נפשותיהם לחול בהם והיא אם הבנים וגו', (הג"ה ור"ל ששרשם מהמ' הנקרא אשה יראת ה', וזהו ע"ד מאמר החוקרים המוכן אל הדבר תספיקהו הקלה שבסביבותיה, אך י"ל כי הנשמות שרשם מזו"ב א"כ יש בהם גם מז"א ממש שהוא בחי' משה וכמ"ש בזהר ויחי דף רמ"ה, לכן היראה אצלם ג"כ מלתא זוטרתי היא, וזהו ליראה את הוי' אלקיך ור"ל אלקות השורה בך הוא מבחי' הוי' שהוא אלקיך וא"כ היראה אצליכם מילתא זוטרתי היא, ועד"ז פי' בסש"ב פמ"ב כי כל נפש ונפש יש בה מבחי' משרבע"ה כו' בחי' הדעת, ועי"ל ע"פ מ"ש בד"ה אלה מסעי דרוש הראשון אשר משה שושד"מ שע"י תומ"צ ממשיך בנפש גילוי אור א"ס וע"ש בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי בענין ויכתוב משה כו', א"כ איש דבכל נפש יש בחי' משה, ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ בענין שהתורה נק' תורת משה כו' עכ"ה) לכן שאל מהם תקון הכבוד וייחודו תמיד בלא פירוד והוא אמרו ליראה את ה' אלקיך, ואפ"ל כי היראה תיקון המ', וכיון שנתקנה אזי ממילא דרכו של איש לחזור כו' ועיין בד"ה רני ושמחי דס"ב ע"ב כי הגם שממטה למעלה כו' מאליו וממילא נמשך כו' והיינו ע"י המצות כו' ועיין במא"ע בלקוטים ערך דף קנ"ג בפ"י יראת ה' ראשית דעת כי דעת ע"ד והאדם ידע כו' יחוד העליון היינו ומלאה הארץ דעה כו' ובחי' ראשית דעת נמשך ע"י יראת ה' אשה יראת ה' היא תתהלל לכן עיקר תיקון הכבוד הוא ע"י יראה, עי"ל מעלת היראה עפמ"ש פכ"ה והחשך קדם לאור לזה צריך להקדים היראה כו' א"כ יראה פעולת שס"ה ל"ת להרחיק ג"ק, ואהבה פעולת מ"ע א"כ נודע דל"ת גבוה יותר בביאור שחורה אני כי להרחיק

כו, וע' סד"ה לבסומי הא, וסד"ה ולא אבה כו, ע' בל' דרוש מ"ט דס"ח סע"ב האותי לא תיראו יראת הרוממות עכ"פ איך מפני לא תחילו יראת העונש.

(ח) פ"ב דנדה ט"ז ב', ואלו צדיק ורשע לא קאמר כדרכי חנינא כו, וכ' התוס' וא"ת והא חזקיה כו, וי"ל דהראהו מה שעתיד להיות, מובן דאף שאין הבחירה של האדם ב"ש עכ"ז הידיעה יש בזה מה שיבחור כו, ועיקר בהרמב"ם ה' תשובה פ"ה ה"ג.

(ט) ענין ארו"ל אין לו להקב"ה בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים, עיין רבות משפטים פ"ל קמ"ו ד', הה"ד יראת ה' טהורה כו, ע"ש, הכוונה י"ל כי המ' היא האוצר שבתוכה נמשך כל האורות עליונים והיינו כמש"א ע"פ מצא אשה מצא טוב שטיבו דעתיקא נמשך בז"א בשביל המ' וכמ"ש ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דווקא, וכמארו"ל שרוי בלא אשה בלא ברכה בלא שמחה כו, ועמ"ש ע"פ ויפגע במקום כו, כי תכלית ההמשכה בע"ס דאצי' רק בשביל שיומשך במ' שהיא מקור דבי"ע, וכמ"ש כ"א בזאת יתהלל המתהלל כו, בזאת דווקא והיא היראה שתיקון המ' הוא ע"י יראת שהוא קבלת עול מלכות שמים כו, ועמ"ש ע"פ והיה אמונת עתיך כו, יראת ה' היא אוצרה ומ"ש בד"ה והנצח זו ירושלים מענין אוצרות המלך סדכ"ס כו, הכל נמשך בשביל גילוי המ' והיינו בחי' יראה כו.

(י) זח"ג ר"פ אחרי נ"ו ב', שזה הי' בני אהרן שדלגו המ' שהיא יראה ע"כ נאמר אח"כ בזאת יבא אהרן בזאת דווקא שהיא המ', וע"ש בהרמ"ז שהאריך בענין ראשית חכמה יראת ה', ראשית חכמה הוא קוץ העליון של הי"ד כו, ועו"ש דבר נפלא בפ"י יראת הוי", שאפילו ז"א הנק' שם הוי"ו הוא ירא מבחי' תאור המלוש בתוכו כו, מחכמה עילאה שבו שורה אור א"ס ב"ה כו.

(יא) בכ"ד הקמח ערך יראה, ממדת היראה יגיע האדם למעלת השפלות והענוה וז"ש תירא ואותו תעבוד והעבודה הוא ההכנעה והשפלות, ע' ח"ה שער הכנעה, ויגיע למעלת החשך וזהו ובו תדבק כו, מי את ותראי מאנוש ימות כו, מדת היראה נחלקת לשני חלקים הא' יראת הגמול והעונש הב' שתקבל הנפש ענין רוממות הש"י ועזונו ונפלאותיו כו, והנפש מקבלת מזה מורא גדול ובושה וצניעות ויהי' דבר נמנע לנפש לעבור יראת פי ה' וע"ש בתחלת הדיבור ענין היראה הוא שיהביל האדם עניני עוה"ז כו, ושיהי' דבר נמנע אצלו מעבור מצות כו.

(יב) עיין בספר אורחות צדיקים שער יראת שמים.

(יג) בעקרים מ"ג פל"א שהתכלית הוא היראה מפסוק מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך תילים ל"א ב', וכן מפסוק סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ושע"י היראה דוקא יבא להשגת החיים הנצחיים כו, עכ"ד, ואפ"ל ע"ד שא"א להיות מיש יש כ"א ע"י שיהי' בינתיים בחי' אין כמו צמיחת התבואה ע"י רקבון הגרעין ועמ"ש בד"ה זכור ושמור וזהו ענין היראה שהיא ההכנעה כנ"ל את י"א והוא בחי' אין כו.

יד) בעקדה פ' עקב שצ"ב הקשה ממ"נ על איזו יראה מב' יראות דאות י"א שואל כו' ותירץ שיש יראה ממוצע ביניהם והוא שיבין וישכיל איך העבירות ממשיכות הרע והמצות ממשיכות הטוב כמארז"ל ע"פ ראה נתתי לפניך כו', ונמצא אין העונש בא ע"ד עונש כ"א שנמשך בטבע מהעבירה ולכן אע"פ שיראה זו יראת עונש היא משובחת מצד החכמה שמבין איך זה גורם טוב כו', וזהו אם אין חכמה אין יראה כו', והיינו שיראת עונש ע"ד הנ"ל נמשך מההשגה גודל רוממותו ית' איך שע"י קיום מצותיו נמשך ממילא רב טוב הצפון ולהפך ע"י עברו על מצותיו נמשך ממילא כף הקלע למרחוק מאד זהו רוממות אל, וא"כ יראה זו אף שהוא יראת עונש כלולה מיראת הרוממות ועד"מ שיש ב' יראת עונש בב"ו הא' מהאנס הב' מהצדיק כמו ומדוע לא יראתם קמא לדבר בעבדי דמשה וע"ד הנו' במעילה די"ו גבי רשב"י שאמר ר' יוסי שמא מעניש את ר"א כו', נמצא יראת עונש זו הוא מצד רוממות רשב"י שע"י דיבורו יוכל להעניש ע"ד ותגור אומר ויקם כו', ועד"ו אלף אלפים כו' הוא יראת העונש שמצד רוממותו ית' נמשך ממילא העונש לעוברי רצונו כו' ע"ד ע"י ערות דבר ושב מאחריך מלהיות צילך ע' רבות ר"פ קדושים, ועוז"ג נשא קל"ח ב' ע"פ מאת ה' מן השמים כו', נמצא רק הסתלקות אורו הסוכ"ע מחמת הפגם גורם כל העונש כו' לכן יראה זו כלולה מיראת הרוממות, תדע שהרי אהרן ומרים שלא גתיראו לדבר במשה ואמרו הרק אך במשה דבר ה' כו' זהו מפני שלא השיגו עדיין רוממות מדרגת משה לא כן עבדי משה כו'.

טו) עוי"ל כי מה ה' אלקיך שואל, מה היינו הכנעה וענוה ומזה יומשך היראה כמארז"ל ע"פ עקב ענוה יראת ה' מה שעשתה חכמה עטרה לראשה כו', והנה מה זה יש בכל א' מישראל כמ"ש מה שמו ומה שם בנו כמש"ל סעי' א', וא"ש דלגבי משה מילתא זוטרתה היא כי במשה נאמר והאיש משה עניו מאד ונחנו מה, וגם בכ"א יש בחי' מ"ה כנ"ל, והנה ע"י מה הנ"ל נמשך בחי' מה רב טובך שנאמר בו ג"כ מה לפי שאינו מושג, אשר צפנת גימט' כתר לכן נמשך ליריאך דווקא כי יר"ע חכמה מלבוש הכתר גם יראה גימט' גבורה היינו גבורה דע"י שבמו"ס, בפנ"י יראה גימט' ג"פ חסד, י"ל כי יש חסד עולם ורב חסד וחפץ חסד וכולם נמשכים ע"י יראה וזהו מה רב טובך כו', ועמ"ש באג"ה ע"פ חסדי ה' מענין יראה באו"ת מהמגיד נ"ע בלקוטי תילים ע"פ ישגבך שם אלקי יעקב דף ד' ע"ב שיראה נמשך מהבינה ע"י שמבין מהות הדבר ירא להפריד מהדבר או שמבין גדולת הרב לכך ירא ממנו עכ"ל, ור"ל לכן יראה מקו השמאל בג"ה שע"י שמבין כו', ובמא"א יו"ד כ"ו יראה נק' החכמה כי היא יריאה לעלות אל הכתר עכ"ל, ועיין עוד באו"ת בלקוטים שם ע"פ סוד ה' ליריאיו.

טז) רבות בראשית פכ"א דף כ"ד ד' ע"פ ועתה פן ישלח ידו כו' א"ר אבא בר כהנא מלמד שפתח לו הקב"ה פתח של תשובה כמד"א ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמד, וכ"ה ברבות פ' נח פל"א דמ"א ע"ד, ואפ"ל כי עתה מלשון עת שהיא המ' וכמ"ש בלק"ת ע"פ ואתחנן אל ה' בעת ההיא, והוא"ו ועתה הוא התחברות ו' ז"א שמתייחד עם המ' נק' ועתה וז"ש ועתה יגדל נא כח אד' כו' ועמ"ש ע"פ והי' אמונת עתך חוסן ישועות כו' וכמ"ש ועתה אם תשא חטאתם

כו'. וא"כ זהו ענין פתח של תשובה כי פי' תשובה היינו תשוב ה', דהיינו תשוב ה' לגבי ו' וזהו ממש ענין ועתה התחברות הוא"ו עם בחי' עתה, ועמ"ש סד"ה שובה ישראל עד, ובמא"א אות עיין סעיף ס"ט כ' עת נק' המל' קודם הזיווג ואחר הזיווג נק' עתה בתוספת ה"א עכ"ל.

(טז) • רבות פ' קרח דף ער"ב ע"א אין בכל המדות גדול מיראה וענוה ועתה ישראל מה כו' ליראה כו' יראת בגימט' תרי"א ותורה בגימט' תרי"א ייראה ותורה עמם הרי תרי"ג כו'.

(יז) במא"א אות יו"ד סכ"ו יראה נק' החכמה כי היא יראה לעלות אל הכתר, אך בינה נק' אהבה כי או"א אחים וריעים זה לזה (הג"ה ור"ל משא"כ החכמה לגבי הכתר אשר והחכמה מאין תמצא ולא בדרך השתלשלות עילה ועלול ע"כ אין שייך שם אחים וריעים כמו מחכמה לבינה שהוא דרך השתל' ועמ"ש בד"ה מצה זו ההפרש בין יו"ט שמחה ובין שבת, ולכן החכמה היא בבחי' יראה לגבי הכתר כו' עכ"ה) יראה במלכות אשת חיל יראת ה' (הג"ה נ' שצ"ל אשה יראת ה' עכ"ה) ועיקר כנוי זה למל' דיצירה תכלית כסא דין לכך נק' יראה גימט' רי"ו גבורה והמל' נוטלת גבורות לבנינה עכ"ל, ועמ"ש מענין תכלת ע"פ ועשו להם ציצית כו', והנה עפמ"ש החכמה יראה כו', י"ל ותתצב אחותו מרחוק כי החכמה נק' אחותו ע"ד אמור לחכמה אחותי את ולהיותה יריאה לעלות ע"כ ותתצב מרחוק לדעה מה בחי' חכמה כח מה, וזהו מה כו' כ"א ליראה כו' כנ"ל.

(יח) פ"ד דמנחות דף מ"ג, היה רמ"א חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר ועתה ישראל מה כו', ופרש"י קרי ביה מאה, ועיין זח"ב תרומה קכ"ז א' ס"פ קרח קע"ט א', ופי' מהרש"א משום דקשה לפרש מה כו' כ"א ליראה, דאטו יראה מילתא זוטרתה היא ע"כ מפרש מה היינו מאה ברכות שזוהו בנקל לאדם לקיים ועי"ז יבוא ליראה את ה', ופי' כי נר"ג הם ע"ד ישראל לוי וכהן, דלכך היו מאה ברכות שמעשר מן המעשר יבא לחלק הנשמה ברכה אחת שהיא חלק אלוה ממעל כו', ואפ"ל מעשר הוא יו"ד חכמה כח מה ומעשר מן המעשר הוא קוצו של יו"ד, והוא שורש היראה כו', ע"כ מזה יבוא הוא קוצו של יו"ד והוא שורש היראה כו' ע"כ מזה יבוא ליראה כו', עיין מענין מאה ברכות בשל"ה תשב"כ רעו"ב ורפא"ב, בחיי פ' עקב, מג"ע ע"ה עקידה שער ע"ז שערי אורה שער א', ועיין זח"א פ' חיי קכ"ג א' ובלקו"ת בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי ובד"ה וזאת המצוה.

(יט) בש"א שער א' דף ה' מכניס בתורה שם אד' בכנוי ברכה כו' כדמיון בריכה ובית קיבול (הג"ה וכענין כוס של ברכה עמ"ש בדרוש ברכת הזימון עכ"ה) כו' ותמצא כי מאה אדנים של כסף נעשו במשכן כמ"ש ומאת אדנים למאת הככר ככר לאדן ואלו מאה אדנים שבמשכן הם כדמיון מאה בריכות שמתמלאות מן הבריכה הגדולה הנק' אד' כו' ואלו מאה ברכות הם כדמיון מאה אדני כסף שבהן שמע אדני מתפשט לכל צד למאה בריכות עכ"ל, ואפ"ל ע"ד מ"ש בד"ה ועתה

יגדל נא כח אד', אשר כח אד' הוא המשכה ממל' דא"ס בשם אד' וע"י הגדלה זו נעשה שם אד' שהוא מל' כלולה מע"ס וכל א' כלולה מיו"ד כו' וזהו ענין מאה אדונים, וזהו ענין יגדל יו"ד רבתי המשכת מקור חכמה עילאה כו', ולכן ג"כ עי"ז יומשך ליראה את ה' כי ע"י הגילוי בבחי' מלכות שהוא אד' נמשך ליראה את ה' וכמ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם כו', ועיין עוד בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות.

כ) עמ"ש ע"פ דודי לי ואני לו סעיף ה' הוא לי לאב ואני לו לכן היינו כניל בענין מה שמו ומה שם בנו לעיל סעיף א' לכן ע"י ואני לדודי בבחי' ומה שם בנו עי"ז ודודי לי בבחי' מי כמוך אב הרחמים כו'.

כא) בד"ה הבאים ישרש יעקב נת' שההשרשה ע"י יעקב דווקא, כי יעקב בחי' אתכפיא שהוא בחי' אין עי"ז נשרש בחי' הזריעה שהם המצות או גה"א, ע' בד"ה האיניו דרוש השלישי, נקלט עי"ז בכח הצומח שבארץ ע' בד"ה קחו מאתכם תרומה בת"א פ' ויקהל ואזי ממילא יציץ ופרח בחי' ישראל כו' כי שרית כו' דאתהמכא כו' וזהו מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה ולעיל סעיף א' נזכר מה זהו מה יעשה לו, פי' כ"א ליראה זהו ישרש יעקב ואזי ממילא יצמח שבחי' מה יעשה לו היינו כמ"ש ומה שם בנו בני בכודי ישראל כניל סעי' כ' וסעיף א'.

כב) ג' לומר בענין א"ת מה אלא מאה עפמ"ש לקמן פ' דאה בד"ה ראה אנוכי נותן בשם הזהר ויגש דף ר"ה דלכן גבורא העולם בבית ולא באלף כי בית מורה על ברוך וברכה, משא"כ מהאלף יש יניקה לארור אף שהאלף מורה על אני ראשון, אך משום דקמי' כחשיכא כאורה לכן יונק משם בחי' ויצא הראשון אדמוני, וכמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין כמה ארך אפיים לפניו כו' אבל החכמה מחייבת שיומשך במקום הביטול והוא קו המדה ע' בת"א פ' מקץ ביאר מוחה מימין וזהו ענין הבית שהוא בחכמה יבנה בית וכן ת"י בראשית בחוכמתא, וזהו בראשית בשביל ישראל שנקרא ראשית ובשביל התורה שנקרא ראשית, ומ"מ אח"כ במ"ת פתח באלף אנוכי דכיון שהכתר הנק' אנוכי יאיר ע"י החכמה יומשך רק במקום הקדושה, ועיין מזה בלק"ת סד"ה מצה זו בענין בעבור זה עשה הוי' לי כו', וזהו ענין בקשת מרבע"ה ונפלינו כו' וזהו ענין חיוב מאה ברכות כי מאה היינו ע"ס כשהם כלולים יו"ד פעמים יו"ד ובחי' זו הוא בכתר משא"כ בחו"ב הם יו"ד לבד כמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ג ע"א ע"פ ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה דבכתר הוא חשבון מאה ובחו"ב הם עשרים וע"ד מצטרפת לחשבון גדול, דהוא בא"א, וכענין אתון רברבן ואתון בינונים, וכן ענין אנוכי וענין אני לכן הגם שע"י הברכה ממשיך רק מבחי' חכמה שהוא הנקרא ברוך וכנדע מענין פי' הקב"ה קדוש הוא בכתר ברוך בחכמה עיין לק"ת בפ' תזריע בד"ה קמיפלגי במתיבתא דרקייעא, מ"מ ע"י מאה ברכות ממשיך מהכתר שמאיר בחכמה, וכענין אנוכי הוי' אלקיך דמ"ת, וזהו כענין לבסומי בפוריא עד דלא ידעי בין ארור המן לברוך מרדכי שהוא בבחי' דקמי' כחשיכא כאורה ומשם ימשיך שיהי' ברוך מרדכי, כך ע"י מאה ברכות ממשיכים הברכה גם מהאלף בחי' אני ראשון שלמעלה מבחי' ברוך שמבחי' חכמה וכענין זה ארו"ל

במד"ר ר"פ תולדות בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון אני נגלה לכם ראשון ופורע לכם מן הראשון כו' ע"ש. הרי מבחי' אני ראשון שהוא אות אלף כמ"ש במד"ר וישלח פרשה פ"א בענין חותמו של הקב"ה אמת אלף אני ראשון כו'. משם דווקא נמשך הברכה כמו מאות בית ע"י התומ"צ ולקחתם לכם ביום הראשון כג"ל כמ"כ הוא ע"י מאה ברכות, ולכן בא הרמו על מאה ברכות ע"י תוספת אות אלף על מ"ה כי ברכה זו שע"י מאה ברכות נמשך מאות אלף, וזהו הוא עשנו ולא אנחנו וכן בכל צרתם לא צר, ולא נתכנו עלילות, דכתיב באלף והקרי בוא"ו שע"י הוא"ו בחי' קול יעקב ע"ז מגיע עד האלף ע' זהר ס"פ וירא דק"כ ע"ב, והנה מ"ה הוא ג"כ שם הוי' במלוי אלפין מלגאו איהו שם מ"ה וכ"ז נמשך ע"י מ"ה וביטול שזהו יסוד התומ"צ, ובהו יובן מה שבנוסח הברכה יש גוכח ונסתר בא"י אמ"ה הוא לשון גוכח אח"כ אקב"ו ל' נסתר, ועיין מזה בט"רב ה' חנוכה סי' ולפמ"ש הוא נכח כי התחלת הברכה מחכמה כג"ל וחכמה נק' אתה ע"ד כי אתה אבינו, אך באמת ממשיכים ע"י הברכה גם מהכתר שיאיר בהוי"ב וע"ז בא ל' נסתר כי כתר הוא סתימא דכל סתימין ונק' הוא בלשון נסתר ולא נק' אתה כמ"ש בזח"ג האזינו דר"צ ע"א, וזהו אשר קדשנו אשר הוא כתר תענוג עליון כו', ובכ"ז יובן מה דלפעמים אומרים מודים אנחנו לך יתברך שמך שהברכה שייך רק בשמך, יהא שמייה רבא מברך, אבל בעצמותו אין שייך רק הודאה כמ"ש מזה בסידור בדרוש ל"ג בעומר ולפעמים כתיב בכל יום אברכך, ולפי הנ"ל א"ש דהכתר מצד עצמו הוא למעלה מבחי' חכמה הנק' ברוך ועכ"ז ע"י התומ"צ ממשיכים הברכה מהכתר, וזהו אברכך כו'.

ועתה, סט"ז: ישראל, סעיף א' ענין ומה שם בנו, ואא"ז פי' ועתה שם ישראל להיות כי שרית אבל לע"ל יקראו צדיקים על שמו של הקב"ה, וע' באוה"ח פי' ועתה על עולם הזה עולם המעשה מה שאין כן לעולם הבא געשה חפשי מן המצות, מה סעיף א' וסעיף יג, זהר חלק א' ע"ב, תרומה קכ"ז א'. ועיין פרדס ערך מה שמו, פי' מה הוא הבחי' היותר אחרונה שבמ', ושיש גם כן מה למעליותא מצד ההעלם ויש להעיר מענין ע"ס בלי מה, עמ"ש ע"פ תולה ארץ על בלי מה איוב סי' כ"ו, י"ל הבחי' האחרונה שבמ' כדברי הפרדס נק' מה ל' מהות וע"ס שלמעלה ממנה הם בלי מה ע"כ צריך להמשיך לה מאה ברכות מבחי' ע"ס בלי מה, ומ"מ גם מה קרוב לבחי' מה כמו ונחנו מה ספ"ו דחולין אלא כי מה ע"ד ביטול היש ובלי מה ביטול אמיתי, וא"כ מה שזאל מעמך רק ביטול היש.

הוי' אלקיך, סעיף ג', ועמ"ש בדי"ה וזאת המצוה.

שואל מעמך, סעיף ז', וסעיף ג', ע' מד"ר תצוה ס"פ ל"ו בענין למעשה ידיך תכסוף, והקושיא דהכתיב אם צדקת מה תתן לו היינו בעצמות המאציל

משא"כ באצ"י מוסיפים כח כמ"ש רוכב שמים בעזרך ולכן ה' אלקיך שואל מעמך, במד"ר בשה"ש ע"פ דודי לי לא תבע אלא ממני ופרש"י הוא כל צרכיו לא תבע אלא ממני הרי נק' צרכיו וע' עה"ק ח"ב פ"א, ומ"מ איתא במד"ר ס"פ פנחס וכשהוא מבקש אינו מבקש אלא לפי כחן, וזהו מה שואל, כי אם כו'. ואפ"ל שאלה ל' בקשת דבר כמו חיים שאל ממך, מים שאל, וגם לשון הלוואה כמו ושאלה אשה משכנתה, וכך מה שהוא שואל מעמך כ"א ליראה בקשה זו זהו רק ע"ד הלוואה שע"ז יחזיר לך טובה כפולה בכמה אופנים כי מבחי' ליראה את, יומשך ענין יראה ל' ראייה ע"ד עין בעין יראו, וגם יראת ד' לחיים א"כ יומשך מזה חיים שאל ממך כו', וגם שאלה הדרה בעינה כי ע"י יר"ת ששואל ממך ישפיע לך יראה עילאה, וגם ע"ד שאול לי ואשאל לך בחי' אחת שאלתי מאת ה', מאת ה' דווקא יומשך על ידי מה שואל ליראה את ד', מעמך י"ל משום כי עמך הסליחה למען תורא, לכן שואל היראה ג"כ מעמך, ושם פי' במדרש כי עמך הסליחה הסליחה מופקדת אצלך מר"ה עד יוהכ"פ היא מתגלה, כמ"כ י"ל ששואל היראה מעמך כי היא ג"כ מופקדת אצלך ע' סעיף ז' בשם העה"ק כי משם נשתלשלו, זהו ל' מעמך ממה שיש אצלך כמו עמי היתה ושלחתיה, עו"ל בענין מעמך דבר הטפל לך כי כתי' אשה יראת ד' היראה בחי' נוק' משא"כ זכר חסדו אהבה ובהנשמה יש דר"ג כמ"ש בלק"ת בד"ה כי תצא דרוה"ש בענין פ' אשת יפ"ת, וע' זהר ר"פ במדבר בענין בצלמו בצלם אלקים וא"כ מה ששואל ממך היראה זהו רק מבחי' מעמך שהוא בחי' נוק' שבהנשמה.

כי אם פי' בת"ז תקון ס"ד דצ"ח ע"ב א"ת אם אלא אם ע"ד איש אמו ואביו תיראו, וי"ל אמו כנס"י ואביו קודב"ה כמ"ש בגמ' רפ"ו דברכות וע' פרדס ערך אם ובמא"א א' פ"ט, ומענין אם זח"ב תרומה קטב ב' ע"פ אם בחקתי תלכו.

ליראה את ה' אלקיך, פי' אדמ"ו ז"ל בד"ה תאת המצוה, דר"ל יראה תתאה וזהו את ד' אלקיך (שר"ל האלקות המאיר בך בחי' ממכ"ע) אבל יראה עילאה ע' בד"ה וידבר דעשה"ד בענין אם אין חכמה אין יראה זה אינו שואל מעמך שזה אינו ביד האדם, (וע' בת"א פ' תשא בד"ה זה יתנו כו' מחצית השקל כו') ויראה זו היא ירא בושט מצד הכתר, משא"כ יר"ת נמשך מזו"ג מקור בי"ע ומ"מ א"ת מ"ה אלא מאה המשכת אור הכתר במ' מזה יומשך היראה כו' ע"ש בהביאור וזאת המצוה דק"ד ע"ב.

עיין • בפנ"י פ' וירא בפ' העקידה מענין שואל מעמך כ"א ליראה.

עמ"ש בענין בא דוד והעמידן על אחת עשרה שנהו כמו כ"א ליראה ואח"כ נאמרה לאהבה כו' ע"ד אחת שאלתי ואז ממילא יבואו הדברים ההם ג"כ וכמ"ש בלק"ת ס"פ מסעי, והוא נת' בספר בראשית פ' חיי סד"ה יפה שיחתן כו'.

(* ב' הקטעים דלהלן נכתבו בכ"ק בשולי הגליון.

בסעיף ט' ענין אוצר של יר"ש. ועמ"ש מזה סד"ה והי' אמונת עתך בענין יראת ד' אוצרו. וי"ל אוצר כמו תשמרו ונפלים כשלא נקלט במ'.

בסעיף יו"ד ענין בני אהרן שדלגו המ', ובאמת אימתי גדול כשהוא בעיר שהוא מ' יראה כו'.

בסעיף י"ג ענין מה רב טובך אשר צפנת ליראיך דוקא. וי"ל כמ"ש בבה"ז אמור ק' בענין בת אבי דיראה תתאה שרשה מיראה עילאה ולמעלה מאהבה, ובד"ה שימני כחותם, חותם שוקע שמלמטה שהוא יראה ממשך חותם בולט שמלמעלה, גם יראה שורש לא תעשה שגבוה ממצות עשה בד"ה ועתה ישראל, השני ס"ד, ועוד כמ"ש במקום אחר דבחי' העונש רק על יראה לפי שבלא יראה נחשב מרידה, א"כ המלוכה שורה על יראה, ותכלית הבריאה היא שיהי' שייך מלכות, א"כ היראה עיקר. חהו נעוץ סופן בתחלתן אבן מאסו הבונים כו', וע' בד"ה וטהר לבנו לעבדך כי אתה סלחן, כי אין שייך בחי' עבד היינו ולעבדו ועבדתם את ד' רק בבחי' יראה, ולא באהבה, וכן חטא ועון אינו שייך רק בעבד, וגם הסליחה נמשך ע"י היראה וביטול רצון, וזהו וטהר לבנו כו' כי אתה סלחן וכן כי עמך הסליחה למען תורא, והנה העיקר הוא בחי' עבד ע"ד שמוע מזבח טוב ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד', ולכן ועתה ישראל כו' כ"א ליראה, שע"ז יהי' בחי' עבד וקבלת עול ועי"ז ממשך מרעדכ"ר בחי' כתר וכמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד', וזהו ענין ר"ה שאמר"י מלכיות כדי שתמליכוני ועי"ז בא היראה ועי"ז ימשיכו הסליחה, חהו זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וכו'.

עמ"ש סד"ה והיה אמונת עתך בענין יראת ד' אוצרו, ושם נתבאר ג"כ תירוץ על לגבי משה מילתא זוטרתא היא והקשו דהא שואל מעמך כתיב כי ארז"ל באדר"ן ס"פ כ"ט כל מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש לא טעם טעם של יראת חטא, וכענין ולדבקה בו למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם, ועמ"ש ע"פ הגידה לי כו', ולכן א"כ ע"י מדרש ואגדה שהן מבחי' משה מילתא זוטרתא היא לבא לידי יראה, וכן ארז"ל המאור שבה מחזירו למוטב, ופי' המאור י"ל דברי מדרש ואגדה כו' שהן פנימית התורה כו', משה שפיר קאמרת כי משה מן המים משיתיהו עיין בת"א פ' בשלח בד"ה או ישיר משה ובנ"י, והנה התורה נק' מים ע' כשה"ש רבה בפסוק כי טובים דודיך מיין מה מים מעלים את האדם מטומאה לטהרה כן ד"ת אמרות ד' • אמרות טהורות ולכן יוכל האדם ע"י עסק התורה בקל לבוא לידי יראה כו'.

שייך לפסוק ועתה ישראל מה כו' ולעבדו. ויהי למס עובד הנה ישכיל עבדי במשיח תחת אשר לא עבדת כו' מרוב כל עבודת מתנה, עמ"ש בענין ולעבדו ריש תקס"ב בענין עבד בד"ה כי עמך מקו"ח עבד מצטרף לאדון בח"ה שער הכנעה וא"כ עבד א' ארץ כנען ועבד הב' בחי' כח אד', אד' מי וחכמה בחי' עבד לבחי' זו עמ"ש ע"פ ועבדתם את ה' אלקיכם זו ק"ש ותפלה לעבדו שכס א' מבחי' שכס יהי' אחד כענין ההפרש בין יוסף לשבטים שהם מבררים מבי"ע זהו עבד א' ויוסף מברר מאצ"י זהו עבד ב' בענין מלך לשדה נעבד בן יכבד אב ועבד אדוניו במלאכי א' ו', ויש בחי' גם בן ואח אין לו כו' א"כ שם לא שייך בן רק עבד וזהו עבד שלמעלה מבחי' בן, רצון מלך לעבד משכיל משלי י"ד ל"ה, עמ"ש בענין ראיתי עבדי' על סוסי' ומ"ש סד"ה כי תשמע בענין ואותו תעבודו מצאתי דוד עבדי את עבדי צמח זכרי' ג' ח', ויאמינו בה' ובמשה עבדו היינו בש' הוי' דע"ק ומשה הוא עבד לבחי' זו ועבודת הצדקה השקט, בכל עבודה בשדה מה העבודה הזאת י"ל על חוקים שייך עבודה, חמ"ו נק' עבודתי דאלהא היינו ע"י שמש"ג, עמ"ש בענין יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים וגבי אליעזר אמרו אין ארור מתדבק בכרוך כי גם לבונה מקיף ולכן י"א כתרין כמ"כ בקדרשה כתר או עכ"פ ע"י נק' חד ולא בחושבן ע"ס א"כ הנשמות ששרשן מח"ע אין מתדבקים בע"י להיות בבחי' בן, אלא תכלית העילוי שאפ"ל הוא שיהי' בחי' עבד וכמו שע"י התדבקות אליעזר בבחי' עבד לאברהם יצא מכלל ארור להיות ברוך ה' כן ע"י התדבקות הנ"ל נאמר הנה ישכיל עבדי כו' מאד בלי גבול ירום מאברהם כו', ובחי' עבד זה זהו אם אין חכמה אין יראה זהו ענוה גדולה מכולם עני ונכנע בפנימ' השתחוואה פנימי' ועבד הא' השתחוואה חיצונית, בחי' עבד הב' זהו אה"ע שלמעלה מאה"ר, עבד בעה"כ ב' רש"י תמורה ד"ל אבר התשמיש נק' עבד, י"ל שמעבד ומתקן העור היינו בירור מ"ן י"ל כמ"ש בד"ה ויאכילך את המן יש בהמה ואדם וזהו עבד ובן ויש בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם זהו עבד הב', כי עבד ביטול כמו בהמה שם בעה"כ עבד מעשה נק' עובדא, עבד מתקן כי אצ"י א"צ תיקון ובי"ע צריך תיקון וזהו מפלגא דלתתא כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה בענין תמתי ובחי' זו צריך לתקן והיינו ע"י המצות עובדא עיין בת"א סד"ה רני ושמחי דרש הראשון מענין עבד, ועמ"ש מענין רחב"ד כעבד כשר כו', אך אח"כ שקראה אחותי כו', והנה כמ"כ אצ"י נק' עשי' וחול לגבי ע"ק ע"כ זהו עבד הב' לתקן ולהמשיך גילוי א"ס כו', וזהו אדם שמשים א"ע בהמה כו', ועבד זה הב' י"ל למס"ג באחד שלמעלה מעסק התומ"צ כו' מענין ששת ימים תעבד ומענין כתנות עור לעשותם אור זהו עיבוד העור והיינו ע"י עבד, בעה"ק ח"א פכ"ד מענין עבודה והובא ע"פ ועתה ישראל מה סעיף ז', בד"ה לא הביט און ביעקב יעקב עבד ישראל בן, חול ושבת, בענין עבד בת"א פ' בראשית בביאור כאשר השמים החדשים אך הענין הוא כו' אבל בעולם הבריאה כו' והנה נודע עבודת המלאכים כו' ולכן צ"ל עבודה תמה להמשיך כו' אשר ברא לעשות לתקן כו' (ועמ"ש מזה בד"ה אלה מסעי כו') והנה בעה"ז הגשמי כו' וצריך עבודה תמה כו' אבל בירור המ"ד נעשה ע"י תומ"צ עכ"ד, נמצא יש ב' בחי' בעבודה הא' תפלה בירור המ"ן הב' תומ"צ בירור המ"ד כו' וזהו ויניחוו בגי"ע לעבדה היינו לתקן בחי' ומשם יפרד ע"י שימשיך בגי"ע ריבוי אור כו'.

ב) ובד"ה אעשה לו עזר, ולכן העבודה הוא עדימ עבוד עורות וזה נק' עובד אלקים כו', ועמ"ש בביאור דמים רבים כו', ואפ"ל עובד אלקים שיהי' שמש ומגן הוי' אלקים יחוד, עמ"ש ע"פ ושבתם וראיתם בין עובד כו'.

ג) בד"ה הן האדם ד"י סע"ב לעבוד את האדמה כו' ואמנם מתחלה ויניחה בג"ע לעבדה כו' היז ב' בחי' עבד.

ה) • אשר ברא אלקים לעשות בת"א פ' לך בד"ה אני הנה בריתי אתך, ויובן ב' בחי' עבד הנ"ל אות ג' הא' לברך הרע מן הטוב ולהפרידה הב' להעלות למעלה מלמטה מן הפרסא בלמעלה מהפרסא כו' וכענין והנה אנחנו מאלמים אלומים היז עבודה בשדה ועכ"ז עבודה דיוסף גבוה יותר.

ו) בפ' חיי דכ"ז ע"ד ודכ"ח ע"י המצות בירוד הלבושים כו' וזהו עבוד העורות כתנות עור, וע"י תפלה י"ל בירור גר"ג.

ז) בד"ה ויצא יעקב כו' חרנה והנה יעקב נק' עבדי כנ"ל בד"ה לא הכיט און, א"כ העבודה שלו זהו לברך חרן כו' ויקח מאבני כו'.

ח) סד"ה כי עמך מקו"ח כי עיקר העבודה כו' למעלה מן הטעם ודעת כו' שעייז ממשיכים גילוי הכתר כו' ועייז ד"ה הנה בת, תורה שר ומצות עבד כו'.

ט) בד"ה ויגש אליו יהודה, י"ל יוסף בחי' בן ויהודה עבד כו' וה"ע ברכה והודאה.

י) בד"ה אוסרי לגפן בענין מקדשי שמך, י"ל זהו העבודה להמשיך מבחי' אתה קדוש בשמך קדוש ועמ"ש ע"פ ואלה שמות בענין טוב שם כו'.

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, בגמ' הקשו אטו יראה כו' ומתריך אין לבני משה כו', זהקושיא ידוע דהא שואל מעמך כתיב, ועוד הקשה הפנ"י דהכתיב אח"כ ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד כו' וא"כ היתכן דכ"ז מילתא וזרתתי הוא הנה בבחי' פ' שמות דס"ז ע"ד ע"פ ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו, לדעה דכתיב כי אל דיעות ה', מה דכתיב מה ה' אלקיך שואל מעמך, והענין דכתיב מי עלה שמים וירד כו' מה שמו ומה שם בנו כי תדע במשלי

(*) אות ד' לא נסמן בכתיב.

סי' למ"ד ד', וארז"ל ברבות נשא פי"ב ע"פ להקים את המשכן מי עלה שמים זה
 הקב"ה דכתיב עלה אלקים בתרועה כו' וירד הוי' על הר סיני כו' מה שמו כו' ה'
 צבאות שמו ומה שם בנו בני בכורי ישראל, ועייק מענין וירד בבחי' פ' תשא
 קכ"א בשם המד"ר ועייק ברבות פ' שמות פרשה ג' ע"פ ואמרו לי מה שמו מה
 אומר אליהם א"ל הקב"ה למשה שמי אתה מבקש לידע לפי מעשי אני נקרא כו'
 ועמ"ש מזה בביאור ע"פ משה ידבר, מה שהוספתי נופך בזה והמדרש הנ"ל הוא
 נמצא מבואר כמ"כ בוח"ב פ' ויקהל דקצ"ז ע"א ושם פי' מה שמו הוי' פי' במק"מ
 אבא היינו ע"ד מ"ש הוי' בחכמה שאור א"ס מלוכב בחכמה, ואזי נק' אבא כי
 אתה אבינו, ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה הנך יפה רעייתי ומה שם בני
 ישראל פי' במק"מ זעיר, ועמ"ש סד"ה ואלה שמות בני' שיש בחי' ישראל זוטא
 כי נער ישראל ואוהבהו ויש ישראל סבא, ומבואר בזה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ
 צאינה וראינה דרוש השני, ועמ"ש מזה בהגהות לד"ה בכ"ה בכסליו, ועייק בוח"ג
 בלק דר"ג ע"ב ע"פ כי מראש צורים אראנו שם נת' בענין איך ז"א נמשך מאבא,
 ובפ' במדבר דק"כ ע"א בענין דהא בן מסט' דאבא קאתי, ועמ"ש בד"ה וכל בניך
 לימודי הוי' בענין בינה בן י"ה כו', ומ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן בפ"י עדות
 לישראל, והרמ"ז בפ' ויקהל שם כ' ועייק בפ' יתרו דע"ח כי שם כתוב מה שמו חכמה
 ומה שם בנו תפארת עכ"ל, וכ"ה בזהר בלק דקצ"א ע"ב וכן פי' בת"ז תיקון ע'
 דקכ"ה ע"ב והגה פי' מה שמו, כי הנה ע"ס נק' רזא דשמא קדישא כי למעלה אין כמו
 התלבשות הנשמה בגוף כו' כי אני ה' לא שניתי וכמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי א"כ מה
 שבנפש השכל ומדות הן עצמיות הנפש למעלה אינו כן שהן אינן נוגעים לעצמיות
 אוא"ס רק כמו שם והארה לבד כמ"ש בד"ה מי יתנך כו' בת"א פ' תרומה, וזהו מה
 שמו שהם בחי' מ"ה דכלא חשיב לגבי מהו"ע, וגם כללות האור ארז"ל עד שלא
 נברא העולם ה' הוא ושמו בלבד הרי בחי' שמו היינו האור כשהי' כלול במקורו
 ששם הוא בחי' אין וכמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את בני' כו' את קרבני
 השני ובד"ה תקעו בחרדש ג"כ השני וע"כ נק' מה שמו בחי' אין וכשנמשך באצ"י
 ג"כ עיקר התלבשות אור א"ס הוא בחכמה כי חכמה נק' כח מה, בחי' ביטול
 בתכלית וגם שהוא למעלה מבחי' מדות שיש שם התחלקות חו"ג והם ג' גוונים
 וחכמה הוא בחי' מים שאין להם גוון כו', כמ"ש בבה"ז פ' ויקהל שם ע"ש בבה"ז
 ד"צ סע"ד ולכן החכמה נק' אין רק הבינה נק' יש, ולכן אור א"ס אינו מאיר
 בבינה אלא ע"י התלבשותו בחכמה תחלה, ובבה"ז ר"פ ויצא יעקב גבי ואמנם
 החכמה היא בחי' ממוצע בין עצמות המאציל לנאצלים כו', ועמ"ש מזה בת"א
 בד"ה כי אברהם לא ידענו כי אתה אבינו אור אבא כו', ועמ"ש בביאור אלה
 מסעי בענין שהחכמה נקרא אמת כי החכמה כמו דקמיה כולא כלא חשיב ממש,
 ולכן מ"ה שמו שבחי' חכמה כח מ"ה הוא שמו ממש כיון שאינה מסתרת כלל, ולכן
 נק' איהו וחיהי חה, שגם כלי החכמה היא כמו האור ממש משא"כ בחי' איהו
 וגרמיה כו' בד"ה וכד אנת תסתלק מינייהו, ומ"ש ה' צבאות שמו היינו שגם
 הצבאות מלאכים ונשמות דבי"ע נמשך בהם הביטול עד שכלא חשיב ונק' הוא
 ית' צבאות דהוא ואינון חד ע"ד איהו וגרמותי חה, ועייק זח"ג קדושים דפ"ו ע"א
 ועמ"ש בת"א פ' בא ע"פ צבאות ה', ומ"מ ומה שם בנו אע"פ שהמדות הם בחי'
 יש ולא נק' אמת ממש, אך הרי תתן אמת ליעקב, ולכן גם בת"ת גם הכלי הוא

שם הוי' ועיין בד"ה ויאבק בענין ולא יכול לו כי הוא יסוד דאבא, ועיין בבה"ז פ' חיי שרה איך בת"ת מאיר הקו וחוט ולכן מחבר חו"ג כו' ומיש בהגהות ע"פ בחדש השלישי בענין והכריח התיכון ולכן בחי' ומה שם בנו זהו בתפארת דווקא עמודא דאמצעי'תא, ועיין בביאור ונקדשתי בענין הקדוש הראשון והת"ת נק' עשיר ברע"מ ר"פ תשא כי אין עני אלא בדעת וא"כ הת"ת שנק' עשיר הוא בדעת כי דעת"י קו האמצעי כו' והעשירות שעולה עד הכתר וממשיך דעת העליון ע"ד ומלאה הארץ דעה כמים כו' מן המים משיתיהו, וזהו לדעה מה יעשה לו לדעה כי אל דיעות ה' דיעות דווקא, ב' הדיעות היינו המשכת דעת העליון ג"כ דיחוד"ע איך קמי' כלא ממש, ומה נמשך מה יעשה לו בחי' ומה שם בנו כו', וזהו מה שחאל מעמך שלא תהי' שוטה לאבד מה שנותנין לך, עיין מ"ש בבה"ז ויקהל בפ' שמים עולה לבחי' מי זהו ע"ד רתיכא עילאה דשם מ"ב וזהו מה שם בנו כי מ"ב ביטול ע"ד מ"ה, וזהו פז מ"ה מ"ב, ומשם נמשך הכח במרכבה תתאה דע"ב, ומשם אח"כ הכח בנה"ב כו'.

קיצור מה שמו כי ע"ס נקרא רזא דשמא קדישא כמו השם שבפ"ע א"צ לו כו' והנה מה חכמה כח מה שבחכמה שורה אוא"ס ונק' אמת כמו שבאמת כולא קמי' כלא חשיב, וזהו מה שמו, גם ענין צבאות שמו כי תתן אמת ליעקב ומה שם בנו עמודא דאמצעי'תא עשיר בדעת לדעה מה יעשה לו, ועי"נ מה שואל מעמך מ"ה מ"ב.

עני"ל פי' מה שמו הוי' שמו, דמבואר בד"ה ושננתם לבניך את א' בענין מעלת המעשה וביטול רצון לפי שכשצ"ל המשכה מאוא"ס הסוכ"ע שיומשך בממכ"ע הוא ע"י שיניח אורו הגדול על הצד כו', וזהו לך הוי' הגדולה שהגדולה וגילוי בעולמות א"א לבא כ"א ע"י צמצומים וזהו שם הוי' יו"ד צמצום ונק' ענותנותו, והנה ענוה דמשה זהו שאמר ונחנו מה וגדול ממ"ש באברהם ואנכי עפר חולין פרק כיוסי הדם, וא"כ ענוה שלו ית' זהו ג"כ בחי' מ"ה היינו מה שכביכול מבטל אורו הגדול כו', וזהו ע"י בחי' מ"ה וזהו שכדי להיות הוי' שמו לך הוי' הגדולה הוא ע"י מה שמו בחי' ענוה כו', וזהו ענין שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א גימט' מ"ה דאיהו אורח אצילות כו', שוב מצאתי בשל"ה במסכת שבועות דקצ"ז סע"א ע"פ מה אדיר שמך וז"ל מצינו לתיבת מה יש שני פירושים לפעמים הוא לשון ריבוי כמו מה רב טובך אשר צפנת, ולפעמים הוא להפך לשון מה כמו ונחנו מה כו', ועד"ז מה אדיר שמך לשון ריבוי והוד ע"ש, וא"כ לפי"ז גם כאן פי' מה שמו זהו ע"ד מה אדיר שמך ומ"מ גם כפשוטו דמ"ה הוא כלא חשיב כי עם היות מה אדיר שמך הרי לגבי עצמותו השם הוא כאין וכלא חשיב כמו ביטול שם האדם לגבי עצמותו כו' ומה שם בנו לשון ונחנו מה וע"י הביטול ונחנו מה זוכים לבחי' מה רב טובך כו' וכדלקמן אית ד'.

(ב) והנה ארז"ל אל תקרי אלא מאה אלו ומאה ברכות כו', מה ופרש"י קרי ביה מאה כו', הענין י"ל שע"י מאה ברכות יבא לגילוי בחי' מ"ה וביטול הנ"ל כי הברכה היא המשכה ע"ד ברוך ה' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגליא והיינו שיהי' בחי' ומלאה הארץ (הג"ה, ענין מאה ברכות ע"ד המאריך באחד שוהו עיקר ענין ברכות ק"ש וענין פי' המאריך שממשיך מא"א

בז"א ועד"ז ענין מאה ברכות כו', עכ"ה) הארץ עלמא דאתגלייא דעה את ה' כמים
 לים עלמא דאתכסייא וכמ"ש מזה בת"א בשלח בד"ה או ישיר משה, שבעלמא
 דאתכסייא הוא הביטול ונחנו מה הנאמר במשה לפי שמן המים משיתיהו כו', ועיין
 בתו"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות שע"י הברכה ממשיך גילוי או"ס בנפש
 להיות הוי' אלקינו כו', והיינו כי נאמר ורעתי את ב"י זרע אדם בחי' מ"ה
 נשמות דאצ"י ורע בהמה ב"ן נשמות דבי"ע ומשם ב"ן נשתלשל היש הפך הביטול
 דשם מ"ה, ע"כ צריך להמשיך בחי' לדעה מ"ה המשכת הדעת דבחי' מה גם
 בזרע בהמה כמ"ש בת"א בד"ה ואלה המשפטים והיינו ע"י הברכות להמשיך בא"י
 כו', ועיין מזה סד"ה בכ"ה בכסלו דף ג' רע"ב, תשם פ' שמות בד"ה עריבים עלי
 ד"ס כו' דף פ"ח סע"א פי' מברך עליהן עובר לעשייתן, ובלק"ת בביאור ע"פ
 ואתחנן שהברכות תקנו חכמים עיני העדה ונק' דברי סופרים בחי' סופר כו',
 וחכמה כח מה לכן ע"י מאה ברכות יומשך בחי' מ"ה הנ"ל, ועמ"ש בד"ה פנים
 בפנים דבר ה' בפ"י ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה כו', וגם כי הברכה היא
 ברוך אתה הוי' שזוהו ענין בחי' מה שמו הוי' שמו, וממילא ע"י בחכמה זו יומשך
 בחי' מ"ה בבחי' ומה שם בנו בני בכורי ישראל ופי' בא"י כי יש ב' שמות הוי'
 ופסיק טעמא בינייהו והברכה שהוא שיומשך משם הוי' דלעילא בשם הוי' דאצ"י
 ועי"ז יומשך הביטול גם למטה ועמ"ש בלק"ת בד"ה תקעו בחדש דרוש השני
 בענין המשכת הביטול ע"י שם הוי' כו', וגם ע"י מאה ברכות נמשך אשר מן
 הקוף שמורה על רגליה יורדות כו' יהי' בחי' הדום רגלי, וזהו ענין מאת אדנים
 ככר לאדן, כמ"ש בפ' פקודי ל"ח כ"ז ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש,
 ועיין מזה בזהר דף רמ"ב סע"א שהאדנים הם סמכין, ובמק"מ שם סמכין
 הם נר"ה והם תרי פלגא ולאחד נחשבים ויש בהם ע"ס, לכך הם מאה אדנים כו'
 וע"ש בזהר דרכ"ה סע"א ובמק"מ שם מאת ככר הכסף הם ע"ס דז"א שבנינו מן
 החסדים וכל ספירה כלולה מעשר כו' ועיין מענין תמכין דאורייתא בזח"א בראשית
 ד"ח ע"א בענין שכל טוב לכל עושיהם ומ"ש ע"פ במחוקק במשענותם, ומ"ש
 ע"פ והארץ הדום רגלי כי נעוץ תחלתן בסופן כו', וזהו את הברכה אשר תשמעו
 אל מצות ה' שלהמשיך מאה ברכות הוא ע"י מעשה המצות כו' כי היא מקור
 הברכה כו' סוף מעשה במחשבה תחלה כו', והנה חשבון מאה אדנים צ"ו למ"ח
 קרשים אשר מ"ח קרשים נגד מ"ח אותיות אשר בי"ב צירופי תרי' להמשיכם תוך
 כ"ד צירופי אד' שהם צ"ו אותיות כו' להיות והוי' בהיכל קדשו כו' ולתקן אל אד'
 גימט' צו וד' אבנים שבצד מזרח י"ל עצם ד' אותיות אד' שבו יאיר שם הוי' כו',
 ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' יגדל ביו"ד רבתי והיינו יו"ד כלול מיו"ד
 לכן היא רבתי והם מאה ברכות כו', והנה מבואר בזהר פקודי רמב"ב ע"פ ויתן את
 אדניו וכד אתיהיבו אלין סמכין כדין אשתקעו כולוהו דסט"א כו' וכמ"ש בזח"א
 וישלח קע"א ע"א דאתברו סמכין דיליה וקציצו רגלוי כו' ע"ד שקר אין לו רגלים
 כו' וגם שלא יהי' רגליה דמל' יורדות כנ"ל בענין קץ נמצא ע"י מאה ברכות
 ממשיכים בחי' סמכין דקדושה כו' ויחוד הוי' אד', ולכן עי"ז נמשך בחי' מה
 שהוא בחי' חכמה וכמו שהרגל מעמיד הראש, וגם להיות ומה שם בנו בחי' ברא
 כרעא דאבוהי כביטול הרגל לגבי הראש זהו ע"י תמכין בחי' נר"ה שנקראו רגל
 כו', ועיין בד"ה אלה מסעי ובד"ה ראה אנכי משכיל לאיתן קשה עורף זהו נצח

אור עקב התורה תקעה

ועיין בד"ה למנצח על השמינית תמן נצח תמן מלי' שע"י נצח נמשך גילוי כו' ובביאור וקבל היהודים בענין שהקדימו נעשה למשמע ע"י הכלים התגלות האור שהוא בחי' מה כו' גם ע"י נצח התגלות האוצר של יראת שמים לכן מזה נמשך כי אם ליראה.

קיצור ע"י מאה ברכות ממשיך גילוי בחי' מ"ה כי הברכה היא המשכה מעלמא דאתכסיא ששם ביטול ותקנום חכמים עיני העדה חכמה כח מה, גם מאה אדנים שממשיכים גילוי שם הוי' באד' שמוזה נמשך ביטול היש בד"ה אד' שפתי תפתח אדנים סמכין נו"ה ע"ד את הברכה אשר תשמעו אל מצות הרגל מעמיד הראש ויש זרע אדם מה נשמות דאצי' ויש זרע בהמה בין נשמות דבי"ע וע"כ צריך להמשיך בהם מ"ה ע"י מאה ברכות.

ג) ועיין ע"פ ויקים משה את המשכן ויתן את אדניו כו', מנחות פ"א צ"ט א', עמה"מ א"ב ככ"א ד, זח"ב ויקהל דקצ"ו סע"ב ומ"ה כו', עד דאתוקם משכונא דכתיב ויקם משה את המשכן, היינו כנ"ל שזהו תיקון שלא להיות ח"ו רגליה יורדות מות רגל הקוף והיינו ע"י מאה אדנים מאה ברכות כו', פקודי דף רל"ד סע"ב משכנא לא אתתקן אלא ע"י דמשה ויקם משה את המשכן קיומא דיליה הוא באיגון אתון דאתבריאו בהו שמיא וארעא כו' ודרל"ה ע"א ויקם משה ודרל"ח ע"ב ויקם משה כו' סיהרא אצטריך לאנהרא מן שמשא כו' ע"ש ודרל"ט סע"ב ודר"מ ע"א ע"ד ביום ההוא אקים את סוכת דוד כו' ע"ש ושם דר"מ סע"א ויקם משה במאי אוקים ליה ויתן את אדניו ויהב איגון סמכין דתחתיה לקיימא עליהו כו' אמאי ויתן אתקיף ואתקין לון כו' וע"ש סע"ב ויתן בתקיפו כו' ודרמ"א ע"ב ויקם ודרמ"ב סע"א מעגין האדנים ועמ"ש ע"פ ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה הוי', והנה כמו שלהיות קימת ועליית המל' זהו ע"י שמתחלה ויתן את אדניו כמ"כ עד"ז ענין הג"ל שע"י מאה אדנים מאה ברכות נמשך בחי' קימה בנפש להיות גילוי בחי' מ"ה, אדם גימט' מ"ה בחי' קומה, וזהו ותתצב אחותו כו' לדעה מ"ה כו' ע"ד קמה אלומתי וגם נצבה כו' וזהו כ"א ליראה דהקשו ע"ז אטו יראה מילתא זוטרתא היא ותירצו אין לגבי משה כו', והקושיא מפורסמת דהא שואל מעמך כתיב, ותירץ אדמו"ר נ"ע בסע"ב פמ"ב כי כל נפש יש בה מבחי' משה כו' ודבריו צריכין ביאור, והענין כי בחי' משה הוא ונחנו מ"ה שהוא מדריגת הביטול האמיתי דחכמה כח מ"ה וכמארו"ל ע"פ מי עלה שמים וירד כו' שזהו משה שנאמר ומשה עלה כו' ברבות נשא פ"ב דף רמ"ט ע"ב, וא"כ פי' מה שמו היינו שהוא בחי' ונחנו מה, ולכן נק' משה אמת ברבות שמות פ"ה ע"פ חסד ואמת נפגשו, כי אמת זהו בחי' חכמה כנ"ל סעיף א' ובת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל כו' ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו אמר במשה נאמר ויקרא הוי' הוי' שמקשר ומחבר ב' שמות ההוי' ומבאר לעיל שע"י נמשך הביטול גם למטה כו', וזהו ג"כ ענין והאיש משה עניו מאד דפי' ענוה אינו שמחזיק א"ע לפחות ושפל מאד אלא שמעוצם ביטולו אל ה' הלא כל המעלות שבו כלא חשיבא וע"ד מ"ש באג"ה ע"פ קטנתי מכל החסדים כו', ולכן החכמה היא יו"ד דשם נקודה קטנה כו', ועמ"ש בזה בבה"ז פ' פקודי דרל"ג ע"ב ולכן יראה לגבי משה מילתא זוטרתא היא שהביטול הנ"ל זהו יראה עילאה ועוד כמ"ש עקב ענוה יראת ה' שבחי' יראה

היא העקב של בחי' ענוה וכמ"ש ברבות בשה"ש בתחלתו ע"פ שיר השירים מה שעשתה חכמה עטרה לראשה שנאמר ראשית חכמה יראת ה' עשתה ענוה סנדל לעקבה שנאמר עקב ענוה יראת ה', והיינו כי הענוה נמשך מעלמא דאתכסיא ששם גילוי אלקות וממילא הם בביטול וכלא חשיב וע"ד שארו"ל עניו מאד מכל האדם ולא ממלאכים והטעם מפני ששם הגילוי וממילא הם כלא חשיב וזהו הענוה ולכן עקב ענוה היא היראה שבעלמא דאתגלייא ע"ד מל' דאצילות כתר לבריאה והיא עטרה לחכמה דבריאה כר', גם ענוה היא שכינתא עילאה ויראה היא שכינתא תתאה ולכן לגבי משה שנאמר בו והאיש משה עניו מאד והיינו לפי כי מן המים משיתיהו מעלמא דאתכסיא לכך היראה מילתא זוטרתא היא אצלו, וכוה מצאתי בידי משה ברבות בשה"ש שם, ולכן ע"י מאה ברכות אשר א"ת מה אלא מאה המכוון שע"ז ממשיכים ג"כ גילוי בחי' מ"ה בנפש, בחי' ומה שם בנו וגם כי הם ג"כ המשכות מעלמא דאתכסיא הנק' ענוה לכן היראה מילתא זוטרתא היא לגבי בחי' זו, וזהו ענין בחי' משה שיש בכל נפש, ר"ל בחי' מה, ולפמ"ש בבה"ז פ' פקודי בפ' ענוי ארץ שהם ע"ס הגנוזות שנק' ענוים לפי ששם הביטול בתכלית יותר כביטול זיו השמש כשהוא תוך כדור השמש כו' וע"ד עקודים בכלי אחד והיינו מרוב הביטול ע"ד עושה שלום בין אש ומים כו', והנה מאה ברכות שרש המשכות מא"א כמ"ש בזהר פ' חיי קכ"ג א' מאתר סתימא דכל סתימין כו' ושם בחי' מה כמ"ש בת"ז מלגאו איהו שם מ"ה כו' ע"כ ע"י המשכה זו מילתא זוטרתא היא לבוא לבחי' יראה, וזהו ג"כ מאה אדנים ע"ד אסקופה שהוא ביטול וענוה כו' והיינו ע"י ויתן את אדניו משה ענו מ"ה כנ"ל.

קיצור ויקם כו' ויתן את אדניו, משה מה גם עניו כי מן המים משיתיהו לעלמא דאתכסיא ששם הביטול, ולכן עקב ענוה היא היראה שבעלמא דאתגלייא וע"י מאה ברכות המשכה מעלמא דאתכסיא מה לכן היראה בנקל כו' ושרש עלמא דאתכסיא הוא ע"ס הגנוזות ומשם שרש מאה ברכות אדניו אסקופה.

ד) והנה כתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, צפנת גימט' כתר, וכן ס"ת טובך אשר צפנת ג"כ כתר, י"ל רומז לב' כתרים דנעשה ונשמע שיתגלו לע"ל כמשארו"ל פ"ט דשבת שעז"ג ושמתח עולם על ראשם כו' ונק' אשר צפנת כי הוא בחי' סתימא דכל סתימין, והרי בחי' זו נק' ג"כ מה רב טובך י"ל ע"ד הנ"ל שע"ס הגנוזות שם דווקא מקום הענוה ובחי' מה כו' ובחי' זו צפנת ליראיך דווקא היינו ג"כ ע"י מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה אשר יראה זו נמשך ג"כ ע"י בחי' מה שיש בנפש כו', ולכן מדה כנגד מדה ע"ז נמשך גילוי מה רב טובך, וכמש"ל סוף אות א' כי מה זה דמה רב טובך הוא לשון ריבוי ועוצם הגדולה שאינו מושג כלל כמו מה פשפשת ומה ידעת הא כולא סתים, וגדולה זו נמשך דווקא במקום הביטול וכענין מי אל כמון כו' לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים דווקא כמו חותם הבולט שנמשך דווקא במקום השקיעה והביטול כו', ועוד יובן מעלת היראה כי הנה האהבה היא שרש לבחי' ועשה טוב היינו לקיום רמ"ח מ"ע שהם נמשכים מבחי' ה"ח וימינו תחבקני, והיראה היא שורש לקיום סוד מרע שהוא קיום מל"ת ור"ס, ומבמ"א ששס"ה ל"ת הן גבוהים ממ"ע כי שס"ה ל"ת נמשכים מבחי' י"ה, וזהו ענין בארץ לא זרועה, כמ"ש

ע"פ שימני כחותם וע"פ אלה פקודי המשכן וא"כ כיון שרש קיום מצות ל"ת הוא היראה ונקרא יראת חטא, שירא מהחטא עצמו ולא מהעונש, א"כ הרי היראה ג"כ שרשה גבוה מהאהבה כמו קיום מצות ל"ת שגבוה מקיום מ"ע, וכן מבואר ממ"ש בעה"ק ח"א פרק כ"ה וז"ל ידוע לחכמי האמת כי חלק התורה הנקרא מצות ל"ת הוזהרנו עליהם שלא לבא בהם כדי להתרחק מצד הטומאה סוד הסיג אשר גברר ויצא לחוץ אשר משם נמשכים כל מיני תאוות ותענוגות בני אדם אשר הם אכן נגף כו', ולפי שהקליפה קודמת לפרי והחושך קדם לאור לנה צריך להקדים היראה מחטוא בצד שהוא הקודם כו' עכ"ל, לכן צ"ל יראת חטא קודם לחכמתו לדחות הקליפה שקדמה לפרי הרי א"כ מגיע יראת חטא למעלה מהאהבה כמו ממש ענין מצות ל"ת, וכן מבואר בביאור ע"פ שימני כחותם שענין הל"ת חותם שוקע אתכפיא ביטול וזהו בחי' יראה ששרשה גבוה מהאהבה כי בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה כו', וזהו ג"כ כענין בחי' מ"ה הנ"ל שהוא הביטול חכמה כח מה כו', ובוה ג"כ יובן פשט הכתוב ועתה מה כו' כ"א ליראה דקאי אדלעיל מיני' שהזכיר להם איך שהכעיסו את המקום ואעפ"כ ועתה כו' והפי' שאע"פ שהכעסתם אותי כו' הרי הוא מוחל לכם ובלבד שתיראו מלפניו כמ"ש הבחי' פ' עקב על פסוק זה, והיינו כמ"ש כי עמך הסליחה למען תורא וכמ"ש בד"ה שובה ישראל הראשון פ"ד, גם בדרוש השני שע"פ שובה ישראל פ"ד, וא"ש לפי הנ"ל כי היראה שרשה גבוה יותר מאד כמו קיום מל"ת עקירת הרצון מהרע שמגיע מאד למעלה כמו התשובה וכמ"ש סד"ה ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם כו', אך עוד זאת כי הנה תכלית הבריאה הוא להיות דירה בתחתונים וזהו הנק' יחוד קובה"ו כמ"ש בד"ה מי אל כמוך ובד"ה שובה ישראל עד פ"ד הנ"ל, ולכן כתיב בסש"ב פמ"א ויחוד זה הוא רצונו האמיתי, והנה עיקר יחוד זה נעשה ע"י היראה כמ"ש בעה"ק ח"א פכ"ד כי העבודה כו' לתקן הכבוד כו' ר"ל מי שיהי' ע"ד ואולם חי אני וימלא כבוד כו') כי הנה הכבוד מתייחד משני צדדין כו' (וז"ס המכפלה כו') ישראל הם כדמיון הפתילה על הכבוד נהורא תיכלא ועי"ז שורה עליו נהורא חיוורא כו', ועיין מענין פתילה בירור שם בן בד"ה כי אתה נרי) והוא אומרו ועתה ישראל כו' ליראה כו' כי אחיזה האור בהפתילה הוא דוקא ע"י שהפתילה נוחה להתאכל בד"ה כי ביום הזה יכפר הראשון וז"ס היראה והביטול וגם עיקר קבלת עומ"ש בחי' מלוכה זהו ענין היראה כו', וז"ס אשה יראת ה' כי המלוכה רוממות והתנשאות הפך האהבה והקירוב כו' וגם כי היראה שורש לשס"ה ל"ת שהם במ' כנודע מענין לעבדה ולשמרה לעבדה ברמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דמלכא ז"א ולשמרה במ' ששם צריך שמירה והיינו ע"י ל"ת ה"ג כו' בזח"א מקץ קצ"ט ובמק"מ שם, וע"י שמירה זו נעשה יתרון האור מן החושך בארץ לא זרועה כו'.

וע' בכד הקמח ערך היראה שכתב מדת היראה נחלקת לשני חלקים האחד יראת הגמול והעונש הב' שתקבל הנפש ענין רוממות הש"י ונפלאותיו כו' ויהי' דבר נמנע לנפש לעבור יראת פי ה', ובעקדה פ' עקב שער צ"ב ב' שיש עוד יראה ממוצעת ביניהם והוא שיביץ וישכיל איך ע"י העבירות נמשך הרע בעצם והמצות ממשיך הטוב ונמצא אין העונש בא ע"ד עונש ונקמה כ"א שנמשך בטבע מהעבירה וכן השכר נמשך בטבע מהמצוה, א"כ הרי יראת עונש והגמול מורכבת מהשגת

רוממות אל איך שע"י קיום מצותיו נמשך ממילא רב טוב הצפון כו' וכן להפך כו' וזהו ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע, שהרע גרועה מהמות היינו רע נק' כל מל"ת אשר שנא ה' כו' וכן הטוב שהם קיום מצותיו ית' עדיף מהחיים שזה סיבה לזה כו', ועיין בלק"ת בד"ה אלה מסעי השני בפ"י יראה הטא, ובאו"ת מהמגיד נ"ע בלקוטי תילים ע"פ ישגבך שם אלקי יעקב דף ד' ע"ב, שיראה נמשך מהבינה ע"י שמבין מהות הדבר ירא להפרד מהדבר עכ"ל, וזהו ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה בישראל שע"י שהם יודעי בינה ממשיכים בחי' לדעת מ"ה כו' כי אם אין בינה אין דעת כו' יודעי בינה לעתים ר"ת יבל עמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה ושם אחיו יובל, ופ"י יודעי בינה לעתים י"ל ע"ד ודבר בעתו וגם להכניס הבינה בכל כ"ח עתים כמדומה כן פ"י באוה"מ, ועמ"ש ע"פ והיה אמונת עתיך חוסן כו' וע"ד עת לעשות לה', גם ע"ד אשריך ארץ כו' ושריך בעת יאכלו דפי' במדרש שקובעים עתים לתורה כו', ועמ"ש מענין יראה סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה בפ"י ויצונו את כל החוקים ליראה את ה', ומ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין שיראה נק' מפתחות החיצוניות ותורה נק' מפתחות הפנימיות ויש יראה אשר התורה נק' אצלה תרעא לדדתא ומש"ע מענין יראה בביאור ע"פ קול דודי שבש"ש בענין ב' בחי' מצה שקדמם חצות שהיא יר"ת ושלאחר חצות שלא הספיק להחמיץ זהו יראה עילאה, ומש"ע מענין ב' בחי' יראה זו בד"ה כי אתה גרי ומענין אם אין יראה אין חכמה אם אין חכמה אין יראה בלק"ת גבי שבועות בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי כו' ע"ש ושם ג"כ נת' ענין יראה עילאה הנמשך ע"י החכמה דהיינו ע"י התורה ונמשך מבחי' מזלייהו דחזי כו' אכן שואל מעמך כ"א ליראה היינו יר"ת כו'.

איתא בילקוט בתהילים ע"פ אחת שאלתי מאת ה' וגומר, אמר הקב"ה לדוד אתה אמרת שאלה אחת ואתה מבקש שאלות הרבה שבת י בבית ה' ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו וגומר, והשיבו דוד ממך למדתי בתחלה אמרת ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך כ"א ליראה, ואח"כ פתחת להם מצות הרבה שנא' ללכת בכל דרכיו כו', ואמר הרב המגיד ז"ל נ"ע הטעם שבאמת שאל דבר אחד לבד והדברים הנוספים מסתעפים מזה הדבר שמוכרחים להיות ממילא בהיות זה הדבר כו' ולא הוצרך לבקש רק דבר אחד, וממילא באים עם זה השאר דברים, וצריך ביאור לדבריו שלזה לא ה"י צריך דוד ללמוד מה' שהרי באמת לא שאל רק שאלה אחת גם צ"ל עצם ענין ההתחברות של שאלה זו דוד דאחת שאלתי אל פסוק ועתה ישראל כו', הנה פ"י ועתה היינו ימי שנותינו בעוה"ז בומן שהגשמה מלובשת בחומר גופני שית אלפי שני דהוי עלמא אזי נק' ישראל ועז"נ ויקרא לו אל אלקי ישראל לא יקרא עוד שמך יעקב כ"א ישראל יהי' שמך, אבל לע"ל לא יקרא ישראל כ"א בשם אשר פי ה' יקבנו (ונראה דהוא ע"ד מארוז"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש וכיון שיאמרו לפניהם קדוש דפי' קדש ויינו מה

שהוא מובדל ומרומם מגדר ההשתלשלות הוא בחי' סוכ"ע שאין שייך שם מעלה ומטה לכן בחי' זו הוא ג"כ למעלה מבחי' ישראל כי ישראל פי' לי ראש וכשיש בחי' ראש ורגל זהו בחי' מעלה ומטה וזהו מצד בחי' ממכ"ע שהוא בחי' ציור אדם כו', אבל בחי' סוכ"ע הוא כי לא אדם הוא, וזהו"ע קדוש ומובדל כו', וכיון שצדיקים יתעלו בבהי' זו שיאמרו לפניהם קדוש א"כ יהיו הם ג"כ בבחי' זו כו', או י"ל עדמ"ש במ"א ע"פ תורה צוה לנו משה מורשה כו' ויהי בישראל מלך שבחי' ישורוק ל' שיר שהוא דבר עגול כענין יוצאין בשיר שבמשנה והוא בחי' גילוי סוכ"ע, וגם ענין שיר זה הוא רננא דאורייתא טעמי תורה אשר בחי' טעמים גבוהים מאותיות תגין נקודות כו', וגילוי זה בישראל יהי' לעתיד לבא והיינו ע"י הבירורים עכשיו באתכפייה ואתהפכא שוהו בחי' יעקב וישראל, כי יעקב הוא בחי' אתכפייה וישראל הוא בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כי שרית כו', וזהו ועתה ישראל כו' שכל זה שייך עכשיו בזמן התלבשות הנשמה בגוף אכן לעיל יהי' גילוי בחי' טעמי תורה ושירו של הקב"ה שעשוע המלך בעצמותו וזהו בחי' ישורון שנק' ע"ש השיר ותענוג הנ"ל והנו"ן פשוטה מרמו שיהי' נמשך גילוי זה למטה בכל נשמות ישראל עד גם בנשמות דעשייה או י"ל עדמ"ש במ"א שלעיל יהי' גילוי נשמות חדשות מבחי' סוכ"ע ממש עמ"ש ע"פ ואכלתם אכול וע"פ כאשר השמים החדשים כו', ולכן נשמות אלו כיון שהם למעלה מהשבירה והתיקון ע"כ הם למעלה מבחי' ישראל כי ישראל הוא מבחי' כי שרית עם אלקים שהוא בחי' הבירורין כידוע, וכמ"ש לקמן בענין ישראל לשון שר שהוא להיות השתורות על נה"ב כו').

ב) דהנה ישראל הוא לי ראש וגם שר אל, והענין דהנה כתי' אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ וכתתי' ואנכי ה' אלקיכם מארץ מצרים היינו שע"י יציאת מצרים נק' הוי' אלקיך, וצ"ל איך הוא הוי' אלקיך דלכאורה ה' לבדו הוא והאדם נפרד לילך לעניני עוה"ז איש לבצעו כו', אך הנה כתי' בדבר ה' שמים נעשו כי אף שאין לו דמות הגוף ואינו גוף דיברה תורה כלשון בני אדם דהיינו כמו למשל באדם התחתון הדיבור נמשך מן המחשבה המוח' מן השכל והשכל שהוא בחי' חכמה נמשך מן הרצון (כי בחי' משכיל שהוא מקור החכמה הוא למעלה מן השכל, והוא מתאחד עם הרצון שהוא ג"כ למעלה מהחכמה וכנודע ליו"ח) וזהו"ע הנזכר בלק"ת ע"פ אז ראה ויטפרה הכינה וגם חקרה ואח"כ ויאמר לאדם שהם ד' בחי' זהו ג"כ פי' ומספר את רובע ישראל דמבואר הפי' במ"א דהיינו שיש בישראל ד' מדריגות והיינו הרצון שלמעלה מהחכמה ובחי' השכל ובחי' מחשבה ודיבור נחשבים מדריגה אחת להיותם בחי' חומר וצורה שאותיות שבמח' הן כמו אותיות הדיבור אלא שהמח' הוא בהעלם הדיבור הוא גילוי ההעלם כו', ובחי' מעשה זהו מדריגה ד', וכן יובן עד"מ בישראל דלעילא שהוא בחי' אדם שעל הכסא יש ג"כ ד' בחי' הנ"ל רצה"ע וחכמה כו' דהיינו מ"ש בראשית ברא ות"י בחוכמתא ות"א בקדמין ושניהם אמת כי הנה עד"מ הדיבור נמשך מהחכמה, וכן ת"י בחוכמתא כי התהוות הבריאה יש מאין שהוא בדבר ה' הרי שורש הדיבור נמשך מן החכמה, אך באמת כדי להיות התהוות החכמה מא"ס ב"ה שהרי כולם בחכ' עשית כתיב שהחכמה נחשבת כעשי' גופניות, אלא שהתהוותה הוא ע"י צמצום מבחי' רצון אותיות צנור שנמשך צינור

והמשכה שיהי' התהוות החכמה וכמ"ש והחכ' מאין תמצא, וזהו בקדמין ברא הוא בחי' רצה"ע כו' שנמשך להיות התהוות החכמה ואח"כ מחכמה נמשך למח' ודיבור ובדבר ה' שמים נעשו כו', וזהו ברוך שאמר והי' העולם ברוך אומר ועושה שאמר משמע ע"י מאמר א' הוא מאמר דבראשית בחוכמתא ברא בקדמין ברא שמשם מקור ושרש ההתהוות שכשעלה ברצונו והכמתו להיות ההתהוות על ידי זה נתהווה שורש מציאותם ונפרטו על ידי ט' מאמדות יהי אור יהי רקיע כו', וזהו אומר ועושה כו' ואחר כך ברוך עושה בראשית שגם בראשית בחוכמתא נמי מאמר הוא להיות שהחכמה נמשך גם כן על ידי צמצום יש מאין כנ"ל, וזהו המחדש בכל יום מעשה בראשית שבכל יום מתחדש בחי' התהוות החכמה מאמר דבראשית ומקורו בחי' בקדמין כנ"ל, וזהו עושה בראשית עושה לשון הוה ומהחכמה נמשך בבחי' דיבור דרך פרט כל מאמר השייך לכל יום ביום א' מאמר יהי אור ביום ב' יהי רקיע כו', וזהו"ע שבת בראשית ששבת הוא בחי' בראשית הוא בחי' חכמה כי בשבת אין העולם מקבלים חיות ע"י הדיבור דהכתיב כי בו שבת כו', והיינו מבחי' דיבור אלא שמקבלים מן החכמה עצמה כו', והנה לכך יש נוסחאות בברכת יוצר בשבת אין אומרים מה רבו מעשיך כו' לפי שבשבת אין ההתלבשות בבחי' דיבור ומעשה, אבל באמת הנוסחא האמיתית לומר גם בשבת מה רבו מעשיך כי גם בחי' חכמה הוא בחי' עשי' לגבי הקב"ה כנ"ל.

ג) והנה להיות כי הוא צמצום גדול להיות התהוות בחינת חכמה שנחשב לעשייה ממש, שזהו פירוש ברוך עושה בראשית והוא מקור התחדשות מאין ליש (שזהו גם כן פירוש ברוך שאמר והי' העולם דהיינו המשכת מאמר א' הכולל כל המאמרות והוא מאמר דבראשית שהוא בחי' חכמה, אך זהו לפי' בקדמין ברא, אבל לפי' בחוכמתא ברא א"כ מחכ' נמשך המאמר א' דבראשית וא"כ הוא כללות בחי' הדיבור עלמא דאתגליא או בחי' מחשבה מקור הדיבור), ולכך צריך לעורר בכל יום שיהי' רצון ה' לצמצם עצמו כ"כ עד שיתהווה בחי' חכמה ובתחלת הבריאה היה צמצום זה מעצמו כי הפך חסד הוא ועכשיו צ"ל אתעדל"ת לעורר זה, ואתעדל"ת לבחי' זו הוא למטה ג"כ הוא ע"י בחי' ומדריגת הרצון שיש באדם שהוא למעלה מהשכל אשר זה עיקר בחי' רובע ישראל כי הגם דפי' רובע היינו ארבעה מדריגות הנ"ל מ"מ פי' רובע ג"כ לשון רביעית כי בחי' רביעית זו שהוא הרצון שלמעלה גם ממדריגת השכל זהו עיקר בחי' ומדריגת ישראל כי הנה השכל גשתלשל עד שנמצא בחי' חכמה ושכל גם בנפש עכומ"ז והוא מחכמה דקליפה כו' אבל בחי' הנה"א מלבד שהוא מחכ' דקדושה אמנם עור יש בה בחי' שלמעלה לגמרי מהחכמה כי הנה אלקות הוא למעלה משכל וחכמה כי הוא עושה שכל כמו שעושה עשי' כנ"ל, ואין שייך לפניו ית' כלל חכמה וחסד כמאמר לאו דאית לך צדק ידיעא כו', ולאו מכא"מ כלל ובחי' זו הוא הרצ"ע שיש בנפש אלקית שהוא למעלה מהחכמה והוא בחי' הרביעית שיש בישראל שבחי' זו לא נמצאת רק בנה"א ולכן נק' ישראל שר אל לשון מושל ושליט כמו עד"מ הרצון שליט על כל האברים כי ברצונו יכול לתת אבריו לאש או למים קרים היפך טבעם, והם בטלים לגבי הרצון וכן אם יכווה רגלו מושיטה בחום גדול לרפואה אעפ"י שזה כואב גדול לרגלו כו', כן

רצון הנ"ל שבנה"א גדול ורב כוחו להיות מושל ושליט על כל כחות הנפש, וכמ"ש בתניא בפ"י כי קרוב אליך הדבר מאד כו' ע"ש, דבחי' רצון זה אעפ"י שגבוה יותר מ"מ בנקל להגיע אליו יותר מבחי' אהבה הנמשכת מהשכל והיינו מטעם הנ"ל מפני שבחי' זו שהוא למעלה מהשכל ישנה בכ"א אף מי שאין לו שכל כ"כ כו'. ומזה יובן ענין מה ה' אלקיך שואל מעמך דמשמע כאלו מילתא זוטרתא היא כו' אף שבחי' רצון זה שרשו גבוה מאד שהוא בחי' הרביעית שלמעלה מג' מדריגות שכל ומחדומ"ע, אלא מ"מ מפני שהוא קרוב מאד לכן נאמר מה כו' שואל מעמך כו'.

ד) והנה עיקר בחינת גילוי רצון הנ"ל הוא בביטול רצונות הזרות מעניני עוה"ז להיות עוזב תאוותו ורצונו ולבטל רצונו מפני רצונו ית', וכן בבחי' מחדומ"ע ראי' ושמיעה כו' הן בסומ"ר להיות עוצם עיניו מראות כו' וכן במח' והן בועשה טוב להיות ביטול רצונו מכל וכל רק לה' לבדו ועי"ז שמכטל א"ע ורצונו מפני רצה"ע ב"ה עי"ז מעורר ג"כ אתעדל"ע עי"ז שיהי' ג"כ א"ס ב"ה מה שלגדולתו אין חקר ולא שייך לפניו ית' לא חכמה ולא מדות וכו', שיניח ג"כ כביכול אורו הבלתי גבול על הצד, ויצמצם א"ע בכדי להאיר ממנו בחי' רצון להתהוות בחי' חכמה, והוא בחי' המשכת יו"ד של שם הוי' ב"ה, והוא בחי' נקודא בהיכלי' בחי' נקודה א' מאיר עי"ז נמשך ונתהווה בחי' חכמה דהיינו בחי' נקודה הוא סוף כל ובחי' אחרונה מהאור כו', מזה נמשך ונתהווה בחי' ח"ע וזהו"ע עושה בראשית כנ"ל וכ"ז נמשך ע"י אתעדל"ת בביטול רצון הנ"ל, וזהו פי' ישראל שר אל, פי' אל הוא בחי' חסד כמ"ש חסד אל כל היום, והנה בתחלת בריאת העולמות היה ההתהוות ע"י כי חפץ חסד הוא מעצמו ועכשיו אתעדל"ת לעורר חסד זה הוא ע"י בחי' הרצון שבאדם שנק' שר ששולט ומושל על כל כחות הנפש, וזהו שר אל שע"ז ממשיך מלמעלה להיות השתוררות נחי' חסד על העולם, וכמ"ש וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו, וזהו ועתה בזמן שהנשמה מלובשת בגוף, והנה נק' ישראל שר אל ע"י רעו"ד בכל נפשך מס"ג בטל רצונך כו' מי לי בשמים כו' אפי' געה"ע עדן חכמה ולמעלה כו' הכל זיו השכינה ואינו חפץ רק עצמותו.

ה) מה ה' אלקיך שואל מעמך, דהיינו מה שהוי' אלקיך זה שואל שיהי' מעמך כי בל"ז ג"כ הוי' אלקיך, גלו לאדום שכינה עמהם, רק ששואל שיהי' מעמך ע"י אתעדל"ת הנ"ל, וזהו א"ת מה אלא מאה דהיינו מאה ברכות שתיקנו לומר בכל יום, וענין ברכה הוא לשון המשכה והתגלות שיהי' הוי' אלקיך ממש, כי יש ברכה והודאה תודאה הוא מרחוק עדיין כי גם כו' אפום מחתרת'י רחמנא קריא נמצא מאמין בה' והוא מחמת ישראל מאמינים בני מאמינים ועכ"ז הוא נפרד בתכלית מיחודו ית' כשעובר רצונו ית', אבל בקשת הברכה שיהי' הוי' אלקינו ממש בבחי' גילוי להיות בטל אליו, וכ"ז ע"י אתעדל"ת בבחי' ביטול רצון, וזהו פי' א"ת מה אלא מאה שהמשכת המאה ברכות הוא ע"י מה דהיינו בחי' ביטול ונחנו מ"ה, וזהו פי' הברכה בא"י אלקינו שיהי' הוי' בבחי' גילוי בנו להבטל אליו עד שיהי' נק' אלקינו ע"ד אלקי אברהם שנק' כן לפי שאברהם הי' בטל בבחי' מרכבה כו' ואח"כ מלך העולם להיות התגלות בחי'

דבר ה' רק שמקדם צ"ל הוי' אלקינו ואח"כ מלך העולם שכשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל, והענין שכמו עד"מ באדם א"א להיות בחי' זיבור בלתי שיהי' תחלה במחשבה כך הנה נש"י עבמ"ח ולכן כדי שיהי' התגלות מלך העולם שהוא בחי' דבר ה' צריך תחלה להיות ההמשכה בנש"י שמבחי' מח' עילאה וזהו בא"י אלקינו ואח"כ מלך העולם כו', והנה עיקר ההמשכה מלמעלה ע"י ביטול רצון הנ"ל שעיי"ן גורם ההמשכה מרצה"ע מקור ההתהוות להיות גילוי בחי' יו"ד דשם הוי' וזהו מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את הוי', דהנה יש ב' בחי' יראה הא' מ"ש יראו מה' כל הארץ והוא בחי' יראה תתאה שהוא דבר נפרד בפ"ע רק שירא מה' יראת העונש, ולכן נאמר מה' שהוא בחי' ריחוק ולכן נאמר בכאן כל הארץ כי מי לא ייראך כתיב והיינו יראה הנ"ל, אבל יראה ב' הוא כמ"ש ליראה את ה', היינו שהוא יראת הרוממות שהוא בבחי' ביטול לשם הוי', ולכן נק' את הוי' כמו את בשרו את הטפל לבשרו שהוא טפל ובטל לשם הוי' וע"כ נאמר יראו את ה' כל קדושי כו', דהיינו ע"י שקדשנו במצותיו כו', ועז"נ כאן מה ה' אלקיך שואל מעמך שיהי' בבחי' מ"ה וביטול רצון והו"ע ליראה את ה' שיהי' היראה בבחי' את וביטול לשם הוי' וע"י ביטול רצון זה ממשיך מלמעלה ג"כ הרצ"ע להיות הגילוי יו"ד דשם הוי', והנה ממילא יהי' אח"כ ג"כ בבחי' ולאחכה את הוי' אלקיך ולעבוד את ה' פי' לאחבה הוא בחי' הרצון שנמשך מההתבוננות שיהי' רצונו וחפצו באמת לה' (וכמו שע"י בחי' אתכפייא מה שמבטל רצון זר בע"כ יבא אח"כ ממילא לבחי' אתהפכא חשולי"נ וכמ"ש בתו"א פ' ויקהל ע"פ קחו מאתכם תרומה לה' אך כאן הכוונה בע"א דר"ל שע"י בחי' מ"ה שהוא הרצון והביטול למעלה מהשכל המושג עיי"ן והחכמה תחי' בעליה פי' חכמה כח מ"ה ובחי' ביטול הנ"ל תחי' בעליה שיהי' חיות בההתבוננות והו"ע נקרא בהיכלי' שאם אין נקודה שהוא ביטול הנ"ל אין היכל שהוא ההתבוננות וכמ"ש במ"א ע"פ ראה אנכי כו') ולעבוד את ה' היינו עבודה צורך גבוה שעיי"ן? גמשך להיות הוי' אלקיך, וכמ"ש במ"א ע"פ ועשיתם אתם ועפ"י מארז"ל לא זו מחבבה עד שקראה אמי, שנשמות ישראל ממשכיכם להיות המשכת בחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם ע"י רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דמלכא כו'.

ו) והנה מזה יובן דרך כלל שייכות פסוק אחת שאלתי מאת ה' לפסוק ועתה ישראל כו', כי פירוש אחת שאלתי מאת ה' הוא גם כן ענין ליראה את הוי' שיהי' בבחי' טפל ובטל לשם הוי' והיינו ג"כ ענין אחת שאלתי מאת ה' מאת דוקא שיהי' בבחי' את הוי' טפל ובטל לשם הוי' כנ"ל, ופי' אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' יובן בהקדים הטעם למה אומרים מזמור זה בר"ח אלול להיות כי בר"ח אלול מאירים יגמדה"ר שהם אורות עליונים וזהו לדוד ה' אורי וישעי, אורי היינו המשכת אור פנימי, וישעי היינו המשכת אור מקיף, הנה נודע שלהיות המשכת האור מלמעלה הוא דוקא כשיש כלי למטה במה שיתאחו האור, וכמ"ש בת"א במגלת אסתר בפסוק וקבל הייחודים עיני שם, ולכן איתא על פסוק הרועה בשושנים אל תקרי שושנים אלא שושנים ששונים בהלכות, כי שושנים היינו י"ג מדות הרחמים תליסר עלין דסחרין לשושנה, והכלי לאורות אלו הוא הלכות התורה, וזהו מכוון לשבתך פעלת הוי', וזהו ענין שבתי בבית ה' בית

ה' הם בחינת כלים, וכנודע מענין שתי אבנים בונות שתי בתים שהן אותיות התורה שנק' אבנים שמהם נעשו בתים וכלים לגילוי אר"ס ב"ה, ואורייתא היכלא עילאה דקוב"ה וזהו ענין מארז"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת, כי קיום האור הוא ע"י ריבוי הכלים דווקא שהוא בחי' המעשה, וכמ"ש ג"כ ע"פ והארץ הדום רגלי כו' ולכן ע"י ריבוי הכלים של עסק התורה וקיום המצות בכל יום גורם עי"ז שיהי' קיום המשכת האור והיינו שחכמתו מתקיימת כו', ועוד זאת שע"י יומשכו ג"כ המקיפים, וזהו"ע לחזות בנועם הוי' והוא בחי' אהבה בתענוגים שלמעלה מהשכל כו', והנה יש ג"כ ב' מיני מקיפים כו', הא' מקיף הקרוב וכמו הלבוש עד"מ הב' מקיף היותר עליון וזהו ענין ולבקר בהיכלו כי יצפנני בסוכה שמקיף מלמעלה יותר, שב' המקיפים הנ"ל יומשך הכל ע"י הכנת הכלים כו', וזהו שאמר דוד ממך למדתי כו', בהיות כי ליראה את ה' שהוא ביטול רצון הוא כלל ושאר הבקשות יבואו עי"ז ממילא וזהו מה ה' אלקיך כו' כ"א ליראה כו', ואח"כ פתחת עליהם מצות הרבה, והוא משום שע"י ביטול רצון שהוא בחי' ביטול שלמעלה מן השכל עי"ז יוכל לבוא ממילא לשאר המדרגות שהן ללכת בכל דרכיו ולאהבה כו' וא"כ הוא שאלה אחת, ומ"מ נכללים בה הרבה שאלות, והוא ע"ד שארז"ל בא חבקוק והעמידן על אחת צדיק באמונתו יחיה, דהפי' שע"י יבואו לקיום המצות כו', והוא כמו עד"מ בחי' ההיולי שהוא מקור וכולל כל הבחי' פרטי' שיהיו נמשכים אח"כ מההעלם אג הגילוי כו', וכמו"כ ממך למדתי ושאלתי שאלה אחת שע"י ממילא יבואו ג"כ בחי' הרבה, והו"ע בקשת שבתי בבית ה' כל ימי חיי שהו"ע ריבוי הכלים דתורו ומצות שע"י ממילא יומשכו ג"כ כל אורות פנימים ואורות מקיפים שלמעלה כו' וזהו ממך למדתי ששאלת ממני בחי' היותר עליון שבנפש והוא בחי' הרצון שלמעלה מהשכל כו' ואני אשאל ממך היותר תחתון שבבחי' עליונות שהו"ע ריבוי הכלים כו' כי נעוץ תחב"ס.

ביאור על הנ"ל.

לבאר שרש הדברים, הנה פי' מה ה' אלקיך שואל מעמך היינו ששואל מעמך בחי' מה, והו"ע שאלה אחת שע"י יבואו ממילא שאר הפרטים, והענין כי יש מ"ה ובין וידוע ששם מ"ה הוא שרשו ממצחא דא"ק שלא נפל בשבה"כ ושם בין נפל בשבה"כ ומתברר ע"י שם מ"ה וא"כ מאחר ששם בין צריך להתברר ע"כ צ"ל דשייך בו תערובות טו"ר דהיינו מה שיש בו בחי' שכנגד הביטול שהוא הסתעפות היש כו' אבל שם מ"ה הוא ביטול אמיתי ולכן הוא המברר את שם בין ואז מתאחד ממש עם שם בין כנודע שבכל ספירה יש מ"ה ובין ה' ספי' שבה מ"ה וה' ספי' מבין, והנה כמו"כ בנשמות האדם יש בחי' מ"ה ובין ועיקר בחי' מ"ה הוא הביטול שלמעלה מההשגה כי הרי השכל נק' עה"ד טו"ר, שכמו שיש דעת דקדושה כך יש לעומ"ו כו' משא"כ בחי' מה הוא שאין לו לעומ"ו

והוא ביטול שלמעלה מהשכל המושג ועו"ג מה ה' אלקיך שואל מעמך, וע"י ביטול זה מברר אח"כ שם ב"ן ויש בביטול זה הרבה בחי' היינו ביטול רצונות זרות וביטול במחדו"מ וכל פרטים אלו יתבררו ממילא ע"י שם מ"ה א"כ נמצא דשאלה זו דבחי' מ"ה שהוא המברר כוללת ממילא שארי הפרטים המתבררים דשם ב"ן שכשיהיו בו בחי' זו המברר הרי בודאי יתבררו הדברים שצריכים בירור בו וע"י כו', ולכן נאמר ע"ז ועתה ישראל פי' שר אל, כי הנה כתיב חסד אל כל היום הוא בחי' החסד שנמשך מהחכמה והוא ענף החכמה, ולמטה הוא האהבה שנמשכה מהשכל, אמנם בחי' ביטול דמ"ה דחכ' נק' שר אל זהו"ע רובע ישראל הבחי' הרביעית שבישראל כמ"ש במ"א, ועו"ג כי שרית עם אלקים ועם אנשים שהוא המברר היש הנמשך משם אלקים כו', וגיתן בו השתררות זו שיוכל לברר היש ולכובשו ולהכניעו כו', וענין א"ת מה אלא מאה היינו שע"י בחי' מ"ה הנ"ל נבררים ע"ס דב"ן שכ"א כלול מעשר וזהו"ע מאה ברכות כי ברוך הוא יסו"א שהוא בחי' שם מ"ה שיהי' נמשך ומתגלה לברר כל ע"ס דב"ן שיהי' ביטול היש בכל ע"ס שבנפש בשכל ומדות במחדו"מ ראי' שמיעה ריח כו', וכנודע דשרש שם ב"ן מהכלים דא"ק שהן בחי' ראי' שמיעה כו', לכן ע"י בירור וביטול רצון בבחי' ראי' ושמיעה להיות עוצם עיני מראות ברע כו', וכן בשמיעה כו' עי"ז * גורם כמו"כ הבירור למעלה עד רום המעלות כו' וכ"ז הוא ע"י שם מ"ה דמצחא כו' וע"ז אמר דוד ג"כ ממך למדתי ששאל שבתי בבית ה' שע"ז ממילא יומשך לחזות בנועם ה', והענין לפי שבחי' כלים הוא בחי' נה"י הוא היפך טבע האור רחב"ד וחג"ת שטבע האור להיות מסתלק למעלה כמ"ש אש אוכלה הוא, אך בהתהוות הכלים ע"י מטי ולא מטי אז נתהווה ענין ההפכי והוא הירידה וההמשכה בחי' נה"י, וזהו בחי' הכלים ע"י הכלים אזי נאחו בהן האור ואינו מסתלק כמו שהאש נאחו כפתילה ואינו מסתלק עם שהוא היפך טבעו כו', (וי"ל משום דנעוץ תחב"ס ששרש הכלים למעלה מאד, ע"כ עי"ז האור מתאחו בו ואינו מסתלק וכמו שהאדם מקבל חיות מהמאכל אף שהמאכל למטה ממנו, וזהו לפי שמ"מ בשרשו גבוה יותר כו', וכה"ג נת' בסידור בדרוש שאחר עלינו לשבח ד"ה ביאור למ"ש בלק"ת * פנ"ג ע"ש), וזהו שע"י שבתי בבית ה' שהם הכלים דתומ"צ עי"ז יומשכו ממילא האורות עליונים, והנה איתא בכהאריו"ל שיש ה' אורות פנימי' וה' אורות מקיפים אך בעולמות לא נתגלה רק ג' פנימים שהם גר"ג וב' מקיפים שהם חי' יחידה וכאן מנה ה' מקיפים הא' לחזות בנועם ה' בחי' בינה התגלות עתיק בנינה לבקר בהיכלו היכלות דאבא כי יצפנני בסוכה כי הסכך גבוה מההיכל בזה שמלא נקבים דקים והכוכבים מאירים, וגם שצ"ל מדברים שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה, אח"כ בסתר אהלו בצור כו' וכללות ענין ה' מקיפים היינו מקיפים דשכל ומדות מחדו"מ שבכל אחד מהן צ"ל או"פ ואו"מ כו' והכל נמשך ע"י הכלים כו', ועפי"ז נראה דיתורץ ג"כ הקושיא דלעיל דא"כ הוא באמת שאלה אחת, אך כי באמת למעלה שם הוא יחוד הכלים והאורות בתכלית עקודים בכלי אחד משא"כ למטה אעפ"י שמושיג האותיות יוכל להיות

עי"ז : בכתי' ב' : אוי.

בלק"ת : בסידור שם : בלק"א.

שלא ישיג יותר, וא"כ למטה זה שביקש כל הה' מקיפים הוא שאלת הרבה, בשגם כי אפי' בעולמות עליונים לא נתגלה רק ב' מקיפים אלא שמצד שרשן למעלה בעקודים הוא שאלה אחת שע"י הכלים מתגלים כל האורות הנ"ל ולכן אמר ממך למדתי שאמרת מה כו', שואל מעמך כו' שהוא בחי' שם מ"ה וביטול שלמעלה מהשכל המושג והרי מ"מ לא די בזה בלבד כי כמו שאם אין נקודה אין היכל כנ"ל כי והחכ' תחיה בעליה כך להיפוך אם אין היכל אין נקודה אלא עכצ"ל דמ"מ עי"ז בנקל להגיע לכל הבחי' כי הוא עיקר המברר ולכן אמרת מ"ה כו' כאלו הוא שאלה אחת ע"כ ממך למדתי כו'.

הנה פי' ועתה ישראל, הנה ישראל זוטא הוא בחי' ז"א וישראל סבא הוא בחי' נו"ה דאבא שהו בחי' החכ' שנעשית מקור להשתלשלות העולמות כמ"ש בתו"א ע"פ ואלה שמות ע"ש בסוף הדרוש כו' ויעקב הוא המשכה מבחי' ישראל סבא הנ"ל שמתלבש במו"ד כו', וכ"ז הוא לברר בירורים כי יעקב מתלבש בבי"ע לברר בירורים ומה שנברר עולה בבחי' מ"נ, וזהו"ע אתכפיא ואח"כ נעשה בירור דמ"ד ע"י בחי' ישראל כו' והוא בחי' אתהפכא כו', אכן עצמות ח"ע פנימיות אבא פנימי ע"י זהו למעלה מבחי' יש"ס, והוא בחי' תענוג עליון שלמעלה משבה"כ והתיקון וזהו"ע ישורון שיר הוא דבר עגול וכן הניגון כמו עיגול כשבא לסיים הניגון חוזר ומתחיל מבלי שימצא בו ראש וסוף כו', וזהו"ע טעמי תורה טעמים בחי' תענוג כו', וזהו בישורון מלך גילוי מל' דא"ס, והיינו בהתאסף כו' אחר כלות הבירורים ויתאספו ויתלקטו הניצוצים לאחד אחד להיות יחד שבטי כו', אז יתגלה בחי' הנ"ל וזהו ג"כ ענין נשמות חדשות שהוא מבחי' סוכ"ע שלמעלה מן הקו"ח כמ"ש במ"א, והקו שייך בו ראש וסוף, וזהו עתידים צדיקים ראש, אבל בחי' סוכ"ע שלמעלה מהקו לא שייך בו ראש וסוף, וזהו עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש ופי' כמ"ש קדש ישראל שהוא קדוש ומרומם אפי' מבחי' ישראל דלעילא מטעם הנ"ל והנה פי' ורובע ישראל שבישראל יש ד' מדריגות כי בעובדי כוכבים יש בחי' שכל ומחשבה ודיבור ומעשה שהן ג' מדריגות והשתלשלות מעשר ספירות דסטרא אחרא ובישראל יש בחינות הנ"ל מעשר ספירות דקדרשה, אבל עוד יש בחינה רביעית שלמעלה מעלה מבחי' ג' מדריגות הנ"ל והוא בחי' הרצון שלמעלה מהחכ' והיינו בחי' כתר כי גם בז"א הרי יש בחי' כתר דז"א ששרשו באמת מכתר דא"א כגודע ולכן נק' ישראל שר אל כי הרצון מושל על כל כחות הע"ס שהרי כולן מסתעפים ונמשכים ממנו והוא כוללם ומקור, וכמ"ש בביאור הזהר פ' שמות בדה' תשורי מראש כו' דא הוא גרון כו' ע"ש.

ופי' אז ראה כו', לכאורה יש כאן ד' מדריגות לבד בחי' ויאמר לאדם שהוא בחי' דיבור ובלק"ת ר"פ בראשית (ד"ה למה התחילה התורה) פי' ד' מדריגות הם מח' הרהור דיבור מעשה אח"כ ויאמר לאדם וצ"ל דבחי' מעשה שלמעלה נעשה מקור החכ' למטה וזהו ויאמר כו', וכענין מל' שבעולם העליון נעשה כתר לעולם שלמטה כמ"ש מזה בביאור דפ' חוקת התורה, אמנם עוי"ל לפי' רבינו אז ראה היינו בחי' רצה"ע כי אז היינו מקדמת דנא בענין אז ע"פ נכון כסאך מאז כו', וכמבואר בזהר פ' בשלח דג"ד ע"א דפי' אז הוא כד אתנהיר

נהירו דעתיקא, ופי' אז ראה י"ל דהיינו הארת הכתר שנק' או בחכ' שהוא בחי' ראייה וכהאי גוונא פירש רבינו בד"ה יונתי בענין הראיני שהוא שיומשך הארת הכתר בחכמה שהוא בחינת ראייה ואם כן יש לומר שהוא ענין אבא יונק ממזל הח' ונוצר ואפשר גם זה ניכלל בפירוש או שהוא גימטריא שמונה, אי נמי יש לומר כי אז פי' שהאלף הוא נהירו דעתיקא המאיר ומתגלה בתיקון הו' שהוא בחי' הארת פנים דא"א, וכשמתגלה הארת פנים הנ"ל זהו אז ראה כו', ועכ"פ אז ראה זהו בחי' הרצה"ע שהוא כתר אח"כ בחי' ויספרה זהו עד"מ בחי' השכל כי הנה חב"ד נק' סופר ספר וסיפור כי בינה נק' ספר שבה יש בחי' אותיות השכל, וכמו שכותב בדיו ע"ג הגייל שזה נק' ספר ומקור המשכה זו הוא מחכ' הנק' סופר כמו שהסופר כותב על הספר כו', והדעת שנק' סיפור אם זה קאי על דעת המווג חו"ב צ"ל דהפי' שנק' סיפור לפי שמחבר ומווג חו"ב שהם בחי' סופר וספר ואם זה קאי על ד"ת שהוא המחבר וממשיך התפשטות הבינה במדות י"ל דמה"ט נק' ג"כ סיפור שהוא הסיפור והמשכת השכל ואותיותיו לבחי' המדות המקבלים מהשכל, ועכ"פ כללות ג' בחי' חב"ד שהן סופר וספר וסיפור זהו"ע ויספרה, הוא נחשב מדריגה א' מן ד' מדריגות הנ"ל דרובע ישראל כי הוא בחי' השכל שזהו בחי' א' אלא שהשכל מתחלק לג' בחי' אל חב"ד, ומ"מ הכל בחי' שכל הכינה הוא בחי' מחשבה וגם חקרה הוא בחי' הרהור וכמ"ש בלקו"ת שמחלק בין הרהור למחשבה כי מחשבה זהו כשחושב הענין והרהור זהו שמהרהר מה שידבר ממש, ונק' מח' תתאה והוא מקור הדיבור אח"כ ויאמר לאדם היינו אמירה דיבור ממש ומ"מ כל ג' בחי' אלו מח' הרהור ודיבור הם ג"כ נחשבים מדריגה אחת שהרי הכל רק בחי' אותיות וכמש"ל דמו"ד נחשבים בחי' א', וכמו"כ הרהור כו', ומעשה הוא בחי' הרביעית, וזהו"ע ד' מדריגות דרובע ישראל. והנה פירוש ישראל שר אל הוא כמ"ש במ"א דצדקות פרונו בישראל כי אל היינו נהירו דחכמתא שמאיר בז"א, וזהו כי בז"א יש שלשים כלים שהם נגד עשר ספירות ובכל א' בחי' פנימי' תיכוני' חיצוני' וזהו הלמ"ד, וגם נקרא ל' כי עצם התהוות ז"א הוא כי בחי' נצח הוד יסוד שזהו ענין עיבורו בבטן אמו תלת גו תלת וכ"א כלול מ' זהו בחי' למ"ד, וענין א' הוא הארת החכ' במדות הנ"ל כי אלף ע"ד אאלפך חכמה ל' לימוד וזהו וכל בניך לימודי הוי' דקאי על נה"י שנקרא לימודי הוי' והיינו פי' אל דישראל, אמנם מצד בחי' רצה"ע שיש בהנשמה נק' שר אל שהוא שולט ומושל על החכ' והמדות כנ"ל ועי"ז ממשיך מלמעלה גילוי רצה"ע להיות מקור לבחי' חכמה שזהו בחי' חסד אל כו'.

פי' מאה ברכות, כתי' ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א כו' א"ת מ"ה אלא מאה אלו מאה ברכות, וצ"ל מאחר שהם מאה ברכות דוקא איך יורמו זה בתיבת מ"ה בפשט הכתוב, הנה הברכה יש בה נוכח ונסתר בא"י לשון נוכח אקבו' לשון נסתר והיינו ב' המשכות ממכ"ע וסוכ"ע כי אתה לנוכח הוא בחי' ממכ"ע שנק' עלמא דאתגליא ואתה מחי' את כולם, והיינו כ"ב אותיות מא' עד תיו וה' מוצאות כו', ויש אותיות הדיבור ואותיות המחשבה, ואיתא בזהר דהתהוות העולמות ממח' א', והרי מובן ביטול המחשבה שהוא מקור חיות העולמות לגבי כללות כח המח' עד"מ, וזהו"ע הבקשה ברוך אתה כו' פי' שיומשך הגילוי מכללות

המחשבה עילאה דהיינו כ"ב אותיות הנ"ל, ומ"מ זה גילוי ממכ"ע אבל אח"כ אקב"ו לשון נסתר הוא ההמשכה מבחי' סוכ"ע אשר גם כללות כח המחשבה הוא רק לבוש לכו, אבל סוכ"ע הוא המשכת בעל הרצון בעל המחשבה כו', והיינו ע"י קיום המצות כו', והנה המצות נתלבשו בדברים גשמיים שתחת ממשלת ק"ג וע"י עשיית המצות הם מתבררים וממשיכים מבחי' ס"ג כו', והנה הבירור הוא ע"י מ"ה דהיינו בחי' ביטול שע"ז מברר היש דק"ג להיות בבחי' ביטול היש וכמ"ש במ"א שכל עיקר ענין המצות הוא להיות ביטול היש ועו"א מצות צריכות כוונה שהכוונה הוא קבלת עול מצות שהוא ביטול היש, תהר"ע מלך העולם שמקבלים עול מלכותו ע"ד ומלכותו ברצון קיבלו עליהם, כי ע"י ביטול היש לאין מעורר מאוד למעלה מבחי' סוכ"ע כמשל התפעלות המלך מחידוש ציפור המדברת כו', וזהו אל תהא ברכת הדיוט קלה בענין ברכת הדיוט היינו ההעלאת מ"ג מק"ג מילין דהדיוטא, ח"ש מה ה' אלקיך שואל מעמך בחי' מה דוקא שהוא הביטול ומ"ה מברר ב"ן, ולכן צ"ל מאה ברכות לברר ע"ס דב"ן וכ"א כלול מעשר, אך יסוד הענין הוא בחי' מ"ה בחכמה אתברירו חכמה כח מ"ה ועמ"ש בביאור הרע"מ פ' תשא אכנא למשקל בה כו', והנה אחר שמ"ה מברר ב"ן או עולה ל"ס"ג שלמעלה גם משם מ"ה, וזהו ג"כ מספר מאה ברכות שמספר זה הוא בחי' שם ס"ג כמ"ש בפע"ח, ובסידור האר"ז"ל דשם ס"ג עם המילוי שלו שהוא ל"ז זהו"ע מאה ברכות כו' בביאור דאלה מסעי אמר בענין הברכות של המצות שיש בהן גוכח ונסתר כי הנה אעפ"י שע"י המצות הוא המשכת אורות עליונים כמו בלבישת הטלית ממשיכים מקיף עליון, מכל מקום ענין הטלית גשמי הוא נלקח מק"ג ולבישתו הוא העלאת ובירור ק"ג ששרשן למעלה כנודע, וע"י העלאה נמשך אח"כ המשכת המקיף וכך עד"ז בכל המצות, אך הנה א"א שיהי' ההעלאה אם לא ע"י ההמשכה תחלה מלמעלה כי אלמלא עזרו כו', וכמ"ש בסידור בדי"ה הקול קול יעקב ע"ש, והמשכה זו הוא בחי' מ"ד המעורר מ"ג והוא בחי' המשכת המקיף שהוא הארת הסובב שהוא הנותן כח לעלות מעשה המצות שמבחי' ק"ג (כמו האדם כשהוא לבוש יכולים להמשיך אותו ע"י לבושו, וכן כצורך אבן במרגמה שע"י שצורך בחרט זורקין אותו למעלה, הכלל שכל בחי' מקיף הוא המעלה למעלה כ"כ בתו"א פ' מקץ ע"פ מי כו' המגביהי כו' ע"ש) ולכן כל הברכות של המצות הם מדרבנן שהם המשכות המקיפים, ולכן אר"ז"ל שהברכה צ"ל עובר לעשייתן, רמזו בזה שהוא המשכת מקיף ע"ד עובר לסוחר העי"ז מתעלה עשיית המצות, והוא בחי' מ"ג, ועי"ז נמשך אח"כ מ"ד והוא העיקר שמאיר ומתגלה בבחי' פנימי' (ולא בבחי' מקיף כמו המ"ד שלפני המ"ג) והו' הפרש שבין ב' בחי' מ"ד אלו, כי הבחי' המ"ד שלפני המ"ג הוא מאיר בבחי' מקיף וחיצוני' בלבד, והוא כמו וימינו תחבקני שמחבק חיצוניותה ועי"ז אשה מורעת תחלה ומעלה מ"ג ואז אח"כ נמשך טיפת דכר שהוא מבחי' פנימיותה וגם נמשך וניקלס בפנימיותה להיות יולדת זכר והוא ג"כ מבחי' פנימיות יותר מהמ"ד שנמשך לפני המ"ג שהרי אשה מורעת תחלה יולדת זכר מה"ט לפי שהמ"ד נמשך אחר המ"ג וכ"ז הוא מרומו בהברכה בא"י והו' המשכת המ"ד להעלות המ"ג, שאחר שנמשך ברכה והמשכה זו מלמעלה יכולים לעלות בבחי' מ"ג והעלאה זו והו' פ' אק"ב ואח"כ וציונו לשון צוותא והתקשרות וחבור זהו"ע המ"ד

שנמשך אחר המ"נ בבחי' פנימי' כו', והא דלעיל אמר דהלשון נוכח שבכרכה הוא המשכה מבחי' ממכ"ע צ"ל דמפני שהוא הארת הסובב בחי' הארה חיצונית משא"כ המ"ד שאחר המ"נ הוא מפנימיות, פי' שנמשך מבחי' סוכ"ע מבחי' פנימי' וגם מתגלה בבחי' פנימי', ובסידור האר"ל דמתחלה הוא הארה מחיצוני' או"א, ואח"כ מבחי' פנימי' או"א, והוא כמ"ש במ"א שיש ב' יחודים דאו"א הא' מבחי' חיצונית והב' מבחי' פנימי' וכמ"ש ענין זה בתו"א פ' יתרו בד"ה הנה להבין שרש ענין מ"ת ע"ש דק"ב ע"ד במ"ש וכנודע שיש שני מיני זיווגים באו"א כו' ועד"ו י"ל פי' א"ת מה אלא מאה כי מה זהו הארה החיצוני' וכמ"ש בזהר ר"פ בראשית ע"פ מה אדיר שמך כו' ומאה זהו הארה הפנימי' כי האלף זהו מבחי' פלא עליון כו' וזהו ג"כ ענין ממכ"ע וסוכ"ע לפמ"ש הזהר שם בענין פי' מ"ה ור"פ חיי שרה דקכ"ו בענין מאה כו'.

עני"ל פי' א"ת מה אלא מאה, כי אדם גימ' מה והוא בחי' ז"א ונודע דז"א הוא בעל ט' ספירות ושרשו מט' ספירות דאריך אנפין והברכה הוא המשכת וגילוי השרש שיומשך למטה ולא ישאר בהעלם כמ"ש במקום אחר מענין ברכת אפרים ומנשה כו' שאמר ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כי שרשו גבוה יותר כו'. ואם כן הברכה שמברכים שם הוי' דז"א היינו להמשיך גילוי שרשו והוא בחינת א"א אשר הוא נק' בחי' מאה כדאי"תא בזהר פ' חיי שרה שם וממשיכים גילוי בחי' זו בז"א ממש, ואז נעשה מבחי' מ"ה בחי' מאה כמו א"א ועד"ו איתא בפע"ח שער חג השבועות שאז נמשך הכתר לז"א מא"א ממש (ע' בהרמ"ז פ' בראשית גבי חג השבועות בזהר דף ח' שם) נק' בן מאה כו', וביאור זה עמ"ש פ' האזינו בענין והאופנים ברעש כו', ועי"ז אומרים ברוך כה"מ כו', וע' בת"א פ' יתרו ד"ה אלפי שנאן בענין ח"י ברכאן דצלותא שהם כנגד ט"ס דז"א, ויש ט"ס מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, וכן ח"י ברכאן דשחרית כו', והיינו כנ"ל שהמאה ברכות להמשיך מא"א בז"א, ולפי שז"א בעל ט' ספירות וגם יש בו ט' ת"ד צדיק דצלם לכן בכלל המאה ברכות הם ג' פעמים שמונה עשרה וח"י ברכות דשחרית שהם הכל ב' פעמים ט' הנ"ל להגדילם כו', וגם א"א הוא ט' ספירות שהם ט' היכלין שבוהר פרשת נח דף ס"ה כמו שכתוב בע"ח שער א"א ועד"ו י"ל גם כן ענין ט' ברכות דר"ה שהוא זמן בריאת האדם בחי' ז"א כו', ובמחזור כנגד ט' אברים שיש בראש היינו כי גם ראש השנה נק' ראש לכל השנה ובראש יש ט' אברים לכן הם ט' ברכות כו', עיין עוד מענין מאה ברכות בתו"א פ' תולדות בסוף הביאור דמים רבים שהוא המשכת כללות הכתר ג"ר וז"ת שהוא הבחי' התחתונה שבמאציל ובחי' שרש הנאצלים, וע' עוד מ"ש בד"ה והי' אור הלבנה שזוה"ע הנער בן מאה שנה ימות, כי ונערים פני זקנים ילבינו זקן שקנה חכמה הוא מבחי' ז"ת דא"א אבל בן מאה שנה היינו ג"כ בחי' ג"ר דכתר, וזהו כאור שבעת הימים, פי' שבעת הימים הם ז"ת דע"י כאור שבעת הימים היינו ג"כ ג"ר כו', וזהו ענין המאה ברכות שנמשכים מבחי' מאה הנ"ל לבחי' זו"נ דאבי"ע שהן בבחי' נערים כו'.

ועתה ישראל כו' כ"א ליראה כו' ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, זהו ע"ד הבא לטהר מסייעין לו כ"כ בפנ"י שהשאלה רק ליראה את ה' כו' וממילא יבא לאהבה ולעבדו כו', והנה כתי' תחת אשר לא עבדת כו' מרוב כל כו', בחי"ה שער עבודת האלקים הפתיחה בביאור היות השכל מחייב בקבלת עבודת האלקים, וזה מקל וחומר בחיוב ההודאה בין בני האדם מן המקבל אל המטיב, אף כי כל מטיב לזולתו מבני אדם הוא לתועלת עצמו תחלה, וגם כי כל מטיב לזולתו מבני אדם אין לו יתרון על מי שמטיב לו במקרה מן המקרים אבל בישותם ועצמם הם נמשלים וקרובים זה לזה כו', ועכ"ז חייב מי שמטיבים לו מן העבודה למטיב כו', א"כ כמה האדם חייב מן העבודה והשבח וההודאה לבורא הטוב והמטיב בה אשר אין תכלית לטובתו אך היא מתמדת ונמשכת מבלתי כוונת תועלת כו' רק גדבה וחסד כו' (וע' בהרמב"ם במ"נ סוף ח"ג בענין כי אמרתי עולם חסד יבנה, חסד הפלגת הטוב כו') והבורא ית' נעלה ונשא ומרומם על כל גמצא כו' והאדם חסר וחלש מכל נברא כו', כמה האדם חייב לו יתברך מן העבודה והיראה והשבח וההודאה והתמדת התפלה עת"ד בהפתיחה, ובפ"ו כ' כי זהו טובת הבורא הכוללת כל האדם כו' וע"כ הם חייבים לבורא ית' עבודה כוללת והוא ענין ז' מצות שנצטוו בני נח, והענין השני טובת הבורא שהטיב לבנ"י בהוציאו אותם מארץ מצרים והביאם אל ארץ כנען וחייבים בזה עבודה יתירה על עבודה הראשונה כו' ועז"נ ואנוכי נטעתיך שורק, שורק הם תר"ו מצות נוסף על ז' מצות שנצטוו בני נח, ואפ"ל ב' ענינים אלו זהו חביב אדם שנברא בצלם דקאי על כל המדברים חביבין ישראל שנקראו בנים למקום זהו הענין השני כו' ועיין בשל"ה בסופו פרק עשרה הילולים גבי שער עבודת האלקים, עבדו את ה' בשמחה תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב, ועבדתם את ה' אלקיכם, ואותו תעבדו ובו תדבקו.

ב) ולהעיר לזה ע"פ חסידות י"ל זהו ענין מ"ש בסש"ב פמ"ו עד ספמ"ט בענין האהבה כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, יעו"ש, וע' בספר תולע"י בההקדמה דף ד' ע"א שארז"ל בספרי ולעבוד את ה' אלקיך מצינו שנק' התפלה עבודה כו' עד והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה כו' ודף ה' סע"א עמוד אחד וצדיק שמו וכשיש צדיקים בעולם מתגבר כו' ואמרו אין הקב"ה רוכב על ערבות אלא בעזרתן של ישראל שנאמר רוכב שמים בעזרך כו' וד"ו ע"ב אבל יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שתכלית כל העבודות הם לאדון יחיד שורש הכל כו' והיינו להמשיך אורו באצי' ועי"ז יאיר בבי"ע כו' יעו"ש ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער פ"ג בענין ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני, דהיינו שעשיית הכלים דע"ס ע"י קיום המצות שע"ז יומשך בהם האור מאדון יחיד כו' הוא מעלה זה כביכול כאלו עשאוני ממש, הרי עד היכן מגיע כח העבודה כו'.

ב) • והנה בענין עבודה יש ג' פירושים, וכמ"ש בספר החינוך פ' ואתחנן מצוה תל"ג, לעבוד את הש"י שנאמר ואותו תעבדו וכ' הרמב"ם ז"ל אע"פ שמצוה זו היא מן המצות הכוללת כלומר שכוללת כל התורה כי עבודת האל יכול

כל המצות יש לו כמ"כ פרט והוא שציוונו האל להתפלל אליו וכמו שאמרו בספרי ולעבדו בכל לבבכם איוו היא עבודה שבלב זו תפלה עכ"ל. הרי ב' עניני עבודה היינו כל המצות ותפלה הג' קרבנות נק' עבודה כמארו"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח דעבודה היינו קרבנות, הנה ויניחהו בג"ע לעבדה זו רמ"ח מ"ע י"ל כמ"ש בעה"ק ח"ב הנק' חלק העבודה פ"א כי בעשיית התורה והמצות ימשיכו האור מן העדן אל הנהר ומן הנהר אל הגן והוא ר"ת עני"ג עדן נהר גן וע' מענין עדן בזח"ג האוינו דר"צ ע"א ובפרדס ערך עדן בשם הת"ו לית עדן אלא כתר עליון דאיהו מופלא כו' עין לא ראתה כו' ועו"ש בעה"ק ס"פ הנ"ל ותלמוד תורה שקול כנגד כל המצות ור"פ הנ"ל כ' בשם הבהיר ובמה מתחסד עם קונו בתלמוד תורה כו', א"כ עסק התו' נקרא עבודה ג"כ ע"ד מארו"ל בין עובד אלקים לא עבדו בין שונה פרקו מאה פעמים ואחד כו' פ"ק דחגיגה ד"ט ע"ב, אע"ג דתרווייהו צדיקי גמורי הוה, ומבואר כי הצדיק זהו הנהר הנמשך בגן ונק' ג"כ כי כל בשמים ובארץ, וא"כ איך נק' לא עבדו, צ"ל כמו שיש מעלה בבע"ת מה שאין בצדיק ע' זח"ג ויקרא י"ו ב', כן ע"י צדיק כשהוא עובד אלקי' בבחי' עבד ע"ד שמעבד את העור ומברר משכא דחוי' דק"ג ע"י אתכפיא ע"ז ממשיך מלמעלה מבחי' הנהר דהינו שממשיך מבחי' עדן אל הנהר ומהנהר אל הגן כו', משא"כ בחי' צדיק כשאינו כ"כ עובד ממשיך רק מבחי' ונהר יוצא כו', וזהו ע"ד שי"א מעשה גדול מהתלמוד ב"ה אני לדודי דרוש השני בלק"ת פ' שופטים ובסידור שע"י המעשה ממשיך מהכתר, משא"כ ע"י התורה ממשיך מהחכ' ויסוד אבא נק' ונהר יוצא כו', והכתר נק' עדן ולכן כאשר שונה פרקו ק"א פעמים שנק' עובד אלקים ממשיך כמו ע"י המעשה כו' כי על עדן נאמר עין לא ראתה אלקים זולתך, נמצא ע"י עובד אלקים ממשיך בחי' זו, ועמ"ש בענין צחוק עשה לי אלקים בלק"ת פ' שלח ב"ה אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ דרוש השני פ"ב, ואפ"ל ענין עובד אלקי' ע"ד עלה אלקים בתרועה ע"ש בעה"ק ח"ב פ"ד דעיקר העבודה הוא הכוונה תכין לבם תקשיב אוניך כו' וזהו בתפלה וכן מצות צריכות כוונה.

קיצור. ביאור ענין כמים הפנים, העבודה בשמחה, מרוב כל, כל בחי' צדיק כי כל בשמים ובארץ, וע"י העבודה נמשך מלמעלה יותר מבחי' כל כו' דכל זהו ונהר והעבודה ממשיך מעדן.

ג) ממ"ש במד"ר בפתיחתא דאיכה ר"צ פתח תחת אשר לא עבדת שם דנ"א ד', מובן איך יש כ"ב פסוקי' נגד כ"ב אותיות מא' עד ת' לטובה ויש להפך, וא"כ גלמוד שהעבודה ג"כ להמשיך ע"י כ"ב אותיות התורה כמ"ש במד"ר בש"ש ע"פ נגילה ושמחה כך בכ"ב אותיות התורה, ובוהר ויצא קנו' ע"פ וישכב יש כ"ב כו' ומאמר רז"ל כל האומר תהלה לדוד ג"פ כו' משום שיש בו אלפא ביתא ופותח את ידיך כו', פ"ב דעירוכין דייא א' עבדת בשמחה ובטוב לבב איוויה עבודה שבשמחה ובטוב לבב הוי אומר זה שירה, וא"כ יש להעיר מענין ועבד הלוי הוא, זח"ג קע"ח, ויין המשמח אלקים כו', וע' בלק"ת ד"ה לריח שמניך הראשון בענין ותירוש ינובב, ואפ"ל לכן נק' עובד אלקי' ע"י שהיין משמח אלקים כו', ובחי' זו יש בתפלה כמ"ש בזח"ג פ' פנחס דרכ"ה סע"א וע"ב ע"פ אכלתי יערי

יוצר אור עם דבשי ק"ש שתיתי ייני דא צלותא דמעומד משיכו דינא עילאה
 דאתעטר ודא בשלש ברכות ראשונות כו'. זח"א פ' וירא קי"ו א' תחת אשר לא
 עבדת וגו', תחת אשר לא עבדת בשמחה, בזמני דכהני הו' קרבין קרבנין ועלוון
 ודא הוא בשמחה, פי' בוח"מ מצד החסד המשמח ומצד שהיו אוכלין בשר הקרבן
 ואין שמחה אלא בבשר ובטוב לבב אלין ליואי, ופי' בוח"מ מצד הגבורה שהם
 משוררים מטוב לב כמ"ש הנה עבדי ירונו מטוב לב (וכ"ה בגמ' דערוכין שם
 בפרש"י דגבי תורה נאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב אבל ממש"כ ובטוב לבב
 הכריחו דוהו שירה של הלויים מפסוק ירונו מטוב לב יעו"ש וז"ש הוהר ובטוב
 לבב אילין ליואי וא"כ יש להעיר ממ"ש בוח"א ויחי דרכ"ט ע"ב ע"פ עבדו את
 ה' בשמחה באו לפניו ברננה שמחה בצפרא ורגנא ברמשא, והם תמיד של שחר
 ותמיד של בין הערבים וא"כ בשמחה ובטוב לב זהו ב' בחי' הנ"ל מרוב כל
 זהו תפלת ערבית) מרוב כל אלו ישראל דהו' אמצעים בינייהו ונטלי ברכאן מכל
 סטרין פירש בזהרי חמה מצד התפארת. ואפשר לומר מרוב כל שהיו כלולים
 מג' אבות שנאמר בהם בכל מכל כל כמו שכתוב ברעיא מהימנא פרשת פנחס
 דף רנ"ז תחלת עמוד א' פקודא תליתאה, אהבה כלילא מאבהן דאתקרי בהון
 בכל מכל כל, ורזא דמלה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך עכ"ל,
 ומפרש כלולותיך שכלולה מג' אבות וזהו ענין מרוב כל, וזהו נמשך ע"י ישראל
 שמחברים חו"ג שהם כהנים ולויים, ועמ"ש בפי' ואגודתו על ארץ יסדה בלק"ת
 פ' תצא סד"ה כי ההרים ימוש, ומ"ש מזה ע"פ ולקחתם אגודת אוב והנה ע"י
 ואגודתו על ארץ יסדה נמשך הבונה בשמים מעליותיו, והנה בלק"ת סד"ה שובה
 ישראל עד דרוש השני בענין אמרו אליו כל תשא עון משמע כל זהו בחי' הכולל
 הכל ואין שם התחלקות וא"כ הוא בחי' כתר שנק' אור כללי כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג
 כמו שהיהוילי כולל ד' יסודות ארמ"ע כן הכתר כולל ד' בחי' חו"ב תו"מ כו'
 ובמ"א פי' שזוהו א"ק שכולל כל ההשתלשלות דאבי"ע, גם בהביאור ע"פ לסוסתי
 ברכבי שבשה"ש דרוש השני בענין כי כל בשמים ובארץ שנתבאר שם פ"א
 שהוא הממשיך האור בבחי' שמים וארץ א"כ הוא תפארת דאימא שנעשה כתר
 לז"א כו' וזהו עצמו ענין הבונה בשמים מעליותיו ועכשיו צ"ל תשובה, או גם
 עכשיו ואגודתו ג' בחי' ע"י תו' ועבודה וגמ"ח שמחה בצפרא, גמ"ח כהן וכמו
 אהרן ורב חסד ונק' לאיש חסידיך, כי יקה אחותו חסד הוא, עבודה שיר הלויים
 תפלה זהו ובטוב לבב, מרוב כל ע"י עסק התורה, אשכול איש שהכל בו, גם ע"ד
 כי זה כל האדם, כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, ערוכה בכל ושמורה, גם ות"ת
 כנגד כולם לכן נק' כל דווגמא שארז"ל במד"ר פ' ראה ע"פ שמור תשמרון את כל
 המצוה זו שבת ששקולה ככל המצות, ויש לפרשו ג"כ על התלמוד כיון שתלמוד
 מביא לידי מעשה, ואור צדיקים ישמח עניני תוספת והגדלה, וההגדלה ע"י חסד
 לכן נק' גמ"ח שמחה, והנה בענין שכללות העבודה צ"ל בשמחה דוקא עמ"ש מזה
 בלק"ת פ' תזריע בד"ה שוש תשיש ותגל כו' בענין בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה,
 ומ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה הראשון פ"ו, ואפ"ל כי יש
 קו המדה במדה שאדם מודד כו' אכן יש ג"כ המשכה שלמעלה מבחי' קו המדה
 כמ"ש בהביאור ע"פ כה תברכו פ"ב בענין ואיך לא אשא פנים כו' והמשכה זו
 י"ל נמשך ע"י שמחה יי"מ, שהשמחה היא גילוי הפנימי ולמעלה מבחי' דין

כו' וקו המדה שורש בחי' דין כו', והנה בפורים מצינו השמחה עד דלא ידעי בין ארור לברוך כו', אך בכל יו"ט אינו כן מ"מ י"ל תוס' ברכה בקו המדה ע"ד ואור צדיקים ישמח, וע' בגמ' ספ"ב דתענית שישרים זוכי' לשמחה כו' ועמ"ש מענין תחת אשר לא עבדת בשמחה בת"א בד"ה אוסרי לגפן עירה, וע' בספ"ב פכ"ו מ"ש ונודע לכל פי' האריז"ל על פסוק זה ור"ל דהפי' אעפ"י שעבדת רק שלא עבד בשמחה, וכ"כ האלשיך, ואולם פשט הכתוב אינו מורה כן כ"א שלא עבד בזמן היותו בשמחה ר"ל בשלוה כו' כמו שאמרו בענין הבאת בכורים רק מעצרת עד החג מפני שהוא זמן שמחה.

ד) ז"הר ס"פ וישלח דקע"ז א' מאי מרוב כל, הכא מרוב כל והתם בחוסר כל, עד דיתער קב"ה ויפרוק לון כד"א ושב ה' אלקיך כו' וקבצך מכל העמים כו', ובזח"מ שם פי' מרוב כל ריבוי ההשפעה שהי' משפיע בחי' כל לקשר השמים והארץ בחי' כי כל בשמים ובארץ והיינו ע"ד ורב טוב לבית ישראל, וע"ד מרוב אונים במא"א אות ריש סעי' מ"ה רוב אונים אבא כל טפה הנק' און כד"א ראשית אוני משם נשפעו עכ"ל, והיי"נ הביא ממש בזה בזח"א דף ב' סע"א מאי מרוב אונים דא ריש דרגין כו' וע"ש בהפירושים ובת"ז תיקון מ"ט דפ"ח ע"א מרוב אונים דא כתר, ואפ"ל כשנמשך בנהר מבחי' עדן ממש נק' זיווגא שלים בזח"ג סא"ב ע"ל ססעי' ב', והנה בחוסר כל זהו ע"ד ונהר יחרב ויבש ע' זח"א ד"ו ע"ב יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני ע' סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ולכן העצה לזה תשובה דוקא כמ"ש בלק"ת סד"ה כי ההרים ימושו, והטעם דבהיות ונהר יוצא יוכלו ע"י לעבדה ולשמרה להמשיך בו תוס' אור מבחי' מקורו עדן חכמה עילאה ששם התומ"צ מושרשין, אבל כיון ונהר יחרב ויבש, ההכרח לחפור בעומק להמשיכו משם כמ"ש בלק"ת בד"ה תקעו בחודש שופר דרוש הראשון פ"ב, וז"ל וכמשל הנהר הנחרב ויבש שכשרוצין למלאותו חופרין בעומק כו', וי"ל שצריך גם למעלה מבחי' עדן דוגמת מ"ש בהביאו' ע"פ באתי לגני פ"ב בענין אריתי מורי, ואולי היינו מבחי' עדן עילאה סדכ"ס או בחי' מקדם, דהנה כתי' ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם א"כ קדם זהו למעלה מבחי' עדן, דוגמת מארז"ל במד"ר פ' נח פלי"ח ע"פ ויהי בנסעם מקדם הסיעו עצמן מקדמונו של עולם וע' בפרדס ערך קדם ובלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו בענין בראשית בקדמין, וא"כ מבחי' קדם נמשך בחי' עדן, והתורה ששרשה מעדן נקראת משל הקדמוני שהוא משל לקדמונו של עולם, והוא בחי' עתיק יומין בחי' כל האורח בישראל, כמ"ש בהביאור ע"פ בן פורת יוסף כו', והנה לפמש"ל בענין שהעבודה צ"ל בשמחה דוקא א"כ צ"ל בענין עשי"ת שהעבודה בתשובה שהיא בכי' ואומרים אשמנו ועל חטא, וא"כ איך היא השמחה, ובאמת אדמ"ו ז"ל אמר דתשובה הוא שמחה והיינו כי תשוב ה' עילאה בינה שהיא אם הבנים שמחה, ובש"ע אדמ"ו סי' תקפ"ב ברה"ז ויה"כ אין אומרים מועדים לשמחה כו' שימים אלו לא ניתנו לשמחה ולששון כו' וע' בהרא"ש ספ"ד דר"ה הרבה דיעות שאומרים מועדים

בעדן • מקדם קדמונו ש"ע ולשם מגיע התשו' והעצה ממעמקים.

בעדן : שורה זו נכתבה בכח"י בצד הגליון.

לשמחה, ובלק"ת בד"ה שוש אשיש פי' שבמועדים הוא שמחה ובר"ה ויוה"כ הוא בחי' גילה, ענין גילה ע"ד וגילו ברעדה וע"ש ספ"ד, או יוה"כ ופורים בחד דרגא כי ביוה"כ לפני הוי' תטהרו וכן בפורים פוד הוא הגורל כו' ולכן השמחה בפורים עד דלא ידעי יותר מבמועדים שהשמחה ע"ד רננו צדיקים בהוי', אך ביוה"כ בחי' זו ע"י שאין בו אכילה ושתית' כמ"ש כ"ז בת"א סד"ה לבסומי בפורי' דרוש הראשון ובדרוש השני וכיון שכן אינו ע"ד מועדים לשמחה כ"א בבחי' וגילו ברעדה כו', ד"ה אוסרי דע"ז א', מקדשי שמך ע"ד כנס"י יהי' בן זוגך בהגהות זכור את יום השבת, שבת ראשית חכ' ישראל לי ראש אשר קדשנו ממשך מאשר ראש הראשון בבחי' ראשית, וזהו ג"כ פי' מקדשי שמך, דע"ז ג' לבושים לנפש ע' ד"ה תורה צוה שלא נדפס בלק"ת לבוש מלכות עמ"ש ע"פ ויעבור שנתעטף כש"צ, בצרור החיים, בארצות החיים ארץ עילאה בינה שם מאיר החיים מע"ק שהם חיי ז"א חיי עולם, ועמ"ש ע"פ ועשית בגדי קדש, פושעים אין ממשיכים כי המצות צ"ל עבדת בשמחה עבודת עבד עול מצות כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא, וגם בד"ה ושננתם מעשה זהו ביטול וגם בא לו לקרן בקדמיתא, וגם כמ"ש בד"ה הבאים ירש המצות נק' זריעה והזריעה בארץ כנס"י שהיא בבחי' ביטול או דוקא צומח כו', וגם עוד זאת צ"ל בשמחה, ע' בד"ה ואתה תצוה, ולכן עיקר שלימות המעשה לע"ל שאז יהי' ארץ חפץ ויצמיחו הרבה כמ"ש היש בה עץ לבד אם אין, ואז הצמיחה בהפלגה כך בענין תדשא הארץ דשא יש בחי', וזהו וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ דוקא, ב' יין רינה ושמחה, כבוס כבשים שמכבשין הרחצה, וענין השמחה של מצוה כי הנה ענין המצוה אינה מצד היגיעה והטרחה והעבודה לבד שהרי אם לא יתענה ביום הכיפורים אף שיתענה תמורת זה עשרים יום חייב כרת והמענג את השבת אף על פי שזהו טוב לגוף מקבל שכר גדול יותר ממה שיתענה, ותדע שהרי העובדי גילולים עבודתן קשה כי גם בניהם ובנותיהם ישרפו באש וזהו אדרבה עון גדול ורב כו', אלא עיקר כח המצות זהו מתנה והיינו שהכח שבהן לפי שהן מצוותיו ממש שהקדוש ברוך הוא מניח תפילין ומתעטף בציצית והקדוש ברוך הוא מתפלל כו' וכן תרומה נק' תרומת ה', ופי' התפילין עד"מ שגמשך לז"א מחזין מאו"א שבהם מאיר עת"י כו' ולכן השמחה גדול מאד ממה שנתן לנו מצוותיו כו' והשמחה מהמצוה גורם כן למעלה שמחה בו ית' ישמח ה' במעשיו, בן חכם ישמח אב, והנה מצוותיו בז"א רמ"ח פקדין רמ"ח אברים דמלכא ז"א, והשמחה בינה שבה גילוי עתיק והשמחה נמשך מחמת העונג, ופי' ישמח אב שגם אבא יאיר בגילוי כמו אימא, וגם י"ל ע"י השמחה של מצוה יתחברו מצותיו עם המצות שלנו כו', וזהו כבס ביין לבושו, אך הגילה פנימי' בינה וגילו ברעדה היינו התחברות חו"ב יראה עילאה עם השמחה ע"ד הבן בחכמה וחכם בבינה יוד של שם בו כלל חו"ב ואוי אימא טמירא כמ"ש הרמ"ז ס"פ קרח ומ"ש דאימא טמירא מאבא היא אימא עילאה כו' כי אבא ה"ס פנימי' האצי' ואימא עילאה טמירא מיניה עכ"ל כך כאשר וכל הלבבות יראוך זהו מבחי' החכמה יראה עילאה, ומה שוכל קרב וכליות יזמרו לשמך זהו אימא עילאה דטמירא מאבא, ח"ס הגילה וזהו תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע, שזהו בחי' עליונה יותר מבחי' כבס ביין לבושו כו' כי יין מדריגת הלוים, אבל בגדי ישע הם כחתן יכהן פאר.

וגם ישע ש"ע נהורין כו' ועמ"ש בענין בגדי כה"ג שמונה בגדים וע"י בגדים אלו נכנס לקדה"ק שזהו למעלה מבחי' אשר קדשנו במצותיו כו', ואפ"ל ג"כ הגילה ע"ד יין המשומר בענביו משי"ב דפי' אדמ"ו ש"י"ב הם ו"ק דאבא והיין דבינה משומר בענביו ע"י ש"י"ב שהן מבחי' אבא והיינו בענין וגילו ברעדה. וגם כי במקום שמחה הסט"א מקטרג משא"ל במקום גילה ברעדה כיוון שהשמחה מכוסה אין קטרוג זהו ענין לחות אחרונות שניתנו בחשאי.

ועתה ישראל מה כו'. אלא מאה אלו מאה ברכות. וברכות פ' קרח ע"פ הוקם על ש"הו מתים ק' נפשות עד שתיקן דוד מאה ברכות ועי"ז פסקו מלמות. כי הנה מל' נק' רגלי' יורדות כו' ונק' אילנא דמותא כי בבי"ע ומשם יפרד כו' ובהשתלשלות מתפרד הנפש והאור מהגוף שהוא הכלי דוגמת ז' מלכין דתהו כו', הקו"ף מורה על רגלי' יורדות כו' רגל הארץ של הקו"ף ומזה נמשך יניקת החיצונים שהם כקוף בפני אדם נגד הקדושה, בחי"ב חרומה קל"ט קמ"ט ולכן ע"י צדקה להחיות לעני שחשוב כמה פגימו דיסיהרא עי"ז מתקן אילנא דמותא שלא יהיו רגלי' יורדות ונעשה מהקו"ף ה"א. זהו צדקה כמ"ש הרמ"ז פ' בחקותי, היינו ג"כ ענין מאה ברכות המשכה מבחי' כתר כמ"ש בוח"א פ' חיי קבג. זהו ענין ויהיו חיי שרה מאה שנה, חיי דוקא היפך מבחי' רגליה יורדות כו' שממשיך עה"ח לכן עי"ז פסקו מלמות. זה הקו"ף דמאה ברכות זהו בחי' גבוה כי קו"ף גימט' מקום להיות קו"ף לשון הקף שהוא סוכ"ע הוא מקומו של עולם המקיף הגדול בחי' כתר כו', ע' בספר מגן דוד באות ק', וע' בתו"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים בסופו שע"י התגלות הכתר יהי' תחית המתים ע"י שהוא המחבר המאציל א"ס ב"ה אל הנאצלים, ולכן ע"י גילוי הארה מבחי' זו ע"י מאה ברכות פסקו מלמות. וע' זח"ג חקת קפ מענין אשר לא עלה עליה על, שהיחוד עליון נקרא הוקם על הו"ע התחברות עה"ח ועה"ד, כו'.

כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים.

א) עמ"ש בד"ה בעת ההיא כו' עשה לך חרבות צורים בפני' הודו לאלקי האלקים כל"ה, ומ"ש בד"ה מוחה מימין בפני' כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים, ועמ"ש סד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין שם הוי' בניקוד אלקים, ומ"ש מזה בד"ה ויצונו אל בניי.

ב) גמרא ספ"ד דמגילה דליא א' א"ר יוחנן כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקב"ה אתה מוצא ענותנותו כר כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים וכתוב בתריה עושה משפט יתום ואלמנה, ועיין מזה בספר בינה לעיתים דרוש ע"ב, של"ה תשוב"כ שצ"ז ב' ושע"א א', מג"ע אופן קפ"ט, עה"ק ח"ג פי"ב, כלי פז בישעי' ג"ו ע"פ כי כה אמר רם וגשא וכתוב בתריה ואת זכא ושפל רוח, והנה בעה"ק שם ביאר שהמכוון מזה לבאר ענין ההשגחה פרטית וזהו הענוה כו' ועמ"ש רבינו ז"ל בלק"ת בשה"ש בר"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון ובר"ח שער הענוה פ"א פי' שהענוה שלו ית' מה שהוא מעביר על מדותיו שזה נמשך מדת הענוה וזהו ענין יגמה"ר ולכן ימצא הענוה ואפי' בכתר ששם הם י"ג מדה"ר ולפמ"ש בפרד"ש שער א' פ"ח בשם ברייתא דר"ש הצדיק שי"ג מדה"ר הם ע"ס דאצ"י וג' עולמות ביי"ע ונמצא י"ג מדה"ר הם דווקא השגחתו בשפלים כיון שמגיעי' עד העשייה א"כ ב' בחי' אלו דענוה מה שהוא משגיח בשפלים ומעביר על מדותיו ענין א' הוא.

ג) ואפ"ל כי פי' אלקי האלקים היינו כי ידוע אשר ע"ס דאצילות נקרא אלהות כי אצילות מלשון ויאצל מן הרוח ובספר יצירה אמר ולפני כסאו הם משתחוים היינו כביטול הנברא לגבי הבורא כן ביטול הע"ס אליו ית' אף שהן בחי' אלהות ואינן דבר נפרד וזהו שנקרא הוא יתברך אלקי האלקים ועמ"ש בענין אלקי אברהם כו' זה שמי כו' כי אברהם שרשו חסד דאצ"י או אב רם חכמה עילאה ולכן הוא ית' נקרא אלקי אברהם.

ד) עוי"ל בפי' אלקי האלקים ע"ד מ"ש ברבות בשלח ס"פ כ"ג ע"פ כי גאה גאה, ד' מיני גאה נבראו בעולם אדם שור אריה נשר, והם קבועים במרכבה כו' הוי כי גאה גאה והיינו אלקי האלקים כי ד' חיות שבמרכבה נק' גיכ אלקים והם רק נושאי הכסא כו' ושורש ד' חיות אלו באצ"י הם אר"א זו"ג כו'.

ה) אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, ס"ת אחד, בח"ב משפטים דק"ו ע"ב האל הגדול הגבור והנורא שם פ' פקודי דרס"א א' משמע עליית חג"ת לבינה וזהו והנורא אל עליון האל הגדול חסד נהירו דחכמה עילאה שם פ' צו ד"ל סע"ב וע"ש במק"מ, אשר לא ישא פנים משמע דר"ל ד' חיות המרכבה נק' פנים ודמות פניהם פני אדם זח"ג פנחס דף רמ"ד ע"ב ואעפ"כ ישא ה' פניו אליך כמו שתירצו בגמרא ברכות דף כ' ע"ב, ועמ"ש בפי' פנים ע"פ ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם ס"פ עקב דף רע"ד ע"ב מפורש כל הפסוק, ובזח"א פ' בראשית דף י"ח ע"ב ושם פי' ענין ודמות פניהם של ד' חיות ושרשן ומקורן מן ד' בחי' האל הגדול הגבור והנורא יעו"ש וזהו כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים שהם ד' חיות המרכבה כנ"ל סעיף ד' והיינו ע"י ד' בחי' האל הגדול הגבור והנורא שהם חג"ת דאצ"י שהם שורש ומקור לד' חיות המרכבה כו', ויש להעיר לענין ד' פנים הנ"ל מענין ד' דגלים עיין זח"ג פ' במדבר קי"ח ב'.

ו) בתילים רס"י קל"ו ע"פ הודו לאלקי האלקים פי' הראב"ע שהוא אלקי המלאכים הנקראים אלקים, ועיין ברבות ס"פ משפטים ע"פ אני אמרתי אלקים אתם שתהיו קיימים לעולם כו', א"כ כמ"כ מלאכים שיתקיימו

לעולם ע"ד שפי' ביוזת אלם שאע"פ שהם נבראים ומחודשים יוכלו להיות נצחיים ברצון הבורא ית' והוא ית' נק' לכן אלקי האלקים, ועמ"ש בפ' יתרו ע"פ עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים ושם פ"א פי' שאין זה ח"ו כמו קרו ליה אלקא דאלקייא בגמ' סוף מנחות דשם פי' מהרש"א שאינו משגיח בעולם התחתון, אבל כאן מפרש להפך שעם היותו רב על כל ונק' אלקי האלקים הוא עושה משפט יתום ומשגיח דווקא בשפלים וא"כ מה שנק' המלאכים אלקים זהו רק שיש להם כח שעל ידם בא השפע בעולם אבל הם רק כגרון ביד החוצב בו וכדפירש"י בחומש ר"פ וירא ע"פ שוב אשוב כו' כמו הרבה ארבה את זרעך והוא אין בידו להרבות כו', הרי שהם רק שלוחי השפע, ואפ"ל שזהו אשר לא ישא, ד' פנים הם ד' פנים של המרכבה שאין בידם שום כח בעצמם כ"א למה שהם שלוחים כו' וכמ"ש במד"ר פ' בשלח ס"פ כ"ג גבי דמות פניהם כו' וכ"כ למה כדי שלא יתגאו בעולם וידעו שיש מלכות שמים עליהם כו', ואפ"ל אשר לא ישא פנים שא"א להם להתעלות באצילות כ"א מקומם בבריאה חוץ להפרגוד כו', והקושיא ממ"ש ישא ד' פניו אליך, י"ל ע"ד כמים הפנים לפנים ר"ל התורה נקרא מים ועי"ז ממשיכים הפנים דע"ק לפנים דז"א ולכן עי"ז ישא ז"א פניו אליך כיון שהמשיכו לו הפנים דע"ק וזהו כן לב האדם לאדם ועמ"ש ע"פ על כן קראו לימים האלה פורים כו' כמ"ש במד"ר פ' בראשית פי"א ברכו במאור פניו של אדם כו' שבשבת פנים דז"א מאיר בהם למ"ד דצלם וכיון שבישראל נאמר לעשות את השבת, וכתוב בני בני ישראל לכן ישא ד' פניו אליך כו', וז"ש הבחיי פ' גשא ע"פ ישא כשם שהם נושאים לי פנים, ויותר י"ל הפירוש כי ע"י ד' פנים של החיות שהן המרכבה עי"ז מאיר ומשפיע בעולמות והיינו ענין ד' שמות האל הגדול הגבור והנורא שבהן ועל ידן מאיר בד' פנים הנ"ל כמבואר בזהר בראשית הנ"ל די"ט ע"א, ומה נמשך אשר לא ישא פנים ואעפ"כ ישא ד' פניו אליך כי ישראל עבמ"ח ששרשן מבחי' מרכבתא עילאה דאצי' כי ד' פנים הנ"ל הם מרכבה לבחי' מלכותו ית', אבל מרכבתא עילאה היא הביטול לעצמות אור א"ס כמ"ש בד"ה ויקהל משה ועיין ילקוט ח"א דרמ"ג ב' ע"פ ישא ד' פניו עבור אבותיך, י"ל הם המשיכו הוי' דע"ק בז"א ועי"ז נמשכו יג"מ הרחמים בז"א וא"כ הם המשיכו בהוי' דז"א בחי' פנים דע"ק ולכן ישא ד' פניו כו', וזהו כי ה' אלקיכם דקאי על ז"א.

ז) בחיי במקומו פ' עקב על פסוק כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים המלאכים, ואדוני האדונים הגלגלים שהם אדון לכל גשם (ואפ"ל כי אלקים נקראו המלאכים שהם קיימים לעולם ע"ד ואשר משרתיו כולם עומדים ואדונים נקראו השרים שהם ממונים על עניני עוה"ז שנקראו אדונים והם מתחלפים, או י"ל ע"ד משריין ורתיכין שפירש בבה"ז ר"פ בשלח שיש מלאכים שהם בבחי' עלייה מלמטה למעלה והם בבחי' מרכבה וביטול ועל ידם מתעלה ג"כ עבודת האדם והם נקראים רתיכין לכן אפ"ל שזהו פי' אלקים ואדונים שהרתיכין נקרא אלקים שהם בבחי' ביטול תמיד והמשריין נק' אדונים ע"ד האדון שהוא מושל כך הם אדונים בעוה"ז, ובד"ה ועתה יגדל נא כח אד' דתקס"ג פי' ענין אלף אלפין ישמשוניה היינו מלאכים שע"י בא השפע לעוה"ז ורבוה רבבן קדמוהי יקומון זהו אתן שהם בבחי' ביטול וזהו ענין שרפים וחיות, גם י"ל אדונים ע"ד במשכן היו

קרשים ואדנים הקרשים עומדים נגד שרפים עומדים והאדנים שרשן מש' אד', וא"כ המלאכים ששרשם ממל' נק' אדונים, והמלאכים ששרשם מו"א נק' אלקים ועיין מק"מ ר"פ שמות ע"פ איש וביתו באו, גם ע"ד שיש מלאכים שנק' בני אלקים ויש עבדים ע"ד אם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי, ואפ"ל ג"כ אדונים מלאכים דעשייה ששם מאיר שם אד' כי מל' מקנא באופן ולכן אל אד' גימט' צו ואין צו כמ"ש בלק"ת בהביאור ע"פ אלה מסעי דרוש השני ואלקים מלאכים דיצירה ובריאה, ועיין בספר שערי אורה להר"י גיקטאליא שער א' בענין האדנים), וזהו קישור הפסוק כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים וע"י המלאכים הנקראים אלקים ע"ד רתיכין מתעלה כל מעשה בני אדם אליו ית', עמ"ש בת"א פ' וירא שיש מלאכים שנקראים מארי דעינין ע"ד על אבן אחת שבעה עיניים וע"י המלאכים הנק' אדונים נמשך ההשפעה מלמעלה למטה ואי לזאת האל כו' אשר לא ישא פנים, ועיין במד"ר, מיום שאמר הקב"ה ראה נתתי לפניך את החיים כו' האל הוא הבורא והוא הגדול בחסד הגבור בדין והנורא ברחמים ואלה כלל המדות העליונות הנקראות אבות שעליהם נאמר האבות הן הן המרכבה (וא"כ פי' האל י"ל בינה שנק' אל עליון וזהו הגדול הגבור והנורא אל עליון כו', ועמ"ש מענין גבור ע"פ אתה גבור לעולם אד' ר"ת אגלא) וכבר כתבתי בכי תשא כי מרבע"ה כלל בג' שבחים אלו י"ג מדות שנאמרו לו בסיני (היינו כמ"ש כי היג"מ נחלקים לג' פעמים ארבע ארבע ממדה"ר וארבע נמשכים ממדת החסד וארבע ממדה"ד ע"ש דק"ג ע"א גבי ועוד יש בענין י"ג מדות דרך אחרת כו', ואפ"ל ע"ד שע"ס נעשו בעולם התיקון ג' קווין ושרשן בעתיק חג"ת דעתיק זהו ג' פעמים ארבע, ויש להבין מכאן הגמרא פ"ה דברכות דל"ג ע"ב הני תלת דאמרינן אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא כו', כי באמת לאו מכל אליו מדות איהו כלל אלא שזהו ענותנותו לכן יש לאומרו רק ג' שהן כללות ועפ"י י"ל ענין ג' תקיעות דר"ה תר"ת הם מעוררים ג' מדות הנ"ל שהן כללות י"ג מדה"ר ועיין בילקוט ר"פ שמות ע"פ כשמך אלקים כן תהלתך מובן שכל השבחים והתהלות שייכים רק בבחי' שמו ית' ומ"ש ביג"מ ד' מדות ממדה"ד כדי שיעשה משפט בעמלק כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה בענין משפט וצדקה ביעקב אתה עשית ועמ"ש בתילים ע"פ רכב אלקים רבותיים תילים ס"ח ושם סעיף ט' בענין שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בך אלקים אלקיך אנכי אע"פ שקראתי אתכם אלקים שנאמר אלקים אתם אלקיך אנכי והוא במדרש רות, א"כ יובן מזה שזהו ג"כ ענין כי הוי' אלקיך הוא אלקי האלקים כו' אך הלא גם במלאכים הוא כן והעלי' של הנשמה הוא יותר מהמלאכים, י"ל כי הוי' אלקיכם היינו ז"א והוא אלקי האלקים של מלאכים אבל לע"ל יתעלו נשמות בז"א דאצי' הנק' ישראל וזהו שיקראו אלקים ע"ד ז"א לגבי ע"ק כאלקים חשוב, וא"כ אלקיך אנכי היינו אנכי דווקא ע"ק יהי' אלקיך כו'.

כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים. עמ"ש ע"ז בבוך דברים פ' עקב ושי"ג. וכאן יש לבאר ע"ד הדרוש ויש להקדים מ"ש רז"ל ע"פ שמעה עמי ואדברה אלקים אלקיך אנכי במדרש רות בתחלתו ומ"ש ע"פ ויקרא לו אל אלקי ישראל ומ"ש ע"פ מארז"ל עתידים צדיקים שיקראו על שמו הקב"ה בפרק הספיג' דע"ה ב' שנאמר כל הקורא בשמי ופרש"י שיהי' שמו הוי' ועמ"ש ע"פ הקבצו ושמעו אל ישראל אביכם וע"פ אשה כי תוריע וילדה זכר לעיל, וע"פ ועץ השדה יתן פריו בענין עצו כפריה, וכתוב כי האדם עץ השדה, ובמד"ר פ' וישלח ע"פ ויותר יעקב לבדו, אין כאל ומי כאל ישורון, ועיין בת"א פ' בא בענין פ' הוי' צבאות, ועיין בסידור ד"ה אחרי הוי' בפ' תדבקון, הנה כתי' תלים ס"ג ג' פסוק ד' שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בך אלקים אלקיך אנכי, וע' מזה במד"ר פ' יתרו פכ"ט, נזכר בקצרה ונת' יותר במדרש רות בתחלתו ר' יודן פתר קרא במשה כו' ר' אבא בר יודן פתר קרא בישראל אע"פ שקראתי אתכם אלקי' שנאמר אני אמרתי אלקי' אתם תלים ס"ג פ"ב אלקיך אנכי דעו שאנכי על גביכם, וענין אני אמרתי אלקי' אתם מבואר במד"ר ס"פ משפטים ס"פ ל"ב כשם שאני חי וקיים כך בני חיים וקיימים כו', וכן מבואר במד"ר פ' שלח ס"פ ט"ו, ועיין מזה ג"כ פ"ק דע"ז ד"ה ע"א, ובמד"ר ר"פ שמיני וקרא אותן אלהות שנאמר אני אמרתי אלקי' אתם, ובמד"ר נשא פ"ז דרכ"ז ע"ב שלכן האכילם המן, שלא יהיו צריכים להפנות, וס"פ וילך ע"פ ובמדבר אשר נשאך וגדלן שעשה אותן כאלהות שנאמר אני אמרתי אלקי' אתם כו', וצ"ל איך שייך לומר שעשה אותן כאלקות, ובגמ' פ"ב דמגלה דייח ע"א ע"פ ויקרא לו אל אלקי ישראל שקראו הקב"ה ליעקב אל, ובפ' הספיגה ארז"ל ע"פ כל הנקרא בשמי, עתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה, ועיין מזה בעה"ק ח"ב פמ"ב דכתיב צדיק הוי' בכל דרכיו, פי' צדיק יסוד עולם הנק' כל הוא הקורש השמים והארץ בסוד כי כל בשמים ובארץ, ועד"ו צדיק הוי' בכל דרכיו, והדבקים בו נקראים צדיקים על שמו כי הם הקושרים ומייחדים השמים עם הארץ, ולע"ל השם הוי' הנק' צדיק יגלה עליהם ויחול בהם לקיימם עכ"ל, ועיין מענין ועמך כולם צדיקים בוח"א ר"פ נח דנ"ט ע"ב, ובפ' ויחי דרי"ז ע"ב, ועיין בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי בענין צדיק הוי' בכל דרכיו, צדיק הוא ע"ד בעל צדקה דהיינו ענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה, ועיין במא"א אות צדיק סעי' וא"ו, ואחר הזווג נק' צדקה, ועיין זח"ג בחוקתי דקי"ג ע"ב, ובמד"ר פ' עקב ע"י הצדקה נמשך החסד, ועיין בד"ה בכ"ה בכסליו בענין עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא, והנה דרך הוי' לעשות צדקה, היינו שיהי' דירה בתחתונים, היינו ע"י ההמשכה מבחי' סוכ"ע דזוקא ששם השוה ומשוה, ועיין זח"ג ט"ו סע"א בענין צדיק ה' צבאות אהב ישר יחזו פנימה, והצדיקים נקראים אחי ורעי שהם ממשיכים דירתו ית' בתחתונים ע"י אקב"ו מעשה גדול שממשיך בעשי', ותלמוד גדול שמביא לידי מעשה בד"ה ושננתם, ופי' גדול היינו שממשיך להיות גדול הוי' בעיר אלקינו, והו' ע"י הדירה שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה, ומה שהוא הדירה בתחתונים עיין במד"ר ר"פ תרומה בענין כי כל בשמים ובארץ, ולא עוד אלא כל מה שלמטן חביב משל מעלן כי למע' אין ההמשכה רק מבחי' ממכ"ע, אבל למטה ע"י דאתהפכא חשוכא לנהורא ממשיך ע"י צדיק יסוד עולם מבחי' סוכ"ע, עמ"ש ע"פ בן פורת יוסף בענין יוסף ה' לי כו', ובהביאור מי יתנך

צדיק יוסף ויעקב ויוסף תרין וויין, מה שהי' אלה תולדות חסד וא"ו א' לעיל יהי' מלא אלה תולדות מרץ, וזהו שלעיל יקראו ע"ש הוי', שהרי הם המשיכו דירה זו של הוי' למטה, א"כ עיקר הגילוי יהי' בהם כי ישראל לי ראש כמו בהראש עיקר משכן הנשמה, ועיין בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון שע"י וידעת היום כו', ומשה נק' איש האלקים שהוא בחי' איש לשם אלקים לפי שממשיך בו משם הוי', ועמ"ש בת"א סד"ה משה ידבר בענין והאלקים יעננו.

ב) אך עכ"ז לקרב אל השכל איך יהי' שמם הוי', יש לעיין מ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמוד השני שעליית נש"י ע"י ירידתן בגוף הוא מבחי' איהו וגרמוהי בבחי' איהו וחיותי חד ושם בד"ה ביאור על הנ"ל דבחי' איהו וחיותי חד היינו יחודו ית' עם בחי' חכמה כו', ונק' לאשתאבא בגופא כקשר הנשמה בגוף, אך באמת גופא דמלכא זהו ענין שרמ"ח מ"ע נק' רמ"ח אברין דמלכא אשר שם הכלי לא רחוק מן האור כריחוק גוף האדם מנפשו, אלא ע"ד תוכו כברו, ועד"ז יהי' גוף האדם עצו כפריו, והנה בתפארת גם הכלי נק' הוי' וא"כ כ"ש בחכ' שם הכלי נק' חיותי כמו האור כמ"ש בד"ה ויצוום, והנה ע"י עסק התורה נק' זקן שקנה חכ' קנה ממש, לכן יהי' נק' שמם הוי' ממש, ועיין בת"א פ' בא בד"ה בעצם היום הזה בפ"י הוי' צבאות שגם צבאות הוי' שהם הנשמות ומלאכים יאיר בהם שם הוי' עד שיקרא הוי' צבאות, וזהו ע"ד המלאך בעת שליחותו נק' הוי' ממש כן יהי' לע"ל בקביעות בנש"י, וזהו הירידה צורך עלי' שמקודם ירידתן היו מבחי' איהו וגרמוהי בחי' לבושי' ואף הנשמות דאצי' כיון שכבר נפרדו מהכלים דאצי' אינן אלקות ממש כמ"ש באג"ה ד"ה איהו וחיותי אבל לע"ל יאיר בהם שם הוי' ממש כמו שמאיר בכלים דאצי', ואפי' כמו שמאיר בחכמה כו', ועיין מענין לאשתאבא בגופא בלק"ת בד"ה במדבר סיני דרוש השני, ובד"ה מקושש עצים שלא נדפס, וזהו אלקים אלקיך אנכי כי אע"פ שעשה אותן אלהות ובעוה"ז בחי' אלקים לולי שחטאו, ולע"ל יהי' שמם הוי' עכ"ז אין ערוך לך כי גם ע"ס דאצילות מקבלים רק ע"י צמצום והוא הוד דשם, וכל מה שלמעלה יותר הביטול יותר וכתר עליון אוכם הוא, עיין בד"ה מצה זו, ועמ"ש מענין קדושים תהיו וכנ"ל כמוני ת"ל כו', בהביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה, (אלקי האלקי' ע"ד מהאבן שיושב עליה תדעו גבורתו, כמו"כ ממה שנבראו שברא הם אלקי', ר"ל נצחיים ובעלי כח לאין קץ וכ"ש הנשמות שיהיו שם הוי' ומאחר שברא נבראים כאלו ונק' אלקי' לבחי' אלקים אלו שהם אצלו כערך הנברא לגבי הבורא כעשי' גשמי' ממש, ע"ד שגם א"ק נק' ארם דבריאה לכן מזה ישתומם המשכיל על גדולת יוצר הכל) וזהו כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקי', לא שהמלאכים הם ח"ו אלקי' לעבוד להם ויש להם כח לעזור לעובדיהם, שהרי נאמר וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים אין עוד מלבדו, וכתוב ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי, והאלשיך בתלים ע"פ כי כל אלקי העמים אלילים תילים סי' צ"ו ה', ת"ל כי הלא יש עובדים למלאכי מרום, וכמ"ש במד"ר ס"פ ואתחנן יש מן האומות שבררו להן מיכאל ויש מהן שבידרו להם גבריאל, אבל ישראל בידרו להן הקב"ה, ובאמרו כי כל אלקי העמים אלילים מרבה אפילו מלאכי מרום שהם ג"כ אלילים לעובדיהם כי אין בהם מועיל לענין עבודה ולא ייטיבו ולא ייריעו בשלשול קטן שבים, ואל תתמה ע"ז או' כי זה' שמים עשה כלומר ה' לבדו בלי סיוע מהמלאכים ח"ו,

וכמארוז"ל במד"ר פי בראשית פ"א ע"פ אני ה' נוטה שמים לבדי שהכל מודים שלא נבראו מלאכים ביום ראשון, שלא יאמרו מיכאל ה' מותח בדרומו של רקיע וגבריאל בצפונו והקב"ה ממדד באמצעיתו וע"כ גם עתה הם אין ביכולתם להרע או להטיב עכ"ד, ומה שהם נקראים אלקי' לפי שהם ממונים על פעולת עוה"ו, אבל זהו רק כגרון ביד החוצב כו', והכל במאמרו, וכמ"ש מזה ע"פ שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שוהו מ"ע באיסור השיתוף כו' שלא יעלה על הדעת שהם מסייעי' לו ח"ו, רק הוא לבדו עושה כל ומנהיג העולם בכבודו ובעצמו לבד והם רק שלוחי השפע, עד"ו יש גבוה מעל גבוה שומר, וא"כ מהו זה שאמר משה כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקי' למה קראן אלקים זהו ע"ד הנזכר במדרש תלים ע"פ השמים מספרים כבוד אל, משל לגיבור שנכנס במדינה ולא ה' יודעים מה כחו, אמר להם פקח אחד מאבנא דהוא מתעשש אהון יודעין מה כחו, כך מהשמים אנו למדין מה כחו של הקב"ה עכ"ל, עד"ו נאמר כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקי' כלומר מבריותיו שברא אתם יודעים מה כחו, ע"ד מה גדלו מעשיך ה' שמלאכי מרום הנק' אלקי' לעוצם כחם, וכמארוז"ל פ"ב דחגיגה, רגלי החיות כנגד כולן קרסולי החיות כנגד כולן כו', יעו"ש גודל עוצם הפלגת גודלם, הם אצלו ית' כלא חשיבי ונק' אלקי האלקי' וקמ' יתברך שוה מיכאל השר הגדול עם שלשול קטן שבים, ולכן ארוז"ל ועוף יעופף, ועוף זה מיכאל, יעופף זה גבריאל, הרי הם אצלו ית' כמו העופות גשמיים ממש דזטיר חיותיהו מהבהמה כו', כמו שלגבי בלתי בע"ג שוה אלף אלפים וריבוא רבבות עם האחד ממש, כיון שאינו בגדר חשבון ומספר, וכמ"ש בסש"ב פמ"ח לכן ממה שברא נבראים כאלו עד שנאמר עליהם מה גדלו כו' ומה רבו מעשיך נאמר על הברואים גשמיים, והם אצלו ית' כלא חשיבי, לכן מזה ישתומם המשכיל על גדולת הבורא ית', ועד"ו אפילו למעלה יותר החכ' מאין תמצא שהיא נק' בריאה יש מאין, ואפי' א"ק נק' אדם דבריאה וזהו ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך כי המלאך לא יכול לירד שם מחמת חומריות וטומאת ארץ מצרים, אך אני להיותו אלקי האלקי', ואצלו שוה המלאך העליון עם העשי' גשמי', לכן גם במצרים אינו מחשיך וכחשיבא כאורה, בלק"ת [חסר].

ארץ אשר ה'.

(א) פ"ט דברכות דנ"ה ע"א, ואמר רב יהודה אמר רב שלשה צריכים רחמים (צריכים לבקש רחמים שיבואו לפי שהם בידו של הקב"ה ואין להם רשות לבא אלא ברשות) מלך טוב שנה טובה וחלום טוב, מלך טוב דכתיב פלגי מים לב מלך ביד ה' משלי כ"א, שנה טובה דכתיב תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, חלום טוב דכתיב ותחלימני והחייני ישעי' ל"ח עכ"ל, וכי מהרש"א ג' צריכין רחמים לכאורה קשה דחאי הכל בידו ית' וצריכים לבקש רחמים עליהם, ובכמה דוכתין אמרינן דבעי לאפרשי רחמי, ואפשר דג' צריכים רחמים דקאמר ר"ל מתחלת השנה, והיינו דקחשיב שנה טובה וקאמר

נמי מלך טוב לפי שיום זה מיוחד להודות הקב"ה מלך מלכי המלכים שע"כ אנו אומרים בו המלך הקדוש והמלך המשפט וגזירת המלכות בו ביום דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע ובעי רחמי בו ביום כו' עכ"ל וע"ש ועיין מענין פלגי מים לב מלך, בבחי' ר"פ ויקהל ע"פ מגדל עזו שם ה', ובפ' בא ע"ח א' ע"פ ויחזק ה' לב פרעה, ובס"ח סי' כ"ט ואם עמד אדם בדבר מצוה אל יחזיק טובה לעצמו כו' אלא יתן תשבחות והודאות למקום ישתבח ויתעלה זכרו שהצילוהו מחטא לפניו אשר בידו להטות לבו אל אשר יחפוץ שנאמר פלגי מים לב מלך ביד ה' כו' וכ"כ בס"י קע"ג שבידו הלבבות שנאמר פלגי מים לב מלך כו' וע"ש סי' ש"ב, ונחזור לענין דלפי ששנה טובה צריכה רחמים ע"כ נהגו לומר סליחות לפני ר"ה לעורר רחמים שתהי' השנה טובה, ואפ"ל כי לב מלך זהו מל' דאצי' בחי' ממכ"ע ביד ה' סוכ"ע או לב מלך הוא ז"א ביד ה' ע"ק על"ק סעי' ו' דפי' שמלכך בן חורין וע' רבות ס"פ ואתחנן ע"פ ירא ה' בני ומלך, וא"כ מלך טוב היינו שיאיר טובו ית' בבחי' מל' וזה צריך רחמים בר"ה ע"י מלכיות זכרונות שופרות, וחלום טוב י"ל זהו הגלות כמ"ש ש"ה בשוב כו' היינו כחולמים, עו"ל מלך טוב זה יצ"ט שעליו נאמר יצא למלוך, א"כ זה יצה"ר כשנתהפך לטוב וכמ"ש והנה טוב מאד זה יצה"ר ברבות בראשית פרשה ט',

(ב) פ"ק דר"ה דף ח' סע"א אהא דתנן באחד בתשרי ראש השנה לשנים למאי הלכתא כו', לדין (שהקב"ה דן בתשרי את כל באי העולם כל הקורות אותם עד תשרי הבא) דכתיב עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, מראש השנה נידון מה יהא בסופה, ממאי דתשרי הוא דכתיב בחודש שופר כו' איזהו חג כו' הוי אומר זה ר"ה, וכתיב כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב עכ"ל, ומהרש"א כ' אהא דאמרין לקמן דף יו"ד סע"ב תניא ר"א אומר בתשרי נברא העולם בתשרי גולדו אבות כו' ח"ל יצא לנו מאלו דברים כי לכך נקבע ראש השנה באחד בתשרי לפי שהעולם נברא בו דהיינו האדם ובו בא האדם לדין על שחטא רשכ אדה"ר והקב"ה ברחמים שברא העולם מחל לו, וע"כ בו ביום נבראו אבות אברהם ויעקב ע"ש מדת חסד ורחמים והוא סימן לבניהם לכוא עמהם מרחמים בדין ביום הזה כו' עכ"ל, וכ"ה ברבות אמור פכ"ט דה"ט אלא ששם תלה הענין האימתי בחודש השביעי וכאן תולה במה שהוא ראש השנה, עו"ש בגמ' ח"ב ט"ב טז"ב יז"ב ז"א.

(ג) ירושלמי פב"ת דברכות כתוב אחד אומר תמיד עיני ה' אלקיך בה, וכתוב אחד אומר המביט לארץ ותדע יגע בהרים ויעשנו הא כיצד יתקיימו שני כתובים הללו בשעה שישראל עושין רצונו של מקום ומוציאיהן מעשרותיהן כתקנן תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית השנה ואינה ניזוקה כלום, בשעה שאין ישראל עושין רש"מ ואין מוציאין מעשרותיהן כתקנן המביט לארץ ותדע א"ל (אליהו ז"ל לרבי נהרדאי) בני חייך שכך היא סברא דמלתא, אבל כן הוא עיקרו של דבר בשעה שהקב"ה מביט בבתי תאטריות ובבתי קרקיסאות יושבות בטח שאנן ובית מקדשו חרב הוא כו' הה"ד שאג ישאג על גוהה בשביל גוהו עכ"ל, ועיין בחז"א וירא ק"ה ע"ב שיש ראייה לטב וראייה לביש ע"ד ארדה נא ואראה, ופי' בו"ח דתרגום ואראה ואדין דהא א"א לפרש

שהי' מסתפק עד שיראה דמי איכא ספיקא קמי שמיא, אלא פי' ואראה ואדין, ובמא"א אות ריש סעיף ב' כ' ראייה מצד החכמה בסוד יר"ד שבשם ובחכמה יש דין לכך ראייה גימט' גבורה ולכן הי' מענשין בראייה (נ"ל ע"ד נתן עיניו בו ועשאו גל של עצמות, ובאי"ת מהמגיד נ"ע ברמזי אגדות ד"מ סע"ב פי' שהעיניים של הצדיק שואכים הניצוצי קדושה שיש באותו הדבר והרע הנשאר נעשה גל של עצמות והטעם ששואב הניצוצי' כי כל מין מדבק במינו ע"ד גר בפני האבוקה חוה נתן עיניו בו לשון בהירתו וכי' עכת"ד אף שאין זה לשונה, ועיקר מענין גל בלק"ת בד"ה הסיבי עיניך בענין שגלשו מהר הגלעד) ומתוקה באויר העליון רי"ו אותיות דשם ע"ב חסדים עכ"ל ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה מוזהה מימין דאויר נמשך ע"י המצות, וא"ש לפ"ו מ"ש בירושלמי בומן ישראל עושין רש"מ ומוציאיהן מעשרותיהן כו' גם מעשר בבחי' יו"ד ומשם נמשך הראיה כו' ועיקר עוד במא"א אות ע' סעיף י"ד בעינים יש ה"ח וה"ג כו', ועיקר בפרדס ערך עין הביא מ"ש בווהר משפטים קכ"ג כד עינין מתלהטין כו', ולפ"ה"ג כי מעינים דז"א יש המשכה לטב ולביש ועז"נ עיניו כיונים אבל כשנמשך עליהם עין דע"ק אז נעשה הכל לטוב, וזהו הנמשך ע"י שעושין רש"מ ועיקר מזה בוח"ג נשא דק"ל ע"א ת"ח בעיני דתחאה היינו בז"א אית עינא ימינא ואית עינא דשמאלא כו' אית למאן דאתפקח לטב, וכמ"ש הרמ"ז פקודי רכ"ה ב' ע"פ עיני ה' אל צדיקים ולמאן דלא אתפקח לטב ווי כו' ע"ד רשעים מהפכים מדה"ר למדה"ד ולכן גם עינא בימינא, ועיקר עוד מזה בפ' נשא שם קל"ו ב', קלז"א האוינו דרצ"ג ע"ב, עוד אפ"ל מה שתלה ענין זה במעשרות היינו שכשהוא צר עין גורם כו' ח"מ כא"ב.

ד) רבות במדבר פ"ב דרטי"ו ע"ב, ברא ארצות ובירר לו אחד מהן א"י שנאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה כו', וכ"ה בפ' מסעי דף רפ"ד ג' א"ל הקב"ה למשה הן הארץ חביבה עלי שנאמר ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד וישראל חביבין עלי שנאמר כי מאהבת ה' אתכם אמר הקב"ה אני אכניס ישראל שהן חביבין עלי לארץ שחביבה עלי כו' וס"פ ראה ארץ אשר כו' תמיד כו' כשישרה אותה הקב"ה כו', וממש"ל ס"א יש ללמוד להרבות בצדקה קודם ר"ה דכיון אשר ברה"ה עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה כו' ע"כ כדי שיהי' לטובה ולברכה צ"ל ע"י הצדקה בבחי' טוב עין דוגמת כשמוציאיהן מעשרותיהן כראוי וז"א עמוד של"ה ט"א קנא"א ר"ב רע"ב רעז"ב, ע"מ מבי"א קט"א קלב"ב י"א סי"ח רנ"ח.

ה) בחי"י ס"פ עקב מרשית השנה חסר א' ויהי' הרמו לחדש תשרי שהוא ראש השנה לבריאתו של עולם (ר"ל כי מרשית אותיות מתשרי) ודרז"ל מר"ה נידון מה יהי' בסופה עכ"ל, ואפ"ל כי ע"י תקיעת שופר ממשיך האלף שהי' חסר בתיבת מראשית לפמ"ש בסידור בדרוש תקיעת שופר בשם הבעש"ט נ"ע שענין הקול פשוט הוא כמו הברת אות א' שהוא הממוצע הממשיך מהקול לדבור כו'.

ו) זח"א ס"פ לך דצ"ה ע"ב שזוהו ענין אשריך ארץ שמלכך בן חורין הוא ז"א שמקבל מיובלא בינה הנק' חרו עילאה חוהו ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה כו', משא"כ ח"ל שמקבל מבחי' גער ולכן ואתחנן כו' ואראה את הארץ

כו' וענין בן חורין זהו ג"כ ונהר יוצא מעדן, ועפ"ו י"ל מצות תקיעת שופר ברי"ה שהשופר בחי' יובל ועל ידו וקראתם דרור, ולכן כדי להמשיך ברי"ה להיות אשר ה' אלקיך דורש אותה היינו שיהי' מלכך בן חורין בחי' המלך הקדוש ולא יהא מלכך נער שמקור ההמשכה ממט"ט אנפי זוטרי קטנות כו' זהו ע"י השופר בחי' דרור זה הקול שופר נק' ג"כ בן חורין, והנה כתיב והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלחות ל' חירות שאין לך בן חורין כו' וגם חרות חקיקה, לכן ע"י שופר בן חורין נמשך ג"כ שיהי' וכתבנו בספר החיים, וזהו ענין כי חק לישראל הוא לשון חקיקה חרות כו' שחרות וחקיקה זו נמשך ע"י שמלכך בן חורין כו', וכן פי' בת"ו תחלת תיקון נ"ה דצ"א ע"ב ועמ"ש בד"ה תקעו אות ד' איך מבחי' נער נמשך יניקת החיצונים ע"י שנתמעט החיות כמ"ש בסש"ב ח"א פ"ו וכענין יניקתם ע"י מיעוט הירח וכמ"ש ע"פ שעיר עיוס לחטאת, ולכן ע"י השופר דרור חירו שתמליכוני עליכם שמלכך בן חורין ממילא אין יניקה וזהו תקעו בחודש כו' בכסה לדחות יניקתם מבחי' בכסה דמיכסי סיהרא מיעוט הירח אנפי זוטרי והיינו ע"י שופר כו'.

ז) וירא דק"ו ע"א ת"ח כי הוא לקצות הארץ יביט איוב כ"ח כ"ד, למיהב לון מזונא ולספקא לון כו' תמיד עיני ה' אלקיך בה כו' בגין דארץ דא מה כתיב בה ממרחק תביא לחמה ולבחר איהו יהבא מזונא וטרפא לכל אינון חיוון ברא כו' וענין ממרחק ע' זח"ג דרמ"ט, עוי"ל פי' תמיד עיני ע"ד מ"ש בזהר ויגש ע"פ ושמים לא זכו בעיניו שמגדל החביבות הוא אצלו שעוד צריך תיקון, מקץ קצט"א.

ח) דף ר"ג ע"ב ס"פ זיחי ת"ח כנ"י כוס של ברכה איקרי, (ע' בת"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה ובסידור בדרוש ברכת הזימון כו') וישגח ביה בההוא כוס של ברכה לארקא ליה ברכאן כו' בגין דכתיב תמיד עיני ה' אלקיך בה כו' (ועמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן בפ'י ואראה את הארץ כו') וכ"כ עוד בפ' תרומה דף קנ"ז סע"ב ולא אצטרך לאתנשי מעינא אלא לאשגחא בה, פקודי דף רכ"ז ע"א ע"פ אם ה' לא ישמור עיר כו' כמ"ד תמיד עיני ה' אלקיך בה כו', ועין בהרמ"ז שם דרכ"ה ע"ב, זח"ג נשא קל"ז ב' וע"ב פנחס דרמ"ה ע"ב, האזינו דרצ"ג ע"ב, ת"ז מג"ב.

ט) וז"ל זהר נשא קלז"ב, ותאנא כתיב עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, השתא עיני ה' אלקיך בה, וכדין פקיותא דעינין בה לטב ולביש בגין דאית בהו ימינא ושמאלא דינא ורחמי (הג"ה והיינו כמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול בפ'י לעשות הישר בעיני ה' אלקיך שיש ב' השגחות הא' מבחי' שם הוי' מדת החסד ולפעמים במדת הגבורה וזהו ענין ימינא ושמאלא כו' ועמ"ש ע"פ כי אל דיעות הוי' ולא נתכנו עלילות כו' ג"כ ענין ב' דיעות והם ב' השגחות הג"ל שצ"ל יחד דווקא שע"י התחברותם יחד יוכל להיות הנגהת העולמות כו', ועמ"ש ע"פ ויקרא שם המקום ההוא ה' יראה כו' וזוהו יובן ענין עיני ה' אלקיך בה בה דווקא עכ"ה) ולומנא דאתי ישתכח בה עינא חד דרחמי עינא דעתיקא דעתיקין הה"ד וברחמים גדולים אקבצך כיון דאמר רחמים מהו גדולים כו' דעתיק יומין עכ"ל, ועמ"ש מענין וברחמים גדולים סד"ה כי ההרים

ימושו ועמ"ש בד"ה ושנתם לבניך בענין מארו"ל גדולתי למעלה מגדולתכם, ומ"ש סד"ה כי תשמע הנ"ל בפ"י הנה עין ה' אל יראוי הנאמר על אברהם.

(י) זָהָר פּנחס דרמ"ה ע"ב ונותן עיניו בו בגין דהאי כוס איהו לקבל ארעא דישראל דאתמר בה תמיד עיני ה' אלקיך בה, (י"ל ע"ד רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה כו') ועיינין דלעילא אינון שבעים סנהדרין, וכ"ה ברבות בשה"ש ע"פ עיניו כיונים וז"ל עיניו אלו סנהדרין שהם עינים לעדה שנאמר והיה אם מעיני העדה רמ"ח אברים יש באדם וכולן הולכין אחר העיניים כך ישראל אין יכולין לעשות דבר הוץ מסנהדרין כו' ע"ש, וכמ"כ יש למעלה ב"ד בהיכל הזכות שהם ג"כ שבעים סנהדרין ושבעים הוא ע' היינו בחי' עיני ה', והוא ע"ד מ"ש בזהר כאן קל"ז א' ע"פ שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים כו', ועייך מזה בוח"א ויחי דרמ"א ומ"ש מזה בת"א פ' וירא ע"פ ארדה נא וראאה כו', ואדמ"ו נ"ע בד"ה רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת, כ' ונותן עיניו בו פי' עיניו שלמעלה להמשיך בו מלמעלה למטה בחי' אור א"ס ב"ה שיהי' בגילוי למטה כמו למעלה כו' ועד"ז יש לפרש ענין עיני ה' אלקיך בה להמשך בה גילוי כו' ועמ"ש בדרוש ואתחנן דתקס"ג בפירושו וראאה את הארץ.

(יא) זָהָר האזינו דרצ"ג סע"ב ודף רצ"ד א' כתיב עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן וכתיב תמיד עיני ה' אלקיך בה כו' עיניך עיניך כתיב עינא דע"ק פי' בכס"מ א"א עינא חד, ועמ"ש סד"ה כי תשמע בקול הנ"ל והיינו כי אז יהי' גילוי אור א"ס הסוכ"ע השתא עיני ה', פי' המפרש הנ"ל הוא ז"א כו' מרשית חסר א' כתיב ולא ראשית באלף מאן היא ה' דלתתא היא מ' לשון ריש ועוני כו' חזר ופי' מרשית השנה שהוא דינא בלא אלף היינו בינה כו' ועד אחרית שנה היא המ', ת"ח אלף בלחדודי אקרי ראשון דכר ופי' א' הוא א"א כי אין בו בחי' זוג דהיינו נקבה כמ"ש ואין אלקים עמדי כו' וכמ"ש יש אחד ואין שני כו', עייך רבות ס"פ ואתחנן באלף סתים וגניז מה דלא אתיידע היינו עתיקא רדל"א שהוא מ' דא"ס המלוכש בכתר כו' כד אתחבר האי אלף ומאיר בחכמה נק' החכמה ראשית באלף כו' אבל כשהוא מרשית חסר א' זהו בינה ששם דינין מתערין ולע"ל כתיב ראשון לציון כו' שיאיר א"א עצמו מה שלמעלה מבחי' ראשית כו' ועייך מענין אות א' בוח"ב בשלח נ"ד א' ע"פ או ישיר כו', ובפי' משפטים קכ"ג א' גבי אחא"ע כו', ומזה יובן מ"ש בסידור בכוונת השופר בשם הבעש"ט קול פשוט כמו אות א' הממוצע בין קול לדיבור, הממוצע צ"ל כתר דנוק' ואזי נקרא ראשית באלף כו' והיינו להמשיך בחי' א' כתר עליון שהיא הממוצע המחבר המאציל א"ס ב"ה עם הנאצלים כו', ועפי"ז אפ"ל פי' זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון יום ראשון זהו א"א שבו מלוכש מ' דא"ס כנ"ל שזהו ענין ראשון לציון כו' ור"ה הוא זכרון ליום ראשון שע"י קול שופר ממשיכים בחי' הא' בבחי' רשית שיהי' ראשית השנה כו'.

(יב) בפנ"י פ' עקב ע"פ והארץ אשר אתם כו' למטר השמים תשתה מים היינו שפים העולים כו' אשה מזרעת תחלה ועי"ז ארץ אשר כו' בר"ה נידון כו' האם יש העלאת מין בבחי' למטר השמים כו' וענין מראשית עד אחרית פי' שהם מ"ע ומל"ת כו' ועד"ז יתפרש הש"מ פ"ק דר"ה די"ז ע"ב ופסקו להם

גשמים מועטים כו', משמע עיקר פי' ארץ כו' דורש אותה עיני כו' קאי על ענין הגשמים ואין ר"ל גשמים גשמיים לבד כ"א המשכות עליונות המכוונות בשם מיין דוכרין כו', ע' במהרמ"א דורש אותה ולא ע"י אמצעי, וע"ל סעי' ו' ועמ"ש ע"פ אעברה נא ואראה את הארץ הטובה כו' בילקוט פ' עקב בענין מראשית השנה ועד אחרית השנה.

(ג) עמ"ש"ל ס"ו בפי' אשריך ארץ שמלכך בן חורין, דהיינו ז"א, ועמ"ש בפי' ויתורו את הארץ, ויתורו ג"כ ל' יתרון שיעשו בה בחי' ויתרון ארץ בכל היא כו' כי מ"ה מברר ב"ן ואזי מתעלה ב"ן בס"ג כו', ועד"ו בענין ר"ה ארץ אשר כו' מראשית השנה שבר"ה יחוד מ"ה וב"ן, ובחודש אלול תחלה צ"ל מארי דחושבנא ע"ד ויתורו את הארץ, עמ"ש סד"ה וישלח יהושע מן השטים.

ארץ כו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית שנה עד אחרית שנה, מרשית כתיב חסר א', וארו"ל פ"ק דר"ה דט"ו ע"ב, כל שנה שרשה בתחלתה, ופירש"י שישראל עושין עצמן רשין ברה"ל לדבר תחנונים ותפלה, כענין שנאמר תחנונים ידבר רש מתעשרת, הנה כתיב לא הביט און ביעקב כו', וצ"ל דהא כתי' ירמי' י"ז אני ה' חוקר לב ובוהן כליות כו', ויובן כ"ו עפ"י ביאור הדברים שע"פ השמים כסאי כו' ואל זה אביט אל עני' ונכה רוח כו' המבואר בת"א ר"פ בראשית, והנה השמים כסאי הוא תושב"כ פי' שמים שם מים הוא בחי' התורה דאורייתא מחכ' נפקת שהוא בחי' מים ים החכ' ונק' כסאי ע"ד נובלות חש"מ תורה, ונק' כ"ד ספרים דאורייתא וכמ"ש ותמלא כדה שכל בחי' החכ' שבתורה הוא בחי' כד מים החכמה לבד לכן נק' רק נובלות חכמה וז"ש במשה וראית את אחורי שהוא רק בחי' נה"י דאבא וכמ"ש באג"ה ד"ה עוטה אור כו' והוא ע"ד שמצינו כתוב שהשיג האריז"ל ברבע שעה מה שלא יוכל לפרש בששים שנה כמ"ש בפע"ח, נמצא כמו שאין ערוך השגתו להשגת האריז"ל כך ממשל זה יובן איך שגם כללות החכמה שנתלבש בתורה הוא רק כמו בחי' כד לגבי עצמיות ח"ע שעז"נ לפני לא יראו כו', ולכן נק' המשכת התורה בשם השמים כסאי כמשל האדם היושב על הכסא שרק באחוריו נשפל לישוב על הכסא כו', ומ"מ הוא בחי' כסאי שע"ז נמשך אוא"ס ב"ה המלוכב בח"ע למטה ממש, וזהו וידבר ה' אוא"ס אל משה בחי' נה"י דאבא דבר אל בני' שיומשך למטה בזו"ג ששם מושרשים נש"י כר', וכדי שיהי' בחי' המשכה זו הוא ע"י אתעדל"ת ע"י בכל לבבך והיינו ע"י התבוננות שמע ישראל שם ע' רבתי ז"ת דאימא שהוא המדות כמו שהן כלולים בשכל עדיין שאו הם בתכלית הביטול ואין מהם ניקה כו', ולכן שם ב"ן ורפ"ח מתעלים בע' רבתי ז"ת דאימא, וע"ז נמשך להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' והארץ הדום רגלי, הנה נודע דחו"ב שהם או"א נק' תרדל"מ כי תמיד צ"ל התהוות מאין ליש, אך זהו יחוד חיצוני' דאו"א, אמנם להיות יחוד פנימי' שהוא המשכת תוס' אורות באצ"י ביותר מהקצבה כו' זהו ע"י אתעדל"ת דווקא, (וכמ"ש בת"א פ'

יתרו דק"כ בד"ה הנה להבין שרש ענין מ"ת) וזהו הארץ הדום רגלי כמשל
באדם שע"י התרופה ברגל יתוסף אור השכל במוח בחוס' מרובה שיודרך ויתברר
מאד כו' כך ע"י העלאת מ"ג דכנס"י שנק' רגל ברא כרעא דאבוהי ניתוסף אורות
באצ"י אפילו בחו"ב שזהו"ע יחוד פנימי דא"א כו', והכח הזה ברגל הוא כי
נערץ תחב"ס וסוב"ת שבחי' מל' שנק' רגל וסופא דכל דרגין נערץ בה מתחלתן
ממש (דהיינו מבחי' שלמעלה מהחכמה וכנודע שהמל' הוא בחי' כתר מלמטלמ"ע)
ולכן הראש שהוא תחלתן שבו ראייה ושמיעה ושכל הוא נרפא לפעמים ע"י הקות
דם מהרגל כו' נמצא שהרגל מוסיף אור וחיות בהראש כו' והטעם כך שהוסד
להיות נערץ תחלתן בסופן כי בעולם התוהו שהיו זה תחת זה שאו לא הי' נערץ
תחלתן בסופן שזהו פי' וענין זה"ז וכמ"ש וימלוך תחתיו כו' דהיינו שהי' תחתיו
לגמרי ממש במדריגה ולא הי' בו בחי' ומדריגה שיהי' הרגל נק' ראש. והיינו לפי
שהיו בבחי' נקודות ולכן הי' שבה"כ וע"כ בעולם התיקון נתתקנו בבחי' פרצופים
שהראש מקבל מהרגל כו', ועוד גם כי התיקון הוא משם מ"ה, וגם נתתקן ונתברר
שם ב"ן דתוהו שנפל בשבה"כ וניכלל בתיקון והרי שם ב"ן מקבל משם מ"ה
כמו שהרגל מקבל מהראש ומ"מ מצד שרשה הוא למעלה משם מ"ה ולכן ע"י
העלאת מ"ג מבירורים דב"ן ממשיכים חוס' אור בשם מ"ה דתיקון וכנ"ל במשל
הרגל כו', אך והארץ הדום רגלי כמו האדם היושב על הכסא ורגליו מתחלשים
אזי מעמידים שרפרף להגביה רגליו כך למעלה בבחי' מל' כתיב רגליה יורדת
כו', וע"י תושבע"פ ומצות מעשיות שנק' ארץ עי"ז ניגבהים הרגלים וכמ"ש
אם תשיב משבת רגליך כו', וזהו וצדקה תרומם גוי התעלות נה"י שזהו הגימל
דגוי בחג"ת שזהו הוי"ו והתעלות הוי"ו ביו"ד הוא בחי' חכ' כו', ועד"ז איתא
בע"ח (שער ז"א פ"ב) וכדי לתקן הזמ"ל קיפל (שם כ' אסף והכל א') א"א את
רגליו שנה"י שלו נתעלו בחג"ת כו' ע"ש אך איזו בית כו' כי הנה כל הנ"ל הוא
בבחי' אר"פ ששם שייך ראש ורגל אבל המקיפים אין שם התחלקות ראש וסוף
כלל כ"א מקיף מראש ועד רגל בהשוואה אחת וזהו למעלה מאתעדל"ת ולכן נאמר
ע"ז איזו בית אשר תבנו לי כו', אך ואל זה אביט כי ההבטה הוא אר"מ שאינו
דומה ראי' לשמיעה שהשומע איזו דבר שומע בכמה דבורים הרי יש בזה תחלה
וסוף אבל הרואה תופס בהשקפה אחת כל הדברים כא' כך עד"מ למעלה בחי' ואל
זה אביט הוא המשכת המקיף עליון דיחידה דהיינו בחי' כתר שצופה ומביט עד
סוף כל הדורות בסקירה אחת וכידוע שיש נר"ג ח"י נר"ג הם אר"פ המלובשים
בכלים אבל ח"י אינם מלובשים בכלים אלא שנמשכו מעצמם וממילא אחר המשכת
האר"פ בכלים או שורים המקיפים כו' וזהו ואת כל אלה ידי עשתה הוא בחי'
תושב"כ דאורייתא מחכ' נפקת, וכתוב כולם בחכ' עשית שנק' עשי' (ופי' ידי
עשתה י"ל דאבא מלביש לזרועות דא"א) ויהיו כל אלה נאום ה', נאום הוא
בחי' דיבור והוא תושבע"פ מל' קרינן לה, אך כ"ז הוא בחי' אר"פ אבל להיות
המשכת המקיפים הו"ע ואל זה אביט כו' הסתכלות א"א בוי"א ונק' כמ"ש בע"ח
שכשמתכלל ז"א בפנים דא"א מקבל ק"ג נהורין ובאסתכלותא במצחא מקבל ש"ע
נהורין כו', וזהו אל עני הוא בחי' מל' דלית לה מגרמה כלום ונק' תפלה לעני
ונכה רוח הוא ז"א דאצילות שהוא בחי' רוח שלגבי א"א נק' נכה רוח כי שם
הוא למעלה מאתעדל"ת שע"י תומ"צ שהם בוז"ג שהם שמים וארץ כו', ובחי' זו

למטה הוא כריעת והשתחוואות דשמו"ע. זהר"ע בכל מאודך שעייז נמשך המקיפים שהן בחי' מאד בלי גבול כי באר"פ שייך גבול מצד הכלים רל"ו אלפים רבבות פרסאות משא"כ בבחי' מקיף שהוא בלי גבול ולכן השכחה שהוא הגבול נמשך מחמת הסתלקות המקיף כמ"ש בכהאריו"ל שהלובש שני לבושים כא' קשה לשכחה מצד הסתלקות המקיף השורה על הלבוש כו'. והזכרון נמשך מצד אר"מ גילוי אר"ס כו' והראי' שנק' מקיף כנ"ל אף שלמטה אצל האדם כח הראי' הוא בגבול כמו ס' מיל זהו ע"י שלמטה מלובשת בכלי העין, וגם כי המקיפים שלנו יש להם גבול שמאור"פ העליון נעשה למטה אר"מ אית חסד שבאר"פ ואית חסד דאקרי רב חסד בלי גבול כו', ובבחי' ראשונה נאמר בוחן כליות לשלם לאיש כמעשהו אבל הסליחה ומחילה נמשך מבחי' ורב חסד וזהו לא הביט דוקא, וזהו עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה, כי הנה בר"ה הוא בנין המל' כמ"ש ויבן את הצלע כו', ונק' בנין כי המל' נקרא בית וכמ"ש גבי דוד ובניתי לך בית נאמן וכתו' יושב בבית המל' וגם מל' הוא בחי' נוק' שנק' בית כמ"ש מימים לא קריתי כו' אלא לאשתי ביתי, ולכן עו"ג ג"כ איזו בית אשר תבנו לי, שא"א להמשיך בחי' זו ע"י תומ"צ שזהר"ע השמים כסאי כו' שזהו ההמשכה שבכל השנה, אבל להיות בנין מחדש צ"ל מבחי' גבוה יותר כי תורה מחכ' נפקת והמצות מבחי' א"א ונק' מזון ולבוש אבל בחי' בית נמשך מבחי' עתיק בחי' תחתונה שבמאציל וכמ"ש בסידור ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית כו', וזהו אם ה' לא יבנה בית כו' וגם מל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה ולכן נק' בית כו' וגם הבית הוא מאבנים בחי' אותיות הדיבור כו', ולכן אף שנק' המל' ג"כ ארץ אך כמה שמות יש לבחי' מל' מצד בחי' זו שבה נק' ארץ ומצד בחי' זו נק' בית כו', והמשכה רק ע"י ואל זה אביט וכמ"ש פקח עיניך כו' כי השמיעה בחי' אר"פ אבל הראי' הוא המשכת אר"מ שרואה הדבר כולו יחד בסקירה אחת, ולכן זהו ג"כ בחי' המשכת בית שהוא מקיף עליון כו', וז"ש בר"ה עיני הוי' אלקיך בה עיני דוקא בחי' ראי' והבטה, וע' בלק"ת פ' שמות ע"פ כי סר לראות שבחי' עיני נמשך מדעת עליון ולכן נאמר ע"ז לא הביט און כו' שבבחי' ד"ע אין תופס מקום הפגם כמ"ש במ"א ע"פ לבבתני כו' בהביאור זהו שארז"ל על ר"ה נסקרים בסקירה אחת בחי' ראייה, אבל בבחי' שמעיה נאמר חוקר לב בוחן כליות כו', והנה גילוי ראי' זו בר"ה הוא דוקא מרשית השנה כשהם בבחי' תחנונים ידבר רש וכמ"ש ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו' כנ"ל כי להיותו למעלה מאתעדל"ת ע"כ אין ההמשכה רק ע"י הביטול וז"ש ג"כ במשה ואתחנן כו' ואראה כו' שכדי להמשיך בחי' ראי' עליונה אין דרך רק ע"י תחנונים ע"ד חנם בלא מצות שאין תומ"צ מגיע לעורר שם כו', וזהו חרד על דברי, כי ר"ה בנין המל' שהוא דבר ה' והיינו ע"י חרדה דוקא ביטול ויראה וכמ"ש גבי שופר ויחרד כל העם כו' וכמ"ש בפע"ח שע"י השופר נמשך מבחי' דעת עליון כו' הנ"ל וז"ש (במלכים א') הקדשתי את הבית והיו עיני ולבי שם, וכן לעיל מיניה כתיב להיות עיניכם פתוחות אל הבית הזה כי הגילוי בבחי' בית נמשך מבחי' עיני ה' כמ"ש ואל זה אביט כנ"ל.

והיה אם שמוע, פ"ו דברכות ד"מ ע"א וכן איתא פ"ד דסוכה מו"ב מדת הקב"ה כלי מלא מחזיק כלי ריקן אינו מחזיק שנאמר אם שמוע תשמעו, אם שמוע בישן תשמעו בחדש, של"ה קל"ד א', רבות בא פט"ו קל"ב ג', ד"א החדש הזה לכם כר' המצות אלא לכם שנאמר אשר אנכי מצוה אתכם, נשא פי"ד רנ"ח ב' מנין אתה אומר שאם שמע אדם דבר מפי קטן שבישראל כאלו שומע כו' מפי משה שנאמר והיה אם כו'.

פ"ק דתענית ד"ב סע"א, ולעבדו בכל לבבכם איזהו עבודה שבלב וזו תפלה וזוהי בשל"ה דנ"א סע"א, ר"א ב' רמ"ט סע"ב ר"ג סע"ב בהג"ה שט"ו א' ד"ה אמנם, שע"ט א' ד"ה עבודה, מנחות ל"ד ב' שמע והא"ש משמאל, זח"א בראשית י"ג סע"ב ס"פ בא מ"ג סע"ב, משפטים קי"ט ב', תרומה קס"ב א', פנחס רמ"א ב' ואתחנן רס"ב ב', עמה"מ ש"א פמ"ח דף ח' עמוד ג', שי"ד פס"ו ס"ו ס"וה, פצ"ה דף ק"ד א' פרק קל"ג קי"ז א', שט"ו פמ"ה דף קנ"ג ד', של"ה קט"ז ב', ילקוט פ' עקב סי' תתס"א.

ונתתי מטר, רפ"ק דתענית ד"ב סע"א, יורה ומלקוש שם ד"ו ע"א.

ואספת דגנך, פ"ו דברכות דל"ה א' ב', בספרי ונתתי אני ולא ע"י מלאך ולא ע"י שליח מטר ארצכם ולא מטר ארצות וכה"א הנותן מטר ע"פ ארץ ושולח מים ע"פ חוצות כו'.

ונתתי עשב, פ"ב דברכות דט"ו סע"ב, פ"ו ד"מ ע"א, אסור לאדם שיאכל עד שיתן מאכל לבהמתו שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך הדר ואכלת ושבעת, ספ"ה דגיטין ס"ב א', ואכלת ושבעת אכילה שיש בה שביעה ביומא ע"ט סע"ב, עמה"מ שי"ד פרק קל"ד דקי"ו ד' עשב בשדך ע"ב של עשב הוא מנין ע"ב ושין של עשב הוא שלשה וזין ויסע ויבא ויט חג"ת כו' וכ"כ בשער ט"ז פמ"ה קנ"ג סע"ד קנ"ד א', בשל"ה דרמ"ד א' בשם ספר חרדים ג' פרשיות דק"ש להוציא קנאה ותאוה וכבוד ובפ' והא"ש ואכלת ושבעת וכתוב בתרי' השמרו לכם פן תמשכו אחר תאוות העולם כו'.

השמרו לכם, פ"ח דיבמות ע"ח ב', סנהדרין קי"ג א', רבות נשא פ"ח רכ"ה ג' בעון עסומ"ז וג"ע וש"ד כו' הגשמים אין יורדים פ"י רל"ז א' שעכומ"ז מביאה אף על האדם שנאמר השמרו לכם כו' וחרה אף כו', זח"ב בא ל"ה ב', ואתחנן רס"ב ב'.

וחרה אף, ועצר, פ"ק דתענית ד"ג ע"ב מן העבים ומן הרוחות, ד"ו ע"ב אין בהם משום ועצר, ד"ו ע"ב, ד"ח סע"א מ"ד ועצר כו' דומה לאשה כו' נאמר עצירה בגשמים ונאמר עצירה באשה כו' רבות בשלת פכ"ה קמ"א ד', ועצר.

נשא פ"י דרל"ז א', שמביאה אף שנאמר וחרה אף, ואבדתם ע"ד כחתף תארוב משלי כ"ג כ"ח, קהלת צ"א ב' גבי ועת לבקש ועת לאבד דכתי' ואבדתם שם סי' ג' ו' וכתוב ובקשתם.

ושמתם, פ"ב דברכות י"ג ב' צריכה שתהא שימה (תפילין של יד) כנגד הלב, פ"ק דקדושין ד"ל ע"ב ושמתם סם תם נמשלה תורה כסם חיים כו' בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תכלין כו', פ"ג דמנחות ל"ו ב' על ירך זו גובה שביד (קיבורת דהוא אצל הכתף) כו' שתהא שימה כנגד הלב, רבות נשא פ"י רל"ז א' ע"פ תנה בני לבך לי וגו' ושמתם כו' על לבבכם, ס"ח ססי' תשע"ג.

והיה אם שמוע, פ"ד דסוכה דמ"ו ב' ארו"ל מדת הקב"ה כלי מלא מחזיק כלי ריקן אינו מחזיק שנאמר אם שמוע תשמעו ופרש"י אם הורגלת לשמוע או תשמע תוכל ללמוד ולהוסיף, י"ל עפמ"ש סד"ה אני ישנה בענין פתחו לי כחודו של מחט שהוא ענין מה שבכח הנפש להגביר שהוא מבחי' חכמה שבה שמשים עיקר חכמתו בחכמת התורה ומדות אהוי"ר לה' לבדו אזי ממילא יומשך ויתגלה גם הבחינה שאין בכח הנפש להשיג והוא הרצון עליון שבנפש מה שלמעלה מהחכמה, וזהו עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו וכמ"ש בד"ה כי תצא בענין מאן דקטיל לחויא יהבין ליה ברתא דמלכא, ובתו"א פ' תשא בד"ה זה יתנו כל העובר כו', והנה בחי' הא' זהו בנין ע"ס שבנפש בחי' כלים ונק' יפת תואר ובחי' הב' זהו המשכת האור ונק' יפת מראה כמ"ש בת"א פ' ויצא סד"ה אם לא תדעי לך זהו כלי מלא מחזיק, היינו כשהוא מלא בבנין ע"ס שבנפש מחכמה ולמטה בשלימות, אזי הוא מחזיק לקבל מלמעלה גילוי הבחינה שלמעלה מהחכמה, וזהו אם שמוע היינו אם הורגלת לשמוע ולהתבונן ולעשות מה שבכח הנפש, אזי תשמע ותקבל גם הבחינה שלמעלה מכח הנפש מצד עצמה, ועיין מ"ש רבינו ז"ל ע"פ יהיב חכמתא לחכימין בדניאל סי' ב' ויש לפרשו ג"כ כנ"ל כי יש ב' בחי' חכמה כענין חכמות בחוץ באד"ר דק"מ ע"א דהיינו חב"ד דאצי' וח"ס וכן בנפש לחכימין בחי' חב"ד שזהו בכח הנפש, אזי יהיב חכמתא בחי' משכיל לאיתן בד"ה ראה אנכי שהוא מבחי' מו"ס, ועיין פ"ט דברכות דנ"ה א' שכמ"ב יש ללמוד מפסוק ובלב כל חכם לב נתתי חכמה בפ' תשא ל"א, וברע"מ פ' משפטים דקי"ו סע"ב הלב מבין הלב יודע ובלב כל חכם לב נתתי חכמה י"ל חכם לב היינו החכמה לברר המדות, וכמ"כ התורה היא מוחין דז"א כנו' בד"ה השמים כסאי ועי"ז נתתי חכמה היא עצמיות החכמה ועד"ז י"ל ג"כ אם שמוע תשמעו, שמוע התורה הנגלות תשמעו פנימיותה, עוי"ל בענין כלי מלא, כי הנה כתיב מכה"כ וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא והיינו ממכ"ע וסוכ"ע וכמ"ש בד"ה אני לדודי בסידור ומבואר שם שהתורה היא בחי' מכה"כ כבוד ל"ב נתיבות החכמה וזהו כלי מלא מבחי' ממכ"ע תורה מחזיק להיות מקבל מבחי' סוכ"ע בחי' אני מלא ע' מהרש"א פ"ו דברכות בענין כלי מלא מחזיק שהרוחניות אינו בגדר מקום ע"כ כל שמלא יותר מרוחני מחזיק יותר ועיין ביאור שוש אשיש מזה איך רבוא רבבות השתלשלות הכל במקום א' ואור א"ס אינו שורה אלא בחכמה כח מה ע"כ כלי מלא יותר מהתורה שהוא מח"ע מחזיק יותר כי התורה נק' משל הקדמוני ולפ"ע ריבוי הנמשל צ"ל

ריבוי המשל בת"א בסופו גבי לבסומי בפוריא כו' גם אינו דומה חכמה דעשיי לחכמה, וכמ"ש באגה"ק סי' י"ז גם ע"ד גדול תלמוד שמביא לידי מעשה ועמ"ש בענין המילואים, וזהו כוס ש"ב צ"ל מלא שכלי מלא מחזיק וזהו ומלא ברכת ה' בפ' הברכה ל"ג כ"ג, גם ע"ד עד דאתעבדת איהי ברזא דאחד יחו"ת, ואזי דוקא למשרי עלה רזא דאחד יחו"ע, עוי"ל בענין שמוע תשמעו, כמ"ש בענין שמוע מזבח טוב שהוא בחי' עבד קבלת עול ועי"ז תשמעו שיבאו לבחי' יראה ע"ד שמעתי שמעך יראתי עיין בד"ה יהודה אתה מענין בחי' שמעון, או תשמע היינו כמ"ש בד"ה כי תשמע בקול במה שמלוכש תוך הקול כו' ע"ש, גם הגה בפ' בהר ק"ח ב' איתא שמיעה בהאי אתר תליא היינו במל', והקשה ע"ז רבינו שהרי שמיעה בבינה ותירץ דשמיעה של האדם קבלת עול הוא מהמל' ושמיעה של הקב"ה הוא בבינה וזהו אם שמוע בחי' שמיעה ששייך לכם היינו קב"ע מלכותו ית' אזי תשמעו לקבל מבחי' שמיעה של הקב"ה וזהו ה' שמעתי שמעך שמעך ממש, ושמיעה זו היינו שיאיר בנפש מבחי' שכינתא עילאה בכל מאדך טו' ותן בלבינו בינה כו' והיא פנימיות הלב כו' וכן איתא פ"ב דברכות דפ' והא"ש היא קבלת עול מצות גם פי' תשמעו אל מצותי היינו בחי' מצותי של עצמות המאציל שלמעלה מבחי' מצות הוי' וזהו אשר אנכי מצוה עמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום ברבות בא פט"ו קל"ב ג' ד"א החודש הזה לכם כו' המצות אלא לכם שנאמר והיה כו' מצוה אתכם, נשא פי"ד רנ"ח ב' מנין אתה אומר שאם שמע אדם דבר מפי קטן שבישראל יהי' בעיניו כאלו שומע כו' ור"ל שמוע תשמע שאם תשמע מפי קטן יהי' בעיניך כאלו שמעת מפי משה, וי"ל ע"ד השמע לאונין מה שאתה מוצא מפיך פי' אתה הוא השכינה מוצא מפיך כי ודברי אשר שמתו בפיך, אני המשנה המדברת בפיך, חש"ש במדרש כאלו שומע מפי הקב"ה וזהו תען לשוני אמרתיך ולבוא לבחי' זו זהו ע"י אם שמוע בחי' קבלת עול שמוע מזבח טוב כנ"ל, פ"ק דתענית דף ב' סע"א ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שבלב הוי' אומר זו תפלה עיין מזה בשל"ה דנ"א סע"א ודף ר"א ב' רמ"ט סע"ב ר"ג סע"ב שט"ו א', מנחות ג' ל"ד ב' שמע והי' אם שמוע משמאל יש להעיר מענין מוחה מימין ונ"ח משמאל וחי"א בראשית י"ג סע"ב פרשתא רביעאה.

והי' אם שמוע כלילו דתרין סטרין (חו"ג כי אפילו הגבורות כלולים מחסדים ולכן פרשה זו יש בה ונתתי מטר ארצכם שהיא רחמים ויש בה דין ועונש וחרה אף כו', מק"מ) דאתאחדת בהו כנס"י (פי' שהמל' בנינה מן הגבורות גבורה דלתתא, ודא ה' בתראה דנטלא לון ואתכלילת מנהון, ח"ב ס"פ בא דמ"ג סע"ב כ' פרשתא רביעאה הוא רזא דדינא קשיא השמר לכם כו' וזה סותר למ"ש בפ' בראשית שם שכלולה מחו"ג משפטים קי"ט ב', ו' שמע ישראל ה', והיה אם שמוע, תרומה קס"ב א' אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כולא ימינא ושמאלא אמאי לבתר ואהבת והיה אם שמוע אבל התם בכלל והכא בפרט וכ' במק"מ בשם הרח"ו כי בשמע חו"ג הי' כלולים בחו"ג ובהאבהת היה מורידים אותה לדעת עכ"ל, וא"כ ביאור ענין זה יובן ממ"ש בתו"א בביאור ע"פ זכור דעמלק, ח"ג פנחס רמ"א ב' ולבותר כהנא רבא כו' אה"ע כו' שמע ישראל כו', ליואי דקא מתערי לכנונא היינו והיה אם שמוע כו' השמר לכם כו' ובמק"מ בש' הרח"ו כהנא רבא היכל האהבה והי' אם שמוע עט'

דגבורה ועיין מזה בתריא בד"ה יהודה אתה, ואתחנן דרס"ב ע"ב משמע ג"כ פ' והא"ש אף שהוא גבורה כלולה מחסד וי"ל שזהו ג"כ מש"ש אדמוני עם יפה עיניים, ויש להעיר ממ"ש בענין א"ת בנייך שזהו אהבה ואהבת דפ' שמע אלא בונייך ע"י הגבורה קעומ"ש וזהו ולעבדו דפ' והא"ש כי בנין המל' מהגבורות כו', מ"ח ערך ג"ע ס"ד בוהא"ש יש ע"ב תיבות עד ושמתם ומן ושמתם סוף פרשה נ' תיבות, בעמה"מ ש"א פמ"ג ד"ח ע"ג כ' וז"ל ומוהיה אם שמוע עד ושמתם יש ע"ב תיבות שהם כנגד זרועות האדם ומתיבת את דמרי עד כימי השמים על הארץ יש נ' תיבות כנגד בטן האדם עכ"ל, שי"ד פרק ס"ו ס"ז ס"ח ענין קדש, והיה כי יביא מימין כו', שער הג"ל דצ"ה ק"ד א' פרק קל"ג קי"ו א' שט"ז פמ"ה קנ"ג ד', שלי"ה קט"ז ב' ענין הנחת השער בתפילין אצל פ' והא"ש, קל"ד א' אם שמוע בישן תשמע בחדש יש להוציא מדבריו שהכוונה שע"ז שישמע בישן יבא להיות בכל יום בעיניך כחדשים, ענין ולעבדו בכל לבבכם עבודה שבלב זו תפלה דנ"א סע"א ודף ר"א ב' דרמ"ט סע"ב ר"נ סע"ב בהג"ה שט"ו א' ד"ה אמנם שע"ט א' ד"ה עבודה, בילקוט פ' עקב ס' תתס"א והיה אם שמוע קאי על תלמוד שמביא לידי מעשה ס' תתס"ב אשר אנכי מצוך כשומע מפי משה, ס' תתס"ג בשם ילמדנו היום שאם אתם שמעתם מצותי אתם מאירים כיום שנאמר והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וכה"א תנו לה' אלהים כבוד בטרם יחשיך קודם שלא יבואו המל' כו' אימה חשוכה כו' שם ס' הג"ל ולעבדו זו תלמוד ד"א ולעבדו זו תפלה, א"כ י"ל ולעבדו בכל לבבכם זהו תפלה ובכל נפשכם זהו תלמוד וכ"ז מהספרי לבד ענין היום הוא מילמדנו, עו"ל עבודה שבלב כי הקב"ה נק' צור לבבי וכמ"ש ברבות בשו"ש ע"פ ולבי ער והגה להמשיך שיהי' בבחי' לבי זהו עבודת התפלה כמ"ש ע"פ לבבתי אחותי כלה כו' וכמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם וזהו עבודה שבלב ועמ"ש לקמן ע"פ ושמתם את דברי אלה על לבבכם כו'.

קיצור מהג"ל אפ"ל והי' אם שמוע היינו תלמוד כמ"ש הספרי ואזי תשמעו פ' תקבלו גילוי אור א"ס שבתורה כענין מ"ש בד"ה כי תשמע בקול הובא לעיל, וזהו ג"כ אם שמוע בישן תשמע בחדש שבחי' היותו כחדשים זהו ע"י התלבשות אור א"ס בתורה, עיין בת"א פ' בראשית בד"ה צאינה, א"נ תשמעו שיהי' בחי' ודברי אשר שמתו בפ"ך כנ"ל סד"ה ברבות בא, והגה גדול תלמוד שמביא לידי מעשה לכן ע"י שמוע תשמעו בתלמוד תשמעו אל מצותי והו' אשר אנכי מצוה מי שאנכי כי המצות בשרשן גבוהים מהתורה דאורייתא מחכמה נפקת ממכ"ע ומצות סוכ"ע, והו' כלי מלא מחזיק פ' תורה שהוא בחי' מלא כה"כ ואין כבוד אלא תורה, מחזיק גילוי סוכ"ע אני מלא, ועיין בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי כו' בענין אם אין חכמה אין יראה, ובאגה"ק ס' י"ז בענין טל תורה מחייהו כו' וכמ"ש בענין שאו כו' לגולגלותם כו' מכן עשרים שנה זוקא, והו' מצוה אתכם דוקא ברבות בא פט"ו, היום שתהי' בבחי' המשכילים יזהירו כו' חרות על הלוחות חירות כו' כי התורה נקרא ברית יומם ולילה המקשר וממשיך מדת יום גם בלילה וכמ"ש גם חושך לא יחשיך ממך, לאהבת את עיין בת"א בד"ה ועשית בגדי קדש דהפי' שיהי' שם שמים מתאהב, וכ"כ בד"ה אלה תולדות יצחק, וממילא יהי' בחי' היום דהא בהא תליא והיינו ג"כ ע"י ולעבדו בכל לבבכם זו תפלה ח"י בראשן יחוד קובה"ה, וגם ולעבדו בכל נפשכם זהו תלמוד, דאע"ג שנאמר

לעיל אם שמוע דקאי על תלמוד אך צ"ל בבחי' עבודה אינו דומה שונה פרקו
מאה פעמים כו' ואזי א"ת בניך אלא בוניך כו' וזוהו יומשך רוב שלום וא"כ תהי'
בבחי' היום כו'.

ונתתי מטר, כתיב זורע צדקות, אור זרוע לצדיק, ענין הזריעה כלום אדם זורע
קב כו' כי המשכות החיות בעולמות מבחי' מלכותך מכ"ע כו' אבל ע"י
המצות להמשיך גילוי סוכ"ע כמ"ש בד"ה ששים המה מלכות ובד"ה הבאים ישרש,
המשכה זו ע"י זריעת המצות וזהו ומצמיח ישועות וישע ה' כו' שע"ה נהורין
דא"א, אך זריעה זו בארץ דוקא היא כנס"י כמ"ש בד"ה הבאים ישרש בענין ארץ
חפץ ע"י בחי' ביטול זיש שיש בכל א' כו' ע"ש, אך עכ"ו בלא מטר לא יצמיח
המטר הוא התורה כמ"ש יערוף כמטר לקחי והיינו כמ"ש בד"ה בחודש השלישי
ענין שהתורה נק' עוז שנותן כח בנפש לצאת ממאסר הגוף ונה"ב וע"ז נאמר
וידבר אלקים כו' לאמר כו' ע"ש, וזהו כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים כו'
והרהר כו', כן יהי' דברי אשר יצא מפי שלהיותו דברי אשר שמת' בפ"ך יש בו
כח להיות והרהר כו' וזהו פקדת הארץ ותשוקקיה, כענין חייב אדם לפקוד את
אשתו כו' מיטרא בעלא דארעא כיום חתונתו זו מ"ת קול דודי דופק אותיות פקד
ועי"ז ותשוקקיה להיות ארץ חפץ ועמד לא חפצתי כו', זהו ענין יורה שמרה
כו' גם יורה כחץ כדפירש"י פ"ק דתענית ד"ו ע"א כי הנה האתיות נק' חצים,
כי הנה כתיב ויצא כברק חיצו כו' ברק יסוד אבא שמשם מקור התורה נק' חצו
שאינו נמשך כסדר השתלשלות שיש עיכוב כו' אלא עד מהרה ירוץ דברו, וירד
ה' על הר סיני כו' מדלג כו' זהו ואתא מרבכות קדש, וענין ומלקוש ארו"ל שם
שממלא תבואה בקשיה, כי הנה יש ב' אתעדל"ע הא' האתעדל"ע הבא לעורר
אתעדל"ת, זהו ענין יורה שמרווה את הארץ שע"ז והולידה והצמיחה להיות
אשה מזרעת כו', והב' אתעדל"ע הבאה אחר האתדל"ת זהו ענין ומלקוש שממלא
התבואה כו' ולכן ומלקוש ל' איחור כי בחי' זו באה באחרונה והענין כי התבואה
זהו המצות זורע צדקות כו' ועז"נ ואספת דגנך כו' דגן חטה ושעורה ה"ח וה"ג
עשה ול"ת לעבדה ולשמרה והדגן דעת כמארו"ל אין התינוק יודע כו' עד שיטעום
טעם דגן זהדעת כולל ה"ח וה"ג, ואף ששעורה מאכל בהמה י"ל כי החטא נק'
מעשה בהמה במשנה פרק שני דסוטה כו' ושעורה מאכל בהמה שלא להיות
בבחי' בהמה גשמיות כ"א כמו המלאכי' שנק' בהמה פני אר"י פני שור כו', והנה
צ"ל מה שאנו אומרים בתפילת שבת קדשינו במצותיך לשון בקשה והרי גם בחול
מברכים אשר קדשנו במצותיו שכבר קדשנו כו', אך כי הנה המצות יש בהם ב'
בחי' הא' הנק' מצות המלך שנמשכו מבחי' מל' כו' הב' משארו"ל הקב"ה מניח
תפילין כו', זהו ענין רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דז"א כו' ויש ג"כ מצותי של
עצמות המאציל כו' וכמ"ש אלה הם מועדי וכתוב מועדי הוי', זהנה בשבת עליות
העולמות וגם התומ"צ של כל ששת ימי החול מתעלים בשבת כמ"ש ע"פ שבתותי
תשמרו, וע"ז מבקשים קדשנו במצותיך ממש, ועד"ז יובן ענין ומלקוש שממלא
התבואה כו' היינו להיות במצות שלנו הגילוי מבחי' מצותיך ממש וזהו המשכת
מ"ד כו', והנה המשכה זו באה ע"י תושבע"פ שנאמר באור פני מלך חיים ורצונו
כעב מלקוש שבתושבע"פ גילוי רצון העליון מה שאין גילוי זה ממש בתושב"כ
וכמ"ש באגה"ק בד"ה אשת חיל עטרת בעלה כו' ולכן ורצונו ית' כעב מלקוש

שממלא תבואה כו', ופי' שממשיך מלא כל הארץ כבודו ואין כבוד אלא תורה, והיינו ע"י כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה וכל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו'.

ואספת דגנך ותירושך ויצהרך, ע' פרש"י כי מאספיו יאכלוהו, ויש להעיר לענין חג האסיף, והנה דגנך תירושך ויצהרך י"ל שייך בנש"י כמ"ש קדש ישראל לה' ראשית תבואתה וכמ"ש במד"ר תולדות פס"ו ע"פ ורוב דגן ותירוש דגן אלו הבחורים כו' ע"ש וכתוב בטנך ערימת חטים, וי"ל דגנך ישראל ותירושך לזים שהי' אומרים שירה על היין ויצהרך כהנים, וא"כ חג האסיף עליות תבואות הנ"ל מבחי' שדה לבחי' עיר היינו עיר אלקינו ועיין לק"ת פ' שופטים בד"ה אני לדודי דרוש הראשון פ"ב בענין שדה ועיר שבחי' עיר יושב זהו ענין וישב ד' מלך לעולם א"ת בניך אלא בוניך כו', ועמ"ש מזה לקמן סוף הבו"ך בד"ה חג האסיף ומ"ש בפ' משפטים ע"פ שלש רגלים תחוג לי, פ"ו דברכות דל"ה ע"ב הרבה ענינים בפיו ואספת דגנך כו' רע"מ פ' משפטים דקט"ו ע"א ואספת דגנך ותירושך ויצהרין דאינון ישראל, ועיין בלק"ת בד"ה אתם נצבים בענין בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל וז"ל ראש הוא בחי' המחשבה וראשי עם הם המחשבות של כללות ישראל שהם מתאספים מעלמא דפרודא שנפלו מחשבותם להיות פונה זה לכאן כו' ונעשים רה"י ליחודו ית' והיינו בר"ה וזהו אתם נצבים היום כולכם כו' ע"ש ובד"ה תקעו בחודש שופר דרוש הראשון פ"ג פיו יחד שבטי ישראל שבטי מלשון ענפים כלומר שאפילו בחי' ענפים מתפרדים יהי' יחד בחי' יחוד עליון להיות יחד לבנינו כו' ועיין בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני ספ"ג בפיו וה' יאספני למעלה מן החכמה כו', וזהו כמ"ש בת"א בהביאור ע"פ וקבל היהודים וקבל לשון יחיד וכן במ"ת ויחן ישראל כי ההתחלקות רק מחכמה ולמטה לכל חד לפום מאי דמשער בליביה אבל בבחי' רעו"ד כו', ועיין בד"ה כי תצא דרוש השני ספ"ג בענין התקבצות מפיזור הנפש כו' להיות ועמך לא חפצתי כו' ובד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת ושם פ"ב שיש דבר שנוגע עד מיצוי הנפש כו'.

ונתתי מטר, רפ"ק דתענית ד"ב סע"א שנמשך אל ולעבדו שהיא תפלה שמזכירין גבורות גשמים בתפלה, כי גבורות גשמים היא התורה כמ"ש בד"ה אם בחוקותי ובד"ה תורה צוה, ועיקר התפלה שהיא העלאה מ"נ להיות אח"כ המשכת מ"ד ע"י התורה, שם וברכות ר"פ כי תבא ג' מפתחות שלא נמסרו ביד שליח, שליח היינו המלאכים ויש הפרש גדול בין השפעות שנמשכו ע"י מלאכים להשפעה הבאה מאצ"ו כמ"ש בד"ה כגשר יעיר, וג' עניני' הנ"ל הם בני חיי ומוזני ששרשן נמשך מבחי' כתר הנק' מזלא כמ"ש בזח"א קט"ו א', ונת' שם דלאו בזכותא תליא שאין נמשכין מהיכל הזכות כ"א מלמעלה כו', ועמ"ש ג"כ מענין הפרש בין השפעת המן שלא הי' יורד בשבת לשאר השפעות, וי"ל עוד כי שליח היינו מט"ט, והנה ג' השפעות הנ"ל הם מורים על יחוד עליון דקב"ה וזהו ענין מטר

המשכת מיד, וכן הלידה בעתיקא תליא וכ"ש תחיה ע"י גילוי סוכ"ע, א"כ לא שייך שיתנו ביד שליח, כי חלילה לעלות אל הדעת שהיחוד יומשך ע"י שליח ועיין בפרדס סדר אבי"ע פרק ד"ה שהאריך בזה, ומה שנמסרו ביד אליהו י"ל האדם שאני שיש גשמות גבוהות שעל ידן נעשה היחוד ועיין בפירש"י בסנהדרין דקיי"ג סע"א משמע כן, ואפ"ל עוד כי נודע שיש ב' יחודים דחוב"ב ויחוד החיצוני להחיות העולמות משתלשל עד שנמשך למטה ע"י שליח מט"ט אבל ג' בחי' הנ"ל באים מיוחד הפנימי וזהו ענין במזלא תליא שיחוד הפנימי בא מכתר. ענין יורה ומלקוש פ"ק דתענית ד"ו ע"א יורה שמורה את הבריות פרש"י שמורה להן להטיח גגותיהן כו' ד"א שמורה את הארץ כו' תלמיה רוח נחת גדודיה תילים ס"ה, להעיר מענין כוסי רויח רכ"א לוגין כמנין ארך, ועמ"ש בד"ה הוי' מספר בענין ארץ לא שבעה מים, ד"א יורה שיורד בנחת, דברי חכמים בנחת נשמעים עמ"ש ע"פ המאמר אחותי בת אבי היא בס' וירא קי"ב א', ומשם יובן דהמשכה זו באה מחכמה עילאה, ומ"ש רש"י א"נ לשון חץ זהו ע"ד כל ש"ז שאינו יורה כחץ כו', היינו שאינו מתעכב השפע בכל היכל כ"א עובר במהירות מלמעלה למטה לפי שבא מלמעלה מסדר השתלשלות עמ"ש ע"פ יום ליום יביע אומר כו' ובענין ויגמול שקדים שוקד אני על דברי, ויש שקדים מתוקים והו יורה כחץ, מלקוש פירש"י שיורד על המלילות ועל הקשין וממלא את התבואה בקשיה והוא המטר המאוחר, ואפ"ל ב' מיני מטר הנ"ל הם ע"ד מ"ש בענין יברכך כו' יאר כו' הא' אתעדל"ע הבא לעורר אתעדל"ת וזהו ענין יורה שמרווה את הארץ ועי"ז מגלה כח שיש בה שתוכל להצמיח וכמ"ש ג"כ בד"ה האזינו השמים בענין יערוף כמטר לקחי שהוא עסק התורה שע"ז מלחלח הארץ היא הנפש לבוא לבחי' ואהבת כו' ואח"כ תול כטל אמרתי טל תורה כו', ודוגמת זה זהו ענין המ"ד שאחר המ"ן וזהו ענין ומלקוש שממלא כו' עו"ש מלקוש שמל קשיותיהן של ישראל וזה ג"כ בתורה כנודע מענין אבנים שחקו מים וכמ"ש באדר"ן פרק בענין רצ"ק, במשלי סי' י"ו ט"ו באור פני מלך חיים ורצונו כעב מלקוש, ופרש"י שם ורצונו מי שהוא מרוצה לו טוב לו כעב המביא את המטר ובמצודות פי' המטר המאוחר, והתרגום היך עננא בכרירותיה, ובעקידה שס"ג פי' ואף כי יהי' כעב מלקוש לא ימנע ממנו הרצון בסוף עכ"ל, וי"ל שמה שמתאחר השפע לבוא הנה זהו מורה שבא ממקום עליון יותר וכמ"ש בתו"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו' כי כל מה שהעלים גדול יותר כך הגילוי שאח"כ גדול יותר וכנודע ג"כ מענין שמיני עצרת כו' שנקלט והלידה ז' ש"פ, וזהו ענין צדיק כתמר יפרח וזהו ומלקוש בניסן כענין בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל, וזהו לא יאחר לשונאו כו', גם יורה ומלקוש י"ל תורה הנגלית נק' יורה מלשון הוראה להורות בין הטהור כו', ומלקוש הוא מה שלע"ל יתגלה פנימית התורה, במא"א אות ג' סכ"ו גשם גימט' שביל ע"ה סוד יסוד דאבא המאיר אליה כו' להחיות העולמות עכ"ל, והנה פנימית יסוד אבא נק' אור הגנוז כמ"ש הרמ"ז פ' בהעלותך, ועפ"ז י"ל שזהו ענין מלקוש, ובגמ' שמל קשיותיהן של ישראל כמ"ש ע"פ ומל ה' אלקיך את לבבך כו' גילוי פנימי' הלב היינו ע"י גילוי פנימי' יסוד אבא כו' שהם בחי' ממעמקים כמ"ש ע"פ ראה אנוכי נתן כו' ובאגה"ק בסופו ע"פ וצדקה כנחל איתן, ולכן אמרו ברבות כי תבא רצ"ת ב' גדולה ירידת גשמים שהיא שקולה

כתח"ה שנאמר ויבא כגשם לנו כמלקוש יורה מה כתיב אחריו יחינו מיומיים כו', הרי בחי' מלקוש הנ"ל הוא כעין תח"ה שאז יתגלה פנימיות התורה שעז"ג ומל ה' כו' כנ"ל.

המפרשים הקשו עמ"ש ונתתי מטר, מאחר שבמ"ת משה כמדובר בעד עצמו א"כ הל"ל ונתן ה', ואפ"ל לפמ"ש דמטר הוא מט"ט ומט"ט שמו כשם רבו ולכן הוא גימט' שדי, כי שם שדי ביסוד ע"ש שממנו נמשך הסיפוק לבחי' מלכות למלאות די מחסור כו' והוא מלובש במט"ט כמ"ש במא"א אות מם סניז, ועיין בוח"א וישב קפ"א ב' ויחי רל"ט א', והנה משה גימט' אל שדי ופי' הרמ"ז בפ' וארא ר"פ, שמשוה זכה לבינה שהוא אצילות המלובש בבריאה בינה מקננא בכורסיא שהוא בחי' אל שדי כמ"ש במא"א אות אלף ס"פ, וכיון שכן הוא מקור ושרש לבחי' האור המלובש במט"ט ע"כ שייך לומר ונתתי מטר ונק' מטר ארצכם מטרוניתא מקבלת מטר מ"ד כו' עיין מזה בביאר ע"פ מגורת זהב, אך צ"ל דאיתא בספרי ונתתי מטר אני לא ע"י מלאך ולא ע"י שליח מטר ארצכם ולא מטר ארצות וכה"א הנותן מטר ע"פ ארץ ושולח מים ע"פ חוצות, באיוב סי' ה יו"ד וכן פרש"י שם וכ"ה תלמוד ערוך פ"ק דתענית ד"י ע"א, וא"כ איך אפ"ל דמטר הוא מט"ט, אך אפ"ל ע"פ מ"ש נער הייתי גם זקנתי דקאי על שר העולם שהוא מט"ט שכשהוא ביצירה נק' נער בחי' קטנות אבל כשעולה באצי' נק' זקן, וזהו ענין זקן ביתו כו' ע"י ששם גילוי אור א"ס, וא"כ אפ"ל מטר זהו מט"ט כשעלה באצילות והוא שם שדי, משא"כ בחו"ל מקבלי' מט"ט שביצירה ע"כ נק' ושולח מים ע"י שליח כו', והנה בגמ' בתענית ד"י שם א"י שותה ממי גשמים כו' וחז"ל ממי תמציות, ובמהרש"א שם מדשינה לכתוב בא"י מטר ובחז"ל ושולח מים לומר שאינו גשמים אלא מים בעלמא, ואפ"ל דאיתא בטוונות מוריד הגשם שאומרים בשמע"צ לפי שאז הוא הזיווג הפנימי שמשפיע בה בפנימיותה טפה זרעית ע"י יסוד אבא המלובש ביסוד ז"א חוה הנק' גשם שביל ע"ה עיין בהרמ"ז פ' אמור דף ק"ד ע"ב, וא"כ למדנו שבחי' מי גשמים זהו ענין טיפת מ"ד משא"כ מים בעלמא הוא השפעה חיצונית והיינו מבחי' חיצונית החיות להחיות העולמות שאינו ערוך ליחוד הפנימי שהטפה שרשה מע"ק כו' משא"כ החיצונית שרשו מחיצונית אבא כו', ולכן בחי' זו נמשך ע"י שליח מט"ט משא"כ השפעה הפנימיות, ועמש"ל בענין ג' מפתחות לא נמסרו ליד שליח ואחד מהן מפתח של גשמים דכתיב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב רפ"ק דתענית ד"ב סע"א וא"כ קשה מהא דכתיב ושולח מים ע"פ חוצות דהיינו ע"י שליח, אלא דדוקא מפתח של גשמים ומטר לא נמסר לשליח משא"כ ושולח מים היינו מים בעלמא לא גשם ומטר וכמ"ש מהרש"א, עוי"ל כי כתיב ויהי מבדיל בין מים למים היינו הפרסא המפסקת, וא"כ שולח מים ע"פ חוצות היינו מבחי' מים תחתונים שמתחת לרקיע ופרסא הנ"ל, אבל הנותן מטר ע"פ ארץ מבחי' מים עליונים כו', ועיקר בפ"י הרמ"ז בפ' בראשית ד"ו ע"א ד"ה לרחוק, ועוי"ל ע"פ מ"ש בפרדס שער הצנורות פ"ד שמיסוד יש ב' צנורות הא' שבו נמשך המ"ד למל' הב' פסולת השפע ונק' מים בעלמא כו', שוב מצאתי ברבינו בחיי כאן שהביא פרקי ר"א פ"ה העבים שואבים מן התהומות כו' ומיד הארץ היא מעוברת וצומחת כאשה אלמנה שהיא מעוברת מזונת אבל כשירצה הקב"ה לברך צמח האדמה המטר בא מן השמים שהם מים

זכרים כו' ע"ש, והיינו כנ"ל שהמטר בא מהשמים מז"א ח"ש ארץ. כו' למטר השמים תשתה מים משא"כ ושולח מים כו' בחי' מים תחתונים כו' כנ"ל.

ונתתי עשב, י"ל עשב צומח מאיליו שלא ע"י זריעה והיינו שלא ע"י העלאת מ"ן אדם כ"א זהו ההשפעה הנמשך בתדירות להחיות העולמות והוא מחיצוניות או"א ונק' עשב עב שין כמ"ש בעמה"מ שי"ד פרק קל"ד דקי"ו ע"ד, אשר שם ע"ב השפעת החכמה ונמשך ע"י שין חג"ת ואח"כ ואכלת מאכל אדם השפעה הפנימית מבחי' דגנך ותירושך כו' חטה כ"ב אתון דאורייתא הבא ע"י זריעה העלאת מ"ן ושבעת ומשביע לכל חי רצון וע' ביומא דע"ט טע"ב, מענין עשב במא"א אות ע' סס"א ובת"ו תיקון ג"א בוח"א י"ט ח"ג רי"ז, בספרי ונתתי עשב בשדך שלא תהא מצטער למדברות ר"ל שגם העשב והשפעה לנה"ב יומשך מבחי' בשדך היא שדה אשר ברכו ה' מל' דאצי' ולא יצטרך למדברות מדבר בחי' ק"ג כו', ד"א ונתתי עשב כו' זה פשתן וכה"א מצמיח כו' ועשב לעבודת האדם פשתן הוא בד שעולה בקנה יחידי ששרשו מעולם האחדות גוי אחד היא אהבה המסותרת דנפש אלקית מזה יומשך הכח לנה"ב כו'.

ואכלת ושבעת כשבהמתך אוכלת כו' ורב תבואות בכח שור היינו בכח נה"ב כשמתבררת ע"י עשב הנ"ל היא מעלה הנה"א כי שרשה מפני שור שבמרכבה כו', והנה מבואר בד"ה בכ"ה בכסליו שהתפעלות נה"ב דווקא מבחי' שם כבוד מלכותו משא"כ נה"א התפעלותה מעצמותו כו' ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות, אך עכ"ז זהו הנק' עשב בשדך, אבל מדבר ק"ג חכמות חיצוניות כמו הפלסופיא אף שיכולי' להוציא מזה התפעלות כשיבין ענין המופתים הנז' בח"ה ובס' הכוזרי מאמר ה' וכה"ג עכ"ז נק' מדבר אשר לא ישב אדם שם היא התורה שנק' אדם ע"כ אמר ונתתי עשב בשדך דווקא והוא ברייתות הנק' שדה כמ"ש בת"א ר"פ ואלה שמות ולא תצטער למדברות כו'.

השמרו לכם פן כו' ועצר כו', ארז"ל ברבות נשא פ"ח דרכ"ה ע"ג בעון חמשה דברים הגשמים אינן יורדין בעון עכומ"ז וג"ע ושפ"ד, ופוסקי' צדקה ברבים ואין נותנין ובעון שאין נותנין מעשרותיהן כתקנן כו', ועיין ביבמות דע"ח ע"ב, וצ"ל מהו בעון חמשה דברים דחוקא, ואפ"ל דהנה כתיב בפ' נח עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו' לא ישבותו, ועיין שם ברבות פל"ד מזה, הרי נכרת ברית שיהי' זרע וקציר לעולם כל ימי הארץ וא"כ איך הכתוב אומר פן יפתה כו' ועצר כו' והאדמה לא תתן את יבולה, ובתו"א פ' יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור כו' הגם שכבר ברית כרותה כו' אין זה כ"א כדי קיום וחיות העולמות כו' ע"ש משמע דמפרש ונתתי מטר הוא ריבוי הברכה ואינו מספיק לתרץ מ"ש והאדמה לא תתן כו', ע"כ ההכרח לומר דאף שברית כרותה מ"מ ה' עוונות הנ"ל גורמים ח"ו מניעת השפע אף גם בקצבת קיום וחיות העולמות והנה בג' עוונות עכומ"ז וג"ע ושפ"ד ודאי אין תימה שהרי הן חלוקין מכל המצות שבכל המצות נאמר וחי בהם ולא שימות בהם אבל בג' עבירות אלו אינן כן, א"כ כיון שמצינו שחייב למס"ג עליהן הרי עולם שנה גפש שקולין, א"כ כמ"כ הפגם נוגע גם בעולם בחיצוניות ממש ועון מעשרות היינו כיון שהיא תלויה בזרע הארץ א"כ מדה כנגד מדה, וכן בפוסקי' צדקה כו' כיון שכבר פסק על גפשו וחזור בו גורם ח"ו כמ"כ מניעת

השפע במה שכבר פסק עוד כל ימי הארץ כו' דהוא מדה כנגד מדה, והנה בספרי ד"א ואכלת ושבעת השמרו כו' הזהרו שלא יטעה אתכם יצה"ר ותפרשו מן התורה כיון שפוסק מד"ת כאלו הולך ומדבק בעכו"מ, י"ל ע"ד מש"ש בד"ה שובה ישראל בענין פי' ישראל שבחז"ל עכו"מ בטהרה הם דר"ל בחי' יש הפך הביטול כו' ע"ש, והנה עיקר הביטול הוא ע"י התורה שעוסק רק ברצון העליון איך רצונו ית' ועי"ז אף אם אין לו היראה כדבעי עולה עסק התורה במקום יראה זו מטעם הנ"ל, משא"כ כשפורש מן התורה אם אין לו יראה וביטול הנ"ל כו', וסרתם סרו מן הדרך בחי' דרך הוי' וכתיב ותורה אור ודרך חיים גם דברי חכמים כדרבונות מה דרבן כו'.

יורה ומלקוש ת"א בכיר ולקיש, ובבחי' העיר ממה שכתוב והיה העטופים ללבן לקישיא כו' עיין מזה ברבות ויצא ס"פ ע"ג ובמ"כ שם מפרש עטופים לשון בהתעטף עלי נפשי יגיעה ועייפות כו' והוא כמ"ש ואתה עיף ויגע ולא ירא כו', בית השלחין משלהי ולאי בחי' אחוריים עיף בד"ה זכור דעמלק בת"א פ' תצוה משא"כ הקשורים ליעקב בכיריא שמקבלי' הריון כו', והיינו בחי' פנימיות, ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי בסופו ג"כ מענין ב' מיני נשמות ובד"ה וארשתיד לי ב' בחי' כלה הא' כלה נאה הב' ואפי' חגרת כו' ומ"ש מענין בית יעקב לא כליתם סוף דבור המתחיל פירוש וענין י"ג מדות כו', והנה התורה נק' מטר המרוה ארץ כנסת ישראל להיות והולידה כו' ובחינת יורה מרוה בכיריא כו' ומלקוש שמל קשיותיהן הן נשמות שמבחינת אחוריים והיינו כמו שכתוב ומלתם את ערלת כו' לא תקשו עוד ואפ"ל דהיינו פנימיות התורה כי כדי לפעול ההולדה בנשמות נמוכות צ"ל ממקום עליון כמ"ש ע"פ וארשתיד לי הנ"ל בענין לבי ובשרי ירננו כו' וכמ"ש סד"ה כי אתה נרי בענין והוי' יגיה חשכי, ואפ"ל שזהו העטופים ללבן בחי' לובן העליון כמ"ש בת"א ע"פ וישכם לבן כו', ואספת דגנך ותירושך ברבות תולדות פס"ה פי' דגנך אלו הבחורים ותירושך אלו הבתולות כו' וזהו לריח שמגיד כו' ע"כ עלמות אהבוך גם י"ל דגנך ישראל תירושך לויים שהי' אומרים שירה על היין ויצהריך כהנים שנמשחו בשמן כו'.

וחרה ועצר את השמים, פ"ק דתענית ד"ג ע"ב מן העבים ומן הרוחות עד לא קשיא הא בחרפי כו', והנה מה דעבים ורוחות לא מיעצרי צ"ל מפני שהן מבחי' ההשפעה חיצונית דחו"ב שע"ז ברית כרותה עוד כל ימי הארץ וכמש"ש שא"א לעולם בלא רוחות כו' ועיין מענין עבים במא"א אות עיין סעיף א' ובזח"א ל"ב ב' ד"ו ע"ב אין בהם משום ועצר כו', ד"ו ע"ב אין הגשמים נעצרין אא"כ נתחייבו כו' ועצר כו' ואבדתם כו' ד"ח סע"א מ"ד ועצר כו' דומה לאשה שמחבלת ואינה יולדת כו' נאמרה עצירה בגשמים ונאמרה עצירה באשה כו', לכאורה אינו מובן הגשמים באים מן השמים שהוא מ"ד דז"א בחי' דכורא וכמש"ש ד"ו ע"ב מיטרא בעלא דארעא הוא, וא"כ איך דומה לאשה כו', ומצאתי במהרש"א שעמד ע"ז וז"ל לא שדימה לידת הגשמים ללידת האשה שהרי אמרו לעיל דמיטרא בעלא דארעא הוא כו' אלא דה"ק דיח בלידת הגשמים דומה ללידת האשה דהיינו שע"י הגשמים הארץ הולידה כו', ועיין בגמ' ד"ב סע"ב מפתח

של גשמים ומפתח של יולדות כו', אפ"ל כי היושבי בשמים יסוד אימא המלוכבש בו"א. בוח"א ויחי רכ"ט וכשנעצר המ"ד דו"א עכצ"ל שגם אימא אינה משפעת המ"ד לז"א עיין זח"א ד"ג ע"ב זח"ב ר"פ וארא בענין בעטרה שעטרה לו כו' ביום חתונתו דווקא. וז"ש דומה לאשה אימא כו', וכן יובן ממ"ש בוח"א בראשית דיי"ג ע"ב בענין פטר כל רחם דקאי על יסוד אימא שנמשכים ממנה נש"ב לז"א כו', ועוי"ל ע"פ מ"ש במד"ר נשא פ"י דרל"ט ע"ב גבי מנוח נעצרה נא אותך עצורים היינו כמ"ד כי עצור עצר כו', הרי גם בדכורא שייך עצורים כי יותר משהעגל רוצה לינק כו' שיש תענוג בהשפעת מ"ד כו', וכשאינן מטר אין זיווג דו"ג כמבואר בוח"א פ' אחרי דג"ט ע"ב הו' צריכי עלמא למטרא כו' והעיר מפסוק מה טוב ומה נעים שבת אחים כו' וכד מהדר דכורא אנפוי כו' ובמק"מ שם, ועיין במא"א אות א' סי' ג' ע"פ הצדיק אבד וצ"ע בוח"א ויצא קס"ב א' ב' ע"פ לא ראיתי צדיק נעזב כו', ועיין פ' בשלח נ"ה ע"פ בשוב ה' ציון ובהרמ"ז שם בהג"ה, ועוי"ל כפשוטו דכיון שאין יחוד זו"ג הרי עכ"פ הארץ שהיא נוק' אינה מולדת א"כ גם על ז"א נק' ועצר מהעדר הלידה דנוק' כמו שאמר מנוח עצורים היינו כו'.

ברבות בשלח פכ"ה קמ"א ד', אבל הקב"ה אינו כן הספוג בידו שנאמר פלג אלקים מלא מים אם עצר אין המים יורדין כו' ועצר את השמים כו' פותח ידו המטר יורד שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב ואומר פותח את ידיך ומשביע כו', אוצרו הטוב היינו יסוד דאימא עיין בפרדס ערך אוצר מזה ראייה למש"ל, ועיין במא"א אות א' סעיף קי"ז פי' אוצרו הטוב נקרא שבע היכלי ז"א דבריאה היכל לשבע דד"א דאצילות חתה את השמים עכ"ל, ועוי"ל ע"פ מ"ש בוח"ג האזינו רפ"ו ב' ע"פ האזינו השמים וע"פ שמעו שמים בישעי' שיש שמים וארץ עילאין שהם זו"ג דאצילות ושמים וארץ תתאין שהם זו"ג דבריאה, ופי' הרמ"ז שם שכלי ז"א יורדין לבי"ע והם בחי' האלקות שבתוך שלשה פרצופי ז"א שיש בבי"ע כו' ומ"מ שמים וארץ תתאין הם זו"ג דבריאה ממש ולא כלים דזו"ג המלוכשים שם עכ"ד, ולפי"ז הגם שכאן כתוב ועצר את השמים בה' הידיעה דקאי על שמים דאצילות מ"מ י"ל היינו כלים דז"א דאצי' המלוכשים בז"א דבי"ע, והנה מבואר בוח"א פ' ויחי דרמ"ז ע"א כיון דסלקא מלה מכנס"י ולעילא כולא הוא דכר וכו' היינו ממל' דאצי' ולמעלה אבל בי"ע נק' עלמא דנוק' בדרך כלל, וכמש"ש ומן נוקבא ולתתא כולא הוא נוקבא וא"כ המטר הנמשך מן השמים דאצי' המלוכשים בבי"ע כיון שהם למטה מהמל' דאצי' שהרי מל' דאצי' הוא עתיק דבריאה וכלים דז"א דאצי' המלוכשי' בז"א דבריאה נק' נשמת ז"א דבריאה שאינן ערוך לבחי' עתיק דבריאה והטעם לזה מובן ממ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע פ"א ב' כי כלים דז"א היורדי' בבי"ע הם רק הארה מהם ולא עצמותם היורד ונמשך דרך המסך אבל אותה הנקודה של מל' דאצי' שירדה להיות עתיק לבריאה הם אור עצמו של המל' דאצילות וע"כ שזכרת ובוקעת את המסך כו' עכ"ל ועל כן שפיר נמשלו השמים לאשה כו' כיון שמקבלים ממל' דאצי' שבי"ע שנק' נוקבא כו'.

ישמתם את. בפ"ק דקדושין ד"ל ע"ב ושמתם סם תם נמשלה התורה לסם חיים כו', בראתי יצה"ד ובראתי לו תורה תבלין כו', וענין לשון סם חיים

מבואר בזח"ג ר"פ חוקת דקע"ט סע"ב גבי חזאת עשו להם חזיו, זאת היא מל' שהיא גבורות ונק' סמא דמותא ולכן אי לא יערב בה סמא דחיי כו' וזיינו הוי"ו שהוא ד"א הנק' עץ החיים, וצ"ל שעי"ו שנהפך ונמתק הגבורות הנק' סמא דמותא להיות סמא דחיי עדיף טפי מסמא דחיי לבד, וזהו ענין בירור עה"ד טו"ר שהוא מקור סמא דמותא שכשנבחרר נעשה עלייה יתירה, וכמו בירור עולם התהו כו' וימלך וימות כו' שעי"ו נעשה עליי למעלה מעולם האצ"י דתיקון כו' וזהו בראתי יצה"ר להמתיקו ע"י תבלין ואזי נעשה טוב מאד כו', וענין עה"ח מבואר בזח"א דל"ו סע"ב ששרש המשכה זו באה לו"א מאריך אנפין שמשם אורך ימים כו', וז"ש בתורה אורך ימים מימינה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור דכתר, ובאד"ר קכ"ט א' ההוא ארחא אתפרשא לתרי"ג אורחין דאורייתא דפליג בז"א, הרי שמקור ההמשכה בתורה באה מא"א, ועייק בפ' בהעלותך דקנ"ב סע"א ועמ"ש ע"פ כי תשמע בקול כו' קול היינו ז"א קול יעקב, ובקול היינו אור א"ס המלוכש בהקול והתורה כו', וזהו ענין ברכו בתורה תחלה, ועמ"ש בד"ה יונתי בענין כי קולך ערב כו', ולכן נק' סם חיים כי סם הוא בחי' רפואה, והנה א"א נק' אסיא כי עיקר המחלה היא ק"נ ולהפך חשוכא לנהורא, ומרירו דק"ג לנהורא זה בא ע"י האור שלמעלה מהשתלשלות כו', ולכן הרפואה יקרה מהמוזן וזהו ענין והעלה ארוכה ורפואה ע"ד וארוכתך מהרה תצמיח כו' מבחי' אריך כו', ועיין זח"ג האוינו דרצ"ט א' ב' ע"פ ימצאהו בארץ מדבר כו' ובסוף הזח"ג סי' י"א, והנה התורה נק' ג"כ לחם לכו לחמו בלחמי, ונק' ג"כ סם חיים ורפואה, ואפ"ל ע"ד מ"ש בד"ה האוינו השמים בענין יערוף כמטר תזל כטל והיותה בחי' מטר נק' לחם ומוזן ובחי' טל נקרא רפואה כו', גם י"ל הנה הלחם יש בו טעם, אך הסממני רפואה אין בהם טעם כלל, והם ע"ד החוקים שאין בהם טעם כו', ובתור"א פ' וישב בד"ה בכ"ה בכסליו פי' ענין סממני הקטורת הם האותיות בחי' דומם כו', וי"ל ג"כ העסק בתורה בבחי' עול נק' סם כו', עוי"ל בענין סם חיים ע"פ מ"ש בזח"ב קכ"ז א' ב' סמך מם כו' רזא דאינון מאה ברכאן שתין וארבעין כו' ובהרמ"ז שם מם סתומה תבונה הנק' עוה"ב שהוא בחי' ג"ע, וסמך בינה עילאה הנק' לעתיד לבא בחי' תח"ה, ואפשר זהו ענין מם וסמך שבלחות בנס היו עומדין, והנה בחי' סמך הנ"ל עי"ו סומך לכל הנופלים שהם זר"ג כמ"ש הרמ"ז שם, ובמא"א אות סמך סעיף ח' סמך בינה עילאה הסומכת לזו"ג הנק' נופלים כו', וכן ע"י מם סתומה ע"ש במא"א תחלת אות מ"ם, ובזח"ג דס"ו ע"ב, ולכן נק' סם חיים, סם דוקא שהיא סמיכה לנופלים והוא ג"כ ענין רפואה כמ"ש בברכת אתה גבור סומך נופלים ורופא חולים כו', גם י"ל פי' סם חיים הסמך היינו ששים מסכתות והמ"ם ארבעים יום שניתנה תורה שהם ד' מחין חו"ב חו"ג כו', גם ע"ד אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד כו', כי מאה פעמים היינו ב' בחי' דסמך מם ועם היותו מעלה גדולה מ"מ צ"ל ההמשכה בהם מבחי' אחד הוא א"א שהתגלות עתיק הוא בבינה וזהו ענין סם חיים פי' סם בינה ותבונה הנ"ל ולהיות סם חיים זהו ע"י בחי' ואחד שמקור החיים נמשך מא"א וזהו ענין בני חיי כו' במזלא תליא, וכה"ג נת' במ"א ע"פ המאמר ויהיו חיי שרה מאה שנה כו' בזח"א קכ"ג א' שמצד בחי' הכתר א"א נק' מאה שהע"ס כלולים מיו"ד מיו"ד כו', וזהו מצד היותו

שורש הנאצלים, אך מצד בחי' תחתונה שבמאציל שבו נק' שנה לשון יחיד חד ולא בחושבן וזהו לפני אחד מה אתה סופר כו', וזהו ג"כ ענין אין דומה שונה פרקו מאה פעמים שאף שממשיך מבחי' כתר היינו מבחי' א"א שרש הנאצלים, ששם הוא רוא דמאה כו', וזהו ג"כ ענין ס' מ' הנ"ל כי בא"א עצמו יש ג"כ ע"ס אשר בזו"ן אינו מתלבש רק נהי"ם דא"א וזהו מם שתומה משא"כ בחי' סמך כח"ב חג"ת דא"א והרי פרסא מפסקת בינתיים כו' יהי רקיע כו', וזהו ההפרש בין או"א שמלבישי' חו"ג דא"א נק' הנסתרות לה' אלקינו כו' וזו"ג שמלבישי' לנהי"י נק' והנגלות כו', אך כ"ז אינו דומה לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שע"י זו האחד שיתירה על המאה ממשיך מבחי' חד ולא בחושבן בחי' עתיק שהוא בחי' אור א"ס ממש ואזי נק' סם חיים בחי' א"א ועתיק כו', במ"א נתבאר סמך זהו יחוד פנימי דחו"ב מם יחוד ישו"ת שהוא יחוד חיצוני כו', ובב' הבחי' צ"ל מאה פעמים ואחד כו' להמשיך האור מעתיק כו', עיין בכוונות ק"ש כו' ודו"ק, וחשארז"ל בשבת פרע"ק דפ"ח ע"ב ע"פ שמעו כי נגידים אדבר כו' למיימינים בה סמא דחיי, פי' מהרש"א נגיד כתר מל' נגידים ב' כתרים כו' למיימינים בה שעוסק בתורה לשמה כו' ע"ש, ופי' לשמה לשם התורה עצמה להמשיך בה גילוי אור א"ס כו' והיינו ע"י האהבה כמו באברהם הלך ונסוע הנגבה כו', וזהו ענין למיימינים בה כו', וזהו ענין מגורה בדרום וכמ"ש ע"פ בהעלותך כו' גם פי' למיימינים בה כי כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו אלא תורה וגמ"ח כו' משא"כ למשמאילי' בה העדר ההשפעה רק אין לי אלא תורה כו' לגרמיה כו' וזהו כי נגידים כו' ב' כתרין שממשיך למיימיני' בה מא"א ועתיק כו', ועיקר מזה בגמרא דיומא דע"ב ב' ע"פ וזאת התורה אשר שם משה כו', בעמ"מ שער קרית ארבע פרק ס"ד דצ"ו ע"ד פי' מם וסמך שבלוחות הם זר"ג כי ז"א הוא ו"ק כל אחד כלול מעשר הרי סמך ומוחזן דילי' כחב"ד כלולי' מעשר הרי מם כו', והנה פי' ושמתם את כו' איתא בס"ח ססי' תשע"ג לדבק בחזק כו', והביא ראיה ממ"ש הלך וקנית לך אוור פשתים ושמת על מתניך וכתוב כאשר ידבק האזור על מתני איש הרי במקום שכתוב שימה צריך לדבק כו' ע"ש, וכמ"ש במדרש תילים ס' קי"ט ע"פ בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך כו' ושמתם את דברי אלה על לבבכם, הרי בחי' ושמתם זהו ע"ד בלבי צפנתי אמרתך שיהי' שמורים בלבי כו', וכן אמרו בגמ' דקדושין ד"ל ע"ב כמו רטייה ע"ג המכה שבדאי מדביקה היטב, וכך הוא ענין ושמתם את דברי אלה על לבבכם והיינו ע"י ששונה פרקו מאה פעמים ואחד וכנ"ל. והנה ברבות נשא פ"י רל"ז ד' ע"פ תנה בנך לבך לי במשלי כ"ג כ"ו הביא ושמתם את דברי אלה על לבבכם והיינו שעיי"ז יהיה תנה בנך לבך לי כו', וע"ש דרל"ז ב' מה ראה הקב"ה לשאול מישראל הלב ועיניי שיהי' אחריו לפי שהעבירה תלויה בהם הה"ד ולא תתורו אחרי לבבכם כו' עינא וליבא תרין סרסורי כו' כשם שאין בלבך אלא אחד כו' ל"ב נתיבות ד' מחזין חו"ב חו"ג ע"י הדעת כו' והם דו"ר שכליים וזהו לבך לי, ועיין פי' הרמ"ז תרומה קל"ד ע"פ ויקחו לי ועמ"ש ע"פ וארשתין לי ועיין ברבות ויקרא פ"ב מענין לי ולכן וזהו ע"י ושמתם את כו' כי אורייתא מחכמה נפקת והיינו ל"ב נתיבות כו' וגם התורה קדמה אלפיים שנה שהם חו"ב והמשכתה לעולם ו"ק זהו ע"י הדעת כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו חסד דין ורחמים כו' ודרך כלל

ה"ח וה"ג הנמשכים מהדעת הן עשה ול"ת כמ"ש הרמ"ז ר"פ קרח ועיין מענין עינא ולבא תרין כו' בתר"א פ' שמות בביאור ע"פ הבאים ישרש בסופו ושם מבואר שהתחלה מן העין ובאמת לשון הפסוק אחרי לבבכם ואחרי עיניכם משמע שהתחלה מן הלב, וכן מבואר בילקוט פ' שלח ע"פ ולא תתורו כו' בשם הספרי והקשה השל"ה בשער האותיות אות למד ממארו"ל העין רואה והלב חומד כו' דמשמע שהלב הולך אחר העיניים ותירץ שזו הראייה גופא שעיניו משוטטות בכל בא מן הלב דשוריינא דעינא בליכא תליא כו' ע"ש דס"ט ע"א, ולכן צ"ל ושמתם את דברי על לבבכם תחלה, ואח"כ ולטוטפות בין עיניך, והנה במ"א נת' ענין תנה בנך לבך לי זהו ענין שמיני עצרת, והיינו כי עצרת לשון קליטה שיהי' גקלט אל תוך לבבו יחודו ואחדותו ית' להיות נשמר בלבו לעולם, והנה שמור זו משנה כנו' ע"פ תשמרו להקריב כו' שעיי"ז נעשה הקליטה שלא תהי' פולטת עי"ד הנפילים היו כו' ולכן ע"י ושמתם את כו' עיי"ז יקויים תנה בנך לבך לי כו', ועיניך דרכי תצרינה לשון שמירה כמו על כן נצרתם נפשי תילים קיי"ט קכ"ט כי עדותיך נצרתי שם קיי"ט כ"ב ותורותיו ינצורו תילים ססי' קי"ה, והנה הכתוב תרצינה והקרי תצרינה י"ל ע"ד ונוצר חסד, ונוצר אותיות רצון שמהרצון נמשך להיות נוצר חסד ומשמר הדבר וזהו ולטוטפת בין עיניך ע"י התפילין שהם רצון העליון כצנה רצון תעטרנו יומשך שיהי' עיניך דרכי תצרינה ועיי"ז יומשך מלמעלה יסובבנו ינצרנהו כאישון עיני.

וכתבתם על מזוזת בתיך ובשעריך. וצ"ל ענין המזוזה שקובעים בפתח הבית, דהנה כתיב אם ה' לא יבנה בית שרא עמלו בוניו בו, לכן קובעין ב' פרשיות דק"ש שהם קעומ"ש ועומ"צ בפתח הבית בכדי להמשיך בחי' ה' יבנה בית, והנה בית הוא בחי' כללות העולם, כמארו"ל במד"ר ע"פ חכמות בנתה ביתה שבית קאי על כללות העולם, וכאשר כאור"א נכנס לדור בבית צריך לקבוע מזוזה בכדי שיתבונן להמשיך המשכת אלקותו ית' בכללות העולם, להיות קיום העולם ובפרטיות הוא בחי' הבית שקובעים בה המזוזה שהיא בחי' קבלת עומ"ש ועומ"צ כו', זהו ע"ד המאמר יה"ר שיהא מורא שמים אליכם כמורא בשר ודם ולכן גם כשנכנס לבית ואין אדם רואהו יקבל עליו עומ"ש ועומ"צ, ולהבין ענין המזוזה צריך להקדים ענין מ"ש אם אמר יאמר העבד כו', והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדוניו את אזנו כו', ואר"ל מה נשתנה האזון כו' אלא אוזן ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים כו' ירצע, דלת ומזוזה שהי' עדים כשפסחתי עליהם כנגפו את מצרים שנאמר והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות כו' ופסח ה' על הפתח, וצ"ל תחלה מהו ענין אוזן ששמעה, הנה יש ב' בחי' ראי' ושמיעה ומשה רבינו ביקש ואראה את הארץ ולא פעל כ"א ועתה ישראל שמע אל החוקים בחי' שמיעה, וא"כ ראי' למעלה מבחי' שמיעה ומ"מ מצינו שיש בבחי' שמיעה מעלה היותר עליונה גם מבחי' ראי' כמו שהביא רבינו יונה ז"ל בשע"ת שלו ראי'

לזה מהדין זה סימא את עינו נותן לו דמי עינו. חרשו נותן לו דמי כולו. חרשו זה אינו כמו חרש שבכ"מ שאינו שומע ואינו מדבר כ"א כאן פי' חרשו שמדבר רק שאינו שומע ומ"מ נותן לו דמי כולו. זהטעם הוא ע"פ פשוט כיון שאינו יכול לשמוע כלל הרי אינו יכול לקבל הציווי מחברו וא"כ אינו יכול להרויח ולהשתכר כלום ולכן נותן לו דמי כולו. ולהבין ענין זה למעלה כי הנה כל התורה ומצות רק ציווים צו את בניי, כי כל עיקר התחברות אלקות עם נש"י הוא ע"י בחי' מלוכה כאשר עלה ברצונו אנא אמלך ודרכו של מלך לצוות שע"י הציווים שורה ומתגלה מדת המלוכה ולכן עיקר קיום המצות צריך להיות רק בכדי לעשות ולקיים הציווי של הקב"ה שלא לבקש שום טעם כלל כמו מצות ציצית ותפילין אע"פ שנתגלה קצת טעם איך שנמשך ע"י המשכות עליונות מאד בעלה. מ"מ א"צ להיות הקיום מצד הטעם וההמשכה כו' כ"א רק כדי לקיים הציווי בלבד מחמת היותו דבוק לבחי' א"ס בעהר"צ שז"ע הקדמת קבעומ"ש כמש"ג בדרושים הקדומים. ומכ"ש המצות שאין בהם טעם שנק' חוקים כמו פרה אדומה והיינו כי שמיעה וקבלת הציווי בלבד מעורר למעלה יותר מבחי' הטעם של המצוה מפני שע"י שורה ומתגלה מדת המלכה שזהו כל עיקר ההתחברות של אלקות עם נש"י כו' וזהו שאמר שמואל לשאול הנה שמוע מזבח טוב כי שאול הלך אחר הטעם והשאיר ממיטב הצאן להקריב קרבנות אשר קרבן הוא ענין קירוב שמקרב ומייחד הכוחות שלמעלה כו' וע"ז הוכיחו שמואל הנה שמוע מזבח טוב שבחי' שמיעה וקבלת הציווי לבד בלי שום טעם כ"א מחמת היותו דבוק לבחי' א"ס בעל הרצון זהו גבוה יותר מהקרבנות שהם מבחי' טעמים דחכ', ועפ"ז יובן איך שיש בבחי' שמיעה מעלה היותר עליונה גם מבחי' ראי' שהיא מה שביקש משה ואראה את הארץ. דהנה כל הנביאים נתנבאו בכה, ואפי' משה שנתנבא בזה מ"מ כתיב וראית את אחורי אבל לפני לא יראו, והיינו דוקא בבחי' ראי' והשגת המהות ממש אבל בבחי' שמיעה וקבלת הציווים לבד כתיב ה'י' הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אנכי מי שאנכי, והו' מצוך לשון ציווי וגם לשון צוותא וחיבור והיינו שע"י הציווי נמשך הצוותא וחיבור מבחי' אנכי ממש והו' ע"ד משארז"ל חכם עדיף מנביא אעפ"י שנבואה הוא בחי' ראי' שאמר ואראה כו' וחכם הוא רק בחי' שמיעה והשגת המציאות לבד מ"מ ע"י בחי' שמיעה יוכל להשיג בחי' עליונות יותר מהנביאים שנתנבאו רק בכה דהן אמת אם ה'י' יכול לראות בבחי' ראי' מה שהוא משיג ה'י' בחי' ראי' יותר גבוה הרבה אך הנה בבחי' ראי' א"א להיות מושג בחי' אלו וכמ"ש לפני לא יראו כו', שלכן כל הנביאים נתנבאו בכה, אבל בבחי' שמיעה הוא קבלת עומ"צ שאחר ההקדמה כללית דקבלת עומ"ש הרי בחי' פרטי הרצונות דתומ"צ הרי הם נמשכים מבחי' אנכי מי שאנכי ממש, והגם כי אינו רואה בחי' זו מ"מ הרי יש בחי' המשכה זו בהם כו', וזהו אוחן ששמעה על הר סיני כו' כי לי בני ישראל עבדים שהעיקר צ"ל רק בחי' שמיעה הציווי שיקבל עומ"צ שהו"ע קבלת הציווים לבד בלי שום טעם עבודת עבד, וזהו כי לי בניי עבדים וע"י בחי' שמיעת הציווי לבד יומשך הצוותא וחיבור מבחי' אנכי ממש שלמעלה מבחי' בריאת העולמות שנברא בבית כו' וכיון שקנה אדון אחר לעצמו אפי' ישראל, א"כ פגם בבחי' שמיעה זו ולכן ירצע אדוניו את אוננו כו', אך למה אל הדלת דוקא הענין כי דלת הוא בחי' דיבור העליון כמו הדלת שע"י

יוצאין לחוץ כמו"כ הדיבור שגילוי השכל המדות מאדם לולתו הוא רק ע"י הדיבור וכמו"כ למעלה כל ההתגלות הוא ע"י הדיבור ולכן נק' דלת. ולכן הציווים אע"פ ששרשם מבחי' אנכי אשר אנכי מצוץ היום, מ"מ התגלות הציווים הוא ע"י דיבור העליון דוקא, וכמ"ש באשר דבר מלך שלטון שהתגלות המלוכה הוא ע"י ציווים וגילוי הציווים הוא ע"י הדיבור ולכן דבר מלך שלטון וכמו"כ למעלה שהתגלות הציווים הוא ע"י דיבור עליון וכמו במ"ת דכתיב וידבר אלקים כו' אנכי הוי' אלקיך, שאע"פ שהגילוי הי' מבחי' אנכי מ"מ המדבר הי' שם אלקים בחי' מל' דיבור העליון וא"כ מובן שבבחי' דלת ופתח העליון שם עיקר הציווים דבחי' מלוכה העליונה כו' תהו והגישו אל הדלת דוקא כי כיון שפגם בבחי' שמיעה וקבלת הציווים א"כ כל הפגם שלו הוא במקום הזה דבחי' דלת דוקא כמ"ש לשמוע בקול דברו שהוא בחי' דלת העליון שנק' דברו כמ"ש בזהר שמיעה בהיא אתר תליא ולכן והגישו אל הדלת דוקא, ועתה צ"ל מהו השייכות ענין דלת ומזחה לפי שהי' עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות שמתעם זה דוקא ורצע אל הדלת, והענין הוא דארז"ל במד"ר המשקוף זה אברהם שתי המזוזות הם יצחק ויעקב כי חח"ן זה קו הימין ובג"ה קו השמאל, והוא ענין ב' המזוזות ב' קוין כו' והמשקוף שעל שתי המזוזות היא הבחי' עליונה שלמעלה מב' קוין שמחבר הב' קוין כענין עושה שלום במרומיו שיתחברו בחי' מים ואש שהם שני הפכים כו' והיינו כי משקוף הוא בחי' גבוה מאד, וכמ"ש השקיפה ממעון קדשיך מן השמים וברך את עמך ישראל הרי שהשקיפה הוא מבחי' מעון קדשיך גם מבחי' השמים מקיף עליון ואברהם זכה לבחי' זה ע"י מצות מילה כמ"ש מי יעלה לנו השמימה בחי' השקיפה כו' מן השמים ולכן מילה ב"ת והוי' בס"ת ואברהם הי' הראשון שנימול ע"כ כתיב בעצם היום הזה נימול כו' פי' שנימול מלמעלה בחי' ומל הוי' כו' ולכן זכה לבחי' מי יעלה לנו השמימה ולכן הוא בחי' משקוף כו', והנה זהו המשקוף והב' מזוזות, שהם ג' אבות אבל הדלת והפתח עצמו זהו בחי' דוד בחי' מלכות ולכן אמר דוד ארוממך הי' כי דילתני שהוא בחי' דלת ופתח שע"י יומשך הגילוי מבחי' חכמה שבמל' העליון לעולמות התחתונים דבי"ע ולכן נק' דלת כנ"ל.

והנה ביצי"מ כתיב ופסח הי' על הפתח שזהו הי' בחי' דילוג כמ"ש קול דודי מדלג כו' והיינו ע"פ סדר ההשתלשלות הדיבור מקבל מהמדות והמדות מהשכל שזהו ענין הפתח עם המשקוף וב' המזוזות, אבל ביצי"מ הרי הי' הגילוי שלמעלה מסדר ההשתל' בחי' נגלה עליהם מלך מלכי המלכים וכתביב אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ כו' והי' גילוי הזה בבחי' ופסח הי' על הפתח דוקא, ולכן נק' החג פסח ע"ש הדילוג הגדול הזה, וזהו דלת ומזחה שהיו עדים כו' פי' כי בשעת יצי"מ הי' הגילוי הזה שלמעלה מסדר השתל' בבחי' הדלת שהוא בחי' מל' בבחי' אתדל"ע מצ"ע שהרי ישראל הי' או משוקעים במ"ט שע"ט ולא הי' יכול להיות או אתדל"ת ומ"מ הי' הגילוי מבחי' אנכי ממש בבחי' דלת ופתח בדרך אתדל"ע לבד, א"כ יש ליקח ק"ו שע"י בחי' אהן ששמעה דהיינו ע"י קבלת עומ"צ שהוא ענין שמיעה וקבלת הציווים לבד מחמת היותו דבוק לבחי' אא"ס בעהר"צ בודאי יומשך הגילוי מבחי' אנכי שלמעלה מסדר השתלשלות, ולכן הדלת והמזחה הם עדים שע"י שמיעה וקבלת הציווים של המצות יומשך

הצוותא וחיבור מבחי' אנכי וכשפגם בבחי' שמיעה זו הרי זה פגם גדול מאד ולכן ורצע אל הדלת כו' לפי שהם עדים וכנ"ל.

ועתה נבוא לענין מזוזה כי הנה המזוזה היא רק הב' פרשיות שמע והא"ש שהוא ענין קעומ"ש וקבלת עומ"צ וא"כ המזוזה זה הוא בחי' שמיעה כאלו רואה כו' ולכן כשקובעה על פתח ביתו הנה עי"ז נעשה העלאה מכל ביתו וקנינו שיהי' בטלים לבחי' אחד ובענין ואספת דגנג דגני ק"ש שיתאסף הכל לבחי' אחד ע' בד"ה מי כמוך באלים ובד"ה ויגש אליו יהודה מענין וסדר הנהגת מו"מ ובד"ה זכור את יום השבת מענין מו"מ באמונה ובד"ה כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב והיינו שבכל הדברים שבביתו וקנינו יהי' אצלו בחי' שמיעה שיקבל על עצמו עומ"ש ולקיים בהם הציווים של המצוות, והנה לכן ע"י המזוזה שהיא בחי' שמיעה הנ"ל נמשך הצוותא וחיבור מבחי' אנוכי שלמעלה מהשתל' זהו ענין השמירה שנמשך ע"י המזוזה בחי' ה' ישמור צאתך ובראך והיינו בחי' לא יגום ולא ישן שומר ישראל כי לפעמים כתיב עורה למה תישן הוי' אבל בחי' שומר ישראל הו"ע בחי' עינא פקיחא דלא נאים, והיינו כי השמירה שנמשך ע"י המזוזה היא מבחי' אנכי שלמע' משם הרי' ובשם ה' יש בחי' שינה אבל בחי' אנכי הו"ע עינא פקיחא דלא נאים, והנה מזוזה היא ב' תיבות זו זה, והיינו כי נש"י נק' זו עם זו יצרת לי כו' והקב"ה נק' זה זה אלי ובלוחות כתיב מזה ומזה הם כתובים והנה זו לשון נקיבה וזה לשון זכר והיינו כי זו נק' כשמקבל מבחי' זה, ולכן מה שנש"י נק' עם זו הוא מצד הקבלת עומ"ש ועומ"צ לפי שמקבלים עליהם הציווי מבחי' זה אלי כו' והנה פי' עם זו יצרת לי ידוע כי אין מלך בלא עם פי' עם מלשון עוממות שיש גחלים לוחשת שהאש מתלהטת עליהם בגילוי וגחלים עוממת היינו שנתעלם האש בתוכם ואינו נראה מבחוץ, אבל בפנים ישנו כי לא נכבה עדיין כו' וענין גחלים לוחשת למעלה הו"ע ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת, וא"כ הם בתכלית הביטול והיחוד האמיתי לכן בבחי' זו לא שייך בחי' מלוכה עדיין כיון דאיהו וגרמוהי חד כו' וזהו אין מלך בלא עם עם דוקא בחי' עוממת והיינו בבי"ע שנתעלם האש ושלחבת י"ה ועי"ז נעשה בחי' יש ודבר נפרד ולכן שייך על זה מלוכה, גם עוד פירוש עם כמו שכתוב במשה ולא כהתה עינו ופירש בתרגום ולא עמיא עינו ואם כן עם מלשון עמיא וכו' שהוא ענין הכהיות שבעין דהיינו מה שנדמה ונראה העולם כאלו הוא יש ודבר נפרד אף על פי שבאמת אין עוד מלבדו כו' ולכן על בחי' עם דוקא שייך מלוכה אך היינו דוקא כשהעם הוא בבחי' ביטול דהיינו אעפ"י שהם בחי' יש ודבר נפרד מ"מ הם בבחי' ביטול היש לגמרי והיינו שמקבלים עליהם עומ"ש ומקבלים הציווים דבחי' מלך כו' ואזי נק' עם זו שבטלים לבחי' זה אלי והכח הזה שגם בבחי' עם עוממות * בחי' עמו הוא חלק משם הוי' שיש שם הוי' בכאו"א, ועי"ז הוא כח הביטול להיות עם זו וזהו עם זו יצרת לי לפי שהם עם זו שמקבלים עליהם הציווי מבחי' זה ע"כ

(*) נחתך כאן שורה מהגליון.

הם לי ממש כמ"ש אשרי אדם שומע לי שהשמיעה מגיע בבחי' לי ממש שהיא עצמות אור"ס בבחי' אנכי מי שאנכי, תהלתי יספרו שע"י שהם עם זו ממשיכי' בחי' תהלתי ותהלתי אחטם לך חוטמא בחי' ריח שהוא מקיף עליון שלמעלה מהכלים דע"ס וברכות פי' אחטם לך לשון חותם והיינו כמו ענין החותם הוא שבל יקרב זר לקרות כו' כמו"כ צריך להמשיך מלמעלה החותם שהוא ענין השמירה מהרע שלא יוכל לקרב לגבי האדם וזהו ענין המזוזה כמ"ש לשמור מזוזה פתחי שע"י המזוזה נמשך השמירה מלמעלה ה' ישמר צאתך ובוואך שהשמירה הוא מהרע וכנ"ל וזה ג"כ חותם וכענין פותח בברוך וחותם בברוך וו"ש בת"ז מזוזה זו מות, שהמות שהוא הרע יהי' זו ומרוחק מהבית שלא יוכל ליכרב כנ"ל.

ועתה יובן ענין וכתבתם על מזוזה ביתך, דלכאורה הרי קיום ובנין הבית שהוא בחי' דיבור העליון הוא כמ"ש בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן וברעת חדרים ימלאו, וא"כ מהו עוד ענין קביעת המזוזה בבית אך הענין הוא כמ"ש אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אעפ"י שהם בונין אותו שממשיכי' להיות בחכמה יבנה כו' ובתבונה כו' והיינו ע"י תושב"כ ותושב"ע"פ ותפילה כו' מ"מ אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו כו' והיינו כי כל הנ"ל הוא רק המשכות אר"פ בחי' חכ' ותבונה ודעת אבל עיקר השמירה וקיום הבנין הוא כשה' יבנה בית היינו שיומשך בחי' מקיף עליון על הבית וכמ"ש אח"כ אם ה' לא ישמר עיר כו' שהשמירה מבחוץ בחי' מקיף שהמשכות המקיף זה הוא מלמעלה מסדר ההשתל' והיינו מבחי' אנכי שלמעלה מבחי' חכ' ותבונה ודעת וע"י מקיף זה הוא עיקר השמירה וקיום הבנין דבחי' בית עלום הדיבור עליון ובחי' שמירה והמשכות מקיף זה בהבית נמשך ע"י המזוזה דוקא לפי שהוא בחי' שמיעה וקבלת עומ"ש קבלת הציווים לבד בלי שום טעם לכן נמשך ע"ז מבחי' אנכי כו' שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל באריכות וא"כ ע"י בחי' שמיעה דמזוזה נמשך בחי' גבוה יותר.

ואע"פ • שמשה ממשך דעת לגש"י כמ"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך לנשמות שנקראו זרע בהמה היינו כאלו רואה אבל ראי' ממש לא.

קבלת עול ושמיעה שהיא בלי טעם גדול מראי' ואין צריך לבקש טעם למשל כשאחד קשור ומדובק לחברו אינו מבקש שום טעם.

ופני לא יראו חכ' נק' פנים.

לשמע בקול דברו קול היא פנימי' הדיבור שהתגלות אנכי היא דוקא בדיבור ובשמיעה קע"מ.

יעקב יוד עקב קו הימני גם אותיות יבקע יצחק כמעלת הזהב על הכסף.

השקיפה ממעון קדשך מן השמים שיש בחי' שמים כמ"ש שמעו שמים האזינו ארץ ופעם כתיב האזינו השמים ותשמע הארץ ויש בחי' שמי שמים בחי' מקיפים וזהו הבחי' השקיפה כו' מן השמים שזו כולל כל המקיפים עליונים.

ארץ הרים ובקעות כו'. להבין מ"ש למטר השמים דהל"ל ממטר כו'. הנה תחלה יש לבאר ביאור הדברים ע"פ מ"ש שמני כחותם. הנה כתיב והחיות רו"ש שיש ב' מיני עבודה מלמטה למעלה בחי' רצוא ובחי' שוב. בחי' רצוא נק' חותם הבולט ובחי' שוב נק' חותם השוקע. ופי' בחי' רצוא הוא אהבה ורשפי אש בתשוקה והוא התגלות האהבה המסותרת ממטה למעלה מישראל לא"ס ב"ה. וזהו ענין כאברהם שקראו הר כמו הר הבולט מן משור הארץ. כמו"כ התשוקה הנ"ל שרוצה לצאת מגרתקו זהו בחי' בליטה ונק' חותם הבולט (והטעם שנק' חותם י"ל כי אהבה מסותרת זו נלקח מצד גיצוץ אלקות שבגפש אשר שרש ס"ד נש"י מס"ר אותיות שבתורה והאותיות נק' חותם, וכמ"ש במ"א ע"פ ויכתוב משה את מוצאייהם כו' חותמו של הקב"ה אמת כו', והתורה נק' אמת ומשם שרש נשמות ישראל וזהו ענין מוצאייהם ר"ל שרשם ומקורם ומשם המשיך הכח להיות למסעיהם שע"ז יוכלו להיות בבחי' הלוך ונסוע ממטה למעלה, ועמ"ש עוד מענין חותם בברוך בת"א פ' בראשית) והנה עד"מ כשמדפיסים בחותם הבולט על השעוה נעשה בהשעוה חותם שוקע, כך ע"י בחי' אתעדל"ת שבבחי' רצוא שהוא בבחי' חותם בולט והוא בחי' יש מי שאוהב כו', ע"ז נמשך אתעדל"ע מלמעלה בחי' חותם שוקע והיינו שנמשך מזה התגלות והמשכות אורות בכלים וזהו ענין הר ההר הר ע"ג הר משא"כ ע"י העבודה הב' שמלמטה למעלה בבחי' שוב היינו ביטול רצון בתכלית ונפשי כעפר יראה בושת זהו בחי' חותם השוקע שמלמטה וע"ז נמשך אתעדל"ע מלמעלה בחי' חותם בולט דהיינו התגלות אלקות אור א"ס שלא בהתלבשות כלל כמו שיהי' לעתיד דכתיב ולא יכנף כו' עין בעין כו' התגלות אלקות.

וביאור ענין זה להבין דחותם שוקע שמלמטה גבוה יותר מבחי' חותם בולט שמלמטה הוא כידוע של"ת גבוה יותר ממ"ע, שלפי של"ת היא בחי' שקיעה וביטול בחינת יראה. וזהו ענין ד' אותיות הוי' יו"ד בחי' חכמה בחי' צמצום וביטול כמו נקודה והוא בחי' יראה עילאה ה' בינה המשכת אהבה עילאה, וזהו דחילו ורחימו שבחינת יראה עילאה גבוה מאהבה היינו יראה בושת בחי' ביטול שנתבטל מהותו וכלא חשיב מחמת ברשת הנ"ל והוא בחי' שקיעה וענין ר"ה וי"ו אהבה ה' אחרונה יראה תתאה וזהו דחילו ורחימו (כך סדרן מלמעלה למטה). והנה להמשיך מבחי' א"ס שלמעלה מע"ס א"א רק ע"י ביטול היש שהוא בחי' שקיעה מלמטה שע"ז נעשה התגלות ובליטה מלמעלה עין בעין כו', וזהו ענין הל"ת כי זהו הכלל דסט"א הכל בחינת יש ודבר ולכן ע"י מצות ל"ת דלא תלבש שעטנו מבטל היש וכו' אתכפיא סט"א, וכן באדם ביטול עצמותו

הן ולא שוין בחי' שקיעה ממילא נעשה מלמעלה בחי' בליטה התגלות אור א"ס ולא יכנף עוד כו' אכן ע"י בחי' אהבה וקיום מ"ע לא יוכלו להמשיך מלמעלה מהשתלשלות כי אהבה הוא מדות, לכן ממשיכים מלמעלה ג"כ התגלות אורות בכלים אשר הכלים מלבישים להאורות, וזהו בחי' חותם שוקע שמלמעלה כנ"ל, וזהו זוכר חסדי אבות, אבות היינו אר"א ומביא גואל לבני בניהם היינו נה"י כי בניהם היינו חג"ת ובני בניהם היינו נה"י למען שמו היינו מל', נמצא זהו ענין התלבשות אור א"ס בע"ס דאצילות מאו"א עד מל', וזהו באהבה ב' אהבה דהיינו שע"י האהבה מלמטה למעלה נמשך מלמעלה ג"כ אהבה להיות האהבה דוחקת שיומשך אור א"ס להתלבש בע"ס. וזהו כמים הפנים אל הפנים כו', וזהו ואהבת ב"פ אור שע"י גילוי אור האהבה המסותרת מלמטה למעלה נמשך מלמעלה אור האהבה עליונה, וזהו ענין אר"ח ואו"י, וכן ע"י קיום מ"ע כמו שע"י צדקה מעורר למעלה ג"כ רחמנות וצדקה כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים אף שלא שייך מדות כלל למעלה כי לא דאית לך צדק ידיעא כו' רק ע"י אתעדלית נמשך מלמעלה מדות הנ"ל באהבה ב"פ אהבה כו', ע"י אר"ח וכליטה נמשך מלמעלה או"י להתלבש תוך המדות כו', ויובן זה עוד ע"פ מ"ש בע"ח שיש ב' בחי' העלאות והיינו עליות העולמות בשבת הוא שפנימי' עולם התחתון עולה ומלביש עולם העליון וחיצוניות עולם העליון נמשך לפנימי' עולם התחתון והיינו מחמת כי העלאה מעולם התחתון הוא ע"י אהבה בחי' בליטה ולא בבחי' ביטול ממש (ע"ד לאשתאבא בגופא כו' שיהי' נכלל ובטל בהעליון רק שעולה ומלביש כו') לכן נמשך מלמעלה בחי' שקיעה להתלבש בתוך פנימי' עולם התחתון בבחי' צמצום, אבל יש עוד העלאות בחי' מ"ן בבחי' עיבור בכסן אימא תלת כלילן גו תלת היינו שנתבטל ממהותו לגמרי בחי' שקיעה ונכלל בעליון ממש ונמשך מזה מ"ד המשכות מוחין חדשים גלוי אור חדש בחי' בליטה כו') וזהו ענין יצ"מ כי גלות מצרים הי' בבחי' עיבור ונעשה הגאולה וצמצום מוחין חדשים, וזהו אשה מזרעת תחלה יולדת זכר היינו כשהעלאה ממטה למעלה הוא בבחי' שקיעה כנודע יסוד דנוק' שוקע אזי יולדת זכר שנמשך מלמעלה בחי' בליטה ולהפך איש מזריע תחלה ממטה למעלה בחי' בליטה ע"י אהבה יולדת נקבה מלמעלה בחי' שקיעה המשכות אורות בכלים (ענין עליות העולמות וענין עיבור בכסן אין אשה מזרעת כו') וזהו ענין השני חותמות כחותם על זרועך כחותם על לבך תפילין ש"י ותפילין של ראש ויובן בהקדים מארז"ל כל אות שאין גויל נוקף לה מארבע רוחותיה פסולה כי ענין האותיות הוא לשון אתא שבא דבר חדש והתהוות חדשה דהיינו שיתהווה מבחי' חסד דאצילות יהי רקיע או שיתהווה מחכמה מדות כו' נק' אותיות, כמו"כ שיתהווה מלמעלה מן הדעת בחי' חכמה ג"כ אותיות, אך שם הוא רק בבחי' שערות שאין ערוך לעצמותו כלל כמו שאם חותך השער אין נוגע למהותו כלל ולא איכפת לי' כלל רק שאעפי"כ השערות הוא המשכה כל שהוא ממהותו, וזהו אבא יונק ממזל ח' בחי' שערות כו' ומקור שרשן הוא בחי' גלגלתא לבנונית חסד דעתיק, ומשם נמשך הארת שערות שיתהווה מזה בחי' חכמה דאצילות ראשית ומקור ההשתלשלות כ"כ באדם הגלגלתא בעצם היא לבינה ומקפת על המוחין ומשם צומח שערות, וזהו ענין סופר וספר, פי' סופר הוא חכמה ראשית ומקור ההשתלשלות שמאתו

בא האותיות והתהוות חדשות בספר שהוא בינה ונק' פתוחי חותם כשנבקע יסוד אימא נפתח ונתגלה בחי' אותיות המדות.

(ג') דכאן מדבר באותיות הנמשכין משכל למדות אשר א"כ הקלף הלבן והאותיות הכל בחו"ב, וזהו ענין סופר וספר כו' ולעיל דיבר באותיות הנמשכין מגלגלתא לחו"ב וכ"ה בע"ח דבינה נק' קדלא חיוורא לגבי ז"א כו', כי מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א שנק' חיוורא ומנה"י דאימא נעשה מוחין לז"א שהם האותיות כו', וזהו ענין סופר וספר, אך לכאורה ספר כולל גויל הלבן והאותיות והיינו תנה"י דאימא וסופר הוא חכמה שהוא הכותב האותיות על הגויל כו') וזהו ענין האותיות שבתפילין והגויל כי ד' פרשיות הם המשכות ד' מוחין קדש לי כל בכור חכמה להיות נמשך ונתגלה למטה בחי' חכמה כדכתיב למען תהי' תורת ה' בפיך, אני המשנה המדברת בפיו עוסק בתורה לשמה להמשיך לה אורות בכלים והי' כי יביאך מוח בינה כו' והגויל הלבן המקיף את האותיות הוא בחינת גלגלתא לבנונית אשר הוא מקיף ומקור למוחין כו', ועתה יובן ענין כחותם על לבך דקאי על תש"ר ונק' על לבך כי רצועות ש"ר תליין על ליבא, כי הנה הרצועות נעשים ג"כ מעור שהוא ג"כ כמו קלף (אף שצ"ל שחורות והטעם כדלקמן), וגם כשרים כשנעשים הרצועות מקלף כי הרצועות הם המדות עליונות (כמ"ש בזוהר פ' פנחס דף רל"ו ע"ב) שהם נמשכים ג"כ מבחי' לבנונית דגלגלתא וזהו ענין הגויל כנ"ל ואף שאנו רואים שהמדות נמשכים מן השכל והתינוק ששכלו קטן אהבתו ג"כ בדברים קטנים אעפ"כ יש במדות מקור ג"כ מלמעלה מן השכל וכמו שאיתא באדרא ז"א בעתיקא אחיד ותליא שרש המדות דאצילות מבחי' עתיקא וגלגלתא רק ההמשכה הוא דרך השכל וכמו שאנו רואים בחוש התפעלות המדות נעשה התחלתן מן השכל, אבל אח"כ כשנתפעל גדלה ההתפעלות למעלה מן השכל כמו שאם רואה אדם אוהבו שלא ראה אותו מזמן כביר נעשה השמחה וההתפעלות גדולה למעלה מן השכל והטעם שהוא מפני שמקור המדות הם למעלה מהשכל כו', כי או"א במזלא אתכלילן שנמשכים מבחי' שערות וז"א שהוא המדות בעתיקא אחיד ותליא שהוא הגויל הלבן, לכן הרצועות נמשכו ונעשו ג"כ מגויל שבעצמיות הגויל הוא בחי' לובן היינו חסד דעתיק ומשם נמשכו על הלב שהוא בחי' מדות רק שהארה והמשכה זו מחסד דעתיק למדות א"א להתלבש בפנימי' המדה כמו התלבשות השכל רק בבחי' מקיף על המדה, וזהו וימינו תחבקני, פי' ימינו חסד דעתיק תחבקני בבחי' מקיף כמו אדם המחבק חבירו הוא בבחי' מקיף, לכן הרצועות נמשכין ותלוין על הלב בבחי' מקיף ושרשן מהגויל שהוא לבנונית דלעילא היינו הקלף הלבן המקיף להאותיות כו' כנ"ל, רק מחמת שנשתלשלו למטה במדות אין בהם בהירות והארה כמו שהן במקורן לובן הגויל, לכן אמרו רצועות שחורות הלמ"מ ואף על הבתים מבואר בפוסקים שצריכים להיות שחורות ולא כמו הפרשיות עצמן שהקלף הוא לבן כו', וזהו שימני כחותם על לבך אלו תש"ר שרצועות תליין על ליבא.

(ועמ"ש במ"א ע"פ שחורה אני ונאווה כחותם על זרועך הוא תש"י והיינו תפלה מיושב ק"ש וברכותיה עד שמו"ע שנק' תפלה מיושב כי באשה קראו מושב היינו ע"י העלאת מ"ן מלמטה למעלה בבחי' בליטה והר כנ"ל ואזי ובכל

מאודך נמשך מלמעלה בחי' הר ההר הר לפנים מהר אזי וישב ה' מלך לעולם והיינו התגלות אורות בכלים בבחי' שקיעה מלמעלה, והו' רמ"ח תיבין שבק"ש שהם רמ"ח אברים דמלכא שע"י רמ"ח תיבין נעשה בנין רמ"ח אברים ע"י העלאת מ"ן שלמטה ברמ"ח תיבין שבק"ש בבחי' בליטה, ועי"ן נעשה מלמעלה בחי' שקיעה, ולכן נאמר בתש"י והי' לך לאות ולא לאחרים לאות מפני שהמשכת האור מלמעלה הוא בבחי' שקיעה התלבשות האורות שהם מכוסים בתוכה, משא"כ בתש"ר נאמר וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נק' עליך עליך בהתגלות בבחי' בליטה מלמעלה כמו שיהי' לעתיד ולא יכנף שלא יהי' האורות מכוסים בתוך כלי רק עין בעין כו' והיינו ע"י העלאת מ"ן מלמטה בבחי' שוקע בבחי' שוב הנ"ל ובחי' ביטול הרצון הנ"ל ע"י כריעות והשתחוואות שבשמו"ע שהוא בחי' תפלה מעומד תפלה בלחש והיינו כמדבר לפני המלך שמחמת גודל התקרבותו למלך בביטול הרצון לגמרי ולא ירגיש במהותו כלל, והו' כחותם על לבך אלו תפילין של ראש שרצועות תליין על ליבא והוא נגד תפלה מעומד כו', והו' שמאלו תחת לראשי הוא תפילין של יד שע"י שמאל בחי' רצוא הנ"ל מתעלה בניצוץ אלקות שהוא לראשי אותיות ישראל מהעלם אל הגילוי וימינו תחבקני אלו תש"ר תפלה מעומד בחי' שוב הנ"ל אזי וימינו בחי' חסד דעתיק מקיף העליון תחבקני בבחי' התגלות כאדם החובק כו', והו' ארץ הרים ובקעות כו', דהנה כתיב כי בצלם אלקים עשה את האדם, פי' צלם הוא צורה בולטת שכשמדפיסים בה נעשה שוקע כמבואר גבי רצועות של תפילין של ראש שאדם הוא כחותם המתהפך משמאל של מעלה נעשה ימין למטה (והוא כמ"ש בווהר פ' פנחס דף רל"ו ע"ב ד' דא קשר של תפילין דהיא אחידת בהו כו' תרין רצועין נפקין מסטרא דא ומסט' דא רזין דתרין ירכין כו' דהא מלעילא נפקין תרין רצועין רזא דתרין דרועין מימינא ומשמאלא ודלית ואתאחידת בהו לבתר אתפשטו ירכין לתתא כיון דאיהי אתאחידת לעילא כדקא יאות נחתא לתתא לאתאחדא באוכלסהא כו' עכ"ל, ופי' דבריו ששני רצועות היוצאים מהמעברתא עד הקשר הם חו"ג תרין דרועין וכשיוצאין למטה מהקשר עד דתליין גם על ליבא הם גו"ה תרין ירכין כו', והנה כשהרצועות יוצאין למטה מהקשר הם מתהפכין מרצועה שהיא למעלה מהקשר בצד ימין נעשי' למטה מהקשר בצד שמאל ומרצועה שהיא למעלה מהקשר בצד שמאל נעשה למטה מהקשר לצד ימין, והנה הקשר של ד' זהו בחי' כנ"י ד' דאחד, כמ"ש בווהר ורצועות שלמעלה מהקשר, זהו ענין קבלתה מלמעלה ורצועות שלמעלה זהו ההשפעה לנשמות ישראל, הרי משמאל שלמעלה נעשה ימין למטה כו', וכנודע ג"כ מענין י"ב גבולי אלכסון שיש אלכסון ההולך מהגבורה שבשמאל אל הנצח שבימין, וזהו ענין קו האלף כו' כמ"ש במ"א), והענין דכתיב לך ה' הגדולה הוא מדת חסדו שבאה מגדולתו ונהפוך הוא למטה כדאשכחן באברהם אבינו ע"ה ואנכי עפר ואפר, דהנה עיקר חסד להשפיע מחייו ולא ממותרות שלו שזו מדת ישמעאל רק כמו שמצינו שבחזרו פרע הקפותיו שלא לומר שחיך קודמין מפני שמשים עצמו כשיריים וזהו בחי' מים שיורדין לעולם למקום נמוך (ופי' כמ"ש במ"א דהמקובלים שלפני האריו"ל קראו למדת חסד גדולה ואמרו גג"ת ר"ת גדולה גבורה ת"ת, כי באמת ביי' חסדו ית' הוא מצד גדולתו שהוא ית' אוא"ס

וכדכתיב ארך אפים וגדל חסד, אך האריו"ל אמר חגי"ת היינו חסד דאצילות
 גק' חסד דמ"ה החסד מבחי' ביטול כו', וכענין חסד לאברהם שהי' מפני היותו
 בבחי' ביטול נמצא בחי' גדולה הוא בחי' ורב חסד זהו בחי' זוותם בולט
 שמלמעלה שהוא בחי' גילוי מדות גדולתו ית' ומה נמשך למטה בחי' שקיעה
 היינו בחי' מ"ה ואנכי עפר ואפר שהחסד שמלמטה הוא בחי' ביטול כו', וזהו ענין
 ארי' שאג מי לא יירא והרי פני ארי' אל הימין, והענין כי אריה למעלה הוא בחי'
 התגלות מדת גדולתו של הקב"ה ולגדולתו אין חקר, ולכן תפול עליהם אימתה
 ופחד ובחי' יראה ומ"ה בחי' ביטול ושקיעה כנ"ל). והנה אהבת ה' בלב עמו כאש
 כוערה כדכתיב רשפי אש כמו שהאש חפיצה בטבעה לעלות למעלה כן נפשות
 בני ישראל חפצן לדבקה בה' ולצאת מהגוף וזהו בחי' הסתלקות משמאל שלמעלה
 געשה ימין למטה (והיינו שבחי' אהבה שמקבלים העולמות הוא מבחי' פני שור
 שמהשמאל שהוא בחי' הגבורה שמעלים ומסתיר בחי' הגדולה הנ"ל שזהו בחי'
 חותם שוקע היינו הכלים מסתירים על האור והגילוי וכמ"ש אותותינו לא ראינו
 דהכלי' הן מבחי' שם אלקים בחי' גבורה כו' ואור הוא חסד כו', ולכן מבחינת
 שקיעה זו נתעורר למטה בחי' הרצוא מתי אבוא ואראה פני אלקים כו' צמאה לך
 נפשי כו' שמחמת ההסתר יומשך הרצוא כו', ומ"מ היינו שאין הסתר גמור רק גילוי
 מעט ע"י ההסתר, וזהו בחי' שמאלו תחת לראשי, וזהו בחי' בליטה שמלמטה כו',
 נמצא הוא כחותם המתהפך מבחי' ארי' שלמעלה נמשך למטה יראה ומפני שור
 נמשך אהבה כו', וז"ש ארך הרים ובקעות ובאתעדל"ת הנה לפיכך הן ב' בחי' אש
 ומים (פי' כי ארך היא כנס"י יש בה הרים היינו אתעדל"ת בבחי' רצוא, וזהו ענין
 כאברהם שקראו הר כו', והרים לשון רבים כי יש כמה בחי' הרים יש אהבה
 בשמחה ויש במרידות כו', גם יש טורי נהורא טורי חשוכא הרים הגבוהים כו',
 ויש הרים וגבעות כו' אה"ע אה"ר כו', ואמנם דרך כלל הרים היינו אתעדל"ת
 בבחי' חותם בולט, וזהו בחי' אש אבל בקעות הוא בחי' חותם שוקע היינו בחי'
 ביטול ובחי' יראה ובקעות לשון רבים כי יש ג"כ בחי' יראה תתאה ויראה
 עילאה כו', וכמש"ל ד' אותיות הוי' הן דחילו ורחימו רחימו ודחילו הרי ב"פ
 רחימו וב"פ דחילו, וזהו הרים ובקעות ב' בחי' הרים ב' בחי' בקעות כו', עוד
 יש לומר בפ"י הרים ובקעות לשון רבים רומז לר' בחי' היינו כי מלמטה למעלה
 יש חותם בולט הנק' הר וחותם שוקע הנק' בקעה גם באתעדל"ע שמלמעלה
 למטה יש חותם גלוי בולט חותם שוקע א"כ הם שתיים שהן ארבע, וזהו ארך
 הרים ובקעות ומהר שלמעלה געשה בקעה למטה, ומבחי' בקעה שלמעלה געשה
 הר למטה, וזהו ג"כ נרמז בפ"י ארך הרים ובקעות כו'), והנה אתעדל"ע הנמשך
 מלמעלה ע"י אתעדל"ת שבבחי' מים דלתתא גדולה ועליונה יותר מאתעדל"ע
 הנמשך ע"י אש (כמובן שבחי' מים דלתתא זהו חותם שוקע ובחי' ביטול ואש
 הוא חותם בולט דלתתא והרי מבחי' חותם שוקע דלתתא נמשך מלמעלה חותם
 בולט כו' בלי התלבשות כו', ולכן נאמר כי ההרים ימושו כו' וברית שלומי לא
 תמוט שלע"ל יהי' גילוי חותם בולט דלעילא א"צ לאתעדל"ת בבחי' הרים חותם
 בולט דלתתא שממשיך מלעילא חותם שוקע), ולכן ארמי יעקב מים ליין להמשיך
 ברכה עליונה יותר, וזהו למטר השמים תשתה מים סודם השותה לחבירו שיחזור
 וישתה לו, וי"ש ועמדו רגליו וכו' ומש חצי ההר וכו' שיהי' בחי' ההרים ימושו

מחמת הגילוי מבחי' ועמדו רגליו ואפי' הר הזתים שהוא כענין חסד המקור לחכמה וע' בלק"ת בישעי' פי' הדרים ימושו על ענין ר"ה י"ל המכוון שמבחינת הרים וחותם בולט מגיעי' לבחי' יראה וביטול במציאות ממש והוא כענין אם רץ לבך שוב כו'.

והנה על פי כל הנ"ל יובן ג"כ ענין ניסוך המים שהי' בחג הסוכות כל שבעה ימי החג. כי הנה ענין ניסוך היין הוא בחי' שמחה והוא כמו חותם בולט שמלמטה בחי' שמחת הנפש באהבה רבה לה', והו ענין שיר הלזים על היין אבל ניסוך המים הוא בחי' חכמה כח מ"ה בחי' ביטול וחותם שוקע שמלמטה והנה בשמע"צ אומרים מוריד המשם שזהו המשכת מ"ד מלמעלה להיות נקלט גילוי אור א"ס ב"ה בנשמות ישראל מקרב איש ולב עמוק, וע"ז נאמר למטר השמים תשתה מים שכדי להמשיך המשכה עליונה זו דמטר השמים שבשמע"צ הוא ע"י ניסוך המים בחג הסוכות, וזהו המשל כאדם השותה לחבירו כדי שיחזור וישתה לו.

אור התורה

פרשת

ראה

ראה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה כו'. הנה ארז"ל כל מקום שנאמר היום הוא נצחי ולעולם גם היום הוה (כ"מ בעה"כ של הסה"ד בערך מחר בשם רש"ל דכל עוה"ז נקרא היום) ולהבין זה בכאן, גם מלת לפניכם דהול"ל לכם, אך הענין, דהנה בכל אחד ואחד יש בחי' פנימיות ובחי' חיצונית, ובמ"א ע"פ ויהי מקץ דרוש השני פירש דהיינו סתים וגליא שכמו שקוב"ה סתים וגליא כך אורייתא וכך ישראל כו', כמ"ש בזו"ג פ' אחרי דע"ג א', ובחי' סתים היינו בחי' פנימיות בחי' חב"ד שבנפשו האלקית שאינו מושג ונראה לעין, ובחי' גליא הוא בחי' חיצונית שבו שהן אהבה ויראה כו' והנה כתיב פנים בפנים דיבר הוי' עמכם, וארז"ל ע"ז במד"ד פ' תבא א"ר הושיעא זכה הפחות בימי משה מה שלא ראה גדול שבנביאים יחוקאל בני אדם שדיבר עמהם שכינה פנים בפנים שנאמר פנים בפנים דיבר ה' עמכם, וצ"ל א"כ מהו ההפרש בינם ובין משה שנאמר ודיבר ה' אל משה פנים אל פנים, בפ' כי תשא ל"ג י"א, והנה בחי' זו דפנים בפנים דיבר ה' עמכם נשאר קיים לעולם אף לאחר מ"ת כמו שארז"ל בה"ג על דבר ה' אל משה פנים אל פנים מה כביכול אור פנים שלמעלה קיים לעולם ולעולמי עולמים כו', והיינו שמבחי' זו נמשך שם הוי' בפנימיות של כל אחד ואחד מישראל וזהו ענין קבלת הדיבור אנכי הוי' אלקיך פ' שיהי' בחי' שם הוי' מאיר ומתגלה בך כל כך עד שיהי' נקרא על שמך להיות אלקיך אלקים שלך.

קיצור היום הוא נצחי לפניכם כי בכל אחד יש פנימיות וחיצונית חב"ד ח"ת, וזהו ישראל סתים וגליא, וכתוב פנים בפנים דיבר ה' עמכם זכה הפחות בימי משה, וצ"ל א"כ מהו ההפרש בינם ובין משה שנאמר פנים אל פנים, ומבחי' זו נמשך בכל אחד שם הוי' וזהו קבלת הדיבור אנכי הוי' אלקיך.

ב) וביאור ענין זה איך יש בחי' הוי' בכל אחד ואחד, הנה ארז"ל אפילו רשעים מלאים חרטות שנופלים להם הרהורי תשובה מחמת שאין רצונם להיות נפרד מהקב"ה והוא בלי טעם ודעת מפני כי בחי' זו הוא מבחי' חכמה שהוא בחי' ביטול אליו ית' שלמעלה מדעת והשכלה המושג כמ"ש בסש"ב פ"ח ונק' בחי' משכיל על דבר וכתוב משכיל לאיתן האורחי פ' משכיל להיות איתן מלשון חיוק כמו איתן מושבין כי בחי' זו הוא בחי' חזקה שנתחזקה בכל אחד ואחד מאד בבחי' קשה עורף כמ"ש כי עם קשה עורף הוא וסלחת כו' לפי שהוא רצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג (ה' ואפ"ל לא שאין לזה טעם כלל אלא שהוא למעלה משכל המושג ולכן נק' משכיל לאיתן חרי משכיל הוא ענין השכלה אלא שהוא למעלה משכל המושג ע') וגם אותיות איתן משמשות לע"ל כי לע"ל

תרלה

יהי בחי' חכמה בחי' ביטול הג"ל בהתגלות בכאו"א מישראל (הג"ה אפ"ל כמ"ש בסודר ע"פ עלי עשור שלע"ל יהי הכינור של עשרה נימין דהיינו שיאירו כל הע"ס בנשמות, וכשיטת הרמ"ז דהחכמה היא ראשית הע"ס עכ"ה) משא"כ עכשיו הרוח שטות מכסה שנדמה לו שעודנו ביהדותו כמ"ש בסש"ב פכ"ד ובלקו"ת בד"ה מי אל כמוך נושא עון פ"ה, וזהו האורחי מלשון אורח הארץ שיש בכאו"א בחי' זו מאז מעולם כי עלו במח' במקורא דכולא ובחי' זו הוא בחי' יר"ד של שם הוי' ב"ה (ועמ"ש בד"ה הוי' לי בעוזרי פ"ב ופ"ה בפ"י כל האורח בישראל ישבו בסוכות כלומר מה שאני עתיד להזריח בתוך הנשמות ישבו עכשיו בסוכות בבחי' מקיף הרמ"ז פ' אמור דף ק"ג סע"א כ' וז"ל אורח גימ' רי"ו ה"ס שם ע"ב ויסע ויבא ויט שה"ס טיפת החסדים ומשם נשמות כו' עכ"ל, ובמ"א נת' ע"פ בן פורת יוסף בפ"י ותשב באיתן קשתו ג"כ ע"ד איתן האורחי מלשון אורח הארץ מאז מעולם כי שם מ"ה נק' שם מ"ה החדש התחדשות הארה וכמו"כ השבירה דתוהו שהי' ככוונה סותר ע"מ לבנות ע"י מ"ה החדש, א"כ הוא ג"כ ענין התחדשות, אבל אורח שהוא בחי' מאז מעולם הוא מבחי' א"ק שנק' קדמון שיש בו הארה מבחי' הקדמון לכל הקדומים אשר כולם מחודשים והוא לבדו הקדמון והארה מבחי' זו יומשך בנשמות בבחינת או"פ ועכשיו יוכל להיות נמשך בחינה זו ע"י מקיף, ואולי יש לחבר זה עם מ"ש הרמ"ז דאורח הוא שם מ"ב כי השבירה דתוהו היה בשם ס"ג בוי"ת שבו והתיקון ע"י שם מ"ה היינו ענין מה החדש הג"ל אבל שם ע"ב הוא למעלה מהתוהו והתיקון ועוד כי שם ע"ב הוא ג' פסוקים ויסע ויבא ויט שהם חג"ת ועי"ז תפארת עולה עד הכתר וממשיך משם.

קיצור אורח גימ' רי"ו שם ע"ב אורח תושב מאז מעולם לאפוקי התחדשות והתיקון משם מ"ה החדש וכ"ש השבירה אבל אורח בחי' אדם קדמון וזהו שם ע"ב שלמעלה מס"ג ומ"ה ועוד כי בבחי' רי"ו יש בריח התיכון, עכ"ה).

ובחי' ה' עילאה הוא בחי' בינה רחובות הנהר שיש לה אורך ורוחב כו', דהיינו ענין ההתכוונות בגדולת ה' כל חד לפום שיעורא דיליה איך הוא בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד וכולא קמי' כל"ח ממש, וב' בחי' אלו צ"ל תמיד בעבודת ה' בלי פירוד, כי על ב' בחי' אלו איתא בזהר שהן ת"ר דל"מ וכ"כ במא"א אות ד' סל"א וז"ל רעים נק' או"א דלא מתפרשין עכ"ל, והפרדס שער מהות והנהגה פי"ד האריך בזה והוא בזהר פ' ויקרא ד"ד ע"א, לכן צ"ל גם באדם כך דהיינו להתכוון ולהעמיק שכלו ובינתו באורך ורוחב כפי אשר יד שכלו ורוח בינתו מגעת וליבטל אליו ולדבקה בו במס"ג ממש בבחי' חכמה שלמעלה מטו"ד המושג שאם לא יהי' לו בחי' ביטול הג"ל אזי אפי' אם יתבונן בגדולת ה' בהרחבה כפי כחו ויולד מזה אהוי"ר לא יהי' להם קיום אמיתי ויפול ממדריגתו ח"ו (הג"ה ואפ"ל הטעם שהקיום אמיתי הוא ע"י החכמה דוקא כי החכ' נק' אמת כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה, ובלקו"ת ד"ה אלה מסעי דרוש השלישי פ"ג בענין ויכתוב משה חותמו של הקב"ה אמת, והנה דבר שאין לו קיום אמיתי אינו נק' אמת כמו שארו"ל בענין נהרות המכזבין במשנה פ"ח דפרה שכשנפסק לפעמים נק' כזוב וכן אמרה השונמית לאלישע אל תכזב בשפחתך, דהיינו אם יומשך מסט' דנוק' לא יהיה לו קיום גמור כמ"ש בזהר ר"פ בשלה, וא"כ החכ' שנק' אמת

ממנה נמשך עיקר הקיום, ולכן ג"כ בפ' קדש שהוא בחכמה נאמר ולזכרון בין עיניך וזכרון הוא הקיום היפך השכחה כמ"ש זכור את כו' לא תשכח, גם לפמ"ש בפרדס ערך זכירה שהוא ביסוד הנה הוא נמשך ג"כ מהחכ' כי בינה עד הוד אתפשטת, אבל החכ' נמשך ביסוד ולכן יוסף היה יתום מאמו בומן הגלות, והיינו לפי שאז אין החכמה מאיר בהבינה בבחי' פנימיות ע"כ עיקר הקיום והזכרון נמשך מן החכמה עכ"ה) כי החכמה תחי' בעליה פי' בעלי' דתרגומו בעל מארא ורבון דהיינו אפי' מה שיש לו בחי' ממשלה על הארה מבחי' זו כי התבוננות בגדולת ה' בהרחבה בעומק יש לה מעלה יתירה על בחי' ביטול שמבחי' חכמה הנ"ל (וכמ"ש בתו"א ר"פ לך בענין הא דאברהם שמקודם נק' אברם יסוד אבא וניתוסף לו ההא שהוא בינה שהתגלות עתיק הוא בבינה דוקא ולא בחכמה כי עתיק הוא מקור התענוגים ובחכמה עצמה שהיא בחי' נקודה עדיין לא בא לידי גילוי כ"א ע"י בינה לכן מבואר בע"ח שער או"א פ"ב שהבינה נק' א"ח עט"ב כו') לפי שאין מחשבה תפיסא ביה כ"א הארה כל שהיא מבחי' חכמה אבל התבוננות הרי המחשבה תפיסא בכולה, ואעפ"כ הנה החכמה תחיה ונק' נקודא בהיכלא שהנקודה מחיה את ההיכל שאם אין נקודה אין ההיכל משמש כלום וגם אם יהי' לו בחי' נקודה אם אין היכל אינו משמש כלום ולפיכך צ"ל שתיהן כאחת והם תרדל"מ למטה כמו למעלה.

קיצור בשעת קבלת התורה דכתיב פנים אל פנים דיבר ה' עמכם נמשך לכל אחד בחי' הוי' בבחי' פנים בהנשמה והיינו שהנשמות נמשכים מבחי' גרמוהי וע"י התורה מתעלים בבחי' חיהי כמ"ש בד"ה זכור ושמור ואזי נמשך בהם בחי' שם הוי' והיינו ע"י דיבור אנכי בחי' איהו ממש וז"ש ושמי הוי' לא נודעתי להם כ"א זהו נמשך ע"י התורה כמ"ש בתו"א סד"ה וארא אל אברהם כו' בחי' היו"ד דשם הוא חכמה שהוא בחי' ביטול שלמעלה מהבינה והדעת כמ"ש בסש"ב פי"ח ונק' משכיל לאיתן ובחי' ה' עילאה הוא בחי' בינה התבוננות, ושני בחי' אלו נק' נקודא בהיכלי' ונק' ת"ר דלא מתפרשין, ואפ"ל לחבר ב' בחי' אלו ע"י העסק בתורה כי תשב"כ נק' ספר ותושבע"פ נק' דברי סופרים כמארז"ל ערבים עלי ד"ס וסופר וספר הן חו"ב לכן עי"ז מתחברים ב' בחי' הנ"ל י"ה שהם חו"ב גם איתא בפרד"ס ערך ריעים אשר נז"ה נקראים ריעים והנה נז"ה בעבודה הם בחי' מעשה ולכן ארז"ל כל שמעשיו מרובים מחכמתו חכמתו מתקיימת כי פי' חכמתו מתקיימת ע"ד חיבור י"ה זהו נמשך ע"י המעשה שהן נז"ה.

קיצור חיבור חיהי בגרמוהי נמשך מבחי' איהו לחבר חו"ב ע"י סופר וספר וגם ע"י מעשה.

עצה • לחבר חכמה ובינה ע"י עסק תושב"כ ותושבע"פ או ע"י תושבע"פ הנק' דברי סופרים גם ריעים פי' הפרדס נז"ה והיינו מעשה חו"ב כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת אחכמה והיא רחוקה כי מראש צורים.

ב) ובח' ו' של שם הוי' הוא בחי' נחל איתן שבחי' איתן הנ"ל יורד בבחי' נחל בחי' המשכה למטה למקום מדות שבלב שנחלקים לשש בחי' והוא בחי' ו' להפכם לקדושה, ואח"כ לבחי' ה"א אחרונה בחי' מדומ"ע שהם כנגד ג' קרין שבה"א אחרונה והוא בחי' תושבע"פ מל' פה קרינן לה וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה זהו איתן אותיות תניא וענין בחי' אלו הנרמזים בשם הוי' הו"ע קבלת התורה כדיבור אנכי הוי' אלקיך שארז"ל גבי עובר בבטן אמו נר דלוק על ראשו ומלמדין אותו כל התורה כולה נר דלוק הוא בחינת יו"ד שבשם הוי' ומלמדין אותו כל התורה כולה הוא בחינת ה' אחרונה שבשם לומר לך שכל הענין מבחי' אלו שבשם הוי' מיו"ד עד ה' אחרונה מלמדין אותו כדי להיות לו אחר לידתו בצאתו לאויר העולם יותר בנקל תפיסת וקליטת הבחי' האלו היינו במוחו ולבו לצאת מההעלם אל הגילוי.

קיצור סעי' ב' ובחי' ו' הוא המשכה מחו"ב לששה מדות שבלב ונק' נחל איתן ואח"כ ה' אחרונה הוא מחדומ"ע של התורה וזהו נר דלוק על ראשו ומלמדין אותו וכענין וכל בניך לימודי הוי'.

ג) אך הנה ארז"ל שבזמן הגלות אין השם שלם והיינו שאותיות ו"ה מופרדים מאותיות י"ה, והענין בעבודת הוי' שאעפ"י שמתבונן ומעמיק בגדולת ה' ומקשר דעתו בבחי' ביטול אליו ית' בבחי' שלמעלה מהדעת (שהן חו"ב כנ"ל) עכ"ז אין פועלים להיות נמשך בלב להפך המדות אהו"ר בהתגלות הלב ברשפי אש ותשוקה לה' לבדו והיינו בסיבת הגוף שמלוּבש בתאוות וענינים גשמיים, ועו"ג ומלתם את ערלת לבבכם כו', וביאור הענין כי הנה כתיב ומל הוי' אלקיך את לבבך, וצ"ל דמשמע שבחינת מילה זו יהי' מאת הוי' לבדו והרי נאמר ומלתם וגומר, אך הענין כי בחי' ערלה החופפת על הלב דהיינו בחי' תאוות וענינים גשמיים המונעים ומפסיקים בין שם י"ה לו"ה שלא יהי' התגלות האהבה אין הדבר תלוי אלא בתשובה כמאמר עוונותיכם מבדילים (ד"ה מה טובו ספ"א ותשובה זו להיות סו"מ שלא להיות עוונותיכם מבדילים ואז נעשה בחי' אלקינו, וזהו בא"י אלקינו, ופי' אלקינו שע"י הצמצום יוכל להיות גילוי כמו צמצם שכינתו בין שני בדי ארז) כמאמר עוונותיכם מבדילים ונרגון מפריד אלוף (במשלי סי' י"ז כ"ח, וע' מזה במד"ר בפ' בראשית רפ"כ ובוהר פ' ויקרא די"ז ע"ב ובמק"מ שם פי' שמפריד יחוד קוב"ה והרמ"ז שם פי' שי"ל ג"כ מפריד אלוף היינו החכמה שלא יאיר בהבינה ובו"א ונרגון היינו בעל לה"ר) אך בענין התגלות עצמיות האהבה יש שני בחי' הא' בחי' חיצוניות הלב והב' בחי' פנימי' נקודת הלב שתתגלה האהבה כ"כ עד שתהי' בבחי' ביטול לגמרי ולא יהי' הרגש האהבה מפני שהיא נקודת עצמיות מעומקא דליבא כמ"ש במ"א המשל מענין אדם אם נוגע לו אל תוך פנימי' נקודת לבבו מעצמותו ומהותו ושכל עצמו וחיו תלויים לו בזה, וזה הבחי' הוא מבחי' נחל איתן שמשמשת לעתיד שלע"ל כתי' אם יהי' נדחך בקצה השמים משם יקבצך כו' והביאך והטיבך והרבך מאבותיך שתהי' בעילוי אחר עילוי במדריגה גבה מאד אפילו יותר מהאבות כמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום מאברהם ואז כתב ומל הוי' אלקיך את לבבך ערלת לבבך לא כתיב אלא לבבך דהיינו שכל הבחי' חיצוניות הלב ימול לצאת מההעלם אל הגילוי בחי' פנימי' נקודת הלב וכנ"ל.

קיצור סעי' ג' אך ענין שאין השם שלם היינו שאין נמשך בחי' נחל איתן לתוך המדות ומחדומ"ע, וכענין מ"ש בוח"א ד"ו ע"ב ע"פ ונהר יחרב ויבש ובפ' שמות ד"ט ע"ב, וצ"ל ומלתם את ערלת לבבכם שעיי"ז אח"כ ומל הוי' את לבבך גם מילה היינו מל י"ה הם חו"ב מ"ל הוא לשון התגלות כמ"ש בתו"א ד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם, והנה את לבבך ואת לבב זרעך ר"ת אלול כי הם ימי רצון כמ"ש בד"ה אני לדודי.

שייך סוף אות גימל, ומל ד' את לבבך ואת לבב ר"ת אלול י"ל כי מבואר בענין עשה לך חרבות צורים ומול שהי' בשביל שיכנסו לארץ וכמו"כ ברה"ה כתיב ארץ אשר בו' מראשית השנה וכיון שבישראל נאמר לעולם ירשו ארץ ע"כ צ"ל תחלה מילת הלב ועוד כי תשרי נק' ירח האיתנים אי"כ כדי שיהי' גילוי בחי' איתן צ"ל מילת בו'.

ד) וזו היא שאנו מתפללין יהא שמי' רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך, כי אין השם שלם בו' ולזאת אנו אומרים יהא שם י"ה רבא שיגדל בחי' שם י"ה (זהו כפי הטוא"ח סי' נ"ו בפ"י שמי' רבא ולעיל ס"פ שלח ע"פ אני בו' ונת' דשמי' רבא היינו שמו הגדול והוא כמ"ש התוס' ריש ברכות ושני הכוונות אמת, וגם י"ל כי הא בהא תליא ע"ד שנזכר בביאור ע"פ זכור הנ"ל שלהיות התחברות י"ה בו"ה הוא ע"י המשכה מא"א בחי' קוצי דשערי בו', וגם ע"י ששם י"ה רבא בגפש האדם עיי"ז נמשך גילוי בחי' שמו הגדול וכמ"ש בסמוך בפ"י בשעה שישאל אומרים יהא שמי' רבא מברך הקב"ה מנענע בראשו בו') דהיינו ההתבוננות בגדולת ה' בביטול אליו ית' עד שיהי' ית' בחי' ברכה והמשכה למקום המדות להפכם לקדושה מעומק נקודת פנימי' הלב וכידוע וכמ"ש במ"א ענין ההפרש שבין ברכה להודאה כי ברכה הוא בחי' ביטול הנ"ל ואחר כך יתפשט יותר לעלם דהיינו העלם אחד ולעלמי העלם ב' עלמיא העלם ג' דהיינו בחי' ג' לבושים מחדומ"ע שאפי' בבחי' מעשה שהוא העלם ולברש ג' החיצון מכולם יאיר שם י"ה שיהי' כולם לה' לבדו ובטלים אליו דהיינו ע"י מח' ודיבור בתורה ומעשה המצות, כי הנה מראש מקדם נסוכה סוף מעשה במח' תחלה פי' מראש היינו מראשית כל ההשתלשלות העולם ומקדם היינו קודם למראש שהוא יתברך אינו בגדר עלמין כלל ואתה הוא קודם שנברא העולם בו' בלי שום שינוי כמו שכתוב אני הוי' לא שניתי וגומר, כי הוא למעלה מבחי' עולמות ומבחינת ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, כי ממלא וסובב שייך לומר בגדר ובחינת עולמות אבל במהותו ועצמותו לא שייך לומר לא בבחינת ממלא ולא בבחינת סובב ועל זה ארז"ל מה לפנים מה לאחור בו', והנה בחי' זו ירדה ונשתלשלה ונתלכשה במעשה המצות אשר לזאת גם במעשה המצות יש בחי' ביטול כנ"ל וצריך בעסק התורה והמצות שתכלה אליו הנפש למקורא דכולא מקור מ"ח וגו' וזהו ראה אנכי נותן פי' אנכי מי שאנכי דהיינו בחי' אנכי הוי' אלקיך שהוא דיבור ראשון של קבלת התורה (וע' ברכות ר"פ ראה א"ר אלעזר משאמר בו' ועמ"ש בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה) נותן לפניכם בבחי' פנים שלכם בחי' ברכה שבשביל שיש בבחי' פנים שלהם בחי' הוי' כי ישראל עבמ"ח לזאת תוכל להמשיך עליכם בחי' ברכה ממקורא דכולא, ומהו את הברכה אשר

תשמעו אל מצות ה' מפני כי מראש מקדם נסוכה, ופי' מקדם יובן ממ"ש בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא בענין שנקרא' התורה משל הקדמוני קדמונו של עולם כו', ובד"ה ששת ימים תאכל מצות כפי' רוח קדים דגבי קרי"ס וכד"ה ביום השמיני שלח כפי' וקדם צרתני כנ"ל, ולשון נסוכה הוא כמ"ש במ"א ע"פ ושמונה נסיכי אדם, וביאור ענין ראה אנכי נותן כו' הנה במ"א נת' בענין ההפרש בין ברכה לתפלה שהברכה היא גילוי השרש שבהעלם שיתברך ויהי' גמשך לידי גילוי ולא המשכה חדשה לגמרי, וזהו ההפרש בין ברכה לתפלה, וזהו איש אשר כברכתו בדרך אותם, ולכן אמר ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כי שרשו נעלה יותר וזהו שבשביל שעלו במח' לזאת דווקא תוכל להמשיך אליכם בחי' ברכה כו' (ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים כפי' כי תקנה עבד עברי) להמשיך בהם בחי' הדעת משרשן כו' ע"ש, והנה מבואר לעיל שההפרש בין ברכה להודאה שברכה היא בחי' ראייה, וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, שע"י שאנכי נותן לפניכם ברכה ע"י ראה בחי' ראי' שהוא בחי' ביטול דח"ע כו', ועו"ל בענין אנכי נותן ברכה כו' ע"ש מ"ש סד"ה האוינו השמים בענין הברכה ויתן לך האלקים מטל השמים כו'.

קיצור זהו שאנו מתפללין יהא שמי' רבא מברך פי' שם י"ה יהי' רבא שיהי' נמשך בבחי' ו"ה וכן פי' בוח"ב תרומה קס"ה ע"ב ע"פ סלו סלו לרוכב בערבות בי"ה שמו שפי' המק"מ דא"א רוכב על ז"א הנק' ערבות לפי שמעורב מחו"ג משא"כ א"א הרי לית שמאלא בהאי ע"ק, ואין א"א מתגלה בז"א זהו ע"י חו"ב שהם י"ה והם שמו וזהו"ע כוונת יהא שמי' רבא מברך ועמ"ש בהרמ"ז ומ"ש מזה בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים והמשכה זו היינו ע"י מחשבה ודיבור של התורה ומעשה המצות וזהו את הברכה שיהי' שם י"ה מברך זהו ע"י אשר תשמעו אל מצות הוי' עמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' ומ"ש סד"ה טובה הארץ מאד מאד וסד"ה מי מנה וגם כי מל"ת שרשם בי"ה ומ"ע ברה"כ כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן וע' מענין ברכה בוח"ב בשלח ס"ג ע"ב ובמא"א אות ב' סל"ה ול"ט והיינו שעיקר הברכה הוא המשכת אור הסוכ"ע בחי' ע"ק בממכ"ע והיינו ענין שיהי' השם שלם ע' זח"ב ס"פ תרומה קע"ה ב' ובפ' וישלח קסז"ב, ועמ"ש מענין וברכת את הוי' סד"ה ואכלת ושבעת ולכן הכח הזה להמשיך הברכה זהו ע"י דיבור אנכי שע"י נמשך בכל אחד שם הוי' שע"י הוא המשכת הברכה להיות ברוך הוי' מן העולם ועד העולם כו' בתילים ססי' ק"ו.

וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, לפניכם דוקא כי הנה כל הנביאים נתנבאו בכה בחי' כדמותנו בכף הדמיון כמו הדמות יחז"ת ומשה נתנבא בזה ולכן בחי' פב"פ הוא למעלה מן הנביאים והיינו משארז"ל במד"ר פ' תבא זכה הפחות בימי משה מה שלא זכה הגדול שבנביאים יחזקאל, ועכ"ז אינו דומה כלל לבחי' משה כי הנה פי' פב"פ היינו שבחי' פנים העליונים דחור"ע נתלבשו בפנים דחז"ת וכענין שילוב הוי' באד' וכמ"ש בלקו"ת בהביאור ע"פ שובה ישראל דהיינו ששם הוי' מאיר ע"י שם אד', ומ"מ יש בזה הארת שם הוי' והוא כמו שמשגיגים השכל ע"י המשל שמ"מ משיג את השכל והוא כענין מ"ת שנא' וידבר אלקים אנכי הוי' כו' הרי הי' הגילוי דרך שם אלקים ומ"מ נא' אנכי הוי' זהרי הוא למעלה ממדריגת שאר הנביאים שלא השיגו רק שם אד' לבד שאפי'

בישעו' נאמר ואראה את אד' יושב אבל במשה לא נאמר פב"פ כ"א פא"פ שהשיג גילוי שם הוי' למע' משם אד' וזהו שארז"ל משה נתנבא בזה וכן ארז"ל במד"ר פ' ויקרא ספ"א משה ראה מתוך אספקלריא מצוחצחת וזהו"ע פא"פ כ"ג ההפרש בין פנים בפנים ובין פנים אל פנים בדברי הרמ"ז פרשת במדבר דף קי"ז וז"ל ונלעג"ד שמדריגת ישראל היתה שאור התורה שהוא סוד אור אבא היתה מתלבשת בחכמה מלכות ומשם בחכ' הבריאה כו' וכל חכמה הוא סוד אצילות וסוד פנים כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו כו', ולכן כתיב פב"פ פי' פנים עם פנים המלבישים זאי"ז כו' אבל של מרע"ה היתה מופלאת לאין חקר והוא שנשמתו הו' מתעלה עד או"א בת"ת ז"א ששם עיקר התורה והי' מסתכל באותו הפנימי' בהעלמו שם וה"ס פנימי' אימא המלביש אחורי אבא עכ"ל. ור"פ ואתחנן דף רס"א ע"א כ' הרמ"ז פב"פ כו' פי' פנים שלמעלה דהיינו תרין תפוחין בפנים דעת ז"א דאסיד באנפוי ור"ל שהפנים עליונים נתלבשו בפנים דז"א ודבר עם ישראל אבל במשה כתיב פא"פ דהיינו שנשמת משה שרשה בדעת זה העליון ושם הי' נמשך לו הפנים דאמת וזהו משה אמת. ופא"פ פי' הדעת עליון שהוא פא"פ הדעת תחתון, וז"ש אשר ידעו ה' פי' נתן בו דעת בכ' בחי' הפנים עכ"ל, נמצא לפי"ז פי' פב"פ היינו שישראל קבלו הגילוי מבחי' דע"ת דז"א אלא שבו מלובש ד"ע דז"א שבין חו"ב שלו, אבל משה קיבל מד"ע וזהו"ע פא"פ, לכאורה יש להעיר לענין ד"ע וד"ת גמא שנת' בתר"א פ' תולדות בהביאור ע"פ מים רבים אשר ד"ע מקבל מהכתר משא"כ דע"ת מקבל מהבינה כו' אך צ"ע כי שם מיירי בדע"ת כשהע"ס עומדים זת"ז אז הדעת מקבל רק מהבינה אבל בעולם התיקון שהע"ס עומדים בציור ג' קוין א"כ גם דע"ת שבין חו"ג הוא מבחי' קו האמצעי.

קיצור לפניכם ברכה כי פב"פ דיבר הוי' עמכם זהו למעלה מכל הנביאים
שנתנבאו בכה כדמותנו פב"פ פנים דיוח"ע שנתלבשו בפנים דיוח"ת כענין שילוב הוי' באד' משא"כ כל הנביאים לא השיגו רק שם אד' אבל במשה נאמר פא"פ שהשיג גילוי שם הוי', אספקלריא מצוחצחת, עוד פי' פב"פ היינו שישראל קבלו הגילוי מדע"ת אלא שבו מלובש ד"ע דז"א אבל משה קיבל מד"ע.

והנה עו"ג ראה אנכי גותן לפניכם היום ברכה שהברכה היא בבחי' לפניכם
שיוכלו ג"כ לקבל לע"ל הגילוי דבחי' פא"פ וכמ"ש לע"ל ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה דהיינו ע"ד משה נתנבא בזה והיינו ע"י אשר תשמעו אל מצות הוי' כי סוף מעשה במח"ת.

והנה פי' ראה אנכי גותן י"ל עפמ"ש בזה ויגש דר"ה ע"ב עד דאתקיים כולא
באות ב' דאיהו סימן ברכה ב' דבראשית ואי תימא דא' כו' היינו כי אלף הוא כתר אשר שם ורב חסד למה א"א. לכן גם הרע יוכל לקבל יניקה אבל מחכ' אין נמשך רק ההמשכה למקום שראוי ולכן ב' דוקא הוא סימן ברכה כי בחכ' יבנה בית ר"ל אות ב' והבי"ת הוא ח"ת המקבלת מח"ע כענין אבא יסד ברתא, אך הנה במ"ת התחיל הדיבור בא' אנכי והיינו כי אורייתא מחכ"ג א"כ האלף פלא מתלבש בחו"ב ואז גם מן האלף ג"כ רק למקום הראוי וכמ"ש אשר עשה עמכם להפליא ר"ל להפריש כענין ונפלינו אני כו', וכמ"ש מזה סד"ה מצה זו בפי' בעבור זה עשה ה' לי דוקא שע"י המצוה גמשך שאפי' מבחי' אשר שם כחשכה כאורה

יומשך לי ולא להרשע אלו הי' שם לא הי' נגאל ע"כ נאמר ראה אנכי מי שאנכי
 שהוא בחי' שלמעלה מהחכ' הגה מבחי' זו ג"כ נמשך להיות הברכה לפניכם ולא
 כמו קודם מ"ת שמבחי' האלף הרומו לבחי' אנכי הוי' נמשך גם לרשעים כנ"ל
 כענין כמה ארך אפים כו' אבל היום בחי' היום לעשותם שהוא ע"י דיבור אנכי
 שבסיני נמשך משם דוקא ג"כ בחי' הברכה לפניכם.

ראה אנכי נותן לפניכם היום כו' את הברכה כו' פי' היום בכל יום, כמארו"ל
 ע"פ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום בכל יום יהי' בעיניך
 כחדשים, וברכה וקללה הם ג"ע וגיהנם, שבשעה שעושה מצוה הוא בשעת
 מעשה בגי' (וכמו דוגמא לזה נמצא באג"ה ד"ה בשם ס' עשרה מאמרות) וכשעושה
 עבירה הוא בגיהנם שאף שאינו יודע ושומע הצער כולו מפני שהיא מלובשת
 בגוף אך איך יכול להיות זה שתהי' הנשמה מלובשת בגוף ותהי' בגיהנם, הענין
 שהנשמה אינה בגדר מקום, והמופת ע"ז ברגע שאדם נייער משינתו תיכף חוזרת
 אליו הנשמה ומן הארץ לרקיע ת"ק שנה כו', אך הענין הוא כנ"ל שהנשמה אינה
 בגדר מקום ולכן יכול להיות שתהי' בגוף ומ"מ תהי' בגיהנם בשעה שעובר עבירה
 וכמארו"ל מלפפתו כו', וכ"ש כשעושה מצוה שהוא בג"ע שמדה טובה מרובה
 ממדות פורעניות אך שאינו שומע התענוג מפני שהגוף מסתיר כו' (וע' בע"ח
 בהקדמת הרח"ו שכתב על הארז"ל שהי' מביא נשמת אדם בעודו חי ומדבר עמו
 כל צרכו וחפצו ואח"כ מסירהו עכ"ל, מזה ראה למ"ש כאן שאעפ"י שהנשמה
 מלובשת בגוף יכולה היא שתהי' ג"כ במקום אחר).

(ב) **ולחבין** זה יובן עפ"י מה שארו"ל שכר מצוה מצוה, שהג"ע נעשה משכר מצוה
 (עמ"ש ע"פ כי תשמע בקול) וגם ארו"ל (סנהדרין ד"ק) במדה שאדם
 מודד כו' אדם נותן לעני מלוא עומסו בעוה"ז הקב"ה נותן לו כו' בעוה"ב, ולחבין
 איך שייך למעלה מלוא עומסו, הלא אין לו דמות הגוף, גם איך יהי' הדבר שוה
 למלוא עומסו ואין חילוק אם יהי' מלוא עומסו מזהב או מנחושת, גם לחבין מה
 שמקשה בגמ' ע"ז איך יכולה לקבל מלא עומסו של הקב"ה הלא כתיב שמים
 בזרת תיכון, ומתריך שעתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות כו',
 יוכן עפ"י המבואר בת"ז חסד דרועא ימינא וכמ"ש שמאל דחיה וימין מקרבת פי'
 כמו שבידו מקרב דבר שרוצה לקרבו כמו אכילה כו', כך בחי' דרועא ימינא הוא
 בחי' אהבה (שהאה' הוא בחי' קירוב משא"כ יראה הוא בחי' ריחוק כמ"ש וינורו
 ויעמדו מרחוק ועמ"ש ע"פ יהודה) שאהבה וחסד הוא דבר אחד כמ"ש אהבת חסד
 ולא כתי' אהבה וחסד, והוא מ"ש בק"ש ואהבת את הוי' אלקיך והיינו שיהי' קרבת
 אלקים שיהי' הוי' בבחי' אלקיך לנוכח וכמשל אדם האוהב דבר אחד רוצה שיכנס
 בקרבו (חיה שאו ידיכם קדש פי' ידיכם היינו בחי' אהבה שנק' דרועא ימינא
 מבחי' יראה שמאל דחיה כו', וכמ"ש במ"א ע"פ צאינה ודאינה כו' וכמו שיש
 מלמטה למעלה כך יש מלמעלמ"ט כמ"ש שמאלו כו' וימינו תחבקני ועמ"ש ע"פ

אחרי הוי' תלכו שנדפס בסידור, ועמ"ש ע"פ חייב אינש לבסומי בפוריא מענין ג' ידות יד הגדולה יד החוקה יד הרמה ע"ש.

והנה כתיב המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שבכל רגע מהותו ומחדש מאין ליש וממך הכל כו' וצריך להבין הלא אני הוי' לא שניתי כו' וכולא קמיה כלא חשיב ושם הוא היש האמיתי ואיך שייך לקרותו יש מאין כו' אך הענין כי נודע שכל התהוות העולמות וחיותם הוא מבחי' הארה בעלמא ממדת מל' ית' כמ"ש הודו על ארץ ושמים ובחי' ההוד חיו זה הוא המחדש והמהווה כל העולמות מאין ליש, אבל על מהו"ע ית' כתיב אני הוי' לא שניתי שהוא ימתנשא מימות עולם כו' ואין ערוך כלל ודמיון אף בחי' ההוד חיו למהו"ע ית' וכלא ממש בחי' הארה חיו כו' ונק' יש מאין כו', (תהו ירידת הנשמה לעוה"ז לקיים התורה ומצות שע"י קיום התומ"צ נמשך אור וגילוי מא"ס ב"ה ממש ולא מבחי' זיו והארה לבד המהווה העולמות, וכמ"ש להגחיל אוהבי יש יש דוקא פי' יש האמיתי משא"כ התהוות העולמות הוא מבחי' אין שהוא רק בחי' זיו והוד והוא בחי' מלכות, כמ"ש מלכותך כל עולמים שהוא בחי' זיו והארה כמשל מה שהמלך שמו נקרא על המדינה שאין בזה התפשטות מהותו ועצמותו כלל, מה שאין כן רמ"ח מצות עשה הם רמ"ח אברים דמלכא שהם בחינת כלים למהותו ועצמותו כביכול, וזהו שכתוב מימינו אש דת למו ימין מקרבת היינו להיות קרבת אלקים ממש וגילוי ממהותו ועצמותו כביכול), ולהבין איך שייך קרבת אלקים אחר שאין לו ערך ודוגמא עם הנבראים יובן על פי משל הידוע שביד יש ג' פרקין, והנה בשני פרקין הסמוכין לגוף אינה מתגלה כי אם כח התנועה רק בפרק העליון שבו האצבעות בו יוכל ליתן מה שירצה, גם יוכל להסביר אף מכח המשכיל שבשכלו השכלות כו' כגון לצייר או לעשות איזה כלי או לכתוב דבר שכל והוא הוא בחינת מלוא עומסו שהוא בחינת חכמה שביד (והיינו כי חסד דרועא ימינא וחסד כלול ג"כ בחי' חב"ד חג"ת נה"י והן ג' פרקין שביד) וזה יהי' בגילוי בג"ע שבחי' עצמיות חכמתו אינו יכול להיות בגילוי אף בג"ע שנק' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' (רק שע"י שהחכמה מתלבשת בחסד שהוא כמו התלבשות השכל ביד לכתוב שנקרא עשיה שבחכמה ע"כ יכול להיות גילוי בג"ע, והיינו כמ"ש במ"א ע"פ ואתה תצוה, פי' מאמר תתברך בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשי ידך, כי שמים וארץ הן געה"ע וגעה"ת והגילוי בהם מה שהוא יתברך משובח ומפואר בהם הוא רק מבחי' מעשה ידיך כו'), וכזה יובן מפני מה כל המצות צ"ל במעשה דוקא, אך הענין הוא שהמעשה בבחי' רמו י"ד והוא בחי' די לחכימא ברמיזא, שאפילו דבר עומק שאי אפשר להתגלות ולהבין עפ"י הדיבור יובן עפ"י הרמו והוא בכדי שיומשך ממנו עונג העליון (פי' דכמו בענין לחכימא היינו שכל עמוק שאי אפשר לפרשה ולהנינו לזולתו ע"י הדיבור, עכ"ז יוכלו להבינו ע"י רמיזה, נמצא בבחי' רמו שהוא בחי' עשי' יוכל להיות גילוי הארה גדולה יותר מדיבור, רק שהוא ע"י לרש העשי' והיינו משום כי נעוץ סופן כו', וכמו בטיפת האב מלוכש עצמיות השכל ממוח האב משא"כ בדיבור כו', תהו"ע מעלת בחי' מלוא עומסו שע"ז יהי' הגילוי יותר מבחי' דיבור כענין לחכימא ברמיזא כנ"ל, ופי' ששכר מצוה נמשך מהמצוה עצמה, ע"כ גם קיום המצוה צ"ל במעשה דוקא שזהו בחי' רמיזא.

ולכן נק' המצות עדות כמ"ש במ"א ועמ"ש ע"פ רני ושמוחי בת ציון לשון ציון וסימן כו' ועמ"ש ע"פ הראיני את מראיך, וזהו ד' הידות יהי' לכם והחמישית לפרעה, פי' ארבע הידות היינו העלאת מ"ג כענין שאו ידיכם קדש כנ"ל, ויש דחילו ורחימו ודחילו שהן ארבע הידות והחמישית הוא בחי' שנמשך מלמעלה שהקב"ה נותן מלא עומסו ולית שמאלא כו', וזהו לפרעה שנמשך בבחי' גילוי כו' דאתפריעו כל גהורין כו'.

ג) אך לקבל העונג הוא כמארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל כו' ש"י עולמות פי' עולמות הוא בחי' כלי בכדי שיוכל העונג להתפשט בנפש האדם והוא כמשל הגר שמאיר לכמה פתילות, וכמו האדם שבונה בנינים בכדי להתפשט כו', כן ע"י ריבוי הכלים יוכל האדם לקבל העונג. והמספר ש"י עולמות הוא לפי שיש תרי"ג מצות דאורייתא ו' דרבנן וידוע דאורייתא מחכ"ב הם מרצה"ע, פי' העליון למעלה מהחכמה דאית רצון כו' פי' דאית רצון שנמשך מהשכל זנק' רצה"ת ואית רצון שלמעלה מטעם ודעת וחכמה, והוא הנקרא רצה"ע וממנו שורש המשכת תרי"ג מצות דאורייתא ו' מצות דרבנן, אך הנה בחי' רצה"ע מתחלק ג"כ לבי' בחי' הא' הוא בחי' רצון שיוכל להתגלות בחכמה, והב' הוא בחי' רצון שנשאר בבחי' מקיף ולכך תר"ך אותיות כת"ר, מלשון כתר את בנימין שהוא פי' מקיף ומה שיוכל להתגלות בחכמה הוא בעוה"ב ששם מתענגים הנשמות במה שיוכל להתגלות מטעמי המצות, כמארז"ל גבי רבה בר נחמני כולוהו מתיבתא דרקינא וזהו ע"י ש"י עולמות בחי' קנה חכמה קנה בינה שהוא מה שיוכל להתגלות כי הקנה הוא המחבר שני דברים כמו העמוד שמחבר הגג והרצפה וב"פ קנה בגימ' ש"י (וזהו פי' יום יום ובחי' חו"ב הם יעמוס לנו שיתגלה בעוה"ב ע"י בחי' חסד שנק' עומסו בחי' פרק העליון שביד שבו התלבשות חו"ב ולכן הכלים לגילוי זה ובחי' חו"ב הם ש"י עולמות הנמשכים מבחי' קנה חכמה קנה בינה כנ"ל).

ד) וזהו שכר עוה"ב, אבל עתה יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב, וכמ"ש ראה אנכי נותן, פי' אנכי מי שאנכי הוא בחי' סוכ"ע נותן היום ע"ד הקב"ה נותן מלא עומסו כו' שנמשך ע"י חסד דרועא ימינא כו' את הברכה אשר כו', היום דוקא שיוכל להיות התגלות ע"י המצות יותר מהתגלות עוה"ב (שהרי הגילוי בעוה"ב רק בחי' תחתונה שבכרצה"ע מה שיוכל להתגלות ממנו בחו"ב ובינה הוא הנק' עוה"ב או עלמא דאתי, אבל עצמיות הרצה"ע הוא בבחי' מקיף ואינו מתגלה בחו"ב, ולכן הן רק ש"י עולמות היינו חצי מבחי' תר"ך והוא עד"מ חצי התחתון מרצה"ע כו', היינו מה שמתגלה ממנו בחו"ב אבל בקיום המצוה בעוה"ז בפו"מ הרי הוא עוסק בהרצון עצמו גם מה שלא היה מתגלה ממנו כלל בחו"ב, אלא שלא יוכל להתענג ממנו בעוה"ז כלל מפני שאין יכולת בגוף האדם להבין בעוה"ז, ובצאתו מהגוף יכול הוא לחזות בנועם ה' ולהתענג כו', אך הגילוי רק מבחי' המאיר ממנו בחו"ב כו' וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט שבערך זה טוב ויפה מע"ט של העוה"ז שהוא עוסק ברצונו ית' והרי כל הרצון שלו ניכר וגרגש במצותיו כל הרצון רק * חצי התחתון כנ"ל, רק שבוה הוא מעלת

עוה"ב שהם מבינים ומשכילים ומתענגים מגילוי הרצון ממש בהשגה ממהו"ע של חצי התחתון כו', משא"כ בעוה"ד שאין התענוג גירגש רק שהרצון בעצמו כולא כאשר במקורו כו', והוא ע"י שתשמעו אל מצות הוי' אלקיכם כו', פי' תשמעו הוא בחי' ביטול (כמ"ש במ"א ע"פ הנה שמוע מזבח טוב כו') כמו אדם השומע מחבירו ומבטל דעתו וזהו היום דוקא שהוא מלוכב בגוף ורוצה שיתענג מדברי עוה"ז, ואעפ"כ הוא מבטל רצונו ועושה מצוה ובאתעדל"ת אתעדל"ע המשכה מרצה"ע שממנו יוכל להיות בגילוי אף בג"ע, וזהו ע"י בחי' אתכפיא והיפך חושך לאור שמהפך רצונו ומבטלו לרצונו ית', וכמ"ש כל פעל ה' למענהו וכמארז"ל מאד זה מה"מ כו' והיינו כי ע"י אתכפיא ואתהפכא ממשיך כבי' ממהו"ע וזה א"א להיות בעוה"ב שאינו אלא הארה חיו בבחי' שנהגין כו' וז"ש ראה אנכי גו' נתן לפניכם כו', שראה הוא לשון יחיד ולפניכם הוא לשון רבים, אך פי' לפניכם הוא לפנימי' שהוא הגשמה, והיום הוא בחי' נצחיי' כנ"ל שבכל יום יש בחי' ברכה וקללה כו' ומ"ש גו' נתן שהוא לשון מתנה ולכאורה אינו מוכן שאיך שייך על קללה לשון מתנה, אך שקללה שהוא בחי' הסתר והעלם אור אלקות שהוא ג"כ בחי' מתנה ונראה כמו קללה והוא בחי' הרע, והנה מצות ל"ת הם הכל מלוכשים בבחי' זו לבער הרע וידוע דל"ת גבוה ממ"ע, וזהו ענין היפך הקללה לברכה, ועי"ז ממשיכים המשכה עליונה יותר מע"י הברכה עצמה שהוא בחי' מ"ע, לפי"ז י"ל בחי' העולמות שהם כלים לבחי' מלוא עומסו זהו שכר המ"ע, וכן מורה מארז"ל אדם גו' נתן מלוא עומסו לעני שהוא ממ"ע, אבל ע"י קיום הל"ת יהי' ג"כ גילוי הרצ"ע מהרצון, וכנודע דמ"ע נמשכים מבחי' ו"ה שהם בחי' חצי התחתון של השם הוי', וגם הוי"ו זהו במדות שבכללותן חסד דרועא ימינא הוא בחי' מלוא עומסו כנ"ל, משא"כ ל"ת נמשכים מבחי' י"ה שהוא חצי העליון של השם, אלא שלגילוי בחי' זו א"צ עוד ש"י עולמות, כי ל"ת הם בחי' אורות שלמעלה מבחי' התלבשות בכלים, רק רמ"ח מ"ע הם בחי' אברים וכלים כו', ועמ"ש במ"א כביאור ע"פ שימני כחותם ענין חותם בולט חותם שוקע ע"י ל"ת ומ"ע והיינו הך ממש כו' וזהו אנכי גו' נתן כו', ואת הקללה ג"כ הוא מתנה ממש, פי' מה שיכולים להגיע ע"י בריאת הרע הנק' קללה לבחי' ברכה והמשכה עליונה מאד מא"ס ב"ה, והיינו ע"י קיום כל המצות ל"ת שאין להם שייכות רק ע"י בריאת הרע כו', לא תאכל

חלב וטריפה כו'.

ויובן זה יותר עפ"י ענין האגדה במסכת (מועד קטן) ששלח רשב"י את בנו לר' יונתן ור' יהודה שיברכו אותו אמרו לו יהא רעוא דתזרע ולא תחצד תעייל ולא תיפוק כו' ליחרב ביתך כו' ובא הבן לרשב"י ואמר שציערו אותו עד שפירש לו אביו שזהו הכל ברכות דתזרע ולא תחצד תוליד בנין ולא ימותו כו' ע"ש. שיש להקשות למה ברכו אותו החכמים הללו בברכה הנראה כקללה ולא ברכו אותו בפירוש (וכמו שהקשה זה השל"ה במסכת פסחים שלו דרוש א') אך הענין הוא המוכן עפ"י הנ"ל כמו של"ת גבהי' מ"ע שע"ז נמשך מבחי' עליונה יותר מהברכה שע"י מ"ע לפי שהוא בחי' מה שנתהפך קללה לברכה כו' או כמו שהתשובה גדולה מבחי' צדיק ע"י שתחושך נהפך לאור, וכמ"ש במ"א ע"פ ויהפוך ה' את הקללה לברכה כו', כמו"כ בענין הברכות שהתנאים מברכים את העם שיש בזה ג"כ ב' בחי' הא' ברכה גלויה ממש שהן צירופי אותיות שבהן המשכות

אלקות, אבל בחי' ב' הוא שנתחכמו לברכו ע"י צירופי אחריות ותיבות שפשטותן מורה על קללה, והוא המשכות החיות לשלוחי הדין שהם הקליפות וכיון שהם באמת ברכות הרי זה מה שנהפך מרע לטוב, וכענין שגם מלאך רע עונה אמן בע"כ, זהו גבוה יותר מבחי' טוב בעצם כנ"ל, ועד"ז יובן בענין הקללות דתוכחה שהן ברכות באמת ע"ד הנ"ל) וכך הוא פי' אנכי נותן את הברכה ואת הקללה ששניהם מתנה, והיינו בריאת הטוב והרע ששניהם יוכל להיות המשכת אוא"ס הסוכ"ע ע"י עשה ול"ת כנ"ל, משא"כ אם לא תשמעו כר' או הקללה הוא כפשוטה, אבל אשר תשמעו כו' שעיי"כ יוכל להמשיך השפעה ממקום יותר עליון ממה שגתגלה בג"ע אך כתנאי אשר תשמעו כו' תשמעו הוא בחי' ביטול וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב שלבאורה מהו תשובה כו', אך הענין שפי' תשובה אינו על עבירה דוקא כו' אך כשאדם עושה מצוה הוא בחי' בע"ת מפני שהוא בבחי' הסתר מעשה המצוה כנ"ל, זהו בתשובה ומע"ט כו', פי' שמעשים הם טובים ומאירים ע"י תשובה ונק' בחי' שמחה של מצוה וביטול הרצון, ועי"ז ממשיכים שיהי' הוי' בבחי' אלקיך כו' כי יש ב' בחי' הוי' הא' הוא המתלבש בסדר ההשתלשלות ומהוה הכל בהיו"ד שבראשו מורה על ההוה כמו ככה יעשה איוב, ויש הוי' שלמעלה מסדר השתל' וע"י המצות אשר תשמעון שהוא בחי' ביטול יהי' גם הוי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות בבחי' אלקיך כו', אשר אנכי פי' אנכי מי שאנכי מצוין הוא לשון צוותא כידוע כו' וד"ל.

ה) ולתוספת ביאור ענין אדם נותן מלוא עומסו כו' הקב"ה נותן לו מלוא עומסו כו' שנאמר ברוך ה' יום יום יעמס לנו כו', והקשה וכי אפשר לקבל והלא כתיב שמים בזרת תיכון כו' ותירץ עתיד הקב"ה להנחיל כו' ש"י עולמות ובאותן העולמות יוכל לקבל העמוס, ולהבין פי' הפסוק יום יום דפשוט' מידי יום ביומו ויעמס פי' לעוה"ב אך להבין הענין צ"ל ענין סובב וממלא בחי' ממלא הוא שם הוי' יו"ד באצ"י ה' בבריאה כו' ודרך פרט גם באצ"י עצמו יש בחי' שם הוי' י' חכמה ה' בינה כו', זכ"ן בבי"ע בכל עולם יש בו שם הוי' ע"ד הנ"ל, וכן בחי' דצח"מ, ובחי' סובב כ"ע נק' אנכי בחי' כתר עליון מל' דא"ס ונק' כתר שהוא סובב ומקיף לאבי"ע מריש כ"ד כו', והמשל ע"ז מגפש האדם שיתפעל משינוי מדותיו ית' ד"מ במדות חסד ונצחון בין קודם שעושה החסד והנצחון בין אחר שעשה ופעל וניכר השתנות ג"כ בתואר פניו כו', וזהו מצד שהמדות הם כחות מעצמיות הנפש, משא"כ מדת מל' שהוא דבר שחוץ ממנו שקריאת שם מלך אינו פועל שום שינוי בעצם המלך שישתנה מהותו ועצמותו ואין זה רק תועלת לזולתו שיוכל לקרותו בשם זה, וכמרי"כ יובן למעלה ההפרש בין חג"ת נה"י שהמה מבחי' עצמיות שימושך איזה המשכת חסד, משא"כ מדת מל' היא בחי' הארה חיצונית ממש ואינו נוגע לעצמותו כלל וע"כ נאמר אני הוי' לא שניתי ואינו רק בחי' שם שבה יוכלו המקבלים מאבי"ע לקרוא כו', ועד"ז כתר עליון איהו כתר מלכות לגבי עצמותו שהוא נמשך ממל' דא"ס כ"ה להיותו רק הארה חיצונית מבחי' א"ס ב"ה שאינו נוגע כלל למהו"ע, וע"כ נק' כתר מלשון כותרת ומקיף ולא כמו לברוש כי הלבוש אף שהוא דבר נפרד מגוף עכ"ז הגוף יש לו שייכות אליו להגן בפניו הצינה והגשמים, משא"כ בחי' כתר הוא הארה חיצונית ממש מא"ס ב"ה, והנה מבואר בע"ח בענין ההשתלשלות שכל האורות פנימי' נמשך מהקו"ח שהוא אחר הצמצום וכל המקיפים

הם שרשם בעיגול הראשון שהוא החלל שלפני הקו כו', כי הקו"ח הוא הארת א"ס להיות ממכ"ע וע"כ הוא משתנה בכל עולם לפי מה שהוא. משא"כ החלל הראשון להיותו כבחי' מקיף הוא שוה ומשוה מריש כ"ד כו' בהשוואה אחת ממש כו', וכחשיבה כאורה, וזה ענין עוה"ב שאין בו לא אכילה ולא כו', אף שיהי' גוף מ"מ יהי' גילוי כו' והיינו מצד שיהי' גילוי מהארת עצמות א"ס עין בעין ולפניו שוה ומשוה הגוף והגשמה כרוחני כגשמי עד שגם הגוף יכול להנות מזיו השכינה וזהו"ע עוה"ב כו', וזהו שאמר במ"ת אנכי הרי' וכן בקי"ס מפני שאז היה היפך הטבע להיות רואים את הנשמע וכן בקי"ס נהפך הים ליבשה, ואין זה כ"א בגילוי סוכ"ע הנק' אנכי למעלה מבחי' ממלא אך איך יוכלו הנבראים המוגבלים לקבל האור הגדול הזה צריך לעבור ע"י מדות שבאצ"י והוא בחי' חסד דרועא ימינא כמשל היד הגשמי שיש בו ג' פרקים, ובפרק האצבעות מתגלה בחי' חב"ד שיוכל לכתוב איזה שכל או לרמוז כו' ובפרק הב' הוא חג"ת כו', והנה עוד בחי' יש ביד שיוכל להגיע בו למקום גבוה ג"כ למעלה מראשו, וכן להשפילו למטה מטה כמור"כ ע"י בחי' חסד עליון יוכל להיות נמשכה ההשפעה מלמעלה מעלה מבחי' סוכ"ע הנק' אנכי עד למטה מטה בבי"ע כו' והיינו מפני שע"י מתמצצם האור עד שיוכל המקבל לקבל עד"מ השכל המלוכב בכתב שאינו בערך עצמיות השכל כמו שהוא בלי אותיות, אך אעפ"כ לא די בצמצום האור שיהי' יכול לקבל אלא צריך להגביל ולהרחיב הכלים של הנבראים עד שיוכל לקבל, והיינו ענין ש"י עולמות של כל צדיק שהם הכלים שבהם ינחיל הקב"ה את עומסו שהוא בחי' חב"ד שבחג"ת כו' היינו השכל העובר דרך החסד כנ"ל אך התהוות הש"י עולמות הוא ע"י מעשה המצות של כל צדיק, כי הנה ידוע ההפרש בין תורה למצוה ששרש המצוה הוא מבחי' עצמיות הכתר שהם תר"ך עמוד האור, משא"כ התורה שרשה מחו"ב בלבד ולזאת נאמר תחכמה תחיה בעליה, פי' בעליה הם המצות ואף שלמטה התורה מחיה המצות כי הוא טעמי המצות וביאורן עכ"ז בשרש הן נק' בעליה דחכמה כמשל הרצון שלמעלה מהשכל ואין טעם לרצון, ואמנם הארת הכתר המתלבש בחו"ב הוא רק הארה בלבד כמ"ש קנה חכ' קנה בינה כו' ב"פ קנה בגימ' ש"י שהוא חצי מתר"ך אותיות כתר, והן ענין ש"י עולמות, שיעשה ע"י המצות שבהם יוכלו להשיג בהשפעה כנ"ל וזהו שנתארה משה לבוא לארץ ישראל, שארז"ל וכי לאכול כו' אלא לקיים מצות התלויות בארץ ואף שטעמי המצות והתורה שבהן כבר קיבל מסיני כו' עכ"ז נתארה לקיום המצות בפו"מ להיות שרשן יותר נעלה כו', וזהו כל עיקר ירידות הגשמה לעוה"ז לקיים המצות עד שצריכה לגלול או עיבור אם לא קיימם, והיינו להמשיך מבחי' סוכ"ע לבחי' ממלא, וזהו את הברכה אשר תשמעו, פי' שהברכה זה המצוה הזאת אינו אלא אשר תשמעו היינו ע"י בחי' ביטול והיפוך הרצון לבטל רצונו בטל רצונך כו' ואל יאמר האדם אי אפשי בבשר חזיר אלא רוצה ומבטל רצונו כו', דהיינו שבביטול רצון מגיע דווקא למעלת ומדריגת הסובב, וז"ס אשר אנכי נתון לפניכם היום, היום דוקא כי בעוה"ב שהעולם ברור אי אפשר להפך א"ע, אבל משא"כ בעוה"ז שיש בו טו"ר יוכל להגיע למדריגה היותר עליונה ביותר, ע"י התשובה מהיפך כו', וזהו ענין בכל מאדך, וארז"ל מאד זה מה"מ, ח"ש בורא רע ולא לתועלת הוא עצמו, רק בשביל שע"י יהי' ההמשכה דוקא כנ"ל, וזהו עפ"י פשוט, ועפ"י קבלה ידוע דשרש מציאות הרע הוא מכלים

דתו בכדי שיתבררו משרשו נעלה מהתיקון ועיי הברור ממשיך אור דתוה שהוא גבוה מתיקון כו ודל.

להבין ביאור הדברים ע"פ ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה דפי' נתן ע"ד עתיד הקב"ה ליתן לכל צדיק וצדיק מלוא עומסו כמבואר בגמ' בפ' חלק ד"ק סע"א, ונלמד מפסוק ברוך ה' יום יום יעמס לנו, וצ"ל שהרי בפסוק זה נאמר יום יום דמשמע עכשיו, ואיך למדו מזה שכעדה"ב יתן מלא עומסו ולא עכשיו (הג"ה וכן בת"י בתילים סי' ס"ח כ' פי' כל יומא ויומא טעין לנא מוסיף פיקודיאי עלוי פיקודיאי נמצא מפרש יום יום על ימים אלו והיום לעשותם, אך ענין מוסיף פיקודיאי צ"ע, וצ"ל ע"ד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך ע' בס' ח"ה ש"ח פ"ג חשבון כ"א גם כמ"ש באגה"ק בד"ה אשרינו מה טוב חלקינו גבי וכן אין כל הדורות שוות וכן נתבאר במ"א ע"פ זיקח המן את הלבוש בפ' וסוס אשר רכב עליו המלך כי בכל דור ובכל זמן יש גילוי אלקות למטה בעולם השפל שלנו ג"כ בשינוי אופנים שונים כמו בימי התנאים היה בחי' גילוי אלקות בתושבע"פ במשנה כו' ומקודם היה הגילוי כבבואה כו' ועכשיו הגילוי בגמ"ח כו', זהו ע"י רכיבת הסוס ע"ד הקב"ה רוכב על כרוב קל שלו ושט בחי' אלף עולמות כו' עכ"ד, נמצא זהו ענין יום יום יעמס לנו גם בעוה"ז בבחי' היום לעשותם והגמ' פירשו על למחר לקבל שכרם כו', ולענין הקושיא דהא יום יום משמע עכשיו יש לתרץ כמ"ש מהרש"א שם דפי' יום יום של הקב"ה דהיינו אלף שנה יעמס לנו שנגד יום אחד של אדם כו' וא"כ לפי"ז יום יום הם ב' אלפים שנה וידוע מארז"ל שהתורה קדמה אלפים שנה לעולם שלמדו זה ג"כ מפסוק ואהי' שעשועים יום יום בשה"ש רבה ע"פ ראשו כתם פז דכ"ט ג', וידוע דבחי' אלפים היינו אאלפך חכמה אאלפך בינה, א"כ פי' יום יום יעמס לנו היינו שיעמוס לנו בבחי' אאלפך ח"ר"ב שהן ב' יום כנ"ל וא"ש דקאי על עוה"ב, ומ"מ גם פי' הת"י א"ש כי כמור"כ בהיום לעשותם יש ב' בחי' יום הג"ל דהיינו ע"י עסק תשבי"כ ותושבע"פ שהן הנמשכים מחו"ב הנק' יום יום, ובביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון שם ספ"ב פי' שזהו ע"י מס"ג בק"ש יום יום, ויש לפרש כי יום יום היינו יחוד אור"א שהמשכה זו באה מאור"א כי והחכמה מאין תמצא כו' ולכן זהו נמשך ע"י מס"ג בק"ש שע"ז דוקא ממשיכים יחוד אור"א כי ע"י ביטול היש לאין שזהו ע"י המס"ג בק"ש ע"ז דוקא ממשיכים בחי' החכמה מאין תמצא וזהו"ע יום יום יעמס לנו היינו בהיום לעשותם ע"י ק"ש ותורה כו', ולכן נק' זה יעמוס ע"ד העמים עליכם עול במ"א סי' י"ב י"א, וכמ"כ ק"ש הוא נק' קבלת עומ"ש, ואפ"ל ג"כ פי' ויעמוס איש על חמורו כי חמורו היינו חומר הגופני ונה"ב ועד"ז פי' במ"א ענין ויחבוש את חמורו ועמ"ש בת"א פ' ויחי בד"ה אורסי לגפן עירה וא"כ פי' ויעמוס איש על חמורו להכניע חומר נה"ב וע"ז לע"ל יהי' גילוי בחי' ואהי' שעשועים יום יום שיהי' גילוי פנימיות התורה והיינו יום יום יעמס לנו כו'.

קיצור מהג"ה, בענין יום יום יעמוס לנו פי' בת"י עול מצות ובגמ' פירשו על למחר לקבל שכרם, ויש פי' שבחי' יום יום דתורה ואהי' שעשועים יום יום עימוס לנו ושניהם אמת כי יום זהו יחוד חו"ב שנמשך ע"י מס"ג בק"ש קבעומ"ש וע"י הגית בו יומם ולילה לשקוד על דלתותי יום יום וע"ז יהי'

לע"ל גילוי יום יום הנ"ל והיינו ע"י יעמס לנו מלא עומסו כו' עכ"ה * תעוד י"ל במה שהקשו הש"ס והא"י כתיב שמים בזרת תיכון והאיך מקבל האדם מלא עומסו של הקב"ה, ותיריך שינחיל הקב"ה לכל צדיק ש"י עולמות, ורצונו לומר שבאותן עולמות שיקבל הצדיק יוכל לקבל גם מלא עומסו של הקב"ה ע"י בפרש"י שכן תוכן כוונת התירוץ על הקושיא, אך גם בזה יקשה קושיא הנ"ל דהא כתיב יום יום יעמס לנו כו' והרי אומר לשון עתיד שינחיל לצדיק ש"י עולמות כו' ולא יכשיו יעמ"ש מענין ש"י עולמות בלק"ת פ' בהעלותך בד"ה מגורת זהב פ"ב.

ב) אך הנה הענין הוא דשניהם אמת, ואמנם יש להקדים תחלה שורש ענין בחי' טובב וממלא הנ"ל, דהנה בחי' ממכ"ע יש עד רום המעלות למעלה מעלה והוא שם הוי' שכולל כל ההשתלשלות דאבי"ע כי ידוע שהי"ד דשם הוי' באצי' והה' בבריאה וי"ו ביצירה כו' והו' בדרך כלל, אבל בדרך פרט הנה גם באצי' עצמו יש ד' מדריגות הללו יו"ד חכמה דאצי' ה' בינה וי"ו מדות דאצילות * כידוע, וכמ"כ בדרך פרטי פרטיות יותר הנה בכל עולם ועולם פרטי שבד' עולמות הכללים אבי"ע יש בחי' שם הוי' עד שגם בכל נברא פרטי דעולם העשי' האחרון כמו פרטי חלקי דצח"מ שבו יש בכאו"א שם הוי' כו' וע' מזה בר"ח שער היראה פ"א בד"ה עוד נתייחס הוי' במ"ש שאין לך מלאך שלא נברא בו שם הוי' כו', והענין שתמצא שם הוי' בכל הבריאות כו' ע"ש, והיינו מפני כי כל בחי' התהוות מציאות דבר מה מאין ליש נמשך ע"י ד' אותיות דשם הוי' והוא פ"י הפשוט דשם הוי' שמהווה את הכל מאין כו' כידוע אך דרך כללות הנה כל בחי' הקו"ח שמאיר מאוא"ס באבי"ע נק' בשם בחי' ממכ"ע והוא כללות שם הוי' יו"ד באצילות כו' וד"ל, אבל בחי' סוכ"ע דרך כלל הנה הוא בחי' מל' דא"ס שנעשה כתר לנאצלים והוא בחי' עיגול הראשון שלפני צמצום הקו כו' שמאיר לכל העולמות בהשוואה אחת מכל צד ונק' מפני זה בחי' סוכ"ע להיותו טובב ומקיף לכל מריש כ"ד דאצילות עד סוף כ"ד דעשי' בהשוואה א' ממש וכמ"ש קמי' כחשיכה כאורה כו' וכידוע, אך הנה דרך פרט כל בחי' הכתר נק' טובב להיותו למעלה מד' אותיות דשם הוי' כי הי"ד בחכמה וכתוב והחכ' מאין תמצא פ"י מבחי' אין דכתר וכידוע וכו' כתר יש גם בכל עולם ועולם בפרט כמו שיש שם הוי' בכל עולם בפרט כנ"ל מאחר שבחי' הכתר אינו אלא בחי' טובב ומקיף לשם הוי' שנק' בחי' ממלא כנ"ל, א"כ בכל עולם שהוא בחי' ממלא בבחי' שם הוי' יש בו הארת הכתר ג"כ הסובב ומקיף עליו כו' ונק' בחי' כתר של עולם זה בפרט וא"כ גם בחי' הכתר בא בבחי' השתלשלות מעילה לעילה כו', כי ידוע דבחי' מל' שבעליון נעשה כתר לתחתון כו', אך הנה דרך כללות יש ד' עולמות אבי"ע ובחי' מל' דא"ס נעשה כתר לאצילות, ומל' דאצילות נעשה כתר לבריאה כו' ונק' מל' דאצילות בשם כתר מלכות להיותו בבחי' כותרת ומקיף לכל העולמות דבי"ע בהשוואה אחת כמו שמל' דא"ס נעשה כתר להקיף לכל הדי' עולמות דאבי"ע כו' וד"ל, אך עדיין יש להבין למה דוקא מבחי' המל' שבעליון נעשה כתר לתחתון כמו מבחי' מל' דא"ס

עכ"ה : בכרך סקאלא : עכ"ה והקיצור מהג"ה).
דאצילות : בכרך באב' 44 נוסף : ה' אחרונה מל'.

נעשה כתר לאצ"י וכן ממל' דאצילות נעשה כתר לבריאה כו', אך הענין הזה יובן ע"מ בנפש האדם דהנה אנו רואים בטבע המדות שבאדם שיש הפרש גדול בין טבע המדות אהי"ר וכיוצא לטבע מדת מל', כי הנה המדות אהי"ר וענפיהן כולן עושי'ן שינוי גדול בעצם האדם שהרי אנו רואים שנפש האדם תתפעל בשינוי גדול ע"י השפעת איזה מדה מן המדות כמו איש החסד בטבעו כאשר ישפיע טוב וחסד מצד טבע טוב חסדו הנה יתפעל בלבו בחסד ורחמים כידוע, והתפעלות זאת הרי מגעת בנפש עצמה דהיינו שהנפש עצמה תתפעל וא"כ הרי יש שינוי בנפש שהרי גשתנית בהתפעלות זאת מכמו שהי' תחלה קודם שפע החסד כו', וכמו"כ במדת הניצחון שכאשר יפעול האדם במדת הניצחון הנה ניכר בו שינוי בנפשו ממש עד שיוכר בתואר פניו ג"כ שינוי גדול ועד"ו כל המדות אהי"ר וכל פרטיהם עושים שינוי גדול בעצמות הנפש, ומוכרת לומר הטעם לזה השינוי בנפש מפני שהמדות המה נמשכים מבחי' עצמות הנפש ע"כ בהתפעלות המדות תתפעל גם הנפש כו' דאם לא הי' כחות המדות נמשכים מעצמות הנפש לא הייתה שייכות כלל להתפעלות המדות לגרום התפעלות הנפש כו' משא"כ טבע המדות של המל' שאינה גורמת שום שינוי והתפעלות כלל בעצמות הנפש שהרי אנו רואים בקריאת שם מלך שאין זה השם נוגע לעצמותו כלל וכלל ואינו פועל שום שינוי בנפשו כלל כמו שפועלים המדות שינוי בנפש לפי שקריאת השם אינו כח נמשך מעצמיות הנפש כלל ככחות המדות שהן כחות הנפש עצמה אלא השם הוא דבר נבדל לגמרי מן עצם הנפש ואינו אלא כמו בחי' כלי בית אחיזה ותפיסא להיות כי ע"י השם נפנה האדם לקוראו בשמו כידוע אבל אין נוגע לעצמותו כלל שיגרום ויפעול בנפש שינוי כו', והנמשל מכ"ו יובן למעלה דגם כל בחי' המדות דאצילות הנמשכים מאור הקו והוט הנ"ל נחשבים בחי' כח ואור מעצמות אור המאציל מאירתו ההארה שבקו"ח להיות משתנה על ידו שפעם והרי נאמר אני הוי' לא שניתני שלא נמצא בו בחי' שינוי כלל וכלל בין קודם השפע לאח"כ וכמאמר אתה הוא כו', ע"כ אמר בע"ח בסדרי ההשתלשלות דדוקא מבחי' מל' שבעליון נעשה כתר לתחתון דהיינו רק מבחי' שם שבעליון כי בחי' השם שנק' מל' אינו עושה שום שינוי כלל בעצמותו כו' משא"כ אם היה אחר השפע נמשך מבחי' המדות כמו מחסד וכיוצא הרי היה בחי' שינוי כו', ועד"ו יובן כל פרטי ההשתלשלות כמו ממל' דאצ"י שנעשה כתר לבריאה ולא מבחי' ט"ס דו"א חב"ד חג"ת נה"י לפי שהם בבחי' עצמיות ההמשכה ולא הי' מתהווה בחי' חסד בע"ג כמחנה מיכאל כו' אלא דוקא מבחי' מל' להיותה בחי' הארה חיצונית מז"א ואינה נוגעת לבחי' העצמיות עד"מ קריאת שם וז"ש ויעש דוד שם כו' שהמל' נק' שם כידוע, ועד"נ אני הוי' לא שניתני כו', וכך יובן בכל עולם בפרט דדוקא מבחי' מל' שבעליון נעשה כתר לתחתון, ודרך כלל הנה מבחי' מל' דא"ס דוקא נעשה כתר לאצילות להיותה רק הארה לבד מעצמיות זנק' שם והוא משארז"ל עד שלא נבה"ע היה הוא ושמו בלבד, והנה גם בחי' הכתר שנעשה מבחי' המל' שנק' כתר מלכות, והוא בחי' ההתנשאות כידוע ג"כ אינה אלא בחי' הארה חיצונית נבדלת לגמרי מן העולמות ולא בא אליהם דרך קירוב השפע כמו בחי' עילה ועלול וזהו פ"י כתר לשון כותרת ומקיף כנודע והיינו לפי שבחי' המל' נבדל בעצם עד"מ המלך על אנשי המדינה כו' וכידוע, וזה"ע בחי' מלכות שבעליון

שנעשה כתר לתחתון הימנו, ולא כמו הלבוש שעכ"פ הוא מלביש בקירוב לאברי הגוף ועל כל אבר כפי מדתו וגם מחסה ומסתיר הוא להגין מן הצינה והגשמים כר אבל בחי' המקיף שנק' כתר הוא מאיר בריחוק מאד בלתי שייד בו לומר שיהי' מגין על התחתון כי אין לתחתון ערך עמו כלל וכלל כר, וככה יובן בבחי' מל' דא"ס שנק' כתר הכללי לכל ההשתלשלות דאבי"ע שהוא ניבדל בערך ומאיר מרחוק מאד לכל ההשתלשלות בהשוואה אחת כמ"ש כחשיכה כאורה ועז"נ אני הוי' לא שניתי אני אותיות אין דכתר הכללי הנ"ל שהוא עיגול הראשון שלפני צמצום הקו כו' כנ"ל, אבל בחי' הארת הקרו"ח המאיר בקירוב לאבי"ע ונק' מקור כל האורות פנימי' כידוע בפ"י חי העולמים כר' שהוא בחי' ממלא בכלל כנ"ל הרי הוא מאיר בכל עולם ומשתנה בכל עולם ועולם לפי מה שהוא ע"ד דמיון שינוי הנפש ע"י כוחותיה שהן המדות כו' אחר שע"ס דאצילות נמשכים מקו זה בבחי' קירוב וערך עד"מ כחות המדות מן הנפש משא"כ בחי' עיגול הראשון שנק' מקור כל המקיפים שהוא נמשך מבחי' מל' דא"ס עז"נ אני הוי' לא שניתי בכלל וע"כ הוא שוה ומשוה לכולם יחד ונק' בחי' סוכ"ע כנ"ל וד"ל, כי הקו אינו אלא הארה מסוכ"ע מה שנמשך להיות ממכ"ע ע"כ בהארה זו לבד שייד לומר הנמשל מכחות הנפש שגורם שינוי כו' משא"כ בחי' מל' דא"ס הסוכ"ע הוא לא שניתי כו', והנה מה שאמר לעיל שדרך פרט כל בחי' הכתר נק' סוכ"ע הענין כמ"ש בבניאור ע"פ את שבתותי תשמרו פי' ששרש כל המקיפים הוא באור שלמעלה מן הקו וכן נתבאר בד"ה ויקח קרח פ"א.

קיצור יבאר תחלה ענין סוכ"ע וממכ"ע, ממכ"ע הוא ענין שם הוי' ולכן בכל גברא יש בחי' שם הוי' כמו אפי' בכל אבר של אדם, וזהו ענין עצמות גידים בשר ועור, ודרך כלל זהו נק' אבי"ע חו"ב מדות ודיבור וסוכ"ע זהו המקיף והוא מל' דא"ס שנעשה כתר לאצילות ונק' מל' כי בחי' מל' זהו כמו שם שאינו נוגע לעצמות משא"כ המדות חו"ג חו"ב הם מבחי' עצמיות, ולכן מקור ההמשכה מא"ס נק' מל' לבד ואח"כ מהקו שנמשך ממל' דא"ס נאצלים חו"ב חו"ג כו' והיינו ע"י שהמל' נעשה כתר שהוא ג"כ בחי' המרום ומובדל מהמוחזן ולא אפילו כמו לבוש כו' אלא שמבחי' זו נמשך חו"ב, וע"ד והחכ' מאין תמצא ולא בדרך עילה ועלול, ועמ"ש מזה בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו כו' ובניאור יביאו לברש מל'.

ג) וזהו שורש ענין העוה"ב שאין בו לא אכילה ולא שתיה כו', דהנה בעוה"ב יהי' ג"כ גופים גשמיים גם לאחר התחי' כי גופים שכבר מתו יעמדו בצביונם כידוע וא"כ גם גופים חומרים יקבלו ויהנו מזיו אור אלקי כמו ע"י האכילה דעכשיו כו', והיינו מפני שיתגלה אז מבחי' סוכ"ע הכללי דהיינו מבחי' מל' דא"ס שנעשה כתר כו' כנ"ל דקמ"י כחשיכה כאורה שוין שוה ומשוה לקטן כגדול כו', ע"כ מאיר גם לפחות הערך כמו לגופים גשמיים כמו באצילות למעלה כי רוחניות וגשמייות שוין לפניו כו' ולעתיד דכתיב עין בעין יראו בשוב ה' כו' וכן במ"ת היה גילוי דבחי' סוכ"ע הכללי הנ"ל באמרו אנכי מי שאנכי כו', וע"כ היו רואין את הנשמע כו' וכן בקי"ס שנהפך ים ליבשה היה ג"כ מחמת גילוי הסוכ"ע כו' וזהו שארז"ל העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה רק הגשמות נהיין

מזיו כו' (הגיה, זהו שארז"ל ע"פ עלי עשור שלע"ל יהי כינור של עשרה נימין כי כינור היינו כ"ו נר פי' גר הוי' נשמת אדם כי כ"ו זהו מספר שם הוי' ושיהי' של עשרה נימין היינו שיהי' גילוי כל העשר ספי' שגם הכתר יאיר בבחי' גילוי * וזהו ג"כ ענין ביום ההוא יהי' הוי' אחד, היינו דכבר מבואר לעיל שהוי' זהו בחי' ממכ"ע, אך גם סוכ"ע הוא ג"כ שם הוי' כי בחי' סובב נמשך מבחי' שמו הגדול שמו דוקא כנ"ל מה שארז"ל עד שלא נבה"ע היה הוא ושמו בלבד והוא ג"כ בחי' שם הוי' וכמ"ש מזה בת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל אלא שעכשיו הוא סוכ"ע בבחי' העלם וזהו הוי' הוי' ופסיק טעמא בנייהו, אבל לע"ל שיהי' גילוי סוכ"ע והוי' ביום ההוא יהי' הוי' אחד שיאיר בחי' סובב בממלא ועי"ז ג"כ ושמו אחד שיהי' נקרא כמו שנכתב כו', וכמ"ש במ"א עכ"ה), אך הנה י"ל איך יוכלו הנבראים בעלי גבול ותכלית להכיל את אוא"ס הבלתי מוגבל אמנם הענין הוא שזהו מארז"ל בעומסו של הקב"ה כו' שהוא בחי' חסד עליון הנק' דרועא ימינא דקוב"ה והיינו שאוא"ס מאיר דרך בחי' המדות דאצילות המתלכשים בכלים כמו אור החסד שמאיר ביד כידוע, והנה עד"מ באדם למטה הנה אנו רואים שיש ביד ג' מדריגות והוא הנק' בלשון הגמ' ג' פרקין פרק ראשון שבו האצבעות ופרק האמצעי עד הקיבורת ופרק העליון הסמוך לכתף, והנה כאשר היד מושפל למטה פרק היד שבו האצבעות יותר למטה אבל כאשר מגביה היד למעלה אצל ראשו נהפוך הוא שפרק העליון הסמוך לכתף יותר למטה, והפרק שבו האצבעות יותר עליון מכולם, וכך הוא מן הראוי להיות כי ג' פרקין הללו הן בחי' חב"ד חג"ת נה"י כידוע, ובחי' חב"ד הוא דוקא בפרק שבו האצבעות כי הנה אנו רואים בחוש שיש הארת כח השכל שבמוח יותר באצבעות היד משאר היד ממה שיוכל לכתוב באצבע דברי חכמה, ולכן למעלה ג"כ כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך, וע"ס נק' בס"י עשרה אצבעות כו', והנה כמור"כ יוכל האדם להורות רמזי חכמה בחכמ' ע"י האצבעות כמו מחוי לי' במחוג כו', ודי לחכימא ברמיזה, ואין הרמז רק באצבעות לפי שגידי המוח מתפשטים בהם יותר בגילוי עד שפרעל אור השכל את פעולתו ע"י האצבעות והוא בחי' חב"ד שבחסד כי השכל עצמו נק' בחי' חכמה שבראש אך בחי' החסד שבו היינו כמו בחסד שנוטה ע"פ השכל להשפיע לזולתו ולהחיות רוח שפלים למטה הימנו נמשך ביד ועיקר הגילוי בבחי' המוחין הוא בפרקי וקשרי האצבעות דוקא כנ"ל ע"כ נק' בחי' חב"ד שבחסד, ובחי' חג"ת הוא פרק האמצעי (והיינו ענין נשיאות כפים דכהנים, שמגביהים היד סמוך לראש להמשיך מלמעלה מן הראש והוא מבחי' המקיף דרדל"א כי הפרק העליון הסמוך לכתף כשמגביה היד למעלה מן הראש ופושטו היטיב מגיע לסוף הראש, אבל ב' פרקין האחרים הם למעלה מן הראש, והאצבעות הן למעלה הרבה דהיינו שמגיע עד כלות אור המקיף, מו"ח ז"ל) ועמ"ש בת"א בד"ה לכן אמור לבניי בפ"י אשר נשאתי את ידי דשם פי' שהן חג"ת דא"א וע' בזהר ר"פ יתרו ע"פ וישא אהרן את ידיו ובפ"י הרמ"ז שם ששורש חו"ג הוא מתרין כתפין דאריך כו' ושמדת החסד מעולה דאיקרי יומם דאזיל בכולהו יומין כו', ועמ"ש מענין יומם בלק"ת בד"ה

האזינו השמים דרוש הג' פי' וסוכה תהי' לצל יומם ועמ"ש ע"פ יומם יצוה ה' חסדו כו' חוט של חסד כו', וע' במא"א ח' י"א) וכמו שהאדם יוכל להגביה היד למעלה כך יוכל להורידה למטה מטה מאד עד למטה מרגליו, והענין למעלה הנה אנו רואים עד"מ שהשכל שבמח גם שהוא למעלה ברוחניות מאד בהשכלות אור פשוט הרי באצבעות היד יבוא לידי גילוי באותיות הכתב עד שיוכל להבין אותו גם תינוק קטן וכן ברמו וכיוצא א"כ אנו רואים שפרקי האצבעות מביאין להמוחין בבחי' ירידה גדולה למטה וכך יש ביכולתו להוריד למעלה מאורות העליונים שלמעלה מעלה עד למטה מטה מאד כו' וד"ל, זהו ענין מלא עומסו של הקב"ה דהיינו בחי' חסד עליון שבו"א דאצי' הנק' יד כמאמר חסד דרועא ימינא דקוב"ה ועד"מ הג"ל ביד שיוכל להגביה אותה הגבה למעלה מראשו ולהורידה משם למטה מטה כך יובן למעלה באור חסד דאצי' שנק' דרועא ימינא כו' שיוכל להגביהו עד למעלה מראשו דז"א דהיינו עד בחי' המקיפים דכתר הנק' אנכי כו' ולהורידה משם עד למטה מטה דהיינו להביא האור עד למטה מבחי' נה"י דז"א והיינו בבי"ע שלמטה כו' כי ע"י היד יוכל האור לבוא גם ממקום הגבה גבה למקום הנמוך ביותר כנ"ל והיינו דוקא באצבעות היד שמגביה אותם למעלה הרבה מראשו ומשפילן למטה ביותר והוא עד"מ הנ"ל מאותיות הכתב שבאצבעות פועל ירידות אור השכל כ"כ מגבה לנמוך כי השכל המלוכש בכתב אין לו ערך כלל עם עצמות אור השכל כמו שהוא במוח כו'.

קיצור זהו"ע העוה"ב שיהי' גילוי סוכ"ע דקמי' כחשיכה כאורה ולכן בגופים יהי' ג"כ הגילוי, ועמ"ש מזה בתו"א פ' יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו סד"ה ענין האבות הן הן המרכבה אך איך יוכלו להכיל גילוי הסוכ"ע ע"ז אמרו עתיד הקב"ה ליתן לכל צדיק מלא עומסו חסד דרועא ימינא, וביד יש ג' פרקין והפרק שבו האצבעות הוא חב"ד שבחסד כי בו וע"י יוכל לגלות דבר חכמה ע"י הכתב וגם ע"י רמיזא, והיד יוכל להגביה למעלה מראשו וגם להורידה למטה מטה כך ענין חסד עליון שבו וע"י נמשך מבחי' אנכי בחי' כתר שלמעלה מהחכ' ויומשך הגילוי זה למטה מטה ועמ"ש ע"פ דודי שלח ידו מן החור.

ד) הג"ה ההמכוון מזה שיומשך ע"י היד בחי' מלא עומסו, אפ"ל דהיינו שבחי' גילוי הסוכ"ע יהי' ע"י ממכ"ע ועמ"ש כה"ג בלק"ת פ' צו בד"ה להבין מפני מה יו"ט דפסח שזוה"ע ויוציאנו ה' אלקיננו או"א שהלבישו כו' זהו ג"כ ענין יחוד דאו"א שנק' ע"ש חו"ב אעפ"י שההמשכה בא מא"ס ממש הסוכ"ע כמ"ש ממעמקים קראתיך הוי' אלא לפי שנמשך ע"י חו"ב ועמ"ש מזה סד"ה מצה זו פ"ג גבי וביאור ענין בעבור זה כו' ובביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני" פ"א, והנה ענין שיהי' הגילוי ע"י החסד ממשל היד שע"י כותב, לכאורה אין המשל דומה להנמשל כי היד אף שכותב בו השכל אין היד משיג השכל כלל רק שעובר בו דרך מעביר בעלמא שהרי עובר ג"כ דרך קנה הקולמוס שכותב בו האות ופשיטא שאין הקולמוס משיג כלל, אבל בהנמשל ע"י החסד יתגלה ממש אור הסוכ"ע שלמעלה מהחכ' לא יתכן עד"ל, וע' בפרדס שער הכינים בתחלתו בענין פי' יד ע"ד שארז"ל ידיים שאין מוכיחות הוי"ן ידיים או לא הוי"ן ידיים כו' וכן קטנה יש לה יד

או אין לה יד ואין הכוונה שאין לה יד שהיא גידמת אלא הכוונה כח קבלה לקבל גירושין או קדושין כו', ולא תקרא היד יד מפני היד בעצמה אלא מפני הפעולה הנמשכת מהיד היא תקרא יד כו', וכן נבואה נק' יד כמ"ש היתה עלי יד ה' ביחזקאל ל"ז, וכן כח כמ"ש היד ה' תקצר בהעלותך י"א, וס"פ מסעי אשר צוה ה' ביד משה, וכן ידי רב לו בפ' הברכה וארו"ל למשקל ולמטרה בשמעתא כו', ובאר"ת מהמגיד נ"ע פי' יד יו"ד הוא חכמה שמאיר בדלית הוא הדיבור * כו', אמנם הענין כמ"ש באג"ה בד"ה להבין משל מליצה דברי חכמים וחידותם בענין הספ"י כו' שאין ערוך כלל אפילו מהות האהבה דאברהם לגבי חסד עליון ולא מעין וסוג כלל זהו ואנכי עפר ואפר וכן נת' במ"א שהרי ענין החסד שבאדם אינו אלא גורם לנתינה, אבל למעלה תחסד זהו עצמו החיות של העולמות ולא שהוא רק גורם כו' ולכן לא יפלא כלל שע"י החסד נמשך השפעת החכמה ממש ולא ע"ד היד באדם ח"ו, זהו ג"כ ענין מה שארו"ל חגיגה י"ב ב', ע"פ יומם יצוה ה' חסדו כל העוסק בתורה בעוה"ז שדומה ללילה הקב"ה ממשיך עליו חוט של חסד לעוה"ב שדומה ליום, ובוהר הרקיע פ' בראשית דט"ו פי' חוט של חסד זהו הקו"ח מאוא"ס הנמשך לאחר הצמצום והוא המאיר בבחי' בוצינא דקורדניתא כו', וע' בהרמ"ז פ' נשא דקכ"א ע"א בפ"י יומם יצוה ה' חסדו ובעה"מ פי' יומם זהו היחוד או"א, וא"כ זהו ענין יום יום יעמס לנו, ועוד שהרי חו"ג דעתיק הם מקור ושרש לכתר וזכ' דא"א שהחסד דעתיק מאיר בכתר דאריך וגבורה דעתיק מאיר בחכ' שבכתר כו' וא"א בכלל הוא למעלה מהחכ' דאצילות והחכמה שבו נק' מו"ס שתוק כך עלה במח' כו', א"כ החסד דעתיק זהו שורש דשרש לחכ' דאצילות כו' ועמ"ש מזה ע"פ שראשי נמלא טל אשר ג"ר דעתיק הם למעלה מההתלבשות בא"א ונק' טל בחי' שאין האתעדל"ת מגעת לשם כו' רק מקור ההתלבשות הוא מו"ת דע"י ועמ"ש ע"פ ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה שבאצילות הם עשרה ע"ש, אבל למעלה מאצ"י הם רק ז' מדות אור שבעת הימים כו', והם הנק' ימי קדם שהם ז' תיקונים דגלגלתא ומו"ס כו', ועמ"ש סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשפ"ג בפ"י וימינו טפחה שמים ועמ"ש בביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון בענין מקדש ה' כוננו ידיד וע"פ בפרוע פרעות בענין העונה אמן יהש"ר בכל כחו, כח ב"פ יד כי בכל יד יש י"ד פרקין ובי' בחי' חו"ג הם כח, אך ענין בכל כחו ע"ד ועתה יגדל נא כח כו', היינו ע"י המשכה מהכתר דלית שמאלא בהאי עתיקא, וזהו החמישית לפרעה דלית שמאלא בהאי עתיקא כמ"ש בע"ח של"א דפרעה הוא בינה דבה אתפריעו כל נהורין ועמ"ש מזה בלק"ת ס"פ פנחס ע"פ קודש ישראל, ובינה זהו סוד העוה"ב כו' ויהי' הגילוי מבחי' יד, זהו ענין מלא עומסו, ועמ"ש ע"פ ויפחו זרועי ידיו כי או"א מלבישים לחו"ג דא"א, אכן פו הוא במו"ס, וזהו הנחמדים מזהב ומפו רב כו' ומו"ס הוא עכשיו למעלה מההתלבשות באו"א ואינן מקבלים רק ממזל הח' בחי' שערות כו' אבל לע"ל ויפחו זרועי ידיו שיומשך מבחי' מו"ס ופנימית דא"א בבחי' זרועי ידיו כו', וזהו כי ה' יתן חכמה ויתן דוקא וכן במ"ת נאמר ויתן בידו שני לחות כו', וזהו פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על

לשונה, וע' מזה בוח"א ס"פ תולדות דקמ"ה סע"א דהיינו שההמשכה מהחכמה עילאה בהדיבור שהוא מל' נמשך ע"י החסד.

קיצור המכוון מזה שגילוי הסוכ"ע יהי' ע"י ממכ"ע ע"ד ממעמקים קראתיך הוי', בד"ה שובה ישראל עד, וזהו נק' יחוד דאו"א המשל מן יד שבו כותבים, אינו דומה ח"ו להנמשל כי אפי' מדת חסד דאברהם שהאיר בו הארה מאצילות נק' עפר ואפר לגבי חסד דאצילות גם מצינו עיקר שם יד היינו כח ההשפעה והקבלה כמו ידיו רב לו למשקל ולמטרה בשמעתא וכמו קטנה יש לה יד, יומם יצוה ה' חסדו, חוט של חסד, ובתורה תורת חסד, חו"ג דעתיק מתלבשים בכתר חכמה דאריך מקדש אדני כוננו ידיך כח ב"פ יד, וענין אישר"מ בכל כוחו, יגדל נא כח ענין ארבע הידות והחמישית לפרעה, ענין ויפחו זרועי ידיו, כי ה' יתן חכמה, ומכ"ו יובן ענין מלא עומסו עכ"ה.

ה) והנה מלא עומסו של הקב"ה כמו שהוא מקבל בדרועא ימינא למעלה דהיינו מבחי' כתר שבכתר מקור כל המקיפים כו', הגם שיורד האור מגבוה לנמוך כו' ע"י בחי' פרקי האצבעות היד כנ"ל, מ"מ א"א שיוכלו המקבלים שבבי"ע להכיל את האור הגדול הזה, והיינו שהקשה בגמ' והלא נאמר שמים בורת תיכון כו' (הג"ה וע' מזה ג"כ פ"ב דעירובין דכ"א סע"א ופירש"י שם בד"ה ושמים בורת תיכון מדת עולם חצי אמה על חצי אמה, ובגמ' נמצא כל העולם כולו אחד משלש אלפים ומאתיים בתורה, וע' מענין זרת בוח"ב תרומה דקע"ה סע"ב כי תשא דקפ"ט סע"ב, ובפרדס ערך זרת משמע דהוא מל', וע' במא"א אות ז' סכ"ו זרת הם היינו ב' טפחים כו', אפ"ל דהיינו ענין ידי יסדה ארץ וימינו טפחה שמים נמצא הם ב' טפחים כו') וש"י עולמות ל"א נתיבות ונק' יקר ע' מא"א יו"ד כ"ה) והתירוץ הוא דעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות פי' דמלבד צמצום אור ע"י בחי' פרקי האצבעות כדי שיוכל לקבל, עוד זאת צריך שיתרחב כלי המקבל שיוכל לקבל כו' כי גם שנתצמצם האור בירידתו דרך חסד שביד מגבוה לנמוך כנ"ל עדיין א"א שיוכלו הנבראים בע"ג להכיל האור, ואין זה הצמצום מועיל לזה אלא צריך שיומשך כח במקבלים שיוכל לקבל בהרחבה והיינו שיתרחבו הכלים של המקבל, והיינו ענין ש"י עולמות שינחיל לכל צדיק שהוא בחי' הרחבת הכלים, ואז בהם ינחיל להם את מלא עומסו ויוכלו לקבלו וכדפירש"י דבערך אותן ש"י עולמות יתן להם את העומס כו' כנ"ל.

ולהבין ביאור ענין ש"י עולמות, הנה תחלה יש להבין שורש ההפרש בין תורה למצות, דהנה ידוע דשרש המצות הוא בבחי' הכתר ונק' תר"ך עמודי אור עד"מ העמוד שראשו מחובר בגג כו' כך בחי' רצה"ע הוא למעלה מן הטעם והשכל כו' וכידוע דאין טעם לרצון כו', משא"כ התורה שהיא בבחי' טעם ושכל כי אורייתא מת"ע נפקת והיינו ענין טעמי המצות כמו בתורה שבע"פ שנותן טעם וביאור לכל מצוה כו' ועמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא כח וידוע ומבואר במ"א בד"ה מנורת זהב כולה בפ"י והחכ' תחי' בעליה דבחי' רצה"ע שנק' בעלה דחכמה כי החכ' מאין תמצא בבחי' הארה בעלמא כו' עכ"ו החכמה תחי' לבעלי' שהוא הרצון דהיינו לפי שרצה"ע מתלבש במעשה המצות שנק' רמ"ח אברים דמלכא כידוע וכמו שהמוח מחיה לכל האברים כך בחי' חכמה שבתורה הוא

כמו בחי' חיות ממש לכל מעשה המצות והר"ע טעמי המצות הנ"ל שעי"ז יבא לשמחה של מצוה ויהי' בבחי' אשר יעשה אותם האדם וחי בהם שלא יהי' המצות כגוף בלא נשמה כשעושה אותם בקרירות אלא יהי' בנשמה וחיות כו', והר"ע והחכמה תחיה לבעליה, אך הנה מ"מ בשרש המצות כמו שהם למעלה דהיינו בבחי' רצה"ע ממש, הנה המצות גבוהים יותר הרבה מחכמה שבתורה כי הארת הכתר בחכ' אינו רק הארה בעלמא וע' מ"ש מזה ע"פ יביאו לברש מל' ובהביאור שם, וזהו מ"ש קנה חכמה קנה בינה במשלי סי' ד' ה', וכן ראשית חכמה קנה חכמה, ובכל קניניך קנה בינה, שם סי' ד' ז', פי' קנה כמו זקן שקנה חכמה, דהיינו שיש בחי' מקור הממשך חכמה והוא ע"י הארת הכתר וכן יש מקור לבינה והוא הנק' קנה כו', ומבואר בע"ח דב"פ קנה הללו הוא ענין ש"י עולמות כי מספר ב"פ קנה עולה מספר ש"י, והענין הוא כמ"ש להנחיל אוהבי יש דהיינו הארת הכתר בחו"ב, כמ"ש והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה, א"י אלף מאיר ע"י יו"ד בצמצום, ובחכמה נק' אין ובבינה נק' אי זה ע"ד זה ספר תולדות אדם, זה הוא יסוד אבא המאיר בבינה הנק' ספר כו', והיינו ענין ש"י עולמות, ואמנם נחלקו לב' הצאין קנה מאיר לאור אבא, וקנה מאיר לאור אימא, והיינו קנה חכמה קנה בינה, היינו שאמרו עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות שהר"ע הרחבת הכלים של חו"ב כאשר יאיר כהן בחי' הארת אור הכתר עד"מ מי שמתרחב מאד כח שכלו להשכיל שכליים הרבה ע"י רוב שנים או ע"י רוב יגיעה שזהו בא מצא הארת עצם הנפש הנק' יחידה כו', ואמנם גם כל הארה זאת מכתר בחו"ב הנק' ש"י עולמות אינו אלא החצי מתר"ך עמודי אור שבכתר כי מספר ש"י חצי ממספר תר"ך וז"ש להנחיל אוהבי י"ש בלבד כי כל שפע המשפיע הוא רק מחצי התחתון כו' (וע' מענין זה בזח"ב תרומה קס"ו ב', להנחיל אוהבי יש אילין תלת מאה ועשר עולמות גנוזין תחות עלמא דאתי וע"ש במק"מ מפרש שהם המוחין דז"א ובהרמ"ז בשלח דמ"ה בענין פי' ה' שמעתי שמעך יראתי ר"ת ב"פ י"ש ובזח"א ויצא דקניו סוף ע"ב ע"פ וישכם יש כ"ב כו') ונמצא מוכן מכ"ז דע"י המצות דוקא נמשכו ש"י עולמות הנ"ל הנק' קנה חו"ב להיותם בבחי' הכתר שהוא תר"ך עמודי אור כו', וכמ"ש והחכמה מאין כו' והענין הוא שע"י בחי' ש"י עולמות הללו יתרחבו בחי' הכלים דחו"ב ויוכלו להשיג ולקבל השפע מצד הרחבת הכלים דחו"ב, וכמשמעות הפשוט דקנה חכמה כו' כנ"ל, ובזה יובן ענין הנ"ל דמלא עומסו של הקב"ה שיותן להם אחר בחי' הרחבת הכלים דוקא דהיינו בחי' ש"י עולמות שינחיל לכל צדיק שהוא בחי' קנה חכמה כו' עד שיוכל להכיל האור הגדול דמלא עומסו הנ"ל שנמשך ממקום הגבוה ביותר.

קיצור שעם היות שנמשך גילוי הסוכ"ע ע"י ממכ"ע בחי' מלא עומסו חב"ד שבחסד עכ"ז איך יוכל הנברא להכיל גילוי זה, שהרי גם שמים שהוא אש ומים ז"א דאצילות רק בורת תיכח כו', ה' גבורות דבינה, ובחי' מלא עומסו גבוה ביותר, ותירצו כי כדי שיוכלו לקבל גילוי זה ינחילם ש"י עולמות שהם קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימט' ש"י, ונמשכים מהכתר שהוא תר"ך עמודי אור ב"פ ש"י והיינו ע"י המצות תרי"ג דאורייתא זו' דרבנן חשבון תר"ך ומשם נמשכו בחי' יש בחו"ב והו' והחכמה מאין תמצא יש מאין ואיזה מקום בינה ונמצא נעשה הרחבת כלי החו"ב בהאיר בהם אור הכתר וא"כ ש"י עולמות אלו

גבהים הרבה מבחי' שמים בורת תיכן ולכן בהם יוכלו לקבל הגילוי שמבחי' מלא עומסו.

ו) ובכ"ז יובן מה שנתאוות משה ע"ה ליכנס לא"י ושאלו חז"ל וכי לאכול מפריה הוא צריך, והשיבו כדי לקיים מצות התלויים בארץ, כי הנה מבואר למעלה דהמצות עצמם כמו שהם למעלה בבחי' רצה"ע שלמעלה מן הטעם כו' הוא מאד נעלה הרבה גם מבחי' החכ' הנק' ח"ס שהוא הטעם הכמוס אשר במצוה כו', וע"כ הגם שמשה ע"ה שמע וקיבל בסיני כל טעמי המצות מ"מ נתאוה ליכנס לארץ לקיים המצות התלויים בה כי הארץ הוא בחי' מל' דאצילות כמ"ש וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ דוקא כי נעוץ תחב"ס דוקא וכמ"ש במ"א, וכמו"כ סוף מעשה במח' תחלה, שהוא בחי' הרצה"ע כו' שהוא למעלה, וע"כ במצות התלויות בארץ דוקא נתאוה ביותר גם מכל טעמי המצות כי המצוה הבאה בבחי' סוף מעשה בפר"מ שרשה בעצמות הרצון שלמעלה מן הטעם כו' ששרשה הגבה למעלה מן החכמה כנ"ל, ועוד כי המשכת הכתר תר"ך עמודי אור הם תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן כנ"ל, והלא רוב כל המצות תלויות בארץ, וא"כ לכן נתאוה לקיים המצות התלויות בארץ כדי שיוכל לקיים ולהמשיך תר"ך עמודי אור בשלימות ויומשך ג"כ קנה חכמה קנה בינה בהארה גדולה ועצומה כו', ובוה יובן ג"כ מארז"ל דשכר מצוה מצוה פי' דוקא המצוה בעצמה בפר"מ כי שכרה אינו אלא להשיג טעמה וסודה שאינה אלא חצי האור מעצם הרצון הנק' כתר כנ"ל בפ"י קנה חכמה, ע"כ אין שכר גדול יותר מן המצוה בעצמה, וזהו ג"כ הטעם אשר יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, ועמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה לסוסתי ברכבי דרוש השני ספ"ד, וזהו כל העיקר ירידות הנשמה בעוה"ז בחומר גופני וצריך לבוא כמה פעמים בגלגולים כדי לקיים כל המצות ולפעמים צריך לבוא בגלגול שיהי' כהן ולברך בנשיאת כפיים וכיוצא וד"ל, והיינו מטעם הנ"ל בשרש המצות שהן למעלה הרבה כו', וזהו שארז"ל אדם נותן לו מלא עומסו בעוה"ז הקב"ה נותן לו מלא עומסו בעוה"ב שהוא בחי' ירידות אר"ס בבחי' ש"י עולמות כנ"ל, (ומ"ש בעוה"ב דוקא הגם שנאמר יום יום יעמס כו' ית' בסמוך בעוה"ה).

וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום, פי' אנכי מי שאנכי שהוא בחי' פנימיות הכתר ששם מאיר מבחי' מל' דא"ס שנק' סדכ"ס כו' כידוע, ופי' אנכי נותן הנה כל נתינה הוא ביד דוקא כידוע וגם כאן דאנכי נותן נתינה זאת בבחי' יד העליון שנק' דרועא ימינא דקוב"ה כנ"ל, ומ"ש אנכי נותן שהנתינה מבחי' אנכי שהוא בחי' פנימיות הכתר כנ"ל, הענין הוא כמבואר למעלה בפ"י מלא עומסו של הקב"ה שהוא עד"מ היד שמגביה אותה למעלה מראשו ומורידה משם למטה מטה כו', וכך בחי' אנכי * שלמעלה מבחי' הראש דהיינו בחי' מל' דא"ס מקור כל המקיפים שמאיר על בחי' גלגלתא דא"א בבחי' מקיף כו', יורד וגמשך עד למטה מטה גם בבחי' עולמות הנפרדים בי"ע שתחת בחי' נה"י דז"א כו', וכמ"ש בפ"י אנכי תרגלתי לאפרים שהשפילתי בחי' אנכי ממש בבחי' רגל שהוא קיום

מעשה המצות ועמ"ש בלק"ט ס"פ פנחס וע"ד שאנו מוצאים בימין חסד העליון שפשוטה לקבל שבים גם שהבע"ת נטמא בטומאת הסט"א כו' וכמ"ש וימינך פשוטה למטה מטה גם לקבל שבים כו', והיינו ע"י בחי' יד העליון דז"א שנק' מלא עומסו של הקב"ה כנ"ל, וכמ"ש אנכי נותן לפניכם היום ברכה שהוא בחי' גילוי אוא"ס בנבראים ג"כ ע"י מעשה המצות כנ"ל באריכות דל"ל, ומה שאמר אדם נותן לו מלא עומסו בעוה"ז הקב"ה נותן לו מלא עומסו בעוה"ב היינו מפני שהצדקה כוללת כל המצות להיותה להחיות רוח שפלים כו' וע' מזה בסש"ב פל"ז ובאגה"ק סי' ז' ע"פ ויפוזו זרועי ידיו צדקה שכר אמת וסי' ח' ע"פ זורע צדקות מצמיח ישועות וממ"ש כאן מובן זה יותר כי מאחר שגילוי סוכ"ע לע"ל נמשך ע"י חסד דרועא ימינא בחי' מלא עומסו כביכול לכן גם העלאת מ"ן לזה הוא ע"י צדקה וחסד כו' כי מדה כנגד מדה כו' וז"ש זרחח לכם יראי שמי שמש צדקה כו', אך עדיין הקושיא הראשונה במקומה עומדת דהרי נלמד מפסוק ברוך ה' יום יעמס לנו כו', ולמה אמר בעוה"ב דוקא אך הענין הוא כמ"ש אנכי נותן לפניכם היום דוקא כי הארת סוכ"ע הכללי הנ"ל בממכ"ע אינו אלא היום כמשארז"ל היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם כי העוה"ב נק' עולם ברור דהיינו שכבר ניברר מעה"ד טו"ר והטוב בפ"ע והרע בפ"ע וע"כ לא יוכל להיות שם היפוך רע לטוב או בהיפוך אלא כאו"א על מקומו יבא כו', משא"כ בעוה"ז הוא עולם שמעורב טו"ר וצריך בירור ובזמן הבירור יוכל להתהפך מרע לטוב ומטוב לרע עד"מ היתוך הכסף בכור המצרף שמתבלבל מן הטוב ונקי עם הסיגים והפסולת ואח"כ נתברר כל חד בפ"ע כו' וע"כ אנו מוצאים שבעוה"ז דוקא יוכל להיות היפוך הרע לטוב ע"י התשובה גם שהי' רשע גמור כו', שמתהפך להיות צדיק גמור, וכמו ר"א בן דורדיא שקנה עולמו בשעה אחת כו', ויש בהיפוך שמצדיק גמור נעשה רשע גמור כו', וכמ"ש במ"א בלק"ט פ' פנחס בד"ה צו את בני' ואמרת אליהם את קרבני כו' דרוש הראשון ובפ' שופטים בד"ה אני לדודי דרוש השני, והענין י"ל עפ"י המבואר למעלה שבעוה"ב גם לע"ל מאיר ש"י עולמות שהוא מחצה התחתון מתר"ך אורות דכתר אבל בהיום לעשותם מאיר כל תר"ך עמודי אור דהיינו גם מחצה העליון שבכתר שהוא למעלה הרבה מבחי' ש"י עולמות המאיר בחו"ב כי ההתלבשות בחו"ב זהו רק מו"ת שבכתר משא"כ ג"ר וכמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ספ"ד יעו"ש, וזהו עיקר בחי' סוכ"ע היינו מה שאינו מתלבש גם בחו"ב כלל, וזהו אשר ענין התשובה הוא בעוה"ז דוקא בבחי' היום לעשותם היום דוקא, ולכן נאמר ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה היום דוקא שהוא בבחי' היום לעשותם נמשך תכונה והמשכה מבחי' סוכ"ע.

וביאור הדבר בענין מעלת המעשה, גם מ"ש נותן לפניכם ברכה וקללה, ומהו מעלת נותן בקללה כי הרי נותן מורה ע"ד טוב ע"ד מתנה, ויובן עפ"י מארז"ל טוב זה מלאך חיים מאד זה מה"מ, זה יפלא לכאורה אך הענין הוא דכתיב ובורא רע, זה יפלא לכאורה למה הוא בורא לרע, אחר שמציאות הרע בבחי' הפסולת היותר גס ועב ובתכלית הפירוד והריתוק מאלקים חיים האף כל עיקר ענין בריאת הרע יפלא הלא ארז"ל אין רע יורד מלמעלה וכמ"ש מפי עליון לא תצא הרעות כו', אך הענין הוא

דאין הטוונה בבריאת הרע בשביל מציאות הרע שיהי' מציאות הרע נמצא בעולם אלא אדרבה להיפוך בשביל שיהופך הרע לטוב כו' וכמ"ש ובעדת הרע מקרבך ובחי' שורש הרע הרי ידוע שנפל בשבה"כ מז' מלכין קדמאין דתוהו וכמ"ש וימלוך וימת כו' וידוע דבחי' התוהו קדם במעלה ומדריגה על בחי' התיקון וכמ"ש ואלה המלכים כו' לפני מלוך מלך לבניי שהוא בחי' התיקון וכמ"ש בע"ת דבחי' התיקון בשם מ"ה ובחי' התוהו בס"ג שלמעלה משם מ"ה וע"כ כשנפלו בחי' ס"ג בבחי' ב"ן דנוגה דבי"ע כידוע ומתברר הוא אח"כ כמו היפוך הרע לטוב ואתהפכא חשוכא לנהורא כו' עולה הוא לשרשו הראשון בבחי' ס"ג שלמעלה משם מ"ה דתיקון, וזהו שורש ענין הבירורים שע"י הבירורים דנוגה יתגלה בחי' אורות דתוהו שלמעלה מבחי' אורות דתיקון כו' ונק' אורות דתוהו בחי' סובב ומקיף בלתי מוגבל בכלים כמו באורות דתיקון כידוע, וזהו הטעם דבע"ת גדולים מצ"ג שצדיקים בבחי' התיקון ובתשובה בהיפוך הרע לטוב מתעלה לבחי' התוהו שלמעלה מעלה כנ"ל, וזהו שארו"ל טוב זה מלאך חיים שהוא בבחי' התיקון ומאד זה מלאך המות שגם שלמטה הוא רע גמור כו', אך משמתברר עולה לשרשו בבחי' התוהו שהאורות שם בלתי מוגבלים בכלים ולכן נק' מאד בלתי מוגבל כו', והיינו ג"כ בחי' אהבה דבכל מאדך שבלתי מוגבל בכלים, וזהו ג"כ ענין נותן לפניכם היום ברכה וקללה שהם ג"ע וגיהנם ואברהם אבינו ע"ה בחר שעבוד תחת הגיהנם כמ"ש ברבות לך לך פמ"ד, דהמכוון מהקללה היינו ע"ד טוב מאד שע"ז יתבררו ויתלבנו וכמו בחי' תשובה צעק לבם כו' היינו כי בהרכה זהו עולם התיקון והקללה שרשה ממה שנפל בשבה"כ מעולם התוהו וכשיתברר יהי' זה גבוה יותר וכמ"ש במ"א ע"פ והפכתי אכלם לששון שזוה ענין גבורה שבחסד אשר שרשה גבוה יותר מעצם החסד כו' רק שמלוכש בלבוש המשתלשל מהגבורה וזהו"ע השעבוד הנק' קללה ולעת קץ אוי יתגלה פנימית האהבה שבגבורה שבחסד ששרשה מגבורה דע"י כו' * ועמ"ש במ"א ע"פ הוזהר פ' מקץ דר"ד ע"א בענין כיון דאתגלגלו ואתחברו אליו תרין אתון ט"ר כחדא שהוא ענין ט"ר שיש בהנפש כו' עמ"ש בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי, וז"ש ראה אנכי נותן לפניכם היום דוקא בעוה"ז ע"י התשובה בהיפוך חשוכא לנהורא כנ"ל אזי עי"ז מתגלה בחי' המקיפים דתוהו שנק' כתר וסובב כנ"ל ולכך אמרו היום לעשותם וכן אמרו דתשובה ומע"ט בעוה"ז דוקא יפה מכל חיי העוה"ב מטעם הג"ל, דהנה בעוה"ב כבר נברר מעה"ד ט"ר וכל בחי' האורות הוא בא בבחי' התיקון שהוא בבחי' ממלא כידוע, משא"כ בעוה"ז שמאיר מבחי' סובב בממלא מטעם הג"ל בענין התשובה וד"ל, וזהו ראה אנכי דבחי' סובב נותן לפניכם להיות מתגלה גם למטה מטה בבי"ע אינו אלא היום דוקא וכמ"ש היום לעשותם כו' וד"ל.

ובזה מתורץ הקושיא הג"ל דזהו מ"ש ברוך ה' יום יום יעמס לנו כו' דהיינו מפני שדוקא בעוה"ז יום יום שיעשה האדם תשובה ומע"ט יעמוס לנו

דע"י כו' : בכרך הג"ל — נוסף : (ואס"ל שוהו שרו"ל בברכת יוצר אור אמרו ובורא את הכל דהיינו ענין ובורא רע כמוכח מ"ש במד"ר פ' אחרי סכ"ב ע"פ יתרון ארץ בכל היא אפי' דברים שאחה רואה מיותרים בעולם כו').

בעומסו של הקב"ה שהוא גילוי דסוכ"ע הכללי דהיינו בחי' הארת הכתר מלמעלה מבחי' הראש כנ"ל ולעתיד בעוה"ב הקב"ה נותן לו מלא עומסו זהו בבחי' הגילוי מן ההעלם בלבד כי הארת המקיפים דכתר שע"י המצות עכשיו אינם מתגלים רק בבחי' לבושים והעלמות בעשיית מעשה המצות מדצ"ח דנוגה ולעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריד זהו עיניך רואות כו' כי עין בעין יראו הרי בחי' מלא עומסו של הקב"ה שהי' בעוה"ז בהעלם ולבוש יתגלה לעתיד בלתי לבוש ואין כל חרש בעומסו זה דלעתיד כי כבר הוא בא בהמשכה ממש בעוה"ז רק שיצא מהעלם הלבוש בלבד וכמ"ש מזה בתו"א פ' שמות ע"פ הבאים ישרש יעקב בענין חנוכה, והיינו שנלמד דוקא מפסוק דיום יום יעמס ואעפ"כ אמר דלעתיד הקב"ה מנחיל ש"י עולמות שהוא בחי' הגילוי מן ההעלם כו' (הג"ה. אבל עיקר ההמשכה הוא עכשיו שהרי המשכות אלו באים מעצמות הסוכ"ע שהוא כללות הכתר שלמעלה מבחי' ש"י המאירים בחו"ב כנ"ל ובחי' זו נמשך דוקא בהיום לעשותם כנ"ל ולכן פי' בת"י יום יום על היום לעשותם וכנ"ל סעי' א', והגמ' ביארו על למחר לקבל שכרן שאזי יומשך הגילוי כו' כנ"ל, והנה מבואר סעי' א' דפי' יום יום הם חו"ב ומהם נמשך ש"י עולמות הנק' קנה חכמה קנה בינה וזהו פי' יום יום יעמס לנו שבחי' יום יום יהי' גילוי מלא עומסו וזהו זההי' שעשועים יום יום, והנה לכאורה פי' מלא עומסו הוא חב"ד שבחסד דאצי' וא"כ הרי ש"י עולמות הנ"ל שנמשכו מחו"ב גבוהים יותר ואעפ"כ הם לבושים לקבל העומס דוגמת החשמל דאימא שנעשה מלבוש לז"א אף שנמשך מאימא שגבוה מז"א אלא שזהו כענין המשל משלי שלמה שנמשך ממקום גבוה וכענין משל הקדמוני כמ"ש בתו"א בד"ה והכדילה הפרוכת לכם וע' כה"ג בדרוש ביאור למ"ש בספר ש"ב פנ"ב והוא בסידור אחר עלינו, אכן י"ל ג"כ פי' מלא עומסו היינו מבחי' ורב חסד חסד דלגאו הנו' באד"ר קל"ג ב' ע"פ וחסדי מאתך לא ימוש והו"ע והחמישית לפרעה בחי' דלית שמאלא כנ"ל ס"ד, וא"ש כפשוטו דבחי' יום יום שהם חו"ב הם רק לבושים לבחי' זו כי או"א מלבישים לזרועות דא"א זרש ההמשכה באה מבחי' ע"י שזהו ענין אנכי נותן היינו מלי' דא"ס כו'.

קיצור ולכן נתאוה משה ליכנס לארץ לקיים מצות התלויות בה כי נעוץ סופן מלי' בתחלתן כתר כו', ולכן קיום תרי"ג מצות שהן תר"ך עמודי אור א"א לקיים כ"א בארץ דוקא זהו שכר מצוה היא המצוה עצמה, יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט, אנכי • נותן אנכי בחי' כתר מלכות נותן ע"י מלא עומסו אדם נותן מלא עומסו שהוא ג"כ חסד ומדה כנגד מדה ואנכי תרגלתי, ופי' נותן היום כי היום לעשותם שבעוה"ז מאיר דוקא סוכ"ע והיינו גם בחי' שלמעלה מן ש"י עולמות אלא כללות הכתר תר"ך עמודי אור ולכן התשובה בעוה"ז דוקא, וזהו טוב מאד ע"י בירור הרע דוקא ששרשה מעולם התוהו אורות מקיפים והיינו ע"י בחי' בכל מאדך שצ"ל ג"כ יום יום וזהו יום יום דבהיום לעשותם יעמס לנו ולע"ל יהי' הגילוי מן ההעלם יום יום חו"ב ש"י עולמות דהעומס חסד דז"א דוגמת החשמל המלביש לז"א ע"י העומס בחי' חסד דלגאו והחמישית לפרעה כו' ומתלבישים

כו', עוי"ל ש"י עולמות נמשכים מבחי' טר"ד דפי' במא"א א' כ"ה שנמשכו מן ל"א נתיבות חכמה כ"א כלול מיו"ד הוא ש"י והנתיב הראשון הוא בחי' נתיב לא ידוע עיט כו' ועולה ג"כ ע"ד הנ"ל.

ועמ"ש במ"א ע"פ יחינו מיומים וביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו, וארז"ל בתד"א פ"ה יחינו מיומיום בעוה"ז וביום השלישי יקימנו בעוה"ב, ובמדרש אסתר ע"פ ביום השלישי ותלבש אסתר פי' יחינו מיומים ביום השלישי הכל על תתה"מ שיהי' לטוף ג' ימים, והענין י"ל כי יומיים זהו"ע יום יום יעמס לנו וכמשנת"ל הפי' סעי' א' דקאי על העוה"ז וגם על למחר לקבל שכרם באותן ש"י עולמות הנמשכים מהר"ב הנק' יום יום אך זהו מה שמאיר בבחי' פנימיות בחו"ב שלהם בהשגה דהיינו ענין להנחיל אהבי יש שהוא קנה חכמה קנה בינה ובחו"ב מאיר רק מחצה התחתונה מן תר"ך עמודי אור שהוא כתר אבל הבחי' עליונה שבכתר לא יאיר בהם בהשגה מ"מ יאיר מזה בחי' מקיף וזהו שצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם עטרה הוא כתר ומקיף שלמעלה מבחי' קנה חכמה קנה בינה וכמו שהאמונה נק' עטרה לפי שהוא למעלה מהשכל והדעת ובחי' עטרה זו נמשך מבחי' ביום השלישי יקימנו היינו עצם הכתר שלמעלה מהחו"ב כו' ועי"ן יקימנו ונחיה לפניו וכמ"ש צדיק באמונתו יחיה ועי"ן ג"כ יקימנו כמ"ש והאמונה אזור חלציו והיינו כי המקיף הוא עיקר המחיה את האו"פ ומקיימו שלא יכלה האו"פ זהו"ע ואתה משמרה בקרבי ולכן ביום השלישי יקימנו גם יומים זהו"ע ב' יו"ט דר"ה ביום השלישי והו"ע ית"כ ולכן תתה"מ הוא לג' ימים היינו ע"י גילוי הג"ר כח"ב על ז"ת ולכן יהי' כינור דלע"ל של עשרה נימין ולכן ית"כ הוא ג"כ יום העשור ולכן ארז"ל ע"פ ימים יוצרו ולא אחד בהם זה יוה"כ"פ כי אין שום יו"ט ושבת ביום העשור רק יום הכיפורים שנק' שבת שבתון שבו התגלות הכתר ולא אחד בהם.

ז) * את הברכה אשר תשמעון כו', הנה ענין הברכה הזאת היינו ע"ד הנ"ל בפי' מלא עומסו של הקב"ה כו' שהוא בחי' המשכה מבחי' מל' דא"ס מקור כל המקיפי' כנ"ל שנק' סתימו דכל סתימין דהיינו פי' אנכי מי שאנכי כו', והנה בחי' הברכה הזאת אינה נמשכת אלא אשר תשמעון דוקא כי לכאורה אינו מובן מ"ש תשמעון שמיעה זאת במצות מה היא כי לכאורה עיקר המצוה בעשי' דוקא ולא בשמיעה כו', אך הענין הוא דבחי' שמיעה זאת אינה שמיעה באון אלא היא בחי' ביטול הרצון כמארז"ל בטל רצונך מפני רצונו כו' עד"מ אדם שמבטל א"ע לשמוע אל דברי חבירו לקיים רצונו שיש בזה ב' דברים הא' קיום הרצון של חבירו והב' מה שמבטל א"ע ורצונו כדי לקיים רצון זולתו, והנה מה שמבטל א"ע בשביל רצון זולתו יותר טוב מקיום הרצון כי ביטול רצון עצמו מגיע למעלה מן הרצון משא"כ קיום הרצון אינו מגיע רק לבחי' הרצון (ועד"מ יובן ענין מארז"ל מי גילה לבני רז זה שהקדימו נעשה לנשמע וכמ"ש במ"א) וגם כאן הכוונה באמרו אשר תשמעון ענין ביטול רצון עצמו כדי לקיים רצה"ע כמ"ש

ז) : בגי' כתי"י שנמצאים תח"י לא נמצא סעיף זה — ונדפס כאן עפ"י כתי"י רביעי, ששם כתוב זה אחר סעי' וא"ו, וחסר שם הסעי' ד"ה ועמ"ש במ"א.

בטל רצונך כו' שזה יותר מעלה מגוף קיום הרצון והיינו שמגיע למעלה מן הרצה"ע הנק' בעל הרצון שהוא בחי' מל' דא"ס שנעשה כתר כו' הנק' כתר שבכתר ונק' רעוא דכ"ר כו' והיינו בחי' מקור כל המקיפים הנ"ל שמשם נמשך מקור כל הברכות כו' ולזה רמזו רז"ל באמרום אל יאמר אדם א"א בבשר חזיר אלא אפשי אבל מה אעשה אשר אבי שבשמים גזר עלי כו', והענין הוא שלא יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר דהיינו בלתי ביטול עצמותו כלל אלא מצד שרצונו לזה מסכים ג"כ כי אין רצונו בבשר חזיר אל יאמר כן אלא אדרבה אפשי אך שמבטל רצונו מפני רצה"ע שגזר עלי כו' והיינו מטעם הנ"ל שבחי' ביטול הרצון מגיע למעלה מן הרצון כו' דהיינו לבחי' סוכ"ע הכללי הנ"ל וד"ל. וזהו את הברכה אשר תשמעון כו' דוקא ע"י בחי' שמיעה בביטול רצון כמ"ש בטל רצונך מפני רצונו אזי יומשך אור המקיף הכללי הנ"ל שמשם נמשך מקור הברכות וזהו שאמר שמואל לשאול החפץ ה' בעולות וזבחים כ"א שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים פי' גם זבחים ועולות הם בחי' רצה"ע אבל בחי' חפץ ה' שהוא בחי' פנימי ומקור כל הרצונות אינו אלא בבחי' שמיעה בביטול רצון דוקא מטעם הנ"ל וזהו שמוע מזבח טוב כו' וע"כ לא הי' לך רק לבטל עצמותך מפני רצונו ולא להתבונן באיכות הרצון ובתוכן כוונתו כלל עד"מ עבד הנאמן לגבי האדון שאינו מתבונן בכוננת הרצון של האדון כשמצוה לו דבר כי לעוצם ביטול עצמותו לנגדו אין עליו רק לשמוע ולקיים מה שמצוה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

שייך ללק"ת ר"פ ראה ד"ה ראה אנכי גותך. פ"א ענין חיבור י"ה ע' בד"ה החלצו מאתכם פ"א שזהו ג"כ ע"י בחי' הגבוה משניהם דהיינו קש"י וזהו או יחזק במעוזי יעשה שלום לי, היינו חיבור י"ה אין ויש חו"ב ע"י דעת עליון הנמשך מהכתר והיינו ע"י עסק התורה וע' מענין חיבור חו"ב בד"ה ושאתם מים בששון דרוש הב', ובסידור בביאור על ענין ברכת הזימון שזהו בחי' לויתן. וא"כ אתי שפיר מ"ש שע"י דבור אנכי נמשך ש' הוי' כנפש היינו ע"י מ"ת נמשך שלום בפשמ"ע חיבור י"ה, וכן נמשך בחי' זו בנפש, והנה דם התמיד שהי' ניתן על קרן מזרחית צפונית זהו ג"כ חיבור י"ה, מזרח ע"ד איתן האזרחי, צפון בינה כו'. בענין לפניכם ע' בד"ה כי תצא דרוש השני בענין בצלמו בצלם אלקים כו'. והנה מש"כ אותיות איתן משמשות לע"ל פי' באג"ה בסופו סי' ל"ז ובדרוש דכאן ס"פ ג' דהיינו מ"ש לע"ל הנה ישכיל עבדי, ור"ל כי בחי' איתן זהו כמ"ש משכיל לאיתן, ולע"ל הנה ישכיל עבדי היינו גלוי משכיל לאיתן וע' מענין הנה ישכיל עבדי בזהר וישב דקפ"א ע"ב ובבה"ז שם פי' שהוא כאשר יאיר במ' מבחי' מו"ס שבו מלובש גבורה דעת"י כו', וא"כ מש"כ דאיתן הוא בחי' נקדה בהיכליה י"ל פנימי' או"א שהוא חשוב כמו פנימית עתיק, ופנימי' עתיק היינו מו"ס כו', ויש להעיר לענין הנה ישכיל עבדי ממ"ש בת"א פ' מקץ סד"ה רני ושמחי, דרוש הראשון בענין רני ושמחי בת שבחי' בת תעלה ביתר שאת, ושם ד"ה הנה בת, משא"כ בת בחי' מצות כעבד לפני המלך, וא"כ זהו הנה ישכיל עבדי, עבדי דוקא.

(ב) בענין נחל איתן שהוא הוא, יש להעיר ממ"ש בסידור שער החתונה בד"ה ענין רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת. כי נאמר ע"כ יעזוב איש ז"א את אביו ואת אמו כשנמשך בקול ודבור אך יש בחי' שיכול להיות ב' הבחי' יחד, וחש"כ שפנימי' הלב עם המוח הם תרין ריעין, וזהו כענין השיב לב אבות על בנים כו'. וא"כ י"ל זהו נחל איתן, ואז הואו היא ואז רבתי ע"ד עץ ארו ועמ"ש בכהאריז"ל בענין מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש היינו שהוא יש יוד בראשו נק' ואו רברבא כו' ואפ"ל ז"ס המשכת המוחין דגדלות לז"א ששרשם בא ממו"ס כנוכר בביאור והנצח זו ירושלים, או כמ"ש בד"ה מצה זו ענין מוחין דאבא והיינו מוחין דאבא שנמשכים בז"א וע' מזה בכה"ז פ' בלק ע"פ מראש צורים אראנו ח"ס ואו רברבא היינו ז"א כשמאירים בו המוחין דאבא, וע' בה"ז אמור דף קוף ע"פ אחותי בת אבי, שאזי כשמאירים בו מוחין דאבא נק' מלכא קדישא, גם ע"ד שנכתבאר בכה"ז פ' חיי דקכ"ג בענין קדו"ה דאתכליל מאתר עילאה סדכ"ס והיינו הקו וחוט מאוא"ס המאיר בת"ת דז"א זהו והנורא אל עליון והנורא בתוספת וא"ו, ובזהר ר"פ ויקרא, אות אמת זהו אות ואז, בחינת והבריה התיכון, זהו ענין נחל איתן, שהנחל נמשך מבחי' משכיל לאיתן, וענין וצדקה כנחל איתן שע"י הצדקה שהיא התעוררות רחמים, ממשכים בעבודה בהמדות מבחי' נחל איתן איתנים אותיות תנאים נמצא ע"י תורה נמשך משכיל לאיתן. אתה הובשת נהרות איתן תלים ע"ד ט"ו, גוי איתן ירמי' ה' טו, סוטה מו ב שער האיתן הוא שער החמישים, וע' מענין בירח האיתנים מ"א ח' ב' פ"ק דר"ה ד"א א' שנולדו בו האבות ופי' מהרש"א שהם תקיפים שהעולם עומד עליהם ועמ"ש ע"פ באחד לחדש השביעי באחד זה אברהם כו' והנה תר"ת הם ג"כ נגד ג' אבות, וע' בת"י במ"א ח"ב שם בירח האיתנים בירחא דעתיקיא אפ"ל ע"ד בעה"ב ישבו אבותיכם חג"ת שבכתר ביאור אם בחקתי, וא"כ אפ"ל גם בכל אדם מאיר אז מבחי' האיתנים, מה גם לפמ"ש באג"ה סי' ל"ז המשכת בחי' נחל איתן בנפש זהו ע"י התעוררות רח"ר וזהו וצדקה כנחל איתן וא"כ כ"ש בעשי"ת שאז מאירי' יג"מ הרחמים, וגם בחי' כן אד' הוי' יצמיח צדקה כו' ועיין בלק"ת ס"פ כי תבא סד"ה ויקרא משה, כפי' קראוהו בהיותו קרוב שהוא בבחינת הארת פנים אתעזל"ע שמאלו תחת לראשי התחלת ההתקרבות ואז מקבלים ישראל דחילו ורחימו מלמעלה, וסד"ה אתם נצבים פ"ה בענין ושקל בפלס הרים, פלס הוא כינה שהוא חדש השביעי והרים ואיתנים ענין א' הוא כגמ' דר"ה ד"א א' הנ"ל מפסוק שמעו הרים ואיתנים כו'. וע"ש סד"ה אתם נצבים שזהו ענין וכאשר נשבע לאבותיך ושבעה זו היינו בתשרי שנק' חדש השביעי ירחא דשבועתא במד"ר אמור פכ"ט ופי' שבועה זו ע"ד ואשביעך זח"א דקפ"א ע"ב שהשביעו בשבע נהורין עילאין והיינו השפעת בחי' נחל איתן כו' ועו"ל טעם שנק' תשדי ירח האיתנים דהנה איתן הוא מבחי' חכמה, והחכמה מאירה מרחוק כמ"ש אחכמה והיא רחוקה ממני, אך בעשי"ת שנאמר קראוהו בהיותו קרוב י"ל אז מאיר החכמה בגילוי וכמשנ"ת סד"ה ביום השמע"צ כנישין איך ע"י התשובה נעשה בחי' חכמה בבחי' אם המאירה בקירוב מקום ע"ש ספ"ג ופי' דבהקיצור, וכיון שהחכמה מאירה אז בבחי' קירוב ע"כ נקרא ירח האיתנים ומ"ש וענין בחי' אלו הנרמות בשם הוי' הוא ענין קבלת התורה

בטל רצונך כו' שזה יותר מעלה מגוף קיום הרצון והיינו שמגיע למעלה מן הרצה"ע הנק' בעל הרצון שהוא בחי' מל' דאיס שנעשה כתר כו' הנק' כתר שבכתר ונק' רעוא דכ"ר כו' והיינו בחי' מקור כל המקיפים הנ"ל שמשם נמשך מקור כל הברכות כו' ולזה רמזו רז"ל באמרם אל יאמר אדם א"א בבשר חזיר אלא אפשי אבל מה אעשה אשר אבי שבשמים גזר עלי כו', והענין הוא שלא יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר דהיינו בלתי ביטול עצמותו כלל אלא מצד שרצונו לזה מסכים ג"כ כי אין רצונו בבשר חזיר אל יאמר כן אלא אדרבה אפשי אך שמבטל רצונו מפני רצה"ע שגזר עלי כו' והיינו מטעם הנ"ל שבחי' ביטול הרצון מגיע למעלה מן הרצון כו' דהיינו לבחי' סוכ"ע הכללי הנ"ל וד"ל. וזהו את הברכה אשר תשמעון כו' דוקא ע"י בחי' שמיעה בביטול רצון כמ"ש בטל רצונך מפני רצונו אזי יומשך אור המקיף הכללי הנ"ל שמשם נמשך מקור הברכות וזהו שאמר שמואל לשאול החפץ ה' בעולות וזבחים כ"א שמוע מובח טוב להקשיב מחלב אילים פי' גם שזבחים ועולות הם בחי' רצה"ע אבל בחי' חפץ ה' שהוא בחי' פנימי' ומקור כל הרצונות אינו אלא בבחי' שמיעה בביטול רצון דוקא מטעם הנ"ל וזהו שמוע מובח טוב כו' וע"כ לא ה' לך רק לבטל עצמותך מפני רצונו ולא להתכונן באיכות הרצון ובתוכן כוונתו כלל עד"מ עבד הנאמן לגבי האדון שאינו מתבונן בכוונת הרצון של האדון כשמצוה לו דבר כי לעוצם ביטול עצמותו לנגדו אין עליו רק לשמוע ולקיים מה שמצוה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

שייך ללק"ת ר"פ ראה ד"ה ראה אנכי נותן. פ"א ענין חיבור י"ה ע' בד"ה החלצו מאתכם פ"א שזוהו ג"כ ע"י בחי' הגבוה משניהם דהיינו קש"י וזהו או יחזק במעווי יעשה שלום לי. היינו חיבור י"ה אין ויש חוי"ב ע"י דעת עליון הנמשך מהכתר דהיינו ע"י עסק התורה וע' מענין חיבור חו"ב בד"ה ושבתם מים בששון דרוש הב', ובסידור בביאור על ענין ברכת הזימון שזוהו בחי' לויתן. וא"כ אתי שפיר מ"ש שע"י דבור אנכי נמשך ש' הוי' בנפש היינו ע"י מ"ת נמשך שלום בפשמ"ע חיבור י"ה. וכן נמשך בחי' זו בנפש. והנה דם התמיד שהי' ניתן על קרן מזרחית צפונית זהו ג"כ חיבור י"ה. מזרח ע"ד איתן האזרחי. צפון בינה כו'. בענין לפניכם ע' בד"ה כי תצא דרוש השני בענין בצלמו בצלם אלקים כו'. והנה מש"כ אותיות איתן משמשות לע"ל פי' באג"ה בסופו סי' ל"ז ובדרוש דכאן ס"פ ג' דהיינו מ"ש לע"ל הנה ישכיל עבדי. ור"ל כי בחי' איתן זהו כמ"ש משכיל לאיתן. ולע"ל הנה ישכיל עבדי היינו גלוי משכיל לאיתן וע' מענין הנה ישכיל עבדי בזהר וישב דקפ"א ע"ב ובכה"ז שם פי' שהוא כאשר יאיר במ' מבחי' מו"ס שבו מלוכש גבורה דע"ת"י כו'. וא"כ מש"כ דאיתן הוא בחי' נקודה בהיכליה י"ל פנימי' אר"א שהוא חשוב כמו פנימית עתיק. ופנימי' עתיק היינו מו"ס כו'. ויש להעיר לענין הנה ישכיל עבדי ממ"ש בת"א פ' מקץ סד"ה רני ושמחי. דרוש הראשון בענין רני ושמחי בת שבחי' בת תעלה ביתר שאת. ושם ד"ה הנה בת. משא"כ בת בחי' מצות כעבד לפני המלך. וא"כ זהו הנה ישכיל עבדי. עבדי דוקא.

ב) בענין נחל איתן שהוא הוא, יש להעיר ממש בסידור שער החתונה בד"ה ענין רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת, כי נאמר ע"כ יעזוב איש ז"א את אביו ואת אמו כשנמשך בקול ודבור אך יש בחי' שיכול להיות ב' הבחי' יחד, וזש"כ שפנימי' הלב עם המוח הם תרין ריעין, וזהו כענין והשיב לב אבות על בנים כו', וא"כ י"ל זהו נחל איתן, ואו הוא היא ואו רבתי ע"ד עץ ארז ועמ"ש בכהאריז"ל בענין מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש היינו שהוא יש יוד בראשו נק' ואו רברבא כו' ואפ"ל ז"ס המשכת המוחין גדלות לז"א ששרשם בא ממו"ס כנוכר בביאור והנצח זו ירושלים, או כמ"ש בד"ה מצה זו ענין מוחין דאבא והיינו מוחין דאבא שנמשכים בז"א וע' מזה בכה"ז פ' בלק ע"פ מראש צורים אראנו ח"ס ואו רברבא היינו ז"א כשמאירים בו המוחין דאבא, וע' בה"ז אמור דף קוף ע"פ אחותי בת אבי, שאזי כשמאירים בו מוחין דאבא נק' מלכא קדישא, גם ע"ד שנחבאר בכה"ז פ' חיי דקכ"ג בענין קודב"ה דאתכליל מאתר עילאה סדכ"ס והיינו הקו וחוט מאוא"ס המאיר בת"ת דז"א וזהו והנורא אל עליון והנורא בתוספת וא"ו, ובוהר ר"פ ויקרא, אות אמת זהו אות ואו, בחינת והברית התיכון, זהו ענין נחל איתן, שהנחל נמשך מבחי' משכיל לאיתן, וענין וצדקה כנחל איתן שע"י הצדקה שהיא התעוררות רחמים, ממשיכים בעבודה בהמדות מבחי' נחל איתן איתנים אותיות תנאים נמצא ע"י תורה נמשך משכיל לאיתן, אתה הובשת נהרות איתן תלים ע"ד ט"ו, גוי איתן ירמי' ה' טו, סוטה מו ב שער האיתן הוא שער החמישים, וע' מענין בירח האיתנים מ"א ח' ב' פ"ק דר"ה דז"א א' שגולדו בו האבות ופי' מהרש"א שהם תקיפים שהעולם עומד עליהם ועמ"ש ע"פ באחד לחדש השביעי באחד זה אברהם כו' והנה תר"ת הם ג"כ נגד ג' אבות, וע' בת"י במ"א ח"ב שם בירח האיתנים בירחא דעתיקייא אפ"ל ע"ד בעה"נ ישבו אבותיכם חג"ת שבכתר ביאור אם בחקתי, וא"כ אפ"ל גם בכל אדם מאיר אז מבחי' האיתנים, מה גבו לפמ"ש באג"ה סי' ל"ז המשכת בחי' נחל איתן בנפש זהו ע"י התעוררות רח"י וזהו וצדקה כנחל איתן וא"כ כ"ש בעשי"ת שאז מאירי' יג"מ הרחמים, וגם בחי' כן אד' הוי' יצמיח צדקה כו' ועיין בלק"ת ס"פ כי תבא סד"ה ויקרא משה, בפי' קראוהו בהיותו קרוב שהוא בבחינת הארת פנים אתעדל"ע שמאלו תחת לראשי התחלת ההתקרבות ואו מקבלים ישראל דחילו ורחימו מלמעלה, וסד"ה אתם נצבים פ"ה בענין ושקל בפלס הרים, פלס הוא בינה שהיא חדש השביעי והרים ואיתנים ענין א' הוא בגמ' דר"ה דז"א א' הנ"ל מפסוק שמעו הרים ואיתנים כו', וע"ש סד"ה אתם נצבים שזהו ענין וכאשר נשבע לאבותיך ושבועה זו היינו בתשרי שנק' חדש השביעי ירחא דשבועתא במד"ר אמור פכ"ט ופי' שבועה זו ע"ד ואשביעך זח"א דקפ"א ע"ב שהשביעו בשבע נהורין עילאין והיינו השפעת בחי' נחל איתן כו' ועי"ל טעם שנק' תשרי ירח האיתנים דהנה איתן הוא מבחי' חכמה, והחכמה מאירה מרחוק כמ"ש אחכמה והיא רחוקה ממני, אך בעשי"ת שנאמר קראוהו בהיותו קרוב י"ל אז מאיר החכמה בגילוי וכמשג"ת סד"ה ביום השמע"צ כנישין איך ע"י התשובה נעשה בחי' חכמה בבחי' אם המאירה בקירוב מקום ע"ש ספ"ג ופי' דוהקיצור, וכיין שהחכמה מאירה או בבחי' קירוב ע"כ נקרא ירח האיתנים ומ"ש וענין בחי' אלו הנרמזות בשם הוי' הוא ענין קבלת התורה

בדבור אנכי הוי' אלקיך. עמ"ש ע"פ אנכי הוי' אלקיך. וע' מזה בפ' נצבים בלק"ת בד"ה כי המצוה הזאת, ובהביאור ע"פ וכל בניך למחדי הוי', בסופו בענין הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים, דקאי על דבור אנכי הוי' אלקיך, ובד"ה שובה ישראל עד דרוש השני פ"ג בענין ממעמקים קראתיך הוי' שבחי' ש' הוי' זה נמשך ממעמקים מעומק העליון והיינו מבחי' אנכי, וי"ל ע"ד שנתבאר בסידור שער השבת ד"ה זהר פ' יתרו דפ"ח ע"ב שאדם הממציא שכל חדש הוא מתמלא תענוג משא"כ אח"כ כשנתיישן מעט השכל אצלו אין לו תענוג כ"כ כמו בשעה שנפל לו השכל והטעם כי בשעה שנפל לו השכל ממקור זהו ענין החכמה כשנמשכה ממקורה מבחי' אין שם הוא מקור התענוג משא"כ אח"כ החכמה כמו שהיא אין בה התענוג רק מעט מועיר, וכמו ההפרש בין מים חיים לנהר, עדי"ז יובן ענין ש' הוי' יוד חכמה כו' אכן כשהשם הוי' נמשך ממעמקים זהו עדי"מ השכל החדש שנובע ממקורו כו', והנה בכמה דרושים דענין מ"ת מפרש שמתן תורה הוא הכח שיוכלו ע"י אתעדל"ת להמשיך אתעדל"ע בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושומר, וכאן אומר דבר חדש שע"י דבור אנכי נמשך ש' הוי' בנפש האדם שיהי' בה בחי' ש' הוי', רק עיין עדי"ז בד"ה במדבר סיני באהל מועד דרוש הראשון גבי שהדבור היה ממשיך להם תשוקה זו כו' וזהו אנכי הוי' אלקיך כו', ובד"ה וספרתם לכם שאצל דרושי חג השבועות פ"ג גבי כך הוא ענין גילוי חטה בשבועות ע"י מתן תורה כו' וזהו אנכי הוי' אלקיך כו'.

ג) אך ארו"ל שבזמן שאין בהמ"ק קיים אין השם שלם והיינו שאותיות ו"ה מפורדים מאותיות י"ה, והנה י"ה הוא תו"ב והתגלות עתיק הוא בתו"ב כמ"ש בלק"ת סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, ובחי' ו"ה היינו ז"א ונוק', וא"כ כשאין מאיר י"ה בו"ה הרי אין נמשך אור אי"ק בז"א, ועמ"ש בד"ה הגידה לי איכה תרעה דפירש בוח"ג ויקרא דף י"ז איכה תזון גרמך מעמיקו דנחלא ור"ל מהבינה שבה מאיר ע"ק כמ"ש בוח"ב בשלח דס"ג ע"ב והיינו ענין שאין השם שלם ועמיקו דנחלא זהו כענין נחל איתן ואזי אין הוא רברבא כ"א ואו זעירא כו', ועמ"ש בענין כס י"ה, וצ"ל כס זה אינו דומה לענין והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק, אשר קדה"ק היינו כח"ב והוא בחי' י"ה, וא"כ היינו פרוכת שבין י"ה ובין ו"ה, אך כי פרוכת זה זהו שהאור עובר דרך בה רק שמוכרח להיות ע"י פרוכת והוא ע"ד ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א והכתר נק' פרסא וכמ"ש בביאור אלה מסעי דתקס"ג, וזהו ע"ד מי בינה ברא אלה ר"ק, משא"כ בחי' כס י"ה זהו כענין מצרים מצר ים או מצר מי שמפסיק שלא יהי' גלוי מי בבחי' אלה, וה"ע מצר הגרון המפסיק בין המוחין ובין המדות וכמ"ש שאע"פ שמתבונן ומעמיק כו' עכ"ז אין נמשך להיות פועלים בלב כו' וה"ס בחי' עיבור הפך הלידה.

ומ"ש והיינו בסיבת שמלוכב בתאוות כו' ועז"נ ומלתם כו' עיין בת"א בד"ה לכן אמור לבנ"י פ' וארא, והנה זהו ע"ד כל זמן שהערלה דבוקה ביסוד אין נמשך בו ה"ח דאימא ואין מאירים בו כלל וע"י שכורתים הערלה יורדי' ביסוד הה"ח עיין בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שורש טעם וקישור, ושם ספ"א, והנה המשכת אה"ר זו למטה היא בחי' מצות מילה, ור"ל המשכת אה"ר זו

זהו ענין הה"ח ששרשם מע"י המאיר בבינה וכמ"ש בסידור בד"ה להבין ענין איסור האכילה ביוהכ"פ יעו"ש שוהו ענין האהבה שלמעלה מהשכל וזהו עצמו ענין בחי' משכיל לאיתן כנ"ל סעיף א' וע' מזה ג"כ בד"ה למנצח על השמינית ובד"ה עשה לך חרבות צורים וגם הגה ביוסף נאמר ותשב באיתן קשתו והיינו ע"י שמירת הברית, בחי' ומלתם את כו' עי"ז זכה לבחי' איתן כו', ובק"ס וישב הים לפנות בקר לאיתנו וארז"ל בזכות יוסף נקרע הים דהיינו ע"י באיתן קשתו, ורז"ל אמרו לאיתנו לתנא, ר"ל ע"י קיום התנאי זכה לבחי' איתן כמ"כ ע"י התנאים אם בחקתי תלכו כו', והנה את לבבך ואת לבב ר"ת אלול ור"ל ע"י מילה זו את לבבך בחודש אלול יבוא לתשרי לבחי' ירח האיתנים כו' כנ"ל, וכמשארז"ל במד"ר פ' אחרי פכ"א בזכות המילה נכנס אהרן לקדה"ק, דהיינו ע"י העברת הערלה מסך מבדיל זכה ליכנס לפניו מן הפרוכת המבדלת בין הקדש ובין קדה"ק, וכ"ש ע"י ומלתם את כו' נזכו שלא יהי' בחי' כס י"ה עמש"ל דבחי' כס יה זהו העולם עצום יותר מבחי' הפרוכת כו' כי הפרוכת זהו ע"ד שמש ומגן ה' אלקים והרי גם ע"י המגן מאיר השמש משא"כ כס י"ה שמכסה ומסתיר לגמרי, וע' מזה בת"א סד"ה לבסומי בפוריא, דרוש הראשון וכיון שנכנס אפילו לפניו מן הפרוכת כ"ש שאין הכס מסתיר ולכן נק' ירח האיתנים וזהו ע"ד ומל ה' את לבבך כו' וההכנה לזה ומלתם את בכל חדש אלול שע"י העברת ערלת לב יאיר בחי' פנימית הלב בירח האיתנים, כאן פי' דבחי' ומל ה' אלקיך את לבבך, זהו מבחי' נחל איתן ועמ"ש בהביאור ע"פ בעצם היום הזה נמול, בענין גדולה מילה כו' מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי', והטיבך כו' ע"ד הגה ישכיל עבדי כו' ג' עממין קני קניוי קדמוני ע"י גילוי ג"ר דאצי' שזהו ענין איתן, כגור של עשר נימין.

ד) וזהו ענין ישר"מ המשכת י"ה, סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו, ובמד"ר אמור פכ"ט כל השביעין חביבין בז' רקיעים ערבות, בחדשים תשרי, א"כ בתשרי ממשיכי' מבחי' ערבות בי"ה שמו והיינו ישר"מ, ברכה והודאה, לעלם ולעלמי עלמאי, עמ"ש בד"ה והי' מספר בניי ע"פ גם את העולם נתן בלבם ואפ"ל ע"ד תלת עלמין אית לי' לקב"ה זהר פ' שלח קנ"ט, וגם כי זאתה מרום לעולם מד"ר ר"פ קדושים, ועל ברכה זו נאמר ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה כנ"ל וזהו הלא אנכי טוב לך, אשר תשמעו אל מצות הוי', וק"ש שמע ישראל ה' אלקינו זהו קבלת דבור אנכי כו' וזהו ענין מה שמברכין על המצות שע"י המצות נמשך ברכה זו, והנה בשבת אומרים לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה כמארז"ל מד"ר בשלח פכ"ה שקולה שבת סכל המצות שלכן נאמר בנחמי' ט' מצוות שבת בשני ויון כי תכלית הברכה להמשיך הגלוי בבחי' מ' כמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש, מראש מקדם נסוכה עמ"ש בענין ח' נסיכי אדם כו', והקללה אם י"ל גוי איתן, מיום שחרב בהמ"ק אין יום כו' משום שנשבע שלא יכנס בירושמ"ע עד כו' והקללה נוק' דקלי' ומוצא אני מר כו' ואלא עלמא אמאי קיימא היינו שע"י קדושת דסידרא ממשיכי' קדיש לעלם ולעלמי עלמאי וכן איש"ר דאגדתא ממשיכי' יש"ר מברך כו' ולכן עי"ז קיים עלמא, ועמ"ש ע"פ ויהפוך ד' אלקיך לך את הקללה לברכה כו' ע"ד ויאבק איש שהעלו אבק עד

כסה"כ כו', ועכ"פ יש כאן תנאי את הברכה כו' ואת כו' ולכן ע"י קיום התנאי אשר תשמעון נמשך בחי' איתן כמו לפנות בקר לאיתנו ע"י קיום תנאי כו'.

עוד לד"ה ראה אנכי, א) היום ע' בעה"כ של הסה"ד ערך היום, וע' בד"ה ביום השמע"צ כנישין פ"ה בענין היום אם בקולי תשמעו.

ענין לפניכם עמ"ש סד"ה ואלה המשפטים בענין אשר תשים לפניכם.

ומ"ש בכא"א יש בחי' פנימית ובחי' חיצונית ע' זח"ג פ' אחרי עג א בענין ישראל סתים וגליא. ויש להעיר ממ"ש בסידור שער יו"ט בדרוש הזהר אמור צ"ד תלתא אינון זמינין מקדש בענין שבז"א דאצילות יש פנימיות וחיצוניות, וז"א נק' ישראל.

ומ"ש נמשך כו' בחי' הוי' בבחינת פנים שלהם דוגמת בתפארת שהוא נחשב פנימיות ז"א מאיר שם הוי' משא"כ בחו"ג.

ומ"ש מכחינת חכמה שהיא בחינת ביטול, החכמה נקרא אצילות שבאצילות משא"כ הבינה נקרא בריאה שבאצילות. וגם החכמה היא בחי' נשמה לנשמה, ועמ"ש בד"ה ושאתם מים בששון דרוש הבי' פ"ב ובכה"ז אמור ק' ע"פ בת אבי היא ובד"ה מצה זו ובביאור ע"פ וידבר אלקים כו' אנכי כו' וסד"ה במדבר סיני, דרוש הראשון בענין מבן עשרים שנה ולמעלה.

ומ"ש משכיל על דבר, ע' זהר ר"פ שמות ע"פ והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע וע' ביאור החלצו מאתכם, מה שלפעמים נמשך השכל מכח המשכיל ולפעמים לא נמשך זהו מפני שיש עוד בחי' שלמעלה גם מכח המשכיל, והוא ענין אורא שע"ג קרומא ומשם נמשך חיבור חו"ב הברק המבריק מכח השכל לההשגה כו' וע' באג"ה ססי' ט"ו חהו ענין יעשה שלום לי.

איתן לי חיוזק כמו איתן מושבך בפי' בלק כד כא, גבי הקיני, וקיני הוא בינה, ובתורה נאמר או יחזק במעוזי, ועיקר באוה"ח פ' עקב י"א ח ע"פ ושמרתם את כל המצוה אשר אנכי מצוך היום למען תחזקו, שהחזק נמשך ע"י קיום המצות וע' בד"ה בחדש השלישי בת"א פ' יתרו איך התורה נק' עוז ותושיה שנותנת כח בנה"א כו' והיינו משכיל לאיתן י"ל ע"י שמשכיל על דבר בעסק התורה יבוא לבחי' איתן חיוזק, כי התורה שרשה מאורא דע"ג מו"ס כו'.

בבחינת קשה עורף במד"ר כי תשא ס"פ מ"א ועמ"ש ע"פ יערוף כמטר לקחי, וכת"י אף שמים יערפו טל, וע' זהר ס"פ ויקרא ע"פ הרעיפו שמים ממעל, וי"ל ע"י וימינו זו התורה תחבקני שמחבק אפילו האחזורים ולכן נאמר יערוף כמטר כו'. וע' סד"ה ועשית ציץ בענין היה על מצח אהרן.

ובח"י זו הוא יחד של שם והו פותח את ידיך יודיך ועיני ומשביע לכל חי רצון. אפ"ל ההא בינה נמשך תשב"כ חמשה חומשי תורה ונק' ספר, והיוד ע"י תשבע"פ ד"ס סופר ועוד כי בחכמה יסד ארץ שהיא תשבע"פ כונן שמים שהוא תשב"כ בתבונה, וע' מזה בת"א פ' בראשית בד"ה ויצר.

בס"י הבן בחכמה וחכם בבינה עיין מזה בבה"ז פ' וארא ויש לפרש כי תשב"כ ותשבע"פ הם או"א היינו חו"ב בנו בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ בנישין, וע"ש דהחכמה הוא אחכמה והיא רחוקה ממני אך ע"י הבן בחכמה שיעסוק בפירושי התשב"כ מדרשים וזהו זהו הבן בחכמה, וחכם בבינה לידע התוכן בתשבע"פ ע"ד ה' עמו שהלכה כמותו, וזהו והאיתנים הם תנאים, לכן ע"י עסק התורה ממשיך בחי' איתן כו'.

והנה מ"ת נק' ארוסין ולע"ל יהי' נשואין התגלות פנימית התורה, וארז"ל אין תנאי בנשואין, רק התנאי אם בחקתי תלכו, זהו בבחי' אירוסין והענין כי התנאי אם כך יהי' כך ואם לא יהי' תילופו זהו ב' קוין חו"ג ושרשם בחו"ב וכמ"ש בוח"ב תרומה קס"ב בענין אם שהוא חו"ב משא"כ בכתר דלית שמאלא בהאי ע"ק, והנשואין התגלות מו"ס פנימי' הכתר לכן אין שייך תנאי אם רק אשר תשמעו אשר הוא תענוג עליון, והיינו מ"ש במד"ר ר"פ בחקתי אשרי ואשריכם כשיקיימו התנאים או מבחי' תנאי יהי' איתן כו'.

שייך לתחלת הדרוש בענין איתן ל' חזק וקשה ולשון ישן כמ"ש בגמ' פב"ת דסוטה דמ"ו ע"ב, והיינו כי המלאכי' נבראו בשימ"ב א"כ זהו חידוש הבריאה יש מאין, אבל הנשמות עם המלך ישבו במלאכתו במי נמלך בנשמותיהן של צדיקי', והיינו שהם מאצי' וזהו טהורה היא קודם אתה בראתה, ואצילות אינו דבר חדש, כי הוא רק גלוי ההעלם שמתחלה הי' בהעלם ואח"כ נמשך בגלוי ולכן בכל האצי' מאיר עתיק יומין, עתיק דוקא הפך ההתחדשות כו'.

ביום ההוא יהיה היינו ב"פ י"ה שבחי' ו"ה יהיו כמו י"ה זהו ודאי בחי' איתן שהוא י"ה, וזהו אותיות איתן משמשות לע"ל היינו שלע"ל זה הגילוי שבבחי' י"ה יהי' כמו"כ ממש בריה.

בלקו"ת בד"ה ראה אנכי נתון, ענין הברכה זהו שיהי' קישור וחיבור י"ה עם ו"ה דהיינו המוחין עם המדות, ע"ד מ"ש וה' ברך את אברהם בכל ופי' במד"ר (פ' חיי פני"ט) שהשליטו ביצרו, הרי זהו ברכה מלמעלה, וזהו ע"ד מ"ש בסש"ב פי"ד בענין בראת צדיקים שבחי' זו שיהי' מואס רע וזהו כמו בריאה כו' ע"ש. ואפ"ל ע"ד מאן דקטיל לחויא יהביגן ל' ברתא דמלאכא (בלקו"ת בד"ה כי תצא דרוש השני) וכן כענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם (בביאור ע"פ אני ישנה ולבי ער) וכמו"כ כאן זה שיהי' השם שלם בבחי' שם הוי' שבנפש וזהו

בחי' ברכה. וכן ארו"ל ע"פ לא ימלש ספר התורה כו' שזוהי ברכה (במנחות פי"א דצי"ט ע"ב). אך ברכה זו זוהי ע"י אשר תשמעו אל מצותי כו', וכמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש שכרכת המצות זהו כענין ברכת נשואין שבמקום שיש משפיע ומקבל שורה הברכה מבחי' הגבוה משניהם. כך ע"י התחברות והתקשרות נש"י עם המצות שהן ג"כ חתן וכלה יער"ש נמשך הברכה מבחי' הגבוה משניהם (וכמ"ש בענין ברכת המצות בלקר"ת סד"ה ואתחנן) ולכן ע"י ברכה זו נמשך הכח בנפש שיהיו ע"ד השליט ביצרו כמו ע"י ואברהם זקן שקנה חכמה בא בימים הלבושים ממעשה המצות עי"ז וה' ברך כו', ועוד כי מצוה היא שם הוי' כי מ"צ בא"ת ב"ש י"ה לכן ע"י קיום המצות נמשכת הברכה שיהי' בנפש גילוי שם הוי' המשכת י"ה ברה"ה, וגם כי הברכה זהו"ע אהבה בתענוגים ועי"ז מואס ברע כמ"ש (בסש"ב שם) והוא בחי' שם ע"ב (בד"ה חכלילי) ובא ע"י יחוד משפיע ומקבל מה וב"ן עי"ז שורה הבחי' הגבוה משניהם וחיור מ"ה וב"ן זהו וציונו על המצות שהמצות להיות בירור ב"ן ועלייתו בס"ג והיינו ע"י שם מ"ה בחי' אדם המקיים המצוה ועי"ז הברכה כמו ברכת נשואין המשכה משם ע"ב אהבה בתענוגים כו', ובשבת ויברך אלקים את יום השביעי כי אז וקראת לשבת עונג, אז תתענג על הוי' ע"י הבירור מ"ה וב"ן בכל ששת ימי המעשה ומי שטרח בע"ש כו'.

את הברכה אשר תשמעו. יש לדקדק מ"ש אשר תשמעו ולא אמר אם תשמעו כמ"ש בשל"ה, גם מ"ש בקללה אם לא תשמעו כו' וסרתם ובברכה אמר רק אשר תשמעו ולא נאמר תשמעו ועשיתם כמו שהקשה בכלי יקר, וברכות כאן אמר הקב"ה שמעו לי שאין אדם שומע לי ומפסיד כו' עד ושומע לי ישכון בטח ושאנן במשלי סס"י א' ובפ' וישמע יתרו ס"פ כ"ז ע"פ שמעו דבר ה' בית יעקב בירמיה ס"י ב' משל למלך שאמר לעבדיו שמרו לי ב' כוסות הללו כו' עד שברתם נעשה כו' הזהרו בנשמע הוי' שמעו דבר ה' בית יעקב, ולהבין מה שהמשיל ענין נעשה ונשמע לשני כוסות של זכאית טובה ע"ש, גם מהו ושרתם נעשה הזהרו בנשמע הרי הלומד ואינו עושה נח לו שתהפך שלייתו על פניו, וא"כ עכצ"ל דפי' הזהרו בנשמע הלא זהו להיות נעשה ג"כ, ולהבין ענין שהקדימו נעשה לנשמע, יש להקדים מ"ש ע"פ המאמר פ' בהר דק"ח ע"ב דשמיעה בהאי אתר תליא שהוא במל' עשייה לעילא ובכ"מ מבואר להפך דשמיעה היא בבינה דאצילות כי ראייה היא בחכמה ושמיעה בבינה, אבל עשייה הוא בחי' מל' שהיא עשייה שבאצילות, והתירוץ דבחי' ראייה ושמיעה שמלמעלה הם בחו"ב ועמ"ש ע"פ יונתי כו' הראינו כו' השמיעני מענין זה, ומש"כ דשמיעה בהאי אתר תליא ועשייה לעילא היינו על' בחי' נעשה ונשמע של ישראל, דבוה בחי' עשייה היא לעילא, ופי' הרמ"ז שהוא כמ"ש כולם בחכמה עשית ופי' כולם בחכמה עשית בבינה, ועיקר מענין עשייה היא לעילא בפ' וירא דקט"ו ע"א, ועמ"ש מהו בד"ה את הכבש האחד תעשה בבקר, ועיקר עוד מענין זה דשמיעה בדבור תליא דהיינו

במל' הנק' דבור בפי' ואתחנן דרס"א א', והענין שענין ונשמע היינו כמ"ש לשמוע בקול דברו והוא ענין לשמוע אל מצות המלך, וכדכתיב שום תשים עליך מלך, והיינו כי עיקר קיום כל המצות צריך שיהי' דווקא בבחי' קבלת עול בלי שום טעם ושכל כלל כביטול העבד לפני אדונו, ועמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא כח אד', וזהו ענין הוקם על שדוד הקים עולה של תורה וזה הי' חטא שאול שאמר לו שמואל הלא שמוע מזבח טוב להקשיב כו' כי אף ששאל הי' כוונתו כדי להעלות עולות והלך אחר הטעם והחכ' לברר בירורים השיב לו שמואל כי שמוע המצות והפקודה בלי שיבקש הטעם טוב מהטעם, כי זהו עיקר בחי' עבד ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה אחרי ה' אלקיים תלכו גבי ואותו תעבודו ובד"ה כי עמד מקור"ח, והיינו לפי שבחי' ביטול זה מגיע ל"בחי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה, והענין כי מחכמה ואילך נקרא סדר ההשתלשלות משא"כ החכמה מהכתר מאין תמצא כנו' בד"ה ענין ק"ש בפי' חד ולא בחושבן, וכמ"כ בגפש מהשכל למדות ולמדומ"ע נק' סדר ההשתלשלות, אכן יחידה מאדך הוא בחי' סובב שבגפש ולכן ע"י השכל ומדות שבגפש ממשיך כמ"כ למעלה מבחי' ממכ"ע ראשית חכמה, אבל להמשיך מסוכ"ע כדי להיות תוספת אור שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה שזהו עיקר העבדה כמ"ש בביאור דמנורת זהב וכדי להמשיך מסוכ"ע א"א ג"כ כ"א ע"י בחי' שלמעלה מהחכמה שבגפש והוא ענין יחידה הנ"ל, וזהו באמת בחי' נעשה בחי' גבורי כח דווקא הם עושי דברו וכמו בפי' שמע שנק' עושי רצונו ש"מ זהו דווקא ע"י בכל מאדך, אכן עכ"ז גם בחי' ביטול רצון כפשוטו שזהו בחי' נשמע בחי' עבד שלא מחמת השכל רק בחי' עול הוא ממשיך ג"כ בחי' רצון העליון שהוא למעלה מההשתלשלות ולכן יפה שעה א' כי כל הג"ע מקבל רק מחכמה כנו' בד"ה ואהי' אצלו אמון בענין וקדושי' בכל יום יהללוך סלה, והרי החכמה רק מאין תמצא מהרצון עליון שלמעלה מהחכמה, וזהו כי לי בני' עבדים שע"י שהם בחי' עבדים בביטול רצון עי"ז הם לי דכ"מ שנאמר לי אין לו הפסק לעולם בחי' אני הוי לא שניתי שהוא עצמות אור א"ס בחי' כתר עליון, וזהו דשמיעה בהאי אתר תליא בבחי' מל' והוא נעוץ סופן בתחילתו, ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד בענין כי עמד הסליחה למען תורא, ועכ"ז עשייה היא לעילא פי' שעיקר קבלת עול הוא לשמוע בקול דברו בבחי' מל' בלי שיבקש הטעם אבל באמת יש טעם ושכל לכל המצות כי הם רצונו וחכמתו ית' והוא חכים ולא בחכמה ידיעא, אך החכמה היא נעלמה מאתנו כי היא בעלמא דאתכסייא וצריכים אנו לקיימן בלי ידיעת טעם כ"א לקיים גזירת המלך אבל באמת החכמה והטעם של עשיית כל המצות הם למעלה בעלמא דאתכסייא שהוא לעילא מהשמיעה דתליא במלכות הנק' עלמא דאתגליא מצות המלך (וצ"ל הא השמיעה והביטול מגיע בבחי' כתר שלמעלה מהחכמה ג"כ, ויש לומר כי הוא למעלה מהחכמה דאצילות אבל החכמה והטעם של כל עשיית המצות הוא בחי' מו"ס דע"ק שהוא פנימית הכתר שלמעלה מבחי' גלגלתא שהוא הרצון וכמ"ש בענין זמירות הי' לי חוקיך דוד זמירות קרית להו, כי השבח דזמירות הוא מצד היותם רצון העליון שהוא שבח אחד לכולם, אבל הרצון נק' עדיין אחוריים לגבי בחי' תענוג העליון אשר שם כל מצוה הוא בחינה בפ"ע כמו התענוג שבראייה שהוא בחי' בפ"ע מתענוג שבשמיעה והנה גילוי התענוג הוא במו"ס וזהו ענין החכמה והטעם של עשיית המצות אלא שהיא ח"ס

שאינ מושג כלל והגילוי רק הרצון גלגלתא דחפיה על מוחא כנוכר בד"ה אני דפ' ציצית גבי בשעה שישראל עונין אישר"מ הקב"ה מנענע בראשו ולכן למטה צ"ל בחי' שמיעה דווקא כאלו הוא רצון בלי טעם, ומ"ש הרמ"ז לעיל עשייה בבינה י"ל כי בינה נק' עלמא דאתכסייא לגבי מל' שנק' עלמא דאתגליא ונק' ג"כ העוה"ב והמל' נק' עוה"ז והתגלות עתיק הוא בבינה היינו שם גילוי בחי' פנימי' הכתר ג"כ בחי' אתכסייא שבכתר מו"ס, ובמל' עלמא דאתגליא גלוי חיצוניות הכתר היינו הרצון גלגלתא שהוא מה שמתגלה מההכתר) והוא כמו עד"מ המלך שמצוה לבנות לו בנין כך וכך או חומה סביב העיר הנה כדאי שיש למלך כוונה עמוקה במחשבה זו ואינו מגלה הכוונה כ"א רק ציווי בלי טעם ולאחר זמן יתגלה להם הכוונה, ואצלם תחלה השמיעה ואח"כ יבינו תוכן העשייה ר"ל המכוון אבל אצל המלך הוא בהיפוך זהו סוף מעשה במחשבה תחלה היינו בעוה"ז הוא העשייה ולע"ל בעוה"ב שהוא בינה יבינו העשייה שהיא לעילא באמת אצל המאציל מהציווי כו' ועמ"ש בע"ח שער בענין והחמישי' לפרעה.

ב) אך ישראל בעת קבלת התורה הקדימו נעשה לנשמע והיינו משום דהו ברחימו דלבייהו לאתקרבא לקוב"ה אקדימו עשייה לשמיעה, דהא שמיעה בקדמיתא ולבתר עשייה, דהיינו שעם היות כסדר השתלשלות מלמטה למעלה צ"ל תחלה שמיעה ואח"כ עשייה (וכמ"ש ג"כ ע"פ המאמר במדבר ק"כ ובא לז' לקרן בקדמיתא וכענין זה השער לה', וגם כענין מפתחות החיצוניות תחלה ואח"כ הפנימית וכענין אם אין יר"ת אין חכמה, ואח"כ אם אין חכמה אין יראה עילאה) אך משום דהו ברחימו היינו מגודל אהבתם לה' הקדימו נעשה תחלה, ופי' כמ"ש בפ' בלק דקצ"א ע"א בפ' גבורי כח עושי דברו והדר לשמוע בקול דברו, והוא כי ענין שחורה אני שנעשית נקודה חדא תחת היסוד בחי' יו"ד וגבורי כח בשאגתם בונים אותה להיות הא כמלקדמין, ופי' שהם הקדימו להמשיך תחלה מלמעלה שיהי' בחי' עשייה שהם המצות רצונו ית' כי א"ס ב"ה הוא רם ומתנשא וכתוב ואם צדקת מה תתן לו ולכך המשיכו תחלה שיהי' ברצונו למלוך ואח"כ לשמוע בקול דברו והוא קיום המצות שהוא בבחי' יראה שום תשים עליך מלך (והנה לכאורה זהו ב' דברים כי עושי דברו היינו בנין המל' דאצילות ומש"כ שיהי' בחי' עשייה שהם המצות רצונו ית' ועשייה זו היא לעילא בחי' בינה וגם בחי' מו"ס וגלגלתא כנ"ל וכ"כ בהדיא סד"ה צאינה וראינה וז"ל והקדימו לזה בחי' נעשה להיות בטל לבעל הרצון הוא אור א"ס ב"ה לבדו שע"י ביטול זה נמשך כו' וביטול רצון שבבחי' נעשה ובבחי' נשמע נקרא כתרים, וכך עד"מ למעלה נק' בחי' כתר ביטול רצון כביכול שיבטל רצונו העליון ב"ה שהוא בלתי סוף ובלתי תכלית להיות לו רצון בתורה ובמצות שהוא ית' רם ונשא מרצון זה וכמ"ש ואם צדקת מה כו' רק רצון זה המלוכש בתורה ומצות הוא חסד וצדקה אשר עשה אלקים לזו עכ"ל והיינו חסד דעתיק המלוכש בגלגלתא דא"א, ולפי"ז ב' כתרים הנ"ל שכנגד נעשה ונשמע הם המשכות ב' בחי' דכתר הנ"ל מו"ס פנימיות הכתר הנק' עשייה לעילא וגלגלתא ששם שרש השמיעה שכ"ז הוא ביטול רצון למעלה כביכול רק שנמשך ע"י ביטול רצון שמלמטה שבבחי' נעשה ונשמע שנק' ג"כ כתרים ע"ד כתר לי זעיר דהיינו שתיקה שהוא ביטול' ונק' סייג לחכמה שתיקה, וא"כ ענין שהקדימו נעשה שיהי' בחי' עשייה של המצות שהן

המשכת הכתר זהו למעלה מעלה מבחי' עושי דברו כנין המל' דאצילות, ויש לומר דמ"מ הכל אחד כי חכלית המשכת הכתר להיות המצות הוא כדי להיות מלך העולם, וכמ"ש בד"ה שובה ישראל עד בפי' את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, ובפי' כי עמך הסליחה למען תורא, גם אפשר בחי' כתרם הנ"ל הן כתר דו"א שהוא בחי' תורה וכתר דנוק' בחי' מצות, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני"י) וזהו ברחימא דליביהו לאתקרבא שמה שהקדימו נעשה דהיינו שלא כסדר הוא מבחי' אהבה ותשוקה נפלאה להמשיך תחלה מצותיו לבחי' מל' ואח"כ לשמוע בקול דברו בחי' יראה (ואף שצ"ל זה השער תחלה כנ"ל זה היה הוראת שעה עיין סד"ה וידבר דעשה"ד א"נ כמו בפסח בחי' דילוג שלא כסדר כו' שמחזין דגדלות נמשכין קודם מחזין דקטנות, והוא כענין בעל תשובה בחילא יתיר שההתפעלות לא בא ע"י סדר והדרגה כמו בצדיקי' מדרגא לדרגא וההשער זה השער כו' כ"א בעובדא דר' אליעזר בן דורדייא שצעק עד שיצאה נשמתו, הרי התחיל דווקא מפנימית הלב ועומקא דליבא ולא כסדר, ועמ"ש בד"ה שובה ישראל' שיעקב אמר כסדר המדריגות כו', אבל הבעל תשובה הוא לדלג שור והיינו ע"י רחמנות מכריח מן הקצה התחתונה אל הקצה העליונה ותתפלל חנה על ה' ע"ש, ועד"ז הוא ענין שהקדימו נעשה, הביטול רצון לגמרי מכל וכל, והוא כענין בחילא יתיר וכענין מס"ג באחד, ועמ"ש בד"ה וארשתוך לי בענין לבי ובשרי ירגנו כו' ועד"ז אמר הה"מ ג"ע שאע"פ שארז"ל אל יאמר אדם אי אפשי בשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה שאבי שבשמים גור עלי' היינו במי שלא חטא אבל הבעל תשובה צ"ל האיסור מאוס אצלו, והענין כי הנה ענין אל יאמר אי אפשי כו' הוא כדי לבוא לבחי' ביטול רצון והוא ענין לשמוע בקול דברו שזהו ע"י שיאמר אפשי ומה אעשה, משא"כ כשאומר אי אפשי שגם ע"פ הטעם אינו רוצה בזה אין כאן שמיעה וביטול רצון, אך זהו במי שלא חטא שצ"ל כסדר תחלה זה השער בחי' שמיעה ואח"כ עשייה, אמנם הבעל תשובה צריך דלג שור שלא כסדר, ע"ד שהקדימו נעשה לנשמע מחמת אהבה רבה שמעומקא דליבא, ולכן יאמר אי אפשי כו' ע"י אה"ר הנ"ל, ויש לבאר עוד בזה ע"ד שנתבאר בד"ה שה"ש בענין ב' בחי' כלה כלה ל' כלתה גפשי שהוא יש ובטל וזהו כענין לשמוע בקול דברו אבל כלה עילאה לשון כלה שארי כליון המדות רעות לגמרי מחמת גילוי יחוד שאין עוד, א"כ בבחי' זו אינו שייך לומר אפשי ומה אעשה כו', וידוע כלה עילאה היא בינה שהיא בחי' תשובה) ועיין בד"ה ואהי' אצלו אמון בענין פב"פ שגם מלמטה הי' בחי' פנים כו' י"ל זהו ענין ברחימו דליביהו וכו' כי בינה גק' שמחה וזהו ענין עבדת בשמחה.

ג) וזהו ענין שהמשיל במדרש נעשה ונשמע לשני כוסות, כי הנה כתיב כוס ישועות אשא הוא כנס"י שנק' כוס כלי קיבול לקבל החסדים העליונים ונק' כוס של ברכה שמקבלת ית המשמח דהיינו בחי' התבוננות והיינו כשהוא כלי ריקן לב נשבר ונדכה ולבי חלל בקרבי וכמ"ש מזה בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה, וזהו ענין שבחי' ביטול רצון הנ"ל דנעשה ונשמע נק' כוסות כלי ריקן וביטול שזהו כלי המחזיק ברכה המשכה מלמעלה, ועיין מענין כוס ישועות בפ' יוחי דר"כ ע"א ור"פ בראשית ובפ' תרומה דקס"ט וברכות ס"פ וישב פרשה פ"ח דצ"ח ד' ע"פ ונתת כוס פרעה וארא ספ"ו בשלח פכ"ה קמ"ב ב', ועיין עוד מענין

כוס ש"ב בסידור בדרושים לחתונה ד"ה ענין ר' שמואל בר יצחק מרקד אתלת
 דכוס שהוא בחי' כלי המל' היינו תושבע"פ מל' קדינן לה שמלובשת בכמה כלים
 מכלים שונים זרעים מועד ואורייתא סתים וגל"א והנגלות לנו הם הכלים בחי'
 כוס ובחי' סתים טעמי תורה הוא היין שבכוס, ועפ"ז י"ל ענין הכוס דנשמע שהוא
 קבלת המצות כמו שמפורש בתושבע"פ שבה גילוי הרצון עליון, והוא עיקר
 ענין ביטול הרצון וגם כמארו"ל השמע לאונך מה שאתה מוצא מפיך אך ביטול
 רצון שבבחי' נעשה זהו כמ"ש תילים ט"ז ה' ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך
 גורלי, וברבות איכה ס"ה א' ע"פ ויצא מבת ציון מן כתיב א"ר אחא יש לנו מנה
 אחת יפה זה הקב"ה שכתב ה' מנת חלקי וכוסי, פי' שהוא בחי' ביטול לבעל
 הרצון שהוא אמעלה מבחי' הביטול דנשמע, וזהו שמסיים אתה תומיך גורלי
 שהגורל הוא מה שלמעלה מהשכל דהיינו מה שאי אפשר לאדם להשיג בשכלו הוא
 סומך על הגורל איך יפול, וכך הקב"ה שהוא למעלה מעלה מהחכמה ולית
 מחשבא תפיסא ביה כלל כ"א בבחי' אמונה זהו ענין הביטול דנעשה שמבטל
 א"ע לגמרי בבחי' אמונה לבעל הרצון גם כוס בחי' אותיות ויש אתון ועירין
 אותיות הדיבור בחי' מל' ויש אתון רברבין אותיות המחשבה דבינה בחי' רעותא
 דליבא והנה במא"א אות כ' סכ"א כתב כוס נק' יסוד דנוק' ולכן כוס גימט'
 אלקים עכ"ל והיינו שהוא כלי לקבל ההשפעה משם הוי' והוא הנק' יחוד קבה"ו
 שהוא ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע ויש שכינתא תתאה מל' מקור דבי"ע ושכינתא
 עילאה בינה, והם בחי' ב' כוסות הנ"ל אשר ביטול שבבחי' נעשה הוא שכינתא
 עילאה דבינה וממשיך יחוד או"א וכענין היחוד שע"י למסור נפשו באחד
 בחי' כלה עילאה וביטול שבבחי' נשמע בחי' מל' ממשיך יחוד זר"ג כנו' בד"ה
 שה"ש הוא ענין יחוד י"ה ו"ה, והיינו כי ה' היא בחי' הכוס בחי' נוק' וכידוע
 שיש כל וכלה ואימתי נק' כלה בה' כשנקלט בה האור והשפע דדכורא והיינו
 כשהוא בחי' כלי ריקן וראי' שיסוד דנוק' נק' כוס ע"ד מארו"ל לא ישחה אדם
 בכוס זה ויחן עינו בכוס אחר, והנה ה' עילאה נק' ה' גדולה והוא כוס דבחי' נעשה
 כנ"ל דעשייה בבינה, וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה דהתגלות עתיק בבינה
 ה' עילאה והוא ענין בית הראשון ה' תתאה ה' קטנה היא במל' שהיא מקור
 דבי"ע נבראים בעלי גבול וזהו ענין כוס דנשמע לשמוע בקול דברו בחי' מל'
 כנ"ל, ועמ"ש מענין ד' כוסות דפסח בד"ה והתהלכתי בתוכם ועיין מזה בהרמ"ז
 אמור צ"ב, ועיין מענין כוס ש"ב בפ' בא מ"ג א', תרומה קמ"ג ב' קנ"ז ב' תשא
 קפ"ט סע"ב ובפי' הרמ"ז שם פנחס דרמ"ה עקב דרע"ג סע"ב, וע"ש דכוס הוא
 בחי' ה', ת"ז תיקון מ"ז דפ"ז ע"ב.

ד) והנה ענין שברתם נעשה כו' הזהרו בנשמע כו' היינו כנ"ל בענין שמוע
 מזבח טוב זר"ל כי אף שלא יוכלו לעורר יחוד או"א בחי' י"ה עכ"ז
 ימשיכו עכ"פ יחוד ו"ה, וגם שע"י נשמע בביטול רצון יבואו אח"כ לבחי' נעשה
 וכמ"ש ועשיתם אתם כאלו עשאוני בד"ה אני ישינה גבי רעייתי ובד"ה והי' ולכם
 לציצית גבי ולא תחורו למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי ע"ש, אך ההפרש בין
 ב' בחי' הנ"ל זהו כענין ההפרש בין פ' שמע שנאמר בה ובכל מאדך לפ' והא"ש
 שלא נאמר בה מאדך נק' אין עושיין רצונו של מקום אף שנאמר והיה אם שמוע
 תשמעה, והיינו כי פי' עושים רצונו ש"מ היינו שממשיכים ועושים מחדש ממש

בחי' הרצון עליון ממש שממשיכים אותו מלמעלה מהרצון וזהו דווקא ע"י בכל מאדך שהוא אהבה רבה בלי גמול וזהו כענין שהקדימו נעשה פי' נעשה היינו עושין רצונו לעשות ולהמשיך למעלה שיהי' בחי' רצון א"כ הם העושים ומהוים בחי' רצון עליון משא"כ ע"י השמיעה דהיינו פ' והיה אם שמוע תשמעו נק' עדיין אין עושים רצונו של מקום שלא נמשך הגילוי מבחי' סוכ"ע בפנימות ממש ואין כאן נעשה כי אם נשמע גם ההפרש הוא בין בחי' התהלך לפני שההילוך בבחי' פנימיות היינו ע"י בכל מאדך ואח"כ תומ"צ. משא"כ בחי' נשמע תחלה נק' אחרי ה' אלקיכם תלכו שההילוך מלמטה למעלה כמ"ש כ"ו בד"ה והתהלכתי בתוכם, ומ"מ הזהירו בנשמע להיות עכ"פ אחרי כו' תלכו ע"ד זעתי מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' והבחי' נעשה בחי' בכל מאדך יבוא אח"כ ממילא וזהו את הברכה אשר תשמעו שיומשך בחי' ברכה בבחי' אשר תשמעו שיבואו מזה ג"כ לבחי' עליונה יותר וכמאמר אשר קדשנו במצותיו שקדושה זו היא האהבה רבה הגולד ונמשך בנפש ע"י קיום המצות והתורה כנו' בד"ה מי מנה כו' ומספר את רובע ישראל, ובד"ה ראשי המטות גבי לכו לחמו בלחמי, ובד"ה המגביהי לשבת בענין כי נר מצוה, וזהו אשר אנוכי נותן לפניכם היום ברכה כו' אשר תשמעו פי' לפניכם היינו בפנימיות שלכם היינו דאע"ג שבחי' תשמעו נק' אחרי ה' תלכו אך הברכה שע"ז יבואו לבחי' לך אמר לבי בקשו פני בחי' פנימיות גם כמ"ש שחורה אני ונאווה דקאי על שכ"ת שהיא בחי' ונשמע גם כמ"ש במ"א ע"פ ואתחנן אל הוי' כו' זעתי ישראל שמע אל החוקים כו' כי יש ראייה ושמיעה ומרע"ה שאמר ואתחנן כו' אעברה נא ואראה את הארץ שהיא כנ"י רצה להמשיך בהם בחי' ראייה שזהו בחי' משה שנאמר וירא ראשית לו, ולפי שלא פעל זה אמר זעתי ישראל עכ"פ שמע אל החוקים בבחי' שמיעה ועד"ז י"ל ההפרש בין נעשה לנשמע שלהיות בחי' נעשה זהו ע"י ראייה שהיא חכמה עילאה אשר כולם בחכמה עשית כנ"ל משא"כ בחי' נשמע זהו ענין שהקדימו נעשה לנשמע וזהו ענין רואים את הקולות רואין את הנשמע כו' ולכן אף ששברתם נעשה הוזהרו בנשמע בענין זעתי ישראל שמע כו' גם הנה ב' בחי' הנ"ל דנעשה ונשמע שהם בינה ומל' ע"ז אמרו לא זו מחבבה עד שקראה אמי היינו בינה ולא זו מחבבה עד שקראה בתי היינו מל', כי ע"י מס"נ באחד בכל מאדך ממשיך יחוד או"א שהוא ממשיך גלוי התורה שמשם מקור הוצבה שהתורה בחי' ועל דמות הכסא כו' כמראה אדם ו"א שנמשך מאו"א, ולכן נק' בחי' אמי המוליד גילוי התורה זע"ז אמרו ששים המה מלכות אלו ס' מסכתות אחת היא יונתי כנס"י שגבוה מהתורה כשהיא בבחי' זו שקראה אמי וזהו ויקם עדות ביעקב כו' כנו' סד"ה רני ושמחי בת, וזהו ענין שהקדימו נעשה שאז הם העושים ומולידים הגלוי כו' משא"כ בבחי' שקראה בתי הוא מקבל מהתורה ע"י שמעו דבר ה' בחי' ונשמע ומבואר שם שמ"מ לצ"ל כתיב רני ושמחי בת שבחי' בת תעלה ביתר שאת להיות א"ח עט"ב, והיינו כי תשמעו הוא בחי' עבד כמ"ש ובקולו תשמעו ואותו תעבדו בחי' ביטול רצון, ויש בחי' ב"ן שלמעלה מבחי' עבד וכן בחי' אהבה רבה בינה בן י"ה ברא בוכרא, אכן יש עוד עבד עילאה בחי' יראה עילאה שלמעלה מאהבה רבה, ולכן בחי' בת עבד הראשון שרשו מיראה עילאה וזהו בת אבי היא שלמעלה מבחי' בינה, ולכן נאמר רני ושמחי בת דווקא בת אבי כנ"ל, וגם ע"י בירוד בן

בענין בת עין אישון עיגו כו'. וזהו הברכה אשר תשמעון, ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' שהוא ע"י כח הביטול רצון בבחי' עבד, וזהו ג"כ ענין העונה איש"ר מברך בכל כחו וכמ"ש לקמן, והיינו דמבואר לעיל דנמשל בחי' ונשמע לחוס והיינו כוס של ברכה לכן נאמר את הברכה אשר תשמעון.

ה) ופ"י שנק' כוס של ברכה הוא ע"ד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ועמ"ש בד"ה לבבתני אחותי כלה בענין פי' ברוך והנה כוס הוא שם אלקים כמ"ש בפ' פנחס דרמ"ה ובפ' עקב דרע"ג סע"ב והוא בחי' מלכות והוא בחי' בשכמל"ו, ועמ"ש בד"ה כה תברכו פי' וברכת א"ת שהם האותיות מא' עד תיו הנמשכי' מבחי' מל' פה, ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש לית ברכתא שריא אלא כו' וברכה והמשכה זו הוא מבחי' משה למעלה מהשתלשלות כו' ותכלית וסוף הברכה הוא להיות גמלוזי מלכותו ית' והיינו כי משה הוא שם מ"ה המאיר במצחא דא"ק כמ"ש בביאור דועשית ציץ וע"פ משה ידבר וע"פ ואלה המשפטים, ועפ"ז י"ל ראה אנכי גם לפי פשוטו דקאי על משה כו' ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות להמשיך בחי' מלכותו ית' כו' מבחי' סוכ"ע ה' מלך גיאות לבש מל' דא"ס והיינו ע"י המצות וע"ש בענין ואנכי הסתר אסתיר פני כו' עד ששורש האור כו' ממדריגות עליונות מאד וכמשל חבית של יין המלאה כו' סימן ברכה בית שנשפך בו יין כמים כו' ע"ש נמצא בחי' המל' שנק' ואנכי הסתר אסתיר שרשה דווקא מבחי' אנכי ממש כתר עליון וכמ"ש בפ' לך לך דפ"ו ע"ב ע"פ אנכי אנכי ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בחגוי גבי פי' יפתי ועמ"ש בד"ה קול דודי כו' מדלג כו' בפ"י מלכותך מלכות כל עולמים וע' מענין ברכה במא"א אות ב' סל"ה, זחי"ב קס"ג ח"ג רס"ד ב' בפ"י בשכמל"ו, עוי"ל הטעם שבחי' המל' נק' ברכה ע"י שלשם עולים כל הברורים מק"נ גמשך מתברך ג"כ מתתא וכמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה, וכמ"ש בד"ה כה תברכו בענין ב' בחי' דיברכך ואני אברכם שהם ברכה בראש ברכה בסוף ברכה מראש מלמטה למעלה עליות הניצוצים להתכלל בבחי' מל', וזהו ענין כריח שדה אשר ברכו ה' ברכה בסוף הוא המשכה מלמעלה למטה בחי' ואני אברכם ועיין בפ' נח ד"ס סע"א, ולכן אמר דוד לי נאה לברך מטעם הנ"ל, גם כמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב גבי אף עשיתיו אף הוא ריבוי בחי' רביעית כך דווקא במל' עשייה שבאצילות המתלבשת בעשוי' לברר ק"נ ע"י קיום המצות שם דווקא מתגלה רצון העליון כתר אה"ר שבנפש א"ב מכל הליון הוא דווקא נק' ברכה את הברכה אשר תשמעון גם כמ"ש בד"ה מזמור שיר תנוכת בענין להניח ברכה אל ביתך, ועמ"ש במ"א ע"פ צחוק עשה לי אלקים בחי' הצחוק והתענוג נמשך משם אלקים ע"י ביטול היש כי שרית עם אלקים כו' וזהו ג"כ ענין יין המשמה אלקים להיות גילוי ההעלם עד שמבחי' אלקים נעשה מי ברא אלה, ולכן כוס ש"ב הוא דווקא שם אלקים ע"י שממנו נמשך להיות יש וביטול וזהו הכוס ש"ב שממשיך בו בחי' יין המשמח אלקים כו', גם ענין פי' כוס ש"ב ע"ד גדול העונה אמן יותר מן המברך כו' ודו"ק.

ו) והנה פי' ראה אנכי נותן, י"ל עפמ"ש ר"פ ויגש דר"ה ע"ב עד דאתקיים כולא באות בית דאיהו סימן ברכה כו' ב' דבראשית ואי תימא דאלף כו' והיינו כי אלף הוא כתר אשר שם ורב חסד כמה ארך אפיים, לכן גם הרע יכול

לקבל יניקה, אבל מחכמה אין נמשך רק הברכה למקום שראוי ולכן בית דווקא בחכמה יבנה בית הוא סימן ברכה, והבית הוא מל' ח'ית המקבלת מח'ע כענין אבא יסד ברתא א"ת בניך אלא בוניך, ולכן א"ש שבחי' אלקי' נק' כוס של ברכה וגם דכוס ש"ב צ"ל על ה' אצבעות שהם ג"כ ה"ג כי החכמה נק' דין שמקבלת מה"ג דעתיק קו המדה והיינו כדי שלא יומשך הברכה רק כפי שצריך וכמ"ש בד"ה כי עמך מקור'ח בענין השקיפה כו' וברך, ולכן ל"ב אלקים דמע"ב הוא ל"ב נתי' החכמה, אך הנה במ"ת התחיל הדבור באלף אנכי כו' והיינו כי אורייתא מחכמה נפקת. אי"כ האלף פלא מתלבש בחר"ב ואזי נמשך גם מבחי' האלף ג"כ רק למקום הראוי וכמ"ש אשר עשה עמכם להפליא ר"ל להפריש כענין ונפלינו אני כו', וכמ"ש מזה סד"ה מצה זו כפי' בעבור זה עשה ה' לי דוקא שע"י המציה נמשך שאפילו מבחי' אשר שם כחשיכה כאורה יומשך לי ולא להרשע שאלו הוי' שם לא הוי' נגאל ע"כ נאמר ראה אנכי מי שאנכי שהוא בחי' שלמעלה מהחכמה הנה מבחי' זו ג"כ נמשך להיות הברכה לפניכם ולא כמו קודם מ"ת שמבחי' האלף הרומו לבחי' אנכי הוי' נמשך גם לרשעים כנ"ל בענין כמה ארך אפיים כו' אבל היום בחי' היום לעשותם שהוא ע"י דבור אנכי שבסיני נמשך משם דווקא ג"כ בחי' הברכה, ועפ"ז אפ"ל במ"ש בדברי הימים ב' ס' כ' כ"ו נקהלו לעמק ברכה כו' דפי' עמק ברכה היינו ע"ד ממעמקים קראתיך שנמשך הברכה מעמיקא דכולא כו', וכמ"ש בפ' בשלח דס"ג ע"ב י'אמשכא ברכאן מעמקא דבירא כו' כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עילאה, וזהו ענין בכל יום אברכך אברכך ממש שיהי' ההמשכה מעצמות אור א"ס ממש ולעיל מיני' ואברכה שמך שההמשכה מבחי' שמך וכמבואר הפרש בין ב' בחי' אלו בתו"א פ' יתרו סד"ה וכל העם ירואים, וזהו ענין עמק ברכה בחי' אברכך ממש ועו"ז ה' מנת חלקי וכוסי, דהנה כוס בחשבון שם אלקים כי שם אלקים שרש הכלים ושם הוי' שרש האורות כמ"ש בתניא ח"ב פ"ד וזהו ענין אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו וכמ"ש בת"א פ' וזאת בד"ה וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי', ועיין בסידור שער המילה בד"ה עשה לך חרבות צורים, וכיון ששם אלקים הוא בחי' כלי לשם הוי' שהוא האור ע"כ נק' כוס, אך עם היות שם הוי' הוא בחי' אור היינו אור פנימי אך לע"ל שיהי' גילוי אור מקיף בחי' סוכ"ע אזי נאמר והי' הוי' לי לאלקים שבחי' שם הוי' יהי' רק בבחי' אלקים לגבי גילוי עצמות אור א"ס והיינו כמו עכשיו שם אלקים הוא כלי לגילוי אור הוי' כמ"כ ע"י גילוי האו"מ סוכ"ע יהי' ש' הוי' רק בבחי' כלי שבו יומשך גילוי האור א"ס הסוכ"ע כו', וכמו ענין כלים דאצילות נעשים אור ונשמה לבי"ע, הרי מצינו מה שבבריאה הוא בחי' אור לגבי אצילות הוא רק בחי' כלי, וכמ"כ עדי"ז אורות דאצילות שזהו בחי' שם הוי' הם יחשבו רק בחי' כלי לבד לגבי ע"ק וכמ"ש בזח"ג בהעלותך קנ"ב א' דו"א נק' נשמה וע"ק נק' נשמתא לנשמתא, א"כ כמו שהגוף הוא רק כלי לגבי הנשמה שהיא האור כך הנשמה עצמה היא רק כלי לבד וגוף לבחי' הנקרא נשמה לנשמה כו' וכמ"ש באר"ר דק"ל ע"א בפ"י וענין לכו ונלכה באור הוי' דהיינו באור המאיר לשם הוי' וזהו ענין ששם הוי' נק' כוס דהיינו מש' הוי' מנת חלקי וכוסי אשר כוס הוא בחי' כלי ובחשבון שם אלקים דהיינו מה שלע"ל יהי' שם הוי' בבחי' שם אלקים וזה נמשך

ע"י התשובה וכמ"ש גבי אליהו במלכים א' סי' ויאמרו הוי' הוא האלקים הוי' הוא האלקים וכמ"ש במ"א, ועוד יש להבין זה ממה שמצינו שדבור העליון דאצ"י נעשה מקור החכמה לבי"ע כמו ממאמר נעשה אדם נברא נשמת אדה"ר, וכמ"ש ענין זה בד"ה ועתה יגדל נא גבי כאשר דברת לאמר נמצא מה שלמטה הוא בחי' אור ומקור החכמה לגבי למעלה הוא רק דבור ואותיות שהם בחי' כלים ועד"ן נאמר אני הוי' הוא שמי בחי' אותיות כו' ע"ב ס"ג כו', וזהו ראה אנוכי נותן כו' אשר תשמעו שעכשיו רק בחי' וגשמע בחי' שמיע' לשמוע בקול דברו כנ"ל אכן לע"ל כי עין בעין יראו כו' מה שמבקש משה ואראה כו', ועו"ג ראה אנוכי נותן כו' ראה דווקא בבחי' ראייה.

א) ענין שברתם נעשה היינו הבחי' של קדימת נעשה לנשמע בחי' זו אכדו, כי הנה ע"י שהקדימו נעשה לנשמע קשרו להם שני כתרים שהם ע"י וא"א שע"י נעשה שהוא הביטול לבעל' הרצון ממשיכים מבחי' עתיק בחי' תחתונה שבאור א"ס, ועי"ז גם בנין המל' נמשך מבחי' העליונה יותר כמ"ש ע"פ ושמתי כדבד, וזהו ג"כ ענין עושין רש"מ וכשאכדו בחי' זו אף שנשאר אצלם בחי' נשמע דהיינו גם לעשות מ"מ כיון שאין הביטול כ"א להרצון א"א להמשיך מבחי' עתיק כ"א מבחי' א"א, ועכ"ז אמר להם היוהרו כנשמע יען שע"י תמשיכו מבחי' א"א ומ"מ הפי' ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה י"ל שהברכה שמבחי' אנכי, היינו שע"י יהי' ג"כ גילוי עתיק, כי הנה כתיב אנכי אנכי שהם ב' כתרים הנ"ל וזהו אנכי נותן לפניכם ברכה אנכי דווקא.

ב) והנה כתיב שאו ידיכם קדש וברכו את ה', ומבואר הפי' בד"ה צאינה וראינה פי' ידיכם הם ב' פסוקי' דק"ש שמע ישראל ובשכמל"ו שהם ב' בחי' ביטח' דיתו"ע ויחוט' ועי"ז ממשיכים להיות וברכו כו' וזהו שקראה אמי כו' ע"ש, וזהו ענין ב' בחי' דנעשה ונשמע שהם ג"כ ב' בחי' ביטול הנ"ל הנמשכי' משב"ע ושכ"ת ועי"ז וברכו את כו' היינו חו"ג דא"א המתלבשי' באו"א, וגם שנמשך מע"י וא"א לאו"א כו' כנודע בענין ממעיני הישועה, והנה שאו ידיכם זהו ממש ענין הקדמת נעשה דהיינו ע"י ידיכם קדש, וזהו ועשית חג שבועות מסת נדבת ידך דלא כתיב לכך כ"א ידך היינו בחי' שאו ידיכם קדש להקדים נעשה כנ"ל, אכן כששברו נעשה אזי אין בכחם להיות שאו ידיכם כו' ע"כ אעפ"כ ע"י הזהרו בנשמע אזי אנכי נותן לפניכם ברכה אנוכי נותן דווקא היינו שיומשכו חו"ג דא"א להתלבש באו"א שמשם נמשך הברכה לז"א וכנז' בענין עבדים היינו כו' ויוציאונו ה' אלקינו כו', וזהו ברוך אד' יום יום יעמס לנו כו' יום היינו חו"ב כו', וזהו ענין העונה איש"ר מברך בכל כחו דפי' שמיה רבא היינו המשכת מל' דא"ס המלוכש בגלגלתא דא"א כנו' בגמ' בשעה שישאל עונין איש"ר"ט הקב"ה מנענע בראשו והמשכה זו היינו ע"י העונה כו' בכל כחו דהיינו כמ"ש ועתה יגדל נא כח אד' שהמשכת כח זה היינו ע"י הביטול בבחי' עכד שבבחי' נשמע וזהו בכל כחו דהיינו הזהרו בנשמע כו'.

ומכל זה יש להעיר לענין המבואר במ"א בגביע הכסף דיוסף אשר הגביע כוס גדול שממנו שופכים לכוסות והוא בחי' יסוד צדיק עליון שבו נמשך יין הטוב יינה של תורה שהוא מוחין דאו"א ולכן גביע ה"פ טוב ה' חומשי תורה

שהאותיות הם הכלים וינה של תורה היא הפנימית המלוכש בהן כר והוא ממשיך בחי' אלו בתוך כוס ישועות בחי' מל' תלשבע"פ קריגן לה כו' ועז"א דהע"ה כוס ישועות אשא כו' והיינו ע"י התפלה שע"י התפלה הוא עליית המצות כו', כנודע מענין והנה סולם כו' ומלאכי אלקים שהם המצות עולים כו' והוא מקבל מהגביע דיוסף כנ"ל אך ארז"ל ע"פ כוסי רויה שכסא דמלכא משיחא יהי' מחזיק רכ"א לזגין כמנין רויה והוא ענין עליית המל' הנק' כוס לקבל מא"א, והענין כי כוס דדוד זהו ענין ונשמע בחי' שמוע מזבח טוב ולע"ל יתעלה בחי' זו במדריגת כוס דנעשה שהוא הבינה כנ"ל בענין את הברכה אשר תשמעו כו', ואי"כ אוי לא יהי' בבחי' מקבל מגביע דיוסף לבד כ"א ע"ד או"א שהם שוים בקומתן וכמ"ש כיום ההוא יהי' כו'.

קיצור מה שהמשיל נעשה ונשמע לשני כוסות. שמיעה בהאי אתר תליא במלכות ועשייה לעילא בבינה. כי השמיעה לשמוע בקול דברו כי לי בניי עבדים, ועכ"ז עשייה לעילא כי יש רצון ותענוג וכמ"ש בענין זמירות הי' לי חוקיך.

(ב) וישראל באה"ר הקדימו עושי דברו והדר לשמוע, והיינו ע"י הביטול לבעל הרצון המשיכו שיומשך בחי' כתר שזהו ביטול רצון אצלו ית' וכענין בחי' דילוג דתשובה שלא כסדר המדריגות.

(ג) וזהו ענין שהמשיל לשני כוסות כוס כלי ריקן היינו ביטול רצון, כוס של ברכה כי הם זרע ברך הוי' וביטול הרצון שבבחי' נשמע שזהו כוס א' אם שמוע תשמעו אל מצותי וביטול שבבחי' נעשה זהו ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי, גם כוס ש' אלקים אותיות וכלים ויש אתון ועירין ואתון רכרבין שמע ע' רבתי, וכן ד' דאחד ועי"ז ממשיכים יחוד הוי' אלקים ויש בזה ב' בחי' ע"י תומ"צ יחוד ו"ה זהו כוס דנשמע וע"י למס"ג באחד יחוד י"ה כו', וזהו כוס דנעשה עושיין רצונו ש"מ דר"ל שעושים המשכת הרצון גם ב' כוסות מ' ובינה מ' נק' אלקים וכן בינה נק' אלקים חיים, והנה יש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בגוויהו כמבואר הענין בלק"ת פ' חוקת כביאור ע"פ זאת חוקת התורה אשר צוה הוי', ולכן ע"י כוס דנעשה ממשיכי' יחוד הוי' דלעילא באלקים חיים דבינה וזהו כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל וע"י כוס דנשמע ממשיכי' יחוד הוי' דז"א באלקים מ', וזהו ועל הארץ מתחת, וזהו ג"כ ענין הב' כתרים שקשרו להם כנגד נעשה ונשמע כתר דא"א וכתר דז"א.

(ד) וענין שברתם נעשה זהו ע"ד שפ' והי' אם שמוע נק' אין עושיין רצונו של מקום לגבי פ' ראשונה שמע ישראל הוי' אלקינו עול מלכות שמים הביטול לבעל הרצון שלמעלה מעול מצות, גם ע"ד התהלך לפני וכתוב אחרי ה' אלקיכם תלכו ומ"מ הוזהרו בנשמע והבחי' נעשה יבוא ממילא מלמעלה וזהו את הברכה אשר תשמעו כו', ועד"ז אמר משה ואתחנן כו' ואראה, ועתה ישראל שמע כו' כי אקב"ו לכו לחמו בלחמי והנה עז"נ רגי ושמחי בת כי בחי' בת שהיא כמ"ש שמעי בת כו' הטי אונך כו' תתעלה כמו בחי' אימא כו'.

(ה) וענין שנק' כוס של ברכה בשכמל"ו ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש, גם היא מקבלת ברכות העלאת מ"ן מלמטה כענין ישמעאל בני ברכני, וזהו

ברוך תהי' מכל העמים, והמלך שלמה ברוך, ותרב חכמת שלמה. כוס בחי' אלקים וצחוק עשה לי אלקים.

(ו) אנוכי נותן כי אות ב' סימן ברכה ב' דבראשית ל"ב פעמים אלקים ומ"ת התחיל באלף אנוכי, וזהו אנכי נותן לפניכם ברכה עמכם להפליא עמק ברכה אנרכך להיות הוי' בחי' כוסי והי' הוי' לי לאלקים עיי גמלוי בחי' אנכי ועמ"ש במ"א בענין גביע הכסף דיוסף שהוא למעלה מבחי' כוס ישועות דדוד י"ל שזהו ע"ד הכוס דנעשה כי הגביע ע"ד עד תאוות גבעות עולם בזהר ר"פ וארא דכ"ב ע"א א"כ מקבל מגבעה עילאה בינה שכינתא עילאה שהוא ענין הכוס שבבחי' נעשה כמש"ל.

בשלח פכ"ה קמ"ב ב'. ועיין בסידור בדרושי' לתתונה ד"ה ענין רב שמואל כוס ש"ב הוא תושבע"פ, וזהו ענין הכוס דנשמע, והכוס דנעשה היינו מ"ש תילים ט"ז ה' מנת חלקי זכוסי שהוא בחי' ועמד לא חפצתי דהיינו למס"נ באחד שנק' בחי' זו שכינתא עילאה כנזכר בד"ה שיר השירים וכוס דנשמע שכ"ת מל' פה תושבע"פ בשכמל"ו וה"ע לא זו מחבבה עד שקראה בתי עד שקראה אמי וע"י קדימת נעשה ונשמע ממשיכים למטה במל' מקור דבי"ע ג"כ הגלוי כמו בבינה, וכנזכר סד"ה וכל העם רואים בענין שלום בפשמ"ע ושלום בפשמ"ט דהיינו י"ה ו"ה שיהי' מעלה ומטה שוין בחי' ענני במרחב י"ה, והיינו ע"י קול השופר הממשיך חרדה דוגמת ביטול דנעשה כו', אכן אח"כ שברתם נעשה, עכ"פ הזהרו בנשמע ע' בד"ה ובבואה לפני המלך מענין בחי' הרצון, וסד"ה רני ושמחי בת, וזהו את הברכה אשר תשמעו שנק' הכוס דנשמע כוס ש"ב כי כוס בחי' ש' אלקים וצחוק עשה לי ש' אלקים דוקא מביטול היש ולכן אמר דוד דווקא לי נאה לברך על כוס ש"ב דלע"ל שיהי' כוסי רויה רכ"א לוגין א"א וכו', וזהו אנכי דווקא נותן לפניכם היום ברכה היום לעשותם בחי' התפשטות הרצון, ובכל יום צ"ל מאה ברכות אשר קדשנו והם נותני' כח להיות ביטול היש א"ת מ"ה ביטול אלא ע"י מאה ברכות וזהו אשר תשמעו שהם הגורמי' שתשמעו כו', וזהו ברכה בראש אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת וברכה בסוף לכא לבחי' נעשה, וכמ"ש ולא תחורו כו' ועי"ו אח"כ למען תזכרו ועשיתם כו'.

9 ראה י"א כט.

והיה כי יביאך, הר גריזים והר עיבל עיין זח"א וישב קפ"ד סע"א ועיין במא"א אות ה' ס"ו מענין כמה בחי' שיש בבחי' הר יש הרים דקדושה כמו הרצון יסוד דנוק' דקדושה כו' כי שם ציחה ה' את הברכה בין ב' תפוחין קדישין, ועיין מזה זח"ג האזינו דרצ"ו סע"ב והר שעיר יסוד דנוק' דקליפה הר שעשו איש שעיר שוכן בו עכ"ל עד"ו י"ל ג"כ ענין הר גריזים והר עיבל, ועיין בפנ"י פי' גריזים ר"ת ג' ראשונות ז' ימי המילואים, ומספרו ר"ס שהוא עשר פעמים

שם הוי' ועיין בלק"ת מהאריז"ל פ' שמות ע"פ כי סר לראות כו', והר עיבל הוא רמו לאור המעורב בתושך והרמו בר"ת ערב יום באישון לילה עכת"ד וע"ש עוד מזה, יאפ"ל כי גרזים מלשון גרון ובמא"א סוף אות ג' שבחי' גרון הוא במל' גרון ביד החוצב בו עכ"ל ובזח"א בראשית דל"ו ע"א פי' שהמ' הנק' עה"ד ועל ידה נברא העולם היינו שהיא כגרון ביד החוצב בו וע"ש במק"מ, ופי' כגרון ביד החוצב בו היינו שכל הע"ס הם רק כלים, ואור א"ס פועל ידם כו' וכענין שפי' בפרדס שע"ד פ"ד המשל אל הנשמה המתפשטת בגוף ופועלת על ידו כו', אך המשל אל הנשמה בגוף זהו צודק לגבי אורות וכלים שהאור מתלבש בכלי ופועל על ידו, אמנם אור אין סוף אינו מלוכש בהכלים ע"כ לגבי אור א"ס יצדק משל הגרון לגבי החוצב בו כו' שאין הגרון כגוף לגבי נשמה אלא רחוק יותר כו' והנה מה שנק' המל' גרון לפי שבנין המ' מגבורות וכמ"ש בזהר בשלח גד"א ע"פ או ישיר כל ניסין כו' רשימין באז כו' וכד אחזכר נהירו דאלף שהוא נהירו דע"ק ומטי לזיין מאן זיין דא חרב ל'ה' מלאה דם כדין עביד ניסין וגבורין כו' ופי' הרמ"ז שאו מקבלת כח גבורות העליונות דאתחברת אמא בברתא שהוא אלף הרומז לג"ר עם ז' ועושה ניסים נפלאים לישראל וגבורה לעכומ"ז כו' עכ"ל וע"ש, ועד"ז נאמר רוממות אל בגרונום חרב פיפיות כו' שע"י רוממות אל בגרונום נעשה וחרב פיפיות כו' זהו ונתת את הברכה ברכה היא אימא עילאה שבה התגלות עתיק כמ"ש בזח"ב בשלח ס"ג ב' ע"פ ממעמקים כו', ולכן אין הברכה שורה אלא בהר הסמוי מן העין שהוא עלמא דאתכסיא בינה, וכדפי' במא"א ב' ל"ה, וברכה זו תחן על הר גרזים בחי' מ' שהי' התחברות אימא בברתא ג"ר עם ז"ת היינו ג"ר זים כמש"ל ב' הפניי ר"ל שיתמלאו ז"ת משפע ג' ראשונות כענין אז כו' וזהו רוממות אל בגרונום כי גרון ג"כ ג' פעמים אלקים כמו גרזים כמ"ש במא"א באות גימל סכ"ט וס"ג והיינו להמתיק הדינים דמל' ע"ד אדני אלף דין שהאלף נמשך להמתיק הדין כו' וכשהדין נמתק אזי נמשך ניסים לישראל ודין ועונש לעוברי רצונו וכמו בענין חצות לילה שאזי נמתק הגבורה דלילה בחסד לכן מזה נמשך נס דמכות בכורות בחצי הלילה וכן באברהם ויחלק עליהם לילה כמ"ש בזהר פ' בא דל"ז ע"ב, ועד"ז הברכות דיעקב הוא ע"י יצחק שהוא גבורה אלא כי בשרשן הגבורה היא חיות כי הדם הוא הנפש כך הברכה שרשה מאימא עילאה קו השמאל כו' וענין הר עיבל ע"ד מ"ש בפרדס סוף ערך הרי בשמים וז"ל ובתיקונים הרי אררט טורי דלווטמיא טורי קרדו טורי חשוכין בגלותא אדין בגלותא כו' יראה משם כי הקליפות נקראים הרי אררט מלשון קללה עכ"ל, זהו ענין עיבל לשון עב וענן שזהו מהקליפות כמ"ש ביהזקאל והנה רוח סערה כו' ענן גדול כו' והיא יסוד דנוק' דקליפה שהיא תכלית הגבורות הקשות במק"מ והרמ"ז ר"פ מקץ ע"פ קץ שם לחושך כו' וכ"כ במא"א אות קוף סמ"ח קללה נוק' דקליפה כו', ובשל"ה פ' ראה שע"ז א' פי' הר עיבל מלשון איכה יעיב שהוא תחושך, אך להבין מה שאח"כ לא עשו מהר גרזים שום ענין כ"א אדרבה הכותים החזיקו בו כו', הענין אפ"ל כי הגה מבואר בזהר ר"פ ויצא דקמ"ח ע"א תרין אינון הוו דאמרו קומה ה' משה ודוד משה אמר קומה ה' ויפוצו אויביך ודוד אמר קומה ה' למנוחתך מאי איכא בינייהו כו' ומבמ"א באריכות ועד"ז הוא ענין הר גרזים לשון גרון זהו כשהיו צריכים לעשות מלחמה בל"א מלכים

בענין קומה ה' ויפוצו אויביך כו', אבל אח"כ כשכבר א"י אז נאמר קומה ה' למנוחתך ובבהמ"ק נאמר והבית בהבנותו אבן שלימה מסע נבנה ומקבת והגרזן וכל כלי ברזל לא נשמע זפי' בוח"א ס"פ נח דף ע"ד ע"א שלא הי' בחי' גבורות הגרמוזי' בברזל וגרזן כו' והיינו מפני שהי' המשכה ממקום גבוה מבחי' עתיק דלית שמאלא בהאי עתיקא א"כ אין שייך כלל' ומקבת וגרזן וכלי ברזל שהם הדינים שדווקא כו"א שיש בו חו"ג יש חרב לה' כו' ע"ד דודי צח ואדום כו' אבל ע"ק הוא בחי' ושער רישי' כעמר נקי' כו' זא"ת א"כ יקבלו החיצונים ג"כ משום דקמי' בחשיכא כו' אך ע"י שמאיר דרך חו"ב נמשך רק לקדושה כו' אך א"צ חרב וברזל כ"א שממילא ע"י גילוי אור א"ס בתילים הכל וכמ"ש וכתתו חרבותם לאיתים כו' ועד"ז הי' בבהמ"ק ענין קומה ה' למנוחתך מנוחה הפך המלחמה כו', ולכן עז"ג כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם שהיא תכלית הברכה, בחי' מנוחה ונחלה, וגם אין שייך עוד קללה ח"ו ועד"ז מבואר במ"א בענין תפלה ותורה שהתפלה היא בחי' מלחמה שעת צלותא שעת קרבא, והתורה נקי' שלום וכמ"ש במ"א ע"פ פדה בשלום נפשי מקרב לי כו' עיין בספר עיר גבורים מענין הר גרזים כו' ע"ד מ"ש בתילים סי' ל"א כ"ג ואני אמרתי בחפזי נגרותי מנגד עיניך אכן שמעת קול תחנוני כו' ופרש"י נגרותי נכרתי מלשון גרזן הכורת את העץ כו'. ועד"ז ארו"ל ברבות אמור פ"ל ע"פ תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל י"ה אלו דורות הללו שהן גטויין למיתה כו', והקב"ה עתיד לברוא אותך ברייה חדשה כו' ע"ש ור"ל שאע"פ שהאדם ח"ו בצרה ודומה לו כאלו נגרז ונכרת כו' עכ"ז ישען כאלהיו כו', ולכן ונתת את הברכה על הר גרזים כו' ואפ"ל הר גרזים שנגרזו ונכרתו זהו ע"ד הרוצה שיחיה ימית א"ע היינו למסור נפשו באחד בק"ש כו' ובשלה"פ ראה דף שע"ז א' ג"כ העיר מענין הר גרזים ע"ד הנ"ל ושם פי' ג"כ לשון לגזור ים סוף לגורים גזרו את הילד וכמ"ש בשי"ש גרזו כמו גזר והיינו ע"ד מקול מחצצים לחצות ולחלק הדבר שזה כשר זה פסול כו' כך הוא ענין הר גרזים גבורות דמל' לחצות ולחלק ולהפריד בין סט' דקדושה ובין סט"א.

אחרי ה' אלקיכם תלכו. רבות קדושים פכ"ה במטע תחלה כו' ויטע ה' אלקים שם מלא אין לך עשב שאין לו מזל, ושרשו משם אלקים כו' ועד"ז נטיעות הג"ע בינה שמאיר בבריאה יש להן מזל המכה בו והוא בחי' עדן כי חכ' דבריאה לגבי אצילות כמתיקות הפרי לגבי מזל הרוחני המכה בו כמ"ש בת"א זירא, בד"ה פתח אליהו ע"ש וגבוה מעל גבוה שומר זהו ענין ויטע ה' אלקים שם מלא סוכ"ע וממכ"ע, ע' בלק"ת פ' צו בדרוש ימי המילואים מענין שם מלא, ולכן נקי' ישבעו עצי הוי' עצי הוי' דוקא עד"מ כמו עץ גשמי הנה המזל המכה בו הוא ממזלות שבשמים, כך המבדיל נטיעת הג"ע שרשם משם הוי' שהוא עד"מ כמו מזל המכה בהם ואומר להם גדל, וגם נקי' עצי הוי' מל' עצה, איך יומשך ויתגלה שם הוי'.

וכמ"ש במ"א ע"פ והברית התיכון, והנה עז"נ אחרי ה' אליכם תלכו ג"כ, ולהיות נטיעתם כו' ע"ד ויניחהו בג"ע לעבדה כו', וידוע מאמר רע"ק שמעשים ברד נאים יותר פי' כי ע"י עבודת האדם ממשיך תוס' אור בג"ע יותר ויותר ממה שנאצל בו בסוד שרש יסוד הקצובי כי ונהר יוצא מעדן זיווג חיצוני דחו"ב התדירי וע"י אתדל"ע, אור חדש מה שלמעלה מבחי' המזל המכה בהם תמיד שהוא מבחי' עדן, וחכ' אנת חכים כו' אבל ע"י אתדל"ת בק"ש ותפלה ממשיכי' מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן כו', עמ"ש בד"ה פתח אליהו הג"ל, ואותו תיראו, כי הנה בג"ע יש ג"כ עה"ד טו"ר ועי"ז ומשם יפרד הוי' לדי' ראשים שיש ד' ראשים טוב והם ד' מחנות שכינה ויש כמו"כ לעו"ז ד' אבות נזיקין כו' והם ק"נ וג"ק הטמאות כו', ומוזה שרש הרע שע"ז הם כל המל"ת לדחות הרע ושורש קיום סור מרע הוא על היראה כי האהבה שורש לרעה טוב והיראה שרש לסור מרע ועז"נ ואותו תיראו.

ואת מצותיו תשמרו. עיין בלקו"ת והנה הטעם שהעבירה הגר * של המצוה ואינו מכבה האור מהתו' ולכן נק' המצוה נר והתו' נק' אור שהאור א"א לכבות היינו כי התו' נק' ועץ החיים בתוך הגן כו', במציעות גנתא בחי' בריח התיכון קו האמצעי שעולה עד הכתר, והמצות הם בחי' עצי הגן, והנה בעץ החיים נאמר פן ישלח ידו כו' הרי אפילו אחר שאכל עה"ד טו"ר ופגם העולם אעפ"כ אלו שלח ידו ואכל מעה"ח וחי לעולם כי הוא בחי' שאין הפגם מגיע שם כמ"ש מזה בת"א פ' בראשית ולכך אין העבירה מכבה האור הנמשך מהתו', והנה ע"י כ"ז ובו תדבקון, הנון פשוטה המשכת שער החמשים ועמ"ש מענין שער החמשים בת"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם ולכן ע"י גילוי זה נמשך שיהי' הגילוי גם למטה להיות ובו תדבקון, וזהו"ע שמעשה כו"ד נאים יותר כי בסדר הבריאה נמשך להיות עה"ד טו"ר ומשם יפרד כו', וע"י ויניחהו בג"ע לעבדה כו' יומשך להיות ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ושלא יהי' בחי' ומשם יפרד אלא כמ"ש ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו'. במג"ד נ' פשוטה הנהר היוצא אשר לא יכזבו מימיו זאפ"ל לא כמו שעכשוו אשר ונהר יוצא כו', ומשם יפרד כו', והנה עכשוו ק' שרגליה ארוך כמו ה"ן פשוטה מורה על אחיות החיצוני' בסנדלפון שיש בו ג"כ נו"ן פשוטה רגליה יורדות וצ"ל הדום רגלי כו' אבל לע"ל שעתידה ארץ שתתפשט כו' א"כ אין צריך הדום כ"א ועמדו רגליו כו' ועמ"ש בלקו"ת בענין נ' פשוטה על המשכה יותר למטה ואפ"ל כי הוא"ו הוא בריח התיכון שמבריח מן הקצה עד הקצה היינו מהכתר עד המל', ועכ"ז המשכות זו רק באצילות אבל כדי שיומשך בו כבי"ע זהו"ע נ' פשוטה, עמ"ש בד"ה משה ידבר ההפרש בין אברהם ובין משה זמ"ש בענין תולדות יעקב יוסף יעקב בריח התיכון ממשיך באצו' אבל ע"י יוסף כו', ועמ"ש בד"ה לך לך בענין ה' דאברהם דא עתיקא הוא עשאני כדי שיומשך ג"כ בעשיי' א"כ זהו נו"ן פשוטה שער החמשים ע' בד"ה מראיהם ומעשיהם ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו כו' וחסדי כו', וברית שלומי ע"י יסוד דא"א יומשך הגילוי למטה והנה נ' כפופה על נפילה כנ"ל ולע"ל ולא תוסוסי

קום כ"א שגם למטה יהי' לה קימה זא"צ עליות כו', ביום ההוא אקים כו' את סוכת כו', וע"ז מורה הגון פשוטה כו' וע' בשל"ה מס' תענית דר"ו בענין י"א פסוקים מתחילים בנו"ן ומסיים בנו"ן כו', פי' גו"ן כפופה ענין נפילה ו' פשוטה ענין הקימה ע"י גש"ב כו', ובמק"מ פ' בראשית ט"ו א' בהמלבוש ב' גונין, וע' בעה"מ ש"א פנ"ט המלבוש כענין מם סתומה ואח"כ נחלק לב' ונעשה ב' גונין ואפ"ל שזהו ענין אורייתא סתים וגליא הם הב' גונין כו' גם גו"ן מלשון ולניני ולנכדי, גם ענין וידגו גוני ימא כו' והיינו ענין ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים.

והנה ענין ובו תדבקו. בספר כד הקמח בסופו בערך תפילין ענין שהשכינה דבקה בישראל צריכה לפעולה והוא מצות התפילין כי מצות התפילין אות הוא שהשכינה דבקה עמנו כו', ולכן גם הקב"ה מניח תפילין וכתוב בהו מי כעמך ישראל כו' ע"ש ולשון שהשכינה דבקה זהו ע"ד מל' דאצי' נעשה כח"ב לבריאה גם ע"י ישראל נמשך השראת שכינה עילאה בינה על ז"א, והו שהקב"ה מגיה תפילין ויש להעיר מענין ע"כ יעזוב כו' דקאי על ז"א ודבק באשתו היא כנס"י נק' זה ודבק, ומפסוק כאשר ידבק האזור במתני איש כן הדבקתם אתכם אלי כו', והנה מענין ע"כ יעזוב כו' ודבק כו' מבואר בזהר ר"פ ויצא דקמ"ח ע"ב שזהו ענין ויצא יעקב שהוא ת"ת בריח התיכון מבאר שבע שהוא בינה וח"ב הם תרין ריעין זנק' או"א וזהו באר שהוא שבע מאור החכ' להיותם תרין ריעין ובשביל זה וילך חרנה להדבק בבחי' מ' שזהו ענין דבק באשתו, הטעם כי מצא אשה דוקא מצא טוב טיבו דעתיקא וכמ"ש במ"א ע"פ והנה באר בשדה כו', העלאות מ"ן מעולם התהו שזהו ע"י בירור ב"ע כו' וא"ח דוקא עט"ב כו' וכמ"ש סד"ה רני ושמחי בת כו', זבד"ה כי אברהם לא ידענו שתכלית אצי' ע"ס רק בשביל ב"ע כו' ועמ"ש בענין צחוק עשה לי אלקים דוקא בד"ה אני דפ' ציצית ובת"א בד"ה ויצא יעקב כו' מבחי' חרן נעשה בינה כו', זהו מהח"ת נעשה ה"א, כענין חמץ ומצה כו' הח"ת הוא כמו קוף כו', ואחר הבירור יומשך גון פשוטה דתדבקו בנ"ל וע' עוד מענין ודבק באשתו בזהר פקודי דרנ"ט סע"א שזהו"ע יחוד העליות, פב"פ, בהיכל קדה"ק כו', אך תדבקו ר"ל שלע"ל יומשך יחוד זה גם בעשי' וכמ"ש במ"א בפי' מהרה ישמע כו' קול חתן וקול כלה דעכשיו לית לה קול וגילוי צלותא בחשאי אבל לע"ל יאמרו שמר"ע בקול רם כו', ועמ"ש בפי' מהרה ישמע ע"ד שהי' קודם החטא ולא יתבוששו כו' ולא יכנף עוד, זבפע"ח שער חג המצות פי' בענין שבכל הלילות אין אנו מטבילין שבעשי' ליכא זיווג כו' רק בליל א' דפסח כו' וע' בזהר ר"פ תזריע דמ"ג ע"פ על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי כו' ולא מצאתיו ולע"ל יומשך יחוד זה גם בעשי' והיינו מ"ש כי בעליך עושיך כו', אלקי כל הארץ יקרא וזהו ומלאה הארץ דוקא דיעה את ה' בחי' והאדם ידע כו', וע' בשל"ה דקצ"ה ע"ד בפי' כה תדבקין עם נערותי רות סי' ב' ה' פי' כה הם כ"ה אתון דיהודא דשמע ישראל, שהוא יחו"ע, תדבקו, יחוד זה גם עם נערותי שהם היכלות דבי"ע בחי' בשכמל"ו יעו"ש ועמ"ש ע"פ בן פורת יוסף אותיות תופר שמחבר בחי' כי אל דיעות יחו"ע ויחורת תהו כה תדבקו כו', ודבק באשתו כו', והי' לבשר אחד ע"ד קרב העצים אחד אל אחד כו', חיבור עה"ח ועה"ד כו', והנה מענין כאשר ידבק האזור במתני האיש ע"י

בילקוט פ' קדושים דקע"א סע"א רמו תד"ר ישראל נק' על שמו של הקב"ה נק' אלקים ונק' שם ישראל אלקים זה שאמר הכתוב ואתם הדבקים בו, והיינו ע"י יחוד הנ"ל שמחבר א"ס בבי"ע כו', וע' מענין ובו תדבקון בהרמב"ן, לא תפריו מחשבותיך כו' א"כ זהו היפך ומשם יפרד ולכן נא' כאשר ידבק האזור במתני כי חצר הכבד מפסיק ומשם ואילך מפלגא ולתתא ומשם יפרד כו', וע"י האזור מדבק כן נש"י צריכים להמשיך אלקות במקום הפירוד להיות גוי אחד בארץ כו' ועי"ז ממשיך מלמעלה ג"כ דביקות א"ס באצי' ובי"ע.

לתורה אחרי ה' אלקיכם תקס"ה ואותו תיראו לשון אות וסימן כתי' תהלים ס"ה ויראו יושבי קצוות מאותותיך כרוב א' מקצה מזה כו', או קצה השמים לעילא, מאותותיך, שאל לך אות מעם ה' כו', ה' עילאה יראה עילאה, ה' תתאה יראה תתאה זהו ויראו וכו', וגם לשון רושם כי הקו מלוכש בהם וז"ש במל' אות הוא ביני' וכו' כמ"ש בזהר ויקהל ר"ד, אך ואותו בחי' י' תראו וז"ש זה לכם האות וזאת לכם האות.

תדבקון ג' פשוטה בינה שער הנ' יובל שנת החמשים שנה על בחי' זו נאמו נתיב לא ידעו עיט ולא תשורינו עין לא ראתה כי נעשה כתר ז"א (אפ"ל מבחי' שיש בבינה שלמעלה מחכמה, עיין לך לך ולמ"ש שהוא שביל דקיק המחבר חר"ב ומל' שא"כ הוא למעלה משניהם וצ"ע בענין ד... * וכנודע כי הממוצע שרשו גבוה כו') והא"ש שזה גבוה מבחי' ואראה את הארץ דמשה כי עין לא ראתה כו', זע"י ועתה ישראל שמע דוקא יגיעו לזה שמיעה בבינה שער הנו"ן המ' זהנה סוף העליות בבחי' יובל הנ"ל כמ"ש ושבתם כו' וזה תדבקון היינו ע"י המעשה דוקא.

ע' בשעג"ע יש ב' דיעות בשער הנ' אם יסוד אבא או ת"ת דאי' וי"ל דשניהם אמת והוא ענין לעליונים נדמה למטה דלגבי חכמה נדמה שהוא בבינה, ובבינה נדמה שהוא למעלה בחכמה כו'.

אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבודו ובו תדבקון, ע' ת"א ולמימריה תקבלון מפרש ובקולו תשמעו בחי' מל', וא"כ היינו תשבע"פ וע' רש"י והראב"ע ומ"ע ספורנו פי' כענין והלכת בדרכיו ע"ד שנת' בפ"י אם בחקתי תלכו אם לשון תחנונים כו'.

א) והבחי' פי' ראה פי' אחרי ה' אלקיכם תלכו אחר מדותיו כענין שנאמר והלכת בדרכיו עכ"ל, ויש לפרש עפ"מ"ש הרח"ו בשער הקדושה ח"א שער שני כ' המדות אינן בכלל התרי"ג מצות ואמנם הן הכנות עקריות אל התרי"ג מצות בקיומם או בביטולם כו', ולפיכך ענין מדות הרעות קשים מן העבירות עצמן מאד כו' כל הכוונס כאלו עובד ע"ז כו' מי שיש בו גסות הרוח כאלו כופר בעיקר כו' ע"ש. ומבואר שם שהמדות תלוים כד' יסודות שבנה"ב ארמ"ע מבחי' אש נמשך גאה וכעס כו' והמדות הטובות מצד הטוב שבה, ואז הד' יסודותיה נעשים כלי לשם הוי' מקור ד' יסודות הנ"ל בקדושה עכ"ל. וזהו אחרי ה' אלקיכם תלכו, דפי' הבחי' שהוא ענין תיקון המדות ונק' זה אחרי הוי' כי ד' יסודות הנמשכים משם הוי' הם מקור המדות טובות בחי' עפר דקדושה הנמשך מה' תתאה זהו ענין הענוה והשפלות וע' בוח"א וישלח דף ק"ע ע"פ ויאבק כו' ובחי' מים זהו אהבה בתענוגים ועמ"ש עלי באר כו' וממילא ימאוס בתענוגים גשמיים כו' ועמ"ש בד"ה והי' מספר בגי' מענין ד' יסודות שבנפש, ומ"ש אחרי ה' אשר אחוריים הוא בחי' מל' היינו משום שכדי לברר המדות דנה"ב זהו ע"י שבכמל"ו כנו' בת"א פ' וישב בד"ה בכ"ה בכסלה ואפשר לפרש עד"ז מארז"ל פ"ג דמכות דרש ר' שמלאי תרי"ג מצות נאמרו לו למשה בסיני כו' בא דוד והעמידם על י"א דכתי' מזמור לדוד ה' מי יגור באהליך כו' הולך תמים כו' בא ישעי' והעמידן על שש כו' והקושיא מפורסמת בזה זכי באו לבטל שאר כל המצות כו' אלא הענין שדברים אלו אינן כלל מכלל מנין המצות כי הם תיקון המדות והעמידום על תיקון מדות אלו שע"ז בנקל יוכלו לקיים התרי"ג מצות כו', וקרוב לזה פי' מארז"ל הנ"ל בספר העיקרים מאמר שלישי פ"ל.

בספר ש"ך כאן פ' ראה כ' כי ששה דברים שבפסוק זה תלכו תיראו כו' הם כנגד ששה תיבות שבפסוק שמע ישראל, והנה שמע שם ע' זהו כענין אחרי ה' תלכו כו' כי שם הוא מל' המקבלת מו"ת בינה ובחי' מל' זהו הנק' אחרי ה' וכו' והוא להיות בירור נה"ב ששרשה ג"כ ממה שנפל בשבה"כ מו"ת דבינה כו', ואח"כ אותו ממש תיראו קאי על נה"א זהו תיבת ישראל כו', וכענין אליו ולא למדותיו וע' בד"ה בכ"ה בכסליו בת"א פ' וישב שהתפעלות נה"א נמשך מצד מהותו ועצמותו כו' וזהו העלאת מ"ן אח"כ ב' תיבות הוי' אלקינו המשכות ע"י ראת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו כי המצות תלוים בשם הוי' י"ה ל"ת ו"ה מ"ע, ובקולו היינו תושבע"פ אלקינו כו' בינה, גם כי ע"י המצות נמשך א"מ לנפש וזהו ענין שם הוי' וע"י התורה נמשך א"פ וזהו אלקינו דמשמע שלנו ממש דהיינו ע"י שנמשך בבחי' פנימיות וע' בתניא ח"א פ"ה, אח"כ ואותו תעבודו זהו המשכות ש' הוי' הב' (ובו תדבקון בחי' אחד לאשתאכא בגופא דמלכא) עמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך דהיינו בחי' הוי' שבנפש האלקית שבחי' י"ה הוא ביטול רצון והתבוננות ר' תורה ה' מצות כו' וה"ע הוי' שבנאצלים אבל יש בחי' ש' הוי' שנמשך מלמעלה יותר ממעמקים קראתיך הוי' מבחי' ע"ס שבמאציל עצמו כו' והוא נמשך ע"י תשובה וכן ע"י קיום מצות ל"ת עקירת רצונו מההיפך דאתכפיא סט"א ג"ק שלמטה מנוגה ע"ז מעורר לפני הוי' כו' ע"ש, ועד"ז יש לפרש כאן ענין שם הוי' השני וכן פי' אדמו"ן נ"ע בד"ה להבין ענין אור א"ס

שאמר בתחלת קיץ תקס"ג, ויש לפרשו ע"פ מ"ש בוח"א בראשית ד"ח ע"א דג' שמות אלו הוי' אלקיננו הוי' הם חגי'ת וידוע כי תפארת עולה למעלה מחו"ג עד הכתר כו' וכן לפי ערך זה בחג"ת שבכתר דבחי' חו"ג עולים עד חו"ג שבכתר ותפארת עולה עד כתר שבכתר א"כ ג' שמות אלו מגיעים עד תלת רישין הנז' באדר"ז דשם הוי' גולגלתא דא"א בחי' סוכ"ע, ואלקיננו ח"ס המקבל מגבורה דעתיק בחי' תורה ואח"כ שם הוי' הב' בחי' רדל"א כו' והיינו כי בבחי' סוכ"ע יש ג"כ ב' בחי' היינו ב' הבחי' שבכתר א"א ועתיק שרש הנאצלים ובחי' תחתונה שבמאציל וזהו ענין קדושתו למעלה מקדושתכם וזהו שם הוי' השני מה שלמעלה מבחי' שם הוי' הראשון שנק' הוי' אלקיננו כו' וע' בפע"ח שער חזרת העמידה בענין ג"פ קדוש שהן ג"כ בחי' תלת רישין כו' ע"ש, וא"כ י"ל דג' שמות שבק"ש הם נגד ג"פ קדוש או הוי' אלקיננו או"א והוי' הב' כתר כו' והוא נמשך ע"י הדעת עליון וזהו הוי' אחד, פי' חד ולא בחושבן דקאי על' כתר ועמ"ש מזה בד"ה ענין ק"ש שמע ישראל בת"א ח"ב פ' ואתחנן ובח"א בד"ה פתח אליהו בפ' וירא, וזהו שבחי' זו הוא כנגד ואותו תעבורה, כי הנה מבואר במ"א בד"ה צאינה וראינה בענין בשעה שהקדימו ישראל נעשה לגשמע באו מ"ה וקשרו להם שני כתרים אחד כנגד נעשה וא' כנגד גשמע כי פי' גשמע להיות בטל לד"ת המדבר בפיו כו' והקדימו לזה בחי' נעשה להיות בטל לבעל הרצון כו' ועי"ז נמשך ב' כתרים שהם ב' הבחי' הנז' שבכתר שהם ב' שמות הוי' שבק"ש וכך כאן הנה ובקולו תשמעו זהו הביטול שבבחי' גשמע, אך ואותו תעבורו זהו ביטול רצון לגמרי כמו העבד שבטל לגמרי לרצון רבו כו' ועי"ז כי לי בניי עבדים ופי' בת"א בד"ה כי עמך מקור חיים שע"י שיהיו בבחי' עבדים הם לי ממש כו' וזהו בחי' עבד שלמעלה מבחי' בן כו' וזהו לענין הקדמת נעשה וזהו אותו תעבורו והיינו בחי' רעדכ"ר שלמעלה מתרי"ג ארחין כו' ועמ"ש ע"פ הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד הרי שהעליו' בבחי' מאד שהוא עליו' החמישים נמשך דוקא ע"י עבדי כו', ובבחי' פי' ואותו תעבורו זה תפלה, וגם זה לפמ"ש סד"ה השמים כסאי בת"א פ' בראשית בפ' איזה בית אשר תבנו לי שבחי' מקיף העליון הנק' בית נמשך רק ע"י בחי' עני זנכה רוח בחי' שמו"ע כו' וכמ"ש בד"ה יהודה אתה ובד"ה שימני כחותם.

אח"כ ובו תדבקון גרמו בת"י אחד, כי אחד פי' אח ד' ע"ד מי יתנך כאח לי כו' ובחי' ד' היא כנ"י שנאמר עליה אחותי, ונעשים אחד ממש כיחוד הגשמה עם הגוף כו' ועי"ז למען חייה, אך פי' ובו ע"ד בי נשבעתי דפי' בוח"ג ס"ו ב' שהוא בחי' המלכוש בוז"א דהיינו ע"ק וזהו ענין האלף שבתוך מלוי וא"ו כו' ע"ש, כך ובו תדבקון פי' באור א"ס שכתבכו דז"א הנק' אח, זהו ענין הא' כי חיות זהו חכמה כו' ובחי' הא' זהו אאלפך חכמה בחי' פלא כו' כ"ז יהי' נמשך תוך הד' רבתי שהוא כנס"י, והנה כמו שיש ו' תיבין בפסוק שמע ישראל כמ"כ יש ו' תיבין בבשכמל"ו דהיינו בחי' אלו גם ביחוד"ת וכמו שיש ו' רבתי ו' זעירא כו', גם פי' ואותו תעבורו זהו ע"ד מ"ש ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע ובין עובד אלקים כו' הרי עובד אלקים הוא למעלה מבחי' צדיק וזהו ענין ואותו תעבורו אחר שאמר ואת מצותיו תשמרו כו'.

במא"א אות ריש סט"ו רומח רמ"ח אברים הכלולים בוא"ו שהוא ז"א והיינו רמ"ח תיבין דק"ש ושית תיבין דיתודא שבפסוק ראשון ובפע"ח שער ק"ש שעהמ"ט ר"פ י"א משמע הוי"ו הוא ג' מוחין דאבא י"ג מוחין דאימא. וא"כ לפי"ו י"ל שזהו ג"כ ו' ענינים שבפסוק זה ועמ"ש ע"פ ששה שעורים. ברות.

אחרי הוי' אלקיכם תלכו כו', כתיב ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' כו', ויש להבין ענין ב"פ ימין הנזכר כאן הנה יש ג"כ ב"פ שמאל הא' מ"ש שמאלו תחת לדאשי והשני מ"ש שמאלו תחת ראשי כו' זהענין הוא דיש ב' בחי' שמאל דוחה במקבל ושמאל דוחה במשפיע כמו שיתבאר בסמוך. בהיות ידוע דבחי' שמאל דוחה במקבל היינו שמשפיל א"ע בתכלית ודוחה א"ע למטה להיות ממארי דחושבנא כשיחשוב ויתבונן עוצם ריחוקו מה' אחד וגם הטוב שעושה דוחה ומשפיל בלבבו שאינו כלום מטעם שאינו אמיתי כלל שהרי נאמר שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה כו' דכל שהדבר אמיתי אין לו שינוי והפסק כלל וזהו תכון לעד משא"כ שקרא לא קאי (ע"ד שקר אין לו רגלים. וע' זהר וישלח דקע"א א') וזהו זעד ארגיעה כמו עורי רגע. באיוב סי' ז' ה', ועמ"ש במשלי סי' י"ב י"ט ע"פ שפת אמת תכון. וע' מזה ג"כ בלק"ת ר"פ בהר שזהו ענין שנק' כנס"י אחות לשון יאחוי וחיבור. וע' מזה ג"כ בזהר וירא דק"א סע"ב וכתיב קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. וע' מזה בוח"ג פ' האוינו דרצ"ז סע"א ובוהר שלח דקס"ב א' ג' שמות שבפסוק ראשון דק"ש נק' חותמא דגושפנקא אמת. וגושפנקא היינו טבעת וע' מד"ר פ' בראשית ס"פ יר"ד ורבנן משל למלך שעשו לו טבעת מה היתה חסירה חותם כך מה ה' העולם חסר שבת. נשמע דשבת זהו חותמא דגושפנקא והיינו ע"ד חצר הפנימית סגור יהי' כו' וביום השבת יפתח. ועד"ז מ"ש בזהר ר"פ נח שבשבת נמשך שפע הפנימית כו' מבחי' זנהר יוצא מעדן כו'. והיינו ענין חותמו של הקב"ה אמת והוא גילוי דעת עליון איך דכול"א קמיה כלא חשיב שנמשך במ' בשבת וה"ס היחוד ולכן בשי"ב עדין הטבעת שהיא מ' חסר חותם הנ"ל ולפי"ו שפת אמת זהו ביטול היש לאין הוא כלי ושפה לבחי' חותמו של הקב"ה אמת. ועו"ג ג"כ קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת דהיינו אפי' בבחי' שפת אמת. ועמ"ש ע"פ עולת תמיד העשויה בהר סיני. דפי' עולת תמיד היינו ג"כ שיהי' קשור תמיד בה' עיין מזה בבוך תרי"ט ג'. עוי"ל ע"ד בכל קראינו אליו ולא למדותיו וזהו אשר יקראוהו באמת. והנה בשפת אמת נאמר ג"כ תכון לעד עמ"ש סד"ה ועשית ציק. אבל כשמעשה הטוב חולפת ועוברת זהו ע"ד נהרות המכובין היינו שנפסקי' מימיו הכוזב הוא אינו אפי' שפת אמת וכמ"כ כשנפסק ממעשה הטוב וכשמתבונן בזה ומשפיל א"ע הוא בתכלית השפלות בנפשו (וזהו ענין שמאל דוחה. וע' מזה בסידור בד"ה להבין ענין תרומת הדשן

והוא מהדרוש וירא ישראל את ה' הגדולה ב' בשלח תקס"ד) וכל המשפיל
 א"ע הקב"ה מגביתו שנאמר אם נבלת בהתנשא כו' (וזהו עלי עשור ועלי נבל)
 זגורם נשיאת ראש והגבהת המדריגה בנפשו בעבודת ה' ע"י שפלות זו כו',
 וכמשל העיגול שאין בו מעלה ומטה וכאשר נדחה למטה בתחתית העיגול הגה הוא
 למעלה כידוע והיינו שיוכל לידבק בבחי' סוכ"ע שאין בו מעלה ומטה ע"י שפלות
 זו זכמ"ש מתחת זרועות עולם (וכן ארז"ל ספ"ו דחולין דפ"ט ע"א דפי' ומתחת
 ע"י שמשפיל א"ע כמו שאינו עי"ז הוא בחי' זרועות עולם, וע' בלק"ת בדרושי
 עשיית ע"פ מי אל כמוך ושם פ"ו בענין פי' לשארית נחלתו למי שמשים א"ע
 כשיריים ושם פ"ה ענין לב נשבר ונדכה, ועמ"ש מזה בבוך תרי"ט ג' בד"ה מי
 מנה עפר יעקב סעיף ב' דף מ"ם ע"א, וזהו ענין הקב"ה מגביתו שיהי' כמו בחי'
 שיריים שלמעלה מהשתל' שנשארו בבחי' מקיף שיהי' מאיר בנפשו מבחי' מקיף
 זה, ויובן ע"ד מה שנת' סד"ה אתם נצבים בענין ושקל בפלס הרים שבחי' פלס
 זהו הריחוק דהיינו ע"י מרידות נפשו ע"י ריחוקו מאור ה' עי"ז יבא לבחי' הרים
 הגבוהים כו', וע' סד"ה יחינו מיומיים כו' בענין כשחר נכון כו' ובד"ה ביום
 השמיני שלח ושם פ"ב בחי' במחול ריחוק וקירוב שמאלו תחת לראשי מה שדוחה
 א"ע היה בעיניך כרשע כו') שבחי' סוכ"ע מקיף עליון ותחתון בהשוואה א', וע"כ
 המשפיל א"ע הקב"ה שהוא סוכ"ע מגביתו כידוע כו', וזהו ויצעקו אל ה' בצר
 להם דוקא וכן ממעמקים קראתיך מבחי' עומק השפלות הנ"ל, ולכך ארז"ל אין
 עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש שהוא ההכנעה דוקא (עמ"ש בד"ה בשלח
 פרעה בענין ולא נחם דרך ארץ פלשתים חוה ענין ארץ כנען לשון הכנעה, ויש
 להעיר ג"כ מענין בזאת יבא אהרן כו') לפי שהתפלה הוא ההתדבקות בבחי' הוי'
 סוכ"ע ע"ד סולם מוצב ארצה כו', (גם לשון חיבור נפתלי נפתלתי כו') ולא
 יוכל להגיע לדביקות זו כ"א ע"י ההכנעה בתכלית הדחייה כמשל העיגול הנ"ל
 (ע"ד שא"א להיות יש מיש כ"א ע"י שנעשה תחלה בבחי' אין כמו ברקבות
 הגרעין בארץ אזי דוקא מתלבש בו כח הצומח כמ"ש בד"ה קחו מאתכם תרומה
 ולכן בכל עליות המ' נעשית מתחלה נקודה תחת היסוד כו').

קיצור פי' אחרי הוי', היינו שיהי' בבחי' שמאל דחה להשפיל א"ע ע"י מארי
 דחושבנא איך שאינו בבחי' שפת אמת שהוא תכון לעד משא"כ כשנפסק

קיצור • פי' אחרי היינו שיהי' בבחי' שמאל דחה להשפיל א"ע ע"י מארי
 דחושבנא (ע"ד שארז"ל ע"פ בואו חשבון בואו ונחשוב חשבוננו של עולם
 פי' עולם מלשון העלם והסתר ואומרים נחשב חשבון ירידת הנשמה לעוה"ז בגוף
 החשוך שבחי' תכלית הירידה הוא לצורך עליי' והיינו כדי להיות אתכפי' סט"א
 שבזה נסתלק יקרא דקוב"ה כמ"ש בלקו"ת דס"ה סע"ד ולכן ע"י שיתבונן שאינו
 בבחי' אתכפיא כדבעי ישפיל א"ע) גם ע"י שאינו בבחי' שפת אמת שהוא תיקון
 לעד (ע' בלק"ת פ' בהר דף מ"ם ע"א) משא"כ כשנפסק והוא ענין ועד ארגיעה

והוא ענין ועד ארגיעה, ועם שאינו שקר נק' כזב וכתוב קרוב ה' לכל קוראיו אשר יקראוהו באמת (וע' בלק"ת בסד"ה במדבר סיני דרוש הראשון בענין בני מררי לשון מרירות מהריחוק ובד"ה נשא את ראש דרוש הראשון ספ"ב ובשה"ש בד"ה קול דודי פ"ב בענין על מצות ומרורים, שהמרור הוא בקו האמצעי לפי שע"י המרירות מעורר המשכת רח"ר ומוזה יובן ג"כ מש"כ שע"י שמשפיל א"ע הקב"ה מגביהו כו', ובמד"ר פ' שמות ע"פ ותתצב אחותו מרחוק, מרחוק ע"ש מרחוק ה' נראה לי וע' בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"ד בענין שלום שלום לרחוק ולקרוב כו' לרחוק ברישא דהיינו בע"ת גם כאן י"ל מה שהוא בבחי' שמאל דוחה ומשפיל א"ע זהו כמו בחי' תשובה), והנה כל המשפיל א"ע הקב"ה מגביהו אם נבלת בהתנשא וגורם נשיאת ראש וזהו תחת לראשי ומתחת זרועות עולם, ואפ"ל פי' תחת לראשי ע"ד ומתחת כו', וכמשל העיגול וזהו ממעמקים קראתיך כובד ראש קודם התפלה וזהו ענין שהיו חקוקים י"ב שבטים על שני אבני השהם בכתפות האפוד דהיינו בחי' אחרי ה' אלקיכם תלכו כו'.

ב) ועיקר ענין פי' אחרי ה' היינו ע"פ הידוע בענין התפלה ופסוד"ז שכל מה שנא' שם משבחי הבורא ית' הכל הוא רק בבחי' שמו ית' (ובד"ה אז ישיר ישראל עלי באר דתקס"ד שלא נדפס בת"א, פי' כי בריאת העולם נמשך מבחי' שמו אבל זה שיהי' דירה בתחתונים זהו ע"י ההמשכה ממהו"ע ית' שלמעלה מבחי' שמו והיינו ע"י המצות שהם בחי' אשר אנכי מצוך ובמ"א פי' שזהו כל הנקרא בשמי שקוראים וממשיכים תוספת אור בבחי' שמי בביאור דהאוינו השמים דרוש השני, וא"כ מש"כ אחרי הוי' אלקיכם תלכו היינו בחי' שמו ועי"ז אח"כ ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו שע"י ימשיכו ממהו"ע ית' שיהי' דירה בתחתונים והיינו כי הוא ית' נק' גורא תהלות לך דומיה תהלה וזהו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך) איך שמהווה כל הנבראי' מאין ליש כו' שאין זה אלא מבחי' התפשטות מדת מלכותו ית' שנק' בחי' אחריים (עיין בת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק דקמ"א סע"ג וע"ד גבי וענין אין הכסא שלם, ומ"ש וזהו וישב ה' מלך, עיין בת"א ס"פ מקץ בד"ה המגביהי לשבת ועמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים בענין השמים כסאי ועכ"פ המכוון כאן דפי' אחרי הוי' אלקיכם תלכו, זהו קבלת עומ"ש שבחי' מל' נק' אחרי כמו היושב על כסא שבחי'

(ובפי' ארגיעה יש שני פירושים לשון רגע ולשון ביקוע והרמ"ז כי תשא קפ"ח א' פי' ארגיעה לשון מנוחה כאשר יהי' מנוחה וי"ל דאצי' ולשון מרגוע ומלשון ובגויים ההם לא תרגיע או תפול לשון שקר כו') וארז"ל סוף ברכות דף ס"ג סע"ב כל המנבל א"ע על דברי תורה סופו להתנשא, ובמד"ר וישלח תחלת פרשה פ"א וזהו תחת לראשי וכמשל העיגול שאין בו מעומ"ט וזהו ומתחת זרועות עולם דר"ל ומתחת ע"י שמשפיל א"ע עי"ז הוא בחי' זרועות עולם וזהו ממעמקים קראתיך כובד ראש קודם התפלה וזהו ה"ע שהיו חקוקים י"ב שבטים על שני אבני השהם, בכתפות האפוד דהיינו בחי' אחרי הוי' אלקיכם תלכו.

אחוריים שלו יושב על הכסא וכו', ועיניו זח"ג פ' קדושים דפ"ו סע"א ע"פ ואחרי לא יהי', ואפ"ל ג"כ זהו פי' ואני אחרון היינו מה שמאיר בחי' מ' שנק' אחוריים כו', ועד"ו נאמר וראית את אחורי, ואפ"ל בחי' זו נק' ג"כ שמאלו תחת לראשי כו' כי בנין המ' הוא מהגבורות כמ"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו כו', ובחי' זו הוא תחת לראשי ר"ל כל ההשגות נק' ראשי) לגבי עצמות א"ס ונק' כסה"כ כמ"ש וישב ה' מלך לעולם כו'. דהנה בברכה שלפני פסוד"ו דהיינו ברוך שאמר כללות ענינו הוא רק איך שאמר והי' העולם בבחי' דבור ואמירה בלבד ובמאמר א' נבה"ע בכלל ונתחלק אח"כ לפרטות הי' מאמרות וזהו ברוך שאמר כו' וכמ"ש במ"א, ופי' ברוך בכולם היינו בחי' גילוי אור המשכת א"ס ב"ה להיות כי בהעלם עצמות א"ס לא יתכן כלל בחי' האמירה ודבור אלא ע"י צמצום נגלה מן ההעלם כו' וע"י התפעלות הנפש בכללות גש"י בהתבוננות זו הרי גורמים למעלה תוס' גילוי אור זה בכל יום כידוע שבאתעדל"ת אתעדל"ע וכן בהיפוך מבחי' גילוי אור הנעלם למעלה נמשך בחי' התפעלות בכנס"י כו' וד"ל, ברוך מרחם על הארץ, פי' הארץ הוא בחי' עלמא דאתגליא כידוע ומסיבת הרחמנות על הארץ בלבד הוא ברוך ונמשך להיות עלמא דאתגליא כו', וכן פי' מרחם על הבריות שהן הנשמות ומלאכים דבי"ע חיים וקיימים תמיד מאין ליש מסיבת הרחמנות בלבד, ברוך משלם שכר טוב ליריאי, פי' טוב הוא האור חזיו של השכינה בג"ע שנק' טוב, והנה מחדש בטובו בכ"י כו', פי' מחדש מוחין חדשים בהאי טוב שהוא זיו השכינה בהארה והמשכה חדשה וראשון למעשה בראשית הוא געה"ע כמ"ש ויצר ה' אלקים גן בעדן מקדם כו' והתחדשות הראשונה למע"ב הוא בשכר טוב זה שבג"ע בכל יום, וזהו ברוך משלם שכר טוב ליריאי, הן הנשמות הנהנין מזיו השכינה כו', ברוך חי לעד וקיים לנצח, פי' חי החיות שבעצמו ולא כמשל חיות הנפש בגוף שאינו בחי' גילוי התפשטות הנפש ולא מעצמותה כו', כמ"כ חיות האלקי בעולמות בי"ע הוא רק בחי' התפשטות החיות בלבד אבל בעצמו נק' חי העולמים וכמ"ש כי עמך מקו"ח כו' וכמ"ש במ"א, ולהיות כן הוא חי לעד וקיים לנצח, פי' שיוכל להיות תוס' הארה עד אין קץ ותכלית מחיי החיים עצמות אוא"ס ב"ה בעילוי אחר עילוי כו' עד שיהי' נ' אלפי' יובלות כידוע, וביאור הענין העילוי אחר עילוי, כמו שאמר הכל ירוממוך סלה יבבלתי הפסק כו' יובן ע"ד מ"ש וישם מדברה כעדן כו' שיהי' לע"ל המדבר שממוך דא"י בתכלית העילוי מכל טוב כמו הג"ע התחתון דעשייה דעכשיו כו' וא"כ בודאי יתעלה או ג"ע התחתון דעשיי' להיות בבחי' ג"ע העליון דעכשיו וג"ע העליון בעילוי יתור נעלה כו', וכן עד"ו עד רום המעלות חהו עלי' אחר, ועד"ו יהי' נ' אלפים יובלות כו', וכל זה מפני שעצמות אוא"ס למעלה עד אין קץ למטה עד אין תכלית כו', פי' למעלה כענין העליות שיהי' היינו בחי' תוספת הארה חדשה מעצמותו בעילוי אחר עילוי אין קץ לזה כי כמו שהוא בעצמו א"ס, כמ"כ א"ס להתפשטות ההארה מעצמותו כו' עד שאמר לעולמו די כו', פי' מספר זה דנ' אלפים יובלות הוא רק מפני שאמר לעולמו די בעליות הללו בלבד והיינו ע"י צמצום העצמות כו' וכמ"ש במ"א, אבל מצד עצמותו לא הי' מספר כלל להעליות כו' וד"ל, ברוך פודה ומציל, פי' מציל ע"ד מארו"ל כל שהסוס רץ ומיצל יהי' קדש לה' וכו' לפי שנמשך בכל יום הארת האצ"י בעולמות לפדות ולהציל ממה

שנפלו ניצוצי הקדושה בהיכלות הקליפות ונתקשרו שם וכגראה בחוש אצל האדם שאלמלא הקב"ה עוזרו היצר מתגבר עליו כו' והיינו לפי שפודה ה' נפש עבדיו ומציל אותם מבחי' נפילה וגם ממה שכבר נתפורז מניצוצי נפשו ברע דקליפה ונתקשרו שם הוא מציל ומעלה אותם משם כמ"ש אם יהי' נדחך כו' משם יקבצך. והיינו כל מה שהסוס כו', זהו ברוך ע"י המשכות הארות חדשות מעצמות המאציל כדי לפדות ולהציל וד"ל. ברוך שמו, פי' חוזר על כל שאמר שכל זה אינו אלא בבחי' שם וזיו בלבד שהוא הגילוי מן ההעלם כו', ומסיים הברכה ג"כ ישתבח שמך כו' וכללות ענין פסוד"ו עד"ו הולכים להיות הארה והמשכה מן ההעלם לגילוי וכמו שאמר ארומך אלקי המלך, פי' המלך הוא ממכ"ע שהוא אלקי כח הפועל בנפעל כידוע ארוממך בעילוי היותר נעלה כמ"ש כי עמך מקו"ח כו' לגבי בחי' חיי החיים כנ"ל, ו"ש דוד מלך ישראל חי וקיים וכו' וכנ"ל וד"ל. זהו פי' אחרי הוי' וכמ"ש וראית את אחורי כו', פי' שכל שגילוי זה מן ההעלם אינו אלא אחרי הוי' בחי' אחוריים בלבד ובו תלכו תחלה בהתבוננו' הנ"ל בפסוד"ו וענין ההליכה ידוע ע"ד שנא' באברהם הלך ונסוע ופי' בזהר מדרגא לדרגא וכענין הנאמר באופנים שהם מתנשאים ברעש, פי' מתנשאים ממדרגה למדרגה עד רום המעלות כו' והליכה זו אחרי הוי' הוא כדי להיות אח"כ בק"ש התפעלות בפנימי' הוי' וכמ"ש ואהבת את הוי' פי' את הטפל כו' כי אותיות הוי' מאמרות שכללותם כ"ו אותיות. שמא' עד תיו הוא בחי' הטפל לגבי העצמות דשם הוי' וזהו ואהבת את הוי' דוקא וכמ"ש בנים אתם לה' אלתיכם ברא כרעא דאבוה בבחי' ביטול רצון כו' לגבי עצמותו ית' דוקא וכמ"ש אשרי הגוי אשר הוי' אלקיו כו' וד"ל. ב"ש י"ג פעמים ברוך וא"ו להמשיך תולדות בשני ווי"ן ו' הראשון כתר והיינו קו"ח ו' השני ו"ק והאוף מחברים, גם י"ג ברוך נגד ע"מ וכללן בג' בחכ' ובתבונה ובדעת כמ"ש בפרקי ר"א, שאמר והי' העולם, ע"ד כי הוא אמר ויהי, והיינו ע"ד מ"ש בת"א בד"ה זקבל היהודים בענין כי הוא צוה ונבראו כו', ובלק"ת בשיר השירים בד"ה קול דודי פ"א בענין עד שלא נבה"ע, (הג"ה, עוי"ל והי' לשון שמחה, כי העולם נברא בשלימותו אלה תולדות מלא בשני ווי"ן כו' ועיקר דירה הי' בתחתונים לכן ו"ה קודם ליי"ה, כי מקור התחתונים הוא ו"ה כו', וכן לע"ל נאמר והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים כו', וע' לקמן דרל"ט א, וזהו ברוך הוא אית לן חד הוא דעדיף מכולהו הוא ה' אלקינו כו', הוא עשנו ולו אנחנו, ע' בת"א ר"פ לך לך, וע' זח"ג קע"ח ע"ב בפי' ועבד הלוי הוא, ויש שם פי' אחד להמשיך כי הוי' הוא האלקים כו', וזהו ברוך הוא גם ע"ד ברוך הוא וברוך שמו, פי' כי עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד וע' מה בד"ה קול דודי הנ"י ובד"ה עולת תמיד העשויה בהר סיני ולכן אומרים ברוך הוא וברוך שמו, וגם כאן בברוך שאמר אומרים תחלה ברוך הוא ואח"כ אומרים ברוך שמו, כי ברוך זהו המשכה והיינו להמשיך הגילוי מבחי' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שיאיר בחי' זו בעולם ע' בסידור שער יוהכ"פ בר"ה קדוש אתה ונורא שמך, והנה מן ברוך הוא עד ברוך שמו ועד בכלל יש עשרה פעמים ברוך והיינו כי הוא דא עתיקא, ושמו היינו ע"ס דאצי' כמ"ש הרמ"ז פי' במדבר, א"כ זהו יו"ד פעמים ברוך וכנגד יו"ד שמות שאינן נמחקין שנזכרו בזהר ויקרא דף י"א, ולפי שבכתר יש ב' בחי' עתיק וא"א זהו"ע ברוך שאמר והי' העולם ברוך הוא, וגם

ברוך הוא זה הוא לשון הפסוק כי הוא צוה ונבראו לכן ממשיכים בחי' הוא. והנה זהו ע"ד מ"ש באברהם ויטע אשל ה"ס בריח התיכון בבאר שבע מ' ועי"ז ויקרא שם בשם ה' אל עולם כך אנו אומרים ברוך הוא וכו' עד ברוך שמו. ברוך אומר ועושה. פי' עושה לשון תיקון וענין התיקון כי בחטא עה"ד נתקלקל העולם, וצריך תיקון שיהי' תולדות פרץ מלא בשני ווי"ן ולכן אומרים זה אחר ברוך הוא כי ההוא אמר ולא יעשה בתמי' כי הוא דא עתיקא שם נאמר אני הוי' לא שניתני. והו' לעולם ה' דברך נצב בשמים ולע"ל יתגלה בארץ כמ"ש וראו כל עמי הארץ כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר. ברוך גזור ומקיים פי' הרד"א ע"ש ותגזור אומר ויקם לך, באיוב סי' כ"ב כ"ח, ובשם בעל המלמד פי' קאמת שינוי הטבע וחדידוש הנפלאות, והוא כענין לגזור י"ס לגורים, או י"ל ע"ד הברית בין הבתרים שנא' בו אשר עבר בין הגורים האלה וע' מזה בסידור שער ר"ה בביאור ע"פ אתם נצבים, גם י"ל ענין הנסירה וכפשוטו ע"ד שארז"ל במשנה פ"ג דמ"ק גזירת בית דין ופירש"י פסקי דינין, וכך הוא ענין גזור ומקיים כי אדם נידון בכל יום, ברוך עושה בראשית ר"ל שלא תאמר כי הארץ מוציאה פירות בעצמה ע"י הכח שבה ע"ז בא ללמדך כי הוא ית' עושה הכל, והם רק כגרון ביד החוצב בו, ור"ל שהם רק שלחמי השפע, כן פי' בעל המלמד.

קיצור ממ"ש בסעי' ב', ועיקר פי' אזרי ה' הוא בחי' מל' שהוא נק' שמו וגם בחי' כסא ומבחי' זו הוא התהוות העולמות יש מאין כמ"ש מלכותך מכ"ע וזהו ברוך שאמר והי' העולם מבחי' מאמר, במאמר אחד יכול להבראות, ואח"כ נתחלק לט' מאמרות ברוך אומר ועושה כו', ופי' ברוך ע' בלק"ת בד"ה ואתחנן, מרחם על הארץ עלמא דאתגליא (כי והארץ היתה תהו אני מחצתי כו') הבריות, שכר טוב (וע' בה"ז פ' אחרי דע"ז בג"ר פנימי' וג"ר דמ', להעיר מענין יבא טוב, ומענין הטוב בעיניך עשיתי) חי לעד, וענין ג' אלפים יובלות, ומציל, רץ ומיצל (וע' מד"ר קדושים פכ"ד ע"פ להצילך כו') ברוך שמו שכ"ז נמשך מבחי' שם, וכן חותם ישתבח שמך, וזהו אחרי ה' ומבחי' זו תלכו בהתבוננות פסוד"ז (ועמ"ש ע"פ כי עין בעין יראו בסדור בדרושי שער חג המצות ונת' בספר תרט"ו וע' בד"ה בכ"ה בכסלו) וענין ההליכה ע"ד הלוך ונסוע והאופנים ברעש וזמה יבא בק"ש ואהבת את ה' את אותיות מא' עד תי"ד דמל' נק' את הטפל לגבי שם הוי' (ואפ"ל שבק"ש זהו ע"ד התהלך לפני שנת' בד"ה והתהלכתי בתוכם פ"ג זהו השוב לעשות דירה בתחתונים והיינו ואת מצותיו תשמרו) וכן פי' בלק"ת בביאור ע"פ אחרי כו' תלכו פ"ד דתלכו כולל אהבה זוטא ואהבה רבה יעו"ש, ועי"ל פי' אחרי תלכו בחי' כסא שלם שהשיבה על הכסא הוא באחוריים, י"ג פעמים ברוך להמשיך תולדות בשני ווי"ן והכולל גם עשרה מאמרות וכללן ג', שאמר והי' העולם, והי' לשון שמחה ע' מד"ר פ' בראשית פ"ג ע"פ שמחה לאיש במענה פיה, ברוך הוא עמ"ש ע"פ ועבד הלוי הוא, אומר ועושה ההוא אמר ולא יעשה, מן ברוך הוא עד ברוך שמו עשרה פעמים ברוך שארז"ל ע"ז במד"ר וירא פנ"ג דנ"ט ע"פ ולא איש אל ויכזב ההוא אמר ולא יעשה, בשעה שהקב"ה גזור להביא טובה לעולם לא איש אל ויכזב ובשעה שהוא גזור להביא רעה לעולם ההוא אמר ולא יעשה וכ"כ ג"כ בפ' מסעי דף רפ"ד ע"ג.

ג) ואחר ההליכה זו ע"י האהבה והתפעלות כתיב ואתו תיראה פי' דכתי'
החיות רצוא ושוב דלאחר שרץ לבם באהבה והתקרבות כנ"ל שוב
לבחי' היראה שהוא בחי' הריחוק כמ"ש וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק כי
מפני עוצם רוממות ה' בלבו נופל בלבו שפלות עצומה לומר מי יערב לבו לגשת
מקרוב כו' ומי אנכי כי אבוא למדרגה כזו כו'. ויעמוד מרחוק בבחי' ביטול
העצמות וזהו וינעו ויעמדו מרחוק, והנה הוא בחי' שמאל דוחה שבמשפיע שמצד
המשפיע כשירומם ויגביה יהי' יראתו נופלת על המקבל להיות ממנו בריחוק
מקום הדינו שמאלו תחת לראשי כו' שמאל העליון הדוחה כמאמר יצר תינוק
ואשה תהא שמאל דוחה כו' וכמ"ש במ"א, וזהו"ע ב"פ שמאל הנ"ל שמאל המקבל
הוא מה שמשפיל א"ע כנ"ל, ושמאל דוחה שבמשפיע כאשר מצד המשפיע יפול
הפחד על המקבל ויעמוד מרחוק כו' וד"ל, וזהו"ע ב' הפרשיות דק"ש דרך כלל
בפ' ראשונה בחי' הרצוא כמ"ש ואהבת כו' ובפ' השני' מקבל עליו עול מצות
וכו' וזהו את מצותי תשמרו אחרי ההליכה ברצוא ושוב כנ"ל וד"ל, ובקולו
תשמעו, פי' אחרי העבודה במצות וההליכה באו"י"ר הנ"ל אמר במצות ת"ת
ובקולו תשמעו כו'. דהנה אמרו במצות ק"ש השמע לאזניך מה שאתה מוציא
בפיך פי' אתה אותיות שמן א' עד תי"ו שמחיה כללות הנבראי' כו' וה' מוצאות
הפה הוא הכוללם יחד, וזהו אתה כו' וכידוע שזהו שנאמר ואתה מחיה את
כולם פי' ואתה כ"ב אותיות מא' עד ת' עם ה' מוצאות הכוללם כו'. וכן
אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים כו', והנה כשאומרים אתה ה' או
אתה עשית המאמר ההוא לנוכח לפי שהאותיות שנבראו בהן שמים וארץ כו' הן
בבחי' גילוי אור האצי' לכך אומר להם לנוכח כו' וד"ל, והנה בזה יובן ג"כ
פי' השמע לאזניך מה שאתה כלו' כ"ב אותיות עליונות דאצילות מא' ועד
ת' עם ה' מוצאות הפה העליון שבדבר ה' שמים נעשו כו' הוא אשר מוציא
בפיך, פי' כי היושב ושונה הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו וכמו שכתוב
את ה' האמרת היום כו', וביאור הדברים הנה ידוע בדבר ה' זו הלכה וכמו
שכתוב ודברי אשר שמת' בפיך וכשהאדם מדבר דבר ה' עליו נאמר את
ה' האמרת היום כו', שגרם לו להיות מדבר גם הוא בדבר ה' זו הלכה וכמו שאמר
הקב"ה יושב ושונה כנגדו אותו ההלכה כו', וזהו ובקולו תשמעו פי' קול ה'
שיושב ושונה כנגדו וא"צ רק השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך את דבר
ה' דברי אשר שמת' כו' ואין זה אלא שנעשה בחי' כלי לקבל דבר ה' וכו' והוא
אינו עושה כלום וכענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה וכמ"ש במ"א וד"ל,
והנה לזה הטעם מצות ת"ת כנגד כל המצות כידוע דרמ"ח פקודין הן רמ"ח
אברים דמלכא וכו' וכידוע, אמנם אינם אלא בחי' אברים דחיצוני' בלבד כי מנין
רמ"ח ידוע במשנה שלשים בפסת היד כו', אבל אברים הפנימים אינם מן המנין
לפי שהם המקורים הפנימי' לכללות רמ"ח אברים החיצוני' וכנראה בחוש שעיקר
החיות המקוריים בלב וריאה וכו', וזהו ובקולו תשמעו בבחי' דיבור העליון
שנמשך מן הריאה והבל הלב העליון שהוא בבחי' אברים הפנימי' הנק' אברי
הנשימה כו' והוא יחודא עילאה דאתדבקת רוחא ברוחא כו' חב"ד בחב"ד שע"י
לימוד התורה דוקא משא"כ במצות לפי שהיחוד הוא בבחי' קול ודבור ומוחין

שבראש כמו שנמשכו דרך קנה הלב והריאה כמו"כ נמשכו מוחין עליונים בקול תורה שהרי אורייתא מחכ' עילאה נפקת ע"י קול ודבור, והו ובקולו תשמעון אחר מעשה המצות דאת מצותי תשמרו ובהליכה דאוי"ר כו' ואמנם ידוע שיש אברים חיצוניים גם בראש והם המנויים במשנה תשעה בראש כו' אבל הם כלים לקבלת מוחין שבראש כו' וד"ל.

קיצור דכתיב והחיות רצוא ושוב שאחר הרצוא צ"ל שוב ע"ד ויעמדו מרחוק, (ע"ד דיו לעבד להיות כרבו בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם רפ"ג) והוא בחי' שמאל דוחה של המשפיע, (ע' מזה בת"א בד"ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון דקנ"ט ע"א וע"ב) נמצא בחי' אחרי הוי' זהו שמאל דוחה של המקבל ואח"כ תלכו בחי' ימין של המקבל, והיינו ב' ידות, ואח"כ ואותו תיראו זהו שמאל דוחה של המשפיע שמוה נמשך בחי' ושוב, וב' הפרשיות דק"ש שמע והא"ש זהו ע"ד רו"ש (והם ג"כ בחי' אברהם ובחי' יצחק, כמ"ש בד"ה לבסומי בפוריא הנ"ל, והשוב היינו לעשות דירה בתחתונים והו"ע ואת מצותיו תשמרו) ופ' שני קבלת עול מצות זהו ואת מצותיו תשמרו ואח"כ ובקולו תשמעו זהו עסק התורה, והו"ע אמת ויציב כמ"ש בד"ה יהודה אתה ונק' תשמעו ע"ד השמע לאוניך מה שאתה מוציא מפיך, פי' בחי' אתה כענין האתה מחיה את כולם (וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שיר השירים דרוש השני, ועמ"ש מענין אתה ע"פ יהודה אתה שמוה מתחיל שם אגל"א ר"ת אתה גבור לעולם אד', וע' זח"ג בלק דקצ"ג ע"ב ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך כו' ושם שיש ג' מדרגות הנק' אתה חכמה חסד מ') התורה מאברים הפנימי' אברי הנשימה שמשם נמשך הקול והמצות אברים החיצוני' כו' (וענין אתה מוציא מפיך צ"ל שזהו ע"ד תען לשוני אמרתך בד"ה להבינ מ"ש ביום השמע"צ ספ"ב ופ"ג, ובד"ה האוינו השמים דרוש השלישי פ"ד בענין תול כטל אמרתי ועיין בד"ה יהודה אתה ג' בחי' ראובן ושמעון לוי, ראובן אהבה בחי' תלכו כנ"ל, שמעון כי שמע ה' כי שנואה אנכי בחי' יראה ויעמדו מרחוק יעו"ש, זהו כענין ואותו תיראו, אח"כ לוי אמוי"צ עסק התורה זהו"ע ובקולו תשמעו, ומש"ש אח"כ בחי' יהודה אתה זהו שמו"ע היינו כמ"ש בפי' ואותו תעבודו דקאי על שמו"ע), ואותו תעבודו, בד"ה יהודה אתה שג' בחי' ראובן שמעון ולוי הם עדיין בבחי' ממכ"ע ויהודה אתה גילוי סוכ"ע צ"ל שמו"ע היכל קדה"ק דבריאה שהוא אצי' ממש זהו סוכ"ע משא"כ ג' בחי' הנ"ל היכל אהבה היכל הרצון דבריאה, וע' ד"ה שימני כחותם שזהו"ע תשיי ותשר כו', ואפ"ל שכמ"כ עי"ז באצי' ע"י תפלה מיושב ראובן שמעון ולוי ממשיכים חותם שוקע ארות בכלים היינו חב"ד דאצי' וע"י יהודה אתה ממשיכים חותם בולט גילוי הכתר, וזהו הכריעות והשתחוואת בד"ה השמים כסאי גבי איזו בית כו' והשתחוואה זהו ג"כ המשכה היינו ח"י ברכאן ממשין מהראש בירכין בד"ה יביאו לבוש מ', והיינו אותו תעבודו להמשיך יחוד זו"ג וזה המשכה באה ממו"ס לאו"א ומאו"א לזו"ג כו', ועמ"ש בד"ה כל המשמח את החתן דדוקא ביחוד זו"ג נמשך מעצם החכ' להוליד נשמות חדשות משא"כ מיחוד או"א, וזהו משכיל לאיתן זהו ענין ואותו תעבודו, ורש"י פי' בתמורה פ"ו ד"ל ע"א גבי תלין שפחתך אצל עבדי דעבדי היינו אבר המשמש והיינו כי תשמיש ג"כ לשון שימוש וזהו ענין זכהו

ג) ואחר ההליכה זו ע"י האהבה והתפעלות כתיב ואתו תירא. פי' דכתי' והחיות רצוא ושוב דלאחר שרץ לבם באהבה והתקרבות כנ"ל שוב לבחי' היראה שהוא בחי' הריחוק כמ"ש וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק כי מפני עוצם רוממות ה' בלבו נופל בלבו שפלות עצומו. לומר מי יערב לבו לגשת מקרוב כו' ומי אנכי כי אבוא למדרגה כזו כו'. ויעמד מרחוק בבחי' ביטול העצמות וזהו וינועו ויעמדו מרחוק. והנה הוא בחי' שמאל דוחה שבמשפיע שמצד המשפיע כשירומם ויגביה יהי' יראתו נופלת על המקבל להיות ממנו בריחוק מקום היינו שמאלו תחת לראשי כו' שמאל העליון הדוחה כמאמר יצר תינוק ראשה תחת שמאל רוחה כו' וכמ"ש במ"א. זהו"ע ב"פ שמאל הנ"ל שמאל המקבל הוא מה שמספיל א"ע כנ"ל. ושמאל דוחה שבמשפיע כאשר מצד המשפיע יפול הפחד על המקבל ויעמד מרחוק בו וד"ל. זהו"ע ב' הפרשיות דק"ש דרך כלל כפי' ראשונה בחי' הרצוא כמ"ש ואהבת כו' ובפי' השני' מקבל עליו עול מצות וכו' וזהו את מצותי תשמרו אחרי ההליכה ברצוא ושוב כנ"ל וד"ל. ובקולו תשמעו. פי' אחרי העבודה במצות וההליכה באו"ר הנ"ל אמר במצות ת"ת ובקולו תשמעו כו'. והנה אמרו במצות ק"ש השמע לאוניך מה שאתה מוציא בפיו פי' אתה אתיות שמן א' עד תי"ו שמחיה כללות הנברא' כו' וה' מוצאות הפה הוא הכוללם יחד. וזהו אתה כו' וכידוע שזהו שנאמר ואתה מחיה את כולם פי' ואתה כ"ב אתיות מא' עד ת' עם ה' מוצאות הכוללם כו'. וכן אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים כו'. והנה כשאומרים אתה ה' או אתה עשית המאמר שהוא לנוכח לפי שהאותיות שנבראו בהן שמים וארץ כו' הן בבחי' גילוי אור האצ"ל לכך אומר להם לנוכח כו' וד"ל. והנה בזה יובן ג"כ פי' השמע לאוניך מה שאתה כלו' כ"ב אתיות עליונות דאצילות מא' ועד ת' עם ה' מוצאות הפה העליון שבדבר ה' שמים נעשו כו' הוא אשר מוציא בפיו. פי' כי הירשב ושונה הקדוש ברוך הוא ירשב ושונה כנגדו וכמו שכתוב את ה' האמרת היום כו'. וביאור הדברים הנה ידוע בדבר ה' זו הלכה וכמו שכתוב ודברי אשר שמתי בפיו וכשהאדם מדבר דבר ה' עליו נאמר את ה' האמרת היום כו'. שגרם לו להיות מדבר גם הוא בדבר ה' זו הלכה וכמו שאמר דקב"ה ירשב ושונה כנגדו אותו ההלכה כו'. וזהו ובקולו תשמעו פי' קול ה' שיושב ושונה כנגדו וא"צ רק השמע לאוניך מה שאתה מוציא מפיו את דבר ה' דברי אשר שמתי כו' ואין זה אלא שנועשה בחי' כלי לקבל דבר ה' וכו' והוא אינו עושה כלום וכענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה לזה הטעם מצות ת"ת כנגד כל המצות כידוע דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברים דמלכא וכו' וכידוע. אמנם אינם אלא בחי' אברים דחיצוני' בלבד כי מנין רמ"ח ידוע במשנה שלשים בפסת היד כו'. אבל אברים הפנימים אינם מן המנין לפי שהם המקורים הפנימי' לכללות רמ"ח אברים החיצוני' וכנראה בחוש שעיקר החיות המקוריים בלב וריאה וכו'. וזהו ובקולו תשמעו בבחי' דיבור העליון שנמשך מן הריאה והכל הלב העליון שהוא בבחי' אברים הפנימי' הנק' אברי הגשימה כו'. והוא יחודא עילאה דאמדיקת רוחא ברוחא כו' חב"ד בחב"ד שע"י לימוד התורה דוקא משא"כ במצות לפי שהיחוד הוא בבחי' קול ודיבור ומוחין

שבראש כמו שנמשכו דרך קנה הלב והריאה כמו"כ נמשכו מוחין עליונים בקול תורה שהרי אורייתא מחכ' עילאה נפקת ע"י קול ודבור. וזהו ובקולו תשמעון אחר מעשה המצות דאת מצותי תשמרו ובהליכה דאוי"ר כו' ואמנם ידוע שיש אברים חיצונים גם בראש והם המנויים במשנה תשעה בראש כו' אבל הם כלים לקבלת מוחין שבראש כו' וד"ל.

קיצור דכתיב והחיות רצוא ושוב שאחר הרצוא צ"ל שוב ע"ד ויעמדו מרחוק.
 (ע"ד דיו לעבד להיות כרבו בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם רפ"ג)
 והוא בחי' שמאל דוחה של המשפיע. (ע' מזה בת"א בד"ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון דקנ"ט ע"א וע"ב) נמצא בחי' אחרי הוי' זהו שמאל דוחה של המקבל ואח"כ תלכו בחי' ימין של המקבל, והיינו ב' ידות, ואח"כ ואותו תיראו זהו שמאל דוחה של המשפיע שמוה נמשך בחי' ושוב, וב' הפרשיות דק"ש שמע והא"ש זהו ע"ד רר"ש (והם ג"כ בחי' אברהם ובחי' יצחק, כמ"ש בד"ה לבסומי בפוריא הנ"ל, והשוב היינו לעשות דירה בתחתונים והו"ע ואת מצותיו תשמרו) ופי' שני' קבלת עול מצות חהו ואת מצותיו תשמרו האח"כ ובקולו תשמעו זהו עסק התורה, והו"ע אמת ויציב כמ"ש בד"ה יהודה אתה ונק' תשמעו ע"ד השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיו, פי' בחי' אתה כענין ואתה מחיה את כולם (וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שיר השירים דרוש השני, ועמ"ש מענין אתה ע"פ יהודה אתה שמוה מתחיל שם אג"א ר"ת אתה גבור לעולם אד', וע' זחי"ג בלק דקצ"ג ע"ב ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך כו' ושם שיש ג' מדרגות הנק' אתה חכמה חסד מ') התורה מאברים הפנימי' אברי הנשימה שמשם נמשך הקול והמצות אברים החיצוני' כו' (וענין אתה מוציא מפיו צ"ל שזהו ע"ד תען לשוני אמרתך בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ ספ"ב ופ"ג, ובד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ד בענין תזל כטל אמרתי ועיין בד"ה יהודה אתה ג' בחי' ראובן ושמעון לוי, ראובן אהבה בחי' תלכו כנ"ל, שמעון כי שמע ה' כי שנואה אנכי בחי' יראה ויעמדו מרחוק יצו"ש, זהו כענין ואותו תיראו, אח"כ לוי אמוי"צ עסק התורה זהו"ע ובקולו תשמעו, ומש"ש אח"כ בחי' יהודה אתה זהו שמו"ע היינו כמ"ש בפ"י ואותו תעבודו דקאי על שמו"ע), ואותו תעבודו, בד"ה יהודה אתה שג' בחי' ראובן שמעון ולוי הם עדיין בבחי' ממכ"ע ויהודה אתה גילוי סוכ"ע צ"ל שמו"ע היכל קדה"ק דבריאה שהוא אצ"י ממש זהו סוכ"ע משא"כ ג' בחי' הנ"ל היכל אהבה היכל הרצון דבריאה, וע' ד"ה שימני כחותם שזהו"ע תש"י ותש"ר כו', ואפ"ל שכמ"כ עי"ז באצ"י ע"י תפלה מיושב ראובן שמעון ולוי ממשיכים חותם שוקע אורות בכלים היינו חב"ד דאצ"י וע"י יהודה אתה ממשיכים חותם בולט גילוי הבתר, וזהו הכריעות והשתחוואות בד"ה השמים כסאי גבי איזו בית כו' והשתחוואה זהו ג"כ המשכה היינו ח"י ברכאן ממשיך מהראש בירכין בד"ה יביאו לברש מ', והיינו ואותו תעבודו להמשיך יחוד זו"ג וזה המשכה באה ממו"ס לאו"א ומאו"א לזו"ג כו', ועמ"ש בד"ה כל המשמח את החתן דדוקא ביחוד זו"ג נמשך מעצם החכ' להוליד נשמות חדשות משא"כ מיחד או"א, וזהו משכיל לאיתן חוה ענין ואותו תעבודו, ורש"י פי' בתמורה פי' ד"ל ע"א גבי תלין שפחתך אצל עבדי דעבדי היינו אבר המשמש היינו כי תשמיש ג"כ לשון שימוש וזהו ענין זכהו

ג) ואחר ההליכה זו ע"י האהבה והתפעלות כתיב ואותו תיראה פי' דכתי'
 והחיות רצוא ושוב דלאחר שרץ לכם באהבה והתקרבות כנ"ל שוב
 לבחי' היראה שהוא בחי' הריחוק כמ"ש וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק כי
 מפני עוצם רוממות ה' בלבנו נופל בלבנו שפלות עצומה לומר מי יערב לבו לגשת
 מקרוב כו' ומי אנכי כי אבוא למדרגה כזו כו' ויעמד מרחוק בבחי' ביטול
 העצמות והו וינעו ויעמדו מרחוק, והנה הוא בחי' שמאל דוחה שבמשפיע שמצד
 המשפיע כשירומם ויגביה יהי' יראתו נופלת על המקבל להיות ממנו כריחוק
 מקום והיינו שמאלו תחת לראשי כו' שמאל העליון הדוחה כמאמר יצר תינוק
 ואשה תהא שמאל דוחה כו' וכמ"ש במ"א, וזהו"ע ב"פ שמאל הנ"ל שמאל המקבל
 הוא מה שמשפיל א"ע כנ"ל, ושמאל דוחה שבמשפיע כאשר מצד המשפיע יפול
 הפחד על המקבל ויעמוד מרחוק כו' וד"ל, וזהו"ע ב' הפרשיות דק"ש דרך כלל
 בפי' ראשונה בחי' הרצוא כמ"ש ואהבת כו' ובפי' השני' מקבל עליו עול מצות
 וכו' וזהו את מצותי תשמרו אחרי ההליכה ברצוא ושוב כנ"ל וד"ל, ובקולו
 תשמעו, פי' אחרי העבודה במצות וההליכה באוי"ר הנ"ל אמר במצות ת"ת
 ובקולו תשמעו כו', דהנה אמרו במצות ק"ש השמע לאזניך מה שאתה מוציא
 בפיו פי' אתה אותיות שמן א' עד תי"ו שמחיה כללות הנברא' כו' זה' מוצאות
 הפה הוא הכוללם יחד, וזהו אתה כו' וכידוע שזהו שנאמר ואתה מתיה את
 כולם פי' ואתה כ"ב אותיות מא' עד ת' עם ה' מוצאות הכוללם כו', וכן
 אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים כו', והנה כשאמרים אתה ה' או
 אתה עשית המאמר ההוא לנוכח לפי שהאותיות שנבראו בהן שמים וארץ כו' הן
 בבחי' גילוי אור האצי' לכך אומר להם לנוכח כו' וד"ל, והנה בזה יובן ג"כ
 פי' השמע לאזניך מה שאתה כלו' כ"ב אותיות עליונות דאצילות מא' ועד
 ת' עם ה' מוצאות הפה העליון שבדבר ה' שמים געשו כו' הוא אשר מוציא
 בפיו, פי' כי היושב ושונה הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו וכמו שכתוב
 את ה' האמרת היום כו', וביאור הדברים הנה ידוע בדבר ה' זו הלכה וכמו
 שכתוב ודברי אשר שמתי בפיו וכשהאדם מדבר דבר ה' עליו נאמר את
 ה' האמרת היום כו', שגרם לו להיות מדבר גם הוא בדבר ה' זו הלכה וכמו שאמר
 הקב"ה יושב ושונה כנגדו אותו ההלכה כו', וזהו ובקולו תשמעו פי' קול ה'
 שיושב ושונה כנגדו וא"צ רק השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיו את דבר
 ה' דברי אשר שמתי כו' ואין זה אלא שנעשה בחי' כלי לקבל דבר ה' וכו' והוא
 אינו עושה כלום וכענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה וכמ"ש במ"א וד"ל,
 והנה לזה הטעם מצות ת"ת כנגד כל המצות כידוע דרמ"ח פקודין הן רמ"ח
 אברים דמלכא וכו' וכידוע, אמנם אינם אלא בחי' אברים דחיצוני' בלבד כי מגין
 רמ"ח ידוע כמשנה שלשים בפסת היד כו', אבל אברים הפנימים אינם מן המגין
 לפי שהם המקורים הפנימי' לכללות רמ"ח אברים החיצוני' וכנראה בחוש שעיקר
 החיות המקוריים בלב וריאה וכו', וזהו ובקולו תשמעו בבחי' דיבור העליון
 שנמשך מן הריאה והבל הלב העליון שהוא בבחי' אברים הפנימי' הנק' אברי
 הנשימה כו' והוא יחודא עילאה דאתדבקת רוחא ברוחא כו' תכ"ד בתכ"ד שע"י
 לימוד התורה דוקא משא"כ במצות לפי שהיחוד הוא בבחי' קול ודבור ומוחין

שבראש כמו שנמשכו דרך קנה הלב והריאה כמו"כ נמשכו מוחין עלינו בקול תורה שהרי אורייתא מחכי עילאה נפקת ע"י קול ודבור, וזהו ובקולו תשמעון אחר מעשה המצות דאת מצותי תשמרו ובהליכה דאורי"ר כו' ואמנם ידוע שיש אנרים חיצונים גם בראש והם המנויים במשנה תשעה בראש כו' אבל הם כלים לקבלת מוחין שבראש כו' וד"ל.

קיצור דכתיב והחיות רצוא ושוב שאחר הרצוא צ"ל שוב ע"ד ויעמדו מרחוק, (ע"ד דיו לעבד להיות כרבו בד"ה כי תכואו אל ארץ מושבותיכם רפ"ג) והוא בחי' שמאל דוחה של המשפיע, (ע' מזה בת"א בד"ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון דקנ"ט ע"א וע"ב) נמצא בחי' אחרי הוי' זהו שמאל דוחה של המקבל ואח"כ תלכו בחי' ימין של המקבל, והיינו ב' ידות, ואח"כ אותו תיראו זהו שמאל דוחה של המשפיע שמוה נמשך בחי' ושוב, וב' הפרשיות דק"ש שמע והא"ש זהו ע"ד רו"ש (והם ג"כ בחי' אברהם ובחי' יצחק, כמ"ש בד"ה לבסומי בפוריא הנ"ל, והשוב היינו לעשות דידה בתחתונים והו"ע ואת מצותיו תשמרו) ופ' שני' קבלת עול מצות זהו ואת מצותיו תשמרו ואח"כ ובקולו תשמעו זהו עסק התורה, והו"ע אמת ויציב כמ"ש בד"ה יהודה אתה ונק' תשמעו ע"ד השמע לאוניך מה שאתה מוציא מפיך, פי' בחי' אתה כענין ואתה מחיה את כולם (וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שיר השירים דרוש השני, ועמ"ש מענין אתה ע"פ יהודה אתה שמוה מתחיל שם אנל"א ר"ת אתה גבור לעולם אד', וע' זח"ג בלק דקצ"ג ע"ב ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך כו' ושם שיש ג' מדרגות הנק' אתה חכמה חסד מ') התורה מאברים הפנימי' אברי הנשימה שמשם נמשך הקול והמצות אברים החיצוני' כו' (וענין אתה מוציא מפיך צ"ל שזהו ע"ד תען לשוני אמרתך בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ ספ"ב ופ"ג, ובד"ה האינו השמים דרוש השלישי פ"ד בענין תול כטל אמרתי ועיין בד"ה יהודה אתה ג' בחי' ראובן ושמעון לוי, ראובן אהבה בחי' תלכו כנ"ל, שמעון כי שמע ה' כי שנואה אנכי בחי' יראה ויעמדו מרחוק יעו"ש, זהו כענין אותו תיראו, אח"כ לוי אמו"צ עסק התורה זהו"ע ובקולו תשמעו, ומש"ש אח"כ בחי' יהודה אתה זהו שמו"ע היינו כמ"ש בפי' אותו תעבודו דקאי על שמו"ע), ואותו תעבודו, בד"ה יהודה אתה שג' בחי' ראובן שמעון ולוי הם עדיין בבחי' ממכ"ע ויהודה אתה גילוי סוכ"ע צ"ל שמו"ע היכל קדה"ק דבריאה שהוא אצי' ממש זהו סוכ"ע משא"כ ג' בחי' הנ"ל היכל אהבה היכל הרצון דבריאה, וע' ד"ה שימני כחותם שזהו"ע תש"י ותש"ר כו', ואפ"ל שכמ"כ עי"ז באצי' ע"י תפלה מירשב ראובן שמעון ולוי ממשיכים חותם שוקע אורות בכלים היינו חב"ד דאצי' וע"י יהודה אתה ממשיכים חותם בולט גילוי הכתר, וזהו הכריעות והשתחוואות בד"ה השמים כסאי גבי איזו בית כו' והשתחוואה זהו ג"כ המשכה היינו ח"י ברכאן ממשך מהראש בירכין בד"ה יביאו לבוש מ', והיינו אותו תעבודו להמשיך יחוד זו"נ וזה המשכה באה ממו"ס לאו"א ומאו"א לזו"ג כו', ועמ"ש בד"ה כל המשמח את החתן דדוקא ביחוד זו"ג נמשך מעצם החכ' להוליד נשמות חדשות משא"כ מיחוד או"א, וזהו משכיל לאיתן חוה ענין ואותו תעבודו, ורש"י פי' בתמורה פ"ו ד"ל ע"א גבי תלין שפחתך אצל עבדי דעבדי היינו אבר המשמש והיינו כי תשמיש ג"כ לשון שימוש וזהו ענין וכהן

דמשמש, או י"ל ג' בחי' הנ"ל בנין רמ"ח אברים דז"א ותורה אברים הפנימי' כו' אבל היחוד זהו שמו"ע סולם, בביאור ראו כי ה' נתן לכם את השבת כו'.

ד) ואותו תעבודו, פי' תעבודו זהו עבודה שבלב זו תפלה (לפי"ו אחרי ה' זהו מצות תרה"ד תלכו פסוד"ו וק"ש פ' שמע, ואותו תיראו פ' והא"ש ע"ד ה' שמעתי שמעך יראתי ומוזה נמשך ואת מצותיו תשמרו אח"כ ובקולו תשמעו אמת ויציב, ואותו תעבודו שמו"ע) י"ח ברכות נגד ח"י חוליות (ע' בת"א פ' יתרו ד"ה אלפי שנאן ובד"ה יביאו לבוש מ' דקנ"א סע"ד ובלקו"ת פ' בלק ד"ה לא הביט און ביעקב) שדרך הם נמשך שפע המוחין עד ירכין והיינו ע"י שמתחלה לחמי לאשי כו' שהתפלה היא במקום הקרבנות כי להמשיך מהמוח דרך ח"י חוליות זהו ע"י אכילה עד"מ שע"י המאכל שנהפך לדם עולה חיות מהלב למוח ומתחזק המוח ואזי דוקא נמשך ממנו דרך חוט השדרה, וכך הוא עד"מ ענין את קרבני לחמי שהקרבתן נכלל בשרשו פני שור ועי"ו והחיות נושאות את הכסא וכו' ההעלאה לבחי' חכמה מוחא וכו' עי"ו נמשך יחיד חי העולמים מלך כו' שנמשך מבחי' יחיד בבחי' מלך ע"י חי הוא בחי' צדיק שנק' חי והיינו ההמשכה ע"י ח"י חוליות ח"י ברכאן (ע' בלק"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי לאשי דרוש הראשון פ"ג ובהקיצור דע"ו ב') והברכות הם כלי כמו רפאנו ועיין מ"ש על פסוק הסיר ה' ממך כל חולי זה יצר הרע כו', תפלה בלחש דוקא בחינת ביטול (עיין בד"ה יהודה אתה דע"ה ע"ה, ולכן תפלה היא בלחש ובחשאי כו', וע' מענין בחשאי בד"ה האזינו השמים הראשון ספ"ד ובד"ה אני דפ' ציצית דרוש השני ספ"ג בענין קול דממה דקה, ובד"ה שימיני כחותם פ"א, ואח"כ שמו"ע תפלה בלחש כמדבר באזני המלך כו', ובד"ה ושאתם מים בששון דרוש הראשון פ"ג דע"ט ע"ג ועיין זח"ג פ' שמיני דל"ט ע"א שזוהו ההפרש בין ליום ובין כהנים כו', ובחי' לארמא קלא שרשו מהבינה ובחשאי שרשו מהחכמה ביטול כו', זהו ע"ד אחותי בת אבי היא כו', עמ"ש בבה"ז פ' וירא קי"ב) חוה ענין ואותו תעבודו (וכמו כהן העובד בחשאי ועמ"ש ע"פ ועבדתם את ה' אלקיכם כו') ג' דברים שעליהם העולם עומד את מצותי תשמרו גמ"ח ובקולו תשמעו תורה ואותו תעבודו עבודה.

ה) וכו' תדבקו, פי' מדרגה זו היא היותר נעלה גם מתפלת שמו"ע והי"ס ענין נפילת אפיים שאומרים אליך ה' נפשי אשא, אשא ממש ליכלל באחד במס"נ גמור והוא בחי' ההתכללות דכנס"י במקור חוצבם בתכלית היחוד והאחדות עד שכנוף א' ממש נחשבו כו' עד"מ כשמדבקים ב' דברים נפרדים בדבק (שקורין קלי"א) הנה תועלת הדיבוק בדיבוק זה שדבוקים יחד הוא להיות מתאחדים ממש להחשב כנוף א' ולא יוכר כלל לשני גופים מחולקים ועוד זאת פעולת הדבק שלא יפרדו לעולם זמ"ז כי אם היו דבוקים בלא דבק היו מתפרדים לפעמים כו', וכל זה משל גשמי להבין למעלה שבשעת נפ"א הוא מס"נ בפ"מ כמ"ש כלה שארי ולבבי כו' וכאלו ממש נדבק בה' כו', ובחזק ההתדבקות בלי יפרד לעולם דהיינו שלא יפול מזה ברצון זר זולתי לאחר התפלה ג"כ ואע"פ שיעסוק במו"מ כל היום ויקרבו אצלו יניקת החיצונים מתאוות הזרות לא יפרידהו כלל

מאחדות ה' מפני שנתאחד בתפלה ונתדבק כ"כ עד שלא יפרד מאחד לעולם כו', וזהו ובו תדבקון בדביקות האמת להיות לאחדים ממש משא"כ בש"ע עדין לא נעשה רק בחי' הכלי לקבל השפע כו' וד"ל, וזהו ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב ב"פ ימין הללו ימין הראשון מבואר למעלה שהוא בחי' ימינו תחבקני שע"י מעשה המצות שנעשה היחוד עליון על ידם כנ"ל, אבל בשעה שנעשה היחוד וכנס"י מתדבקת כבר בבעלה כמו בשעת נפ"א כנ"ל אז ימין השני דימינך ה' תרעץ אויב ואז דוקא זמן בירורי הניצוצות שנפלו ברע כל היום שג"כ עולים לה' ונכללים ביחוד עליון הנ"ל וכנ"ל שע"י הדביקות האמיתית בתפלה מצלת הנפש מיד החיצוני' ותרעץ אויב שלא יפרידו בין הדבקים כלל, וכמו"כ מה שגם כבר נדבק בנה"א שמץ דבר רע נתפרד ונופל בשעת היחוד דנפ"א והוא בכדי שלא יפריד בין הדבקים וזהו תרעץ אויב בימין שני וד"ל וזהו כך ה' בטחתי אל יעלצו אויבי לי, פי' בטחתי לשון בטוחות חכמה עיניו טח ומדבק בטוחות כו', והוא בחי' הדיבוק הנ"ל שע"י דוקא אל יעלצו אויבי לי לקחת יניקה ממנו כי יתפרדו כל פועלי און וד"ל, והנה עיקר ענין הפרש שבין מס"ג דק"ש ובין מס"ג דנפ"א הוא שמס"ג דק"ש אינו אלא בכח ולא בפועל ממש ומס"ג דנפ"א הוא בפו"מ ואע"פ שאינו בפ"מ יכוון עד שיהא נכון לבו ליפול באש על קדוה"ש אם ה' מתרחש הדבר וידמה כאלו הוא צריך למסו"ג בפו"מ כו', אבל בק"ש אין המצוה רק להתפעל ע"י התבוננות דשמע ישראל כו' שהוא רק בכח ולא בפועל וידוע מאמר ר"ע מתי יבא פסוק זה לידי ואקיימנו כו' הגם שבדאי נכון לבו ה' במס"ג דק"ש ותפלה אבל מס"ג שבפ"מ הוא ענין הדביקות היותר אמיתות כי בהכלל הנפש עם הגוף מאד לגמרי באחדות ה' והיו לאחדים ממש כו' אין דבר רע שיפריד עוד מאחר שהגוף ג"כ כלה באש משא"כ מס"ג בכח יש עתים שהוא נופל ממדריגתו ונפרד מיחודו ית' ולכך אמר מתי יבא לידי ואקיימנו בפו"מ כו' וד"ל, וכדוגמת הפרש זה יש בין מס"ג דק"ש ותפלה למס"ג דנפ"א ולכך דוקא בשעת נפ"א מתברר הרע שבגוף לגמרי כי הוא כדוגמת מס"ג בפ"מ ואז אל יעלצו אויבי לי כו', וכדוגמת זה יהי' לע"ל שיבוער הרע מכל וכל ולכך פסוק זה דימינך ה' תרעץ אויב נאמר דוקא לע"ל דתרעץ להבא משמע וכמ"ש בזהר וד"ל.

קיצור יבאר דפי' ובו תדבקון זהו"ע נפ"א שאחר שמו"ע, (הג"ה, לכאורה בשים שלום נמשך הטפה, וא"כ מהו ענין נפ"א, אפ"ל שזהו כעין קליטה ע' בד"ה ה' לי בעוזרי פ"ב ורפ"ג, וע' בלק"ת סוף הביאור דכי תצא דרוש השני מענין נפ"א ונעילה דיוהכ"פ) אליך ה' נפשי אשא במס"ג זהו בחי' דבקה נפשי אחרין ובהזוק ההתדבקות לא יפרד אף לאחר התפלה (ע' זח"ב משפטי' קמרי"א אורחיה דחותם כו' כיון דאתדבקנא כך כו') וזהו ימינך ה' תרעץ אויב, כמ"ש כך בטחתי לשון טיחה ודביקות, אל יעלצו אויבי לי, ומס"ג דק"ש זהו בחי' בכח ולא בפועל ומס"ג דנפ"א זהו יותר קרוב לפועל, (ועיין במד"ר וישלח פ"פ בשלשה לשונות של חיבה חבב הקב"ה את ישראל בדביקה כו' ואמרו שם משל מפרשתו של אותו רשע ותדבק נפשו בדינה כו' והו"ע ודבק באשתו והיו לבשר אחד, ולהעיר מפסוק הוי' מדי חדש בחדשו כו' יבא כל בשר להשתחוות לפני כו' וכנ"ל דההמשכה שבשמו"ע זהו ע"י הכריעות והשתחוואות כו' וזהו שבמד"ר וישלח שם

הביאו ע"פ ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם ור"ל כמו שהוא ית' נקי חי ואולם חי אני כו' כן כשתזכו למעלת הדביקות ע"ד הנ"ל תהיו ג"כ חיים בבחי' חיים נצחיים, כיון שדבוקים והיו לאחדים עמו ית', ובמד"ד ס"פ משפטים ע"פ אני אמרתי אלקים אתם שתהיו חיים וקיימים לעולם כו', גם אפ"ל אחרי ה' אלקיכם תלכו זהו שמאל וימין של כנס"י ואח"כ ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו זהו נמשך מבחי' שמאל וימין של הקב"ה ואחר כך ובקולו תשמעו כו' זהו קו האמצעי כי התורה היא קו האמצעי, וכן ואותו תעבודו שהוא תפלה שיש בה ח"י ברכאן נגד ח"י חוליות היא קו האמצעי, רק התורה היא פנים התפלה אחור וכן ובו תדבקו היינו ג"כ בקו האמצעי.

ו) והנה אפשר לפרש ג"כ הפסוק אחרי וכו' ואותו תיראו על אלול ועשיית, כי הנה ענין ב"פ שמאלו תחת לראשי וימינו תחבנקי, שייכים כאן. כי כר"ה זהו"ע שמאלו תחת לראשי כמבואר בזהר פ' פנחס דף ר"ד ע"ב ע"פ חשף ה' את זרוע קדשו, זהו תחת לראשי, כי ראשי היינו ר"ה וכן פי' שם בזהר עד דינח שהוא רישא תחות דרועא, והמק"מ שם פי' זרוע שמאלא דו"א, והרמ"ז פי' זרוע גבורה דאריך וסגולת הדין הוא להעלות התחתון לעליון דהיינו להעלות המ' מבריאה לאצ"י, וא"כ זהו ע"ד שם מ"ב שסגולתו להעלות והוא שם הגבורה וכו', ושם שעיי"ז התגלות גבורה הנ"ל כמה דחילו שריא בעלמא א"כ זהו ענין ואותו תיראו, ולכן נקראו עשיית ימים נוראים ובחי' זו זהו יראה עליונה יותר מבחי' ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את ד' אלקיך כי הוי' אלקיך זהו בחי' ממכ"ע, אבל ואותו תיראו הנמשך מבחי' שמאלו תחת לראשי דר"ה זהו יראה עילאה ע"ד אבל חרדה גדולה נפלה עליהם ע"י דמולייתו חזי ומולייתו זהו"ע לראשי וכן בשופר נאמר אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו ע"ד אבל חרדה גדולה וגבורה ודין זה הפועל היראה זהו ע"ד מ"ש בוח"ג קרח דף קע"ח ע"ב על פסוק ועבד הלוי הוא, הוא דא עתיקא נמשך מבחינת לוי בחינת שמאלו תחת לראשי דאלמלא דינא כו' שמפחד יום הדין שבים בתשובה, והנה מזה נמשך ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו יש לומר זהו קול השופר כי הוא קולו כמו שכתוב ואד' הוי' בשופר יתקע, וכן והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול, והר"ן פרק קמא דפסחים כתב וזו איכא מפני מה אנו מברכין במגילה על קריאתה ותקנתה בעל כו' ובשופר תקנו בברכה על שמיעתו ותקנתו בלמ"ד כו' נעביד איפכא כו' ותירץ ע"ש, ולפמ"ש י"ל כי לשמוע קול שופר היינו ג"כ שופר העליון דבחי' ואד' הוי' בשופר יתקע שע"י שופר שמלמטה מעוררים השופר מלמעלה כמ"ש בזהר פ' אמור דצ"ט א', והו' ובקולו תשמעו ואותו תעבודו היינו כל עשיית שהרי ארז"ל ע"פ דרשו הוי' בהמצאו אלו עשרת ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ שאז אפי' ליחיד, ביבמות פרק י"ב דק"ה ע"א, ואף לצבור שנאמר בכל קראנו אליו עכ"ז אין דומה לעשיית ע"כ זהו בחי' ואותו תעבודו שהוא ענין התפלה ואח"כ ובו תדבקו זהו נעילה דיוהכ"פ כי בלק"ת בביאור כי תצא השני פי' דנפ"א הוא ענין א' עם נעילה דיוהכ"פ א"כ כמו שמפרש כאן דנפ"א זהו"ע ובו תדבקו כן ביתר שאת הוא נעילה דיוהכ"פ שבו נמשך החותם וע"ז נאמר שימני כחותם על לבך, ופי' בזהר משפטי דף ק"ד ע"א בשעתא דאתדבקא כנס"י בבעלה איהי אמרת שימני כחותם כו', או י"ל

ואת מצותיו תשמרו זהו וימינו תחבקני שאחר ואותו תיראו, והיינו ימי החג שיש בהם הרבה מצות, ובו תדבקון זהו שמיני עצרת כמ"ש בזהר פנחס דף ר"ד הנ"ל, וזהו שמאלו תחת לראשי ואח"כ וימינו תחבקני, וכיון דאתיהיבת בין תרין דרועין נמשך ובו תדבקון בשמע"צ כמובן ממ"ש בוח"א פ' חיי דקל"ג ע"א והבן, וההכנה לזה בר"ח אלול זהו ענין פסוק שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני היינו שמאל וימין דכנס"י, ואפשר נק' ג"כ תחת ראשי כי ר"ח אלול הוא אחד מד' ראשי שנים במשנה רפ"ק דר"ה, דהיינו ר"ה למעשר בהמה כו', או אפשר שמאלו תחת לראשי זהו ר"ח אלול כי לראשי אינו ראשי ממש אלא הלמד היינו שלשים יום לפני ר"ה הנק' ראשי, וגם אז וימינו תחבקני כי הרועה בשושנים ושושנה אית בה חוור וסומק, וזהו ב' הבחי' שמאלו וימינה, ואח"כ בר"ה אז שמאלו תחת ראשי ממש, ולא תחת לראשי, וכן פי' בכהאריו"ל דבחי' לראשי זהו בחול שאז ראשה בתנה"י ובחי' ת"ת ראשי זהו כשהיא עולה יותר בתחלת חג"ת דידיה שאז שמאלו תחת ראשה ממש, כ"כ בספר רוח דוד על שה"ש.

קיצור שיש לפרש פסוק אחרי הוי' אלקיכם כו' עד ובו תדבקון על אלול וראש השנה ויום הכיפורים, כי הגה ב' הפסוקים דשמאלו תחת לראשי ושמאלו תחת ראשי, יש לומר דפירוש האריו"ל דתחת לראשי זהו עלייה ראשונה דכנס"י ותחת ראשי זהו עלייה עליונה, ובמ"א נת' שבבחי' הראשונה נקראת אחותי, ובבחי' השנית נק' רעייתי או גם יונתי תמתי, והנה בר"ח אלול מתחיל בחי' הרועה בשושנים שושנה יש בה סומק וחיור זהו ענין שמאלו תחת לראשי בלמד וימינו תחבקני, וגם הלמד מורה שזהו שלשים יום לפני ר"ה שהוא בחי' ראשי, וזהו ענין אחרי הוי' אלקיכם תלכו ואח"כ ראש השנה זהו שמאלו תחת ראשי וזהו ואותו תיראו, ומה נמשך ג"כ וימינו תחבקני כי אריו"ל ע"פ כי עמך הסליחה שהסליחה מופקדת אצלך מר"ה בכסה כסית כל חטאתם, ומה נמשך ואת מצותיו תשמרו, ובקולו תשמעו זהו ענין לשמוע קול שופר שנק' קולו ממש כמ"ש ואד' אלקים בשופר יתקע, ועמ"ש ע"פ קול גדול ולא יסף, ואותו תעבודו זהו עשיית ע"ד דרשו הוי' בהמצאו אלו עשיית, ובו תדבקון זהו נעילה דיוהכ"פ.

(ז) אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו כו', ויש בפסוק זה ט"ו תיבין ועמ"ש ע"פ את ה' האמרת היום, שיש בו ג"כ ט"ו תיבות וכמו ברכת כהנים יש בהם ט"ו תיבות והיינו כנגד שם י"ה, ור"ל להמשיך י"ה ברו"ה שיהי' השם שלם ולאפוקי מבחי' כס י"ה ועיין מהו בלק"ת פ' ראה בד"ה ראה אנכי נותן פ"ג שזהו ע"י ומלתם את ערלת לבבכם כו' גם זהו ענין חמש טבילות ועשרה קידושין שהי' כה"ג טובל ביוהכ"פ לפי שאז הי' נכנס בהיכל קדה"ק ששם מאיר י"ה, כי היכל קדה"ק כולל ג' ראשונות המרומזים בי"ה, חוה ג"כ ענין ט"ו ויין דאמת ויציב וענין ט"ו פעמים כמה מעלות טובות למקום עלינו ויש בפסוק זה ג"כ חמשה ויין התחלת הענינים ואותו תיראו ואת מצותיו כו' עד ובקולו תדבקון, י"ל כנגד מ"ש יעקוב בוא"ו ה' פעמים וכנגד זה נאמר אליה ה' פעמים בלא וא"ו כמ"ש רש"י פ' בחוקתי ע"פ וזכרתי את בריתי יעקוב בחקתי כ"ו מ"ב, יעקב נטל את משמו של אליהו ערבן שיבא ויבשר גאולת בניו, כי באליהו

יש יהיו וה' אחרונה היא פתיבת הנביא או התשבי, וא"כ יש פירוד בין וא"ו לה"א, ע"ד הנזכר בזהר ויגש דף ד"י ע"א ע"פ רחל מבכה וכו' כי אינגו, דאסתלק הוא"ו לעילא לעילא וכתוב ויאהב יעקב את רחל שכל כוונתו לתקן ה' תתאה שתהי' כמו ה' עילאה ע"כ לקח הוא"ו מאליה כדי שיבא ויבשר כו' והשיב לב אבות כו' והנה ע"פ שלח אורך ואמתך המה ינחוני תלים סי' מ"ג איתא בילקוט ח"ב דפ"ח ודף ק"ד אמר הקב"ה הנני שולח, שנאמר הנה הנני שולח לך את אליהו הנביא, משמע משיח נק' אורך ואליהו נק' אמתך כי אליהו הוא בחי' אמת כמ"ש בזהר בענין יונה בן אמיתי והו' שיעקב נטל ממנו הוא"ו שהוא אות אמת כדי שיבא ויבשר כו' ועי"ו נאמר יעקב מלא בוא"ו סי' היינו תתן אמת ליעקב ור"ל המשכת ע"ק בוא"ו בת"ת שבו כמש"ל, וענין ה' פעמים וא"ו י"ל כדי להמשיך הוא"ו בה"א תתאה שזהו עיקר הענין וע"כ לקח ממנו ה' פעמים וא"ו או יש להעיר לענין ה' פעמים וא"ו מפסוקי תורת ה' תמימה משיבת נפש נאמר ו' חצאי פסוקים שבכל א' יש חמשה תיבין ואמרו ע"ז במד"ר פ' נשא פי"ג דרנ"ד ע"ב שהם כנגד ש"ס משנה ובכל אחת חמשה תיבין תשבי"כ שהיא חמשה חומשי תורה כו' נמצא שם הם ו' פעמים ה' ר"ל דששה סדרי משנה הם וא"ו וזה הוא"ו נמשך מה' עילאה שהוא תשבי"כ כמו"כ לקח יעקב חמשה פעמים וא"ו רמז שיומשך הוא"ו מה' עילאה או י"ל להמשיך הוא"ו בה' תתאה לכן ה' פעמים וא"ו ושם ו' פעמים ה', או י"ל שענין חמשה פעמים וא"ו ע"ד קול דודי כו' מדלג שיומשך מאוא"ס עד עשי' הגשמיות הרי הם חמשה בחי' היינו מהכתר שהוא מ' דא"ס וד' עולמות אבי"ע גם ע"ד ה' עליות המ' בפסוק הנה ישכיל עבדי כו' עד וגבה מאד וכענין חמשה תפלות דיוהכ"פ לרמז עליות המל' ה' תתאה יהי' כמו ה' עילאה והיינו ע"ד ביום ההוא יהי' עיין זח"ג פ' פנחס דרנ"ה ע"ב ועמ"ש בלק"ת ס"פ פנחס בענין וחמישיתו יוסף עליו ועד"ו התורה ניתנה בה' קולות ועמ"ש בד"ה כל המשמח את החתן זוכה לתורה שניתנה בה' קולות אשר ה"פ קול גימט' פרת וזהו"ע ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד והי' לד' ראשים כו' והנהר הרביעי הוא פרת וארז"ל פ"ט דבכורות דג"ה ע"ב הוא דמעיקרא, וע' מזה בסודר שער חג המצות סד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני וידוע דנהר היוצא מעדן יובל שמו הוא בינה עלמא דחירו ומה שמתפרד לד' ראשים י"ל כענין שי"ן של ד' ראשים אשר מבואר בזהר ואתחנן דף רס"ב סע"ב שהוא חגת"מ וא"כ זהו ג"כ ענין חמשה קולות שניתנה בהם תורה בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן סדרים דאורייתא ומשם יפרד פי' יפרד ר"ת פשט רמז דרוש, והיו לד' ראשים כנ"ל, ובמא"א אות ד' סעי' כ"ה פי' ד' ראשים הם או"א חו"ג ואם כן לפי זה צ"ל ונהר יוצא מעדן יובל שמו זהו הכתר כי יובל הוא שער החמישים דבינה שנקרא כן הכתר וכמ"ש מו"ה בלק"ת גבי חגה"ש בד"ה ביאור מעט על פסוק וספרתם לכם ועל דרך זה פירש זרמ"ז אמור צ"ט ע"פ בעבר הנהר מעולם שהוא יסוד דעתיק כו' ואם כן זהו ה' קולות ובחי' חמשה וזין הנ"ל (הג"ה או יש לומר ע"ד ד' הידות יהיו לכם והחמשיית לפרעה ב"ה ע"י הכתר במל' (הג"ה או י"ל ע"ד ד' הידות יהיו לכם והחמשיית לפרעה דאתפריעו כל נהורין ובעי"ת של"א פי"ז פי' כי ד' הידות הם שמאלו וימינו דו"א ושמאלו וימינו דנוק' והחמישית הוא יד דא"א יעו"ש ומ"ש מזה בלק"ת ס"פ

פנחס ובשה"ש בד"ה שחורה אני ונאווה וסוף הביאור ע"פ צאינה וראינה הראשון והיינו כי ע"י ד' הידות יהי' לכם דהיינו ב"פ שמאלו תחת כו' וימינו כו' אני יהי' גילוי בחי' והחמשיית בחי' דלית שמאלא בהאי ע"ק וא"כ זהו ג"כ ענין החמשה קולות וענין חמשה ווין דיעקוב מלא וא"ו והיינו עד ובו ממש תדבקון ע"כ הג"ה להמשיך האור מא"ס ב"ה על ידי הכתר במל', ולכן והי' לשון שמחה כמ"ש במדרש רבה פ' לך פמ"ב כי והי' זהו שם והי' רק שריה קודמין ליה. ועיקר מ"ש מזה בלקוטי תורה סד"ה וכל בניך למודי הוי', הענין כי עיקר הולדות נשמות זהו ע"י זיווג ו"ה והיינו ענין המשכת הוא"ו כנ"ל. ולע"ל ביום ההוא יהי' שבחי' ו"ה יהי' שיה' למדריגת י"ה ממש לכן ו"ה קודמין ליה אך מה שהן קודמין י"ל כי ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ר"ת ו"ה וכיון שלע"ל יהי' הגילוי למטה דירה בתחתונים ולכן עתידין הצדיקים שבארץ שהמלאכים צבא השמים יאמרו לפניהם קדוש ע"כ ו"ה קודמין ליה וכמ"ש סד"ה רני ושמחי בת דרוש הראשון שבחי' בת שהיא ה' תתאה תתעלה ביתר שאת מבחי' אמי וכו', זהו והי' הוי' לי לאלקים, הוי' דוקא הוי' אמונת עתך חוסן כו' ועמ"ש מזה בבוך יהושע בסופו סד"ה והי' מדי חדש בחדשו ושם דרפו ע"ב.

קיצור בפסוק זה יש ט"ו תיבות כנגד שם י"ה וכן בברכת כהנים שיהי' השם שלם ט"ו ווין דאמת ויציב גם ט"ו ווין שבחים דישתבח שמך כדי לומר אח"כ מלך יחיד עיין בד"ה אתה גרי חמש סבילות ועשרה קדושין ביהכ"פ וזהו ג"כ ענין איה מקום כבודו, איה אלף י"ה, ועמ"ש בת"א ס"פ שמות בענין איה סופר כו' ענין ד' ידות והחמשיית, גם יש בו ה' ווין שזהו רמו על ו"ה א"כ מרומז בפסוק זה י"ה וגם ו"ה ואפ"ל ענין ה' ווין ענין תורה שניתנה בה' קולות ובמ"א פי' ה' פעמים קול גימט' פרת והו"ע הוא פרת הוא דמעיקרא והיינו ונהר יוצא מעדן שיש לפרשו ג"כ על יסוד דעת"י, ומשם יפרד והי' לדי' ראשים אור"א זו"ג, ה' תפילות דיהכ"פ ע"ד ה' עליות הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד וזהו שיעקוב מלא וא"ו שנטל משכן מאלהו אות וא"ו לכן נאמר יעקוב ב' ה"פ, והנה מה שבא כאן בפסוק זה שם הוי' ברמז ט"ו תיבין וחמשה ווין אע"פ שנאמר בפ"י שם הוי' אחרי הוי' אלקיכם תלכו אלא כי הוי' אלקיכם היינו זו"ג אבל שם הוי' דלעילא שהוא בע"ק אינו בא אלא ברמיזא ע' בלק"ת פ' תצא בהביאור ע"פ ולא אבה ושם ג"כ מענין ב' שמות הוי'.

ח) ולבא אל פרטי ענין הכתוב בענין אחרי כו' תלכו תיראו, יש להבין מ"ש ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב ויש להבין ענין ב"פ ימין הנו' כאן, והנה בזהר בשלח דנ"ז ע"ב דקדק עוד מ"ש נאדרי דהל"ל נאדר, ופי' אלא בשעתא דשמאלא אתיא לאזדווגא בימינא כדין כתיב נאדרי בכח תרי כו' ע"ש ובמק"מ והענין כי יש ג"כ ב' בחי' שמאל הא' מ"ש שמאלו תחת לראשי, שה"ש סי' ב' ה'. הב' מ"ש שמאלו תחת ראשי, והתרגום פירש שמאלו תחת לראשי הנאמר תחלה קאי על יצ"מ מה שהי' ענני כבוד מקיפין אותו והיינו בשביל וימינו תחבקני קבלת התו' ומ"ש אח"כ שמאלו תחת ראשי קאי על קיום מצות תפילין שישראל מקיימין עכשיו והוא בשמאל, ואפ"ל לפ"ו דהענין שעיי"ו יוכו לגילוי דלע"ל ג"כ ע"ד שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני שהרי נאמר כימי צאתך מאמ"צ

אראנו נפלאות, ואפ"ל לכן נאמר בשה"ש ב' פעמים החיוב שבין חתן לכלה
 והוא כנגד יצ"מ ומ"ת שהי' בחי' אירוסין וכנגד לע"ל שהי' בחי' נשואין והנה
 כתיב על לע"ל חשף ה' את זרוע קדשו לעיני כל הגוים וגו' ופי' בזהר פ' פנחס
 דף רי"ד ע"ב דא דרועא חדא דבי' תלי' ישועה כו' כד"א שמאלו תחת לראשי
 ובמק"מ פי' שהוא זרוע שמאלי דז"א והגבורות נקראים ישועות כו' דצ"ל שהם
 גבורות ממותקות דהיינו ה"ג שהם שרש שס"ה ל"ת וע"ד גבורות גשמים ועמ"ש
 בלק"ת פ' נשא סד"ה ה' יחתו מריביו בענין ויתן עוז למלכו ובלק"ת בשה"ש
 בהביאור ע"פ קול דודי מענין כי הדם הוא הנפש, והרמ"ז פי' זרוע קדשו הוא
 גבורה דא"א וזהו כענין אני בינה לי גבורה, נמצא עכ"פ למדנו מזה דגם לע"ל
 שייך שמאלו תחת ראשי וכן לע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ובודאי דשייך
 כמו"כ וימינו תחבקני דהיינו ענין קץ הימין וזהו שנאמר כן ב"פ הפסוק בשה"ש
 ושם בזהר פ' פנחס פירשו על ר"ה וענין שמאלו בר"ה היינו להיותו יום הדין,
 וענין הדין בר"ה כדי שיהי' המשכת אור חדש צ"ל תחלה בחי' דין ע"ז וכמ"ש
 בלק"ת בד"ה תקעו בחדש דרוש הראשון פ"ג גבי ומשפט לאלקי יעקב ומקור
 הדברים במד"ד אמור פכ"ט ובזח"ב תצוה קפ"ד יעו"ש, וכן לע"ל יש יום הדין
 קודם גילוי האור וא"כ ענין שמאלו תחת ראשי כשיתבונן האדם בזה בענין הדין
 ומי יצדק בדין כי שמים לא יזכו בעיניו מזה יבא לתשובה אמיתית, והנה
 שם הוי' הוא דחילו ורחימו רו"ד א"כ ב' בחי' שמאל י"ל יראה תתאה ויראה
 עילאה וכן ב"פ ימין ב' בחי' אהבה זוטא ואהבה רבה והגם כי יראה עילאה הוא
 חכ' וחכ' הוא ימין י"ל כי בחי' תיקון ב' משמע בינה נק' יראה עילאה גם אם
 ח"ע היא יראה עילאה י"ל ע"ש שרשה מגבורה דעתיק שבמו"ס וא"כ אה"ר
 בא מבחי' ורב חסד דא"א כו' ומ"ש בפסוק ראשון לראשי ובפסוק שני כתיב
 ראשי, פי' האריו"ל שבחי' ראשי גבוה יותר מבחי' לראשי כמ"ש מזה סעיף
 יו"ד בהקיצור, ואפ"ל כי ישראל היינו לי ראש והכפיל הפסוק ישראל יהי' שמך
 ג"כ ב"פ ועמ"ש מזה בלק"ת פ' שלח בד"ה אני ה' אלקיכם דרוש השני פי'ר
 בתוך ב' חצאי עיגולים ובהביאור ספ"ב שהו"ע ישראל זוטא וישראל סבא
 ועל פי חסידות יש לומר ענין ב' פעמים ראשי, כי הראש כולל המוחין
 והגלגלת, והוא ענין השכל חב"ד והרצון החופה עליהם ע"ד מצחא כו' וידוע
 שיש ב' בחי' רצון דאית רצון ואית רצון הא' רצון שלמטה מהשכל שהוא
 נמשך מהשכל, וזהו גלגלתא דז"א שנמשך מת"ת דבינה, הב' הרצון שלמעלה
 מהשכל וכמ"ש מזה בד"ה במדבר סיני דרוש הראשון ושאר דוכתי ובלק"ת
 בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש השני בענין עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה
 רצונך כרצונו, ועד"ז מ"ש שמאלו תחת לראשי זהו נגד בחי' הראשונה שהוא
 הרצון הנמשך ע"פ השכל ונק' ישראל זוטא שכדי לעורר רצון זה הוא ג"כ ע"י
 שמאלו תחת לראשי וכמ"ש בסודר בדרוש זה ע"י המרירות מהריחוק כו' ועמ"ש
 בענין בני מרדי שהיו גושאים קרשי המשכן ונק' בחי' זו לראשי שאינו עצמיות
 בחי' ראשי, וכמ"ש בכהאריו"ל, והב' שמאלו תחת ראשי, זהו להמשיך בהנפש
 בחי' רצון העליון שלמעלה מהשכל וזהו ענין שאו את ראש בני' כו' לגלגלתם,
 להעלות בחי' הרצון שע"פ השכל לגלגלתא שהוא בחי' שלמעלה מהשכל ולכן
 עיקר בחי' זו הוא לע"ל ולכן כמ"כ בבחי' וימינו תחבקני יהי' ג"כ עלי' יתריה

ע"ד האית חסד ואית חסד כנזכר בזח"ג נשא קל"ג ע"ב ובאג"ה סי' יו"ד ד"ה חסדי ה' כי לא תמנו ולכן לע"ל נאמר וחסדי מאתך לא ימוש כו' וכמארז"ל ספ"ג דפסחים בענין ביום ההוא יהי' הוי' אחד שלע"ל כולו הטוב והמטיב וזהו ענין קץ הימין ועמ"ש ע"פ שוש אשיש.

קיצור ימינך כו' ימינך כו' וענין גאדרי בכח ויש ג"כ ב"פ שמאלו כנו' בשה"ש סי' ב' ה' וסי' ח' ג', ב"פ שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני רק שבפ"א כתיב לראשי ובפ"ב כתיב ראשי, והתרגום פי' הא' על יצי"מ ומ"ת הב' על תפילין ומזוזה ויש לפרש דר"ל שעיי"ו יזכו לבחי' חשף ה' את זרוע קדשו ועמ"ש במק"מ הרמ"ז או גבורה דו"א או גבורה דא"א ועמ"ש בענין יהודה אתה כו' אוסרי לגפן עיריה גז' בהפסוקים ר"ת אגל"א דהיינו שם הגבר ר"ת אתה גבור לעולם אד' ובכרכה זו היא גבורת גשמים ותחמ"מ וע' בחיי פ' ויחי שם וענין לראשי וראשי יש לומר כי ישראל לי ראש ויש בזה ב' בחי' כענין שאו את ראש כו' לגלגלתם והיינו עיי' ב' בחי' שמאל, שמאל דוחה שבמקבל ושמאל שבמשפיע, וכן בימין יש ב' בחי' במקבל ומשפיע, כענין וארא אל אברהם ואל יצחק כו' זהו ענין ד' הידות, ועיי"ו והחמישית כו' בחי' דלית שמאלא כו', או י"ל ב' בחי' ימין ע"ד אית חסד ואית חסד כו', וענין ימינו תחבקני מ"ש ב"פ י"ל שזהו קץ הימין מה שהשיב אזור ימינו מפני אויב ועמ"ש בתלים סי' ע"ז ע"פ ואומר חלוני היא שנות ימין עליון ועמ"ש מענין ימין ע"פ אורך ימים בימינה למיימינים בה דפרש"י פ' במה אשה דס"ג א' כימין המיומנת למלאכה, וכך מלאכת הקב"ה הנק' פעלת לחוסים כך זהו נק' ימין, כי המלאכה שעושים בשמאל אינו כ"כ נאה, וזהו שארז"ל נטה שמאלו וברא ארץ, וקץ הימין שיתגלה ימינה, ובנעילה דיוהכ"פ אומרים שערי כתר המיומן מהרה תפתח כי שמאלו תחת לראשי זהו ר"ה ובנעילה דיוהכ"פ בחי' ובו תדבקון זהו וימינו תחבקני וזהו כתר המיומן היינו פנימי' הכתר בחי' כי חפץ חסד הוא ושערי כתר המיומן י"ל שער החמישים שכולל ג"כ מ"ט שע"ב.

ט) והנה בענין שנזכר כאן ששה דברים דוקא וכן בגמ' סוף מכות בא ישעיי' והעמידן על שש כו' י"ל כמ"ש בביאור ע"פ מי יתנך כאח לי מ"ש במד"ד פ' בראשית פי"ב בענין אלה תולדות השמים והארץ מלא בשני ווין כו' ע"ש, כי ב' ווין ת"ת ויסוד שה"ע אלה תולדות יעקב יוסף הם ב' ווין, אך כשהיו מליאי' היינו כשבא ההמשכה לבחי' יוסף מהמאציל צ"ל ב' ווין ב' המשכות הא' מאא"ס לאוי"א ומהן נמשך בת"ת, הב' מאו"א ות"ת ביסוד, עמי"ש סד"ה וישב יעקב בענין ב"פ בארץ ובד"ה שה"ש ב' בחי' חתן אבל כשאין נמשך ההמשכה חדשה מאו"א"ס ממש כ"א ממה שכבר נמשך באצ"י או מאו"א ואפשר רק מז"א

במא"א • אות יוד סעיף ל"ט איתא ו"ק דז"א ו"ק דמ' הם י"ג מדה"ר, א"כ י"ל ב' ווין הנ"ל הם יג"מ.

במא"א : שורה זו נכתבה בכ"יך בצד הגליון.

זהו וא"ו אחד והוא כענין ונהר יחבר ויבש וכן בוהר ר"פ נח דנ"ט ע"ב פי' ענין ונהר יוצא מעדן דא עביד תולדות ולא אחרא א"כ ענין אלה תולדות השמים והארץ שייך לענין ונהר יוצא מעדן וכשהוא מלא בשני ווין זהו תראה שהנהר יוצא ונמשך מעדן עילאה ממש שהוא מו"ס כמ"ש באדר"ו דר"צ ע"א וכשהוא רק וא"ו אחד מורה שאין ההמשכה מעדן עילאה סדכ"ס כ"א מחו"ב דאצי' שנק' ג"כ עדן עילאה יעו"ש. ולכן איתא בירושלמי פ"ג דנדרים אשר מצוות שבת נאמר בשני ווין בנחמי' סי' ט' לומר שאו נמשך שפע הנהר ממקורו ממש זהו וקראת לשבת ענג. ענג ר"ת עדן נהר גן כו'. וז"ש וזכרתי את בריתי יעקוב מלא וא"ו בפ' בחוקותי היינו שזכירת הברית כשיומשך הוא"ו מעצמות אוא"ס כו' היינו ואזכור את בריתי. שיעשנו בחינת זכר ומשפיע כו' (מזה יש להעיר לענין ר"ה שנק' יום הזכרון זכר הברית ואומרים בפסוקי זכרונות ויזכור אלקים את נח. נח הוא יסוד וכן ויזכור אלקים את בריתי את אברהם וכו' וזכרתי את בריתי יעקוב וכו' ועמ"ש מזה ע"פ תקעו בחודש שופר) זהו והעמידן על שש כדי להמשיך בחי' הוא"ו ולכן הם שית תיבין דיחודא בפסוק שמע ישראל עד הוי' אחד ואולי י"ל הוא"ו זה מחבר ע"ק עם ז"א ע"ד והבריה התיכון מבריה מן הקצה אל הקצה בוהר ס"פ תרומה דקע"ה ב' מע"ק לז"א וכמ"ש בת"א סד"ה כי אתה נרי בענין והוי' יגיה חשכי זהו ענין וא"ו רבתי דגחון שוא"ו זה מפסיק כח נינקת הנחש שמחמת הנחש גרם שנחסר וא"ו זה מן אלה תולדות והוא"ו רבתי מורה שבא ההמשכה מתפארת דע"י ועי"ז יפסיק כח נינקת כו' ובלע המות לנצח ומזה ד' דמעה כו' ועיין בעה"ק ח"ב פט"ו ע"פ ועבדתם את הוי' אלקיכם שהוא סוד היחוד המשכת הוא"ו בה' ועי"ז והסידותי כל מחלה לא תהי' משכלה כו' כי ע"י היחוד מסתלק הנחש כו' ועי"ז הם ג"כ שיתא סדרי משנה שבהם ועל ידם נמשך הוא"ו כו' וההמשכה במ' הגק' שביעאה זהו שבע ברכות דכלה וכמ"ש ע"פ והי' אמונת עתך כו' חוסן ודעת וההמשכה ביראת ה' אוצרו שהיא המ' הגק' אשה יראת ה'.

קיצור בא ישעי' והעמידן על שש. ענין אלה תולדות מלא בשני ווין. יעקב יוסף. יעקב בריח התיכון ממשך מאוא"ס עד היסוד. עיין זהר ויקרא דט"ז ע"ב שזהו ענין תשובה ואחי"ב וא"ו שני מה שיוסף משפיע במל' משא"כ כשחסר וא"ו אחד י"ל אין ההמשכה באה מאוא"ס ממש כ"א מאצי'. מצוות שבת נא' בשני ווין. ענג. זהו יעקוב מלא וא"ו. זהו והעמידן על שש. וא"ו תיבין דשמע ישראל. וא"ו רבתי דגחון. היחוד דוחה הנחש. שיתא סדרי משנה. והי' אמונת עתך כו' וההמשכה ביראת ה' אוצרו. ואפ"ל נגד ב' ווין אלו נאמר ששה משמותם על האבן האחת שהוא בינה שם נמשך וא"ו מאור א"ס. ואת ששה השמות הנותרים על האבן השנית מ'. וא"ו שני דיוסף.

י) ספ"ק דסוטה דף י"ד ע"א ואמר ר' חמא בר חנינא מאי דכתיב אחרי ה' אלקיכם תלכו. וכי אפשר לו לאדם להלך אחרי שכינה זהלא כבר נאמר כי הוי' אלקיך אש אוכלת תא (עמ"ש מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר הראשון) אלא להלך אחרי מדותיו של הקב"ה מה הוא מלביש ערומים כו' אף אתה כו'. והנה זהו פי' צדיק עמוד אחד ע"ד הוא"ו שממשיך האור והשפע כו' והיינו ע"י להלך אחר

מדותיו שעיקרו חסד והו"ע עולם חסד יבנה ואיש כי יקח אחותו חסד הוא כו' ואפ"ל כי לפי שהוא ית' לאו מכל א"מ איהו כלל ע"כ נקראו מדותיו אחרי הוי' פני' בחי' אחוריים וכמש"ל סעי' א' שזהו ענין שם והארה כו'.

מד"ר בפ' קדושים פכ"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו וכי אפשר כו' אלא מתחלת ברייתו ש"ע לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחלה שנא' ויטע הוי' אלקים גן וכו' אף אתם כשנכנסים לארץ וכו' ונטעתם כל עץ מאכל, י"ל ע"ד מ"ש במד"ר פ' וירא פנ"ד בפ"י כי האדם עץ השדה דבחי' עץ השדה היינו בחי' אדם א"כ ונטעתם כל עץ מאכל היינו להמשיך בחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וזהו ענין וחיי עולם נטע בתוכינו כי בחי' אדם שעה"כ זהו התו' ועד"ו י"ל ענין כימי העץ ימי עמי, הענין כי הוא"ו שנזכר לעיל נקרא אילן והר"ע ועץ חיים בתוך הגן, וכן פ"י בפרדס ערך עץ ובמא"א אות עין סעי' י"ו, וא"כ סוד הנטיעה בגן זהו עצמו ענין היחוד וע' בזהר שלח דקנ"ח ע"ב ע"פ הי"ש בה עץ אילנא דחיי ועד"ו נאמר באברהם ויטע אשל בבאר שבע עין וזהו ויקרא דכ"ב ע"ב אשר באר שבע זהו המ' יסוד דנוק' ואברהם שהוא חסד נוטע בה הוא"ו כו' והו"ע יחוד ו"ה, ונת' במ"א באריכות וגם בי ע"י יחוד ז"ל נמשכים גשמות חדשות לכן נק' נטיעה וכמו שאמר ר' יוסי ונטעתי חמשה ארזים, וזהו עץ מאכל דאיתא במאור"א אות מ"ם סעי' י"ו מאכל גימט' הוי' אדני ואותיות מלאך והיינו יסוד המחבר הוי' אדני, והוא ג"כ גימט' אמן ולכן ארז"ל גדל העונה אמן יותר מן המברך וע' בזהר ויחי דף ר"מ סעי"א ע"פ מהאוכל יצא מאכל, האוכל דא צדיק דכתיב צדיק אוכל כו' וה"ס הייחוד כמו בלתי הלחם אשר הוא אוכל ומוה יצא מאכל והשפעה בכל העולמות והו"ע אמן, וזהו ונטעתם כל עץ מאכל, והו"ג ג"כ ענין כי האדם עץ השדה, האדם העליון הוא העץ המשפיע לבחי' שדה שהיא מ', ולכן זהו אחרי הוי' אלקיכם תלכו, אך וזכרתי את בריתי יעקב הגה יעקב מלא וא"ו, היינו יעקב בעצמו הוא ואו ת"ת, וכשהוא ג"כ מלא וא"ו מורה שגמשך בו השפע מע"ק, ואזי העץ מאכל הוא בחי' גבוה יותר, כי בל"ה שלח קנ"ח ע"ב שם ע"י הי"ש בה עץ אם אין עץ הוא אילנא דחיי ובחי' אין זהו גבוה יותר ולכן ענין יעקב מלא וא"ו זהו כאשר בבחי' כי האדם עץ השדה מאיר מבחי' אין היינו בחי' כי לא אדם הוא ולכן יעקב מלא וא"ו גימט' אמן ואמן אשר כבר נתבאר כי אמן זהו חיבור הוי' אד' כנ"ל, אך ענין הכפל זהו כאשר ביחוד זה מאיר מבחי' ע"ק ממש, ולכן זהו אמן ואמן הגם כי יעקב עצמו בלא וא"ו זהו ג"כ ב"פ אמן, וזהו רק יחוד הוי' אד', רק הכפל י"ל ע"ד שילוב הוי' באד' ושילוב אד' בהוי', או ב"פ אמן מורה יחוד ו"ה ויחוד ו"ה, אך ואמן בתוס' וא"ו מורה על שבחי' יחוד ו"ה הוא ממש כמו יחוד ו"ה וזהו הוא"ו שמחבר ב' בחי' אמן הנ"ל (ואפ"ל מזה נמשך מה שלעתידי לבא יהי' העץ עצו כפריו משא"כ עכשיו אין עצו כפריו, ועיין מ"ש מענין עצו כפריו על פסוק תמים תהי' עם ה' פ' שופטים וע"פ ועץ השדה יתן פריו) וזהו ענין ועץ השדה יתן פריו דהוא כמ"ש בזהר שלח שם אי תחמוץ איבא דארעא כשאר ארעא דעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ולא מאתר עילאה יתיר, ואי תחמוץ דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד, ואתמשך ההוא שנייא עילאה מכל אתרי דעלמא ובהרמ"ז שם שב' מיני שפע הם כו' וע' בלקו"ת פ' קרח סד"ה

ויגמול שקדים, נמצא מוכן שהשפע מבחי' ע"ק הנק' אין בא ג"כ ע"י ז"א הנק' עץ החיים אלא שהולך במהירות ואינו משתנה בז"א בו' ולכן פירות האילן באו בברכה מרובה וז"ש במד"ר פ' בראשית פי"ב שלע"ל שיהי' תולדות מלא בשני וזין אזי יהי' זרע השלם הגפן תתן פריה ולכן ע"ז באו הו' דברים שבפסוק זה להמשיך תולדות מלא ע"י שיאיר אור ע"ק בחי' אין בבחי' עץ החיים וכו', והו' ענין ונטעתם כל עץ מאכל ונק' זה אחרי הוי' אלקיכם תלכו וכו' ובו תדבקון זוהר פ' בשלח דמ"ט ע"א מענין ובו תדבקון וע' ר"פ תרומה דקכ"ו סע"א ובעא לאדבקא בהו' וה"ס היחוד עליון כמו להבדיל הדבק באשתו וישראל נק' אשתו במד"ר פ' נשא ע"פ והביא האישי את אשתו אל הכהן.

זוהר פ' ויקרא דף כ' רע"ב אחרי הוי' אלקיכם תלכו.

ילקוט תלים סי' כ"ה ע"פ טוב וישר ה', דצ"ט ע"ב ד"א כל ארחות ה' חסד ואמת, בשעה שאמר משה לישראל אחרי הוי' אלקיכם תלכו א"ל משה רבינו מי יוכל וכו', אני אומר לכם דרכיו של הקב"ה כל ארחות ה' חסד ואמת חסד זו גמ"ח ואמת זו תורה, ולמי נתן אותם לנוצרי בריתו ועדותיו, ועמ"ש מענין חסד ואמת בד"ה ונתתי לך מהלכים כו' ובהביאורי, ז"ש בגמ' דמכות שם בא ישע"י העמידן על שתיים שנאמר כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי צדקה היינו חסד ומשפט היינו אמת, זו תורה.

קיצור בגמ' פי' אחרי תלכו לילך אחר מדותיו י"ל כי מדותיו נק' אחרי כי בעצמותו לאו מכל א"מ איהו כלל, חוה נק' ג"כ כל הנק' בשמי ילקוט ח"ב רמז תקל"ז, וע' לקמן מזה ובמד"ר אמרו בפ"י אחרי תלכו דהיינו ונטעתם כל עץ מאכל היינו כי האדם עץ השדה בחי' וא"ו הנ"ל משא"כ תבואת הארץ נק' תבואתה תבואת ה' תתאה, והעיקר לנטוע בה הא"ו ע"ד ויטע אשל בבאר שבע ברית התיכון, שזוהו המשכת יחוד אלקותו ית' בהעולמות ביי"ע, וכעין זה י"ל פי' לנטוע שמים וליסוד ארץ ועץ זה נק' עץ מאכל שממנו מקבלים חיות כל העולמות, ע' זח"ג פ' בלק דף ר"ב ע"א בפ"י כי ממנו תאכל ובהרמ"ז שם וע"ד לכו לחמו בלחמי, גם מאכל גימט' אמן חיבור הוי' באד', אך ענין בריתי יעקוב בתוספת וא"ו י"ל כי הנה היש בה עץ אם אין וכדי להמשיך מבחי' אין בהעץ שזוהו ועץ השדה יתן פריו והיינו התקשרות בחי' כי האדם עץ השדה בבחי' כי לא אדם הוא ע' בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו וזוהו ואדם אין כאלוהו הנביא שהי' אדם שמאיר בו בחי' אין, זהו ע"י וא"ו שבתכיבת יעקוב ולכן נטל וא"ו זה מאליהו שהוא בחי' ואדם אין כנ"ל, יעקוב בוא"ו גימט' אמן ואמן והמשכה זו ע"י ו' דברים שבפ' זה.

בילקוט פי' אחרי הוי' אלקיכם תלכו שזוהו ענין כל ארחות הוי' חסד ואמת ולמי נתן אותם לנוצרי בריתו ועדותיו, חוה שלאחר שישע"י העמידן על שש חוד העמידן על שנים שמרו משפט ועשו צדקה שעי"ב בחי' אלו הוא המשכת הוא"ו עץ השדה בהא תתאה ועמ"ש ע"פ ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה, חוה ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי פי' כי ארץ חוה

משמע הארץ עצמה ותבראת ה' קמ"ל שירשו ג"כ נצר מטעי בחי' הנטיעה של העץ בהשדה בר.

יא) ועו"ל בענין ב' ווין הנ"ל דאלה תולדות מלא שהם י"ג מדה"ר משא"כ בהסתלקות ו' אחד נשארו רק ו"ק דז"א שהם מדות דאצי' ולא יג"מ דעתיקא והיינו כי במא"א אות יו"ד סעי' ל"ט איתא י"ג מדות נקרא זוי"ג לפעמים ו"ק שלו ו"ק שלה והכוללם יחד עכ"ל וה"ע הגז' בזהר תזריע דמ"ז ע"ב שית יומין לעילא ושביעאה עלייהו שית יומין לתתא כו' ובפרקי ר"א בעשרה מאמרות נבה"ע וכללן בשלשה בחכ' ובתכונה וברעת א"כ הם י"ג עם עשרה ולפ"ז צ"ל עשרה מאמרות הם ע"ס דזו"ג וכללן בשלשה עצם חבי"ד שלמעלה מע"ס דזו"ג וא"כ למדנו מדבריו דב' ווין הם יג"מ, וא"כ מכ"ש שיש לפרש כן בבחי' גבוה יותר דהנה איתא בפרדס שער הצחצחות פ"א בשם רב האי גאון י"ג מדות האמורים בתורה הם ענפי תולדות יוצאים מיו"ד מעלות נקראים ספירות אילו כנגד אילו עם שלשה גנוזות ראשי ראשים, והם אור קדמון אור צח אור מצוחצח, והפרדס שם ביאר הדברים, יעו"ש הרי הם ב' ווין הא' ו"ק, שהם ששה מדות חג"ת נה"י היינו וא"ו א', הב' הג' מוחי' חב"ד עם הג' ראשי ראשים, שודאי הם מאירים בהג' מוחין, וזה ג"כ וא"ו, וכן בכהאריו"ל פי' שית תיבין דשמע ישראל הם ג' מוחין דאבא וג' מוחי' דאימא אך לפמ"ש י"ל שהם ג"ר דאצילות עם ג' ראשי ראשים ולכן כשמתחברים הב' ווין כמו שנא' אלה תולדות מלא בשני ווין, היינו אשר וא"ו העליונה שהם מבחי' ימי קדם דע"ק, מאיר בוק" דז"א הנק' ימי עולם וכמ"ש בלק"ת כד"ה הוי' יחתו מריביו שהחסד דעתיק מאיר ע"י החסד דז"א שהוא הכלי שלו וכו' וא"כ ויטע ה' אלקים ע"ק ע"י ז"א גן בעדן וכו' ועץ החיים בתוך הגן ועץ החיים הוא וא"ו כמ"ש בזהר ס"פ במדבר דקכ"א א' שהוא"ו הוא אילנא דחיי אך האיר בו ג"כ עתיקא היינו שבחי' אין מאיר בעץ החיים ע"ד שפי' בזהר שלח דקנ"ח ע"ב הנ"ל בענין אם אין דר"ל שבחי' אין מאיר באילנא דחיי ואזי יתן פריו בהפלאה והפירות הם נשמות הצדיקים שהיו נמשכים נשמות גבוהות מאד כענין רב המנונא סבא וכה"ג והם הנק' אחים ורעים לז"א משא"כ ע"י חטא עה"ד נעשה תולדות חסר וא"ו אחד היינו שנשארו רק ו"ק דז"א ואין מאיר בהם בחי' ע"ק דוגמת היש בה עץ, עץ לבד ולא אין, ולכן העבודה ונטעתם כל עץ מאכל, להמשיכו כמו שהי' בבחי' ויטע ה' אלקים גן וכו' שיהי' מאיר בו ע"ק, והנה בברוך שאמר יש י"ג ברוך נגד י"ג מדות שהם ב' ווין, ור"ל ע"י שבחי' שאמר הוי' העולם נמשך בבחי' ברוך וגילוי שיהי' מוחו ולבו של האדם מתקשר היטב בזה ע"י מעורר למעלה שיהי' גילוי בחי'

ז"הו * ג"כ ענין וישכם לבן בבקר ופי' בת"א ס"פ ויצא שבבקר דאברהם מאיר וצאה מבחי' ע"ק שנק' לבן העליון ע"ש לבושיה כתלג חיוור ושער רישי' כעמר נקי.

(*) מיסקא זו נמצאת בכי"ק בצד הגליון של עמוד זה.

שאמר והי' העולם והרי כמו שברא העולם היינו שהי' בשני ווין וזכר, לכן יש י"ג ברוך להמשיך גילוי יג"מ שהם ב' הווין כו' וכעד"ו בשית תיבין דשמע ישראל ושית תיבין דבשכמל"ו ממשיך גילוי ב' ווין הנ"ל והוה אם בחוקותי תלכו כו' אזי ועץ השדה יתן פריה ע"י שיאיר ע"ק הוא"ו שלו בעץ השדה שהוא ו"ק דז"א וע"ז בא ג"כ ששה ענינים בפסוק אחרי ה' אלקיכם תלכו להמשיך עי"ז בחי' וא"ו עילאה שיאיר בוא"ו הב' ע"ד אלה תולדות מלא בשני ווין, והוה זכרתי את בריתי יעקב מלא וא"ו כי עכשיו אלה תולדות יעקב יוסף נו' תולדות רק בוא"ו אחד שהמשכה מו"ק דז"א אבל יעקב מלא בוא"ו היינו שיאיר הוא"ו עילאה בבחי' יעקב והוה ע"ד תתן אמת ליעקב והקשו דהא יעקב עצמו נאמר בו ויעקב איש תם ומהו עוד תתן אמת אלא זהו ע"ד אמת לאמיתו והענין כמבואר בזהר ר"פ ויקרא ע"פ ונתתם לי אות אמת דא אות וא"ו שהוא אילנא דחי שהוא מחבר חו"ג והיינו ענין שלום ואמת, והוה בחי' יעקב עצמו שהוא בריח התיכון תפארת, אך תתן אמת ליעקב והוה כשנמשך בו מע"ק כמ"ש בזח"ג בהעלותך דקנ"ב ע"א שבחינת אור ע"ק זהו נשמתא לת"ת ונק' נשמתא לנשמתא וביאור הדבר יובן ממ"ש בלקוטי תורה בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי בהביאור פ"ד והוה ענין יעקב מלא וא"ו היינו יעקב שהוה כשנמשך בו הוא"ו הנקרא אות אמת והיינו המשכה מע"ק ששם מקור האמת ונק' אמת לאמיתו וכשנמשך בחינה זו בתפארת זהו תתן אמת ליעקב ואז נקרא יעקב מלא וא"ו, ויהי' אלה תולדות יעקב יוסף ע"ד ב' אלה תולדות מלא בשני ווין כו', והנה ענין אחרי הוי' אלקיכם תלכו ולפעמים נאמר התהלך לפני, אלא אשר יקראוהו באמת אזי קרוב ה' וזהו התהלך לפני, וענין אמת הפך נהרות המכזבין כו' אבל כשאינו בבחי' זו צ"ל אחרי הוי' אלקיכם תלכו וכמ"ש. ועד"ו יובן ענין יגמיה"ר המאירים בר"ח אלול דהנה ענין ב' ווין הנ"ל הוא"ו שבו"ק דז"א הוא וא"ו ממש והוא"ו דע"ק אפ"ל ע"ד שארז"ל ע"פ בכל צרתם לא צר דהאלף דלא משמשת כמו וא"ו דהיינו לו צר שהרי גא' אח"כ ומלאך פניו הושיעם כדאיתא בגמ' ספ"ה דסוטה ועיין מזה בזהר ס"פ וירא דק"כ ע"ב וזהו ענין אלול שהוא לו לא ע"ד כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות והקרי ולו, והיינו כנ"ל, ועמ"ש מאה ע"פ לולי ה' שהי' לנו כו', לולא האמנתי לראות, לולא הוא אותיות אלול, וכן תמונת האלף הוא וא"ו ושני יודין ופי' בפרדס שער האותיות דהוא"ו הוה כתר ושני היודין הוא חו"ב הרי הוא"ו דאלף הוא כתר וזהו ענין לא צר דהו"ל כמו לו כי האלף הוא בכתר וזהו ענין יג"מ הרחמים ב' ווין הנ"ל והכולל כו', ועמ"ש בענין וא"ו רבתי שבתבת גחון, וי"ל ג"כ גחון גימט' אלול כו', בספר א' הנק' אור החכ' ראיתי אלול גימט' בינה היינו תשובה כו' והוה הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששושים בהלכות כי ע"י ששה סדרי משנה ממשכים ג"כ הוא"ו עילאה שזהו ענין י"ג מדות הרחמים כו'.

קיצור שי"ל ב' ווין הם יג"מ הרחמים כי ע"ס דאצי' וג' ראשי ראשים י"ל שהם ב' ווין דהיינו ג' ראשונות עם ג' ראשי ראשים הם וא"ו אחד וששה קצוות דאצי' עם המל' הם וא"ו אחד, בפדר"א אמר עשרה מאמרות וכללן בחכמה ובתבונה ובדעת י"ל נגד זה י"ג ברוך בב"ש והי' העולם, להמשיך ב' ווין וכחסר וא"ו אחד מאיר רק וא"ו קצוות דז"א, ועפ"י י"ל ענין אלול, לו צר

לא צר ג"כ ב' וזין הנ"ל מה גם כי באמצע השני וזין יש א' כזה וא"ו ע'
זהר ח"ג ס"ו ע"ב.

יב) והנה ע"פ הנ"ל בענין ונטעתם יובן מאמר המדרש פ' נח פל"ו ע"פ ויחל
נח איש האדמה שלשה היו להוטיין אחר האדמה קין ונח ועחיהו כי בקין
נאמר וקין ה' עובד אדמה וגם שם ויחל נח נעשה חולין הגם דקאי על ויטע
כרם י"ל כמו"כ על מה שהי' להוט אחר האדמה כיון שזהו מבחי' קין. והענין י"ל
דאינא בזהר ויחי דרכ"ו ע"ב ענין בפסח על התבואה היינו תבואתה תבואת הא
תתאה בחי' מל' אבל בעצרת על פירות האילן היינו אילנא עילאה עץ החיים ד"א
כי האדם עץ השדה, עז"ז ממני פריך נמצא כו' וכענין כתפוח כו' ופרי' מתוק כו'.
ואפ"ל כי תבואת הא היינו בחי' בהבראם בהא בראם אתא קלילא דלית ב' מששא
והוא חיות העולמות שנק' יש מאין ע' בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי ה' אלקיכם
תלכו שנמשך רק מבחי' אחרי ה' אבל פירות האילן זהו"ע התו' שנק' עץ חיים
וזהו בעצרת יום מ"ת והוא מטע כמאמר חיי עולם גטע בתוכינו וא"כ פירות
האדמה זהו ע"ד תבואת ה' ונק' בגמרא חיי שעה אבל פירות האילן בחי' עה"ח
זהו חיי עולם. וכמ"ש בסדור שער הק"ש תוך ד"ה להבין ענין ההפרש בין ק"ש.
שלכן מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה כי בכלל חיי עולם נמשך ממילא גם
חיי שעה וא"כ קין שהי' עובד אדמה היינו להמשיך חיי שעה שמקורה מבחי'
מל' הנק' אדמה, ועמ"ש על הזהר ריש פרשת נח דף נ"ט ועביד איבין ורבי
זרעין כתב הרמ"ז האיבין הם נשמות הצדיקים שהם עיקר הפנימיות ורבי
זרעין הם המלאכים כי סתם זרעים הם פרי האדמה וסתם איבין הם פרי העץ
ולכן יחס הזרעים למלאכים מפני שעיקרם מן הניצוצות שהם מבחינת המל'
מעלמא דנוק' הנשמות מעלמא דכורא פרי צדיק עץ חיים עד כאן לשוננו,
ומה שכתב שהמלאכים הם מעלמא דנוק' יובן ע"ד מ"ש בתורה אור פ' מקץ
בד"ה רני ושמחי דרוש השני בענין וצדקתך ירננו שהשגתם רק מבחי' מל' שהוא
בחי' צדיק משא"כ למעלה מהמל' אין להם השגה ולכן רק זכר רב טובך יביעו
הזכר מן רב טובך כו' מה שאין כן בנשמות נאמר מה רב טובך אשר צפנת
כו' יבא טוב ויקבל טוב כו' ורב טוב לבית ישראל, וזהו ג' היו להוטיים
אחר האדמה ולכן נק' ויחל שהוא ענין חולין, ע"ד ששת ימי החול, ולכן
בא הציווי אחרי הוי' אלקיכם ליטע מטע תחלה דהיינו עסק התורה הנק'
עץ חיים היא וכמו זית שמן, משא"כ ויטע כרם זהו עץ הדעת גפן היתה
וכו'. וממילא יבא ג"כ חיי שעה כו' גם ההפרש בין אדמה למטע ע"ד כי אל
דעות ועיין בד"ה בכ"ה בכסלו שנה"ב מתפעלת דוקא רק מבחי' דיעה התחתונה
יש מאין וזהו ענין עובד אדמה אבל המטע המשכת דעת עליון מבחי' עץ
החיים כו' גם זהו ההפרש בין ע"ד על מנת לקבל פרס לבחי' שלא על מנת
לקבל פרס, וקין שהי' להוט אחר האדמה היינו חיות העולמות שנק' יש
מאין היינו שיהי' נשאר בישותו ואף על פי כן יקבל חיות ולא רצה ליכלל
בבחינת ביטול גמור, וע"ד שאמרו המרגלים ארץ אוכלת יושביה היא
שיושביהם הם בבחי' אין וביטול גמור, ולא רצו בזה, או ע"ד שאמרו קרב אתה
ושמע כו' ואת תדבר אלינו שלא רצו להבטל מכל וכל אבל ענין במטע תחלה
עץ החיים זהו הביטול האמיתי ע"ד שלמעלה היש וכולא קמי' כלא חשיב וא"ע

מענין אדמה ע"פ מזבח אדמה תעשה לי וממ"ש בזהר פ' מקץ דקצ"ט ע"ב ע"פ עובד אדמתו ישבע לחם דלשם משמע שזהו בחי' עליונה.

קיצור כי פרי האדמה היינו תבואתה תבואת ה', אתא קלילא, חיות הנבראים ע"ד חיי שעה, אבל מטע זהו עץ החיים חיי עולם, גם ע"ד כי אל דעות.

יג) ומזה יובן ענין מלכיות זכרונות ושופרות, כי הנה ענין ויטע הוי' אלקים גן בעדן הי' בראש השנה ביום ברוא אדם הראשון, ואזי ונהר יוצא מעדן זהו ההמשכה מאור אין סוף להשקות עצי הגן ע"ד ישבעו עצי הוי' ישבעו מימיהם כו' ובחינת עצי ה' זהו ענין כי האדם עץ השדה ז"א דאצ"י ומקבל חיות מאור אין סוף על ידי גהר יובל שמו חיים שמה, וזהו ענין חיי המלך ונהו שכתוב והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו וכו' וע' בזהר יתרו דפ"ג סע"א ובפ' אחרי דנ"ח ובאדר"ז דר"צ סע"ב וע"ז ארו"ל ובו תדבקון ליטע ג"כ עץ מאכל כי האדם עץ השדה אדם היינו מדומ"ע של תומ"צ שע"ז ממשיכים בחי' אדם ונק' עץ מאכל לכו לחמו בלחמי לאפוקי אילן סרק שאינו עושה פירות מדומ"ע של הבלי עולם וזהו ענין מלכיות זכרונות מלכיות היינו ע"ס דמל' דאצ"י זכרונות ע"ס דז"א בחי' אדם וגם זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם והיינו חיבור מלכיות זכרונות זהו בחי' אדם שלם ונק' כי האדם עץ השדה ושופרות השופר נק' יובל כמ"ש במשוך בקרן היובל אשר זהו ונהר יוצא מעדן שממנו נמשך החיות לבחי' עץ השדה דהיינו ההמשכה מבחי' אין בבחי' עץ כו' שעל ידי זה ועץ השדה יתן פריו כו', ואפ"ל מה שנק' ובו תדבקון פי' ובו תדבקון מה שמלוכש תוך ז"א היינו אור ע"ק הנמשך בו ע"י ונהר יוצא מעדן כו' ע"ד שפי' בוח"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב בענין בי נשבעתי וכמ"ש מזה בלק"ת פ' ראה בהקיצור מהביאור ע"פ אחרי סעיף ו' דכ"ב סע"ג ומ"ש שמלכיות זכרונות יחד נק' אדם זהו ע"ד אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו במבואר בוח"ג פ' ויקרא דף ה' ע"א ודף ז' ע"ב והיינו כי עיר אלקינו הוא עולם הדבור שעל ידי זה דוקא מאיר שם הוי' וזהו אימתי גדול הוי' כו' וזהו ענין ראש השנה בנין הנוק' עולם הדבור והיינו עשרה מלכיות שהם כנגד עשרה מאמרות כו', זכרונות ע"ד אזכיר את שמי כי המל' נק' שם והארה כו' ובחי' מקדשי שמך זהו ענין זכרונות כו' ולכן זהו בחי' אדם בשלימות, והשופרות להמשיך מבחי' אין כו'.

קיצור כי משארו"ל בענין אחרי תלכו וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל יש לפרשו על ר"ה כי ביום ר"ה יום ברוא אדה"ר הי' בחי' ויטע ד' אלקים גן בעדן וגם ונהר יוצא יובל שמו חיים שמו ההמשכה מע"ק בבחי' הגן אילנא דחיי כי האדם עץ השדה, וכמו"כ בר"ה צריך להמשיך בחי' זו כי בר"ה הוא בחי' כי תבואו אל הארץ כמ"ש באגה"ק סי' י"ד ע"פ ארץ אשר כו' מרשית השנה, ובלק"ת פ' תבא בר"ה היום הזה, ע"כ צריך לנטוע בה עץ מאכל אילנא דחיי, וגם להמשיך בהעץ מבחי' אין ע"ד ונהר יוצא מעדן וכ"ז הוא ע"י השופר שנק' יובל שהוא בחי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו וגם פרת שמו פרת ה' פעמים קול כמ"ש"ל סעי' ז' וזהו ע"ד מלכיות זכרונות שופרות מלכיות ה' תתאה זכרונות בחי' וא"ו והמקור לזה מבחי' שופרות בחי' י"ה ונהר יוצא מעדן.

קיצור מהביאור, (ו) ענין עילוי אחר עילוי עד נ' אלפים יובלות, (עמ"ש מזה בתלים ע"פ מלכותך מלכות כל עולמים מ"ש הבחי פ' בהר ע"פ והיו לך ימי שבע שבתות השנים כו' וע' בת"א פ' ויצא סד"ה והיה הוי' לי לאלקים, בענין וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, שיהיה עילוי אחר עילוי כמה שמיטין זיובלות כו' וע' בד"ה ובכראה לפני המלך בענין אל תקרי שמות אלא שמות כו' ובד"ה לריה שמניך, דרוש השני ספ"א, ובד"ה ויקח קרח פ"א) בבחי' מ' דא"ס היינו מלכותך, אין אנו רשאים לדבר, (ע' מק"מ ר"פ בראשית בענין כי שאל נא לימים ראשונים פ"י בשם האריו"ל בג"ר דא"ק אסור הדבור בהם, וכל עולם האצילות מעתיק עד המ' עומדים רק כנגד תנה"י דא"ק וכל עסקינו אינו אלא בעולם האצילות כו'), ענין הקו בחי' אור ושם ונמשך ממלכותך מ' דא"ס, ונמשך להיות מלכות כל עולמים, (ע' בד"ה קול דודי בשה"ש) ולכן העליות ג"כ רק עד שרשן היינו מ' דא"ס (וזהו כל עולמים כל חשבון נ' היינו נ' אלפים יובלות כמ"ש הבחי שהזכרתי) וזהו שאמר לעולמו די, (ועיין פרדס ערך יובל וערך שמטה, ובערך תשובה, ועיין תשו' הרשב"א ח"א סי' ט' ועיין בלק"ת פ' שלח בד"ה מקושש עצים ושם פ"ב בענין יובל כו') ומזה יובן ענין אחרי ה' אלקיכם תלכו, שכל העליות ילכו מחיל כו' הוא בבחי' אחרי ה' בחינת מלכותך.

(ז) וענין ב"פ ימין וב"פ שמאל, פי' ב' נרות דשבת רמ"ח איברין ותרין דרועין, והיינו ב' דרועין דיליה וב' דרועין דילה הם ב"פ נר, עיין בלק"ת בד"ה והיה לכם לציצית דרוש השני פ"ב מענין רמ"ח איברים ותרין דרועין שהם בחי' נר, ובפע"ח שער השבת פ"ד, ובמ"א אות גון סל"א, והם ד' הידות.

בענין מ"ש בפי' ובו תדבקן חיבור היסודות, זהו ע"ד שהיכל קד"ק הוא שמבריא נעשה אצילות, וע"ד מ"ש בת"א פ' בא בענין שם צבאות שגם בבריאה יהי' איהו וגרמוהי חד, זהו תדבקן ודבק באשתו והיו לבשר אחד, ועד"ז ענין מיכאל מקריב נשמות עכ"ל, וגם משל לזה שיש שומע שכל מהרב ומבינו ונק' זה הלבשה ששכלו מלביש לשכל הרב, אבל כשיתאחד שכלו עם שכל הרב ע"ד שקנה חכמה וזהו לא קאים אינש אדעתיה דרביה עד מס שנין כמשאר"ל ע"פ ולא נתן לכם ד' לב לדעת ועיניי לראות עד היום הוה שהי' סוף ארבעים שנה אז קאים אדעתיה דרביה ממש עד"ז הוא ענין היכל קדוה"ק שבו יחוד היסודות דדו"ג, וזהו ובו תדבקן כו'.

קיצור דקיצור, (א) אחרי ה' תלכו שמאל דוחה, (ב) עוד פי' אחרי ה' היא בחי' מל' הנק' שם, (ג) וזהו רצוא ואח"כ ואתו תיראו שוב, ומזה נמשך ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו זהו תורה אברים הפנימי, (ד) ואתו תעבדו עבודה שבלב זו תפלה, גם ראובן שמעון לוי זהו תלכו תיראו תשמרו כו' ובחי' יהודה זהו ואתו תעבדו, (ה) ובו תדבקן נפ"א, ימינך ד' תרעץ אויב, נמצא יש כאן ב"פ שמאל ב"פ ימין, (סעי' יו"ד) ואפשר לפרש ג"כ הפסוק על אלול ועשי"ת, אח"כ (א) ד"ה אחרי ט"ו תיבות (ב) ענין ב' הפסוקים שמאלו תחת לראשי וימינו תחבכני ואח"כ נאמר עוד שמאלו תחת ראשי וימינו תחבכני.

אח"כ ביאר על הדרוש. (אות ח') ששה ענינים שבפסוק בחי' וא"ו להמשיך אלה תולדות מלא, זכרתי את בריתי יעקוב זהו זכרונות. ענין במטע תחלה כי האדם עץ השדה, להמשיך בו אין. ג' היו להוטים אחר האדמה חיי שעה. (ט) ב' ווין י"ל יג"מ הרחמים, וזהו אלול לו לא.

ע"ד הצעת הדרוש. אחרי ד' יש בו ט"ו תיבין ה' ווין וכו'. יעקוב לקח משכון מאליהו כר. אמרו אחרי תלכו ונטעתם כמו שעסק במטע תחלה. ג' להוטים אחר האדמה, חיי שעה, והמלאכים נק' פרי האדמה שמהם ועל ידם גמשך השפע וכו', אבל התורה חיי עולם עץ חיים היא כי האדם עץ השדה, אך אם בחקתי תלכו וכו' ואזי ועץ השדה יתן פריו מבחי' היש בה עץ אם אין, ע"ד אלה תולדות בשני ווין, וזהו ענין תוספת ואו ביעקב תתן אמת ליעקב, ומה שלקח ה' ווין מבואר לעיל, זהו שבפסוק זה יש ט"ו תיבין כנגד י"ה שיש ג"כ באליה, וה' ווין שיהי' ועץ השדה יתן פריו והיינו אחרי ד', לקיים ונטעתם כו', וצ"ל אם בחקתי כו' ונתתי גשמיכם ואז דוקא ועץ השדה יתן פריו כמ"כ זהו ענין ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו כו'.

בסידור ד"ב עמוד שני ד"ה אחרי שטה בבחי' הנ"ל. הג"ה קיצור פי' אחרי, היינו שיהי' בבחי' שמאל דוחה להשפיל א"ע, ע"י מארי דחושבנא שאינו בבחי' שפת אמת כו' ולכן אינו בבחי' קרוב כ"א רחוק מה' וע"י כל המשפיל א"ע הקב"ה מגביהו אם נבלת בהתנשא וכמשל העיגול ומתחת זרעות עולם לכן דוקא ממעמקים קראתיך וזהו מתוך כבוד ראש ע"כ הקיצור. ועמ"ש בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי איך בהנשמה יש ב' בחי' שהם יעקב וישראל וגילוי בחי' המקיף של הנשמה הנק' ישראל לי ראש גמשך דוקא ע"י השמאל דוחה כו' ועמ"ש בלק"ת בד"ה ש"ה ממעמקים קראתיך מענין יעקב וישראל, וע' מענין המקיף בד"ה כי תצא השני, וע' בזהר פ' קרח דקע"ח ב' ע"פ ועבד הלוי הוא אלמלא דינא, נמצא מובן שווקא ע"י הלויים קו השמאל גמשך בחי' הוא דהיינו בחי' סוכ"ע ע"ש בבה"ז ועמ"ש ע"פ הוא אהרן ומשה כו' וענין שפת אמת ע' בלק"ת בד"ה ושבתה הארץ ובביאור אלה מסעי השלישי וענין קרוב ה' לכל קוראיו אשר יקראוהו באמת דוקא י"ל ע"ז גילוי אמת אני ראשון ואני אחרון כו' בחי' עתיקא משא"כ כשאין קיום להעבודה הוא רחוק מבחי' אמת, ועמ"ש מענין פסוק קרוב בהגהות על פסוק כי אתה גרי הוי' ובד"ה ושנתם אך ע"י השפלות ע"ד היה בעיניך כרשע הוא עכ"פ מודה על האמת ע"ד דכולא קמי' כלא חשיב וע' באג"ה ד"ה קטונתי מכל וע' בד"ה יסוכבנהו יבננהו מענין הוידויים שמשפילים א"ע חטאנו כו' עוינו כו' שזהו ג"כ עדין להיות שמאלו תחת לראשי כו', וזהו כענין תשובה שעז"נ שלום שלום לרחוק ולקרוב ברישא לרחוק כו', וענין אם נבלת בהתנשא י"ל שע"י אם נבלת מעלה הנובלות שנפל בשבה"כ ועמ"ש ע"פ עלי עשור ועלי נבל, (וע' בה"ז פ' פנחס דרמ"ט גבי עאלת לטורי

חשיכא בירור ק"נ ועי"ז עולה לטורי חשיכא דתהו כו' גם י"ל ע"ד שבכל עליית המל' צ"ל תחלה נקודה ת"י ע"ד שא"א שיהי' גידול התבואה יש מיש אלא ע"י שבא תחלה לבחי' אין, ועמ"ש מזה בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה ובהכיאר שם שיש ב' מיני העלאת מ"ן הא' לבחי' התהו סוכ"ע זהו דוקא ע"י הביטול בבחי' אין וזהו עצמו ענין שמאל דוחה שעושה עצמו בבחי' אין גם ע"ד בתרבי ובקשתי שלפי"ע מתיחת הקשת לאחוריו יהי' החץ למרחוק גם ע"ד ושקל בפלס הרים הגבוהים נמשכים ע"י הפלס שהוא הריחוק בבחי' שמאל דוחה שע"ז דוקא נמשך תחת לראשי כו'.

קיצור מההג"ה ע"י שמאל דוחה נמשך לראשי ר"ל המקיף מזלי' ונק' ישראל לי ראש ועבד הלוי הוא ענין אשר יקראוהו באמת אני ראשון כו' ענין שלום לרחוק, ענין אם נבלת העלאת הנובלות ע"ד ע"י בירור החושך ממשיך טורי חשיכא ענין שיהי' מיש יש צ"ל בנתיים ענין העלאת מ"ן לתהו שהוא אין כתר זהו דוקא ע"י ביטול אין לכן צ"ל הכנעה כובד ראש קשת ושקל בפלס הרים ומענין שנתקרב להעיגול מתחת עיין דרוש מי יתנג בענין אמצעך בחוץ.

ב) ועיקר הענין בפ"י עמוד וישב ה' מלך שהשיבה על הכסא הוא רק בבחי' אחוריים כמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק ולכן נק' מדת מלכות בשם אחרי הוי' (הג"ה וזהו ענין כי עמך מקור"ח שמקור חיים של העולמות שהוא מדת מלכותו ית' הוא עמך טפל ובטל לך כמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי הוי' ויש לעיין ממ"ש בזוהר פ' תרומה דקנ"ג סע"ב דהמל' נק' לפני הוי' ע"ש ע"פ זה השולחן אשר לפני הוי' וכן שם באריכות דק"ע ע"ב ועמ"ש מזה סד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני, ואפ"ל כי מצד המל' עצמה נק' אחרי הוי' אך חי' יחידה עם עצמותו ית' פכ"פ אזי נקראת לפני הוי' וז"ש ביהכ"פ לפני הוי' תטהרו, וזהו ענין הבחי' ובו תדבקון דלקמן בבחי' נפ"א שע"ז יהי' פכ"פ כו', והוא עבודה לבא מבחי' אחרי הוי' לבחי' ובו תדבקון פכ"פ כו' ועמ"ש ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' עומדים לפני.

ועי"ל דהא יאר ה' פניו היינו שכינתא הרי נק' פניו וכן לא יהי' לך אלקים אחרים על פני ר"ל שכינתא אלא צ"ל ע"ד הנז' בבה"ז פ' אחרי דע"ז ב' בפ"י אתא חסד ופריש גזעין כו' ההפרש בין חיות העולמות מז"ת דמל' ובג"ע מאיר ג"ר דמל'.

לתורה אחרי שבסידור בפ' שמאלי עמ"ש ע"פ וכל הלבבות ייראון נידון הקדמת יר"ת שהוא הכנה לד"ע שוב שלאחר הרצוא כו'.

(בד"ה כי תשמע בקול שבלק"ת)

להבין מ"ש לעיל אות א' שגם בעבודה צ"ל תחלה המשכת גילוי הזיו, דלכאורה אינו מובן דבשלמא בעוה"ב דהיינו בג"ע שא"א להיות גילוי העצמות ממש ע"כ ממשיכים הזיו, אבל בעוה"ז שההמשכה והגילוי בעבודה והתפעלות הנפש, א"כ כיון שיכולים להמשיך גילוי א"ס ממש כמ"ש סוף אות ב', א"כ למה נצרך כלל ג"כ להמשיך גילוי הזיו כו', ועוד קשה דאיתא בזהר דכשנמשך גילוי מבחי' עלמא דדכורא לא סליק שבחא אלא לדכורא, וא"כ איך צ"ל דוקא גילוי הזיו שהוא בחי' נוקבא. אך ע"ז התירוץ דבאמת כשנמשך הגילוי מפתחות הפנימיות שהוא בחי' דכורא או באמת אין שייך כלל ההתפעלות מהזיו כו', אלא שכדי להמשיך גילוי מפתחות הפנימיות צ"ל כסדר תחלה הזיו, וכמ"ש בזאת יבוא כו' והטעם כי קוב"ה סתים וגליא, ובחי' גליא זהו הזיו שנקרא עלמא דאתגליא, כי עז"נ מבשרי אחזה שנרגש בחי' ואתה מחיה כמו שנרגש הנפש, אעפ"י שא"י מהותה, משא"כ בחי' מהו"ע סתים, וכמ"ש כ"ו ע"פ ונקדשתי בפ' אמור, וכיון שבחי' זו גליא, ע"כ צריך להתחיל בזה דוקא כי מזה תגדל ההתפעלות, ואח"כ יבוא לבחי' סתים וכן ענין ג"ע לפני תחלה"מ הוא ג"כ משום שצ"ל כסדר המדריגות תחלה נהנין מזיו כו' וכמ"ש באג"ה, וכן בבחי' מפתחות הפנימי' עצמן צ"ל כסדר דדווקא ע"י התורה שהיא ח"ע יכולי' להגיע לגילוי א"ס שבכתר כמאמר אם אין חכמה אין יראה, ומזה הטעם ג"כ ג"ע העליון ששרשו מח"ע צ"ל דווקא קודם לתחלה"מ שהוא גילוי כתר כמ"ש במ"א, וזהו ויקחו לי תרומה לי היינו אותיות מהו"ע ותרומה אפרשותא הזיו דצ"ל ב' הבחי' מטעם הנ"ל בואת יבא כו', ופי' ב' תרומה קאי על התורה כמ"ש במדרש שם ותרומה תרי ממאה תושב"כ ותושבע"פ והיינו שהתורה מפתחות הפנימי' להיות ויקחו לי.

והטעם דדוקא ע"י תורה כמש"ל אות ד' הוא כמ"ש במ"א (בתורת שבועות תקס"ח ע"פ וידבר כו' אנכי כו') בענין אם אין חכמה אין יראה דקאי אתורה שהוא ח"ע ובה שורה א"ס ב"ה, ע"כ ע"י עסק התורה יהי' נמשך בנפש בחי' יראה הנמשכת מבחי' סוכ"ע שלמעלה מההשגה והיראה הוא בעין מזלייהו חזי ומחמת זה ויחדרו כו', וזהו בחי' יראה פנימיות בנפש ונמשכת מפנימי' אלקתו בחי' מהו"ע כו', ומ"ש אם אין יראה אין חכמה זהו מפתחות החיצוניות, ובזה יובן ג"כ מ"ש בגמ' דהתורה נק' תרעא לדרתא לגבי יראה, והקשו המפרשים שזה סותר לגמ' הנ"ל, דיראה נק' מפתחות החיצוניות ולק"מ שזהו יראה תתא אבל יר"ע שמבחי' סוכ"ע הנה החכמה דתורה היא תרעא ליראה זה כי היראה זו נמשכת מגבורה דע"י המתלבשת במו"ס מקור החכמה, וכענין חרדה דשופר שנמשך מבחי' זו וכמ"ש במ"א ע"פ שוש אשיש וז"ש ראשית חכ' יראת ה' ע' בהרמ"ז ר"פ מצורע ובפנים לעיל אות נת' תירוץ אסתירת גמ' הנ"ל.

וזהו"ע כי תשמע בקול דוקא במה שתוך הקול היינו האוא"ס שבח"ע כו' ובפ' בשלח אמר לקול כי שם היה קודם מ"ת והזהירם תחלה שישמעו עכ"פ לקול התורה שהיא ח"ע אח"כ כאן הוסיף תשמע בקול כו', והענין דהנה התורה ניתנה בה' קולות, והם ה' המשכות ממדריגה למדריגה עד שנתלבשה התורה

בגשמיות, וה' מדריגות אלו הוא משנית באגיה סדיה עוטה אור כשלמה שכל ומדות ומחדומ"ע ועמ"ש במ"א במאמר כל המשמח את החתן כו' תחילת חורף תקס"ה ובמאמר בכל יום אברכך חורף תקע"א ענין ה' קולות אלו וקול הראשון קול ה' על המים מים עליונים ח"ע כו', אך מבואר באגה"ק דרך נובלות חש"מ תורה, אבל פנימי' יסו"א הוא פנימי' עתיק אינו בגדר עלמין כלל, זהו בקול במה שבתוך הקול שהתורה יסוד אבא המלוכב בז"א, אבל פנימי' יסוד אבא שהוא פנימי' ע"י זהו בקול כו', זהו ענין אור הגנת שגנו בתורה וזהו"ע המאור שבה כו' וזהו כי קלך ערב מצד התענוג ע"י שבחכ', וכן בענין תר"ץ עמודי אור שהעמוד יש לו חלל כו' והיינו מ"ש יעננו בקול שמשפיע לו בחוך הקול, וגמצינו למדים שהקול ג"כ פנימי' לגבי הזיו הנ"ל, וכמאמר אם אין יראה אין חכמה, אך בקול מלוכב פנימי' לפנימי', וזהו שנק' התורה מפתחות לפנימית האמיתית, והיינו מ"ש פנים בפנים דיבר ה' ר"ל הפנימי' האמיתי' הי' מלוכב ג"כ בהקול הנק' ג"כ פנימי', ע' בזהר ח"ג דרס"א סע"א ובהרמ"ו, לפי"ז י"ל בקול הוי' כי ה' קולות הנ"ל נמשכים משם הוי', ובקול זהו פנימי' ע"י, וע' בענין תלת עלמין הנזכר שלח קנ"ט.

ושרש ענין הנז"ל אות שצ"ל כסדר תחלה חצר החיצונה פסוד"ז כו' הנה ק"ש בעולם הבריאה ופסוד"ז ביצירה ונק' יצירה חצר החיצונה ובריאה חצר הפנימי', והראי' דבחול ההנהגה ע"י יצירה ובשבת מבחי' בריאה ועז"ג שער החצר הפנימי' כו' וביום השבת יפתח כו', ובית המל' שמו"ע אצילות, אך לכאורה קשה דלעיל אמרנו שחיצוני' הוא מל' דאצי' ופנימי' הוא ע"י ואיך כאן חצר החיצונה יצירה כו', אך באמת לשון חיצוני' ופנימית הנזכר גבי מפתחות הוא לשון רבים, שיש כמה מדריגות בזה, והענין כי חו"ב מתלבשים באצי' ובריאה דבינה מקננא בכורסייא לכך כשהנהגה ע"י בריאה נק' חצר הפנימי' י"ה דשב הוי' אבל ביצירה ועשי' מתלבשים זו"ג ונק' חצר החיצונה ו"ה ובאמת בק"ש יחוד או"א דאצילות רק שאנו מעוררים זה בהיותנו בעולם הבריאה כו' וביאור ענין חצר הנה הוא עשוי מאבנים שהם בחי' אותיות כמ"ש בס"י וחצר החיצונה הוא האותיות הנמשכים להחיות חיצוניות העולמות, אך חצר הפנימי' הוא המשכה פנימית וכנז"ל בענין מפתחות הפנימית גילוי סוכ"ע שהוא ג"כ ע"י אותיות כי יש בחי' אותיות גבוה מעל גבוה וכענין יהא שמי' רבא מברך שמי' רבא אותיות והמשכה מבחי' סוכ"ע ועמ"ש ע"פ וארשתיך לי, אמנם ענין בית המלכות הנה הבית יש לו גג והוא בחי' המשכת מקיפים שבחי' זו א"א לעורר ע"י אתעדלית רק שנמשך ממילא כשמכינים תחלה כל האפשר ע"י אתעדלית, וז"ש איזו בית אשר תבנו לי, כמ"ש ע"פ השמים כסאי דתקס"ה, וזהו ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת, בלי אתעדלית והם מלאים כל טוב תענוג עליון מקיפים דע"י הנו' ע"פ כיריעות שלמה, וז"ש לפני שמו"ע אדני שפתי תפתח כו', ועמ"ש במ"א ע"פ שימני כחותם ענין שמו"ע חותם שוקע ביטול וענין בית מבואר ע"פ מזמור שיר חנוכה הבית מקיף עליון דע"י ונתבאר ג"כ איך דשייך לתפלה ע"ש בסידור ע"פ בחרבי ובקשתי חציף עלי מאן דמצלי בבקתא כו', אך האהבה שבתפלה חולפת ועוברת ולהיות הגילוי תמיד הוא ע"י תורה כי התורה ג"כ מבחי' אוכיר את שמי,

כמו אד' שפתי תפתח למעלה מאתעדל'ת כמ"ש ע"פ ואתחנן חנם כו', והתורה למעלה מהזמן כנו' שבועות תקס"ב חיי עולם תפלה חיי שעה, וזהו ערי חומה ובתי החצרים כי אני חומה זו תורה שהיא מגינה שלא יהי' יניקת החיצונים מבחי' בתיים מלאים כל טוב, דכיון דאין אתעדל'ת מגעת שם הי' יכול להיות ג"כ יניקת החיצונים, אבל התורה מגין שלא יקבלו רק שומרי התורה כו' וכמ"ש באריכות ע"פ הנ"ל וכמו"כ יובן ג"כ בעבודת ה' כי בתי החצרים הם ב' חצר החיצונה וחצר הפנימי' חיצוניות הלב ופנימית הלב, והנה בחצר החיצונה כתיב ג"כ והמן בא אל חצר החיצונה כי עה"ד טו"ר עיקרו ביצירה, ואפי' בחצר הפנימי' מ"מ אחר התפלה חולפת האהבה כו', אבל ע"י תורה נק' בתי ערי חומה כנו' ברע"מ פ' בהר דק"ט א' שהחומה הוא שלא ינקו החיצונים וע' עוד מ"ש ע"פ במדבר סיני, ענין מדבר סיני ואוהל מועד דעד אה"ע נק' מדבר ואה"ע נק' אוה"מ, וי"ל שזהו ע' חצר הפנימית לכן אומרים וקרבתנו מלכינו כו' כדאיתא פ"ג דע"ז חצר תבנית משכן כו', והנה להיות כי תשמע בקול הוא ע"י לשמור את כל מצותיו, וכמ"ש במ"א ע"פ מארו"ל ולא ע"ה חסיד כו' בפסוק וקיבל היהודים בהביאור ע"ש.

ותכלית כל המשכות הוא לעשות הישר בעיני ה' כו', הענין כי המציאות ניבחן בכלל לג' בחי' בי"ע, בחי' נפרדים זהו בחי' אחת הב' אצי' אלקות הג' עולמות א"ס שלמעלה מאצילות כי אצי' ג"כ כלים אדם דאצילות נק' אדם דעשי' כו' ונתבאר מזה בפסוק ויאמר משה אכלהו היום בענין המן ע"ש, וזהו ע' תלת עלמין הנזכר בזה שלח קנ"ט לפי' הרמ"ה, ולהיות שהאדם הוא בצלם אלקים יש בו ג"כ מג' בחי' הנ"ל, לבושי הנפש נגד בי"ע מחדומ"ע עשר כחות הנפש נגד ע"ס דאצילות ועצמות הנפש שלמעלה מהשכל נגד בחי' שלמעלה מע"ס כו', וכמו"כ בענין מציאותו בעוה"ז נגד בי"ע בחי' ג"ע מעין הארת האצי' כי שרש מחו"ב כו' תחז"מ גילוי כתר סוכ"ע שלמעלה מאצילות כו', ולעשות היש; יתפרש בב' אופנים, הא' גילוי יחוד"ע ביחוד"ת אצילות בבי"ע והב' גילוי למעלה מאצילות באצילות, זהו הבאת שלום בין אדם לחבירו דפי' בין א"א לז"א, ובין איש לאשתו זו"נ שמל' מקור הנבראים כו', ועיקר שיהי' גילוי א"ס שלמעלה מאצי' למטה בבי"ע ג"כ לע"ל זהו היושר האמיתי שיהי' למטה בעשי' כמו למעלה לפני האצי', והשתא א"ש פי' הפשוט הישר קאי אלפנים משורת הדין כדפי' הרמב"ן זהו משני טעמים הא' משום דכל המשכות מא"א הוא ע"י הוויתור והחסד לפנים משה"ד כדפי' באג"ה ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו כו' וז"ש רז"ל במגילה במה הארכת ימים דהכל ע"י הוויתור ע' בר"ח מזה, ופי' הארכת ימים המשכת א"א כו', הב' משום דעשיית הישר בעיני האלקים ואנשים זהו גורם להיות תיקון גם בחיצוני' העולמות, משום דאור הישר בעיני אנשים ג"כ עד שפרקו נאה ועי"ז גורם המשכה הנ"ל להיות ישר שיהי' למטה ג"כ הגילוי כמו למעלה זהו שהקפידו רז"ל בת"ח כמאמר ר' יוחנן ה"ד חילול השם כו' כגון כו', משום שצ"ל התיקון בחיצוני' העולמות דווקא להיות ישר כו'.

וזהו שארו"ל ועשית הישר זהו בן המצר, כי מלבד שזהו ע"ד לפנים משה"ד הגמור, עוד זאת רמזו בזה כי הנה ז"א נק' בן מצר לא"א, כי זעיר לשון

צמצום וקטנות לגבי א"א כר' וכמשל ציור המפה של העולם שאין ערוך הציור לגבי העולם ממש, וכן נק' ז"א בחי' צלם כמו שאין ערוך דמות האדם לגבי עצמותו. והנה ת"ד דו"א מתחילין ג"כ מפסוק מן המיצר כו', וע"י עשיית הישר ממשיך מא"א בז"א להיות לו ג"כ י"ג ת"ד, וזהו"ע בן המצר (ומצר אותיות צמר בחי' י"ג בריתות שבוקן התחתון ע' לקו"ת בהר) וזהו הבאת שלום בין אדם לחבירו הנ"ל, וכמו"כ יובן ג"כ בענין ההמשכה מאצי' לבי"ע כי מט"ט נק' נער לשון קטנות לגבי אצי' אנפי זוטרי כר' וזהו ג"כ בן מצר לכן ההמשכה מאצי' לבי"ע זהו ג"כ ענין בן המצר, והנה זהו הכל הבאת שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו ותלמוד תורה כנגד כולם, כי כל המשכות הנ"ל ע"י התורה כי תשמע בקול כנ"ל, הטעם לפי שהתורה ניתנה בה' קולות קול הא' המשכה מלמעלה מהחכמה בחכמה כו' עד קול הה' מדיבור במעשה א"כ הוא כנגד כולם ממש, ר"ל ששרשה מלמעלה מהאצילות ונמשכת עד סוף העשי', הרי היא כנגד קומת כל העולמות, ע"כ על ידה כל ההמשכות הנ"ל מלמעלה מהאצי' עד העשי' שיהי' הגילוי למטה בעשי' לע"ל בתח"מ מבחי' כתר עליון שלמעלה מאצי' שזהו בחי' ישר הנ"ל והיינו פי' בן המצר בחי' בי"ע שנק' מצר וגבול כנ"ל ששם יהי' גילוי אוא"ס ב"ה עין בעין יראו כו'.

כי עם קדוש אתה כו'. רבות אמור פכ"ז קצ"ז א' ישראל נרדפין מפני העכו"מ ובוחר הקב"ה בישראל שנאמר ובך בחר ה' להיות לו כו' וכ"ה בקהלת רבה צ"ג א' ע"פ והאלקים יבקש את נרדף והובא שם פסוק ובך בחר ה' שבפסוק ואתחנן ז'.

במדבר פ"ג דרט"ו ב' א"ר לוי אתה מוצא הרבה דברים ברא הקב"ה ובירר לו א' מהן ברא ז' ימים ובחר הקב"ה בשבת שנאמר ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו כו' ברא ארצות ובירר לו א' מהן א"י שנאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה כו' ברא אומות ובירר לו אחת מהן אלו ישראל שנאמר ובך בחר ה' כו' עכ"ל, ויש להעיר ג"כ מפסוק ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו', נשא פי"ד דר"ס ע"ג בקרבן אשר ואשרו אתכם כו' אתם ארץ חפץ כו', אשרי העם שה' אלקיו אין אישורן של ישראל אלא על שבחרו בהקב"ה להיות להם לאלקים (וכמ"ש במדרש איכה ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי דף) והקב"ה בחר בהם להיות לו לעם סגולה כו' כמ"ד ובך בחר ה' כו' ועליהם נאמר אשרי תבחר ותקרב כו' תלים סי' ס"ה, וז"א ויחי רמ"ב א' הה"ד שבטי י"ה כו' כי עם קדוש אתה כו', ח"ב שמות דף ה' סע"ב, ח"ג האוינו דרצ"ו סע"ב, והבחי' פ' ראה כ' כי עם קדוש וכו' וענין קדוש נבדל כענין שכתוב ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, יכלול עוד באמרו כי עם קדוש אתה לה' אלקיך ענין שכן העוה"ב

ואמר לפי שאתם עם דבוק באל הקדוש כו' אין ראוי לכם לעשות כו' עכ"ל.
וא"כ זהו ע"ד מארז"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש.

עשר תעשר. וארז"ל פ"ק דר"ה דף ח' ע"א בשני מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן. בפרדס ערך מעשר כ' וז"ל מעשר המל' נקראת כן. וכן ביארו בזח"ג פ' לך לך דפ"ו ע"ב בפסוק ויתן לו מעשר מכל. ופ"י הטעם כי היא מעשר האצ"י העליון והיא העשירית ממש מעשר כו' ופ"י בתיקונים כי מעשר הוא נקרא סוד יהודה עם הלוי גבורה כו' עכ"ל. ואפ"ל ע"ד הפעם ילזה אישי אלי ועמ"ש ע"פ וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, דהנה כתיב ועבד הלוי הוא להיות בחי' אתה הוא הוי' לבדך דכולא קמיה כלא חשיב ועבודת הלוי לחבר גם בחי' מל' עלמא דאתגליא להיות בבחי' עלמא דאתכסייא כו', ושם בחי' ילזה אישי תרין ריעין כו', זהו כעיר שחבורה לה יחדיו כו'. זהו ענין המעשר ללוי שעיי"ז עליי' המל' שהוא בחי' עשיראה דכולהו סופא דכל דרגין שתתעלה לבחי' הוא כו'.

ב) עוי"ל עפמ"ש בזח"ג קרח קע"ח ב' ע"פ ועבד הלוי הוא כד"א כי הוי' הוא האלקים הוא אשלים שלימותא למהוי כולא חד. היינו לחבר זו"נ יחד שנקראים הוי' אלקים שיהי' הוי' הוא האלקים, ושיעור הכתוב ועבד הלוי הוא כדי ליחד זו"נ ונעשים אחד וזהו ועבד הלוי הוא הוא פשיטא לקבלא לכנס"י כד"א שמאלו תחת לראשי בגין לחברא זוגא כחדא, מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא, פ"י מפרש ג"כ הוא בגבורה שע"י הגבורה שהוא שמאלו נעשה הזווג וז"ש מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא דהיינו הגבורות כי חימום האש מעורר האהבה תחלה וז"ש לקמן הוא גבורה עכ"ל, ובענין זה שהחימום והאהבה בא מגבורה מבואר בזח"א ס"פ חיי דקל"ג סע"א מ"ש דכתיב ביה ביצחק כו' ויאהבה דכתיב שמאלו כו' ת"ח אברהם כו' הנה מחבק לה כו'. לפ"י אפ"ל מה שתחלה מפרישים תרומה לכהן זהו להיות וימינו תחבקני כמו אברהם שהי' קודם ליצחק ואח"כ המעשר ללוי להיות שמאלו תחת לראשי, ואח"כ הלוי נותן מעשר מן המעשר לכהן, כי גבורות אלו כלולים בחסדים גבורות ממותקות כו'. א"נ זה המעשר מן המעשר הוא נגד המשכת הטפה מבחי' אין ע' פרדס שם, וזה נק' תרומת מעשר ע"ד ארוממן אלקי המלך שממשיך הרוממות למטה בחי' ילזה אישי כו' (גם כי תרומה גדולה תרין ממאה מבואר בחי"ב ויקהל ד"ר סע"א שהם זו"נ והיינו וימינו תחבקני כו' ואח"כ הטפה היא א' ממאה כו') ילזה אישי כו' יחיד חי העולמים נמשך בבחי' מלך בתו"א פ' מקץ בביאור ע"פ כי אתה נרי, ועיין בזח"ג קע"ט א' פקודא להפריש ישראל מעשר מסטרא דאות יו"ד כו'.

ג) ואדמור"ר נ"ע בד"ה ויקח המן את הלבוש אמר וז"ל בענין ומעטרא ליה כסאסאה לשבולתא כו', ולהיות כי ענין המעשר ידוע שהוא בחי' קדש העליון בחי' יו"ד דכתיב העשירי יהי' קדש לה' כו' מטעם שגעוץ תחלתן בסופן כו' ולכן אינה שורה על המוץ שהוא השומר היינו קצת גסות ויש השמיני' שבשמיני' שבת"ח כו' שזה צ"ל מקדם כו' אבל אח"כ צ"ל לבכו נאמן ביטול אמיתי וזהו המעשר אות יו"ד חכמה ביטול כו' עכ"ד, ועיין זח"ג בלק קפ"ט א', וברע"מ פ' עקב דף ער"ב סע"א וכד איהי במוץ ותבן איהו בבית האסורין ולית ליה תיו לארמא לגבי מם למעבד עמה מה, ומענין געוץ תחלתן בסופן עיין בת"א פ' בראשית ע"פ וייצר כו' עפר כו' בענין בחכמה יסד ארץ, ומ"ש ע"פ המגיד מראשית אחרית ומש"ש ההפרש בין בחי' מראשית אחרית לבחי' ומקדם כו', י"ל זהו ההפרש בין מעשר ללוי ובין תרומות מעשר שהמעשר ממשיך בחי' יו"ד הוא בחי' ראשית חכמה, ותרומות מעשר ממשיך בחי' אלף כמ"ש הפרדס בערך מעשר הוא בחי' ומקדם כו' וזהו ענין ארוממך, וזהו ענין בראשית ברא ת"א בקדמין ות"י בחוכמתא, עיין מזה בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ויותר נראה כי ידוע שיו"ד הוא חכמה וקוצו של יו"ד הוא כתף והוא בנפש ב' בחי' ביטול הא' הביטול שע"פ החכמה והב' הביטול שלמעלה מהשכל לגמרי כנוכר בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' ולפי שזהו בחי' גבוה ע"כ אינו נתפס רק ברמו וזהו קש"י, ועד"ו זהו ענין תרומות מעשר שהמעשר עצמו הוא הביטול דאות יו"ד, ומעשר מן המעשר הוא קש"י כו', שוב מצאתי בדברי השל"ה ר"פ תולדות דרפ"ו ע"ב כדלקמן.

ד) ובמא"א אות מ"ם סע"ט ב' מעשר במלכות נקודה עשירית שרשית שלה ולאה מל' דבינה מעשר שני כו' עשר בשביל שתתעשר כטעם אוקירו לנשיכו דתעתרו עכ"ד, ובע"ח שער הכללים פ"ו כ' וז"ל ובוה תבין סוד מעשר כי העשירי יהי' קדש לפי שנוק' דז"א לא היה בה מתחלה רק נקודה א' לבד שהוא המעשר שלה וזהו שרשה ועיקרה ושאר ט"ס שלה באה מבחוץ מה שקבלה מז"א כו' עכ"ל, והנה הנקודה השרשית שלה היא כתר מלכות כמ"ש ע"פ המאמר זח"ג בלק קצ"א ע"פ שחורה אני ונאווה, ואפ"ל שמוה יובן טעם עשר בשביל שתתעשר דכמו שמהנקודה השרשית שהוא העיקר אזי ממילא באים אח"כ הט"ס בסוד תוספת כו' ע"ד אחת שאלתי כו' וממילא יומשך השאר כמ"כ ע"י שתתן מעשר תגרום שיבוא לך תוספת ברכה והשפעה כו', ויש להעיר עוד לענין מעשר מעליית המל' ביהו"כ"פ שהוא יום העשור שאזי עלייתה באימא ואח"כ בנעילה היא עולה בכתר וזהו ממש כענין מעשר ותרומת מעשר כנ"ל, גם ע"ד כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מעושר פי' עוני ע"ד לחם עוני שהוא אתכפייא והוא בבחי' מ' הנקראת עני סיהרא ונקראת אחרי הוי' ומוה גמשך לכתך אחרי כמ"ש סד"ה זכור דעמלק שבחי' אתכפייא זהו ממשיך המשכת הכסא סופה לקיימה מעושר תת' נק' עשיר והוא שמשא המשפיע לסיהרא ועד"ו לחם עוני ואח"כ מצה עשירה שנתיהודה עם הת"ת והדעת ומלאה הארץ דעה וזהו ענין עשר מעשר היא מ' כנ"ל בפרדס היא יר"ת ואמונה בשביל שתתעשר בבחי' דעת אוקירו לנשיכו, עיין סד"ה קול דודי בלק"ת בשה"ש בענין כל אשר תאמר אליך

שרה כו' ולכן ומקפץ בזכות האמהות בינה יתירה ניתנה באשה בד"ה גן נעול
היינו יראה ותושבע"פ אמונה.

ה) והשל"ה ר"פ תולדות ע"פ וימצא בשנה ההיא מאה שערים כ' זז"ל הנה
המעשר הוא י' ויש לה ג' ענינים א' י' בעצמה ב' קש"י כו' מילוי
של יו"ד כו' ומה שהוא י' הוא מצד החכמה כו' עשר ספירות הוא מצד החכ'
משא"כ כתר אינו בחשבון י' ספירות כו', רק קש"י רומז בכתר כו' ומילוי יו"ד
הוא התפשטות ע"ס כו' וסוד מעשר הוא שרשם והוא עצם י' ותרומות מעשר היא
דביקתו בקש"י וכ"ז נקח במדה כי בן האצילות נק' מדות כו' אבל תרומה גדולה
רומז לעצם הקש"י כו' בחי' הכתר בעצמו ושם סוד המחשבה כו' ז"ס תרומה
גדולה ניטלת באומד כו' עכ"ל, ולבאר הענין י"ל כי הנה ברבות ר"פ אחרי פכ"א
ע"פ בזאת יבא אהרן איתא ובזכות המעשרות שנאמר ובחנוני נא בזאת, וידוע דזאת
הוא בחי' הנ"ל, והיינו כמ"ש בפרדס ערך מעשר שהמעשר הוא המל' כנ"ל אך
מ"ש השל"ה שהמעשר הוא י' שהוא חכמה עילאה וכמ"ש ג"כ בשם הזוה"ג
קרח קע"ט א' מעשר מסט' דאות יו"ד י"ל כמ"ש במ"א ע"פ אל יתהלל חכם כו'
כ"א בזאת יתהלל כו' כי יש בחכמה ב' מדריגות הא' בחי' החכמה בעצמה הב'
כח התפשטותה למטה כו' להלבישה במשלים כו', והנה כח ההתפשטות החכמה
אף שהוא ירידת החכמה עכ"ז הוא נמשך דוקא ממי שהוא בר שכל גדול יותר
וכענין משלי שלמה כו', ועד"ז ארו"ל ארץ קדמה אף ששמים רוחניים וארץ
היא גשמיות אלא דהיא הנותנת וכמ"ש בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה
וזהו כענין חותם המתהפך עליונים למטה ותחתונים למעלה ועד"ז אל יתהלל חכם
כחכמתו, כ"א בזאת יתהלל פי' בזאת היינו התפשטות החכמה למטה ע"י בחי'
מל' הנק' חכמה תתאה כו', וזהו השכל וידוע אותי, והיינו שמטיים כי אני ה' עושה
חסד ומשפט וצדקה בארץ כו' ע"ד ארץ קדמה וסוף מעשה במחשבה תחלה, א"כ
לפי' המעשר שנק' ג"כ ובחנוני נא בזאת שהוא ענין כ"א בזאת יתהלל היינו ג"כ
התפשטות החכמה למטה במלכות ע"ד נעוץ תחילתו בסופן בחכמה יסד ארץ
עיין בתוי"א פ' בראשית ע"פ וייצר, ולפי' בחינה זו הוא דוקא ענין יו"ד שבמילוי
יו"ד, שזהו בחי' התפשטות החכמה שזהו ענין המילוי וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ
זעתה יגדל נא בענין פי' כח אד' שהוא מילוי המילוי כו' וע"פ הרע"מ ר"פ כי
תשא בענין מחצית השקל כו', והנה ר"ד הוא ג"כ בינה עילאה שהיא מילוי
דחכמה עילאה שהוא עצם אות י' כמ"ש הרמ"ז ס"פ קרח, והנה איתא הוא דא
עתיקא ומבואר הפי' בת"א ר"פ לך לך כי להיות התפשטות הבינה מהחכמה נמשך
דזוקא ע"י בחי' שלמעלה מהחכמה עצמה והוא בחי' כתר שהוא קש"י כו' ע"ש,
ועפי"ז יובן ענין תרומה גדולה שהיא קש"י היא צ"ל קודם מעשר ראשון כי
להיות המשכת מעשר שהוא בחי' המשכת מילוי היו"ד שמתפשט למטה בבחי'
מל' והיינו ג"כ ו' ד' ו"ק דו"א הדבור כו' זהו דוקא ע"י המשכה מבחי' שלמעלה
מעצם היו"ד הוא בחי' כתר הנק' קש"י שהוא הנמשך ע"י תרומה גדולה כו'
ונק' תרומה ע"ד ארוממך שהרוממות בבחי' כתר, וכן נת' במ"א ע"פ ארוממך
הוי' כי דילתני שלהיות המשכת דוד בחי' מל' מחכמה עילאה זהו ע"י ארוממך
התגלות הכתר בחכמה, ותרומה ניתנה לכהן ששרשו מבחי' ורב חסד, ומעשר
ללוי כיון ו"ד הוא אימא עילאה ששם שרש הלויים בקו השמאל בגיה.

ו) ופ"י היוצא השדה, עמ"ש ע"פ והנה באר בשדה זה ציון כו' ע"ש, ובילקוט פ' ראה רמז תתצ"ג תבואת זרעך היוצא השדה, אם זכיתם סוף שאתם יוצאים לזרוע השדה ואם לא סוף שהיוצא השדה מתגרה בכם ואיזה זה עשו הרשע דכתיב איש יודע ציד איש שדה עכ"ל, והיינו כמ"ש בזח"א פ' חיי דקכ"ב סע"א בגין דאית שדה ואית שדה, אית שדה דכל ברכאן וקדושין ביה שריין כד"א כריח שדה אשר ברכו ה', ופ"י שדה זו היא נוק' דקדושה דאצילות) ואית שדה דכל חירוב ומסאבו ושיצאה וקטולין וקרבין ביה שריין (שהיא נוק' דקליפת כדמסיים ושפחה כי תירש כו' ובפרדס ערך שדה העיר ע"ז מענין ובשר בשדה טרפה ומענין כי בשדה מצאה ע"ד בא נחש על חנה והטיל בה זוהמא, וידוע מענין אמלאה החרבה לכן ע"י עשר תעשר היוצא השדה שע"ז הוא בחי' כריח שדה אשר ברכו הוי' ממילא אין שליטה לבחי' איש שדה דסט"א כי ע"ז נעשה יחוד זר"ג דאצי' בחי' מלך לשדה נעבד וע"י יחוד וגילוי זה נשבר הסט"א כו' כמ"ש בפרדס שער הטעמים פרק ד' בפ"י דרגא תביר שהדרגא הוא היחוד ע"ד חתן חות דרגא וע"ז תביר שנשברו הקליפות.

ז) והנה ענין מעשר שני י"ל כי ידוע שיש חכמה עילאה וחכמת שלמה הנקרא חכמה תתאה והן ב' בחי' יו"ד היינו יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' והנה מעשר הוא בחי' יו"ד כנ"ל, א"כ מעשר ראשון הוא יו"ד דהוי' מעשר שני הוא יו"ד דאד', וביאור הענין הוא עפמ"ש בזח"ג פ' קרח דקע"ו ב' מאתר דאקרי קדש הה"ד מקראי קודש כו' ה"ג קדש תתאה זמין לחילוי כו' קדש עילאה ידיעא קדש תתאה חכמת שלמה, ופ"י הרמ"ז כי במועד שהוא אימא ששם מיועד ג"כ אור אבא לכן אז מקבלים הוי"ק ע"י אימא מאור אבא הנק' קדש העליון והוא יו"ד דהוי' ה"ג קדש תתאה היא מל' דאצילות המקבלת מקדש עילאה ונק' חכמת שלמה, היינו יסוד דנוק' כי שלמה מלשון שלום שהשלום הוא התחברות דו"ג היינו התחברות אור א"ס שבו"א שמקור הנבראים ושורשן שבאצילות ולכן נכתב שלמה בה' שהשלום נמשך בבחי' ה' תתאה כו', ויסוד דנוק' נק' יו"ד דאד', ובחי' זו יורד ונמשך לראש הבריאה בהיכל קדה"ק דבריאה דהיינו כח"ב דבריאה כו' ע"ש וזהו ענין ואמונה כל זאת וקיים עלינו דכל זאת לשון נקיבה וקיים לשון זכר, אלא זהו ענין יסוד דנוק' שמתחלה הוא בחי' מקבל השפע מז"א, ואח"כ כשיורד להיות מקור לבי"ע נעשה בחי' משפיע וזכר וזהו וקיים עלינו ועמ"ש מזה בדרוש הנותן לשכוי בינה, והנה ב' בחי' חכמה הנ"ל היינו ב' בחי' ביטול הא' ביטול האמיתי חכמה כח מה ע"ד ונחנו מה דכולא קמיה כלא חשיב ממש וע' בתניא פל"ה בהג"ה וזהו ענין יו"ד דהוי' המורה על תמידות התהוות מאין ליש כו' כמו ככה יעשה איוב כו', ומזה נמשך הביטול האמיתי אכן בחי' שם אד' המורה על האדנות אין מלך בלא עם שיהי' בחי' יש אלא שיהי' היש בטל וביטול זה נמשך מיו"ד דאד', ועמ"ש מענין ב' בחי' ביטול הנ"ל בסידור בדרוש ברכת המזון בענין ברכת הזן וברכת הארץ אשר ענין ברכת הארץ הוא ברכה והמשכה מביטול האמיתי דיחירע ביחוד' להיות ביטול היש ועמ"ש סד"ה לבתני אחותי כלה בענין באחד מעיניך באחד כתיב באחת קרי היינו ג"כ ב' בחי' ביטול הנ"ל.

ח) ולפ"ז י"ל ענין מעשר ראשון ללויים ומעשר שני לכל א' מישראל מפריש לעצמו רק שיאכלנו בירושלים, כי הלויים הם במעלה עליונה יותר מישראל כמ"ש כי הבדיל כו' אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו כו' וכתוב ואקח את הלויים תחת כל בכור בבניי ב' בהעלותך ח' י"ח, ולכן לא היה להם חלק ונחלה כו' כמ"ש בפ' שופטים ועל כן צריכים להמשיך על עצמם הביטול האמיתי דבחי' חכמה עילאה והיינו תחת כל בכור כי בכור הוא חכמה עילאה יו"ד דשם הוי' כמ"ש במא"א אות ב' ססעי' כ"ג וז"ל וכל בכור מצד חכמה כו' יסוד אבא כו' ועיקר בוח"א די"ג סע"ב, וגם לוי לשון התקשרות והתחברות דהיינו להתקשר ולהתחבר בבחי' ביטול אמיתי, וכמ"ש בתר"א בד"ה וללכן שתי בנות שזהו ההפרש בין לוי ליהודה, כי יהודה הוא בחי' הביטול בגילוי בחי' הודאה, אבל לוי הוא הביטול בפנימיות כו' וכמ"ש ג"כ בד"ה ביום השמע"צ מענין וכל ברך לך תכרע ואח"כ וכל קומה לפניך תשתחזה גם לוי סוד יחוד חו"ב אין ויש כו', ועל כן ניתן להם מעשר ראשון בחי' יו"ד דשם הוי' להיות המשכת הביטול העליון בהם וזהו ועבד הלוי הוא ע"ד אתה הוא לבדך כו' כנ"ל, אמנם כל ישראל לא יוכלו להיות בבחינה זו ע"כ ניתן להם מצות מעשר שני שהוא יו"ד דאד' להיות ביטול היש כו' והיינו דווקא ע"י שיאכלו בירושלים פי' כי ירושלים יראה שלם כמ"ש ברבות וירא פניו יראה ושלום, והיינו בחי' שלמה הנ"ל השלום בין שני ההפכים שיומשך הביטול גם בבחי' היש ודבר נפרד ועמ"ש מזה סד"ה וכל בניך לימודי וגם כמ"ש הרמ"ז שבחי' יו"ד דאד' מלובש בהיכל קדוה"ק לכך בירושלים שבו בהמ"ק והיכל קדוה"ק היו מקבלים בחי' ביטול הנ"ל, וז"ש במעשר שני ואכלתם שם לפני הוי' כו' למען תלמד ליראה פי' ענין תלמד ליראה היינו מ"ש וכל בניך לימודי הוי' למודים ומקבלים מבחי' שם הוי' ממש י"ה בעסק התפלה להתבונן בגדולת ה' שהיא ה' עילאה ובה נמשך ג"כ מבחי' הביטול דחכמה הנק' יו"ד, ואח"כ ו"ה בעסק התורה ומצות כו' אך ארו"ל בפ' סיפ' דקרא ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך, דפי' בוניך היינו בנין ירושלים יראה שלם שהוא מל' דאצילות שנעשית מקור לבי"ע שמוה מקור כל המשכות אלקות לבי"ע שבנין זה נעשה ע"י היראה וביטול היש קבלת עול כו', ומה נעשה ורב שלום היינו מבחי' ורב שהוא טורי דפרודא יוכלל בבחי' הביטול וזהו ענין השלום כנ"ל, וזהו כל רב מבבל וכל רבי מא"י כי בא"י נמשך היו"ד שהוא הביטול בבחי' רב כמ"ש במא"א אות ריש, ולכן ג"כ ע"י מצות העלאת מעשר שני בירושלים שזהו ע"ד ורב שלום בניך בחי' בוניך ממש דיראה שלום מזה נמשך למען תלמד ליראה להיות למודי הוי'.

ט) ועמ"ש בת"א פ' ויצא ע"פ עשר אעשרנו לך מענין מעשר בהמה צ"ל בהמה שם ב"ן שממנו משתלשל נה"ב, וצריך להמשיל הביטול בבחי' בהמה עמ"ש בד"ה ואלה המשפטים, גם שם ב"ן במילואו ט' אותיות ושיהי' בחי' עשר נק' גן שנמשך בו אלף תוך וא"ה, וזהו בחי' אבן ישראל א' ב"ן וכמ"ש במא"א א' ד' ח"ל ואמנם סתם כנוי אבן במל' מצד שם ב"ן בתוספת א' בוא"ו שבה שהוא הארת הטפה בה אלף בינה כו' עכ"ל, ואז יש במילוי ב"ן עשרה אותיות, והיינו ענין מעשר בהמה, או י"ל ע"י מעשר בהמה ממשך בש' ב"ן דאצ"י מבחי' בהמה רבה מל' דא"ק.

ויותר י"ל ע"ד מ"ש בדרוש ראשי המטות בענין שהמביא קרבן צריך להקדישו
 שע"ז ממשיך עליו מקיף ואז לא יהי' ממנו יניקת החיצונים ואז יוכל
 לעלות וכן בתפילה שמקריבי' נה"ב צריך להמשיך לה מקיף תחלה ע"י קיום
 המצות ובברכת האופנים והחיות ואז תוכל להתעלות וליכלל בקדושה כמ"כ
 ענין מעשר בהמה להמשיך בהן יו"ד דחכמה שע"ז תוכל להתעלות וכמ"ש בבה"ז
 בדרוש מחצית השקל המשכת החכמה יו"ד אבנא למשקל בה שע"ז יהי' עליית
 שם ב"ן כו', והנה יש פלוגתא אם באחד באלול ר"ה למעשר בהמה אם באחד
 בתשרי למ"ד באחד באלול שאז מתחילים ימי רצון ד' יודין שבס"ת אני לדודי
 ודודי לי ומבחי' יו"ד נמשך כה מעשר כנ"ל, ומ"ד באחד בתשרי וכן להמשיך
 הביטול בורע בהמה צ"ל מבחי' גבוה יותר ע"כ מתחיל באחד בתשרי יו"ד
 הרביעי ששרשו גבוה יותר לפ"ד הפרדס שער הצחצחות בסופו או כי הוא יו"ד
 דמילוי ה' אחרונה דע"ב, או ע"ד אדם כי יקריב מכם היינו בחודש אלול משכני
 אחריו ואח"כ גרועה שנינו גה"א ונה"ב וזהו ע"ד מן הבהמה תקריבו אתם והיינו
 בעשי"ת.

ד"ה עשר תעשר, שטה ב' דגן וכ"ה פב"ת דבכורות דנ"ג ע"ב ודף נ"ד ע"ב,
 שיטה דכולא חשיב, כמ"ש בתו"א פ' בשלח בד"ה או ישיר משה ובנ"י,
 שטה אישי ריעין כו' כמ"ש בזהר שמות די"א סע"ב וז"ל מבית לוי אתר דחכ'
 עילאה וההוא נהר מתחבראן כחדא ולא מתפרשאן לעלמין, וזהו כעיר שחבורה
 לה יחדיו ופי' בזהר וישב דף קפ"ג סע"ב דאתחברת אימא בכרתא והוה כחדא
 עכ"ל, וזהו ענין, שטה דכל חמא * וע' מזה בזו"ג פ' אמור דף קוף עמוד ב' משמע
 שזהו מדריגת יוהכ"פ שאז עליית המל' בבינה וכן פי' בפרדס ערך יום הכיפורים
 והוא נק' ג"כ יום העשור.

קיצור ענין נתינת המעשר ללוי כי מעשר הוא מ' כי היא העשירית מעשר
 ספירות ובחי' לוי כמ"ש ועבד הלוי הוא ע"ד ואתה הוא הוי' לבדך
 שיהי' המל' נכללת בבחי' הוא בינה ושם מאיר בחי' לבדך שלמעלה מסוכ"ע
 וממכ"ע ועל כן נתנו לו המעשר שבו ועל ידו עילוי המל' כעיר שחבורה הפעם
 ילוה. (ב) ובזו"ג פ' קרח פי' דקע"ח ע"ב, בשטה קע"ח, שטה רחילותא מפרש
 הוא בגבורה, ועיין בפרדס ערך הוא והי"נ באות ה' סעיף י"ג נרגש שיש כמה
 פירושים בענין הוא והיינו שע"י, שטה הגבורה והזיווג ואפ"ל יחוד זה הוא ע"ד
 שילוב אד' בהוי' דהיינו מלמטה למעלה כנוכר לעיל סעיף א', וזהו ע"ד מ"ש
 בסידור שער ר"ה סד"ה אד' שפתי תפתח בענין ההפרש בין מלכיות ובין
 זכרונות וז"ל שם דפ"ב ע"ד, שטה העולמות ויובן זה עד"מ שיהי' לעתיד כנ"ל
 בשטה שיהיה ע"כ בסידור ונחזור לענין הראשון שע"י הגבורה הוא התעוררות
 הזיווג חז"ש מאן אתער רחילותא, בכרך שטה שטה הזווג, שטה ארוממך, כו'
 ויותר נראה בדף קפ"ד ע"ב בשטה עיין, שטה ב' בחי' החכמה והוא להיות בטל
 רצונך דהיינו לצמצם ולכבוש כל רצונותיו אשר לא לה' המה הן במחשבה רבות

(* תיבה זו אינה ברורה בכת"י.

מחשבות בלב איש ועצת ד' היא תקום והן בדבור שלא להיות דבורו ורוח פיו כרצונו והן במעשה עוצם עיניו מראות ברע ולא תתורו אחרי לבבכם כו' וקוצו של יו"ד הוא הביטול שלמעלה מהשכל לגמרי ולמס"נ אליו יתברך כי הקוץ שעל היו"ד פונה למעלה רומז שהוא נמשך למעלה לא"ס ב"ה שהוא למעלה מגדר ההשגה ולית מחשבה תפיסא ביה וכולא קמיה כלא כי אני הוי' לא שניתי, וכך אהבה זו שבלי טעם היא מצד השראת אור א"ס ב"ה המלוכש בחכמה שמחיה את הנפש כו' והיינו כי הנה קוצו של יו"ד רומז לכתר שהיא אהבה המסותרת כו' כנזכר בלקו"ת בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בעלם כו' בבוך שם בשטה מהשכל, שטה ר"פ דלקמן, קיצור ועבר הלוי הוא שיהי' הוי' הוא האלקים לחבר זר"ן יחד כמ"ש שמאלו תחת לראשי, ואפ"ל שיחור זה שע"י הגבורה הוא מלמטה למעלה כענין שילוב אד' בהוי' שיוזכך העולם.

ראה ט"ו י"ח

וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה, צ"ל דהנה ארו"ל (ביצה י"ו) כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה ועד יוה"כ כו', וא"כ מהו הצורך לעסוק באיזה מר"מ או באומנות שע"י יתפרנס וכמארו"ל ע"פ ובחרת בחיים זו אומנת כו', וכן נאמר וברכך כו' בכל אשר תעשה דוקא, ומאחר שהן קצובין מר"ה ויוה"כ אמאי לא יבואו מעצמן, גם להבין מארו"ל (ר"ה י"ו) אדם נידון בכל יום איך יבוא זה עם מאמר הנ"ל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה כו', אך הענין דהנה מבואר בפע"ח שמר"ה ועד יוה"כ הוא תיקון בנין המל' דאצילות עד שבתפלת געילה הוא תכלית העליה של המל' שמתעלית עד דיקנא דא"א (מה שאפי' בשבת אין לה עלייה כזו שבשבת מתעלית במקום אבא אבל בנעילה דיוה"כ עולות עד בחי' הכתר ובחי' עתיק כו') ומקבלת שם ה"ג דעתיק יומין וזהו"ע החותם שבנעילה כו' פי' שמל' דאצילות הנק' כנס"י הוא מקור עולמות בי"ע כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים, ובכל שנה מר"ה עד יוה"כ נמשך אור חדש מא"ס ב"ה לבחי' ומדות מלכותו ית' על כל השנה כולה להחיות עולמות בי"ע לזונם ולפרנסם שאור וחיות זה הוא כולל חיות עלם שנה נפש של כל השנה כולה (וענין שהמשכה זו לבחי' ומדת מל' דזוקא מבואר ג"כ ממ"ש בזה"ק פ' בלק ע"פ המלאך הגואל כו' הא לך כל מה שתצטרכו כו' יעו"ש וכמ"ש במ"א) והוא המשכת חסד עליון כמאמר הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד כו' ומקור ההמשכה מבחי' ה"ח דע"י, אך כדי שיהי' נמשך החסד לכ"א בפרט לכל הנבראים פרטים הוא ע"י ה"ג שהגבורות הם המחלקים את החסד לחלקים שע"י יתקיים עיקר אמיתית החסד שע"י יוכלו הנבראים לקבל החסד וכענין גבורות גשמים שיורדין בגבורה שמתחלקין טיפין טיפין וזהו תכלית ואמיתית החסד שע"י דוקא והררה את הארץ והולידה כו', והוא ג"כ כמשל הקול היוצא מהבל הלב הוא קול פשוט ומתחלק לאתיות בה' מוצאות הפה אחו"ע מהגרון גיכ"ק מהחך כו', והיינו ע"י היג

מנצפ"ך שהם מקור הדיבור (וכמ"ש מזה במ"א בד"ה אד' שפתי תפתח כו') וע' בוהר ר"פ בראשית בענין כוס ישועות כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר, ומבואר שם שהן בחי' ה"ג והם דוקא נקראים ישועות וכמ"ש האינן חמש איקרין ישועות (וע"ש בפ"י הרמ"ז שבמק"מ) שהם ה"ג הנמשכים מיסוד דעתיק ובתכלית עליית המל' שעולה עד הכתר נמשך כל כתר מאלו ה"ג המופלאות. ועז"נ כוס ישועות אשא כו' ע"ש, וזהו שנק' הה"ג ה' אצבעות דכמו עד"מ היד הנה קודם התחלקותה לה' אצבעות ה'י הכח כלול בה ביחד בלי התחלקות וכשמתחלקת לה' אצבעות מתחלק כח ההוא שיהי' לכל אצבע כח פרטי מצומצם בפ"ע זו זרת וזו קמיצה כו' (בכתובות ע"ה ע"א כל חדא וחדא למילתא עבידא) והתחלקות זו הוא בחי' גבורות כנ"ל, ולכן ה' אצבעות נק' ה"ג גבורה שבחסד שבת"ת, אך ה"ג אלו הן אמיתית החסד שהרי היד אם לא אהי' בה חילוק האצבעות לא הי' יכול לעשות בה מלאכה ופעולה ולא לכתוב שכל פעולת אלו נעשה דוקא ע"י האצבעות נמצא שהגם שהיד עצמה היא כללות הכח אם לא ע"י ה"ג דחילוק האצבעות לא הי' יכול להיות פעולה והמשכה והשפעה מהכח שביד כו', והרי ה"ג האלו הן שלימות פעולת החסד וכענין גבורות גשמים הנ"ל וזהו"ע שנק' ה"ג הנ"ל בשם ישועות, וזהו"ע כוס של ברכה דאצטריך למהוי על ה' אצבען כו', ויובן זה יותר מן ה"ג דע"י שהן ודאי כלולות ומיוחדות בה"ח דהא לית שמאלא בהאי עתיקא, ולכן מהן מיתוק כל הגבורות שלמטה (כנודע מענין כי אין הדינן נמתקין אלא בשרשן וכמ"ש בפע"ח בכוונת השופר) ואעפ"כ נק' ה"ג שבהן וע"י נמשך להיות שלימות פעולת הה"ח שיתחלק השפע והחיות לכל נברא כו', וגם עי"ז נמשך החותם שלא יומשך ויתפשט השפע יותר מדאי למקום שא"צ היינו שלא יהי' יניקת החיצונים (ועמ"ש בע"ח דג' פרקין שביד הפרק שבו האצבעות נק' פרק העליון והוא בחי' חב"ד שבחסד כו') וזהו"ע החותם דנעילה שאז מקבלת המל' מה"ג דע"י שבהם ועל ידם נמשך התחלקות החסד עליון דעתיק לכל הגבראים דעולמות ב"ע המקבלים מבחי' מל' דאצילות, וזהו"ע שארז"ל קצובין לו מר"ה עד יוה"כ שע"י ה"ג נמש הקצבה שהוא כמה יומשך החסד עליון לכל אדם בפרט, משא"כ מתחלה היה החסד אור וחיות כללי לכללות העולמות כו', וע"י ה"ג דחותם דנעילה ניתן קצבה שיתחלק ויומשך לכל נברא ולכל אדם דרך פרט כו' (ועמ"ש ע"פ הנותן שלג כצמר) והנה באמת כשהמל' דאצילות מקבלת בנעילה דיוה"כ"פ מה"ג דעתיק אור החסד עליון שנקצב ע"י הה"ג לכל העולמות ב"ע ולכל בריה עדיין החסד הוא כמו שהוא למעלה באצ"י שהוא רוחני ולא נמצא ולא נצטייר בו עדין מהשפעות וחיות גשמי דעניני עוה"ז כלל כמו שאין ערוך חיות עוה"ז לעולם האצ"י כ"א שנמשך סתם השעפת החסד לכנס"י ונחלק ע"י הה"ג לכל בריה בפ"ע המשכת הן חסד כו' וכדי שיומשך אח"כ מחסד זה חיות והשפעת גשמיים בבני חי' ומזוני הוא ע"י התלבשות מל' דאצילות דבריאה יצירה עשי' וכמ"ש באג"ה בסופו שאפי' ביו"ט חסד דאצילות מתלבש לגמרי בחסד דבריאה ומחיה עוה"ז הגשמי ע"י מעביר חסד דיצירה ועשי' הנק' ג"כ התלבשות שאל"כ לא הי' פועל בגשמיות עוה"ז עכ"ל, וביומין דחול הוא ע"י התלבשות גמור בחסד דיצירה ועשי' בחול, והיינו ג"כ ע"י יחוד ז"נ דיצירה כי ז"א דיצירה עדיין אינו בגדר ג"כ שיהי' מזה השעפת חסד וגבורה בעשי' ולא הי' יכול להתהוות מזה חיות העשייה כ"א כשהולך השפע ע"י מל'

דיצירה ונתצמצם עצם האור דז"א דיצירה, כי עיקר התהוות היש ודבר נפרד לגמרי הוא מבחי' מל' שאין מלך בלא עם כו' (ו"ש ויאמר אברהם הוא חסד דאצי' אל עבדו וקן ביתו המושל בכל אשר לו הוא בחי' ו"ק דיצירה כו', ועשי' מלביש לזו"ג דיצירה ונמשך בעוה"ז ע"י התלבשות גמור בעשיה ובאים ע"י מעבר העשי' כו' שאל"כ לא הי' פועל בגשמיות עוה"ז כנ"ל) ואז נמשך מזה ההשפעות בעשי' דבר יום ביומו ע"י המדה השולט ביום ההוא מו"ק דבי"ע ובתוכם חיצוני' הכלים דאצי' כו' הוא ע"י ב"ד שלמעלה שבהיכל הזכות וכמ"ש הוא ובית דינו לדון בכל יום בענין החסד שנמשך לאדם לצורך מה יתפשט ויומשך ממנו בעשי' אם לכל מילי דמטיב לבני חיי ומוזני בריח או רק שנים מהם בריח או רק אחד מהן כו', גם המשפט הוא על אם החסד שניקצב בר"ה ויוה"כ לאדם אין באפשרי שיומשך ממנו למטה כל החוט המשולש דבני חיי ומוזני כ"א לשנים מהם עד"מ אזי יש משפט למה יומשך שפע החסד אם לבני וחיי שיהי' לו בנים חיים וקיימים ובריאות או למוזני וחיי כו', ועד"ז הוא המעשה מהבעש"ט נ"ע שבא אצלו עשיר וביקש ממנו שיתפלל שיהי' לו בנים ואמר לו הבעש"ט ז"ל שכשיהי' לו בנים יהי' עני וכן היה והיינו מפני שהחסד הניקצב לו לא הי' נמשך ממנו שני הדברים והופך אותו בתפילתו מעשירות לבנים כו' גם הדין הוא אם ראוי וכדאי האדם שיומשך וישתלשל החסד ההוא בעשייה בעוה"ז בגשמיות או אפשר אינו ראוי או לזה ביום ההוא לפי מעשי' והגם שכבר ניקצב לו חסד בר"ה ויוה"כ יקבלו לעוה"ב כו' (וע' בזה פ' וירא דק"ג ע"פ והוא מסיבות מתהפך בתחבולותיו כו' ע"ש) ובוה יתכן שיתאחדו שני המאמרים שמוזנותיו של אדם קצובים לו מר"ה ועד יוה"כ ואעפ"כ אדם נידון בכל יום כי קצובים לו היינו שניקצבים לו המשכת חסד עליון מר"ה ויוה"כ על כל השנה ואעפ"כ אדם נידון בכל יום כמשנ"ת. (והנה מה שנתבאר כאן שבהחסד הנמשך להאדם בר"ה ויוה"כ לא נמצא עדין מעניני עוה"ז רק חסד סתם מבחי' חסד עליון שבאצי' ואח"כ כשנמשך בהשתלשלות אבי"ע או נעשה מהחסד תמונה שיומשך לבני חיי כו' הנה במ"א נתבאר בלשון אחר שבר"ה ויוה"כ נמשך החסד ברוחניות עדין באצי' ואח"כ כדי שיומשך לעוה"ז בגשמיות הוא ע"י היכלות דבי"ע וע"ז אדם נידון בכל יום, ונראה דהלשון הכתוב כאן הוא לר' יוסי ולר' נתן דאמרי בגמ' פ"ב דר"ה אדם נידון בכל יום והקשו ע"ז דא"כ לר' יוסי ולר"ג אין בין ר"ה לכל ימות השנה כלום לענין דין שלמעלה א"כ איך יפרש הפסוק דכי חק לישראל ומשפט לאלקי יעקב דקאי על ר"ה כו' וגם מ"ש עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה שמזה למדו בגמ' ד"ח דר"ה הוא ר"ה לדין כו' ועוד מה ענין מלכיות וזכרונות ושופרות שאומרים בר"ה כו' ומה יום מיומיים כו' ע' בספר טורי אבן ונדחק אכן לפי מש"כ א"ש דודאי אין בזה מחלוקת כלל אשר ר"ה ויוה"כ הוא יום הדין וכ"כ בעש"מ מאמר הקור דין ח"ב פ"א ופכ"ו שלא נחלק אדם בדבר והיינו שנחתך קצבת החסד לכל בריה כו', ולכן אומרים מלכיות וזכרונות ושופרות כדי שתמליכוני כו' שבנין המל' דאצי' הוא מר"ה עד יוה"כ שאז בנעילה מקבלת המל' מה"ג דעתיק כו' והוא מקור חיות לבי"ע לכל השנה כולה אלא דמ"מ ס"ל לר"י ור"ג דאדם נידון בכל יום דין ומשפט גמור על כל ענינים לחולי ולבריאות לחיים ולמות כו', והיינו לפי שהחסד הקצוב לו בר"ה ויוה"כ אין בו עדין שום

תואר ותמונה מעניני עוה"ז כי אין ערוך עשי' לאצו' ע"כ אף שיוכל להיות ממנו כל השפעות עניני עוה"ז מ"מ בר"ה ויוה"כ לא נגמר המשפט בפי' מה יהי' מהחסד הזה אלא זהו דין בכל יום ממש ע"ד שנת' למעלה, והדין ומשפט שבר"ה ויוה"כ הוא קצבת החסד שיומשך לעולם בכלל וגם לכל בריה בפרט כמה ועם כי זהו עיקר הדין ובוה תולה הכל כי לפי ריבוי קצבת החסד כך יהי' הברכה והטוב כל השנה, משא"כ במיעוטו ח"ו, מ"מ לפי"ז שייך לומר אדם נידון בכל יום מה יצטייר ויומשך מהחסד הזה כנ"ל, אבל לרבנן דאמרי גז"ד של האדם נחתם ביוה"כ"פ מוכרח בגמ' שם דבר"ה ויוה"כ נגמר פרטי עניני האדם ממש על כל השנה לחיים או כו' וכן לכל המאורעות שלו, א"כ לפי"ז א"א לומר שבהחסד עליון הניקצב לו בר"ה ויוה"כ לא נצטייר עדיין מעניני עוה"ז כלל דא"כ מהו ענין שניכתב ונחתם ומהו ענין שנגמר כל מה שיארע לו כו' אלא לפי"ז צ"ל דבהחסד שקצב לו ניתן תואר ותמונה ממש מה שיומשך מזה בעוה"ז כו', ואעפ"י שאין ערוך עשיה לאצילות וא"כ איך בחסד שנמשך למלכות דאצו' יהי' מושרש כל עניני עוה"ז זה לק"מ, וגם ר"י ור"ג לא נחלקו רק משום מ"ש לעשות משפט כו' דבר יום ביומו, והענין דהוא ע"ד השתלשלות שהרי עכ"פ מחו"ג דעשי' נמשך השפעת גשמיים וח"ג דעשי' שרשן מחו"ג דיצירה עד חו"ג דאצילות כו') וביאור הדבר יובן ממ"ש בפי' וידא בד"ה פתח אליהו בענין השתלשלות והתהוות חכמה דעשי' מחכ' דאצו' שהוא ע"ד מארז"ל אין לך עשב מלמטה כו' וגבוה מעל גבוה כו', והרי התפוח הגשמי יש בו מיתקות וח"ך אוכל יטעם, הנאמר שבמזל המכה יש בו ג"כ טעם ומיתקות והרי אינו מערך ומהות מתיקות גשמי כלל, אלא שבמזל המתיקות הוא ברוחני כו', וכך הוא הענין גבוה מעל גבוה כו' ועד"ז יש לחכמה שבע"ס דעשי' ערך ויחוס עם חכמה דאצו' אעפ"י שיש ביניהם השתלשלות אין מספר כו' משא"כ מן האצו' כו' למאציל כו' יעריש, וכמו שהוא חכמה דעשי' לגבי ח"ע דאצו' כך הוא השתלשלות חסד דעשי' מחסד עליון דאצו', וא"כ כיון ששרש חסד דעשי' מושרש בחסד דאצו' ממש ע"ד שרש מתיקות התפוח גשמי מהמזל הרוחני להבדיל באלף הבדלות כו' והרי מחסד דעשי' נמשכים ונשפעים עניני עוה"ז ממש וחיות כל העוה"ז הגשמיים א"כ גם בחסד עליון דאצו' הניקצב לכל אדם בר"ה ויוה"כ שפיר מושרשים ממש כלל ההשפעות גשמיים הנמשכים מהחסד דעשי' כו', וזהו"ע שהאדם נידון על כל השנה בר"ה ויוה"כ, (והנה גם לרבנן אמרו בהדיא בגמ' יפה צעקה לאדם בין קודם גז"ד בין לאחר גז"ד והיינו בין שנגזר על האדם לטוב בר"ה ויוה"כ אעפ"כ יפה צעקה שהרי מתפללין ומבקשים בכל יום ג"פ רפאנו וברך עלינו את השנה כו' משום דעכ"פ גם לרבנן החסד הניקצב בר"ה ויוה"כ הוא במל' דאצו' וכדי שיומשך למטה הוא ע"י השתלשלות והתלבשות בכי"ע דבר יום ביומו ויש ע"ז דין ועיון האם ראוי וכדאי האדם שיומשך ויתלבש החסד בעשי' או לא וישאר למעלה ויקבלו בעוה"ב, והנפ"מ בין רבנן לר' יוסי הוא דלרבנן כבר נאמר ונגזר בר"ה ויוה"כ מה יומשך מהחסד, ואפשר לפי"ז הדין אח"כ שבכל יום שהוא אם יקויים כפי שנאמר אינו תחלת דין והוא ע"ד שמבואר בגמ' שם דלרבי יוסי דאמר אדם נידון בכל יום הא דכתיב לרגעים תיבחננו דמשמע כל שעה הוא עיוני בעלמא ואינו דין ממש, כך לרבנן דאמרו אדם נגמר גז"ד ביוה"כ הא דכתיב לעשות

משפט כו' דבר יום ביומו הוא ענין עיון אלא שאינו עיוני בעלמא אלא נקי פקידה כו', כמ"ש ותפקדנו לבקרים וכתתי לעשות משפט כו', ולכן מבקשים בכל יום לכ"ע כל הבקשות אמצעיים שבשמו"ע כו' משא"כ לר"י הוא כמו התחלת דין בכל יום, מה יומשך למטה מהחסד כו' וגם לרכנן יפה צעקה כו' אפי' לאחר גז"ד אף אם הגז"ד בר"ה ויוה"כ הי' ח"ו להיפך אעפ"כ יפה צעקה כו' וכ"ש לר' יוסי צריך לבקש בכל יום כו' וצריך לתפוס שני הסברות ליחוד ביותר מאימת הדין בר"ה ויוה"כ כרבנן, ועוד דהא גם לר"י עיקר תולה בדין ההוא וכמארז"ל מזונותיו קצובים לו בר"ה עד יוה"כ זהו לר"ה והיינו מה שנחתך קצבת המשכת החסד לכל ברי' כמה יהי' וכ"ש דבגמ' אמרינן לעולם כרבנן, וכן איתא בירושלמי פ"ק דר"ה שגוסח התפילה שתיקן רב ועל המדינות בו יאמר כו' הוא כרבנן ודלא כר"י, וגם יתפלל בכונה בכל יום ויפשפש במעשיו בכל יום כמ"ש כמאן מצלינן האידינא כו' כר"י ובע"מ שם העלה דלמסקנא דגמ' אין שום מחלוקת כלל בדין האדם דכולהו ס"ל שכל אדם נידון בר"ה וגז"ד שלו נחתם ביוה"כ וגם נידון בכל יום לפקידה ובכל שעה לעיוני כו' אך לפי"ו צריך ישוב מש"ש בגמ' ואב"א לעולם כרבנן וכדברי יצחק כו' דמשמע דאם כדר"י אינו צ"ל וכדברי יצחק דוקא), והנה מאחר שנתבאר שהחסד הנמשך למטה בעוה"ז צ"ל ע"י דעשייה מעתה יובן ג"כ ענין וברכך כו' בכל אשר תעשה דהנה איתא בפע"ח בכונת פ' התמיד ע"פ צו את בני צו גימ' אל אד' והוא בעשי', לכן ארז"ל אין צו אלא ע"ו לפי שיונקים מאל אד' כו', ולכאורה לדבריו אין פ"ו לדרז"ל אין צו אלא כו' מאחר דשמות אל אד' הם בגימ' צו והם שמות עליונים ואף שמהם יונקים הקליפות דעשי' מ"מ הם עצמם הם שמות הקב"ה, אך הענין הוא דהנה ענין ע"ו בגשמיות הוא המשתחוה לשמש וירח מפני שמהם תצא השפעת המזון וכמ"ש וממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים, והגם שבאמת נמשך ההשפעה על ידם, הרי באמת אינם אלא שלוחי ההשפעה בלבד ואין בידם להרע או להטיב מעצמן, והמשתחוה להם מחשיב אותן ליש ודבר נפרד כאלו הם משפיעים מצד עצמן, רק דקרו ל'י אלקא דאלקיא ורם על כל בבחי' רוממות מלהשגיח בשפלים ועולם כמנהגו נוהג ע"י המזלות וכוכבים וכל צבא השמים כו', זהו שורש טעותם, אכן באמת אדרבה לפי שהוא ית' המגביהי לשבת דקמי' כחשיכה כאורה ע"כ הוא המשפילי לראות בשמים ובארץ, ומבואר במ"א שוה"ע במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כו', במקום גדולתו דווקא לפי שהוא ית' המגביהי כו' לכן המשפילי לראות גם בארץ כו' כמו בשמים כו' ואין אדם נוקף אצבעו כו', ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע כו', אך הנה סיבת ההסתר אלקות שבעולם העשי' עד שיוכלו לטעות שעולם כמנהגו נוהג ע"י המזלות ושהוא ית' רק אלקא דאלקיא כו' זהו מחמת שהוא ית' אל מסתתר שמסתתר בבחי' לבושים המסתירים וכנודע מענין הפרסות המסכים שיש בין עולם לעולם כדי שיעיז יהי' התהוות יש מאין (וכמ"ש בפ' לך לך ע"פ ולא יקרא עוד שמך אברם כו', ובד"ה הבדילה הפרוכת כו') ובעשי' שם הוא המסך המעלים ומסתיר האור עד שנעשה נפרד ממש כו' ועדין אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם, וזהו"ע השם אל אד' המחיה עולם העשי' שהוא בחי' אל מסתתר שנמשך החיות ע"י לבוש המעלים ומסתיר ביותר והו"ע לבוש הטבע (וע' בתשובת חכם צבי סי' י"ח) ובאמת הוא

ית' הוא הטובע הטבע הזה בכל יום תמיד וכמאמר מחדש בכל יום תמיד מע"ב מחדש דוקא כו' רק שנראה אל אד' מחמת שהאור הנמשך משם אל אד' נמשך ע"י לבוש שק דווקא דאל מסתתר אשר מזה נמשך יניקה לעובדי כוכבים שיוכלו לומר לי יאורי כו' ח"ש ישעי' כ"ח ה"ג ה"י להם דבר ה' צו לצו כו' (ועמ"ש במ"א בד"ה ומרדכי יצא, אבל באמת אפילו כהיום כו', אך שמתלבש בדרך הטבע, ועמ"ש בד"ה כי אברהם לא ידענו וכשנסתלקו המדות ונשאר כו' צריך להתלבש כו', וע' בפ' יתרו בביאור ע"פ משה ידבר בענין שכתוב בארץ מצרים ועברתי אני ולא מלאך כו', וכמ"ש באד"ר דק"ל ב' א' בענין תלת עלמין דנפיק מתיקונא קדמאה כו', שהוא בחי' מי אל כמוך כו' ע"ש ובאד"ר) והנה כמו"כ בברכה והשפעה עליונה הנמשך לכל אדם בבני חיי ומזוני או שנמשך לו ברכה בעושר וכה"ג הרי מאחר שההשפעה צ"ל נמשך ע"י לבוש הנ"ל דעשי', ע"כ צריך לעשות האדם ג"כ לבוש ועסק פרנסה שבזה יוכל הברכה שלמעלה להתלבש ע"ד אל מסתתר כו' עד שיוכל לדמות כאלו ח"ו כחו ועוצם ידו עשה לו את החיל הזה וחכמתו עמדה לו שנתחכם בעסק המקח וממכרו, ובאמת אין זה אלא לבוש לבד אבל הברכה נמשך מלמעלה ע"י הלבוש ולא מצד עצמיות הלבוש ח"ו וכמו שגידול התבואות נמשך ע"י השמש והירח, ומ"מ אינן אלא שלוחי ההשפעה כו' ואין בידם לא להרע ולא להטיב כו', כ"א את אשר יאמר הקב"ה כך העסק והלבוש הוא כשליח וההשפעה הוא ביד הקב"ה כו', וז"ש בפ' עקב השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך כו' ואמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה דהיינו שלא יחשוב ח"ו את התחבולה והעסק לעיקר כו' זכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, כי הוא ית' הוא סיבת הסיבות עד שגם הלבוש שק והסיבה הוא ממנו ית', ואצ"ל הברכה עצמה שנמשך בהלבוש כו' וזהו וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה תעשה דוקא שלפי שההשפעה נמשך למטה ע"י ע"ס דעשי' כנ"ל בענין שם אל אד' כו' לכך צריך להתלבש בלבוש ועסק כו', ומ"מ אין צריך להתאריך בהלבוש יותר מדאי, כי זה ללא צורך מאחר שלא הלבוש הוא העיקר כו' וזהו דלפעמים נאמר לא לחכמים לחם וכת"י זהחכמה תחיה בעליה ושוניהם אמת, ועמ"ש במ"א ע"פ שובה ישראל כו' וע"פ וגלחה את ראשה כו'.

שייך לקמן לד"ה עגאת ימים (פ"א)

ענין וצדיק באמונתו יחי' מבואר במד"ר בקהלת דגם צדיקו של עולם באמונתו יחיה. א"כ ע"י אמונה זו דישראל ע"י ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים כיון באמונתו יחיה כו', ופי' זה היינו שממשיכים מע"ק בוי"א כמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו, ובענין אמ"צ נק' סדר השתלשלות י"ל כי בינה נק' מצרים ומבואר בסדור בד"ה והגדת לבנך שבינה נק' מקור וסדר ההשתלשלות.

ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת להוי' אלקיך לא תעשה מלאכה.
 בפ' ראה י"ו ח'. וצ"ל מ"ש לא תעשה מלאכה דמשמע אפילו מלאכת אוכל
 נפש כי במקום שהותרה מלאכת אוכל נפש נאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו
 בפ' אמור כ"ג ח' כ"א כ"ה, דמשמע הא מלאכת אוכל נפש מותר וכמ"ש המ"מ
 רפ"א מה' יו"ט ח"ל ומדברי רבינו שבכלל מלאכת עבודה סתם אינו מלאכת
 אוכל נפש ולא הוצרך רבינו להביא מקרא להתיר מלאכת אוכל נפש אלא מפני
 ראשון ושביעי של חג המצות שבשביעי נאמר בפ' ראה וביום השביעי עצרת
 לה' אלקיך לא תעשה מלאכה, ועל שניהם נאמר בפ' בא אל פרעה כל מלאכה
 לא יעשה בהם, ולכך הוצרך להזכיר כתוב של היתר אוכל נפש האמור שם, אך
 אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם עכ"ל, וא"כ ישאר הקושיא על הקרא
 ל"ל למיכתב לא תעשה מלאכה דמשמע איסור מלאכת אוכל נפש ועי"ז יצטרך
 למיכתב קרא יתירה אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם, להתיר
 מלאכת אוכל נפש הי' ראוי לכאורה למיכתב כל מלאכת עבודה לא תעשו, ואזי
 לא יצטרך כלל האי קרא אך אשר יאכל לכל נפש כו', הנה ארז"ל שלהי פסחים
 דף ק"כ ע"א ע"פ ששת ימים תאכל מצות כו' מה שביעי רשות דכתיב וביום
 השביעי עצרת ולא כתיב תאכל מצות שהרי הוציאו מן הכלל, אף ששת ימים
 רשות כו', רק לילה הראשון חובה ויש להבין למה השבעה רשות וגם להבין
 ענין מצות אכילת מצה מה היא כו', הנה בזהר אמרו דמצה נק' מיכלא דמהימנותא
 וביאור זה היינו מ"ש שכן ארץ ורעה אמונה ואין הפי' שהאמונה היא הרועה
 אלא בהיפוך שיש רועה שהוא זן ומפרנס את האמונה כו' (כמ"ש בזח"ג פנחס
 דרכ"ה ע"ב ורעה אמונה היא אמונה דלעילא יתון ויתפרנס מיניה על ידך וכ"כ
 בפ' בהר דק"י ע"ב, והיינו שיהי' האמונה ע"ד וצדיק באמונתו יחי',
 וכמ"ש בד"ה וידעת היום ובדרוש מחצית השקל נתבאר שזהו ענין משה רעיא
 מהימנא שהוא יסוד אבא דממשיך חסדים לנוק' הנק' אמונה וכן המצה היא חסד
 כי שאור וחמץ זהו גבורה, כ"כ בספר פנים יפות פ' ראה ע"פ ששת ימים תאכל
 מצות, וע' בילקוט תלים סי' ל"ו ע"פ ורעה אמונה בשם הפסיקתא (ועמ"ש ע"פ
 והי' אמונת עתך חוסן) ורעה אמונה אמונתם של אבות שנאמר ויתן לו מעשר
 מכל, עכ"ה) והענין הוא דידוע דכנס"י נק' אמונה ע"ש שהמה מאמינים בה' אחד
 הוטבע האמונה זו בנפשם ירושה מאבותיהם שהי' מרכבה כו' (הג"ה זכמ"ש
 ברבות בשלח פכ"ג ע"פ תשורי מראש אמנה שיר ד' ח', עתידין ישראל לומר
 שירה לע"ל כו' ובאיזה זכות כו' בזכות אברהם שהאמין בהקב"ה שנאמר והאמין
 בהוי', היא האמונה שישראל נוחלין בה ועליו הכתוב אומר וצדיק באמונתו
 יחי', ובערוגת הבורשם בשה"ש פי' ראש אמנה הוא כתר, וז"ש ואהי' אצלו אמון,
 והיינו כי ענין השירה זהו ע"י הגילוי כמ"ש בשירת הים אז ישיר כו' זה אלי כו'
 זהו שכר האמונה מדה כנגד מדה, ועפ"ז י"ל דזהו מ"ש השיר יהי' לכם כליל
 התקדש חג בישעי' למד כ"ט, בליל הפסח, לפי שאז זכו לאמונה דהיינו ענין
 המצה שהיא בחי' ורעה אמונה ועי"ז זכו לומר שירה כו', ורשי' בשה"ש פי'
 תשורי הסתכלי, והתרגום פי' לשון תשורה וא"כ י"ל ע"י התומ"צ ששרשן מבחי'
 כתר הנק' ראש אמנה עי"ז מגדילים ומפרנסים האמונה שהיא מ' וכמ"ש בלק"ת
 בד"ה וידעת היום דרוה"ר פ"ג, ושם בד"ה להבין בתוספת ביאור ספ"ב וספ"ה

עכ"ה) ונתוסף באמונה זו חיות ושפע אור וע"י הרועה הזן ומפרנס אותה וכמ"ש רועה ישראל כו' וכמ"ש במ"א וע"י אכילת מצה ג"כ תחזוק האמונה בלב כנס"י ונק' מפני זה מיכלא דמהימנותא, ולהבין הטעם הנה תחלה יש להבין שורש ענין האמונה מה היא הנה כתיב אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ כו' (מענין אנכי במא"א א' ק"ג) וידוע קושיות המפרשים למה לא אמר יותר פלא מנס יציאת מצרים והוא אשר ברא את השמים ואת הארץ כו' שהרי בנסים דמצרים הי' רק יש מיש כמו מכת הדם שנהפך המים לדם כו' וכיוצא בה אבל בריאת שמים וארץ יש מאין ודבר מלא דבר, הוא פלא גדול ועצום יותר, אך הענין כי פי' אשר הוצאתיך מאמ"צ לא קאי על הפלאים של העשרה מכות כי באמת אף גם התהוות יש מאין אף שהוא פלא גדול ועצום הוא כלא חשיב לגבי המאציל ית' ונמשך רק ע"י דבור העליון לבד כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' וידוע ענין הדבור למטה שאינו אלא בחי' גילוי והתפשטות בלבד ולא מעצם מעצמות ומהות האדם כלל כמ"כ בחי' דיבור העליון של המאציל והבורא כו' היינו רק בחי' גלוי הארה כו' והיינו ענין מדת מלכותו ית' שהוא מקור כל חיי עולמים של הנאצלים והנבראים כו' כידוע ועד"מ הידוע ממדת מלכות ב"ו שאין על אנשי המדינה רק התפשטות מציאות מלכותו ולא מעצמותו ומהותו כלל כו' אבל לגדולתו העצמו' ית' אין לה חקר וגבול כלל כמו שהוא בעצמו א"ס כו', ואמנם לפי שהוא בעצם א"ס לכך גם בחי' התפשטות וגלוי האור שלו הוא בבחי' א"ס כי לפי ערך מהות כח הפועל כן ערך התפשטות כחו בפעולה והמשכה כו' כידוע וע"כ גם זאת הארה הגלויה בבחי' דיבור בלבד הנה ידוע בכתבי האריז"ל שנתפשטה עד אין קץ ותכלית שהן גו"ן אלפים יובלות כו' דהיינו שיהי' עליות רבות כ"כ כו' והכל במדת מלכותו בלבד וזהו מלכותך כל עולמים, כל גימט' חמשים רמו לבחי' יובלות הנ"ל שנבראו מבחי' מל' כו' והרי בחי' דיבור הוא בחינה אחרונה לגבי שכל ומדות ומחשבה ואצ"ל לגבי בחי' שלמעלה מהחכ' והשכל כו' והנה ידוע דגם חסידי אוה"ע מאמינים בענין הבריאה מאין ליש. (הג"ה והרבה מחכמים הראשונים הכריחו זה במופתים שכליית אמיתיים כמ"ש בספר הכוזרי מאמר חמישי, ובספר האמונות לרב סעדי' גאון, ובח"ה שער א' פרק ה' ואע"פ שהמפרש שם בעל מנחם הלבכות ד"ה וכשנחלק ממה שיצא, הביא בשם המורה פע"ג איזה פקפוק על ההקדמה השנית של ח"ה שם הנה בפ"י טוב הלבנון על ח"ה פ"ה סק"ו וס"ק י"ג בירר על נכון ראיות ח"ה והשיג על המ"נ, ובמלחמות להרלב"ג מאמר שישי ובספר נוה שלום, אך ישראל קדושים מאמינים בלי שום חקירת שכל אנשי עכ"ה) ויתפעלו מזה וישמרו מעשות רע, וע"כ מה זו האמונה שנתייחדה לכנס"י כנ"ל בפ"י תשורי מראש אמנה, באמונתו יחי', אמנם הענין הוא כי באמת לא בשביל האמונה זאת דהתהוות יש מאין לבד ירדה הנשמה לגוף אלא כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים, כי בראשית ברא אלקים שהבריאה מאין ליש נמשך משם אלקים שהוא בחי' מל' שהוא רק הארה חוה ג"כ פי' יש מאין בחי' אין הוא הארה בעלמא מזה נתהווה היש, אבל שם הוי' הוא בחי' מהותו ועצמותו ית' וצ"ל לדעת כי הוי' הוא האלקים האמונה והדעת במהותו ועצמותו ית' ששם האריה זו דהתהוות יש מאין אינו תופס מקום כלל ועמ"ש מענין פי' וידעת כי הוי' הוא האלקים בד"ה ראו קרא ד' בשם בצלאל, חאת היא האמונה

משא"כ כח הפועל בנפעל לא יתכן לקרות אמונה כי עיני בשר ג"כ ישיגו כו', אך להיות כי הנפש אלקי' נתלבשה בלבוש שק דק"ג שהוא חומר הגופני כו' לזה צריך התבוננות יש מאין כו' כדי להסיר העוורון דעיני בשר הרואים את הטפל לעיקר כו' ואין משיגים ביטול הטפל היש לגבי האינן העיקר כו' ושכל דבר נברא יש גשמי בטל לגבי כח הרוחניות האלקי המחיה ומהות אותו מאין כו' וע"ז הענין נתקן כל סדר התפלה ברבוי שבחים איך שהוא ית' אדון כל המעשים כו' ותוכן הכוונה הוא כדי להסיר מסך מבדיל דחומר הגוף כו' עד שיקבע בנפשו הבהמית ג"כ איך שהטפל בטל לגבי העיקר עיקרא ושרשא דכולא עלמין וכולא קמי' כו' ומרומו כ"ז בדברי התפלה בפסוקים רבים כמו כל סדר ברכת יוצר אור המלך המרומם כו' דברי אלקים חיים ומלך עולם כו' וכן בברוך שאמר בפסוד"ז הכל בדרך זה איך שמדבור א' יתהו כל הנבראים חתו ברוך שאמר והי' העולם כו' וכידוע (הג"ה) חתו כענין שצ"ל תחלה מפתחות החיצוניות ואח"כ דוקא יכנס במפתחות הפנימי' כמ"ש מזה בד"ה כי תשמע בקול ועמ"ש בענין בן פורת עלי עין בנות צעדה עלי שור, כי שור זהו כענין הבטה מקרוב שהוא בבחי' התהוות יש מאין ומוזה נמשך כי בנות צעדה היינו התפעלות הנה"ב, אך עלי עין זהו כמ"ש אשר עין בעין נראה אתה ה' והוא עד"מ ראי' מרחוק, וכמ"ש מרחוק ה' נראה לי, דהיינו הידיעה בבחי' שלמעלה משורש התהוות יש מאין כנ"ל עכ"ה) ואמנם במצות היחוד בק"ש באמרו שמע ישראל כו' הוא מזדייגה גבוה הרבה מכל השבחים שבתחלה וכולם לא היו רק הכנה אליה כו' כי הגה ענין ה' אלקינו ה' אחד, (גם פי' הוי' אלקינו זהו ענין ישראל עלה במחשבה והתהוות יש מאין זהו מהדבור יפי' עלה במחשבה בד"ה אם בחקתי) הוא בחי' השגתו מהותו ועצמותו ית' משא"כ השגות כח הפועל בנפעל אינו אלא השגת מציאותו בלבד כנ"ל (הג"ה) ר"ל כמו שידיעת המציאות אינו ערוך לגבי השגת המהות כמ"כ אין ערוך השגת יש מאין לגבי השגות מהר"ע, ועמ"ש בד"ה מצה זו, והו ע"ד כי אל דעות אשר התהוות יש מאין זהו עדיין דעת תחתון אבל דעת העליון הוא דקמיה כלא חשיב ממש, והיינו קמיה דוקא בבחי' סוכ"ע משא"כ בבחי' מל' זהו ענין האמונה ועמ"ש בת"א פ' חיי ההפרש בין הגילוי שבג"ע שהוא השגת המתות ובין הגילוי שבשאר העולמות שהרי אף החיות הנושאות אין רואין את הכבוד וע' בד"ה רני ושמחי השני ההפרש בין השגת המלאכים ובין השגת הנשמות ומוזה יובן מה שהמלאכים בקשו את התורה ולא ניתנה להם וע' בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית, דרוש הראשון עכ"ה) וזהו והאתת את ה' אלקיך המיוחד לנפש אלקית בלבד כי זאת היא הנק' אמונה שנתייחדה לכנס"י בלבד והוא שיאמינו בבחי' סוכ"ע שלמעלה מעלה מגדר השתלשלות לגדר השפעה או מהתפשטות וגילוי אור כו' אלא מבחי' העצמיות והמהות של אור א"ס ב"ה וכמשל עצמות ומהות האדם שאין גילוי הדבור ערוך לו כלל וכלל כו' וכידוע ולעצמותו ומהותו ית' אין לעכומ"ז חלק כלל רק ישראל לבדו חלק הוי' עמו כו', וזהו וירם קרן לעמו כו' עם קרובו כו' וע' בד"ה ראשי המטות פרק א"ב ובד"ה בשלח פרעה מענין וירם קרן, חתו אנכי הוי' אלקיך פי' אנכי מי שאנכי שלמעלה מעלה מבחי' התפשטות וגילוי אור עד שאינו נתפס בגדר השגה ודעת בנבראים ונאצלים כו' וזהו מי שאנכי שלמעלה מן הדעת וההשגה כמ"ש ישת חשך סתרו כו' שהוא

בחי' העלם העצמות הוא אלקיך כי בכני' בלבד הוא שנשפל וירד להיות משכנו בהם בהלבשה וצמצום כו', וזהו אתה הראת לדעת כי הוי' שהוא סוכ"ע כו' הוא אלקים כח הפועל בנפעל בתכלית היחוד ולא שהוא אלקים בלבד כאוה"ע דקרו לי' אלקא דאלקיא כו', ובכל זה מתורץ קושיית המפרשים הנ"ל שהרי בריאת שמים וארץ אינו אלא מבחי' גילוי אור דבחי' דבור העליון כו' דכלא חשיב לגבי העלם העצמיות ואין זה פלא כלל משא"כ אנכי מי שאנכי אשר הוצאתיך מאמ"צ מעשרה כתרין דנוגה כו' שיהי' גילוי עצמות אוה"ס ב"ה שלמעלה מעלה גם מבחי' חכמה עילאה, ואצ"ל מבחי' הדבור שממנו נתהווה יש מאין שהוא בחינה האחרונה גם נגד בחי' חכמה כנ"ל (הג"ה בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור א' כ' וז"ל וזהו אשר הוצאתיך מנמ"צ כי כל סדר ההשתל' נק' בשם מצרים מצר וגבול שהוא בבחי' אדם ג' קוין ומעלה ומטה כו', שהם בבחי' התחלקות המדריגות משא"כ לישראל ניתן כח היחוד באור א"ס שלמעלה מההשתלשלו' בחי' כי לא אדם כו' שאין שם התחלקות המדרגות כלל עכ"ל, אי"כ מזה מובן איך מה שהוא בבחי' התחלקות המדריגות נק' מצרים לפי שיש לו מיצר וגבול, ואפילו בחי' אדם ג' קוין כו', אלא אשר הוצאתיך מאמ"צ הוא ההתקשרות באור א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' אדם, ועמ"ש בת"א בד"ה ולתוספת ביאור מ"ש אשר הוצאתיך מאמ"צ שגם ההשתלשלו' מחב"ד לחג"ת הוא ע"י ארץ מצרים דקדושה כו' ואזי יש יניקה וזהו ענין בית עבדים כו' ועמ"ש סד"ה אלה מסעי דרש השני בענין אשר יצאו מארץ מצרים לצאת מבחי' מיצר וגבול שאפילו ג"ע העליון הוא בבחי' מיצר וגבול בחי' השגה כו' ע"ש ועמ"ש בפ"י ויוסף הורד מצרימה יוסף הוא יסוד דא"ק הורד מצרימה מה שנתלבש במזל ונוצר ונקה להיות מקור לחו"ב בחי' קנה חכמה קנה בינה, ובמא"א מ"ם קכ"ה שמצרים נמשך משם אלקים כו' ע"ש, ועפ"ז י"ל מ"ש בירושלמי פ"ד דסוכה ה"ג בענין אני והו' הושיעה נא, אשר הוצאתיך מאמ"צ הוצאתך כתיב (חסר כאלו הוציא את עצמו ואע"ג דבספרים שלנו הוא מלא מצינו כיוצא בזה) ואמרו שם עוד בפ"י אשר פדית לך ממצרים גוי ואלהיו בש"ב סי' ז' כ"ג, כאלו עצמך פדית, וכ"ה ברבות בא פט"ו דק"ל ע"ד שהוא ט"ז א' לי ולכם היא הגאולה כביכול אני נפדיתי עמכם כו' ע"ש, ובמכילתא פ' בא בענין כי בחפזון יצאת אבא חנין משום ר' אלעזר אומר זה חפזון שכינה וכ' המפרש שהיתה ממהרת גאולתן של ישראל ואף השכינה היתה נגאלת עמהם כדתי' אשר פדית גוי ואלקיו כו' והענין מובן ע"פ הנ"ל כי בבחי' מצרים דקדושה שייך היניקה לבחי' בית עבדים שהוא ענין יניקת ק"נ מהמל', ובחז"ב יתרו פה"ב כי בית דקדושה היא המל' ע"ד בחכ' יבנה בית ולעומת זה מל' דק"ג נק' בית עבדים, וזהו ענין גלות השכינה רדת המל' דעשי"י לעולם הקליפות כו' וזהו ענין רגליה יורדות מות, ועמ"ש הפ"י מזה בת"א פ' בראשית בד"ה לא טוב היות האדם לבדו וכ"ז נמשך רק מצד סדר ההשתלשלו' שבבחי' מצרים וגבולים והוא בחי' שם אלקים ועי"כ מצד רכוי הצמצומים והגבולים נעשים יש ודבר נפרד עד שיוכל לומר לי יאורי כו', רק דקרו לי' אלקא דאלקיא, וזהו אף עשיתיו שמצד סדר השתלשלות בי"ע נמשך יניקה גם לבחי' אף כענין שלשה פתחו באף, אבל ע"י יצ"מ שהוא ההתגלות מבחי' שלמעלה מסדר ההשתל' כנ"ל עי"ז יצאה השכינה בחי' ממכ"ע

מהצמצומים הנקראים בשם גלות ונתקשרה בבחי' סוכ"ע שלמעלה מסדר ההשתל' זהו ענין מדלג על ההרים כו' ופסח ה' על הפתח כו' זהו כאלו עצמך פדית היינו הארת אלקות ממש בחי' ממכ"ע הנק' עצמך כמ"ש עצם מעצמי כו' עכ"ה) זהו כוונת הזהר דמצה גק' מיכלא דמהימנותא פי' ע"י המצה נמשך האמונה הנ"ל בכני' בבחי' עצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' התפשטות וגילוי אור כנ"ל, (הג"ה וגם כפשוטו שנמשך בחי' השפע בבחי' מל' הנק' אמונה נמשך בה האור והשפע מבחי' סוכ"ע שזוה ענין כאלו עצמך פדית כו', ועיין באה"ע בכ"י רסי' ע"ח מ"ש בשם הרא"ש אבל אשתו כגופו לענין פדיון כו' וכ"כ התוספת פ"ד דגיטין מה"א ע"ש, ויש קצת ראייה לזה מלשון כאלו עצמך פדית, דקאי על ישראל שנק' אשתו ברבות נשא פ"ט.

קיצור. הערה מ"ש לא תעשה כל מלאכה, מה שביעי רשעה, ויקדים ענין ורעה אמונה לפרנס את האמונה והיינו ע"י תשורי מראש אמנה ומה היא האמונה יש להקדים שהקשו למה כתיב אשר הוצאתיך מאמ"צ שהרי הבריאה יש מאין הוא פלא גדול יותר, אך כי התהוות יש מאין הוא רק מבחי' דיבור העליון שהוא בחינה האחרונה לגבי חכמה, מלכות כל עולמים, וזהו בראשית ברא אלקים אבל אנכי מי שאנכי הוא גילוי עצמות אוא"ס שלמעלה גם מהחכ' וזאת היא האמונה ע"ד כי אל דעות, והוא ממש נמשך להיות הוי' אלקיך, וזהו ענין שמע ישראל הוי' אלקינו, כי ישראל עלו במחשבה סתימאה והתהוות יש מאין שרשו מהדבור רק מתחלה צ"ל מפתחות החיצוניות להתבונן בענין יש מאין, ועי"ז אשר הוצאתיך מאמ"צ הוא סדר ההשתלשלו' שכל מחדומ"ע, שמוה נמשך בחי' בית עבדים, וא"כ יצי"מ הוא דבר גדול יותר מבחי' הבריאה יש מאין ועמ"ש עוד מזה לקמן אות ד' בהג"ה, זהו כאלו עצמך פדית עליות ממכ"ע בסוכ"ע עמ"ש בד"ה כי אתה גרי בפ' ארוממך אלקי המלך, וגילוי זה בנפש זהו ענין ורעה אמונה, היינו ע"י המצה עכ"ה).

ב) והטעם שע"י המצה דוקא, הגה יש להקדים מארז"ל פי' דברכות ד"מ ע"א דאין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן זהו ענין המשכת הדעת שנמשך ע"י הדגן, והגה קריאה זו שיודע לקרות אבא כו' פי' הקריאה בלבד שקורא אבא אבל אינו בידיעה והשגה אמיתית באיכות הענין איך שהוא אביו דהיינו שהולידו וכיוצא שיכיר וישיג במהות אביו ואיכות רחמנותו ואהבתו אליו כמה שזן ומפרנס כו' שהרי אין התינוק הקטן מכיר בכל זה ועכ"ז הוא קורא אבא כשהוא בן ב' שנים ופחות כידוע נמצא שדבר זה שיודע לקרות אין ידיעה זו מצד עצמות השגתו אלא ידיעה זו נמשכה מן למעלה מן הדעת המושג כו' ואיננה למעלה מן הדעת לגמרי שהרי יודע עכ"פ לקרות דהיינו שמכירו בהכרה גמורה ולא יפנה לקרות לזולתו אבא כו' אלא צ"ל שנמשכה ידיעה זו והכרה זו מלמעלה מן הדעת לתוך דעת והכרה אך שאינה הידיעה כמו שהיא למעלה מן הדעת בהרחבה אלא נתלבשה בבחי' קטנות המוחין (הג"ה ונק' קטנות אבא וע' במשנה סוף סוטה בענין קטנותן של חסידים, ועמ"ש בפ' קטנתי מכל החסידים דפי' בספר פנ"י פ' וישלח וכן כשעולים מעולם לעולם כו' חוזרים לקטנות שני עד שיבואו לגדלות שני ובכל עת שהוא בקטנות כו' צריך שמירה

גדולה ובטחון כו', וזה הי' בחי' ישראל כשיצאו ממצרים כו' עכ"ל, ומה יובן ענין ושמרתם את המצות והרמ"ז פי' כי החלום נק' קטנות שבגדולות, וי"ל קטנות שני ע"ד המשנה שמלוכב בה כל ההשגה שבגמ' בדרך קצרה ועמ"ש מזה ע"פ מאמר הזוהר פ' אחרי דע"ט ע"ב הביאו עלי כפרה, וע' במא"א קוף סעיף י"ב בענין קטן נק' הד"א כשאין לו רק ו"ק או תלת כלילן בתלת כו', ועמ"ש במ"א בענין דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן היות דאביי ורבא, כי עוטה אור משלמה אורייתא סתים וגליא ונק' דבר קטן לפי שנתלבש ח"ע בענינים גשמיים ע"ד נובלות חכמה שלמעלה תורה ותמלא כדה כ"ד ספרין דאורייתא הם כד מים החכמה ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' בענין שמן המור, גם נת' במ"א ענין טלית גדול וטלית קטן ועמ"ש בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי, בענין כרוב אחד מקצה מזה, ומכ"ז יש להעיר לענין מצה קטנות דאבא כו' ורעה אמונה, ומו"ח ז"ל כ' דפי' קטנות היינו בחי' הכרה בלבד כמו עד"מ הכרת שור וחמור את בעליו שנאמר ידע שור קונו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע כו' לפי שגם הקטנות הדעת דשור יכיר בבעליו כשזנו ומפרנסו אינו זמן כו', וזהו ק"ו להבין שישאל יוכל לידע ולהכיר את בוראם בבחי' קטנות המוחין עכ"פ וכמשל הנ"ל בתינוק שיודע לקרות אבא כו' עכ"ד, עכ"ה) והנמשל מזה יובן למעלה למשכיל בבחי' כנ"י בצאתם ממצרים שהוא בבחי' קטנות המוחין מאד מאד כמ"ש ואראך מתבוססת בדמין כו' ביחזקאל ט"ז ו', וכתוב כי נער ישראל ואוהבתו וממצרים קראתי לבני בהושע רס"י י"א (הג"ה ועיין מזה ברבות כי תשא ס"פ מ"ג ובפ' שופטים דרצ"ה ד' והי' אוהב את הקטן יותר מכולם כו' כי נער ישראל, ועמ"ש ע"פ ועשית שנים כרובים זהב וע' זח"ב פ' שמות י"ב פ' בא מג"א כי נער ישראל, ישראל זוטא פ' ויקהל דרי"ו סע"א עכ"ה) והנה נער בחי' קטנות המוחין דתינוק שאינו רק לקרות אבא (הג"ה, עיין בפרדס ערך נער שכתב ולפעמים נו"ה נקראו נערים כו' ועמ"ש מענין נו"ה בביאור ע"פ אלה מסעי ובמא"א נ' סכ"ג נער ו"ק דיניקה כו' וע' בע"ח דרוש מוחין דקטנות, ובעה"מ שער קרית ארבע פרק ע"ה פי' כי ז"א נק' כי נער ישראל, עכ"ה) והוא כמ"ש כי אתה אבינו דהיינו אור א"ס ב"ה המלוכב בחכמה עילאה (הג"ה ועיין מענין כי אתה אבינו בת"א גבי פתרים ובזח"ג פ' האינו דר"צ ע"א ובפ' יתרו ד"צ ע"א ובגמ' ספ"ט דשבת בלקוטי הש"ס מהאריז"ל שם דלע"ל כו', ואפ"ל כי לע"ל יהי' גילוי פנימי אבא, וזהו ענין ושבתי אל בית אבי הנאמר על יצחק, וזהו כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות, ואפ"ל שזהו מ"ש בישעי' ס"י למ"ד כ' ונתן לכם אד' לחם צר כו' ולא יכנף עוד מוריך כו' והיינו כענין לחם עוני דמצה שעייז ידע לקרות כי אתה אבינו וכמ"כ לע"ל יהי' עייז גילוי פנימית חכמה, עכ"ה) חזה נמשך להם ע"י אכילת מצה בליל הראשון דהיינו כשטעמו טעם דגן כו' או נכנס בהם מה שלמעלה מן הדעת שהוא השגות מהות אור א"ס דלית מחשבה תב"כ כנ"ל לתוך דעת והכרה עכ"פ שידעו לקרות אבא כו' בבחי' ביטול גדול לאנכי מי שאנכי כו' וכנ"ל אך מה שסיבות המשכה מלמעלה מן הדעת לתוך דעת והכרה בתינוק ע"י טעימת דגן דוקא הנה ידוע דהדגן הוא הלחם שהוא חכמה כח מ"ה כמ"ש בכתבי האריז"ל וכמ"ש במ"א בסדור על ענין הברכה המוציא לחם כו' וע"כ כשיטעום טעם דגן יכנס בו מוחין דאבא שלמעלה מן ההשגה וההבנה כידוע

בבחי' גילוי בדעת המרה עכ"פ שידע לקרות אבא כו' משא"כ בימי יניקתו חלב מאמו לא נכנסו בו עדיין בחי' מוחין דאבא אף בקטנות דהכרה כו' וכמבואר כ"ז במ"א, ועיי' בלק"ת בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו שם נת' ההפרש בין מוחין דאימא ובין מוחין דאבא, (הג"ה ועיי' ברבות תולדות פס"ו ורוב דגן אלו הבחורים דכתיב כי מה טובו ומה יפיו דגן בחורים ותירוש ינובב בתולות בזכרי סי' ט' י"ו, וי"ת על דגן אולפן אורייתא, עכ"ה) והנה ידוע ההפרש בין כח מ"ה דחכמה לבינה שבכינה כבר יש השגה בהתפשטות אורך ורוחב הלא דבר הוא משיג כו' בחי' גהרא מכיפיה מבריך, משא"כ בנקודת חכמה הוא בבחי' ביטול העדר ההתפשטות לגמרי רק תוכן נקודת הדבר כמו שהוא בעצם מתחלת הוויתו כו', והמשל לזה הוא המצה שבהיותה בלתי שאור ומחמצת הנה לא יתוסף בה נפוח והתפשטות עביות וגסות כלל מקודם אפיה ולאחר אפיה אלא כמו שהיתה בעצמה רק קמח ומים מעורב בלישה (ע' מענין שלש נשים אחת לשה כו' בת"ז) במהותה העצמי תשאר גם לאחר אפי' בלתי תוספת התפשטות בה כלל וכמו שהיתה תחלה כו', משא"כ ע"י שאור ומחמצת הנה יתפשט בעיסה לעשות בה נפוח גדול ונראית ליש דבר גדול בבחי' התפשטות ועביות וגסות לכל צד בתוס' רב מכמו שהיה כו' וגם יהי' דרך הגפוח בדרך התנשאות והגבהה שתתעלה ותתפח מעט מעט בגובה כו', וכ"ז משל להבין איך שבנקודת חכמה שלמעלה מן הדעת וההשגה אין בה התפשטות אורך ורוחב כו' בלא שום הגבהה והתנשאות כו' רק בחי' הביטול בתכלית להיות רק כמו שהי' כו', משא"כ בבינה דינין מתערין מינה להתנשאות ע"י סיבות השאור גבורות הקשות כו' ולהיות יש דבר מה כו' וכשנצטוו ישראל לאכול מצה דוקא היינו כדי שיבאו בנשמתן בחי' מוחין דאבא נקודת חכמה דוקא שלמעלה מן השגה בהתפשטות כו' והוא בבחי' אנכי מי שאנכי כו' ולא יתערב בה שאור כלל כדי שיהי' בהם בחי' הביטול בתכלית (הג"ה ובמא"א אות מ"ם סצ"ה מצה גימט' ע"ב ס"ג היינו להמשיך בס"ג מבחי' הביטול שבחכמה הנקרא ע"ב וכענין הבן בחכמה וחכם בבינה כמ"ש בבה"ז פ' וארא עכ"ה) ואמנם זה בדרך הלבשה וצמצום במצה ולכך נק' מיכלא דמהימנותא חהו ורעה אמונה שמפרנס האמונה כלומר לא שמשגיגים במהות אור א"ס אנכי מי שאנכי כמו שהוא באמת כו' רק ע"י הלבשה דמצה בלבד כו' דהיינו שידעו לקרות אבא בלבד כמשל התינוק הנל ולכך אומר ורעה אמונה עד"מ הזן ומפרנס ע"י מאכל וכמו ע"י טעם דגן שיטעום התינוק כו' שגם שהדגן סיבה לכניסת המוחין דגדלות כו' עכ"ז אין בלחם מהות החכ' רק בבחי' הלבשה והעלם גדול כמ"ש במ"א, ועתה יובן פי' ורעה אמונה שאין הפי' שהאמונה היא הרועה אלא בהיפוך שיש רועה זן ומפרנס את האמונה כו', וביאור הדבר שכנס"י נק' אמונה במוחין והשגות אלקות דאור א"ס דוקא כנ"ל, אך כדי לפרנס להיות בהם תוספת חיזוק המוחין הוא ע"י רועה שהוא בחי' אבא שרש כל האצילות שזן ומפרנס להלביש המוחין שלו בבחי' קטנות והוא כמו אכילת מצה בליל הראשון דפסח וכדומה לכך נקרא רועה ישראל כו', חהו שנק' מיכלא דמהימנותא דוקא.

(קיצור, ואמנה זו בסוכ"ע נמשך בה פרנסה וחיות ע"י המצה ע"ד אין התינוק יודע כו' בחי' דעת הנעלם מתלבש בקטנות קטנתי קטנות שני ע"ד

משנה דבר קטן היות דאביי ורבא. כי נער ישראל, ישראל זוטא ו"ק, כרובים, והמשכה זו מאבא כי אתה אבינו, ולכן ע"י מצה, כי שאור יש שרשו מבינה נהרא מכיפיה, משא"כ המעין קטן, ע"ב ס"ג, והיינו כי סוכ"ע זהו מחזין דאבא, ועמ"ש בלק"ת ר"פ ראה בענין משכיל לאיתן האורחי, ולע"ל גילוי פנימי אבא ע"י לחם צר כו' ועמ"ש בענין נדרים).

ג) והנה יש להבין למה אמר ששת ימים תאכל מצות ולא יותר כו' הענין הוא ידיע שמל' דאצי' הנק' מהימנותא וכן כנס"י כלולים מיו"ד ספירות כו' ועיקר השבירה מסיבת השאור שבעיסה כו' הוא הי' במדות בלבד והן ששה מדות כידוע חג"ת נה"י כו' ולכך נצטוו לאכול ששת ימים דוקא כו', וביאור הדברים הנה עד"מ הנ"ל בתינוק שידוע לקרות אבא עכ"פ הנה יבא בו בחי' ביטול העצמות עכ"פ מכל וכל שהרי הולך אחרי אביו וקוראו אבא כו' ואז כל מדותיו הטבעים יוכל להפוך מן הקצה אל הקצה מפני בחי' הביטול כו' וכמ"כ בחי' המדות שנפל בהם השבירה בהסתעפות מדות רעות כו' כידוע יוכלו להתהפך לקדושה כמו באי"ר האלקות לבד ולא ליאהב ולירא זולתו כלל וכדומה כו' ע"י בחי' הביטול שמתבטל כל רצונות שלו כשקורא אבא כו' שהוא אנכי מי שאנכי ע"י האמונה הנ"ל שנמשך באכילת מצה כו' מלמעלה מן הדעת כנ"ל ובאמת מצד עצמות אור א"ס ב"ה הרי הוא למעלה מעלה מכל ההשתלשלו' אפילו מיו"ד ספירות דהא לא אפיק י"ס אלא לאחזאה כו' וכידוע וא"כ הי' רועה ומפרנס השגה זו שלמעלה מן הדעת כו' בריבוי המשכות עד אין קץ ותכלית ולא ששת ימים בלבד כו' אך לפי שאין המקבלים יכולים לקבל יותר מששת ימים כו' נתחזק שפע זו מאור א"ס שבאבא לו' ימים בלבד (הג"ה, ועד"ו הבריאה בששת ימים והלא ברגע אחד יכול להבראות אלא משום המקבלים שיהי' נמשך להם ע"י ששה מדות שהם הנק' יומין עילאין עכ"ה) ומטעם הנ"ל שהשבירה הי' בהם וכדי להפכא חשוכא לנהורא כו' עי"ו, וזהו ג"כ ענין ספירת העומר שאנו אומרים היום יום אחד לעומר פי' היום הוא יום הגדול שבלתי מוגבל בחכמה עדין ע"ד היום אם בקולי תשמעו והיינו שלמעלה מן הדעת בבחי' אנכי מי שאנכי יום אחד הוא לעומר פי' הרי הוא נמשך ומאיר ליום הקטן ומצומצם שבמדת מל' להפוך בו מחשוכא לנהורא כו' שהעומר הוא מאכל שעורים כו' כמ"ש במ"א, ועיקר הענין הוא שנמשך לכנס"י מיומין עילאין שלמעלה מן הדעת כו' שיהי' בנר"ן שלהם בבחי' גלוי אור ולא בדרך הלבשה והעלם בלבד כמו שע"י אכילת מצה הנ"ל, וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת פי' שבת הוא קודש דבחי' חכמה עילאה כידוע וממחרת השבת היינו מבחי' יומין עילאין שלמעלה מעלה מבחי' חכמה כו' כמ"ש במ"א, והנה מה שהספירה הוא מ"ט ימים כי ז' ימי הפסח הם כללות שלהם בדרך הלבשה והעלם דקטנות המחזין דאבא כנ"ל ואח"כ מתחלק כל מדה לו' בבחי' פרטיות יותר עד שהי' מ"ט ימים כו' ובשבועות שהוא זמן מ"ת מתחלקים לפרטי פרטיות יותר והן בצירוד אדם רמ"ח מ"ע ושס"ה לית כו' וכ"ו ענין הגדלה מעט מעט כמשל התינוק הנולד ויונק ואח"כ אוכל לחם שמתגדלין אבריו כו' וכמ"ש ב"א, ובוה יובן ג"כ מ"ש בששת ימים מצות תאכלו כו' מצות כו"ו ובפ' בא כתיב בערב תאכלו מצת בלא וי"ו כו' לפי

שמתחלה נמשך מחיזן דאבא למדות בדרך כלל בלתי התחלקות ופירוד כלל לכך נאמר מצת בלא ד"ו כו', והנה שוקיו עמדי שש ארז"ל שוקיו זה העולם שגשתוקק הקב"ה לבראותו עמודי שש הם ש"ב כו' (ועמ"ש י"פ וקבל היהודים לשון יחיד ואח"כ וקבלו לשון רבים כו') וכשמתחלק אח"כ לששה ימים כנ"ל כתיב מצות בוי"ו כו'.

(קיצור). וענין ששת ימים תאכלו היינו להמשיך בחי' חכמה בו"ק שהם המדות כי במדות הי' שבה"כ וחכמה ביטול כנ"ל ועד"ז ענין ספירת העומר ועד כלל ופרט ולכן תחלה מצת ואח"כ מצות. אי"נ מצה המשכה ברו"ק של נה"א וע"י ספה"ע נמשך ג"כ במדות נה"ב).

ד) והנה כ"ז הוא ענין ששת ימים דפסח שהוא ענין יצ"מ. אבל שש"פ הוא בחי' גבוה יותר שע"ז ארז"ל מה שביעי רשות אף ששת ימים רשות כו', ותחלה יש להקדים ענין קי"ס שהוא בשביעי של פסח כו' כתיב הפך ים ליבשה כו', הנה אמרז"ל כל מה שיש ביבשה יש כנגדו בים כו' וידוע הענין שרומז לעלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא שנקראים ים ויבשה כמו דוגמת ים ויבשה הגשמי' דכתיב יקוו המים כו' ותראה היבשה כו' כמ"כ הי' למעלה מעלה בהשתלשלו' שפע אלקות ביו"ד מאמרות יהי אור יהי רקיע כו' שהי' הדבור העליון הוזה הגק' ארץ כידוע כלל תחלה בהעלם גדול במחשבה עליונה הנק' ים העליון כמ"ש במ"א באריכות עד שאמר יקוו המים כו' ויתגלה הדבור העליון ביו"ד מאמרות כו' ע"ש באריכות, וזה גק' עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא בדרך כלל הוא בחי' טוב ומלא כו' ובדרך פרטי פרטיות הנה גשתלשל השפע אלקי בדרך זה מעילה לעילה להיות המשפיע נק' בשם הים והמקבל העלול ממנו נק' בשם יבשה וארץ כו' עד שבעוה"ז ג"כ ענין זה כמו שידוע שרוחניות וגשמיות שהן חומר וצורה ישנם בכל העולם לפי ערכו ובוזה העולם השפל הנה הוא משארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שאומר לו גדל כו' והיינו שיש בחינות רוחניות החיות ומקור השופע לד' יסודות הגשמי' והן כחות המזלות כידוע וגם המזלות שרשם בעליון מהם עד"ז כמ"ש גבוה מעל גבוה כו' וכידוע וכל אחד נעלם נק' לגבי תחתון המקבל ממנו כו' והנה כאשר הפך ים ליבשה כו' הרי הוא שינוי באיכות סדר ההשתלשלו' בהעלם וגילוי שהרי מן הים נעשה יבשה כו' עד רום המעלות של בחי' העלם וגילוי הכללי בים ויבשה העליונים דבבחי' טוב ומלא הנ"ל מאחר שהי' שינוי בסדר צירופי המאמרות דים ויבשה הגשמי' שצירוף מאמר התהוות הים נהפך למאמר התהוות היבשה כו' וא"כ הי' שינוי זה למעלה מעלה דהיינו שנתגלה בחי' טוב"ע שלמעלה מעלה מבחי' הדבור ביו"ד מאמרות עד ששינה הצירופי' של הדבור העליון כו' והיינו שנתגלה ההעלם של היו"ד ספירות העליון כו' וכמ"ש במ"א באריכות, וז"ש בזהר ע"פ ואתם תחרישון לא תתערו מילי כו' כלומר אין מועיל לשעה כו' בחי' העלאת מ"ן שע"י הדבור בצלותא כו' כי הרי צריך להתגלות מה שלמעלה מבחי' הדבור העליון ואין בחי' הדבור מגיע לשם כלל ע"כ אתם תחרישון בשתיקה לגמרי ולא תתערו כלום באתעדל"ת ע"י בחי' הדבור כו' אלא הוי' ילחם לכם פי' מבחי' טוב"ע למעלה מהדבור העליון יתגלה לשנות הצרופים דים ויבשה וכנ"ל.

וזהו שנאמר בשירת הים עד יעבור עמך הוי' כו' כי הנה פי' הוי' ידוע שהוא
 ע"פ סדר ההשתלשלות דוקא יר"ד באצי' ה' בבריאה כו' כמ"ש במ"א שכל המשכה
 והתהוות בין בבחי' אצי' בין בבחי' בריאה אינו אלא ע"י ד' אותיות הללו דשם
 הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו', ואמנם בדרך כלל המה ד' עולמות אבי"ע
 יר"ד באצי' כו', והנה בשעת קי"ס שהי' הגילוי אור מלמעלה מסדר השתלשלות
 כמ"ש למעלה בענין ואתם תחרישון כו' כמ"ש בזהר ע"פ מה תצעק אלי בעתיקא
 תליא ע"כ אמרו עד יעבור עמך הוי' שעברו למעלה ממדריגת שם הוי' דאבי"ע
 כו' מפני שנתגלה עליהם הארה של בחי' עצמיות אור א"ס ב"ה אנכי מי שאנכי
 כו', (הג"ה ועיין זח"א ויצא קנח"כ דשרש ב' בחי' אלו דעלמא דאתכסיא ועלמא
 דאתגליא הם שני שמות הוי' שלפני יג"מ ונוכר מענין ב' שמות אלו בתר"א
 פ' בשלח בד"ה וירא ישראל ובפ' תצוה בד"ה ועשית ציץ גבי קדש למד מלמטה
 והוי' מלמעלה וזהו ענין עד יעבור עמך הוי' שעברו למעלה משם הוי' דז"א והיינו
 לבחי' שם הוי' דלעילא כו', וביאור ענין ההפרש בין יצ"מ לקי"ס כי הנה קודם
 יצ"מ ארו"ל שעו"ג השמים שמים לה' הארץ נתן לבג"א ברכות וארא פי"ב היינו
 כי העולם הגשמי יש ונפרד ע"ד אכן אתה אל מסתתר, וא"כ אף שמודים בחידוש
 הבריאה יש מאין, אכן היש הוא נפרד, וזה נק' מצרים מצר וגבול כו', אבל
 יצ"מ התקשרות והתחברות סוכ"ע וממכ"ע ע"ד ומשה עלה אל ה', וירד ה' על
 ה"ס כמ"ש ברבות שם והיינו לפי שמבחי' הדבור שהוא בחי' ממכ"ע לא יוכל להיות
 השתנות שיהי' מהרגל ראש עדי"מ זה א"א כי אותיות הדבור הן בחי' דומם
 שמאות זה לא ימשך אחר כמ"ש בד"ה בחקתי תלכו בענין שהמלאכים נק'
 עומדים אבל להיות בחי' מהלכים זהו ע"י בחי' סוכ"ע וזהו ענין כח המעשה בעה"ז
 לפי שבעה"ז מאיר בחי' סוכ"ע כמ"ש בד"ה את קרבני לחמי ובד"ה ועתה יגדל
 נא בלקי"ת, ועד"ז יובן שענין יצ"מ זהו כמו בחי' ונתתי לך מהלכים כו', ועכ"ז
 התחברות זו והילוך זה זהו רק ע"ד ברוך ה' מן העולם ועד העולם, המשכה
 והארה מעלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא, אבל קי"ס הפך ים ליבשה שבחי'
 עצמיות עלמא דאתכסיא בא בגילוי כמו עלמא דאתגליא, והיינו ע"י גילוי ש'
 הוי' דלעילא וכנ"ל שהוא שרש ומקור עלמא דאתכסיא וכמ"ש במ"א בענין ההרים
 רקדו שהריקוד זהו למעלה מבחי' ההילוך ועד"ז ה"ע קי"ס כמ"ש הים ראה
 וינוס ההרים רקדו כו', או י"ל כי עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא שהם סובב
 וממלא שניהם משם הוי' שבאצי' כי ו"ה נק' עלמא דאתגליא ובחי' י"ה נקרא
 עלמא דאתכסיא, כמ"ש בלקי"ת בד"ה אלה פקודי המשכן, ושיהי' י"ה מאיר
 בגילוי כמו ר"ה זהו ענין קי"ס והוא נמשך ע"י גילוי שם הוי' דלעילא שהוא למעלה
 מבחי' סוכ"ע ע"כ ע"י גילוי זה הפך ים ליבשה כו', ועיין בזהר תרומה דקכ"ז
 ע"ב ע"פ מי זאת הנשקפה חבורא דתרין עלמין כחדא שהם לאה ורחל מחשבה
 ודבור כמ"ש בבה"ז שם זהו כענין קי"ס שהמחשבה יהי' מאירה בגילוי כמו
 הדבור ויהי' הענן והחשך יאר שהחשך האיר והיינו בורא חשך בחי' מחשבה כמ"ש
 בלקי"ת בד"ה מי מגה עפר יעקב ובחי' זו האיר כמו הדבור והיינו ע"י גילוי בחי'
 שלמעלה ממודומ"ע כמ"ש במ"א ע"פ הרם את מטך כו' ע"ש, וזהו ענין מ"ש בזהר
 תרומה שם בענין יעקב שחיבר תרין עלמין ע"י היותו בריח התיכון המבריה כו'
 וכארו"ל ברבות בשלח פכ"א בזכות יעקב נקרע להם הים כו', ע"ש ופרצת קרמה

קיצור. שרש ים ויבשה משני שמות הוי', מצרים כל עולם בגבול ומיצר כמו שנברא יש מאין בחי' עומדים, ויצ"מ התחברות אצי' בעשייה. ע"ד ברוך מן העולם ועד העולם בחי' מהלכים, אכן קי"ס שיהפך כל ההעלם לגילוי ע"ד ההרים רקדו זהו ע"י שם הוי' דלעילא שלמעלה מסוכ"ע עכ"ה).

ובזה יובן מאמרם ז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא בן בחי' כו' וזה פלאי, אך הענין הוא צ"ל שסדר ההשתלשלות הוא בדרך העלם וגלוי ים ויבשה כו' עד שהוא בחי' עילה ועלול חומר וצורה למטה ע"ד שאנו רואים ערך חומר הד' יסודות לגבי רוחניות הד' יסודות מקורן ושרשן כו' והנה הנבואה הוא בחי' גילוי שכינה ממדת מל' דאצי' מקור כל הנבראים כידוע והגם שבחי' אלקות הוא עכ"ז הוא בחי' התפשטות בלבד מאוד א"ס ב"ה ולא ממהותו ממש כידוע ואמנם בשעת קי"ס נתגלה עליהם בחי' עצמות אור א"ס ב"ה דקמי' שוים הרוחניות והגשמיות חומר וצורה כו' עד שהרוחניות המשפיע גשמיות הם בהשוואה אחת עם גשמיות העלול ממנה כו' מפני שהוא ית' בעצמותו ומהותו למעלה מבחי' התפשטות והמשכה כו', וענין רוחניות וגשמיות לא תתכן רק במה שהוא בגדר התפשטות והמשכה כידוע, והוה שראתה שפחה על הים ולא בדרך הנבואה ממדת מלכות בלבד אלא מפני גילוי עצמות אור א"ס ב"ה דקמי' כחשיכה כאורה וגם השפחה ראתה כו' מה שלא ראה יחזקאל ע"פ הנבואה מטעם הנ"ל (הג"ה ולפמש"ל הוא מובן יותר כי הנבואה זהו ע"ד ברוך מן העולם ועד העולם וכנ"ל, אכן בקי"ס שהפך ים כו' ע"כ גם שפחה ראתה כו', ולתוספת ביאר לשון ראתה שפחה הנה ים ועלמא דאתכסיא נק' בוח"א ויצא דקנ"ג ע"ב בשם יובלא, כי יובל הוא בינה ה' עילאה הנק' עלמא דאתכסיא והנה ביובל הוא שנת הדרור שגם העבדים יוצא לחירות להיותו גילוי בחי' שלמעלה מההשתלשלות דוגמת קי"ס כנ"ל וכמשי"ת לקמן שאזי גם הרחוק יוכל להתקרב שהוא ג"כ בחי' תשובה שלום לרחוק כו' כי תשובה ויובל ענין א' כמ"ש בשנת היובל הזאת תשובו כמ"ש ברע"מ פ' בהר דק"ט ע"ב, וע"כ בקי"ס ראתה שפחה על הים כו' כמו ביובל גם עבדים יוצאים לחירות כו' עכ"ה) וקהו שנאמר אשירה לה' כי גאה גאה כו' ויש לדקדק למה אמר ב' פעמים גאה כו', אך הענין הוא דכתי' ה' מלך גאות לבש כו' כי מדת מלכותו ית' שמרום ומתנשא על כל העולמות הנבראים כידוע שהוא בחי' כתר מל' דאצי' נק' בשם גאות והוא עדין רק בחי' לברש בעלמא לגבי האמיתיות הגאות שהוא הארות עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' סובב וממלא כו' והוא אנכי מי שאנכי כו' וזהו גאה גאה כתרדגומו אתגאי על גיוותניא כו' וכמ"ש במ"א, ועם זה יובן מחלוקת שבגמ' אם שמים קדמה לארץ או ארץ קדמה והמכריע אומר ששניהם כאחד נבראו שנאמר קורא אני עליהם יעמדו יחדיו כו' בהיות ידוע דשמים וארץ הם בחי' משפיע ומקבל למטה ולמעלה מעלה הם בחי' סובב וממלא עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כו' ומאן דאמר שמים קדמה לארץ הוא כפי סדר השתלשלו' דאצילות בי"ע דבוראי בחי' סובב קדמה לבחי' ממלא כו' ומאן דאמר ארץ קדמה כו' היינו לפי שלע"ל כתיב אשת חיל עט"ב כו' ונק' עטרת תפארת כלומר עטרה לבחי' תפארת שהוא בחי' שמים כי נעוץ סוכת"ח העיקר

צ"י הבירורים שמתברר בבחי' ארץ מעולם התהו ועז"ב והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני ומבואר לעיל אשר ים הוא עלמא דאתכסיא בחי' סוכ"ע ומה שיצאו מים חיים שהוא ענין גילוי אלקות ע"ד כמבועא דלא פסק בחי' החכ' מאין תמצא ונהר יוצא מעדן. מירושלים שהוא ממכ"ע לבחי' הים הקדמוני זהו ע"י בירור ב"ן דתהו ששרשו למעלה משם מ"ה שהוא בחי' סוכב כו' ועמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות וע"כ אמר שגם בראשית ההשתלשלו' שרש הארץ קדמה כו' וכמ"ש הודו על ארץ ושמים כו' וכמ"ש במ"א. והמכריע שאומר שניהם יחד כאחד נבראו כו' הוא מפני ענין הנ"ל שלגבי הארת עצמות המאציל כלא חשיבא כל סדר השתלשלו' משפיע ומקבל בין באצ"י בין בבריאה כו' עד ששניהם שוים ממש וכאחד ממש נבראו מבלתי קדימה לאחד על זולתו כו' מאחר שהוא ית' בעצמותו מובדל ומרומם לגמרי מגדר ההשפעה המשכה כו' וכמ"ש במ"א שרש הדברים זהו קורא אני עליהם כלומר כשקורא לשמים וארץ אני שהוא בחי' כתר עליון אנכי מי שאנכי כו' או יעמדו יחדיו בהשוואה א' לגמרי כו'. (הג"ה, וזהו מצד בחי' שלמעלה מהתהו והתיקון דהיינו בחי' עולם העקודים שלמעלה מנקודים שהוא עולם התהו, ומברודים שהוא עולם התיקון וזהו ענין ויעקוד אברהם את יצחק בנו ממעל לעצים, שהעצים הן עה"ח ועה"ד וע"י המס"ג הגיע לבחי' עקודים שלמעלה מעה"ח ועה"ד תיקון ותהו כו' וכמ"ש במ"א.

קיצור. וכ"ז בששת ימים שההמשכה מאבא סוכ"ע ע"ד ברוך וכו'. אך שש"פ הוא בחי' עליונה יותר כי ים ויבשה הם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא והם בכלל סוכב וממלא. וגם החכמה נק' ים החכמה ושהפך ים ליבשה ממש לא בדרך ברכה והמשכה כ"א גילוי עצמיות צ"ל ע"י ההמשכה מלמעלה מבחי' סוכ"ע, וזהו עד יעבור כו' כי י"ה סוכ"ע ו"ה ממכ"ע ובקי"ס עד יעבור למעלה גם מבחי' י"ה, ולכן ראתה שפחה, כמו דרור עבדים יוצאים לחירות בגילוי עצמות עלמא דאתכסיא. כי גאה גאה, וזהו ג' הדיעות שמים קדמו וארץ קדמה וקורא אני עליהם יעמדו יחדיו עכ"ה).

ה) וזהו ג"כ ענין שביעי של פטח דכתי' בי' עצרת להוי' אלקיך כו'. פי' עצרת לשון עיכוב ומניעה כמו ועצר את השמים כו' ועצור במילין באיוב סי' ד' כתרנום עצרת כנישין וג"כ לשון אסיפה וכניסה כו' וכ"ז להורות ענין הסתלקות ועליית הדבור העליון להכלל ולהבטל באנכי מי שאנכי כו' שלמעלה מעלה מבחי' הדבור כנ"ל כמ"ש ואתם תחרישון כו' מפני שנתגלה עליהם בשעת קי"ס הארת עצמותו ית' (הג"ה והיינו ענין עד יעבור עמך הוי', א"כ הוא עליית ואסיפת שם הוי' אלקים לשרשו ומקורו בחי' אנכי מי שאנכי כנ"ל וכמ"ש לקמן שזהו ענין ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כו'. א"נ י"ל התאספות והתקבצות המקיף דעלמא דאתכסיא להיות נאיר בבחי' אור פנימי בעלמא דאתגליא וענין עצרת ל' עיכוב ומניעה כי ארץ וים הוא דבור ומחשבה כנ"ל אות ד' ובשעת קי"ס שהאירה בחי' ים שהוא מחשבה בגילוי כמו הדבור א"כ הוא הסתלקות ומניעת הדבור ע"ד ועצור במילין כו', וזהו עצרת להוי' אלקיך כי מה שהוי' נמשך בבחי' אלקים שזהו ענין הדבור אשר ה' אותיות דש' אלקים הם ה' מוצאות הפה

הנה בשש"פ נעשה עצרת ועכוב לבחי' זו ע"י גילוי בחי' עליונה יותר וכמ"ש במ"א שזהו ע"ד חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו כו', והיינו כנ"ל שבק"ס ה"י גילוי שם הוי' דלעילא שלמעלה מע"ס דאצי', ע"כ הגילוי שמבחי' הדבור דאצי' שהוא בחי' ממכ"ע ה"י מנוע ועכוב מלדבר ולגלות כיון שנמשך גילוי מבחי' שלמעלה מהדבור, ושרגא בטיהרא מאי אהני וע"ד שאמרו כל המועדים בטלים לע"ל וכן כל הנביאים בטלים דהיינו לפי שיהיו כשרגא בטיהרא לגבי הגילוי דלע"ל, עכ"ה) וטעם זה ההפרש בין ששת ימים לשביעי דבששת ימים כתיב תאכל מצות וביום הו' דוקא עצרת כו' היינו לפי שכמו שמבואר למעלה ענין אכילת מצה בששת ימים הוא להמשכות מוחין לנוק' כנס"י מלמעלה מן הדעת כו', כמ"כ ביום הו' שכבר עלתה המל' כנ"ל צריך לפרנס בהמשכות מוחין לאבא מלמעלה מעלה מבחי' אב"א כו', וביאור הדברים עדמ"ש"ל ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים וידוע ששמים הוא סוכ"ע כו' ואביהם הוא הארת אור אבא שורש כל אצילות כו' והפרנסה לחכמה דאצי' הוא כמ"ש והחכ' מאין תמצא דהיינו מבחי' אנכי מי שאנכי בחי' עצמות המאציל כו' וכמ"ש במ"א, וזהו לכו לחמו בלחמי כו' פ"י לחמי לחם ומזון של עצמות כו' והוא פרנסת אב"א מלמעלה מעלה כו' וידוע דהמצות הן בחי' השתלשלות וכמו שמצות אכילת מצה ישנה למטה מאצי' לבריאה בחי' הלבשת מוחין דאבא למל' כו' כמ"כ ישנה עד רום המעלות דהיינו שתהי' ג"כ במדרגות היותר נעלה דהיינו המאציל שיתן טרף ומזון לנאצלים והוא המצה שתהי' לחם ומזון ויתלבש בה מוחין לחכמה דאבא כו' ונק' מצה ע"ד לית שמאלא בהאי עתיקא כי חמץ היינו גבורה כו' שהחמיצות נמשך מבחי' הדין כו' וזהו לכו לחמו בלחם של מטה ועי"ז יהי' גם בחי' מזון ולחם לעצמות האצי' כו' וכמ"ש אכלו ריעים ואמרו בזה שהן אבא ואימא כו' וכמ"ש במ"א, וזהו ששת ימים תאכל מצות פ"י תאכל לנוכח כי זהו בחי' ורעה אמונה הנ"ל שמתפרנסת כנ"י בהמשכת מוחין דאבא כו' ולכן נאמר תאכל לנוכח ע"ש גילוי השפע בסוף כל דרגין כו' אבל ביום השביעי שכבר עלתה המל' מכל המדות שלה כנ"ל ואז עצרת להוי' דהיינו פרנסה לאביהם שבשמים כנ"ל ולפי שהם בתכלית היחוד במאציל העליון לא נאמר תאכל לנוכח כו' שביעי ע"ד שבת כי ר' ימים ירידה ושבת שער החצר הפנימי, ועד"ז יש שבת שבתון לפני הוי' כמ"כ קי"ס התגלות פנימי' עד יעבור עמך הוי', ובוה יובן מה שבששת ימים נאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו כו' וביום השביעי לא אמר רק לא תעשה כל מלאכה ולא מלאכת עבודה כו' בהיות שענין מלאכת עבודה הוא שפע המל' לנבראים במלאכת עבודה בל"ט מלאכות חורש חורע כו' שהוא ענין בירורי רפ"ח כו' כידוע וביר"ט שיש לה עלייה למעלה כנ"ל ולא תעשה כלל מלאכת עבודה הנ"ל אבל אשר יאכל לכל גפש כו' גפש הוא בחי' מל' כידוע מענין ה' מדריגות נר"ג ח"י, ועיין במ"א אות גו"ן סעיף כ"ג וכמ"ש בענין עשן ר"ת עולם שנה גפש בלק"ת בד"ה על כן יאמרו המושלים, וזהו ענין מלאכת אוכל גפש והיינו ע"ד ורעה אמונה שהוא ענין בחי' פרנסת המוחין אליה ע"י אכילת מצה הותר אליה המלאכה כו' דבכל זה במל' דוקא דכתיב בה תאכל לנוכח כו' אבל בפרנסה שמפרנסים לאביהם שבשמים הנ"ל דכתיב ביה עצרת כו' לא נזכר כלל איסור מלאכת עבודה ולא היתר מלאכת אוכל גפש אלא

לא תעשה כל מלאכה לרמוז כי המשכה זו למעלה הוא למעלה מבחי' מלאכה ועשייה ששייך באוכל נפש כו' שהמל' נק' עשייה שבאצו' משאיכ' החכמה כו', (הג"ה) וענין ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים זהו נמשך מבחינה שארץ קדמה לשמים כנ"ל אשר ע"כ יש כח לבחי' ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ לפרנס לאביהם שבשמים כו' וכמ"ש מזה לקמן עכ"ה) ואחר כ"ז יובן מאמרים ו"ל מה שביעי' רשות אף ששת ימים כו' פי' רשות הוא מעלמא דחירות והכוונה על בחי' הארת עצמותו ית' שהוא בחי' עולם החירות כידוע לפי שהוא כל יכול להאציל עד אין קץ כו' ולכן נק' אנכי מי שאנכי למעלה מאורות וכלים כו' והמצה הי' פרנסת מוחין בהלבשה כו' וכנ"ל ואין זה אלא להוציא מן השעבוד דמצרים בלבד בחי' מצרים וגבולים כנ"ל בעינן מצה בליל ראשון שהי' חובה מטעם זה להיות אוכל מיכלא דמהימנותא דוקא ולא להיות כחיי העוכמ"ז דקרו לוי' כו' אבל השביעי' רשות מעלמא דחירות שלמעלה מבחי' השתלשלות לכן אין חובה לאכול מצה דמהימנותא הנ"ל רק רשות בבחי' חירות העליון כו' והוקשו כל הששת ימים לאחר שעלו עם המל' כנ"ל לשביעי' שהמה ג"כ מקבלים בחי' החירות העליון כו' מלבד ליל הראשון שהוא חובה מטעם הנ"ל לצאת מאפילה לאור גדול כו', ובעבודת ה' ג"כ יובן עד"ז בהיות ידוע ענין יצ"מ שחייב אדם בכל יום כו' הוא יציאת הנפש אלקית ממחשך חומר הגוף במדות רעות כו' ובכל יום יש לו עבודה מיוחדת בפ"ע דהיינו לפעמים מעוררת הנפש אלקית באהבה ולפעמים ביראה כו' ולא כל העיתים שוות כו' והוא מפני שינוי המדות למעלה שפעמים בא האור השפע אלקי מלמעלה למטה להאיר את הנפש בחסד עלין ולפעמים בבחי' גבורות כידוע וכן שבת ויו"ט אע"פ שהן עליות כו' עכ"ז לא נקרא רשות כמו שביעי' של פסח שמאיר מעולם החירות דעצמות אור א"ס ב"ה על הנשמות ישראל עד שיוכל איש זר להתקרב להוי' מה שאינו לפי ערכו כלל בעבודתו בקדש בכל ימות השנה כו' וכענין ראתה שפחה על הים כו' (הג"ה) והיינו כמש"ל דעלמא דאתכסיא נקרא יובל שהיא בינה שעו"נ שלח תשלח את האם לפי שהיא עלמא דאתכסיא ולמת"ב כלל, ולכן בהגלות נגלות בחי' זו בשנת היובל אוי נמשך עלמא דחירו שגם העבד שנרצע ופגם בשמיעה כמארז"ל אחן ששמעה על הר סיני כו' עכ"ז יוצא לחירות ע"י גילוי זה מבחי' שלמעלה מהשתלשלו' והוא ענין שיוכל גם הרחוק להתקרב כו' לפי שהוא בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות והדרגה, ועד"ז בשש"פ שה"ע הפך ים ליבשה גילוי עלמא דאתכסיא הוא ג"כ נק' רשות וחירו עד שראתה שפחה על הים כו' והיינו שיוכל להיות עליות הנשמה שיוכל גם הרחוק מאד להתקרב אליו ית'.

קיצור. ענין עצרת. ישראל מפרנסין כל מלאכה. כי עש"ן רשות חירו יובל נרצע. ראתה שפחה. שלום שלום לרחוק, והנה עצרת דשבועות שתי הלחם לכו לחמו בלחמי י"ל הפי' שמבחי' לחמי ממש מה שישאל מפרנסין לאביהם שבשמים יומשך בחי' לחם זה לישראל ממש לכו לחמו והו ענין מ"ת שגבוה מבחי' מצה שהיא קטנות דאבא אבל שתי הלחם גדלות דאבא מה שאבא יונק ממוזלא והו ע"ד ממש רועה אבן ישראל ותרגום אבן אב ובנן כחודא היינו שגם בנן יהיו רועים ומתפרנסים מבחי' מה שמפרנסים לאביהם שבשמים כו' ולכן בשבועות

הוא ע"ד עצרת ה'הי' לכם, וזהו נחלקו ר"א ור' יהושע ר"א או כולו לה' ולכן ס"ל שמחת יו"ט רשות רק בעצרת בעינין לכם וכנ"ל, ור"י ס"ל חלקהו חציו לה' חציו לכם, כדאינתא במדרש פ' תשא פמ"א ע"פ מפיו דעת ותבונה אינו מבקש אלא מן שבתוך פיך כו' היינו מהבחינה שישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כנ"ל מבחינה זו ממש יומשך ג"כ המזון שהוא התורה בנש"י קדוש שורה בתוך מעיו, והוא בחי' ואשים דברי בפיך דברי ממש וכמ"ש בלק"ת פ' האזינו בפ"י תול כטל אמרתי, אמרתי דוקא וגק' טל תורה וזהו חלקהו חציו לה' וחציו לכם.

וענין הפך ים ליבשה היינו כי יצ"מ לחם עוני בחי' אתכפיא ואח"כ צ"ל אתהפכא חשוכא לנהורא, ומזה יומשך ענין הפך ים ליבשה, וענין ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, הענין כי מצד סדר ההשתלשלו' שמים קדמו לארץ דהיינו כמו עלמין סתימין הם למעלה מעלמין דאתגליין, והיינו כמו המחשבה גבוה מהדבור ועלמין סתימין נמשכין מאותיות המחשבה כו' ועלמין דאתגליין מהדבור כו', אך בשרשן ארץ קדמה וכמו שיש בחי' בהדבור ג"כ למעלה מהמחשבה ע"ד ומתלמידי יותר מכולם וכנודע שזהו ענין בינה יתירה ניתנה באשה, ולכן יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני, וע"כ ישראל שהם בחי' ארץ הם מפרנסים לאביהם שבשמים כי בשרשן ארץ קדמה, ולכן פ"י ישראל לי ראש כו' והיינו מצד הברור שהם מבררים מה שנפל בשבה"כ כו', וכמ"ש במ"א שזהו ענין תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו מי כעמך ישראל כו' לומר שהם הממשיכים המוחזין לז"א כו', אך יש עוד בחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל ומצד בחי' זו נאמר קורא אני עליהם יעמדו יחדיו, ששם ב' הבחי' דשמים וארץ שוין לגמרי, וזהו ענין קי"ס ביבשה בתוך הים ששני הבחי' שוין וכת' ואתם תחרישון לא תתערו מיד, ולכן אמרו מה שביעי רשות, שאין אעדל"ת מגעת שם ע"כ אין אכילת מצה בו חובה כ"א רשות, והנה מצד התגלות בחי' זו נמשך בחי' משם רועה אבן ישראל אב ובנן כחדא דהיינו שזמן הבחי' שנמשך המזון באור אבא יומשך ג"כ לנש"י דהיינו ענין לנו לחמו בלחמי ממש מפיו דעת כו' כנ"ל, והיינו ענין קורא אני עליהם יעמדו יחדיו.

עונ"ל לענין אשר הוצאתיך מאמ"צ והרי בריאת יש מאין הוא פלא יותר אלא כי ע"י בריאת יש מאין הוא רק השגת מציאותו ולא מהותו, ולכן זהו בחי' מצרים מצרים וגבולים חהו ג"כ ענין מלכות שהוא ידיעת מציאת המלך ולא מהותו, אבל ענין אנכי ה' אלקיך היינו שיהי' גילוי מהותו ית' כמ"ש בקי"ס זה אלי כו' וכן במ"ת פב"פ דבר הוי' זהו אשר הוצאתיך מאמ"צ מהמצרים וגבולים שיוכל להיות השגה במהות האלקות.

רשות י"ל ע"ד המבואר בלק"ת ס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע, שהמרגלים דבחי' ריחו שהוא לבושי' מדומ"ע זהו חיוב על כל א' אבל לרגל מהות המדות אהוי"ר עז"א אני איני מצוה אותך כו' ע"ש וכך הוא כאן מצת חובה לילה הראשון אתכפיא, אבל מצות כל ו' ימים להיות אתהפכא זהו רשות כו' ולא חובה ממש, וכה"ג אמרו בענין ת"ת שיוצא י"ח בפ"א שזורית כו' ולא ימיש זהו ברכה, אך הרשות דשביעי זהו אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת כנ"ל.

מ"ש לעיל סעיף א' בענין המצה מיכלא דמהימנותא שהאמונה בבחי' אנכי שזהו למעלה מבחי' האמונה בהתהוות יש מאין כו' אינו מובן עדיין מהו דמ"ש שהבריאה יש מאין זהו מבחי' האחרונה שבא"ס ב"ה היינו מבחי' הרבוע, אינו מתורץ עדיין דמ"מ אחר שמאמין שברא יש מאין ממש א"כ מאמין שהוא ית' קדמון ונצחי ואין עוד כו', ואינו מובן היטב מהו ההפרש בין אמונה זו לבד ובין האמונה בבחי' אנכי מי שאנכי דלכאורה הכל א' ונ"ל שזהו ע"ד כי אל דעות הוי', ומבואר במ"א הפי' שיש ב' דיעות הא' מלמטלמ"ע אומרים שהבריאה יש מאין, שלמטה הוא יש ולמעלה נק' אין מפני שאינו מושג, אבל מלמעלה למטה הוא בהפך שלמעלה הוא היש ולמטה הכל כלא חשיב, כמ"ש בד"ה משה ידבר וסד"ה כי תשמע בקול ובד"ה מזמור לתודה, ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ"ב דהא דכולא קמי' כ"ח היינו קמי' דוקא, משא"כ בבחי' מלכותו כו' וא"כ היינו מבחי' אנכי ממש נמשך בחי' זו, וזהו ענין כי אל דעות, וזהו שהמצה היא מיכלא דמהימנותא היינו שע"ז יבא לאמונה זו להאמין דיעה עליונה דכולא קמי' כ"ח ממש, ובק"ס נמשך דיעה זו בבחי' גילוי ממש, שזהו עצמו ענין ק"ס, ועז"ב לע"ל ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים ועיין מזה בבה"ז פ' בשלח בד"ה עי"ל מאמר הנ"ל (דמשריין ורתיכין) באופן אחר.

ומ"ש לעיל סעיף ב' בענין שע"י מצה נמשך אמונה זו עיין בזה ויצא דקנ"ז במש"ש שמתחלה הוצרכו לאכול לחם מן הארץ והיינו מצה ואח"כ אכלו לחם מן השמים, ועמ"ש מזה ע"פ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, והמכוון לחם מן הארץ היינו שבמצה נמשך מן הארץ העליונה שהיא מ' דאצי' ממש עמ"ש בת"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהי' משכלה בארצך, ושם כי נקראת ארץ החיים ולכן ממנה נמשך שיהי' בחי' וצדיק באמונתו יחיה, וע' באזר"ן ס"פ ל"ד בענין עשרה דברים נקראו חיים, ארץ שנאמר ונתתי צבי בארץ החיים ועמ"ש ע"פ אתהלך לפני ד' בארצות החיים ב' ארצות וכמ"ש בת"א בד"ה וישב יעקב בארץ כו' בארץ כו' אפ"ל זהו ענין ב' בחי' מצה שקודם חצות ושל אחר חצות שנתבאר בלק"ת פ' צו בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש הראשון פ"א ופ"ד, ועיין מענין ונתתי צבי בארץ החיים בת"א פ' וארא בהביאור ע"פ לכן אמור לבניי שם פי' כי ארץ החיים היינו תושבע"פ שבה מאיר הרצון עליון וזהו בחי' צבי כו' ובזח"ג פ' אחרי ס"ח א' משמע צבי הוא יסוד וכ"כ בפרדס והביא רמז לזה מהפסוק צבי לצדיק, ובאמת יסוד נק' ג"כ רצון כמ"ש במא"א אות ריש ס"ב וכיון הרצון עליון מאיר בארץ החיים לכן ע"י המצה שהיא הלחם מארץ זו יומשך ג"כ הרצון אליו יתברך ע"ד איהו צבי ואיהי צביה בזח"א דמ"ט ע"א ח"ש בשה"ש ד' ה' תאומי צביה, וע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש הראשון פ"ב בענין שכן ארץ ורעה אמונה, ובענין ארץ זבת חלב ודבש ומשם יובן ענין מצה שנילושה בדבש כו', ועיין במד"ר פ' ויצא ר"פ ע"ד ע"פ זעקתי אליך ד' אמרתי אזה מחסי חלקי בארץ החיים תלים סי' קמ"ב דפי' ארץ החיים ארץ שמתיה חיים תחלה לימוה"מ, וא"כ זהו אשר הוצאתיך מאמ"צ לבוא לבחי' ארץ החיים שממנה דוקא נמשך תחה"מ משא"כ מבחי' אמ"צ, כי הנה להיות תחה"מ זהו ע"י תוספת אור מעצמות אור א"ס בבחי' מ' הנק' ארץ זהו ענין טל טל תחיה הנק'

טל אורות טליך, כמ"ש בהביאור ע"פ האזינו השמים שבלק"ת דרוש השני, וע' מזה ג"כ בת"א פ' יתרו ד"ה להבין ביאור ענין האבות, והענין כי תח"מ שהגוף גשמי יהי' חי ממה שניזון מזיו השכינה כמאמר העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה כו', ואיך אפשר זה אלא מפני שהאור בא מלמעלה.

להבין שרשי הדברים הנ"ל, הנה להבין ענין מצה שהיא נקראת בזה"ק מיכלא דמהימנותא כו' (נ"ב וע' בזה"ר ויצא דקנ"ז ע"א וע"ב שיש ארץ החיים ושמים וע"י מצה עלו במדרגת ארץ ואח"כ ע"י לחם מן השמים שהוא מן זכו לבחי' שמים כו' ועיין מענין ארץ החיים בת"א ס"פ משפטים ע"פ לא תהי' משכלה ועקרה בארצך שממנה נמשך השפעת החיים שהוא אמונה כמ"ש וצדיק באמונתו יחיה ועיין באג"ה ד"ה איתא בזה"ק צדיקיא כו', ועיין מענין ארץ ושמים בלק"ת פ' עקב ובת"א ר"פ בראשית ובת"א פ' בשלח בד"ה אכלהו היום נת' לחם מן הארץ ולחם מן השמים זהו כענין הנגלה הנסתרת שבתורה ע"ש בד"ה להבין ענין לחם משנה, עכ"ה) וידוע שהוא בחי' מוחין דקטנות דאבא שמאיר לרחל להיות לה למחין כו' וכמ"ש במ"א, וביאור הדברים הנה המשל בזה מן התינוק שידוע לקרות אבא כשיטעום טעם דגן דוקא כו' הרי אנו רואים שגם כשיקרא אבא אין לו השגה אמיתית במהות אביו ואיך שהוא נולד ממנו כו' ועכ"ז הלא בקריאה זו שקורא אבא יש בהעלם כל ענין האמיתי איך שהוא אביו כי הרי קורא בשכל ובדעת אבא אע"פ שאינו יודע איך שהוא אביו כו' וה"ו כמו הלומד הלכה עם התינוק עד שהתינוק משכיל פסק ההלכה הרי מלובש בהם בהעלם השכל העמוק כו' ונמצא מלובש בהעלם בקטנות מוחין של התינוק שכל הגדול שאין הגדול משיגו * שום חכם, אך כאשר מלבישו ומעלימו בבחי' קטנות המוחין בדברים תחתונים המושגים לתינוק ישיגנו גם התינוק אמנם השגה זו אינה במהות השכל העמוק כ"א ע"י מלבוש כמו לקיחה ע"י דבר אחר בכלי היין וכדומה ואיך שיהי' עכ"פ תופס במהות השכל העמוק אלא שהוא ע"י כלי ומלבוש כו' משא"כ אם לא הי' הרב מעלים ומלביש רק מדבר כמו שהוא לא הי' כלי ומלבוש לתופסו ולא הי' שום אדם משיג אפילו בהעלם כו' ועכ"פ לא יש ערך כלל בין בחי' קטנות מוחין שמלביש לשכל העמוק עם גדלות השכל של השכל העמוק כמו שהוא בהשגה ממש כו', וע"ד כל זה יובן למעלה בהיות שבחי' גדלות דאבא הוא בחי' פנימיות חכ' דאצ"י בחי' ג"ר שבו שהוא אור החכמה כמו שהוא בעצם בהרחבה והתפשטות מהותה העצמי כו' ובחי' הקטנות הוא אשר תרד אור החכמה להתלבש ולהתעלם בענינים תחתונים שהן היו"ד מאמרו' דמל' דאצ"י כידוע להיות לה למוחין ושכל שאז הי' כמשל הנ"ל בתינוק היודע לקרות אבא ואינו משיג במהותו ממש כו' וכמשל התינוק שמשכיל השכל העמוק בהעלם כו' (נ"ב והיינו מ"ש בפע"ח דפי' קטנות היינו הלבושים של המוחין ועמ"ש בענין קשר של תפילין שיש כמה בחי' לברשים, ועמ"ש בענין וידבר שלשת אלפים משל

הגדול משיגו : בסידור נוסף : ואם הי' הרב רוצה להשפיע אותו השכל העמוק כמו שהוא בבחי' גדלות המוחין לא הי' משיגו שום חכם, אך.

בד"ה מזוהה מימין, ולפמש"כ דקטנות הוא הלבוש יש להעיר מענין עוטה אור כשלמה דקאי על התורה שהיא ממוצע בין הא"ס להעולמות והממצע כלול מב' הבחי' זהו ענין חיצוניות התורה ופנימיות התורה וארז"ל דבר גדול מעשה מרכבה כו', אבל בעצם לאו מכל אליו מדות איהו כלל, רק שנמשך ומתראה בבחי' כמראה וכרוב אחד מקצה מזה כרוב כרביא בחי' קטנות וכמו עד"מ המפה שמציידים בה כדור הארץ לגבי אמתת כדור הארץ כו', וזהו ענין קטנות אבא וגדלות אבא כו', דהיינו שבחי' השגות הנגלות שבתורה לגבי השגת פנימית התורה שהשיג ריב"ז דבר גדול כו' הוא כענין קטנות לגבי גדלות, שהקטנות הוא לבוש של מוחין גדולות ועיקר במד"ר בראשית פ"ד בענין המשל ממראות קטנות ומראות גדולות עד מי שאמר והי' העולם עאכו"כ, ואפ"ל כי באמת כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא כו', אבל בעצם לאו מכל אליו מדות איהו כלל, רק שנמשך ומתראה בבחי' כמראה אדם, וא"כ מראות גדולות י"ל ע"ס דא"א ומראות קטנות ע"ס דזו"ג כו' והיינו ענין טובב וממלא ועד"ז יובן ענין קטנות אבא גדלות אבא או י"ל דבר קטן היינו מט"ט ו"ק דיצירה שבו שיתא סודרי משנה ודבר גדול ז"א דאצילות והנה לפ"ז ע"ד קטנות וגדלות דאבא כן י"ל בבחי' עליונה יותר ענין הרשימו שנשאר אחר הצמצום והקו חוט הנמשך אח"כ ומאיר בהרשימו כי זהו ג"כ ענין עוטה אור כשלמה, וכמ"ש במ"א בדרוש הצמצום שענין הרשימו הוא עד"מ הגרסא של לשון המשנה שהוא כמו רשימו לבד מעמקות העיות שיש במשנה זו וגמרא שעליה המרוזב בה וע' בבה"ז פ' אחרי על המאמר הביאו עלי כפרה מענין לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה כו' ע"ש ואח"כ הקו חוט הוא גילוי אור, וזהו ענין עוטה אור כשלמה, ולפמ"ש לקמן בענין וביום השביעי עצרת שזוהו מה שישראל מפרנסין לאור אבא דאצי' והרי ביום השביעי אוכלים ג"כ מצה שהיא ג"כ קטנות דאבא אפ"ל שהמשכה זו באה מבחי' הרשימו שהיא לגבי הקו חוט דוגמת קטנות אבא כו' כנ"ל כי כן צריך להמשיך תחלה הרשימו ואח"כ דוקא יאיר אור הקו להיות עוטה אור כשלמה כו', עכ"ה) ועמ"ש בד"ה כי תשא את ראש בני' בפ'י ורעה אמונה שמשא רבינו שהוא מיסוד אבא גק' רעיא מהימנא שמפרנט את האמונה שהיא מ' דאצי' במוחין חדשים ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת בד"ה וידעת היום, דרוש הראשון, וזהו ג"כ ענין המצה המשכת אור אבא בהעלם והתלבשות בבחי' קטנות כו' והוא ענין המצה שנק' מיכלא דמהימנותא כלומר שטעם הדגן בלבד שבה הוא ובחי' מוחין דאבא יודע התינוק שהוא כנס"י כי נער ישראל כו' לקרות אבא בהלבשה ובהעלם בחי' אור א"ס שבגדלות החכמה שנקרא מהימנותא כו' כידוע, זהו בימי הפסח דוקא כתיב ששת ימים תאכל מצות שהם ר' מדות דמלכות שתאכל בהעלם מוחין דאבא כנ"ל משא"כ כל השנה אין בה מוחין דאבא אפילו בהעלם והלבשה כו' רק מה שמקבלת מבחי' נה"י דז"א כו' והגם שהוא בבחי' גילוי אור אין לו ערך לגבי העלם והלבשת מוחין דקטנות דאבא שבמצה כו' לפי שהוא ממקום גבוה מאד נעלה מאור אבא שאין לאורות דז"א ערך לו כלל כו' (נ"ב ועמ"ש כה"ג בד"ה ויקח קרח פ"ב בענין ל"ב חוטי הציצית שהוא מה שנמשך לנוק' מחו"ב עצמן אף שהוא רק ע"י חוטי חוגמת שערות זהו גבוה יותר הרבה ממה שעצמיות נה"י דז"א נעשו לה מוחין, וכענין בחי' השתלשלות ולמעלה מהשתלשלות ועד"ז מה שחו"ב יונקים ממזלות הנזל ממז"ט דרך שערות

דת'ד גבוה הרבה ממה שמלבישים לעצמיות חר'ג דא"א, וכמ"כ יובן מה שנמשך
מקטנות דאבא בפסח גבוה יותר מעצמיות נה"י דז"א שנעשו מוחין לנוק' כו',
כי אריא נק' ממעמקים וכמ"ש בד"ה באתי לגני בפ' מאד עמקו מחשבותיך ועמ"ש
בד"ה ראה אנכי בענין מה שבגלות אין השם שלם כו' ומשם יובן מעלת המשכה
זו מבחי' י"ה בר"ה שהוא ענין שיהי' השם שלם עכ"ה) וידוע דבחי' קטנות שבעליון
נעשה גדלות לתחתון כו' (נ"ב ועמ"ש בת"א פ' נח בביאור ע"פ מים רבים סד"ה
להבין ענין גבי זהו אחות לנו קטנה כו' שנקודה אחת עליונה כולל כל בחי'
התחתונות כמארז"ל רגלי החיות כנגד כולן, כמ"כ קטנות אבא גבוה מכל בחי'
ז"א ונוק' כו' עכ"ה) וה"ז כמשל הנ"ל שעכ"פ יש לו תפיסה במהות השכל העמוק
ע"י לקיחה בדבר אחר כו' משא"כ השכל הקטן ממנו אע"פ ששיגנו ממש אין
לו ערוך לגבי השכל העמוק גם ששיגו בהלבשה והעלם כו'.

קיצור. ענין מצה מיכלא דמהימנותא בחי' ארץ החיים, באמונתו יחיה וזהו הכנה
לבחי' לחם מן השמים, ועד"ו נגלה ונסתר שבתורה ומצה היא קטנות
אבא כמו מה שהתינוק יודע לקרות אבא, וכמו שלומדים הלכה עם הקטן, ועד"ו
נקרא היות דאביי ורבא דבר קטן לגבי מעשה מרכבה שנק' דבר גדול, ועד"ו
הרשימו לגבי הקו, וזהו ענין ורעה אמונה רעיא מהימנא, זהו בפסח שאזי מקבלת
מאבא משא"כ בכל השנה, וקטנות אבא גבוה מגדלות ד"א, כענין רגלי החיות
כנגד כולן, עזי"ל בענין קטנות וגדלות ע"ד אתון זעירין ואתון רברבין ובמא"א
אות פ סעיף ב' א"א ובינה נק' פום ממלל רברבין ומל' נקרא פה, במא"א ח' כ"ב
בי"ג שם ע"ב ס"ג הבן בחכמה וחכם בנינה והנה ע"ב ס"ג גימ' מצה א"כ ע"י
מצה ממשיכים בחי' הנ"ל דהבן בחכ' וחכם בנינה עיין מזה בבה"ז ר"פ וארא.

ב) וכל זה בששת ימים תאכל מצות, שממשיכים מחכמה למל' הנק' אמונה, (נ"ב
ובמא"א א' צ"ה אומנת היא הבינה כי היא אומנת לילדים זו"נ, ועמ"ש
בענין אמן פדגוג ובלק"ת בד"ה ואהי' אצלו אמן בענין כאשר ישא האומן כו'
ובמרדכי ויהי אומן את הדסה כו' עכ"ה), אבל כיום הו' עצרת להוי' כו' היינו ענין
ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים פי' אביהם שבשמים ידוע דשמים נקרא
ז"א ואביהם שבשמים הוא אבא שרש ומקור כל ההשתל' דעולם הנאצלים שמלוּבש
בוז"א כו' (ועמ"ש מזה בד"ה הנך יפה רעייתי) הפרנסה לאביהם שבשמים הוא
מבחי' עתיקא, כי אריא יונקים ממזלות דע"ק, ולפי שבקיי"ס בשש"פ הוא התגלות
ע"ק כמ"ש בזהר בשלח דנ"ב ע"ב ע"פ מה תצעק אלי בעתיקא תליא ע"כ נמשך
מבחי' זו פרנסה ומוזן לאור אבא כו' וכענין אכלו ריעים לעילא דהיינו אריא,
וביאור הדברים ידוע דעתיק הוא סוף עולם הא"ס ושרש וראש לכל הנאצלים כו'
והוא שרש ומקור גם לבחי' ג"ד דאבא עד שהוא זן ומפרנס אותו במוחין חדשים
כו' כי בחי' אור אי"ס שבעתיק יומין אין לו קץ להאציל מוחין באבא כו' וכמ"ש
במ"א ע"פ כי אתה אבינו כו' (נ"ב, וגם י"ב לחמים דלחם הפנים נמשכים מחוורתא
דגלגלתא, כמ"ש במ"א בביאור ע"פ ואתה תצוה ובכל שבת מתגלה בחי' זו וזהו
ענין שנק' סעודתא דע"ק כמ"ש בזהר יתרו דפ"ח סע"א ובפ' האיניו דרפ"ח סע"ב,
ועיין בפע"ח בכוונת יוהכ"פ, ומ"ש בלק"ת פ' בהר בד"ה את שבתותי תשמרו
בענין שבת עילאה עליות החכמה בע"ק כו', ואפ"ל דגם בחכמה שידך מיכלא

דמהימנותא, כי הרי משה שהשיג בחי' נה"י דאבא היה מחויב לאכול מצה, וזה כי רדל"א היינו שאפילו בחי' חכמה אינה משגת כלל בחי' רדל"א שהרי נק' דלא אתיירע כו' ועמ"ש מזה בסדור בפ"י ב"ש והי' העולם, ואינו מושג רק בבחי' הודאה וע"כ שייך בחי' מיכלא דמהימנותא ולכן גם במשיח נאמר ואמונה אזור חלציו, ועמ"ש ע"פ ויראו העם את ה' ויאמינו בהוי' כו' שיש ב' שמות הוי' כו' ולכן הגם שהי' גמשך גילוי משם הוי' שבאצ"י עד אשר וירדאו העם כו' עכ"ז שייך אמונה בשם הוי' דע"ק כו' ע"ש וגם נקראו מצה שאין בה חימוץ כי לית שמאלא בהאי עתיקא והיא ג"כ ביטול אמיתי ע"ד ובמורא גדול, וגם זהו מצה גימ' ע"ב ס"ג שיהי' בחי' חו"ב אכלו רעים שיהי' הבן בחכמה וחסם בכינה כו' עכ"ה) אך הנה מ"ש ביום הו' דוקא עצרת כו' הוא לפי שבששת ימים דמל' ירד אור אבא להתלבש במל' כו' וכנ"ל וכאשר גשלים כל פרצופה במזון דאבא תחזור להתעלות במקור תוצבה באבא כו' ולעלות עם אבא ולמעלה מעלה ממקום שמפרנסים לאבא כו' והוא בחי' עתיקא כנ"ל (נ"ב ואפ"ל שהירידה גרם העליי' ע"ד ומתלמידי יותר מכלם כו' וכמ"ש ג"כ ע"פ אל יתהלל החכם בחכמתו העצמית, כ"א בזאת יתהלל כו' מה שיוכל להוריד חכמתו למטה לברר בירודים כו' שהוא השפלת קטנות אבא, זה גרם העליי' דאור אבא בשש"פ לבחי' עתיקא, ובענין מי שטרח בע"ש דוקא אז יאכל בשבת כו' ועד"ו נתבאר ענין ע"כ יעזוב איש את אביו כו' ודבק כו' שהוא הירידה לעזוב היכלות דאור"א ולירד למקור בי"ע, אך עיי' יהי' עליי' ועמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת, דרש הראשון בפ"י חכמות בחוץ תרונה, דע"י ירידת החכ' למטה הנק' חוץ מזה תרונה בחי' שיר ועלייה, וכמ"כ יובן כאן.

קיצור ובשש"פ שהוא בעתיקא תליא זהו ענין ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים אבא מקבל ממזלא, ולהעיר מענין י"ב לחמים דלחה"פ ומענין שבת עילאה סעודתא דע"ק ונק' ג"כ מצה שאין בה חימוץ לית שמאלא בהאי עתיקא ונק' ג"כ מיכלא דמהימנותא כי רדל"א, והו' הנמשך ע"י המשכת אור אבא תחלה במ' ע"ד ומתלמידי, כ"א בזאת יתהלל, חכמות בחוץ תרונה עכ"ה).

ג) וזהו ענין עצרת להוי' אלקיך כי עצרת כנישו ואסיפה דהנה בשש"פ שהוא קיי"ס כתיב ואתם תחרישון לא תתערון מילה כו', וביאור הדברים הנה כתי' אד' שפתי תפתח ופי יגיד כו' כלומר שהדבור הוא בחי' המשכה ושפע היורדת מלמעלה למטה מטה כי לשון יגיד הוא לשון המשכה וירידת השפע הוא כידוע (ועיין בזח"א ויחי זרל"ד ע"ב ע"פ האספו ואגידיה לכם) וכמו שאנו רואים באדם התחתון שכשהוא מדבר הוא בבחי' ירידה מעצמותו משכל יורד למחשבה וממחשבה לדבור שהרי מה שמשכיל וחושב הוא מדבר ואם יופסק השכל והמחשבה יופסק הדבור כו' וכאשר יופסק כח השכל ויתעלה למעלה מעלה במקור השכל אז יופסק ג"כ הדבור ממילא וישתוק כענין שתיק רב כו' כמ"ש במ"א והטעם הוא כידוע דאבא יסד ברתא, (ועמ"ש מזה בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי) ושרש הדבור בגי' דאבא דוקא (כמ"ש באג"ה סי' ה' בוד"ה זיעש דוד שם) כי הלא אנו רואים שהתינוק כל זמן שאין לו גדלות השכל לא יוכל להביא השכלתו בצירופי אותיות הדבור גם שישכיל ויבחין בין טוב לרע כו' כמ"ש במ"א, וע"כ

גם בעלות כח השכל הוא גדלות השכל כידוע במקור השכל גם הדבור יתעלה
 בשרשו ממילא כי מקום אחד להם, והנמשל יובן שבעלות אבא דאצי' לקבל
 פרנסתו מעי' גם המל' תעלה לשם כי ענין אחד הם וזהו עצרת עי' מ"ש שרים
 עצרו במילין באיוב סי' כ"ט פ"ד דכתובות דנ"א ע"ב, והיינו למעלה מבחי' ירידת
 השפע בי"ד מאמרות כו' ולכך ואתם תחרישון כי דוקא בשתיקה יתעלה אבא
 בעתיקא כו' ולא בהעלאת מ"ן דצלותא בדבור כו' וזהו מה תצעק בהעלאת מ"ן
 אלי להמשיך מ"ד כו' כי אין אבא מאיר בז"א כי עלה בעתיק יומין ואין הדבר
 תלוי אלא בעתיק יומין אין טוב אלא השתיקה ולא תתערון מידי בהעלאת מ"ן
 כי ה' עצמו ילחם לכם כו', וזהו עצרת להוי' אלקיך, כי פי' אלקיך היינו זו"ו
 והוא כשנמשך אור אבא בהמדות והדבור כו' אבל בשש"פ מתעלים המדות
 והדבור למעלה מפני עליות אבא כו' (נ"ב ועמ"ש כה"ג בענין בקושי התיירו לדבר
 ד"ת בשבת, וסד"ה את שבתותי תשמרו בפ"י כתר לי זעיר (גם לענין ואתם
 תחרישון יש להעיר ממ"ש בגמ' סוף גיטין דפ"ח ע"א ע"פ החרש והמסגר אלף
 חרש שבשעה שפותחין נעשו הכל כחרשין והיינו לפי שהם מבחי' אלף אאלפך
 חכמה) ואפ"ל אז מקבלים חיות מהמחשבה שלמעלה מהדבור שהרי קריעת ים
 סוף היינו ים נקרא עלמא דאתכטיא בחי' מחשבה באה לידי גילוי כו' וא"צ
 להשפיל א"ע בהדבור.

קיצור. ענין עצרת, עי' שרים עצרו במילין, כי הדבור שרשו מהחכ' וזהו ופי
 יגיד, אכן בעליות החכמה בשרשה, כתר לי זעיר גם הדבור מתעלה
 לשם, עכ"ה).

ד) (נ"ב וצריך להבין דגבי תפלה ארז"ל מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם
 של ישראל דהיינו להמשיך מבחי' כתר שלמעלה מהחכמה, שהגם
 שע"פ החכ' אין יסורים בלא עון, עכ"ז ממשכיבם הרצון עליון להמשיך הרפואה
 כו' כמ"ש בלק"ת בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים, ובת"א פ' מקץ בד"ה מזוזה
 מימין, והיינו משום ששרש האותיות למעלה מהחכמה, וא"כ איך אומר כאן
 שבהתגלות ע"ק שהוא הכתר צ"ל ואתם תחרישון לא תתערון מידי, כי האתערותא
 מגיע רק עד החכמה לבד, ואפ"ל כי קושר כתרים לקונו ר"ל כתר דז"א, וכתר דז"א
 נמשך מתפארת דאימא כמ"ש בביאור ע"פ כי על כבוד חופה, ושם נת' שע"י
 המשכת כתר זה יכול ג"כ להפך מדה"ד למדת החסד, וכש"כ כשממשיך בכתר
 זה מאור אבא מוחין דגדלות אשר אבא נק' אב הרחמן וכמ"ש בד"ה באתי לגני
 ע"י מוחין דגדלות נמתק הדינין וכמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח כו', אבל המשכת
 הכתר ממש דהיינו א"א ע"ז אמרו ואתם תחרישון, ועו"ל דהנה ארז"ל ע"פ
 אהי' כטל שכנס"י בקשה ויבא כגשם כו', ונתבאר סד"ה האוינו השמים, דרוש
 הראשון שזהו ההפרש בין יוהכ"פ שהסליחה באה ע"י אתעדל"ת ע"י סלחתי
 כדבר"ך ובין סוכות שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ע, והנה ביוהכ"פ ג"כ
 ההתגלות מהכתר דא"א אלא שבחי' זו באה מהמזלות דא"א בחי' שערות וגם
 נק' יערוף כמטר, עורף בחי' אחוריים משא"כ תול כטל פנימי, ובד"ה ואהי'
 אצלו אמץ פי' מ"ש אחור וקדם צרתני היינו א"א ועתיק יומין אשר לגבי ע"י נק'
 א"א בחי' אחור, כמו הרצון לגבי התענוג כו' והיינו בחי' גלגלתא שהוא עד"מ

בחי' היצוני' שהוא עצם החופה על המוחין והפנימית ושורש המצוה הוא בגלגלתא דא"א הרי בחי' זו נמשך ע"י אתעדל"ת, וכמ"כ ע"י התפלה קושר כתרדים להמשיך הרצון עליון מבחי' גלגלתא דתפיא על מוחא, זהו הנמשך ע"י אתעדל"ת ממעמקים כמ"ש בד"ה תקעו בחדש, דרוש הראשון, ועמ"ש מענין מעלת הרצון עליון דגלגלתא בביאור ע"פ ואהי' אצלו אמן בפי' זמירות היו לי חוקיך, אכן התגלות ע"י פנימי' הכתר, זהו בחי' שלמעלה מאתעדל"ת, וזהו ענין אהי' כטל, ועז"נ ואתם תחרישון כו', וכן נתבאר בת"א פ' בשלח סד"ה יהי' הולך לפניכם יומם, שבשביעי ש"פ בקי"ס הי' ההתגלות הכתר למעלה יותר ממדרגות ההתגלות הכתר שביהכ"פ ע"ש, דהיינו ביהכ"פ הוא ההתגלות מבחי' י"ג ת"ד, אבל בקי"ס הי' התגלות גלגלתא דא"א כו', ולפמש"כ בהג"ה י"ל בשביעי של פסח הי' גילוי ע"ק ממש בחי' רדל"א כו' שלמעלה מא"א.

קיצור ענין קושר כתרים מתפלתיים איך יבא זה עם ואתם תחרישון, ואפ"ל כתרים היינו כתר דז"א, ועז"ל ע"ד הפרש בין ויבא כגשם לבחי' אהי' כטל, כי כגשם נאמר יערוף כמטר, אחר וקדם נק' א"א ועת"י, ועמ"ש סד"ה הולך לפניכם יומם שהגילוי שבקי"ס הוא למעלה מהתגלות שביהכ"פ, גם במ"א כתבתי שז"ל ואתם תחרישון מהדבור אלא בחי' השמעני את קולך כדמשמע ברבות בשלח פכ"א ע"פ יונתי בחגוי כו' ועד"ו ג"כ ע"י קול השופר ממשיכים בחי' שלמעלה מההמשכה שע"י הדבור כמ"ש בד"ה תקעו בחדש דרוש הראשון יעו"ש.

ה) **ואמנם פרנסת ביום הו' אינו דומה לפרנסת המלכות בששת ימים דבמלכות כתי' תאכל לנוכח כי מקבלת מאבא בהעלם והלבשה כו' (ג"ב ועמ"ש בד"ה אלה מסעי בענין הברכות שיש בהם נוכח ונסתר שהם מורים על ממכ"ע וסוכ"ע נמצא בחי' תאכל לנוכח י"ל זהו המשכה בממכ"ע כו' עכ"ה) ואור החכ' דאצי' שמיחדת במאציל בתכלית היחוד לא נאמר תאכל לנוכח כו' שהרי תחכ' מאין תמצא בבחי' גילוי אור א"ס ב"ה כו' הוא בבחי' ביטול גדול כו' וגם בנות יש הפרש ביניהם דהשביעי רשות כלומר לפי שמוזן המוחין דעתיקא בהיות מסוף עולם הא"ס הוא מבחי' עולם התירות הירו דכולא כו' פי' לא כמו ליל ראשון שהוא חובה בהכרח כי כדי להמתיק הגבורות קשות דנוגה שנאחזים במל' צריכה לאכול מצה מיכל דמהינותא דבחי' מוחין דאבא כדי להמתיקם בהכרח כו' וערך החו"ב הוא לפי ערך המיתוק וזהו חובה ועד"ו ג"כ למעלה בז"א ואבא ג"כ יש מדידה וקצבה לפרנסתם במוחין חדשים כדי להאיר תוס' הארה באצי' וכו', וזהו ג"כ חובה ולא רשות כי הרי צריכים לקבל כפי סדר השתלשלו' באורות וכלים כו' משא"כ למעלה מן הנאצלים דהיינו בחי' תחתונה שבעצמות המאציל שבבחי' ע"י נק' עולם החירות שהרי בידו להאציל עד אין קץ ולשנות סדר הראשון מן הקצה לקצה כו' כידוע (ואפ"ל שזהו בחי' שלמעלה מקו המדה הנק' משחתא עמ"ש בביאור ע"פ מה תברכו את בניי בענין ואיך לא אשא פנים כו') וא"כ גם בחי' הפרנסה דמצה שמפרנס לאבא כו' הוא בבחי' החירות ולא בדרך חובה וזהו מה שביעי דעצרת רשות דוקא ולא חובה כמ"כ הששה רשות כי הרי המה מקבלים מו"ק דאבא שעדיין הוא רשות ג"כ לפי שמקבל מיום השביעי דע"י**

כו' מלבד ליל הראשון דפסח שמוחין דאבא נמשך במל' רק בשביל המתקת הדינים דמצרים כו' שהם חובה וכמ"ש בזהר דיניק' החיצוניים חובה כענין מיס אחרונים חובה, (נ"ב ועו"ל דנק' רשות לפי שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת כנז"ל בענין ואתם תחרישון, ע"כ אינו חובה, כי בחי' המצוה החובה זהו ענין שע"י עובדא זו מעורר למעלה, משא"כ הבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם הוא רשות ולא חובה כמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' חיי דקל"ג בענין הטעם שתפלת ערבית שתיקן יעקב בחר שבאבות היא רשות כו' ע"ש, ואפ"ל לפ"ז הפי' מה שביעי רשות כי בו מאיר עתיקא בחי' ואתם תחרישון אף ששה רשות, כי גם יום ראשון של פסח נק' ממחרת השבת כדלקמן, שהוא בחי' גבוה, וכמארז"ל בזכות שלשה ראשון כו', וגם ביום הראשון גימ' כתר, לכן אף ששה רשות, וכמ"ש בד"ה קול דודי בענין ב' בחי' מצה דקודם חצות היא חובה ולאחר חצות מחמת שלא הספיק להחמיץ כו' זהו מבחי' רשות כו' ואפ"ל כי פי' הראשון ברשות זהו ענין הרשות דאף ששה רשות, והפי' השני דרשות שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת זהו הרשות דמה שביעי רשות כי בקי"ס דוקא נאמר ואתם תחרישון שהוא למעלה מאתעדל"ת משא"כ בבחי' אף ששה רשות וכנ"ל סעי' ד' בענין כתר יתנו לך, אך ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים זהו לכאורה אתעדל"ת וא"כ לפ"ז זהו שייך רק בששה ימים אבל ביום השביעי שהוא למעלה מאתעדל"ת אין שייך זה, וא"כ לפ"ז צ"ל דששת ימים תאכל שייך בזה ג"כ ישראל מפרנסין וצ"ע דכאן לא נתבאר כן, וי"ל דגם מה שביעי רשות עם היותו למעלה מאתעדל"ת מ"מ אינו נמשך אלא אחר ששת ימים תאכל מצות ואזי וביום השביעי כו'.

קיצור. ענין תאכל לנוכח משא"כ בשביעי של פסח, וענין רשות, וב' פירושים ע"ז, וענין מה שביעי רשות אף ששה רשות עכ"ה.

ו) ושרש ענין ממחרת השבת תספרו כו', הנה ידוע דיש ב' מיני גדלות המוחין דאבא, הא' גדלות ראשון, והוא ענין הפרנסה שמפרנס לאבא כו' כנ"ל והב' גדלות שני דאבא אחר שיבא גדלות ראשון לידי ביטול (נ"ב ובפע"ח דגדלות ראשון הוא מה שמקבל ז"א מישסו"ת, וגדלות שני מה שמקבל מאו"א עילאין, הם כמו כמו בריאה שבאצ"י ואצ"י שבאצ"י, ועמ"ש סדי"ה ואלה שמות בני מענין יש"ס ואבא עילאה, ועו"ל בענין ב' בחי' גדלות ע"ד מ"ש גדול הוי' ולגדולתו אין חקר, גדול הוי' היינו בחי' חכמה שורש ומקור ממכ"ע וכמ"ש בבאור דיביאז לבוש מל', וגם ארו"ל אימתי גדול כשהוא בעיר כו', ועיין זהר ויקרא דף ה', אך ולגדולתו אין חקר זהו בחי' כתר סוכ"ע, גם ע"ד ז"א נק' אנפי זוטרי, לגבי א"א שנק' האדם הגדול וגם אבא נק' כן לגבי ז"א כנודע מענין ע' רבתי דשמע שו"ת דאי' נק' אחוון רברבן לגבי ז"א כו', וע"כ י"ל גדלות ראשון שמקבל מוחין דאר"א וגדלות שני שמקבל מא"א ממש גם יש להעיר מענין ב' בחי' דג"ע התחתון וג"ע העליון שהם מל' ובינה, והיינו מל' מקבלת מז"א חזו הגילוי דגעה"ת ונהר יסוד ז"א יוצא מעדן להשקות את הגן מל', וג"ע העליון בינה ונהר יסוד אבא יוצא מעדן ומו"ס דא"א להשקות כו' נמצא זהו ענין ב' בחי' גדלות, שהם ז"א וא"א, או חכמה עילאה דאצ"י וח"ס דא"א כו', או ע"ד ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בינייהו זה קרוב יותר דאיתא במ"ח מס'

אורחת ז"א ספ"ד, שגדלות שני ג"כ שמות הוי' כמו גדלות ראשון הקטנות הוא משם אלקים, ועמ"ש בענין תלמוד גדול ומעשה גדול שהם ג"כ ב' בחי' גדול הנ"ל ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח כו' ומ"ש בענין גדולתי למעלה מגדולתכם, עכ"ה) וזהו ממחרת השבת, (נ"ב כי שבת הוא התגלות שם הוי' כי בשי"ב נאמר שם אלקים לבד בראשית ברא אלקים כו' ע"ש הירידה להתלבש בהדבור ויאמר עשרה מאמרות כו' ובשבת הוא העלייה להיות גילוי שם הוי' כמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה קדש ישראל להוי' ובשה"ש בד"ה באתי לגני כו' ועמ"ש בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ, אך כי יש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא ביניהו, ועל שם הוי' דלעילא נאמר ושמי ווי' לא נודעתי להם להאבות כי בחי' זו נק' רדל"א, ולכן זהו ענין ממחרת השבת מה שלמעלה מבחי' שבת כו', והיינו ענין גדלות שני, ועוד יש להעיר לענין גדלות שני ממ"ש בלק"ת בד"ה הוי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול פ"ה בענין כרוב גודלו פי' שיש הרבה מיני גודלו זה למעלה מזה ומה שעכשוו הוא סוכ"ע ונק' גודלו ימשך לע"ל בבחי' גילוי להיות ממכ"ע ויומשך בחי' סוכ"ע מבחי' עליונה יותר, ועמ"ש בד"ה אשירה להוי' בפ"י כי גאה גאה, וא"כ י"ל גדלות ראשון זהו כשנמשך מוחין להיות השגה בבחי' סוכ"ע וגדלות שני כשנמשך מוחין עליונים יותר להיות מאיר בהם מבחי' שלמעלה מסוכ"ע כו' ע"ש וזהו ג"כ ענין ב' שמות הוי' ועמ"ש סד"ה ועשית ציץ בענין קדש למד מלמטה והוי' מלמעלה, וזהו ענין ממחרת השבת כו', וביאור הענין היינו ע"ד כי אל דעות שמלמטה למעלה הוא למטה היש ולמעלה האין וזהו ההשגחה מבחי' שם אלקים וע"כ נק' זה קטנות ראשון ומלמעלה למטה הוא למעלה היש וכולא קמי' כלא חשיב וזהו ההשגחה מבחי' שם הוי' המוחין מבחי' זו נק' מוחין דגדלות, משמות הוי', אך לגבי א"ס שלמעלה מאצ"י נק' גם זה דעת תחתון ויש דעת עליון יותר כמ"ש בביאור ע"פ כי תשמע בקול, ומזה יובן ענין מוחין דגדלות שני כו' עכ"ה) כי ידוע דשבת הוא בחי' ג"ר דאבא וממחרת הוא בחי' א"א וע"י שלמעלה מעלה מן השבת עד שהשבת יונק ממנו בדרך ספירה בלבד והוא ענין ספירת העומר היום יום א' כו' כלומר יום שבע"י וא"א יאיר בספירה לאבא ומאבא לזו"נ כו' וכללותם הוא ז' מדות דע"י וא"א שממשיכים מפסח עד זמן מ"ת כדי להכין כלי ומכון בזו"נ ובאבא לקבל התורה כו' שהוא בחי' גדלות שני דאבא כו', (נ"ב ואפ"ל שלכן נקראים שבע שבתות תמימות, דענין תמימות היינו שמאיר בהם מבחי' אנת הוא שלימותא דכולהו, שמשלים לכל חסרון ופגם, ונק' שבתות תמימות, לפי שמאיר בהם מבחי' מחרת השבת ע"כ השבתות הם תמימות כו' עכ"ה), וביאור הדברים הגה מה שאבא יונק ממזל הח' דא"א כו' לצורך פרנסת של מוחין כו' הוא בחי'

ועמ"ש • בענין מילה שהיא בשמיני למעלה מבחי' שבת ע"ד כנור של שמונה גימין וגם כי שבת נק' קדש ויש פרוכת בין קדש לקדה"ק ובזכות המילה נכנס לקה"ק גם עד"ז יובן ענין ממחרת השבת.

גדלות ראשון הוא במצות דפסח כנ"ל אך כדי שיוכלו לקבל מוחין דגדלות יותר נעלים מעצמות המאציל הוא התורה שהיא בחי' עצמות חכ' דארא"ס כו' נק' גדלות שני כמ"ש במ"א (נ"ב בענין כשמן הטוב היורד על הזקן כו' שהיא ההמשכה פנימי' שמתלבש בתוך המזלות שלמעלה מעלה מעצם המזלות. וזהו ענין מ"ש בספד"צ דבעי לאוקיר לדיקני' בשעת קי"ס פי' שיאיר בהדיקנא מבחי' פנימי' הכתר דוקא וזהו והדרת פני זקן להמשיך בבחי' הדיקנא מבחי' פנימי' הכתר ומו"ס וזהו והדרת פני ע"ד יאר ה' פניו כו' וע"ד הוד והדר לבשת כו' ומה נמשך גדלות שני לז"א כו' עכ"ה) ועד"מ התינוק מיד כשיגדיל לאחר שנשלם ימי יניקתו נקרא מוחין דיניקה ועדיין לא יש בהשכלתו דעת שלימה לקבל חכמה ודעת עד שיגדיל יותר ויהי' כבן ה' שנים כו' ונמצא יניקתו גרם גדלות ראשון ואכילתו מאכלים אח"כ גרם גדלות השני כו' וכמ"ש במ"א. ועד"ז יובן קצת למעלה דע"י ספירת העומר מבירורי רפ"ח כו' דנמשל למאכל חמץ כו' יבא המשכות מדות דע"י בשביל גדלות שני דתורה משא"כ במצה שאינו אלא בחי' יניקה שלאחר הלידה שהי' בליל א' כו' ועמ"ש ע"פ השמים מספרים מנהרין ומנצצין כו'.

קיצור. ענין ממחרת השבת. גדלות שני. ע"ד גדול הוי'. ולגדולתו אין חקר. ב' שמות הוי' כרוב גדלו. והיינו ממה שיונק אבא ממזלא. ובחי' כשמן הטוב כו' לאוקיר לדיקני'. והדרת פני זקן. וענין כי אל דעות. הוי' הוא האלקים. ושבת גילוי שם הוי' אך לגבי עתיקא גם הוי' בבחי' אלקים נחשב. ובחי' זו נק' ממחרת השבת. ומבחי' זו תספרו שבע שבתות תמימות להמשיך גדלות שני לז"א במ"ת.

ז) **ושורש ענין קורא אני עליהם יעמדו יחדיו** (שזהו ענין קי"ס הפך ים ליבשה כי ים ויבשה הם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא) הנה מ"ד שמים קדמו היינו כפי סדר ההשתל' דורי' דאצי' דז"א קודם והוא הנק' שמים כידוע שהוא המשפיע והמל' הוא המקבל כו'. ומ"ד ארץ קדמה היינו לפי שנעוץ סופן בתזלתן כו' ותהי' לע"ל עטרת בעלה כידוע (הג"ה ועמ"ש מזה בד"ה ויגש אליו יהודה עכ"ה) ואמנם אע"פ שזה ב' הפכים עכ"ז קורא אני עליהם יעמדו כו' למ"ד שמים וארץ כאחד נבראו כו' והיינו לפי שכשהי' זרי' בבחי' עיבור במעי אמו לא הי' שום קדימה לא' על זולתו אלא מבחי' ת"ת דאימא נעשה כתר א' לשניהם בשוה כו' והיינו ששמים וארץ כאחד נבראו ונוצרו בבטן אימא כו' וזהו וקורא אני עליהם הוא כתר א' המקיף לשניהם כו' (נ"ב וגם כי מצד עולם התיקון שמים קדמו ומה שהמל' הוא עט"ב זהו מצד הבירורים דעולם התהו כו' כמ"ש סד"ה קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות בלק"ת בשה"ש. אך מצד בחי' עקורים שלמעלה מהשבירה התיקון קורא אני עליהם יעמדו יחדיו ועמ"ש בת"א פ' בשלח סד"ה להבין ענין לחם משנה. ומ"ש בענין זכור ושמור בדבור אחד נאמרו בת"א פ' יתרו סד"ה להבין ענין האבות. וגם נת' מזה ע"פ מזמור שיר ליום השבת סעיף ג"ד וגם מ"ש סד"ה לבסומי בפוריא עד דלא ידעי בין כו' שמ"ע הם בחי' ויה' ול"ת מבחי' י"ה כו'. והנה י"ה הוא בחי' שמים ובחי' ו"ה הוא בחי' ארץ כי ישמחו השמים ותגל הארץ ר"ת שם הוי' נמצא בבחי' השמים הוא בחי'

י"ה ובבחי' הארץ הוא ו"ה, וכיון שיש בחי' שמגיעים ע"י התשובה במס"ג שלמעלה מב' הבחי' ע"ד לפני הוי' תטהרו ששם ב' בחי' אלו דבחי' י"ה ובחי' ד"ה הן שרין יעו"ש היטב זהו ע"ד עד יעבור עמך הוי' לכן זהו ענין קורא אני עליהם יעמדו יחדיו כו', ועמ"ש ע"פ ויגש אליו יהודה, ס"ת שזה זהו ע"ד קורא אני עליהם יעמדו יחדיו זהו ונקבצו בני יהודה ובני יחדיו כו' כמ"ש סד"ה הוי' מספר בני כו' והיינו כי מצד סדר ההשתלשלות מבחי' ממכ"ע שראשיתו מחכמה אזי שמים קדמו וכמ"ש כי כנבזה שמים על הארץ כו' ומצד בחי' סוכ"ע ארץ קדמה והוא בחי' א"א, אך יש בחי' שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע בחי' עת"י ושם קורא אני עליהם יעמדו יחדיו כו', עוי"ל ע"ד בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, א"כ הארץ שרשה מחכמה והשמים מתבונה, ועמ"ש ד"ה מצה זו שהבינה היא מקור וסדר ההשתלשלות ע"כ מבחי' תבונה שמים קדמו, בעטרה שעטרה לו אמו, אבל מצד בחי' חכמה שהיא למעלה מהשתלשלות ארץ קדמה אבא יסד ברתא, אמנם מצד בחי' הכתר שלמעלה מא"א שם קורא אני עליהם יעמדו יחדיו, יעכ"ה).

לענין גדלות ראשון וגדלות שני יש להעיר עוד מענין זקנה ושיבה זקן שקנה חכמה ושיבה זהו כענין סבא דסבין וכן יין ושמן נק' רזא ורזא דרזין.

לענין ממחרת השבת י"ל כי הנה ענין האמונה בבחי' אנכי, שזהו למעלה מבחי' שבת, אשר שבת הוא ע"ש כי ששת ימים עשה כו' וביום השביעי שבת כו' וכבר מבואר שהבריאה יש מאין נמשך רק מבחי' דבור בחי' מ' שהוא רק הארה, אבל אנכי הוא עצמותו ולכן בחי' פסח מצה מיכלא דמהימנותא נק' ממחרת השבת, גם אפ"ל כי אפילו השביתה מבחינת הדבור עולה בבחי' חכ' ונק' שם הוי' כמשל המשפיל שכלו בבחי' הדבור והמצעה ואח"כ עולה השכל למקורו דהיינו בבחי' חכמה, ולמעלה זהו ענין ש' הוי' יו"ד חכמה, אבל אנכי הוי' אנכי עצמות אור א"ס שממנו נמשך היר"ד דשם כו' ע"י צמצום כו' והוא האמונה, אשר מזה דוקא נמשך אשר הוצאתיך מאמ"צ סדר ההשתל' כו' ולכן נק' ממחרת השבת כנ"ל, ומבחי' זו וספרתם להמשיך בעומר שעורים לזכב, דכמו ששת ימים מצות תאכל מצות להאיר במדות נפש האלקי, כך צריך להאיר ולברר נה"ב כדי שיוכל להיות גילוי רצונו למטה כמתן תורה כמ"ש בד"ה וספרתם לכם בלק"ת פ' אמור ובד"ה משכני ועי"ז אחריו נרוצה אזי דוקא הביאני המלך חדריו והיינו ע"י כי הבהמה שרשה מבהמה רבה ולכן החיות נושאות אדם מ"ה ס"ג כי לא אדם הוא כמ"ש בביאור ע"פ מהלכים בין העומדים וע"י בירור ב"ן עולה לס"ג כו', והוא שבע שבתות תמימות, פי' תמימות שיאיר בשבת מבחי' ממחרת השבת, והו ע"ד לעשות את השבת בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת, דרוש הראשון, ואזי אח"כ שבועות שנק' עצרת במשנה וגמ', דשייך ליו"ט של פסח כמ"ש בשה"ש רבה סד"ה מה יפו פעמיך בנעלים, והיינו כמו בשש"פ עצרת להוי' אלקיך ולכן ואתם תחרישון, כמ"כ כאן אחר בירור נה"ב נמשך מבחי' עצרת זה ג"כ לבניי זהו ענין שתי הלחם לכו לחמו בלחמי ולכן נאמר תספרו חמשים יום, ובאמת אין סופרים רק מ"ט כי יום החמשים בחי' כתר שער החמשים ששם בחי' ואתם תחרישון, והו נייג לחכמה שתיקה ל'

כתר לי זעיר, ולכן קשרו להם שני כתרים כנגד ב' תבחי' הנ"ל שבכתר הנזכר לעיל סעיף ד' אשר בבחי' א"א שייך עדין אתעדלית ע"י תפלה ושארוז"ל גדולה תפלה יותר ממצות ומע"ט, ועמ"ש בת"א ר"פ בראשית סד"ה השמים כסאי, גבי איזו בית ובחי' ע"י זהו למעלה מאתעדלית לגמרי, ומ"מ נמשך ע"י שהקדימו נעשה לנשמע שזהו ג"כ למעלה מסדר ההשתל, וכזהו הרקיע ר"פ בראשית ראיתי פי' חדש בענין הקדמת נעשה בינה לנשמע מ' דר"ל ע"י שעלתה המ' למעלה מהבינה כו'.

ועשית חג שבועות מסת נדבת ידך אשר תתן וגו'. מסת פי' בגמ' חגיגה ד"ח ע"א מלשון מס ורש"י פי' מסת ידך די נדבת ידך כי תרגום די מחסורו הוא כמיסת מחסירו •, וע' בפרש"י ישעי' גבי דיראון די ראון, והכוונה מסת ידך שיתנדב עד שיהי' די דהיינו ע"ד שיתן בעין יפה, ויש להבין מה שייך זה לגבי חג שבועות דוקא הלא זה שייך בכל המועדים, ויובן בהקדים מ"ש ויתן אל משה ככלותו כו' ברבות כי תשא פמ"א ג' דברים מתנה לעולם הגשמים והמאורות התורה כו' התורה מניין שנאמר ויתן אל משה כו' וכ"ה ברבות בראשית פי' כי הנה יש להבין מה שמצינו בדברי רו"ל שדורות הראשונים מאדה"ר עד מ"ת לא זכו לתורה אע"פ שהיו צדיקים גמורים כמו משותלח נח ואברהם כו' דמשמע שעבודתינו ע"י תומ"צ הוא גבוה למעלה ממדרגת עבודתם וכדמשמע ברבות בראשית פכ"ד ע"פ זה ספר תולדות אדם ראוי היה אדה"ר שתינתן תורה על ידו מ"ט זה ספר כו' ע"ש וכ"מ ג"כ מ"ש ברבות בש"ש ע"פ לריח שמניך כל המצות שעשו לפניך האבות ריחות היו כו' משמע רק כמו ריח שאינו עצם הדבר כ"א ריח הארה בעלמא ממנו, ובמ"א מצינו שקיים אברהם כל התורה כו' במשנה סוף קידושין היינו שהשיגו ברחמינות כל המצות וא"כ מדרגתם גבוה כו', אך הענין דשניהם אמת שיש יתרון גדול במתן תורה יותר ממה שהי' קודם שלא זכו לתורה ומ"מ יש ג"כ יתרון בצד א' במה שקיים כו' יותר מאתנו, והענין כי הנה ארוז"ל ע"פ מי העיר ממזרח בישעי' סי' מ"א שאברהם התחיל להאיר בא יצחק אף הוא האיר שנאמר אור זרוע לצדיק וביצחק נאמר זיורע יצחק בשנה ההיא כו' בא יעקב והוסיף אור שנאמר והי' אור ישראל לאש כמבואר ברבות פ' בא פט"ו דקל"ב ע"ד, וכן מבואר ברבות בראשית פ"ב ע"פ ויאמר אלקים יהי אור זה אברהם הה"ד מי העיר כו' אל תקרי העיר אלא האיר, יעו"ש לעיל מיניה אמר הקב"ה עד מתי יהא העולם מתנהג באפלה תבוא האורה וקאי על אברהם כו' ע"ש, והנה בתורה נאמר ותורה אור, וא"כ כיון שהאבות המשיכו האור בעולם זהו ענין שקיימו כל התורה שזהו מעלת התורה שהיא בחי' ותורה אור, והנה אור זה יובן ע"ד שגלות מצרים נק' עיבור והגאולה נק' בשם לידה

וכן נק' הגלות בשם שינה כמ"ש עורה למה תישן ה' (בתו"א ד"ה כי עמך מקור חיים) וענין המשל לשינה הוא דהנה כתיב רם על כל גוים ה' שהעובדי כוכבים מקבלים מצד רוממות ה', והתנשאותו בעצמותו כביכול שהיא מצד עצמותו ומהותו רם ונשא מגדר עלמין עליונים ותחתונים ואין להם יחוס ושייכות אליו כלל וזוהו נמשך ממשלת עובדי כוכבים על ישראל בזמן הגלות גוים מרקדים בהיכלו כו' כי שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאינו תופס מקום כלל וכך כל העולמות עליונים ותחתונים כולא כלא ממש חשיבי קמי' קוב"ה וכדכתיב כי נשגב שמו לבדו רק הודו חיו והארתו על ארץ ושמים וזהו כד סליק קוב"ה לעילא כו' ר"ל שנסתלק החיות מההארה למעלה מעלה לבחי' עצמותו ומהותו ואזי העולמות אינם תופסים מקום כלל והנהגות העולמות הוא בבחי' שינה כביכול כאדם הישן שנסתלק שכלו מהכלי שהוא הגוף למקורו ושרשו ולא נשאר כ"א כח הדמיון שהוא רשימו כו' ולכן כתיב ויקץ כישן ה' כתיב עורה למה תישן ה' שיהא גילוי אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד בבחי' עצמותו ומהותו ית' בכבודו ובעצמו ויאר פניו פנימי' רצונו כו' וזהו ג"כ ההפרש בין עיבור ללידה כמשל הולד כשהוא בעיבור תוך בטן האם דאף שיש להעובר כל חיתוך האברים ראש ועינים ואזנים כו' אלא שראשו מקופל ומוגה בין ברכיו שאינו משמש כלום שאינו מחשב ומהרהר וכן עינים לו ולא יראה אזנים ולא ישמע וכמ"כ המדות העליונות חג"ת שבהן ועל ידן הוא התנהגות העולמות להיות ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי הן היו בבחי' עיבור והעלם בבחי' שלמעלה מהמדות וכמ"ש במ"א בסידור בדרוש עבדים היינו לפרעה במצרים כו' ואז אין המדות בבחי' גילוי, ולכן אין נראה גילוי אלקותו ית' שלהיות גילוי הוא על ידי המדות דוקא (בד"ה וארא אל אברהם), והיינו מ"ש דבימי הגלות מצרים סליק קוב"ה לעילא ולעילא דהיינו לגבי בחי' מהותו ועצמותו בחי' יחיד ומיוחד שאינו בגדר עלמין כלל ואינו שורה ומתגלה יחודו ואחדותו בתחתונים וכדכתיב ביום ההוא (דהיינו לעתיד) יהי' ה' אחד ושמו אחד כדאמרינן בגמרא אטו הידנא לאו אחד כו' והיינו משום שבזמן הגלות אינו נראה יחודו ית' בהתגלות ונראה כאלו העולם הוא דבר ויש בפ"ע, בד"ה ומרדכי יצא ומ"מ הוא רק שאותותינו לא ראינו אבל הכל מהוי' מצעדי ובר כווננו ואין אדם נוקף אצבעו כו' וארו"ל בגמרא ספ"ז דנדה ע"פ לעושה נפלאות גדולות לבדו אין בעל הנס מכיר בניסו כו' ועד"ו ארו"ל במד"ר פ' בראשית פ"כ מה הגאולה פלאים אף הפרנסה פלאים ר"ל וגדולה מן הגאולה כו') והנה האבות אברהם יצחק ויעקב הן הן המרכבה שהן היו מרכבה למדות עליונות דאצילות אברהם אוהבי בחי' חסד וזהו ענין שנאמר בו הלוך ונסוע הנגבה פי' שהי' הלוך ונסוע ממדרגה למדרגה עד שבא הנגבה הוא בחי' ימדת אהבה העליונה וכ"כ הי' הלוך מעלי' לעלי' עד שהי' בבחי' מרכבה מנש לאהבה זו העליונה עד שהיתה בבחי' גילוי בנפשו ממש והליכה זו היא ממטה למעלה מבחי' מצרים כמ"ש ויעל אברם ממצרים דהיינו בחי' מיצר וגבול שמצד הגוף ונה"ב המגבילים ומלבישים את נה"א שבאדם עד שאע"פ שנפשו האלקית היא משכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והתפשטותו על הנבראים שהוא חיי החיים ואתה מחיה את

כולם, את השמים ואת הארץ אני מלא ומכה"כ אעפ"כ אינו בכח נפשו לצאת מנרתקה הוא מאסר הגוף להיות בבחי' אתכפיא ואתהפכא כו' רק הגוף עומד על עמדו בתקפו ובגבורתו כתולדתו, וכמארז"ל גנבא אפום מחתרתא כו', ומעלת אברהם היתה שעלה מבחי' מצר זהו לדבקה נפשו באהבה עליונה עד שתחפוץ להתפשט מלבושי' שבנגה שמצד הגוף להיות בבחי' ביטול אליו ית' לבדו בבחי' כלות הנפש ממש, ולכן ע"י עלייה זו בחי' ויעל ממצרים עי"ז המשיך כמ"כ מלמעלה בחי' לידה וגילוי של האהבה והחסד עליון להיות מאיר בעולם, וזהו מי העיר ממזרח דפי' רז"ל שהאיר ממזרח שיהי' גילוי שמש הוי' בעולם ועד"ו יצחק ע"י היראה ופחד ה', ומזה נמשך בחי' הרוגו והשנאה על הרע כמו רוגו האדם על הפך בדבר שנוגע לעצמותו ומהותו שבא מרתיחת הדמים כי הדם הוא הנפש וזהו בחי' יצחק ובחי' זבחי אלקים רוח נשברה וגו' דהיינו רוח הסט"א כו' ועי"ז המשיך כמ"כ מלמעלה גילוי בחי' גבורה וזהו ענין הגדול הגבור, ויעקב הוא בחי' רחמים והוא קו האמצעי ברית התיכון ולכן אמרו בו והוסיף אור, וזהו וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב שהן המשיכו גילוי אורו ית' בעולמות שלא יהא העולם מתנהג באפלה וזהו שאמרו ברבות בראשית ספ"ב אבל אינו יודע באיזה מהן חפץ כו' כיון דתיב וירא אלקים את האור כי טוב הוי במעשיהן של צדיקים חפץ כו' ואינו חפץ במעשיהן של רשעים היינו כי מצד העיבור וההעלם הרי שממית בידים תתפש כי אם צדקת כו' אבל אינו יודע כו' אבל באמת דוקא במעשיהן של צדיקים חפץ וגילוי בחי' זו זהו ע"י שממשיכים אוא"ס ב"ה בע"ס וכמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים, וזהו ענין שקיימו כל התורה שבתורה נאמר כי נר מצוה ותורה אור, כי ענין כל התורה להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בעולמות וזהו ענין רמ"ח מ"ע שהם רמ"ח אברין דמלכא, וכמ"ש מזה בת"א בד"ה משה ידבר, וזהו ענין רמ"ח פקודין עם תרין דרועין גימט' נר, כמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ויהי לכם לציצית, ומקור המשכת נר זה הוא מבחי' ותורה אור, והרי האבות המשיכו אור וגילוי זה כנ"ל.

קיצור ג' דברים מתנה לעולם הקושיא דלפעמים מבואר שחסרון הוא לדורות ראשונים ואפילו האבות ואדה"ר שלא זכו לתורה ולפעמים אמרו קיים אברהם, מי העיר שהאבות האירו לעולם ויובן בהקדים ענין שינה ועיבור דקאי על המדות שמשנהן בהעלם, העולם מתנהג באפלה כי לגבי דלאו מכל אינון מדות גם שממית בידים תתפש אינו יודע באיזה מהן חפץ, וזהו ענין האפלה והסתלקות האור שנכלל במאור, והאבות הן הן המרכבה אברהם אהבה ויעל אברם ממצרים, עי"ז המשיך גילוי אהבה וחסד עליון ואהבת כחשבון ב' פעמים אור, ויצחק ויעקב וארא אל אברהם כו' וזהו שקיימו כל התורה, שמעלת התורה כי נר מצוה ותורה אור.

ב) אך עיקר ההפרש בין מה שקיימו האבות את התורה והאירו בעולם, ובין מה שניתן לנו התורה והמצות להמשיך בחי' נר מצוה ותורה אור הוא שהם השיגו התורה ע"י עבודתם מלמטה למעלה ולנו ניתנה התורה במתנה מלמעלה למטה, דהיינו שהם המשיכו ע"ד שע"י אתעדל"ת נמשך אתעדל"ע

שהוא ע"ד אם ישים אליו כו' רוח אמשין רוח וכמ"ש למעלה שע"י האהבה דאברהם בכלות הנפש המשיך גילוי אור חסד עליון כו' וכמ"ש בד"ה וקבל היהודים בענין פי' קיים אברהם כו' דהיינו ע"י שהי' הלך ונסוע שהוא בחי' רצוא ושוב כו' ע"ש, ולכן רו"ש גימט' תורה וכמ"כ גת' ענין זה בד"ה וכל העם רואים את הקולות עוד נתבאר ענין זה בד"ה משה ידבר, דמ"ש באברהם וישמור משמרתי מצותי דהיינו שגרם ירידת והמשכת אור א"ס ב"ה והתלבשותו במדת החכמה וחסד ע"י שהיה שפל רוח מאד שוהו מדת חכמה כח מ"ה, וזהו אברהם אבר מ"ה, וע"י שהרבה חסד בעולם ויטע אשל כו', גם ע"ד מ"ש בפ"י ויעל אברם ממצרים, בד"ה בחדש השלישי נמצא מה שהמשיך אברהם אור א"ס בחכמה זהו ע"י אתעדל"ת בביטול עצום בבחי' ואנכי עפר ואפר כו', ואם לא הי' הביטול עמוק כ"כ לא הי' יכול להגיע ולעורר המשכה זו, חזו ענין שהם השיגו ע"י עבודתם מלמטה למעלה ע"י שהי' בבחי' מרכבה ממש, אבל לנו ניתנה התורה במתנה מלמעלה למטה כמו ע"י תפילין אנו ממשכיכם המשכת אור א"ס בחכמה שבפ' קדש שבתפילין מלובש בה חכמה ובפ' והי' כי יביאך בינה וכשאדם מניח תפילין ממשיך המשכת אא"ס בח"ע אף אם אין לו חלק א' מאלפי אלפים מהביטול של אברהם נמצא לא שייך לומר ע"ז שבאעתדל"ת ממש נמשך אתעדל"ע זו אלא זהו ע"ד מתנה ממש שאור א"ס ב"ה נמשך מעצמו מלמעלה למטה ע"י קיום מצוה זו שהרי אין ההעלאת מ"ן שע"י המצוה מערך ההמשכה כלל, וכמ"ש ג"כ במ"א בת"א פ' בשלח סד"ה לסוסתי, בענין אך הנה יש עוד אתעדל"ע שהם אותיות זכרים שהם באים שלא ע"י אתעדל"ע כלל כו' והוא בחי' שמחה של מצוה מרוב כל כו' שהוא ההמשכה מבחי' תר"ך עמודי אור כו' ע"ש, (וע' בתו"א פ' לך בד"ה הנה אברהם שהכח הזה להיות באתעדל"ת ואתעדל"ע דהיינו מבחי' כתר וכן נת' בד"ה זכור ושמור בד"א נאמרו ובד"ה ביום השמעי'צ שמאלו תחת לראשי ושם פ"ב שזהו ענין אשר נשבעת לאבותינו וזהו ענין מתן תורה שאז ניתן הכח הזה שעל ידי אתערותא דלתתא של המצות יומשך אתעדל"ע וזהו ענין ותתן לנו הוי' אלקינו כמ"ש בד"ה האזינו השמים (השלישי) ומלבד שזה בא שלא ע"י אתעדל"ת עוד זאת שההמשכה באה ממקום עליון יותר מלמעלה מהבחי' שאתעדל"ת מגעת שם, כנו' בד"ה לסוסתי הנ"ל בענין קי"ס שלהיות הפך ים ליבשה זהו מבחי' ואתם תחרישון, כי כל האתעדל"ת מגעת רק עד חכמה, משא"כ בחי' כתר הוא למעלה מאתעדל"ת כו' (עד"מ מה שהרב משיב לתלמיד ע"פ שאלתו אף שזהו משכל הרב מ"מ התשובה לפ"ע השאלה משא"כ מה שהרב משפיע מעצמו שכל וסברא עמוקה אף שילבישנה במשלים מ"מ היא מעצמות שכל הרב ממש) ועד"ז יובן כאן דהיינו שהתורה נמשך מעצמיות ומהות חכמתו ית' פי' מן כח מהות חכמתו ית' נמשך ונתלבש באותיות התשב"כ וכמו פ' קדש שבתפילין שמלובש בה חכמה עילאה מאחר שנמשך ונתלבש בה מרצונו וחכמתו ית' בבחי' מתנה בלי התעוררות הנבראים הוא עצמיות ומהות חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא רק שהוא כמו שהרב מלביש שכלו העמוק במשל, כמ"כ פ' קדש היא עד"מ כמו לבוש ומשל אבל עכ"ז בה מלובש עצמיות ח"ע, וכמו בהטפה מלובש מעצמיות חב"ד עד שמוליד בדומה לו אמנם מה שהמשיך יעקב אבינו חכמה עילאה בעבודתו במיןלות וברהטים כי רהטים תרגומו של רץ רהט וברבות אמור פל"א ע"פ מלך אסור ברהטים

בזכותו של אברהם שנאמר בו ואל הבקר רץ אברהם וחד אמר בזכותו של יעקב שנא' ויצג את כו' ברהטים בשקתות המים והיינו כי רהטים נמשך מבחי' ואל הבקר רץ אברהם שהוא ענין רצוא ורהטים דיעקב מרוצת המים זהו מלמעלמ"ט בחי' שוב ע"ד יום ליום יביע אומר וזהו רהטים עכ"פ ע"י רהטים אלו בחי' רו"ש המשיך ההמשכה שעל ידי תפילין ועי"ז שהמשיך המוחין בז"א כמ"ש בזהר ויצא דקס"א ע"ש במק"מ והן הן דוגמת ד' בתי תפילין מאחר שאינה מצוה ולא הורד ממנו ית' להתלבש ברהטים ובמקלות, רק שהוא אבינו יעקב הכון נפשו במס"נ ועשה יחודים עליונים באצ"י עד שגרם בהעלאת מ"נ שלו המשכת חכמה דאצילות בנפשו ממש, וע"פ עובדא הנ"ל כמו אופן התפילין אבל מאחר שאין מצות המלך הקב"ה להיות הרהטים כמו תפילין, רק שאבינו יעקב להיותו מרכבה המשיך זה הרי אין המשכה זו רק לפי ערך ההעלאת מ"נ, לכן אין בזה המשכת והתלבשות עצמות ומהות חכמתו ית' כ"א רק הארה בעלמא כו' וכמו עד"מ הארת החכמה ע"י הדבור שאין בזה רק הארת החכמה ולא העצמות כו' וכמו שהמלאכים ביקשו התורה ולא ניתנה להם והרי הם אומרים קדוש בכלות הנפש עכ"ז אין ממשיכים רק הארת חו"ב ולא העצמות כמ"ש בת"א בביאור ע"פ זכור ושמור בדבור אחד נאמרו כו'.

(קיצור עיקר הפרש שהאבות הם השיגו התורה ע"י עבודתם מלמטה למעלה ע"ד באתעדל"ת אתדל"ע, ולנו ניתנה התורה במתנה מלמעלה למטה שהאתעדל"ע אינו לפי ערך האתעדל"ת כלל כ"א ותתן לנו ה' אליקינו ועוד זאת שהמשכה באה ממקום עליון יותר מלמעלה מהבחי' שאתעדל"ת מגעת שם שבתומ"צ נמשך מעצמיות חו"ב שלמעלה משא"כ ע"י אתעדל"ת נמשך רק הארה).

ג) וזהו מ"ש ברבות בשה"ש ע"פ לריח שמניך טובים כל המצות שעשו לפניך האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך מאתיים וארבעים ושמונה מ"ע כו' ר"ל ריחות היו כמו הריח מהפרי שאין בו עצמיות ומהות הפרי כלל רק ריח שאינו אלא כמו זארה ולא העצמיות, כמ"כ בהמשכתם לא האירה עצמיות ח"ע של אור א"ס ב"ה רק הארה כו' ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש ע"פ לריח שמניך, ולהבין דבר זה בתוס' ביאור יובן ממה שמצינו דוגמא לדבר זה במשה רבינו שביקש הראיני את כבודיך והשיב לו לפני לא יראו כו' וידוע מדרש רז"ל וראית את אחורי כו' מלמד שהראה לו הקב"ה למשה קשר של תפילין כו' ולכאורה מדרש זה פלאי הוא אך הענין יובן בהקדים תחלה פי' בקשתו הראיני נא את כבודך כו' דהנה כבוד זה היינו בחי' ל"ב נתיבות דחכמה שהוא בגימט' כבוד וכשביקש הראיני את כבודך לנכח ר"ל בזה לבחי' ל"ב שבילין דמתפתחין במוחין דז"א וכללותם הן ד' בתים דתפילין דמארי עלמא כו' שהן ד' מוחין דז"א שבד' פרשיות קדש והי' כו' כמבואר בפע"ח בשער התפילין והשיב לו הקב"ה וראית את אחורי לפני לא יראו פי' פני הן בחי' פנימיות המוחין דז"א שבתפילין דמארי עלמא כו' לפי שלא יוכל כל הנשמה המלוכשת בגוף גם שהיא מבחי' האצ"י כמו משה להשיג ולראות בחינת פנימי' המוחי' דחו"ב דז"א שבהן מלוכשין חו"ב דאצ"י רק וראית את אחורי והיינו בחי' אותיות המחשבה שהוא רק בחי' חיצוני' דמוחין וחיצוני' דמדות עד"מ מה שחפץ

האדם בלבו מאיזה טעם ושכל אח"כ הוא מהרהר זאת במחשבתו כו' כידוע זהו שאמרו ז"ל מלמד שהראה לו הקב"ה למשה קשר של תפילין דוקא ולא התפילין עצמן משום דפני לא יראו כנ"ל והנה אחר שניתנה לנו מצות תפילין ניתנה בפרשיות בקלף גשמי והרי ידוע דבפ' קדש הכתובה בקלף הגשמי שורה בה שרש בחי' חכמה דז"א ממש כמו שהיא בבחי' אור אבא ממש וא"כ מה שלא זכה משה לראות ולהשיג כנ"ל בפני' ופני לא יראו כו' עתה במצות התפילין שניתן לנו הרי יוכל כל אחד ואחד מישראל לזכות לזה כו' ולכאורה דבר זה יפלא מאד, אך הענין הוא כמבואר במ"א בת"א ע"פ לך לך במארוז"ל דנובלות חכמה שלמעלה תורה שזה אמרו לשבח ולמעלה דמפני שנתלכשה התורה בענינים גשמיים כמו התפילין בקלף בהמה וכה"ג מצות תרומות מעשרות בצומח דתבואה וכיוצא שכל זה הוראה גמורה על היות שרש החכמה שבתורה ממקום הגבוה ביותר גם מבחי' אור חכמה עילאה מאחר שלא בא ממנה הגילוי רק בלבוש חיצוני' דחיצוני' כ"כ וכפי הכלל הידוע דכל הגבוה גבוה לא יוכל לבוא למטה כ"א בדבר החיצוני יותר מטעם שלא יסבלנו כ"א בחי' החיצוני' דוקא כנ"ל באריכות ולפ"ז גם במצות התפילין הרי בהכרח לומר לפ"ז הכלל דהמשכת בחי' המוחי' דז"א שמבחי' מקיפים דאז"א ממש שורה בד' פרשיות שלנו בתפילין להיותם מד' קלפים גשמי' דוקא ואעפ"י שנאמר ופני לא יראו והוא בחי' פנימית אור המוחין שבתפילין דז"א כנ"ל היינו דוקא בלתי לבוש חיצוני אבל בבוא האור בהתלבשות בחיצוני' דוקא שמה יוכל להגלות כל בחי' הפנימי' של מוחי' דז"א וא"כ לפ"ז מתורץ היטב הקושיא הנ"ל דאע"פ שלא זכה משה לראות פני ה' יוכל כעת כל אחד ואחד מישראל לזכות לאור זה במצות התפילין הגשמי' מטעם זה דהנה מה שרצה משה לראות פני הוי' הי' בבחינת הפנימיות בלתי חיצוני' ע"כ לא יוכל להראות לו רק קשר של תפילין שמאחורי המוחי' דז"א כנ"ל אבל בהתלבשות בלבוש החיצוני ובפרט בהתלבשות ד' פרשיות הכתובים בקלף כו' עי"ז יוכל גם כאז"א מישראל לזכות לשכון בו אור זה ממש וכמ"ש במצות התפילין לכאז"א מישראל וראו כל יעמי הארץ כי שם ה' גקי' עליך כו' ועד"ז יובן למשכיל בכל המצות מעשיות דע"י שנתלבשו דוקא בדברים תחתונים ביותר לכך נמשך כל אורות העליונים ע"י בלבושים הללו מה שלא הי' יכולין לבא לידי גילוי אור גם בבחי' אצי' ולא בג"ע דבריאה ולכך אמרו דיפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז דוקא מכל חיי העוה"ב וכידוע, וזהו הטעם שנקראת התורה דוקא נובלות חכמה שלמעלה ולזה הטעם לא זכו גם האבות לקיום התורה בחיצוני' כמבואר במ"א, א"כ מכ"ז מובן שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת רק באה מאליו מלמעלה למטה דרך מתנה, וכמ"ש מזה ג"כ בד"ה רני ושמחי בענין שמחה בצפרא שזוהו מ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך אנכי מי שאנכי כי הגם שבאתעדל"ת ממטה למעלה א"א להיות מגיע כ"א בבחי' מלכותו ית' אבל מלמעלה למטה אור א"ס ב"ה מאיליו וממילא נמשך גם מבחי' אנכי מי שאנכי כי לפניו ית' כחשכה כאורה, המגביהי לשבת המשפילי כו' יעו"ש, וענין שמחה בצפרא י"ל זהו מ"ש במ"ת ויהי ביום השלישי בהיות הבקר אור כו' בקר דיוסף כמ"ש במ"א, ומוזה יובן ג"כ ענין שהמאורות הן ג"כ מתנה לעולם, ועד"ז נת' במ"א הפרש בין אהבה דאברהם ליתחי' אהבה

דאהרן שהוא ע"י מ"ת כה"ג כו' שבחי' אה"ע דאברהם מלמטה למעלה אבל
 דאהרן אותיות נראה אור בחי' שיורד ע"פ מדותיו מלמעלה למטה כו', אשר אנכי
 בהעלותך את הנרות.

(קיצור). וזהו ענין ריחות, ריח והארה, אנו שמן תורק העצמי' וגם במשה
 נאמר לפני לא יראו ובמצות תפילין מלובש עצמות חו"ב, אשר אנכי
 מצוך, בהיות הבקר שמחה בצפרא, אהרן נראה אור).

ד) נמצא מובן לפ"ו ההפרש ששניהם אמת שבמקור התורה דהיינו בחכמתו
 ורצונו ית' ניתן לנו התורה ממקום הגבוה יותר ממה שהשיגו
 הם ברוחניות ע"י העלאת מ"ן שלהם דהיינו מה שקיימו כל התורה, והיינו שלא
 זכו לתורה פי' שלא הגיעו בעבודת נפשם למקור התורה באמיתית כנ"ל והיינו
 כי מה שנאמר ותורה אור זהו גילוי בחי' באורך נראה אור באורך ממש, וכמ"ש
 יאר ה' פניו אליך והיינו כמאמר באור פניך נתת לנו תורת חיים, והיינו התורה
 דמחכמה נפקת וכתיב חכמת אדם תאיר פניו, אבל האבות שהאירו והמשיכו
 האור המלובש בהמדות אברהם חסד כו' וידוע אשר אור החכמה הוא למעלה
 מבחי' המדות וכמ"ש מזה בד"ה באתי לגני אחותי כלה בענין מאד עמקו
 מחשבותיך כו' ע"ש, וכמ"ש מזה ג"כ בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו'
 וארא כו' בפ' ושמי הוי' לא נודעתי להם וכמשי"ת לקמן גבי ענין פי' לוחות העדות
 אבל עכ"ז בזאת יתרון מעלת מה שקיימו הם התורה עד שלא ניתנה עלינו
 שהרי אין אנחנו משיגים בנפשינו כלל מאור חכמה דאצי' הגנוזה ומלובשת
 בפ' קדש רק שחסד ה' עלינו שזיכנו להתקשר בנפשינו בעצמותו ית', ע"ד
 סגולה ומעשה שנכתב פ' קדש ונניח אותו על היר ועל הראש ועי"ז יתלהב
 נפשינו חכמה דאצילות אבל אין הנפש מכרת כלל מהות ההמשכה ואפילו יהי'
 בה העלאת מ"ן אין בכחה לעורר כלל המשכת מהות חכמה דאצי' להיות כי א"א
 לה להשיג כ"א ביטול עולם השפל הזה לאלקות ועולם הגלגלים דעשי' הוא
 מלבושי בוגה לבד כידוע ואיך יתפוס בה אפילו הארה דהארה מחכמה דאצי'
 מקור כל אורות האצי' רק בדרך הלבשה מתלבשת בתפילין שגנוז בה בהעלם
 ועי"ז מתקשרת הנפש בג"ע העליון בזיו הארת החכמה דמל' דאצי' שבתוכה
 חכמה דאצילות, וזהו הקבלת שכר ממעשה המצות אבל האבות השיגו כחייהם
 בחי' עולם הבריאה וגם אורות דמלכות דאצילות המלובש בבריאה ע"י עבודה
 ומס"ג שלהם (וע' בהרמ"ז ר"פ וארא עמש"ש בזהר דכ"ג ואלין דמתחזיין לא
 זכו בהו בר נש עד דאתו אבהן וע"ד כתיב וארא דחמי אינון גווינין דאתגליין
 כו' ח"ל בבריאה יש שני בחי' אחת הוא אור העצמי שלה כו' והשני אור אימא
 דאצי' המאיר בבריאה כו' והאבות זכו לאל שדי הוא אור הבריאה בעצמו כו' אך
 מרבע"ה זכה לגילוי בחי' אור האצי' המאיר בבריאה עכ"ד ויש לכווננו עם
 מש"כ) וכמ"ש ויסע אברם הלוח ונסרע וכמ"ש בזהר פ' לך ד"פ ע"א ע"ש, וכן
 ביעקב ע"י עבודת המקלות השיג בנפשו ממש חכמה שבמל' כו' ומ"מ במקור
 התורה חכים ולא בחכמה ידיעה כמו שהוא בחכמה דאצי' לא השיגו כלום וזהו
 ושמי הוי' לא נודעתי להם וכמ"ש במ"א ומצד זה עבודתנו במצות מעשיות גבוה
 הרבה מעבודתם שבמצות מלובש חכמתו ורצונו ממש כנ"ל וזהו שלא זכו לתורה.

(קיצור. שנמצא בתומ"צ שניתן לנו נמשך האור ממדרגה עליונה יותר ממה שהמשיכו האבות באור פניך, אבל עכ"ז יש יתרון להם שהשיגו הארה שהמשיכו מעין השגת המהות ממש משא"כ אצלנו אין זה מושג כלל).

ה) ונחזור לעניינינו דוהו ענין ויתן אל משה שהתורה הוא בחי' מתנה שהיא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת כנ"ל ע"כ נק' מתנה וזה שארז"ל ברבות ר"פ במדבר דר"ט ע"ד שנו חכמים בשלשה דברים ניתנה התורה באש ובמים ובמדבר כו' ולמה ניתנה בשלשה דברים אלו אלא מה אלו חנם לכל באי העולם כך דברי תורה חנם הם שנאמר הוי כל צמא לכו למים עכ"ל פי' חנם הם שהיא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת שאין אתעדל"ת מגעת לשם שהרי אף האבות שהן הן המרכבה לא זכו לה באתעדל"ת שלהם כ"א באה מלמעלה בתורת מתנה כו', וזהו ויתן אל משה וזה ענין שניתנה באש ובמים ובמדבר כי הנה אש ומים זהו רצוא ושוב שלזכות לבחי' זו לא כל אדם זוכה לזה רק אברהם נאמר בו הלוך ונסוע בבחי' רוי"ש וע"י קיום מ"ע ומל"ת שאין בזה טורח ויגיעה כ"כ זוכה לבחי' אש ומים מה שהמשיך אברהם ע"י רוי"ש ואדרכה ביתר שאת כו' כנ"ל וענין במדבר לשון דיבור זהו בחי' דברי אשד שמתי בפוך דברי ממש וזהו מתנה גדולה חנם כו', והנה לפ"ז לשון מתנה הוא מעלה ומדרגה גדולה כנ"ל, וצ"ל דמצינו שבלשון מתנה יש ג"כ גריעותא כמבואר בגמרא פב"ת דברכות בענין ההפרש בין שחלק שנתן כו' ומבואר במג"א סי' רכ"ד סק"ד ודבוקים בו משא"כ עוכומ"ו בהנחל עליון כו' בהפרידו כו' וכמ"ש ג"כ הט"ז שם גם ארז"ל פ"ח דב"ב ירושה אין לה הפסק אבל מתנה יש לה הפסק וזה שארז"ל והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך ופי' במד"ש כי האומר לא יגעתי ומצאתי אל תאמין והיינו כי ירושה אין לה הפסק אבל מתנה יש לה הפסק וא"כ לפ"ז הרי לשון מתנה יש בו ג"כ גריעותא מצד אחד וא"כ לכאורה איך שייד בחי' זו בתורה ג"כ והיינו להיות כי התורה ומצות הרי המה מלובשים בענינים גשמיים שגלקחו מק"נ שהוא בבחי' עולם הפירוד וכמ"ש ומשם יפרד ע"כ נק' בשם מתנה שירדה לעולם הפירוד וביאור הענין הוא ע"פ מ"ש הרמ"ו פ' צו דכ"ח ע"א בשם הפע"ח בכוונת ברוך אלקינו שבראנו לכבודו שהתורה שלנו הוא מן הבריאה ואמנם הוא ז"ל פי' שהיא מבחי' פנימי' אצ"י המושפע לבריאה כו' ועמ"ש בזה הרמ"ו פ' וארא כג"ב ועד"ז פי' בפי' בראשית דף ד' סע"ב ע"פ ואשים דברי בפוך בענין ד' בחי' פרד"ס אשר פר"ד מתקן בי"ע כו' והיינו להיותם מאצ"י שבבי"ע כנ"ל ועמ"ש בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שורש טעם כו' ברית ותורה לבהמ"ז שם פ"ג בפ"י ועל תורתך שלמדתנו תורתך היא תורה דאצ"י ושלמדתנו הוא בחי' התורה דבי"ע כו', והיינו שבחי' פרד שבתורה הוא המתקן בחי' ומשם יפרד כו' ע"ד ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך כו' וכמ"ש מכ"ו ע"פ ויאמר לו יהונתן מחר חודש, ולכן שייד ע"ז שנתן כי נמשכה לעולם הפירוד, וזהו מתנה יש לה הפסק ע"ד הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו הגם דבאד"ר נשא קלחיא משמע דהיינו בחי' ז"א ובחי' ע"י וה"ע ממכ"ע וסוכ"ע, אך הפסיק ה"ע והבדילה הפרוכת ובחי' פרוכת הוא ג"כ המפסיק בין אצ"י ובין בי"ע, אך הנה צ"ל דהכתיב מורשה קהלת יעקב וארז"ל סנהדרין דצ"א סע"ב מורשה היא לכל ישראל משי"ב, וכן פי' בזהר

יתרו דפ"ג ע"ב לומר למהוי ירותא לכולא דכתיב תורה צוה כו', אך הענין דדרך כלל לכל ישראל דאי התורה היא מורשה וירושה ואין לה הפסק אבל לכ"א בפרט ע"ז אמר שאינה ירושה לך אלא צ"ל והתקן עצמך כו' והענין י"ל כמ"ש במ"א בד"ה יונתי בחגוי פ"א אשר לא כל הנשמה כולה בכללה היא מלובשת בגוף האדם למטה שהרי מלאך בשליש עולם עומד והנשמה היא יותר עליונה ואיך תוכל להתלבש בגוף האדם למטה שהוא קטן מהכיל, אלא קצת הארה מן הנשמה היא המתלבשת בגוף וכל הנשמה היא למעלה בבחי' מקיף ונק' מזל בלשון רז"ל אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי ואין הכוונה על מזל ממש שהרי אין מזל לישראל אלא הכוונה על הנשמה שלמעלה שאינה מלובשת בגוף ונק' מזל מלשון יזל מים מדליו ונוזלים מן לבנון שהיא מזלת ומנטפת טיפת השפעה והארה מלמעלה להנשמה המתלבשת בגוף לקשרו ולחברו בגוף, והנה מצד הנשמה בשרשה נאמר מורשה קהלת יעקב שהתורה היא בבחי' ירושה ממש והענין כי י"ל לשון ירושה למעלה דהנה ענין ירושה למטה היינו שהמוריש אינו בעולם ולכך יורשו בנו, ואיך שייך בחי' זו בירושת ישראל את התורה, שהתורה היא ח"ע שהיא קיימת לעולם ומהו ענין שישאל יורשים התורה, אך הענין ע"פ מ"ש במ"א יו"ד כ"ט וז"ל ירושה נק' חו"ב דו"א ירושה נק' הנכנס תחתיו ויורש מקומו, וכן עליית פרצוף במקום חבירו זה נק' ירושה עכ"ל, וביאור דבריו כי יש השתלשלות מעילה לעלול וא"כ העלול מקבל רק הארה מהעילה ואינו יורש מקומו ממש, אבל יש עליות העולמות כמו בשבת שבחי' עולם העשייה עולה ומלביש האורות דיצי' וכלים דיצי' עולים ומלבישים אורות דבריאה כו' כמ"ש בפע"ח זהו הנק' ירושה, שיוורש האור של העליון מהותו ממש, ואותו העליון ירש והשיג אור גדול יותר כו' כנ"ל ועד"ז יובן שמצד הנשמה בשרשה שנקחה מז"א דאצי' בחי' דמות כמראה אדם שעל הכסא ע"כ התורה שהיא מחו"ב דאצי' מורשה היא להם, שז"א עולה ומקבל המחין דאו"א ממש, שזהו ענין ישמח משה במתנת חלקה, ואו"א עולים למעלה יותר וכמ"ש בלק"ת בד"ה וידבר כו' דעשה"ד פ"ג שישראל נק' חיילין דאורייתא בזהר ר"פ במדבר דק"ז סע"ב כי ס"ר אותיות התורה הן שורש ומקור ס"ר גש"י כל אית שרש ומקור נשמה א' כו' והאותיות עולין ומלבישים לבחי' חו"ב וזהו ענין מורשה, אך מצד הנשמה כמו שירדה למטה בב"ע בעולם הפירוד אזי התורה היא בבחי' מתנה, והנה התפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כי תפלה מלשון התחברות שהוא התקשרות והתדבקות הנפש בשרשה ממזל העליון ע"י רעו"ד בכל לבבך ובכל נפשך וכמ"ש בלק"ת בד"ה האזינו השמים, והיינו שהתפלה היא בחי' עלייה ממטה למעלה בתחלה פסוד"ז שהם סיפור שבחיו של מקום הלהיב לבו לה' ואח"כ יוצר אור והאופנים ברעש גדול כו' עד שמגיע לק"ש שמע ישראל הוא ישראל העליון דהיינו הנשמה שמבחינת מקיף ושם הוי' אלקינו בחי' ביטול במציאות ממש עד שהוי' אחד בבחי' יחו"ע כו' ומאחר שישב אל לבו את כל זאת תכלה ותכסוף נפשו אליו לבדו ית' עד שיבוא לקיום ואהבת את ה' אלקיך, פי' ואהבת מלשון אבה שהוא לשון חפץ ורצון שיהי' הוי' אלקיך ועי"ז אח"כ דוברת בם להמשיך גילוי אור א"ס ע"י התורה ועי"ז נק' התורה בחי' מורשה וזהו ענין ותן חלקינו בתורתך ע"ד שחלק מחכמתו כו' וכמו

דארז"ל כי נתן מתנה למי שראוי ליורשו אין לה הפסק, וא"כ מה שזהו מתנה זהו עילוי יותר, וכיון שבישראל נאמר מורשה קהלת יעקב שהם ראויים לירש התורה והארץ והעוה"ב בבחי' ירושה ממש והיינו כי אורייתא מחו"ב נפקת וישראל הם ז"א שנק' בן לאו"א כו' וכן איתא ע"פ ככד את אביך זה תשב"כ וכארז"ל מוסר אביך זה תשב"כ ותורת אמך זה תשב"כ כו' וזהו ענין בן העוה"ב שהוא בן ממש לעוה"ב, וכן יש להם חלק לעוה"ב, חלק דוקא ע"ד שחלק מחכמתו כו' לכן גם מה שבא בבחי' מתנה אין לו הפסק, וזהו ויתן אל משה כי משה לא פסיק טעמא בגוריהו שמקור ושרש הנשמה שלו כמו שהיא למעלה האירה ממש בגופו וכמ"ש בת"א סד"ה ואלה המשפטים, לכן נאמר במשה ויקרא הוי' הוי' וכמ"ש בת"א סד"ה וירא ישראל וע"כ גם מה שויתן אל משה בבחי' מתנה אין לו הפסק, והארת משה מאיר בכל א' מישראל כו' היינו בחי' הדעת את ה'.

ו) וזהו ועשית חג שבועות כו' מסת נדבת ירך אשר תתן, והיינו כי לפי בחג שבועות הוא ענין מתן תורה בחי' מתנה, והנה ענין מתנה נמשך בשבועות לפי כי שבועות ה"ס שער החמשים שהוא הכתר ולכן יש תר"ך אותיות בעשרת הדברות ולכן זכו בו, בעמוד ועשית, שטה השבועות בדף קנ"ה ע"א בעמוד אור שטה א' מדי ח"ש כי ה' בשטה והכתר שטה שהוא הנ"ל ולכן כדי בשטה בצפון שטה הרחב כתיב והיינו להיות ואשים דברי ממש בפיך תהו ואמלאהו, וכ"ז היינו לפי שטה והתורה הנ"ל ואפ"ל פי' ועשית בעמוד וזהו מזוקק שטה ב' שטה ר"ל הבחי' שער החמשים שהוא חג שבועות כדפי' הרמ"ז פ' אמור בדף צ"ו סע"ב יעו"ש תמשיכו אתה לז"א, והיינו ע"י מסת נדבת ירך והיינו שע"י תמשיך תוספת אור באצ"י מבחי' בשטה היינו, שטה ויקשב פ"ג וא"כ זהו ענין ומתלמידי יותר מכולם וכענין זה מבואר בספר פנים יפות ע"פ אל מול פני המנורה יאירו כו' ע"ש, שטה אחרונה שבועות ל"ה.

קיצור חזהו ועשית חג כו' אשר תתן כי בשבועות נמשך המתנה דתורה כי שבועות ה"ס כתר תורה שני כתרים והוא מקום הויתור בלי צמצום ומשם נמשך מ"ש כי ה' יתן חכמה כו' ולזכות לזה ע"י אשר תתן מתן אדם ירחיב לו, הרחב פיך ואמלאהו בד"ת כתיב וענין ועשית חג שבועות לה' ע"ד וכל בניך לימודי הוי' וכתיב אז נדברו כו' ויקשב ה' וישמע כי ומתלמידי יותר מכולם ע"ד אל מול פני המנורה יאירו כו'.

ז) ועו"ל פי' מסת נדבת י"ל מס והיינו בעמוד וכנ"ל שטה מס שטה לסבול עובד ועיין בשטה אלופנו, שטה למס, עובד אלקים ועי"ז ועשית חג שבועות לה' אלקיך וכנ"ל.

קיצור שזהו מ"ש ושמי הוי' לא נודעתי, כי האבות אהוי"ר מרכבה לחג"ת אכן ח"ע לא נודעתי וכן מן לא ידעון אבותיך, ונק' מדות אמיתות אני הוי' לא שניתי רדל"א ונמשך ע"י תומ"צ לכן נק' העדות אותיות דעות.

ועשית חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ידך כו'.

(א) פרש"י די נדבת ידך הכל לפי הברכה הבא שלמי שמחה וקדש קרואים לאכול עכ"ל. הרי פרש"י מסת ענין די, והיינו כי תרגום די מחסורו אשר יחסר לו (כפ' ראה ט"ו ח') הוא כמסת חסרונו די יחסר לי' וענין די מחסורו הוא ענין שיספיק ויהי' די למלאות אשר יחסר לו וכן אם לא תשיג ידו די שה כמיסת אמרא, נמצא פי' כמיסת אמרא שיהי' די ומספיק לקנות שה, וא"כ לסאורה פי' מסת הוא כענין ערך דהיינו שיהי' די לפי ערך יכולתך וכך תתן, וע' פרש"י סוף ישעי' גבי דראן דתרגום מסת חזינא ר"ל שיאמרו הצדיקים די ראינו העונש ור"ל שהעונש הוא די ומספיק וא"צ יותר להענישם, וענין שייכות בחי' זו בשבועות פי' הפנ"י וגם פי' בזה הגמ' פ"ק דחגיגה ד"ח ע"א שפירשו מסת מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין רק שיכול לערב ג"כ מעות מעשר ודרשו שם מסת לשון מס כמו וישם המלך אחשורוש מס על הארץ, וא"כ הכוונה שמנדב עוד לבד המעשר וזהו מסת שיהי' די ר"ל יותר מן המעשר דהיינו ע"ד נותן בעין יפה ופי' הוא הטעם שנאמר כ"ז גבי חג שבועות אף שנוהג בכל היר"ט ח"ל ויש בזה טעם כמוס בחג השבועות שזכו בו ישראל לכתר תורה כמ"ש בפרק ט' דשבת שקשרו לישראל שני קשרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע והנה מדת הכתר הוא השפע בלי צמצום כלל שכל הבחי' הם בצמצום והכתר הוא מקיף את כולם (הג"ה וכמ"ש בר"ח פ"א משער הענוה ששם מקור הויתור ושארז"ל במה הארכת ימים וותרן בממוני הייתי ונודע דאורך ימים נמשך מא"א שהוא הכתר עכ"ה) והוא בחי' מ"ש יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, שמדת הכתר הוא להשפיע יותר מדאי ח"ש אם יוספים אנחנו לשמוע שנתנה להם אור גדול יותר מדאי לכך נאמר מסת נדבת ידך יותר מדאי, ויש לרמוז במלת מסת שמספרו ת"ק לפמ"ש שמדה טובה מרובה חמש מאות עכ"ל, וגם י"ל עץ חיים מהלך ת"ק שנה.

קיצור, כי מסת פי' די שיהי' נדבת ידך די לפי יכולתך והיינו הנתינה בעין יפה וזה כי בשבועות זכו לכתר תורה ושם הנתינה בויתור ובעין יפה בלי צמצום.

(ב) ואפ"ל עוד דהנה ארו"ל ברבות בראשית פ"ו ובפ' תשא פמ"א שהתורה היא מתנה לעולם שנאמר ויתן אל משה כו' ולפי מ"ש הפנ"י נראה כי המתנה נמשך מהכתר ששם הוא השפע בלי צמצום כלל ח"ש כי הוי' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה דמאחר שהנתינה היא חב"ד היינו חכמה ותבונה דיעת אי"כ הנותן הוא למעלה מהם והיינו שמתנה זו נמשך מהכתר שהוא מקיף על כל ג' בחי' הנ"ל, וי"ל שזהו ענין ג' מתנות שזכר במדרש שם שהן ג' ראשונות חב"ד שבאין לעולם דרך מתנה שהעולם בעצם שרשו מו"ת וא"כ התורה היא מהדעת והמאורות מהחכמה שהכסיל בחושך הולך וחכמה היא אור והגשמים בבינה כי השולחן בצפון ולכן כדי לזכות למ"ת שבשבועות שבאה בבחי' מתנה זהו ע"י מסת נדבת ידך אשר תתן וכנ"ל, ולכן העירו ע"ז ברבות כי תשא פמ"א מפסוק מתן אדם ירחיב לו ר"ל ע"י מסת נדבת ידך אשר תתן תזכה

לבחי' תורה שנאמר בה ורחבה מני ים והו' ירחיב לו, וכן נאמר הרחב פיך ואמלאהו וארו"ל בד"ת כתיב והיינו לפי שהשפעות התורה באה מבחי' כתר שלכן יש תר"ך אותיות בהלוחות כמנין כתר הא"כ ההשפעה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים כי ארץ וים הם עלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא והתורה היא למעלה מב' הבחי' הנ"ל נעשה ונשמע כמ"כ וידבר ליתן ע"כ צ"ל ג"כ ועשית חג כו' אשר ינתן להיות בחי' מעשה שהרי הקדימו נעשה עושי דברו שתעשז השבועות.

קיצור. גם כי התורה הוא מתנה כי הוי' יתן חכמה והנותן כתר ולכן הוא ע"י מסת כו' מתן אדם ירחיב לו לבחי' השפעה שארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים.

ג) והנה ועשית חג השבועות פי' הרמ"ז בפ' אמור בדרך צ"ו סע"ב על משי"ש וכד אורייתא אחייהבית אתעטרת כנס"י בעטרין עילאין וי"ל הענין כי שבועות הוא סוד שער הנר"ן שהוא הכתר ולכן יש כתר אותיות בעשה"ה, (הג"ה ואיתא ברבות שהם כנגד תרי"ג מצות וז' ימי בראשית ושימ"ב הם כנגד ז"ת דעתיק כמ"ש במק"מ סוף פ' מצורע והו' פי' שבועות דפי' בזה אמור צ"א סע"ב שהן שבעת ימים ושבעת ימים ע' בפ' בפ' מקץ דר"ד סע"ב ושרשן הן ז"ת דעתיק שבעת ימי בראשית עכ"ה) וידוע שהכתר הוא מקור כל המוחין (הג"ה כי גם שהכתר הוא גולגלתא שהוא עצם וחיצוני' לגבי המוחין מ"מ עיקר הכתר הוא המקיף שע"ג הגולגלתא כמו העטרה שע"ג הראש עכ"ה) והוא כולל כל המ"ט שערים שה"ס ז' שבועות ובעילוי רב נאד והן הן העטרין עילאין שנתעטרה כנס"י ובה נכון שנק' חג שבועות שה"ס שבעה שבועות העליונים (הג"ה ויש להעיר מענין ע' רבתי שה"ס ז"ת דבינה ומענין תמימות שה"ס תמתי עכ"ה) וא"ש נמי שלא נק' חג השבועות שאינם השבועות הנזכרים שספרנו אלא אחרים יותר נעלים לאין קץ הם העטרין העליונים שנתעטרה בהן כנס"י שמתגדל כמוהו ונתנה התורה שיש בה מ"ע ומל"ת שהן חו"ג עכ"ל עכ"פ מדבריו למדנו פי' ועשית חג שבועות לה' אלקיך כי לה' אלקיך היינו זר"ג ותעשה להם חג שבועות היינו להמשיך הכתר שער החמשים הכולל כל מ"ט שערים והם גבוהים יותר לאין קץ מבחי' מ"ט שערים שנמשכו בימי ספה"ע וכמו ערך הנשמה המלוכשת בגוף לגבי שרשה ובחי' מזלי' כו' ערך ז' שבועות דספה"ע שהן בז"א לגבי חג שבועות שהוא שרשן שבשער הנר"ן שהוא הכתר וכמו ענין ע"ס דאצי' לגבי שרשן ומקורן הנקרא ע"ס הגנוזות במאצילן וכמו ערך מתיקות הגשמי שבתפוח לגבי שרשו ומקורו המזל המכה בו ואומר לו גדל כו' ואפ"ל שזהו פי' דודי צח ואדום פי' צח היינו ב' בחי' מ"ט הנ"ל, ועמ"ש במ"א ע"פ מועדי הוי' כו' אלה הם מועדי אשר מועדי הוי' זהו מה שמאיר בז"א דאצי' שההארה נמשך מהבינה אלה הם מועדי בחי' שרש היר"ט שהם בהמאציל עצמו ר"ל בבחי' כתר יעו"ש באריכות בבוך מו"ח תקס"ח חוהמ"פ א"כ לפי זה פי' חג שבועות להוי' אלקיך להמשיך מבחי' מועדי שבכתר בבחי' מועדי הוי' שבאצילות כו'.

קיצור. הרמ"ז פי' חג שבועות כי ז' שבועות דספח"ע הן מ"ט שע"ב אמנם חג שבועות הוא שער החמשים שהוא כלל ג"כ מ"ט שערים הנ"ל בבחי' גבוה יותר לאין קץ כערך ע"ס לגבי ע"ס הגנוזות במאצילן. (יש להעיר מענין יובל גבי ז' שמיטות כי ז' השמיטות הוא ע"ד הכתרים של ז' המדות ושנת היובל שער החמשים כתר עליון).

ד) וענין שייכות חג שבועות למ"ת נ"ל ע"פ מ"ש במדרש תילים ע"פ אמרות ה' אמרות טהורות כו' מזוקק שבעתיים אמר רבי ינאי לא ניתנה דברי תורה חתוכין אלא כל דבר ודבר שהי' הקב"ה אומר למשה הי' אומר מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא אמר לפניו רבש"ע עד מתי נעמוד על בירורה של הלכה א"ל אחרי רבים להטות רבו המטמאין טמא רבו המטהרין טהור עכ"ל היינו שהם בחי' חר"ג שמבחי' גבורה נמשך מ"ט פנים טמא ומבחי' חסד נמשך מ"ט פנים טהור. ולהבין זה יובן עפמ"ש בביאור ע"פ כי על כבוד חופה פ"ב בענין שדבר א' יכולים להטותו לחוב ולזכות כמ"ש בפ' בראשית וכל יצר מחשבות לבו רק רע כו' ואח"כ בפ' נח נאמר כי יצר לב בהאדם רע מנעריו כו' ע"ש והדעת כולל ב' בחי' חר"ג אלו ומשם נמשך התורה והנה שער החמשים כולל מ"ט שערים ולכן בו ניתנה תורה שיש בה מ"ט פנים כו' ואפ"ל שכל שער מ"ט אלו כלל מחו"ג או כי מ"ט שע"ב ושער החמשים עצמו הכולל מ"ט זהו בחי' מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור ועמ"ש בלק"ת גבי שבועות בד"ה ביאור מעט ע"פ וספרתם לכם, זהו דהי צח צח ב"פ מ"ט והיינו צח ואדום חר"ג זהו מזוקק שבעתיים ב' שבועות שהן ב' בחי' מ"ט זהו חג שבועות ב' בחי' שבע, זהו ענין שבעת הנרות דמנורה ושבעה מצקות לנרות כו' ואפ"ל פי' ועשית חג שבועות ע"ד שנתבאר בפ' אל מול פני המנורה יאירו כו' כי ז' נרות המנורה הם במל' הגק' בת שבע או אלישבע ומול פני המנורה היינו ז' קצוות דז"א שהוא מול פני המל' כשהם פב"פ ושיון בקומתן ונצטווה אשר אל מול פני המנורה יאירו שיהי' המל' מאירה לז"א ע"י הברורים דתהו שזהו ענין א"ח עט"ב ולא זו מחבבה עד שקראה אמי כו' ועי"ז יוכלו להיות בבחי' פב"פ ולא תהי' הכלה הופכת פניה משום דמאן דאכיל דלאו דילי' בהית כו' שהרי הוא משפיע ג"כ אל ז"א הנק' מול פני המנורה, ועמ"ש בלקו"ת בשה"ש סד"ה קול דודי בענין מקפץ על הגבעות כו' ועד"ז נאמר ועשית חג שבועות לה' אלקיך ועשית חג לה' ממש ר"ל שנגרום להמשיך כביכול הבחי' מזוקק שבעתיים הנ"ל בז"א היינו שתמשיך בו תוספת אור מבחי' הכתר שהו"ע שער החמשים זהו ע"ד מארז"ל ומתלמידי יותר מכולם וכך כבי' מאחר שנאמר וכל בניך לימודי הוי' תלמידים של הקב"ה והרי ומתלמידי יותר מכולם כמ"ש בלקו"ת פ' חוקת בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר פי' או נדברו יראי ה' ויקשב ה' וישמע כי הנה הקב"ה גק' לפעמים בבחי' ממכ"ע והנה התורה של עה"ז לפי שהיא מלובשת בענינים גשמיים שרשה מאד נעלה כו' ולכן היא ממשכת כח החיות מאוא"ס ב"ה הסוכ"ע לבחי' ממכ"ע וזהו ויקשב ה' וישמע ע"ש ספ"ג זהו שהעירו רז"ל ברבות כי תשא פמ"א ע"פ ויתן אל משה מפסוק מתן אדם ירחיב לו כו' ויתן הוא ש' הוי' דז"א הגק' דמות כמראה אדם ועי"ז ירחיב לו שע"י אז נדברו כו' אזי ויקשב ה' וישמע מה שנמשך בו מבחי' סוכ"ע והו"ע

ירחיב לו מבחי' בינה הנק' רחובות הנהר כו' שבה התגלות עתיק כו' זהו ועשית חג שבועות לה' אלקיך וכמארוז"ל בענין ועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני, ועד"ז נאמר ויעש דוד שם כו' כך האדם עושה וממשיך חג שבועות לה' כו' וי"ל חג ר"ת חסד גבורה שמהם שרש ב' בחי' מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור הו"ע דודי צח ואדום והיינו שזהו ההמשכה מאר"א לד"א ואר"א מלבישים חו"ג דא"א זהו חג שבועות כו'.

קיצור זהו אשר מ"ת בשבועות כי אמרות ה' מוזקק שבועתיים, מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, דודי צח ואדום זהו בחי' שבועות ב' פנים שבעת שבעה ושבעה מוצקות וצ"ל ועשית חג שבועות דוגמת אל מול פני המגורה יאירו וכך וכל בניך לימודי הוי' ומתלמידי יותר מכולם, או נדברו ויקשב כו' מתן אדם ז"א ירחיב לו ח"ג ר"ת חסד גבורה והיינו חו"ג דאר"א המלוכשים באר"א אני בינה לי גבורה ועי"ז ועשית חג יוכלו לקבל התורה פכ"פ והיינו עיניך ראות ולא יהי' בהית כו'.

ה) מסת נדבת ידך אשר תתן, דהנה כתיב כל ארחות ה' חסד ואמת תילים סי' כ"ה, וארוז"ל במדרש תילים שם בשעה שאמר להן משה לישראל אחרי הוי' אלקיכם תלכו אמרו משה רבינו מי יכול לילך אחרינו כו' (כמ"ש כה"ג ברבות קדרשים פכ"ה) אמר להם אני אומר לכם דרכיו של הקב"ה חסד ואמת חסד זו גמ"ח אמת זו תורה שנאמר אמת קנה ואל תמכור עכ"ל, הנה ענין ארחות הוי' היינו המשכה הנמשך בתרי"ג ארחין דז"א חסד ארחא דא"א כמ"ש באד"ר קכ"ט א' והיינו המשכה הנמשך מאו"ס ששם הוא חסד אורחא ר"ל למעלה מבחי' התחלקות ע"ד אנת הוא חסד ולא בחושבן וכדי להיות נמשך ומאיר בנפש האדם הכלולה מרמ"ח אברים ושס"ה גידין הוא ע"י שמתחלקות לתרי"ג ארחין דז"א שהם תרי"ג מצות כמ"ש באגה"ק ד"ה מה טוב חלקינו סי' ז' אשר כל מצוה היא אור והמשכה מיוחדת כמו תענוג המלוכש בראי' ותענוג שבשמיעה כמ"ש ע"פ ואהי' אצלו אמוך בלקו"ת אך דרך כלל הם ב' בחי' חסד ואמת ואפ"ל חסד נגד רמ"ח מ"ע אמת נגד שס"ה ל"ת, ועמ"ש מענין אמת בביאור ע"פ אלה מסעי ומ"ש ע"פ שחורה אני ונאווה זהו ג"כ ענין חג שבועות חג חסד גבורה שמהם שרש רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת ובשרשן הגבורות גבוהים מהחסדים כמ"ש בענין ונצבת שם על הצור ע"כ נק' אמת אך לענין חסד גבוה מהצדקה כמ"ש במ"א שהצדקה הוא די מחסורו והחסד בויתור רב ולכן גמ"ח אף לעשירים, וע"כ כל ארחות ה' חסד וכנ"ל שהתורה נק' מתנה שזה שיומשך התורה להתלבשה בגשמיות שע"י מצות גשמי' יעוררו מאד למעלה זהו מתנה לעולם ולכן הוא נמשך מבחי' חסד היינו מא"א ששם הוא החסד דלית שמאלא בהאי עתיקא משא"כ בז"א יש חו"ג ולכן מ"ת נמשך מהכתר כנ"ל אות א' ולכן צ"ל באדם ג"כ מסת נדבת ידך אשר תתן בויתור עד שיאמרו די והיינו אחרי הוי' אלקיכם תלכו ארחות ה' הן חסד כו' זהו מתן אדם ירחיב לו להיות הרחב פיך ואמלאהו דברי אשר שמתי בפיך וכמ"ש ורחבה מני ים כו' וכ"ז נמשך ע"י מתן אדם חו"ש פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה וע' זח"א תולדות קמ"ה וספ"ד דסוכה דמ"ט סע"ב ועוי"ל מסת שרש מס כמ"ש בחגיגה ד"ח ע"א

והיינו מ"ש ביששכר ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד ענין לסבול עמ"ש בענין סבלנות אלופינו מסובלים וענין שכמו עמ"ש בפ"י שכס א' וע' ברבות ויחי קי"ג ד' ובפ' גשא גבי ביום השני הקריב נתנאל כו' ובוהר ויחי דרמ"ב ע"ב כתיב למס ע"ד שהתורה נק' תושיה שמתשת כחה של נה"ב זהו ע"י יגיעה שונה פרקו מאה פעמים זה"ע מס מ"ם סמ"ך שבלוחות זר"ג או תבונה ובינה שהם ג"ע ותחה"מ, זה"ע מאה ברכות הנמשך ממ"ם סמ"ך הנ"ל ע' זח"ב ר"פ תרומה ככ"ז ב' בענין אפרסמון אך למס עובד ע"ד מארו"ל בעינן עובד אלקים לאשר לא עבדו אינו דומה פרקו מאה פעמים לשונה מאה פעמים ואחד שע"י אחד התר' נק' עובד אלקים כו' והיינו כי החכ' מאין תמצא מאין חשבון מאה פעמים ואחד שע"ז נמשך מבחי' אין כו' זהו למס עובד דווקא שיהי' בבחי' עובד אלקים זהו ועשית חג שבועות כו' מסת ע"י למס עובד ועי"ז ממשך מבחי' אמת אני ראשון ואני אחרון כי אני אותיות אין בחי' והחכמה מאין תמצא כו', והנה חסד ואמת גמ"ח ותורה זה"ע יששכר חבולין ולכן נאמר בס' הברכה בברכה אחת קיצר משה בברכת יששכר והבחי' עמד ע"ז ע"ד תפלה קצרה של כה"ג ששרשה מעלמא דאתכסיא וכענין לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה זה"ע היו"ד דשם הוי' והיא גבוה מהאריות שאח"כ וכמו המעיין לגבי הנהר כו' ושרש בחי' זו מעולם העקודים כו' כדי שלא ישלוט רע עין בהברכה כו' ע"כ ברכו בדרך עלמא דאתכסיא וזהו הקיצור כולל כל האריכות כנ"ל ועמ"ש בתו"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות בענין מטבע קצר כנ"ל.

רעשית חג שבועות. זח"ג אמור דצ"ז ע"ב שבועות ולא כתיב כמה אינון דכתי' שבעת ימים ושבעת ימים היינו שבעה ושבעה מוצקות הנ"ל ע' זח"א מקץ דפ"ד סע"ב ענין ואמת זהו ע"ד ואביטה אורחותיך תרי"ג עיטין לשון עצה ותושיה שיבין מהם הפנימי' לקיים ע"ד קיים אברהם ולא די בהמעשה לבד והרי שצ"ל כל ארחות חסד ואמת ולא די בחסד לבד וענין קצת מזה יובן ג"כ עפמ"ש בס' החינוך להרא"ה בשרשי המצוה כ"ז, וז"ש ויעש כן אהרן אל מול כו' להגיד שבחו של אהרן שלא שינה כו' ומהו השבח אלא כי אהרן העלה כ"כ הנרות שהם הנשמות עד שהם יאירו אל המשפיע שהיא התורה הנק' מול פני המנורה ואיך יוכל להעלותם כ"כ זהו לא ע"י קיום המצוה בפועל לבד כ"א ע"י רוב הכוונה והשמחה של מצוה דהיינו ע"י שקיים המצוה גם ע"ד שקיים אברהם וענין המנורה שהיא ע"י האהבה עד"ז קיים אהרן ג"כ והיינו כל ארחות כו' חסד ואמת חסד הוא קיום המצוה בפועל ואמת ע"ד ואביטה אורחותיך כמו שקיים אברהם וע"י חיבור ב' בחי' אלו יחד העלה אותם כ"כ עד אשר אל מול פני המנורה יאירו כו'.

שלש פעמים בשנה יראה. ס"פ תשא ל"ד כ"ג. וס"פ ראה ט"ז ט"ז. וז"ב ל"ח
 א' קכ"ד א' קפ"ג א' ח"ג קס"ה סע"ב. קס"ח א' גמ' רפ"ק דחגיגה.
 קדושין ל"ד ב'. עמה"מ ש"ו פמ"ז דכ"ו ב'. ברבות שה"ש בפסוק יונתי בחגוי.
 י"ח א'. ראה הראני את מראיך. באיכה נ"ב א' אלו זכיתם הייתם קורים שלש
 פעמים בשנה כו' בפסוק תחת אשר לא עבדת.

בלק"ת פ' ראה דכ"ט סד"ה ושמתי כדכד. לפניהם קדוש כו'. (חזו ג"כ ענין
 ב' בחי' יג"מ דאלול שהן בחי' שמש צדקה ע"ד בחי' שהם, ויג"מ
 דיוהכ"פ שהן בחי' שמש הוי' כמ"ש רב כד תחמי שמשא בריש דיקלא כו'.
 וזהו ישפה. ובסידור ר' יעקב עמדין כ' דלהראב"ד חדש תשרי שבטו בנימין
 דהיינו ישפה כו' גם בסבא דמשפטים תשרי ע"ד תשר"ק מלמטה למעלה כו'.
 אך צ"ל לפי מש"ל דבחי' שמלמעלה למטה שרשו מקום גבוה יותר, א"כ איך
 נאמר דיג"מ דאלול נלקחו ממקום עליון יותר, ויש לתרץ בכמה אופנים, הא'
 שהרי יג"מ דאלול אתעדל"ע שקודם אתעדל"ת ונת' שרשו למעלה מאתעדל"ע
 שע"י אתעדל"ת שהן יג"מ מדות דעשיית כו'. גם יג"מ מדות דעשיית הן שאמר
 מיכה שהן בא"א, ויג"מ מדות דאלול זהו שאמר משה שהן הארת א"א בז"א
 מלמעלה למטה ולהוריד הארה זו למטה הוא ע"י משה דוקא שלמעלה ממיכה
 כמ"ש באד"ר דקל"ח ע"א כמה חילא דמשה כו' ע"ש, וכ"ש יג"מ מדות דאלול
 שהן הארת יג"מ מדות שבמל' שלמטה מז"א כו'. גם ע"ד מ"ש בד"ה חייב אינש
 לבסומי בפוריא שפורים התגלות ממקום עליון עד שאין שייך איסור מלאכה
 כשבת שהוא עליות, כי זהו מבחי' שאין שם מעלה ומטה כו'. וקשה דמ"מ שבת
 גבוה יותר מפורים גם יוכ"פ ופורים חד דרגא, ויוכ"פ אסור במלאכה אלא
 הענין דשורש הגילוי שבפורים נמשך ממקום עליון שלמעלה משבת רק שמ"מ
 שבת עליות הכלים כו', ובפורים הגילוי ע"ד מאנין דילך כו' וכיון שהוא מאנין
 דבי"ע אינו יו"ט כו', והוא כמו ע"ד שרש התלבשות אצי' בעשי' דמ"מ אין
 ערוך לאצי' העליון אע"פ שכח התלבשות אצי' בעשי' נמשך בודאי ממקום
 עליון יותר מאצי' כנודע מענין קי"ס שלהיות גילוי אצילות בבריאה בעתיקא
 תליא כו', ועיין כה"ג סד"ה ועשית בגדי קדש כו'. והנה פורים ויוהכ"פ בחד
 דרגא ומ"מ לא ראי זה כו', כך אלול ויוהכ"פ שבאמת להיות גילוי יג"מ במל'
 דאצי' צ"ל ההמשכה מלמעלה מעלה וכנודע מענין משלי שלמה כו', ומ"מ
 מעלת יוהכ"פ לגבי אלול יג"מ דא"א לגבי מל' ע"ד שבת ויוהכ"פ לגבי פורים
 כו', ואצילות העליון דהיינו כתר אצי' שבאצי' לגבי אצי' שבעשי' דאצי' היינו
 מל' דאצי' גק' עשי' שבאצי' ויג"מ דאצי' דהיינו מא"א מתלבשים שם כו'.
 אמנם דרך שני בענין ההפרש יג"מ דאלול ליג"מ דעשיית ע"ד משארוז"ל נוח
 לו לאדם שלא נברא כו' וצ"ל הכתיב כל כו' והנה טוב מאד, ותירץ שהטוב
 מאד בכלל, ומ"מ יש דברים שהן נבראים רק ע"ד טפל כמו בהמה בשביל האדם

כו' ועד"ו גם באדם הטוב מאד בבחי' אחרת ומ"מ גם לאדם תועלת, ולכן אמרו
 נוח ולא טוב לאדם כו', כי המכוון שהי' נקל לו יותר אלו לא נברא כו', וקשה
 ע"ז טובא איך ההעדר טוב מהמציאות ועיין תוספת בעירובין י"ג כו', ונראה
 לדיק פ"י שלא נברא ע"ד טהורה היא ואח"כ אתה בראת וא"כ שלא נברא אין
 פ"י ההעדר רק שהיתה נשארה בבחי' טהורה ע"ד עלו במחשבה ולא ירדו
 לבריאה בששת ימי בראשית ע"י מאמר נעשה אדם כו', ואע"ג דירידה צורך
 עלי' מבחי' טהורה לבחי' קדוש שלמעלה מטהר כמאמר אשר קדשנו כו'
 ויאמרו לפניהם קדוש, אך הנה עלי' זו היינו שיתעלה ז"א שמשם שרש נש"י
 בא"א ממש, וזהו ע"י ראש לי ממש כמ"ש במ"א, והנה א"א נק' כי לא אדם
 הוא, וא"כ כשיודכבו כ"כ כלים דו"א ונש"י שיהיו כלים לבחי' האור כי לא
 אדם כו', וזהו ענין קדשנו כו', הרי הם כמעט בחי' אחרת ממהותן הראשון,
 דכמו מעלת אדם על הבהמה כשהאדם אוכל הבהמה ונכללת בגוף האדם לא
 נשאר ממנה ממהותה הראשון כן בחי' אדם כשיכלל בבחי' כי לא אדם הרי
 א"כ לא אדם הוא, וזהו טוב מאד אותיות אדם, ומ"מ לא אדם כי אם מאד בלי
 גבול, משא"כ אדם גבול כו', ולא שהוא ממש בחי' אחרת דהא מ"מ מאד אותיות
 אדם אלא כעין פנים חדשות באו לכאן כו', ע"ד אזלת לקרתא הלוח בנימוסהא
 הנז' בלק"ת פ' וירא, בן מאה כאלו מת כו' עיין פע"ח בשבועות, ופי' כאלו
 יובן ע"ד הנזכר בזהר שלח קנ"ט ב' אלמלא לא חב אדם כו', אך מ"מ נק'
 כאלו כו' כי הוא פנים חדשות כו' וד"ל, וא"כ נוח לאדם שלא נברא כו', שהרי
 הטוב מאד בבחי' לא אדם חי' יחידה וא"כ גר"נ ואדם נבראו וירדו בבי"ע
 בשביל תועלת דלא אדם כו', ומ"מ גם בבחי' אדם ממש יש תועלת, כי גם בחי'
 ז"א נשאר ג"כ דכל דבר שבקדושה לא נעקר כו' אלא שהוא טפל לגבי ז"א
 שיהי' בבחי' א"א ממש, אלא שמ"מ נוח לאדם כו' שהרי גם קודם שנברא הי'
 בו גילוי אצילות כנ"ל מענין טהורה אף שע"ז יומשך בו אור יותר מ"מ נוח
 כו', ועיקר בחי' קדשנו זהו בחי' לא אדם כו', וזהו ענין לוייתן ושור הבר שהן
 נשמות דעכשיו שיהי' מאכל לנשמות שיתגלו לעתיד מבחי' הנ"ל.

אך קשה דהניחא למ"ד ישפה שהוא עליית הכלים וא"כ ה"ל אדם לא אדם, אבל
 למ"ד שהם דה"ל מאנין דילך, א"כ הגילוי ממש בבחי' אדם, ואמאי נוח לאדם
 כו', הרי עלי' מטהרה לקדושה באדם ממש, ודוחק לומר דהא דנמנו וגמרו אזלא
 כמ"ד ישפה אלא מזה מוכרח לומר דעיקר הגילוי בבחי' ישפה, וזהו שיאמרו
 ליצחק דוקא כי אתה אבינו, וכמעלת הזהב על הכסף כו', והלויים יהיו כהנים
 כו', ואש יהי' גבוה מרוח כמ"ש ע"פ והי' מספר כו', וע"ד מ"ש בבחי' שבת
 יש וקראת לשבת עונג מלמעלה למטה, ואעפ"כ עיקר גילוי עונג עליון ע"י
 עלי' דוקא שבת שבתחן כו', וזהו יש פה ישקני מנשיקות פיהו טעמי תורה כו',
 פה דא"א שם התגלות דעת דעתיק כו', ושהם ג"כ י"ל טלא דבדולחא כמ"ש
 אשר שם הבדולח ואבן השוהם, מ"מ זהו מלמעלה למטה, וא"כ אין ערוך למהות
 גילוי הנ"ל, ולכאורה זה סתירה למש"ל, שכדי להיות הגילוי למטה צ"ל ממקום
 עליון יותר כו', ואפשר לא סתרי כי אע"ג תגלוי ממקום עליון יותר, עכ"ז
 גוף הגילוי בא בלבושים כו', ולכן הגילוי שבלא לבושים עדיף כו', וזהו מה
 רב טובך אור הגנוה, כמ"ש הרמ"ז ר"פ פקודי, ועיין בזהר ורמ"ז ז"פ אמור מזה.

גם מענין שמש צדקה, ולע"ל יהי' אור החמה שבעתים כאור הנ"ל, וזהו בחי' שמשא בריש דיקלא כו', צדיק כתמר יפרח כו', אשר צפנת ליריאך בבחי' קו השמאל עליית מלמטה למעלה, יש פה כו' והוא בחי' תורה, עיך ברבות פ' דברים ע"פ פנו לכם צפונה ליריאך הנה אור זה פעלת לחוסים בך, קו הימין שהם וכו' מלמעלמ"ט, וזהו נגד בני"א בני הגילוי שמלמטה למעלה הרי לא אדם הוא, ולכן לא אדם כו', אבל ע"י הגילוי שמלמעלמ"ט, הגילוי נגד בני"א ממש, ובני"א היינו אפילו כלים דבי"ק, המשתלשלים מאדם העליון וזהו מ"ד נוח לאדם שנברא, ולפי"ו י"ל למ"ד נוח לאדם שנברא ס"ל שוהם ומ"ד שלא נברא ס"ל ישפה, והא דנמנו וגמרו מטעם אחר כמ"ש התוס' משום דכמה דרכים כו', אבל הצדיק נוח לו ולדורו כו', כה"ג מצינו ח"א תלמוד גדול כו' ונמנו וגמרו הוא מטעם אחר, ולא כמ"ד תלמוד גדול מצד עצמו כו'.

ושמתי כדכד שמשותיך ושעריך לאבני אקדח וכל גבולך לאבני חפץ בישעי' סי' נ"ד י"ב, פ"ה דב"ב דע"ה א', סגהדרין פרק חלק ד"ק ע"ב, מד"ר בא פט"ו דקל"א ד', ת"ו תקון כח דע"ג א', ושמתי כדכד שמשותיך דא שכינתא תתאה דאיהי כ"ד אתון דיחודא קדמאה בשחרית (היינו בשכמל"ו יש בו כ"ד אתון) וכ"ד אתון דיחודא דערבית עכ"ל, ובכס"מ שם ס"ק ט' כד כד שמשותיך כד בצדיק כד במל' נמשך מן ת"ת שהוא שמש עכ"ל.

ב) בעמ"מ שער עולם התוהו פנ"א דכ"ט ע"א, ח"ל חסד עולה ע"ב, והם ג"פ כד בסוד כד כד שמשותיך בעולם התיקון, ובשעת החורבן נאמר ותשבר כד על המבוע עכ"ל, ובשער או"א ס"פ מ"ד דע"ח ב' כתב ויסוד אבא תולך בג' שלישינו מגולה ע"פ כולה של ז"א עד רגליו שהם ג"פ כד שהוא ע"ב דיסוד אבא שנאמר עליו ושמתי כדכד שמשותיך שהם ב' שלישינו המכוסים ורק שלישי אחד מגולה ממנו כו', ואפי' הכד הזה בימי הגלות כו' עכ"ל. וענין ג' שלישין י"ל ע"ד מ"ש בחי' ס"פ כי תשא כי י' מעלות שהם ע"ס נחלקות לששה מעלות של שלש שלש כו', ח"ס המשנה במצות תקיעת שופר שלש שלש עכ"ל, ובשער קרית ארבע ס"פ קלט דקי"ח ע"ד כתב כי שם ע"ב הוא ביסוד אבא ונחלק לג' שלישין דהיינו ג"פ כד עולה ע"ב, וכנגד שני שלישי' המגולים מצא משרבע"ה אנשי חיל, ועד"ו נק' כנס"י אשת חיל, חיל ב"פ כד, אבל נבונים לא מצא מפני שהם באים בצד השליש המכוסה ביסוד אימא עכ"ל, וזה דלא כמ"ש דע"ח ג' שב' שלישים הם מכוסים, ובשער רישא דז"א פמ"ח דקנ"ד א' כדה על שכמה כד ה' תתאה שאין לנו בגלות החל הכ"ד הזה שהוא פרק השלישי מיסוד אבא כו', ולע"ל נאמר ושמתי כד כד שמשותיך עכ"ל, ועכ"פ ביארו שזהו ענין חסד גימטריא ע"ב, וא"כ י"ל שזהו כי עכשיו השיב אחר ימינו, ויש קץ הימין שיאיר בחי' ימין, וזהו ושמתי כדכד כו', ולהעיר ממארו"ל ע"פ יומם יצוה ה' חסדו ובליילה שירה עמי כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה

מורשך עליו חוט של חסד ביום כו', ועמ"ש בלק"ת סד"ה ושמתני כדכד דרוש השני פ"ד, ומ"ש בפ' קדושים סד"ה ונטעתם כל עץ מאכל מענין ג' שלישין שבת"ת.

ג) מד"ר פ' בא פט"ו דקל"א ד', עשרה דברים עתיד הקב"ה לחדש לע"ל, הראשונה שהוא עתיד להאיר לעולם שנאמר לא יהי' לך עוד השמש לאור כו', והי' לך הוי' לאור עולם, בישע"י ססי' סמך י"ט וכי יכול אדם להביט בהקב"ה אלא מה הקב"ה עושה לשמש מאיר מ"ט חלקי אור שנאמר הי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתיים, ואפי' אדם חולה הקב"ה גוזר לשמש ומרפאו שנאמר זרחתה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה כו', החמישי שהוא בונה את ירושלים באבן ספיר שנאמר הנה אנכי מרביץ בפרך אבניך ויסדתיך בספירים ישע"י נ"ד י"א, זכתי' ושמתני כדכד שמשותיך ואותם אבנים מאירות כשמש עכ"ל, אפ"ל כי בסדר ע"פ בונה ירושלים ה' היינו בנין ע"ס דמל' שהם נמשכים בה ממלכיות דע"ס העליונות, ועמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך בענין ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך, אבל לע"ל תהי' עליית המל' להיות כמו בינה שיש בה ע"ס עצמיים, זהו ויסדתיך בספירים כו' וגם כדכד, ויהיו האבנים טובות מאירות כשמש, ואולי שרשם ממ' דא"ק הנק' אבן די לא בידין כו' ועוד כי כמראה אבן ספיר דמות כסא, א"כ הרי כסא הכבוד הוא כמראה אבן ספיר, ומבחי' זו יהי' בנין ירושלים, והיינו מ"ש בירמיה סי' ג' י"ז, בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה', והיינו כיון ויסדתיך בספירים כמו כמראה אבן ספיר דמות כסא, ועמ"ש ע"פ גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, ובענין כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו.

ד) וז"ל רש"י כדכד מין אבן טובה, שמשותיך יונתן תרגם אעק, ואישוי במרגלין אעק, ומנחם חברו עם ישמשוניה, (הג"ה וא"כ הם מלה תרגומית כי תרגום משרת הוא משמש, כמו במשנה ספ"ז דיומא כה"ג משמש בשמונה כלים, משרת משה משמשוניה דמשה, על כנך על שמושך וענין תשמיש המטה, כאשר בא אל בת שבע, כד שמיש עם בת שבע, אשר לא ידעו איש בפ' וירא תרגום ירושלמי די לא חכימו תשמיש לגבר, א"כ אם נפרש שמשותיך לשון משמש היינו שכלי תשמישם יהי' מכדכד, ואפ"ל שגם השמש נק' כן לפי שהוא משמש את הבריות דהיינו להאיר להן, או שהוא משמשו של הקב"ה לארוג מן לבריות, עכ"ה) ויש פותרין לשון שמש חלונות שחמה זורחת בהן, ועושין כנגדו מחיצה במיני זכוכית צבעים לנוי, (הג"ה, וא"כ זהו ע"ד אספקלריא, ומסתמא הוא אספקלריא המאירה, א"כ המכוון י"ל שמבחי' כ"ד אותיות דבשכמל"ו שנק' אסשא"מ יומשך מזה שתהי' בבחי' כדכד שהוא עדיף מאספה"מ דזכוכית כי היא מאבן טובה, עכ"ה) ומדרש תלים פותר שמשותיך ושמש ומגן שיני החומה עכ"ל רש"י עם הגהות עליו, וז"ל רש"י בתילים סי' פ"ד י"ב ע"פ כי שמש ומגן הוי' אלקים, יש לפתור שמש כמשמעה, ומדרש תלים פותרו לשון שיני חומה עכ"ל, וכן ת"י שם ארום היך שור רם, ותריס תקיף ה' אלקים עכ"ל, לפ"ז י"ל כי התורה נק' חומה, והיינו שאותיות התורה נקראו אבנים שמהם נעשו החומה, ולע"ל שיהי' גילוי יותר מהתורה ע"כ החומה דתורה לא תהי' מאבנים פשוטים

כ"א מאבנים טובות שהם כדכד, והכוונה כי עכשיו התורה מאותיות דו"א, ולע"ל יהי' אותיות עליונים יותר, נמצא בענין שמשותף יש ג' פירושים לשון שמוש ולשון חלונות ולשון חומה.

ה) והראב"ע כ' אין רע (ר"ל אין חבר) למלת כדכד במקרא והוא אבן יקרה ושמשותף מגזרת שמש והן בחלונות ישימו זכוכית חה מנהג ארמוני המלכים והם המשמשות על השער, אקדח אבן יקרה ואלף גוסף הוא מגזרת כי אש קדחה באפי (הג"ה, וברש"י פ' האזינו ל"ב כ"ב קדחה בערה, וכן פי' המ"צ בירמי' ט"ו י"ד, וזהו ג"כ ענין קדחת, וא"כ אבני אקדח ע"ד בוערות כמראה הפלפידים, עכ"ה) לאבני חפץ שיש לאדם חפץ בהם לא ככל האבנים שהם מושלכות אין חפץ בהם עכ"ל.

ו) והרד"ק כתב ושמתי כדכד תרגום ירושלמי נפך ספיר כדכדינא וספרינא, ונפך היא מרגלית שחורה, שמשותף החלונות שתכנס בהם השמש אפשר כי פנות החלונות יהיו אבן כדכד (ר"ל במקום העצים שקובעים בהם החלונות מזכוכית, הם שקראם פנות החלונות יהיו קבועים אבן כדכד, ואולי ז"ש התרגום אעק), או אפשר אור החלונות יהיו בכדכד כמו שעושין בזכוכית צבועה במיני צבעונים, וכשיכה ניצוץ השמש עליהם יהי המראה יפה מבפנים.

בס"ד, שופטים תרכ"ב הוספת לדרוש וכל בנין בלק"ת פ' ראה.

בדרוש הנ"ל דכ"ט ע"א בשיטה והיינו ע"י התפילה שקודם לימוד התורה, והענין הוא כאשר נתבאר בלק"ת בביאור יונתי הא' סי' ד' שכדי להמשיך אוא"ס בח"ע ע"י התורה צ"ל בחי' קומי לך לעצמך דהיינו לבחי' הנשמה שלמעלה והיינו ע"י ק"ש ותפלה והוא כי נת' בדרוש יונתי שיש ב' בחי' הא' הארה מהנשמה המלוכשת בגוף שהוא רק קצת הארה מן הנשמה וע"ז אמרו תלת קשרין מתקשראין ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה שהנשמות הם למטה במדרי' מן התו' אבל בחי' הב' הוא הנשמה שלמעלה בבחי' מקיף ע"ד אמרו בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית כמ"ש קדש ישראל להו' ראשית תבואתו הוא ראשית ומקור התו', כי כל התורה ניבנית ומיוסדת על בני' דבר אל בני' וכדאי' במד"ר ריש בראשית מח' של ישראל קדמה לכל דבר דהיינו גם להתורה והיינו בחי' מח' הקדומה שהוא בחי' אור כללי הכולל הכל כל ההשתל' והיינו בחי' אדם קדמון והוא כתר דאבי"ע ומשם הוא שורש הנש"י וזהו קומי לך היינו שאומר לבחי' כנסי' מל' דאצי' קומי לך לשרשך העצמי', והכתיב הוא לך היינו בחי' כ"ף ויר"ד הנ"ל שהן שרשך כי ישראל עלו במח' כתר והכ"ף רומז על בחי' כתר והיר"ד רומז על בחי' ח"ע.

והנה ענין קומי לכי היינו ע"י התפלה שנק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה לבחי' סוכ"ע כי תפלה לשון התחברות שהוא התקשרות ההתדבקות הנפש בשרשה ומזל העלין ע"י בחי' רעו"ד בכל לבבך ובכל נפשך וזהו הכ"ף לשון כותרת ומקיף (וגם בחי' כף היד שמקפת ג"כ) כי התפילה יש בה מהארת בחי' שבת ובשבת יש באדם גשמה יתירה כי בשבת הוא עליות המל' עד שבמנחה בשבת הוא במקום אבא ממש, ונמשך לה שם מבחי' כתר היינו בחי' סוכ"ע ומחה"ק ומשם נמשך הנשמה היתירה לכל הגשמי, שבגוף שמאיר בהם בחי' שרשן שבמח' הקדומה, והנה הארת שמבחי' גילוי זה שבשבת נמשך ג"כ בכ"א בשעת התפלה וזהו שעל התפילה נא' קומי לכי ועי"ז אח"כ תהי' רעייתי יפתי להמשיך האור מלמעלה למטה ע"י תומ"צ ובוזה יובן מה שנצטער אבא בנימין על תפילתו שתהא סמוכה למטתו וכתבו בתוס' (ברכות ד"ה ע"ב) דלא ידע ר"י מה איסור יש בדבר והוא כי בודאי אין איסור ללמוד תורה קודם התפילה ג"כ רק שע"י התפילה שקודם התורה עושה הבריכה ושפע אוא"ס בתוך התורה כי ע"י התפלה מתעלית הנשמה לשרשה העצמי' כנ"ל לבחי' מחה"ק שהוא ראשית ומקור התו' ואח"כ כשלומד תורה ממשך גילוי אוא"ס ב"ה בתורה וזהו נק' עסק בתרה לשמה לש' התורה עצמה וגם לשמה לש' מ' ה' שע"ז נמשך יחוד יו"ד וה"ה וכמ"ש במ"א.

שם בשיטה מ"ש ודברי אשר שמתי בפניך הנה דברי לשון רבים הוא כי יש מפתחות החיצוני' ומפתחות הפנימי' כי הנה כתי' אתה הוי' לבידיך אתה עשית את השמים כו' שהתבוננות מהתהוות העולמות ונבראים ברוך שא' הוי' העולם שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה זהו מפתחות החיצוני' כי זהו רק זיו והארה בעלמא אבל העיקר הא גילוי פנימי' א"ס ב"ה ממש שאינו בגדר עלמין כלל כמו קודם שנבה"ע שהי' הוא לבדו ית' ואותה אנו מבקשים בק"ש ואהבת את הוי' אלקיך שיהי' גילוי אוא"ס ב"ה על נפשו והיינו ע"י התורה והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אנכי ממש מהו"ע ית' ממש ולא בחי' שם בלבד וכמ"ש מלכותך מל' כ"ע דמל' כ"ע הוא בחי' דיבור ששייך להשתל' העולמות שהוא רק זיו והארה בעלמא אבל מלכותך הוא ע"ד המלך המרום כו' והנה ע"י עסק התו' עי"ז הוא התחברות בחי' מלכותך מכ"ע וז"ש ואשים דברי וכאלו כתי' דבריי בשני יודין היינו התחברות מפתחות הפנימי' מהו"ע ית' בדיבור חיצוני' שהוא מקור התהוות העולמות ונבראים.

שם דכ"ט ע"ב בשיטה שייך תפיסא עד מאין והוא מ"ש אין ערך לך ה' כי ערך הוא נופל על דבר שהוא בסוג אחד כמו מספר אחד לגבי אלף אלפים או רבבות שהגם שהוא ריחוק הערך ביניהם אבל בגדר וסוג א' הם ששניהם הם בגדר מספר אבל לגבי בלי מספר שווה א' עם ריבוי רבבות וכמו"כ גבול לגבי בלי גבול אין שום ערך לנברא עם הבורא ית'.

שם בשיטה כו' [שנמשך *] וזהו הצמצום הנו' בע"ח שהי' צמצום בהאור ונשאר מקו"פ כו' והיינו כי ברוחני' אין שייך הסתלקות והתפשטות רק העלם

* בחצאי ריבוע הוא ע"פ הוצאת ווילנא תרס"ד ושלאח"י — הוספת המו"ל.

אור ראה התורה תשעה

וגילוי זהו ענין הצמצום שכל האור נשאר בהעלם והגילוי הוא מן הארה בעלמא וזהו מרומז באות יו"ד דש' הוי' כי היו"ד הוא רק נקודה קטנה ואין בה שום לבנונית רק אוכם בלבד ומורה על ביטול במציאות.

שם בסוף העמוד [כט, ג] ובשיטה ואחרי הרצוא שוב כו' כי י"ה זהו חו"ב למעלה הם תרדל"מ וכמו"כ בנפש צ"ל ב' בחי' אלו תמיד בהתכללות וזהו נקודה בהיכלא שבנקודה דחכ' מזה נמשך הביטול וקיום אמיתי הוא בחכ' ביטול כח מ"ה והיכלא הוא כל נו"ן שע"ב והקב"ה הוא מחי' את ההיכל כי נקודה דחכ' מזה נמשך הביטול וקיום אמיתי בלי שינויים כו', וההיכל הוא התבוננות בהרבה בעומק הרי עי"ו יוכל להיות מאיר בזה תענוג אלקי מבחי' מקור התענוגים כי התגלות עתיק הוא בבינה דוקא ולפיכך צ"ל שתייהם כאחד וכמשנת' במ"א באריכות בדרוש ראה אנכי כו'.

ספ"א וזהו וכל בניך לימודי כו'. (ואמנם יש עוד פי' מהמגיד נ"ע בענין וכל בניך למודי ה' שהוא ע"ד תפילתו של חוני המעגל שהי' משנית כבי' רצון הבורא ית', וכן משה רבעיה כדאיתא בזהר זכור לאברהם ליצחק וליעקב אחיד לי' בדרועיו וגופו פי' כמשל אחד שלוקח את חבריו ביד ואין מניח אותו לילך ומשנה רצונו כך כביכול אחו אותו באהבה ויראה ומשנה רצונו ית', וכן ר' יהושע אמר אין משגיחין בב"ק ואמר הקב"ה נצחוני בני, זהו בניך למודי הוי' שלומדים כביכול את השי"ת עכ"ל, והוא כענין ומי מושל בי צדיק כו', והענין יובן ע"ד שנת' בד"ה רני ושמחי הנ"ל, בפ"י נר הוי' גשמת אדם שהוא ע"ד מ"ש כל הנשמה תהלל י"ה, פי' דמבואר למעלה שכדי להיות התהוות יש מאין הוא ע"י ש' הוי' יו"ד צמצום ואח"כ ה' התפשטות כו', והנה אתדל"ת לעורר צמצום זה הוא ע"י רו"ש שבאדם שע"י בחי' רצוא שבעבודת האדם כך הוא למעלה בחי' הסתלקות וצמצום אוא"ס ב"ה, וע"י בחי' שוב כך הוא בחי' המשכת אוא"ס ב"ה כו', וזהו כל הנשמה כי גשמה מלשון גשימה שבאדם שהוא בחי' רצוא ושוב היא תהלל ותאיר להיות המשכת י"ה מלמעלה צמצום והתפשטות התחדשות יש מאין כו', ולכן נק' נר הוי' גשמת אדם להאיר ולהמשיך גילוי ש' הוי' ע"ש באריכות, וזהו שהם למודי הוי' שממשיכים בחי' שם הוי' להיות בחי' י"ה כו' ע"י רו"ש שבהם שזהו בחי' בניך ב"ן י"ה, ולכן ביכולתם ג"כ לשנות רצונו ית' מאחר שממשיכים מקור התחדשות מאין ליש כו', ויובן זה עפ"מ"ש במ"א בפ"י יהי רצון שהוא ענין המשכת רצון העליון שאין שם בחי' דין כלל כמ"ש בזהר לית שמאלא בהאי עתיקא רק מבחי' חכמה ראשית ההשתל' שם יש בחי' דין ג"כ שאין יסורים בלא עון כו', לכן מבקשים יהי רצון שיבא ויתגלה בחי' רצון העליון בבחי' חכמה ויוגבר הארתו על בחי' חכמה ואז ממילא יהי' ורב חסד כו', וזהו ענין קושר כתרין לקונו מתפילותיהן של ישראל, ולכן נק' בחי' זו למודי הוי' כי שם הוי' היו"ד בחי' חכ' וה' בינה כו', אבל כשממשיכים מלמעלה מהחכ' היינו מבחי' רצה"ע שנק' לפני הוי' למעלה מבחי' ש' הוי' היו"ד נק' למודי הוי' כפי הה"מ ז"ל דהיינו שממשיכים מבחי' עצמותו ית' בשם הוי' ועי"ז נתגלה גם למטה בחי' ורב חסד כו', ועמ"ש

בפ' בשלח ע"פ וירא ישראל כו', ואפשר ב' הפירושים שבלימודי הוי' עולים בקנה א' כי בתחלה הנה בחי' בניך הם לימודים ומקבלים משם הוי' דהיינו שכדי שיגיעו לבחי' בניך שהוא אהוי"ר רו"ש זהו ע"י התורה כנ"ל, וזהו למדני לעשות רצונך, ואח"כ ע"י הרו"ש הם לימודי הוי' כדפי' השני, ומ"מ הדרוש דכאן בענין א"ת בניך אלא בוניך זהו ע"פ פי' הראשון הנו' לעיל בענין וכל בניך למודי הוי' דהיינו שהם מקבלים משם הוי' כו', וגם פי' זה משמע בזהר ח"ב דקני"ח סע"ב ודק"ע ע"א דס"ב א' ודצ"א ב', ובפ' צו דל"ה א' ע"פ חתום תו' בלמודי).

שם ע"ג בשיטה נמשך וי"ו כו' [וי"ו] ולהבין זה בתוס' ביאור צ"ל פי' מאמר הזוהר ע"פ כל הנפש הבאה לבית יעקב ששים ושיש לאתערותא דעמודא דאמצעייתא ששים ולא אתערותא דצדק ושש, והענין הוא כבודע בפיו העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט דעשיר הוא מדת הת"ת שנק' עמודא דאמצעייתא והדל לי ימעיט הוא מדת יסוד שנק' דל ופי' לא ירבה הוא כמ"ש בס"י עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, והיינו כי הגם שת"ת עולה עד הכתר היינו לבחי' כתר שבעולם זה אבל גם במדרי' היותר גבוה גם שם יש בחי' ע"ס וכמו ת"ת דעשי' שעולה עד כתר דעשי' והיינו לבחי' מל' דיצירה נעשה כתר לעשי' נמצא שעליות ת"ת דעשי' הוא רק עד בחי' מל' דיצ'י שזהו כתר שבעולם העשי' וגם ביצ'י יש ע"ס והעלי' דת"ת דעשי' הוא רק מבחי' מל' דיצירה והרי יש מדרי' גבוהות ביצ'י גופא וכ"ש בעולם היותר גבוה ועד"ו יובן למעלה ג"כ בת"ת דיצ'י ובריאה ואצ"י כו' ובכלל יש ע"ס במל' וע"ס בז"א וע"ס בחכ' ובכל ההשתל' אמרו עשר ולא תשמע כו' ופי' לאתערותא דאמצעייתא ששים הוא כי יעקב מדת הת"ת וזהו אות אמת, אמת דא וי"ו שנק' בריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה ומאיר בו הארת החכ' שנק' יו"ד וגם התארה מקוצו של יו"ד בחי' כתר והנה הוי"ו כשמאיר בו בחי' יו"ד א"ס * דהיינו כל ההתכללות דע"ס זהו בחי' ששים הוא יו"ד פעמים וי"ו והנה הוי"ו יש בו מילוי וא"ו כשצריכים להגיד וי"ו בדבור וזהו"ע יעקב ויוסף שהוא וא"ו עם המילוי וזה ת"ת ויסוד או יוסף ומשה הוא דעת ויסוד וזהו לאתערותא דצדיק שהוא מדת יסוד הוא ושש כי יש אתון רברבין ואתון זעירין והוא כי הוא"ו כאשר מאיר בו הארת היו"ד התכללות כל הע"ס וגם קוצו של יו"ד והוא הארת הכתר או הוא בבחי' ששים ונק' וי"ו רברבא ונק' עשיר בדעת מדת ת"ת ומילוי הוא"ו הוא וי"ו זעירא בחי' יסוד ושני מדרי' אלו נק' עץ ארז ואווב וכמ"ש בלק"ת בבביאור חוקת בשם הזוהר פ' מצורע דארז ואווב הוא ת"ת ויסוד ושני ווי"ן וע"ש וזהר יתרו דשני ווי"ן זהו משה ויוסף ושם נת' דהוא יסוד אבא ויסוד ז"א ואפשר לכוונו עם פי' הרמ"ז כי יסוד אבא הוא דעת דז"א.

שם בשיטה מדות עליונות [עליונות] כו' כי הנה התחברות אוא"ס ב"ה שהוא בל"ג עם עולמות ונבראים בע"ג הוא ע"י א"ס שהם ממוצעים בין בחי'

המאציל א"ס ב"ה לבחי' הנבראים דבי"ע. בממוצע צ"ל התכללות ושני הבחי' בחי' תחתונה שבעליון וראש ומקור לתחתון והיינו בחי' ג"ר ובחי' ז"ת כי בחי' חכ' ובינה הוא שייך אפי' התהוות העולמות כמ"ש חכים ולא בחכ' ידיעא כו' ז"ת הוא מקור התהוות הנבראים כמ"ש עולם חסד יבנה והנה התחברות הע"ס שיאיר מבחי' חכ' במדות כי יש פרסא המפטיק בין אצי' לבי"ע והיינו שלא יאיר י"ה ב"ה זה"ע לברך בתורה דהיינו להמשיך א"ס ב"ה המלוכב בחכ' שיומשך וילבש במדות עליונות שמהם נמשך התו' שלמטה שע"ז נמשך גילוי אלקות למטה כמו למעלה כו'.

שם בשיטה פעמים אחד [דומה] כו' כי מאה פעמים הם כנגד ג' בחי' דג"ר דהיינו יחידות עשירית מאות שהם כנגד ג' עולמות בי"ע כי בבריאה שהוא נשמה הספי' כלולים כל אחד מיר"ד ע"כ הם בבחי' מאות וביצי' אינם כלולים רק מיר"ד ומעשי' הם רק בחי' נקודה בלבד וכמ"ש בלק"ת בדרוש מה טובו כו' סי' ד' ע"ש. ויש נשמה לנשמה דהיינו בחי' ח"י שהם בחי' מקיפים זהו נמשך ע"י מאה פעמים אחד דהיינו להמשיך בחי' אחד ביטול והיינו ע"י היפוך הטבע ורגילותה וע"ז נק' עובד אלקים כי אלקים בגמט' הטבע שהוא מזת הצמצום וההעלם וע"י ששיכרו את הטבע ששונה פרקו יותר מרגילותו נק' עובד אלקים שמתקן שלא יהי' העלם והסתר כו' כי עובד הוא מלשון עזרת עבדים כו'.

שם [כט. ד] בשיטה היינו בבחי' רב פעלים כו', [פעלים דהיינו] ואח"כ כתי' מקבצאל ואמר ע"ז בזהר שהוא דרגא עילאה סתימאה דעין לא ראתה כו' וע' בלקו"ת האזינו פ"ג מענין יהודע שהוא ע"ד בצלאל בצל אל היית וידעת כי הדעת הוא ההתחברות להיות נמשך בפנימיות.

שם [ל. א] עוד בשיטה עצמה כו' [באמת חכ'] ועוד י"ל בפ"י בוניך שהוא ע"ד האמור במד"ר בפ"י גמלים מניקות מאתיים ובניהם שלשים דפי' בניהם הוא בנאיהם שהם הזכרים הבונים את הנקבות כו' והענין הוא כי הנה יש חוק הקצוב להחיות העולמות כמ"ש המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב שבזה אין שינוי ויש לפרקים שנמשך מלמעלה תוס' אורות ונדע כי תוספתו של הקב"ה הוא מרובה על העיקר אמנם יש עוד בחי' גבוה יותר והר"ע יחד העליון כמבואר בספרי הקבלה והוא הנק' בניך שנמשך דוקא ע"י עול תורה, ובה יובן מארז"ל הבא על אמו בחלום יצפה לבינה כו' והענין הוא כי אי' תתאה הוא בחי' מל' מקור כנס"י ובנים אתם שמקבלים מבחי' מל' אבל כשהאדם זוכה ע"י העבודה בתומ"צ שיאיר בו רוח ה' מבחי' ת"ת עמודא דאצעיתא ואז נק' בן להקב"ה ונמצא משפיע בבחי' מל' ואז נק' בא על אמו שמשפיע באי' תתאה יצפה לבינה כי ת"ת עולה עד הכתר ונדע שבבינה מאיר הארת עתיקא כמ"ש בזהר ג"כ גבי ועבד הלוי הוא דא עתיקא שהתגלות עתיק הוא בבינה דוקא ועוד י"ל בדרך הפרש פ"י הגמ' הבא על אמו בחלום כי ביוסף כתי' ואחר ניגש יוסף ורחל ופירש"י אמר יוסף שמא יתלה בה עניו אותו רשע כו' אי"כ י"ל ע"ד הנ"ל כי רחל הוא ה' קטנה בחי' מל' ויוסף יסוד ומשפיע במל' ונק' בא על אמו בחלום כי יוסף הוא פותר חלומות.

שם דף למ"ד סי' ג' בשיטה אבל מבחי' ע' נפש [כידוע] כו', והנה מבחי' ע' נפש דיעקב נמשך אח"כ מזה בחי' ע' זקנים וגם ע' סנהדרין ובילקוט אי' דע' דקנים הוא כנגד ג"ב שבתות השנה וי"ח יר"ט ז' ימים דפסח ח' ימים דסוכות ויום א' דשבתות ור"ה ויוהכ"פ והענין מבואר במ"א בדרוש אספה לי כי בחול הוא בחי' נער הייתי והוא מל' כשמתלבש בבי"ע להחיות העולם שהוא בחי' קטנות המוחי' ובשבת הוא בחי' וגם זקנתי שהעלי' הוא בבחי' חכ' שמאיר מוחי' דאבא, ולכן אומרים דא היא סעודתא דעתיקא שמאיר הארה מע"ק ע"ש באורך גם זהו"ע סוד הוי' ליריאו דאי' במד"ר שזה קאי על אברהם שבזכות המילה זכה להעמיד ע' נפש דיעקב גם ע' זקנים וע' סנהדרין זהו סוד בגימט' ע' וסוד השני מורה על בחי' וי"ו רברבא בחי' ת"ת שהוי"ו כלול מיו"ד התכללות ע"ס והוי"ו הוא וי"ו זעירא ודל"ת בחי' דיבור בחי' מל' וכשמתת' ויסוד מאירים במל' זהו בחי' סוד וז"ש אשרי משכיל אל דל, והיינו המשכת תוספת אורות מבחי' חכמה במל'.

שם ע"ב בשיטה רם על כל [בבחי' מקיף] כו', והר"ע שבקטורת היו י"א סממני הקטורת כי בקדושה עשר ולא תשמע ולא י"א שהם בטילים מחמת שמשגיגים החיות שנמשך עליהם מקדושתו ית' משא"כ בקליפות שהם מופרדים ורק מבחי' אר"מ מלמעלה והנה ענין הע' תלויים הוא מחציו של תהלים וענין זה הוא כי שני חצאין רומזו על חו"ג ונודע כי עיקר יניקת החיצוני' הוא מקו השמאל וזהו שהע' תלוי' הוא בחצו של תהלים באמצע כי היניקה שלהם הוא מגבורות והנה הוי"ו הוא מדות ת"ת המכריע לאכלאל שמאלא בימינא וזהו ג"כ וי"ו דגחוק (בפ' שמיני) שהוא ג"כ חצי אותיות התורה כי גחוק מרמו על נחש הקדמוני שנא' בו על גחונך תלך שהוא ג"כ מקו השמאל והוא"ו מכריע לאכלאל שמאלא בימינא.

בלק"ת דף ל' ע"ב, שיטה ענין [תהו ענין] כו' (ויובן זה יותר ע"פ מ"ש בפ' וישלח שם ולע"ל יתברר גם עשו שמעולם התהו בחי' המקיף שיהי' בחי' מקיף דקדושה ויוכלל הכל ביעקב שיהי' ליעקב גם בחי' המקיף שהוא בחי' ומדריגה יותר עליונה כו', וזהו רב שלום שע"ש בחי' המקיף הנ"ל נק' עשיו ורב ששרשו ממקום עליון לפני מלך כו', והפי' ורב שלום שיוכלל מקיף זה ביעקב כו').

שם ד' למ"ד ע"ב בשיטה הברורים [שע"י התורה] כו', ועוד י"ל ורב שלום דהיינו ריבוי השלום שיהי' לע"ל והיינו כמ"ש וגר זאב עם כבש ופרה ורוב תרעינה יחדיו שיתפשט השלום אפי' בחיות ובהמות למטה והנה לפי' השני בבנין שהוא ענין המשכות יחוד העליון ודאי זה א"ש כי כשנמשך יחוד העליון שיהי' למטה כמו למעלה ממילא יתפשט ההתכללות והשלום בכל הבחי' ומדרי' שלמטה ג"כ וגם לפי' הא' ג"כ ניהא זה כי יהי' גילוי אלקות בבחי' גבוה כמ"ש וחסדי מאתך לא ימוש. שהוא בחי' חסד דא"א וברית שלומי הוא יסוד דעתיקא וממילא יהי' למטה ג"כ שלום מכל ההפכים ויתפשט הביטול באומות ג"כ כמ"ש או אהפוך אל העמים כו' וראו כל בשר כו' ונגלה כל כבוד כו' ויתברר כל בחי' רע ואתהפכא חשוכא לנהורא כו'.

שם שיטה בחי' בוניך. ורב שלום כו', (וההפרש בין בניך שהוא בחי' בן י"ה שכלול ג"כ מאהוי"ד לבחי' בוניך שהוא עול ויראה הנה לבד שהוא ע"ד ההפרש בין בחי' בן לבחי' עבד כנ"ל עוד זאת ע"ד ההפרש בין יר"ט לשבת דיר"ט הוא בחי' בינה, ואעפ"כ יש בו המשכת החכמה, ולכן נק' מקרא קודש הוא בחי' שמחה, אבל שבת שהוא עצמות החכמה הוא בחי' ביטול כו' ונק' קדש ממש, וכעין זה הוא ההפרש בין בחי' אייר שבתפלה שהוא בחי' בינה להתבונן בגדולת ה' ושמחת הנפש בה' וכלולה ג"כ מבחי' חכמה שהוא בחי' שוב לגבי בחי' עסק התורה כשהוא בבחי' ביטול ממש כו').

שם ע"ד בשיטה ומקיפים עליונים [הוא ע"י] כו' והנה כתי' עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא הארז"ל ע"ז ממי אתה למד מאברהם בזכות ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט זכה לזקנה שנא' ואברהם זקן בא בימים כו' והנה רז"ל אמרו עד אברהם לא הוו זיקנה אתי אברהם בעי רחמי והוה זיקנה כו' ועמדו המפרשים ע"ז הרי מקודם כתי' בפ' סדום מנער ועד זקן, וישזבם בזה שעד אברהם לא הוה הלבנת שער בזקן רק הזיקנה הי' גיכר ע"י הקמטה בפנים, וצ"ל ענין הלבנת שער מה הוא, והענין יובן ע"פ מארז"ל ברבות פ' עקב ד"א ושמר לך כו' לאברהם נתן לבניו שני איריסין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, אף הקב"ה זקף לו שני איריסין חסד ורחמים כו' דהנה גדלה מעלת החסד על הצדקה וכמארז"ל ע"פ זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד צדקה לעניים וגמ"ח בין לעשירים ובין לעניים דהנה בצדקה כתי' די מחסורו וארז"ל ע"ז אי אתה מצווה לעשרו רק די מחסורו ופי' מחסורו הוא דהנה כתי' ופי' מארת חסר כתי' והיינו פגימו דסיהירו ומוה נמשך כל החסרונות שבעולם מחמת מיעוט הלבנה וזהו זמחוסר כל דהיינו שחסר כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא ובארעא כי יסוד הוא מדת ההשפעה וע"י פגימו דסיהרא ע"ז חסר כל וכנודע דסיהרא לית לה מגרמה כלום וע"י הצדקה משלימים החיסרון כי מצדק נעשה צדקה והיינו שהדלי"ת הוא בחי' דל"ל מרגמה כלום נעשה ה' ע"י היר"ד שבתוכה והוא ההשפעה במדת מל' וזהו צדקה לעניים אבל חסד בין לעניים ובין לעשירים כי הנה בי"ג מדה"ר דהיינו המשכת י"ג ת"ד תיקון הא' הוא שם אל כמ"ש אל רחום וחנון כו' וכמו"כ הי"ג מדה"ר שא' מיכה כתי' מי אל כמוכה ושם אל בחסד כמ"ש חסד אל כל היום והיינו המשכה מבחי' חסד דא"א ונק' רחמים גדולים וזהו בין לעניים ובין לעשירים כי אפי' מדת ת"ת שנק' עשיר עמודא דאמצעיתא נצרך ג"כ לבחי' רחמים גדולים שנמשך מא"א וזהו"ע הלבנת שער שהמשיך אברהם אבינו דהיינו המשכת י"ג מדה"ר דהיינו י"ג ת"ד דא"א שנמשך מבחי' לברשי' כתלג חיוור ושער רישי' כעמר נקי והיינו בזכות אברהם שהמשיך צדקה ומשפט וזהו כמ"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל כי שמחה של מצוה הוא גבוה מכל המדרי' דבחי' כל ואפי' ג"ע הוא רק זיו והארה בעלמא ביו"ד נברא העוה"ב אבל המצות שרשם ברצוה"ע שלמעלה מהחכ' והנה כתי' עטרת תפארת שיבה ת"ת הוא בחי' הדרת פנים והיינו תרין תפוחין כי ההמשכה מי"ג מדה"ר נק' י"ג ת"ד והיינו בחי' שערות כי להיותו מבחי' גבוה לא יוכל להמשיך רק ע"י בחי'

שערות וצמצומים כי קדושה תלוי' בשערה שנמשכה מבחי' קרוש ומובדל בחי' סוכ"ע וקדוש גימט' ת"י והר"ע ת"י נימין ות"ת שבה הוא בחי' יעקב שמדתו מדת אמת כמ"ש תתן אמת ליעקב והיינו בזכות הצדקה דאברהם וזהו זורע צדקות שכר אמת בדרך צדקה תמצא הנה בחי' מציאה הוא גבוה במדרי' ע"ד שכתוב והחכ' מאין תמצא כי קנין הוא כמו א' שקונה חפץ ונתן תמורתו מעות והר"ע באתעדל"ת אתעדל"ע מה שהאדם יכול להמשיך בעבודתו אבל מציאה הוא בחי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וכמו ענין הטל שהוא בחי' אתעדל"ע מצד עצמו והוא מבחי' רדל"א שלמעלה מבחי' קנה חכ' קנה בינה והמשך הפסוק הוא כך בתחלה וכל בניך לימדי הוי' שמקבלים מבחי' י"ה להיות בחי' רצוי"ש זהו עסק התפלה ואח"כ נעשו בחי' בוניך בעסק התו' בבחי' עול תורה ועי"ו נעשה רוב שלום כו' והיינו התכלות הניצוצי' מבחי' טורא דפרודא בקדושה האלקות ואח"כ בצדקה תכונני כי הבנין הוא ע"י עול תורה וקבלת עול מ"ש אך כדי שיהי' קיום נצחי בבנין הנ"ל הוא הכל ע"י הצדקה שנמשך עי"ו י"ג מדה"ר מבחי' חסד דא"א ומקיפים עליונים שמוזה נמשך השמירה ודל"ל.

בביאור דל"א ע"ב. שיטה א"ס [פחד ה'] פחד ה' כו'. ולכן בנין זה דווקא ע"י יראה וביטול וכמ"ש גבי שימני כחותם שע"י החותם שוקע דלמטה נמשך חותם בולט מלמעלה. וזהו ג"כ ענין א"ת בניך בחי' בן חותם בולט דלמטה אלא בוניך בחי' חותם שוקע יראה משה עבדי, ועי"ו נמשך חותם בולט מלמעלה הנק' בוניך בחי' בית שלמעלה מלברש ומזון כו', וזהו איזה בית אשר תבנו לי כו', ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו'. שהמשכת בחי' בית מקיף עליון חותם בולט הוא רק ע"י בחי' עני ונכה רוח כריעות והשתחוואות ועיין ר"פ בראשית מ"ש בזה סד"ה השמים כסאי כו'.

שם ע"ג שיטה ע"י הצדקה החיצונים, וזהו וממחיתה כי לא תקרב כו', והוא כמ"ש בזוהר פ' בלק דקפ"ח סע"ב בענין חטא ברתא דמתחטא לקמי אבהו כו', וחלופא בין ט' לת"ו תבירו לסט"א ברירו דיליה ע"ש במק"מ, ועיין ברע"מ פ' אמור דצ"ז בדיקו דאשת חיל כו'. והענין כי חטה כללות דכ"ב אתון שהם בחי' מל' הנק' עיר אלקינו שתי אבנים בונות אבנים אותיות כו', והנה חט שריא בסמוך לה שהיא כשושנה בין החוחים שיורדת בב"ע מקום הקליפות, משא"כ בשבטים לא הי' אותיות ח"ט כי הם בניך בחי' ז"א שבאצ"י לא יגורך רע כו', ח"א רובו חסדים י"ב אותיות ח"ט הנ"ל הם מגבורות רק אחר שנצטרף הי' לשני אותיות הנ"ל היינו הח' דאבא או נמתקים ב' אותיות הנ"ל ונק' חטה (ומשל"ל דבנין המל' מהגבורות דווקא י"ל כי ה' זו היינו הג' ממותקות ע"י הח' שמקבלת המלכות בנעילה יחכ"פ שזהו החותם כו') לכן אמר בזוהר כברתא דמתחטא לפני אבהו ועושה לה רצונה פי' הענין כברתא שעושה לה אבהו חסד כי הן הנה הח' דאבא, והנה חטה הוא פנימית המלכות גבורות ממותקות מהח', אבל שעושה שיעור ה' חיצונית המל' שמשם נמשך ע"י השתלשלות נה"ב ויניקות החיצונים כו', משא"כ מבחי' חטה כ"ב אותיות התורה נעשה וממחיתה כי לא תקרב תבירו לסט"א כי בחכמה אתברירו כנ"ל.

וגם זהו ענין בצדקה תכונני שע"י הצדקה נמשכים הח' אשר מבחי' ח"ט נעשה חטה, וזהו חטאך בצדקה פרוק. ועפ"י יובן ג"כ דבמעלים עיניו מן הצדקה נאמר והי' בך חטא יניקת החיצונים מאותיות ח"ט כנ"ל, אבל ע"י הצדקה שנמשך הח' זהו ענין חטה ואז וממחיתה כי לא תקרב כו', ועיין בפע"ח בכוננת הלולב, פי' מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך כו', דמשם יובן עוד ענין וכל בניך לימודי כו', ועיין בת"א פ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות.

אני לדודי ודודי לי ד"ת אלול וס"ת ד' יודי"ן מ"ם יום עד יהכ"פ שהם ימי רצון כמ"ש ואנכי עמדתי בהר ארבעים יום כימים הראשונים, הרועה בשושנים יג"מ הרחמים.

א) במד"ר ע"פ דודי לי הוא לי לאלקים שנא' אנכי הוי' אלקיך וכ"כ במד"ר יתרו ר"פ כ"ט לא יחדתי שמי (י"ל עפמ"ש ויגש אליהו כו' אם ה' הוא האלקים כו' בד"ה ששים המה דרוש השני פ"א) דהנה כתיב רבות עשית כו' אין ערוך אליך כו' דהנה כתיב בכל חכמי כו' מאין כמוך שגם העכומ"ז יודעים שאין כמוך כו', רק שסוברים שהבריאה הוא דרך השתל' עילה ועלול כו' (בד"ה ששים המה הנ"ל פ"ב) וע"כ לפי טעותם הנ"ל שהתהוות העולמות ממנו ית' הוא דרך השתל' עילה ועלול הנה התלבשות העילה בהעלול פועל בו שינוי לכן אמרו איך נכון שיתלבש ההוא ית' בעלולים השפלים שבעוה"ז וראוי הוא שיהי' רם על כל גוים ה' בלי שיתלבש לראות בהשגחה פרטיות בעוה"ז אבל באמת אינו כלל ע"ד עילה ועלול ח"ו, שהרי אף ריבוא רבבות השתל' עילה ועלול לא יועילו להיות התהוות הגשמיות מהרחניות וכמו שהכריחו ג"כ הרמב"ם ובעל העיקרים שהתהוות הגשמיות מהרחניות אין לך יש מאין גדול מזה, וא"כ כמו שלענין התהוות הגשמיות הוא בבחי' דילוג ולא בבחי' עילה ועלול אלא מהא"ס ב"ה עצמו נתהווה היש מאין כש"כ שכן הוא לענין ההשגחה פרטיות וע"ד שנאמר הנוטע אהן הלא ישמע היוצר עין הלא יביט כו' אך מ"מ יש ג"כ סדר ההשתל' והוא כמ"ש באג"ה ד"ה איהו חיוהי ח"ל וכדי שיהי' היש הזה הנברא בכח הא"ס בעל גבול ומדה נתלבש אור א"ס בכלים דע"ס דאצי' ומתייחד בתוכן בתכלית היחוד עד דאיהו וגרמהי חד לברוא בהן ועל ידן ברואים בעלי גבול ותכלית בפרט ע"י התלבשותן בבי"ע עכ"ל, וזהו ענין מ"ש כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ומבואר בס"י עשר ספירות במספר עשר אצבעות, והנה בהביאור דששים המה הנ"ל ביאר אשר מהכלים דע"ס דאצי' בבי"ע נמשך דרך השתל' עילה ועלול והיינו שהרחניות דבי"ע נתהווה מהם דרך השתל' אבל הגופים דבי"ע נתהוו מכח הא"ס ב"ה יש מאין ומ"מ נמשך ג"כ דרך מעבר הכלים דע"ס, נמצא נמשך מהכלים דע"ס דאצי' לבי"ע ב' מיני השפעות האחד מה שנמשך מהן דרך עילה ועלול וזהו הרחניות דבי"ע הם מה שנמשך מא"ס ב"ה דרך מעביר על ידן לברוא יש מאין

כו, וזהו אין ערוך אליך (בד"ה וספרתם לכם בפ' אמור ושם ספ"א) שאפי' א' לגבי ריבוא רבבן יש לו ערך שהוא חלק קטן ממנו. אבל ריבוא רבבן לגבי בלי גבול בבחי' א"ס ממש אין לו ערוך כלל, ולכן לגבי סוכ"ע נאמר המגביהי לשבת לכן המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת כו' ומשם דווקא נמשך ההשגחה פרטית, וגם במדת מלכותו יש ב' בחי' הא' בחי' סובב ושמך קדוש ומובדל הב' בחי' ממכ"ע כמ"ש הביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה לד', וזהו הוא לי לאלקים הוא ממש ממנו נמשך ההשגחה בפרטיות לתת לאיש כדרכיו וכמ"ש בלק"ת פ' בהר בד"ה את שבתותי תשמרו פ"ב דף מ"ם ע"ג בפ"י אני הוי' חוקר לב ובוחר כליות שלפי שאני הוי' בחי' סוכ"ע שהוא למטה כמו למעלה המשפילי לראות בשמים ובארץ שמים וארץ שזים, ולכן אני הוי' חוקר לב וכליות שאין שום דבר מסתיר לפניו ית' וכחשיכה כאורה כי באמת אלוהה אני לכל באי עולם אבל לא יחדתי שמי אלא על המאמינים בי וזהו דודי לי אנכי הוי' אלקיך כו'. ופי' יחדתי שמי • הנה תחלה יש להקדים כי הנה אלקים לי' כח כמו ואת אילי הארץ כ"ה ד"ה כי אתה נרי חז"ל בענין ארוממך אלקי המלך, כי הנה פי' אלקי מל' אילי הארץ שהוא לשון כח שזה אמר דהע"ה בעבור כללות העולם שהכח והחיות הנמשך בהם מאור א"ס ב"ה הממכ"ע הוא בבחי' המלך כו' עכ"ל, ולכן כ"ח אותיות שבפסוק בראשית ברא וכ"כ השורש ישע בשרש אלה (השני) חז"ל בראשית ברא אלקים יקרא הבורא ית' אלקים לשון כח וגבורה יורה על ממשלתו ויכולתו היותו בעל יכולת וכל יכול והוא מלשון אילותי לעזרתי חושה סי' כ"ב כ' וע"ש בפירשי בתלים, וכ"כ בלק"ת פ' שלח בד"ה בפ' נסכים פ"ב ד"מ ע"ג חז"ל וענין הק"ש כו' כי הוי' שהוא היה ויהיה כו', והוא עצמו ית' הוא אלקינו מלשון ואת אילי הארץ לקח שהוא לשון כח דהיינו ששם הוי' ב"ה הוא כחינו וחיותינו של כל נשמה כו', משא"כ העולמות עצמן צבא השמים שמקור חיותן הוא מבחי' מלך כו' לפי"ו פי' יחדתי שמי כמ"ש כה אמר ה' אלקי ישראל בפ' כי תשא ל"ב כ"ו, ר"ל ששם הוי' הוא כח וחיות של הנשמה שהכח והחיות של הנשמה נמשך משם הוי' משא"כ לכל העולם נמשך הכח והחיות משם אלקים, וזהו רבות עשית • עשית זהו הטהוות העולמות שהוא ע"י ז"ת דאצי' שעם שהכלים הם

יחדתי שמי : בבוך דברים ח"א נוסף :

ואפ"ל עפמ"ש בגמ' סנהדרין דל"ח ע"ב כתיב טוב ה' לקויו וצ"ע. וע' בחז"ג האזינו דרפ"ו סע"ב בפ"י הפסוק כי חלק הוי' עמו ובפ"י הרמ"ז שם שעפי"ז י"ל ענין יחדתי שמי וע' מפסוק כי חלק בספר דברים דעשה"ד, גם ע"ד תלת קישרין חז"ג פ' אחרי עג"א. וביאור הענין.

רבות עשית : שם נוסף :

וכ"כ השרש ישע וגם כמו הדיינים נק' אלקים לפי זה מה שנק' אלקי ישראל שהוא ממש כוחם וחיותם ע' בלק"ת ד"ה בפ' נסכים משא"כ

בבחי' גבול מ"מ כיון שהם אלקות ע"כ הם כלים שבהן וע"י הי' הבריאה יש מאין מכח א"ס ב"ה הבע"ג דוקא, והו' אין ערוך אליך אמנם נפלאותיך ומחשבותיך הם ג"ר כח"ב שהן בלי גבול אלינו כדפירש"י ומשם נמשך ב' מיני נסים היינו נסים כיצ"מ נק' נפלאותיך ונסים כמו פורים נק' מחשבותיך והו' לא יחדתי שמי אלא על הצדיקים, והיינו כי מה שהוא אלוהה לכל באי העולם זהו מז"ת דאצי' וזהו שם אלקים שהוא הכלים, אבל יחדתי שמי ש' הוי' זהו בחי' נפלאותיך ומחשבותיך ואפ"ל כי נפלאותיך ומחשבותיך מזה נמשך ב' מיני נסים והוא ע"פ מ"ש הרמב"ן והבחי' ר"פ וארא בענין וארא אל אברהם באל שדי שמשם זה נמשך ניסים נסתרים לשרד המזלות, ושמי הוי' היינו שמוזה נמשך הנסים היוצאים חוץ לטבע כק"ס וא"כ נפלאותיך זהו ע"ד ההמשכה משם הוי' ומחשבותיך זהו ע"ד ההמשכה משם שדי, וכ"ז נק' יחדתי שמי משא"כ לעמלק נמשך מבחי' אלקי' שזהו רבות עשית, אך היינו ע"י ואני לו לעם * (בלק"ת ד"ה אתם נצבים) פי' להיות לו לעם ע"ד אין מלך בלא עם דהיינו שהם אנשים

הכח והחיות של עכו"מ נמשך מהשרים כמ"ש הרמ"ז הנ"ל ועמ"ש במ"א בפ"י ד' הרמ"א דס"ל שאין עמלקים מצוים על השיתוף.

וזהו ויקרא לו אל אלקי ישראל שיש בזה שני פירושים הא' שיעקב קרא כן להקב"ה ר"ל כי יעקב כללות האבות ג' קוין לכן ע"יז גורם המשכת א"א סוכ"ע בממכ"ע הנק' ז"א וישראל. הב' שהקב"ה הוא ממש הסוכ"ע וממכ"ע ואני לו לעם ע"ד ואמר לציון עמי אתה.

ואני לו לעם : שם נוסף :

י"ל מ"ד תלמוד גדול כי פנימי' אבא פנימי' עת"י ומ"ד מעשה גדול כי התורה הוא נובלות חש"מ.

ב) עוי"ל בפ"י אנכי הוי' אלקיך כי הגה אומרים אלקי אברהם קדים הגדול הגבור אלא י"ל כי הגדול הגבור זהו שייך לשבח בריאות העולם, והנה הבריאה נק' יש מאין שמקור התהוות היש הוא מבחי' אין היינו מהארה בעלמא כמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי הוי' ושם פ"א אבל האבות הן הן המרכבה (בת"א דק"ח ע"ד) כי ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' סדר ההשתלשלות ג' קוין וע"י המרכבה החיות נושאות לבחי' כי לא אדם הוא סוכ"ע בממכ"ע וזהו אנכי הוא אוא"ס ממש יהי' אלקיך ע"כ נת' שם וזהו דרדי לי הוא לי לאלקים (אבל הבריאה נמשך רק מהארה כו'). פי' הוא עצמו שם הוי' וגם נמשך מבחי' אנכי כו', משא"כ עמלקים מקבלים הכח והחיות מהשר שלהם כו', אך היינו ע"י ואני לו לעם.

כמותו כו' עלה במחשבה כו' ע"ש דכתיב ולאמר לציון עמי אתה שע"י קיום תורה ועבודה וגמ"ח שאזי נק' ציון אזי הם עמי כי ע"י קיום ג' בחי' הנ"ל נעשו בחי' מרכבה ועי"ז נושאות וממשיכות מבחי' אנכי כו' גם ציון ע"ד בצלמינו כדמותינו, אך לכאורה ענין זה שהעם הם אנשים כמותו שייך לומר כן על מלך אבל לגבי אלקי' אין העם בערך כלל, ואפ"ל כי ז"א דאצי' נק' ג"כ ישדאל מלשון כי שרית עם אלקים ועם כו' כמ"ש בת"א ד"ה זכור דעמלק, לכן ע"י התלבשות אור א"ס בוי"א שייך אין מלך בלא עם, ועד"ז ארוז"ל פ"ה דב"ב דע"ה ב' עתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה ופירש"י שיהי' שמם הוי' והיינו ע"י קיום התומ"צ שהן שם הוי' י"ה מל"ת ו"ה מ"ע, אך א"א נק' אלקי ישראל שהוא ז"א ועו"ג הוא לי לאלקים היינו א"א ואני לו לעם והיינו ע"י הארתו בוי"א דהיינו הארת סוכ"ע בממכ"ע, ועיין כה"ג בוח"ב תרומה דקמ"ו סע"ב ישקני ההוא דסתים כו', ומ"ש אלוקה אני לכל באי העולם אף לעובדי כוכבים זהו מבחי' שם אלקים גם אפ"ל ודדי לי הוא לי לאלקים זהו ענין ר"ה שאומרים בו מלכות וארוז"ל כדי שתמליכוני עליכם זהו בחי' והוא לי לאלקים גם פי' ואני לו לעם ע"ד מ"ש חלקי הוי' אמרה גפשי משל למלך שנכנס למדינה ועמו דוכסין ואיפרכין כו' היה שם פקח א', דלכאורה אינו מובן למה צריך לפקחות אלא הענין כמ"ש בוח"ב תרומה דקכ"ח סע"א מסטרא אחרא נמשך ההשפעה בקל משא"כ מסטרא דקדושה א"א להמשיך כ"א באשתדלותא רב וסגי ועיין בהרמ"ז שם, ובסידור ע"פ אל תבטחו בנדיבים ובת"א ד"ה ויהי בשלח פרעה כו', ענין כמה ארך אפים כו' שם באריכות ההפך אבל הפקח הבין דכולהו מתחלפין ומלכא אינו מתחלף כי מה שנפל בשבתי"כ יתברר ואזי רוח הטומאה אעביר מן הארץ אבל ז"א הנק' מלכא הרי איהו חיוהי וגרמיהו חד וגם ז"א וע"ק כולא חד אני הוי', וזהו ואני לו לעם אעפ"י שצריך לזה טורח גדול אשתדלותא רב וסגי כו' כנ"ל.

ג) הרועה בשושנים שייכות הרועה לבחי' שושנים י"ל עפ"מ"ש בתילים רסי' פ' למנצח אל שושנים כו' רועה ישראל האזינה נהג כצאן יוסף, ובמד"ר הוא לי לאב כי אתה אבינו ואני לו לבן בנים אתם לה' הוא לי לרועה שנאמר רועה ישראל ואני לו לצאן שנאמר ואתם צאני ביחזקאל סי' ל"ד, ולכאורה אם הם בנים איך הם רק צאן שהצאן לאדם אינו בערך החביבות של הבן, הוא לי לאב וכו' הוא לי לרועה וכו', ענין ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים עיין לק"ת ד"ה הנך יפה רעייתי אשר לאחר שנתלבש אור א"ס בחו"ב שייך לומר אבינו משא"כ בכתר אין שייך לומר כן, וזהו יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו בקהלת סי' ד' ח' וארוז"ל במד"ר בקהלת שם יש אחד זה הקב"ה ואין שני לו שאין לו שותף בעולמו גם בן ואח אין לו (ופי' המ"כ אח אין לו י"ל אחות וחיבור בבת זוג כו') אלא שחבב הקב"ה לישראל וקראן בנים שנאמר בנים אתם להוי' אלקיכם והקשה המשנת דר"י אליעזר דלפי"ז יש לו בן ואח והכתוב מפרש גם בן ואח אין לו אלא כי יש ממכ"ע וסוכ"ע ב' שמות הוי' וגש"י שרשן מחכמה ממכ"ע, וזהו שנק' בנים לאביהם שבשמים אור אבא המלוכב בוי"א הנק' כמראה אדם אבל סוכ"ע כי לא אדם אין שם דו"ג וממילא

לא בן ולא אח כמשנ"ת בספר דברים דצ"ט ודף ג', ולכן מצד בחי' ממכ"ע בחי' כמראה אדם נאמר הוא לי לאב, אבל מצד סוכ"ע נאמר הוא לי לרועה ומ"מ י"ל בחי' זו גבוה יותר אף שהוא רק רועה עכ"ז הוא כענין טוב לחסות בה' סוכ"ע מבטוח באדם בחי' ממכ"ע וכמ"ש בלק"ת פ' עקב ד"ה ויאכילך את המן שיש בחי' בהמה רבה שגבוה מבחי' אדם גם כענין כשב השי"ן חג"ת קודם להבי"ת שהוא חריב מפני שהם חג"ת דא"א. והוה ענין הרועה בשושנים מה שושנה אית בה תליסר עלין נגד י"ג מכילין דרחמי שבפסוק מי אל כמוך ושבפסוק אל רחום שמשם מקור התשובה להיות נושא עון כו', הם נמשכים מבחי' א"ס ממש שלמעלה מבחי' כמראה אדם ע"כ נק' הרועה בשושנים בחי' רועה כנ"ל, והם המתגלים ברי"ח אלול, ומהו ענין ההתגלות ברי"ח אלול, וגם משארז"ל אל תקרי שושנים אלא שושנים דהיינו ששונים בהלכות שהם ג"כ י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן והם נמשכים מ"ג מדות הרחמים כמ"ש הה"מ ג"ע ע"פ ואביה ירק ירק בפניה שזהו מדת קל וחומר והיינו ע"י שהוכיר מרבע"ה שם אל נא רפא נא ליה שהוא י"ג מדה"ר ויש להקדים משארז"ל תלמוד גדול או מעשה גדול עד שנמנו ואמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה (הג"ה ולכאורה המשנה ות"ת כנגד כולם הוא כמ"ד תלמוד גדול וכ"מ בגמ' דסוטה דכ"א ע"א על המשנה ויש זכות ה' תולה שלש שנים כו' עכ"ה) אך ידוע שיש ממכ"ע וסוכ"ע ממכ"ע מתלבש בתוכם כו' דצח"מ כו', וזהו מלא כה"כ אבל סוכ"ע בבחי' מקיף ועז"נ את השמים ואת הארץ אני מלא כו' ועד"ז ענין תומ"צ תורתך בתוך מעי כמו ממכ"ע אך מבחי' עליונה יותר מבחי' ממכ"ע דחיות העולמות אם שממכ"ע כבוד תתאה והתורה כבוד עילאה, כמ"ש בד"ה כי על כל כבוד חופה, אם כי ממכ"ע חכ' דאצי' והתורה ח"ס, אבל ע"י המצות נמשך גילוי אוא"ס סוכ"ע, וצ"ע באגה"ק סי' י"ז ד"ה גודע דבאתעדל"ת תחת אשר לא עבדת מרוב כל רוב כל הוא בחי' ממכ"ע ג"ע, והמצות ממשיכים סוכ"ע, ונמנו וגמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כי א"א להיות המשכת סוכ"ע ע"י המצות כ"א ע"י החכמה שהיא התורה (הג"ה וכפשוטו י"ל ע"ד שנתבאר בתו"א ד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ושם דמ"ב סע"ד ויעקב יו"ד עקב כו' הגם שיוד' הוא הארה מצומצמת הלא מצער היא ויכולה ליכנוס בפנימי' אין הכלי יכולה לקבל אלא ע"י צמצום כמו יו"ד כו' ע"ש, ה"ז עדיף מהמקיף שהרי עשו ה' לו מקיף גבוה מאד ועכ"ז ה' מה שהי', א"כ לכאורה אינו מובן דעת מ"ד מעשה גדול, אחר שהוא רק המשכת המקיף וצ"ל דלא דמי כלל למקיף של עשו משני טעמים שבעשו זה המקיף שלו הוא מקיף הרחוק, אבל ע"י המצות נמשך מקיף הקרוב עד שפועל בהאדם כמ"ש בת"א ס"פ שמות סד"ה תוספת ביאור, ה"ב שהמצות הן עבודה וביטול רצון המאור שבה מחוירן למוטב לכן ע"י ששונים' בהלכות נמשך שושנים והתשו' מאחר שהיא ממלא הפגמי' שבמצות שהם מקיפים עליונים ע"כ צ"ל שנמשכה מבחי' שלמעלה מהמקיפים דהיינו מבחי' מקיף הרחוק שע"י התורה נמשך ומאיר למלאות החסרון שנעשו במקיפים ופנימי' דתומ"צ.

אני לדודי.

א) ברבות ע"פ דודי לי ואני לו, הוא לי לאלקים אנכי ה' אלקיך ואני לו לעם ולאומה שנאמר הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינה בישעני סי' נ"א וברבות יתרו ר"פ כ"ט אר"ש ב"י אמר הקב"ה לישראל אלוך אני לכל באי עולם אבל לא יחדתי שמי אלא עליכם כו' אלקי ישראל, דהנה כתיב רבות עשית כו' נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כו' כתיב בכל חכמי הגוים כו' מאין כמותך הפי' שכולם יודעים שאין כמותך וכמ"ש רם על כל גוים ה' אך שאומרים רק על השמים כבודו ועזב ה' את הארץ שאינו משגיח למטה כי הם סוכרים שהתהוות העולמות מאלקות הוא דרך השתלשלות עו"ע, והעילה מתלבש בהעלול ומקבל שינוי ממנו כמו השכל כשמתלבש בהמדה אזי נעשה בו שינוי שאינו יכול להשכיל אז השכלות אחרות וכמו הרב כשמשפיע לתלמיד אזי מצמצם שכלו בהשפעה זו ובלתי אפשר לו להשכיל אז השכלות עמוקות יותר כו', ולכן כשיהי' ההשגחה למטה ע"י ריבוי התלבשות המדריגות עו"ע ה"ז יגרום שינוי וריבוי באלקות ית', ולכן אומרים שאינו משגיח למטה והשגחתו רק למעלה ברוחניות ששם בערכו כו', אבל נש"י אומרים המגביהי כו' המשפילי לראות בשמים ובארץ, המגביהי למעלה מהם שהתהוות כל העולמות א"ז בדרך עו"ע כ"א בדרך דילוג כידוע שהי' צמצום באו"ס שהוא הסתלקות האור לגמרי ונשאר רק רשימו וזהו ביו"ד נברא עוה"ב והיינו כיון שהתהוות הוא מאו"ס ב"ה אפי' אם הי' רבוא רבבות מדרגות עו"ע עד אין מספר לא הי' אפשר שיומשך מא"ס ב"ה התהוות עולמות בע"ג אפי' ברוחניות ופשיטא בגשמיות, שהרי אפי' שיתהוות אור גשמי מאור רוחני דהיינו מבחי' חכמה שנק' אור א"א להיות בדרך השתלשלות עו"ע כ"א יש מאין, אלא שכל ההתהוות אפי' עולמות העליוני הוא רק בדרך דילוג ונק' יש מאין ולכן א"ז גורם שינוי למעלה כלל, וכמ"ש אני הו"י לא שניתי כו', ולכן לא יקשה על ההשגחה למטה בגשמיות יותר מעל התהוות הגשמיות כו' דכיון שהתהוות הגשמיות א"ז פועל שינוי למעלה כלל כ"ש שההשגחה על הגשמיות לא יפעול שום שינוי וז"ש היוצר עין הלא יביט כו', אך צ"ל כיון שהתהוות הוא מא"ס שהוא בלי גבול ואח"פ איך מתהווה ממנו עולמות בע"ג וריבוי התחלקות עד אין קץ, הנה ע"ז אומר הכתוב רבות עשית אתה ה' אלקי, פי' רבות כל דבר שהוא רב ועצום (כמו רבות בנות ועקת סדום ועמורה כי רבה) והיינו ז' מדות עליונות דאצי' שבפסוק לך ה' הגדולה והגבורה כו' כי כל כו' לך ה' הממלכה שהם בחי' גדולות ונוראות ע"כ נק' רבות, ובחי' רבות אלו נמשכו ונתפשטו עד למטה מטה בעשי' גשמיות וזהו רבות עשית כו' והיינו דכדי שיתהוו עולמות בע"ג צ"ל התהוות זו מא"ס ב"ה ע"י המדות דאצי' דוקא וכמאמר אליהו אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' לאנהגא בהון עלמין וז"ש כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך דקאי על הע"ס כמ"ש בס"י ע"ס במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש, דהיינו כמו שע"י האצבעות מחלק האדם איהו דבר לחלקים קטנים כמו"כ ע"י הע"ס נמשך להיות התהוות עולמות בע"ג ובריבוי התחלקות, כמו מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכמו"כ במלאכים כל מלאך הוא במדה וגבול ומובדל במדריגה מחבירו כו', והנה לבד הכח מא"ס ב"ה הסובב שמהוה את הנבראים יש מאין עוד זאת נמשך לכל נברא חיות

אלקות שמתלבש בבחי' פנימיות כו' וא"כ חיות זה שמתלבש בנבראים בע"ג בבחינת פנימיות צ"ל מתצמצם להיות מאיר רק בבחי' גבול ומדה כדי שיוכל להתלבש בפנימיות כו' ולכן צ"ל התהוות הנבראים מאין ליש וחיותם מא"ס ב"ה (ע' לקמן בהג"ה ויובן לשון זה) ע"י הע"ס דאצי' דהיינו ז' מדות עליונות שהם בחי' כלים המגבילים כו' (משא"כ ג"ר אין בהם בחי' כלי המגביל כמשי"ת לקמן אי"ה) פי' שהם אלקות ממש לברוא ע"י יש מאין ורק שזהו מה שא"ס מצמצם א"ע, להאיר בבחי' גבול ומדה דוקא ולכן יכול להיות בהן וע"י התהוות יש מאין (משא"כ ע"י מלאכים ונשמות אפי' ע"י נשמות דאצילות א"א להיות התהוות יש מאין לפי שאינן אלקות ממש אבל הע"ס דאצי' הם אלקות ממש) והתהוות יהי' בבחי' גבול ובריבוי התחלקות ועיקר ההתהוות הוא ע"י כח הא"ס ב"ה שהוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין ורק שא"ס מהווה ע"י המדות דאצי' וכמו מה שאצבעות האדם מחלקים כל דבר לחלקים קטנים באמת זהו רק כח הנפש שמחלק ע"י האצבעות, וזהו רבות עשית אתה ה' אלקי, שמה שבחי' רבות אלו שהם ז"ת דאצי' נמשכים ומתפשטים עד למטה מטה בעשי' גשמיות להוות יש מאין זהו הכל אתה ה' אלקי שהכל הוא רק כח הא"ס ב"ה הכל יכול ורק שמהווה ע"י המדות כו' ולכן כתיב ששת ימים עשה ה' כו' ולכאורה הרי כל המאמרות היו יכולים להיות בשעה א', אלא משום שהתהוות הוא ע"י המדות, שהדבור עליון דע"מ מקבל מהמדות שהם ששת ימי בראשית שכל יום הוא מדה אח' לכן הי' צ"ל התהוות בששת ימים דוקא, יום ראשון נגלית מדת חסד עליון ונתלבש במאמר יהי אור כו', וביום ב' מדת גבורה כו', ובה יובן ענין אני ה' חוקר לב ובוחן כליות כו' וכתיב ועיניך פקוחות על כל דרכי בנ"א, שהר"ע השגחה פרטיות ומ"מ א"ז גורם ריבוי ושינוי למעלה באחדותו ית', והיינו לפי שהשגחה זו הוא ע"י הכלים דאצי' שע"י יכול להיות ההשגחה על ריבוי התחלקות לאין שיעור כמו שע"י מתהווה ריבוי התחלקות כנ"ל, והכלים מעלים השגחה זו להאור א"ס המלוּבש בתוכן ע"ד גלוי וידוע ולא ע"ד התלבשות ח"ו כמו הכלים דע"ס ולכן א"ז גורם ריבוי ושינוי כלל באוא"ס ב"ה, וכמשנ"ת בד"ה ארדה נא בת"א פ' וירא (ובזה יובן מה שנת' בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות הב' ספ"א שכל העולמות הנבראים אינן ערוך כלל לגבי החיות הנמשך להן ממחשבתו ית' המחיה אותן כו' ע"ש, ולכאורה כיון שהתהוותן מכלים דאצי' אשר הכלים הם בבחי' גבול ותכלית רל"ו אלפי' רבבות פרסאות כמ"ש באג"ה ד"ה איהו וחיהי וא"כ יש להן ערך עכ"פ כטפה באוקיינוס, אך לפי הנ"ל יובן שהכח המהווה ומחי' אותן הוא א"ס ב"ה הבלי גבול ורק שמהווה ע"י הכלים דאצי' ולכן לגבי א"ס אינן ערוך כלל, ומה שנת' בהביאור שם ספ"א ופ"ב שמכלים דע"ס דאצי' נמשך החיות לבי"ע דרך השתלשלות ערעע ולעיל נת' שהתהוות הנבראים דבי"ע מכלים דאצי' הוא בדרך דילוג יש מאין ע"י כח הא"ס דוקא י"ל דלא סתרי אהדי כי בודאי התהוות החיצונית דבי"ע דהיינו ההיכלות דבי"ע וגופות המלאכים ואפי' הכלים די"ס דבי"ע נתהוו יש מאין מכלים דאצי' אבל הפנימיות דהיינו האורות די"ס דבי"ע ונשמת המלאכים שהם נמשכים מלמ"ד כלים דזו"ג דאצי' שנעשים גר"נ לבי"ע זה נמשך בדרך השתלשלות ערעע, והיינו שבין התהוות החיצוני דבי"ע כמו גופות המלאכים

ובין הפנימיות דבי"ע דהיינו נשמת המלאכים א"ז מהכלים דאצי' לבד כ"א שניהם הם מא"ס ב"ה עצמו ע"י הכלים דע"ס דאצי' ורק החילוק הוא שהתהוות גופות המלאכים יש מאין נמשך מא"ס ב"ה דרך מעבר הכלים דע"ס דאצי' והיינו משום כי התהוות יש מאין צ"ל דוקא ע"י כח א"ס בלי גבול, ומ"מ צ"ל נמשך האור דרך מעבר הכלים דוקא, דאל"כ לא הי' פועל התהוות בע"ג כו', וכמ"ש באגה"ק בסופו ד"ה להבין מ"ש בפע"ח בזה"ו עיקר הבריר ע"י תפלה ו"ל וביר"ט חסד דאצי' המלוכש לגמרי בחסד דבריאה ומחי' עוה"ז הגשמי ע"י מעבר יצי' ועשי' כו' שאל"כ לא הי' פועל בגשמיות עוה"ז עכ"ל, אבל נשמת המלאכים שהוא החיות אלקות שיתלבש בפנימי' הנבראים בע"ג הרי צריך חיות זה להתצמצם בבחי' גבול דוקא, ע"כ הוא נמשך מא"ס ב"ה דרך התלבשות הכלים דאצי' כדי שהכלים יגבילו האור ותחיות ואזי נמשך החיות דהיינו נשמת המלאכים מהכלים דאצי' בדרך השתלשלות עו"ע כו' (ובזה יובן הלשון שכתוב לעיל ולכן צ"ל התהוות הנבראים חיותן מא"ס ע"י הכלים כו') אך לכאורה צ"ע לומר כך על נשמת המלאכים דהא אפי' האורות דנפש ורוח די"ס דבריאה הם נבראים ורק שאור הנשמה די"ס דבי"ע הוא אלקות וע' בתניא באגה"ק בד"ה להבין מ"ש בפע"ח דבזמן הזה עיקר הבריר ע"י התפלה) ופי' נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כו', הנה ידוע מ"ש איהו וחיהי חד איהו וגרמתי חד, וצ"ל זהפ"ש בין חיהי לגרמתי, והענין דנת"ל איך שהע"ס דאצילות הם ממוצעים בין המאציל א"ס ב"ה להנבראים בע"ג דבי"ע, וידוע שבהממוצע צ"ל ב' בחי' אחד מה שהוא כלול מהעליון ובחי' הב' מה שהוא כלול מהתחתון, וענין ב' בחי' אלו בהע"ס זהו ז"ת וג"ר כי המדות הם שייכים להעולמות כי מדות חסד דין רחמים אין שייך כ"א כשיש עולמות ונבראים על מי שיחול החסד או הדין משא"כ באוא"ס ב"ה עצמו לא שייך מדות אלו וא"כ המדות הם מקור להעולמות והנבראים כו', אבל ג"ר בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא שייך אפי' כמו שהוא ית' לבדו הוא גם אלו לא ברא העולמות כלל הא"כ הז"ת זהו בחי' התחתונה של הממוצע דהיינו שהם מקור דבי"ע והכלים של הז' מדות הם בבחי' גבול ותכלית, העז"א בפרקי היכלות שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו אלפים רבבות פרסאות ומ"מ איהו וגרמתי חד שהכלים דז"ת הם ג"כ אלקות רק שזהו מה שהוא ית' מצמצם א"ע להאיר בבחי' גבול דוקא, אבל הג"ר זהו בחי' העליונה של הממוצע מה שכלול מהעליון דהיינו שבהם מאיר אור א"ס בלי גבול ותכלית, ונק' איהו וחיהי חד שהארה זו הוא מה שמאיר בבחי' א"ס כו' חוהו רבות עשית אתה ה' אלקי, דהיינו שהתהוות כל העולמות וחיותן הנמשך להן מא"ס ב"ה הוא רק מז"ת דאצי' (שזהו פי' רבות עשית כנ"ל) שזהו רק מה שמאיר בבחי' גבול ותכלית אבל נפלאותיך ומחשבותיך דהיינו ג"ר דאצי' שזהו ההארה מה שמאיר בבחי' א"ס זהו רק אלינו דוקא לנש"י לבד, וביאור הענין דהנה בבריאת העולמות נו' רק שם אלקים לבד, ורק שאחר שבת נו' ש' הוי' ביום עשות הוי' אלקים ואצל אברהם אבינו אחר מצות מילה נאמר לו שם שדי כמ"ש אני אל שדי התהלך לפני כו' וכן גבי יעקב אל שדי נראה אלי בלון וגומר, אבל שם הוי' לא נתגלה גם להאבות כמ"ש וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי

להם, ורק ע"י יצ"מ ומ"ת נתגלה שם הוי' ונמצא שיש ג' בחי' הא' שם אלקי' שע"י הוא התהוות וחיות העולמות, הב' שם שדי שנתגלה להאבות, הג' שם הוי' שנתגלה ע"י מ"ת, והענין כי שם אלקי' הוא מדת הצמצום והסתתר להיות רק מנהגו של עולם, בחי' ובטובו מחדש בכ"י תמע"ב ונק' הנהגת הטבע, אעפ"י שהם נסים תכופים זא"ז ורק שהוסדו להיות כן תמיד בלי שינוי, מ"מ זהו מנהגו ש"ע שנראה רק כמו טבע כו', וענין שם שדי ושם הוי', ביאר הרמב"ן ז"ל בפיו החומש כי יש שני מיני נסים הא' נסים נסתרים, והב' נסים נגלים וכ"ה בזהר פ' ויקרא ע"פ שאל לך אות כו' העמק שאלה הגבה למעלה, נסים נסתרים זהו כמו הנס דפורים שנתלבש בדרך הטבע שע"י אהבת אסתר, נתהפכה הגזירה ואעפ"י שאמרו בגמ' שעז"נ ראו כל אפסי ארץ את ישועות אלקינו שזהו נס מלמעלה שהקדים הקב"ה רפואה למכה מ"מ לא הי' בזה שום דבר יוצא מהטבע כו' וע"כ נק' נסים נסתרים, ובכלל זה הם הנסים שאמרו ע"פ לעושה נפלאות גדולות לבדו שאין בעל הנס מכיר בניסו, ונסים אלו נמשכים משם שדי ולכן אמרו על שם זה שדי באלהות לכל בריה היינו כיון שגם נסים יכול להיות משם שדי ע"כ הוא די לכל ברי' ושם שדי נתגלה לאאע"ה אחר המילה ע"י העברת הערלה שהו"ע הסתרת המסך מק"נ החופפת על בחי' זו כו', וניסים נגלים זהו כמו הנס דיצ"מ וקי"ס שיוצא לגמרי מהטבע, ונסים אלו נמשכים משם הוי', וזהו נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, דהיינו ב' מיני נסים הנ"ל, מחשבותיך קאי על נסים הנסתרים, כי לא מחשבותי מחשבותיכם שבאדם לא תפעול המחשבה מאומה, אבל למעלה מתהווה מהמחשבה ואדרבה מה שמתהווה ע"י המחשבה זהו למעלה יותר ממה שמתהווה ע"י הדיבור, ולכן ע"י מחשבותיך אלינו נעשה לנו נסים אך הם נסתרים כמו המחשבה שהיא בהעלם מזולתו כו', ונפלאותיך זהו נסים נגלים שזהו דבר הפלא ופלא לעין כל כו', ועפ"י נסים נסתרים נמשכים מיסוד, וניסים נגלים מת"ת, והיינו כי היסוד נק' דל לפי שמקבל רק מבחי' חכמה ולמטה, ולא מלמעלה מהחכמה, אבל הת"ת נק' עשיר לפי שמקבל מהכתר, וא"כ מובן ההפרש שבין יסוד לת"ת א"ז מצד עצמן לבד כ"א כשהנס הוא מיסוד אזי שרש ההמשכה רק מחו"ב ולכן הנס מוסתר, אבל כשהנס הוא מת"ת שרש ההמשכה הוא מהכתר לכן הנס הוא בהתגלות שיוצא לגמרי מהטבע וא"כ נפלאותיך ומחשבותיך שהם ג"ר מחשבותיך חו"ב ונפלאותיך הוא הכתר שנק' פלא כו' מהם נמשך ב' מיני נסים הנ"ל, וזהו רבות עשית אתה ה' אלקי שבעולמות מאיר רק ז"ת שנק' אלקי' בחי' כלים מקור הגבול, אבל נפלאותיך ומחשבותיך שם שדי ושם הוי' שזהו הגילוי מג"ר דהיינו ההארה שמאיר בבחי' א"ס להיות נסים שהוא גילוי אלקות זהו רק אלינו, וזהו מה שאמר רשב"י אלוה אני לכל באי עולם, אבל לא יחדתי שמי אלא עליכם אלקי ישראל פי' אלוה אני לכל באי עולם זהו רק שם אלקי' שממנו נמשך חיות לכל העולמות כענין רבות עשית אתה ה' אלקי, אבל לא יחדתי שמי בחי' שם המיוחד דהיינו שם הוי' שנק' שם העצם, פי' מה שהוא מאיר בבחי' עצמותו דהיינו בבחי' א"ס, אלא עליכם דוקא כענין נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, משא"כ מה שאלוה אני לכל באי עולם זהו רק שם אלקי' מה שמצמצם א"ע בבחי' גבול, והוא רק כינוי כו', וזהו ע"ד ההפרש בין טוב הוי' לכל ובין

בחי טוב ה' לקויו דוקא כידוע, וזהו ג"כ פי' דודי לי שארז"ל הוא לי לאלקים
 דהיינו שעצמותו ממש שבבחי א"ס הוא לי לאלקים וכמ"ש והי' הוי' לי לאלקים
 ששם הוי' עצמו הוא לי לבחי' אלקי' דהיינו לבחי' כח חיות, וזהו ג"כ פי' הוי'
 אלקינו שהוי' ממש הוא כחינו וחיותינו וזהו ענין שיש כ"ח אותיות בפסוק
 בראשית שהו"ע הכח וחיות שמלוּבש בהעולמות שכח זה הוא מש' אלקים, וכ"ח
 אותיות שבפסוק וידבר דעשה"ד זהו הכח והאור שמאיר בנש"י שכח זה הוא
 משם הוי', ולכן אומרים אלקי אברהם קודם הגדול הגבור כו' והיינו כי הגדול
 הגבור כו' זהו חג"ת דאצ"י שע"י חיות העולמות, אבל אלקי אברהם, מה
 שנתייחד אלקות להאבות ע"י שהי' מרכבה בלבניהם אחריהם זהו בחי' עליונה
 וגבוה יותר כג"ל, עוד יובן פי' הוא לי לאלקים ע"ד מ"ש חלקי הוי' אמרה גפשי
 וידוע מה שאמרו ברבות משל למלך כו' עד הי' שם פקח אחד אמר אנא נסיב
 מלכא דכולהו מתחלפין ומלכא לא מתחלף כו', ולכאורה מה הפקחות בזה, אך
 המכוון כי שרש השפע שנמשך לע"ש הוא ממקום גבוה מאד, כמו דור אנוש
 שהיו ניזונים בחסדו של הקב"ה שהוא בחי' ורב חסד שלמעלה מהצמצום דהיינו
 למעלה מאתעדל"ת ואתעדל"ת דשם כחשיכה כאורה וזהו בחי' מרות דתהו שהיו
 האורות מרובים והכלים מועטים ומבחי' זו נמשך השפע דרך העלם והסתר
 ועו"א עד מתי תתנהג העולם באפילה, ולכן מבחי' זו אפשר לקבל אפי' בלא
 שום ביטול, משא"כ משם הוי' שהוא בחי' גילוי אוא"ס שמאיר ע"י צמצום
 היו"ד כו' א"א לקבל אלא ע"י בטול דוקא, אבל הפיקח הבין שהנהגה זו שמבחי'
 דכחשיכה כאורה זהו רק לפי שעה בזמן הגלות, והמכוון כדי שיתברר ע"י
 שבה"כ דתהו אבל אח"כ יופסק השפעה זו ויומשך פנימיות השפע מפנימיות
 רצה"ע ע"י שם הוי' לנש"י דוקא, וזהו דכולהו מתחלפין ומלכא שהוא ז"א
 שם הוי' לא מתחלף, וזהו חלקי הוי' אמרה גפשי דהיינו שנש"י בחרו להם לקבל
 משם הוי' דוקא וע"י ביטול דוקא, וזהו ג"כ פי' הוא לי לאלקים ואני לו לעם
 כו', וענין ואני לו לעם צ"ל הנה בבחי' הוא לי לאלקים שייך ואני לו לעם
 כי עם הוא בחי' ביטול בטל רצונך, אבל בבחי' שנק' הוא ית' מלך ישראל ואין
 מלך בלא עם הרי העם צ"ל בדומה לו כרי שיחול עליהם מלוכה משא"כ על
 בהמות חיות כו' ולכן ביום ו' לבריאה שנברא אדה"ר אמר השיר ה' מלך
 גיאות לבש כו' משא"כ קודם בריאת אדה"ר לא הי' שייך בחי' מלוכה וא"כ
 צ"ל למעלה איך שייך לומר בחי' עם בדומה לו כו', אך ע"ז כתיב למען הקים
 אותך להיות לו לעם, והענין דכתיב ואשים דברי בפיך ובצל ידי כיסיתך לנטוע
 שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה, ואמרו בירושלמי חורנו על כל
 המקרא ולא מצינו שנק' ישראל ציון אלא בפסוק זה, כי ציון הוא לשון סימן
 והיינו כשנש"י הם בבחי' בצלמנו כדמותנו אזי נק' ציון חתו דוקא ע"י הג'
 דברים תורה ועבודה וגמ"ח שבפסוק זה, כי רמ"ח פקודין הם רמ"ח אברים
 דמלכא בחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' וע"י קיומם מתעלים
 בבחי' כמראה אדם להיות בצלמנו כדמותנו, וע"ש זה נק' ציון ואזי נק' בחי' עם
 בדומה לו, וזהו ולאמר לציון עמי אתה גם כמארז"ל עתידים צדיקים שיקראו
 על שמו של הקב"ה שנאמר כל הנק' בשמי, ופרש"י שיהי' שמם הוי', והיינו ע"י
 קיום המצות מתעלים נש"י לאשתאבא בגופא דמלכא, בחי' כמראה אדם הוא
 מראה דמות כבוד הוי' ולכן יהי' שמם הוי' וכיון שע"י קיום התומ"צ מתעלים
 גש"י בבחי' זו שיהי' שמם הוי' ע"כ נק' עמו בדומה לו, וזהו ואני לו לעם.

והנה דודי לי ואני לו זהו ענין פסח ושבועות שמתחלה דודי לי ואח"כ ואני לו, אבל אח"כ צ"ל אני לדודי תחלה וזהו כל ענין חדש אלול שמוכן לתשובה ואח"כ ודודי לי ברה"ו ויוב"פ וסוכות כו', והנה אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול, אזי הרועה בשושנים, ופי' וענין רועה הנה ארז"ל במד"ר הוא לי לאב כי אתה אבינו, ואני לו לבן בנים אתם לה' אלקיכם, הוא לי לרועה שנאמר רועה ישראל ואני לו לצאן שנאמר ואתנה צאני כו', וצ"ל הלא אין ערוך כלל הדמיון לרועה וצאן לאב ובן, אך הענין כי יש ב' שמות הוי' הא' שם הוי' שבבחי' ממכ"ע בחי' כמראה אדם שם שייך לומר אב ובן שאוא"ס ב"ה המלוכש בח"ע נק' אב כידוע פי' אבינו שבשמים אור אבא שמלוכש בז"א דהיינו כמו שהבן שנמשך מעצמיות מוח האב, כך נש"י נמשכו ממחשבתו וחכמתו ית' ממש, אבל בחי' שם הוי' דלעילא הוא בחי' כי לא אדם הוא, ע"ז כתיב יש אחד ואין שני לו גם בן גם אח אין לו, פי' ואין שני לו היינו שאין לו חיבור בבת זוג כי יחודים לא שייך כ"א בע"ס וע"כ שייך שם בן ואח כידוע שיש נשמות שנק' בנים למקום ויש שנק' אחים כו' כמ"ש בנים אתם להוי' אלקיכם זו"ג דאצי' ומה שמש"ה לא כלל א"ע ג"כ שלא בנים אנתנו היינו שמש"ה נמשך מיחוד או"א ולכן בק"ש שהוא יחוד או"א אמר הוי' אלקינו, וע"כ הוא בחי' אח לזו"ג דאצי' ולא בחי' בן כו', אבל או"א"ס ב"ה עצמו הוא למעלה מבחי' יחודים כי יחוד היינו השפעה מעצמיות, וזה יכול להיות בהע"ס, אבל מעצמותו אין יכול להיות נמשך השפעה מעצמיות כו' כ"א רק בחי' אור שהוא גילוי זיו והארה לבד, וזהו ואין שני לו שאין לו חיבור בבת זוג, ובוהר דהא לעילא לית תמן נוק', פי' שאין שום בחי' כלל שיוכל לקבל השפעה מעצמיותו ממש, כ"א רק ע"ד הארה וזיו (כמו הזיו שמאיר מהשמש) א"כ א"ז נק' יחוד, וזהו יש אחד ואין שני לו, היינו שהוא בחי' יחיד שלמעלה מבחי' אחד שאינו בגדר בחי' יחודים, משא"כ בחי' אחד שבז"א יש שם יחודים, וזהו הלשון יש אחד כו', וכיון שהוא למעלה מזיווגים ויחודים ע"כ שם אין שייך לומר הוא לי לאב כו' רק הוא לי לרועה ואני לצאן, צאן זהו ביטול שלמעלה מהדעת, כצאן טבחה כו', וז"ש טוב לחסות בהוי' מבטוח באדם, מבטוח הוא לשון וטח את הבית דיבק והתקשרות ממש שבבחי' כמראה אדם שם הוי' דלתתא יש התקשרות והתחברות עצמי כמו אב ובן כנ"ל, אבל בשם הוי' דלעילא הוא רק מרעה וחסות מרחוק, ומ"מ בחי' זה דהוא לי לרועה טוב יותר וזהו טוב לחסות בהוי' מבטוח באדם, וענין הרועה בשושנים, שהמרעה משם הוי' דלעילא הוא בשושנים יגמדה"ר, ובוהר אמרו א"ת שושנים אלא שושנים בהלכות, והיינו כי התורה נדרשת בי"ג מדות שנמשכים מי"ג מדות הרחמים כמ"ש המגיד נ"ע ע"פ ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים, שארז"ל ק"ו לשכינה י"ד יום אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון, דצ"ל מה שייכות יש כאן דוקא להיות קל וחומר אלא הענין כי משה אמר אל נא רפא נא לה שביקש לשם אל תיקון הראשון די"ג ת"ד אשר משם אל נמשך מדת ק"ו שהוא המדה הראשונה מי"ג מדות שהתורה נדרשת וכיון שנתגלה שם אל נתגלה מדת קל וחומר ולכן יש ללמוד מכאן שכמו"כ ע"י י"ג מדות שהתורה נדרשת מתגלה יגמדה"ר.

אני לדודי.

א) ברבות ע"פ דודי לי ואני לה. הוא לי לאלקים. אנכי ה' אלקיך ואני לו לעם ולאומה שנאמר הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינה בישע'י סי' נ"א. וברבות יתרו ר"פ כ"ט אר"ש ב"י אמר הקב"ה לישראל אלוקי אני לכל באי עולם אבל לא יחדתי שמי אלא עליכם כו' אלקי ישראל. וי"ל דהנה כתי' ויגש אליהו כו' אם ה' הוא האלקים במ"א סי' י"ח כ"א. ולכאורה אינו מובן מהו ואם הבעל כו' ע"ש. וע"ש בתרגום יהונתן ובהמפרשים הרד"ק וכלי יקר ובהרלב"ג, הענין כי העובדים לכוכבים קרו לי' אלהא דאלהא. היינו כי אף שמאמינים בו ית' כמ"ש ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי כו'. אך אומרים על השמים כבודו ואינו משגיח בשפלים ועוזב ה' את הארץ ואינו רואה ביחזקאל סי' ט' ט', וכמשארז"ל ב"ק ע"ב. שעז"נ ויאמרו לא יראה י"ה כו'. והיינו לפי שסוברים שההמשכה נמשך דרך השתלשלות עו"ע וע"כ זהו השפלה אצלו להשגיח למטה כו'. אבל באמת כתיב מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' היינו שלפי שהוא המגביהי למעלה מעלה מסדר ההשתלשלות לכן המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת וכמ"ש מזה בד"ה ששים המה מלכות ועז"נ מי כה' אלקינו שהוא עצמו אלקינו ממש ר"ל ע"ד אית דין ואית דין שמצמצם א"ע להשגיח בפרטי פרטיות משא"כ הם קרו ליה אלקא דאלקיא. עו"ל שאף מהעובדים לכוכבים המאמינים בהשגחה עכ"ז אינן מצווין על השיתוף וע' מזה בהרמ"ז ר"פ האזינו ע"פ כי חלק הוי' עמו משא"כ ישראל מקבלים שלא ע"י אמצעי והו"ע הוא לי לאלקים כו' ועמ"ש בד"ה בפ' נסכים בפ' הוי' אלקינו מלשון ואת אילי הארץ לקח ביחזקאל סי' י"ז שהוא לשון כח דהיינו ששם הוי' ב"ה הוא כחינו וחיותינו דהיינו שהוא הוא מקור וחיות של כל נש"י שעלו במח' להכלל באחדותו ית' במהר"ע כנ"ל. ועמ"ש בד"ה קדש ישראל להוי' משא"כ שאר כל הנבראים שמקור חיותן הוא מבחי' מלך כמ"ש בשכמל"ו ומלכותו בכל משלה כו' ע"ש נמצא לפי"ז הפי' הוי' אלקיך שבחתי שם הוי' ממש הוא אלקיך משא"כ עכו"מ מקבלים רק ע"י שם אלקים לבד שהוא ג"כ ע"י ריבוי צמצומים כו' היינו אחר ק"כ צירופי אלקים משתלשל השפע להמינים כו'. וע' באגה"ת פ"ד. וע' בת"א בד"ה וידבר אלקים וארא אל אברהם. עו"ל הנה כתיב ויקרא לו אל אלקי ישראל ויש בזה שני פירושים. הא' שיעקב קרא כן להקב"ה. הב' שהקב"ה קרא ליעקב אל כמארז"ל פ"ב דחגיגה ובמגילה ד"ח ע"א. הובאו ב' הפירושים בפירש"י בחומש שם פ' וישלח ל"ג כ' ונתבאר בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו שהוא עדמ"ש בגמ' מענין שמים וארץ בש"א שמים קדמו לארץ ובה"א ארץ קדמה. כי הנה שמים הוא ז"א קדמו לארץ שהיא מל' מקור דבי"ע. זהו שיעקב שהוא מל' דאצילות מקור נש"י קרא להקב"ה שהוא ז"א אלקי ישראל. כי ישראל לי ראש כמו שהרגל בטל לגבי הראש כך נש"י נקראו בנים לה'. ברא כרעא דאבוה כו' כי נה"י דז"א נעשו מחזין לנוק'. זהו אני לדודי ביטול כרגל לגבי הראש וחש"ש ברבות ע"פ דודי לי ואני לו אני מיחדת אותו שמע ישראל ה' אלקינו כו' היינו בחי' ביטול הנ"ל כמו ביטול הרגל להראש כו'. אך ודודי לי כי בתפילין דמארי

עלמא כתי' מי כעמך ישראל גוי א' בארץ כי במח' ארץ שהיא מלי' קדמה לז"א והיינו שע"י ביטול היש לאין מעוררים וממשיכים המוחין לז"א. ולכן בתפילין שהם המוחין הנמשכים לז"א חותם בולט כתי' מי כעמך ישראל כו'. וזהו ג"כ לי ראש שממשיכין המוחין לז"א וזהו שהקב"ה קראו ליעקב אל וזהו דודי לי.

ב) עוי"ל בפ"י אנכי ה' אלקיך הוא לי לאלקים. כי הנה י"ל מ"ש בשמו"ע אלקי אברהם כו' קודם הגדול הגבור, אך הגדול כו' חג"ת דז"א ומשם מקור התהוות שמים וארץ יש מאין כמ"ש ששת ימים עשה כו' ע"י ששת ימים ו"ק עשה כו' אבל האבות הן עצמן חג"ת דז"א ולכן הקב"ה קראו ליעקב אל וכמ"ש ברבות ויחי ע"פ ושמעו אל ישראל אביכם כו' אף אביכם בורא עלמות וא"כ מה שהוא אלקי האבות הוא שבח יותר דהיינו שגם האבות שהן חג"ת דאצי' הן לגבי א"ס ב"ה נבראים ממש כי גם החכמה היא כעשי' גופניות כו' וזהו שבח יותר מהיותו אלקי השמים כו' כמובן ומי הוא האלקים לאצי' היינו ודאי המאציל א"ס ב"ה ממש, וזהו הוא לי לאלקים אנכי מי שאנכי הוא הוי' אלקיך כו', וזהו לי יחדתי שמי שמי ממש שמו הגדול כו' וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול וזהו דודי לי, וע' מענין דודי בפע"ח שער חג המצות גבי די אכלו כו' וע' מזה בשל"ה ד"ו ע"ב, אך היינו ע"י אני לדודי ואני לו לעם כו' מבראך ברה"א אתם נצבים גבי לעברך בברית כו' להיות לו לעם כי אין מלך בלא עם פי' שהם נקראים במדריגת עמו שהם אנשים כמותו ומתייחסים אליו בערך מה כו' כי ישראל עלו במחשבה כו', וזהו עמי אשר נקרא שמי עליהם בדה"י ב' סי' ז' ועדמ"ש בוח"א ה' א' ע"פ ולאמר לציון עמי אתה א"ת עמי אלא עמי * כו' וע' ת"ז תיקון י"ח דל"ה ב', והענין דבירושלמי פ"ד דתענית סוף ה"ב חזרנו על כל המקרא ולא מצינו שנקראו ישראל ציון אלא זה שנאמר ולאמר לציון עמי אתה, והמכוון דכפ"י הקה"ע שם שע"י קיום המצות המרומזים בפסוק זה ואשים דברי בפ"ך זו תודה ובצל ידי כסיתוך זו גמ"ח לנטוע שמים וליסוד ארץ זהו עבודת הקרבנות אזי נק' ציון שהם מצויינים בעולם, והיינו כמ"ש בתו"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דס"ב סע"ב, וביאור ענין ציון כו' בצלמנו כדמותנו הם רמ"ח פקדין רמ"ח אברים דמלכא והיינו רוחניות המצות ורוחניות התורה כמו שהן למעלה באו"א ב"ה שהן הן בצלמנו ממש, אך גשמיות המצות כו' הם רק בחי' ציון מלשון סימן כו' אזי נקראת כנס"י ציון כו', והיינו שאז כנס"י מקבלת כל האורות שלמעלה ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד שלה הנק' נקודת ציון וזהו ולאמר לציון עמי אתה שאזי דוקא כשנק' ציון ע"י קיום תורה ועבודה וגמ"ח אזי הם בבחי' עמי, והיינו אנשים כמותו שהרי הם מצויינים ברמ"ח אברים דמלכא ממש ובעומק יותר י"ל כי ז"א דאצי' נק' כמראה אדם כי אדם ממש היינו א"א האדם הגדול וז"א הוא ישראל הוא כמראה אדם כמ"ש בזח"ב משפטים קכ"ב א' ובמק"מ שם וזהו עמי אתה, כי א"א נק' אלקי ישראל שהוא ז"א וזהו ג"כ ענין א"ת עמי אלא עמי כו', אך פי' זה יתכן על ענין אני לו לעם וזהו נק' מלך ישראל שאין מלך בלא עם שהם אנשים כמותו כו', אבל

איך שייך לומר כן על האל לי לאלקים ואני לו לעם, דהעם הוא אין ערוך לאלקים, ולא כמו עם לגבי המלך, אך הרי מצינו שהב"ד נקראים ג"כ אלקים כמ"ש עד אלקים יבוא דבר שגיהם בפ' משפטים וכן בעה"כ דסה"ד וז"ל וכן כל אלקים שהוא על האל ית"ש שופט העולם ומשגיח בו מבראשית ברא אלקים לשון דיין ושררה נתתיך אלקים לפרעה ר"ל לשון שררה כו' עכ"ל, אי"כ כיון אלקים ג"כ לשון שררה ושופט, ה"ז כענין בחי' מדת מלוכה, ולכן שייך ואני לו לעם כו' כנ"ל, ומה שנק' כמ"כ אלוקה אני לכל באי עולם, זהו מצד בחי' שם אלקים ממש שמצד בחי' זו הרי גם כל באי העולם הם בחי' עם שהרי המלאכים נק' ג"כ אלקים ומהם יונקים הע"ש כו' מאחוריים דשם אלקים, אבל בחי' הוא לי לאלקים הוא היינו שם הוי' ממש בחי' עצמיות אוא"ס הרי אי"כ גם להיות ואני לו לעם זהו ע"י ולאמר לציון עמי אתה וכנ"ל.

עו"ל בפ"ה הוא לי לאלקים עדמ"ש לע"ל הוי' הוי' לי לאלקים שבחי' שם הוי' יהי' רק כמו שם אלקים ע"י גילוי עצמיות אוא"ס כו' ואני לו לעם לקבל מבחי' שם אלקים זה.

ג) עו"ל עפ"מ"ש במ"א בד"ה עולת תמיד ענין פי' ישראל לי ראש שהוא כמו עד"מ הגשמה עיקר התגלותה במחין שבראש ששם מתגלה כללות החיות ואח"כ מן הראש נמשך ומתחלק חיות פרטי לכל אבר בפ"ע כח הראי' בעין וכח השמיעה באוזן כו', כך למעלה עיקר התגלות כללות החיות מאוא"ס ב"ה נמשך ומתגלה בנש"י לכן נקראים לי ראש ומהם נמשך אח"כ החיות והתענוג לכל העולמות והוא לי לאלקים שנק' אלקי ישראל שבנש"י עיקר התגלות כללות החיות כו' ומזה יובן דשייך בחי' זו בענין ר"ה שלהיותו נק' ראש ג"כ עד הג"ל גילוי כללות החיות אז צ"ל ואני לו לעם כו' ולאמר לציון עמי אתה כי איך יהי' בבחי' ראש להיות כלי לכללות האור והחיות מא"ס ב"ה זהו ע"י ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה, והנה פי' אני לדודי יש להעיר ממ"ש אם אני כאן הכל כאן ופי' בוח"א בסוף הספר סי' כ"ה די"ב רע"א אי שכינתא דאקרי אני שריא כאן הכל כאן ההוא אתרא דאקרי כל כו', והיינו בחי' יסוד שנק' כי כל בשמים ובארץ שממשיך גש"ב מהבינה במל', גם כפשוטו דהכל קאי על בי"ע וע"ד שנת' בפ' ויהי דרכ"ט רע"ב כד סלקא דא כלא סלקין אבתרה הה"ד משכני אחריך נרוצה וכמ"ש באריכות בד"ה משכני אחריך כו' ע"ש ועמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון כו', פי' אני תורתך שעשעתי ע"י שעושה מאני אין שהו"ע ביטול היש עי"ז ממשיך תענוג עליון כו', והוא אני לדודי מבחי' אני שנעשה אין נמשך האור לדודי, ועמ"ש ע"פ אני כברוש רענן בד"ה לבאר ענין יוה"כ שנק' שבת שבתוך ומ"ש במ"א ע"פ אני ראשון ואני אחרון, עו"ל פי' אני לדודי ודודי לי הוא ענין החזרת פב"פ שוהו פי' תשובה וכמבואר בד"ה שובה ישראל עד, ועו"ל בפ"ה הוא לי לאלקים כו' דהנה כתיב ביהושע סי' כ"ט י"ד ויאמר יהושע אל העם לא תוכלו לעבוד את ה' כי אלקים קדושים הוא וע' בכלי יקר שם בשם העקידה שער פ"ט שהקשה איך יהי' יהושע מרבה להפצר לדחות את ישראל מעל הש"ת כו' ושתירץ כי כונתו הי' שיקבלו אל עצמם להזהר מהשיתוף כו' ובירושלמי רפ"ט דברכות

איחא פי' קדושים הוא לשון רבים היינו קדוש בכל מיני קדושות דרכו בקדושה דבורו בקדושה וישונו בקדושה כו' וא"כ גם אתם כשתהיו לו לעם צ"ל קדושים וכמ"ש בספר וע' ס"פ כ"ב שזהו פי' והייתם קדושים לאלקיכם, וענין קדושה זו פי' הכ"מ שם קדש עצמך במותר לך כו' ועמ"ש בד"ה ראשי המטות שעיקר קדושה זו נמשך ע"י המצות אק"ב כו' והנה פי' אלקים קדושים הוא היינו קדוש ומובדל בחי' סוכ"ע וכמ"ש במ"א ע"פ כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל היינו גם בבחי' סוכ"ע יש הוי' ואלקים כו', ואפ"ל ע"ד שאלקים חיים זהו בבינה במא"א אות א' ספ"ג כש"כ בחי' אלקים קדושים א"כ אלקים קדושים הוא קאי על שם הוי' ממש שבחי' שם הוי' הוא לי לאלקים כמ"ש בתו"א בד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו' ע"ש, או בחי' ז"א בעלותו לגבי עתיקא דהוה הוא לי לאלקים בחי' אלקים קדושים הוא ואני לו לעם כמ"ש כי עם קדוש אתה וכתוב והייתם קדושים לאלקיכם הנה מה שהקדים פסוק דודי לי לפסוק אני לדודי היינו כי בחי' הוא לי לאלקים נמשך מתחלה ואח"כ ע"ז ואני לו לעם כמבאר בגמ' פ"ד דקדושתין ד"ע סע"ב זו מעלה יתירה בישראל כו' יעו"ש, והיינו שכדי שנהיו בבחי' עם קדוש זהו ע"י אק"ב וא"כ דודי לי בתחלה ואח"כ ואני לו כו'.

ד) הרועה בשושנים. הנה כתיב למנצח אל שושנים כו' רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף כו', ובמדרש תלים שם הפרנסה ע"י עצמו שנאמר רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף מה יוסף גמלו אותו אחיו רעות אף אנו גמלנו אותך רעות כביכול עברנו על מצותך אף אתה גמול לנו טובות הוי' נוהג כצאן יוסף עכ"ל, ואפ"ל דלכן אמר למנצח אל דששנים אשר שושנה י"ג עליון דסחרין לה שהם היגמדה"ר דהיינו כדי להיות נוהג כצאן יוסף שאף שעברנו על מצותיך עכ"ז יגמול לנו טובות זה נמשך מבחי' י"ג מדה"ר והוא בחי' יוסף שנק' צדיק כי טוב וכתוב הטוב כי לא כלו רחמיך כו' שבחי' יגמדה"ר נמשך מבחי' טובו ית' כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' ועמ"ש מענין יוסף בד"ה ואני נתתי לך שכס אחד על אחיך וברבות מקץ פצ"א דק"ב ע"ב נהג את צאנך כיוסף שזן את העולם בשני רעבון כו' וע' ברבות סדר ויצא פ"ע ע"פ והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה כהנים ליום וישראלים כו' ובשה"ש רבה מ"ח ד' ע"פ דודי לי ואני לו הוא לי לרועה רועה ישראל האזינה, ואני לו לצאן ואתן צאני צאן מרעיתי ביחזקאל סי' ל"ד ומה שנקראו ישראל צאן נמצא בזה שני פירושים הא' ברבות סדר בשלח פכ"ד קמ"א ב' גבי ויסע משה מה הצאן כ"מ שהרועה מנהיגם שם נמשכים כך ישראל כו' משכני אחריך נרוצה כו', וא"כ בחי' זו הוא מה שיש בהם בחי' ביטול יותר מבחי' אדם שמבטל דעתו ושכלו וכ"ה ברבות אמור פכ"ז ע"פ אדם ובהמה תשיע כאדם אנו כבהמה תשיענו לפי שאנו נמשכין אחריך כבהמה כו', ובקהלת רבה ע"פ אמרתי כו' שהם בהמה המה להם האיך ישראל נמשכין אחריך כבהמה שנאמר ואתן צאני כו' מה בהמה זו פושטה צווארה כו' והיינו בחי' מס"נ שזהו הבחי' הנמשך מלמעלה מהחכ' כמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה ערכים עלי ד"ס והחכ' נק' אדם א"כ בחי' היותם כבהמה וצאן הוא למעלה מבחי' אדם וע"ד שנת' בתניא ס"פ מ"ו דעת העליון כו' ונק' בהמה רבה כו', שלפני האצ"ל עכ"ל, והיינו כמ"ש

בביאור ע"פ מים רבים בת"א פ' תולדות שדעת העלין ממשך המדות דכתר שלמעלה מהחכמה והם חג"ת דא"א הנק' טורי חשוכא ושם שרש האבות וזהר"ע בעבר הנהר ישבו אבותיכם כמבואר באריכות ע"פ אם בחוקתי זה שנק' צאני צאן מרעיתי ולא נק' בהמה כמ"ש בד"ה והניף הכהן אותם שבטבע הבהמה נמצא הביטול יותר הרבה מבאדם כו', ואעפ"כ מכל הבהמות נבחרו כבשים עפ"י רוב ולתמידים שנמשך בהם הביטול יותר כי פני שור מהשמאל כו' אבל הכבשים הם בבחי' רחמים וע"ש שיש בהם ג"כ ב' בחי' הא' כבש והב' כשב הראשון חג"ת דז"א לכן הב' שהוא חו"ב קודם לשין שהוא חג"ת ובחי' כשב שזהו חג"ת דא"א כו' ע"ש לפי"ז צאן אדם י"ל ז"ת דז"א כמ"ש במאור"א אות צ' סכ"ז ונק' צאן מצד המדות ואדם מצד המחין דז"א שהיא התורה והמדות מגביהים ומעלים את התורה והחכ' לאוא"ס ממש כמבואר בתו"א פ' יתרו בד"ה האבות הן הן המרכבה כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא, וכ"ז אף במדות הנמשכים מו"ת דז"א וזהר"ע כבש, אך ענין כשב זהו גילוי מדות דא"א טורי חשוכא ע"י ד"ע כו' ועמ"ש בילקוט פ' פנחס ע"פ כבשים שנים ליום דב"ש אומרים שהוא מלשון יכבוש עוונותינו, ובה"א מלשון כיבוש, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ע"ש רמז תשע"ד דרמ"ח ע"ד ולכן נק' צאן מרעיתי אדם שבחי' היותם בבחי' צאן זהו מעלה גדולה להמשיך מלמעלה מבחי' אדם שמשם נמשך להיות כשלג ילבינו כנודע וכ"ז לפי הרבות פ' בשלח פכ"ד הנ"ל דבחי' מעלת צאן גבוה מבחי' אדם כו' ועפ"י"ז יש לפרש הרבות בשה"ש ע"פ דודי לי הוא לי לאב ואני לו לבן הוא לי לאב כי אתה אבינו כי הייתי לישראל לאב, ואני לו לבן בני בכורי ישראל, בנים אחם לה', הוא לי לרועה שנאמר רועה ישראל כו' ואני לו לצאן כו', דלכאורה זהו ב' הפכים דאם הם בנים איך הם צאן, אלא הענין כי הנה מבואר במ"א בפי' מארז"ל ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים שהוא אור אבא המתלבש בז"א דמצד אר"א המלוכש בחכ' שייך לומר אבינו ממש כי מקור ורש נש"י נמשך מהחכ' וכמ"ש קדש ישראל לה' וכמו עד"מ הטפה הגמשכה מהמוח דהיינו מהחכ' משא"כ בהכתר אין שייך לומר כן וכמ"ש בסה"מ סי' ע"א בענין מרוב אונים דא ריש דרגין כו' בוח"א בראשית ד"ב ע"א וי"ל ריש דרגין הוא חכמה ראש המדריגות כי כתר נעלם מאד ואף חכמה קדומה נעלמה מעיני כל חי שאף יסוד שהוא כל חי המושך הטפה הזרעית מהמוח הנק' חכמה אינו מושג מהחכ' זו הקדומה כי נעלמה ממנו אלא חכמה זו הנק' שירותא ראש המדריגות והוא נק' אבא כו' עכ"ל א"כ מצד בחי' כתר לא שייך שיהי' נק' בנים כ"א מצד בחי' חכמה נאמר כי אתה אבינו אכן מצד בחי' כתר שהוא סוכ"ע אמרו הוא לי לרועה ואני לו לצאן והיינו כי כולם בחכ' עשית שגם החכ' הוא כעש"י לגבי א"ס ב"ה כמ"ש בתניא ר"פ מ"ו (ר"ל לע"ל שיומשך הטיפה ממ"ס נק' נשואין ברבות סדר בא ס"פ ט"ו וזהו"ע הנשמות החדשות מסוכ"ע בד"ה ואכלתם אכול) ועמ"ש מזה בד"ה אלה העדות החוקים ע"פ המדרש קהלת רבה ע"פ יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו כו' יעו"ש, וא"כ מבחי' זו דא"א וסוכ"ע נק' רועה ישראל וישראל נק' צאן מרעיתי וע"ז אמר דהע"ה ה' רועי לא אחסר תילים סי' כ"ג א' וארז"ל במדרש תילים שזהו ע"ד מזקנים אתבונן שכן אמר יעקב האלקים הרועה אותי מעודי ויחי י"ח ט"ו.

ובעה"מ שער ט"ז פ"י דקכ"ח ע"ב כ' ח"ל ועל זאת הארה (של ש"ע נהורין) התפלל דהע"ה במזמור הפרנסה שנאמר ה' רועי לא אחסר וגו' על מי מנוחות ינהלני הוא השפע הקדוש של ש"ע נהורין היורד מרישא דאריך אל המזלות על זו"נ נק' מי מנוחות כו' עכ"ל, וי"ל פי' לא אחסור ע"ד כי אין מחסור ליראיו היינו בחי' אין משם מילוי כל החסרונות.

ה) וענין רועה הצאן הוא כמ"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך וכת' תעשב לעבודת האדם, וענין עשב מבואר בת"ז תיקון נ"א ע"ב שין וכמ"ש בת"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים שהו"ע המשכת הדעת והיינו כי בחי' צאן הם המדות וחיות המדות וקיומן הוא ע"י הדעת וזהו מזון הכבש כ' כתר ב' חריב הנמשך לחג"ת הנק' שין והיינו ע"י הדעת שממשיך מהחריב בהמדות וכמאמר אם אין בינה אין דעת כו', ועמ"ש ע"פ וידעת היום והשבות ובד"ה כי תשא כו' מחצית השקל בפ"י ורעה אמונה, אך יש ב' בחי' דעת כדכתיב כי אל דיעות כו', הא' מבחי' ממכ"ע והב' דעת עליון מבחי' סוכ"ע שיבא ג"כ בבחי' דעת והרגשה וכמ"ש ע"פ וידעת היום ובביאור ע"פ מים רבים ובת"א פ' תולדות והנה סופא דקרא כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות הכתיב לא באלף והקרי לו בוי"ו וזהו ענין אלול שהוא ג"כ תיבת לא לו שהם מחוברים יחד והנה לא באלף זהו כתר ולו בוי"ו זהו ז"א כמ"ש בנח"א דק"כ ע"ב ע"פ בכל צרתם לא צר הקרי לו והיינו שא"א מלוּבש בפנימיות ז"א כמ"ש בפ' אחרי ס"ו ב' שזוה"ע ו' שהאלף שבמילוי הוא בחי' א"א ולכן מספר ו' י"ג היינו יגמה"ר כו' וא"כ באלול מתחבר לו לא, וגם התחלת תיבת אלול הוא בחי' אל היינו כי אל דיעות ואוי הרועה בשושנים י"ג עלין דסחרין לשושנה בחי' יג"מ היינו להיות המשכת הד"ע מבחי' סוכ"ע והוא כענין ברחמיך הרבים דחם עלינו ותן בלבנו בינה ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך את הנרות בענין כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כו' הבא ע"י כתיבת הוית והתעוררות רח"ר שעיו גמשך בחי' אה"ר דאהרן שלמעלה מחסד עולם כו' ע"ש, ואה"ר זו זהו"ע כשב שהשין קודם לבית והוא ג"כ בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם כנ"ל וברבות בשלח פכ"ד מבואר ענין צאן מרעיית דקאי על המן שאכלו ישראל במדבר כמ"ש רועה בכל יום כו' והיינו שבמן נאמר דבר יום ביומו ע' מזה בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום בת"א פ' בשלח והנה המן הוא בחי' טל כמ"ש בד"ה ויאכילך את המן כו' ולא ידעון אבותיך שהם חג"ת דאצי' וכמו"כ גבי שושנים כתיב אהי' כטל לישראל יפרח כשושנה וכ"כ ברבות בשה"ש ס"פ כשושנה בין החוחים מה שושנה זו כו' יצא טל היא מפרחת הה"ד אהי' כטל כו' שושנה זו אינה אלא לריח וידוע מ"ש בד"ה ראה ריח בני שריח העלאת מ"נ בכל מאדך בחי' תשובה זהו ריח בגדיו ריח בוגדיו כו' ומבואר שם דאע"ג שכנס"י נק' באר שנובע בתמידות העלאת מ"ן מעצמו כענין בארה של מרים זהו העלאת מ"ן דאו"פ אבל כדי לבוא להעלאת מ"ן בבחי' אורי' היינו בכל מאדך תשובה ע"ז צ"ל ההמשכה מלמעלה מאתעדל"ע וזהו כריח שדה אשר ברכו הוי' ברכו דוקא, ומה יובן לפרש ענין הרועה בשושנים לבוא לבחי' ריח שדה כו' שושנה זו ניכרת בין העשבים כך ישראל כל רואיהם יכירום כו' ע"ד עדות לישראל בנח"ג ר"צ ע"א בחי' הארת

פנים כו', ועמ"ש מזה ע"פ יצחק בן אברהם כו' שושנה זו אינה אלא לשבת ויו"ט שאו יש תוס' אור כו', וע"ד שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח ע' ת"א בד"ה ויקהל משה, ולכן בר"ח אלול שאו נפתחים יגמדה"ר הנמשכים מבחי' אהי' כטל אזי כתיב הרועה בשושנים, וע"ז אמרו במדרש שה"ש בענין שושנים הצדיקים שלבן רך כשושנים וגם פי' מלשון שושנים שרגיל במשנתו, ע"פ הרועה בשושנים ש"ה סי' ד' ה', פי' לבו רך היינו ע"ד שנאמר ביאשיהו במ"ב סי' כ"ב י"ב, יען רך לבבך ותכנע כו' וע' בפ"ק דסוטה ד"ה סע"א בשר כתי' בו ונרפא ופי' רש"י שמי שהוא רך ועניו כבשר כו', וזהו ע"ד והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר ביחזקאל סי' י"א י"ט, ועמ"ש על מארז"ל לעולם יהא אדם רך כקנה כו' שכדי שיהי' רך כקנה זהו דוקא ע"י המשכת המוחין חב"ד בהמדות וזהו עיקר ההפרש בין עולם התיקון ובין עולם התהו שהיו בבחי' קשה כארו, ועמ"ש בלקר"ת פ' אמור בד"ה ביאור ע"פ ההניף הכהן אותם פ"ב, וזהו ע"י שושנים בהלכות נעשה לבן רך כשושנים וברכות וישלח פע"ח פ"ח א' ע"פ כי הילדים רכים זה משה ואהרן והיינו מפני שנאמר בהם ונחנו מ"ה ואהרן מה הוא, מה הוא בחי' ביטול כו', וכן פי' הרב ר' נחום ז"ל ובמה בשופר פי' ובמ"ה בבחי' ביטול דמ"ה כי השופר מטיל חרדה כדכתי' וקול השופר חזק מאד ויחרד כו', וכן מצינו שבחי' רך לב הוא הירא כמ"ש הירא ורך הלבב כו' ובחי' יראה עלאה נמשך ע"י השופר כו' ועמ"ש ע"פ לריח שמניך טובים ע"כ עלמות אהבוך שאף מי שלבו אטום עכ"ז יפתח לבו וע"י רח"ר כו' וכן ע"י שושנים י"ג מדה"ר נפתח לב הקשה להיות רך שאפילו האכזרי יתפעל מדבר שיש בו רחמנות גדול וכך הוא ענין ברחמיך הרבים רחם עלינו כו' וזהו"ע ולא דוככה בשמן עדמ"ש במ"א גבי שליו היד ה' תקצר להמשך הביטול גם בהיש, וזהו פותח את ידיך ד' יודין דשם ע"ב המרומזים בס"ת ואני לדודי ודודי לי, ועי"ז ימשיך ומשביע לכל חי רצון העליון להיות לבן רך כשושנים, ועמ"ש בד"ה ה' לי בעזרי וכתוב מאין יבא עזרי בחי' אין הוא א"א שלמעלה משם הוי' שהוא ז"א כמ"ש בוח"ג פ' שלח דקנ"ח א' ע"פ היש הוי' בקרבנו אם אין וזהו"ע ההפרש בין ונתתי עשב ובין בחי' הרועה בשושנים, הגנה ע"י שלבן רך עי"ז נמשך הסליחה והמחילה וכמ"ש בארך אפיים יפותה קצין ולשון רכה תשבר גרם במשלי סי' כ"ה ט"ו, וממ"ש ע"ז ברבות כי תשא פנ"ב יובן שזהו ההמשכה מא"א שזהו"ע בארך אפיים יפותה קצין היינו ז"א שע"ז שממשיכים בו מא"א נמתקין הדינים כענין הקב"ה מצלי יה"ר מלפני כו' והיינו ע"י לשון רכה והו"ע התפלה וכמ"ש בקראי דחנה ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה כו' וחנה היא מדברת על לבה כו' והיינו שטמ"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהן של ישראל שהכתר הוא המשכת יהי רצון מא"א בז"א, ועי"ז נמתקין הדינים, ומתבטלין הגזירות וזהו תשבר גרם כו'.

ו) והנה כ"ז הו"ע בשושנים י"ג מדה"ר, אך פי' הרועה בשושנים לשון שושנים כמ"ש שפתותינו שושנים, יש להקדים מ"ש ברבות סדר תרומה ס"פ ל"ד ע"פ ועשו לי מקדש אמר הקב"ה לישראל אתם צאני שנאמר ואתן

צאני כו', ואני רועה שנאמר רועה ישראל האוינה עשו דיר לרועה שיבא וירעה אתכם לכך נאמר ועשו לי מקדש עכ"ל, מובן שבחי' מרעה הנ"ל נמשך ע"י השראת השכינה בהיכל קה"ק, והיינו כמ"ש בד"ה משכני אחריו גרועה שאמרו ברבות בשה"ש דמשכני רומז ג"כ על שהשרית שכינתך בתוכנו שע"י אחריו גרועה והיינו כמ"ש בת"א בד"ה וישב יעקב ח"ל והנה בזמן בהמ"ק היה נמשך בחי' זו רעו"ד מגילוי אוא"ס ב"ה בהיכל קה"ק כמ"ש בתניא להיות בטל רצונך לרצונו ית' וכמ"ש כי תהיו לי ארץ חפץ עכ"ל, ופי' רעו"ד בד"ה מי מנה עפר יעקב שהוא הרצון שלמעלה מהשכל וענין היכל קה"ק מבואר בתניא פנ"א נ"ב שהוא עד"מ התגלות החיות מהנשמה במוחין שבראש ששם גילוי כללות החיות וממנו נמשך לכל הרמ"ח אברים כו', ועמ"ש ע"פ שבת שבתוך בפי' קדש הקדשים שהוא ענין מה שלמעלה גם מסוכ"ע כו' ועפי' כהאריו"ל היכל קה"ק הוא ג"ר כח"ב וח"ו"ב הוא בחי' מוחין והכתר הוא גלגלתא דחפיא על מוחא בחי' הרצה"ע שלמעלה מהחכמה, והנה ישראל הוא ג"כ לי ראש כנוכר בד"ה אני הוי' אליכם דפ' ציצית והוא ע"י שיש בהם ג"כ בחי' רצון שלמעלה מהשכל להיות בטל רצונך כו' וזהו שהיו מקבלים היראה שלהם מהיכל קה"ק ששם שורה אוא"ס ב"ה מבחי' כח"ב וזוה נמשך ג"כ הרצון והחפץ בנשיי ברעו"ד ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו מענין זה שאז היו הקב"ה וכנס"י פב"פ ובד"ה מי יתנך כאח לי בת"א פ' תרומה, ולכן המקדש עד"מ דיר לרועה שיבא וירעה אתכם דכבר נתבאר שענין רועה ישראל הוא המשכת הדעת כו' והדעת הוא נמשך מהכתר או מחו"ב כנ"ל בענין ב' בחי' דעת לכן הוא נמשך ע"י השראת אוא"ס בהיכל קה"ק שהוא בחי' כח"ב שמזה נמשך ד"ע וד"ת כנ"ל, וכמו הנשמה א"א לה להתגלות בגוף אלא ע"י התלבשותה במוחין שהן הן הכלים לגילוי זה כך גילוי אוא"ס ב"ה הוא ע"י התלבשותו בג"ר כח"ב גלגלתא ומוחין ובהם ועל ידם נמשך לישראל הרצון והחפץ כי תהיו אתם ארץ חפץ ולכן נקראו ישראל כצאן קדשים כצאן ירושלים כמ"ש ביחזקאל סס"י ל"ו וברבות בשלח פכ"ה לפי שהם מקבלים המרעה מבחי' ועשו לי מקדש וא"כ הם צאן קדשים כו', ולכך נאמר משכני כו' ממה שהשרית שכינתך כו' שע"י נמשכים אחריו כצאן הנמשך אחר הרועה כנ"ל, עוד יובן זה ממ"ש בזח"א ויחי דרכ"ט סע"א ורע"ב בענין משכני כו' והוא ע"ד בתולות אחרי' כו' היינו אף מי שלכו אטום כבתולה יתפעל להיות נמשך אחרי הקב"ה וענין דיר לרועה מלשון דירה בתחתונים ובמא"א אות ד' ססעי' יו"ד דירה נאה נק' החסד שבגבורה הרוע שם ע"ב דפ' והא"ש ע"ב גשרים שכדי להיות הגילוי למטה צ"ל ע"י צמצום כו' וכן בהיכל קה"ק ארו"ל צמצם שכינתו בין שני בדי ארץ והנה משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה נמצא זהו הדיר לרועה כמו בהמ"ק ונק' דירה נאה להיות עוסק התורה לשמה כו' ע"כ נאמר הרועה בשושנים ששונים בהלכות שהוא הדיר לרועה וכמ"ש ג"כ סד"ה האוינו השמים גבי ויבא כגשם לנו שגילוי והמשכת האה"ר הבאה ממזלות דא"א בחי' ונוולים מן לבנון הוא נמשך ע"י החכמה שהוא התורה ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה וידבר דעשה"ד שכמו"כ גילוי יראה עילאה הוא ע"י החכמה וע"ז אמרו אם אין חכ' אין יראה כו' גם כמ"ש דברי חכמים כדרבננות כו' נתנו מרועה א' וארו"ל פ"ק דחגיגה

ד"ג ע"ב ואיתא באריכות ברבות נשא פי"ד רנ"ז ג' מה דרבנן זה כו' כך הם דברי חכמים דרים בינה בבני אדם כו' נתנו מרועה א' זה הקב"ה שנאמר ה' אחד הרי עסק התורה נק' ג"כ מרעה שנמשכו מרועה אחד שיהי' גילוי א' באדם כמארו"ל כשם שאין בלבך אלא אחד כו' וזהו"ע דרים בינה ע"ד ותן בלבנו בינה להבין כו' וכמ"ש במ"א הוא ע"י רחם עלינו כו' ועי"ז נמשך שיהי' לבן רך כשושנים כי ע"י התורה שיהי' המשכת חב"ד בהמדות נעשו המדות רכים כקנה וזהו עיקר עולם התיקון שיהי' בבחי' מ"ה משא"כ עולם התהו קשה כארו כו' והנה אדם אותיות מאד ואדם גימ' מ"ה והיינו שע"י בחי' מ"ה בחי' ביטול משים עצמו כשיריים יבא לבחי' מאד בחי' בכל מאדך כו' וזהו"ע ראשו כתם פז אשר פז גימ' מ"ה מ"ב כמ"ש במק"מ פ' שמות ושם מ"ב הוא בפ' ראשונה דק"ש שנאמר בה בכל מאדך כו' וזהו"ע והוא נמשך ע"י מ"ה כו' וז"ש ביוסף ויקרא לפניו אברך אב ברכ' ורך בשנים ברבות סדר מקץ פ"צ פי' ע"י שהי' אב בחכמה נעשו לבו רך אף שהי' השני התחרות כו' וז"ש אל שושנים כו' כצאן יוסף כנ"ל, ועי"ל עפ"מ"ש בד"ה ביום שמוע אביה את גדרה, שכל חומרות ד"ס נמשך מאה"ר ועמ"ש בד"ה ערבים עלי ד"ס בת"א פ' שמות לכן עי"ז יומשך שיהי' לבו רך כו' גם עדמ"ש בד"ה משכני כו' שלהיות משכני זהו ע"י שהביאני המלך חדריו ש"ס משנה כשר פסול כו' חדר חסד דין רחמים, וע' מענין רך במא"א אות ר' סמ"ב ובי"ג שהם העיר מענין מברך מ"ב ר"ך בוח"ב ס"פ תצוה קפ"ז א' ביומא דר"ה מ"ב כו' לבתר רך כו' וע' בסה"מ סי' קס"א ובמק"מ שם והיינו ע"י שלבן רך כשושנים.

ז' והנה כ"ז לפי הרבות בענין צאן מרעיתי אדם כו' שמעלת הצאן גבוה מבחי' אדם ע"ד בהמה רבה, או עכ"פ לפמ"ש המא"א דבחי' צאן זהו ז"ת דז"א, אך בוח"ג ס"פ נשא דקמ"ז ע"א ע"פ אדם ובהמה תושיע זכו אדם לא זכו בהמה כו', ואתן צאני צאן מרעיתי הוא בהמה אדם אתם הא אדם נשמע דמפרש בהמה וצאן בחי' שם ב"ן וכ"כ במק"מ שם שבהנשמה יש מב' בחי' מ"ה וב"ן כו' ולפי"ז נ' דמפרש עדמ"ש בת"א בד"ה ואלה המשפטים ענין מ"ש חרעתי את ב"י זרע אדם וזרע בהמה שנשמות דאצי' נק' אדם ונשמות דבי"ע נק' בהמה כו' ועמ"ש ע"ז בגמ' דסוטה דכ"ב ע"ב ובפ"ק דחולין ד"ב ע"ב, זרע אדם לחוד וזרע המה לחוד והנה עי"ז ונתתי עשב בשדך לבהמתך שבחי' נשמות הנק' בהמה מקבלים החיות והעבודה ע"י המלאכים הגק' עשב ועד"ז תיקנו ברכת יוצר אור לפני ק"ש ששם נאמר והאופנים חיות כו' ועי"ז ותפול לפני רגליו כו' שהן המלאכים שנקראו רגליו וכמ"ש בת"א סד"ה ותוסף אסתר אך בר"ח אלול שמתגלים יגמדה"ר נאמר הרועה בשושנים, והנה בתק"ז סוף תקון כ"ה דס"ט סע"ב, מאי שושנים אלא שושנה עילאה שכינתא עילאה ואיהו ק"ש דשחרית, ושושנה תנינא ק"ש דערביית שכינתא תתאה כו' ע"ש וכמבואר ברבות בשה"ש דאומר בשושנים יוכבד ומרים והן ב' מיילדות העבריות שהן ב' בחי' הנ"ל וענין ערבית ושחרית היינו יחרע ויחרת מדת לילה ומדת יום כמ"ש בד"ה רני ושמחי רננא ברמשא ושמחה בצפרא בת"א פ' מקץ והן ב' בחי' כלה המבואר בד"ה שה"ש ועכ"פ

זהו בחי' גבוה הרבה יותר מבחי' ונתתי עשב בשדך שנמשך ההשפעה ע"י אמצעות המלאכים חיות ואופנים כו' משא"כ השפעה דבחי' בשושנים נמשך ממל' דאצילות ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר ההפרש בין ב' בחי' אלו ולכן כשמקבלת מהמלאכים נק' ותפול לפני כו' שהוא בחי' נפילה לגבי עצם הנפש כמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו ואף את"ל פי' שכינתא עילאה מל' דאצילות ושכינתא תתאה כשנשפלת בבי"ע מ"מ לא דמי כלל להשפעה שע"י המלאכים שהרי גם כשבוקעת המסך ונעשית עתיק לבריאה הוא בחי' אצ"י ממש ועמ"ש בד"ה כי תצא בהגהות שבחי' אצ"י שבעשי' גבוה מבחי' עצם הבריאה כו' ושם נתבאר דאצילות שבי"ע מזה נמשך הארת פנימיות הלב ולמעלה מחיצוניות הלב כו' ע"ש, ועפי"ז י"ל ההפרש בין ונתתי עשב ובין הרועה בשושנים וכמ"ש ג"כ ע"פ ובהגיע תור אסתר לא בקשה דבר היינו עזר וסיוע מהמלאכים ע"ד כי מלאכיו יצוה לך כו' אלא כ"א אשר יאמר הגי הוא בחי' היכל קה"ק דבריאה שהוא אצילות מלשון הוגה מן המסילה היינו אצ"י שבבריאה, וזהו"ע גוהרקי דר' חייא דמנפשי' סליק כו', וזהו אסתר גימ' שושנה וי"ג עלין דשושנה הם י"ב בקר שאצל ים של שלמה שהוא ג"כ היכל קה"ק כו' היום עליהם והם יגמדה"ר דאריך שבבריאה, וזהו הרועה בשושנים שושנה תתאה אצ"י שבבי"ע ושושנה עילאה אצילות העליון וזהו ג"כ מעין מ"ש שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' כו' וביום החדש יפתח עמ"ש מזה בת"א בד"ה ויקהל משה.

ח) אך בגמ' פ"ק דחולין ד"ה ע"ב משמע כשנאמר בפסוק אדם ובהמה אינו כלל ע"ד זרע בהמה שלמטה מבחי' אדם אלא אלו בנ"א הערומים בדעת כאדם ומשימין א"ע כבהמה וא"כ זה מורה כפי' הרבות בפסוק ואתן צאני כו' אדם אתם שבחי' צאן זה היינו שהוא בחי' אדם ממש וע' בבכורות דמ"ד ע"ב ע"פ ובבהמתך משמע ג"כ דלשבח קאמר וע' תוס' שם ד"ה שלא תהא תפילתך עקמה, ולפי"ז יש לבאר ב' בחי' אלו דהנה יש ב' מדריגות תפלה ותורה ולפעמים אמרו ות"ת כנגד כולם, והנה תפלות כנגד תמידים תקנום והיינו מ"ש את הכבש האחד תעשה בבוקר כו' והתפלה הוא להיות ואהבת, וזהו"ע המדות שבנפש ומצד זה נק' צאני בחי' את הכבש כו' והיינו ע"י התעוררות רחמים ממה שהיא כרחל לפני גוזיה גאלמה, וכמ"ש מזה ע"פ הנ"ל, ובחי' אדם זהו ע"י עסק התורה רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברים, וצ"ל בשני הבחי' ו' והיינו ענין הרועה בשושנים י"ג מדה"ר וששונים בהלכות, ויש בחי' תפלה שלמעלה מתורה כענין חסידים הראשונים שהיו שהיין בתפלתן ט' שעות ביום כמ"ש במ"א ע"פ אחת היא יונתי וזהו"ע בהמה רבה כו', ומכ"ז נמשך להיות אני לדודי, בב' בחי' אני לו לצאן ע"י עסק התפלה, ואני לו לעם ע"י עסק התומ"צ כנ"ל בענין ולאמר לציון עמי אתה ועי"ז נמשך להיות ודודי לי הוא לי לרועה והיינו שמשם נמשך המחילה הסליחה כמו על הצאן שאין הרועה משים עליו אשמה כמ"ש ברבות בשלח פכ"ה ובפירש"י בירמי' סי' ל"א כ"ז גבי זרע בהמה דת"י ואצלחיונון כבהמה שאין עוונותי' נפקדין עלי' וזהו כבקרת רועה עדרו כו' כן תעביר כו' ויעבור ה' על פניו כו', וכמ"ש ג"כ בד"ה מה יפו פעמיך ענין מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהן של ישראל בחי' כתרים היינו

יהיך מה שלמעלה מהחכ' שהיא תורה כו' וכמו שאנו מבקשים השיבנו כו' סלח לנו כו'. והוא לי לאלקים בחי' שתמליכוני עליכם זהו ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון כו' וכדפי' בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דלעיל שכדי להיות ימלוך ה' לעולם כו' בחי' מקום לדור דודר בחי' זמן היינו ע"י בחי' ציון כו' ע"ש. והיינו כמש"ל בפ"י ולאמר לציון עמי אתה וזהו לדור דודר המליכו כו' שלא יהי' העולם בבחי' העולם והסתר כו' ע"ש בת"א, וזהו ענין נהג בצאן יוסף דהנה כתיב הטוב כו' לא כלו רחמיך כמש"ל ופי' הטוב היינו כמ"ש כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כו' ששמן הטוב נמשך מיסוד דא"ק כמ"ש בעמה"מ ומשם נמשך ומתלבש בפנימי' י"ג ת"ד והנה השמן נמשך ע"י כתיחת הויתים והוא כמ"ש ברבות ר"פ תצוה בענין בצר לך כו' עמ"ש מזה ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב, והנה יוסף נק' זית רענן יפה פרי תואר כי זית רענן זהו יסוד בחי' יוסף ולכן נאמר ביוסף יפ"ת ויפ"מ חכה לזה ע"י כתיחת הזית במצרים שפטפט ביצרו כו', ועי"ז נמשך ממנו בחי' כשמן הטוב כו' זהו נהג בצאן יוסף.

אני לדודי ביאור ענין לדודי, עיין תורה ע"פ כתפוח כו' כן דודי, ועיין זהר ח"ג ד"ד, וע' בעה"כ דמה"ד ובנש"ד בכמה פסוקי' שה"ש משמע ז"א לפעמים ש' מ"ה דא"ק כמש"ש ע"פ קול דודי כו', וצ"ל אלול המשכת י"ג מדה"ר מלמעלה, א"כ מהו אני לדודי, ומתחלה דודי לי מבעי', אך יש פסוק א' כן עיין בענין כי טובים דודיך מיני.

ביאור ע"פ אני לדודי הא', שבלק"ת פ' ראה.

ענין התגלות יג"מ שבאלול, ואעפ"כ הם ימי חול, וביאור ענין המשל הנוכר לעיל מהמלך שקודם בואו לעיר יוצאים אנשי העיר לקראתו ומקבלים פניו בשדה כו', והנה הטעם שהאר"ת יג"מ נמשל להקבלת פני המלך עד"מ כי בחי' מדה השביעית מיג"מ שהוא תיקון ואמת נקרא באור פני מלך חיים שהוא מקור ההארה, ועי"ז תתן אמת ליעקב וכמ"ש במ"א (בד"ה רני ושמחי) והנה יש ב' בחי' ישראל ויעקב, ישראל בחי' כי שרית כו', ויעקב בחי' י' עקב דהיינו שירד מטה מטה בבחי' עקב אלא שיש לו בחי' יו"ד בראשו שאליו יומשך ממטה למעלה וע"כ צריך שה' יתן אמת ליעקב בחי' סיוע מלמעלה כו' יאר ה' פניו אליך, וכ"ז נמשך מימי קדם שהן יג"מ דא"א שנכנסים ומאירים במל' דאצי'

שנק' ג"כ יעקב יו"ד עקב שיורדת בבי"ע וישראל היינו ז"א, והיינו כדי להאירה מחשכת הקליפות כו', (ועמ"ש מענין זה ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם) אבל יג"מ המאירים ביוהכ"פ היינו שהמל' עולה עד הדיקנא דא"א ממש.

וביאור ענין ההפרש בין ב' הבחי' אלו, הנה נזכר בפע"ח שכ"ג ענין כ"ד שמות היוצאים מכ"ד ספרים דאורייתא שהם כנגד כ"ד קישוטי כלה הגו' בימי אלול בכתבי האריו"ל, וע' שם בשער כ"ד בתחלתו בכ"ד שמות כו', ועיי' מזה בפ"י הרמ"ז בזהר ח"א ד"ח ע"א ותכשיטהא, הוא סוד הארות מבחון כו', י"ג מאירין אלה מאריך כו', ופי' וענין קישוטין היינו כמו עד"מ התכשיטים אינן מעצמות הגוף כ"א נתונים על הכלה, ועיי' גורמים לה יפוי שתמצא חן כו', כך ענין יג"מ דא"א כשנמשכים למטה במל' דאצי' נק' קישוטין שאינן בבחי' עצמות בה ממש רק בבחי' מקיף, וכמ"ש בזהר בתחילתו אוף כנס"י אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה כו', סחרין היינו בחי' מקיפים, וכמ"ש במ"ח מסכת אלול שאו גפתחים הי"ג ת"ד דעתיק ומאירים מחוץ למוחין דאו"א בסוד הקף עכ"ל, וכן נמשכים ממקיף דאו"א לז"א ומו"א לנוק', ולכן נק' קישוטין, וכעין זה איתא עוד בפע"ח שער י"ט פ"ד י"ג מכילין דרחמי דאימא מקשטא לברתא כו' אבל בעליות המל' עד הכתר ביוהכ"פ אזי המשכת י"ג מדות דא"א הם מאירים בה בבחי' עצמות ממש, תהו ענין העלייה, וע"כ הוא יר"ט ושבת שבתון משא"כ באלול שאינן רק בחי' קישוטין הארות מבחון כו'.

ב) וביאור הענין הנה כתיב לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקשו, ומבואר ענין זה ע"פ כי תצא כו', וראית בשב"י אשת יפ"ת ע"ש, דהנה כתיב ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ ורחל היא כנס"י, והנה כתי' נעשה אדם בצלמנו כו' שיש בנפש אלהית ע"ס שכל ומדות אהוי"ר וגי' לברשים מחודו"מ והם נמשכים בה מע"ס העליונים דאיהו וגרמוהי חד וע"ש זה נק' יפ"ת שהוא עד"מ ציור האברים בשלמותן במדתן ותכונתן, וכך האברים הם ע"ס הנ"ל שבנפש, וכשהם בחי' מרכבה שהשכל והמדות ומודומ"ע של האדם הם בבחי' ביטול אליו ית' נק' יפ"ת ישראל אשר בך אתפאר כו', והיינו שמקבלת מבחי' הנך יפה דודי כו' בצלמנו כו', אך בחי' ויפת מארה הוא בחי' גבוה יותר, כי הנה ע"ס דאצי' הן בבחי' סדר ההשתל' וכל ההשתלשלות אינן אלא כטפה מן הים לגבי או"ס ב"ה כו', וכולם בחכמה עשית כתיב שהחכ' רק כעשי' נחשב ולית מח' תב"כ שאינו נתפס בשום שכל והשגת הנבראים והנאצלים, שההשגה והשכל הם מבחי' ההתפשטות סדר ההשתל' ואין כח בההשגה ושכל לקבל מבחי' או"ס ב"ה בעצמו ומהותו ממש בבחי' גילוי ותפיסא רק בבחי' ביטול השגה והעדר התפיסא כו' והוא בחי' רעו"ד ופנימיות הלב בהשתפכות הנפש כו', והוא בחי' בכל מאדך, וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שהוא בחי' הארה וגילוי ההעלם מפנימי' או"ס ב"ה שלמעלה מסדר ההשתל' ע"ס והוא שמתגלה בבחי' יחידה שבנפש שלמעלה מחכמה והשגה שהוא ראשית ההשתל' כו', ומוזה נמשך בחי' פנימית הלב בחי' עומקא דליבא ותעלומות הלב כו' ובהארה זו שמשם לכנס"י נק' יפת מראה שהוא בחי' קלסתר פנים ביופי

וזיו לפי שהפנים נק' ע"ש התגלות הפנימיות שהפנימיות מתגלה בו. וכמו
 צהבו פניו מחמת שמצא תוספתא חדתא נמצא ההעלם שבעצמותו ופנימיותו
 גיכר ומתגלה בפנים ששם דוקא נמשך ומתגלה שצהבו פניו כו' וזהו יאר
 ה' פניו אליך. פי' פניו פנימיותו מה שלמעלה מעלה מסדר ההשתל'. והוא בחי'
 תיקון ואמת שהוא לבדו יתברך האמת וכולא קמי' כ"ח. והארה זו נמשך אליך
 ממש להיות השתפכות הנפש ורע"ד וזהו ענין יפת מראה כו'. וז"ש הנך יפה
 רעייתו הנך יפה ב' פעמים הנך יפה הא' ע"ש יפת תואר שמסדר ההשתל' והב'
 ע"ש ויפ"מ שהוא הארה מלמעלה מהשתל' כנ"ל. וזהו ענין ר"ה ועשי"ת.
 ובפרט יום הכפורים יום התשובה שהוא בחי' החזרת פנים בפנים דהיינו שאו
 זוכים נשמות ישראל לבחי' רעו"ד וממעמקים כו'. וזהו ענין עליות המל'
 שמקבלת הארת פנים מ"ג מדות דא"א בבחי' עצמיות ממש. דיינו יאר ה' פניו
 אליך ממש להיות בבחי' ויפ"מ כו'. בכל מאדך ויחידה שמקבלת מיחיד כו'.
 אחת היא יונתי כו'.

ג) והנה מבואר במ"א (ע"פ ותוסף אסתר) דכנס"י יש לה הרבה שמות ונק'
 בשם בחי' רחל כשהיא בבחי' התגלות שהוא גילוי הרצון שיהא
 רצונו להבטל ולהכלל אליו ית'. ואו נק' יפ"ת ויפ"מ כו'. אבל לפעמים אין
 הדבר בהתגלות ונק' כשושנה בין החוחים. דהיינו שתחוחים הם הקוצים הם
 מונעים ומסתירים את השושנה. ועוקצים אותה והן כל עניני וטרדות עוה"ז
 ותאוות נה"ב כו'. וזהו ענין וראית בשבי' אשת יפ"ת שבחי' ע"ס דנה"א הנק'
 יפ"ת הם בגלות ושבי' בע"ס דנה"ב והגוף שהם החכמה והשכל הגשמי שבעניני
 עוה"ז ותמדותיו כו'. ומאחר שבחי' יפ"ת הוא בשבי' וגלות אין מאיר ג"כ
 בחי' יפ"מ. אלא דלא שייך בה לשון שבי'. ועמ"ש במ"א ע"פ ציון במשפט
 תפדה ושבי' כו'. משא"כ בחי' ציון עצמו לא גזכר שביה ע"ש. כי הנה ב' בחי'
 אלו דיפ"ת ויפ"מ י"ל שהם פרצוף החיצון דמל' הנק' שושנה ופרצוף הפנימי
 הנק' רעייתו וכלת משה. ולכן בפרצוף הפנימי אין שייך שביה ממש שאינו
 יורד לכי"ע רק מ"מ איתא בהרמ"ז בפ' תצא דרע"ו ד"ה ואיהו גדיל לה בשם
 זוהר הרקיע ר"פ בראשית. שאם העון גורם פגם ומיעוט במל' החיצונה גם
 יומשך ממנה פגם במל' הפנימית. ובהתקן החיצונה תיתקן גם הפנימית. ומתיקון
 שלה ייטיב גם לחיצונית עכ"ל. והיינו שע"י בחי' יפ"ת הוא בשביה וגלות
 ממילא לא נמשך הגילוי מא"ס ב"ה גם בבחי' הפנימיות כו'. ולכן ע"י תיקון
 בחי' השכל והמדות דנה"א לצאת מהשביה וגלות דנה"ב להיות שכחי עמך
 ובית אביך ויתאו המלך יפיך. עי"ז יומשך ג"כ גילוי הפנימית רעו"ד כו'.
 ועי"ז יאירו ג"כ השכל והמדות דנה"א בתוס' אור כו'. וכמ"ש במ"א בפ'
 והחכ' תחיה בעליה כו'. כי הפנימיות נק' ג"כ חכמה שלמעלה משכל המושג
 כו' ועי"ז אמר דהע"ה לך אמר לבי בקשו פני והיינו ע"י את פניך הוי' אבקשו.
 וזהו ענין התגלות י"ג מדות שבאלול שנק' קישוטי כלה. פי' כמו עד"מ שע"י
 התכשיטין נמשך יפוי להכלה. כך ע"י התגלות יג"מ שבאלול שנק' קישוטי
 כלה שהוא בחי' יאר ה' פניו אליך נולד ונמשך הארה וגלוי בנפש מבחי' יפ"ת
 ויפ"מ הנ"ל.

(ד) וזהו ענין המשל הנ"ל על יג"מ דאלול להקבלת פני המלך בשדה דהנה
 בחי' ובקשתם משם את הוי' אלקיך ומצאת כו' דהיינו שיהפך לכו
 מן הקצה אל הקצה ואתהפכת חשוכא לנהורא, וזהו בחי' התכשיטין הקישוטין
 כמו עד"מ עיקר בחי' תכשיט הוא אבנים טובות ומרגליות ועיקר ייקרם אשר לא
 יעריכום כסף וזהב הוא רק מצד החידוש שהאבן שהוא דומם יאיר כ"כ וכמ"ש
 במ"א ע"פ ושמתי כדכד כו', וכך הוא ענין אתהפכת חשוכא לנהורא שלב האבן
 דנה"ב תתהפך להיות בבחי' כלה שארי ולבבי ועמך לא חפצתי כו', זה נק'
 קישוטין כו', חזהו ובקשתם משם פי' שם בגימ' ב"ן רפ"ח כמ"ש בפע"ח גם
 שם ע' דק"ש כו', והיינו בירור והעלאות הרפ"ח כו', אך כדי שיוכל לבוא
 לבחי' זו הוא ע"י התגלות י"ג מדה"ר כמאמר ברחמיך הרבים רחם עלינו ותן
 בלבנו בינה כו' שהרחמים העליונים גורמים פתיחת לב האבן שירגיש הרחמנות
 שעל גפשו שירדה מאיגרא רמה כו', וזהו הרועה בשושנים שהם י"ג מדה"ר.
 אך שושנים היינו ג"כ ששונים בהלכות כי צ"ל אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו
 אל בית אמי כי באור פניך נתת לנו תורת חיים כו', אך עו"ל כי להיות שלימות
 בחי' הקישוטין הנ"ל הוא ע"י ששונים בהלכות, והענין כמבואר במ"א ע"פ
 צווארך בחרוזים הוא בחי' אבנים טובות ומרגליות מפורדים וקבועים ותלדים
 בחוט שהחט נכנס בהם מחברם שלא יתפרדו והן מתכשיטי כלה, והנה החרוזים
 מאבנים טובות ומרגליות הנ"ל הם נקובים וחלולים, ובנמשל הוא ענין ולבי
 חלל בקרבי שלא יהי' תופס מקום כלל ליש ודבר וכדי להיות ולבי חלל הוא
 ע"י המשכה מלמעלה מבחי' י"ג מדות הרחמים כנ"ל בענין ברחמיך הרבים
 רחם עלינו ותן בלבנו בינה כו' אך אח"כ צריך להמשיך בהם החוט המחברם.
 והוא בחי' הקול קול יעקב בחי' תורה שהוא המשכת הקו"ח מאוא"ס כו' המברית
 מן הקצה אל הקצה להיות גילוי אוא"ס למטה ג"כ כמו למעלה, חזהו שלהיות
 בחי' התכשיטין וקישוטין הנ"ל הוא ג"כ ע"י התורה וכמ"ש בפע"ח כ"ד קישוטי
 כלה הם נמשכים מכ"ד ספרי דאורייתא כו', חזהו שלהיות בקשו פני פנימיות
 הלב הוא ע"י את פניך הוי' אבקש דהיינו כמ"ש ביג"מ ויעבוד ה' על פניו
 כו', וכן התורה שהוא בחי' חכמת אדם תאיר פניו כו', וכמ"ש במ"א ע"פ כי
 תצא, וזהו שרש ענין המבואר במ"א בפ' ויצא ע"פ אם לא תדעי לך היפה
 בנשים צאי לך בעקבי הצאן, שהוא מאמר הקב"ה לכנס"י הנק' היפה בנשים
 ע"ש בחי' יפ"ת ויפ"מ הנ"ל שבכל נפש מישראל יש לה ב' בחי' הנ"ל, ואף
 אם אינן בגילוי מחמת הסתר הגוף ונה"ב מ"מ ישנן בהעלם ולא כמו שהעולם
 סוברים שכל מי שאין בו בחי' התגלות האהבה ורעותא דלבא אין להם זה
 הדבר זה אינו שכל אחד ואחד יש לו אלא שהוא בבחי' הסתר, וכענין וראית
 בשבי' שבחי' זו הוא בשבי' וגלות כו', וזהו אם לא תדעי לך כלומר שאינך
 יודעת ומשגת דהיינו שאין בחי' זו בהתגלות בפועל ממש שאינה יכולה להגיע
 להיות בגילוי אצלה מפני התלבשותה בגוף ונה"ב, היינו פי' אם לא תדעי
 שהדעת הוא המקשר ומחבר ההתבוננות שיומשך מזה אהו"ר אמיתי' והוא
 בחי' דעת תחתון, וזהו בחי' יפ"ת, ויש בחי' ד"ע שהוא הממשיך בחי' רעותא
 כמ"ש במ"א ועמ"ש במ"א בפי' למען דעת כל עמי הארץ כו', ולכן נק' הדעת
 תפארת בזהר ס"פ משפטים דקכ"ג א', וכמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקרא דקיי"ל דדעת

אסהיד באנפין, ובאדר"ו דרצ"ב סע"ב, ומהאי נהיר אנפוי כו' ע"ש שהוא הממשיך הארת פנים להיות יאר ה' פניו אליך, וכמו"כ בו ועל ידו נמשך בכנס"י להיות בחי' יפ"ת ויפ"מ כו', ולכן כשאין גילוי זה בנפש נקרא אם לא תדעי כו', ואי זאת העצה היעוצה צאי לך בעקבי הצאן, פי' צאן מלשון צאי כלומר דבר היוצא דהיינו בחי' היוצא מלמעלה מסדר ההשתל' שנתלבש למטה בסדר ההשתל' והם הם התורה ומצות אשר יסודותם בהררי קודש העליון פנימית רצונו ית', וזהו צאן לבן בחי' לובן העליון דהיינו עונג העליון שהתענוג הוא פנימי' הרצון שבמה שהוא מתענג כך הוא חפץ ורוצה, והרי הרצון הוא התפשטו' התענוג והתענוג הוא פנימית המכוון כו', וכמ"ש במ"א בפ"י לי ראש, (וגם הרי הרצון יצא ונתלבש בדברים גשמיים, וכן הלכות התורה, וזהו נובלות חכמה שלמעלה תורה, פי' נובלות היינו מה שנשפלו ח"ע ורצון העליון למטה מטה, ולכן נק' ג"כ פרט ועוללות, וכמ"ש בפ' ויצא, אך באמת הנה זה שיצאו ונתלבשו למטה כ"כ זהו דוקא מבחי' אור עליון שלמעלה מעלה מהשתל' שע"ז יוכלו לירד גם למטה מטה, וכמשל האבוקה שהיא גדולה מאד, ולכן מאירה גם למרחוק או כמו חבית שנתמלאה או נשפע ממנה לחוץ ג"כ שפע רב ועצום, וזהו בית שנשפך בו יין כמים הוא סימן ברכה כי מה שנשפך יעיד על מקורו שבא מרבוץ השפע מאד, וכמו גם בחי' הולדה לא בא באדם עד שיגדיל ויכנסו בו מוחין דגדלות או ניתוסף בו כח ללידה ולהשפיע כו', נמצא מה שיצא ונתגלה רצונו יתברך וחכמתו בהלכות גשמיים זה יעיד על עוצם המאור בשרשן למעלה, ולכן נק' צאן לבן בחי' לובן העליון שלמעלה מהשתלשלות כנודע מענין בגדי לבן ביוהכ"פ דכה"ג).

ה) והנה ע"י תורה ומצות שהם עקבי הצאן יכול להמשיך בחי' היפה דהיינו בחי' יפ"ת ויפ"מ הנ"ל, גם אם לא תדעי לך דהיינו שבחי' הנפש מצד עצמה אינה יכולה להגיע ולהשיג שיהי' בה בחי' גילוי אך ע"י התומ"צ שיצאו ונמשכו מלמעלה מסדר ההשתלשלות מעונג העליון כו', הגם שנתלבשו למטה מ"מ הם בכחם ליתן כח ועוז בנפש שיהי' אור א"ס ב"ה שרה ומתגלה בה, וזהו ענין קישוטי כלה שהם כ"ד קישוטי כלה היוצאים ונמשכים מכ"ד ספרי דאורייתא דהיינו שהקישוטים ממשיכים בחי' יפוי בהכלה, שאף אם אין בה בגילוי עדין מצד עצם בחי' יפ"ת ויפ"מ הנ"ל הנה ע"י התומ"צ שהם מבחי' פניך הוי' הם בחי' קישוטי כלה להמשיך בחי' פנימיות הלב לבא לבחי' יפ"ת ויפ"מ כו', ועמ"ש במ"א ע"פ ואת מצותי תשמרו ובקולו תשמעו כו' מענין נר מצוה ותורה אור אך היינו ג"כ ע"י התעוררות רחמים רבים על נפשו וזהו ג"כ פי' צאי בעקבי הצאן שיש להם קול המעורר רחמנות כו' כמ"ש במ"א והיינו גם בכל השנה כולה אך באלול נפתחים ג"כ יגמה"ד כו', והנה מבורא במ"א ע"פ האוינו השמים שיש כמה בחי' ומדרגות בתשובה עילאה בעומק אחר עומק, וזהו ענין ההפך בין הארת פנים דיג"מ שבאלול יאר ה' פניו אליך שהוא עד"מ שמקבלים פני המלך בשדה שמה שנמשך מזה גילוי בנפש זהו כמשל היפוי שנמשך מן הקישוטין שאינו עדין בחי' עצמיות רעו"ד כו', אלא שמה נמשך שביהכ"פ יבוא

לבחי' תשובה עילאה שהוא בחי' רעו"ד ממש, והוא כמשל שעולה ומקבל פני המלך בהיכל מלכותו כו', שהארה זו נמשך בו בבחי' עצמיות ולא בבחי' קישוטיני לבד כו'.

ו) וענין זה הוא מבואר בזהר בתחלתו ע"פ כשושנה בין החוחים כן רעייתי כו', מה שושנה אית בה תליסר עלין, אוף כנס"י אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא, פי' שושנה הוא מלכות החיצונה ורעייתי הוא פנימי' המל', ותליסר מכילין דסחרין לה פי' בזהר הרקיע שם שהם י"ג מדות שאמר משה והורידם מע"ק למקום כלתו כו', ואע"פ שאנו מכנין הי"ג מדות שאמר משה לו"א, מ"מ הם מא"א המשפיעים בו"א, אך אותן הי"ג מדות שאמר מיכה מי אל כמוך כו' הם פנימי' ואין מתפשטים כלל למטה בזו"ג כו' (והם המתגלים ביוהכ"פ שאז המל' עולה עד הכתר, אמנם אותן הי"ג שבאלול הם י"ג מדות הנמשכים מא"א למטה במל' דאצי' כנ"ל) ונתבאר עוד ענין ב' בחי' י"ג מדות הנ"ל דמשה ודמיכה בביאור האדרא מהאריו"ל עמש"ש בזהר נשא דקל"א תחלת ע"א דיקנא יקירא כו' דנגדין ב' י"ג נביעין מבויעין דמשח כו', שהי"ג מבויעין שבפנימי' הי"ג תיקונין דיקנא דא"א הם י"ג מכילין דמי אל כמוך כו', והם עילאין והי"ג דאל רחום כו' הם י"ג תיקונין דיקנא עצמו דא"א היינו השערות עצמן שהם חלולים והם צנורות שבהם נגדין י"ג נביעין כו' הנ"ל, והם נעשי' פנימי' לי"ג ת"ד בו"א כו', ועיי' בפע"ח בשער הסליחות פ"ח בלשון הזהב של האריו"ל סד"ה אמר יצחק כו', ובלק"ת ר"פ תולדות ובהרמ"ז ר"פ אמור בדף פ"ח, וזהו ענין שיי"ג מדות דאלול נמשל להקבלת פניו יתברך בשדה, כי הנה שדה הוא בחי' מלכות דאצי' כמש"ש בזהר חיי שדה דקכ"ב ע"א, ועיי' בפע"ח גבי קבלת שבת מענין שדה ובית, ועמ"ש בפ' תולדות ע"פ כריח שדה אשר בירכו ה', ופ' בשלח ע"פ היום לא תמצאוהו בשדה, ולפי שיי"ג מדות דאלול הם הארת פנים דא"א וכללות י"ג ת"ד כשמאירים ונמשכים למטה במל' דאצי' ע"כ נק' להקבלת פנים בשדה, והנה מבואר במ"א בביאור מאמר הזהר הנ"ל מה שושנה אית בה תליסר עלין אוף כנס"י אית בה כו' תליסר עלין הם ג"כ יג"מ, אלא כי מל' יש בה שני בחי', והבחי' הפנימי' שהוא באצי' נק' רעייתי והי"ג מדות שהמשיך שם משה זהו ענין כנס"י אית בה תליסר מכילין דרחמי, והבחי' החיצונה דמל' נק' שושנה בין החוחים שיורדת לבי"ע ואית בה י"ג מדות לשומרה מן החוחים והם נק' תליסר עלין שהם בחי' חיצוניות לגבי י"ג מכילין הנ"ל, וענין י"ג מדות אלו שבכריאה הנק' תליסר עלין עיי' במק"מ שם במ"ש לבד זה ראה מצאתי בדברי האריו"ל כו', ולפ"ז כו' היורדת לכריאה כו', ועיי' במ"ש בביאור ע"פ כי אתה גרי כי י"ג ת"ד נמשכים למטה במל' לפי שרגליה יורדות כו', ואפשר שזהו ההפרש בין י"ג מדות דאלול נגד כל השנה שהרי גם בכל השנה אומרים י"ג מדות ויעבור כו' ומבואר במ"א דבכל השנה המשכת י"ג מדות הם הרחמים על חיי הגוף, אבל י"ג מדות המאירים באלול הם הרחמים על חיי הנשמה לעוררה בתשובה כו', וא"כ י"ל דהתגלות י"ג מדות שבכל השנה הנה הגילוי למטה הוא מבחי'

תליסר עלין דבשושנה בין החחים שבחי' שושנה זו הוא נק' בחי' גופא לגבי בחי' פנימיות המל' שהוא בחי' נשמתא כמ"ש בסה"מ סי' קנ"ו דפ"ו ע"ב, אבל באלול שאז התגלות י"ג מדות לחי' נשמתא היינו מבחי' י"ג מדות שבפנימי' המל' דאצ"ו שע"ז אמר אוף כנס"י אית בה תליסר מכילין דרחמי כו', וי"ל כי י"ג עלין שרשן מחיצוניות י"ג ת"ד שבז"א משא"כ תליסר מכילין דרחמי כו' הם חיצוניות י"ג ת"ד דא"א שהם נעשים פנימי' י"ג ת"ד דד"א ולכן הן הרחמים על חי' נשמתא, עיי' בזהר ח"ג דקל"ג ע"ב, וזהו ענין המשל שאז רשאין כל מי שירצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בספ"י כו' והיינו כיון שהארת י"ג מדות דא"א נפתחים או ונמשכים למטה במל' דאצ"ו שהוא מקור דבי"ע כו' (ועיי' בזהר ח"ג דקלה"א כמה חילא דמשה כו', ועמ"ש במ"א ע"פ ושמתי כדכד בענין ח"א שהם כו', וי"ל שאז באלול מאיר הארת בחי' י"ג מכילין הג"ל, גם בשושנה החיצונה ע"ד משנת"ל ב' הרמ"ז פ' תצא דרע"ו שמתיקון של פנימי ייטיב גם לחיצונה כו') ולכן הם הרחמים על חי' גופא.

ז) אמנם י"ג מדות הנמשכים ומתגלים ביוהכ"פ היינו שהמל' עולה עד הכתר ומקבלת הארת י"ג ת"ד דא"א כמו שהן במקומן שהוא למעלה מעלה ממה שירדו למטה בזר"נ כו' (ועוד זאת שאוי מאיר גם כן פנימי' י"ג ת"ד דא"א מה שאינם נמשכים ומתפשטים למטה כלל) וע"ז הוא ענין המשל להקבלת פנים המלך בהיכלו ממש שאין נכנסים כ"א ברשות, ואף גם זאת דוקא המובחרים שבעם, והיינו מי שהכין לבו בתחלה בתשובה מעומקא דלבא כו', ועו"נ אשרי תבחר ותקרב כו' נשבעה בטוב ביתך קדוש היכליך, ועיי' בזהר ח"א דק"ל ע"א ועמ"ש במ"א ע"פ האוינו השמים בפ"י סלחתי כדבריך כו' ע"ש, ועיי' ביאור כי אתה נרי מענין שבת העלאה וחנוכה המשכה, ועיי' בד"ה ששת ימים תאכל מצות מענין הלל דשביעי של פסח ודסוכות קטנות וגדלות כו'.

ועתה נבא לסדר הדרוש, אני לדודי העלאת מ"ן הקישוטים להיות ולבי חלל ובקשתם משם בירור ב"ן רפ"ח גימט' שב"ע הארת מ"ה א' ב"ן נקיבת אבנין ע"י אוירא דכ"א, וזהו י"ג מדות דאלול, ועיי' לקמן, (א) ואח"כ כשהבאתיו אל אמי תורה רעייתי מחבר כו' וע"י קישוטים הנ"ל ותורה נמשך בקשו פני כו', ועוי"ל הקישוטים מבירור נה"ב עם תורה ועיי' לקמן, (ב) ואח"כ דודי לי בעשי"ת, עיי' לקמן (ג), והנה ד' יודין דע"ב, עיי' בהרמ"ז ר"פ פקודי בענין וקונה הכל ג"פ ח"י והבחי' ד' דע"ב כי טוב כו', וזהו היר"ד הרביעי טוב טעם, ועיי' ע"פ מי מנה כו' רובע ישראל, ישראל זוטא וסבא י"ל וכ"א שד אל היינו זוטא ושרשו מי"ג ת"ד חיצוניות דא"א תיקון הראשון אלף למ"ד כו' וסבא שרשו מי"ג הפנימי' תיקון א' מי כו' ועיי' מבוא שערים ערך דמ"ה שהפנימי' שרשם מאוירא והחיצוני' ממו"ס, לכאורה הי' נראה פנימי' וחיצוני' כמו גלגלתא ומור"ס, וזהו כמה חילא דמשה שהם אותיות משה כמו גלגלתא יש בחי' כו', אך מבוא שערים הנ"ל לא כ' כן וכנ"ל.

מענין קישוטי כלה במבוא שערים שער מ"ם ג', ח"ב פ"ה, דמ"ח סע"ד ח"ל פ"י כי להיות אלו הי"ב תיקונין עילאין נמשכים עד הנוק' אינם

יכולים להיות מתגלים ממש בסוד עצמית רק בסוד תכשיטין וכו' וע"ש שהאריך בפ"י התכשיטין, ועיין זהר אמור צ"ח א' ב'.

קיצורים והערות לאני לדודי הב' שבלקור"ת.

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. שושנה יש בה י"ג עלין (ע' בה"ז ר"פ בראשית ובספר מו"ח תקס"ו) כנגד י"ג מכילין דרחמי והם המתגלים בר"ח אלול (ומזה נמשך להיות אני לדודי כמ"ש לקמן סעי' ג') התשובה אינה על עוונות דוקא אלא והחזירנו בתשוב' שלימה לפניך ענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה (וכמו"כ ששונים יבא לידי תשו') את השמים ואת הארץ אני מלא וכת"י מלא כל הארץ כבודו ע' מזה בלקר"ת פ' צו דט"ז ע"ד להבין מפני מה יר"ט דפסח ובד"ה ויקח קרח פ"א) אך הנה ידוע דיש סוכ"ע וממכ"ע ממכ"ע מה שמתלבש בתוכם ובפנימיותם אבל הסוכ"ע הוא מה שמח"י ע"י בחי' מקיף (ע' בלקר"ת בשה"ש ד"ל ע"א בהביאור דלכתני פ"ב בענין כי אל דעות בבחי' דעת הם הסוכ"ע וממכ"ע וא"כ יש להעיר מזה וענין ר"ח אלול לו לא הם ב' דעות הנ"ל) ובעבודה תו' המשכה כמו ממכ"ע מוזן לנפש (אך י"ל לא כמו ההשתל' דממכ"ע שלמטה בעוה"ז השפע בהעלם גדול כ"א שחכ' דאצי' תחי' ממכ"ע מאיר למטה ממש ע' ד"ה ויקח קרח פ"ב ובהקיצור שם (וע"י המצות נמשך סוכ"ע ממש) ועם היותו בבחי' מקיף מ"מ נק' גילוי כמ"ש בת"א בד"ה יביאו לבוש מל' דק"ג ע"ד ובהם מאיר אה"ס הסוכ"ע בגילוי ממש וענין זה הגילוי ובבחי' מקיף אפשר להבין מ"ש בתו"א פ' שמות בד"צ ע"ב והנה יש שני בחי' מקיפים כו' וע"ש דצ"א ע"ב כו', וצ"ע בענין המקיף שאין הכלי מתפעל ממנו דמ"מ אפ"ל שקרוב יותר מבחי' מה שסוכ"ע מחי' גם את הרע והמ"י וע' בהתוס' ביאור ע"פ יביאו לבוש מל' וצ"ע).

ב) והנה כתי' היום לעשותם ולעשות תשו' משא"כ בעוה"ב לפי שעה"ב הוא בבחי' ממכ"ע אבל בעוה"ז מאיר בחי' סוכ"ע בתשובה ומע"ט (לכאורה קשה הרי סוכ"ע מאיר לכל העולמות בהשוואה א' א"כ איך שייך לומר שמאיר בעוה"ז ולא בעוה"ב ואפ"ל עדמ"ש לעיל סעי' א' שיש ב' מקיפים. ומצד מקיף הרחוק מאיר לכל העולמות בהשוואה א' אבל מה שמאיר סוכ"ע בבחי' מקיף הקרוב זהו בעוה"ז דוקא ועכ"ז צ"ע בלקר"ת פ' חוקת בהביאור ע"פ חזקת התורה ושם פ"ד משמע דבחי' שלמע' יותר לא יש יניקת החיצוני' היינו שיניקת החיצונים הוא מאחוריים דא"א ולא מפנימי' דא"א ולא מבחי' עתיק כו' ואפ"ל ע"ד שנת' בדרוש המילויים הרצון שבגפ"ש אעפ"י שהוא מקיף עם כל האברים (רק במוח ולב מאיר בפנימי') עכ"ז יש אברים שהרצון פועל בהם כמו כשרוצה לנענע ברגליו מיד תתנענע רגלו ויש אברים נמוכים שאין הרצון פועל בהם כמו

כח הדוחה וכח המעכל שאף שירצה לעצור כח הדוחה או להיפך שירצה שידחה לא יפעול הרצון מאומה אעפ"י שהוא מקיף גם על בני מעיים כמו שמקיף על הדגל כו' או י"ל בחי' ע"י גובה ממדריגתו גם מבחי' מקיף כ"א בעוה"ז ע"י תומ"צ נמשך להיות מאיר בבחי' מקיף כו' שכח זה ניתן במית' שיהי' מאיר בעוה"ז כו' הרי יש ב' סברות, הא' דהמקיף הקרוב מאיר בעוה"ז ולא בעוה"ב, הב' כמו שיש אברים שהרצון פועל בהם ויש אברים שאין הרצון פועל בהם לפי"ז י"ל שאדרבה המקיף היותר עליון פועל בעוה"ז או גם בחי' שלמעלה מבחי' מקיף כו' וזהו עיקר כוונת ירידת הנשמה בגוף.

ג) והנה אם פגם הו"ע התשו' והחזירנו תשו' שלימה לפניך פי' לפנימיותך שהוא למע' גם מבחי' סוכ"ע כמ"ש פי' זה בלקו"ת ס"פ אחרי דכ"ט ע"ב כי למעלה מהתהוות הכלים אין שייך או"פ ואו"מ כלל יער"ש) וכדי שיוכל האדם לעורר כ"כ למעלה הוא ע"י המשכה י"ג מדה"ר המאירים בחדש אלול שעו"ז יוכל להיות אני לדודי והגם שבכל השנה אומרים י"ג מדה"ר הם רחמנות על חיי הגוף עוז"ג דקל"ב ודקל"ח (ע' מענין גס דחנוכה על תו' ונס דפסח על חיי הגוף) אבל יג"מ המאירים בחדש אלול הם לחיי הנפש וז"ש הרועה בשושנים (וצ"ע ל' הוזהר ח"ג קל"ח כמה חילי' דמשה דאחית להון לתתא י"ל ע"ד שאומרים בק"ש ה' אחד הגם שבבחי' יחוד גבוה יותר אלא שזהו ההמשכה למטה או כמו של"ת שמקומם בשערות דז"א גבוהים יותר ממ"ע שמקומם בבחי' ושער רישי' כעמר נקי כמ"ש בהביאור דשחורה אני ונאווה דרה"ש פ"ו.) פי' בכל השנה אנו אומרים ונתתי עשב והדר ואכלת ושבעת (וע' בד"ה ואלה המשפטי' שם פי' עשב ע"ב שין וכאן מפרש שזהו השפעה מחיות המרכבה ומבחי' אופנים וצ"ע) אבל בר"ח אלול הרועה בשושנים י"ג מכילין דרחמי (אולי זהו כמו סממני הרפואות שיש בהם כח יותר מהמאכל כי ש' ע"ב ג"כ גילוי ש' הוי' אבל התשובה לפני הוי' תטהרו וכמו ראב"ד יש קונה עולמו בשעה א' או כמו אכילת מ"ן שגבוה ממאכל חטה ושעורה) שיוכלו לבוא לבחי' והחזירנו בתשו' שלימה לפניך ועי"ז יתמלאו החסרונות וזהו א"ת שושנים אלא שושנים סוכ"ע וממכ"ע (וע' בסוף הביאור או י"ל ע"ד בבהמ"ז צריך להזכיר ברית ותו' וצריך שיקדים ברית לתורה שזו ניתנה ב"ג בריתות וזו ניתנה בג' בריתות, וע' מזה בד"ה ואכלת ושבעת פ"ג ופ"ד ובחדש אלול שייך ג"כ ברית כי ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב ר"ת אלול ושושני' יג"מ ושושנים זהר"ע ברית ותו' מ"ש בסוף הביאור ששושנים ואח"כ שושנים יג"מ מקיפי' ע' כעין זה בד"ה ראו קרא ה' נשם בצלאל בענין שהקב"ה אמר למשה ארון ואח"כ המשכן כו', למטה י"ל סוכ"ע פועל אבל בעוה"ב אינו רק נותן כח בממכ"ע, או י"ל בעוה"ז בא לגילוי ממש בממכ"ע ע"ד עושין רצונו של מקום, מקום היינו ממכ"ע ורש"מ שיאיר בו סוכ"ע בגילוי ופי' והי' אם שמוע שנק' אין עושין רש"מ מ"מ המקיף פועל וכמו במצוה גוררת מצוה כו', וע' בסוף הביאור הבאים ישרש כמו המתפלל בעשרה כו'.

לענין אני לדודי כו' הרועה בשושנים י"ג מדות הרחמים ההמשכה על ידי סיגופים ותענית שזהו כמשל השושנה שנהפך מאדם ללובן ע"י אור

כו, הענין י"ל עפ"ש בביאור דראיתי הנה מגורת זהב המשכת השמן מבחי זית ע"י כתיבה הוא בחי' ביטוש הכלי וע"י כמה גבורות מבחי' בוצינא דקרדוניתא קו המדה להיות התהוות בחי' חכמה כו' וכ' שזהו כמ"ש הרמ"ז ס"פ קרח ובפ' אמור דצ"ד שיש ב"ג ת"ד ב' בחי' אחד פנימיותם כו' ושם שרש אבא כו' ונקרא שמן כו' ע"ש ולפ"ז היותם הם השערות עצמן וצ"ל כתיבת היותם להוציא השמן פנימיות י"ג ת"ד היינו ע"י אתעדל"ת בביטוש הגוף אתכפיא כו' ועיין בפרד"ס שע"ד רפ"ז הביא מאמר הזהר מענין ביטוש בוצינא דקרדוניתא כו' ולא מצאתי מקומו בזהר.

ילקוט • ויקרא תחלת רמו תכ"ט הביאני המלך חדריו ז"ש ויקרא אל משה כו' חדריו הם ע"ס והביאני זהו ע"ד זוקף בשם סד"ה אד' שפתי תפתח, משרים אהבוך בשלום ובמישור הלך אתי שלא הרהר אחר דרכי המקום כדרך שלא הרהר אברהם, פ' שמיני רמו תקכ"ז וע' פ' וירא כד"ג אברהם זה ישר הוא כו' בישעי' מ"ח א' דובר משרים זה אברהם שנאמר משרים אהבוך ע"ש סי' ל"ג רמו ד"ש, בישעי' ס"א דנ"ז ע"ד ע"פ שדש איש בה' נגילה ונשמחה בך משל למטרונא כו' ע"ש רמ"ז שס"ה ועמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ וכל בניך בסופו בהושע רמו תקכ"ח משכני בחבלי אדם אמשכם, חגיגה פ"ב ט"ו ב' ועליו הכתוב אומר משכני נ' דקאי על הביאני המלך חדריו וכן מפורש בילקוט שה"ש רמו תתקפ"ב וע"ש כל הפסוק חדרני' שבשמי' חדרני ג"ע חדרני תורה כו' מעשה מרכבה כו' גם ע"ד מתנה טובה יש לי בבית גנוי שהוא בחי' כתר, ש"י עולמות לכל צדיק ל"ב ג"ח נש"ב, וא"כ על הנביאי' ובעלי רוה"ק דאי הביאני המלך חדריו ואנו יתמי דיתמי הביאני המלך חדריו ע"י עסק התורה חדרני תורה והם באמת גבוהי' מחדרי רוה"ק, החדר והפרחדור היכלות דבי"ע, עיר אלקינו מ' העיר יש בה בתים רבים ובכל בית כמה חדרים, בענין משכתיך חסד ע"ד כי עם ה' החסד, עם ה' דזוקא כי לית שמאלא האי עתיקא, כמ"ש מזה ע"פ ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה ובענין אהבת עולם עיין עוד במד"ר פ' קדושים פכ"ד ע"פ ואתה מרום לעולם ה' שזה שיהי' לעולם נמשך מבחי' רוממות דוקא והנה זהו שהתורה נקרא חיי עולם ונקרא ג"כ תורת חסד זהו הדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו דקאי על התורה כמ"ש בילקוט במקומו בתילים סי' קי"ח תוך רמו תתע"ח כל"ח זו התורה וכו' והוא מבחי' כי עם ה' החסד, וג"כ חיי עולם, זהו כי לעולם חסדו, ואפ"ל זהו תבא בכלח עלי קבר, כלח ר"ת כי לעולם חסדו כו' וע"כ ע"י עסק התורה גורמי' שיהי' משכתיך חסד וכן אמרו

רו"ל ע"פ יומם יצווה ה' חסדו חוט של חסד משוך עליו כו', והיינו שהחוט נמשך מבחי' כי עם ה' החסד כו', וזהו מה יקר חסדך אלקים כו' כי עמך מקור חיים כו' משוך חסדך לידעין ע"ד השכל וידוע אותי, והתורה נק' עדות ה' נאמנה עדות אותיות דעות ות"י על דעת ועבדי אורייתא ד"ה וגם ע"פ מפיו פי' במד"ר פי' תשא דקאי על תושבע"פ. משכני ע"י יג"מ המאירי' באלול אח"כ הביאני המלך חזריו יג"מ שביהכ"פ. עייק בלק"ת ד"ה אני לדודי דרוש הראשון ההפרש שביניהם, ויש לפרש ע"ד שכי' במ"א אשר י"ג הם ע"ס דאצילות וג' עולמות ב"י"ע כ"כ בפלח הרמון סוף שער א' וא"כ יג"מ דאלול י"ל שהם מה שע"ס דאצ' מאירי' ע"י התלבשות בבי"ע בינה מקננא בכורסייא ו"ק ביצי' מל' באופן כו' וזהו כמשל שמקבל פני המלך בשדה כו', שדה זהו בי"ע ועיר מושב מ' דאצ' אבל ביוהכ"פ היג"מ מאירי' כמו שהם באצילות ר"ל אדרבה עליות בי"ע ומאירי' ע"ס דאצ' ממש ע"י עשי"ת שביוהכ"פ מאיר הכתר וא"כ מאירי' היג"מ כמו שהן בעצמותן בבחי' כתר דאצ' שמשם מתפשטי' באבי"ע כו', ועמ"ש בפ"י וצדקה תרומם גוי' ג' הם נה"י ו' זהו ו"ק יו"ד זהו חכמה ור"ל ע"י הצדקה תרומם עליות נה"י בחג"ת והתקשרותם בחב"ד שיהי' המדות מקשרים עם המחין ולא מפורדים ע"י שאין השם שלם בדר"ה ראה אנוכי גותן, כמ"כ י"ל בענין יג"מ עליות ג' שהם בי"ע והתקשרותם בע"ס דאצילות בחי' יר"ד כו' וזהו שלום בפשמ"ט ועי"ז שלום בפשמ"ע עליות והתקשרות י"ס דאצ' במקורן ע"ס שבמאציל סד"ה ולא אבה בהביאור בסופו ואפ"ל שזהו פי' ויקבור אותו בגי' בפ' הברכה ג"י זהו י"ג מדה"ר ומלמטה למעלה תחלה ג' ואח"כ יר"ד ע"ס, ועייק זח"ב יתרו דפ"ט א' מה ע"ק טמירא דכל טמירין כו' אף הכי כו' ולא ידע איש כו', ותנה קבורתו של משה ואילו של אברהם אבינו נבראו בע"ש ביהש"מ וביהש"מ זהו הממוצע בין יום ללילה ובין ו' ימי המעשה לשבת, והוא בחי' אין כ"כ באו"ת, ובין קבורתו של משה שער החמשים הממוצע בין אין ליש חו"ב כו'.

קיצור ושמתי כדכד שמשותיך ב' בחי' שמש שמש ה' ושמש צדקה כי העוונות נקראים חושך וענן וע"י הצדקה תאיר הארה בנפשו לבא לבחי' ביטול ותשובה וצדקה תרומם וזהו התגלות יגמה"ר שבאלול וכן קודם ק"ש ברחמיך הרבים רחם עלינו ועי"ז יבא לבחי' תשובה בכל מאדך, ואח"כ שמר"ע המשכה מלמעלה למטה ג"כ תשובה מלמעלה למטה, וזהו שמש ה' בחי' תורה, וזהו התגלות יג"מ שביהכ"פ שבו ניתנו לוחות אחרונות (כי נר מצוה בחי' צדקה נק' נר ותורה אור עמ"ש בהגהות על ואתחנן, או י"ל להפך שמש הוי' זהו ע"ד ה' רחום חנן והוא המאיר בחדש אלול כי הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששושנים בחי' תורה שלהיות המשכת יג"מ הוא ע"י התורה, וגם יג"מ שהתורה נדרשת בהן ושמש צדקה היינו בחי' יג"מ דעתיק אור הגנון חנן ורחום ה', כד כד שוהם וישפה מלמעלמ"ט ומלמטה בשכמל"ז שחרית (א"ג ותמלא כדה וצדקה אל ישוב דך נכלם, בת"ז תיקון כ"ח דע"ג א' כה איהו שכינתא עילאה כ"ה אתון דיחודא דשחרית וכן בערבית בין הכל נש"ב וכד כד אתון דבשכמל"ז שחרית וערבית, והיינו כי כד ג"כ בחי' דך, בת"ז תיקון כ"א דף נ"ד ג"ה בתג"ה

שנק' דך ביריחתה לבי"ע עיך זח"א ל"ג א' בענין לחם עני ובענין יבשה, ועיך במא"א את ד' ס"ג וביאר נתיב שם, ובאות כ' ס"ל, ומבאר בד"ה שמע ישראל אנשי כנה"ג תיקנו בשכמל"ו בחי' קבלת עול תושבע"פ שעי"ז דוקא יבואו לבחי' מאדך ואין הלכה כאנשי יריחו כ"י רק בבית ראשון ה' עילאה ע"ד שהקדימו נעשה וכו', והוה שמבחי' כד כד דבשכמל"ו דוקא יבוא לו בחי' תשובה היינו ע"י קבלת עול דוקא מזה יבא לבחי' מאדך, אבנים גדולי' מכוכבים הכוכב קטן רומז ליחידה שבגפוש שנרמז בקש"י ומוה נמשך באבן א' בן נה"ב להיות מתבררת כספירים ארי' גבור כארי מאדך והיינו ע"י קול דווקא, לכן כד כד דיקא יהי' שמשותיך שמש הוי' ושמש צדקה, זהו אשת חיל דוקא בחי' ב"פ כד שעולה חשבון חיל מזה דווקא נמשך להיות עטרת בעלה, והיינו מתחלה שמש ה' שרין בקומתן שני המאורות הגדולי', ואח"כ ע"י שמש צדקה עט"ב ואז ושערייך כ"י כי בעלי' המל' יהי' גם הנש"ב מבחי' גבוהי' יותר מכמו מבינה דא"א כנו' בדרוש ברכת הזימון ועי"ז יהי' המדות בחי' אבני אקדח כמו מדות דא"א שלמעלה מהחכמה וגבולך ל"ב נתיבות חכמה עכשיו ההארה רק מחיצוניות אבא אבל לעתיד יהי' גילוי פנימי' אבא שהוא בפנימיות ע"י מו"ס א"כ יומשך ג"כ בנתיבות המל', והיינו ע"י שבחי' כד כד וכדה על שכמה יהי' שמשותיך כנ"ל, א"כ המדות שנמשכו מבחי' פנימי' אבא יהי' אבני חפץ כמו מדות דעתיק שנק' חפץ, ועי"ז וכל בניך יהי' לימחי הוי' ממש כי עכשיו משה ידבר וכו' ולע"ל ישקני מנשיקות פיהו ממש.

אור התורה

פרשת

שׁוֹפְטִים

פ' שופטים

שופטים ושוטרים תתן לה.

א) בפרד"ס ערך שופט כ' חיל פי' הרשבי ע"ה כי הספירות כולם נקרא שופטים מצד הבינה, וכפרט התפארת שנקרא שופט הטעם כי הבינה גבורות נקרא (עיין זהר ויחי דרי"ז ע"ב ע"פ ואם בגבורות שמונים שנה ור"פ תולדות ע"פ מי ימלל גבורות ה' ורף קליה א' גבורות ה' דא יצחק, וא"כ יש להעיר ממשארז"ל בשבת פרק אר"ע דפ"ט ב' שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, וכן בינה נק' עוה"ב, ועיין עוד בזהר ס"פ ויחי דרמ"ט א' מענין מי ימלל גבורות ובפ' יתרו דפ"ג ע"א) מפני שממנה נשפע הדין למטה (עיין בזהר תצוה דף קפ"ד סע"א ע"פ תקעו בחדש שופר, אמאי אתער דינא עילאה ביום דא כו' עד דאתפרשן חייבין, ומשם יובן כי כל מקור ההשפעות נמשך מהבינה וע"כ בזמן שצריך להשפיע אור חדש צ"ל דין אם העולם ראוי לזה ולכן בהיותה מתפשטת כח הדין כל הספירות כולם נקראים שופטים ובהיות התגבורת הזוהר על הת"ת או נקרא שופט עכ"ל.

ב) במא"א אות שין סי"א שופט מצד ת"ת ושופט מצד המל' כי היא המכה ורודה עכ"ל היאיר נתיב הביא מהרצ"מ משפטים דקי"ז ע"ב קב"ה שופט, עמודא דאמצעיתא מסטרא דבינה דאיהו הוי' דין מסט' דמל' שופט הוא שליט מסטרא דצדיק ויוסף הוא השליט, וכל ספירן אינון שופטים מסט' דאימא עילאה ואינון שוטרים מסט' דמל', וצדיק מתמן שופט ומושל עכ"ל ודקי"ח א' ב"ד בשלשה לקבל תלת אבהן, עמודא דאמצעיתא כו' ומסט' דאלקים שופט, הה"ד כי אלקים שופט עכ"ל, ומ"ש ב"ד בשלשה ע' בדרש ברכת הוימון בשלשה, שבכ"מ שהם ג' היינו ימין ושמאל ות"ת הוא המכריע, א"כ מזה מובן שהמשפט מצד ת"ת דוקא שמכריע בין חריג, וגם מובן מש"ש שכשהם שלשה מאיר עליהם הארת הבינה כי השלשה הם רבים, וכדי להשפיע לרבים צריך שיבוא האור בהארה גדולה כדוגמת הבריכה כו' ע"ש לענין בה"ז, ועד"ז כאן כשבאים שלשה לדין שהם חג"ת מאיר עליהם הארת הבינה וע"ז כי המשפט לאלקים הוא וא"כ בחי' זו במשפט דוקא משא"כ באיסור והיתר אי"צ שלשה ודי בחכם אחד וכן עד אחד נאמן באיסורין משא"כ בדין ע"פ שנים עדים יקום דבר וא"כ י"ל כי תורה ז"א המשפט נמשך מהבינה שהיא בחי' גבורות, וכיון שתורה מו"א שם מ"ה המברר זהו התורה א"כ סגי במורה אחד שכל אדם שרשו מו"א וכמו בבהמ"ז גם האחד חייב לברך וממשיך מו"א אבל המשפט שצ"ל מהבינה א"א להיות כ"א ע"י ג' שאזי דוקא מאיר הבינה, והו שארז"ל התורה זיך לפניך וזיך לאחריה ופירשו שהתורה היא ז"א תפארת וכמשארז"ל פ"ט דברכות דנ"ח והתפארת זו מתן תורה זיך לפניך היינו בינה בחי' גבורה וגם

תתין

נקראת שביעאה, ויין לאחריה מ' שהיא ג"כ גבורה וג"כ שביעאה, ומ"ש הרע"מ מסט' דבינה דאיהו הוי' היינו הוי' בנקודת אלקים, ועמ"ש מזה סד"ה כי כארץ תוציא צמחה גבי כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה, ועיין בפרדס שער המכריעים פרק ו' ושער ח' פ"ה, הנה לפמש"ש דהדעת המזווג חו"ב הוא המכריע בין חו"ב לפ"ז יש לפרש פסוק ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם דקאי על משה שהוא דעת עליון ע"כ הוא דוקא ישים את המשפטים כדי שיהי' המשפטים ע"פ ההכרעה מג' בחי' חב"ד ואפ"ל שזהו בחי' ימלל גבורות ד' דהיינו מלשון מלילות שמרכך וימתיק הדין כדפי' בזהר פ' יתרו שם שבחי' זו הוא במשה דוקא לפי שהוא מבחי' דעת עליון והרי ארו"ל במד"ר כי תשא ע"פ ויחל משה שעשה את המר מתוק כו', ועיין בסידור גבי ברוך פודה ומציל.

ג) במא"א אות מ' סנ"ב כ' מכריע א' וב' מכריע א' ת"ת מכריע לחסד מכריע ב' יסוד נטיל לשמאלא כלפי הוד עכ"ל, והי"נ הביא ממ"ש בפע"ח בברייתא דר' ישמעאל בענין עד שיבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם וענין בחי' משפט זה בנפש י"ל ע"ד מ"ש בח"ה שער שלישי פ"ה יתבע את נפשו כמה שהתברר חיובו בשכלו כו', ופי' המרפא לנפש יחשוב עם עצמו שראוי היה לגמול את השם הנכבד בשביל טובותיו כו' וע"ש ס"פ הנ"ל בח"ה שיכבדוהו לבדו בדבור ובמעשה ושיהי' נאמן כו' ושיירא אותו כו' ומהם שישפיל ייכבוע כו' וירוץ לעבודתו בשמחה כו' ע"ש שהם הרבה פרטים וזהו בכל שעריך וע"ש שער חשבון הנפש פ"א, ובחשבון כד שתחשוב עם נפשך ותתבענה כו' וא"כ יש כאן טענה תובע ותבע, וע"ז שייך משפט מן השופטים שהם ג' שכליים השופטים על הוי' מדות וזהו ענין ושם דרך כל השם אורחותיו, וכמ"ש בד"ה כיצד מרקדין שזהו ענין בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא שמאי מבחי' גבורה כי המשפט הוא מבחי' גבורות וכמ"ש ברבות בראשית פכ"ט דכ"ט ד' ע"פ מבלי משים לנצח יאבדו ואין משים אלא דיינין שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים וכ"ה גם בפ' נח שם פל"א, ועמ"ש בד"ה ולא אבה לשמוע אל בעלם בענין קדש א"ע כמותר לך וזהו ענין דברי סופרים שהם חומרות סייגי' וגדרי' ונמשכי' מבחי' סופרי' הוא בחי' חכמה כי החכמה הוא בחי' דין כמ"ש הרמ"ז ר"פ פנחס בענין מוסר אביך ועמ"ש ע"פ ושמע אביה והפר ושעיקר השופט הוא עמודא דאמצעיתא היינו כמ"ש הרמב"ם פ"א מה' דיעות ה"ד הדרך הישרה היא מדה בינונית שבכל דיעה ודיעה כו', ובגמ' פ"ק דסנהדרין ד"ז ע"ב כל המעמיד דין על הצבור שאינו הגון כאלו נוטע אשירה בישראל שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך וסמך ליה לא תטע לך אשירה, והענין יובן עפמ"ש במא"א א' סעיף קל"ה אשרה נק' הנוק' דקדושה וכנגדה נוקבא דקליפה גם עטרת היסוד שלה נק' כך עכ"ל והענין כמ"ש בוח"א בראשית מ"ט א' ע"פ לא תטע לך אשרה אשר דא בעלה דאתתא אתקריאת על שם בעלה אשרה כו' ע"ש כי בקדרשה אשר קדשנו במצותיו התגלות תענוג עליון בחי' עתיק שהתגלותו בבינה הנק' עלמא דאתי, ונמשך ע"י היסוד הנק' ג"כ אשר כמ"ש במא"א שם סקל"ד לבחי' מל' ועיין זח"א ויחי' דרמ"ה סע"ב ודרמ"ז ע"א ע"פ מאשר שמנה לחמו וזה לעו"ז בחי' תענוגים גשמיים דעוה"ז נק' ארץ אשר וכמ"ש סד"ה הוי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול בענין פ'י' ובאו האובדים בארץ אשר ונוק' דקליפה שהוא ההתקשרות

לתענוגי עוה"ז כמו ניאוף ושאי"ד נק' אשרה כו' והנה כתיב מלך במשפט יעמיד ארץ. ועמ"ש ע"ז בזח"א ר"פ מקץ קצ"ג ע"ב ובפי' הרמ"ז שם דמשפט היינו ה"ג ממותקות שמקבלת המל' הנקרא ארץ ע"י ז"א, אך ואיש תרומות יהרסנה כמ"ש פ' שמיני ד"מ ע"ב והיינו שאינו חפץ במשפט כ"א להמשיך אחרי תענוגי עוה"ז וה"ז כאלו נוטע אשרה שממשיך השפע בנוק' דקליפה וכמ"ש בד"ה אתם נצבים בענין כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה כו' ע"ש גם יובן זה עפמ"ש בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה בפי' משפט וצדקה ביעקב עשית שאם אין משפט הנה שממית בידיים תחפש כו'. ועמ"ש מזה בד"ה כי עמך מק"ח. גבי הבט משמים וראה שזה נמשך דווקא ע"י התורה שהיא בחי' משפט. פ"ק דסנהדרין דט"ז ע"ב. שופטים לכל שבט ושבט מנין ת"ל שופטים לשבטיך כו' לכל עיר ועיר מנין ת"ל שופטים לשעריך וכן בשוטרים השבטים הם י"ב גבולי אלכסון שהם התכללות המדות, ובכל מדה ומדה צ"ל המשכת המחזין שהם בחי' השופטים של המדה, וכמ"ש בענין הללויה הללי נפשי שמהמדות יוכל להיות יניקת החיצונים לפי שבהם הי' שבה"כ וע"י המשכת המחזין כמדות לא יהי' יניקה וזהו הללויה דוקא ועד"ז נאמר בשבטים שבטי י"ה עדות לישראל כו' לכל עיר העיר הוא מבתיים שהם צירופי אותיות ויש אותיות המחשבה ואותיות הדבור, וצ"ל שופטים בכל בחי' דבור כמ"ש שומר פיו ולשונו שומר מצרת נפשו וכן במחשבה בד"ה זה יתנו כל העובר כתיב נודע בשערים בעלה שהם ד' שערים אהבה ויראה תורה ומצות כנגד ד' אותיות הוי' ב"ה ועד"ז י"ל כאן בפי' שופטים כו' לשעריך ועמ"ש עוד מענין נודע בשערים בד"ה שאו את ראש כו' לגלגלותם בפ' במדבר.

(ב) • ברבות כאן פ' שופטים ד"א שופטים ושוטרים למלך שהי' לו בנים הרבה והי' אוהב את הקטן יותר מכולן כו' ע"ש. והנה ענין שנקרא יעקב בנו הקטן יובן ממ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה ומ"ש שאהבו יותר מכולן היינו מפני שתכלית הבריאה להיות דירה בתחתונים וזהו דווקא ע"י בחי' י' עקב כי אתם המעט כו' שממעטי' א"ע בחי' ביטול וכמ"ש בד"ה ויהי קול מעל לרקיע ועמ"ש בד"ה ויקח מנחה מן הבא בידו ועיין באגה"ק סי' ב' בד"ה קטונתי, ובת"א פ' נח בביאור דמים רבים ע"פ אחות לנו קטנה, ועמ"ש בד"ה ולא אבה לשמוע אל בלעם בענין כי אהבך ה' אלקיך ומכ"ז יובן שאהבו דווקא מפני היותו הקטן עם שהם בחי' הביטול כנ"ל עם שזהו שנמשך האור והשפע ע"י צמצום התורה ומצות, וזהו תכלית רצונו ית', וכענין צמצם שכינתו בין שני בדי ארון ועד"ז ענין יו"ד דשם הוי' הוא קטן שבכל האותיות ואעפ"כ הוא למעלה מן ה' ועמ"ש בענין צמצום זה דיר"ד בבה"ז פ' אחרי ע"פ המאמר הביאו עלי כפרה, וענין כי אני ה' אהב משפט בישעי' סי' ס"א ח' ופי' ברע"מ אמר צ"ט א' ואיהו בעי דעלמא יתקיים בדינא ולמנדע דאית דין ואית דין כו', והיינו כמ"ש בפ' קרח קע"ח ב' תו הוא דא עתיקא אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא לא הוו ידעי בני נשא מהימנותא עילאה, וע"ש בבה"ז, ועמ"ש מזה בד"ה אתם

(*) כ"ה בב' כתיב, בלי ציון אות א'.

נצבים בענין הטעם שבתחלה עלה המחשבה לברוא את העולם במדה"ד, ועם היות אח"כ שיתף עמו מדה"ר מ"מ זהו ענין אוהב משפט כי משפט היינו דין ושיתף עמו מדה"ר כמ"ש בזהר משפט דאיהו רחמי והיינו כמ"ש בד"ה החלצו מאתכם שכל משפטי התורה הם לאכללא שמאלא בימינא מזה יובן יותר ענין הנו"ל כאלו מעמיד אשרה כי בנין הנוק' דקדושה מהגבורות שזהו ענין עלמא בדינא אתברי וכמ"ש בסידור ע"פ אד' שפתי תפתח, והיינו ע"י דין אמת בחי' במשפט יעמיד ארץ, אכן נוק' דקליפה הם ה"ג דקליפה גבורות קשות ע"כ דיין שאינו הגון ה"ל כאלו מעמיד אשרה כו' ופי' כי גבורות דקדושה אתכליל בימינא והיינו שהצמצום להיות יש ועכ"ז לא יש גמור כ"א שהי' ביטול היש כמ"ש בת"א ר"פ לך לך ובבה"ז שופטים במאמר ע"פ שני עדים יקום דבר משא"כ גבורות קשות דקליפה להיות היש דבר נפרד ממש מרוב הצמצום וההסתר זהו שדיין שאינו הגון גבורות קשות ר"ל כנוטע אשרה בחי' למען ספות הררה כו', וזהו כל הדין דין אמת לאמיתו כאלו נעשה שותף להקב"ה במע"ב, כדאיתא בפ"ק דשבת ד"י ע"א, וביאור הענין כי בראשית ברא העולם נברא ע"י אות ב' שהוא סימן ברכה, כי מבחי' האלף יש יניקה גם להחי' ארור כמ"ש ר"פ ויגש דר"ה ע"ב להיותו בבחי' הכתר פלא אשר שם כחשיכה כאורה וכמ"ש במ"א בענין ועדין א"י באיזה מהן חפץ, אלא ע"י התלבשות בחכמה יבנה בית וחכמה הוא דין שמקבלת מגבורה דעתיק שמר"ס כנ"ל אות א' זהו ענין הנו"ל בתו"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות בענין פותח בכרוך פתח בחכמה, ועמ"ש בביאור על דרוש זה בסידור שזהו ענין שאומרים ברי"ה קודם תקיעות שופר יבחר לנו את נחלתנו, ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה ואני נתתי לך שכס אחד, ולכן כל הדין דין אמת ששרשו מגבורה דעתיק שבמר"ס הוא כאלו נעשה שותף להקב"ה במע"ב שכן בריאת העולם הוא מבחי' זו והיינו מה שנברא בבית כו', ועיין עוד מענין ב"ד ברע"מ ר"פ כי תשא דקפ"ו סע"ב דסיהרא קדישא איהי כלה דמתקדשת ע"פ ב"ד דאיהו גבורה ובפי' הרמ"ז שם ששרש המשכה זו הוא מח"ס ובבה"ז שם דקידוש החודש הוא העלאת המל' לבחי' חכמה עילאה ושהעלאת זו הוא דווקא ע"י ב"ד שהם מבחי' גבורות הנו"ל שעל ידם דייקא הוא ההעלאת ומ"ש דקה"ח הוא העלאת המל' לאור אבא יובן עם מ"ש בד"ה והי' מדי חדש בענין וביום החדש יפתח ועד"ז מצינו מעלת הב"ד לענין יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש הי' תוקעין כו' משחרב בהמ"ק התקין ריב"ז שיהי' תוקעין בכל מקום שיש בו ב"ד, ומבואר במ"א דכשתוקעין גם בשבת ע"כ צ"ל שהמשכת התענוג עליון שממשיכים ע"י השופר במדת מלכותו ית' הוא למעלה מבחי' התענוג הנמשך בשבת, ולכן עכשיו אין תוקעין ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת משום שעכשיו א"א להמשיך מבחי' תענוג עליון שלמעלה מהתענוג שנמשך בשבת, והיינו כי בשבת נמשך התענוג מבחי' ז"ת שבכתר הממוצע בין כו' והוא בחי' התחתונה שבו אבל ע"י השופר במקדש היו ממשיכין מבחי' ג"ר שבכתר שהוא בחי' העליונה שבכתר, וכיון שבב"ד היו תוקעין גם בשבת ע"כ צ"ל שהב"ד היו יכולים להמשיך האור מג"ר שבכתר והיינו להיות ב"ד סמוכין ששרשם מבחי' משה המקבל ממר"ס שבו גבורה דעתיק, והיינו כי כדי להמשיך מפנימיות הכתר שיומשך בבחי' פנימית

זהו דוקא ע"י הגבורה כמ"ש בד"ה שוש אשיש בענין ותגל גפשי באלקי ועמ"ש מזה גבי ציון במשפט תפדה, ועיין עוד בד"ה אשירה כי גאה גאה בענין משפט וצדקה ביעקב אתה עשית הוא שייך להגל בענין פותח בברוך, זהו ענין המלך המשפט שאומרים בד"ה ומשפט לאלקי יעקב כי אלקי יעקב היינו יסוד אבא המשפט בבחי' זו שרשו ממור"ס כו' ומכ"ז יובן ענין עלמא בדינא אתברי כנו' ר"פ וארא דכ"ב ריש ע"ב שהוא משני טעמים אם משום שבנין המל' מהגבורות אם משום שע"י הגבורות דווקא הוא עליי' המל' לקבל האור וההמשכה הפנימית כו'.

(ג) בתו"א ס"פ וישב וז"ל ועוד זאת וגם אתה תדין את ביתי תדין דינא דמלכותא דינא כי בדברים לא יווסר עבד היא הנה"ב וצריך להכותה בשבט לעולם ירגיו כו' והיא בחי' זיעתן של חיות כו' ע"ש, ועפ"ז יובן ענין ושטרים שהם חובטים במקל ע"פ השופטים לכל מי שאינו שומע כדפרש"י סנהדרין ט"ז ב' והיינו להכות נה"ב בשבט ע"ד לעולם ירגיו כנ"ל וכענין זיעה הנמשך מהפחד כמ"כ הנה"ב צריך להמשיך עליה עכ"פ יראת עונש גשמי ורוחני וכמארוז"ל ואם לאו יזכיר לו יום המיתה פ"ק דברכות דף ה' ע"א, גם ע"ד שנת' בד"ה אני כו' הרועה בשושנים מה שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חיוור ע"י אשא, כך הנה"ב ששרשה מבחי' אדום אתהפך לגוון חיוור להיות כשלג ילבינו ע"י אשא ואש שלמטה הוא ענין סיגופים ותענית למעט חלבו ודמו כו' עכ"ד שם גם ע"ד הנז' בד"ה האוינו השמים בענין חרישה דמרפי ארעא דהיינו להיות לב נשבר ונדכה, זהו ענין שברים תרועה דשופר ועמ"ש מענין חרישה בד"ה תשאבתם מים שזו ענין שמאל דוחה שמאלו תחת לראשי והיינו מה שמשפילי' א"ע בעשיית' בכל הווידויים ואומרים תעבנו תעינו כו', ולעיל נת' שופטים מצד אימא עילאה ושטרים מצד מל' י"ל ע"ד אם אין יראה עילאה ששרשה ממור"ס אין חכמה ובינה מקבלת ממור"ס זהו שופטים המשכת יראה עילאה בנפש ואם אין חכמה אין יראה תתאה כנוכר בסידור בד"ה ועשו להם ציצית בהביאור בתחלתו, וזהו ג"כ ענין ב' בחי' השתחוואה חיצונית ופנימיות כנוכר בד"ה חנוכת הבית, זהו בחי' שופטים יראה עילאה להיות השתחוואה פנימית ושטרים להיות יראה תתאה היינו השתחוואה חיצונית, גם י"ל הנה המשפט לאלקים הוא וסוף דבר את האלקים ירא עיין מזה בד"ה וידבר אלקים כו' וארא ובד"ה שובה גבי למען תורא, אך יש ב' בחי' שמות אלקים הא' כי הוי' הוא האלקים הב' שם הוי' בעלותו לעתיקא כאלקים חשוב, זהו ענין ב"ד הגדול וב"ד סתם, עיין בהרמ"ז ר"פ שופטים וס"פ הגל, והנה ע"י שהאדם מקיים בחי' וידעת היום והשבת כו' כי הוי' הוא האלקים בב' בחי' הגל עי"ז מקיים בחי' שופטים ושטרים שעושה דין בעצמו מבחי' כי המשפט לאלקים הוא, והנה ארז"ל ברבות פ' שופטים במקום שיש דין אין דין וכי' אם נעשה הדין למטה אין הדין נעשה למעלה וכי' ובמדרש תלים האריכו בזה ואמרו וכשנוטלים אומנתו ועושים את הדין בארץ הקב"ה דן אותם ברחמים שנאמר אם בחוקתי תלכו תובא בספר כד הקמח אות דין והענין כי הדין למעלה הוא מפני שבנין המל' הוא מהגבורות דווקא כנוכר בד"ה אד' שפתי תפתח, אך מבואר שם שיש ב' בחי' ה"ג הא' מבחי' מל' הגורמים

להיות ביי"ע יש ודבר נפרד הב' ה"ג ממותקות הממשיכים ומשפיעים הביטול בהיש וזהו ענין אד' אלף דין שהדין נמתק ע"י האלף פלא. ועיין בד"ה תקעו בחרוש ח"ל ולכן ר"ה יום הדין וכו' כי להיות עוד התחדשות החיות כללי של שנה זו יש ע"ז כמה קטרוגים על האדם אם ראוי לכך להיות נמשך על ידו רצון העליון ב"ה בגילוי מלכותו ית' כו' ע"ש ועיין עוד דרוש יו"ד עומקים שאם מאצילות לבי"ע צ"ל בנין המל' שהוא מקור דבי"ע ע"י גבורות ק"ו מהמאציל לנאצלים שיומשך להיות ע"ס צ"ל צמצומים רבים יותר והוא ענין יו"ד עומקים עומק גימט' גבורה כמו גיד המעיין הנובע מהתהום וכו' ולכן ארו"ל שאומנתו של הקב"ה דין וגם כנ"ל בענין פותח בברוך וחותם בברוך אך כשהאדם עושה בחי' דין כנ"ל בענין שופטים ושוטרים תתן לך, אזי מעוררים להיות נמשך גבורות ממותקות, וכמו גבורה דא"א שנק' חסד דהא לית שמאלא בהאי עתיקא כנ"ל ח"ש ברבות אמור פ"ל יעלח שדי זה העולם וכו' לפני ה', ועמ"ש מזה במ"א בדרוש ואם בשדה מצאה ודין ממותק זהו ע"ד כוס ישועות מבחי' לפני הוי' למעלה משם הוי' היינו ע"ד הוי' בעלותו לעתיקא כאלקים חשוב א"כ דין זה הוא רחמים תבל ב"פ רי"ו עיין סד"ה ואהי' אצלו אמון גבי משחקת בתבל ארצו במישרים תשרי אותיות ישרת ע"ד לעשות הישר בעיני ה', ועמ"ש מזה במ"א בדרוש ואם בשדה מצאה ודין ממותק זהו ע"ד כוס ישועות אשא דיתבא על ה' אצבעין ואשא לבחי' כוס דנעשה אימא עילאה וה' אצבעין ה"ג להיות פותח בברוך וחותם בברוך כנ"ל והיינו ע"י שופטים ושוטרים נעשה פותח וחותם הכל בברוך.

(ד) והנה פי' בכל שעריך פי' הש"ך הובא בעה"כ ערך שער שהם העיניים ואזניים פה ידים ורגלים שפוט עצמך וכי נבראת לחטא עכ"ל, נמצא מפרש שעריך על כל האברים, אכן בס"י איתא ח"ל שבע כפולות בג"ד כפר"ת כו' וצר בהן כוכבים בעולם וימים בשנה, ושערים בנפש וכו' לפיכך חיבב שביעי תחת כל השמים עכ"ל, ועיין בשל"ה ס"פ שופטים, ופי' הראב"ד דר"ל שמבחי' ז' כפולות הנ"ל מקבלים שבעה כוכבי לכת, ומהם בא הכח והשמוש בשבעה ימי השבת, ומהם מקבלים ז' שערים שבאדם הם ב' עיניים ב' אזניים ב' נחירי האף והפה וכן מפורש אח"כ בס"י עצמו, ובת"ז תקון ע' דקס"ז ע"ב שבעה כוכבי לכת אינן שבע כפולות כו' ובהון והחיות רצוא ושוב רצוא בדגש ושוב ברפא וכו' ואינון שבעה ושבעה מוצקות עכ"ל, ועמ"ש מזה בהגהות לביאור מנורת זהב, והנה ז' שערים הנ"ל שבנפש הם ד' בחי' ראי' שמיעה ריח דבור, ועיין בהגהות לד"ה יהודה אתה מענין ד' בחי' הנ"ל שהם ראובן ראי' כי ראה ה' בעיני כו' ויש בכל בחי' רצוא ושוב בעיניים רצוא ע"ד חכלילי עיניים שוב ע"ד עין בעין נראה באורך נראה אור שמיעה שמע ישראל העלאה רצוא ושוב ע"ד שמוע מובח טוב וכן ברית ריח נוחה רצוא ריחא דלבושייכו שוב וכן בדבור יש אותיות נקבות העלאת ואותיות זכרים שוב בד"ה לסוסתי, וזהו שמקבלי מבחי' שבע כפולות רצוא ושוב, והשופטי' ג' בחי' חב"ד ששופטי' ומנהיגי הוית שהם השבע כפולות, ועיין ג"כ בספר הכוזרי מאמר שלישי סי' ה' שביאר היטב ענין משפט וממשלה זו של האדם על כל כחות הגוף ומשל ברוחו מלוכד עיר, וזהו ושפטו את העם שאר כל רמ"ח אבריו משפט צדק, בחי' צדק הוא

העלאה וצדקתך ירגנו זהו צדקתך כהררי אל ומשפט הוא המשכה, וזהו ומשפטך תהום רבה וכמ"ש בוח"ג פ' אמור דצ"א ע"א וכמ"ש במ"א, ועי"ז אדם ובהמה תושיע אדם היינו הנה"א ובהמה הנה"ב שיהי' שלום בפשמ"ע בנה"א רצוא ושוב ושלום בפשמ"ט שהנה"ב תהי' כפופה ובטילה לנה"א ע"ד לאכללא שמאלא בימינא ושלום זה נמשך ע"י משפט צדק הנ"ל, ועמ"ש סד"ה וכל בניך איך ע"י בניך בחי' העלאה ובניך המשכה שהם רצוא ושוב עי"ז נמשך רוב שלום כו' לשבטיך עי"ן לעיל תחילת אות ג' וצריך להכותה בשבט ועמ"ש בד"ה וכי ימכור איש את בתו בענין וכי יכה איש את עבדו וכו' בשבט שהוא ענין הרהורי תשובה שנופלים מלמעלה ע"י הכרחין ולשבטיך כדי שלא תצטרך לבחי' אשור שבט אפי כו' כי כשיש דין למטה אין דין למעלה כנ"ל, עמ"ש עוד מענין התעוררות פ"ג לעשותה כלי בדרוש קנה המדה פקודי רל"ג ובדרוש הנותן לשכוי בינה ומ"ש בד"ה כי גר מצוה בענין ודרך חיים כו' ועמ"ש מענין יוגבה ה' צבאות במשפט בד"ה ואני נתתי לך שכס א' וחרב סיפיות ב' פיות זהו ע"י ב' הבחי' שופטים ושוטרים.

עמ"ש ע"פ וה' פקד את שרה מענין וה' הוא ובית דינו שיש בזה ב' פירושים הוא ד"א וב"ד מל' ש' אלקים או א"ד או הוא דא עתיקא בינה וב"ד ז"נ, ומזה יובן לענין שופטים ושוטרים.

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. הנה כתיב במשלי סי' ל"א כיג נודע בשערים בעלה, והקשה בזה וירא דק"ג ע"א כי מאחר שזה קאי על אשת חיל שהיא כנסיי, וא"כ בעלה היינו קוב"ה כמ"ש כי בועליך עושייך ה' צבאות שמו וגואלך קדוש ישראל בישעי' סי' נ"ד ה' ואע"פ שהמפרשים פירשו בועליך ענין אדון כמו אם בעליו עמו מ"מ פשטא דקרא משמע לשון בעל ממש וכן ארז"ל בהדיא ספ"ב דסנהדרין דכ"ב ע"ב אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי בועליך עושייך כו' וכן הוא ברבות בא ס"פ ט"ו אבל לע"ל יהיו נשואין כי בועליך עושיך כו', וכן מבואר עוד ברבות ע"פ נודע בשערים בעלה דקאי על הקב"ה למבואר ס"פ שמות פרשה ה', וא"כ איך הוא נודע בשערים הלא הא"ס ב"ה הוא נעלם תכלית ההעלם ואין מי ששיגוהו ומלאכים אומרים איה מקום כבודו כו', וכמ"ש ברבות נשא ס"פ י"ד ע"פ כי לא יראני האדם חזי שאפילו החיות הנשאות את הכבוד אין רואים את הכבוד כו' ותירצו ע"ז בזה שני תירוצים האחד דפי' לכן פי' נודע בשערים דאיתו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער בליביה כל חד כמה דיכיל לאתדבקא ברוחא דחכמתא כו', והיינו כמ"ש בד"ה וידעת היום בענין הדעת שהוא אינו השגת המהות כ"א ידיעת המציאות כמו ידיעות האדם כוחות נפשו ולכן אע"ג שהקב"ה לית מחשבה תפיסא ביה כלל היינו השגת מהותו אבל בידיעת מציאותו עז"נ ומבשרי אחוה כו' אחוה ממש ועז"נ וידעת היום. עיקר מזה שם בד"ה להבין

בתוספת ביאור ע"פ וידעת היום פ"א ופ"ב, ופי' ידעת מציאותו היינו להתבונן במה שהוא מהווה עולמות עליונים ותחתונים עד אין מספר ומחיה את כולם ומוציאם מאין ליש ומחדשם בטובו בכל יום ובכל רגע, וזהו ג"כ פי' נודע בשערים כפי הפירוש השני שפי' רשב"י בזה וירא שם דשערים הם עשר ספירות שהא"ס אי אפשר להשיג בו איזה השגה אלא ע"י ספירותיו ית' שהוא מאיר בהן ועל ידן כ"כ במק"מ שם, וכן פי' בבחי' פ' ויחי ע"פ עד תאוות גבעות עולם דס"ד ע"ג בענין פי' שאו שערים ראשיכם שערים הם המדות עליונות מלשון מדה ושיעור כו', והיינו כי הנה בריאת העולם להיות במדה וגבול מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכן עוביו של רקיע כו' וא"כ האור והחיות המלוכשי' בהם הוא ג"כ בגבול ומדה ואיך יומשך זה מאוא"ס שהוא בלי גבול, אלא היינו עצמכם א"ע להאיר ג"כ בבחי' גבול ומדה והיינו ע"י המדות העליונות ולכן הי' ברה"ע בששת ימים נגד ששה מדות וזהו ששת ימים עשה ה' כו', וזהו"ע הכלים דעשר ספירות העליונות, וכמ"ש באג"ה סי' עשרים בד"ה איהו וחיותו וז"ל וכדי שיהי' היש הזה הנברא בכח הא"ס בעל וגבול ומדה נתלבש אור א"ס בכלים דע"ס דאצילות ומתייחד בתוכן בתכלית היחוד עד דאיתו וגרמהי חד לברוא בהן ועל ידן ברואים בע"ג ותכלית עכ"ל והיינו כמ"ש בתחלת הדבור בשם הע"ח שהכלים דע"ס הן בבחי' גבול ותכלית ולפיכך דווקא ע"י התלבשות אורו ית' בע"ס יוכל להיות נמשך השפע וההתהוות ברואים בעלי גבול, וכן פי' בפרדס שער שמיני פ"ב שלכן נקראו ספירות מלשון מספר וגבול שהם מספרות ומגבילות האור הבלתי בעל גבול להיות מאיר ומשפיע אור ושפע מוגבל כו' יעו"ש ועמ"ש מזה בלק"ת פ' יעקב בד"ה ואכלת ושבעת פ"ו כי יש ב' מיני המשכות כו' ובד"ה פתח אליהו בת"א פ' וירא נתבאר ענין הצמצום ומקום פנוי שהיה בהאור כדי שיהי' התהוות הכלים, וזהו שהע"ס נקראו אצילות מלשון ויאצל מן הרוח דגבי משה לפי שמשה היה במעלה העליונה וגבוה מאד נעלה לא הי' יכול להיות על ידו השפעת הבשר גשמי כמ"ש מאין לי בשר כו' ע"כ אמר לו הקב"ה ואצלתי מן הרוח כו' ואז מהם יוכל להיות השפעה זו כו' כמ"כ עד"מ א"א שיומשך מאוא"ס עצמו ההשפעה לבי"ע בעלי גבול אלא ע"י אצילות ע"ס כו', וכמ"ש מזה בלק"ת ס"פ ואתחנן בד"ה ענין ק"ש, ולכן נק' הע"ס מדות מלשון מדו בד שהוא ענין לבוש שהם לבושים לגבי האור כדי שיומשך דרך בהן וגם לשון מדה וגבול שהם מגבילים שפע האור כנ"ל ונקראו לכך כלים, כמו ענין הכלי הוא להגביל המים שימושכו במדה ושיעור כו' וזהו ג"כ ענין באל שדי שאמר לעולמו די, וזהו נודע בשערים שערים הם הע"ס שנק' שערים שבהן ועל ידן נמשך השפע, וגם ל' שיעור ומדה שבהם ועל ידם נמשך האור לבריאת העולם שיהי' בשיעור וגבול ומדה ועמ"ש בענין שעורה שיעור ה' בלק"ת פ' אמור ובפ' במדבר בד"ה וספרתם לכם וכיון שמצד מהו"ע ית' למתב"כ כ"א זה כל האדם להתבונן במה שהוא מחיה ומהווה העולם כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה א"כ הרי הוא ית' נודע בשערים דוקא ר"ל ע"י הע"ס הנקראים שערים להתגלות שפעו ית' בשיעור וגבול ועי"ז דוקא הוא נודע וחשארז"ל בעשרה דברים נברא העולם בחכמה ובתבונה ובדעת כו'.

קיצור. ענין שייך לומר עליו ית' נודע בשערים הרי למת"ב כלל איה מקום כבודו ותירצו ב' תירוצים האחד דבשערים ר"ל לפום מה דמשער בליבוי והיינו ע"ד וידעת היום דע את אלקי אביך, הב' דפי' בשערים הם העיס שבהן ועל ידן דוקא נמשך השפע בשיעור וגבול להיות התהוות בראים בעלי גבול ולכן נקראו ספירות לשון מספר וג"כ אצילות ע"ד ויאצל כו' וע"י העולם עם היותו בעל גבול מכירים הא"ס הבבע"ג כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה א"כ הרי הוא ית' נודע ע"י שערים הנ"ל.

ב) וזהו ענין השמים מספרים כבוד אל כו' אין אומר ואין דברים כו' בכל הארץ יצא קום ושמים הוא ג"כ ז"א דאצי' שהם המדות חו"ג אש ומים שעל ידן התנהגות העולמות ע"כ הם מספרים כבוד אל וכנ"ל בפ"י נודע בשערים כו', (בארמנותיה נודע למשגב תילים מ"ח ד', נודע ביהודה אלקים תילים ע"ו ב', נודע ה' משפט עשה תילים ט' י"ז. מודעת זאת בכל הארץ ישע"י י"ב ה') והנה להבין בתוספת ביאור פי' נודע בשערים יש להקדים מ"ש במ"א ע"פ עיני כל אליך ישברו כל היינו נש"ב גימט' כל, ופי' שערי בינה הנה בחי' בינה היינו בחי' ההתבוננות באור א"ס ב"ה איך שהוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע כו', והנה בחי' ההתבוננות הזאת כשהוא כמוח תבונתו עדיין ולא באה בלב נק' מוחו בינה ובחי' השערים שבה היינו כשנפתח ממנה אור להאיר גם בלב נק' שער עד"מ השער הנפתח לצאת בו לחוץ כך יוצא אור ההשגה שבמוח ונתפסת בלב דהיינו שהלב משער ומשיג גם היא אותה ההתבוננות וכמארז"ל הלב רואה הלב שומע כי בינה ליבא ובה הלב מבין כו' וכן כתיב פן יראה בעיניו ולפנו יבין כו' וע"ז נאמר שמע ישראל כו' שמיעה זו בלב להבין כו', וזהו ענין פי' המאמר נודע בשערים בעלה בחי' סוכ"ע בכל חד לפום מה דמשער בליבוי דוקא פי' משער ומשיג בלבו אותה ההתבוננות שבמוחו כו' והוא הנק' ג"כ שערי בינה כו' והכל ענין א' שהוא ענין יציאת ופתיחת ההשגה שבמוח ללב כו' (וכמ"ש במ"א בפ"י) ושעריך לאבני אקדח שמבחי' נש"ב הנ"ל יומשך בלב להיות אהבה ברשפי אש שוהו ענין אבני אקדח מלשון כקדוח אש כו' עיין מזה בד"ה ושמתי כרכד) זהו הנק' כל כי כל בגימט' חמשים והן גו"ן שע"ב והיינו פי' עיני כל אליך ישברו פי' בכל חד לפום שעורא דילי' אליך ישברו ולפי שכללותם הוא בגימט' כל לכך נקראת כנס"י עיני כל אליך כו' וד"ל, והנה לפעמים נק' כנס"י כו' בלא ה' כמו עיני כל אליך כו' ולפעמים נקראת כלה בה"א נוספת כמו לבתני אחותי כלה כו' וכיוצא. והענין הוא כי יש בחי' ארוסה ובחי' נשואה הארוסה הוא קודם שנכנסה לחופה שאינו ראוי ליחדו וזיווג דוקא כידוע ואחר החופה דוקא נקראת כלה בה"א נוספת משא"כ קודם החופה שחסר בה הה"א ונק' כל כנ"ל וביאור ענין זה יובן למעלה עד"מ מנפש האלקית למטה בעבודה שבלב זו תפלה דהנה מבואר למעלה בענין ההתבוננות כשנמשכה ללב נק' שיעורי דמשער בליבוי כו', אמנם הנה יוכל להיות שגם אם משער בליבוי אבל לא נקלט האור בתוך לבו עדין רק בחיצוניות הלב מלמעלה ולא בעומק לבו נכנס הארה זו כמו שנא' בכל לבי דרשתיך פי' כל דנש"ב הנ"ל נכנסים בעומק הלב נק' כל לבי ואם עדיין לא נקלט ההארה בתוך ופנימיות הלב נק' כל בלא ה"א (ומ"ש לעיל ושעריך לאבני אקדח הרי זה נאמר על לעתיד משא"כ

עכשיו לפעמים הוא לב האבן כו') אבל כשנקלט האור בתוך הלב נק' כלה בה"א כי הה"א הוא פנימית הבל הלב המקבל נ' שע"ב הנ"ל בתוכה כדמיון קליטת הנקבה טפת הזכר כו' זהו בחי' נשואה לאחר שנקלטה האור והשפע ביחוד חיווג כו' דהיינו כשנקלט אור"ס שבהשגתו בתוך הלב כו' משא"כ בחי' ארוסה כשעדיין לא נקלטה בלב כו' זהו פי' נודע בשערים פי' נודע לשון יחיד וכמו והאדם ידע כו' והיינו כמ"ש וארשתיך לי ואח"כ כתיב וידעת את ה', זהו ענין שאו שערים ראשיכם כו' ויבוא מלך הכבוד כי כבוד היינו ל"ב נתיבות חכמה שהם למעלה מבחי' נש"ב, והמשכת ל"ב נתיבות חכמה בתוך נש"ב זהו ענין נודע בשערים שהוא הנק' יחוד חו"ב וכמ"ש בענין ושעריך לאבני אקדח וכל גבולך לאבני חפץ שמבחי' נש"ב נמשך האהבה בבחי' רשפי אש הנק' אבני אקדח, אבל ע"י וכל גבולך שהם ל"ב נתיבות חכמה נמשך בבחי' אבני חפץ שהוא אהבה עמוקה מבחי' תעלומות לב, שלמעלה מבחי' רשפי אש, ע"ד כי תהיו לי ארץ חפץ כו', ועמ"ש בענין יחוד חו"ב שזהו ענין נקודה בהיכלא בדיה ראה אנוכי נותן ובעינין ניסוך היין וניסוך המים ובדיה מצה זו מענין מוחין דאבא ומוחין דאימא כו', שזהו ענין ההפרש בין שבת ובין יו"ט גם מ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' אמור דף ק' ע"ב ע"פ אחותי בת אבי היא כו' שזהו ג"כ ההפרש בין בחי' אתכפיא שזהו הנמשך ממוחין דאימא אבל להיות אתהפכא חשוכא לנהורא זהו ע"י מוחין דאבא זהו ענין נודע בשערים בעלה שנמשך מבחי' מוחין דאבא בנש"ב, ולכן לב נק' לב ע"ש ל"ב נתיבות חכמה שמאירים כו', וזהו לך אמר לבי בקשו פני כו'.

קיצור. וזהו השמים מספרים כבוד אל, עיני כל נש"ב כשנמשך ממוח ללב להיות הלב מבין זהו ושעריך לאבני אקדח אך יש ארוסה כשלא נמשך עדיין בעומק הלב, ונשואה כשנמשך בעומק הלב נק' כלה וזהו נודע בשערים והאדם ידע זהו שאו שערים ויבא מלך הכבוד ל"ב נ"ח שיומשך בבחי' חכמה משכיל לאיתן בנש"ב נקודה בהיכלא זהו נודע בשערים ואזי נק' אחותי בת אבי ועי"ז בא לאתהפכא מחשוכא לנהורא כי בחכ' אתברירו.

ג) וביאור ענין המשכה זו הבא ע"י ל"ב נתיבות חכמה בנש"ב, יובן ע"ד מ"ש בלק"ת בדיה במדבר סיני ובענין שאו את ראש כו' לגלגלותם ושם נתבאר דאית רצון ואית רצון היינו רצון התחתון שלמטה מהשכל שהוא הנמשך מבחי' נש"ב לפום מה דמשער בליבי' והרצון הנמשך מזה לקיום המדות כו' הוא לפ"ע ההשגה וההשכלה כו', אבל אית רצון לעילא שהוא למעלה מעלה מן הרצון הנולד מהדעת כו' אלא נמשך מבחי' ביטול השגתו כו' ורצון זה נמשך לישראל ע"י מתן תורה כו', והוא הנמשך מבחי' מזליה כו' זהו שאו את ראש כו' לגלגלותם לקשר רצון התחתון אל רצה"ע כו' וזהו ממש ענין שאו שערים ראשיכם ע"ד שאו את ראש בחי' רצון התחתון הנמשך מנש"ב מה שת"ת דאימא נעשה כתר לז"א עיין מזה בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה ויבא מלך הכבוד הוא א"א כתר עליון המאיר בל"ב נתיבות חכמה, וכמ"ש הרמ"ז פ' במדבר דף קי"ח וגם כי פי' הראני נא את כבודך פי' ברע"מ ס"פ פנחס דף רנ"ה ע"ב דקאי על כתר עליון כו' והוא מאיר ע"י החכמה ועיין בסש"ב פל"ה בתג"ה.

כי חיה יחידה דהיינו חכמה וא"א שניהם נק' מקיף היינו בחי' מזליה כמ"ש
 בביאור ע"פ וידבר אלקים כו' אנכי ושם פ"א ולכן ע"י התורה דמחכמה נפקת
 נמשך להם רצון העליון וזהו ענין נודע בשערים כו' וגם כמ"ש בביאור ע"פ
 ראשי המטות ושם פ"ג כפי' וידבר משה אל ראשי המטות אשר משה שהוא
 יסוד אבא הוא המשיך רעותא דלכא בבחי' ראשי המטות. לפי שיסוד אבא מקבל
 מבחי' ונוצר חסד אותיות רצון כו' ע"ש ובפנים ספ"ד, ונתבאר ענין זה ג"כ
 בת"א פ' תשא בד"ה זה יתנו כו' מחצית השקל כו' ע"ש וזהו ענין ב' פירושים
 שיש ובראהבת הא' לשון ציווי והיינו האהבה הבאה ע"י נש"ב לפום מה דמשער
 בליביה, והב' לשון עתיד שתבא האהבה ממילא הוא אה"ר ורצה"ע המאיר ע"י
 ל"ב נ"ח כנ"ל דהיינו ענין ויבא מלך הכבוד כו' ועיקר עוד מענין ב' בחי' רצון
 הנ"ל בד"ה ויקהל משה גבי חהו ענין שבת שבתן כו' ושם מבורר שזהו מ"ש
 כי אל דיעות שיש ב' בחי' דעת הא' דעת העליון והב' דעת התחתון וע"י דעת
 העליון נמשך בחי' רצון העליון הנ"ל וכמשנ"ת ג"כ בביאור ע"פ מים רבים
 בת"א פ' תולדות ושם מבורר שע"י דעת העליון הוא יחד חו"ב, וזהו ענין נודע
 בשערים בעלה שע"י דעת העליון מאירים ל"ב נ"ח בנש"ב ויחד זה נמשך
 מלמעלה מעלה מע"י וא"א כו' כי שרש חו"ב הוא ג"כ למעלה מעלה כנודע
 מענין כשמך הטוב היורד כו' שהחכמה מקבל מבחי' שמן הטוב שהוא המשכת חכ'
 שבתוך י"ג ת"ד ובינה מקבל מהחיצוני' והיחד זהו ענין נודע בשערים כו'
 ונק' בעלה כי בועליך עושיך שעשאה כלי פי' כמ"ש במ"א בענין עשה רצונו
 כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו ר"ל כמו שרצונו הוא הגבה למעלה מהבינה
 והדעת כן יעשה רצונך ג"כ שיהי' כך ג"כ בחי' הרצון שלמעלה מהטעם ודעת
 וזהו הבא מלמעלה שהוא ית' יעשה כן רצונך, וזהו כי בועליך עושיך והיינו ע"י
 שמתחלה עשה רצונו כרצונך הבא מהבינה והדעת וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש
 בד"ה צאינה וראינה דרוש השני פ"ד ועמ"ש מענין כי בועליך עושיך בד"ה
 לריח שמניך הראשון פ"א והשני פ"ג חהו מ"ש וארא אל אברהם כו' ושמי הוי'
 לא נודעתי להם, וכמ"ש הפי' בתו"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא
 דווקא משא"כ להאבות הי' הגילוי רק מבחי' אל שדי מלשון ברכת שדיים שהוא
 ענין מוחין דאימא כו' ועל בחי' ושמי הוי' לא נודעתי להם עז"נ ונודעתי לך
 שמה כו' חהו ענין נודע בשערים והוא הנמשך ע"י עסק התורה, ושרש ענין
 ושמי הוי' לא נודעתי חהו הנקרא רישא דלא אתיידע ואעפ"כ ע"י התורה נמשך
 ומאיר ע"י דעת עליון להיות נודע בשערים כו', וזהו בשבתו עם זקני ארץ, כי
 איזהו זקן שקנה חכמה, וכמ"ש בלק"ת ע"פ והדרת פני זקן כפי' קדושים ואפ"ל
 משום כי יג"מ שהתורה נדרשת בהם נמשכים מי"ג ת"ד, חהו שנק' זקן דמאחר
 שקנה חכמה הרי חכמה זו שהוא ע"י יג"מ שהתורה נדרשת בהן נמשכה מי"ג
 ת"ד לכן נק' זקן וכנודע דהחכמה נמשכה ממזל השמיני ונוצר חסד לאלפים
 אאלפך חכמה כו', ואפ"ל עוד בפ"י בשבתו עם זקני ארץ דהנה כפי' והדרת פני
 זקן היינו ע"ד מ"ש בספד"צ דבעי לאוקיר לדיקניה והיינו כי תיקון ואמת תרין
 תפוחין הוא למעלה מי"ג ת"ד שהוא ההמשכה הבאה ע"י צמצומים ושערות
 אבל בפנים מאיו הארת עצם החכמה כמ"ש מזה בביאור ע"פ אלה מסעי דרוש
 השלישי ע"ש באריכות חהו ענין לאוקיר לדיקניה היינו שיאיר בהדיקנא מבחי'

הארת עצמיות ח"ס המאיר בתיקון ואמת וזהו ענין הדרת פני זקן ר"ל להמשיך בהדיקנא מבחי' באור פני מלך חיים, ועד"ו י"ל ענין בשבתו עם זקני ארץ שהוא המשכת באור פני מלך חיים הנמשך ומאיר ביי"ג ת"ד והיינו ע"י התפלה תחלה להיות גודע בשערים בעלה, ועמ"ש בענין מפלגא שבסנהדרין בביאור ע"פ ראשי המטות.

קיצור. אית רצון התחתון הנולד מהשכל, ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א ואית רצון העליון דאי"א והוא מאיר ע"י החכמה כי יסוד אבא מקבל ממזל ונוצר חסד אותיות רצון וזהו ב' הפירושים שבואהבת, וזהו שאו שערים נש"ב, ויבא מלך הכבוד היא התורה שנמשכה מא"א ול"ב נתיבות חכמה רצון העליון ועמ"ש בד"ה ויקהל משה, שזהו ענין כי אל דיעות, וזהו גודע בשערים ועמ"ש בביאור ע"פ מים רבים מענין דעת עליון שממשיך מהכתר ומייחד חו"ב, ויחוד זה נמשך מלמעלה, וזהו ושמי הוי' לא גודעתי להם, רדל"א ונמשך ע"י התורה וזהו בשבתו עם זקני ארץ איזהו זקן שקנה חכמה י"ג מדות שהתורה נדרשת נמשכים מיי"ג ת"ד וזהו הדרת פני זקן כו' ופי' הדרת ע"ד לאוקיר לדיקניה.

ד) והנה בפי' גודע בשערים פי' בת"א פ' תשא בד"ה זה יתנו, הנו' למעלה שהן ד' שערים אהבה ויראה תורה ומצות כנגד ד' אותיות הוי' שבהן ועל ידן גודע קוב"ה לישראל, ומה שאהוי"ר נקרא שערים זהו כמארז"ל לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים ויתפלל, דהיינו יראה ואהבה כי יראה נקרא זה השער לה', וכמ"ש בזהר פ' בראשית דף ז' סע"ב ע"פ ראשית חכמה יראת ה' כו', איהו ראשית לאעלאה לגו דרגא דתכמתא עילאה הה"ד פתחו לי שערי צדק זה השער לה', והרמ"ז שם האריך בזה ואח"כ פתח לפנים מזה הוא האהבה, וזהו ענין שיעור שני פתחים, בד"ה כי תשמע בסי' ז' שערים והן ד' הנ"ל כי ראה שמיעה הם אהוי"ר כמ"ש בדרוש ראובן תשמעון וריח מצות דבור תורה כו', והנה מכו"ל ענין גודע בשערים זהו וידעת את ה' ומתחלה צ"ל וארשתוך לי במשפט להיות ובערת הרע כי לא יגורך רע כו' (ולכן ג"כ ר"ה יום המשפט כי נמשך ג"כ יחוד העליון ולא יגורך כו'), וזהו הללי אלקיך ציון ה"ג כי חזק בריחי שעריך שלא יוכלו החיצונים ליגק מהיחוד שלא תהי' פולטת והוא ע"י ועשית חמשה בריחים בזהר ר"פ בלק ואוי השם גבולך שלום כו' ע' כ"ו בסידור אהב שערי ציון וציון במשפט דוקא תפדה, ויש להקדים מ"ש בפי' ראה י"ג ר', ובערת הרע מקרבך וכ' באה"ח אולי ירמוז לאותו שקראו הקב"ה בשם זה דכתיב כי יצר לב האדם רע, ולזה אמר הרע הידוע והכוונה בזה כי כשיעשו משפט בכיוצא בזה מתבער הרע וניתש כחו ולא יתעצם בלבנות בני האדם כאמרו מקרבך עכ"ל, וכן בפי' שופטים י"ז ז' ע"פ שנים עדים כו' ובערת הרע מקרבך, וכן גבי עד זומם בפי' שופטים י"ט י"ט בפ"ב דסוכה דנ"ב ע"א שבעה שמות יש לו ליצה"ר הקב"ה קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו, העיקר בבחי' פ' נח דף כ' סע"א ע"פ כי יצר לב האדם רע מנעוריו כי מבית הסודים יצא למלך כו' חסרה אלף כו' והיצ"ט בא אחר י"ג שנה ויום אחד כו' ע"ש (וענין יג"ש ויום א' אפ"ל כי הנה הסימן צ"ל ובהבאת שתי שערות הם בדיקנא תתאה ויש ג"כ י"ג ת"ד לכן הם אחר י"ג שנה ויום אחד שאו מאיר בו

מבחי' אחד יחידו של עולם וענין דיקנא תתאה י"ל ע"ד ב' בחי' חתן הגוי בד"ה שיר השירים, לכן אז זמן יג"מ הרחמים יג"מ שהתורה נדרשת בהן כו' והטעם י"ל ע"ד קליפה קדמה לפני זהו לפתח חטאת רובץ וכמ"ש מזה בבה"ז פ' פנחס דרמ"ט בענין אילת השחר, וברכות פ' נח פל"ג כי יצר לב האדם רע מנעוריו אבא יוסי התורתי אומר עלוב הוא השאור שמי שברא אותו מעיד עליו שהוא רע שנאמר כי הוא ידע יצרנו כו' תילים סי' ק"ג ואפשר להעיר מזה לענין ביעור חמץ ושאר, וברכות משפטים פ"ל דקמ"ז ע"א גבי כי יריבון אנשים שהבריות שטופים ביצר הרע שנאמר כי יצר לב האדם רע כו' לכך הזהיר הקב"ה על המשפטים שבתורה כו' ובפ' כי תשא פמ"ו דק"ס ע"ג מי גרם לחבית לנטף היוצר שהניח בו את הצרור כך אמרו ישראל לפני הקב"ה רבוז העולם בראת בנו יצה"ר מנעורינו שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו כו' בבקשה ממך העבירהו ממנו כו', ובוהר וישב דקפ"ו ע"ב כי יצר לב האדם רע, רע דאויב דמין אושד זרעא על ארעא כו' ובעה"מ פי' דענין רע היינו רישיה דקליפה שולט על יעקב הקדושה ע"ד ואתה תשופנו עקב, ועמ"ש בענין ע' תלויה דיכרסמנה חזיר מיער שהוא המקיף דלבונה וכשהרישי' דעשו גבר עליו נק' רע כו' וע' בזהר בראשית דניח ע"ב ענין ער רע והנה רע הפך טוב והם בחי' ברכה וקללה וגם עה"ח ועה"ד ושרש טו"ר הם חו"ג כי טוב הוא ההשפעה ורע מניעת ההשפעה אך גבורות דקדושה הם דוקא המשפיעי' כענין גבורות גשמים שיורדין בגבורה ירק מהשתלשלות הגבורות שמקו השמאל יש יניקה לרע, אשר טוב יסוד א"כ רע י"ל יסוד דקליפה עיין במא"א אות ריש סעיף כ"א רע דכורא רעה נוק' דקליפה כו', ועיין בזהר ס"פ מקץ דף ר"ד ע"א בענין ימי הסובה ימי הרעה וענין אתגלגלו אתון ט"ד דהא בר גש דאנא בעי למברי בכון תרוויכו אתכלילו כחדא ויתברי אבל את לימינא ואיהו לשמאלא כו' וע' בה"ז שם באריכות, והנה רז"ל טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר, והיינו כשיהי' ובערת הרע כי שורש הרע נמשך מעולם התוהו ועולם התוהו שרשה גבוה מהתיקון זהו וכורא רע והיינו בכדי שעיי"ז יהי' העליו' ע"י ובערת הרע, וכמו הצפרנים של האדם שצריכים לקוצצם ואעפ"כ נבראו ויש להם יניקה מהיד התיקון להיות ועשתה את צפרניה ועמ"ש בלק"ת בש"ש בד"ה שחורה אני ונאווה השני שזהו ענין מ"ת לדחות הרע ושרשן גבוהי' ממ"ע, ועמ"ש בד"ה פי' מי אל כמוך בענין נושא עון כו' ועיין בלק"ת פ' במדבר סד"ה ארשתך לי בעגין במשפט כי רשע מכתיר את הצדיק ועז"נ ובערת הרע מקרבך והיינו ע"ד מ"ש ברוח בער וברוח משפט ועיי"ז וידעת כו', זהו ענין שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך לבער הרע כי נגד נש"ב יש נש"ט כו' כנודע מענין עץ גבוה חמשים דהמן כו' ועיי"ז המשפט נמשך כי יעמוד לימין אביון להרשיע משופטי נפשו כי אלקים שופט זה ישפיל חה ירים כי הן זה לעומת זה כו' ואוי נודע ובשערים בעלה כו'.

וביאור הדברים הנה ענין רשע מכתיר מבראר בזהר פקודי דרל"ג ע"ב שזהו ענין גנת אגוז כו' אית ליה קליפה כו' רשע מכתיר כו', ובעה"ק ח"ד פי"ט שהוא שלשה קליפי' ערלה קליפי' האגוז ובשל"ה במסכת שבת שלו ס"פ ת"א דקל"ט ע"ב ד' קליפות שסביב האצילות ג"ק הטמאות וק"ג כו' זהו ענין מי יתן טהור מטמא כו' כמ"ש בנח"ב פ' יתרו דס"ט ע"ב, וד"ל אדמ"ר נ"ע בפ"י

ונתנה הארץ יבולה טובה דגניו בגוה דהנה כתיב רשע מכתיר את הצדיק שהצדיק בתוך הרשע מקיפו ומכתירו מכל צד וכענין אבירי בשן כתרונני וע"כ צעק חבקוק ע"ז שעי"ז דרך רשעים צלחה כו', (ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת כו' ועמ"ש בפ' לדעת ואפ"ל ע"פ מ"ש בפ' שמות וידע אלקים ע"ש בפירש"י וכך ע"י כי מנסה נמשך בחי' וידע אלקים כו') ויש להבין מהו ענין זה והאיך יהי' ביכולת הרשע להכתיר כו', אך הענין הוא דע"פ סדר ההשתל' כשירד השפע בעה"ד טו"ר נמשך התעדרבות טו"ר בכל העולמות וכנ"ל בענין אתגלגלו אתון ט"ר עד שגם בעולם הבריאה בבחי' כלים החיצונים מיעוטו רע ורחבו טוב רק באצילות לא יגורך רע, ובעולם היצירה חציו טוב וחציו רע, ובכל מקום הרע היא סביב לטוב ומקיפו מכל צד כדוגמת הקליפה עם הפרי שהקליפה מקפת לפרי מכל צד כנ"ל בענין קליפי האגוז כו', וכך נראה בכל הברואים שהטוב גנח בתוכו והוא הפרי אבל מבחוץ הוא הקליפה וכמ"ש באג"ה סי' י' היינו וכו' איהו וחיהו ח"ל כי השליא נוצרה תחלה מהטפה והיא לבדה היתה עיקר הולד עד ארבעים יום שנוצרה צורת הולד עכ"ל, וכמ"ש ברבות וישלח פרשה פ"ג התבן והקש והמוץ מריבין זע"ז כו' אמרו החטים המתינו כו' כי בתחילת הצמיחה נראה העיקר הקש והתבן המוץ עד אחר זמן שנראים החטים כו' ולכן נאמר ואלה המלכים כו' לפני מלוך כו' וכמו מ"ט עזי מסגי ברישא והדר אמרי כו' ברישא חשיכא כו', וכן בתחילת הבריאה קדמו דצ"ח לבריאת האדם ועז"נ אחר וקדם צרתני ואף שכל העולם נברא בשביל האדם עכ"ז הם קדמו כו' וכמו המשל קודם לנמשל אף שעיקר המכוון הוא הנמשל וע"כ נאמר רשע מכתיר את הצדיק כלומר בחי' הטוב גנח בתוך הרע והרע מקיפו, חתו ג"כ ענין ונתנה הארץ יבולה משום דטובה גניו בגוה שהכח הצומח הוא בהעלם עד שע"י חרישה וירידת גשמים יתגלה טובה כו', וכן בנה"א ונה"ב כי נפש הבהמית מקפת לנה"א כי יצר לב האדם רע מנעוריו והתגלות יצ"ט הוא אחר יג"ש כנ"ל חתו כמו השליא והקליפה שבתחלה היא לבדה העיקר ולכן מקפת על נה"א, וע"י יגיעה רבה בבחי' ובערת הרע מקרבך לשבור תאוות נה"ב (ע' בתרי"א פ' וארא בד"ה קח את מטך כו' בענין עשר מכות כו' ומ"ש בד"ה ה' לי בעתרי בפ"י למען דעת כל עמי הארץ מלשון וידע בהם את אנשי סוכות) ע"ז יתגלה אור הגנוח שבנה"א וכמ"ש ע"פ הגידה לי שאתבה נפשי כו'.

והנה ע"ז יהי' יתרון האור הנמשך מן החושך והרע וכנ"ל בענין כי מנסה לדעת כו' והטעם כמ"ש בת"א בד"ה בשלח פרעה בענין קליפה קרמה לפרי חתו מי יתן טהור מטמא דווקא ועמ"ש ע"פ ובמדבר אשר ראית אשר נשאל כו' וכמ"ש בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי ממשל מרוצת המים שע"י שמעכבים אותם ע"ז כשמתגברים רצים בכח גדול יותר, וזוה יובן מ"ש בלק"ת סד"ה וארשתוך לי בענין וארשתוך לי במשפט כי הנה כתיב לא יגורך רע, וארז"ל ברבות יבא פט"ו דקל"ב ד' בכסאו של הקב"ה אין דבר רע נוגע שנאמר לא יגורך רע ולכן באצילות שהוא כסאו של הקב"ה שבע"ס דאצי' מלוכש הקו מאור א"ס ב"ה אין דבר רע נוגע, ולכן גם קליפות דאצילות אין עומדין באצילות דקדושה כ"א בעולם הבריאה ועיין בזה בראשית דכ"ז רע"א ובמק"מ שם

ודנ"ב סע"א ודנ"ו סע"ב ובפ' נח דס"ב א', ובהרמ"ז פ' תצא דף ער"ה ע"ב ודף ער"ו א', וכיון שכן כדי להיות וארשתין לי בבחי' אצילות צ"ל ובערת הרע מקרבך מאחר שלא יגורך רע איך יקיים וארשתין לי ממש כ"ו שיש עדין בחי' תערובות רע בנפש, ועמ"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה בסופו ובד"ה וידעת היום דרוש הראשון פ"ד דגילוי סוכ"ע א"א להיות כ"א ע"י ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו', ולכן צ"ל משפט ע"ז לבער הרע חתו וארשתין לי במשפט, ושם פי' דהיינו לעורר רח"ר על נפשו וכדכתיב ליעקב אשר פדה את אברהם, והוא ע"ד מ"ש בלק"ת סד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון בפ"י ומשפט לאלקי יעקב ח"ל ובבחי' זו נמשך משפט דאיתו רחמי להמשיך לו רחמים עליונים על כל השנה להיות הקב"ה עוזרו לאכפ"א כו' וסד"ה תקעו בחדש דרוש השני משמע שהוא משפט ממש אלא שבמשפט זה יש רחמי כו' יעו"ש וברבות פ' עקב משמע כנגד המשפט שמלמטה נמשך עי"ז רחמים מלמעלה שהשני אירוסין של הכלה הן צדקה ומשפט, וכנגד זה נמשך מלמעלה חסד ורחמים כנגד צדקה נמשך חסד וכנגד משפט נמשך רחמים א"כ אתי שפיר ענין משפט דאיתו רחמי, והנה אחר וארשתין לי במשפט נאמר וידעת את הוי' ע"ש בלק"ת שזהו הגילוי בפנימית ממש ולא בבחי' אירוסין לבד, ועמ"ש בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בפ"י לעשות צדקה ומשפט משפט וצדקה ביעקב אתה עשית ועמ"ש ע"פ ציון במשפט תפדה כי אמלאה החרבה חתו המשפט.

וזהו ענין שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, והנה מבואר לעיל פי' נודע בשערים בעלה זהו כענין וארשתין לי כו' וידעת את הוי', והשערים הם נש"ב וזהו ענין עיני כל אליך ישברו, ועיקר בפרדס ערך כל שהוא ענין נש"ב המאירים ביסוד, והנה יש לעומ"ז ג"כ חמשים שערי טומאה, וכמ"ש בת"א גבי שורים סד"ה כי אברהם לא ידענו שזהו ענין העץ שעשה המן גבוה חמשים אמה דטומאה דקליפה דבריאה נגד נו"ן אמה דמרדכי דקדושה נש"ב וכ"כ בפרדס שער השערים פ"ג סוף ההקדמה הג' בענין יצי"מ שירדו במ"ט פנים טמא, וזהו ענין כי בחפזון יצאת כדי שלא יכנסו לשער החמשים דטומאה כו' וכמ"ש בשל"ה דקמ"ח ע"א ומבואר לעיל ענין נש"ב דקדושה הם המשכות ממות בינה לשבעה המדות כו' ועדיין יובן בקליפה ולכן ארז"ל פב"ת דסוכה ג"ב א' שבעה שמות יש ליצה"ר כנגד ז' המדות זמ"ל דתהו והם ז' היכלות הטומאה והשערים הם הנמשכים בהם ממקורם בינה דקליפה כו' וזוהו יש להבין מארז"ל הרהורי עבירה קשים מעבירה שעמדו ע"ז כל המפרשים ולפמ"ש א"ש כי עיקר חמשים שערי טומאה נמשכי' מהבינה דקליפה שהוא ענין הרהור ומחשבה ולא בחי' מעשה עדין, ובספר כד הקמח אות טית טהרת הלב כ' ח"ל ושורש הנפש השכלית עליון עד מאד וא"כ המחשבה והנפש עיקר אחד להם, ולפיכך יש כח באדם השפל לעלות ולהוריד במחשבתו ועתה יתעורר האדם החוטא כשהוא מטמא בהרהורי הרעים המחשבה הטהורה הזאת כמה לו עוונות וחטאים וע"ז אמרו פ"ב דיומא דכ"ט ע"א הרהורי עבירה קשין מעבירה וסימנך ריחא כו' כלומר קשין על הנפש מעבירה עצמה לפי שההרהור תלוי בלב והנפש משכנה בלב ולכן כשהוא מטמא אותה במחשבה רעה יותר מן העבירה עצמה עכ"ל, ולפמ"ש א"ש הטעם כי עם היות הרהור והמחשבה דק יותר מן המעשה והרי לענין דברים שבקדושה איכא מ"ד הרהור לאו כדבור דמי וכמ"כ ודאי לענין העבירה עכ"ז הפגם הוא

בדבר המעולה מאד שהוא המחשבה שהוא מקור נש"ב שהשערים הם המחשבות הנמשכים מהבינה להאיר בו' המדות ובהרהורי עבירה ממשך מחשבתו במ"ט שערי טומאה שהם מקור ושורש לכל מעשי הרע ח"ש הגמ' וסימנך ריחא שהריח עם היות שאין בו ממש הוא רק הארה מהדבור ולא מהותו ועצמותו וכך ההרהור לגבי המעשה, עכ"ז כחו חזק מאד והוא בחי' מקיף ועמ"ש בד"ה אלה מסעי בענין ירדן יריחו וידוע שהמקיף הוא המקור להפנימי כו', וגם כמו הטעם אחר שלועסים אותו פ"א בטל הטעם לפי שהוא א"פ ויש לו גבול אבל הריח מריח חוזר ומריח כו' ונשאר מתוקים יותר מן הטעם וכמ"כ ע"י הרהורי עבירה שדומים לריחא נשדש הרע במחשבתו וכמ"ש במ"א ע"פ הללו את ה' כל גוים כו' שיש ב' בחי' מדות רעות הא' שהם בבחי' פנימי' דוגמת ז' מדות פנימים דקדושה הב' מקיפי' והם קשים יותר וכמ"ש בסד"ה כי ביום הזה יכפר גבי לטהר תטהרו והוא כענין התאוה והכבוד תאוה א"פ דקליפה וכבוד מקיף דקליפה ועד"ז הרהורי עבירה הם מקיפי' דקליפה לכן הם קשים מעבירה עצמה שהיא פנימי' דקליפה כו' ומזה יובן ענין מ"ט שערי טומאה כו'.

וז"הו ענין שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך שהם המחשבות הנק' נ' שערי בינה והם מתפשטים בו' המדות והרי יש לעומת זה ג"כ חמשים שערי טומאה ג"כ המתפשטות בו' המדות שהם שבעה שמות שיש ליציה"ר, ולכן צריך לשמור מאד המחשבות שיהי' המשכתן רק במ"ט שערי בינה דקדושה, ולדחות הרהורי עבירה וכן שאר הרהורים רעים כו'.

פ"ט דברכות יצ"ט שופטן ע"ש במהרש"א ורש"י זח"ב מ"א סע"ב קי"ז ע"ב ע"ג בפתחה א"י לעשות משפט עמו ישראל דבר יום כו' ומשפט לאלקי יעקב, וענין יצ"ט שופטן לפרש"י י"ל ע"ד ושם דרך כו' שלא להיות אילים מדרך פשעם כו' ולדקדק ע"ע כחיה"ש כמ"ש ה"ד חילול השם אר"י כגון אנא כו' ועיין ברבות בראשית פכ"ב לפום גמלא שיחנא יוסף דעת כו', וע"ד גאום הגבר הוקם על שלא יאמר די לי בפ"א שחרית כו', ושפטו את העם עיר קטנה ואנשים בה מעט, והנה בבחי' ושם דרך הנ"ל נכלל כל עניני התביעות הנז' בח"ה שער חשבון הנפש ובשער העבודת האלקים ס"פ ה', והש"ך הביא מ"ש בס"י שבע כפולות בג"ד כפר"ת כו' וצר בהן כוכבים בעולם וימים בשנה ושערים בנפש כו' וענין ז' שערים בנפש הן שתי עינים שתי אזנים ושני נקבי האף והפה כו' וא"כ הם ד' בחי' ראייה שמיעה ריח דיבור ועמ"ש מענינם בהגהות ע"פ יהודה אתה, וע"ש מענין ראייה שמיעה כו' וצ"ל בהן שופטים ושוטרים שלא ידמה שהעולם פנוי מבלי שופט כו', והיינו ולא תתורו כו' ואחרי עיניכם עוצם עיניו מראות ברע וכן בשמיעה ויתד תהי' לך על אונך כו', ועיין ברי"ח שעה"ק ואפ"ל כיון ז' שערים הנ"ל נמשכים מן ז' כפולות כו' א"כ השופטי' נמשכין מג' אותיות אמ"ש שהן ג' ראשונות שהן שופטים לוד"ת כו' ועמ"ש ע"פ ויגבה ה' צבאות במשפט.

קיצור ענין ובערת הרע זהו לב האדם והוא מקדים ליציט כי לפתח חטאת רובץ קליפה קדמה לפרי, זהו ע"ד ביעור חמץ כי היצה"ר נק' שאור שבעיסה ופי' רע רישיה דעשו שולט על עיטפיה דיצחק ושרשו מעולם התהו ולכן ע"י ובערת הרע יהי' העלייה וכמו מל"ת גבהי' ממ"ע חתו טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר והיינו ע"י ובערת הרע אך כי רשע מכתיר וגם קדם לטעון טענותיו לכן צ"ל שופטים ושוטרים וארשתין לי במשפט ועי"ז וידעת את ה', נודע בשערים.

ביאור ענין רשע מכתיר גנת אגוז מי יתן טהור מטמא אבירי בשן כתרוננו וכמו השליא מקפת הלד הקש קדם להפרי עזי מסגן ברישא, וצ"ל למען דעת עמי הארץ ל' וידוע בהם, ועי"ז יהי' יתרון האור מן החושך וכמ"ש ע"ס כי מנסה כו' לדעת וענין וארשתין לי במשפט שיהי' ובערת הרע כי לא יגורר רע וע"י המשפט שהאדם עושה בנפשו נמשך עליו התעוררות רחמים, חתו ציף במשפט תפדה, חתו שבר"ה ומשפט לאלקי יעקב, חתו שופטים כו' בכל שעריך, היינו כדי להיות נודע בשערים בעלה נש"ב שזוהו עיני כל, צ"ל ובערת הרע כי יש לעומת זה ג"כ נש"ט וכנודע בענין אשר הוצאתיך מאמ"צ שבעה שמות יש ליצה"ר הרהורי עבירה קשים מעבירה וסימנך ריחא, והיינו ענין הפגם במח' לכן צ"ל שופטים כו' בכל שעריך נש"ב מחשבה וגם ראי' שמיעה ריח דבור כו'.

צדק צדק. ע' בחיי ציוני רקנטי הובא בס"ס בחיי באג"ה ס' ד' ענין צדק לפניו יהלך ובד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ ושם מענין תען כו' צדק ע' מזה בד"ה צאינה וראינה פי' צדק המשכת הכתר ממל' דא"ס ובד"ה מה יפו פעמיך לפ"ז פי' פתחו לי שערי צדק היינו שערי הכתר תר"ך עמודי אור, ואפ"ל צדק מל' לפניו יהלך כמו ביהכ"פ עליי' המל' לפני ה' בעתיק, כי ע"י פנימי' הלב מאדך היינו לפניו עי"ז בקשו פני את פניך ה' אבקש מה לפני לא יראו י"ג השתחוואות כנגד י"ג שערים מוכח כדי לעלות בשער הוא ע"י השתחוואה ביטול כו' ע"ד ובזה הגערה כו' העמוד ביטול כו' ענין פתח לנו שער בעת נעילת שער כו' כי נעילת שער גן נעול כו' ואזי פתחו שערים ויבוא כו' בחיי צדק אור הגנוז ע"ד גנוז לצדיקים ופי' הארז"ל לצדיק יצדק מאוני צדיק קו המדה א"ס צדק גבורה דע"י כו', עמ"ש ע"פ עד מתי תשפטו עול מענין נודע בשערים ע"ד הראת לדעת כו' וידעת היום הדעת בממכ"ע וסוכ"ע חתו נודע כו' במ"א פי' א"ח ע"ט"ב בעלה אה"ר, אשת חיל אמונה בלק"ת ס"פ תבא והיינו ע"י בשבתו כו' עשרה שיושב"י ועוסקי' בתורה שכינה שרויה ביניהם וכן כל העוסק בתורה הקב"ה קודא ושונה כנגדו וארז"ל ג' שעות ראשונות יושב ועוסק בתורה, חתו בשבתו עם חתו השמים

תורה כסאי כו' ושם פי' בשערים ד' שערים יעו"ש, האפ"ל בשערים מלשון לא שערום אבותיכם בת"א לא אתעסקו בהון כו' וכן ת"י ובירושלמי לא אדכרת, אי"כ ההפך בשערים שיתעסק בזה כמ"ש דע את אלקי אביך ולזכרון בין עיניך כו' לשמור את דרך עה"ח היינו ע"י שופטים ושוטרים חוה בכל שעריך דרך הג"ל ב"ד ה"ג ע"ד כי הוי' הוא האלקים דיין בשמים ממעל סוכ"ע כו'.

צדק צדק תרדוף למען תחי' כו' כתיב תילים סי' צ"ו י"ג יעלח שדי וכל אשר בו, ובמד"ר פ' אמור שדי זה העולם למה כי בא בר"ה ויוהכ"פ ומהו עושה ישפוט תבל בצדק ועמים במשרים וי"ל מהו השמחה מהמשפט הוא שלשה ספרים נפתחים בר"ה ומי יודע אם צדק הוא והלא ארו"ל הי' בעיניך כרשע, וצ"ל עפמ"ש הטור א"ח ססי' תקפ"א וע"פ המדרש ע"פ כי מי גוי גדול כו' שיודעים שהקב"ה יעשה להם גם וע' בענין זה בילקוט פ' ואתחנן רמו תתכ"ה וע' בטו"ב סי' תקפ"א ובענין כי סיבות הדין בר"ה לפי שצריך להעלות ולרומם לכנס"י כמ"ש בוח"ג פ' פנחס דרי"ד ע"ב גבי ולאקמא כנס"י מעפרא וע' באג"ה ססי' י"ד ע"פ ארץ אשר כו' עיני ה' כו' מראשית השנה כו' ורוממות זו צ"ל ע"י ששמאלו תחת לראשי ואח"כ וימינו תחבקני ע' סד"ה ויקרא משה בלק"ת ס"פ תבוא ומבחי' שמאלו נמשך הדין כי א"א להיות היחוד שהוא בסיום הגבורות בלתי שיהי' מתעברים סיגי הדינים והם הרשעים גמורים שנחתמים למיתה, ועו"נ כאבוד רשעים רינה ואזי הגבורות הקדושים מתבסמים בחסדים ואתכלל שמאלא בימינא וע' כה"ג זח"א די"ז ע"א, ובפ' נח ס"ד ע"א ובוח"א שם והגבורות כשנמתקים הם עיקר חיות והשמחה חוה שנא' בר"ה חדות ה' היא מעוזכם ע' בלק"ת בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון דנ"ג סע"ד, והנה עיקר התחדשות הרצון הוא בר"ה כו' ולכן הוא יום הדין כו' עכ"ל, והמשכת הרצון ע"ד ומשביע לכל חי רצון ובמא"א ריש סל"ב רצון הנק' היסוד המרצה לנוק' ושרשו מרצה"ע כתר כו' ע"כ יעלח שדי מהמשכת אור חרש זה ואע"פ שיש משפט הרי ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ חה וירשתם את הארץ עיין בד"ה ביום השמע"צ בענין בן חכם ישמח אב שהמכסה וההסתר דר"ה כמו אב המסתיר א"ע מכנו בשביל שיחפשונו כו' ע"ש וגם יעלח שדי כו' עצי היער ע"ד מ"ש במד"ר פ' וירא פמ"ג בענין וידעו כי אני ה' השפלתי עץ גבוה הגבהתי עץ שפל כו' ופי' שעושה להם נס י"ל דהנה ארו"ל מד"ר פ' שמות פ"ג ע"פ ואמרו לי מה שמו כשאני דן את הבריות אני נק' אלקים כו', אבל כאן נא' לפני ה' כי בא לשפוט את הארץ שיהי' המשפט ע"י שם הוי' ואיך הוא אלא היינו ע"י הגילוי מלמעלה מסדר ההשתל' דהיינו מע"ק שאו הוי' שהוא ז"א נחשב בבחי' אלקים לגבי ע"ק האי"כ המשפט ע"י שם אלקים שהוא מורה על הדין אך אינו ע"י סתם שם אלקים אלא ע"י שם הוי' ממש רק שנעשה בבחי' אלקים לגבי ע"ק היינו ע"י שובה ישראל עד הוי' אלקיך ר"ל עד שעי"ז הוי' יהי' בבחי' אלקיך כמ"ש בלק"ת בד"ה שובה ישראל

דרוש הראשון ספ"ג וזהו צדק צדק תרדוף שאע"פ שכל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע כדי שיהי' כל ימיו בתשובה והיינו שובה ישראל עד הוי' אלקיך ויומשך לפני הוי' כי בא לשפוט הארץ וממילא יהי' המשפט ע"ד ישפוט תבל בצדק בחי' צדק מלאה הארץ ימינך ודוגמת מ"ש במד"ר פ' מסעי ע"פ זכור רחמך וחסדיך כי מעולם המה שאמרת לאדה"ר כי ביום אכלך ממנו כו' ונעשה יומו של הקב"ה שהוא אלף שנה כו', וזהו הוא ישפוט תבל בצדק תלים סי' ט' והוא דוקא כי הנה יש הוא וב"ד, אך יש בזה כמה בחי'.

צדק צדק תרדוף. עי' רמב"ן ועמ"ש ע"פ קול דודי תקס"ט מענין ב' ההי"ן ה' מילוי ה' מל' דאצי' ומל' דא"ס ב' בחי' מצה דלפני חצות ואחר חצות כו', וי"ל דהיינו ב' בחי' צדק להמשיך בכל א' ה' מצדק צדקה והן ב' ההי"ן הנ"ל, והיינו ב' יראות צדק הא' יר"ת עו"ג אם אין יראה כו' צדק הב' הוא מ"ש אם אין חב' אין יראה, דהיינו מורא גדול מל' דא"ס חש"ש ברמב"ן ראש דברך אמת כו' כובע ישועה ע' בתורת שבת חנוכה.

לא תטה משפט. ע' כלי יקר אפילו הטייה כל שהוא, ויש להעיר ממ"ש על מ"ש באדר"ז חו"ב בחד מתקלא אתקלו שיש בחי' תיקלא השוקל שיהי' חו"ב במשקל אחד דוקא בכדי שיהי' יש ובטל ועמ"ש בד"ה לך לך, ומתקלא המשכה ממאציל באצי' ג"כ ע"י קו המדה כו', וע"כ המטה משפט פוגם בתיקלא ואין קיום לעולם כו' כי הן מצד ריבוי הגבורות יונקי' החיצונים והן מצד ריבוי החסד כמ"ש ע"פ אנכי מגן לך וזהו לא כאכרהם שיצא כו' ולא כיצחק כו' וזהו משפט כו' ביעקב אתה עשית קו האמצעי, והנה לא תטה משפט זהו השפעת המדות שמהם נמשך חייב חכאי לא תכיר פנים, פנים י"ל חב"ד חכמת אדם תאיר פניו ושם צ"ל חו"ב בחד מתקלא וכו' ע"י הדעת כו' ע"כ אם מכיר פנים אף שלמעשה הפסק כדין פוגם בהכרעת חו"ב, ובמהרמ"א פי' לא תכיר פנים הנראים נגד פניו שאינן נראים וכו', ועי"ז נמשך יאר ה' פניו כו' והנה למעלה ג"כ ישר יחוו פנימו בוח"ג ט"ו ועמ"ש ע"פ לעשות הישר כו', ושוחד לא תקח י"ל נגד הרצון שלמעלה מחו"ב כי שוחד שהוא חד ומטה הרצון ועי"ז גם השכל אינו אמת כו' כמו שאינו רואה חוב לעצמו וכוה פוגם בא"א כי הנה חו"ג דא"א מתלבשים באו"א כנודע מענין ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים ביד חזקה כו', התלבשות זו להיות הרצון מתנהג ע"פ חו"ב אשר ע"י חו"ב שהיא התורה שקדמה אלפיים שנה נמשך להיות נוצר חסד לאלפים לאוהבי כו' משא"כ בהסתלקות הרצון מחו"ב וכמ"ש בתו"א בד"ה כי עמך מקו"ח ולכן ושוחד וכו' כי השוחד יעזר עיני חכמים

שהרצון מהפך השכל ואינו רואה וכו' ועי' גורם שחור"ב אינן מלבישי' וכו', הנה משפטי ה' אמת תיקון ואמת הוא ענין הארת פנים דא"א כמ"ש באדר"ר דף קל"ג ע"ב והיינו שע"י המשפטים יהי' גילוי ואמת ה' לעולם חתו ישר יחזו פנימו להיות הגילוי למטה כמו למעלה וכמ"ש במ"א וע"פ ואלה המשפטים בענין ועוז מלך משפט אהב אתה כוננת מישרים משפט וצדקה ביעקב, משרים הוא ת"ת המכריע בין חו"ג ע"י הכתר וכו' בענין המשל ופחד עמו שהם מיכאל הנקרא המשל כמ"ש הבחיי ר"פ שופטים ופחד זהו גבריאל עושה שלום כו' וכן פי' בוח"א פ' לך לך פ"ב מאן משרים וכו' ובפ' בשלח דנ"א סע"ב ובפ' שמיני דל"ט ע"ב ובפ' אחרי דנ"ט סע"ב ובפ' ויחי דרל"ב ע"ב, והנה ע"י משרים הנ"ל נמשך להיות הגילוי למטה כמו למעלה כי שרש הצמצום למטה נמשך ע"י הגבורה, וכיון שהת"ת מכריע בין החו"ג ונמתקים הגבורות גורם שגם למטה יהי' הגילוי כמו למעלה, וזהו ישר יחזו פנימו חתו ענין ואמת ה' לעולם חתו נמשך על ידי המשפט אשר משפטי ה' אמת וכתוב השומר אמת ה' לעולם כי המשפט הוא ג"כ הכרעה בין חו"ג, שע"י שמצדיק את הזכאי ה"ו תיקון החסד הע"י שמחייב את החייב ומוציא ממנו מה שעיוות נמצא נעשה ג"כ זכאי זהו תיקון הגבורות קשות שהרע נהפך לטוב כשקיבל עליו את הדין, וזהו צדק צדק תרדוף ב"פ צדק, וזהו משפטי ה' אמת צדקו יחדיו ר"ל שניהם נעשו זכאין וכן למעלה יחדיו יחדו חו"ג וכיון שהמשפט הוא בחי' כוננת משרים בחי' ואמת לכן באה האזהרה לא תכיר פנים שיהיו שניהם שוין ממש, ועי' נמשך מלמעלה הארת פנים וזהו דין אמת לאמתו בחי' תיקון ואמת דא"א כי אמת סתם תפארת ואמת לאמתו הוא מקור האמת פנים דא"א אני הוי' לא שנית.

לא תטה משפט, כתובות פרק י"ג קה"א אם ללמד שלא לזכות את החייב ושלא לחייב את הזכאי הרי כבר נאמר לא תטה משפט, שם כי השוחד יעוור עיני חכמים כו' אפילו חכם גדול ולוקח שוחד אינו נפטר מהן בלא סמיות הלב, ובמהרש"א שם ויהיה יעוור עיני חכמים עיני השכל ולב שלהם, ועיין ברבות בקהלת ע"פ ולבי ראה הלב רואה הלב שומע כו', והיינו כי לב ל"ב נתיבות חכמה שנמשכים מהמוח בלב, עיין ברהמ"ו אמור צ"ג ע"פ לך אמר לבי ובמ"א ערך לב וכן חמשים שערי בינה הם שערים הנמשכים מהבינה במדות שבלב ולכן ענין סמיות הלב שלא נמשך התפשטות החכמה בלב ע"י ל"ב נתיבות הנ"ל להיות הלב רואה כו' מחמת השוחד שבלבו נתקרב לא' מהן ואינן כלי לקבל החכמה שהיא אמת ואין שורה אלא כשיש כלי לקבל כמ"ש ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, שם ויסלף וכו' אפילו צ"ג וכו' צדיק הוא יסוד עולם שמשפיע לבחי' מל' הנק' דבור וזהו דברי צדיקים, ויסוד בקו האמצעי ומקבל מהדעת כנדוע מענין דת"י ודעת ממשך מחזין במדות להיות מתחלק חו"ג וכו' וכיון שלוקח שוחד אין הדעת מאיר בו כו' שהרי אין המדות כלים אליו וכתוב ובדעת חזירים ימלאו חזירי חסד דין ורחמים משאי"כ בקלקל המדות חדר כו' ע"י השוחד אין הדעת מתגלה ח"ש כ"א בזאת

וכו' וידוע אותי וכר' ומשפט וצדקה כו', ועמ"ש ע"פ הרע"מ פ' שופטים דעריה
א' בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר שהוא בחי' חו"ג הגמשכים מהדעת ע"ז
יקום דבר.

שום תשים, פ"ד דיבמות דמ"ה ע"ב כל משימות כו' אלא מקרב אחיך ועיין תוס'
שם וכו"ה פ"ד דקדושין דע"ו ע"ב, פי"ב דיבמות דק"ב רע"א שום כו'
עליך, עליך הוא דבעינן מקרב אחיך כו', רפ"ב דכתובות ד"ז ע"א שום תשים כו'
שתהא אימתו עליך וכ' ופרש"י ישראל הזהירו שישומו עליהן שימות הרבה כלומר
שתהא אימתו עליהן הלכך אין כבודו מחול כו', ובהרש"א שם שכבודו נוגע בקצת
בכבודו של מקום כמ"ש שחלק מכבודו ליראיו ואמרו מלכותא דארעא כעין
מלכותא דרקיעא כו' ועיין מענין שחלק מכבודו פב"ת דברכות דנ"ח ע"א,
ובהרש"א שם שהם חבל נחלתו כו', וברכות נשא פי"ד דרנ"ז ג' ע"פ ויבא מלך
הכבוד שהוא חולק מכבודו ליראיו קדושין דל"ב ע"ב שום תשים כו' שתהא
אימתו כו' כנ"ל, וכ"ה בסוטה פ"ז דמ"א ע"ב וע"ש בתוס' שהאריכו בענין מצוה
שאני דיכול למחול ובכתובות ד"ז ע"א משמע שא"י למחול ושיש לחלק, פ"ח
דבי"ק דפ"ח ע"א מקרב אחיך ממובחר שבאחיך, פ"ק דב"ב ד"ג סע"ב מאן דריש
מקרב אחיך רבנן כו', סנהדרין פ"ב י"ט ב' כנ"ל בסוטה מא"ב שם ד"כ ע"ב
מענין הפסוק באריכות, שם כ"ב א' במשנה סוטה מ"א א'.

רבות בראשית פט"ו ד"ח א' ע"פ וישם שם את האדם, עילה אותו המד"א שום
תשים עליך מלך ופי' במ"כ שכמ"כ באדם נאמר ומוראכם יהי כו',
נשא פ"ט רכ"ח ד' מקרב אחיך כו' ומן הברורים שבאחיך, נשא פי"ד רג"ח ד'
בפסוק ביום השמיני נשיא הה"ד אני פי' מלך שמור כו' וכה"א שום תשים כו',
פ' שופטים דרצ"ו א' ג' מצות נצטוו ישראל כו', ג' להעיר לענין שום תשים ממ"ש
ברבות בראשית פכ"ו דכ"ט סע"ד ע"פ מבלי משים לנצח יאבדו ואין משים אלא
דינן שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים כו' וכך ע"י המלך יבואו לקיום המשפט
והדינן שאלמלא מוראה כו', וזהו שום תשים ויש להעיר ג"כ מענין ושם דרך כו',
זח"ג פ' אחרי דפ"ג א' שום תשים כו' ויהי בישורן מלך כו', פ' שופטים ער"ה
ב' שום תשים שום לעילא תשים לתתא ופי' הרמ"ז כי ב' מלכיות הן לאה ורחל
ת"ז תקון כ"א נ"ט ב' דשכינתא דאיהי מל' כו' אתמר ביה שום תשים כו', ח"ש
ברבות נשא רנ"ח ד' האני של פי המלך כי אני הוא בחי' מלכות כו', ועמ"ש בד"ה
אני דפ' ציצית מש"ש בפ"י אני, של"ה פ' שופטים שע"ז א', ודשע"ט ב' כתב ע"ד
הפשט הוא שיהי' מוראה של מלכות על עם ה' בקיום התומ"צ ע"כ מוזהר הוא
כו' ביתר שאת שישמור הוא בעצמו התומ"צ כי קשוט עצמך כו', הבחי' פ' שופטים
כ' ידוע כחו כו' כי הוא רגל רביעי שבמרכבה הנק' מל' כו' ולשון שום תשים
כו' מלשון סם כו' כי המלך הוא סם החיים כו' וכה"ג דרשו ביומא דע"ב ב' ע"פ
זאת התורה אשר שם משה כו' סם חיים כו'.

והיה כשבתו. ספ"ב דסנהדרין כ"א ב', וכתב לו את משנה התורה כותב לשמו שני תורות ופרש"י משנה שתיים במשמע. כ"ב א' משנה התורה כתב הראוי להשתנות, ואונקלוס תרגם משנה פתשגן ופרש"י בחומש פתר משנה לשון שגון ודבור, זח"ב פקודי דרג"ז סע"ב ודא הוא רזא דאקרי משנה כד"א את משנה התורה הזאת.

תמלים תהיה. פב"ת דפסחים קי"ג ב' מגין שאין שואלים בכלדיים שנאמר תמים תהי' וגו' ופרש"י כלדיים חושים בכוכבים, תמים תהי' להיות בוטח בכל קורות ונולדות הבאות לך, בעקדה שער ט"ז דל"ג ע"ג פי' ירצה שיהי' שומע מפי נביא ומאמין מבלי שיטריד נפשו בהשגת עיונית אשר תקצר ידו בהם כו', עמה"מ שער קרית ארבע ס"פ צ"ה ק"ד ב', פרק ק"ג, זח"א וישלח קס"ז ב' איש תם, תמים כו' ח"ג שלח קס"ג א' ב' קס"ו א'.

תמלים תהי' עם הוי' אלקיך, הנה פי' עם הוי' אלקיך יש לפרש ע"ד מ"ש לא הביט און ביעקב ולא ראה יעמל בישראל הוי' אלקיו עמו, ופי' ברבות פ' בלק ששמו משותף עמהן שנאמר ה' אלקיו עמו וכמ"ש מזה ברבות במדבר פ"ה ע"פ למען שמי אאריך אפי כו' ע"ש, וכיון שה' אלקיו עמו ממש לכן לא הביט און ביעקב כו', וזהו כעין משארז"ל ע"פ מ"ש ישא ה' פניו אליך כו', והלא כבר נאמר אשר לא ישא נונים כו' ואיך לא אשא פנים כו' ע"ש בגמ' פ"ג דברכות ד"ב ע"ב, ויובן בהקדים להבין מאמר הלל הוקן פ"ב דשבת דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואידך פירושא היא זיל גמור, הקשה מהרש"א דנהי שאמר לו בלשון תרגום שכן הי' לשונם אז בירושלים מ"מ אמאי שינה לו לומר בלשון שלילה דעלך סני כו' הל"ל ותרחמיה לחברך כוונתך כמו שתרגם אונקלוס, ותירץ משום דכתי' גבי לא תקום ולא תטור ועלה כתיב ואהבת כו', ועיין ממאמר הלל בספר בינה לעתים דרוש ס"ה, עקדה שמ"ו ח"ב, ספר הכוונות היינו פע"ח מ"ח א', ציוני פ' יתרו, עה"ק ח"ד פל"ו הוא פרק האחרון מהספר, טו"ב סי' תקכ"ז, כלי יקר פ' קדושים, ע"ג שם, והנה רש"י פי' לרעך זה הקב"ה שנאמר רעך ורע אביך אל תעזוב, ובספר ב"ל ביאר שעפ"ז י"ל מה שסיים אני ה', ר"ל מ"ש לרעך זהו אני ה' שהרשתי שתקרא לי רעך, ופי' דעלך סני זהו שורש גיב לכל מל"ת שלא יעבור על שום מל"ת השנאוי אצלו ית' כמו דעלך סני שיעבור עבדך או בנך על ציוויך כו', וא"כ לפ"ז מתורץ קשיית מהרש"א למה אמר דעלך סני דהיינו כדי לבאר איך שהוא יסוד כל התורה ושהוא מקור לכל סס"ה ל"ת, ובעה"ק פרק אחרון מהספר הביא מ"ש בת"כ ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול

בתורה דעלך סני לחברך לא תעביד וביאר שם כי הייחוד הוא הדעת את ה' (וכן בזהר פ' בראשית דף ע"פ והאדם ידע את חוה שזהו מ"ש כי מלאה הארץ דעה את ה') וכי לזה התכלית גברא האדם וזהו מאמר נקרא ריע אהוב בו' וזהו ואהבת לרעך כמוך בו' חוה או יחויק במעוהי כו' עכ"ד, וביאור הדברים הגה ידוע שכללות נש"י הם בבחי' קומה שלימה, וכמ"ש ברבות כי תשא פ"מ ע"פ איפה היית בו', וזהו שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם דאצי' בבחי' ציור אנרים ראש הרגלים וידיים ועינים עד שגם צפרני הרגלים הידיים כו', והאברים כאשר מופרדים כל א' לעצמו לא יכאב להיד במכה שברגל ולא ירגיש בו כלל כו' אבל הרי יש לכולם חיות כללי הכוללם יחד (היינו השכינה שהיא מקור הגשמות ובאג"ה סי' ל"א המתחיל נודע בשערים כ' שהשכינה נק' בשם לב והגשמות בשם אברים ע"ש, וא"כ לפי"ז י"ל שמקור הכולל כל הגשמות הוא ז"א דאצי' הנק' ישראל, והשכינה נקראת כנס"י שמקבלת מבחי' ישראל והיא הלב וכמ"ש אדמ"ו ג"ע בד"ה זכור דעמלק או שמקור כל הגשמות זהו ח"ע כמ"ש בסס"ב ח"א פ"ב וכ"מ לקמן) שממנו נמשכו ונתפרדו כל א' לעצמו והוא המוח שבראש המרגיש את כל הכאבים וכאב הרגל והיד שוין אצלו בהרגשה אדרבה לפעמים ירגיש המוח יותר כאב מכה שבצפורן הרגל מכאב מכה שביד וכנראה יחוש מוגי' התכללות האברים זה בזה מרפואת אבר א' בהקזת דם חבירו מצד עירוב הדמים כו', ועפי"ז יבין למשכיל למעלה שיש גשמות מבחי' ידיים ויש גשמות מבחי' רגלים וצפרניים שהם הקלים כו' והפירוד שיהי' ביניהם שלא יוכל הא' לסבול חבירו הוא מצד שנתפרדו כל א' לעצמו ומרוחקים הם ממקורם הכללי הממשיך כלללות הגשמות והוא פנימי' חכמתו ית' בני בכורי ישראל כידוע וכשאדם מוסר נפשו ונשמתו באחד אמת שהוא ענין יחודא עילאה כידוע הרי באת נשמתו למקור חוצבה ישראל עלה במחשבה עילאה ואו לא יהי' הפירוד בינו לחבירו כלל כי יהי' בנשמתו בחי' ההתכללות של האברים מצד הארת מקורם הכללי, ולכן צריך לקבל על עצמו מצות ואהבת לרעך כמוך קודם התפלה כדי שיוכל למסור נפשו באחד כי כל אשר בו מום לא יקרב (כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושחתי דס"א ע"א אלא ששם כ"כ לענין מי שיש בו מום היינו מחדומ"ע אשר לא לה' שזהו מום פרטי בנפשו, וכמ"כ מחמת הפירוד שבינו לחבירו הוא ג"כ בחי' מום כמו שמבואר כאן) מחוסר אבר דשכינתו' דהיינו במה שלא יסבול את חבירו הרי מה שנפש חבירו כלול בו מצד המקור הכללי המפריד מנפשו והרי הוא בעל מום ולא יסבלנו המוח הכולל כולם כו' (וכמ"ש הרמ"ז פ' פנחס דרי"ט ע"ב ח"ל ונלע"ד שבכל התורה והמצות אנו אומרים ליחודא שמא דקוב"ה ושכינתו' ומסיימים לשם כל ישראל שהוא כללות כל הגשמות במקורם העליון שבזה מתייחד עם השי"ת ועם כל ישראל ופעולתו היא נחשבת זכות רבים אדוקים ביוצרים ולכל א' יש חלק באותה פעולה עכ"ל.

קיצור ענין עם הוי' ע"ד הוי' אלקיו עמו, לא הביט ע"ד ישא ה' פניה דעלך סני בלשון שלילה י"ל שורש למל"ת, בעה"ק פי' ענין הייחוד הוא הדעת את ה', כל הגשמות קומה א' ומחולקים לאברים והמקור חכמה עילאה כולל כולם ע"כ במס"י שנכלל במקורו צ"ל ואהבת לרעך כמוך דאל"כ הוא בעל מום, ופי' הרמ"ז במ"ש ליחודא כו' לשם כל ישראל.

(ב) והנה מה שאמר בלשון שלילה דעלך סני הוא פי' מצות ואהבת לרעך כמוך בענין עמוק דהיינו כמו שאין האדם רואה חוב לעצמו אין הפי' שאינו ראה כלל חובותיו אדרבה יוכל לראות ולהבין היטב עמקות פחיתותו יותר מראי' זולתו עליו אלא הכוונה שאין החוב תופס מקום אצלו כלל וכאלו אינו רואה אותו כלל מצד האהבה הגדולה אשר הוא אוהב מאד את עצמו על כל פשעיו תכסה האהבה בבחי' מקיף ועד שלא יהיו תופסים מקום כלל, ועדין ג"כ כאשר יהי' לאדם רצון ותשוקה גפלאה לחבירו מצד המשכה רבה ועצומה שמעצמות הנפש שיש לו אליו כל אשר יעשה לו רעות היפך אהבתו לא יהיו תופסים מקום כלל ובטלים נגד האהבה רבה מים רבים כו', אבל אם לא היתה האהבה רבה בבחי' מקיף היתה נסתרת מפני ההפכי' כו' וכידוע בענין עובר על פשע כמאן דמסתחי בימא רבא כו' וזהו שאינו רואה החוב שנשקע ונתבטל בהאהבה רבה המכסה על הפשעים בבחי' מקיף כו' וכאשר יראה זולתו על החוב שלו ירגז מאד אע"פ שיודע בעצמו שבאמת הוא עיקר רגזו אינו על עצם הפחיתות שהרי גם הוא יודע מזה כו' רק על ההתגלות שגילה חבירו החוב שלו מתוך הסתר וכיסוי האהבה שהיתה מכסה עליו ולא הי' נראה כלל ועתה נראה ליש דבר מה, וזהו ענין ואהבת לרעך הוא כמוך דוקא דהיינו כמו מה דעלך סני לחברך גלות פשעיו מתוך כיסוי האהבה רבה כנ"ל כן תאתב אהבה רבה את חברך שיהי' קשה ושנאו לך גילוי פשעיו ממש כמו שאתה שונא גילוי פשעין ולכן זהו כלל כל התורה כולה, והיינו לפי שע"י התכללות כללות נש"י אלו באלו והיו לאחדים ממש כאלו היא קומה א' לבד, וזהו זאת קומתך דמתה לתמר כמו עלי הלולב שהן כפותין אלו לאלו ואינן ענפי מתפרדין כשאר העלין ולכן נקרא כפות תמרים לשון כפות, הנה עי"ז דוקא נמשך היחוד עליון מלמעלה למטה כמ"ש כולך יפה רעייתו ומום אין בך, מנורת זהב כולה אוי דוקא היא כלי יחוד העליון שהוא שמן ופתילה ואור כו', וזהו למשהי אחד באחד, ונמשך מלמעלה ג"כ ואהבת לרעך הם כנס"י כמוך, והנה כמוך פי' המ"כ גימט' אלקים והיינו שזהו יחוד הוי' אלקים, וכמ"ש אני אמרתי אלקים אתם, ואוי האדם דלעילא שהוא בחי' והאדם ידע כנ"ל אשר יעקב הוא מעין שופריה כו' אינו רואה חוב לעצמו מפני שאתה רבה הנק' רב חסד מכסה על כל פשעיו שאינן תופסים מקום כלל והוא מ"ש ויסך אלוה בעדו, אלוה הוא אל ר"ה שהוא חסד עליון המקיף כמ"ש בע"ח ואו כתי' לא הביט און ביעקב כו' מפני שה' אלוקיו ועמו ממש, וכמ"ש מזה ע"פ לא הביט און, והיינו כמו שאין אדם רואה חוב לעצמו, וזהו כפות תמרים פי' הבחיי ב' בחי' תמר היינו זאת קומתך דמתה לתמר שהיא כנס"י ובחי' צדיק כתמר יפרח היו לאחדים ממש ונק' תמתי כמו תאומים וזהו התימות שבלולב, וזהו תמים תהיה, הן בבחי' עצמו שלא יהי' בו מום ופגם במחודמו"ע אשר לא לה' המה, ועמ"ש מזה בד"ה כי המצוה הזאת בפ' נצבים, והן שתהי' תמים עם חברך בבחי' דעלך סני לחברך לא תעביד, ועי"ז תהי' עם ה' אלקיך ממש במס"ג באחד כי כל אשר בו מום לא יקרב כו' ועי"ז יהי' ג"כ ה' אלקיו עמו ממש דהיינו יחוד הקב"ה עם כנס"י ועי"ז לא הביט און ביעקב כמו שאין אדם רואה חוב לעצמו כו'.

קיצור ענין דעלך סני זהו אין אדם רואה חוב לעצמו כי על כל פשעים תכסה אהבה וזהו לא הביט און ביעקב הנמשך מפני שהוי' אלקיו עמו. והיינו ע"י תמים תהי' אזי תהי' עם הוי' אלקיך. כי בעל מום לא יקרב, ואזי יהי' הוי' אלקיו עמו.

ג) ולכן הנה זהו כל התורה כולה שהרי כל המצות הם ליחוד קוב"ה ושכינתו' כידוע והרי עיקר היחוד אדם דלעילא בשכינתא שופרי' דיעקב כו' הוא ע"י מצות ואהבת לרעך כמוך כנ"ל ושאר כל המצות הם כמו פי' להסביר היחוד דהיינו כמו מצות עטיפת הטלית בחי' אור מקיף שיהי' כח להמקבל למסו"ג באחד והיינו אם אין יראה אין חכ' והיראה שאחר החכמה דהיינו אם אין חכ' אין יראה היינו ביטול במציאות מפני עוצם הקירוב שזהו ההפרש בין אהבה ליראה שבאהבה כל הקרוב יותר לא תהי' כ"כ האהבה בהתגלות ומצד הריחוק תגדל האהבה יותר וכמ"ש במ"א וביראה הוא להיפך שכל שמתקרב יותר יותר תפול עליו הביטול כו' ולכן אחר החכמה באחד תהי' היראה ביטול במציאות כו' ונקודת הרשימו ממנה יתלבש בה המקיף של הטלית והיינו שום תשים עליך מלך היראה שמבחוץ שקודם לחכ' וכ"ז רק פי' להיחוד בחכ' שבנפש כשמוסר נפשו באחד שהוא היחוד עצמו כו'.

תמים תהי' עם הוי' אלקיך. פב"ת דפסחים קיג"ב מניין שאין שואלין בכלדיים שנאמר תמים תהי' וגו', ופרש"י כלדיים חוחים בכוכבים תמים תהיה להיות בטוח בכל קורות ונולדות הבאות לך, וזהו ע"ד מ"ש אאזמו"ר ג"ע בד"ה כי תצא בפני' וגלחה את ראשה המותרי מחוץ כי לא לחכמים לחם, והתחבולות וההתחכמות יתירה הוא ללא יועיל ואדרבה כו' רק שצריך לעשות לבוש שבו ישרה הברכה, ועד"ז הוא ענין שאין שואלין בכלדיים זהו תמים תהיה הי"ע להיות בטוח, ועמ"ש ע"פ כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך, ואפשר לבאר הדברים לפרש"י והוא שמבואר ע"פ טוב לחסות בהוי' מבטוח באדם דר"ל אפילו באדם העליון שהוא ממכ"ע כ"א לחסות בהוי' סוכ"ע ועם היות שבאמת כולא חד לכן נאמר רק טוב לחסות כו' כי צ"ל ג"כ מבטוח באדם אלא שטוב לחסות כו' ע"ש, ואפשר לבאר הדברים ע"פ מ"ש אאזמו"ר ג"ע בענין עלת העלות וסבת הסבת ועילת העילות הוא ממכ"ע ומשם נמשכים הדברים שהולכים כסדרן כענין הטבע גימט' אלקים, וסיבת הסיבות סוכ"ע ומשם נמשכים הדברים שהם נק' כעין סיבה כמו כי היתה סבה מעם ה', וע"ז צריך בסחון יותר לבטוח שגם כל הסיבות הכל מה' שהוא סיבת הסיבות ועיין ברבות בקהלת דצ"א ע"פ את הכל עשה יפה בעתו גם כמו מחלוקת שבע בן בכרי הכל היה סיבה מאת ה', ולכן עז"נ תמים תהיה כי לזה צריך תמימות יותר היינו ביטול לגמרי למעלה ממה שנראה לעין השכל אנושי, ולכן תמים עדיף מצדיק כמ"ש רש"י בפ' נח ז' א' ע"פ כי אותך ראיתי צדיק והיינו כמש"ל בפ' לך ע"פ התהלך לפני היה תמים

שהוא חיבור סוכ"ע וממכ"ע ע"י המילה לכן צ"ל תמים תהיה בבחי' לחסות בה, וכמו על שמירת הברית נאמר תמים בזח"א ר"פ נח, כעד"ז שמירת הברית מערלת הלב שהוא האוטם והכיסוי המכסה ומסתיר.

זח"ג פנחס דר"ל סע"א איהו אמת ואיהי אמונה כו' ובג"ד אוקמה רבנן כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבהמ"ד כדיוקנא דקב"ה דאיהו תוכו ושכינתא ברו כו' בעה"ז נכתב אני בהוי' ונקרא באד' כו', וזהו הצור תמים פעלו, תמים תהי' עם הוי' אלקיך והיינו כמו שלמעלה בחי' הוי' הוא ממש האלקים וכמאמר אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו, וכמ"ש מזה בד"ה וידבר אלקים כו' וארא בת"א פ' וארא, שהצמצום רק כדי שיוכלו לקבל ועיקר מזה בביאור ע"פ שובה ישראל, וזהו הצור תמים פעלו שעם היות צור בחי' גבורה עכ"ז תמים פעלו כי מתגלה בו שם הוי', ולכן כמ"כ באדם תמים תהיה, עמ"ש מענין תמים תהי' בבוך שמות ויקרא במ"ד, ומ"ש לקמן בהערות ע"פ כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך בפ' נצבים מענין תמים תהי' תוכו כברו האור והכלי.

תמים תהי'. ברבות שמות שנתמו עמו בסיני ואמרו כל אשר דבר נעשה, נמצא זה שהקדימו נעשה לנשמע נק' תמים, ובבחי' פ' שופטים פי' שיהי' תוכו כברו וכן פי' מהרמ"א וכן פי' ברע"מ פ' פנחס דר"ל סע"א ועיין במדרש פ' שמיני גבי עם תמים בשעה שבא בתמימות שם מוכרו שהחסיד למעלה מתמים, ובפרש"י פ' לך לך ע"פ והיה תמים בכל הנסיונות וזהו כענין הרבות שמות, והנה נעשה ונשמע שני כתרים מוכח דביטול דנעשה מגיע בעתיק, ועמ"ש בד"ה צאינה וראינה ובביאור וקבל היהודים ולכן התיו תמים רבתי כי עתיק נק' תיו בחי' אחרונה שבמאציל ונק' תיו רבתי אתון רברבן שלמעלה מאצילות כי באצילות זעיר אנפין, והנה בחי' עתיק נק' כי עמך מקו"ח, כי עמך הסליחה עמך ממש כמ"ש בד"ה שובה ישראל, וזהו תמים תהיה ועי"ז תהי' עם ה' אלקיך ממש, ולכן כי עמך הסליחה זכמו שאין אדם רואה חוב לעצמו כי על כל פשעים תכסה אהבה כמ"כ כשהי' עם ה' אלקיך ממש א"כ אהבתי אתכם אמר ה' כי חלק הוי' ממש עמו ועל כל פשעים תכסה אהבה הנ"ל, ולכן כי עמך הסליחה וגם עמו אנכי בצרה וזהו תמתי תאומתי, כמ"ש ברבות פ' שמות שם, ועיין מענין תאומתי בזח"ג יתרו ע"ח ב' וברבות שה"ש לא אני גדול ממנה כו' ע"ד שני המאוה"ג שוין בקומתן, גם כמ"ש ע"פ אתי מלבנן גם ע"ד שמים וארץ כא' נבראו, גם ע"ד הכריתת ברית שה"ע ב' כתר' הנ"ל שהם באמת בחי' אחת, לכן דווקא ע"י תמים תהי' נמשך תמתי תאומתי עמו אנכי עם ה' אלקיך וכן ענין תוכו כברו הפנימיות כמו החיצוניות בחי' ישר גורם כמ"כ מלמעלה להיות עמו אנכי יאר ה' פניו כו' ישר יחזו פנימו.

בעמה"מ שער קרית ארבע ס"פ צ"ה ק"ד ב' פי' ענין אורים ותומים הם ז"א ונוקבא וזהו ענין תמים תהיה, בזח"א וישלח קס"ז ב' איש תם תמים,

וע"ש בזהרי חמה פי' תמים כמו שהיה יעקב איש תם גבר שלים שממשיך מבינה למל' היינו מסוכ"ע בממכ"ע ומחבר ומייחד חו"ג ונק' בריח התיכון וכמ"ש סי"פ תרומה קע"ה ב' כן תהי' אתה תמים ומשלים העולמות כנ"ל היינו להמשיך מסוכ"ע בממכ"ע כו' אפ"ל תמים ב' מיני תום מבינה במל' ויחוד חו"ג. והנה יש להעיר לענין תמים שהוא לשון שלימות ממ"ש למען דעת כל זכר והיה לבבכם שלם עם ה' במ"א סי' ח' ס"א ובאסא כתיב שם ט"ו י"ד לבב אסא היה שלם עם ה' כל ימיו משא"כ באמציה כתיב בד"ה ב' כה. ב. ויעש הישר וכו' לא בלבב שלם בוח"ג שלח קס"ו א' פי' תמים תהי' בחי' יסוד ע"י דנטיר ברית ועי"ז תהי' עם ה' אלקיך שהוא המל' ע"ד ועשה טוב שכן ארץ כו' בפ' בהר דק"י ע"ב.

בפ' פנחס דר"ל סע"ב פי' תמים תהי' תוכו כברו והיינו כמו ה' אלקיך תוכו ש' תוי' ברו ש' אד' ואין שינוי בההוא דלבר מההוא דלגאו כן תהי' גם אתה. ויש להעיר ענין חסד דלגאו וחסד דלבר שהם גי"ע ע"י ח"א וברו כתוכו ע"ד אני תוי' לא שניתי וכולא חד. בס"ח סי' י"ב ועזב את יצרו כו' ירא פן לא יהי' תמי' באהבת הבורא ב"ה שנאמר תמים תהיה כו' עכ"ל מבואר שבחי' תמים תהיה זהו ענין קדש עצמך במותר לך. סי' ר"ה וזה שנאמר תמים תהיה כו' ואין טוב לאדם אלא להתפלל כו' ע"ש ססי' ש"א מבואר ענין תמים תהי' שלא ע"מ לקבל פרס כו' ולא יעשה על תנאי ססי' תס"ט ע"ד מ"ש בסי' ר"ה. סי' תתשי"ד תמים תהיה וכו' תבטח בה' כו' תתשל"ב. בשל"ה ל"ה ב' ענין וכתבתם כתיבה תמה הש"י הצור תמים תורת ה' תמימה תמים תהיה. נ"ה ב' פי' ענין תמים ר"ת תלמוד מעשה מדות והי"וד ע"ס הדבק במדותיו כו'.

ברבות באסתר בתחלתו קי"ז ב' תמתי באדום. במהרמ"א פי' בתמתי ג' דברים הא' ע"ד מ"ש בענין פסוק שמע ישראל ה' אלקינו הוא קבלת דבור אנכי ה' אלקיך ואז"כ ה' אחד קבלת דבור לא יהי' לך. וכענין שב"נ אינו מצווה על השיתוף אבל ישראל מצווים כו' ועז"א ה' אחד ע"ד אין עוד מלבדו וכענין שכ' הרמב"ם בעיקר החמשי מי"ג עקרים וגדולה מזו אמרו אליו ולא למדותיו זהו תמים תהיה עם ה' כו' שלא תשתף עמו שום דבר והיינו תמים ע"ד כולו לה' זהו תוכן פירושו הראשון אף שאין לשונו כן. הב' ע"ד חסד ומשפט אשירה כו' ועד"ז יש לפרש תמתי באדום שאף שאריכות הגלות ביותר עכ"ז כו'. הג' שיתנהג בחדרי חדרים כמו עם רבים זהו כמ"ש הכלי יקר תוכו כברו. ברבות בש"ש ע"פ אני ישנה אחות ביצי"מ שנתאחו זהו יר"ת ביטול היש כענין מצה אח"כ רעייתי בקי"ס בחי' אהבה וענין זה אלי ה' ימלוך היינו יחוד קבה"ו זהו רעייתי ריעות וחבור כמו זה דודי זה רעי יונתי במרה עיניך יוני' חו"ב שמשם נצטוו בתומ"צ קצת והוא אהבה רבה כמו זוג יוני', תמתי בסיני כל אשר דיבר כו' הקב"ה נעשה בחי' כתר כו' וזהו יראה עילאה. נ"ו ב' וע"ז ביקש דוד יהי לבי תמים כו' ועיין במדרש תילים סי' קי"ט ע"ג א' מעלת הבטחון תמים תהיה רמ"ט א' ש"ג ב' פ' מקץ בד"ה ויוסף הוא השליט ע"ד ואלקי' חשבה לטובה א"כ לא יתפעל ויהיה תמים שע"ט א'.

בירושלמי בסנהדרין פ' חלק ה"ב שאמר חזקי' לישעי' איני קופץ אלא למה שאמר לי זקני היינו שלמה המלך ע"ה כר לתפלה ולצדקה ולתשובה ושלשתן בפסוק אחד ויכנעו עמי אשר כו' ויתפללו ויבקשו פני וישחבו בד"ה ב' סי' ז' י"ד, וכ"ה עוד בירושלמי פ"ב דתענית ובמד"ר פ' לך פמ"ז, ואיך ויבקשו פני זה וצדקה, ע' מענין פני בתו"א בהביאור ע"פ יביאו לבוש מל' ושם פי' אסתיר פני מה שעתיק דבריאה מסתתר בבניה דבריאה הנק' ביום ההוא ובד"ה ביום השמע"צ גבי בן חכם ישמח אב שזוה"ע הנסירה שמוחין דו"א והם הנק' פני עולים לבניה הנק' ביום ההוא וע' בזה אמור צ"ט סע"א ת"ח כד ההוא שופר אסתלק כו' (וא"כ זהו מעין מ"ש בוח"א דר"י וזח"ג דף כ' מענין קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא, וכד את תסתלק מנייהו אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא דחוקק להשוות יו"ט דר"ה עם בחי' הנ"ל אלא י"ל שם העלם והסתלקות לגמרי אבל הכא ההסתר בשביל שיהי' הגילוי כו') וענין ויבקשו פני ע"ד הבט משמים וראה כמ"ש בתר"א בד"ה כי עמך מקור חיים, בענין ויקץ כישן ה' וגם כאן בפסוק ויכנעו עמי כתי' ואני אשמע מן השמים, זהו ג"כ אשבעה בהקיץ תמונתך פי' ז"א נק' תמונתך כמו ותמונת ה' יביט בוח"ג פ' אחרי דע"ב א' ואתחנן דרס"א א' וכשמתעורר ז"א מהשינה נק' בהקיץ תמונתך, וע' זח"ג אמור דף צ"ג ע"ב ע"פ לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש, פי' שהם ה"ג יו"ט והיינו כמ"ש שלש פעמים בשנה יראה כו' את פני הוי' אלקיך והיינו לפי שביר"ט מאיר מוחין דאימא בז"א וע' יבחי ע"פ ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים בשם מדרש בפניו זה יעקב, עמ"ש ע"פ מבקשי פניך יעקב סלה, ואיך ממשיתים זה ע"י צדקה י"ל כמ"ש בתו"א בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בענין משפט וצדקה ביעקב אתה עשית, ובענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה, ובד"ה בכ"ה בכסליו בענין עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא ובוח"ג בחוקותי קי"ג ע"ב ע"י צדקה ממשיך אילנא דחיי לבחי' מל' והוא בחי' החזרת פב"פ גם ע"י צדקה לעניים נמשך מיסוד ומל' הנק' עניים ונק' צדיק וצדק, וא"כ נמשך מבחי' אסתיר פני ביום ההוא בבחי' ביום הזה שהוא צדיק בוח"ב בשלח דס"א א' והנה בחי' אחור יש ג"כ בקדושה ונק' אחרי הוי' אלקיכם תלכו, אך בחי' פנים גבוה יותר כמבואר שם בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי, והנה הענין כי ג' דברים אלו מבטלים הגזירות י"ל כי הנה בענין כל העונה אמן יהשר"מ בכל כחו קורעים לו גז"ד של ע' שנה פי' בסדה"י גבי קדיש שקודם ברכו כי כח הוא ב"פ יד שהם חו"ג והוא דכחו זהו ת"ת, וכשמתייחדים חו"ג ע"י הת"ת נקרע הגז"ד ע"ש, והרי ג' דברים הנ"ל הם ביסוס הגבורות התפלה עליית המל' להתחבר בז"א וזהו ביסוס הגבורות וכן הצדקה המשכה מאילנא דחיי במ' ותשו' בינה שממנה נמשך ונהר יסוד יוצא מעדן להשקות וע' זח"ג ויקרא די"ו ע"ב ובלק"ת סד"ה מי יתנך כאח לי בענין ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין כו' וע' עוד מענין אישר"מ בכל כחו בוח"ב תרומה קכ"ט ב' ופי' התולע"י ובוח"ג דף ר"כ ובהרמ"ז שם ובלק"ת בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון ובהרקאנטי ובציוני פ' שלח.

והנה הא דויבקשו פני זהו צדקה למדו רז"ל מפסוק ואני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך וע' מזה בסידור בד"ה הקול קול יעקב ושם פי'

אחזה פניך גילוי אלקות בנפש השכלית בשעת תפלה וע' עוד מזה באג"ה סי' ח' בד"ה זורע צדקות שמאיר מההיכלות המבואר בזהר פ' פקודי המסודרים בחיבת התפלה מיוצר אור עד שמו"ע להבין זה יש להבין עפ"ש בלקו"ת בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים דענין שלש פעמים בשנה יראה כו' את פני הוי' אלקיך עתה משחרב בהמ"ק תפלה במקום קרבנות שבחי' יראה את פני הוי' אלקיך הוא עתה בתפלה והג' רגלים כנגד ג' אבות וכמ"כ תפילות אבות תיקנום וענין הראי' את פני ברגלים הוא נתבאר קצת בסידור שער החנוכה בד"ה מזמור שיר חנוכה הבית גבי ואין אנו יכולים לעלות וליראות ולהשתחוות דהיינו ענין השתחוואה פנימית הנמשך מבחי' ביטול הנר לגבי האבוקה כו' והארה מבחי' זו נמשך במקדש מעט בתפלה וזהו"ע ר"א יהיב פרוטה לעני הדר מצלי כי מצלי לשון הטי' כמ"ש בסידור בד"ה הקול קול יעקב ונת' בלקו"ת פ' חוקת בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון בענין תבנה ותכונן עיר סיחוק והטי' זו וזה מה שמל' דאצי' נעשית עתיק וכתר לבריאה וכן מל' דא"ס נעשה עתיק לאצי' ונק' יהי רצון וע' בלקו"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון שבחי' המשכת הכתר נק' כבי' ביטול רצון אצלו ית' וע' בענין יעקב אמר אז יבקע כשחר אורך בסידור שער הסוכות משם יובן שבקיעה זו שהמל' דאצי' בוקעת את המסך ונעשית עתיק לבריאה נמשך ממקום עליון מאד דהיינו ע"ד מריבו האורות נבקע יסוד אימא כו' ע"ש, ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש ותכלית ההמשכה וממ"ש בביאור דיונתי בחגי שחיבור האצי' עם הבריאה צ"ל נמשך ע"י א"ק ומעין דק"ס בעתיקא קדישא תליא, וא"כ בחי' מצלי הטי' זו נמשך ממקום גבוה וכ"ז נמשך ע"י הצדקה בתחלה, וע' באג"ה סי' י"ד ד"ה נודע בפ"י רחבה מצותך מאד ובאג"ה סי' ג' ע"פ וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו ואפ"ל ג"כ עמ"ש בשל"ה סוף מסכת תמיד פרוטה פרט ו"ה שבחי' ו"ה מהשם יהי' נפרטים וע' מענין כלל ופרט בזח"א יוחי דרמ"ו ע"ב, וזהו כענין מ"ש בזח"א ויגש דר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו יחד זר"ג והדר מצלי להמשיך מיחוד זה בבי"ע כמ"ש הרמ"ו בפ"י עברו יחדיו וע"ד גבורי כח עושי דברו והדר לשמוע בקול דברו וע' זח"ג בלק דקצ"א ע"א מענין עושי דברו והדר לשמוע כו', עוי"ל עמ"ש בלקו"ת סד"ה וארשתיך לי בענין וארשתיך לי בצדק זהו כענין קדשנו במצותיו זהו בחי' מקיף עדין ואח"כ וידעת את הוי' המשכה בפנימי' כענין ותן חלקנו בתורתך וע' מזה ג"כ בד"ה טוב לחסות בהוי' דרוש השני ועד"ו תחלה יהיב פרוטה לעני בחי' וארשתיך לי בצדק ואח"כ והדר מצלי וידעת את הוי' זהו בתפלה שהיא המשכת הרעת והגה עד"ו י"ל מארו"ל פ"ק דב"ב כל הנותן פרוטה לעני מתברך בששה ברכות והמפייסו מתברך ביי"א ברכות כי שש ברכות זהו בחי' ו' של שם שעי' הפרוטה נמשך ממנו ברכה והמשכה לה"א תתאה וזהו"ע פרוטה פרט ו"ה כנ"ל ובפ"ק דכריתות ד' ע"ב שעשירית האיפה היא בפרוטה ועשירית האיפה היא של דלי דלות, וזהו ג"כ האשה שהוא כנס"י נקנית בפרוטה והיינו בחי' קידושין והמפייסו שהר"ע להיות נח דעתו זהו המשכה בפנימי' יותר, וגם ענין נח דעתו זהו מעין המשכת הדעת והנה פיוס אותיות יוסף ונודע מענין אלה תולדות יעקב יוסף שאעפ"י שיעקב הוא ו' של שם ת"ת בריח התיכך עכ"ז ההמשכה ממנו בפנימית

וזה ע"י יוסף יסוד חתו בן פורת יוסף הוא תוספת וריבוי האור בפנימית בחי
 היחוד שלאחר הקדושין והר"ע ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן דגנתא ניחא
 ב"י בזהר ר"פ נח והנה ביחוד זה נמשך תחלה אור מבחי' ה' עילאה של שם
 להוא"ו כנו' בזהר ר"פ וארא בעינין בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. והר"ע
 י"א ברכות היינו לבד ו' הג"ל נמשך מבחי' היא עילאה אל הוי"ו נמצא הם
 י"א כו' והנה שמו"ע שים שלום זהו בחי' יוסף והר"ע ח"י ברסאן דצלזתא שבחי'
 צדיק נק' חי וע' בלקו"ת בד"ה לא הביט און ביעקב חתו יהיב פרוטה לעני
 בחי' קדושין שהוא בפרוטה שנמשך עי"ו ו' ברכות והדר מצלי ע"ד והמפייסו
 והר"ע הנו' בגמ' חולין פא"ט ד"ס ע"ב בענין הלבנה חזיא דלא איפייסא אמר
 הביאו עלי כסרה שהפיוס בחי' יוסף ששרשו נמשך מבחי' עלי הוא הבינה שנק'
 על הוי' מענין פרוטה במא"א אות פ' סל"ה טרף ו"ה וע"ד ותתן טרף לביתה
 רפיח ניצוצין עם הכולל ע' בה"ו פ' גבי העמק שאלה דא אות ה', האפ"ל על
 פי מ"ש בוח"ג פ' אמור ד"צ ע"א ע"פ טרף נתן ליראיו טרף ממש דאיהו נטלא
 מאתר רחוק דכתי' מרחוק תביא לחמה והיינו מבחי' חכמה עילאה כנוכר בזהר
 ס"פ צו דל"ה ע"ב בענין עצות מרחוק וע' זח"ג בלק קצ"ג ע"ב ומ"ש מזה
 בלקו"ת בשה"ש בהביאור ע"פ צאינה וראינה דרוש השני המתחיל ביאור
 הדברים ושם פ"ג והרמ"ז פ' אמור שם פ"י עוד בענין מאתר רחיק הגבה למעלה
 יותר, וע' זח"ג פ' פנחס דרכ"ג ע"ב ע"פ אחכמה והיא רחוקה ממני וע' מזה
 בוח"א ר"פ תולדות דקל"ה עוד ע' בוח"ג דרמ"ט גבי בשעה דאצטריכת למוזנא
 אזלת לאתר רחיק וע"ש בבה"ז ומוזה נמשך טרף נתן ליראיו חתו הנמשך ע"י
 נתינת פרוטה לעני ומוזה נמשך ג"כ יזכור לעולם בריתו, וסיפא דקרא אשבעה
 בהקיץ תמונתך ארו"ל במד"ר דקאי על תחה"מ לכשיקיץ אותו שהוא בתמונתך
 דהיינו אדה"ר ונק' בהקיץ ע"ד ורבים משיניו אדמת עפר יקיצו שע"י הצדקה
 יזבה להיות אחזה פניך והיינו לתחה"מ דהיינו ענין אשבעה ע"ד שובע שמחות
 את פניך והיינו בהקיץ תמונתך וזהו ג"כ ע"ד כי צדיק ה' צדקות אהב ישר
 יחוו פנימו, ולכן אני בצדק אחזה פניך וכן במילת נאמר ומבשרי אחזה אלה
 כמ"ש במד"ר פ' וירא ואפ"ל בעומק יותר דהנה בוח"ג פ' אחרי ע"פ ע"ד תמונת
 פי' שזה"ע ותמונת ה' יביט ופי' במק"מ שם דקאי על פרצוף ז"א שנק' תמונת
 הוי' שם ה' גבואתו של משה וכ"ה בזהר ואתחנן דרס"א ע"א ופי' שז"א נק'
 תמונת ה' בזהר משפטים דקכ"ב ע"א ובמק"מ שם ענין כמראה אדם בכף הדמיון
 כי א"א נק' אדם ונק' ג"כ אדם קדמון ו"א נק' כמראה אדם והנה כתיב עורה
 למה תישן הוי' וזה קאי על בחי' ז"א וענין פי' שינה ע"ד שנת' בתור"א בד"ה
 וארא אל אברהם ענין שהגלות נק' עיבור כו', וכן ר"ה הוא דורמיטא וכת'י
 ויקץ כישן ה' כמ"ש מזה בד"ה כי עמך מקור חיים חהר"ע אשבעה בהקיץ ר"ל
 שיתעורר פרצוף ז"א הנק' תמונתך מבחינת השינה וכענין בלילה ההוא גודד
 שנת המלך חוה נמשך ג"כ ע"י הצדקה היינו כמ"ש בתור"א בד"ה בכ"ה בכסליו
 שהצדקה זהו כענין קטרת והקטורת הוא ריח והריח מעורר מהשינה כו'.

לא יקום עד אחד כו', על פי שנים עדים כו' יקום דבר. ועיין מזה ברע"מ שופטים דערה א' ופי' בבה"ז שם כי דבר היא מלכות, וכמש"י יצא דבר מלכות מלפניה, וזהו בדבר ה' שמים נעשו, לעולם ה' דברך נצב בשמים, ועיין ברבות תצוה פליח ע"פ חה הדבר, והנה בנין המל' הוא ע"י חריג להיות מלך במשפט יעמיד ארץ החריג נמשכים ממוח הדעת חהו ענין ע"פ שני עדים, כי עדות אותיות דעות כו', במא"א אות ד' סעיף ג' דבר ה' נק' המל' והוא גילוי התפארת הנק' ה' עכ"ל, ח"ש בגמ' פ"כ דשבת דקל"ז ע"ב דבר ה' זו הלכה דבר ה' זו נבואה כי כ"ז הוא גילוי שם הוי' ממש.

לא יקום עד אחד באיש כו', פי' בע"ג דקאי על הקב"ה שהוא עד והוא אחד, שאע"פ שידוע הכל והוא עד אינו מעניש את האדם לכל עון ולכל חטאת בלתי שני עדים, וכנזכר מענין עדות העדים במס' תענית ד"א גם כמש"י העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ כו', וכן ברע"מ פ' שופטים דף ער"ה פי' עד אחד אל אחד וכן בפסוק שמע ישראל ע' רבתי וד' רבתי דאחד הוא עד כמש"י עד הוי' בכם והרי מרומו זה בתיבת אחד, וזהו עד אחד, הנה הרמ"ז פ' שופטים דערה א' עדות הוא אותיות דעות והדעת מתחלק לחו"ג הם שני עדים ודעת גניז בפומא כמ"ש מפיו דעת, חהו ע"פ שני עדים, ולכן ארז"ל כל מקום שנאמר עד הוא שנים כי מצד יחדם בדעת הוא אחד, והענין כמש"י בלק"ת בד"ה וידעת היום דרוש הראשון ובהביאור בענין ג' בחי' הא' ראי' ממש הב' דעת שהוא אחוריים דיסוד אבא שהוא ראי' ע"ד ידיעת המציאות ולא השגת המהות והראיה הוא השגת המהות, הג' בחי' אמונה ומבואר שם ענין ב' פסוקים אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים וענין וידעת היום והשבות שפסוק אתה הראת לדעת קאי על ממכ"ע שעז"ג ומבשרי אחזה אלוה ממש בחי' הראת לדעת, אך בבחי' סוכ"ע אין דרך להגיע כ"א בבחי' אמונה ואעפ"כ נאמר ע"ז וידעת היום כו', והיינו ענין ורעה אמונה והמשכה זו להמשיך הדעת בהאמונה הוא ע"י תומ"צ שעליהם נאמר נעשה אדם בצלמנו, אדם אדמה לעליות בחי' סוכ"ע ואדם הוא בחי' דעת כו' ע"ש, ועפי"ז יובן ענין עדות הוא דעות, כי התומ"צ נק' עדות לוחות העדות עדות ה' נאמנה בדרך עדותך ששתי כמו העדות שמעידים שני עדים על דבר שלא ראינו בעינינו וע"י עדותן נתאמת הדבר אצלינו כך ע"י התומ"צ שהם בחי' עדות נמשך מבחי' הדעת בכנס"י גם בבחי' סוכ"ע כאלו רואה ממש.

קיצור פי' עד אחד הוא הקב"ה עדות אותיות דעות ע"י התומ"צ שנקראים עדות נמשך הדעת בסוכ"ע להיות וידעת היום והשבות כו'.
 (ב) וזהו בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון (בד"ה ויקהל משה תקס"ז) כי הנה ענין עדות הוא על דבר הנעלם ומופלא ממנו, וכך קוב"ה סתים וגלוי, ע"י הפי' בלקרית כי תבא בד"ה היום הזה הוי' אלקיך מצוך, וגם נק' סתימו דכל

סתימן וכענין כי גאה גאה והנה נובלות חכ' שלמעלה תורה פי' כי ענין ציצית למעלה ע"ד עוטה אור כשלמה. נתעטף הקב"ה בטלית לבנה לבושי' כתלג חיזור ושער רישי' כעמר נקי ולמטה נמשך מזה מצות ציצית ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם וכן יריעות המשכן הם בחי' דוגמא למקיפים עליונים שעליהם נאמר נוטה שמים כיריעה, וכעד"ו תפילין ד' מוחין חו"ב חו"ג לכן נק' עדות שהם עדות לבחי' סדכ"ס, ופי' בדרך עדותיך ע"ד ושמרו דרך הוי' כל ארחות הוי' חסד ואמת שמתלבש הארה מתר"ך עמודי אור בתרי"ג מצות דאורייתא כמו שהם במשמיות וכמ"ש ג"כ באריכות בד"ה וכל העם רואים את הקולות שבחי' והחיות רו"ש נמשך בחי' זו במ"ע ומל"ת כו', ורמ"ח מ"ע הן רמ"ח אברים דמלאכ שהן ע"ס כנודע טפ"ט כו', ואיהו וגרמוהי חד והם נמשכים ברמ"ח מ"ע הגשמיים ולכן נאמר על התורה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כמ"ש בתר"א בד"ה משה ידבר, פי' בצלמנו שהם ע"ס ובתוכם מלובש אר"ס הם נמשכו ונתלבשו ברמ"ח מ"ע והוה נעשה אדם זאת התורה אדם בצלמנו כו', והנה ע"ס הם כשלהבת קשורה בגחלת שע"י המפוח מוציאים השלהבת מהעלם לגילוי וכך מפוח זה הוא ענין קיום המצות ועי"ז ממשיכים האור מההעלם אל הגילוי, והוה בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון היינו מ"ש ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים וקאי על הגילוי שבג"ע, והו"ע חדרים ימלאו חדרי ג"ע ע"ד וכבוד ה' מלא את המשכן, חוה הנמשך מהדעת כי דעת עליון מחבר ומזווג חו"ב אשר הבינה נק' עוה"ב והחכ' זהו היו"ד שבו גברא העוה"ב והיינו ע"י הדעת שהוא קרן התחתון של היו"ד המאיר בהה"א, ושרשו מקוץ העליון כמ"ש במ"א ודעת תחתון ממשיך מהבינה בהמדות להיות נמשך נו"ן שערי בינה והוה החדרים כו', ודהע"ה היה שש בקיום המצות הנק' עדותיך כעל כל הון כי יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חי עוה"ב, והיינו כי עדותיך ג"כ הוא כענין עדי וקישוט כמ"ש במ"א ע"פ משכן העדות וע"פ ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל ע"ד ותבואי בעדי עדיים אשר פי' משכן העדות הוא יחוד אור"א ששרש ההמשכה מבחי' עת"י כו', והוה עדות לישראל להתדות לשם הוי' כי בבחי' זו שייך רק הודאה חוה עד הגל הוה שהוא הפרסא המתחלת בבחי' חד שבהוד כמ"ש במ"א הוא בבחי' עד כענין עדות לישראל להתדות וע' זח"ב פקודי דרכ"א ע"ב.

קיצור זהו בדרך עדותיך ששתי, ציצית בחי' עוטה אור כשלמה, ושער ראשו כעמר נקי', בדרך ע"ד ארחות הוי', כשלהבת קשורה בגחלת, כעל כל הון יותר מבחי' ובדעת כו', הון יקר כי יפה שעה אחת כי עדותיך ג"כ ע"ד עדי וכתר שלמעלה מהדעת, משכן העדות ונועדתי הוא למעלה ממדריגת נודעתי, עדות לישראל להתדות.

ג) והפרד"ס ערך עדות כ' עדות ה"ס היחוד וא"ת עדות אלא דעות והם ת"ת (ר"ל דעת) וצדיק, ששניהם דיעות מלשון חיבור צדיק עדות בין ת"ת ומל' ודעת הוא בין חו"ב ועמ"ש בשער ג' פ"א עכ"ר, והיינו כי דעת זהו היחוד וכמ"ש והאדם ידע את הוה, וכן פי' בעוה"ק ח"ג פל"ט, פי' רק אתכם ידעתי ועדות פי' הרמ"ז שוהו מה שמהדעת נמשך ח"ג, והיחוד זהו מיתוק הגבורות ע"י החסדים וקצת ראייה לדברי הפרד"ס ממ"ש ואל תארוך תתן את

העדות ונועדתי לך שמה וזהו"ע אתה הראת לדעת וידעת היום והשבות אל לבבך ומקיום בחי' זו נמשך עדות על האדם וכמ"ש העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ כמארו"ל במד"ר פ' ויקהל אלה תולדות השמים והארץ בזכות מי הם עומדים בזכות ואלה שמות בני' ואלה בזכות מי עומדים בזכות אלף העדות והחוקים כו', ובגמ' פ"ב דחגיגה דט"ז ע"א ובתענית ד"א ע"א מי מעיד על האדם קורות ביתו כו' עד אבריו של אדם מעידין עליו היינו כי רמ"ח מ"ע הם המשכות רמ"ח אברים דמלכא וכתוב נעשה אדם בצלמנו כו' גם מ"ע ומל"ת הם ה"ח וה"ג הנמשכים מהדעת, וע' בהרמ"ז ר"פ קרה ושרשן מדעת דעת"י לכן זהו"ע אלה העדות דעות היינו חו"ג הנמשך מהדעת כנ"ל וקירות לבו פי' הרמ"ז פ' שופטים דף ע"ה ע"א שהן ב' חללי הלב שהן משכן יצ"ט ויצה"ר ובהם נמשך מהדעת ע"י וידעת היום והשבות אל לבבך, והו' עפ"י שנים עדים כו' יקום דבר ע"ד עושי דברו לשמוע בקול דברו שנתבאר בלק"ת סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה ובה"ז פ' בלק ע"פ המאמר שם דקצ"א א' ע"פ שחורה אני ונארה דענין עושי דברו שנעשית הא' כו' וגם כמ"ש ותקם את דבריך כי צדיק אתה זהו לאפוקי מבחי' כרחל לפני גחזיה גאלמה שהדיבור הוא בבחי' גלות כו' ולע"ל יראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר כו' וכ"ז הוא עפ"י שנים עדים שהן חו"ג הנמשכים מהדעת וכענין ימין ושמאל תפרוצי וכענין כיון דאתייהבת בין תרין דרועין כו' וכענין שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, ח"ש הפרד"ס דעות הוא ענין היחוד.

קיצור עדות ה"ס היחוד ע"פ שנים עדים, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, ב"ר רמ"ח מ"ע ותרין דרועין, וענין או שלשה יובן ממ"ש בזח"א חיי קל"ג א' בענין תפילת ערבית רשות וזהו וידעת היום והשבות אל לבבך ומה נמשך עדות על האדם כי אלה תולדות השמים והארץ בזכות מי עומדים כו', וכן קירות לבו ואבריו של אדם.

ד) והנה מבואר במ"א שיש ב' בחי' דעת הא' דעת עליון המחבר חו"ב הב' דעת תחתון הממשיך מהבינה בהמדות וע' מזה בביאור ע"פ החלצו ובתו"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים, ובלק"ת בשש"ש בביאור ע"פ לבבתני פ"ב פי' שזהו בחי' סוכ"ע וממכ"ע ועל דעת עליון נאמר וירא און ולא התבונן, וכן לא הביט און ביעקב, ועמ"ש עוד מענין דעת עליון בד"ה ויקהל משה שזהו"ע כי אל דיעות הוי' ולו נתכנו עלילות הכתי' ולא בא' הקרי ולו בוי"ו וכמ"ש מזה באדר"ו דף רצ"ב סע"ב, ומה יובן ענין לא יקום עד אחד עפ"י שנים עדים כו', שבחי' דעת עליון הסוכ"ע נק' עד אחד כו' לפי שאינו מתחלק לב' בחי' חו"ג כ"א ע"ד שהכל ימין חסד, וכמארו"ל ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד שיהי' ההשפעה הכל בבחי' הטוב והמטיב ספ"ג דפסחים, ואעפ"י שהכל גלוי וידוע לפניו לא נמשך ממנו דין זהו מפי עליון לא תצא הרעות עפ"י שנים עדים היינו מבחי' דעת תחתון שמתחלק לחו"ג וכיון שיש שם ב' הבחי' חסד וגם גבורות להפרע מן הרשעים כו' זהו ולו נתכנו עלילות ועו"ג ובדעת חדרים ימלאו חסד דין ורחמים זהו ענין שנים או שלשה עדים כו', ובוה יובן הגמ' דחגיגה דט"ז הנ"ל מי מעיד על האדם כו' עד אבריו של אדם מעידין עליו

דלכאורה תמה מה צריך לעדים הלא כתי' אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה' וכמ"ש במד"ר נשא רפ"ט משל לארכיטיקין שבנה את המדינה כו'. אך הענין שמבחי' דעת עליון הגם שהכל גלוי וידוע לפניו עכ"ז מפי עליון כו' לא תצא הרעות כנ"ל, ועד"ז ארז"ל שאמר לו הקב"ה ליהושע בענין עכן וכי דילטור אני כו', ולכן השאלה מי מעיד כו', ועמ"ש בת"א פ' וירא ע"פ ארדה נא אצאה כו', חזו שארז"ל לכל עון ולכל חטאת אינו קם אבל קם הוא לשבועה, פ"י לבחי' בי נשבעתי ה' כו' כי ברך אברכך וזהו תתן אמת ליצקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם כדפי' בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי יעו"ש וע' מענין בי נשבעתי בוח"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב ודק"ל ע"א והנה המשכת בחי' עד אחד זהו ע"י ק"ש שמע ישראל ע' רבתי, וכן ד' דאחד הוא בחי' עד הוי' בכס והוא אחד כמ"ש הוי' אחד כו' וגם עו"ג מי יתנך כאח לי אח לבחי' ד' כי הנה עליו ית' נאמר יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו כו' אלא שחביבין ישראל שקראן בנים כו', ואפשר לומר עפמ"ש בת"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים הנ"ל שדעת תחתון ממשיך מבחי' מדות שבשכל בהמדות שבלב אבל דעת עליון ממשיך כתר בהמדות כי ד"ע הוא בקו האמצעי בריח התיכון שעולה עד הכתר וממשיך מהמדות שלמעלה מהשכל וכמ"ש ענין זה בדרוש והניף הכהן אותם על לחם הביכורים שזהו"ע כשב השין קודם לבית חג"ת דא"א וכענין מ"ש בד"ה אם בחוקותי פ"י בעבר הנהר ישבו אבותיכם למעלה מבחי' ונהר יוצא מעדן שהם חו"ב ובק"ש למס"ג באחד עיקר בחי' זו הוא ע"י המדות שלמעלה מהשכל המושג וזמבן ועמ"ש סד"ה וקיבל היהודים וקיבל לשון יחיד וא"כ זהו ע"י דעת עליון שבנשמה ועמ"ש בד"ה יונתי בחגי הסלע כו' שזהו התחברות הנשמה עם בחי' מזליה חזו שמע ישראל כו' ע"ש, ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בפ"י הירוח תשוב כו' ולכן עי"ז ממשיך ג"כ בק"ש בחי' עד הוי' בכס ועי"ז לא הביט און ביצקב כו' כנ"ל.

קיצור ענין ד"ע וד"ת סוכ"ע וממכ"ע, כי אל דיעות ולא ולו נתכנו עלילות, חזו עד אחד, כולו הטוב והמטיב ושנים עדים חרי"ג ובדעת חדרים ימלאן, מפי עליון לא תצא רצ"ל עדים, אבל קם הוא לשבועה כמ"ש בי נשבעתי כו' אשר נשבעת לאבותינו כו' ובק"ש ירמח עד אחד והיינו ע"י שמע ישראל למס"ג באחד ע"י דעת עליון וידעת היום כו' תענין כש"ב, בעה"ג.

ה) ועד"ז יובן ענין ובחודש השביעי באחד לחודש וארז"ל באחד זה אברהם שנאמר אחד היה אברהם כי באדה"ר נאמר הן האדם היה כאחד ממנו, וע"י חטא עה"ד ירד כו', ואברהם תיקן מה שקלקל אדם, ולכן נאמר עליו אחד הי' אברהם ע"ד הי' כאחד ממנו שארז"ל כיתידו של עולם, ופי' בחודש השביעי ארז"ל במד"ר אמור פכ"ט בירחא דשבועתא שבו נשבע הקב"ה לאברהם בי נשבעתי כו' וזהו ע"ד אחד באחד יגשו שממשיך מבחי' יחידו של עולם דלית שמאלא כו' ע"ד הנ"ל חזו לא יקום עד אחד באיש לכל עון כי שם מקור יגמה"ר נושא עון וכן אחד גימ' י"ג אבל קם הוא לשבועה להיות תתן אמת ליצקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו והיינו מימי קדם שהם בא"א

למעלה ממדות דז"א כו', וענין מקרא קודש זה יעקב כי אמת זהו גבוה מבחי' חסד עמ"ש ע"פ זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל שארז"ל חסדו זה אברהם ואמונתו זה יעקב וע' רש"י בחומש ר"פ וארא ע"פ ושמי הוי' לא נודעתי להם לא ניכרתי להם במדת אמת שלי והיינו בחי' אני הוי' לא שנית, יום תרועה זה יצחק, הנה יעקב גימ' ז"פ הוי' שממשיך שם הוי' בנז"ת, אך יצחק ח"ס הוי' שממשיך מהבינה שלמעלה מז"ת וע"ד שבימות המשיח יהי' הכינוי של ח' נימין, זהו מעלת הזוהב בינה על הכסף חסד, ולכן יצחק ל' צחק ותענוג כי בבינה עולם התענוג והמתקת מדה"ד זהו ע"י הבינה דוקא כי אין הגבורות נמתקין אלא בשרשן כו' זהו יום תרועה כו' בבכי יבואו מים תחתונים בוכים ומוזה נמשך ותרועת מלך בו ריעות חגיגה, והיינו ע"י בחי' יצחק אך עדין קשה דמ"מ הרי עפ"י שני עדים יקום דבר והרי יש עדים שהן חריג והרי ע"י העוונות מעוררים ח"ו מדה"ד וא"כ איפוא איך מתבטל זה ברי"ה והרי העדים קיימים, אך עז"נ תקעו בחורש שופר בכסה ליום חגיגו, ופ"י בכסא בתג שהתורש מתכסה בו, וביאר ברע"מ פ' שופטים דער"ה ע"א דשני עדים הם שמשא וסיהרא וכיון שמתכסה סיהרא וסליקת לאתר דאתמר ביה במכוסה ממך בל תחקור נמצא נשאר רק עד אחו' שהוא שמשא וכתוב לא יקום עד אחד באיש לכל עון כו' כי הנה מבואר לעיל ס"ג דעדות הוא היחוד ונק' יחוד שמשא וסיהרא עמ"ש בד"ה בחדש השלישי כו', ביום הזה כו', וע"כ הם עדים כו', וגם מ"ע זמל"ת בזו"ג הנק' שמשא וסיהרא זהו לעבדה ולשמרה ועמ"ש בענין שמש בגבעון דום זירח כו' והנה עיקר הפגם יותר הוא בנזק' כי בן כסיל תוגת אמו ובפשעיהם שולחה אמכם ולכן עיקר התיקון של עליית המל' לנקותה מהפגמים והיינו ע"י תקעו בחורש שופר עומקא דליבא בחי' המדות שלמעלה מהשכל כנ"ל ס"ד, ועי"ז הוא עליית המל' בכתר, זהו ענין בכסא וכענין ארוממך אלקי המלך, ולכן מתמתק לגמרי עדות סיהרא כיון שהיא עולה בבחי' כתר אשר שם לא הביט און כו' וע"י תשובה מאה"ר שוהו"ע שופר זרונות נעשו כוכיות ואז מבחי' עדות נעשה בחי' עדי עדיים ע"י שובה ישראל עד הוי' אלקיך, וא"כ נשאר רק עד אחד הוא שמשא ח"א רובו חסדים ששם אין הפגם נוגע כ"כ כמו בנזק', וגם בלא"ה לא יקום עד אחד באיש לכל עון כו' כנ"ל.

והנה ענין דעת ועדות י"ל דארז"ל למה קדמה שמע לוהא"ש שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות והיינו כי צ"ל רצוא ושוב, והחיות רצוא ושוב שהחיות הנמשך מאוא"ס ב"ה הוא ג"כ בבחי' מטי ולא מטי וכמו הדפק באדם כמ"ש בת"א פ' בראשית סד"ה כי כאשר השמים החדשים וברי"ה מלכא משיחא יבא לאתבא צדיקיא בתשובתא והיינו לפי שאין ערוך כו', ועמ"ש בלקו"ת פ' אחרי בדי"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון בפ"י הלא כה דברי כאש כו' וכמו"כ מלמטה למעלה חיות המרכבה הם בבחי' רוי"ש קדוש וברוך כו' וכן צ"ל באדם, דקבלת עומ"ש זהו"ע רצוא וקבלת עו"מ זהו ושוב, זהו שקדמה פ' שמע שהוא בחי' רצוא למס"ג באחד ועי"ז ממשיך כמו"כ למעלה יחוד או"א שההמשכה בא מאוא"ס ובס"י ודברו בהם ברצוא ושוב, ואח"כ עול מצות זהו"ע ושוב וממשיך

יחוד ז"נ וזה"ע מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי' פי' מי יעלה כו' זהו ע"ד רצוא מלמטה למעלה השמימה קבלת עומ"ש שמים דוקא בחי' מקיפים ולכן ישמחו השמים ר"ת י"ה יחוד אר"א ותגל הארץ ר"ת ו"ה זהו בחי' חשוב. ולכן ר"ת מילה ומלתם את ערלת לבבכם שעי"ז יוכל לבוא לבחי' מי יעלה שהוא רצוא וס"ת הוי' בחי' חשוב, וזהו"ע דעת ועדות דעת היינו מ"ש וידעת היום והשבות שזהו"ע שמע ישראל כו' שנק' קבלת עומ"ש ועדות זהו קבלת עול מצות אלה העדות בחי' חשוב כו' ועי"ז יקום דבר כו' עושי דברו כי הלא כה דברי כאש, וצריך להמשיך בחי' הדיבור ודברו בהם ברר"ש כו' כנ"ל והנה כתיב לא תענה ברעך עד שקר י"ל ע"ד כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר, והכוונה י"ל כי ק"ש הוא העלאה ורצוא אך כל היום צ"ל ג"כ ושוב להמשיך אוא"ס למטה ע"י המצות הנק' עדות וזהו"ע תפילין וכשקורא ק"ש ואינו מקיים המצות כדבעי נק' עדות שקר כו', ועמ"ש מזה בתו"א סד"ה ויקהל משה, ובלק"ת פ' שלח סד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם.

ויותר יש לבאר ענין ב' בחי' דעת ד"ע ודע"ת ע"ד כי אל דיעות שמלמטה למעלה בבחי' מל' נק' יש מאין שלמטה היש כי אין מלך בלא עם שיהי' יש ודבר אוי חל על זה בחינת מל', אך בשם הוי' קמי' כלא חשיב כנזכר בלקו"ת בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני וזהו"ע מלכיות וזכרונות ע' סידור סד"ה אד' שפתי תפתח, וזהו ד"ע וד"ת ולכן ת"ת מתחלק לחו"ג כיון שם הנברא תופס מקום ובחי' יש שייך עליו חו"ג אבל ד"ע שם הוי' הכל חסד, וצ"ל ב' הדיעות ע"ד שיתף מדה"ר דע"ק עם ז"א הנק' מדה"ד בערך הרח"ר דע"ק, ועי"ז יקום דבר, וזהו ולא נתכנו עלילות כדפי' באדר"ז כי מצד ע"ק לא נתכנו עלילות כ"א צדקת מה תתן לו כו', ומצד הצמצום בד"ת ז"א לו נתכנו עלילות וזהו או שלשה עדים, פי' או היינו א' ו' דלא נתכנו עלילות שצ"ל ב' הבחי' יחד שיתף מדה"ר דע"ק במדות דניא ע"י א"ו ואז הם שלשה עדים כו' היינו ד"ע הנק' עד אחד שאינו מסחלק לחו"ג ודע"ת דז"א המתחלק לחו"ג הם שני עדים, ובהתחברות ב' הבחי' הרי הם או שלשה עדים, ועי"ז יקום דבר כו' בנין המל' שיהי' בחי' כי אל דיעות ד"ע וד"ת ויהי' ולא ולו נתכנו עלילות ואז יודיע דרכיו למשה לבני' עלילותיו שעלילותיו רחמניות הן כנו' במד"ר פ' שמות ר"פ בא יעו"ש.

ברע"מ פ' שופטים דער"ה ע"א פקודא דא להעיד כ' הרמ"ז מדכתי' יקום דבר משמע שהוא ציוי מאתו ית' והרמב"ם והחינוך הוציאו מ"ע זו ממ"ש פ' ויקרא והוא עד כו' ולית סהדותא פחות מתרי"ז כ' הרמ"ז פי' ידוע שכל עצמות השפע המקיים העולם הוא מושפע מהדעת והר"ס חו"ג ולכן עדות שהוא אותיות דעות שנים כו', ופעמים קוראו עד כו', וע' במ"ש הרמ"ז ר"פ בא וע' באדר"ן ורצ"א ע"א ע"פ כי אל דיעות א"ת דעות אלא עדות דהוא סהדותא דכולא כו'.

(והנה נודע בפי' אל דיעות שהוא בחינת ב' דיעות שמלמטה למעלה אנו אומרים שהבריאה יש מאין שלמטה היש ולמעלה אין ובאמת מלמעלה למטה למעלה היש ולמטה אין זהו ענין ב' עדים שני הדיעות והיינו כי מבחי' מל' נמשך בחי' דיעה זו יש מאין אבל כולא קמיה כל"ח קמי' דוקא בבחי' ז"א כו', עמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר) והענין כי גבורה הוא צמצום וחסד גילוי והתפשטות וע"י ב' בחי' אלו דוקא הוא בנין המל' זהו ע"פ ב' עדים כו' יקום דבר הוא המל' שצ"ל צמצום כדי שיתהווה היש וגם גילוי אח"כ להיות ביטול היש כו' (ועמ"ש ע"פ מאמר אל ברוך גדול דיעה שכדי להיות ההשגחה הוא דוקא ע"י ב' דיעות הנ"ל, שהן ב' עדים הנ"ל) וע' מזה ג"כ בביאור הזהר פ' לך לך ע"פ ומלכי צדק כו' מי מעיד על האדם קירות ביתו כו' אינון קירות לבו היינו כי בלב הוא משכן חו"ג שהם הנמשכים מהדעת וכמ"ש ג"כ במ"א בענין מצנפת ואבנט והיינו דו"ר שכליים, זהו ויקם עדות ביעקב (זהו וידעת היום והשבות אל לבבך שהדעת מתחלק לאהוי"ר בלב וא"כ הכוונה שאם קיים וידעת והשבות או קירות לבו מעידין עליו שגמשך כמו"כ למעלה להיות יקום דבר מל' דאצילות מחו"ג שבדעת וז"ש אמוי"צ כו' וקיים כו' הדבר הזה כו' והוא אחר ק"ש שהן ב' עדים כמ"ש ברע"מ עד מן שמע אחד, עד מן בשכמל"ו שהן הן ב' דיעות יחוד' ויחוד' ועי"ז והאבת את כו' אהוי"ר בכל לבבך קירות לבו כו' ועי"ז וקיים כו' הדבר בה' הידיעה הוא מל' ית' והרמ"ז כ' שיצ"ט ויצה"ר שבשני חללי הלב שרשן מחו"ג וא"כ ענין עפ"י ב' עדים היינו שיתהפך היצה"ר לטוב וזהו כענין מלאך רע עונה אמן וגדול העונה אמן כו' כי יתרון האור הוא מתחשך דוקא ולכן עי"ז דוקא יקום דבר וכיצא בזה נת' ע"פ מארו"ל המתפלל צריך שיתן עיניו למטה כו' ביחוד' שהיש בטל כו', ועי"ז יש קיום יותר מאם יתבונן רק ביחוד' ולכן אין הלכה כאנשי יריחו וזהו שעפ"י שנים עדים דוקא יקום דבר).

(ב) ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו כו' אינון רמ"ח אברים דילי' ע' מזה בתענית דף י"א ע"א (כ' הרמ"ז שנק' האברים אנשי' כמ"ש רז"ל ע"פ עיר קטנה זה הגוף ואנשים בה מעט אלו אברים ובא אליה מלך גדול זה יצה"ר כו' ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצ"ט ומלט הוא את העיר כו' וא"כ הכוונה שכשהגביר היצ"ט על היצה"ר הרי אנשי עיר קטנה שהן האברים מעידין עליו, והנה ענין עיר קטנה היינו ע"ד שנק' יעקב הקטן שהוא בחי' ביטול זהו ג"כ ואנשים בה מעט ע"ד כי אתם המעט שממעטים א"ע היינו בחי' ביטול כי העצמות נמשכים מהחכמה שהוא ביטול כדלקמן) פי' עתה מפרש עוד ענין שני העדים שהן אבא ואימא שהגם שהדעת נק' עדות מ"מ אריא הן עדים ראשונים יותר, וגם או"א הם ג"כ שרש חו"ג כנודע דחז"נ קו ימין ובג"ה קו השמאל אלא שהדעת כלול מב' הבחי' יחד לכן הוא לבד נק' עדות כנ"ל כמו שאו"א שניהם יחד נק' ב' עדים, והנה חכ' מוחא ובינה ליבא כי יסוד המים במוח, וזהו בחי' חכ' ביטול קר ולח ויסוד האש בלב שהוא מבחי' בינה ותהו"ע כהנים ליום שהכהנים עבודתם בחשאי לפי שהם מבחי' חכמה כו' ונמצא ב' עדים אלו הא' במוח והב' בלב, והנה העצמות שרשם מהמוח ולכן יש ג"כ בעצמות מוח והבשר שרשו מהדם שבלב, וזהו שארו"ל ספ"ג דנדה אב מזריע לובן שממנו עצמות וגידים כו' אם מזריע אדם שממנו בשר כו' ונודע דאו"א הן חכמה ובינה והיינו

שהעצמות שרשם מהחכמה והבשר שרשו מבינה, (ח"ש מרע"ה שהי' בחי' חכמה מאין לי בשר כו' וכת' בו מן המים משיתיהו וכמ"ש הזהר מחאד דאיהו מיא כו') ולכן עצמות הוא ג"כ לשון עצמיות היינו עצם הדבר כמו בעצם היום, (ע' ת"א ס"פ לך לך ע"פ בעצם היום הזה כו' נמול כו' וגם לשון חחק כי עצום הוא ממנו כי עצמת ממנו מאד והיינו כי החכמה הוא עצמיות האצי' כי אור א"ס שורה בח"ע וגם כל מעלת האצי' הוא ששם מאיר ח"ע כמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג ובריאה היינו ששם מאיר בינה כו' וגם בינה ת"ת ומל' הם ג' כלים והחכמה הוא בחי' נשמה להן כי חכמה נק' ח"י היינו נשמה לנשמה ובינה ת"ת ומל' הם גר"נ זהו ג"כ ענין אך עצמי ובשרי אתה דהוא לשון עצמות ולשון עצמיות ע"ד אדם קרוב אצל עצמו כך אמר לבן ליעקב אך עצמי כו' וע"פ הקבלה כי לבן היינו לובן העליון ויש בו ג"כ חירותא דגלגלתא ושערות שהן נק' עצמי ובשרי ויעקב הוא באצי' ויש בו ג"כ מאו"א ע"כ אמר אך עצמי ובשרי אתה, ולכן נקרא עצמות ששרשן מחכמה ג"כ ע"ש לשון עצמיות וכת' עור ובשר תלבישני שהבשר ששרשו מבינה הוא רק בחי' לבשר וע"כ גם למטה באדם העצמות הן עיקר כמו לענין טומאה דעצם כשעורה כו' וכן לענין רוב בינינו פא"ט וכן לתח"מ העצמות הן עיקר כו', (ועמ"ש בפ' פנחס ע"פ את הכבש האחד כו' מענין עצמות גידין ובשר כו' עצמות נק' ג"כ דרך כלל חב"ד ובשר הוא המדות לב ובשר כו' והגידים הם המחברים העצמות שהוא השכל עם המדות שהוא הבשר כו') ולכן גם גידי ההרגשה הן בעצמות שע"ז מרגיש במוח הנפעל בכל רמ"ח אברים כו' והר"ע אנשי ביתו מעידין עליו היינו רמ"ח אברים שבכל אבר יש בו עצם והיינו בחי' חכמה דהיינו כשהמשיך מבחי' חכמה שבנה"א שבה שורה אוא"ס בכל רמ"ח אברים היינו קיום רמ"ח מ"ע ובדרוש דפ' פנחס הג"ל מבואר דענין עצמות היינו שיהי' הדעת והחכ' תקוע בחחק להיות קיום על כל היום כולו, וכמו העצמות שהוא לשון תוקף וחיוזק וא"כ זהו החילוק בין חכמה שבמחא שהוא בשעה שמתבונן בשעת תפילה שאו החכמה הביטול גדול ודאי אך עצמות היינו שיהי' זה קיום כל היום כולו כיתד חזק כל תמוט (והנה העצמות הם עד אחד שמבחי' חכמה וקירות לבו הן עד ב' מבחי' בינה כו' כך מ"כ, ויותר ג"ל דקירות לבו הוא עדות שלם בפ"ע כי שם יש גילוי חו"ג והוא בחי' שעת התפלה שעו"ג וידעת כו' והשבות אל לבבך כו' שע"י המשכת הדעת מתגלים ונולדים אהבה ויראה בלב וגם בלב נמשך מהמחא ג"כ שלכן נק' לב ע"ש ל"ב ג"ח שהוא ד' מחין חר"ב חו"ג וכל א' כלול משמונה אותיות שבשמו' הוי' אד' כמ"ש במ"א בענין האבנט, ולכן קירות לבו הוא עדות שלם בפ"ע והר"ע שעת תפלה, ועדות דרמ"ח אברים דיליה, זהו עדות שלם ג"כ בפ"ע והוא לכל היום כולו כנ"ל, והנה האבר יש בו עצמות ובשר וגידים היינו שכל אבר העצם הוא בחי' חכמה והבשר נמשך מבינה כו' והיינו שיהי' הארת חר"ב גם כל היום והר"ע ברכה והודאה כי מבינה נמשך הודאה בינה עד הודת אהפשטת וחכ' בחי' ברוך גילוי בחי' ראי' כמ"ש במ"א והגידים הם המחברים כו'.

ג) דהכי אוקמה כו' חקוקים לו על עצמותיו, פי' כמו שאמר אח"כ שהתורה נתנה באש שחורה שהוא בינה ע"ג אש לבנה שהוא חכמה שהוא כמשל הבשר שע"ג העצמות כדלקמן כך באדם הזכיות והעוונות חקוקים על עצמותיו

על דוקא דהיינו בבינה דאצי' שהוא בחי' איתיות התורה שהוא בחי' ספר עילאה שמלבשת את עצמיות החכמה דאצילות וכן ז"א מלביש לאבא אשר אבא הוא מבחי' עצמות המאציל ב"ה למעלה מבחי' איתיות (ע' בת"א פ' שמות סד"ה ואלה שמות ושרש הדברים כו' עצמיות ח"ע כו' הוא כמו שהוא ית' לבדו הוא גם אלו לא ברא העולמות כו', גם כמ"ש עפ"י הוהר פ' אמור דצ"ג בענין קדש מלה בגרמה הוא, גם מ"ש במ"א עפ"מ"ש בע"ח דפנימי' אבא הוא פנימי' ע"י ולא ידעתי הטעם כו') וכינה שבה פתחי חותם האותיות וכן ז"א הכולל חו"ג שהן רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת הם מלבישים לאבא ושם בז"א הוא ג"כ עה"ד טו"ר שהן חו"ג הנ"ל ולכן הצדיק שקיים רמ"ח מ"ע התלויין בה"ח דז"א ונוהר מלעבור על שום א' ממל"ת וענפיהם דאורייתא ורובנן התלויין בה"ג דז"א אוי זכיותיו חקוקין לו על עצמותיו היינו מה שבינה ח"א מלבישים את אבא שהוא העצמיות, ולהיפך ברשע עוונותיו חקוקים לו על עצמותיו על דוקא דהיינו שעיקר הפגם הוא בבינה וז"א שהן הלבשים של המאציל ב"ה בחי' איתיות התורה אבל בבחי' מוחין דאבא עצמן שהוא העצמות שם אינו נוגע הפגם כו', וכמ"ש במ"א בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו כו' דלכך מבחי' מוחין דאבא נמשך סליחה ומחילה כו' זהו שאומרים סלח לנו אבינו כו' אבינו מלכנו סלח ומחול כו', והוא בחי' עה"ח שלמעלה מבחי' עה"ד טו"ר שבז"א וכמ"ש והחכ' תחי' כו' ולכן באדה"ר אפילו אחר שחטא אילו אבל מעה"ח אוי חזי לעולם כי שם אינו מגיע הפגם כו' אך א"כ צ"ל איך בחי' אנשי ביתו מעידין על תאדם אם בעצמות ממש אינו נוגע הפגם אבל הענין דבמוחין דאבא מצד עצמן אינו נוגע הפגם אבל מצד מה שמתלבשים במוחין דאימא הנה בבחי' זו נוגע הפגם גם באבא זהו שאמר חקוקים לו על עצמותיו ומבואר במ"א דאותיות החקיקה הם מיני' ובי' רק ש"מ נחשך שם מעט הלבנונית ואותיות דפנימי' בינה המלבישים לאבא גק' אותיות החקיקה וא"כ שם באבא במקום חקיקת האותיות נוגע הפגם אבל בעצמיות אבא אינו נוגע הפגם כו' והיינו בעצמיות הלבנונית שלמעלה מהחקיקה כו' ועמ"ש לקמן סוף אות ד' דשרש אבא מגולגלתא ושרש אימא ממו"ס כו' וע' מענין ותהי עוונותיו על עצמותיו יחזקאל סי' ל"ב כ"ז פב"ת דתענית ד"ל ע"ב ובילקוט פ' שלח ע"פ עוונה בה, גרמין בנויך על מוחא דאיתו מיא כ' הרמ"ז מובן מענין אור מים רקיע וע' זה בפ"י הללו כו' ברקיע עוזו כו' ועלייהו קא רמיו המקרה כו' הנה המקרה ל' קירוי וגג והוא כמ"ש לקמן דשרש העצמיות הוא בחי' חיוורתא דגלגלתא וכך נתבאר עוד בביאור וידבר כו' דעשה"ד בדרוש חג השבועות ע"ש.

ד) ואמאי בגרמין יתיר מבשרא כו', וכתבו אוכמא לא אשתמודע אלא מגו חזוורא כגוונא דאורייתא כו', הנה כמו שהעצמות הן בחי' העצמיות והבשר והעור הן בחי' לבושים לבד וכן עד"מ בס"ת שכותבים האותיות בדיו ע"ג קלף לבן אותיות הם בחי' לבושים והקלף לבן הוא העצמיות (ולכן יש מ"ד בגמרא בפ"ק דעירובין דבעי' בס"ת כתב שיכול להמחק דהיינו שאין הדיו נבלע בהקלף להיותו בחי' לבוש שהאדם יכול לפרשטו וללבושו וכך האותיות דבינה הם רק לבושים לגבי עצמיות מוחין דאבא ומ"ד שאפי' א"י להמחק כשר י"ל מטעם שהתורה שרשה מבחי' איתיות החקיקה כו"ל) ואעפ"כ מתאחדים יחד

וע"י לבנונית הקלף ניכרים יותר אותיות השחורים כו' ועד"ז הוא בחי' חו"ב דאצ"י שהוא בחי' התו' שניתנה באש שחורה שהוא אותיות דבינה ע"ג אותיות לבנה שהוא חכמה ויובן זה עד"מ מחו"ב שבנפש האדם דהנה החכמה עצמה שהוא כח השכל שיש באדם הוא מופשט מבחי' אותיות עדיין ואפי' ההשפעה מכח השכל שהוא בחי' יסוד אבא דהיינו כמו עד"מ סקירת ובריכת השכל מה שנופל לו השכלה במוחו שהוא השפעת עצמיות החכמה שהוא כח המשכיל אין בו שום בחי' אותיות עדיין רק אחר שנמשכה בכינה שהוא השגה והכנה באורך ורוחב אזי בא לכלל בחי' אותיות והן בחי' אותיות המחשבה אלא שהוא בחי' מח"ע הקשורה ודבוקה בעצם השכל כו', והאותיות אלו הם בחי' לבושים להשכל אבל אינן עצמיות ומהותו הוא כמשל אותיות שכותבים בדיו ע"י הקלף שהם לבושים להקלף כו', וכמשל עצמות ובשר הנ"ל והנה כמו במשל הנ"ל כאשר בא לידי גילוי אותיות המח' אף שאינן רק לבושים להשכל מ"מ אינן דבר נפרד לגמרי להיות דבר בפ"ע שהרי מה שמחשב ומהרהר באותיות אלו הוא בחי' השכל עצמו וכן עד"מ בחי' היוד שעל הקלף שהדיו משחיר את הקלף להתגלות תמונת יוד הנה הדיו בעצמו אינו דבר ממשי להיות נחשב לדבר בפ"ע אלא שמשחיר את הקלף כדי שהקלף יגלה התמונה של היוד כך הנה בנמשל ע"י הצמצומים רבים שהם בחי' האותיות דאש שחורה שבתורה מתגלה אוא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו בגילוי למטה ר"ל עצמו והיינו העצמיות כביכול שהוא אש לבנה שבתו' שהוא מוחין דאבא ששורה בו עצמות אוא"ס וזהו ביו"ד נברא העוה"ב תענוג הנשמות באוא"ס ממש והיו"ד הוא ג"כ באש שחורה ע"ג אש לבנה כמו כל התורה והיינו כי כדי להיות גילוי אוא"ס ממש הוא ע"י האותיות שהן הלבושים כו' וכמ"ש במ"א ע"פ שחורה אני ונאווה כו' כי אוא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו מה שהוא למעלה מגדר השגה נק' בחי' אור והוא אש לבנה אך לפי שהעולמות אינם יכולים לקבל ולית מח' תפיסא ביה כו', לכך וירא אלקים את האור כי טוב לגנוז ונגנוז בבחי' ישת חשך סתרו כו', והיינו כמ"ש הרמ"ז כאן בשם התיקונים חוורו ואוכמא תרווייהו אשתכחו מכתרא עילאה אוכמו מלבר וחיוורו מלגאו כו' ואורייתא מתמן איהו חוורו מלגאו אוכמו מלבר כו' והם ב' רישין דאריך שמהם נאצלו חו"ב חוורו ואוכם זכר ונקבה וע"כ על התורה נאמר כי היא חכמתכם ובינתכם והיינו כמש"ל שהחכ' היא בחי' העצמיות מה שהוא למעלה מגדר ההשגה כו', וזהו"ע אש לבנה ובס"ת הוא הקלף לכן והוא עד"מ באדם עצמיות השכל שלמעלה מבחי' אותיות כנ"ל והבינה הוא בחי' השגה שבה מצטיירים אותיות והוא בחי' האש שחורה שע"ג לבנה כו', והוא בחי' לבוש שמעלים קצת כמו שהדיו מסתיר לבנונית הקלף שתחתיו, אך הסתר זה הוא עצמו הגילוי שהקלף עצמו נעשה בתמונת יו"ד שחור כו' ובמשל אותיות שבהשגה מובן זה יותר שהרי מה שמחשב ומהרהר באותיות האלו הוא בחי' השכל עצמו כנ"ל וכך הוא למעלה שהצמצום ולבוש דאותיות דבינה זהו שיתגלה העצמיות דאבא שהוא אוא"ס כו', וז"ש ברע"מ כאן וכתבו אוכמו לא אשתמרדע אלא מגו חיוורא כו' כגוונא דאורייתא דאיהו חיוורא מלגאו אוכמא מלבר, והיינו כי האוכם אינו דבר בפ"ע אלא שמשחיר את הקלף הלבן כדי שהקלף יגלה התמונה של היו"ד ועי"ז נברא העוה"ב תענוג הנשמות, והשתא א"ש דכמו"כ

הזכיות או העוונות ח"ו חקוקין ג"כ על העצמות דוקא, שהרי אותיות התורה שהן המ"ע והמל"ת הן הן בבחי' זו ממש דאש שחורה ע"ג אש לבנה ועד"ו הוא העוה"ב אשר הוא נמשך מקיום המצות כי שר מצוה נמשך מהמצוה עצמה לכן ברשע עוונותיו חקוקין לו על עצמותיו כי הנה כ"א מישראל יש בנשמתו ג"כ מבחי' אש לבנה ואש שחורה ולכן אפי' ברשע ארז"ל גיהנם כלה והם אינם כלים לפי שמ"מ שרש הנשמה הוא מבחי' א"ס ממש שאין לו קץ ותכלה כו', וע"כ יש בו מבחי' עצמיות הנ"ל אלא שעוונותיו חקוקים לו על עצמותיו ולהיפך בצדיק שקיים התומ"צ זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו ועי"ז זוכה לעוה"ב שהוא ג"כ בבחי' זו כנ"ל וגידין הם הצינורות שבהם יורד השפע והם המחברים בחי' העצמות עם הבשר ועור הוא לבוש החשמל כו' וכמ"כ גם בבי"ע יש ג"כ כל בחי' הנ"ל שיש מלאכים שנק' בשם קרביים ומעי' וכמ"ש וכל קרבי את שם קדשו כו', וע' מזה בפ' פנחס ע"פ את הכבש האחד וכמ"כ גם למעלה מהאצי' דשם שרש התומ"צ הנה החיורתי דגלגלתא הפנוי מן השערות זהו בחי' עצמיות והוא שרש העצמות וכמו שאנו רואים שהעצמות שבגוף התקשרותן הוא בגלגלתא והיינו כי חיורתי דגלגלתא הוא עצמות והשערות שבגלגלתא הם בחי' לבושים והם צירופי אותיות התורה ובגלגלתא מלובש חסד דעתיק ולכן הוא בחי' חיורתי והשערות שרשן מגבורה דעתיק המלובש במו"ס כו' וכן שרש א"א שרש אבא הוא מגלגלתא שבו מלובש חסד דעתיק ושרש אימא ממו"ס ששם מלובש גבורה דעתיק ולכן חכ' הוא בחי' עצמות עצמיות ששרשו מגלגלתא (אך צ"ע דשם אין שייך לומר ע"ז כתיבו אוכמא מגו חוורא שהרי שער רישי' כעמר נקי כתיב וי"ל דלגבי לבנונית דעצם הגלגלתא נק' זה אוכמא ועוד דהא צמר הוא אינו לבן כשלג כו' כדאי' בנצעים גבי מראות נצעים עי"ל דכתיבו אוכמא קאי בהתלבשות התורה בדי"א דשערות דז"א הן שחורות וכן פי' באד"ך דקל"ו דאש שחורה דתורה זהו שערות דז"א כו').

ה) וא"ת חשך תכלת כו' נוק' לגבי חיורו דכמו שאו"א נק' אש לבנה ואש שחורה כך בזו"כ כי ז"א עיקרו מהחסדים ונק' חיורו ומל' בנינה מן הגבורות שה"ג מנצפ"ך הם מחלקים הקול באותיות הדבור וכו' כמ"ש בזהר במדבר דק"כ ע"א מסט' דאבא נפיק בן מסט' דאימא נפקת בת כו' ואתמר ביה גם חושך לא יחשיך ממך כי לפעמים התגלות החכ' במל' כמו בשבת דכתי' קודש היא כו' שהמל' מתעלה באבא וכן הארת אבא במל' יש בכמה בחי' אזי נאמר וגם חשך לא יחשיך שאז החושך נהפך לאור ממש, והיינו ממך מחמת התגלות או"א"ס המלובש בחכמה כו' (ועפי"ז יש ליתן טעם למ"ש במו"א היינו עפ"י מאמר הזהר פ' אמור דף ק' בזמנא דנטיל מבי אבא כו' שביומין דחול לפי שאז המל' מקבלת מן הבינה אין יכול להיות באדם רק בחי' לאכפ"יא, אבל בשבת דנטלא מבי אבא יכול להיות באדם העלאת מ"נ בבחי' לאתהפכא חשוכא לנהורא כו', ושם נת' טעם ע"ז, אכן לפמ"ש כאן יובן עוד טעם כי הרי המל' נק' אוכמא בחי' חשך לגבי ז"א והיינו לפי שבנינה מהגבורות כדי לצמצם ולהעלים האור עד שיוכל להיות התהוות בי"ע כו', אמנם בשבת שהמל' יש בה גילוי אור אבא שהוא עצמיות האצי' אש לבנה כנ"ל ולכן נאמר ע"ז גם חושך לא יחשיך ע"כ גם למטה באדם יוכל להיות אתהפכא חשוכא לנהורא ממש ולא בבחי' אתכפ"יא

לבד וע' בהרמ"ז פ' בא דארו"ל דלכן לא נאמר ויהי ערב ויהי בקר יום השביעי לפי שלא הי' בו לילה והיינו מטעם הנ"ל דבשבת הוא בחי' וגם חשך לא יחשיך בו).

ולא עוד אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם והיינו מטעם הנ"ל דהעצמות הם מבחי' חכמה שבו שורה אוא"ס כו', וע' רמ"ז משום דכתיב והחכ' תחי' ואף דמבואר במ"א בדוכתי טובא דתחה"מ הוא ע"י התגלות אור הכתר שלמעלה מן החכמה מ"מ התגלות הכתר הוא תחלה בעצמות שהם בחי' החכמה עדמ"ש באג"ה סי' י"ז אך א"א להגיע למדריגה זו עד שיהי' בג"ע תחלה להשיג בחי' ח"ע כו', ועו"ל דהא מבראר למעלה דהעצמות שרשן ג"כ מגלגלתא שהוא חיוורתי דכתר כו', ואם יזכה כו' ואם לאו לא יקום אע"ג שנת"ל שבעצמות החכמה ממש אינו נוגע הפגם ולכן ארו"ל אעפ"י שחטא ישראל הוא וגיהנם כלה והם אינם כלים כו' מ"מ לא יקום גופא על גרמין בתחה"מ כי א"א להיות התפשטות העצמות בבשר וגידין ועור שהן הלבושים מפני שעוונותיו נשארין חקוקים על העצמות ומונעים חיבור העצמות עם הבשר והגידין כו' הרמ"ז כ' שעצמותיו נקבים וצ"ל דעוונות חמורים שגורמים ביטול העצמות שלו כו' לגמרי ואין נפ"מ כי גם לפי הא' מ"מ הרי לא יקום בתחי' כו'.

ולא עוד אלא דתרין סהדין אינון על בר נש עין רואה ואחן שומעת, הוא בחי' חכמה ובינה אלא דיש כמה מדריגות בחו"ב היינו שהן בחי' מחאא וליבא אשר זהו ענין מי מעיד על האדם קירות ביתו שהוא קירות לבו כנ"ל ואח"כ מתפשטים בעצמות ובשר ועתה אומר שמתפשטים עוד בבחי' עין רואה ואחן שומעת שיש מלאכים שנק' מארי דעיינין וכמ"ש בת"א פ' וירא ע"פ ארדה נא ואראה כו' וכן גם באדם יש עבודה בב' בחי' אלו דעין ואוזן כי הנה יש בחי' ברכה ובחי' הודאה והנה הודאה שרשה נמשך מבחי' בינה שהיא שמיעה התבוננות שמע ישראל כו' כי בינה עד הוד' אתפשטת אך אין זה בחי' גילוי ממש בנפש האדם פ"י שמתבונה זו שיעמוק הרבה בזה ידה לה' כי האמת אשר היא לבדו וכולא קמי' כל"ח שמתאמת התבונה הנה במוחו עד שמודה במוחו לה' על האמת וז"ש מודים אנחנו לך כו' אך אעפ"כ הוא יכול לעשות אח"כ היפך מזה כמו גבא אפום מחתרתא רחמנא קריא והיינו מפני שאין ענין ההודאה בחי' גילוי בנפש ממש כמו בחי' ראייה שהוא בחי' חכמה יסוד אבא אשר רואה בעין השכל ממש גילוי אלקות כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה ומתבטל מכל וכל עד שלא יוכל לעשות ההיפך בשום אופן וזהו בחי' ברכה ברוך אתה כו' שהוא בחי' גילוי והיינו שהברכות תיקנו חכמים שהם עיני העדה שהם בחי' ראי' וזוהו נמשך התפעלות עמוקה יותר מבחי' הודאה וגם יש לה קיום יותר כי יסוד אבא ארוך כו' שנמשך ג"כ ביסוד ז"א אע"ג דהוא לבר מגופא כו' והיינו שנמשך ג"כ בבחי' מעשה כו', ועמ"ש מענין זה בד"ה להבין מ"ש ואנת הוא שלימו דכולהו כו' הנה שמיעה היינו ההתבוננות בתפלה ממלאכים ונשמות ועולמות הרחנניים אמנם הראי' הוא כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כנ"ל דהיינו להיות מורגל בשכלו להכיר כח הפועל שבשמים וארץ הגשמי' שזהו למראה עיניו ממש ח"ש הנביא ותשכח את ה' עושיך נוטה שמים כו' רוגע

הים ויהמו גליו כו' שגדאלת הבורא ב"ה נראה בזה בבחי' ראי' ממש ויוכל להתקיים יותר מההתבוננות בענין ג"ע העליון כו' שהוא רק בבחי' שמיעה וזהו אמר יהשר"מ לעלם ולעלמי עלמיה שיומשך הגילוי למטה בגשמיות והיינו מבחי' שם י"ה רבא יסוד אבא ארוך ונמשך גם למטה כו', ומ"מ צ"ל ג"כ שמיעה כי עי"ז נתפסים הענינים הרחנים שאין דרך להשיגם בראי' כו', וזהו שצ"ל ב' עדים דראי' ושמיעה ועמ"ש ע"פ הראני כו' השמיעני כו'.

ו) ולא עוד אלא דשמעא וסיהרא סהדין על בר נש, שמשא וסיהרא הם זו"נ שהשתלשלותם מאר"א כנ"ל, מאי בכסא כו' להווא אתר דאתמר בי' במכוסה ממך אל תחקור הוא בחי' הכתר דלשם הוא עלי' המל' בנעילה דיוה"כ התחלת עלי' זו ע"י שופר דר"ה וגמר העלי' הוא בנעילה כו', והענין כי הנה העוונות עושים פגם למעלה בוו"נ כי בצלם אלקים עשה את האדם וגם כל איסור יש לו שרש למעלה כמו חזיר הרי הוא בבחי' מרכבה דלעו"ז כו' ואי לזאת אם ח"ו אכל איסור עי"ז נעשה פגם ג"כ בשרש נשמתו שבנוק' שנפגם מבחי' הקליפה ששרש האיסור ההוא כו', ועיקר הפגם בבחי' מל' יותר מבז"א כו' כי ז"א זכר ומבחי' חסד ואין אחיזתם בו כ"כ כו' כמ"ש הרמ"ז כאן בשם המבוא שערים שער ב' ח"ב, וביום הדין שבא התובע לתבוע הדין הקדים הקב"ה עצה לזה שע"י תקיעת שופר מתחיל להיות עלי' המל' בכתר אשר שם הוא מקור הרחמים ואין הפגם תופס שם מקום כלל שמשם מקור הסליחה כו', וא"כ עי"ז נתבטל מציאות עדות דמל' שהרי עלתה למקום שאין הפגם תופס מקום כו', ח"א רובו חסדים וגם עכ"פ ליכא ב' עדים כו' ועי"ז מטא זמנא דרחמי ואעבר דינא והיינו דוקא למי שעשה תשובה כו' שע"ז הוא עלי' המל' כי תשובה תשוב ה' כו', העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ היינו זו"נ דאצי' כשמתלבשים בבני"ע וסקלתם באבנים לס"מ ולילית שהם האיש או האשה שבפסוק ואבנים הם יודין בבחי' ביטול כו' עד שע"ז מתבטלים כו'.

קיצור (א) ולית סהדותא פחות מתרין חו"ג הגמשכים מהדעת שע"י שניהם יקום דבר בנין המל' (וגם דעת אותיות עדות, וכתוב אל דיעות ב' דיעות יחו"ע יחו"ת והן עד דשמע ועד דבשכמל"ו ובקירות לבו מתגלים אהוי"ר וזהו"ע אמת ויציב וקיים הדבר הזה. (ב) ולא עוד אלא אנשי ביתו מעדין עליו אינון רמ"ח אברים דילי', הנה האבר יש בו עצם ובשר וגידין העצמות שרשם מחכמה שהוא עצמיות והבשר מבינה לברש והגידים מחבר החכמה עם המדות וזהו עוד ב' עדים דחו"ב והיינו שיהי' זה קיום גם כל היום כו'. (ג) וזהו"ע עוונותיו חקוקים לו על עצמותיו ומ"מ על דוקא כי באבא עצמו אינו מגיע הפגם אלא מצד הצטרפותו לבינה ח"א כו'. (ד) וביאור ענין זה הוא עפ"י מאמר שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה כמשל התלבשות השכל באותיות שהאותיות רק לברש ומ"מ לברש זה הוא הגילוי כו', ובבחי' זו נחקק הפגם כו' ובצדיק נחקק הזכיות בעצמות ע"ד הנ"ל ושרש ב' בחי' אלו דאש שחורה ואש לבנה הוא ג"כ בכתר כו'. (ה) וכמו"כ הם בוו"נ שהמל' נק' תכלת אוכמא כו', ח"א חיבורא כו' (ומוה יובן ענין שבת שבו העבודה ע"ד אתהפכא כו') וענין שתחז"מ מתחיל בעצמות וענין תרין סהדין עין רואה ואזן שומעת וענין ברכה והרדאה (ו) וענין בכסה ליום חגיגו.

והנה עפ"י יובן ג"כ בק"ש דבפסוק שמע ישראל ע' רבתי וד' רבתי הו"ע עד וכמ"ש בזהר פ' פנחס דרל"ו וסימנא דא עד הוי' בכם וכן ברע"מ כאן אומר ועוד תרין סהדין ואינון עד מן שמע אחד ועד מן בשכמל"ו ובעל הטורים פ' ואתחנן כ' שהוא כמ"ש אתם עדי נאום ה' וכן אנו אומרים בוהוא רחום וזכור עדותינו כו' שמע ישראל כו'. והענין כי אחד הוא יחו"ע איך דכולא קמי' כל"ח וזהו מבחי' הדעת שלמעלה וזהו עד א' ובשכמל"ו הוא יחו"ת שאע"פ שאצלנו בידיעתנו היש הנברא הוא דבר נפרד כו' מ"מ היש בטל ביטול היש עכ"פ שהרי נתוהוה יש מאין והמחדש בכ"י תמיד מע"ב כו' וזהו מבחי' דעת תחתון וזהו עד הב' וזהו"ע וזכור עדותינו כו'. והנה צ"ל דעדות הוא שייך על דבר הנסתר ונעלם וא"כ איך ביטול דיוחו"ת נק' ג"כ עד ונראה דענין הנסתר הוא מה שאני הוי' לא שניתי כו' כמ"ש במ"א ע"פ וידעת היום כו'. ועו"ל דהנה כתיב ותא עד או ראה או ידע שיש עדות מבחי' ראי' ויש מבחי' ידיעה בלא ראי' כמ"ש בגמ' פ"ד דשבועות וכך למעלה ראי' היינו בחי' חכמה וזהו בחי' יחו"ע כי באצילות מאיר בחי' חכמה וזהו עד דמשמע אחר, אמנם בינה מקנא בבריאה הוא רק בחי' שמיעה אך דעת מחבר ומוזוג חו"ב שממשיך הארת חכ' בבניה וזהו"ע ידיעה בחי' דעת כמ"ש וידעת היום כו' שיהי' כאלו רואה כו', וזהו עד דבשכמל"ו שבבחי' בי"ע נמשך ג"כ בחי' דעת שהוא עד כו' ועמ"ש בד"ה צאינה וראינה בפ"י שאו ידיכם שהם ב' פסוקים דיהודא שמע ובשכמל"ו בחי' שמע הוא וימינו תחבקני ובשכמל"ו בחי' גבורה כו' א"כ הם בחי' חו"ג הנמשכים מהדעת לכן הם ב' עד כו'. והנה צ"ל מ"ש או עפ"י שלשה עדים שהרי העדות מתקיימים בשנים וא"כ העד הג' הוא רשות, וא"כ נראה שהוא כענין המבואר בזהר פ' חיי שרה דקל"ב ע"א בענין הטעם מדוע תפילת ערבית שתיקן יעקב שהוא ת"ת בחיר שבאבות הוא רשות, ותיקן דכיון דאתייהבת איתתא שהיא המל' בין תרין דרועין שהם חו"ג ע"י ב' תפלות דשחרית ומנחה אזי היחוד עצמו יומשך ממילא וזהו ת"ע ולכן הוא רשות כו' והענין שהיחוד עצמו הוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת ונמשך ממילא אחר קדימת האתעדל"ת וכך הוא כאן דעפ"י שנים עדים יקום דבר והוא בחי' המשכת חו"ג שע"י בנין המל' הנק' דבר ושרש חו"ג מחו"ב כו', וזה נמשך ע"י אתעדל"ת כנ"ל בענין קירות לבו וכענין אנשי ביתו רמ"ח אברים דילי' כו' שהן הן בחי' ב' עדים הנ"ל, אמנם כ"ז הוא רק תיקון פרצוף המל' להיות עמו פב"פ ואתייהבת בין תרין דרועין כו', אך היחוד עצמו זהו ע"י ת"ת שעולה עד הכתר שממשיך מלמעלה מחו"ב וזהו בחי' העד הג' שלמעלה מבחי' חו"ג כו', ואע"ג דלעיל נת' חו"ב ג"כ שרשן מתרין רישין דא"א והם חו"ג דעתיק כו' אך ת"ת שרשו מת"ת דע"י שעולה למעלה מחו"ג כמ"ש כ"ז במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' וישב ע"פ הנה ישכיל עבדי כו' שכמו שלמטה באצ"י ת"ת שהוא בקו האמצעי עולה עד הכתר למעלה מחו"ג ששרשן מחו"ב כך ג"כ ת"ת דע"י המלוכש בקרומא דאוריא עולה למעלה מחו"ג דע"י כו' יעו"ש ומבואר לעיל ב' עדים בחי' ב' דיעות דיוחו"ע ויחו"ת וא"כ עד הג' ע"ד לעשות הישר בעיני ה' משרים אהבוך שיהי' הגילוי ביחו"ת כמו ביחו"ע כו', עו"ל ב' עדים הם דע"ת דבין כתפין שמתחלק לחו"ג ועד הג' הוא ד"ע כו' וא"ש כי ב' עדים זהו ביכולת האדם להגיע אליו באתעדל"ת

שהם בחיי' אהוי"ר הנמשכים מחב"ד מדות הנמשכים מהשכל, אמנם ד"ע הוא הממשיך המדות שלמעלה כמ"ש בת"א פ' תולדות בביאור דמים רבים ובפ' ויקהל משה כו' נת' שזהו ענין הנשמה יתירה בשבת, ובבחי' זו דגילוי רצון העליון א"א להגיע אל גילוי זה באתעדל"ת אלא שנמשך ממילא אחר האתעדל"ת דהאוי"ר שעפ"י הדעת כו' כמ"ש במ"א בענין תספרו חמשים יום כו', והנה מכ"ז מובן ענין אוי"צ שאחר ק"ש כו' שאומרים וקיים הדבר הזה כו' ומלכותו לעד קיימת כו' כי עפ"י שנים עדים דק"ש עד מן שמע אחד ועד מן בשכמל"ו (או עפ"י ג' עדים י"ל ת"ת זהו היכל הרצון דאוי"צ שהוא למעלה מהיכל אהבה דק"ש ולכן מת"ת היכל רצון עולה להיכל קה"ק כו' דהוא עלי' לעילא עד א"ס כמ"ש בזהר פקודי דר"ס סע"ב וכמ"ש במ"א בענין קי"ס שהוא באוי"צ כו') יקום דבר וזהו ותקם את דברך כו' וכן בערבית אומרים אמת ואמונה כל זאת וקיים עלינו וידוע דזאת היינו מל' וקיים עלינו הוא כענין יקום דבר ותקם את דברך כנ"ל, עוד יש להעיר לענין זה דע"פ שנים כו' ממ"ש ע"פ יחינו מיומיים וביום השלישי יקימנו נמצא להיות קימה מעלייתא לכנס"י שיהי' עמו בבחי' פב"פ זהו ע"י ביום השלישי בחי' ת"ת ושרשו בחי' כתר וזהו עד הג' שעיי' יקום דבר וב' עדים הם יומיים חו"ב כו' וכן באסתר ביום השלישי כו' ואז ותקם ותעמוד לפני המלך כו' ע' בת"א ע"פ ויושט כ' כי יה"ב כמו פורים ועל יה"כ נאמר ביום השלישי יקימנו כו' לפנינו לפני הוי' תטהרו וכמו"כ דרך פרט בכל יום בחי' ותקם ותעמוד אין עמידה אלא תפלה שמו"ע שהוא ביטול ולבוא לבחי' זו הוא ע"י ביום השלישי אמוי"צ כו' וקיים הדבר כו'.

והנה עפ"י י"ל ג"כ בענין ג"פ ויכולו שאומרים כליל ש"ק שהוא עדות להקב"ה שברא שמים וארץ בששה ימים וביום השביעי שבת ממלאכתו, ובסידור האריו"ל דאתה קדשת הוא סוד קדושין וג"פ ויכולו הם ג' עדות על הקדושין וזהו ממש כענין הנ"ל בפ"י עפ"י שנים עדים או ע"פ שלשה עדים יקום דבר, וענין קדושין י"ל כי מ"ש בשבת ויברך זהו בחי' הארת חכמה שנק' ברוך, אך ויקדש הוא מבחי' כתר כנודע מפ"י קדוש וברוך כו' שהן סובב וממלא, וענין בחי' זו בעבודה הוא גילוי רצה"ע בנפש ואה"ר כמ"ש בד"ה ראשי המטות בפ"י אשר קדשנו במצותיו כו' מה שא"א להגיע לזה מצד עצמו או י"ל כענין עבודת מתנה כו' אהבה בתענוגים וע"כ צ"ל תחלה עדות שקיים מה שאפשר לקיים כמו ענין זכיותיו נחלקים על עצמותיו שעיי' יקום בתחה"מ וכך הרי בכל שבת יש מעין ומבחי' יום שכולו שבת ע"כ שייך בשבת ג"כ כל העדות הנ"ל שעיי' נותנין לו הנשמה יתירה נשמת כל חי כו', אך משמע שגם המשכת הקדושין עצמן צ"ל ע"י עדים כי המקדש בלא קדושין * כו', והיינו כי המשכת הכתר הוא ע"י הדעת כו' וכמ"ש ג"כ בסידור האריו"ל גבי כוונת הקידוש, עוי"ל כמבואר במ"א ע"פ משכן העדות שיחוד או"א נק' משכן העדות ע"ש הטעם באריכות והנה בשבת נמשך גם ביחוד זו"ג מבחי' יחוד או"א שזהו פ"י בזמנא דנטיל מבי אבא כו' לא מיבעי' במוסף שעולין במקום או"א ממש אלא אפילו כליל שבת ממשכים

לה מוחין מחכמה ולכן גם איהי בנצח ולא כמו בחול כו', ואפי' וע"ק אתי לסעדה בהדי כו' וע"כ הוא ג"כ ע"ד משכן העדות וזהו ענין העדות וענין שהן ג' עדים יש לזמר ע"ד שנת"ל ובפרט בתפילת ערבית דליל שבת כו', גם י"ל כמ"ש ותבואי בעדי עדיים כו'.

עו"ל פי' העדות עפמ"ש בזהר פ' קדושים דפי' ע"א ע"ס אתם עדי כו' כי אני הוא אנא הוא אינון ממש כו' ע"ש פי' דיעקב דוד הוא בחי' ז"נ ואנא הוא אינון ממש היינו דאיהו וגרמוהי חד חנה בשבת הוא עליית הנשמות לאשתאבא בגופא דמלכא בבחי' אצי' כי שרשן מבחי' לבושים כו' דמנייהו פרחין נשמתין כו' וע"י ירידתן בגוף ונה"ב הוא צורך עלי' לאשתאבא בגופא כו' וא"כ אז אנא הוא אינון ממש ע"ד מ"ש ביעקב דוד ועו"נ אתם עדי כו' כי העדות שייך ע"ד הנסתר ונפלא והוא שיתעלו הנשמות להיות ע"ד איהו וחיהי חד כו', ולכן א"ש דעדות זה הוא בויכולו השמים כו' ויכולו לשון כלות הנפש כו' ויברך ויקדש שנמשך התגלות ח"ע כו' שהוא בחי' איהו וחיהי חד כו'.

ע"ד הגל ע' בסידור גבי ל"ג בעומר גל הוד שבהוד ושייכות בחי' זו לעדות כמ"ש ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל להודות כו' כי כתר נק' עדי עדיים זהו ג"כ לשון עדות כמ"ש בביאור דמשכן העדות ולפי דלית מח' תבי"כ ע"כ אין שייך בזה רק הודאה וזהו שייכות הודאה לעדות כו' גם בבאר דאברהם כתיב לעדה ע' במד"ר פ' וירא ובמצות כתי' בדרך עדותיך עמ"ש בפ' ויקהל כו', וזהו מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך כו' ע' בפע"ח כוונת הלולב כו'.

על פי שנים או שלשה עדים יקום דבר. להבין למה כ' או שלשה הנה ענין יקום דבר הוא עדמ"ש ותקם את דבריך כי צדיק אתה. (עמ"ש ע"ו פ' זכור שאמר שמואל הקימותי דבר ה' כו') ומתחלה יש להבין ענין עדות כתי' עדות לישראל להודות, העדות א"צ רק לדבר נסתר, ומובן ממש ע"פ אלה פקודי כו' משכן העדות כו' דכתי' הנסתרות והנגלות ופי' בזהר ו"ה נגלות ולהבין איך ו"ה נגלות, אך קוב"ה סתים וגליא (עמ"ש בלי"ג בעומר) כי הדבור נק' עלמא דאתגלייא כי בבחי' זו שייך מבשרי אחזה כמ"ש ע"פ ונקדשתי כו', כמו שנרגש הנפש כו', אבל בחי' סוכ"ע נק' סתים רק בחי' באמונתו יחי', וצריך להמשיך בחי' זו בגילוי בבחי' דעת כמ"ש במ"א ע"פ וידעת היום (תקס"ה שבת נחמו) וכמ"ש ורעה אמונה והיינו ע"י הדעת שנק' רעיא מהימנא שמפרנס האמונה כמ"ש הה"מ ז"ל, (באזה"מ בדרוש ר"ה) וגילוי זה נק' עדות דבר הנסתר נמשך בגילוי והיינו ע"י הדעת שהוא בחי' עדות אותיות דיעות כמ"ש באדר"ו וכמ"ש וידעת כו' ודעת כלול מחו"ג אהוי"ך זהו כ"מ שנאמר עד הוא שנים כו' כי כן דעת כולל חו"ג והענין כי י"ה נסתרות או"א כי בחי' גילוי א"ס וגילוי ע"י מטי ולא מטי, זהו י"ה כמ"ש בפ"י כל הנשמה תהלל י"ה ע"פ רני ושמחי תקס"ה אך להמשיך בור"ג הוא ע"י הדעת כו' וכן בנפש גילוי השכל במדות ע"י

הדעת דוקא חתומה שהדעת כולל חר"ג אעפ"י שבלא"ה יש חר"ג במדות ע' ע"פ מ"ר וענין מצנפת כה"ג ובוה יובן מ"ש עפ"י שנים כו' כי דעת בנין בסומא ע' רמ"ז בחי' נשיקין, וזה נת' ע"פ להבה מקרית סיחון, ענין נשיקין כפולים למהוי א' באחד וע"ש וע"פ מקושש דלאוני'.

והנה עדות יש בו עוד כמה פירושים לשון נצחיות ולשון עדי וקישוט ול' שלל יאכל עד וע' באלה פקודי הנ"ל כי להיותו המשכת סוכ"ע בחי' כתר וקישוט וגם נצחי א"ס וא"ש ג"כ למש"ל שהוא בחי' דעת כי הדעת שרשו מתרין עטרין ב' פרקים תתאין דחור"ג אר"א ונו"ה דע"י ח"ש ברע"מ פ' זו בענין זה שהעדות הוא קירות לבו ששם מתגלה חו"ג דדעת הנ"ל.

והנה זהו עדות ע"י הדעת בתפלה, וגם העדות ג"כ ע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת ונק' ג"כ עדות כמ"ש בדרך עדותיך ששתי (עמ"ש ויקהל תקס"ז מזה ענין עדת בניי כו') כי על ידן המשכה מסוכ"ע לממכ"ע כמ"ש בפסוק וידעת הנ"ל ולהיותן נחלקים לג' קוין תורה עבודה גמ"ח זהו או שלשה עדים כו', חש"ש ברע"מ זכויותיו חקוקין כו' אנשי ביתו מעידין רמ"ח אברים כו', ועוד נת' בר"מ שם עין רואה ואזן שומעת הן עדים כי יש ב' בחי' בהתבוננות עין רואה מבחי' חכמה ואזן מבחי' בינה רק שמיעה וא"ת עדות היינו בראי' דוקא, אך זה אינו דאיתא בשבועות דל"ד שיש עדות בידיעה בלא ראייה כמ"ש או ראה או ידע כו', ובענין אחר פ"י או שלשה כי ב' עדים הן דעת דו"א הנמשכין מב' כתפין דא"א אך הכתר דו"א נמשך מבחי' עליונה יותר וזהו ותבואי בעדי עדיים בחי' עדיים לשון רבים תרין עטרין הנ"ל אבל העדי הכולל עדיים הנ"ל גבוה מהן וכענין קדש הקדשים כו', וג' בחי' אלו י"ל ג' אהבות בכל לבבך ובכל נפשך הן ב' בחי' עדים הנ"ל אך בכל מאדך זהו כתר וגילוי בחי' זו דוקא בבע"ת, ח"ש שובה ישראל עד כו', פי עד לשון נצחיות, ע' שבת שובה תקס"ט דלשם נת' ענין ועד ג"כ לשון עד ושהוא בבחי' זמן מלך מלך וימלוך זה סותר להנ"ל ע"ד נסתר סוכ"ע, אך לא ק"מ דאדרבה כי העדות הוא המשכה מסוכ"ע א"ס לממכ"ע מנסתר לנגלה, ואו נעשה הזמן בלי גבול כו', וזהו יקום דבר כו', ולשון עדי וקישוט הנ"ל והיינו בחי' א' הגבה יותר כי כתר ממלא כל הפגמים לכן בחי' זו הוא או שלשה שכולל ב' בחי' שלמטה, ולכן נאמר או כי זה אין צריך רק לבע"ת כו', וזהו דבק"ש ע' דשמע עם ד' דאחד עד המשכת סוכ"ע ועז"ג בבוקר יאכל עד ודרך פרט ע' העלאה בז' מדות, ד' המשכה בדבור להיות יקום דבר כי בנין המל' ע"י חו"ג דוקא, כמ"ש הטעם בביאור הזהר ע"פ מאמר ר"מ זה, ובפ' לך ע"פ ומלכי צדק מלך שלם כו' והנה עיקר העדות הוא הודאת האמת, וכמור"כ יובן כי הדעת שרשו נמשך מתיקון ואמת כמ"ש בכללי הרח"ו סי' למ"ד הובא ברמ"ז כאן.

לא • הביט כו', ותרועת מלך ל' ריעות רעייתי פרנסתי ול' תרועה כמו"כ בלא הביט ב' פירושים אם האון לא הביט היינו בצדיקים דליכא און ועמל כלל או השי"ת לא הביט את האון ביעקב והיינו ע"י תשובה, חהו ב' הפירושים דתרועת ותרועה מטי ולא מטי גבוה מרצוא ושוב תכופים יותר כו'.

ונגש הכהן ודבר אל העם כו', בגמ' פ"ח דסוטה דיליף ממשה ידבר דבלה"ק היה מדבר, והנה במלחמת הרשות הכתוב מדבר ועז"א מי האיש אשר בנה בית כו', ועיין מ"ש ע"ז בספר אוה"מ דמלחמה זו היינו שעת צלותא שעת קרבא וקשה דאין זו מלחמת הרשות, ועמ"ש בור"ה כי תצא למלחמה, ונ"ל לבאר ע"פ מ"ש רבינו סד"ה בא אל פרעה ח"ל דריח ועיין בזהר משה דמשה תוה דחיל מיניה ולא קריב אלא לגבי יאורים דיליה משום דחמא ליה מתרש בשרשן עילאין עד דקוב"ה אמר ליה אל תירא הנני אל הפרעה להיות כי הרצון דקליפה עיקר האזהרה לבלי ליתן לב לרצון זה אלא יסיח דעתו בנצחון ומלחמה, וזהו בטל רצונך מפני רצון ה' שצויה שלא לילך אחר רצון אחר כמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם אבל מדריגת צדיק גמור כו' כשבא לו הרצון יהפכנו לגמרי כאלו אין בו ממש לכן ה' רוצה ר"ח לילך אפיתחא דזנות לאכפיא ליצריה לקבל אגרא בגמ' פ"ק דעכומ"ז, די"ז סע"א וע"ב מה שאסור זה לכל אדם כמ"ש הרחק מעליה דרכך פן יתפוס במצודתה מאחר שלא נתהפך עדין אצלו לגמרי וכמ"כ מדריגת משה כח מה הביטול האמיתי בתכלית לא ה' מתירא ר"ל ע"י ציווי הקב"ה בא וכו' להתמשך ברצון דקליפה ולהופכו לגמרי ותורה שבכתב פ' בא הניתנה ע"י משה היא ההופכת תמיד רצון דקליפה אע"פ שאסור לנו לעשות זאת עכ"ל, ועפ"ז י"ל דזהו ענין מלחמת הרשות שאינו מלחמת מצוה כי הציווי הוא לאכפיא ולהסיח דעתו מהרצון לגמרי כי זהו בחי' בינונים, אבל בחי' לאהפכא ממש מחשוכא לנהורא זהו מדריגת צדיק וכמ"ש בד"ה וישלח יהושע מרגלים שמרגלים דיהושע היינו לרגל ולחשוב הלבושים מדומ"ע זהו ציווי, אבל מרגלים דמשה להפך הו' מדות ממש עז"א אני איני מצווה אותך כי זהו א"א רק בבחי' פני משה כפני חמה גילוי יחז"ע ששם כלה שכינתא עילאה כליון כל הרצונות זרות כו' ואינו שזה לכל נפש ע"ש, זכיון שמלחמה זו היא רק לצדיק גמור ע"כ הזהירה תורה מי האיש אשר בנה בית חדש אורייתא היכלא עילאה דקוב"ה היינו שעסק בתורה, עכ"ז אם לא חנכו עדין להמשיך גילוי אור א"ס בהתורה שזהו בחי' כתפארת אדם לשבת בית החינוך הוא המשכה מאד נעלה מלמעלה מהשתלשלות שהוא כענין תזל כטל אמרתי טל תורה, בחי' ודברי אשר שמתו וכו' ואשים דברי וכו' ובצל ידי כו' ע"כ אם לא

המשיך עדיין בחינה זו אין לו להכניס א"ע במלחמת הרשות הנ"ל פן ימות במלחמה שיתגבר עליו הרצון הזר ומי האיש אשר ארש וכו' יובן עפ"י ש בד"ה עיני כל וכ"ז שלא נקלט בתוך תוכו והא"ר אין לו להכניס א"ע במלחמה הנ"ל מטעם הנ"ל, ועמ"ש סד"ה ואשה כי תדור כו' דדוקא האיש דרכו לכבוש כו' ע"ד ביום ההוא תקראי אישי וכ"ז במלחמת הרשות אבל במלחמת מצוה בחי' לאתכפייא הכל חייבים אכן זהו דחוק דהא אם חנכו אינו זו ממקומו כמ"ש במשנה פ"ח דטוטה ואלו שאין זזין ממקומן וכו'.

אור התורה

פרשת

כי תצא

פ' כי תצא

כי תצא הנה ברבות ס"פ בשלח ספ"ו כ"ו ע"פ וצא הלחם בעמלק, מכאן אתה למד שהיו תחת ענני כבוד שאין אומרים צא אלא למי שהוא מבפנים, וכך צ"ל כאן בענין כי תצא, באצ"י לא יגורך רע כ"א בבי"ע והמלחמה לא שייך רק במקום שיש טו"ר היינו בבי"ע וזהו כי תצא, משא"כ בשבת אל יצא איש ממקומו ועמ"ש ע"פ כי הנה הו"י יוצא ממקומו היינו שיוצא ומתלבש בש' אד' כו' וע' רבות ויצא פס"ח דע"ו א', ויש לומר ג"כ ע"ד ויצא יעקב מבאר שבע שהוא מ' דאצ"י וילך חרנה לברח ק"צ כו', וגם כי היוצא למלחמה נק' יוצא צבא, ומבואר בש"א שער ג"ד דכ"ו ע"ב שזהו ענין שם צבאות שהוא בנצח והוד שמהם נמשכין כל מלחמות העולם, ושם אלקים צבאות ה"ס הוד המדה המושכת כל מיני דין וגבורה מצד שמאל ושואבת מן הבינה ומן הפחד ולוחמת מלחמת ה' צבאות כו' וז"ש ביום ההוא יפקוד ה' על צבא המרום כו' ע"ש באריכות עמ"ש ע"פ והנצח זו ירושלים שדוקא ע"י הנצח הוא ג"כ המלחמה כו', וברבות פ' שמות פ"ג וכשאני נלחם ברשעים אני נק' צבאות, וזהו ענין יוצאי צבא, כי נז"ה הם ב' רגלים שבהם יוצאים והיא הירידה למקום עה"ד להכניעם כו' ועמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו כו', ויש להעיר מענין ויצא יצחק לשוח בשדה חיי כ"ד ס"ג ואין שיחה אלא תפלה, וענין בחי' זו בנפש היינו לברר המדות שבנפש שהן מעורבות טו"ר, והנה האיש דרכו לכבוש כו', ולהבין ענין כי תצא הנ"ל במלחמה עם גה"ב שבתפלה, יש להבין ע"פ מ"ש אדמו"ר נ"ע בד"ה כה אמר ה' צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק, כי הנה ע"ס מתחלקים לג' מדרגות חב"ד חג"ת נה"י, ועיין חז"ג אמור צ"ו סע"ב וההמשכה מאצ"י לבי"ע הוא רק מבחי' נה"י עיין באגה"ק ד"ה עוטה אור כשלמה ועמ"ש בבחי' פ' שלח דקע"א ע"פ וה' ביום ההוא יצאו מ"ח גבי מגו שבכין דעורה שהם נז"ה, וכן נתבאר במ"א ע"פ המאמר פ' פנחס דף רי"ז ע"ב ע"פ ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו שחקים כו' ע"ש וע' חז"ג ס"פ צו דל"ה ע"א ע"פ צור תעודה, והנה בעליית המל' מבי"ע לאצ"י בכל שהרית תחלה עומדת נגד נה"י ואח"כ מתגדלת עד שעומדת נגד חב"ד ועמ"ש ע"פ אני ישנה בענין ד' המדריגות אחותי רעייתי יונתי תמתי, אחותי כשהיא נגד נה"י כו', וענין בחינה זו בעבודה היינו שבכל בקר בקומו משינתו תחלת התקשרותו בה' אחד הוא ע"י האמונה איהי בהוד מודה אני לפניך כו' ואח"כ מתבונן ובה' לבחי' אהבה בק"ש ואח"כ בא"י בחי' ברוך זהו חכמה כו', ועמ"ש בד"ה ציון במשפט תפדה, והנה בנה"י יש כח ע"ד כי עם קשה עורף כו' מפני ששרש נה"י מלמעלה מהשכל כו', וזהו ענין כי תצא שהתחלת התפלה הוא בבחי' נז"ה, וזהו שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלקים, ופי' שמור כי הנחש שהוא היצה"ר שנק' אויבך כמ"ש ואיבה אשית כו' הוא כרוך על עקיבו כמ"ש ואתה תשופנו עקב, וע"כ צ"ל שמור רגלך והיינו להזהר

מבחי' עון עקבי יסובני, גם כמש"ש בד"ה פקדתי שעמלק עומד לנגד בחי' נה"י כמ"ש כל הנחשלים אחריך אחריך זוקא והיינו בחי' נה"י כו', וגם כמ"ש חגרה בעז מתניה דהיינו ע"י תשבוע"פ כמ"ש באגה"ק דהיינו שחזוק נה"י נמשך מהכתר והוא רצון העליון המתגלה בתשבוע"פ ולכן אין עומדין להתפלל אלא מתוך הלכה פסוקה, וגם כי הנה כי ויאבק איש עמו כו' ויגע בכף ירכו ולכן צ"ל שמור רגלך כו' ע"י הנ"ל, או יאמר כי תצא ע"ד שכר פסיעות יש פ"ט דב"מ דק"ז סע"א, או יאמר כי תצא ע"ד יציאת מצרים לצאת מהמצרים והגבולים של נה"ב, וגם י"ל כי תצא דוקא שהתפלה נשמעת בבהכ"ס דוקא ע"כ תצא מביתך לבהכ"ס וכמ"ש בירושלמי פ"ה דברכות ע"פ דרשו ה' בהמצאו היכן הוא מצוי בבהכ"ס, וכיון שצ"ל ונתנו ה' בידך א"כ צ"ל כי תצא כו'.

כי תצא למלחמה על אייבך וגו' ונתנו וגו', (מהרמ"א), צ"ל אומרו כי תצא לשון יחיד גם ענין ונתנו לשון יחיד (כי"ק) גם מהו על אויבך כנגד אויבך הל"ל, גם ושבת שבו כפל הלשון, אך הנה כתי' ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך וגו' ות"א בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי, וכו"ה בגמ' פ"ח דב"ב קכ"ג א' הרי שהתפלה נק' חרבי וקשתי שהו"ע מלחמה וכן פרש"י בפ"ק דברכות ד"ה ע"א לעולם ירגיזו אדם יצ"ט על יצה"ר שיעשה מלחמה עם היצה"ר, וכן מבואר בפסוק עיר קטנה ואנשים בה מעט, בקהלת סי' ט' י"ד דקאי על גוף האדם שהיצה"ר מסבב אותו ובונה עליו מצודים, היצ"ט ממלט את העיר וכובש אותה, וכמ"ש בגמ' ספ"ג דנדרים דל"ב ע"ב, ומלחמה זו היא בכל יום כי בכל יום נעשה האדם ברי' חרשה וקודם התפלה נק' אשר נשמה באפו בישעי' סי' ב' כדאי' בגמ' פ"ב דברכות די"ד ע"א, וע' מזה בהרמ"ז פ' תצוה קפ"ב בשם הרב שאין הנה"א רק במוח ואינה מתפשטת בגוף כ"א ע"י התפילה שאו הוא שעת הכושר לנצח מלחמה זו ע"י שאו זמן גילוי מוחין דגדלות גם כמ"ש ויקח רמח בידו זהו רמ"ח תיבין דק"ש שהן בחי' רומח שבו וע"י נוטלים החיות מן האמורי הוא היצה"ר שנק' מלך זקן וכסיל, וסי' לשטות מילין ע"כ נק' האמורי, עמ"ש מענין ויקח רומח בד"ה כי תהיינה לאיש שתי נשים, ורומח בוי"ו היינו רמ"ח תיבין וששה תיבין דפסוק שמע ישראל שהם יחז"ע, וגם י"ל שע"י רמ"ח תיבין דק"ש שיעור קומה של אדם העליון שיהי' נמשך גילוי זה בנפש עמ"ש מענין ויקח רומח בד"ה כי תהיינה לאיש ששת נשים, ורומח בוי"ו היינו ולאום מלאום יאמץ כו' וזהו סוס מוכן למלחמה כי דאותיות נק' סוסים כמ"ש בכמה דוכתי וע' בד"ה אני ישינה וסד"ה וקבל ה' יהודים, סוס ב"פ ס"ג ההתבוננות מבחי' כי גאה גאה, והוא המשכת שם ס"ג דבינה אל המדות לבררם ולהפכם מחשוכא לטו"ר, ולכן על אותיות ק"ש ותפלה נא' סוס מוכן למלחמה חתו כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה פי' הישועה להושיע משופטי נפשו שהוא היצה"ר זהו דוקא ע"י אותיות ק"ש ותפלה.

קיצור ד' קרשיות בפסוק כי תצא, בחרבי בצלותא כי עיר קטנה כו' ילד מסכן ואין דרך לבצחו כ"א ע"י ק"ש ותפלה ויקח רמ"ח וע"י שעור קומה, סוס מוכן אותיות התפלה ועמ"ש בפ' בשלח בד"ה לסוסתי.

ב) וזהו ענין שכמ' אחד דפי' בוח"א פ' לך ד"פ ע"א דא בי כנישתא והיינו כמ"ש ברבות בא פט"ו דק"ל ע"ב שזהו ביהמ"ק וביהכ"נ גק' מקדש מעט, והענין כי שכמ' יש בו ג' פירושים הא' לשון חלק כמו כי תשיתימו שכמ' בתילים כ"א י"ג, וכן כאן שכמ' אחד, היינו חלק בכורה נוסף על חלק פשיטותא ושני החלקים יהבינן ל' אחד מצרא, פ"ק דב"ב י"ב ב', הב' שכמ' לשון כתף כמו ושימו על שכמ' שניהם ויט שכמו לסבול, הג' י"ל ע"ד וישכמ' אברהם בבוקר לשון השכמ' והערב, וכל ג' פירושים אלו שייך ביהכ"נ, כי הגה לשון חלק זהו ע"ד מ"ש ברבות תולדות פס"ה ע"פ ואנכי איש חלק חלק הוי' עמו ופי' לשון חלק כמ"ש באגה"ק סי' ז' ע"פ מה טוב חלקינו ה' מנת חלקי דהיינו כי ארא"ם ב"ה הוא למעלה מגדר התחלקות כמ"ש הלא את השמים ואת הארץ אני מלא קדוש ומובדל כדי שיומשך ויאיר בבחי' פנימי' הוא ע"י צמצום היריד דשם הוי' והוא הקרו"ח מאוא"ס, ולכן גק' בחי' זו חלק עדי"מ חלק מהכל, וכמו ענין תרומה אפרשותא, זהו"ע קדשינו במצותיך ותן חלקינו בתורתך כי ע"י המצות נמשך האור בבחי' מקיף ולכן גק' קידושין וע"י התורה נמשך בבחי' אר"פ כמ"ש ותורתך בתוך מעי ולכן גק' חלקינו ועמ"ש מזה סד"ה וארשתוך לי ובד"ה טוב לחסות, זהו צור לבבי וחלקי אלקים לעולם תילים ע"ג וכמ"ש בתוי"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו דמ"ב סע"ב ויעקב יו"ד עקב כו' הגם שיר"ד הוא הארה מצומצמת הלא מצער היא ויכולה ליכנס בפנימי' ואין הכלי יכולה לקבל אלא ע"י צמצום כמו יר"ד כו' עכ"ל ובד"ה ביום השמיני עצרת פי' וחלקי אלקים קאי על שם הוי' כשכלול בעצמות אוא"ס שאז הוא בבחי' שם אלקים, כמ"ש והי' הוי' לי לאלקים זהו חלקי הוי' אמרה נפשי שע"י שם הוי' יר"ד צמצום כו' ויכל להיות הגילוי בפנימי' עד שיהי' חלקי ממש, וכענין רצון אותיות צינור בד"ה בשלח פרעה וזהו כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כו' אבל עכ"ם שגא' רם על כל גוים כו' שאינם מקבלים רק מבחי' המקיף דשם כחשיכה כאורה ולכן מרקדין בהיכלו והוא שותק, כמ"ש בד"ה כי עמך מקור חיים אין להם חלק בשם הוי' אלא אשר חלק ה' לכל העמים עוכומ"ז הם כוכבים כל צבא השמים כו' ואתחנן ד' י"ט וכמ"ש בהנחיל עליך גוים ע"ש בתורה פי' האזינו זהו כי לא כאלה חלק יעקב כי יוצר הכל הוא ירמי' ט"ז זהו ואנוכי דוקא איש חלק וכ"כ בספרי פ' ואת הברכה גבי מה דודך מדוד כו' אין להם חלק בו אני לדודי ודודי לי עכ"ל, הגה פי' ודודי לי זהו"ע חלקי הוי' כו', זהו שאמרו העו"כ כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל ברבות לך פמ"ד כמ"ש מזה בתוי"א סד"ה בכ"ה בכסליו ובלק"ת מהארז"ל ט"פ האזינו ע"פ כי חלק ה' עמו כ' הם סוד ד' שמות הוי' אהי' הוי' אד' שהם גימט' חלק והם הכוללים כל האצ"י היינו אר"א זר"ב והובא במארי"א אות ח' סל"ו וע"ש סל"ד שזהו ענין חקל תפוחין קדישין אך עשו ה' בכור שמקבל מבחי' רוממות בבחי' מקיף ולמטה הוא בבחי' פירוד וזהו שנתן מחמתו לבו"ה, אבל בישראל שחלק מחמתו זה הוי' חלק בכורה שלקח ממנו יעקב, ועז"ג שכמ' אחד ולקייח

חלק בכורה זהו ע"י התפלה שהוא בירור נה"ב שזהו"ע ריח בוגדיו ועמ"ש בד"ה מה טובו שזהו"ע ברוך אתה הוי' כו' ע"ש כי בכר' אותיות ברוך ולכן נק' ביהכ"נ שכם אחד שהוא להיות חלק הוי' הוי' מנת חלקי וגם לברר נה"ב שעי"ז לוקח גם חלק בכור ותו"ע המשכת אור הסוכ"ע בממכ"ע.

קיצור שכם א' ביהכ"נ שכם לשון חלק וכתף והשכם חלק הוי' עמו מנת חלקי היינו אר"פ שנק' חלק מהכל שהר' אר"ס. משא"כ בחי' רוממות מאיר רק בבחי' מקיף ומ"מ זהו חלק בכורה ויעקב נטל בכורתו. וזהו שכם אחד, וזהו ע"י התפלה בביהכ"נ, ואפ"ל פי' שכם אחד, כי ידוע ההפרש בין יחיד ובין אחד, דפי' יחיד היינו כמו שהוא במהו"ע ובחי' אחד היינו כאשר אלופו של עולם מאיר בשבעה רקיעים והארץ וד' רוחות והארה זו נק' חלק מטעם הנ"ל, ואעפ"י שהוא חלק עכ"ז הכל אחד ממש כנדוע פי' אני הוי' אני היינו עצמות אר"ס והוי' מה שמאיר בע"ס דאצי' הכל אחד כמ"ש בלקו"ת סד"ה את שבתותי תשמרו כו' ועד"מ שמצינו שגם המלאך נק' בשם הוי' בשעה שעושה השליחות מכ"ש להבדיל שם הוי' עצמו דכולא חד עם העצמות וכמו זיו ואור השמש שמתאחד עם השמש ועד"ז ארז"ל פי"ד דסנהדרין ששאל המין אמריתו אכל בי עשרת שכינתא שרי' כמה שכינתא אית לכו כו'.

ג) ושכם לשון כתף, כי הגה מבואר במ"א בד"ה על כן קראו לימים האלה פורים ענינו מ"ש ראיתי מגילה עפה והיא כתובה פנים ואחור שהתורה היא מבחי' פנים חכמת אדם תאיר פניו אך א"א לקבל גילוי התענוג עליון אלא ע"י קדימת הרצון לה' כמ"ש ג"כ בד"ה אוסרי לגפן זהו הנק' אחור וכמ"ש ג"כ בד"ה ואהי' אצלו אמן, פי' אחור וקדם צרתני שהרצון נק' אחור לגבי התענוג שנק' פנים ורצון זה נמשך בתפילה ולכן יש בתפילה ח"י ברכות כנגד ח"י חוליות השדרה וכן בק"ש ח"י אוכרות כי חוט השדרה נמשך ממוח הדעת שהוא בראש לצד האחור כך בתפילה הציקר מוח הדעת כמ"ש בד"ה ואלה המשפטים ודעת נק' אחוריים לגבי החכ' שהחכ' הוא ראיית המהות ממש ולכן החכמים נקראים עיני העדה והדעת הוא אע"פ שאינו רואה המהות ממש רק שמרגיש הדבר כאלו רואה וזהו"ע ומבשרי אחזה אלוה, אחזה אחוריים של ראי', כי אחזה לשון תרגום, וכמ"ש ענין זה באריכות בד"ה וידעת היום והשבות, זהו"ע הדעת וההתבוננות בתפילה ולכן נק' בחי' זו אחור ומ"מ זהו דוקא הדרך להגיע לבחי' הרצון ע"י הדעת, וכמ"כ למעלה להיות ההמשכה מג"ר לבחי' הגוף שהם ז"ת חג"ת חסד דרועא ימינא גבר' דרועא שמאלא ת"ת גופא, א"א להיות נמשך מהחכ' ממש שהיא כח מה ל"א ע"י הדעת שהוא בחי' אחוריים, וממנו נמשך החוט השדרה להיות נמשך במדות חג"ת כו' וח"י חוליות ג' ווי"ן ויסע ויבא ויט שהם נגד ג' אבות חג"ת, והנה בעבודה הוא מה שע"י הדעת נולדה מדת האהבה היא חסד דרועא ימינא, זהו"ע רצוא ואח"כ צ"ל בחי' שמאל דוחה הוא בחי' יראה כו' זהו דעת המתפשט בין כתפין וע' במ"א אות כף ס"ו, ואז עי"ז מבחי' אחור יבוא לבחי' פנים בעסק התורה דמחכמה נפקת שהוא השגת מהות חכמתו ית' בחי' ראי' כו', זהו"ע ונשא אהרן את שמותם לפני ה' על שני כתפיו לזכרון תצוה כ"ח י"ב, ולכן נק' ביהכ"נ שכם אחד שהוא בחי' כתף, והיינו שבו המשכת

הדעת בהמדות ודרך כלל בחג"ת וכמ"כ למעלה נמשך עי"ן המשכת דעת עלין בהמדות שיהי' בחי' וימינו תחבקני כו', והפי' הג' בשכם לשון וישכם אברהם בבוקר, כי ענין השכמת הבוקר פי' באוה"מ בשם הה"מ נ"ע כענין משכימין לסליחות להמשיך מבחי' קדמות השכל ע"ד מ"ש במא"א אות תיו ססעי' ט"ז תורה קדמה סוד חכמה סתימאה שבא"א מוח הקדום חכ' הקדומה עכ"ל, וכמ"כ הכח הזה להיות מוח שליט על הלב ושיתפשט מוח הדעת לחו"ג אהו"ר שהם ב' כתפין זהו נמשך ע"י קוצי דשערי הנמשך מחכמה קדומה קדמות השכל שלמעלה מהשכל המושג ומובן, כמ"ש בזח"ג נשא דק"י ע"א ובפ' ואתחנן דרס"ב ע"א והענין כי כמו עד"מ כדי להשפיע השכל לזולתו צ"ל המשפיע חכם גדול יותר בכדי שיהי' ביכלתו לחלק השכל לחלקים משא"כ מי שאינו חכם כ"כ אף שמבין השכל בפ"ע לא יוכל להבינו לזולתו, וכך כדי שיומשך השפע מג"ר חב"ד לז"ת שהמדות אינן בערך חב"ד וכדי שיומשך שפע הדעת גם בהמדות צ"ל מקור ההשפעה זו מבחי' מו"ס קדמות השכל וכמ"ש מזה בסידור שער התפילין גבי וממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה כו' ע"ש, וכן בעבודה הכח הזה שיומשך אור הדעת גם במדות שיהי' המדות ג"כ נמשכין אחר הדעת, הגה הכח לזה נמשך מקדמות השכל שבנפש כו', וכמ"כ שרש אותיות התפילה הם למעלה מהשכל המושג ומובן כ"א מקדמות השכל כמ"ש באגה"ק ע"פ ויעש דוד שם ובתרא פ' מקץ בד"ה מוחה מימין ולכן נק' התפלה וישכם אברהם כו' דהיינו ענין וישכם לשון קדימה תהו ענין בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו' וזהו ואני נתתי לך שכם אחד ולע"ל נא או אהפוך כו' ולעבדו שכם אחד.

קיצור שכם לשון כתף, פנים ואחור תענוג ורצון וכן חו"ב ראי' פנים הדעת ומבשרי אחזה נק' אחור לגבי ראי' וזהו"ע התפלה ח"י חוליות הנמשך ממוח הדעת, וכן למעלה מג"ר לז"ת, וכן בהנפש מהמוחין לגוף, ולכן נק' שכם על שתי כתפיו כתף ת"ק תקט"ו תפילות להמשיך י"ה בכתף ומקור הכח שיתחלק הדעת לחו"ג נמשך ממו"ס, וזהו שכם לשון השכם קדמות השכל וכן שרש אותיות התפילה נלקח מקדמות השכל, עוי"ל השכם והערב עליהם למנוע יניקת החיצונים שהוא מב' מקומות הא' מבחי' גאה כמ"ש בד"ה ויאבק איש, ולזה מהני השכם שעיי"ן ואשמיד את פריו ממעל, הב' מלמטה מצירופים אחרונים דשם אלקים, ולזה מהני והערב כו'.

ד) והנה פירוש אשר לקחתי מיד האמורי, כי הנה ביצה"ר וקליפות אין להם מוח הדעת רק בחי' חו"ב, ולכן נק' היצה"ר זקן וכסיל שאין לו מוח הדעת, כי חו"ב נק' אין ויש והו"ע ההמשכה לזות מאין ליש וזהו"ע ונזהר יוצא מעדן כו' אבל ענין הדעת הוא ע"ד מ"ש באברהם הכיר את בוראו דהיינו ביטול היש לאין וזהו גדולה דיעה שנתנה בין שתי אותיות כמו מקדש שניתן בין שתי אותיות, ברכות י"ג, וארו"ל כתובות ד"ה סע"א גדולים מעשה הצדיקים יותר ממעשה שמים וארץ ופרש"י מקדש מעשה ידי צדיקים הוא וידוע פי' גדולים מעשה צדיקים כי מע"ב הוא מאין ליש, אבל מעשה צדיקים הוא להיות מיש אין, כמ"ש ע"פ הבאים ישרש וזהו"ע הדעת המחבר חו"ב עם המדות, ועמ"ש ע"פ ונקדשתי בתוך בניי, ועמ"ש בד"ה ואלה המשפטים, וע"כ אין להם מוח

הדעת דוקא ולכן הוא נלחם כנגד הדעת והיינו שהוא בחי' עמלק לשון ומלק את ראשו שאינו מניח התפשטות הדעת בהמדות כו' ונצרך לזה בחרבי ובקשתי בצלתי ובבעותי פי' בחרבי היינו ענין רוממות אל בגרונום שזהו נעשה וחרב ספיות גם כמ"ש מהרש"א בח"א פ"ח דב"ב דקכ"ג לפי שתמורת העל חרבך תחי' שגא' בעשו ניתן ליעקב הקול קול יעקב, לכן נק' התפילה בחרבי, וברבות פי' חזאת הברכה גבי תפילתו של משה שהיתה דומה לחרב שהוא קורע חותך כו' ע"ש דמשמע שהיתה קורע חותך את הרקיעים עד שתעלה למעלה כו' ואפ"ל כי ענין רקיע הוא ענין הפרסא והיה מבדיל בין מים כו', והתפלה הוא בוקע הפרסא שלא יהא העלם כו' ושיהי' המשכה יה"ר לשנות סוד השתלשלות להפך ים ליבשה וכן מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק כו' וא"כ קורע חותך הפרסא כו' וע' בהרמ"ז פ' קדושים דפי' בענין קורעים לו גז"ד שקריעת הדינים נמשך מגבו' דעתיק שבמו"ס כו' וע' בזח"ב בשלח נ"ד א' משמע המל' נק' חרב והר"ע זי"ן וכשנמשך בה הארת הכתר נק' או ובהרמ"ז שם שזהו יחוד פנימי דאוי"א הנמשך בק"ש, ולכן נק' בחי' ק"ש ויקח רמח והיינו כי מיתרד חיצוני יש יניקה לחיצונים ג"כ בהשתלשלות המשכת החיות מאין ליש אבל היחוד הפנימי נמשך רק בקדושה ואו עושה נסים נפלאים בקדושה וגבוי' דין ליצה"ר כו' והר"ע או ישיר כו' ע"ש והיינו כי היחוד הפנימי והר"ע גילוי חכמה כח מה ביטול אמיתי שבחכ' שורה אוא"ס וע"י גילוי ביטול זה ממילא מתבטל היש לגמרי ביטול אמיתי, וכמ"ש במ"א בד"ה שה"ש בפי' כלה עילאה לשון כלה שארי לשון כליון שמכלה היש ולגרמי' כו' והר"ע למסו"נ באחד כו' ומה נמשך שקורע חותך והעלם כמו לגורר ים סוף לגוררים כו' והר"ע שרוממות אל דוקא הוא בחי' וחרב פפיות ועד"ו נק' פסוד"ו וק"ש בחרבי כי ההתבוננות בעצמות אוא"ס דכולא קמי' כלא חשיב זהו"ע חרב החותך וקורע ההעלם וההסתר הנמשך מסדר ההשתלשלות להיות גילוי אוא"ס כו', וע' בפע"ח שער ק"ש שעהמ"ס פ"ה שבחי' חרב הנ"ל נמשך ממזל י"ג דדיקנא, וע"ע ברע"מ ר"פ שופטים מענין וחרב פפיות ור"פ מצורע דני"ב ע"א ובמק"מ ובהרמ"ז שם פירשו שהוא שם ב"ן, ואפ"ל בזה עדמ"ש בענין בשכמל"ו שמה דוקא נמשך התפעלות נה"ב דהיינו ע"י התבוננות שכל מה שנראה יש דבר נפרד אין זה אלא נחי' זיו כו' משא"כ מבחי' יחו"ע לא תתפעל כ"כ להיותה גשמי' כמ"ש מזה בוד"ה בכ"ה בכסליו, ובביאור ע"פ כי יקריב גבי מן הבהמה תקריבו כו' ולכן אין הלכה כאגשי יריחו שהיו כורכים את שמע כו' אלא שאח"כ יומשך המ"ד דמ"ה לברר בירוד שני, ועמ"ש ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו ולכן וחרב פפיות לבטל היש של היצה"ר נמשך משם ב"ן כו' וע' מענין וחרב פפיות בספר שושן סודות דנ"ב ע"א פי' השני פיות הם חו"ג מה שביד אחד הורגת את שונאי ה' וביד א' מציל את הצדיקים כו' וזהו"ע ואשר חרב גאותך כו' ובקשתי זהו"ע בע"ת משיכת היתר ע"ד ותחצב אחותו מרחוק ובחי' מרחוק זהו בע"ת מרחוק ה' נראה לי.

קיצור ענין מיד האמורי שנק' זקן וכסיל שאין לו מוח הדעת, כי חרב מאין ליש דעת מיש לאין וענין בחרבי זהו יחוד פנימי דאוי"א ק"ש רמ"ח ובקשתי בע"ת.

ה) וזוהו ענין על אויביך נק' היצה"ר וע"ד מ"ש גבי נחש ואיבה אשית בינך ובין האשה כו' שכנס"י נק' אשה יראת ה' והנחש הוא היצה"ר המושך כחו מן הנחש הקדמוני כמ"ש בע"ג פ' שמיני ובבבחי פ' בראשית ע"פ ואיבה אשית ובשל"ה, וכמ"ש ג"כ בד"ה ויעש משה נחש נחושת דזהו שורש ומקור היצה"ר שבשרשו הוא טוב כו', רק כשיורד למטה נעשה יצה"ר (א"כ על אויביך כמו שהנחש בשרשו) ובמ"א אות א' ס"ח אויב נק' דכורא דקליפה וע' בוח"ב פקודי דרמ"א ע"ב ע"פ אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כו', וע' הפי' בתרא ע"פ כי אברהם לא ידענו עמ"ש במ"א איבה נק' נוק' דקליפה, ובוח"ג ס"פ אחרי דע"ט ע"א תאנא מאי דכתי' ואיבה אשית כ"ד זיני מסאבותא אטיל חו"א בגוק' כד אתחבר עמה כחשבון ואיבה כו', ואפ"ל שהם נמשכים מכ"ד צירופים אחרונים מק"כ צירופי אלקים הם נגד כ"ד קישוטי כלה בקדושה כ"ד צירופי אד' שהם כ"ד פרקים דמס' שבת וגם ויאהב יעקב את רחל זהו בקדושה ויאהב נגד ואיבה אשית כו' זהו ושמרו בניי את השבת ר"ת ויביאה כענין ויביאה אל האדם וע' במ"א ד' ט' בענין זוהמא שזהו דם נדה כו', וענין איבה זו יובן עפ"מ"ש בתר"א פ' בראשית סד"ה ויאמר אלקים הן האדם ה' כאחד ממנו כי הנחש עיקרו נלקח מבחי' עה"ר טו"ר והאדם עיקר עבודתו לברר עה"ד וא"כ יתבטל לגמרי כח הנחש וכמארז"ל הכל מתרפאין לע"ל חוץ מן הנחש וע"כ רוצה להגדיל כח עה"ד טו"ר ולמנוע הבירור, וזהו"ע עת אשר שלט האדם באדם כו' כמארז"ל ע"פ אמלאה החרבה כו' וע"פ ולאום מלאום יאמץ וזהו"ע האיבה, וע' בהרמ"ז פ' מצורע וי"ל ידוע שכל מגמת הנחש לפגום בדעת הקדוש ולהמשיך אור גבורתו ע"ד עץ הדעת טו"ר לערב הקדושה בטומאה כו' ע"ש ולכן התפלה שהיא המשכת הדעת הקדוש במדות לברר הטוב מן הרע זהו היפך ונגד רצונו, וגם איבה זו כי (בחי' ע"פ ואיבה אשית) האדם צ"ל אויב ושונא להיצה"ר מאחר שרוצה להעבירו על רצון קונו, וע"כ צריך להתרחק ממנו, כי מי שיש לו איבה עם חבירו מתרחק ממנו ועי"ז מקיים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, ועד"ז ארז"ל בענין מדבר סיני שירדה שגאה כו' והנה אויב גדול משונא דהיינו שהוא איבה ושונא התלטיית כל הימים, וכמ"כ היצה"ר הוא אויב ושונא עצום מטעם הנ"ל, ועמ"ש ע"פ ויאבק איש עמו, ועו"נ מלחמה לה' בעמלק מדור דור שהוא מלחמה נצחית עד שיקיים כי מתה אמחה כו' שאז נא' ושעשע יונק על חור פתן בישעי' סי' י"א ח', וכן ססי' מ"ה נחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו כו' והו' הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב ופי' בשל"ה שער האותיות באות קוף דפי"ו סע"א, ר"ל האדם יגבור על היצה"ר וימשול בו בראש, דהיינו ביו"ד שהיא ראש אותי' מיעקב, כי היו"ד רומזת על היו"ד הדברות והתו' אכן נגף ליצה"ר ועמ"ש במ"א בענין וא"ו דגחון שהוא חציין של אותיות של ס"ת פ"ק דקדושין ד"ל ע"א, ופי' מהרש"א בח"א שהא"ו דגחון מפסיק יניקת הנחש, והיינו כי וא"ו זהו הקל קול יעקב וכשהקול קול יעקב אזי אין הידים ידי עשו כו' וזה הוא"ו הוא ת"ת ולכן הוא מכריע בין ב' חצאי התורה שהוא חו"ג ע"ד מקול מחצצים בין משאבים והוא וא"ו רבכבא שממשיך מחו"ב וכתר ועי"ז דחה הרע כו', ובזה"ר פי' הוא ישופך ראש ע"י שהוא בחי' ישראל לי ראש כי שרית כו' האמר ואתה תשופנו עקב ר"ל כשיסתלק היו"ד דהיינו יסלק עצמו מן התורה וישאר עקב מיעקב אז תשופנו אתה וע"ע מזה בשל"ה פ' תולדות דרפ"ח ע"א.

הדעת דווקא ולכן הוא נלחם כנגד הדעת והיינו שהוא בחי' עמלק לשון ומלק את ראשו שאינו מניח התפשטות הדעת בהמדות כו' ונצרך לזה בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי פי' בחרבי היינו ענין רוממות אל בגרונום שזהו נעשה וחרב פפיות גם כמ"ש מהרש"א בח"א פ"ח דב"ב דקכ"ג לפי שתמורת ועל חרבך תחי' שנא' בעשו ניתן ליעקב הקול קול יעקב, לכן נק' התפילה בחרבי, וברכות פי' זאת הברכה גבי תפילתו של משה שהיתה דומה לחרב שהוא קורע חותך כו' ע"ש דמשמע שהיתה קורע חותך את הרקיעים עד שתעלה למעלה כו' ואפ"ל כי ענין רקיע הוא ענין הפרסא והיה מבדיל בין מים כו', והתפלה הוא בוקע הפרסא שלא יהא העלם כו' ושיהי' המשכה יהי' לשנות סדר השתלשלות להפך ים ליבשה וכן מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחמוץ וידליק כו' וא"כ קורע חותך הפרסא כו' וע' בהרמ"ז פ' קדושים דפי' בענין קורעים לו גז"ד שקריעת הדינים נמשך מגבו' דעתיק שבמו"ס כו' וע' בזה"ב בשלח נ"ד א' משמע המל' נק' חרב והו"ע זי"ן וכשנמשך בה הארת הזכר נק' או ובהרמ"ז שם שזהו יחוד פנימי דאו"א הנמשך בק"ש, ולכן נק' בחי' ק"ש ויקח רמח והיינו כי מיוחד חיצוני יש יניקה לחיצונים ג"כ בהשתלשלות והמשכת הזיות מאין ליש אבל היחוד הפנימי נמשך רק בקדושה ואז עושה נסים נפלאים בקדושה ונבר' ודין ליצה"ר כו' והו"ע או ישיר כו' ע"ש היינו כי היחוד הפנימי הו"ע גילוי חכמה כח מה ביטול אמיתי שבחכ' שורה או"א"ס וע"י גילוי ביטול זה ממילא מתבטל היש לגמרי ביטול אמיתי, וכמ"ש במ"א בדיה שה"ש בפ"י כלה עילאה לשון כלה שארי לשון כליון שמכלה היש ולגרמי' כו' והו"ע למסו"נ באחד כו' ומזה נמשך שקורע חותך והעלם כמו לגזר ים סוף לגזרים כו' והו"ע שרוממות אל דוקא הוא בחי' וחרב פפיות ועד"ו נק' פסוד"ו וק"ש בחרבי כי ההתבוננות בעצמות או"א"ס דכולא קמי' כלא חשיב זהו"ע חרב החותך וקורע ההעלם וההסתר הנמשך מסדר ההשתלשלות להיות גילוי או"א"ס כו', וע' בפע"ח שער ק"ש שעהמ"ט פ"ה שבחי' חרב הנ"ל נמשך ממזל י"ג דדיקנא, וע"ע ברע"מ ר"פ שופטים מענין וחרב פפיות ור"פ מצורע דנ"ב ע"א ובמק"מ ובהרמ"ז שם פירשו שהוא שם ב"ן, ואפ"ל בזה עדמ"ש בענין בשכמל"ו שמוזה דוקא נמשך והתפעלות נה"ב דהיינו ע"י התבוננות שכל מה שנראה יש ודבר נפרד אין זה אלא בחי' זיו כו' משא"כ מבחי' יחו"ע לא תתפעל כ"כ להיותה גשמי' כמ"ש מזה בדיה בכ"ה בכסליו, וביאור ע"פ כי יקריב גבי מן הבהמה תקריבו כו' ולכן אין הלכה כאנשי יריחו שהיו כורכים את שמע כו' אלא שאח"כ יומשך המ"ד דמ"ה לברר בירוד שני, ועמ"ש ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו ולכן וחרב פפיות לבטל היש של היצה"ר נמשך משם ב"ן כו' וע' מענין וחרב פפיות בספר שושן סודות דג"ב ע"א פי' השני פיות הם חו"ג מה שביד אחד יורגת את שונאי ה' וביד א' מציל את הצדיקים כו' והו"ע ואשר חרב גאותך כו' ובקשתי זהו"ע בע"ת משיכת היתר ע"ד ותתצב אחותו מרחוק ובחי' מרחוק זהו בע"ת מרחוק ה' נראה לי.

קיצור ענין מיד האמורי שנק' זקן וכסיל שאין לו מוח הדעת, כי חרב מאין ליש דעת מיש לאין וענין בחרבי זהו יחוד פנימי דאו"א ק"ש רמ"ח ובקשתי בע"ת.

ה) וזהו ענין על אויבך נק' היצה"ר וע"ד מ"ש גבי נחש האיבה אשית בינך ובין האשה כו' שכנסי נק' אשה יראת ה' והנחש הוא היצה"ר המושך כחו מן הנחש הקדמוני כמ"ש בע"ג פ' שמיני ובבחי פ' בראשית ע"פ האיבה אשית ובשלי"ה, וכמ"ש ג"כ בד"ה ויעש משה נחש נחושת דהו שורש ומקור היצה"ר שבשרשו הוא טוב כו', רק כשיורד למטה נעשה יצה"ר (א"כ על אויבך כמו שהנחש בשרשו) ובמא"א אות א' ס"ח איב נק' דכורא דקליפה וע' בוח"ב פקודי דרמ"א ע"ב ע"פ אל תשמחי אויבתי לי כי גפלתי קמתי כו', וע' הפי' בתר"א ע"פ כי אברהם לא ידענו עמ"ש במא"א איבה נק' נוק' דקליפה, ובוח"ג ס"פ אחרי דע"ט ע"א תאנא מאי דכתי' האיבה אשית כ"ד זיני מסאבוותא אטיל חויה ובנוק' כד אתחבר עמה כחשבון האיבה כו', ואפ"ל שהם נמשכים מכ"ד צירופים אחרונים מק"כ צירופי אלקים הם נגד כ"ד קישוטי כלה בקדושה כ"ד צירופי אד' שהם כ"ד פרקים דמס' שבת וגם ויאהב יעקב את רחל זהו בקדושה ויאהב נגד האיבה אשית כו' זהו תשמרו בני' את השבת ר"ת ויביאה כענין ויביאה אל האדם וע' במא"א ז' ט' בענין זוהמא שזהו דם נדה כו', וענין איבה זו יובן עפ"מ' בתר"א פ' בראשית סד"ה ויאמר אלקים הן האדם ה' כאחד ממנו כי הנחש עיקרו נלקח מבחי' עה"ד טו"ר והאדם עיקר עבודתו לברר עה"ד וא"כ יתבטל לגמרי כח הנחש וכמארו"ל הכל מתרפאין לע"ל חוץ מן הנחש וע"כ רוצה להגדיל כח עה"ד טו"ר ולמנוע הברירה, והו"ע עת אשר שלט האדם באדם כו' כמארו"ל ע"פ אמלאה החרבה כו' וע"פ ולאום מלאום יאמץ חז"ע והאיבה, וע' בהרמ"ז פ' מצורע וד"ל ידוע שכל מגמת הנחש לפגום בדעת הקדוש ולהמשיך אור גבורתו ע"ד עץ הדעת טו"ר לערב הקדושה בטומאה כו' ע"ש ולכן התפלה שהיא המשכת הדעת הקדוש במדות לברר הטוב מן הרע זהו היסוד ונגד רצונו, וגם איבה זו כי (בחי ע"פ האיבה אשית) האדם צ"ל איב ושונא להיצה"ר מאחר שרוצה להעבירו על רצון קונו, וע"כ צריך להתרחק ממנו, כי מי שיש לו איבה עם חבירו מתרחק ממנו ועי"ז מקיים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, ועד"ז אד"ל בענין מדבר סיני שירדה שנאה כו' והנה אויב גדול משונא דהיינו שהוא איבה ושנאה החלטית כל הימים, וכמו"כ היצה"ר הוא אויב ושונא עצום מטעם הנ"ל, ועמ"ש ע"פ ויאבק איש עמו, ועז"נ מלחמה לה' בעמלק מדור דור שהוא מלחמה נצחית עד שיקרים כי מחה אמחה כו' שאז נא' ושעשע יונק על חוד פתן בישעי' סי' י"א ה', וכן ססי' מ"ה ונחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו כו' והו' הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב ופי' בשלי"ה שער האותיות באות קוף דפי"ו סע"א, ר"ל האדם יגבור על היצה"ר וימשל בו בראש, דהיינו ביו"ד שהיא ראש אותי' מיעקב, כי היו"ד רומזת על היו"ד הדברות והתו' אבן גנף ליצה"ר ועמ"ש במ"א בענין וא"ו דגחון שהוא חציין של אותיות של ס"ת פ"ק דקדושין ד"ל ע"א, ופי' מהרש"א בח"א שהוא"ו דגחון מפסיק יניקת הנחש, והיינו כי וא"ו זהו הקל קול יעקב וכשהקול קול יעקב אזי אין הידים ידי עשו כו' זה הוא"ו הוא ת"ת ולכן הוא מכריע בין ב' חצאי התורה שהוא חו"ג ע"ד מקול מחצצים בין משאבים והוא וא"ו ברבא שממשיך מחריב וכתר ועי"ז דוחה הרע כו', וביותר פי' הוא ישופך ראש ע"י שהוא בחי' ישראל לי ראש כי שרית כו' ואמר ואתה תשופנו עקב ר"ל כשיסתלק היו"ד דהיינו יסלק עצמו מן התורה וישאר עקב מיעקב אז תשופנו אתה וע"ע מזה בשלי"ה פ' תולדות דרפ"ח ע"א.

קיצור ענין אויבך ואיבה אשית. כ"ד זיני כי הוא מעה"ד טו"ד שהבירור זהו לו קוץ מכאוב ובאדם צ"ל ואיבה שנאו רע. אויב גדול משונא תשופנו עקב כשמשתלק יו"ד דיעקב והוא ישופך ראש.

ו) והנה פירוש עקב מבואר בפרד"ס בערך הכינויים עקב נקראת המל' והטעם כי כמו שהעקב סוף הגוף כן השכינה סוף המדריגות שבאצ"י וכן יעקב הוא שכינה ופי' אותו בערכו עכ"ל. ובערך יעקב כ' יעקב לשון עקב הרמז במל' כו' ויש חילוק בין עקב ממש ליעקב כי עקב הרמז במציאותה התחתונה לבד אבל עם היו"ד ירמז ג"כ אל מציאותה הנעלם אל הנקודה המאירה העגולה כדפי' בשערים הקודמים עכ"ל והיינו כמ"ש בשער י"ד פ"ג בענין והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים ששרש המל' הוא מחכ' עילאה ונקראת יו"ד כמו החכ' כו' ע"ש חה"ר"ע יעקב יו"ד עקב ועמ"ש אדמו"ר נ"ע בד"ה וישב יעקב ובמא"א ע' מ"ד כ' עקב נקראת המל' כי היא שיעור קומתה נגד עקב השמאלי פ"ג דהוד כו' עכ"ל. וביאור ענין זה היינו בחי' איהי בהוד שזהו התחלת התפלה כמא' כ"ו שהנשמה בקרבי מודה אני לך כו' ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה ובד"ה אתה הצבת כל גבולות ארץ נת' שיש ב' בחי' בהודאה הא' ההודאה שע"פ השכל בינה עד הוד אתפשטת. הב' שאף שאינו מבין בשכלו עכ"ו מודה שצריך להודות וזהו"ע מודים דרבנן וי"ל שזהו"ע פ"ג דהוד שהו"ע הוד שבהוד. וע"כ בחי' זו נק' עקב שהוא סוף מדריגת הקדושה. כי מאן דלא כרע במודים אינו קם בתחלה. וע' מענין יעקב במא"א יו"ד מ"ג. וא"כ לפי"ז יש לפרש פי' יעקב יו"ד עקב שממשיך בחי' יו"ד חכ' בחי' ברוך שהוא גילוי ממש ע"ד איהו חכם הראה הנה הוא ממשיך בחי' זו לבחי' עקב שהיא ההודאה שיהי' ההודאה בבחי' גילוי ממש בנפש שאוי הוא בבחי' ביטול כמ"ש ע"פ יהודה אתה. ואדמו"ר נ"ע בד"ה וישב יעקב פי' הנה בחי' יעקב הוא יו"ד עקב פי' שהיו"ד הוא תחילת המחשבה ביו"ד גברא העוה"ב הוא נמשך לבחי' עקב ורגל הוא בחי' הדבור ויעקב הוא מכריח מן הקצה אל הקצה כו' עד ויעקב הוא בחי' יו"ד עקב בכל עולם ועולם לפי ערכו עכ"ל. ובד"ה יביאו לבוש מלכות. כי הנה ח"י ברכאן דצלותא נגד ח"י חוליות כו' דהנה השדרה היא נמשכת מן המוח אל המתניים הן סוף המדריגות כו' ע"ש שממשיך מן החכמה עד בחי' הוד במודים אנחנו לך כו' גם כי יו"ד היא הטפה הנמשכת מן המוח כמ"ש במא"א א' ד' ובמודים נמשך הטפה בבחי' ירכין ע"י ח"י חוליות והיינו כנ"ל שממשיך בחי' ברכה בבחי' הודאה. גם ע"ד שנת' בתו"א בד"ה ולא אבה בענין הוד שהוא ביטול רצון לצמצם ולכבוש כל רצונותיו וביטול זה הוא בכל שיעור קומה דהיינו אפי' עד בחי' עקב אבל אם מסתלק היו"ד ונשאר רק בחי' עקב שהוא הודאה יוכל להיות ואתה תשופנו עקב שהרי אפי' גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי' נמצא אף שיש לו הודאה עכ"ו היצה"ר יכול לו שיעבור על רצון הקב"ה ויגנוב וזהו"ע נחש סרוך על עקבו. כמ"ש בוח"א בראשית דפ"ד סע"א. ועכ"ז לא יפסיק כי בידו לעורר ולהמשיך היו"ד בבחי' עקב ע"י ביטול הרצון הנ"ל. כי סומך ה' לכל הגופלים כו' פותח את ידיך כו' שפותח השפעת היחידין ומשביע לכל חי רצון כמ"ש בד"ה כי ההרים ימוש וזהו"ע ד' יודין שבס"ת אני לדודי דודי לי ר"ת זס"ת ד' יודיין שאז הוא עת רצון ונפתחים היודין כו' שהם ד' יודין שבשם

הוי' במילוי יודיין כו' שהם בחכמה, זהו אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן כמ"ש בוח"ב משפטים דק"כ סע"ב בעקבי אותיות בעקב, דהנה כתי' למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני שהם עוונות שאדם דש בעקביו שמוזה יש יניקה להנחש הוא היצה"ד להיות ח"ו תשופנו עקב, כמ"ש בוח"א מקץ קצ"ו א"ב קצ"ח א', והעצה לזה צאי לך בעקבי הצאן הם האבות שהן רגלי הצאן וחיווקן כדפירש"י פ"ב דשבת ל"ג ב' דהיינו כי באברהם נא' עקב אשר שמע כו' שביררו בחי' העקב, ולכן צריך לעודר כח האהבה המסותרת שיש בגפש מבחי' ג' אבות, וגם כמ"ש שש שנים בצאנך דהיינו ש"ס משנה הן הן עקבי הצאן וחיווקן כו' שע"ז ממשיך היו"ד בבחי' עקב כי אורייתא מחכמה נפקת.

קיצור עקב נק' המל' ויר"ד עקב מה שמשיכים בה מחכמה עקב הודאה או מודים דרבנן ויר"ד עקב להמשיך ברכה או ביטול רצון והמשכה זו במדים שבשמר"ע ויר"ד טפה המשכת ח"ע ואם מסתלק היו"ד ונשאר רק הודאה אזי יוכל להיות ח"ו נחש כרוך על עקבו, ועכ"ז לא יפסיק, זהו ד' יודיין דאני לדודי פותח את ידיך צאי לך בעקבי הצאן שש שנים בצאנך, ש"ס משנה ועמ"ש ע"פ הוי' עקב תשמעון.

ז) אך הכח הזה בגפש לנצח המלחמה היינו כמ"ש כי תצא, ופי' המגיד להרבי"י במ"מ דל"ה ע"ד כי רמו לכנ"י דהיינו ר"ת כי הוא כנס"י דהיא מגיחא עם היצה"ר, וע' מזה בוח"א בשלח דנ"א ע"א ות"ת יסייע לה זהו ונתנו ה' וביאור הדברים היינו כמ"ש כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת וארז"ל ברבות נשא פי"ג דרנ"ד ע"א כף אחת כנגד הלוחות שנכתבו מיד הקב"ה כו' עשרה זהב אלו עשה"ד, זהב הנחמדים מזהב כו' מלאה קטורת שתרי"ג מצות כלולות בהן וע' מזה בוח"ב יתרו דף ע"ה סע"ב, והיינו כי כף רומז לבחי' סוכ"ע וכמו כף היד שכו מקיף הדבר, וכמארז"ל שהתורה ניתנה מימינו של הקב"ה, כמ"ש מימינו אש דת וימינו תחבקני היינו מקיף עליון, ולכן עשה"ד מתחילין באנכי שעז"נ הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים, והנה התורה נמשכה מבחי' כתר שהוא כף ולכן כף חשבון מאה, מאה ברכות וע' ברע"מ פנחס דרמ"ב סע"ב דרנ"ה סע"ב, ונמשכה בבחי' חכמה שהוא היו"ד, זהו עשרה זהב, גם י"ל עשרה זהב מורה שזהו ח"ס שבה מלובש גבורה דעתיק שהיא בחי' זהב וכמ"ש הרמ"ז ר"פ פנחס שלכן נק' התורה מוסר אביך והיא מלאה קטורת שהם כל המצות מעשיות, כמ"ש בתו"א פ' וישב בד"ה בכ"ה בכסליו זהו ענין כי תצא כי היינו כף יו"ד שהיא התורה שנא' בה כף אחת עשרה זהב כנ"ל דהיינו כף יו"ד וע' בהרמ"ז פ' שופטים ע"פ כי אלקים שופט האריך ג"כ בפ"י תיבת כי ובה נא' חרות על הלוחות חירות מ"ה כו' זהו ג"כ הכי קרא שמו יעקב כי עם קשה עורף גם יש בעשה"ד קע"ב תיבות כמנין עקב כמ"ש בשל"ה פ' תולדות דרפ"ח ע"א, היינו שע"י התורה ממשיך היו"ד בבחי' עקב כי עשה"ד רומז לבחי' יו"ד הנמשך מן הכף וזהיינו יד הקב"ה סוכ"ע והמשכה היא בבחי' עקב, והנה בגפש יש ג"כ בחי' כף יו"ד כמ"ש במ"א ע"פ קומי לכי רעייתי לבחי' כף יו"ד שהוא שרש ומקור הנשמה בחי' מזל"י בד"ה יונתי בחגוי הסלע, היינו כי האדם יציר כפיו של הקב"ה, זהו ג"כ מ"ש ותשת עלי כפכה תלים קל"ח ה' היינו הכף של הקב"ה

תתעה   אור   כי תצא   התורה

וגם היצר ה' נא' בשני יודי"ן דהיינו כמו כף אלא שנמשך בבחי' יו"ד, ובזו"ב דע"ה ב' משמע כף זהו מל' עשרה זהב שמקבלת מע"ס, וכן במא"א אות כף בתחילתו פי' כף כפופה מל' כו, אך איך ימישך האדם מבחי' כף יו"ד שבגשמה שהוא בחי' מזלי' זהו ע"י עסק התורה כף אחת עשרה זהב כו, והו' כי תצא גם ע"ד מארו"ל נרץ בידי, אי"כ ע"י התורה שהיא כף של הקב"ה עי"ז ממשיכים גילוי נר הרי' נשמת אדם כו' ונתנו בידיך ירך בעורף אויביך היינו יודיך כמ"ש בתו"א *.

קיצור כי רמו לכנ"י כף אחת סוכ"ע, עשרה זהב עשה"ה, שהם בחי' ח"ס שבה מלוכב גבורה דע"י כמארו"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום, ויש בעשה"ד תיבות כמנין עקב המשכת היו"ד בעקב קול יעקב, ובנפש ג"כ ולכי לך לבחי' כף יו"ד, ותשת עלי כפכה ויצר, והמשכה זו ע"י התורה כי תצא, ואפשר להעיר מזה לענין סלח לנו אבינו כי חטאנו שעמדו עי"ז המפרשים והשלי"ה מהו כי.

(ח) וזהו כי תצא למלחמה על אויביך דהיינו שעת צלוחת הוא שעת קרבא עם אויביך שהוא היצה"ר וזהו סוס מוכן למלחמה דהיינו אותיות התפלה הנק' סוסים שבהם ועל ידם נמשך גילוי אלקות וכמש"ל אות א' וכענין רוכב על כרוב קל שלו ושט בחי' אלף עולמות שהוא המשכת היו"ד דרך ח"י חוליות להיות נמשך גם בירכינ' שזהו המשכת היו"ד בבחי' עקב הרי המשכה זו הוא בחי' ברכאן דצלוחת, לכן אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק כי בתפלה נמשך היו"ד בבחי' עקב ואזי נפסק ונתבטל כח הנחש הוא היצה"ר כו', וזהו כי תצא לשון יחיד כי הנה לנצח המלחמה זהו דוקא ע"י האחדות וההתכללות, כי גם למעלה בהתכללות ג' קווין חג"ת יחד אין להם יניקה משא"כ מקו א' הרי אפי' אברהם יצא ממנו כו' ולכן קודם התפלה צריך לקבל עליו עול מצות ואהבת לריעך כמוך, וגם שלהיות השראת שם הוי' זהו דוקא ע"י ההתכללות, כמ"ש בתו"א פ' נח בד"ה הן עם אחד, ולכן כדי להיות ונתנו הוי' בידיך זהו ע"י אגודה אחת עד שהם לשון יחיד, וכמ"ש ביעקב ע' נפש שע"י המשכת היו"ד דיעקב בבחי' עקב נעשה התכללות ועמ"ש סד"ה וקבל היהודים, ובד"ה החלצו גבי לתת נקמת ה' במדין שהפירוד הוא שרש ומקור הרע דהיינו בחי' עולם התהו ולכן בנחש נא' ואיבה אשית כו' ולכן להיות תיקון ובירור א"א כ"א ע"י האחדות שהוא שרש עולם התיקון וזהו בהתאסף ראשי עם כו', ועמ"ש עוד מזה ע"פ דרשו ה' בהמצאו גבי כאן ליחיד כאן לציבור, ולכן איכה יסבה בודד העיר ר"ת איבה, שמחמת שנאת חנם נחרב ביהמ"ק שעיי"ז מוצא הנחש מקום לבחי' איבה שלו להיות נרגן מפריד אלוף ולהפריד המשכת היו"ד בבחי' עקב ועיי"ז אין השם שלם וזהו והנחש ה' ערום ענין ר"ה הגא' בתיבת והנחש היינו שמפריד המשכת י"ה ברי"ה כו' ועמ"ש מענין זה בד"ה ראה אנכי, ופי' על אויביך על דוקא היינו כמ"ש הוא ישופך ראש בחי' הראש שלך דהיינו בחי' המקיף דלבונה שהוא המקיף של ע"כ דמסאבותא דנוגה שע"י המקיף הזה נמשך להם חיות וכמ"ש

במא"א למ"ד ס"ח לבונה זכה נק' אור המקיף בקליפות ואור המקיף וך מן הפנימי, ועמ"ש ע"פ שחורה אני ונאיה גבי כאהלי קדר ומקיף זה יניקתו מעקב דקדושה ולכן ע"י שהאדם ממשיך היר"ד בבחי' עקב אזי הוא ישופך ראש, וענין בחי' זו היינו שמהפך המקיף הנ"ל להיות ע"ד י"א סממני הקטורת שהוא בחי' ריח, דהיינו ריח בוגדיו בחי' תשובה בחילא יתיר, והנה ע"י בירור זה נעשה עלי' בנה"א. כי הנה בקדושה עשר ספי' עשר ולא י"א כי בחי' סוכ"ע אינו בחשבון ע"ס שהוא המקיף הרחוק כו' אך ע"י בירור מבחי' על אויביך המקיף דלבונה שהוא מי"א סממני הקטורת, עי"ז נמשך גילוי סוכ"ע, והו' לרחוק שנעשה קרוב, והו' שחורה אני ונאיה דקאי על בעי"ת כמ"ש במד"ר בשה"ש ע"פ זה שהיו בבחי' שחורה וע"י תשובה ונאיה והיינו כאהלי קדר כו' והו' ג"כ ענין ונתנו לשון יחיד דקאי על המקיף הנ"ל שהוא הראש שלו כמ"ש הוא ישופך ראש כי כזה תלוי הכל. ובמ"א נתבאר פי' על אויביך דהיינו להתבונן במקור ורשע נה"ב מפני שור שבמרמבה ששם בשרשה הרשפי אש הוא לאלקות כו'. והו' שתיקנו שתים לפני' דק"ש יבא לקיום דק"ש אחד ואהבת שבשתי' לפני' מבואר ענין האופנים וחיות ברעש גדול כו' ונה"ב שרשה משמרי האופנים, וביאור הדבר הנה כתר והנה אופן אחד בארץ כמ"ש בד"ה האזינו.

קיצור ענין כי תצא כו' סוס מוכן אותיות התפלה בחי' אלף עולמות לכן לא יפסיק, כי תצא לשון יחיד ע' נפש נקמת הוי' במדין איכה ישבה ר"ת איבה, על אויביך המקיף דלבונה שיהי' בקטורת בחי' בכל מאורך, ריח בוגדיו, אזי ונאיה כאהלי קדר ונתנו ל' יחיד, גם כי תצא ע"ד אך יצא יצא יעקב להמשיך גילוי היר"ד בבחי' עקב כדי שלא להיות ואתה תשופנו עקב, גם כענין ויצא יעקב מבאר שבע מל' דאצ"י וילך חרנה לברר בירורים כו' והו' כי תצא למלחמה וכו'.

ט) ונתנו ה' אלקיך בידיך, דהנה ארו"ל פ"ק דעכו"מ ד"ב ע"ב מלחמת אני עשיתי שנא' ה' איש מלחמה ה' שמו, והענין כמבואר במ"א בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה פי' ה' איש מלחמה דהיינו מה שהו' נק' בשם איש ובשם אדם אבל באמת כי לא אדם הוא להנחם, והו' סוס מוכן למלחמה שהירידה הוא ע"י אצניות הנקראים סוסים עכת"ד, והדברים צריכים ביאור עם מי הוא המלחמה, וכזה"ג צריך להבין הפסוק הוי' יחתו מריביו מי הם המריבים עם ה' הלא רם על כל גוים ה', אך הענין דהנה מבואר ברבות נשא פ' ט' דר"ה ע"פ איש איש כי תשטה אשתו איש זה הקב"ה שנק' איש שנא' ה' איש מלחמה אשתו אלו ישראל הרי מבואר דמה שהקב"ה נק' בשם איש הוא ע"ש השפעת התורה לישראל, ונש"י נק' אשתו דכמו שהאיש משפיע הטפה מהמוח דרך ח"י חוליות השדרה, כך הוא ענין הפרשת הדעת בכנ"י ע"י ח"י ברכאן דצלותא וכן ביום חתונתו יזה מ"ת שהתורה היא עדי"מ טפה הנמשכת מח"ע וע' מ"ש בד"ה שאו את ראש כו' לגולגלותם בפ' במדבר בפ"י נודע בשערים בעלה וכמו שהאשה היא מקודשת לאישה ומבדלת מכל העולם כך צ"ל ואבדיל אתכם, קדושים תהיו מובדלים תהיו שיהי' מובדל ומופרש מן התאוות גשמי' ע"ד ויבדל אלקים בין האור ובין החושך כו', משא"כ אם נמשך אחר תאוות גשמי' ע"ז נא' כי

תשטה אשתו כו' היינו כמ"ש ולא תתרו אחרי לבבכם אחרי עיניכם אשר אתם זונים כו' וזהו ע"ש אשר קדשנו במצותיו וצונו לשון צוואת חיבור וזהו וילך איש מבית לוי דא קב"ה כן אמרו במד"ר פ' ויצא פע"א ד"פ ע"א ע"פ הפעם ילדה אישי אלי לוי זה עתיד ללוות את הבנים לאביהם שבשמים והענין כי חו"ב נק' תרין ריעין דלא מתפרשין שהן בחי' אין ויש, וצ"ל תמיד ההמשכה מאין ליש כמ"ש ונהר יוצא מעדן ולכן נק' בת לוי לשון חיבור ויחד, ומשם נמשך התורה לישראל כי התורה קדמה אלפים שנה אאלפך חכ' אאלפך בינה, ומשם נמשך התורה למטה, וזהו על כן יעזוב איש הוא התורה את אביו ואת אמו היינו שרש ומקור התורה ודבק באשתו אלו ישראל כנ"ל, כי ירידה זו של התורה הוא צורך עלי' כמ"ש חכמות בחוץ תרונה, כמ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת, וזהו וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, וענין היתרין זהו ע"ד לוייתן זה יצרת לשחק בו שהצחקו נמשך מביטול היש לאין, וזהו ע"ש אשה כי תזריע כו' ולכן נק' בת לוי ע"ש ביטול היש, כי לוי ענין התקשרות וחיבור וע"ש ובחי' ההתקשרות לקבל גילוי או"א"ס, כמ"ש בענין שנקראת כוס ישועות בד"ה לא תהי' משכלה ובד"ה הנותן לשכוי בינה עש"ו נק' בת לוי, וע' במא"א ב' מ"א שזהו ע"ש ויבן ה' אלקים שהם אר"א את הצלע כו' ועמ"ש בענין אחת היא יונתי, והנה ידוע שגם המלאכים קטרגו על מ"ת ובקשו אשר תנה הודך על השמים מכ"ש שאר שריו שמקטרגים על ישראל בכל ר"ה כנ"ז בברות פ' אחרי פכ"א וזהו ע"ה איש מלחמה, היינו שזה שיומשך או"א"ס להיות בבחי' איש ומשפיע לכנ"י יש מונעים ומעכבים ומקטרגים כמארז"ל שמדת הדין מעכבת, וע' זח"ב ר"פ בא דל"ב ע"ב ע"פ ויהי היום ויבואו בני האלקים להתייצב על ה' על ה' ודאי קיימין דהיינו שמקטרגים על גילוי שם הוי' דהיינו בחי' הוי' איש, וכן פי' הרמ"ז שם דהיינו למנוע ירידת המחזין מבינה לז"א הנק' איש והיינו כי בינה נק' אוצר מתנת חנם בלא מצות, לכן משם ג"כ יוכלו לקבל משא"כ כשנמשך בו"א ג' קוין תורה ועבודה וג"ח וכמ"ש בד"ה כי עמך מקור חיים, פי' השקיפה ממעון קדשיך מן השמים וברך את עמך כו' וע' בזח"ג ס"פ אחרי עטר"ר בפ"י הנועדים על הוי', וזהו פי' על הוי' שרוצים שישאר בבחי' העולם היינו למעלה משם הוי' דשם כחשיכה כאורה וכמ"ש בד"ה ויאבק איש וכמארז"ל סנהדרין דצ"ו סע"ב שהרשעים אומרים כי אין האיש בביתו הלך בדרך מרחוק במשלי סי' ז' ואין איש אלא הקב"ה דהיינו סליק לעילא לעילא כמ"ש ביאור הדברים בתו"א בד"ה וארא אל אברהם ועי"ז נמשך שליטה לאיש זר שהוא היצה"ר, וכענין עת אשר שלט האדם באדם, וע' בפרש"י בישע"י סי' ה' ט"ו ע"פ וישח אדם וישפל איש ובגמרא ספ"ט דסוטה דמ"ח ע"א.

קיצור מה שהוי' נק' בשם איש הוא בבחי' מלחמה, כי נק' איש ע"ש ההשפעה לכנ"י בחי' ברכאן דצלותא ובעסק התורה נודע בשערים בעלה, וזהו אשר קדשנו מקודשת לי מובדל ע"י ולא תתורה, וזהו וילך איש המשכת התורה מבית לוי אלפים כו' תרין ריעין, ע"כ יעזוב חכמות בחוץ תרונה ע"י ביטול היש וזהו בת לוי התקשרות, כוס של ברכה אחת היא יונתי, וע"ז יש מקטרגים וזהו להתייצב על הוי' למנוע הגילוי וישאר בבחי' העולם דשם כחשיכה כאורה, כי אין האיש בביתו ואז ממילא מתגבר איש זר הוא היצה"ר ובחי' הוי'.

איש זהו"ע חלק הוי' עמו אשר מבואר לעיל דפי' חלק הוא ד' שמות הוי' אהי' הוי' אד' דהיינו ההמשכה מבחי' אור מקיף באי"פ כי פי' אהי' היינו אנא זמין לאולדא להיות הגילוי והו"ע יחור"ע והוי' אד' זהו יחור"ת וג"כ המשכה בבחי' אר"פ והו"ע הוי' איש כו' ע"ש ההשפעה בבחי' אר"פ והו"ע חלק כנ"ל.

י) והנה עז"ג ה' יחתו מריביו כי קטרוג הנ"ל נוגע לשם הוי' וכמארז"ל ברבות בראשית ר"פ גימל ע"פ שמחה לאיש במענה פיו זה הקב"ה במענה פיו היינו בבנין עולם הדבור שהוא גילוי אלקותו ית' ע"ד וראו כ"ב יחדיו כי פי ה' דבר, חתו"ע ויבן ה' אלקים כו' בינה יתירה נתנה באשה שהוא בחי' הדבור עד"מ באדם שע"י הדבור שמדבר ההלכה לתלמידיו נוסף בשכלו התחדשות בהשכל כמא' ומתלמידי יותר מכולם לפי שהדבור מעורר גילוי מקור השכל שלמעלה מהשכל המושג, והיינו משום ששורש הדבור נלקח באמת מקדמות השכל, כמ"ש באג"ה סי' ה' ע"פ ויעש דוד שם, ועד"ו יובן למעלה ענין שמחה לאיש זה הקב"ה במענה פיו דקאי על עשרה מאמרות ועל מ"ת שעיי"ן גורם תוס' אור מעצמות אוא"ס בבחי' איש, כי איש היינו גי"ד כח"ב דז"א, א' הוא כתר יש קנה חכמה קנה בינה יב"פ קנה גי' יש חתו"ע איש, ועיי"ן המשכת התורה למטה נמשך אוא"ס בז"א מלמעלה מעלה כו' וע' בתו"א ר"פ לך לך ועד"ו ארז"ל אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו דהיינו בבחי' עולם הדבור כו' ועד"ו נא' אשת חיל עטרת בעלה דקאי על תרשבע"פ ולכן ה' יחתו מריביו, וע' בגמ' פ"ק דר"ה די"ז ע"א תבוח"ג ויקרא די"ט ע"ב ומוזה נמשך ויתן עז למלכו היינו הגילוי במדת מל' ית' וכמא' והופע בהדר גאון עתך על כל יושבי תבל כו' וכמ"ש ה' מלך גאות לבש ה' עז וכענין ארוממך אלקי המלך, וזהו ה' איש מלחמה וארז"ל ברבות נשא פ' י"א דרמ"ה ע"ד גבי וישם לך שלום וכשהוא הולך למלחמה אינו הולך אלא יחידי כו' בשמו הוא נלחם וא"צ לסיוע וכן פרשי' בחומש פ' בשלח ע"פ ה' איש מלחמה ה' שמו, והיינו כמ"ש במיכה סי' א' כי הנה ה' יוצא ממקומו כו' ונמסו ההרים כו' ועיי"ן מזה ברבות ויצא פס"ח דהיינו עיי גילוי שם הוי' שיוצא ונמשך מן ההעלם אל הגילוי עיי"ן ונמסו ההרים כו', וכן עד"ו בנפש עיי גילוי שם הוי' בק"ש ותפלה אזי הרים כדונג נמסו שהם מדות גה"ב כמ"ש בתניא פי"ט, וזהו ימינך ה' תרעץ אויב אך צ"ל אתעדלית לזה להיות אשרי איש ירא את ה' וארז"ל פ"ק דעכו"מ די"ט ע"א אשרי כשהוא מתגבר על יצרו כאיש והיינו וחרב פיפיות בירוד דב"ן ביטול היש ועיי"ן ונתנו הוי' כו' בירוד דמ"ה ביטול אמיתי וזהו ע"י עסק התורה כמש"ל בענין מגילה עפה כתובה פנים ואחור שבחי' הדעת הנמשך ע"י התפלה נק' עדין בחי' אחר לגבי עסק התורה דמכמה נפקת שהוא בחי' באור פניך נתת לנו תורת חיים.

עמוד • הארת שטה ובין תיבת והנחש הקדמוני כמ"ש בבחי' פ' בראשית כמ"ש ג"כ בד"ה ויעש משה נחש הנחשת ענין איבה זו. בשטה וענין, עמוד והנה פי' שטה ממש תיבת יהודה אתה ובד"ה וישב יעקב.

קיצור מהתורה כי תצא שבלק"ת.

א) תפילות כנגד תמידין תקנום. חיות נה"ב הוא יסוד האש שנכלל באש שלמעלה ג"כ בהמה בחי' פני אר"י. ועכשיו תפלה להעלות נה"ב שהוא ג"כ מיסוד האש ששרשה מפני שור כו' להתכלל בבחי' מרכבה עליונה כו', וימים יוצרו לצורך בירור נה"ב ימי שנותינו בהם דוקא משא"כ הנשמה עצמה נצחית כו'.

ב) וכדי שתירד אש שלמעלה מצוה להביא מן ההריוט ע"י התבוננות במקור חוצבו בנה"ב היינו המרכבה איך שהם בטלים לגבי בחי' אדם שעל הכסא, וזהו ענין שתים לפניו דק"ש ששם נאמר ביטול המלאכים מחמת השגתם שחיותם רק מבחי' שמו ואומרים קדוש רק מלכותך מכ"ע וכמו באדם בחי' התתנשאות הוא מדרגה אחרונה שבו וזהו בורא קדושים ישתבח שמך להיות בבחי' זו שבת ותוספת בתוקף אור כו'.

ג) והנה המלאכים הם בבחי' רו"ש ואומרים אח"כ ברוך כבוד ה' ממקומו, וכך צ"ל באדם רצוא ואח"כ שוב קבלת עומ"ש ועד"ו תקנו פסוד"ו רו"ש דעולמות שלמטה דומם וצומח פסוקים המדברים באהבה או יראה ומשניהם נולדה הרחמנות, וזהו תפילות אבות תקנום ומה יבא לביטול וזה שמע ישראל כי ה' יבחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם הוא אלקינו (למעלה מהמרכבה כו') אחד ד' רבתי מאמר א' הגם שהוא מחשבה נק' דיבור לאפוקי ממחשבה שלא באה לגילוי מאד עמקו כו' ועי"ז ואהבת בשני יצריך, וזהו כי תצא למלחמה לנצח כח המתאווה ונהי' על אויביך בבחי' שרשה שהוא המרכבה עליונה כי אין רע יורד מלמעלה וכשנתעלה לשרשו נהפך מרע לטוב, (וכענין נחש הנחושת דמשה כו').

ד) אך א"א להתהפך טבעית מדותיו לגמרי כ"א ע"י עזר (עמ"ש ע"פ ה' לי בעחרי) מלמעלה והוא אור תומ"צ בחי' אדם שנותן כח בכסא בחי' אש לשרוף כח המתאווה, ועי"ז יאירו בו מדותיו של הקב"ה וזהו ונתנו ה' בחי' תורה אורייתא וקדב"ה כולא חד ואלקיך מצות, וזהו ענין נתב"ס תורה בחי' מלך קורא ושונה כנגדו, ונסב"ת בחי' מצות וזהו ענין רו"ש, ועי"ז יומשך כח האש שלמעלה (דאצי' בחי' איש אש יו"ד אש לבנה) במרכבה עליונה ונגעה עד נה"ב כי החיות נושאות ומנושאות וזהו בחי' אדם חכמה ביטול שא"א להפך המדות כ"א בהמשכות ח"ע (אבנא למשקל כו' וע' בתורה דמחה"ש) ואח"כ ושבת שביו וזהו סלח לנו כי חטאנו שעד שלא הי' לו הרו"ש כתיב אולים מדרך פשעם כו', וזהו בא"י ריח ניחוחי, (וגם לחמי לאישי י"ל אש דאתעדל"ת הוא לחם לאש העליון הנק' אישי דתומ"צ).

ביאור על הנ"ל.

ה) להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה תחלה יש להזכיר בקצרה תוכן המסוק בתורה הנ"ל בפי' הפסוק כי תצא כו', והוא זה, דבמלחמה זו שהוא שעת צלוחת שעת קרבא יש ב' בחי', האחת לכבוש נפש הבהמית ולבררה ע"י מה שמזכירים ההתפעלות המלאכים שהם שרש הנה"ב ונק' על אויביך כמבואר לעיל סוף אות ג', וזהו ענין שתיים לפניו, והוא כמו שבקרבן ה' יורד אש שלמעלה ברמות אר"י ואכיל הקרבן לפי שהוא שרש נפשות הבהמות שנלקחו מפני שור שבמרובה (רק משום דשמאלא אתכליל בימינא ע"כ ה' יורד מבחי' פני אר"י כמ"ש במ"א ע"פ ואר"י כבקר יאכל תבן) וכך עכשיו בתפלה שבמקום קרבן מתכלל אש דנה"ב בבחי' אש והתפעלות דפני אר"י כו' וזהו אש אוכלה אש, וכ"ז הוא פי' כי תצא למלחמה ע"י שתהי' על אויביך, אך הבחי' השנית והיא להיות ההתהפכות המדות לגמרי ושיוכללו באלקות ממש הוא ע"י המשכות האור שע"י תומ"צ (והוא בחי' אש עליונה יותר מאש אוכלה דבחי' אר"י דאכיל קרבנין, אבל מ"מ נק' ג"כ אש כמ"ש כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא וע"י אש זו נכללו המדות דנה"ב באלקות ממש) וע"ז נאמר ונתנו ה' אלקיך בידך, ה' אלקיך הוא בחי' תומ"צ ונק' בחי' אדם שעל הכסא והוא למעלה מבחי' בירור הראשון שע"י על אויביך שהוא בחי' בהמה עדיין אר"י דאכיל קרבנין כנ"ל, וזהו בידך שהוא ג"כ בחי' אדם וזהו גמר הבירור והמלחמה וכמבואר למעלה אות ד', זהו תוכן המכוון בתורה הנ"ל. ושרש הענין עפ"י קבלה הוא ענין שני בחי' שיש בבירור דנוגה הא' הוא ע"י שם ב"ן שהוא ענין בהמה רבה דאכלה אלף טורין כו' וכמ"ש ותתן טרף לביתה כו' וע"ז מתבררים הניצוצות שנפלו בק"ג ונכללים בשם ב"ן, והיינו כענין על אויביך דשם ב"ן הוא שרש ומקור הניצוצות שנפלו בשבה"כ בק"ג כידוע, אמנם הבירור השני הוא ע"י שם מ"ה, שהוא המברר את שם ב"ן וע"ז נהפכים הניצוצות להתכלל באלקות ממש כי האיש דרכו לכבש ואין האשה דרכה לכבש, (ושם ב"ן הוא בחי' נוק' והא דמ"מ בירור ראשון הוא ע"י שם ב"ן היינו ע"י שמתלבש בו הארה וניצוצות משם מ"ה כי תצא למלחמה תצא אתה הנה"א הנמשך משם מ"ה ומתלבש בשם ב"ן הנק' על אויביך כו' והיינו בחי' פני אר"י וע"ז הוא הבירור הראשון, משא"כ הבירור השני שע"י תומ"צ הוא בחי' דשם מ"ה מברר בעצמו את המוברר כבר ע"י שם ב"ן והוא עיקר וגמר המלחמה ונמצא הכל נעשה ע"י האיש שדרכו לכבוש שהוא שם מ"ה רק שבבירור הראשון הוא מתלבש בשם ב"ן ונותן בו כח ועוז לברר וכמוכן הטעם ממש"ל בתורה הנ"ל ענין בירור דנה"ב שצ"ל ע"י שמזכירים התפעלות המלאכים שנלקחו משם ב"ן כו' עד שאח"כ ונתנו כו').

ו) והנה בירור זה צ"ל בכל יום ע"י תפלה ותומ"צ, כמבואר לעיל אות א', כי הנה כתיב ימים יוצרו שניתן להנפש זמן כמה שתהי' מלובשת בגוף ימים ושנים והוא לפי מהות הנה"ב כי הנה"א היא נצחית וגם שרשה למעלה מהזמן, אך כי משום שהנה"א מצד עצמה אינה צריכה תיקון שנמשכה מבחי' התיקון דהיינו מיחוד זר"נ דאצילות או דבי"ע רק שירדה לבור את הנה"ב שהיא נמשכת משבט"כ דרפ"ה ניצוצים ומתבררת ע"י הנה"א, ולכן מספר הימים של

חיי האדם הן הן כמספר הניצוצים שצריכים בירור מהרע שבכל יום מתחדש בגוף (היינו שמתברר מהרע דנה"ב) ניצוץ חדש מן הנפש החיונית וכשאינו נמשכים ויוצאים עוד ניצוצות שיתבררו אז כלין ימי חיי הנה"ב בגוף ויבא יומו למות, ונכללים כל הניצוצים בנה"א. (ועי' מתעלה ג"כ הנה"א, חוה ענין אדם אדם ובהמה תושיע הוי' שהנה"א נמשכה משם מ"ה גימ' אדם והנה"ב שרשה משבה"כ שנפל משם ב"ן גימ' בהמה וע"י שהנה"א מבררת לנה"ב להיות אדם ובהמה יחד נכללים באלקות עי' תושיע הוי') ובירור זה בכל יום הוא שעת צלותא שעת קרבא וע"י תומ"צ כנ"ל ובזמן ביהמ"ק הי' ע"י הקרבנות בירור והעלאת נפש הבהמה ע"י האדם המקריבה כו', וביאר הענין דהנה כתיב רוח האדם העולה למעלה ורוח הבהמה היורדת למטה, כי הנה האדם הולך בקומה זקופה ראשו למעלה והגוף למטה מהראש והרגלים למטה מהגוף, שכל דבר החשוב יותר הוא למעלה ותחתיו מה שלמטה במדרגה, לא כן בבהמות וחיות שראשן וגופן ורגליהן הכל בערך אחד ואין זה גבוה מזה ופניה כלפי מטה, וצ"ל הטעם בזה דאם מפני שנפש האדם שרשה מלמעלה מאלקות ממש היא נצחיות משא"כ נפש הבהמה, הלא אדרבה באלקותו ית' ממש לא שייך מעלה ומטה כלל שאינו בגדר מקום ח"ו וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא ממכ"ע וסוכ"ע וא"כ גם למטה אין שום נפרד מאלקים חיים כמו למעלה, ועוד דגם נפש הבהמה גשמית שרשה מלמעלה שמבחי' חיות שבמרכבה עליונה נמשכו נפשות הבהמות שמבחי' פני אר"י נמשך נפש לכל החיות ומבחי' פני שור לכל הבהמות ומבחי' פני נשר לכל העופות, ומבחי' פני אדם נמשך הנפש לבחי' האדם (רק הנפה"א שרשה מבחי' אדם שעל הכסא כו') וא"כ מ"ט שנפש האדם לבדה הולכת בקומה זקופה כו', עי'ל שהרי נת' למעלה דהנה"ב שבאדם נמשכה ג"כ מפני שור שבמרכבה וא"כ הרי האפיקורסים שאין להם רק נפה"ב ועכ"ז הולכים בקומה זקופה כשאר כל האדם ואמת הוא כן ולמה לא ידמו לבהמה הנמשכת מפני שור ואין לה קומה זקופה, אך הענין דהנה כתיב מראה האופנים כו' כאשר יהי' האופן בתוך האופן, וכתיב ובלכת החיות ילכו האופנים כו' כי רוח החיה באופנים, פי' אופן בתוך האופן היינו אופן קטן בתוך אופן גדול שהאופן גדול מסבב את האופן הקטן שבתוכו מכל צד ולמעלה הוא גבוה מן האופן קטן ומלמטה בתחתית הנה האופן קטן למעלה מן הגדול, הרי מובן שבבחי' עיגולים אין שייך מעלה ומטה שהרי האופן הגדול הוא למעלה במדרגה מהקטן שהוא בתוך האופן הגדול ובטל אצלו, ועכ"ז בתחתית האופנים הרי האופן הגדול הוא למטה מהאופן הקטן, אלא שזה מפני שבעיגול לא שייך מעלה ומטה רק שזה הכלל בעיגולים שכל העליון מחבירו וסובבו ומקיפו הוא למעלה במדרגה מהעיגול שבתוכו המוקף ממנו, והנה תגלגלים הם בחי' עיגולים גשמיים דעשי' והם ג"כ ע"ד הנ"ל כאשר יהי' האופן בתוך האופן שהתגלגל הגדול מקיף את הגלגל הקטן ממנו, ואופני הקודש הנו' במרכבת יחזקאל הם ג"כ עיגולים ע"ד עיגול הגלגלים אלא שהם בבחי' רוחניות שהם מע"ס דעגולים דעשי' ומבחי' שמרי האופנים שהוא חיצוניות שלהם בא ונמשך השפע להגלגלים וכמ"ש אופן אחד בארץ, וסיבת הסיבוב של גלגל היומי הוא עפ"י הכרח מחמת גלגל האופנים הרוחניים שהם מתגלגלים ברוחניות (וענין מהות גלגול וסיבוב שלהם מבואר במ"א בדרוש פ' נח תקס"ב) ולכן עי' מסבבים

את גלגל היומי שהוא מוקף מהם וכמו שגלגל היומי ע"י גלגולו גורם סיבוב וגלגול שאר הגלגלים שהוא מקיפם כו'. והנה האופנים מקבלים מן החיות וע"ז נאמר ובלסת החיות ילכו האופנים כו' ולאשר יפנו החיות לשם יהי' סיבוב האופן ולאשר יפנה האופן לשם יסבב הגלגל היומי. (ופי' כי רוח החיה באופנים ע' ד"ה כאשר יהי' האופן כו' שבועות תקס"ו) ולא כתיב רוח החיות דהא ד' חיות הן במרכבה אלא רוח החי' הידוע הוא בחי' כללות של הד' חיות שכללותן הוא בחי' אדם כי פני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל משא"כ בחי' אדם הוא בחי' כללותן ולכן נק' אדם אדמה לעליון היינו לאדם שעל הכסא כו' והיינו כי רוח החי' בחי' פני אדם הוא באופנים שבחי' אדם מנהיג את כולן שלאיוה רוח אשר יפנה לשם יפנו החיות אריה שור נשר, ולעומתם ילכו האופנים, עד שהגלגלים חעשי', עד שנמצא סיבות סיבוב הגלגלים אינו אלא מצד האדם אשר במרכבה והוא מקבל מלמעלה מבחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם כו'. והנה בבחי' ציור אדם הוא מעלה ומטה כסדר השתלשלות הב"ד ואח"כ חג"ת ואח"כ נה"י כמו בקומת האדם הגשמי ראש וגוף ורגליים, משא"כ בהאופנים שהם עיגולים אין שייך מעלה ומטה, ואעפ"כ האופנים מתנהגים מבחי' פני אדם, כי ידוע שיש עיגולים ויורשר, ובעיגולים אין שייך מעלה ומטה כנ"ל, אבל יורשר הוא בחי' ציור אדם שיש בו מעלה ומטה, ואעפ"כ יורשר הוא בחי' רוח וגבוה מהעיגולים שהן בחי' נפש, ולכן ג"ר דיושר הם עומדים בחלק העיגולים ומנהיגים את העיגולים כמ"ש במ"א ע"פ לרוקע הארץ על המים כו', ולכן בחי' אדם הוא מנהיג את האופנים רק היינו דוקא מצד סדר ההשתלשלות, אבל מצד שרשן הנה העיגולים שרשן נעלה יותר מהיורשר (כמ"ש בדרוש פ' נח הנ"ל וע' ע"פ ויהי קול מעל לרקיע כו') שהיורשר שרשו מבחי' הקו שהוא בחי' ממכ"ע משא"כ העיגולים שרשן מבחי' סוכ"ע הוא בחי' העיגול הגדול שלמעלה מהקו כו' עד שלכך גם בעיגולים שלמטה אין שייך בהם מעלה ומטה מצד שרשן מבחי' סוכ"ע דקמי' מעלה ומטה שוין וכחשיכה כאורה ורק בבחי' יורשר ממכ"ע שייך מעלה ומטה רוחניים, ומ"מ אף שמצד שרשן העיגולים למעלה מהיורשר אבל במהותן ועצמותן היורשר בכ"מ למעלה מהעיגולים אפי' בעולמות היותר עליונים כנ"ל ולכן רוח החיה באופנים שהאדם מנהיג האופנים.

ז) והיוצא מזה בעבודה הוא להבין בענין מעלת הקרבנות ועכשיו בחי' תפלה שכנגד הקרבנות, דלכאורה תמוה מהו מעלת ענין הקרבת בהמה גשמיות להיות מזה ריח ניחוח לה', אך כי הנה האדם שרשו מבחי' פני אדם שהוא בחי' יורשר ולכן ראשו למעלה מגופו וגופו למעלה מרגליו שיש בו בחי' מעלה ומטה לפי שנמשך מבחי' יורשר, משא"כ הבהמה שנפשה נמשך משמרי האופנים (ובשרשן מהחיות נמשך מבחי' פני ארי' פני שור כו', אבל נפש האדם נמשך מבחי' פני אדם, וגם נה"ב שבאדם הרי היא נפש השכלית ונמשך מבחי' אדם הכלול בבחי' פני שור כי פני אדם לארבעתן ולכן כל מין האדם הולך בקומה זקופה כו') שהן עיגולים ואין בהם מעלה ומטה, (שעם היות שיש בהן שכל גי"כ הוא ע"ד ראשו בין ברכיו דבחי' עיבור כמ"ש בדרוש פ' נח הנ"ל) לכן גם ציור גוף הבהמה אין בו מעלה ומטה והראש עם הירכיים באורך אחד, והנה שרשן הבהמות הוא משה"כ מעולם התורה שהיא גי"כ בבחי' עיגולים

משאיכ שרש נפש האדם מבחי' התיקון שהא בחי' יושר ולפי ששורש העיגולים למעלה יותר כנודע דשרש התווה גבוה מהתיקון לפני מלך מלך כו' לכן זהו מצות הקרבנות להעלות הבהמה לשרשה ומקורה ועי"ז נמשך משרש העיגולים שהוא בחי' סוכ"ע, אך היינו דוקא כשהאדם מקריב הקרבן שהרי למטה הבהמה ירדה בשבה"כ בתכלית ההשפלה, ואפי' בעולמות עליונים הישר גבוה מהעיגולים, לכן דוקא ע"י אדם אפשר להיות ברור הבהמה ואז היא נכללת למעלה ומוסיפים המשכת אור עליון בנפש האדם להיות אדם ובהמה תשיע כו', והנה עכשיו תפלה במקום קרבנות לברך הנה"ב שבאדם, שהוא ג"כ ע"ד הג"ל בקרבנות שהנה"א שהוא בחי' אדם שם מ"ה מברר ומעלה הנה"ב שהוא בחי' בהמה ע"ד שבקרבן הי' עליית נפש הבהמה ממש, (אך צ"ל דהא אפי' נה"ב שבאדם הוא ג"כ מבחי' אדם שלכך הולך בקומה זקופה, אך הענין דמבואר במ"א ע"פ מי כו' המגביהי לשבת כו' שבנה"ב יש ב' בחי' הא' נפש השכלית והיא השכל שלה והב' המדות שלה ונק' יצה"ר כו' ע"ש והיינו ודאי מבחי' פני אדם ופני שור ולכן בנה"ב שבאדם יש ג"כ מבחי' בהמה ממש רק שמצד נפש השכלית הולך בקומה זקופה כו' ולכן בירור נה"ב הוא עי"ז עליות לנה"א כמו ע"י הקרבנות רק מ"מ לפי שהקרבנות הם בירור הבהמה ממש ע"כ התפלה היא רק כנגד הקרבנות ולא כמעלת הקרבן ממש שהרי אנו מבקשים במוספים יה"ד שתעלנו כו' ושם נעשה לפניך את קרבנות כו' כמצות רצונך מכלל שהתפלה דעכשיו אעפ"י שהיא במקום קרבנות אינה עדיין כמצות רצונך ממש והיינו משום שע"י הקרבן הי' העלאת נפש הבהמה ממש היא שרשה מבחי' עגולים ששרשן נעלה נאד אבל בירור נה"ב הרי האדם הוא מבחי' יושר מצד נפש השכלית שבו אי"כ הוא בירור דיושר אלא שאעפ"י כ התפלה ממש במקום קרבנות מצד בירור המדות דנה"ב שבאדם שהם ג"כ בחי' בהמה מפני שור ע"ד נפש הבהמה כו' לכן ע"י בירור זה ממשיך ג"כ מבחי' עיגולים ומשרשן הנעלה כנ"ל וכו'.

וזהו ענין ארי' דאכיל קרבנין, שבירור והעלאת נפשות הבהמית להתכלל באש שלמעלה הוא ע"י פני ארי' לפי שהוא שורש נפשות הבהמות כנ"ל (עיין לעיל אות ה"א) שלוקחו משם בסדר השתלשלות מחיות דמרכבה ולאופנים ומהאופנים להגלגלים ע"כ ע"י הוא העלאתם לשרשם, וזהו ג"כ שאנו מזכירים בשתיים שלפניה ענין המלאכים איך שהם אומרים קדוש כו', די"ל למה מזכירים מה שהם אומרים, אך הוא ג"כ מפני שהנה"ב שבאדם שרשה ג"כ מהמרכבה מבחי' פני שור ע"י השתלשלות משמרי האופנים כנ"ל ובכל יום מבררין ממנה ניצוץ חדש ע"כ כדי לבררה ולהפכה לעבודת ה' צריך להזכיר לה בחי' הביטול והרעש וההתפעלות של המלאכים וחיות הקודש שהן שורשה ומקורה ועי"ז תעתיק גם היא מתאוותיה הגשמיים ויכלל החוץ שלה באש מלמעלה דהיינו שתתפעל בהתפעלות רשפי אש לה' ע"ד האש דמלאכים כו' וה"ז כמו קרבן הבהמה הגשמיית שהייתה נכללת באש דבחי' ארי' דאכיל קרבנין כנ"ל, (והנה בבית שני חסר אש שלמעלה ואעפ"י הקרבן כשר ע"י אש שלמטה לבד מזה יכול האדם ללמוד שלא יפול יבו גם אם אין נופל עליו שלהבת רשפי אש והאבה מלמעלה מבחי' פני ארי' ובלבד שמייגע עצמו להביא אש מן ההדיוט עכ"פ היינו להתבונן בגדולת

ה' ובביטול המלאכים כנ"ל ועי"ז יוליד בנפשו הבהמית אש והתפעלות כו' או התפעלות בשכל עכ"פ. וה"ז בחי' אש של הידיוט שהוא ענין בפ"ע לבד האש הנמשך מלמעלה מבחי' פני אר"י רק שבא ונמשך מהתבוננות הביטול דחיות הקודש שהם שרש הנה"ב).

ז) והנה התפעלות המלאכים ורשפי אש שלהם נמשך להם משם ב"ן שהוא בחי' מל' דאצ"י שהוא מקור דבי"ע כי ענין התבוננות שלהם הוא במקור המחי' אותם שהוא שם ב"ן ועי"ז נאמר כי רוח החי' באופנים שהוא המנהיגם (שזהו בחי' פני אדם ותאנה שבו מתלבש שם ב"ן) ומהוה את השגתם ואהוי"ר שלהם בתמידות מאין ליש וזהו החיות נשואת ומנושאות כו' וביאר זה הוא כי הנה התהוות העולמית אינו כמו פעולה גשמית הנפעל מכח האדם שהוא יש מיש רק שמשנה הצורה ע"י כח שלו לכך אף שכחו מתלבש בפעולה ההיא עכ"ז הפעולה נפרדת לאחר שנפעלה ואין צריך עוד לכת הפועל מאחר שגם מתחלה היתה יש גמור ממש, וגם בכח הפועל שהוא האדם לא נשאר כלל ממהות הפעולה שהרי אחר שגמר הכלי אין בידו ממהות הכלי משא"כ עד"מ בהתהוות זיו השמש מן השמש לפי שהזיו לא הי' יש בפ"ע כלל קודם המשכתו ממאור השמש ע"כ גם אחר שנמשך ממאור השמש צריך הוא תמיד להשמש ואינו נפרד בפ"ע שהרי בלילה שהשמש הולך מתחת לארץ הי' כלא הי' הזיו שהאיר ממנה לארץ ולדרים עליה כל היום כולו ועוד זאת שגם בגופה של שמש יש ג"כ תאור והזיו רק שבטל במציאות שם שאם הזיו נמשך למרחוק במכש"כ שישנו בגוף מאור השמש רק שאינו עולה בשם כלל, ובטל במציאות לגבי המאור שהוא מקור הזיו כו' ונמצא כ"ז היפוך מענין כח הפועל של האדם הפועל איזה פעולה, והנמשל מזה יובן למעלה לפי כי ממך הכל כתיב שהתהוות היש הוא מאין המחלט ממש, ע"כ הם צריכים תמיד להתהוות מאין כמו הזיו שצריך כל רגע להמאור ועוד זאת שגם חיותם וקיומם השופע בתוכם ומהוה אותם מאין הרי הוא כלול במקורו ונמצא שם ביתר שאת כמו התכללות הזיו במאור השמש כו' וזהו כי עמך מקור חיים, פי המקור חיים המתלבש בכל הנמצאים להחיותם ישנה עמך דהיינו בגוף המאור, (וא"ת א"כ איך נק' הבריאה יש מאין מאחר שהחיות שבהם כלול תחלה וגם עכשיו במאור א"כ מהו התחדשות דהרי מה שהי' הוא שנהי', והרי עיקר ויסוד התורה הוא דוקא האמנת החידוש יש מאין ואפס המוחלט ממש, התשובה בזה דבאמת אף שאמרנו שהתהוות הנבראים ממנו ית' הוא כמשל המשכת הזיו מהשמש זהו לומר שביטול הנבראים אצלו ית' הוא כביטול זיו השמש בשמש דהיינו משום שלא הי' סיבה אחרת ליש הוה זולתו ית' כמו שאין לזיו השמש סיבה אחרת כלל זולת השמש, ולאפוקי מפעולת האדם איזה כלי שכלי זו יש לה סיבה אחרת עיקרית זולת האדם והוא המתכת או העץ או העפר שממנה עשה הכלי כו', ולכן אין הכלי בטלה כלל לגבי האדם אבל מ"מ לא נערך כלל התהוות נבראים ממנו ית' לענין המשכת הזיו מהשמש שהרי הזיו הוא מעין מהות השמש ממש, והרי זה התהוות יש מיש לא כן התהוות הנברא ממנו ית' שאין ערוך נברא לבורא הרי זה התהוות יש מאפס המחלט וכמו עד"מ התהוות הגשמית עוה"ז ממנו ית' הרי גשמיות אין ערוך

לרחמינות א"כ הרי זה יש מאין, ואף שהזיו ממנו ית' הוא המהווה הנברא מ"מ
 מה שמתהווה מזה הנברא זהו בחי' יש מאין חהו ענין ההתחדשות יש מאין
 ממש, אמנם מ"מ הזיו המח' את הנברא שהוא המקיימן כל רגע ובלעדי הנברא
 אפס הרי זיו זה כלול במקורו א"ס ב"ה ביתר שאת ויתר עז א"כ לענין ביטול
 הנברא לגבי א"ס ב"ה לא פחות הוא ממשל וערך ביטול זיו השמש לגבי השמש
 שהביטול בב' דברים הנ"ל הא' שהזיו צריך תמיד להמאור ואינו יש בפ"ע הב'
 שגם במאור לא נחסר אפילו השלימות שיש בהזיו מלבד שמהות המאור הוא
 משובח ושלם לאין שיעור מהזיו שזהו שלימות אחר, אבל מ"מ גם מהות
 השלימות שיש בהזיו ג"כ לא נחסר בהמאור שהרי גם הזיו ממש ישנו שם
 במאור ביתר שאת ממה שהוא, על הארץ וכל זה היפוך מפעולת האדם כנ"ל וכך
 ביטול הנבראים לגבי א"ס ב"ה הרי יש ביטול ב' דברים הנ"ל, הא' שצריכים
 תמיד להארתו ית' כי מה שהכלי איננו צריך להאדם זהו מפני שיש לה סיבה
 אחרת כנ"ל, הב' שגם בהמאור הוא א"ס ב"ה לא נחסר ח"ו מכל מיני שלימות
 שיש באב"ע וישנו שם ממש כמו שהזיו ישנו במאור דאעפ"י שהנבראים עצמן
 לא יתכן לומר שהם כלולים בו ית' שהרי הם מחודשים דוקא כנ"ל, אמנם הרי
 עיקר המח' אותן מאין מה שבלעדי זה החיות הם אפס ממש, הנה חיות זה כלול
 ממש בא"ס ב"ה, וכיח שהחיות הוא העיקר הרי עמך ממש כלול המקור החיים
 רק שהוא שם ביתר שאת לאין קץ, עוד זאת שלישית בביטול הנבראים אצלו
 ית' מה שאין בביטול זיו השמש לגבי השמש והוא מה שאין הנבראים ערך כלל
 אצלו ית' מלבד מה שאין ערך הגבול לגבי א"ס עוד זאת שהרי אין ערוך כלל
 מהות נברא שמציאותו והתהוותו מזולתו לפני הבורא ית' משא"כ בביטול זיו
 השמש לגבי השמש לא יתכן כלל לומר כן שהרי שניהם בע"ג וגם הזיו מעין
 המאור כו' ולא אין ערוך כו' רק לענין ב' בחי' הראשונות שבביטול הנבראים
 לגבי הבורא ית' במה שצריך להיות תמיד התהוות מאין בכל רגע ובמה שלא
 נחסר אפי' השלימות מיש בהם גם במקורם אנו לוקחים המשל מביטול זיו
 השמש לגבי השמש.

ובזה יובן מ"ש הנוטע אוזן הלא ישמע היוצר עין הלא יביט, דלכאורה
 תמוה מי הוא כסיל כזה שיאמר שהנוטע אוזן לא ישמע עד
 שהוצרך הכתוב להוציא מסברה זו, אך הענין כי הנה לכאורה יש סברה לומר
 כיח שהבורא ית' מרומם ונשגב מהנבראים אם כן איך שייך כלל לתאר בו
 השלימות שיש בנבראים וראיית העין ושמיעת האוזן זהו מעלת הנבראים, אבל
 בבורא ית' אין לתאר בחי' אלו וזה הביא לכפור בהשגחה לומר שגם שהוא ית'
 נוטע אוזן ויוצר עין, עכ"ז אין בו שייך פעולות אלו, ולזה בא הכתוב לומר, כי
 האומנם הנה אמת נכון הדבר שהבורא ית' נשגב ומרומם לבדו ואין ערוך לו
 כלל דכולא קמי' כלא חשיב אבל מ"מ כיון שהוא יוצר הבורא בחי' עין ואוזן,
 א"כ השלימות שיש בכחות אלו פשיטא שהם כלולים ונמצאים בו ג"כ רק שהוא
 בדרך נפלא יותר לאין קץ חזו שארז"ל דע מה למעלה ממך עין רואה ואחזן
 שומעת כו' ולא אחזן ועין גשמיים ח"ו אלא מקור המהווה ראיית העין נק' עין
 למעלה לכן מקור המהווה שמיעת האוזן נק' אחזן, ומקורות אלו כלולים ונמצאים

למעלה כמ"ש כי עמך מקור חיים רק שהוא בחי' עמך טפל ובטל למהו"ע ית' דלאו מכל אינן מדות איהו כלל.

ט) ועתה יובן ענין התפעלות המלאכים ומרכבה דפני ארי' שור נשך שגלקח משם ב"ן שהוא מדת מלכותו ית', ואומרים קדוש דהיינו שמשגיגים איך שהוא ית' מהווה אותם מאין ליש רק ע"י הארה בעלמא הוא מדת מלכותו ית' הנק' זיו והארה ומהו"ע ית' קדוש ומכודל, ועוד זאת משיגים ורואים כל אחד מהם רואה ומשיג החיות שלו המתווה אותו מאין ליש, ואיך בחי' חיות זה כלול ונמצא במקורו כביטול הזיו במאור השמש, וזהו מ"ש בע"ח שיש כל מיני דצ"ח באצילות כמו שנק' המלכות בשם סלע או אבן ולפעמים בשם עפר ולפעמים בשם שושנה וכן כתפח בעצי היער כן דודי כו' והיינו שאותו החיות תהיו הנמשך ממנו ית' להחיות האבן דבי"ע, הנה חיות זה מלוכש בג' אותיות דאצ"י אבן וזהו בחי' אבן שבאצ"י וכן עד"ן בחי' תפוח כו' והוא מה שאמרנו למעלה שהאור והכח והחיות של כל נברא כלול ונמצא למעלה במקורו כו' רק שהוא בדרך משובח ומפואר לאין קץ מכמו שהוא בהנברא, ולכן בהיות המלאכים משיגים זה איך ריבוי רבבות השתלשלות הנבראים דכתיב היש מספר לגודויו כו' כולם בצביונם ישנם בהתכללות בבחי' מלכות דאצ"י מזה הן מתפעלים מאד, שמלבד ההתפעלות מכללות ענין התהוותם יש מאין הארה בעלמא, עוד זאת איך כלא ממש חמדת ותשוקת הנבראים שגם חיותן ופנימיותם ישנו בהתכללות בהמקור בבחי' ואופן משובח לאין שיעור כנ"ל.

והנה מובן מכל הנ"ל איך כל התפעלות דמלאכים ומה שנמשך מזה למטה בירור והתפעלות דנה"ב הכל נמשך משם ב"ן, שהרי התפעלות המלאכים נמשך מצד שרואים ומשיגים החיות שלהם הכלול במקורם כנ"ל ומקור זה הוא בחי' שם ב"ן שהוא מל' דאצ"י הנק' אימא תתאה שהוא מקור החיות דבי"ע, וע"ז נאמר כי עמך מקור חיים שהמקור חיים הוא בחי' עמך שהוא טפל ובטל לגבי מהו"ע ית' ונמצא התפעלות ורעש המלאכים נמשך משם ב"ן, (וזהו שהם מנושאות עם הכס"א כ"ס א' פי' אל"ף הוא שם מ"ה במילוי אלפי"ן וכיסוי לבחי' זו הוא שם ב"ן) וזהו כי רוח החיה הידוע באופנים כנ"ל, והתפעלות נה"ב שבאדם נמשך ע"י התבוננות בהתפעלות המלאכים שהן מקורה ושרשה כנ"ל שכ"ז נמשך ונסתעף משם ב"ן.

וזהו כי תצא למלחמה שעת שצלותא שעת קרבא לכבוש נה"ב תהי' על אויביך היינו בהתבוננות בהמקור ושרש של אויביך הוא נה"ב ששם אין רע יורד למעלה ח"ו רק היינו התפעלות המלאכים שהרשפי אש הוא לה' כנ"ל, ומכ"ש במקור ושרש המלאכים הוא בחי' שם ב"ן, וכ"ז נק' על אויביך המקור ושרש שלהם שהרי אפי' בחי' מקור חיים של עולמות בי"ע ה"ה מקור ושרש להתהוות נה"ב ג"כ כו' משא"כ בחי' ההמשכה שע"י תו"מ כו' משם מ"ה זהו בחי' שלמעלה מעלה גם ממקור החיות של העולמות שהרי עשרה מאמרות נק' מילין דהדיוטא לגבי מהו"ע ית', וזהו כעין מ"ש במ"א ע"פ יביאו לברש מל' כו' ואשר נתן כתר מלכות כו' בתחלה נזכר לכוש וכתר ואח"כ כתיב ויקח המן את הלבוש

ולא נזכר הכתר והיינו כי לבוש מלכות זהו בחי' המהוה עולמות והרי מזה נמשך חיות לסט"א ג"כ, ולכן ע"י בירור הסט"א יוכל להיות המשכת בחי' זו וזהו ויקח הזמן את הלבוש כו' אבל כתר מל' הוא תרי"ג מצות דאורייתא ח' מצות דרבנן כמנין כתר הנה בחי' זו אין שייכה להמן כלל, וכך יובן ג"כ כאן דבבחי' המקור השייך להעולמות הרי משם נמשך חיות זיניקה גם לנה"ב ולכן נק' על אויביך משא"כ בבחי' המשכה שע"י תומ"צ הוא למעלה מבחי' זו והוא ענין הבירור השני וע"ז נאמר ונתנו הוי' אלקיך בידך ה' אלקיך דוקא הוא המשכה שע"י תומ"צ המתייחד אליך דוקא.

י) וביאור זה הוא כי הנה בחי' כמראה אדם שעל הכסא הוא רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים דמלכא ושס"ה ל"ת הן שס"ה גידין, והנה יעקב חבל נחלתו כמו אם ינענע האדם בחבל למטה מתנענע גם ראש החבל שלמעלה כן עד"מ בעשות הנפש מצות מעשיות יומשך אלקות בבחי' אבר א' מרמ"ח אברים דמלכא, וכן עד"ן בשמירת מל"ת, וע"י המשכה זו נעשה ג"כ הבירור דנוגה כי המצוה נעשים בדברים גשמיים שתחת ממשלת נוגה וכשעושי' יבזה מצוה ונמשך מבחי' כמראה אדם שם מ"ה והאיש דרכו לכבש ע"כ ע"ז עיקר הבירור כו', וכן ע"ז נעשה בירור דנה"ב שבאדם המקיים את המצוה הוא בחי' בירור שני דשם מ"ה דהיינו כמש"ל אות ד' שיאירו מדותיו של הקב"ה בנפש כו', והנה כמו שבבחי' ההתפעלות הנמשך בנה"ב ע"י אש אוכלה דשרשם לפניו הוא בחי' רו"ש וכמו שנו' ביוצר אור במלאכים עומדים כיראה כו' כמו"כ בבחי' הגילוי הנמשך מלמעלה ע"י תומ"צ שהוא הבירור השני יש ג"כ בחי' רו"ש והוא ענין תומ"צ כי הנה לפעמים משמע דת"ת גדול ממעלת המצות וכמשארז"ל ת"ת כנגד כולן, ולפעמים נראה שהמעשה הוא העיקר כאומרם תכלית חכמה תשובה ומע"ט והלומד ואינו עושה נוח לו כו', אך הענין דשניהם אמת דהתורה הוא בחי' ראשית חכמה ונמשכה למטה ע"ד נעוץ תחב"ס המצות מעשיות הן בחי' סיפא דכ"ד אך שגעוץ סופן בתחילתן כו' פ"י שהתורה הוא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעה והוא כמלך הגורר בחכמתו וכשאדם לומד ההלכה הוא ממשיך חכ' זו בדיבור הבל פיו כמאמר הקב"ה קורא ושונה כנגדו, וזהו נעוץ תחילתן הוא בחי' ח"ע בסופן הוא בחי' הדיבור כו' וע"ז נמשך בחי' רצוא מחמת התבוננותו בתחלתן ובשרשן כו', (ועוד כי עסק התורה יש בה בחי' ביטול והעלאה ובפרט בעיקר התורה שמעמיק מחשבתו ומקשר ומעלה אותה בחכ' שבתורה ועיין בתניא בפ"ה ובאגה"ק בקו"א על התניא וע' מ"ש ע"פ ויקחו לי תרומה) והמצות מעשיות בחי' עבד הוא בחי' סופן שהרי העבד הוא נפרד בס"ע (ולא כמ"ש בתורה ואשים דברי בפ"ך) רק שמתבטל להמלך אך נסב"ת ואמנם יש יתרון מעלה לעול העבד שבחי' נעוץ סופן הוא בתחלתן למעלה מבחי' חכ' שנק' ראשית כמאמר מראש מקדם נסוכה סוף מעשה במח"ת, פ"י מראש הוא בחי' חכמה אך מקדם הוא מה שלמעלה מהחכ' והיינו שבחי' סוף מעשה שבמחשבה תחלה דהיינו ענין נעוץ סוב"ת הוא גם בבחי' מקדם שלמעלה מעלה מבחי' ראשית חכמה, והטעם הוא כי הנה ארו"ל עד שלא נברא העולם כו' ה"י הוא ושמו בלבד ופ"י שמו הוא בחי' מל', והענין כי הנה בחי' ע"ס שראשיתן חכמה כו' זה שייך לומר רק בנאצלים היינו באצ"י ובעקודים נקודים כו' משא"כ

באים ביה לא שייך שום ספירה כלל אפי' אור חיו לאו מכל אינון מדות כלל רק בחי' כח הגילוי שיש בהאור זה נק' בחי' שמו ונק' מלכות וזה הי' הוא ושמו לבד כו' ולכן גם אח"כ בהשתלשלות ע"ס דאצ"י שבחי' מל' דע"ס עם היותה סופא דכ"ד שהוא הגילוי מבחי' ע"ס חכמה ח"ס כו', אך נעוץ סובי"ת בבחי' מקדם היינו בחי' שמו מה שהי' הוא ושמו בלבד כו' ולכן המצות שהן בחי' סופן היינו בחי' מלכות סיפא דכל דרגין נעוץ סופן בתחילתן למעלה מהתורה שנק' ראשית כו' כ"א מראש מקדם נסוכה כו' והמצות הן בחי' שוב שע"י שמרוממים בחי' המל' לשרשה בחי' מקדם כו' ע"ז משם נמשך האור להיות הגילוי למטה אפי' בעשי' ממש שכל שהאור גדול יותר מאיר גם למרחוק כו'.

והנה בחי' הרו"ש הנמשך ומאיר בנפש ע"י תומ"צ הוא למעלה מבחי' אש אוכלה דשתים לפניה וכמו שבמזבח האש אוכלה הי' במזבח החיצון אבל עוד יש מזבח הפנימי שהוא בחי' מעלה יותר גם מאש אוכלה דמזבח החיצון (ע' ע"פ והי' לכם לציצית וראיתם אותם וזכרתם, וע"פ צו את בניי שם נת' זה באריכות), הענין דכתיב לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת אשה הוא בחי' אש ה' והיינו אש דבין בחי' מל' שנק' ה' תתאה ואיש הוא בחי' אש יו"ד ח"ע וההפרש ביניהם הוא כענין ההפרש בין אה"ע הנלקח מביטול העולם לאה"ר הנלקח הרשפי אש מצד בחי' סוכ"ע וגם פי' אש יו"ד שהאש כלול בבחי' ביטול שזהו בחי' יו"ד ונק' שלהבת י"ה וגילוי בחי' אש יו"ד נמשך ע"י תומ"צ כמ"ש לחמי לאשי שע"י התורה שנק' לחם גורם בחי' המשכות אש, אש יו"ד וכמו בגשמי' כשיושב בתענית נתמעט חום הטבעי מהגוף כו'. וההמשכה למטה הוא ע"י המצות כמ"ש נר מצוה שהמצוה היא בחי' נר להמשיך גילוי אור ואש דתורה כו' דכתיב בה הלא כה דברי כאש כו', והנה בחי' אש יו"ד מברר בירור שני את בחי' אש ה', והיינו ענין מה מברר בין דהיינו שייגיע לבחי' ביטול אמיתי בחי' יו"ד ולא יהי' האש בבחי' יש וכמו שע"י אש ה' מתבררים ניצוצות דק"נ כענין אלף טורין דאבלה לון בהמה רבה כך ממש צריך להיות בירור שני ע"י שם מ"ה כי האיש דרכו לכבש כו' (ובמרע"ה ג"כ כתיב ותצא אש מלפני ה' ולא מבחי' פני אר"י כי לא רצה מבחי' זו כמ"ש אם אין פניך הולכים כו' כמ"ש במ"א ע"פ ואר"י כבקר כו') וע"ז נאמר ונתנו הוי' אלקיך בידך ממש ועמ"ש במ"א בענין אבנא למשקל בה דא יו"ד אך ע"י חכמה נעשה עיקר הבירור, ולכן אחר ק"ש אומרים סלח לנו שמרגיש איך שפשע כו' ולא להיות אוילים מדרך פשעם כו' כמ"ש לעיל.

קיצור מהביאור הנ"ל

אות ה' נתבאר איך ב' בחי' הנ"ל שבמלחמה ונצחון הנה"א על הנה"ב, הא' להיות בבחי' על אויביך שהוא ענין שתיים לפניה, והב' ונתנו כו' ע"י תומ"צ, הם ב' בחי' בירורים, הא' בירור דב"ן, הב' בירור דמ"ה מברר ב"ן, כי האיש זרכו לכבש.

אות וא"ו. ביאור ענין הבירור הראשון יקדים ענין נה"ב שנמשכת משמרי האופנים שהם עגולים ורוח החי' הוא בחי' פני אדם, הוא מנהיג את האופנים כמו ג"ר דיושר עומדים בחלון העגולים שיושר מבחי' רוח הגבה מעיגולים שהן בחי' נפש ואעפ"כ מצד שרשן הרי העגולים שאין בהם מעלה ומטה נמשכים מבחי' סוכ"ע ולמעלה מבחי' ממכ"ע ציור אדם.

אות זי"ן. יתבאר שמזה יובן ענין מעלת הקרבן מבהמה גשמית כי האדם מבחי' יושר כמ"ש והאלקים עשה את האדם ישר והבהמה שראשה ורגלה בקומה א' זה לפי שנמשכה משמרי האופנים שהם בחי' עגולים ולא בציור אדם, ולפי ששורש העגולים מבחי' סוכ"ע ע"כ ע"י הקרבן מכפר על האדם אך היינו אחר שהאדם מקריב הקרבן כי רוח החי' כו' ועכשיו תפלה במקום קרבנות היינו בירור נה"ב שנמשכה ג"כ משמרי האופנים והיינו ע"י שתיים לפניה התפעלות המלאכים.

אות חי"ת. והתפעלות המלאכים נמשך משם ב"ן שהוא מקור חיים שלהם, והנה כי עמך מקור חיים היינו כמו המשכת הזיו מהשמש שצ"ל ההמשכה תמיד מהשמש להיות זיו וגם הזיו ישנו ג"כ במאור רק שבטל שם וכ"ז היפך מפעולת האדם כו', רק שמ"מ למעלה הוא בדרך נפלא יותר מביטול הזיו שהרי הזיו מעין המאור משא"כ הנברא אין ערוך לבורא ונקי חידוש יש מאין ממש ולא כמו הזיו שהי' כלול תחלה במאור רק שנמשל ג"כ לזיו היינו שהמקור חיים המחיי' הנברא להיות יש מאין הוא נמשל לזיו לגבי א"ס ב"ה כו', ובוה יובן מ"ש הנוטע אוון הלא ישמע כו'.

אות טי"ת. וזהו ענין התפעלות המלאכים שמשגיגים איך גם חיותם וקיומם כלול במאור כביטול הזיו רק דכלא חשיב ממש, וזהו כי עמך מקור חיים, ומקור זה הוא בחי' שם ב"ן וזהו ענין בירור שלהם ע"י שם ב"ן, ומה נמשך ג"כ בירור נה"ב, וכ"ז בכלל בפני' כי תצא למלחמה תהי' על אויביך היינו מקור ושרש נה"ב, ואח"כ בירור שני דמ"ה הוא ע"י תומ"צ וכענין מ"ש ויקח המן את הלבוש כו' ולא נזכר הכתר כו'.

אות יו"ד. נתבאר ענין תומ"צ ואיך בחי' נעוץ תחילתן בסופן תלמוד גדול ומצד נעוץ סופן בתחלתן מעשה גדול ושיש בזה בחי' גבורה יותר כו' וד"ת ענין רצוא ושוב ותומ"צ שהוא בחי' אש יו"ד.

הערות על הדרוש שבלקרי' ע"פ כי תצא דרוש השני

כי תצא מאן דקטיל, דוד שקידש מיכל במאה ערלות פלשתים וענין מאה י"ל משום כי הם בחי' קוף בפני אדם לכן מאן דקטל כו' בש"א י"ח כ"ה כ"ז ובמד"ר נשא ת"ג ג' וימלאום למלך לשון דורון, פנימי' הלב נמשך ע"י ל"ב נ"ח חיצוניות הלב נש"ב, עמ"ש בד"ה שופטים ושטרים בפ"י נודע בשערים, ברתא דמלכא אבא יסד ברתא, בד"ה כיצד מרקדין כו' בעטרה שעטרה לו אמו נמצא ז"א שרשו מאימא, אבל כלה אבא יסד ברתא חוהו על אויביך ע"ד הוקם על מאה ברכות דכנ"י נגד מאה ערלות הנ"ל דפלשתים וזהו א"ת מ"ה אלא מאה כו', ע"ד אמלאה החקבה וכשכובש יסוד דקליפה מתעלה יסוד דקדושה כו' בבחי' צדיק כתמר יפרח כו', ורחל היתה יפ"ת י"ל בזמן בהמ"ק והיא בת לובן העליון, ע' זהר ויצא דקס"ב סע"ב ועמ"ש ע"פ קן צפור קומי לך רעייתי יפתי ועמ"ש ע"פ הנך יפה רעייתי ובגלות יונתי בחגוי רחל מבכה, חוה ובסתה, כרחל לפני גוזיה, ועמ"ש ע"פ השליך משמים ארץ תפארת, את אביה כי אבי ואמי עזבוני היפך ממ"ש דכד אר"א פקדין להאי זח"ג קפ"ו ובאסתר אלי אלי למה עזבתני רבות כי תשא ועתה אבינו אתה כו', זהו כי אר"א עזבוני, תמה זכות אבות, ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי ורב חסד, והבאתה אל תוך ביתך כי בתורה צ"ל רעו"ד ע"ד ששים המה מסכתות א' היא יונתי רעו"ד ואח"כ תבא הבא על אמו בחלום יצפה כו' אשמה עמ"ש בדרוש קן ציפור, מיכל בת שאול, שאול ענין שאלה אימא אחיפת מנהא זח"א ב' א' ובמק"מ מ' שואלת מ"ג דאימא פ"י מ"ג דאימא זהו בכל מאדך כלה עילאה למס"ג באחד בד"ה שה"ש, אבל מ"ג דנוק' בכל לבבך אתכפייא ביטול היש כלה תתאה, ועיין ד"ה רני ושמחי בת ההפרש בין לא ח מחבבה עד שקראה בתי ובין כשקראה אמי, אך לפעמים נמשך גם בבינוני בכל מאדך ע' ביאור אלה מסעי בענין גביע הכסף דיוסף אהבה בתענוגים שהטמין באמתחת בנימין בינוני וכו' וזהו ע"י אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת כנוכר בד"ה אדם כי יקריב מכם, וזהו אימא אחיפת ועד"ו יג"מ דאלול אחת שאלתי ל' שאלה, וכן ט"ו באב ויהכ"פ כלי לכן שאולים ע"ש אימא אחיפת וכו' וזהו כעיר שחוכרה וכו' וזהו ענין עשיית הארת בינה במ' כנו' בזהר ר"פ בראשית גבי אותיות מל"ך כו', חוה ענין שאול המלך ל' שאלה להמשיך המ' משאלה זו מהבינה הנק' אית מלך לעילא כו', ולכן לא נתקיים מלכותו כי בחי' זו בא רק בשאלה ולא בקביעות וכענין כי יקרא קן ציפור כו', אך יהונתן ל' מתנה ולא שאלה כו', ועמ"ש בענין אביי הה מסדר סדר המערכה כו' ואליבא דאבא שאול שם פ"י ג"כ ל' שאלה, ולכן מקדים נרות לקטורת בד"ה בכ"ה בכסלו ופ"י מנהא כלי, ע"ד שעשאה כלי יסוד דאימא לקלוט האור כו' כוס ישועות וזהו כוס ישועות אשא, לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום ושלום התחברות משפיע ומקבל, הקינה נק' מלך שהשלום שלה, וחשקת בה ע' מא"א ח' ס"ד מענין חשק וע' זח"א ויחי דריו"ו ע"ב ע"פ רק באבותיך חשק, והרמ"ז פ"י מפני שהם ממוח הדעת שהוא השפעה עצמית, אבל ב' הקוין חר"ב רק הארה וי"ל לפ"ו מענין ב' יחודי' דאר"א כי הן לה' אלקיך השמים כו' הכל נמשך מיחוד חיצוני דחו"ב שהיא הארה רק באבותיך שהם מיחוד פנימי והם מרכבתא עילאה, ועי"ל ע"פ מ"ש בד"ה אם בחוקותי בפ"י בעה"ג ישבו כי ונהר

יוצא ומשם יפרד פרגוד, ויש נשמות שלמעלה מהפרגוד כמו אליהו ורחביד אוי ביטול מופלג כו' ועיקר בחי' זו באבות שהרי אמרו יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים והיינו ע"י הביטול והשתחווי' שהי' בהם זהו לפי שנמשכים מעבר הנהר ע"ד עד יעבור עמך הוי', ולכן לא באו מבחי' ומשם יפרד, וי"ל כי נהר בינה ומשם נמשכו הנשמות ע"י יסוד ז"א זהו להשקות את הגן בחי' באזני לגני אחותי כלה ונשמות אלו נעשו בבחי' ומשם יפרד והי' לדי' ראשים י"ב שבטים הנכללים בדי' דגלים ונשמות דבריא, אבל יש נשמות שנמשכו למעלה מהנהר הג"ל ואז גם ברדת כבי"ע לא נעשו נפרדים כבי"ע כלל לפי שנמשכו מבחי' ומעין יצא כו' לכן האבות חפרו בארות מים חיים כו' בחי' מקור מים חיים את ה' גם יש נשמות שנק' אחים ויש עוד נשמות גבוהות יותר עין זח"ב משפטים צ"ד סע"ב ודף קכ"א סע"א ולכן רק באבותיך חשק אין קורין אבות אלא לשלשה, ותדע שבמשה נאמר אל תקרב הלום, וארז"ל ברבות וירא פנ"ה ובפ' ואתחנן ע"פ אתה החילות שמשה דימה א"ע לאברהם א"ל הקב"ה אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד וכן נאמר ר"פ אר"א כו' חבל על דאברין ולא משתכחין והיינו כי משה מקור תורתן של בנים והיא נובלות חכמה שלמעלה תורה, אבל האבות ע"י הביטול הגיעו לבחי' שלמעלה מתנהר וכו' להשקות גן סדרים דאורייתא והיינו שהם חג"ת דא"א, וכנודע דז"א בעתיקא אחיד ותליא למעלה מחו"ב ששרשן מהמלות דא"א, זהו רק באבותיך חשק, חשק הוא אהבה מופלגת בכד הקמח סוף ערך אהבה ור"ת חלם שבא קמץ ששם זה בת"ת הנק' בריח התיכון ועולה עד הכתר זהו וחשקת בה כי יש בחי' מהאבות בכל א' כמ"ש בד"ה וארא אל אברהם, זהו כי בי חשק ואפלטתו כו'.

ובכתה כי אברהם לא ידענו וכו' שכת דפ"ט ע"י כשית השין דחשק סד"ה קדש ישראל, ולכן העצה תשובה דוד ירה, סיהרא לא הי' דוד ראוי כו' אלא לפתח פתח לבע"ת ועי"ז ועתה כו' כי אתה אבינו כו' ונק' אלף המגן לאברהם מגן אחד כו', אבל לזה נעשית אלף מגינים כו' ברבות ואתחנן אלף דאנכי כו' כי האבות הן הן המרכבה יחוד עליון למעלה ממע"ב רק הארה העכ"ו ועל הכסא כמראה אדם אבל ע"י התשובה ממשיך מבחי' כי אל אנכי ולא איש אין עתה אלא תשובה סד"ה והיה מספר בענין חשק עכ"ו חפץ גבוה יותר כמ"ש במד"ר וישלח פ"פ בענין חביקה חשיקה חפיצה זהו ענין ובכתה את אביה כו' בחי' תשובה למעלה מבחי' חשק כו'.

כי תהיין לאיש שתי נשים. ע' תורה תקס"ג, וי"ל עוד איש זה הקב"ה, וענין שתי נשים שכינתא עילאה ושכינתא תתאה דהיינו כנסי' באמן הבית ששכינה במקומה נק' שכינתא עילאה מל' דאצילות אבל בגלות שכינתא עמהם היינו מל' דבי"ע זהו שכינתא תתאה וע' מזה בכי"אור דשחורה אני כו' זהו שנאה, אך אין שנאה ממש ח"ו רק לשניאה שהשניאה על הרע וכמ"ש בקלות דמ"ת שהוא

לס"מ כו', ועי"ל שנואה עדמ"ש בלאה כי שנואה אנכי נבזה בעיני עצמו נמאס עי"ל כמ"ש בזהר שהשנאה לפי שאינו מושג כו' כך בגלות נמשך מעלמא דאתכסייא כמ"ש בלק"א פכ"ח ע"כ נק' בחי' שנואה גלות כו', עי"ל עפמ"ש בבשלה תקס"ב זיווג ראשון וזיווג שני כו' ומכאן ראי' לפירושי הנ"ל די"ל שתי נשים אכנס"י הגם דאחת היא יונתי, דהא אמר זיווג שני כו' וע' בלקו"ת פ' שופטי בדרוש ח"י נשים, ומ"ש אחת היא אינו סותר וע' ברע"מ פ' תצא וברמ"ז בעין ב' בחי' אסתר ובמ"ש בדרוש המרגלים, וע' מפלגך ולעילא דהורמזו כו' הרי ב' בחי' בבחי' אחת או כדפי' בענין שתי שבתות כהלכתן דהיינו שבת א' שבת דמעלי שבתא ויומא דשבתא, וזהו והי' הכן הבכור לשניאה שיהי' כן כמ"ש באוה"ח, כי הגה עשו הי' הבכור מעולם התהו ויעקב נטל ברכתו ובכורתו ובכורה גבה מברכה כמ"ש במק"מ פ' תולדות ומשפטי ק"א כי בכורה עצמיות החיות מצד שרשו דוגמת ענין הקטרת ברמ"ז ס"ט בא. בכ"ר אי"ק בכ"ר יחידות עשירות מאות עמ"ש ע"פ מה טובו אזהליך כו' רכב אלקי' כו', וליקח הבכורה דוקא ע"י גלות דרעתיא וכ' כמ"ש באוה"ח בענין מצרים ע"י ששלטו נפרד מהם כו' ממילא מובן דהבן הבכור דוקא לשניאה.

והנה הפשרש בגשמיות בין בני אהובה לבני שנואה, ודאי בהנהג' בפרנס' מזונות ולבושי' וכמ"ש גבי יעקב ויוסף, וע"ז לא מצינו איסור בתורה (רק דרך עצה אל ישנה בנו כו' ודוקא כשהן בעולם א') רק האיסור ביום הנחילו כו', וכן למעלה הוא ית' רהעה ישראל שמפרנס אותם במזון דתורה ולבושי' דמצות כמ"ש בסידור ע"פ אני לדודי כו', ובוה יש חילוק הבזמן הבית גילוי אלקי' בתומ"צ כי יריעות וכלים דמשכן הם שרשי התומ"צ, ומבחי' זו הי' נמשך סיוע לתומ"צ ע' ויקהל תקס"ה, משא"כ בגלות הפרנסה בדוחק כמ"ש רעב ללחם דתורה כו' כי פסקו נביאי' כו' זהו מחמת בני שנואה עלמא דאתכסייא.

ולכן והי' (השמהה דלפי פשוטו מה שמחה כשמוריש כו') ביום הנחילו את בניו לע"ל כו' יכיר את הבכור לתת לו פי שנים כמ"ש קוממיות ב' קומות כו' ע"ס ע"ס דמ"ה ודב"ן אחד מיצרא כו' כי מ"ה מברר ב"ן והיו לאחדים ויכיר אע"פ שצריך הכרה להכירן כי חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות בגלות, וע' בזהר וישב קפ"א דהסובלי' הגלות יהי' להם שכר יותר כו' וז"ש כי רבים בני שוממה כו' ז"ש הנך יפה בל' כפול כו' וע' במדרש שה"ש סד"ה כמגדל דוד זהו ומדברך נאווה כו' וא"כ עיני בענין מדבר סיני שירדה שנאה זהו שנואה ואוהל מתעד שהן ב' נשים הנ"ל, ולפי' א' דקאי אדם צ"ל מהו בניו זי"ל כמ"ש בענין יצ"ט ויצה"ר שהן מדו' הנמשכות משתי הנפשות והן נק' בני', והשכליי' נק' אב כמ"ש בענין חיי אבותינו במצרים.

ועי"ל פי שנים דעת כלול מחורג ויש דעת בבחי' א' כענין למ"ד דצלם חב"ד מ' דצלם כשדעת כלול מחורג או י"ל ע"ד כחב"ד, וע' באדר"ו מענין דעת כו' ברא בוכרא כו'.

ענין שנואה ע' ואני אראה בשונאי, ירושה מומל' דתהו וזהו הנחילו את בניו ממש הזמל' דתהו מנחילים לתיקון וגם בניו משם ב'ן, וזהו חדשיכם ומועדיכם שגאה נפשי בפי' רז"ל יו"ט שני של גליות וזהו והא' שנואה ומה תגדל השמחה כמ"ש בואני אראה בשונאי הג"ל וזהו שתקנו יו"ט שני דלק"מ אדרשה הנ"ל בחדשיכם כו' כי שנא' לא קאי רק אע"ש שגתלבשה השכינה בהם אבל ואני אראה.

ענין שנואה. להבין מהו התלבשות השכינה בקליפות, אגה"ק צוואת ריב"ש, שכינה דבר יוקדם פי' אור א"ס הגילוי כמו חיות הנפש רק זיו לכן בגלגול באבן כו', ולהיות הזיו נמשך בעולמות ע"י התלבשות במדות גופין כו' וכמ"כ הדבר מתלבש בגופן ו"ק דב"י והמלוכש מנהיג המלבישו כמו כח השכל שביד ע' דרוש המילויים כחות מורכבים כו' היינו כי האברים ביטול להאור איהו וגרמוהי חד ומבחי' זו נמשכי' נש"י וע"כ מסאבותא ג"כ חו"ב כו' יש ודבר וכשהאור מתלבש בהם אינן בביטול ע"ד הנ"ל רק יש ודבר זכמו שהנפש אלהי' מחי' הגוף אע"פ שעובר עבירה והוא יש ומסתיר אקדושת הנפש כו' זהו הגלות להשפיע חיות לאשר שנא כו' ע' אגה"ת פי' זרפ"ז ולק"א ספכ"ד, והא דכתי' וכבודי לאחר לא אתן היינו מל' דאצי' ובריא' אבל המל' הוא מל' דע' וזהו ב' הבחי' שושנה בין החחי' ורעייתי והן ב' נשים הנ"ל זהו טעות המרגלים כי חזק הוא כו', ולכן נק' בחי' זו השני' שנואה לא ששנא' באמת רק ענין הגלות שולחה אמכם וחחי' עוקצי' אותה ה"ז נדאי' שנואה, ומ"מ כתי' ואני אראה ע"י שונאי הטעם כי מצד הריחוק תגדל האהבה הוציאות בגלותא ותשרף זהו ומדברך נאה ע"י מדבר ושממ' ואז נק' סיני שירדה שגאה וזהו השניאה כו', בכור לפתח חטאת.

והנה יש לפרש עוד פי' כי תהיין לאיש שתי נשים וגו' שהקב"ה נק' איש וכנס"י נק' אשה כמ"ש בפ' שלח והנה כתי' (בקהלת ג') עת לאהוב ועת לשנא ופי' רז"ל במדרש קהלת עת לאהוב דכתי' (מלאכי א') אהבתי אתכם אמר ה' ועת לשנא דכתי' (ירמי' י"ב) נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה, וכן ארז"ל ע"פ חדשיכם ומועדיכ' שגאה נפשי דקאי איו"ט שני של גליות וזהו מועדיכם כו' הרי שבגלות נק' כנס"י כביכול שנואה ובזמן בהמ"ק נק' אהובה כנ"ל וכמ"ש אהב ה' שערי ציון כו', וע"ז נאמר כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה דהיינו בזמן שבהמ"ק קיים כו' דאע"ג דלכאורה לא שייך לומר האחת כו' והאחת כו' כיון דקאי הכל על כנס"י רק שהזמני' מתחלפים פעמי' היא אהובה כו' אכן מצינו לשון כזה שפי' בס' הקבלה על מארז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי

שבתות כהלכתן דהיינו מעלי שבתא ושבתא דיומא דאע"ג דהכל שבת א' נקראו שתי שבתות לפי שהם ב' בחי' שונות, וכמו"כ כאן שבודאי הם ב' בחי' ומדריגות שונות דהיינו מהות ענין ההארה דכנס"י בזמן הבית, ומהות ההארה דכנס"י בגלות וכמשי"ת לקמן אי"ה, וע"ז נאמר ג"כ הוי' הבן הבכור לשניאה וכמ"ש (בישעי' ס') תחת היותך עזובה ושנואה ושמתיך גאון עולם כו' תחת היותך שנואה דוקא, וכן ארז"ל (במדרש שה"ש בפסוק כמגדל דוד) ע"פ ומדברך נאווה מדברתיך (לשון מדבר ושממה) וע"פ כי רבים בני שוממה מבני בעולה צדיקי' העמידה לי בחורבנה יותר מצדיקי' שהעמידה לי בבנינה, וזהו הוי' הבן הבכור לשנואה דוקא.

ולהבין זה הגה כללות ההפרש בין זמן הבית להגלות, הוא עינן גלות השכינה וכמ"ש במ"א ע"פ במדבר סיני, שבזמן הבית לא הוי' המל' דאצילות יורדת כלל בבי"ע רק שמרוב הגילוי באצי' ממילא הוי' נכללי' ניצוצי' שנפלו בק"ג דבי"ע וגכללי' באור המל' כגד בפני אבוקה וע"ז נאמר ידבר עמים תחתינו כו' וזהו בחי' מס סתומה, משא"כ בזמן הגלות גלו לבלב שכינה עמהם מתלבשת בע' שרים נק' מדבר מ"ם פתוחה ע"ש יניקת החיצונים תהו מאמר המדרש שאעפ"כ בחי' מדבר שלך היותך שממה ג"כ נאווה ואדרבה העמידה צדיקים יותר בחורבנה כו' וזהו ג"כ פי' כשושנה בין החוחים כן רעייתי כו' שושנה היא בחי' מל' כשיורדת בבי"ע בין החוחים וקליפות ורעייתי היינו כמו שהיא באצי' כו', וענין התלבשות השכינה בגלות בע"ש נת' באה"ק ד"ה להבין אמרי בינה מ"ש בצוואת ריב"ש, דלפי המבואר סד"ה הנ"ל ודיבור העליון מלוכש בדיבור התחתון של אותו עכומ"ז מוכן שההתלבשות הו"ע דבר ה' שמתלבש בהן להחיותן כו', אלא דצ"ל דאי"כ הרי גם בזמן שבהמ"ק הוי' קיים עכצ"ל שהי' דבר ה' מלוכש בהן להחיותן, וכמו נאריך הגשמי' דאל"כ היו מתבטלים ממציאותם וכמו קדם שימ"ב כו', והנה מקודם נבאר כללות ענין התלבשות ובחי' גלות השכינה מהו ומתחלה יש לבאר פי' אור א"ס מהו דהנה ידוע דאור א"ס הוא בחי' התפשטות הארה ממנו ית' בלבד שאינו ערוך כלל למהותו ועצמותו ית' ממש כמו שאור השמש המאיר לארץ ולדריים עלי' אינו מהות ועצמות השמש רק התפשטות הארה ממנה לבד להאיר על הארץ כו' ואין שום שינוי והתפעלות במאור השמש מן שינויי האור וההתפשטות כמ"ש במ"א, והנה חיי הנפש שבגוף המחזי' את הגוף הוא ג"כ רק הארה לבד מעצם הנפש כמ"ש בלק"א פנ"א, והראי' לזה שהרי מבואר בסה"ק מענין גלגול נפש האדם בבהמה ואפי' בדומם כמ"ש אבן מקיר תזעק כו' ולסאורה תמוה כיון שנפש האדם מלוכשת שם איך האבן דומם איה השכל של הנפש כו' והחיות שלה כו', אלא הענין משום כי אע"פ כשהיא מלוכשת בגוף האדם אין עצמותה ממש מתחלקת באברי הגוף רק גילוי הארה ממנה הוא המתלבש בגוף להחיותו והוא המתחלק ברכמ"ח אברי הגוף לכל אבר כפי ערכו כו' אבל עצמותה ומהותה אע"פ שמלוכשת בהגוף לא שייך עלי' לומר שהיא במוחין שבראש יותר מברגלים שאינו בגדר ובחי' מקום וגבול גשמי כו' ע' לק"א שם ואין ר"ל שאינה כלל בגוף רק הארה לבד אלא ר"ל שאינה מאירה בגילוי רק בחי' מקיף והעלם.

ועד"ו בגלגול באבן היא בהעלם אלא שאו גם גילוי האור ממנה הוא בהעלם כלול בעצמותה כיון שאין האבן כלי להכיל הגילוי כו' וכיון שנת' שחיות שהגוף חי מהנפש הוא ג"כ רק הארה כעין זו השמש כו' מעתה יובן ענין בחי' התלבשות האור בכלים שהוא עד"מ התלבשות חיות הנפש הנק' ג"כ הארה באברי הגוף משא"כ באור השמש אין שייך התלבשות שאינו מתלבש בכלי כו' והוא משל לבחי' או"מ שאינו מתלבש בכלי, אבל בחי' או"פ המלובשי' בכלים המשל הוא מאור הנפש בגוף כו' והוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע בחי' סוכ"ע קדוש ומובדל היינו אפילו האור והזיו ממנו ית' האיניו מתלבש בכלים וממכ"ע הוא המתלבש בכלים כו' (רק שמ"מ אין המשל מכוון דאילו התלבשות הנפש בגוף אין הנפש מתגלית בגילוי גמור בהגוף שיהי' הגוף משיג מהות הנפש רק שמרגיש מציאותה משא"כ התלבשות אורות בכלים דאצי' הוא בגילוי גמור דאיהו וגרמוהי חד ממש אך ענין התלבשות בכלים חבי"ע שהן נבראי' י"ל ממשל התלבשות הנפש בגוף) נמצא נתבאר ענין בחי' התלבשות שזה שייך רק בבחי' האור הנמשך ממנו ית' ולא במהותו ועצמותו ח"ו ולא עוד אלא שגם עיקר האור אינו מתלבש ונק' מקיף רק הארה דהארה מתלבשת בכלים, הנה הטעם שהי' צ"ל התלבשות האור בכלים, הוא כדי שיהיו הנבראים בעלי גבול ומדה, שזהו דוקא ע"י שנמשך להן החיות מאור א"ס ב"ה ע"י הכלים שהכלים הם הגורמים שיהי' הגילוי רק במדה וגבול כמשל כח הנפש כשמתלבש ביד שע"י התלבשות זו יהי' השפעת הכח בצימצום כפי כח הכלי כו' (עמ"ש מזה בפ' בהר ע"פ כי תבוא אל הארץ כו' באריכות) ועוד זאת כמ"ש בלק"א ח"ב ספ"ד שסיבת הסתר החיות בהנברא הוא ע"י שנמשך האור והחיות ע"י הכלים כמ"ש כי שמש ומגן כו' וזהו שנקראו בלשון מדות כאמרם מדת החסד מדת הדין מדת הרחמים כו' כי מדה יש בו ב' פי' הא' לשון מדה ושיעור והב' לשון לבוש כמו מדו בד, ושניהם עולים בקנה א' כי ע"י התלבשות אורו ית' בחו"ג יומשך שיהי' מדה ושיעור להעולמות שאמר לעולמו די כו'.

וזהו יש ב' בחי' התלבשות הא' הוא שהמלובש מנהיג את המלבישו דהיינו שבחי' הלבוש טפל ובטל לגבי האור המלובש בו ויש בחי' ב' בהתלבשות הנק' בחי' גלות שהאור המלובש הוא בבחי' גלות בהלבוש שאין הלבוש בטל כלל לגבי הלבוש להיות מתנהג כפי רצון הלבוש רק אדרבה הוא משל ומנהיג בו את המלובש כרצונו, והיינו כשהלבוש הוא גם וגשמי שאין בו בחי' הביטול כו', הנה על בחי' זו נאמר למעלה ושק אשים כסותם כי לבוש השק הרי המלובש בו בגלות וקשור ואסור בו ואינו כשאר לבוש שהלבוש מנהיגו כרצונו ברצותו פושט כו' אבל האסור בשק על כרחו אסור בו כו', וזהו בחי' גלות השכינה והתלבשותה בשר של מצרים כו' שזהו כמו שאסור בשק על כרחו שהרי זהו היסוד רצון העליון שאמיתית הרצון הוא להיות נמשך רב טוב לבית ישראל דוקא כי גם פושעי ישראל מלאים מצות כרמון והרי נ"נ זכה להיות מולך בכיפה עבור ג' פסיעות שהלך לשי"ש כו' וא"כ מי הוא זה ואיזהו מפחותי הערך בישראל שלא יהי' לו זכות ח"ו יותר מטורה ג' פסיעות לאין קץ כו' מצד עבודתם, אלא שזהו מצד גלות השכינה ושק אשים כסותם להשפיע

בהלבוש ואין הלבוש בטל כלל כי הוא יש ודבר כמאמר פרעה לי יאורי כר אמנם בחי' התלבשות אור"ס במדות עליונות אינו עדין אלא בבחי' הא' שהמדות שהן הלבושי' בטילי' לאור א"ס ב"ה המלוכש בהם, ואפי' מדות חבי"ע שהכלים נבראים מ"מ הן בבחי' ביטול היש עכ"פ ואין זה נק' גלות כו' אבל ההתלבשות בק"ג ומכ"ש בג"ק הטמאות נק' גלות, ויובן זה במשל רחני ב' מיני התלבשות הנ"ל כי הנה התלבשות נפש האלקי' בנפש הבהמית והגוף הוא לפעמים בבחי' גלות דהיינו אפי' כשהאדם עושה דברים המותרים שלא לש"ש אין זה רצון הנה"א כלל רק שמצד התלבשותה בגוף מוכרחת להתנהג כפי הנה"ב והגוף המלבישים אותה וע' בלק"א ספכ"ד מש"ש שהיתה בבחי' גלות כו' אך בצדיקים שלבם ברשותם אז הוא להיפך שהנפש אלקית מולכת ומשלטת על הנה"ב והגוף והם בטילים אצלה מכל וכל וכמ"ש בלק"א פכ"ט בענין הלל הזקן כו' הנה בחי' זו היא קצת משל לענין שהלבוש בטל לגבי המלוכש בו ועכ"ז אינו משל אמיתי כי אין' ביטול זה אמיתי כמו שהוא למעלה כנ"ל וגם מ"מ הגוף מסתיר גילוי עצם מהות הנפש ממש כו' משא"כ בנמשל באורות וכלים כנ"ל, ויותר יובן המשל לבחי' התלבשות הא' מהתלבשות כחות הנפש זה בזה כמו כח המחשבה מתלבש בכח התנועה כשמצייר איזו ציור הרי כח התנועה בטל לגמרי לגבי כח המחשבה המלוכש בו שהמחשבה תטה כח התנועה כרצונה כו', והנה זהו ההפך בין זמן בהמ"ק קיים לזמן הגלות כמבואר באגה"ת פ"ו ורפ"ו, דהיינו שבזמן הבית לא הי' מתלבשת השכינה שהיא בחי' מל' רק בע"ס דבי"ע דקדושה שהן בבחי' ביטול, משא"כ בזמן הגלות מתלבשת בי"ס דנוגה וע"ז נאמר כרחל לפני גחזי נאלמה ועמ"ש ע"פ לא טוב היות האדם לבדו וע"פ.

וע' באגה"ק ד"ה מ"ש בצוואת ריב"ש כו', ואע"ג דבזמן הבית היו ג"כ מקבלים הקליפות חיות אך לא הי' בבחי' גחזיה רק שינקו מן השערות כו' ועוד דאחר החורבן נתלבשו הט"ס דמל' בק"ג כמ"ח בע"ח ע"פ לא נתמלאה צור כו' אך הנה צ"ל דהכתי' וכבודי לאחר לא אתן ובחי' המל' נק' כבודי אך באמת אין ההתלבשות בק"ג רק מל' דיצי' ועשי' אבל מל' דאצי' ואפי' מל' דבריאה (בזה"ק פ' תצא רע"ז ב' מ' דרק על מל' דאצי' נאמר וכבודי לאחר לא אתן) אינן מתלבשי' ח"ו בק"ג וכמ"ש בביאור לפסוק ואני אראה בשונאי כו' ובה יובן ג"כ טעות המרגלי' מ"ש כי חזק הוא ממנו שאין בעה"ב יכול להוציא כליו מצד שהתלבשות בבחי' גלות וא"כ הלבוש מושל כו' וכלב השיב להם סר צלם כו' דעיקר בחי' המל' אינן מתלבשת כלל כמ"ש וכבודי לאחר לא אתן רק מקבלי' מבחי' צל ומקיף וא"כ סר צלם כו' זהו ואולם חי אני וימלא כבודי כו' כי כבודי לאחר לא אתן ומה שעכשוו בחי' גלות היינו משום דכך רצון העליון להיות השפעת מל' די"ע בבחי' גלות כי עי"ז יהי' העלי' כדלקמן בפ"ו והי' הבכור לשגיאה כו', אמנם עדיין צ"ע דלפי משל הנ"ל משמע שבחי' השפעת מל' די"ע בק"ג הוא בבחי' גלות גמור עד שהלבוש מנהיג המלוכש בו כרצונו רק שזהו גופא הוא רצה"ע שיהי' הלבוש מנהיג כו' ובודאי דמלכותו בכל משלה

דהיינו בחי' מל' דאצי' ובריאה, ובזוה"ק פ' במדבר ע"פ קולה כנחש משמע להדיא דאע"ג דרישא שכיבת לעפרא מ"מ רישא הוא המדבר כו' א"כ דוקא בחי' מל' די"ע נאמר ומלכותו בכל משלה אע"פ שמלובשת בסוד גלות ואין הלבוש מנהיג כלל המלובש בו רק שההשפעה נמשך להן הגם שאינן בבחי' ביטול כו'.

והנה מבואר אצלינו ע"פ ואני אראה בשונאי איך דדוקא ע"י התלבשות המל' בגלות ואני בתוך הגולה שוהו בחי' שונאי עי"ז יהי' ואני אראה כו' והטעם כי מחמת הגלות וההסתר תגדל תאהבה כמ"ש צמאה לך נפשי בארץ צי' כו' דווקא בארץ ציה כו' לכן התפלל דהע"ה כן בקודש חזיתך מפני שעתה אהבה זו הנמצאת בארץ ציה איננה נמצא בקדש עליון כי יתרון האור הוא מהחושך דוקא וכמארו"ל במקום שבע"ת עומדין כו' רק לע"ל משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא להיות כן בקדש חזיתך ע"ש.

ועפ"י הקדמות אלו ית' ענין והי' הבכור לשניאה. כי בחי' מל' אצי' ובריאה נק' אהובה ובזמן בהמ"ק הי' קיים הי' נמשך בהיכל קה"ק שבבהמ"ק ממל' דבריאה, משא"כ מל' דיצי' ועשי' המלובשת בגלות נק' שנואה ע"ש שמלובשת בקליפות כמ"ש ואני בתוך הגולה וע"ד א' ובפשעיהם שולחה אמכם, אך והי' בן הבכור לשניאה כנ"ל בפ"י ואני אראה בשונאי בחי' מאדך וזהו והי' ביום הנחילו את בניו דהיינו לע"ל את אשר יהי' לו ועדמ"ש ביום ההוא יהי' דהיינו ב"פ י"ה כו' כי הסובלים הגלות יהי' להם לע"ל עלי' יותר בצאת השכינה מהגלות כמ"ש בזהר וישב דקפ"א, ועמ"ש במ"א ע"פ שמע ישראל ענין בשכמל"ז שאמרו אחר חורבן בית א' דשייך לכאן ג"כ כי זהו ג"כ לאחר ירדת המל' למטה ועי"ז יגיע לבחי' מאדך כו', ופי' יכיר י"ל אע"ג שצריך הכירא כי חשך משחור תארם כו' לא נכרו בחוצות כו', וענין פי' שנים הוא ע"ד קוממיות א"י וא"ח או ע"ד מ"ש במ"א ע"פ ושדי כמגדלות.

כי תהיין לאיש שתי נשים וגו'. בגמ' יומא דפ"ו ע"ב גדולה תשובה שדחתה את ל"ת שבתורה שנאמר ירמי' סי' ג' לאמר הן ישלח איש את אשתו כו' ואת זנית רעים רבים ושוב אלי נאום ה'. ופרש"י ל"ת שבתורה לא יוכל בעלה הראשון כו', מוכח מזה שבזמן הגלות נדונין כאלו שלחה ח"ו מביתו שהוא בהמ"ק, ועי' ע"פ זה סנהדרין ז' ג"ב רבות בראשית ס"פ י"ו ואתחנן דר"צ ע"ג, זח"ב א' קמ"ט תכ"ט שלי"ה קח"א ע"מ דק"א תד"א ח"א ספ"ט בחיי י"ב ד'. וכ"מ ממ"ש ע"פ במדרש בפתחתא דאיכה ד"ג סע"ד ע"פ והמה כאדם עברו ברית ודנתי אותם בגירושין שנאמ' מבית אגרשם ודנתי אותם בשילוחין שנאמ' שלח מעל פני ויצאו בירמי' רסי' ט"ו וצ"ל שהרי נאמר בישעיי' רסי' נ' בה אמר ה' איוו ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה כו' ועי' מזה בסנהדרין פי"א קה"א וברבות משפטים פל"א קמ"ט א' אמר הקב"ה אפי' אני מחריב עולמי איני

מגרש ישראל כו' איזה ספר כריתות כו' ובאיכה ע"פ היתה כאלמנה נט"ב למלך שבעס על מטרונה וכתב לה גיטה ועמד וחטפה ממנו כו' ע"ש. אי"כ אף שהיא גרושה עכ"ז אינה גרושה וע"כ נק' שנואה, וזהו והאחת שנואה, שנק' כן בגלות מאחר שנק' כגרושה, וכמ"ש תחת היותך עזובה ושנואה בישעי' סי' סמ"ך ט"ו, ופי' עזובה כמ"ש ותאמר ציון עזבני ה', וארז"ל ברכות ל"ב ב' רבש"ע אדם נושא אשה על אשתו כו' וכתני' ירמי' סי' י"ב היתה לי נחלת כארי' ביער נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתיה ופרש"י נתנה עלי בקולה עלתה לפני קול צעקת חמסיה, ועמ"ש בת"א פ' וירא ע"פ ארדה נא ואראה כו', ועיי' מפסוק היתה לי נחלתי בפ"ג דתענית י"ו ב' בפ"י נתנה עלי בקולה זה ש"ץ שאינו הגון ועיי' מהרש"א שם ויש לבאר דברי' דהנה כתיב יונתי בחגוי כו' השמיעני את קולך כו' קולך ערב, והיינו ע"י הראיני את מראיך בחי' אר"ח תשובה אזי קולך ערב ועיי' ברבות בשלח פכ"א מזה משא"כ כשאין הגון בתשובה ומע"ט כ"א נתנה עלי בקולה כו' היתה לי נחלתי זבחים קי"ט א' ירושלמי פ"ק דמגלה.

רבות פ' שלח פט"ז דרס"ז ב' ע"פ ותשא כל העדה ויתנו את קולם עז"נ נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתיה אותו קול שבכיתם גרמה לכם להיות שנואין כו', ובקהלת דצ"א א' ע"פ עת לאהוב ועת לשנוא, עת לאהוב דכתי' אהבתי אתכם אמר ה', עת לשנוא דכתי' נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתיה והיינו פי' אהבתי אתכם אמר ה' שאהבה זו נמשך ע"י שם הוי' דוקא כי מצד עצמות אוא"ס הרי קמי' כחשיכה כאורה ושמיית בידים תתפש, וכמ"ש בד"ה ויאבק איש בענין אם תגביה כנשר משם אורידך גאום הוי' דוקא וזהו מ"ש אח"כ הלא אח עשו ליעקב ואהב את יעקב ומהו הרבותא אלא כנ"ל משום דקמי' כחשיכה, וע"כ גם עשו יכול לקבל כו' ואעפ"כ ואהב כו' ולכן אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום שהוא ע"י גבורה וצמצום כו', והמשכה זו ע"י ואהבת את הוי' שיהי' בחי' את הטפל ממש לשם הוי' והיינו ע"י התבוננות איך הוי' אחד חד ולא בחושבן כמ"ש באריכות בד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת, ועיי' נמשך מלמעלה עת לאהוב עת הוא מל' מקור הזמן וה"ע ואהבת את כי האל"ף מתחלף על עי"ן כו' כמ"ש בד"ה ואתחנן אל הוי' בעת ההיא יעו"ש, ולכן נק' גש"י נר הוי' שממשיכים גילוי שם הוי' כמ"ש ועמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיד לשמוע ככל נפש יש שם הוי' ממש, זהו אהבתי אתכם אמר ה', ועיי' זח"ג ואתחנן דרס"ז ע"ב וברבות וישלח בשלשה לשונות חיבב הקב"ה את ישראל כו', עוד תרתי' שהם חמשה נגד ד' אותיות הוי' וקוצו של יו"ד כמ"ש במ"א בד"ה משבני אחר"ך.

ב) והנה פי' עת לשנוא א"א לפרש שנואה אמיתית דהכתי' ואהבת עולם אהבתיך ופי' בתד"א אהבה נצחית ממש, אעכצ"ל השנואה היא על גילוי ההשפעה שהם בגלות וכמ"ש ועזבתים הסתרתני פני מהם והי' לאכול כו' ופי' כי ענין נתנה עלי בקולה עלי ממש והוא מ"ש ותשא כל העדה ויתנו את קולם כו' נתנה כאש כו', שהענין הוא ע"ד זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצות, והוא ע"ד שעכומ"ז מקבלים מבחי' רוממות רם על כל גוים כו', מבחי' דקמי' כחשיכה כאורה, וע"כ רצו לקבל מבחי' זו ולא ע"י שם הוי'

והו נתנה עלי בקולה כו' ע"ד אם תגביה כגשר דעשו ע"כ שנאתיה. והיינו דאסתלק קוב"ה לעילא לעילא דהיינו הסתלקות שם הוי' למותו ועצמותו ית' והרי שם כחשיכה כאורה כו' וזהו הנק' שנאתיה היינו העלם האהבה דבחי' אהבתי אחכם אמר הוי' שאהבה זו נמשך ע"י שם הוי' בחמשה לשונות של חיבה כו', וכיון שנתנה עלי ש' הוי' בקולה ע"כ נסתלק שם הוי' לשרשו בבחי' העלם ולא בבחי' גילוי וזהו ממילא העלם האהבה ונתן שליטה לנ"ב כו' ונק' שנאתיה. אבל עכ"ז מהיותו כי ואהבת עולם אהבתיך א"כ כ"ז הוא רק העלם האהבה והוא ע"ד תוכחת מגולה הנמשכה ובאה מחמת האהבה המסותרת וכמ"ש אם רחץ ה' צבאות בנות ציון כמ"ש באגה"ק סי' כ"ב ופי' אהובה היינו בזמן בהמ"ק שהי' חסד ה' נטוי עלי', ועו"ב ג"כ עת לחבק וימינו תחבקני, וע' בפרד"ס בעה"כ בערך אהבה, ובזח"ג ואתחנן דרס"ז ע"ב וזהו ואהבת את הוי' שיהי' שם שמים מתאהב על ידיך כמ"ש בתו"א בד"ה אלה תולדות יצחק ובד"ה ועשית בגדי קדש וכ"ז הי' בזמן בהמ"ק כמ"ש בגמ' פ"ה דיומא דניד' ע"א ראו חבתם כו' כחבת זכר ונקבה וכמ"ש ברבות נשא פי"ב דף רמ"ז ד' ע"פ אפריון כו' תוכו רצוף אהבה כו' זו השכינה כמד"א ואהבת את כו', וזהו"ע עת לאהוב וכמ"ש בת"א ח"ב ע"פ ואתחנן אל הוי' בעת ההיא כו' כי בחי' מלכותו ית' הוא מקור הזמן וע"כ נק' עת והיינו שיומשך בה גילוי אא"ס ב"ה וכמ"ש ע"פ שובה ישראל עד וע"פ והי' אמונת עתך כו' וא"כ שתי נשים היינו ע"ד דאיתא בגמ' כתובות פרק המדיר דע"ג ב' אשה אחת כעין שתי נשים וכמ"ש בת"א בד"ה ותוסף אסתר כי כנ"י יש לה הרבה שמות ונקראת בשם בחי' רחל כשהיא בבחי' התגלות כו' אבל בעת שאין הדבר בהתגלות נק' בחי' אסתר כו' וההסתר נק' כשושנה בין החוחים כו' וזהו האחת אהובה ה' אחת אהובה היא רחל שכינתא עילאה והי' אחת שנואה היא מילוי ה' כשיורדת למטה ונק' אסתר והיא שנואה דכתי' וילך לי"א ז' ועזבתים והסתרתי פני מהם כו', וכמ"ש בתלים מזמור כ"ב אלי אלי למה עזבתני כו' ואז תחת עבד כי ימלוך זה אחשורוש שהושחרו כו' ותחת שפחה כו' א"כ ה' אחת אהובה שכ"ע תרל"מ והי' אחת שנואה ה' תתאה שלפעמים יורדת כו', וזהו"ע דודים שמתחברים רק לעתים כו' ולכן בפסוק שאחרי' את אשר יהי' היינו ע"ד ביום ההוא יהי' כו' והי' תתאה כמו ה' עילאה א"ב ה' אחת שנואה כמ"ש כי שנואה לאה ופי' בזח"א ויצא קנד"ב לפי שהוא עלמא דאתכסיא וכמו"כ ובגלות מקבלים בחי' זו כמ"ש אשר תיסרנו י"ה כמ"ש בתניא פכ"ו, והנה תכלית שנואה זו כדי שיבא לבחי' תשובה כמ"ש בצר לך כו' ושבת עד ה' אלקיך בפ' ואתחנן סי' ד' ל' ועמ"ש בד"ה רני עקרה בענין כי רבים בני שוממה כו' וזהו כי תהיך לאיש כי הקב"ה נק' איש כו' כמ"ש ה' איש מלחמה וכ"כ בבועל הטורים כאן בשם מדרש, ועיי' בפרד"ס ערך איש שתי נשים כנ"ל, ועמ"ש בת"א ע"פ וישב יעקב בארץ כו' האחת אהובה בחי' עת לאהוב והאחת שנואה בחי' עת לשנא.

ג) וילדו לו בנים הנה בני האהובה הם הצדיקים וכמ"ש וישראל אהב את יוסף כו' וזהו צדיק ה' צדקות אהב, והיינו שמעולם לא נפרדו כו' ונקראים אחים ורעים כו' ובני השנואה היינו כמ"ש יוסף ה' לי בן אחר פי' בן הנמשך מבחי' אחר כו' ועמ"ש בת"א סד"ה ראה ריח בני בענין ריח בגדי'

כו' וזהו הוי' הבן הבכור לשניאה, וכאן לא נאמר לשנואה כיא לשניאה ע"ד הסי' שירדה שגאה לעכומ"ז כו' והנה יתרון האור נמשך מהחשך מגלה עמוקות מני חשך, וזהו הבן הבכור ע"ד ו' לרבות אחיך הגדול הוא"ו הוא קו חוטו אא"ס המלוכב בו"א שנק' בכור לגבי הנשמות שנק' אחים וגם ז"א בע"ק אחיד ותליא ולכן יפה כח הבן כו' ועמ"ש מענין הבן הבכור בד"ה מה טובו ובד"ה וכל בניך, י"ל אה"ר ויראה עילאה כו' משא"כ סתם בן אהבה וזטא כו' עוי"ל פי' הבן הבכור עפמ"ש במא"א אות ב' סעי' כ"ב בן העוה"ב נק' הזוכה להעלות מ"ן דאימא בלי שיתוף אחרים כמו הו"א הנק' בן עוה"ב עכ"ל ויש לפרש דהנה בחו"א ר"פ נח ע"פ ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ היינו ע"י יסוד ז"א נמשך שפע הבינה הנק' עוה"ב אבל בן עוה"ב היינו כמו ז"א המקבל מיסוד אימא עצמו שהיא עמיקא דבירא כו' וע"ש סעי' ז"א נק' בכור כו' ומ"ן דאימא זהו ע"י מס"נ ועמ"ש מענין בן העולם הבא סד"ה לבבתני.

ד) וד"ו ביום הנחילו כו'. במדרש תלים רסי' ה' ע"פ למנצח אל הנחילות העירו מפסוק וממדבר מתנה דקאי על התורה שזכו לקבל את התורה במדבר ואח"כ וממתנה נחליאל שנחלו את הקב"ה לאלוה והוא נחל אותם לאומה וע"ז אמר דוד למנצח אל הנחילות, עו"ש על הנחילות להנחיל את אוהבי יש במשלי סי' ח' ועיין מענין וממתנה נחליאל בעירובין פ"ח נד"א ובגדרים פי"ו גה"א ובפי"ז דאבות וברכות משפטים ר"פ ל"ב שנחלו מהקב"ה שיהי' חיים וקיימים לעולם וכמ"ש הן האדם הי' כאחד ממנו כו' ע"ש וברכות בראשית פכ"א כאחד ממנו כיחידו ש"ע כו' ולכאורה תמוה אלא הענין דכ' הרע"מ ביונת אלם כי הנה הגם שהוא לבדו ית' הוא הקדמון ונצחי חולתו הכל מחודש עכ"ז רבים מן המחודשים יהי' נצחיים ע"י רצון הבורא ית' וזהו"ע שיהי' חיים וקיימים לעולם והו"ע נחליאל שנחלו בחי' אלקות ממש שזהו שיהי' נצחי' הוא בחי' אלקות, ולכן ארו"ל פ"ה דבי"ב דע"ה ב' עתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה שגאמ' כל הנק' בשמי ופרש"י שיהי' שמם הוי' כו' וזהו"ע להנחיל אוהבי יש וברכות באיכה חטאו ביש דכתי' היש הוי' בקרבנו ולקו ביש היש מכאוב כו' ומתנחמים ביש להנחיל אוהבי יש ע' בפרד"ס ערך יש שהוא עוה"ב התגלות עתיק כו' את אשר יהי' לו היינו מ"ש לע"ל ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו', וע' ביאור הדבר בתו"א בד"ה וארא אל אברהם ומ"ש בתו"א שבחי' ו"ה יהי' כמו י"ה זהו"ע יהיה ופי' בלק"ת מהאריז"ל בזכרי' שיהי' בור"ג ע"ס בקביעות משא"כ עכשיו ז"א רק ו"ק ומ' נקודה א' וזהו שבחי' ו"ה יהי' כמו י"ה אר"א כי באר"א הוא גילוי עתיק שהיא כתר וא"כ כשהי' זו"ג בבחי' י"ה בהם גי"כ גילוי בחי' זו וזהו"ע הוי' אחד התחברות ע"ק בוי"א ולכן כולו הטוב והמטיב בגמ' ספ"ג דפסחים, ובחי' זו של ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד שמוה ינחיל לנש"י הנק' וכל בניך למודי הוי' וזהו ביום הנחילו את בני' את אשר יו"ז לו דוקא ולכן גאמ' הוי' ביום ע"ד שכל הנחמות נאמרו בלשון זה הוי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו' ונמשך ממ"ש יעקב והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בש"ג כו', וגילוי זה ע"י שינחיל להם ש"י עולמות כמ"ש בדרוש אדם נותן לעני מלוא עומסו בעוה"ז והקב"ה נותן לו מלוא עומסו בעוה"ב, ומקשה והלא השמים בורת תיכון ותירץ שינחיל להם ש"י עולמות שבהם יוכלו לקבל מלא

תתקד   אור   כי תצא   התורה

עומסו כו' היינו כנודע בדרוש השופר שהתגלות התענוג הוא בינה שהוא השגה כו' אך כשהבינה מתלבשת ביסוד היינו כענין אור מים דקיע כו' וז"ס מתיבתא דרקיע כנו' בדרוש בהרת וא"כ בעוה"ב זהו כשמקבל מתיבתא עצמה כו' בינה בן י"ה כו' בחי' ממעמקים כו'.

כ"י את הבכור כו' היינו כנ"ל כי בצדיקים נו' חלק לעוה"ב אבל בע"ת נק' בן עוה"ב כי עוה"ב בינה וכן תשובה בינה פי שניים ברבות בא ס"פ ט"ו דקאי על בני בכורי ישראל שאוכלין העוה"ז והעוה"ב חיי שעה חיי עולם יונקי פי שניים ע"ד כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם כי פי ה' זהו בחי' מל' כמאמר מלכות פה כו' ומוצא פי הוא המקור והוא בינה שהוא העוה"ב וא"כ פי שניים שני ההי"ן דשם הוי' כי ה' היינו ה' מוצאות הפה, א"נ פי שניים מל' דאצי' ומל' דא"ס כמ"ש הרמ"ז פ' בראשית ד"ד ע"פ ודברי אשר שמתו בפ"ך והיינו ממכ"ע וסוכ"ע וי"ל כי הצדיקים ע"י רמ"ח פקודין שהם רמ"ח אברין דמלכא נתעלו בבחי' סוכ"ע גם פי שניים ע"ד שלום שלום לרחוק ולקרוב שהוא יחוד או"א ויחוד ע"ס דאצי' שנק' ממכ"ע וכמ"ש בד"ה וארא אל אברהם אבל ע"י התשובה מתעלה בבחי' סוכ"ע גם פי' שנים ע"ד שלום שלום לרחוק ולקרוב שהוא יחוד או"א ויחוד זו"נ יסוד אבא ויסוד ז"א, א"נ פי שנים ע"ד אנכי אנכי הוא מחזה פשעיך גבי ב"פ אנכי אבל בצדיקים נאמ' פ"א אנכי הוי' אלקיך כו' ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שובה ישראל ובפרש"י שופטים ד' ע"פ ב"פ אנכי שנאמר בהר תבור כו' והיינו כי ב"פ אנכי הם ב' בחי' שבכתר עתיק וא"א כו' ויש לפרש עוד ע"ד ח"א שהם חז"א ישפה מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע וזהו"ע והתהלכתי בתוכם ב' בחי' הילוך מלמעלמ"ט המשכת טובב בממלא זהו ח"א שהם יוסף בחי' צדיק שבו נמשך העוה"ב בינה כו' אך הבע"ת זוכה גם לבחי' בנימין בן אחר מלמט' למע' ג"כ עליי' ממלא בסובב וזהו ישפה יש פה פי' פה שבבחי' יש ע"ד ממלל רברבן כדלקמן וזהו העוה"ז והעוה"ב בחי' א' נק' העוה"ז גילוי בינה במל' ובחי' ב' נק' העוה"ב א"כ תחה"מ נק' פי שניים העוה"ז והעוה"ב יחד כו'.

וזהו תחת היותך עזובה ושנואה כו' לע"ל יהי' עלי' המל' להיות א"ח עט"ב וזהו שתהי' גאון עולם כמו אימא עילאה ולמעלה יותר כמ"ש הנה ישכיל עבדי כו' וכמ"ש בתו"א סד"ה רני ושמחי בת וע' זהר וישב דקפ"א א' שאותן שסבלו בפגימו דסיהרא הם יתחדשו עמה ביתר שאת על אותן שלא סבלו יעו"ש, וזהו כי את הבכור בן השנואה יכיר כו' וזהו גדולה תשובה שדוחה את ל"ת שבתורה כו' ופי' הטעם בס' פ' האזינו כלום הכתבתי לך אלא איש והלא כבר נאמר כי אל אנכי ולא איש וצ"ל דהכתי' הוי' איש מלחמה, אעכצ"ל כמ"ש ע"פ כי לא אדם הוא וכת' דמות כמראה אדם אלא כי ז"א נק' אדם וע"ק נאמר כי לא אדם הוא וזהו וממדבר מתנה וממתנה נחליאל בחי' כי אל אנכי ולא איש, והנה עכשיו מקבלת המל' מו"א הנק' אדם אבל לע"ל נאמר וארשת"ך לי כו' בחי' א"א שז"א יהי' במדריגת א"א כו' וזהו תעובנו לאורך ימים ר"ל ע"י ברגע קטן עזבת"ך יהי' גילוי א"א אורך ימים כו' גם כמ"ש במ"א בפ"י דודי הנו' בשה"ש שהוא אה"ד מעצמות אא"ס כן נת' בד"ה כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, והיינו עדמ"ש במדרש פ' וישלח פ"ה בשלשה לשונות של חיבה חיבב הקב"ה את ישראל

בדביקה חשיקה חפיצה כו' ע"ש והם בחי' גר"ג כמ"ש שער האהבה ובחי' גר"ג למעלה נפש הוא ממכ"ע רוח היא סוכ"ע נשמה מה שלמעלה מסוכ"ע, והגם שר"ל ג"כ דנשמה היא בינה אך בבינה הוא התגלות עתיק א"כ מבחי' זו בא החפץ והו' בחי' דודי והו' כי אל אנכי ע"ד מי אל כמוך דקאי על עתי' ולא איש שהוא ז"א כו' ועיי' בלק"ת בשה"ש בד"ה לטוסתי הראשון בפ"י הו' איש מלחמה.

עו"ל בענין פי שנים כי הנה מבואר בד"ה שובה ישראל ויאמרו ה' הוא בשמים ממעל היינו סוכ"ע בחי' כתר ושם ג"כ יש יחוד הו' אלקים והיינו כי הו' לגבי א"ס נק' אלקים והיינו שם הו' שבכתר שלגבי א"ס נק' אלקי' כי הכתר נמשך ממל' דא"ס שהוא בחי' אלקי', ואפשר מה שלמעלה מבחי' שם אלקים זהו ג"כ ענין שם הו' אך שהוא ע"ד עד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד שהוא בחי' שמו כמו שהוא כלול בעצמותו ונק' שמו הגדול וכדי שיומשך ממנו בחי' עולמות ופסיק טעמא בינייהו שמאחר ששניהם לפני יג"מ א"כ שניהם למעלה מאצ"י שגם שם השני הוא מקור לי"ג מדה"ר דא"א וא"כ השם הראשון גבוה יותר והוא כמו שכלול בעצמותו ועמ"ש מזה בתו"א פ' תצוה בביאור ע"פ ועשית ציץ הפסיק טעמא בינייהו זהו בחי' אלקי' המחבר ב' השמות וכזו הו"ע כי הו' הוא האלקי' בשמי' ממעל, וענין ועל הארץ מתחת היינו בחי' ממכ"ע שם ג"כ יש יחוד הו' דז"א עם אלקי' דנוק' ובאמת הכל אחד והו"ע יהי כבוד הו' לעולם והנה לע"ל כתי' ונגלה כבוד הו' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר בישועי' סי' מ' ה', והיינו ע"י ולא יכנף עוד מוריך כו' ועיי' בת"א בד"ה אני הנה בריתי אתך וברבות פ' ויקרא פ"א מבואר דענין כי פי ה' דבר זהו שיהי' התגלות הנבואה וכו' עיי"ש והנה בצדיקים כתי' ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ א"כ היינו ע"ד כי הו' הוא האלקי' וכו' על הארץ דהיינו גילוי שם הו' דז"א שהוא גילוי האצ"י והיינו כי פי ה' דבר פ"י הו' דז"א ועו"ג כי הו' יתן כח' מפיו דעת כו', ולכן ומלאה הארץ דיעה, אך בע"ת יזכו לבחי' גילוי כי הו' הוא האלקים בשמים ממעל הנ"ל והיינו ע"י מאדך מקיף כמו בחי' שמים כו', ועמ"ש ע"פ מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הו' בת"א ס"פ לך בד"ה בעצם היום הזה נמול וזה ע' פי שנים גילוי היחוד דבחי' כי ה' דבר בשני הבחי' דבשמים ממעל ועל הארץ מתחת והנה ארו"ל פ"ק דב"ב די"ב ע"ב ובפרק י"ג דקכ"ח ע"א דפי שניים דבכור אחד מצרא יהבינן לי' והיינו שהם חלק א' והוא מ"ש למען ירבו ימיכם כו' כימי השמים על הארץ, והיינו שנאמ' כן בפ' והי' אם שמע שמדברת על לע"ל ולכן נאמ' השמרו לכם פן יפתח כו' ואבדתם כו' ואח"כ ושמתם את דברי אלה, אבל פ' שמע מדברת בבחי' צדיקי' ולכן נאמ' בו ואהבת את בחי' עת לאהוב משא"כ פ' והא"ש נאמר ב'ה חזרה אף כו' בחי' עת לשנוא והו' ולא יהי' מטר ה"ע הייחוד כו' ואח"כ כשיעשו תשובה כמו שהובטחו ישראל שיעשו תשובה אזי יומשך להיות כימי השמים על הארץ דהיינו ב' הבחי' דבשמים ממעל ועל הארץ מתחת יומשכו ויתחברו יחדיו והו' אישר"מ לעלם ולעלמי עלמיא, עו"ל בענין פי שניים תהו ותיקון ופי שניים א' מצרא ע"ד מי יתנן כאח לי וכו' אמצאך בחוץ בחי' צדיקים שיעשו תשובה כו' כמ"ש יזוהר לאתבא צדיקיא בתויבתא.

עו"ל בענין פי שניים ע"ד בשעה שהקדימו נעשה לנשמע קשרו להם שני כתרים אחד כנגד נעשה וא' כנגד נשמע ואח"כ שברתם נעשה הזהירו

בנשמע, ברבות פ' יתרו ס"פ כ"ז אכן ע"י תשובה יזכו לב' כתרים ועפ"ז אפ"ל ג"כ מארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות, והיינו מחצה מן תר"ך ה"ינו בחי' תחתונה שבכתר שהוא א"א, והיינו צדיקים דוקא, אבל בע"ת שיוכו לב' כתרים יזכו לכל תר"ך בחי' שהם ב"פ י"ש וזהו פי שניים וי"ל עפ"מ"ל האהובה רחל על דא ורחל היתה יפ"ת יפ"מ בד"ה אם לא תדעי לך בת"א פ' ויצא בן האהובה יוסף בן פורת יוסף כו' והשנואה לאה עלמא דאתכסיא שלמטה אין גילוי האהבה ונ' שנואה ועיני לאה רכות שלא תפול בחלקו של עשו, וכן השנואה דוד ומשיח הבא מיהודה שעלי' נאמר בכור אתנהו עיי' בת"א פ' ויגש חהו ביום הנחילו להנחיל אהבי יש משי' עולמות קנה חכמה קנה בינה זהו לאהבי בני האהובה, אבל בן השנואה הבכור ינחיל ב"פ ש"י התגלות הכתר ה' גדולה לאה כהונה לעולם מד"ר ויצא ע"א ובמד"ר קדושי' פכ"ד ואתה מרום לעולם בחי' לעולם נמשך מרוממות שהוא ע"ק.

עו"ל דהנה בלחות הראשונות ה' ישראל צדיקים ואח"כ עשו העגל וחזרו ועשו תשובה א"כ בקבלת לוחות האחרונות ה' בע"ת ואיתא ברבות כי תשא ר"פ מ"ו וסוף הסדרה דבלחות האחרונות נתן לו יותר מה שלא ה' בלחות הראשונות, ועו"נ ויגד לך תעלומות כי כפליים לתושי', א"כ זהו"ע הבכור בן השנואה בחי' בע"ת יכיר לתת לו פ"ש כו'.

והנה בדניאל ז' ח' כתי' ופום ממלל רברבן ופרש"י דקאי על מלכות רביעי' שהיא אדום שהחריבה בהמ"ק ובעה"מ שער קרית ארבע ר"פ קמ"ב פ"י דבבינה גק' כן לפי שממנה נמשכי' אתון רברבין ועיקר המשכה זו מא"א כו' וכ"כ במא"א ערך פה ובי"נ שם ועיי' זח"ב תרומה קל"ב ב' ובמ"א נח' ע"ד ההפך בין אני ובין אנכי כו' והיינו ע"ד שם ה' קטנה רחל בתו"א פ' וישב בד"ה בכ"ה וכסלו כי זהו המשכה להיות בע"ג כו' אבל אתון רברבין דהמשכה מבחי' סוכ"ע חהו ישפה יש פה פ"י פה הנמשך מבחי' יש עלמא דאתי ששם אתון רברבין זהו"ע פי שניים העה"ז והעוה"ב ב' בחי' אתון הנ"ל גם פי שניים ע"ד מהרה ישמע קול חתן וקול כלה ע' בת"א ס"פ ויגש גם פי שניים ע"ד הקול יעקב ב' בחי' קול גם פי שניים ע"ד ישקני מנשיקות פיהו ועיי' בענין שכם אחד על אחיך חלק בכורה היא מה שלמעלה מהשתלשלות כו'.

ענין יכיר יובן עפ"מ"ש ברבות כי תשא פמ"ו שאמר איני מכירם כו' מחמת כי עוונותיכם מבדילים כו' והם טענו ועתה ה' אבינו אתה והגבראים והנביאים טוענים אתה אמרת שאין בניך ובפניהם הם נכרים שנאמר כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' וזהו ויכר יוסף את אחיו ואע"פ כי הם לא יכירוהו ע' זאר ויגש ע"פ בהתודע יוסף אל אחיו ובמד"ר פ' מקץ פצ"א ע"פ ויכר יוסף כו' חהו מי יתנך כאח לי דהיינו כמו יוסף לאחיו דאע"פ שהם לא הכירוהו ולא נהגו עמו באחזה כלל עכ"ז הוא נהג עמם באחזה לפני ולפנים משורת הדין חהו ויכר יוסף את אחיו חהו כי את הבכור בן השנואה יכיר, ועיי' במד"ר פ' תולדות פס"ה בפ"י ולא הכירוהו כי ה' יד"י שעירות שבשעה שרשעים עומדים ממנו שהם בבחי' יד"י שעירות כמו עשו אז לא הכירוהו.

ושרש • ענין והי' בן הבכור כו' יובן עפמ"ש בביאורי הוזהר פ' פנחס בענין הבכור שנק' פטר רחם שפותח את הרחם מלשון פוטר מים כו' להיות כי כל המשכה ממקום גבוה שלמעלה מהשתלשלות דקמי' שזים ההעלם והגילוי דהיינו כמ"ש כחשיבה כאורה ע"כ יוכל להפך ההעלם לגילוי וכמו ענין קייס הפך ים ליבשה מהעלם לגילוי היינו ע"י גילוי בחי' שלמעלה מהשתלשלות והוא בחי' רוח קדים מקדמונו של עולם וכמ"ש בזהר בשלח ע"פ מה תצעק אלי כו'. וכמ"כ ג"כ שרש בחי' הבכור שהוא פוטר הרחם שהעלם יביא לידי גילוי נמשך מבחי' שלמעלה מהשתלשלות לפני מלוך מלך כו' למעלה מבחי' אדם ישר כו' ולפי שעל ידי שבה"כ נפלו משם ניצוצות בבחי' ק"י שזהו שרש הנה"ב לכן היצה"ר גי' מקדים לבא קודם היצ"ט מיד בפתיחת הרחם כמ"ש לפתח חטאת רובץ משא"כ היצ"ט בא אח"כ כמ"ש בזהר פ' וישב, אך ע"י התהפכות חשוכא דיצה"ר לנהורא אזי מגיע לשרשו לפני מלוך וזהו והי' בן הבכור לשניאה כו'. והנה ענין פטר רחם מיירי בבכור לאימו.

וזהו ג"כ ענין ושדי כמגדלות שהמגדלות בולטין מן החומה למעלה, כי הגה בחי' מלכין קדמאין הנ"ל בשרשן הוא למעלה מסדר השתלשלות שאין מגיע לשם מעשה התחוננים כלל כמ"ש אם צדקת מה תתן לו ואם רבו פשעיד כו' וכידוע בפ"י חנם בלא מצות וזה הי' בחי' החלק בכורה דעשו שהוא חלק הראשון בהשתלשלות אך יעקב הי' איש תם יושב אהלים שמחבר תאהלים היינו שע"י אתעדל"ת יהי' נמשך אתעדל"ת, וכאשר לקח ג"כ חלק הבכורה נוטל פי שנים היינו ג"כ בחי' הנ"ל שלמעלה מאתעדל"ת, וכמ"ש בתים מלאים כל טוב אשר לא מלאה, פי' בחי' טוב העליון אשר לא מלאה שא"א להגיע שם האתעדל"ת, כיא נתמלאו מעצמם מטוב העליון, וזהו המגדלות הבולטין למעלה מן החומה שבולטים למעלה מסדר השתלשלות כנ"ל.

ולהבין זה בתוס' ביאור בענין והי' בן הבכור לשניאה, יש להקדים מה שידוע שהנפש כלולה מעשר בחי' כנגד עשר ספי' עליונות שנשתלשלה מהם הנפש והן נחלקות לשתי בחי', היינו שכל ומדות והשכל הוא בחי' חב"ד והמדות הן חג"ת כו' והנה חו"ב נק' או"א כי אם לבינה תקרא והיינו שהיא בחי' אם הבנים שהם המדות הנ"ל שנק' בנים שהן גולדים ונמשכים מן ההתבוננות, וההתבוננות הוא בחי' אם ומקור להן כי לפי שכלו יהלל איש שכפי ההתבוננות כך הוא ההתפעלות והנה בחי' הדעת נק' ברא בוכרא בזה"ק פ' תרומה כמ"ש בסידור ע"פ אין אומר ואין דברים כו' ובאדר"ו דרצ"א ע"א ביארו זה באריכות. ולהבין זה יש להבין מהו ענין הדעת דהנה ידוע שהדעת הוא המחבר את השכל עם המדות ולכאורה אינו מובן מה צריכים לבחי' הדעת הלא מן השכל וההתבוננות עצמה כשיתבונן בטוב הדבר הרי יתפעל באהבה לדבר ההוא ומהו ענין הדעת דאם להיות ממוצע בין השכל ובין ההתפעלות מה צורך לבחי' ממוצע כלל, אך הענין הוא דתועלת

— ושרש : התחלת מאמר זה (ד"ה כי תהיין) נמצא בלק"ת לו, ה, ונתוסף כאן הסיום —

הדעת אינו בשביל ממוצע בלבד אלא כזי להיות בחי' המשכה פנימי' במדות מן השכל ולא בחי' המשכה חיצונית ואם לא בחי' הדעת הממוצע בין השכל והתפעלות המדות הי' בחי' התפעלות המדות מן ההתבוננות בבחי' המשכה חיצונית, אך בחינת הדעת הוא הממשיך בחינת המשכה פנימי' במדות, והיינו דעת תחתון שהוא בחי' הדעת המתפשט במדות שממשיך בהן בחי' המשכה פנימי' להיות כי הדעת בכל מקום הוא נמשך מבחי' הפנימי'. והמופת לזה ידוע משאר אנו רואים בהפרש התפעלו' המדות של התינוק להתפעלות המדות של הגדול דגם שמצד המדות אין השכל וההתבוננות אחת היא בקטן כמו בגדול, אך ורק ההפרש ביניהם הוא הדעת שהקטן עדיין אין הדעת מתפשט במות כמאמר רז"ל קטן אין לו מחשבה שהוא הדעת ע"כ אין בהתפעלות מדותיו המשכה פנימי' מן השכל רק חיצונית והארה וע"כ אין תוקף כלל במדותיו כמו שידוע שבנקל לפתות הקטנים והנשים מפני שדעתן קלות כו' משא"כ בגדול שהתפעלות מדותיו עפ"י בחי' הדעת יש תוקף גדול למדותיו כי הדעת ממשיך בהן חיות פנימי ביותר ולא יתפתו להתהפך מלאו להן או להיפך ולכן אין הקטן פחות מ"ג בר עונשין (כי שס"ה ל"ת נמשך מצד היראה ורמ"ח מ"ע מצד האהבה והן ה"ח וה"ג, ובקטן לא נשלמו חר"ג שלו עפ"י הדעת אבל יותר מ"ג גם שהוא ע"ה דעתו מתפשט בחר"ג כו' וד"ל).

ועוד זאת יש הפרש בין התפעלות המדות מן השכל וההתבוננות בלא דעת להתפעלות המדות ע"י הדעת בעצם התפעלות המדות שמתפעלים ע"י הדעת בבחי' פנימי' יותר הוא הנק' פנימי' המדות ובלא דעת מתפעלים רק בבחי' חיצונית בלבד (והא בהא תליא משום שהד"ע ממשיך חיות פנימי' בהן מן השכל ע"כ מליד בהן בחי' הפנימי' שלהן כי פנימי' המדות תלוי בפנימי' השכל כו' והכל שורש וענין א' וד"ל). וההפרש בין בחי' פנימי' המדות לחיצונית שלהם ידוע דבפנימי' שבהם מובדל הטוב מן הדע ואין שם בחי' תערובת כלל, אלא בתכלית הבירור כי הדעת המתפשט בהן מברר אותם בתכלית הבירור (וע"כ נק' הדעת דרך כלל בשם פנימי' המדות להיות מובדל בהן בחי' הפנימי' אע"פ דלגבי השכל עצמו נק' הדעת עצמו בחי' חיצונית כנ"ל שנק' ממוצע כו' וכמ"ש במ"א). ובלא דעת מקבלים המדות מן השכל בבחי' תערובת בלי בירור כלל להיות כי נמשך בהן הארה חיצונית בלבד אך ע"י הדעת נמשך בהן בחי' פנימי' כנ"ל והוא המבדיל ומברר במדות בין טוב לרע שלא יתערבו כ"כ עד שיוכל להיות מן האמת שקר כו' וד"ל.

וביאור ענין בחי' התערובת הזאת במדות, הנה יובן בדוגמא למעלה אהבה ויראה בעבודה שבלב זו תפלה, דהנה אנו רואים דגם שיתפעל אדם באהבה ברשפי אש בתפלה הנה מיד אחר התפלה בשומו ליבו בענינים גשמיים יתלהב לבו ג"כ אליהם, או כאשר יפגע אדם בכבודו או בממונו יתפעל בכעס כידוע ואם היתה התפעלות האהבה בתפלה בתכלית הבירור רק לה' לבדו כו', מאין יבא לו התלהבות לדבר זר מיד או לכעוס בעצור כבודו וממונו אלא מוכרח לומר שגם בעת התפעלות בתפלה לא הי' בתכלית הבירור אלא שהי' מעורב טוב ורע דהיינו שלא הי' אמת רק לה' לבדו, אלא

בתערובת דבר זר כדי להיות איהו דבר ויש וכדומה וגם מעצם התפעלות איננה לתכלית האמת לעומקא דלבא אלא רק בבחי' חיצונית הלבד בלבד ע"כ תתפעל הלב מיד גם להיפך כו' אבל אם הדעת הוא המתפשט במדות עושה בהתפעלות הלב בירור גדול להיות בחי' פנימי' המדות, ויש ישראל לא ידע כו' הוי גוי חוטא דהא בהא תליא וכמ"ש במ"א ע"פ דע את אלקי כו'. זהו ההפרש בין בחי' מוחין דקטנו' לבחי' מוחין דגדלות שבחי' מוחין דקטנות יש אחיהו ויניקה לחיצונית כענין אברהם יצא ממנו ישמעאל כו' לפי שבחי' אחוריי' דשם אלקי' הוא המסתיר על אור האלקי עד שיוכל להיות נפרד כידוע, ובבחי' מוחין דקטנות שבלא דעת הרי בחי' הפנימי' מוסתר ונעלם ומבחי' חיצונית ואחוריים של המדות העליונים יכולים גם החיצונים לקבל אבל בבחי' מוחין דגדלות שהוא הארת הדעת במדות אין שם מקום לינקת החיצונים כלל מפני שבבחי' הפנימי' של המדות אין שם מקום לחיצוני' להיותם מבחי' אחוריים וחיצוני' כידוע. וזהו שנוכר שם באדר"ו כענין הדעת ירותא דאו"א ירית מאי מאי ירותא דא אחסנתוי דאבא ואימא כו' דהיינו שהדעת ממשיך פנימי' השכל שזהו בחי' אחסנתוי דאו"א משא"כ מה שהמדות מקבלים מן השכל שלא ע"י הדעת הוא בבחי' חיצוני' כו', ועוד זאת שהדעת יוכל להמשיך ג"כ המדות שלמעלה מהשכל שיתגלה למטה בלב, וזהו ענין תרין עטרין הנו' שם, כי המדות שלמעלה מן השכל נק' עטרין לשון עטרה ומקיף ולכן נק' בר בוכרא כי כמו שהבן הבכור מקבל הארה יותר גדולה, ולכן חייב אחיו הקטן ממנו לכבדו כמ"ש בכתבי האריז"ל כמו כן הדעת מפנימי' המוחין מה שאין נמשך כן במדות, ועוד זאת שהוא ראשית וקודם למדות שבלב, וכמ"ש בסידור שם בפ"י אין אומר כו' והעיקר הוא מפני שממשיך בחי' המדות שלמעלה מהשכל (ובחי' הרצון שלמעלה מהשכל הוא בחי' ראש וראשין לכל כוחות הנפש, וזהו ענין פי שנים הוא בחי' המשכת אהבה ויראה שבאין מלמעלה. אך הנה כדי להגיע לבחי' דעת הוא דוקא ע"י אתכפי' ואתהפכא דנפש הבהמי', וכמ"ש במ"א בפ"י כי מנסה אתכם ה' לדעת כו' כי התלבשו' נפש האלקי' בנפש הבהמית זהו בחי' נסיון דהיינו שהיא בחי' הסתר פנים וריחוק מאור ה' (וכמה מניעות שיש לאדם הבא להתקרב לעבודת ה', וצריך האדם התגברות יתירה שלא לחוש לשום מניעה ח"ו, ובשכיל כך באין לו המניעות כדי שיתגבר עליהן כדי שעל ידי זה יבא למעלת ומדרגת לדעת דהיינו שיהי' אצלו בחי' דעת והרגשה בו ית' (וכמ"ש במ"א באריכות הטעם בזה איך שעיי"ו דוקא יבא לבחי' דעת וזהו והי' הבן הבכור לשניאה שהיא בחי' אתהפכא דנה"ב שעיי"ו יבא לבחי' בן הבכור הוא בחי' הדעת).

תתקי אור כי תצא התורה

הערות על כי תהיין שבלק"ת פ' תצא

ענין תאהובה ע"י ואהבת את הוי' אלקיך ממשיך תאהבה עליונה שיהא ש"ש מתאהב תהשגיאה שנתת דעת, ויצה"ר שונא, ועז"נ אם רעב שונאך תאכילהו לחם סוכה דני"ב וכת"י ואני אראה בשונאי מי זאת מן המדבר הרא"י בשחור שבעין, עמ"ש ע"פ שחורה אני דהיינו מצד נה"ב שחורחורת, ואעפ"כ ונאה ריח בגדי' בלק"ת פ' תצא תאהובה היא נפש האלקי' ותהשנאה נפה"ב, וכת"י בן הבכור נמשך ע"י בירור נה"ב ששרשה מלפני מלך לבניי וי"ל עיקר הבירור דתהו נמשך ע"י הגלות כמ"ש ע"פ צדקת פרוזנו בישראל שבחי' פרוזנו נמשך ע"י פרוזנו מה שפורן לבין העכו"מ"ז כי ע"י מתבררים ולכן יבחר אברהם שעבוד תחת גיהנם בד"ה ואלה שמות בניי ובד"ה וכל העם רואים בענין מכור הברזל ממצרים כי עת אשר שלט האדם לרע לו שע"י נפרד הרע מן הטוב ונעשו הטוב נקי בלי תערובות, ועמ"ש בד"ה ראה ריח בני ומחומר ולבנים נעשה לבנת הספיר וכמארז"ל וזאת התרומה זהב זו בכל ע"ד ואני אראה בשונאי ולכן א"ש ג"כ כמ"ש"ל דפי' ותאחת שנואה היינו כנס"י בימי הגלות שע"י דוקא מבררת נה"ב בחי' ואת עשו שנאתי ומהפך חשוכא לנהורא וע"י יכיר כו', ועמ"ש סד"ה אם בחוקותי תלכו בענין כאור שבעת הימים ע' רבתי דשמע שמוזה נמשך ע"י בירור נה"ב ע' בד"ה מים רבים בת"א פ' נח גם מש"ש פסוד"ז וק"ש רומ"ח ואח"כ שמו"ע י"ל קשת כי בחרבי ובקשתי בצלותא ובעותא היינו בקשתי ג"כ ל' בקשה ע"י שחטר לו התעררות רחמים וקו האמצעי עולה עד הכתר כמ"ש ע"פ הנך יפה רעיתי וענין מעלת ק"ש על פסוד"ז כי בק"ש הוי' אחד ולע"ל שנאמ' ביום ההוא יהי' הוי' א' זהו אז תהפוך כו' ולעבדו שכם אחד שמבחי' אחזריים יתהפך להיות אחד וכמ"כ בנפש ע"י גילוי הוי' אחד בנפשו ותהפכו תמדות רעות כו'.

לא תראה, פ"ב דב"מ כ"ז א' כ"ו ב' ל"א א', פ"ו דב"ק ג"ז א', פ"ו דחולין פ"ז א', של"ה פ' תצא שפ"א ב', והנה שור הוא מצד הגבורה וכמ"ש ופני שור מהשמאל, ושה הוא שה פזורה ישראל ומדת יעקב הוא תפארת ובה הרמו שלא יהיו נדחים הגלגולים כו' עכ"ל ושם לעיל מיני' סע"א כ' פי' לא תראה כו' נדחים הרמו למ"ש לבלתי ידת והו נדחים (ועמ"ש מענין לבלתי ידח ממנו נדח בד"ה וארא אל אברהם דהפי' ממנו דוקא כי עתידין כולן לאשתאבא בגופא דמלכא והו השב תשיבם לאחיך ממש) ואם השם יתעלה מחזיר אבידה לבעליה לרוב הימים נדבק בדרכיו כו' והי' ביום ההוא יתקע כו' ותנדיחם כו', ויש לפרש עפמ"ש ברבית פכ"ד מה הצאן אפילו מחבלת האילנות אין בעליה מעלין עליה אף ישראל כו' וע' באלשיך על פסוק זה כאן ובמ"ש בפ' בא ע"פ ויקחו להם איש שה לבית אבות.

כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחיו או בעים והאם רובצת כו'. הנה כללות גשמי נמשלו לצפור חייש גם צפור מצאה בית ודרור קן לה פי' בית הוא בהמ"ק שבבהמ"ק היתה השראת אלקות כמ"ש ושכנתי בתוכם והוה גם צפור מצאה בית, ואיתא במדרש דהיינו השראת השכינה שהיתה בבהמ"ק, ולהבין מה שהמשילו בחי' כנסי' בשם צפור הענין דהנה אנו רואים בצפור גשמי שיש בה כח העלי' לעוף למעלה מעלה וגם כח הירידה מטה מטה וכך כנמשל השראת אלקות שהיתה בבהמ"ק שהי' בית גשמי מאבנים ועכ"ז הי' בו גילוי אלקות וכנדוע הכלל שכשיוכל לירד ולימשך גילוי אלקות למטה מטה ממש במקום ובית גשמי מאבנים צ"ל הגילוי ממקום גבוה מאד כו' ולכן נמשל בחי' זו בשם צפור שיש בה כח העלי' והירידה כנ"ל, ועוד יש טעם שני לשם זה, דהנה כתיב ועשו לי קדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם שהי' אז גילוי אלקות בנש"י וכמארז"ל נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים בתחתונים ממש היינו דוקא בהתלבשות הנפש בגוף גשמי ועכ"ז יהי' בבחי' ביטול לאלקות כי כתיב צחוק עשה לי אלקים אלקים הוא בחי' המסתיר ומעלים על אור ה' כמ"ש כי שמש ומגן ה' אלקים וצחוק דהיינו תענוג העליון נמשך דוקא עי"ז שיהי' בחי' יש בגוף גשמי ועכ"ז יהי' בטל לאלקות ולכן המלאכים כשביקשו תנה הדרך על השמים השיבו להם כלום יצה"ר יש בכם ולכן נמשל בחי' כנסי' לצפור דהנה אנו רואים למטה שמביאין להתענג לפני מלך ושרים צפור המדברת אף שודאי האדם מדבר בטוב יותר בשכל ובדעת והצפור אף שמדברת ודאי אין לה שכל של האדם ולא ברעת תדבר רק בבחי' צפצוף לבד רק משום שהוא דבר חידוש שצפור תוכל לדבר לכן יש בה תענוג המלך אבל מה שהאדם מדבר זה אינו חידוש כו', וכך נמשל למעלה הגם שמלאכי מעלה אומרים קק"ק ה' צבאות בכלות הנפש ממש בביטול לאלקות וכן גבוה מעל גבוה כו' אינו חידוש מאחר שלמעלה יש גילוי אלקות אבל שיהי' גילוי אלקות בכל נפש מישראל למטה שמלוּבש בגוף גשמי למסור נפשו באחד וכמה שהוא הביטול בכל חר חרד לפושע"ד עכ"פ הוא דבר פלא וחידוש שגוף גשמי יהי' בבחי' ביטול לאלקות ומזה דוקא נמשך עונג העליון ולכן נק' כנסי' בשם צפור כי צפור הוא מלשון צפרא כמ"ש הבקר אור ותרגומו צפרא נהר דהיינו בחי' התגלות אורה ושמחה כמ"ש בזהר שמחה כצפרא והוה ישמח ה' במעשיו דוקא עי' העלאת מ"ן וביטול היש דנשמות שבגופים דוקא כמשל הנ"ל צפצוף דצפרים מ"מ עי"ז נמשך בחי' שמחה ואורה למעלה בכל העולמות והנה בזמן הבית הי' התגלות אלקות בנש"י בדרך קביעות כמ"ש שלש רגלים יראה כ"ז את פני ה' אלקיך שהי' התגלות פנימי' אלקות וכמ"ש ושם נעלה ונראה ונשתחוה ונראה הוא בחי' ראי' והתגלות כשם שבא לראות כך בא ליראות כו' ונשתחוה הוא בחי' השתחואה וביטול כמ"ש והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים וענין השתחואה זו הוא כי בחי' נשמה המלוּבש בגוף אינו רק הארה חלק מן הנשמה אבל עצם הנשמה נשארה מלמעלה בבחי' מקיף על נפשו וכמ"ש רז"ל אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי היינו בחי' שורש ומקור הנשמה כמ"ש למעלה שהיא בבחי' מקיף על הנשמה ולכן אנו אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת יצרת נפחת בי ור"ל דעצם הנשמה

כמ"ש למעלה היא בחי' טהורה טהירו עילאה היתה כלולה באין כמ"ש דע מאין באת והיינו שכלולה באוא"ס בבחי' ביטול במציאו' וכדי שיוכל להיות ירידת הנשמה בגוף צ"ל בחי' בראת יצרת עד נפחת בי שהוא הארה מן הנשמה המלוכב בגוף בדרך ירידה והשתלשלות ולכן יש בנשמות שני מיני אהבות א' אהבה שגלקחה מצד הנשמה שמלוכב בגוף בחי' אהבת עולם ע"י שכל והתבוננות והשנית הוא אהבה שגלקחה מצד שורש נשמתו שהיא כלולה באין ממש ונק' בלשון הגמרא מזלייהו חזי ואהבה זו היתה בבחי' התגלות בנש"י בבהמ"ק כשעלו לראות פני השכינה ברגל ה' מאיר בנש"י בבחי' גילוי בגוף, אהבה זו שמבחי' מקיף ושורש נשמה זהו ושם נעלה ונראה ונשתחווה לפניך בהשתחואה וביטול במציאות ממש ע"ד שיהי' לע"ל והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים, וזהו יראה כ"ז את פני ה' אלקיך בבחי' פנימי' וזהו בחי' דבש מתיקות כמ"ש אכלתי יערי עם דבשי יערי הוא בחי' יוצר אור התבוננות ממלאכים ועולמות ודבשי הוא בחי' ק"ש שמע ישראל אהבה שמצד שורש הנשמה בעצם וזהו שנק' ארץ ישראל ארץ זבת חלב ודבש בחי' מתיקות ותענוג לאהבה את ה' כי הוא חייך מקור החיות והתענוג וכמ"ש ועמך לא חפצתי שלא יהי' לו שום חפץ ותענוג כ"א לאלקות וז"ש כי תהיו אתם ארץ חפץ וזהו גם צפור מצאה בית הוא שבזמן הבית כבהמ"ק קבלו השראת אלקות בנפשם בבחי' גילוי ממש מבחי' שורש נשמתם אך עתה בזמן הגלות אין אנו יכולים לראות ולהשתחוות לפניך בבחי' אה' פנימי' כנ"ל, ואעפ"כ כתיב כי יקרא קן צפור לפניך דאודמנת במקרה שיהי' גילוי בחי' זו גם עתה מה שכבהמ"ק הי' בדרך קביעות וע"י שעלו ישראל בג' רגלי' הי' להם כח וגילוי זה על כל השנה ועתה בזמן הגלות אינו בקביעות כ"א בעת רצון למעלה דהיינו כמו בארבעי' יום שבאלול עד אחר יוהכ"פ שנק' ימי רצון כמ"ש רז"ל ע"פ כימים הראשונים מה הראשונים ברצון כו', וזהו פותח את ידיך יודיך פתיחת הידיין הארת יגמדה"ר שמאיר באלול ומה נמשך ומשביע לכל חי רצה"ע בחי' גילוי פנימי' הנ"ל שמאיר בנש"י מלמעלה, וזהו בקשו פני כו', וזהו כי יקרא פרט למוזמן, מוזמן הוא לשון הכנה והזמנה שע"י אתעדל"ת אתעדל"ע אבל גילוי בחי' זו הנ"ל הוא מלמעלה שלא ע"י אתעדל"ת שיהי' גילוי פנימי' זהו כי יקרא קן צפור לפניך וע"י מה יהי' גילוי זה הנ"ל הוא ע"י בדרך דוקא בדרך כמה דאתמר בדרך בצאתכם ממצרים הוא בחי' מיצר וקטנות כי א"י נק' ארץ טובה ורחבה בחי' התרחבות המוחין בחי' ה' באורך ורוחב בהשגת אלקות והתבוננות איך שכולא קמי' כל"ה ונק' בחי' זבת חלב ודבש מתיקות ותענוג אבל מצרים הוא בחי' נקודה באמונה פשוטה כמ"ש ויאמן העם בבחי' אמונה לבד ולצאת ממצרים אל ארץ טובה ורחבה הנ"ל צ"ל ממוצע בדרך הנ"ל והיינו בחי' אתכפיא כנודע, שיש שני בחי' בעבודת ה' פעמים מצינו בזהר כד אתכפיא סט"א כר ולפעמים כתיב ל' אתהפכא חשוכא לנהורא והענין דאתהפכא הוא היפוך מהות נה"ב למאוס ברע לגמרי כמ"ש אוהבי ה' שנאו רע היינו שאין לו שום רצון חפץ רק לה' לבדו ועמך לא חפצתי מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגי' במתיקות וטעם כמ"ש טעמו וראו כי טוב ה' להתענג על ה' וזהו ארץ טובה ורחבה זבת

חלב ודבש הנ"ל אבל בתחלה צ"ל בחי' אתכפיא היינו שהרע שבו עדיק לא נהפך לטוב ממש רק שהוא כפוף ובטל לטוב ע"י התבוננות והשגת אלקות שבמחזו כי מוח שליט על הלב בסבעו ומחשבתו ומוחו ברשותו בכל עת להתבונן איך כי אני הוא ואין אלקים עמדי וידעת והשבות כו' כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו ולכן יאות להכלל ולהבטל באוא"ס ב"ה בבחי' פנימי' ועד"ו אתכפי' סט"א והרע נשאר אצלו בבחי' שינה, חזו בחי' בדרך בצאתכם ממצרים ובחי' זו נק' אחרי ה' תלכו שיש בזה הילוך מדרגא לדרגא בעילוי אחר עילוי הלוך ונסוע כו' ועי"ו יבא לבחי' איי שנק' ארץ זבת חלב ודבש כנ"ל בחי' אתהפכא וכמ"ש בזה"ק מאן דקטל לחויא יתבין לי' ברתא דמלכא כי יש שני בחי' מלחמות הא' כמ"ש מלחמה לה' בעמלק ולפעמים כתיב מזה תמחה כי תצא למלחמה כו' והענין כי את זה לעומת זה עשה האלקי' כמו שיש עשר בחי' בנה"א שכל ומדות דקדושה חכמה בהשגה אלקי' ודעת ומדות התפעלות אהוי"ר כו' כמור"כ יש בנה"ב עשר כחות כמ"ש חכמים המה להרע כו' וכל המדות רעות תאות גשמיות וגסות הרוח ולאום מלאום יאמץ וניתן כח להאדם שע"י שכל והשגת אלקות שבנה"א יוכל להתגבר על עשר בחי' נה"ב ובחי' זו נק' מאן דקטל לחויא ועי"ו יתבין לי' ברתא דמלכא הוא פנימי' הלב שלמעלה מן השכל ונק' בוהר רעותא דלבא שיהי' לו התגלות בחי' מקיף ושורש הנשמה שלו שנק' מולייתו חזי וזהו יתבין לי' בחי' מתנה עדמ"ש עבודת מתנה אתן את כהונתכם כהן סתם הוא בחי' חסד ואהבה שע"פ שכל והתבוננות ועבודת מתנה הוא בחי' אהבה בתענוגים בחי' מתיקות ותענוג, חזו ג"כ ההפרש בין אהבה דאברהם אוהבי שנק' הלוך ונסוע הנגבה שהוא בחי' אהבת עולם ע"י שכל והתבוננות לאהבה דאהרן שנק' כה"ר ואהבה בתענוגים כנ"ל שלמעלה מהשכל ודעת המושג ונק' כשמן הטוב על הראש כו' מצד שורש הנשמה כו', חזו כי יקרא קן צפור לפניך בחי' אהבה וביטול פנימי הנ"ל הוא ע"י בדרך בחי' יצ"מ הנ"ל זהו דרך שיעלה ויגיע לבחי' אה"ר אהבה בתענוגי' הנ"ל, ואח"כ כתיב בכל עץ, וירבן עפמ"ש ישבעו עצי ה' כו' אשר שם צפרים יקננו עצי ה' הוא עץ החיים ועץ הדעת תשב"כ ותושבע"פ תושב"כ נק' עץ החיים כמ"ש עץ חיים היא למחזיקים בה ותושבע"פ נק' עץ הדעת והגם שעץ הדעת נק' טוב ורע ואיך שייכות לומר על תושבע"פ לשון טו"ר ח"ו, הענין כי בחכמה שבתורה אתברירו ועיקר הבירור הוא בתושבע"פ כשר פסול טמא טהור כו' וירדה להתלבש בעץ הדעת טו"ר לברר הרע מהטוב והגם דאורייתא מח"ע נפקת מ"מ עיקר הבירור הוא ע"י תושבע"פ כמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אנכי מי שאנכי כו' זהו שע"י עצי ה' תושב"כ ותושבע"פ צפרים יקננו והענין שלפעמים מצינו לשון ישראל מתקשראן באורייתא משמע דתורה גבוה מישאל ופעמים כתיב בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית ויקם עדות ביעקב כו' תורה צוה משה מאורשה כו' והיינו שיש ב' בחי' בנשמה הא' בחי' שורש הנשמה שנקרא טהורה היא ובחי' יריד' נשמה שבגוף בראת נפחת ולכן מצד שורש הנשמה היא למעלה מהתורה דאורייתא מחכמה עילאה נפקת והחכמה מאין תמצא שמציאת החכמה מאין ועל הנשמה אמרו מאין באת וכלולה

תתקיד   אור   כי תצא   התורה

באין ממש בחי' מזליהו חזי ומצד הנשמה שבגוף נש"י מקבלים מהתורה נמצא שהתורה ממוצע בין שורש הנשמה לבחי' נשמה שבגוף זהו שע"י עסק התורה שנק' עצי ה' שם צפרים יקננו לקבל גילוי משורש הנשמה שיהי' מאיר בגוף יבחי' פנימי' ואהבה בתענוגים וכמשארז"ל מיום שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה כמו שבבהמ"ק הי' גילוי פנימי' הנ"ל צפור מצאה בית כמו"כ עתה ע"י עסק הלכות התורה צפרים יקננו שיהי' גילוי הנ"ל, וזה אפרוחי' או ביצים מארי מקרא מארי משנה וזהו בכל עץ או על הארץ הוא מצוות מעשיות שמלוכשים בדברים גשמיים שנק' ארץ שעל ידי קיום מצוות יכול להיות ג"כ כי יקרא קן צפור לפניך הנ"ל כידוע שהמצוות הם המשכות קודש העליון, וע"כ מברכים על המצוות אקב"ו היינו קדש העליון אא"ס הקב"ה שקדוש ומוכדל מבחי' השתלשלות והוא בחי' רצה"ע ועי"ז פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון הוא בחי' פנימי' הלב ורעותא דלבא שלמעלה מהשכל והשגה ובכלל יש כאן שלשה ענינים שיהי' ע"י גם עתה התגלות פנימי' בחי' קן צפור לפניך הנ"ל כמו בזמן בהמ"ק שנאמר בו גם צפור מצאה בית והיינו א' בדרך הוא בחי' ק"ש ותפלה זהו בדרך בצאתכם ממצרים שכל ענין ק"ש ותפלה הוא לצאת ממצרים וגבולים ולכן מזכירים יצ"מ בכל יום בק"ש כו', בחי' ב' הוא בכל עץ עצי ה' תושב"כ ותושבע"פ הנ"ל בחי' ג' הוא בחי' ארץ קיום המצוות כנ"ל, ועתה צ"ל ענין מ"ש והאם רובצת על האפרוחים כו', כי הנה כתיב כי תרכב על סוסים כו' סוסים הוא שני בחי' סוסים וסוס הוא בגימ' ב"פ ס"ג וג"ס, והענין דהנה אנו רואים למשל בסוס גשמי שיש בו כח העלי' להעלות את האדם למקום שאין בכח האדם עצמו לעלות בו וכן בכח הירידה, לירד למטה כו', וכך בנמשל למעלה אותיות נקראים סוסים ויש שני בחי' אותיות שעל ידיהם העלאות והמשכות, והוא ענין ההפרש בין ימי החול ליום השבת שבששת ימי המעשה כתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים כו' הוא בחי' המשכת וירידת מתכמה ומדות עליותים למטה להחיות עולמות ונבראים וכמ"ש ואתה מחי' את כולם וכמ"ש בדבר ואותיות ה' שמים נעשו כו' ושבת הוא בחי' עליות העולמות כי בו שבת הוא ג"כ בחי' אותיות שבבחי' סוס השני הנ"ל שעל ידיהם הוא עליות העולמות יבשבת, וכמו"כ בנפש האדם יש ג"כ בחי' שני סוסים אותיות הנ"ל בחי' עליות וירידות כי הנה נודע שעיקר ירידת נשמה בגוף הוא לברר נה"ב, והעיקר הוא לברר מדות רעות שבנה"ב שנפלו בשבה"כ משם ס"ג שבקדושה כי ס"ג אותיות ג"ס ולהעלותם בבחי' עין רבתי שבשמע שם עי"ן ואיך הוא הברור במדות כי אין חבוש מתיר עצמו, והוא ע"י שכל והתבוננות אלקות ועי"ז נאמר תבא האם ותקנח צואת בנה, אם הוא בחי' בינה כמ"ש כי אם לבינה תקרא אם הבנים וע"י השגת אלקות במוחו נמשך מזה בחי' בינא ליבא לברר המדות דנה"ב שלא יהי' מהם יניקת החיצונים כנודע שעיקר יניקת החיצונים הוא ממדות וכמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' וכן אנו רואים שמידים שבאדם נמשך מותרות בצפרנים, ידיים הוא בחי' חו"ג חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא וכל זה הוא מצד המדות בעצמן, אבל כשנמשך המשכת מוחין במדות בחכמה אתברירו ועי"ז הוא בירור המדות זהו בחי' ספירות העומר ז' פעמים

ו' היום יום א' לעומר הוא להמשיך מוחין במדות בכדי לבררם כי מעט אור
 דקדושה דוחה הרבה חושך דנה"ב ולכן ע"י התבוננות אלקות שבמחוז שליט
 על הלב ולכן נאמר כי לא עם בינות הוא ע"כ לי ירחמהו עשהו זהו בחי' סוס
 א' שמאותיות שמהשגה דבינה יורדים ומלבישים המדות, זהו והאם בחי'
 בינה רובצת על האפרוחים וביצים דכמו שבתורה יש ב' בחי' דאפרוחים
 וביצים מארי מקרא מארי משנה כו' כנ"ל כמ"כ בעבודה שבלב זו תפלה
 יש ג"כ שני בחי' במדות הא' מדות שכלולים בהעלם בשכל והתבוננות ולא יצא
 עדין לגילוי זהו בחי' ביצים והב' הוא בחי' התפעלות המדות שגולדו ונתגלו
 בלב ע"י שערי בינה זהו בחי' אפרוחים, ואח"כ כתיב לא תקח האם על הבנים
 היינו שהשכל של האדם לא יעמיקו בעניני העולם כי לא לחכמים לחם אלא
 כמ"ש יגיע כפיך כי תאכל אשריך היינו וביגיע כפיו ולא בריבוי התחכמות
 בעוה"ז שזה נק' מותרי מוחין ומוזה נמשך יניקת החצונים ונק' טמטום המוח
 ע"י ששכלו ומחוז טרוד בעומק בעניני גשמיות לא יוכל אח"כ לקלוט במחוז
 ההשגה והתבוננות אלקות כי עיקר שכלו של האדם לא נברא בשביל דברים
 גשמיים רק מה שנצרך בהכרח, ולכן לא תקח האם על הבנים היינו שלא יסיח
 דעתו ומחשבתו מהתבוננות אלקות, ואח"כ נאמר שלח תשלח את האם הוא
 בחי' עליות כמו שבת אותיות תשב בחי' פנימי' הביטול לאלקות וכמו ויהי"ש
 שהוא בחי' עליות נש"י ע"י תשובה אמיתיות בפנימיות הלב ורעותא דליבא
 וזהו סוס השני שהוא בחי' ס"ג פנימי' בינה שע"י אותיות הנ"ל הוא בחי'
 עליות דשבת ויהי"ש ועיקר העליות הוא בבחי' כלים כי בבחי' עליות האורות
 הוא בבחי' הסתלקות והעלם כמאמר כד אנת תסתלק כו' וכן קוב"ה בגלותא
 אסתלק לעילא בבחי' מקיף והעלם, אבל כאן הוא עליות הכלים בבחי' הודמכות
 הכלים לקבל גילוי אוא"ס כענין משה עלה אל האלקים, זהו שלח תשלח בחי'
 תשובה תתאה תשוב ה' תתאה ותשובה עילאה ה' עילאה זהו בחי' עליות
 ממטה למעלה וכמשל הסוס הנ"ל שמעלה בכחו את האדם למעלה מעלה כך
 ע"י בחי' אותיות ס"ג הנ"ל יש עלי' לבחי' אדם בגימט' מ"ה להעלות למעלה
 מעלה.

ואח"כ כתיב ואת הבנים תקח לך כי כל הנ"ל הוא בחי' עליות מלמטלמ"ע
 דשבת ויהי"ש אך עיקר המכוון שיהי' אח"כ עי"ז גילוי המשכות
 מלמעלה למטה כמ"ש שובה עד ה' ואח"כ קחו עמכם דברים ושבו אל ה' בחי'
 המשכה מלמעלמ"ט כי אחר כל העליות דיהי"ש נמשך מקיפים דיגמדה"ר
 העליונים בנש"י מלמעלמ"ט וזהו בחי' דודי בין הבנים דודי הוא התגלות אור
 א"ס בין הבנים בנש"י, זהו כמו א"ת בניך אלא בוניך הוא בחי' תפלה בן
 י"ה העלאה מלמטלמ"ע ואח"כ בוניך הוא בחי' תומ"צ ו"ה המשכות מלמעלמ"ט
 בונה ירושלים ה' ובצדקה תכונני הוא בחי' דודי בין הבנים ונק' דרך ה' כמ"ש
 ושמרו דרך ה' כו' לעשות צדקה היינו דרך המשכה בשם הוי", וזהו ואת
 הבנים תקח לך, ואח"כ למען ייטב לך והארכת ימים ליום שכולו ארוך והענין
 דהנה ארו"ל כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו פי' מאריך באחד
 הוא כללות ענין התפלה ופסוד"ז ושתיים לפנייה שכל האריכות שיקלט במחוז
 ולבו בחי' אחד אחדות ה' כמו למשל בגשמיות כשהולד בבטן האם תשעה חדשים

תתקמו   אור   כי תצא   התורה

שלימים ונקלם יותר אז הוא סימן שהולד בן קיימא ויש בו חיות יותר כך משהתבוננות נקלט בטוב במחזו באורך ורוחבו. וזהו מאריך באחד מאריכין לו ימיו הוא 'בחי' גילוי ולידת המדות בחי' אה"ר הנ"ל שלמעלה מהאהבת עולם שע"י שכל והתבוננות ונק' יום שכולו ארוך בחי' אריך אנפין ארך אפיים.

ובכלל יש בפסוק זה ג' בחי' כענין דכל בנין למודי ה' שיש שם ג' בחי' בנין הוא בכלל בחי' תפלה בינה בן י"ה ובנין הוא בחי' ו"ה תורה ומצות ובצדקה תכונני הוא בחי' דודי בין הבנים ונק' שמש צדקה שהוא דרך ה' בחי' אנכי טוב לך מעשרה בנים כמו"כ כאן יש שלושה 'בחי' א' הוא בדרך הוא בחי' תפלה אחרי ה', לכתך אחרי והוא ענין יציאת מצרים שבק"ש, בחי' ב' הוא בכל עץ עצי ה' תורה, ועל הארץ הוא מצוות שכו"ה הוא בחי' בנין ובנין, ואח"כ למען ייטב לך והארכת ימים, יום שכולו ארוך ארך אפיים, הוא בחי' בצדקה תכונני י"ג מדה"ר בחי' דודי בין הבנים הג"ל.

ענין קן צפור. בפרד"ס ערך ק"ן המלכות נק' קן, (הג"ה וכן משמע בס"ב ח"א פ"י וז"ל כרפי' בתיקוני' איזה חסיד המתחסד עם קונו קן דילי' ליחידא קוב"ה ושכינתי' בתחתונים עכ"ל, נמצא השכינה נק' קן המתחסד עם קונו ממשיך היחוד ב"ה ע"ד ואיש כי יקח אחותו כו' חסד הוא וגם כי יסוד נק' עוף כמ"ש בפרד"ס ערך עוף וז"ל פי' בתיקונים כי היסוד נק' עוף השמים כי הוא עוף לת"ת והכוונה עוף המעופף ומשמש לת"ת עכ"ל, והנה עוף גימט' יוסף כי יוסף הצדיק זהו יסוד ויעקב הוא ת"ת וידוע מענין אלה תולדות יעקב יוסף תיבת נח קנים קנים כי הוא מל' קן ליסוד נח או בינה קן ליסוד אבא.

קיצור המל' הוא ק"ן ליסוד לת"ת הנק' עוף השמים והוא יוסף ויעקב (כמו"כ תיבת נח קנים).

והאפרוחים הם ששה הבנים הרובצים עליה (הג"ה ע' זחר ויצא דקנ"א ב' בס"ת ע"פ וירא והנה באר בשדה והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה דר"ל הבאר זהו מל' ושלשה עדרי צאן הרובצים עליה הם גה"י שהם ממשיכים לה שפע המים ונה"י הם ענפים לחג"ת וז"ש כאן הם שש הבנים הרובצים עליה ר"ל ו"ק וע' בפרד"ס ערך רובע ובמא"א אות ר' סעי' ו' ותרגום רובץ תחת משאו רביעא וכן תרגום רובצים עליה רביעין עלה א"כ מ"ש הפרדס בפ"י רבע י"ל בפ"י רובצים עליה ובמא"א שם ססעי' ד' רבץ כל רביצה בעשי') באמצע הת"ת בעלה (ר"ל שעיקר ההשפעה באה לה מת"ת ע"י היסוד כנ"ל אך בו נמשך מכל רמ"ח אברים שכולם מרגישים עד"מ בהמשכות ההשפעות הטיפה, ע' בלקוטי תורה בד"ה והי' לכם לציצית דרוש השני ובווהר בראשית ד"ס א' גבי ותקופתו על קצותם ואין נסתר מחמתו כו' עכ"ה) השוכב בתוך חיקה בין שדיה והצפור החופפת על הבנים היא הבינה אם הבנים שמחה

(הג"ה א"כ ע"ד במקום שיש משפיע ומקבל מאיר הארה הגבוה משניהם בתרא סד"ה ועשית בגדי קדש וע"ד עד תאוות גבעות עולם בזוהר ר"פ וארא דק"ב א' גם ע"ד מ"ש בביאור כי על כל כבוד חופה ב' בחי' כבוד כבוד עילאה ו"א כבוד תתאה מל' התחופה שעליהם זהו ת"ת דאימא וכע"ח שער היווגים פ"ה כי בחי' האם רובצת זהו"ע מס סתומ' דרביעא על בנין עכ"ה) וכמקרא הבינה כן מקרא המל' ואפרוחים הם שית עולמות דילי' (הג"ה אולי כונתו כמ"ש במא"א אות נר"ן סכ"ד נערות אסתר נק' ו' היכלין ור"ג דבריאה והם ו' נערות מל' דאצי' הנק' אסתר כנ"ל שמסתרת בראש הבריאה עכ"ל ומ"ש הם שית י"ל ע"ד מ"ש בזח"ג פ' פנחס דרנ"ד ע"א ואי תימא שית אינון אלא שבע אינון וע' בסידור בד"ה כגונא דאינון מתייחדין לעילא באחד כו' דהיינו ו"ק דאצי' המתייחדים ביחריע דבינה כמור"כ ו"ק דבריאה מתייחדים במל' עכ"ה) והקן דילה הוא מט"ט וע"ז אמרו חז"ל בפ"ד דאבות אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו כי המל' שם בתוכו כמ"ש כי שמי בקרבו (הג"ה ועמ"ש מזה בענין ונערים ממשתה ניגנתם, כי מט"ט גימ' שדי וזהו כי שמי בקרבו וע' בפרד"ס שער אבי"ע ספ"ד ואטמרת בההוא אתר דאקרי קן צפור ומאי איהו קן דילה מט"ט כו' ועמ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיד בנעלים ומ"ש בד"ה מזוה מימין בענין מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל וא"ש על פי מ"ש שהוא בחי' קן ע"כ קושר כתרים לקונו כו' עכ"ה) ולפעמים כל הבנין נק' קן (הג"ה הבנין ר"ל ז"ת דאצי' שהן הנק' ז"ס הבנין עולם חסד יבנה עכ"ה) מפני שהם בנין שבקן איזן עיקר הקן אלא הבצים או הבנים ובמ"א מט"ט נק' קן צפור מטעם כי בימי ההול הוא ק"ן למל' הנק' צפור עכ"ל.

(הג"ה קיצור אפרוחים הם ו"ק באמצע הת"ת והאם רובצת היא בינה ע"ד תאוות גבעות עולם על"ק ססעי' ב' וכן יש באי' תתאה במל' והאפרוחים הם ו"ק דבריאה והקן הוא מט"ט ולכן קושר כתרים לקונו עכ"ה).

(ב) בבה"ז פ' בלק על המאמר דקצ"א א' ע"פ שחירה אני וגאווה בד"ה וכדין מלגאו קלון דס"ג ב' כ' וז"ל כי הנה בזמן חורבן יבנה"ק ז"א הוא בבחי' העולם באי' כדוגמת השכינה באדם כו' ע' מזה בתרא בד"ה וארא אל אברהם בפ"י קוב"ה סליק לעילא לעילא ובסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד וע' בזוהר פ' אחרי דע"ד סע"ב גבי כדין ה"א עילאה נטיל להון ואנגיד לו"ו ויוד' לגבה כו' ובפי' בשלח דכ"ה ע"ב ואנגיד לי' לקבלי' זהו"ע המבואר בזהר שמות ד"ח ע"ב כדין קוב"ה גניז לי' בההוא קן צפור ע"ש ע"א והוא קן אורות דאבא שטמונים בהיכל אימא וידוע משיח למטה הוא יבחי' ז"א למעלה שנק' אדם ר"ת אדם דוד משיח ע' בתרא בד"ה אוסרי לגפן והנה גם בכאן כאשר גברין תקיפין הנ"ל מעוררי' בהיכלות דאו"א בהעלאות מ"ג אזי נפיק דודה רחמאה מגו בהיכלות דאימא כו' עכ"ל ואפ"ל שעל גילוי זה נאמר כי יקרא קן צפור כו' והיינו ע"י בני עלי' (הג"ה כדפי' בסש"ב ח"א פ"י בענין איזה חסיד המתחסד עם קונו קן דילי' כו' וע' זח"ג פ' בלק הר"ג ע"ב ע"פ ומגבעות אשורנו גבעה עילאה היא בינה וברה הוא וי"ו הנק' עד וממנו מקבלת גבעה תתאה וזהו עד תאוות גבעות עולם זהו"ע גביע הכסף דיוסף להמשיך מגבע עילאה בגביע תתאה וע' זח"ג ד"ק ע"ב לפ"ז י"ל גבעה תתאה זה הקן והאפרוחים זה הוי"ו

תתקיה   אור   כי תצא   התורה

וגבעה עילאה הוא הצפור החופפת עליהם וכנ"ל בענין כי על כל כבוד חופה בעטרה שעטרה לו אמו, והנה כמו"כ גבעה תתאה וברה זהו משיח הוא אפרוח שהאם אימא תתאה רובצת עליה חוקן זה מט"ט וע' זח"א וישב דקפ"א ע"פ הנה ישכיל עבדי.

קיצור ענין קוב"ה סליק לעילא לעילא, זהו"ע מל' בקן צפור וע"י גיבורי כח ממשיכים נפיק דחיה וזהו כי יקרא קן צפור והיינו ע"י המתחסד עם קונו.

ג) במאור"א אות צ' סי' ל' צפור נק' היסוד וכשמקבל שע"ו נהורין נק' צפור עכ"ל, י"ל עד"מ יוסף יפ"ת ויפ"מ וגם צפור גימט' שלום והוא עוף שמעופף וממשיך השלום מבחי' גבוה כענין וברית שלומי לא תמוט דהיינו מיסוד דא"א כמ"ש בלקו"ת סד"ה כי ההרים ימושו כו' ע"ש ועמ"ש מזה לקמן בד"ה כי יקרא קן צפור (השלישי) ססעי' ו' והיי"נ כ' ע' בפ"י מאמר הזהר פ' שמות ד"ח בדרוש קן צפור באריכות וע' בהקדמה ת"ז ד"ב ע"א 'במאמר דהאי צפור דחזא רבב"ח כו' יער"ש תיקון ו' דט"ז ב' וע' לעיל ערך עוף עכ"ל, ובאות ע' סעי' ב' כ' עוף נק' היסוד גימט' יוסף (הג"ה וזהו מענין שהיסוד נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וגם ע"ד שהיסוד נק' מלאך גימט' הוי' א"ד במאור"א אות מ' סעיף ס"א ומלאך הר"ע שליח וכו' וע"י נמשך השפע במהירות ע"ד יורה כחך בזוהר תרומה דקל"ו ע"ב ע"פ יום ליום יביע אומר אריה וכמ"ש בסידור שהשפעה נמשך בלי עיכוב ע"כ נק' עוף שמעופף במהרה וע' בזוהר ר"פ צו דכ"ז ע"ב וע"פ ועוף יעופף על הארץ עכ"ה) ומט"ט נק' עוף השמים כי הוא לכוש ליסוד יוסף עוף ומקנן ביצי' הנק' שמים עכ"ל והיי"נ כ' ע' ת"ז תמ"ה.

קיצור צפור נק' היסוד שבו שע"ו נהורין נק' עוף גם מט"ט נק' עוף השמים.

ד) והפרד"ס ערך צפור כ' צפור נק' השכינה מל' מטעם כי כמו שהצפור נודדת מן קינה כן היא נודדת מק"ן שלה מבחי' יחודא ובעלה נק' עוף והוא נק' צפור מצדו כו' עכ"ל וברע"מ פ' פנחס דרנ"ג ב' דהאי ההיא צפורא נק' איהו שכינת' קן דילי' דא ב' מקדשא (ע' סש"ב פנ"ב ובלקו"ת סד"ה את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו) וישראל אינון אפרוחין דאי' יתבא עלייהו הה"ד והאם רובצת על האפרוחים ואינון מארי משנה דפרחין ופיקודין דילה או בצים אינון מארי מקרא ע' בלקו"ת גבי דרושי חגה"ש סד"ה ואהיה אצלו אמון גבי משחקת 'בתבל ארצו תבל גימט' ב"פ אריה שיש בחי' פ"א בחיות ויש בחי' פ"א באופנים וע' שם ההפרש למטה בין חיות ובין אופנים זהו ע"ד מארי מקרא ומארי משנה וזהו אפרוחים או בצים זהו שכתוב בפרד"ס שמבואר בתיקונים דמסט' דאופנים נק' המל' צפור וי"ל דהיינו כשהיא רובצת על בחי' מהבצים כו' וע' בפרד"ס ערך ביצה ח"ל פי' הרשב"י בס' רע"מ הוא יו"ד שבשם ב"ן ד' שהוא בוח' והוא ב'פ' פנחס דרמ"ד ע"ב, אמנם בתיקונים פי' כי כל הספי' נק' בצים מצד המל' עכ"ל.

קיצור צפור נק' מל' קן דילי' היכל קדה"ק אפרוחים מארי משנה בצים מארי מקרא ודוגמא חיות באופנים ענין והאם רובצת זהו בחי' לא ח' מחבבה עד שקראה אמי ע' סד"ה רני ושמחי 'בת דרוש הראשון וכשה"ש בלקו"ת ד"ה

צאינה וראינה הראשון וזהו"ע תשרי זח"ב קפ"ד איותו תשובה שלח תשלח ע"ד תשובה ה' תתאה לגבי וא"ו והיא עילאה לגבי יו"ד וזהו שלחך פרדס רימונים ועכ"ז התשובה רק לפי שעה ואח"כ העיקר להמשיך דירה בתחתונים ע"י תומ"צ וזהו ואת הבנים תקח לך שיהי' בחי' וכל בניך למודי הוי' ובחי' כן דודי בין הבנים וע' סד"ה שזבה ישראל בענין קחו עמכם דברים ע"ד הנ"ל ע' בבוך דף רג"ה סע"א ודרג"ט סע"ב ע' 'בתו"א ויצא דק"מ סע"ב חושב מדריגה שלמעלה בחי' שקראה אמי הוא ש"ש לאכפייא קדא קרי' לה בשמא דכתי' והחכמה מאין תמצא וזהו כענין עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה בב"ב דע"ה ב'.

ה) בזח"ג פ' פנחס שם דרג"ד ע"א אלא כדין אימא מיתבא על האפרוחים (ר"ל בחה"ש שהוא יום נ' לספה"ע שאז מתגלה שער הנגין שהוא בינה) ורביעא על בנין (עמ"ש מזה בדרוש מקוה ישראל ה' שהמקוה ארבעים סאה מ' סח אימא, דרביעא על בנין ושייך זה ג"כ לחה"ש מ"ת שמיים זה התחילו מ' יום שעמד משה בהר כמשי"ת) ואנן מפרחין לה (זהו"ע שלח תשלח את האם הוא ע"ד תשובה ה"א עילאה לגבי יו"ד כמשנ"ת בלקו"ת סד"ה מה טובו פ"ו והתשובה הב' זהו"ע תשובה ה' עילאה והיינו שיהי' יחוד או"א שזהו למעלה משער הנגין דבינה כמארז"ל גבי קבורת משה שהוא בשער הנגין להעליונים נדמה להם למטה דר"ל שלגבי החכ' שנק' אין נדמה בחי' בינה לבחי' יש כמ"ש מזה בלקו"ת פ' במדבר ד"ב ע"א בד"ה מעט תוס' ביאור וספרתם לכם וכיון שכן בחי' תשובה ה' עילאה ושער הנגין לגבי היו"ד ח"ע זה עלי' גדולה ונק' יחוד או"א שיהי' נכנס בירושמע"ע וע' בד"ה אלה פקודי המשכן בענין משכן העדות אשר סקד ע"פ משה וזהו מפרחין לה) ונטלין אינון שית בנין בהאי דרגא לתתא לקיימא דכתי' שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך ור"ל שית בנין הם ו' מדות עליונות בהאי דרגא דלתתא מל' והיינו ענין כינור של שבעת נימין שבע ביום הללתיך שבעה ושבעה מוצקות שע"י ז"ת שהם ו"ה נמשך האור בבי"ע, והנה המשכה זו למטה בא דוקא ע"י שלח תשלח את האם כי המשכה זו למטה בא דוקא מבחי' שלמעלה ממדריגת האם כ"א מבחי' אבא כמ"ש בבה"ז שם באריכות בענין יסוד אימא קצר ומסתיים בחוה דו"א משא"כ יסוד אבא ארוך וכמו הדבור שנמשך דוקא מקדמות השכל שהיא חכמה וזהו"ע בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה כמ"ש בתו"א פ' בראשית בענין ויצר ה' אלקים את האדם עפר וע"ש בבה"ז בד"ה ובה אחרין כל אינון בנין דל"ט ע"ב וע"ש דל"ח ע"ד ועוד נת' זה בבה"ז פ' תשא בד"ה והדל לא ימעיט דפ"ח ע"ש ושם שזהו"ע שהי' יוסף במצרים יתום מאמו וכמארז"ל אשר יוסף גימט' עוף וזהו בחי' ואת הבנים תקח לך וכ"ז ע"י אור אבא דוקא, ועוד נת' זה ממש כח הראי' שהוא מתפשט למטה יותר מכח השמיעה שהשמיעה אינו תופס רק קול ודבור שהם רוחניי' וע"י הראי' תופס גשמיות והשמיעה מהבינה והראי' היא מהחכמה וע' מה בבה"ז פ' משפטים סד"ה ורצע אדוניו את אזנו עוד ענין זה שמחכ' נמשך ההשפעה למטה דוקא ממ"ש בבה"ז פ' בלק על המאמר דק"צ ע"ב פתח ר"א ואמר ברכו ה' מלאכיו שזהו הפרש בין המלאכים ששרשם מהבינה ע"כ הם רוחני' ולא יוכלו להתלבש בגופות גשמי' ובין הנשמות ששרשם גבוה יותר היינו מהחכ' ע"כ נתלבשו בגופות גשמי' ועמ"ש בד"ה קול מצהלות חתנים

תתקן אור כי תצא התורה

מחופתם ונערים ממשתה נגינתם ולכן ע"י שלח תשלח את האם להיות יחוד אור"א היינו ע"י תשוב ה' לגבי יו"ד מלמטה למעלה ואח"כ יומשך היר"ד מלמעלה למטה בה' ונק' בע"ת עמ"ש בלקו"ת סד"ה מה טובו עי"ז דוקא יומשך האור מלמעלמ"ט גם בבי"ע וזהו ואת הבנים תקח לך היינו ע"י ז"ת יומשך האור בבי"ע ועמ"ש בתור"א בד"ה וארא אל אברהם בפ"י באל שדי מלשון שדיים ורחם והו מוחין דאימא ועכ"ז ושמי הוי' לא נודעתי להם אלא זה נמשך ע"י התורה והו מוחין דאבא עמ"ש בענין זבת חלב ודבש חלב מוחין דאי' ואח"כ ודבש מוחין דאבא כו' וע' סד"ה פ' נסכים כתיב שהשוב ממוחין דאבא גבוה יותר מהרצוא שממוחין דאימא ע"ש ענין עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים די"ל עולה וזבח הם ב' בחי' כלה הנו' בלקו"ת בד"ה שה"ש כלה עילאה בינה נק' עולה שכולה כליל כלה שארי ולבבי המשכה שכנגד זה הוא מנחה ותש"ר כלה תתאה זבח וזבח את יצרו והמשכה והעיקר הוא המשכה מטעם הנ"ל ועמ"ש בד"ה וכל בניך למודי הוי' א"ת בניך בינה בן י"ה אלא בוניך על עסק התורה שמבחי' חכ' כו' ועי"ז דוקא ורב שלום.

קיצור אימא על בנין בשבועות שער הנו"ן ואנן מפרחין לה ע"ד תשו"ע תשוב ה' עילאה שער הנ' לגבי יו"ד אבא ועי"ז אח"כ נמשך להיות ואת הבנים תקח לך וכמו הדבור הוא מהמח' דוקא אלה הדברים אשר דיבר משה ומתחלה לא איש דברים אנכי ראי' מתפשט למטה מהשמיעה יוסף הי' יתום מאמו וארא אל אברהם כו' חג"ת אהוי"ר באל שדי ושמי הוי' ע"י התו' דוקא נמשך זבת חלב ודבש ק"ש בלא תפילין עולה בלא מנחה א"ת בניך אלא בוניך.

ו) ז"ה ויצא דקנ"ח ע"א כי ילדתי לו ששה בנים אר"ח אלין עילא ותתא וד' סטרי עלמא פ"י כי ששה בנים הם ו"ק שהם מקור בחי' מקום ובחי' עולם דהיינו מעלה ומטה וד' רוחות וכמ"ש בתור"א בד"ה וארא אל אברהם דצ"א סע"ד בפ"י הוי' אחד בוז' רקיעים והארץ ובו' רוחות העולם כו' ע"ש וזה"ע כי ילדתי לו ששה בנים שיהי' בחי' ו"ק רוחני' וגשמי' זה אינו בערך לגבי עצמותו ית' שהוא רם ונשא מדריגות רבבות עד אין קץ וסוף מגדר הקצוות רוחני' וגשמי' אלא שזה ע"י צמצומים רבים עד שנתלבש בחו"ב ומהם נמשכים ו"ק הנ"ל וזה"ע הוי' אלקינו הוי' אחד ועמ"ש בלקו"ת בד"ה בהעלותך את הגרות דרוש ב' פ"ב והנה ארז"ל כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל ופ"י בתור"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום דנ"ח סע"ג שהרי המשכות אא"ס ב"ה להיות מתלבש בבחי' המקום הוא ע"י שהם הממשיכים והיינו ע"י ששה משמותם על האבן האחת כו' יעו"ש וזהו כי לאה שהיא מח' ע' בלקו"ת ר"פ גשא וזה אמרה כי ילדתי לו ששה בנים ו"ק שהם שרש בחי' המשכות אוא"ס בבחי' מקום ומאן דמאריך באחד בעי' ל"י לאמלכא לקרב"ה לעילא ותתא ובו' סטרי עלמא והיינו אחד ופ"י המאריך באחד היינו שע"ז ממשיך מא"א בז"א וגם כי מלך על ו"ק הנ"ל הוא הבינה כדפ"י בזה"ר ח"ב ר"פ יתרו דכ"ז ע"ב שנק' קדו"ק כללות ג"ר ולכן שמע ישראל אחד עולה לחשבון עשרה מלכיות דר"ה.

קיצור. ששה בנים הם ו"ק המשכות אוא"ס שיהי' בחי' מקום ולהמליכו מעלה ומטה ולד' רוחה"ע א"כ ואת הבנים תקח לך ע"ד הנ"ל משא"כ האם

שם גילוי יחיד ולמתב"כ ע"ד כל המסתכל בד' דבריו א"ר חזקיהו כתיב על הרי בתר וכתוב על הרי בשמים מאן אינון הרי בתר אלין שית בנין דלאה. וז"ל המאור"א אות ה' ס"ז הרי בשמים הם ו"ק הרים המלולי' בז"א הנק' בשמים עכ"ל אפשר מפרש בשמים לשון שמים דז"א נק' שמים ובי"נ כב' סט"ז מפרש מפני אשר הם נוק' דאימא ע"כ נק' הרי בשמים עכ"ל ור"ל כמו הקטורת שהוא ג"כ מן דאי' וז"ל בפני הנ"ל כי ששה בנים והו"ע הכתה באחד בק"ש להמליכו למעלה ולמטה כו' כנ"ל וא"כ הששה בנים נגד ו' תיבות דפסוק שמע ישראל שזה הביטול דיחוד"ע למס"נ בא' כמ"ש בלקו"ת בד"ה שה"ש על כן נק' הרי בשמים וע' בתורה אור פ' יתרו בד"ה האבות הן הן המרכבה הרי בשמים מ"ן דאימא מס"נ באחד. עו"ש במאור"א הרי בתר נק' ההיכלות טורי דפרודא כי בבריאה לאו איהו וגרמיהו חד בהון עכ"ל אי"כ זהו שית תיבין דבשכמל"ו שהוא ביטול ההיסלול דבריאה במל' בבחי' יחוד"ת כגוונא דו"ק דאצי' מתייחדים לעילא משית תיבין דשמע ישראל (מה שעכשוו שולח תשלח את האם לעתיד תהי' הכינור של ח' נימין ויהי' אם הבנים מאירה בגילוי לכן ארו"ל ע"י שולח תשלח יזכה לבחי' הנני שולח לכם את אליהו כו' אך צ"ע דהוהר כאן אומר שית בנין דלאה דאיכללן שית אחרנין ואינון תריסר ואינון שית בנין דכל חד כללי בבחרי' וא"כ זהו"ע ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית שזהו"ע בשכמל"ו אי"כ גם בשכמל"ו נק' הרי בשמים מיהו י"ל בשכמל"ו נק' ציקי קדרה ושית אחרנין היינו י"ב ג"א דז"א כמ"ש בדרוש מחר חודש וע' בזהר ויחי דרמ"א ע"א הרי בתר ההיסלול ומשם יפרד יש וביטול היש בשכמל"ו ונק' ציקי קדרה.

(ז) ולא"ה עליהו לקיימא אם הבנים שמחה הללויה כי ה' גדולה לאה והוא בחי' יובלא כמ"ש לעיל בזהר דקנ"ד סע"א וע"ב ונק' הוא ע' בתו"א ר"פ לך מענין הוא עשנו וע"ד כתיב לא תקח האם על הבנים ופ"י המק"מ שלא נשאל באי' ואפ"ל לכן ענין היובלות סתום כי אף שאיתא בספרים שהשמיטות והיובל רומז לענין ז"מ העליונות ע' בבחי' פ' בהר הרי ארו"ל בהגיגה ר"פ אין דורשין כל המסתכל בד' דבריו כו' ואחד מהן מה לאחור כו' וזהו שאלה כמ"ש בפירש"י בשם התוספתא בגין דאיהו עלמא דאתכסיא ולא דאתגלי' כלל ע' בתו"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל דכת"י ויקרא ה' ה' ב' פעמים כי הנה ב' בחי' שמות הוי' הא' הוא בחי' שם הוי' דלתתא המהוה את כל העולמות מאין ליש כו' ע"ש שבחי' זו נק' עלמא דאתגליא ויש עוד ש' הוי' דלעילא שהוא בחי' רצון עבמ"ח להיות הוי' דלתתא להוות העולמות כו' ובחי' זו נק' עלמא דאתכסיא שאינה נראה ונגלית כמו הוי' דלתתא כו' עכ"ל וכן מפורש בזהר דקנ"ח ע"ב ת"ח כגוונא דא הוי' הוי' תרין עלמין נינהו דא באתגלי' דא באתכסיא כו' עכ"ל וע' עוד מענין ב' שמות הוי' בתו"א סד"ה ועשית ציץ ובהביאור שם דמ"ב כי שם הוי' דלתתא זהו ג"כ בחי' אצי' יו"ד וקצו ש"י רומז לכתר והכמה ה' בינה כו' ובבחי' זו מגיע עדיין באתעדל"ת אתעדל"ע אך הוי' מלמעלה הוא בחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם והוא שם הוי' שלמעלה מאצי' שהוא מקור להיות שם הוי' שבאצי' כי התהוות אצילות כשעלה ברצונו כו' וזהו כתר דאצי' קצו ש"י אך להיות רצון לרצון זהו מבחי' רעדכ"ר והוא בבחי' עתיק עכ"ל ור"ל שבחי' עתיק אינו במנין ע"ס כמ"ש בביאור ע"פ יביאו לבוש מל' ובדי"ה למנצח על

תתקבץ אור כי תצא התורה

השמינית פי' דרעדכ"ר הוא בחי' א"ק ובלקו"ת פ' תצא בביאוד ע"פ ולא אבה פ"ב פי' דב' שמות הוי' הא' הוי' שבנאצלים שהם ע"ס דאצ"י הב' בחי' ע"ס שבמאציל שזהו"ע ממעמקים קראתיך כו' ובוה א"ש מ"ש בפ"י שלח תשלח דלית תמן שאלה כלל כי ענין ע"ס הגנות במאצילן אין בוה שום השגה כלל וכמ"ש במאו"א אות א' סי' קי"א אפס נק' האא"ס כי אין בו תפיסא ובו אפיסת הרעיון עכ"ל וכן עתיק נק' אין לרוב פעמים כמ"ש במאו"א סי' ס"ד ובזוהר ח"ג פ' שלח דקנ"ח ע"ב וכן כ' בפרד"ס ערך אין ח"ל כולם הסכימו היות הכינוי הזה בכתר נק' כן מטעם שאין בו השגה כלל והשואל על המדה הזו ישיבו לו השגה בו הוא אין עכ"ל והנה בחי' שם הוי' דלעילא נק' שמו הגדול כמ"ש בד"ה אני דפ' ציצית דרוש השני ולגבי בחי' זו נק' ש' הוי' דאצ"י אלקים כמ"ש בד"ה שובה ישראל דרוש הא' ובתו"א ר"פ ויצא ולפי שהתגלות עתיק הוא בכינה ולכן נק' כינה ג"כ שמו הגדול כמ"ש בתו"א ס"פ מקץ סוף הדרוש דמוחה מימין בענין פי' יהא שמו הגדול מבורך כו' וכנ"ל הגדולה לאה בענין ה' גדולה כו' ע"כ נק' הכינה ג"כ עלמא דאתכסי' לגבי ז"א וכנדוע ג"כ מענין מי ברא אלה ובכ"ז יתורץ קושיא שהביא במק"מ ר"פ בראשית על המאמר שם דף א' ע"ב ע"פ כי שאל נא לימים ראשונים דהיינו בוי"ק והלא רשב"י וחביריו דברו בתר"ך עמודי אור שבכתר ול"ב נתי' החכ' ולפמ"ש א"ש דעיקר הבחי' דלא קיימא לשאלה זה שם הוי' דלעילא שלמעלה מע"ס דאצילות והוא בענין ע"ס הגנות ובבחי' זו באמת לא דברו כלל ומה שדברו בכתר וחכ' היינו בכתר דאצ"י כו'.

קיצור לאה יוכלא הוא לא תקח האם לא נשאל יובלות סתום עלמא דאתכסיא שם הוי' דלעילא רעדכ"ר ונק' יהא שמו הגדול מבורך ע"ס שבמאציל וכינה נק' ג"כ שמו הגדול עמ"ש בד"ה טוב לחסות בהוי' מבטוח באדם דרוש הב'.

ח) ואת הבנים תקח לך היינו דכתי' כי שאל נא לימים ראשונים וגו' ולמקצה השמים ועד קצה השמים וכל הגי' אקרי הרי בשמים עכ"ל ולפמ"ש לעיל דהבנים הם מעלה ומטה ד' רחה"ע וא"כ תקח לך שבחי' זו יוכל להמשיך למטה שיהי' הגילוי אלקות בעולם ע"י ו"ק הנ"ל ע"ד וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם ע"ד ויזכור ימי עולם משה עבדו וכמ"ש בתו"א גבי פורים בד"ה כי אברהם לא ידענו דקנ"ה ע"ד ובחי' מדות שיש בוה העולם יום ולילה מזרח ומערב כו' הי' בא בהשתל' מן המדות עליונות כו' וכמ"ש במשה כשעושה נס בחי' התגלות מה שלמעלה מהטבע כמ"ש מוליך לימין משה כו' וכן מבואר בזוהר פ' תולדות דקמ"א ע"ב פי' כי שאל נא לימים ראשונים שזה ע"ד והנגלות לנו ולבנינו ר"ל ו"ה נגלות לנו ולבנינו שמבחי' זו יוכל להמשיך האור למטה בב"ע משא"כ עלמא דאתכסיא י"ה והו"ע הגסטרות לה' אלקינו יעו"ש ויובן זה ע"ד שנת' בד"ה אלה פקודי המשכן שבחי' ו"ה זהו הנמשך ע"י מ"ע בבחי' כלים אבל יחוד י"ה נק' משכן העדות ונמשך ע"י ל"ת שהן בבחי' שלילה ולא דהיינו מפני שאין שם השגה גמורה כ"א ע"ד שלילה מההיפוך וזהו"ע שלח תשלח את האם שאין שם השגה ולמתב"כ וכעין דפי'

תתקבד אור כי תצא התורה

שמחה ועמ"ש מענין כי שאל נא לימים ראשונים סד"ה זיטע אשל בבאר שבצ
אשל אותיות שאל ושם ענין והבריח התיכון הוא בחי' גבוה יותר ע"ש.

קיצור ואת הבנים תקח לך היינו כי שאל נא לימים ראשונים שיהי' מאירים
למטה ע"ד ויזכור ימי עולם גם ע"ד והנגלות לנו משא"ב הנסתרות
משכן העדות ולא הלכתי בגדולות שאין שם השגה רק ע"ד השגת השלילות קלא
דלא אשתמע אך בבחי' ידיעת המציאות וקלא דאשתמע בבחי' השגת המהות
או כענין אספה"מ ואספשא"מ או כענין עצמיות הארה ומ"מ חכם עדיף מגביא
כך יש מעלה בבחי' ידיעת המציאות ממדריגת העליונו' כו' ועד"ו יובן ענין
טוב לחסות וזהו"ע כי יקרא קן צפור גם פי' כי שאל נא לימים ראשונים שעד
שם מגיע אתעדל"ת.

ט) להבין שרשן של מצות כי שרש ומקור שיתהוו בחי' כלים בנאצלים הוא
בחי' עצמות ומהות א"ס ב"ה ושרש ומקור אורות הנאצלים הוא
מבחי' א"ס בלבד (הג"ה, ביאור ע"פ יביאו לבוש מל' וביאור וקבל היהודים
בענין שהקדימו נעשה לנשמע וע' בסידור בר"ה ביאור למ"ש בסש"ב פנ"ג
עכ"ה) כנו' באוצ"ח שמן רשימו של מהות א"ס כשלא הי' המקום פנוי עדין הוא
המקור דמקור לכלים דעקודים כו' והארת החוט לאחר שנעשה חלל הוא המקור
דמקור לכל האורות הנאצלים כו' (הג"ה וכן איתא בתו"א פ' נח בר"ה הן עם
אחד וז"ל ועד"ו ההפריש בין הארת הקו להרשימו שנשאר אחר הצמצום ומקו"פ
דהנה הארת הקו מאיר בכל עולם לפ"ע אך הרשימו הוא בחי' הכוללת לכל
העולמות וע' במק"מ שהרשימו הו"ע האור הקדמון ז"ל ועם היות שהיו"ד
הוא מן המלבוש עצמו שהוא אור גדול יותר מן האור שאינו רק רשימו של
המלבוש עכ"ו להיות אות אחד בלבד הי' אורה עב עכ"ל בזוהר פ' בראשית
דט"ו ועד"ו יובן ענין הרשימו לגבי הקו שהרשימו אף שהוא רק רשימו בעלמא
ע"ז הוא רשימו מכללות האור שלפני הצמצום ממש מה שא"כ הקו"ח אינו
בערך כללות האור רק כטיפה לגבי הים ויותר מכן אין ערוך כו' וזהו הקדמה
להבין מעלת המצות שהם עשיית כלים להארות ועמ"ש ע"פ אין עוד כלי
ויעמוד השמן כו' עכ"ה) לפמשי"ת בדרוש זה נ' כי ענין שלח תשלח זה א"ת
בנייד שהו"ע והאם רובצת כו' אלא בונייד שהוא ע"י דאור"א הם תרין ריעין
דוקא וזהו עסק התורה הנק' בונייד שלמעלה מהתפלה הנק' בונייד ויובן זאת
עד"מ מהשכלת הרב לתלמיד שמוכרח לסלק כל השגתו בהרחבה ועמקות גדולה
וישפיע לו רק חלק העשירי וכדומה זה נק' אור חיו והשפעה ואצל התלמיד גם
זה האור המצומצם מאד הוא בחי' מקור להשגתו (עמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא
בפי' כאשר דברת לאמר איך ממל' דאצי' נעשה כח"ב בבריאה ועמ"ש בבחי'ו
פי' אחרי דע"ט ב' על המאמר הביאו עלי כפרה מענין הצמצום דיר"ד ומ"ש
בד"ה ולא אבה בלקו"ת פי' תצא מענין היו"ד וקש"י כו' ובד"ה ועשית בגדי
קדש כמשל השערות מן המוחין כו') כמ"כ עד"מ המשכת הארת הקו"ח מן א"ס
הוא לאחר הסתלקות עצמותו בכדי שיוכל להיות נאצל אור החכמה (וזהו ג"כ
הצמצום שמבחי' ע"ס הגנחות שהם אחדות אחת יומשך רק בחי' חכ' לבד או
כמשל צמצום המשכת השערות מהמוח כו') אבל מה שיש בכח החכ' דאצי'

להיות נמשך בדילוג גדול שימצא מאתו שכל הנבראים בע"ג הוא כלי החכ' דאצי' כידוע אין זאת מצד עצם כח החכמה אלא שרשו ומקורו הוא מעצמות אא"ס ב"ה ולא מאור החוט (כמבואר בזה בד"ה יביאו לבוש מל' ובביאורים שם) והיינו שהכלים נתתו מהרשימו שהרשימו היתה כלולה בא"ס קודם הצמצום רק שאחר הצמצום נשאר רק הרשימו אבל הוא רשימו מבחי' כללות האור שקודם הצמצום דהיינו כמו בא"ס הבבע"ג כלול ג"כ כח הגבול כי בכלל מאתיים מנה כמו"כ ענין רשימו מעצמותו אא"ס הוא בחי' גבול שהי' בבחי' א"ס ממש הוא מקור דמקור שיומשכו בחי' כלים בכל הנאצלים דהיינו שנמשכו בע"ג כו' וכמו עד"מ כשהרב יסביר לחלמידו הקטן ענין סוכה שהיא למעלה מכ' פסולה משום דלא שלטא בה עינא שיש בזה הטעם עמקות גדול שאין בערך התלמיד להבינו ובפרט הטעם הפנימי בזה עזח"ג פ' פנחס דרנ"ה ע"ב) והתלמיד מבין רק קיצור הענין דלא שלטא עין הגשמי למעלה מכ' אמה הרי גם טעם קצר הלוח שמשגיג התלמיד הי' בכלל ג"כ בעמקות השגת הרב שבטעם הזה כמו התכללות מנה במאתיים או ברבוא לבבות כו', כך יובן ענין התכללות כח הגבול שהוא הרשימו באא"ס שקודם הצמצום הבבע"ג כו' מכ"ז יובן שרשן ענין הכלים שגבוה משרש האור ומעלת המצות שהן הן בחי' כלים ויש בכחן להעלות הגשמה למקור שהן בחי' הרשימו שהיתה כלולה באא"ס ממש הבבע"ג.

קיצור ענין שרש הכלים מבחי' האור א"ס ושרש האורות מהקו והיינו שהרשימו הוא מבחי' אא"ס והקו הוא רק הארה שזה שיומשך אור החכ' צ"ל הסתלקות האא"ס ונמשך רק ע"י קו (דוגמת שערה כו') והרשימו היא היתה כלולה בהאור שלפני הצמצום כמו כח הגבול שיש בא"ס הבבע"ג א"כ גם בעצם כח הבבע"ג יש ג"כ הכח לפעול בגבול והו שרש המצות שהן בחי' כלים.

(י) והנה צריך להבין מה שע"י תשו"ע תשוב ה' עילאה בינה ליבא בחי' בכל מאחד כמ"ש בזוהר פ' וארא דכ"ז ע"א היא ג"כ משלמת את כל אברי הנפש במקום לבושינ של תומ"צ (ע' בלקו"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ובד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום בפ' נצבים) דהנה כל המקיפים מבינה שיש בבינה ב' מיני זיווגים עם אבא הא' כשהיא רביעא על בנין ונק' אם הבנים או אבא למעלה ממנה כו' הב' כשהיא מסתלקת מעל האפרוחים או היא פב"פ עם אבא ואזי נקבה תסובב גבר ונקודת אבא בהיכל אימא ההיכל מקיף את הנקודה מכל צד כו' (ע' בלקו"ת ר"פ ראה בד"ה ראה אנכי נותן) ואולי יש להעיר לזה מ"ש בסידור בד"ה השמים מספרים כבוד אל בענין ב' מיני מוחין מוחין דינקה ומוחין דגדלות כו' גם ע"ד מ"ש בתרא סד"ה וארא אל אברהם דצ"ה ע"א בפ' באל שדי מלשון ברכת שדים שהם בחי' דדים וחלב להגדיל המדות כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם זהו כענין מוחין דגדלות וכמ"ש במ"א בפ' זבת חלב ודבש גם כמ"ש בתרא בד"ה השמים כסאי בענין אלפים שנה שקדמה התורה לעולם ומשם ירדה להיות מוחין לז"א הנק' עולם כו' גם כמ"ש סד"ה ואלה שמות בניי ההפרש בין בחי' ישראל סבא שהוא נה"י דאבא לבחי' עצמי' אבא חכים ולא בחכ' ידיעא כו' ע"ש וכמו"כ ההפרש בין תבונה שוה"ע כד רביעא על בנין ובין בחי' עצם הבינה מבין ולא

בבינה ידיעא כו' וע' בהי' פ' בלק ע"פ המאמר שם דר"ג ע"פ כי מראש צורים אראנו כו' מענין מוחין דיניקה ומוחין דגדלות עכ"ה).

וביאור הענין דהנה מבראר במ"א שאין התהוות הרחבת השכל מן נקודת ההשכלה אלא שרשה ג"כ בכח המשכיל שהרי חו"ב הם תרין ריעין כו' (הג"ה והראי' לזה ממשארז"ל פב"ת דעירובין ד"ק ע"ב דכתי' ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים ואלו נבונים לא אשתכח ואלו גבי לאה כתי' ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים כו' הרי בחי' יודעי בינה הם במעלה יתירה מבחי' החכמים וידועים וא"כ מוכרח שאין שרש התהוות הבינה נמשך מהחכ' דא"כ בכלל מאתיים מנה אלא ודאי צ"ל שהבינה יש לה שרש ומקור בפ"ע ממור"ס כו' ועמ"ש מזה בתור"א ר"פ לך לך עכ"ה) אלא שגילוייה באה אחר גילוי הנקודה והיא פרצוף בפ"ע כמו האשה המקבלת השפע הזכר כו' ובלק"ת בד"ה ראה אנכי גותן ספ"א פי' הבינה שהוא התבוננות בגדולת ה' בהרבה ובעומק יש לה מעלה יתירה על בחי' הנקודה שהוא בחי' ביטול שמבחי' חכ' ואעפ"כ והחכ' תחי' בעליה כו' ונק' הבינה בעלי' רחכ' משום שהיא בחי' נקבה תסובב גבר שההסבר וההרחבה יש לה מעלה יתירה כו'.

קיצור ענין התשובה ממלאה הפגמים שבחסרון המצות ענין ב' זיווגים דא"א ענין מוחין דיניקה ומוחין דגדלות שמעצמות חו"ב ולא מנה"י שהבינה אין נמשכת מהחכמה כ"א יש לה שרש בפ"ע מהכתר ומו"ס והחכ' תחי' בעליה שהוא הבינה ונקבה תסובב גבר.

יא) והנה כ"ז שיהי' בכח ההרחבה שהוא הבינה לסבב את הנקודה שהיא החכמה בחי' נקודא בהיכלא זה אינו אלא כשאין הבינה רביעא על בנין שהן המדות ר"ל שאין שפע הטעם מהבינה מתפשט בהמדות להחיותם ואז היא בשלימותה כמו השגת שכל באזו סברא כו' אבל כשמשתנית מהות ההרחבה של השכל להוליד איזה מדה ונעשה מוחין ושכל של המדה ולא השגה עצמי' (הג"ה כמ"ש בתור"א פ' וארא בהביאור ע"פ לכן אמור לבני' בפ"י ארץ מצרים דקדושה שהוא הגרון מקום צר שהוא הממוצע בין המוחין ובין המדות שבו וע"י מתהפך השכל להיות מזה אהבה או יראה כו' ששם מתחילין המוחין להתהפך להיות חיות להמדות וירדו ממהותן הא' שהי' בחי' שכל גדלות המוחין ועתה בגרון נתצמצם בבחי' קטנות המוחין בכדי להתהפך למדה ולכך נק' מצרים מצר מי כו' עכ"ד הרי מזה מובן איך בחי' בינה כשהיא רביעא על בנין אינו בערך עצם הבינה שבמח וע"ע מזה בלקו"ת פ' מטות בד"ה עיני כל אליך ישרו שהשפעת הבינה להיות שכל למדה נק' מ"ט שע"ב ועצם הבינה י"ל זהו שער הנו"ן דבינה עכ"ה) אעפ"י שגם אז כשרביעא ההשגה על בנין שהם המדות היא מקבלת אותו הקיצור ג"כ מנקודת אבא אבל אינו מקבלת מהותה ועצמותה ואז לא תהי' ביכולתה לסובב את הנקודה (ולחיות נקבה תסובב גבר וא"ח ע"ט"ב) כי רחוקה היא ממנו מאד כו' (הג"ה ואפ"ל שזוהו מ"ש בזח"ג פ' אחרי דס"א סע"ב ת"ח כתי' ונהר יוצא מעדן כו' בשעתא דמזדווג עמה בזיווגא שלים כדין ההוא עדן זיווגא בההוא נתיב דלא אתיידע לעילא ותתא ואפ"ל נתיב לא ידעו עיט זהו שער הנו"ן דבינה שע"ז ארז"ל ספ"ק דטוטה

בקבורתו של משה שנא' ולא ידע איש לעליונים נדמה כר' זהו דלא אתידיע לעילא ותתא והשער הגרין זהו עצם הבינה כנ"ל ואז הוא זיווגא שלים ע"ד הג"ל משא"כ כשאין הבינה בעצמותה בבחי' שער הגרין כ"א נמשכה להיות מוחין למדות בחי' תבונה אותיות בן ובת כו' אוי אינו זיווגא שלים עכ"ה) אבל כשמתגבר האהבה ברשפי אש (ע' סד"ה ושבתה הארץ בלקו"ת פ' בהר) עד שתסלק נה"י דאימא אשר בהאהבה ותתפשט המדות אה' מהגבלתה (ע' בתוריא פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה וכד"ה ראה ריח בני בענין ב' מיני אה' בחי' או"פ המוגבל בכלי ובחי' או"מ וע' בלקו"ת בד"ה גשא את ראש בני גרשון דרוש השני בענין היריעות והסלים) וגם הטעם של האהבה תסתלק למהו"ע וה"ע שלח תשלח את האם למהותה כו' (ר"ל שלח תשלח מלהיות והאם רובצת שוהו הבחי' תבונה שנעשה מוחין למדות אלא שתתעלה בעצמי' הבינה דנק' אם לבינה תקרא) ואזי תסובב גבר ויהי' בה בחי' שלמעלה מהנקודה דחכ' ואז כל המקיפים מבינה עוד מבואר כמו שהכלים שרשם גבוה מהאור כן הבינה לגבי החכ' וע' בסידור ביאור ייצר הרים בבחי' שלח תשלח מ"מ חשמ"ל מקיף מחיצוני' בינה ולכן התשובה משלים הפגמים מהכלים ולפע"ד מצות כלים רשימו תוס' אור קו חשובה מקיף היינו עצמות האור שלמעלה מהקו עד"ה שינייך כעדר והיתה נפש צה"ח כו' הכלי המגביל את החיים והכח בהכלי לצרור החיים בתוכה כי שרש הכלים מהרשימו שיש בה בחי' עליונה מהקו שממנו נמשך האור שנק' חיים והו"ע לבוש הנשמות בג"ע. ענין אברי הנשימה (ע' בפרד"ס ביאור וידבר דעשה"ד ומי שם פה) והירידה צורך עלי' ע"י לבושי' מעשה המצות (סש"ב פ"ה שהן מאצי' והנשמה מע"ס דבי"ע) כמו הנורק ע"י אבן קלע (ע' ועתה יגדל נא כי חיות הנשמה מבחי' ז' הכלים העלי' ע"י המצות במו"ס גם ברשימו כנ"ל (ועלי' זו ע"י שמלביש חיי שעה בחיי עולם) ולהיפך ע"י לבושי' צואי' נורקת והמצות ע"י כוונה אמשיך רוח בחי' או"מ ע"ד משכני עד ויברך דוד עומ"ש אח"כ מוחין אייתי רוח ויש בזה ג' אבות.

(יב) (הג"ה ולכאורה י"ל איך נק' הבינה הרחבה של ההשגה בכל מאודך הלא בחי' שלח תשלח את האם זה שלא תשפיל להיות מוחין למדות כ"א שתהי' בבחי' עצמיות השכל ומה ענין זה לבכל מאודך שהו"ע תגבורת האהבה בלי גבול א"כ מ"מ זהו בחי' מדות אך בזהר פ' וארא דכ"ו ע"א משמע בהדי' דובכל לבבך ובכל גפשך הם זו"ג ובכל מאדך הוא בינה שהרי אמר בכל לבבך דא ימינא ושמאלא (היינו חו"ב) דאקרי יצ"ט ויצה"ר (ר"ל שמהם נשתלשל באדם יצ"ט ויצה"ר כמ"ש במ"א) ובכל מאודיך לאכללא לן לעילא באתר דלית ב' שיעורא והוא הבינה והטעם שנק' דלית ב' שיעורא כי הוא בחי' ממעמקים קראתיך בזהר פ' בשלח דכ"ג ע"ב וכן בזהר תרומה דקמ"ב ע"א בענין ג' בחי' נר"ג מוכן הנשמה שהיא בינה סלקא גו נביעא דעתיקא דעתיקין סדכ"ס כו' ע"כ לית ב' שיעורא וע' בזהר ר"פ צו דכ"ו סע"ב וע"א ועוד ענין דלית ב' שיעורא ע"ד ולתבונתו אין מספר וכמ"ש מזה בלקו"ת בביאור ע"פ ה"י מספר בניו כו' אשר לא ימד ולא יספר כו' הרי בבינה דוקא נק' אין מספר וע' בזהר פקודי דרכ"ה ע"ב ו"ק הלא הבינה זהר"ע השגה והבנה ואין זהו ואהבת בכל מאדך ובמק"מ פ' וארא שם פ"י תככל מאדך לכלול חגת"מ בחב"ד כו' והענין

תתקבץ אור כי תצא התורה

דכמו"כ מבואר בתו"א ר"פ בראשית סד"ה השמים כסאי ח"ל אך איזה בית היינו בכל מאדך שהוא בחי' מקיף כמו עד"מ בית שהוא מקיף את האדם בגגו ובקירותיו ובית זהו בית תפלה שע"י התפלה ח"י פעמים ברוך אתה כו' הוא המשכת מקיפים מבחי' סוכ"ע והוא בחי' רוחו ונשמתו אליו יאסוף דהיינו המשכת מבחי' סוכ"ע שזוהו הנק' רוחו ונשמתו כו' (ע"ד לא ידון רוחי באדם דקאי על א"א בזהר בראשית דל"ז סע"ב ונשמתו זהו עתיק ומה שבינה נק' נשמה כי התגלות עתיק הוא בבינה כידוע) שהם נמשכי' ע"י כריעות השתחוואות באבות ובהודאה תחלה וסוף שהם בחי' ביטול (עמ"ש סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בענין השתחוהו לה' בהדרת הקודש ומ"ש בד"ה הנה אנחנו מאלמים אלומים בפ' והשתחויון לאלומתי ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוש הא' בענין ואין אנו יכולים כו' ולהשתחוות וסד"ה והי' מדי חודש בענין יבא כל בשר להשתחוות) והענין כי א"א להיות גילוי אא"ס ב"ה דלמב"כ ולא מכל אינון מדות כו' בבחי' פנימיות הלב רק מעט מועיר הארה בעלמא (כמ"ש בענין בשר גידים ועצמות שהתקשרות וההמשכה מהמוח ללב בא ע"י גידין ע"ד יחידות עשיריות כו' בד"ה את קרבני לחמי) ואפי' גילוי במוח והשגה לית מוח' כו' רק מקיף בלבד כו' עכ"ל וע' מזה בד"ה טוב לחסות בה' דרוש הראשון שבחי' ההתבוננות שתכנס בלב איש נק' מבטוח באדם הר"ע ההתבוננות שהלב קטן מהכיל כו' ויש אשר גם מוחו לא סביל כו' וה"ע תפלה בלחש ובחשאי כו' שהוא ביטול השגת הנפש למעלה וכאשר תוכל שאת נק' טוב לחסות בהוי' וג"ז צ"ל אחר אשר הלב אינו יכול כלל ההתבוננות זו והוא ביטול הנפש ובחשאי איך זה ואהבת בכל מאודך שמורה על תוקף האה' שבלב לכאורה.

(ג) ע"כ נ' ענין ובכל מאדך ע"ד מ"ש בד"ה שובה ישראל דרוש השני פ"ב ח"ל והוא בחי' תשו"ע מעומקא דליבא באדם המעמיק במוחו ולבו ומחשבתו בדבר שחיי תלוי' בו ונוגע עד הנפש ממש כך ישוב אל לבו אהבת הוי' כו' עכ"ל נמצא מה שמעמיק במוחו ומחשבתו באהבת הוי' כמו בדבר שחיי הגשמי תלויים בו ביתר שאת כו' כי זהו חיי עולם כו' זהו תשו"ע והיא ודאי בחי' בכל מאודך אף שהעמקה זו היא עיקרו בהשכל דהיינו במוחו ומחשבתו אלא שממילא פנימי' הלב יש בהעמקה זו ואינה מרגישה רק ההעמקה בהשכלות הרי שפיר שייך בכל מאודך בעצם הבינה דוקא רק שהמדות חג"ת עולים ומתכללי' בה כמו מה שיש בכלל מאתיים מנה ובמ"א נת' משל לזה כמו בעלי דיני' העומדים לפני הדייני' ובדבר סך רב שנוגע לחיי נפשו ומש וכש"כ אם ממונו חביב עליו כגופו וטוען לפני הדיינים טענות שיזכה בהן לפי דעתו הרי העסק הזה הוא רק בשביל שיתחכם בטענותיו ומעמיק בזה בשכלו ומחשבתו והרי יש בזה ג"כ עומק גדול של אה' ע"ד בכל מאודך ממש כיון שנוגע לעצמותו ועוד כי ארז"ל בכל מאדך בכל ממונך הרי יש בהמון תאוות בכל מאדך ממש וא"כ מה שמתחכם במוחו ומחשבתו בגדלות א"ס ב"ה דכולא קמי' כ"ח לך הוי' הגדולה שגם בחי' ולגדולתו אין חקר בחי' סוכ"ע הוא לך הוי' בטל בתכלית כו' ולכן מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' וזהו הביטול הוא בעומק מחשבתו ושכלו דוקא ולא כשהשכל בקטנות תוך המדה כ"א בעצמות השכל ושם הוא השתחוואה פנימי' וזהו עצמו בחי' בכל מאודך בחילא יתיר כמו גבי איש"ר בכל כחו

פירש"י בכל כוונתו פט"ו דשבת דק"ח ע"ב הרי כשמעמיק בכל כחו ומחשבתו נק' בכל כחו וכ"ש באופן הנ"ל שמלבד שמעמיק במוחו ומח' גם כל לבו ורצונו וחפצו הוא בזה זהו ודאי ענין בחילא יתיר וע' מזה עוד בלק"ת סוף שה"ש בביאור השמים כסאי ספ"ג * וז"ל והנה המשכות בחי' השמים כסאי בחי' ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א בחי' יחידה כו' הנה ע"י תשו"ע בכל מאדך רעו"ד שזהו מבחי' הכתר שכנ"י שהוא בחי' יחידה שמתוקף רצון זה שמעומקא ולבא אזי אין יוכל להיות במוחו שום הרהור ורצון אחר ע"כ נק' יחידה שאין בלבו אלא אחד עד"מ כשמוליכין את האדם לדון דיני נפשות כו' עכ"ל הרי כ"ז ענין רצון העמקה בשכל איך להציל את נפשו וכן בחי' יחידה שבנפש בתוקף הרצון ליכלל בא"ס ב"ה זהו"ע התבוננר ומח' עמוקה בגדלותו ית' זהו ענין בכל מאדך.

יד) ואפ"ל שזהו פי' התגלות עתיק הוא בבינה דוקא ור"ל בחי' עתיק שבכנ"י והו"מ ששנעתק ונבדל ממדותיו ותאוותיו ליכלל בא"ס ב"ה כמ"ש בספ"י פ"ג ואח"כ בא לידי כלות הנפש ממש גם פי' עתיק ע"ד ישן כמו שמתרגם ע"פ האלתם ישן נושן עתיקא דעתיקין והיינו כי העולם מחודש יש מאין אבל נשמות עבמ"ח וזהו"ע איתן האורחי מלשון אורח הארץ שיש בחי' זו בנשמות מאז מעולם כמ"ש בד"ה ראה אנכי נתן פ"א זהו עם המלך ישבו במלאכתו במד"ר פ' בראשית פ"ח וא"כ הנשמות לגבי העולם הם כמו מל' דאצי' לגבי בריאה שנק' עתיק דבריאה כי הבריאה הוא יש מאין והיינו מבחי' מל' דאצי' ולכן נק' עתיק יומין המתנשא מימו"ע ונעתק ונבדל מהבריאה כו' כמו"כ בחי' עתיק שיש בהנשמות ויובן זה עוד ע"ד מ"ש בלק"ת בד"ה האוינו השמים דרוש הא' פ"א בפ"י והרוח תשוב כו' לבחי' אין ומולי' של הנשמה וזהו עד יעבור עמך הוי' ע"ש והתגלות עתיק הוא בבינה ע"י שמעמיק בבינתו באורך ורוחב בגדלות ה' גם עתיק ל' כח כמו עתקו וגם גברו ולמכסה עתיק צדיק עתק והיינו בחילא יתיר ומכ"ז יובן ענין בכל מאדך שזהו בבינה דוקא ההתבוננות בעומק מחשבתו ובכל כוונתו שם נמשך ומתגלה בחי' עתיק שבנפש הרצון העמוק ע"ד יחידה שבנפש וכעין זה פי' בד"ה האוינו השמים דרוש השני וז"ל וענין מס"ג אינו כמו שסוברים העולם שהיא הצעקה בהתלהבות ברעש אלא הוא כמ"ש אליך ה' נפשי אשא שאינו רוצה להיות יש ודבר נפרד אלא להיות בבחי' ביטול לשאת נפשו ורוחו אליו ית' שהוא מקור החיים כו' עכ"ל הרי דבחי' מס"ג אינו כלל בהתלהבות ברעש כ"א בכוונה עמוקה במוחו ורש"י בתילים פי' נפשי אשא אכיון לבי וע' בבה"ז פ' בלק על המאמר כי מראש צורים אראנו בזהר דר"ג וע"ש בבה"ז דכ"ה ע"ד וז"ל אבל בהי' מוחין דגדלות דז"א היינו שבחי' המדות משתנים ממהותו למהות שכל ממש כו' עכ"ה).

טו) ונחזור לסיום הדרוש של רבינו ז"ל בספ"יא וז"ל מו"ח ז"ל משמו וכמו כן בעבודת ה' אהבת בכל מאדך הוא התגברות רשפי אש התשוקה לצאת לגמרי מהגוף ותופשט מהגבלת המדה ויהי' השכל בגדלות הוי' שמחמתו

מתפעל בהלב בבחי' מקיף על השגה שיצא מדעתו והשגתו הנקודה והוא ההארה שיש בבינה שלמעלה מנקודת ההשגה ר"ל למעלה מהחכ' הנק' נקודה (להעיר מפ' תורי זהב נעשה לך י"ל מבינה עם נקודת הכסף מבחי' חכ') כי בכח המשכיל הגלוי ההשגה היתה הרחבת ההשגה ג"כ בהעלם והיתה בהעלם קודם אל הגילוי השגה (ע' בהרמ"ז ס"פ דס"ל דבינה הוא טמירא יותר מאבא וכן בסידור סד"ה להבין שרש ענין יוצר הרי' פי' דתושב"כ שהיא מחכ' שרשה ממל' דא"ק ושרש תושבע"פ שהיא מבינה שרשה ביסוד דא"ק עי"ש אף שלא מצאתי כן בפ"י בכהאריז"ל מ"מ נמצא כן ששרש החכ' ממל' דא"ס והבינה מיסוד דחכ' ועמ"ש בתו"א בד"ה השמים כסאי בענין מבין דבר מתו"ד ומ"ש בענין כינה יתירה גיתנה באשה שהיא תושבע"פ כו' וכמו"כ נת' ע"פ אל יתהלל החכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל המתהלל השכל כו' ר"ל השכל שהוא הבינה שהוא הרחבת הנקודה שעיי"ז יכול להשפיע שסלו לאחר בד"ה לך לך זהו שרשו גבוה מעצם החכ' וכמו שבמח' ארץ קדמה אלא שהוא כחותם המתהפך כו' והו' כ"א בזאת יתהלל כו' וכמו"כ נת' בענין המילוי של השם שזוהו עיקר המכוון כו' הרחב פיך ואמלאהו כו' העונה איש"ר בכל כחו הוא מילוי דמילוי של השם שיש בו כ"ח אותיות כו'.

סליק דרוש א'

בס"ד, מאמר השני לקן צפור, ה'תרס"ז

כי יקרא קן צפור, פ"ח דב"מ דק"ב ע"א יוני שובך ויוני עלי' (שמבקשים מזונותיהן בשדה וקיניהן בשובך ואין אלו יוני הרדיסאות הגדילים בבתים) חייבים בשילוח הקן, (אם רובצת על הבנים דקרינן בהו כי יקרא פרט למזומן) כו' ע"ש תרגום וכיונים אל ארובותיהם בישעי' סי' ס' פ"ח כיונין דתייבין לגו שובכיהן ובהושע ססי' י"א וכיונה מארץ אשור וכיונא דתייבא לגו שובכא כו' ועמ"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע דמיירי בזמן חורבן בהמ"ק משא"כ יוני שובך י"ל בזמן שבהמ"ק קיים כמ"ש במד"ר פ' כי תשא פ' מ' קרוב לס"פ דקנ"ה ע"ב בצלאל נק' שובך שהעמיד שובך לאלקים זה המשכן שהי' עומד כשובך א"ר יהודא ב"ר סימן העמיד הקב"ה משכן כשובך כו', ובטו"ב סי' תס"ח הביאו בעה"כ דבהמ"ק ג"כ נק' שובך, ואפ"ל לפ"ז יוני בית הם בזמן בהמ"ק שנק' בית שגבוה מהמשכן שנק' שובך כו' כי אל המנוחה ואל הנחלה קאי על ביהמ"ק זהו כענין מזומן מעין דירת קבע אבל המשכן ואהי' מתהלך באוהל לאוהל זהו דירת ארעי כמ"ש בתו"א ע"פ ויגש אליו יהודה לכן נק' המשכן שובך כו' ע"ד כי יקרא כו' ואינו מזומן ממש וכן מפורש בתילים סי' פ"ד ד' גם צפור מצאה בית ופירש"י בשם מדרש אגדה בבנינו הכתוב מדבר והצפור היא כנסי' ור"ל

השראת השכינה בבהמ"ק ואזי נק' השמות יוני בית כו' ור"ל דבוזרה ויצא דקב"ח פי' שלח תשלח את האם יען שהבינה היא למעלה מהשגה עלמא דאתכסיא אבל בזמן הבית הראשון האירה בחי' הבינה ה' עילאה כמ"ש בלקו"ת סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת כו' ולכן או שם לא ה' צריך לשלח את האם ולכן ה' או נביאים כי ומבינה נביאים והיינו כנ"ל בענין יוני בית שבחי' האם מאירה עליהם בקביעות ולא דרך מקרה כו' וזהו שלעתיד יהי' הכינור של שמנה נימין ויש להעיר מפסוק אחותיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ומפסוק מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי ועד"ו י"ל עוד בענין פרט למזמן כי השלשה יו"ט מאיר בהם בחי' בינה והם נק' זמינין מקדש בוח"ג פ' אמור דצ"ד כמבואר באריכות בסידור שער היר"ט תלחא אינון זמינין מקדש חג המצות וחג השבועות וזה"ס ונ' דמפרש מקרא קדש זמינין מקדש. כמו אחרי כן יאכלו הקרואים בש"א סי' ט' ה' בתר כן אכלין זמניא בראש הקרואים בריש זמיניא ועוד כי הכנה נק' זימון והי' נכון לבקר פ' יתרו י"ט והוי זמין לצפרא ויו"ט ושבת נק' הכנה והמק"מ פ' אמור שם כי ביו"ט ע"י תפילתינו ומעשינו אנו קוראים ומזמנים את הקדש שהוא אבא שיכנוס בתוך הבינה וכיון שאו המשכת הבינה בוי"ק בא ע"י הזמנה לכן הם מועדים לשמחה שהוא גילוי אם הבנים שמחה ואצל שלח תשלח את האם כמו בבחי' כי יקרא כו' ויבן זה ע"ד שנת' בלקו"ת בד"ה ה' לי בעזורי פ"ג שבכל השנה צ"ל השמחה גנחה בעבודה דוקא ולא שמחה לבדה ע"ד שמחו צדיקי' בה' רק ביו"ט הם מועדים לשמחה כו' וכש"כ סוכות שנק' זמן שמחתנו וכ"ש בעוה"ב שיהי' הכנור של ח' נימין או יהי' יוני בית ממש ויהי' אם הבנים שמחה בגילוי ועו"נ ישמח ה' במעשיו ע' מד"ר פ' אחרי פ"ב שעיקר קביעת השמחה הוא לעיל דוקא וזהו"ע מזמן לחי' העוה"ב כנ"ל בענין פרט למזמן ויש להעיר מזה לענין ברכת הזימון במשנה וגמ' ר"פ שלשה שאכלו כא' חייבין לזמן וע' מזה בוח"ג פ' בלק דקפ"ו ע"ב שהאריך בענין הזמנה והרמ"ז שם פי' ההנה הזמנה זו היא להוריד כח מלמעלה להיות ראוי' לשפע הפנימי' והכנה זו היא מזיווג חיצוני' העולמות כנ"ל ור"ל ע"י הכנה והזמנה זו יוכל להמשיך אח"כ שפע הפנימי' משא"כ בלי הזמנה והכנה וכענין אשה מורעת תחלה יולדת זכר משא"כ איש מוריע תחלה שהמקבל לא הוכן כ"כ להיות מוריע תחלה אזי יולדת רק נקבה כו' וע' בסידור בדרוש בהמ"ז שע"י שלשה שהם מזמנים ממשיכים בבהמ"ז מג"ר כח"ב והיינו ע"י הזימון דוקא שמכינים א"ע לברך ומתחבר' חג"ת ע"ז יוכלו להמשיך מג"ר משא"כ היחיד אינו ממשיך בבהמ"ז מג"ר כ"א מחג"ת כו' ועד"ו י"ל ענין כי יקרא פרט למזמן דענין כי יקרא שלא הכין א"ע בהזמנה והכנה רק אעפ"כ נמשך בו מבחי' קן צפור ע"י אתעדל"ע דוגמת איש מוריע תחלה ע"כ לא יוכל לקבל גילוי מבחי' הג"ר ממש כ"א מבחי' ו"ק אבל ע"י מזמן שהכין א"ע לגילוי שפע הפנימי' כענין מ"ש בעזרא הוא עזרא הכין את לבו או יוכל לקבל גילוי מבחי' הבינה ג"כ וכמאמר ותן בלבינו בינה להכין ולהשכיל כו' והיינו להיות מבין דבר מתוך דבר ע' הפי' בתוי"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי ומבני יששכר יודעי בינה ע"י שלאה הכינה א"ע שתהי' בבחי' אשה מורעת תחלה כו'.

תתקלב   אור   כי תצא   התורה

(ב) אדמו"ר ז"ל פי' בהיפוך והוא פרט למזומן שהמשכה זו הוא למעלה מאתעדל"ת רק שהיא באה מאליה לפעמים בתורת מתנה באתעדל"ע מצ"ע וכענין מ"ש השבעתי אתכם כו' אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ (הג"ה) להעיר מענין חותם ואתם תחרישון לא תתערו מידי ע' בד"ה לסוסתי ברכבי שבתו"א פ' בשלח ומ"ש בלקו"ת בד"ה ואתחנן פ"ב ח"ל והענין כי תלמוד תורה הוא רק המשכה מאתעדל"ע וכמ"ש ודברי אשר שמתני בפיך והמשכה זו נעשית שלא ע"י אתעדל"ת שאין אתעדל"ת יכולה להשיגה כו' והו אתה החילות כו' המשכה זו באה מבחי' חנון אוצר מתנת חנם כו' וע' כה"ג בלקו"ת פ' שלח בד"ה ענין התכלת ספ"ג שזוה"ע קדושים תהיו יכול כמוני דהפי' קדושים תהיו מה שע"י אתעדל"ת ממשיך בחי' אתעדל"ע מבחי' קדוש וכענין מ"ש בנוזר ע"י שציער עצמו מן היין קדש יהי' כו' אכן יש אתעדל"ע קודם אתעדל"ת להעלות ממטה למעלה ואתעדל"ע זו גדלה מאד מעלתה מאותה שע"י אתעדל"ת שאין אתעדל"ת יכולה להגיע אליה והו יכול כמוני ר"ל כמו האתעדל"ע שמבחי' כי חפץ חסד הוא כו' וע' בד"ה כי כארץ תוציא צמחה ספ"ג שזוה"ע המלך הקדוש שאומרים בעי"ת שהוא הגילוי מבחי' כי קדוש אני שע"ז אמרו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני והוא אתעדל"ע מבחי' כי חפץ חסד הוא והו זכרון ליום ראשון וע"ש בהביאור ספ"א שבכתר יש ב' בחי' ע"י וא"א כו' והו כי יקרא קן צפור כו' שבעשי"ת מאיר בחי' זו והיינו פרט למזומן שאינו בא ע"י אתעדל"ת כ"א באתעדל"ע מצד עצמו ומ"מ יש בזה ציווי שלח תשלח את האם כו' שזוהו ענין עומק ההתבוננות כמ"ש במ"א שזוה"ע תשוב ה' שהיא אינא עילאה להשיבה לגבי יו"ד שהגם שהן תרין ריעין אך הרי אמרו נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע שהיא בינה עד שיכנס בירושמ"ט שהוא מל' והיינו לענין ההמשכה הפנימי' או"ח מאוא"ס שלמעלה מהמדריגה של תרין ריעין שהוא חיבור אין ויש שיהי' מחדש מע"ב כו' ולכן הגם שבעשי"ת נמשך אתעדל"ע מבחי' כי יקרא כו' אך כאשר או מתעורר ג"כ האדם באתעדל"ת אזי נמשך מבחי' שבת שבתון היא לכם ועד"ו מבואר במ"א בד"ה אדם כי יקריב מכם כו' תקריבו כו' והו כי יקרא פרט למזומן כ"א באתעדל"ע מצד עצמו אזי גם אתה תתעורר לא תקח כו' שלח תשלח כו' תשוב ה' עילאה לגבי יו"ד ויומשך בהם מפנימי' הכתר מבחי' עתיק שיהי' שבת שבתון הוא ל' זכר והו ואת הבנים תקח לך כו' שתהי' בבחי' יולדת זכר ועמ"ש בבואור ע"פ אני ישנה כו' פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם כו' יעו"ש פ"ב ובביאור ע"פ צאינה וראינה דרוש הא' ושם פ"ה.

קיצור. (א) יוני שובך חייבים בשילוח בצלאל העמיד שובך משכן בחי' האם רובצת אבל בהמ"ק בית בינה בחכ' יבנה בית זהו פרט למזומן וכמו תלתא ומינין מקדש וכמו ברכת הזימון ע"י שהם שלשה ממשיכים מהבינה באמנם נברך והיינו ע"י ההזמנה וכן לאה ע"י אתעדל"ת שלה זכתה ליששכר שנאמר בו יודעי בינה לעתים.

(ב) ורז"ל פי' פרט למזומן ע"ד השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תעירו כו' וע' באגה"ק סי' י"ח ד"ה כתיב מה יפית שאהבה בתענוגים (והוא

מבחי' קן צפור בינה שבה התגלות עולם התענוג) כו' אין דרך להשיגה ע"י יגיעת בשר כו' אלא אחר שנתייגע ביראת הרוממות כו' או ממילא באה אה' בתענוגים מלמעלה לשכון ולהתייחד עם היראה כו' עכ"ל. וע' בד"ה לסוסתי בענין ואתם תחרישון ובענין התורה שנק' תזל כטל אמרתי וע' בד"ה האוינו השמים דרוש השלישי ובד"ה ואתחנן וזה"ע קדושתו למעלה מקדושתכם וזה"ע המלך הקדוש שבעשי"ת וזהו דרשו ה' בהמצאו אלו עשי"ת וענין בהמצאו זהו ע"ד כי יקרא קן צפור ומ"מ אזי שלח תשלה את האם תשוב ה' לגבי יו"ד כי הגם שהם תרין ריעין יש בחי' נשבע הקב"ה כו' ועי"ז ואת הכנים תקח לך שבת שבתוך הוא לכם לשון זכר.

(ג) והנה בתרגום אונקלוס בענין היו"ט שנק' מקרא קדש מערעי קדיש פ' אמור כ"ג ב' ז"ח כ"א ס"ד כ"ו ל"ה ל"ו ל"ז והוא לשון מקרה ע"ד כי יקרא קן צפור דתרגום ארי תערע קינא דצפרא וכמו פן יקראנו אסון דתרגום דלמא יערעינה מותא ע' במתורגמן ערך ערע וערך ערע וע"ש ג"כ ערך זמן שהוא תרגום של הוי' נכון לבוקר וזהו כענין מזומן שהוא היפוך כי יקרא כמארז"ל ע"פ כי יקרא פרט למזומן וא"כ קשה דהמועדות לפי' ת"א הם ע"ד כי יקרא ואיך הוהר פ' אמור צ"ד אמר שהם בבחי' זמינן מקדש הרי הזימון עם המקרה הם ב' הפכים כנ"ל שאל"כ אמאי אמר פרט למזומן אך הענין י"ל עפמ"ש במ"א ע"פ אלה מועדי הוי' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי דמהו ענין הכפל לשון מועדי הוי' מועדי והענין כי מועדי הוי' היינו ההמשכה שמבחי' אצי' דהיינו שבחי' בינה מאירה בחג"ת וע"כ נק' יו"ט משא"כ בששת ימי המעשה שהם רק מבחי' ו"ק עצמן וגו' ע"י התלבשות בו"ק דיצי' בחי' מט"ט כו' אבל היו"ט הם ו"ק דאצי' כמו שמתעלים בבחי' בינה ועמ"ש בפ"י מי ברא אלה שבחי' מי הנק' בינה מאיר בו"ק הנק' אלה משא"כ מצרים הוא מיצר מי שאין מאיר בגילוי בחי' מי ברא אלה ולכן ביצי"מ נצטוו על המועדים אלה הם מועדי אלה דוקא שמאיר בחי' מי בבחי' אלה וע' בלקו"ת בד"ה והי' מספר בני' ובהביאור בענין פלג אלקים מלא מים כו' וכ"ז הו"ע מועדי הוי' והיינו התחברות ו"ה בי"ה שזהו ההפוך מבחי' שאין השם שלם כו' כ"א בחי' מי ברא אלה התחברות מי סבחי' אלה כו' אכן אלה הם מועדי היינו של עצמות המאציל ואפ"ל שהם חג"ת דא"א שהם שרש ג' אבות כמ"ש בביאור אם בחקותי בענין בעה"ג ישבו אבותיכם וזהו ע"ד שבשבת יש בחי' שבת בשבתו סד"ה והי' מדי חודש וכן כענין חודש מדי חודש בחדשו כן י"ל בענין ג' יו"ט שהם באצי' ויש להם שרש ג"כ למעלה מאצי' בע"ס הגנוזות ועמ"ש בד"ה במדבר סיני דרוש הא' בענין ונודעתי ונודעתי ע"ד י"ל ענין מועדי הוי' וענין אלה הם מועדי וא"כ מ"ש שהמועדים הם זמינן מקדש זה"ע מועדי הוי' ועמ"ש בלקו"ת פ' פנחס בענין להקריב לי במועדי ומ"ש שהם מערעי קדש ע"ד כי יקרא היינו בחי' המועדים שנמשכים מעצמות המאציל זהו בא בבחי' כי יקרא כו' וכענין בשבת יש בחי' מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה כו' אלא שמ"מ אין נותנים מתנה זו אלא למי שטרח בע"ש והמשיך בחי' לעשות את השבת כענין פתחי לי ואנכי אפתח לך כו' כמו"כ בענין היו"ט יש ב' בחי' הנ"ל, והנה במ"א פ"י בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו ברגל היינו ביו"ט שנק' ג' רגלים ובכל רגל יעברו

תתקלד   אור   כי תצא   התורה

בחי' הנהר היוצא מעדן למעלה מהשתל' עד שם נשמחה בו ממש בעצמות
אוא"ס ב"ה וזהו"ע אלה הם מועדי וזהו ע"ד שנת' בפ"י והניף ידו על הנהר
כו' והכהו לשבעה נחלים דר"ל כמו שע"י קי"ס הי' גילוי בחי' אצילות כמו"כ
ע"י והניף ידו על הנהר שהוא בינה יהי' גילוי עתיק וזהו והכהו לשבעה נחלים
גילוי ז"ת דעתיק כנגד ג' אבות וד' אמהות ועמ"ש מזה בסידור ע"פ ששת ימים
תאכל מצות וביום השביעי עצרת ועד"ו הו"ע בנהר יעברו ברגל וזהו"ע אלה
הם מועדי שם נשמחה בו ממש.

קיצור ענין מערעי קדש ובזוהר פ"י זמינין כי ביר"ט נאמר ב' בחי' מועדי
הוי' אלה הם מועדי ע"ד מידי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו בנהר
יעברו ברגל.

סליק דרוש השני

בס"ד, מאמר הטאלישי לקן צפור, ה'תרס"ו

כי יקרא קן צפור. וארז"ל פרט למזומן וכן התרגום ארי תערע קינא דציפרא
ולכן יוני שובך ויוני עלי' חייבים בשילוח הקן ויוני בית כמו יוני הרדיסאות
הם פטורים משילוח וכתוב גם צפור מצאה בית תלים סי' פ"ד ד' והו"ע השראת
השכינה בבהמ"ק כמובן מפירש"י שם ורז"ל אמרו בענין צפור דרור שדרה
בבית כבשדה רפ"ג דביצה דכ"ד ע"א ופירש"י דרור לשון דירה ומלשון שאינה
מקבלת מרות משמע כרפי' בזוהר תצוה קפ"ג א' דרור ל' חירו והמשכן נק'
שובך במד"ר פ' כי תשא פ"ט וההפרש בין המשכן ובין בהמ"ק מבואר בתו"א
בד"ה ויגש אליו יהודה שהמשכן הי' דירת עראי של הקב"ה לכן נעשה כפי
סדר ההשתלשלות העולמות מלמעלה למטה והבהמ"ק הי' דירת קבע מעין מה
שיהי' לעיל שיהי' הגילוי מלמעלה מסדר ההשל' וסדר ההשתלשלות מתחיל
מהחכמה ולמעלה מסדר ההשתל' זהו מבחי' כתר כו' וזהו ג"כ ענין ממכ"ע
וסוכ"ע כמ"ש באגה"ק סי' י"ז ד"ה נודע דבאעדל"ת ובתו"א פ' יתרו בד"ה
ענין האבות דקכ"ב ע"א גבי אך הענין הוא כו' וע' בלקי"ת בד"ה מה טובו ספ"ה.

ב) ומתחלה צ"ל ענין השראת השכינה שהי' שורה בבית קדה"ק וע' מזה
בסש"ב פנ"א ור"פ נ"ב כו' וכמו שבנשמת האדם עיקר גילוי כללות החיות הוא
כללות החיות הוא במוחין כו' ככה ממש עד"מ עיקר גילוי כללות החיות כו'
הוא מלוכב ותכלל ברצונו וחכמתו ובינתו ודעתו ית' כו' ועד"ו הי' השראת
השכינה בהיכל קה"ק ולכן זהו גילוי כמו במוח מתגלה כח השכל מהנפש המשכלת
משא"כ ביד וברגל כו' גמצא מובן שהשראת השכינה במשכן ומקדש הוא מג"ר חב"ד

אור   כי תצא   התורה   תתקלה

משא"כ חיות העולמות נמשך מו"ת וע' בלקו"ת גבי דרושי שבועות בד"ה וידבר אלקים איך השכל שבמוח הרי הוא גילוי מגפש המשכלת ממש ומתקשר עמה ממש ומ"מ משמע שם שזוהו משל לבחי' ראשית הגילוי של ממכ"ע ולמעלה זהו סדר הגילוי בחכ"ד ובכלל זהו אצי' כו' וע' בבה"ז פ' אחרי על המאמר שם דע"ז ב' תאנא אתעברת ה"א עילאה כו' שזוהו ג"כ ההפרש בין חיות העולמות ובין ג"ע דבחי' ההשפעה האלקי' להחיות העולמו' להתהוות הנבראים מאין ליש הוא מבחי' ז"ת שבמל' גופא אבל הויו השכינה המאיר בג"ע זהו מבחי' ג"ר שבמל' כח"ב היינו ונהר בינה שבמל' יוצא מעדן חכ' שבמל' להשקות את הגן וזהו"ע יאר ה' פניו כו' וע' בבה"ז דקכ"א ע"ג וע"ד ודקכ"ה ע"א.

ג) והנה הג"ר נק' ממעמקים ונק' מאד עמקו מחשבותיך כמ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני פ"א שהם בבחי' עלמא דאתכסיא ואין נראים ונגלים כהנהגות העולמות רק הנהגתן הוא עפ"י מדותיו וראשית הוא החסד כמ"ש עולם חסד יבנה כו' וכל ימות עולם הוא רק ששת ימים אלו כו' ועיקר עבודת האדם שיהי' בבחי' מחשבותיך שעמקו מאד להיותן בבחי' גילוי ועו"ג ממעמקים קראתיך הוי' ועמ"ש בביאור פ"א היינו ע"י עסק התורה שעמל התורה הוא לעילא מן שמשא למעלה מבחי' שמש ומגן כו' אלא ע"ד באור הוי' דר"ל אור ע"ק המאיר בז"א הנק' הוי' וזהו המשכה מעלמא דאתכסיא כי עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא הם ב' שמות הוי' בזח"א ויצא קני"ח ב וע' בתר"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל ועוד כי התו' נק' אמת וזהו"ע החכ' כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה וע' ביאור הענין בלקו"ת פ' מסעי בד"ה הנה גבי המסעות פ"ג דצ"ג ע"א ועמ"ש בביאור ע"פ ויצוום אל בני"י שזהו"ע וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם בחי' ח"ע שאינו נמשך רק ע"י תומיצי.

ד) ואפ"ל לכן ההמשכה וההשראה זו שהיתה בבהמ"ק שבאה מג"ר וע"כ נק' קד"ק ע' מענין קד"ק בלקו"ת סד"ה שבת שבתון ע"כ נק' בשם קן צפור כמו שהעוף שמעופף הגבה מאד נעלה כמ"ש ועוף יעופף על הארץ ע"פ רקיע השמים ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת בלקו"ת פ' נצבים בפ"י מי יעלה לבו השמימה וגם במ"א דר"ת מי יעלה הוא מילה וס"ת הוי' עמ"ש מזה בתו"א בד"ה בעצם היום הזה נמול נמצא ענין ועוף יעופף כו' ע"פ רקיע השמים זהו עלי' למקום גבוה מאד ובקרבת נאמר סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שריח הקרבנות עולה השמימה כו' ועכשיו התפלה במקום הקרבנות ואפ"ל ענין ועוף יעופף מה שמט"ט קושר כתרים לקונו מתפילתן ש"י ובמד"ר ועוף זה מיכאל יעופף זה גבריאל וא"כ זה"ע כדכד שהם וישפה יוסף ובנימין וכן עוף גימט' יוסף וזה"ע מיכאל באחת וגבריאל בשנים כי באחת מורה על המהירות כענין ויגמול שקדים לגבי אהרן ורב חסד או כענין אור שנברא ביום הא' שמביט בו מסוף העולם ועד סופו ובוהר ויצא דקמ"ב סע"ב ע"פ וללכך שתי בנות שהם בחי' ארזי לבנון אשר שם צפרים יקננו שהם ה' גדולה לאה ה' קטנה רחל ועמ"ש מענין לבן בד"ה וישכם לבן בבוקר וצפור ג"כ תרגום של בקר צפרא טבא כמו ויצפור הר הגלעד שופטים סי' ז' ג', יצאה הצפירה ביחזקאל סי' ז' יו"ד ועמ"ש בד"ה רני ושמחי דרוש השני בענין

תתקלו   אור   כי תצא   התורה

רננא כרמשא שמחה בצפרא שזוה"ע אהבה בתענוגי' ישמח ישראל בעושי ונהנה שתי בנות היינו שכינתא עילאה ושכינתא תתאה וע' זח"ב קכ"ב ב' ועמ"ש מענין טהרת המצורע ע"י ב' צפרים שהם בחי' זו בק"ג כו' ובמד"ר פ' תורת המצורע פי"ז אלין צפרייא קולנין אמר הקב"ה יבא הקול ויכפר על הקול א"כ י"ל ע"י הקול תורה הקול קול יעקב ממשיכים בחי' קן צפור וכן במד"ר תולדות פס"ה אמרו ע"פ הקול קול יעקב כו' שיעקב מצפצף בקולו אין הידים כו' הרי נקי צפצוף כמו קול העוף שמצפצף ואפ"ל דקאי על תשב"כ לפי"ז כי יקרא קן י"ל כמו הרב"י שזכה למגיד ע"י קריאות המשניות כו' גם פי' קולנין ב' בחי' קול היינו קלא דלא אשתמע וקלא דאשתמע ע' זהר בראשית ד"ג ע"ב.

ה) מ"כ"ז י"ל מה שנק' בהמ"ק קן צפור לפי שנמשך האור השכינה מבחי' סולו לרוכב בערבות כו' להאיר על הארץ בקדה"ק א"כ זה קן צפור כמו שהצפור שהוא עוף השמים עושה לה קן למטה כו' וע' בפרד"ס ערך עוף כי היסוד נק' עוף השמים ועמ"ש ע"פ אלה תולדות יעקב יוסף יעקב בריח התיכון כו' מאז"א אות ע' ס' ב' ובאות צ' ס"ל צפור נק' היסוד כשמקבל שע"ו נהרין כי הסריס אין לו הדרת פנים יוסף יפ"ת ויפ"מ יאר הוי' פניו כו' וגם כי צפור ל' הארה ובבקר אור כו' וברע"מ פ' פנחס דרי"ג ע"ב ודאי שהוא צפרא איהו שכינתא קן דילה דא ב' מקדשא ישראל איגון אפרוחין דאימא יתבא עליהו הה"ד והאם רובצת על האפרוחים ואיגון מארי משנה דפרחין ע"י דילה או בצים איגון מארי מקרא ועמ"ש בתו"א פ' שמות ע"פ הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל י"ל זהו"ע אפרוחין ובחי' יעקב זהו"ע או בצים כו' ובת"ז תיקון יו"ד דיי"ז ע"א פי' בצים הם תשב"ר והמכוון שע"י מקרא ומשנה ממשיכי' שיהי' והאם רובצת על הבנים וכנ"ל ס"ג שע"י עסק התורה ממשיכים מבחי' מאד עמקו מחשבותיך כו' וכמ"ש לקמן סי' ז' ח' ועוד כי הקורא בתורה הקב"ה קורא ושתנה כנגדו כו' וע' בד"ה ואתחנן שהתורה היא המשכה אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם. זהו כי יקרא פרט למוזמן שבחי' הזימון הוא אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע אבל אתעדל"ע זו שע"י התורה באה מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל לכן נק' כי יקרא וע' בזה לקמן סי' יו"ד.

ו) בדרך פי' בת"ז תיקון ו' דיי"ז ע"א בדרך דא דאתמר בדרך בצאתך ממצרים ועמ"ש מזה בתו"א פ' תצוה בד"ה זכור כו' שבחי' בדרך זה אתכפי' שהוא הדרך לבא ביצי"מ לבחי' ארץ זבת חלב ודבש ואעפ"כ יכול להיות כי יקרא קן צפור שהוא בחי' אה' בתענוגי' דבינה כענין יין המשומר בענביו ע"ד גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין בביאור אלה מסעי חרוש השני בהביאור ספ"ב היינו שגם בנשמות הבינוני' שרשן מבחי' בנימין יומשך הכסף דבחי' נכספה וגם כלתה נפשי בבחי' אהבה בתענוגים רק שזה מוטמן ממנו ואינו מרגיש בה כי זה הוא רק כשמטריד מוחו בעומק ההשכלה בגדולת הוי' זהו כי יקרא קן צפור כי יוסף זהו בחי' עוף כנ"ל שמעופף מלמעלה למטה ע"ד שם הבדולח ואכן השוהם ובחי' הבדולח זהו בחי' מן ועינו כעין הבדולה ונמשך מבחי' טלא דבדולחא שבמו"ס אהי' כטל לישראל כו' ואתעדל"ע מצ"ע זהו כי יקרא כו' בדרך ועמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין ולא נחם אלקים בדרך

ארץ פלשתים כו' ולהעיר ממ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ועמ"ש מענין ושמרו דרך בלקו"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי וממ"ש בפ' שמע ישראל בענין בשבתך בביתך ובלכתך בדרך מנחל בדרך ישתה תלים קי"א, יורה חסאים בדרך תלים כ"ה ח"י וע' במד"ר פ' חיי ר"פ נ"ט ע"פ עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא ממי אתה למד מאברהם וע' סד"ה כי אתה נרי ובהביאור בענין והוי' יגיה חשכי זהו ע"י הצדקה ובתו"א פ' וישב ד"ה בכ"ה בכסלו פי' תפארת שיבה זהו"ע יאר הוי' פניו אליך ור"ל כי תפארת שיבה רומז לבחי' עתיק וחכם כו' משם נמשכי' ש"ע נהורין שזהו ג"כ פי' קן צפור כנ"ל ס"פ גם צפור מלשון וצפירת תפארה בישעי' סי' כ"ח ה' ות"י ולכתר תושבחתא והרד"ק ג"כ פי' וצפירת ל' סיבוב ולפיכך נק' העטרה או מצנפת הראש צפירת והמצנפת זהו כענין כובע ישועה שהוא מקור שעי"ה נהורין • כמ"ש בתו"א ובאגה"ק סי' ג' ע"פ וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו כו' כובע כ"ו ע"ב היינו כ"י זהו מספר שם הוי' ע"ב מספר חסד ע"ד כי עם הוי' החסד זלית שמאלא בהאי ע"ק זהו בחי' כובע ישועה גם כובע גימ' חנם שזהו ע"ד ואתחנן מאוצר מתנת חנם חנני לפי שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל וזהו"ע קן צפור מלשון צפירה כובע ישועה ולכן צפור גימט' שעי"ו נהורין הנ"ל שהוא ג"כ גימ' שלום ע"ד ישם לך שלום נמשך מבחי' ישא הוי' כו' כי זהו ג"כ בחי' מלך שהשלום שלו שנק' הבינה שנק' קן צפור ה' גדולה ומשם נמשך ונתתי שלום בארץ שיהי' בחי' תרין ריעין וע' באגה"ק סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה שלום ולכן נמצא בחי' זו בדרך צדקה.

ו) א"ו בכל עץ. הנה כתי' ישבעו עצי הוי' ארזי לבנון אשר נטע אשר שם צפרים יקננו וכבר נת' שבזוהר ויצא דקס"ב סע"ב פי' הצפרים הם לאה ורחל י"ל לפי שהן בנות לבן לכן יקננו בארזי לבנון והנה פי' עצי ה' ל' עצה איך יומשך גילוי ש' הוי' כמ"ש בוח"ג בלק קצ"ג ע"ב ע"פ הוי' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק כו' ועמ"ש ע"פ מארז"ל במד"ר קדושי' פ' כ"ה ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו מה הקב"ה נתעסק במטע תחלה שנאמר ויטע הוי' אלקים גן כו' אף אתם תתעסקו במטע תחלה הה"ד ונטעתם כל עץ מאכל וע' בוח"ג קנ"ח ע"ב ע"פ היש בה עין אם אין די"ל כי יקרא קן צפור בכל עץ זהו כשנמשך בחי' אין בהעץ שזהו"ע ועץ השדה יתן פריו וכמו אלה תולדות השמים והארץ תולדות מלא בשני ווין כו' עמ"ש מזה בהגהות בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו שבסידור שעה"ת ובמד"ר פ' בראשית ר"פ ט"ו ישבעו עצי הוי' ארזי לבנון ואין לבנון אלא בהמ"ק כמד"א ההר הטוב הזה והלבנון וכ"ה עוד במד"ר תרומה ר"פ ל"ה ע"פ ועשית את הקרשים למשכן הה"ד ישבעו עצי הוי' ארזי לבנון כו' ואין לבנון אלא בהמ"ק כו' ובמד"ר ר"פ ויקרא למה נק' שמו לבנון שמלבין עוונותיהם הה"ד אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג יליבנו ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו וע' מזה בלקו"ת בד"ה האוינו השמים דרוש הראשון פ"ד ובפ' דברים בד"ה ברבות פ' עקב ובסידור ע"פ הנותן שלג כצמר

ובביאור ע"פ שבת שבתון עכ"פ כל המשכות אלו באים מבחי' ועתי' יתיב לבושי' כחלג חזור ושער רישי' כעמר נקי והיינו ע"י כי בבחי' עצי הוי' ארוי לבנון שבבהמ"ק אשר שם צפרים יקננו ה"א עילאה הנק' צפור דרור ה"א תתאה שהם הנק' בנות לבן העליון כו' והנה הקרשים הנק' עצי הוי' היו מ"ח קרשים כנגד מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם שכולם הם עצי ועצה שבהם וע"י יומשך גילוי שם הוי' ע"י התורה וזהו שהתורה נקנית בהם והרמ"ז ס"פ חיי דקכ"ה פי' שהם מ"ח אותיות שיש בי"ב צירופי הוי' וע"ש בענין ישבעו עצי הוי' ובפי' אחרי דנ"ח ע"א (ועמ"ש ע"פ ונטעתם כל עץ מאכל שזהו ע"ד ויטע גן ומ"ש ע"פ ויטע אשל) וזהו בן מ"ח שנה הכיר אברהם את בוראו במד"ר תולדות פס"ד ומ"ד בן ג' שנים י"ל או התחיל להכיר ועיקר ההכרה נגמר בהיותו בן מ"ח כמו מ"ח בחי' הנ"ל שהתורה נקנית בהם וקרשי המשכן כמו שהם עצי הוי' ועי"ז ומתמי כדכד ב"פ כ"ד זהו מ"ח והיינו כ"ד ספרים דאורייתא של תושב"כ ותמלא כדה ותעל והם מתגלים ע"י תושבע"פ זהו בחי' כ"ד הב' וזהו ג"כ ענין שהם וישפה מלמעלמ"ט ע"י תושב"כ ומלמטלמ"ע ע"י עסק תושבע"פ ועי"ז נעשה כנס"י א"ה (גימט' מ"ח) עטרת בעלה ע"ד מ"ח פעמים נכתב באר בתורה ובחי' באר זהו מ"ח עד הוי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים כו' וכן יובל גימט' מ"ח כי ונהר יוצא מעדן יובל שמו להשקות גן סדרים דאורייתא.

ח) ולכן בבחי' עצי הוי' נא' אשר שם צפרים יקננו כו' כי הנה כתי' היש בה עץ אם אין ופי' בזח"ג פ' שלח דקנ"ח ע"ב דבחי' עץ זהו עה"ח אך בחי' אין זהו למעלה מבחי' זו והוא בחי' כתר כי עץ זהו לשון עצה בחי' חכמה וכת"י והחכמה מאין תמצא ע"ד יש מאין ע' בתו"א וירא בד"ה פתח אליהו וכן ז"א הנק' כי האדם עץ השדה כמ"ש בלקו"ת בד"ה ביום השמעתצ בן חכם ישמח אב פ"ג דפ"ג ע"ב דפי' כי האדם הוא מ"ש ועל דמות הכסא כמראה כו' ונמשל לעץ השדה עו"ש הרי נאמר מי שהוא הבינה ברא אלה ו"ק דו"א ועמ"ש בד"ה טוב לחסות בה' מבטוח באדם והנה ה' עילאה הנק' צפור הוא מקנא בבחי' עץ כנ"ל שהרי העצים ישבעו מימיהם בחייהם מבחי' ונהר יוצא מעדן וזהו והי' כעץ כו' ועל יובל ישלח שרשיו כו' ועץ הנ"ל זהו בחי' ר' שבשם הוי' שמקבל השפעתו מבחי' ה' עילאה ועמ"ש מענין ה' עילאה בד"ה לך מארצך ובד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת והשכינה נק' צפור ובינה נק' שכינתא עילאה לפי שמשכנת ג"ר על ז"ת ורש"י בתלים סי' ק"ד ט"ז י"ז פי' ישבעו עצי הוי' בג"ע אשר שם צפרים ישכנו שם יקננו לשון צפור עכ"ל. והענין שנק' צפרים כי האמהות לאה ורחל בנות לבן העליון נק' צפרים כנ"ל וכן נק' יונתי עיניך יונים ולכן יקבלו גילוי עונג העליון מבחי' קן צפור המתגלה בעצי הוי' ועוד כמ"ש בלקו"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום השני פ"ב ד"ח ע"ב בפי' ויעקוד את יצחק בנו כו' ממעל לעצים ממעל מבחי' ב' העצים עה"ח וזה"ל וכענין שרפים עומדים ממעל לו בביאור ע"פ ונקדשתי ממעל לוא"ז שהוא עה"ח והיינו ע"י מס"נ ליבטל וליכלל באור הוי' או מגיע לבחי' כי עמך מקו"ח שזהו למעלה מן דריגת עה"ח ולכן הצפרים יקננו בבחי' שלמעלה מעצי הגן עצמן כו' להיות בבחי' אין ועמ"ש בלקו"ת פ' ראה בביאור ע"פ אחרי

הוי' אלקיכם תלכו בהקיצור אות ו' דכ"ב ע"ג בענין משארז"ל אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים וא' בחי' מאין הוא גימט' מאה ואחד כו' ולכן עי"ז אשר שם צפרים יקננו שהם ששונה פרקו מאה פעמים וא', ובזח"ג פ' פנחס דרי"ז ע"ב פי' עצי הוי' הם ו"ק דו"א ארזי לבנון הם נשיב אשר שם צפרים יקננו בטוליהו"ן מקננא נשמותיהן ש"צ יעו"ש. היוצא מזה שע"י בכל עץ שהוא עסק התורה שנא' בה עץ חיים היא וגם מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם הנק' עצי הוי' עי"ז כי יקרא קן צפור שיזכה לבחי' ומדריגת אשר שם צפרים יקננו וע' זהר תצוה דקפ"ג ע"א ע"פ ודרור קן לה מאי דרור חירו וע"ד כ' חרות על הלוחות א"ת חרות אלא חירות שאין לך בן חורין כו' והו"א נק' בן חורין בן שמן זוהר ס"פ לך ור"פ קרח דקע"ו ע"א ובמק"מ שם נמצא ע"י התורה ממשיך ודרור קן לה, או על הארץ זה מצות מעשיות, ועמ"ש ע"פ הארץ היום רגלי בתו"א ר"פ בראשית ומ"ש ע"פ הבאים ישרש בענין כי תהיו אתם ארץ חפץ שוהו בחי' ארץ ועמ"ש לקמן סעי' יו"ד בפ"י עד שתחפץ ובר"ה טובה הארץ מאד ומאד ושם בענין ארץ זבת חלב ודבש שבחי' חלב זהו ע"ד והאם רובצת ובחי' דבש זהו מתיקות אה' בתענוגים גם כמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפ"י אלקי כל הארץ יקרא שיהי' הגילוי דוקא למטה א"כ יבא גילוי קן צפור למטה ועמ"ש בביאור אלה מסעי המתחיל הנה גבי המסעות בפ"ה גבי ועוד יש דברים בגו כו' ע"ש ועמ"ש ע"פ וזאת המצוה אשר ציוה ה' לעשות בארץ כו' וקאי על ק"ש שמע ישראל כו' דפי' ארץ הוא ג"כ אמונה וצ"ל לעשות בארץ שתהי' אמונה בתוקף ע"ד באמונתו יחי' דבש זה ק"ש כו' גם ג"ע נק' ארץ כמ"ש לעולם ירשו ארץ ועמ"ש ע"פ באתי לגני כו' ותהי'ע או בארץ כו' וע' בהגהות ע"פ הבאים ישרש כו'.

ט) והנה בע"ח שער מ"ן ומ"ד כאשר יצא זו"נ מאימא יוצאין כמה בחי' עופין שהם בחי' נשמות האדם ונשמות המלאכים כו' אך אינן נשלמים ונגמרים עד אחר זיווג זו"נ כי ע"י זיווג תחתון גופני' כו' עכ"ל, ובחי' זיווג הרוחני' היא בחי' גבה דאיתא מה שיוהכ"פ אסור בתהמ"ט לפי ששם אין זיווג גופני רק רוחני והנה דרך כלל מעלת המלאכים על הנשמות שהם רוחני' ועליהם נא' ועוף יעופף זהו לפי שנמשכי' מזיווג רוחני' הנ"ל כמ"ש בבה"ז פ' בלק דק"צ ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו ועד"ז יש נשמות הנמשכי' מיוחד או"א שהם הנשמות שנק' אחים וריעים לז"א כמ"ש מזה בלקו"ת בשה"ש בביאור השני ע"פ יונתי בחגוי ד"ה ארז"ל נובלות חכמה פ"א דייט ע"ב וע"ג יעו"ש שהם נשמות דאצי' ולכן יכולים לעופף בהיכלות כמ"ש רז"ל על רע"ק שעליו נא' משכני כו' הביאני המלך חדריו וע' משארז"ל ע"פ יעלה אבר כנשרים הקב"ה עושה להם כנפיים ושטים ע"פ המים ובאו"ת מהמגיד נ"ע ברמזי פסוקים ד"כ ע"א כתב כנפיים נק' מה שהולכים ממדריגה למדריגה בעבודת השי"ת עכ"ל ועוד יובן ענין זה ממ"ש בלקו"ת פ' שמיני ע"פ לויתן זה יצרת דיי"ח ע"ב ההפרש בין נשמות שמבחי' לויתן גוני ימא שיכולים לשוט במים שזה ענין עלייתם בהיכלות כו' משא"כ שאר נשמות צריכין ארביין שהם ספינות לילך במים שהוא הלבושים שנעשו מתומ"צ שע"ז יזכו לג"ע אחרי הסתלקות כו' משא"כ גוני ימא יוכלו בלא לבושין אלו לשוט בים כו' ועד"ז יובן ענין ועוף יעופף כו' ובשתיים יעופף

שנאמר גבי שרפים שעלייתם למעלה מעלה כנ"ל בפי' ממעל לרא"י כו' וא"כ לפי"ז י"ל כי יקרא קן צפור שיומשך לאדם בהיותו בגוף יזכה לנשמה בחי' עופין הנ"ל כעין מ"ש בזהר משפטים דצ"ד ע"ב זכה יתיר יהבין לי' נפשא באורח אצי' כו' זכה יתיר יהיבין לי' נשמתא מסט' דאור"א כו' הרי שזכה לזה במעשיו כמו בשבת נמשך באדם נשמה יתירה מבחי' חצר הפנימי' חצר הפונה קדים כו' כמ"ש בתו"א בד"ה ויקהל משה דאית רצון ואית רצון כו' והרצון שלמעלה מהשכל נמשך באדם בשבת ע"י הנשמה יתירה וע' בסידור בד"ה נשמת כ"ח תברך וזהו או בכל עץ שע"י עסק התורה עה"ח ועה"ד תושב"כ ותושבע"פ כמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו עי"ז יוכל להמשיך ולהתגלות בו נשמה יתירה וכן כיאר בד"ה יונתי בחגוי הנ"ל שגילוי מזלי' של הנשמה בהנשמה שלמטה זהו ע"י התפלה התורה ע"ש בענין קומי לך והנה מזלי' של הנשמה זהו ונוזלי' מן לבנון בד"ה האוינו השמים דרוש הראשון פ"א ובחי' צפרים הנ"ל מקנני' בארזי לבנון לפי ששרשם מלובן העליון כנ"ל בענין לאה ורחל כו' וא"כ ההמשכה מהגילוי מבחי' חי' יחידה בהנשמה שבגוף זהו"ע כי יקרא קן צפור וע' מענין גילוי מזלי' בלקו"ת ר"פ במדבר בדרוש הראשון ובתו"א פ' תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי דעמש"ל ס"ז ענין עץ השדה ז"א יתן פריו ע"י שמאיר בו ע"ק בחי' אין, והנה פריו הם נשמות הצדיקים כמ"ש בזהר פ' דפ"ב ע"ב ודפ"ה ע"ב זהו"ע הקן צפור שיקרא בהעץ שהם נשמות הצדיקים בחי' עופין כו' וזשארז"ל בחולין דקייט ע"ב מצא קן צפור בראשו של אדם מהו א"ל ואדמה על ראשו ור"ל כי אדם זהו נשמה הנמשך מבחי' זו"ג דאצי' ואינו בבחי' עוף רק אעפ"י"כ יוכל להיות שנמצא בו קן שיוכה לנשמה יתירה כו' וכמו הכרובים שהם פני אדם גם יש להם כנפיים גם אדם זה מחדו"מ של התומ"צ והקן י"ל שרשו מבחי' כי לא אדם הוא גם כי קן היינו יו"ד ה' כי יו"ד פעמים י"ה גימט' קן ועליהם בחי' ארך אפיים ארך עם קין' זהו ש"ע נהורין ואדם בחי' ו"ה גם כי האדם עץ א"כ קן בראשו של אדם זהו כענין או בכל עץ, או י"ל השאלה כי אדם הוא בחי' גבוה יותר כנוכר בפ' משפטים דצ"ד סע"ב ובלקו"ת פ' תזריע ע"פ אדם כי יהי' בו כו' וכמ"ש אדם אחד מאלף מצאתי דקאי על משה וע"כ הא' כשיש קן בראשו אין חייב בשילוח לפי שאינו בבחי' כי יקרא כ"א ע"ד פרט למזומן כמש"ל בענין יוני בית שאן הוא בקביעות ממש ע"ז א' דמ"מ חייב לשלח, עוד שם מצא קן בים מהו ור"ל כי ים זה עלמא דאתכסיא כנ"ל בענין נוני ימא וא"כ זה קרוב למדריגת קן צפור וא"כ למה יצטרך לשלח ופשט דמ"מ חייב לשלח כי עוף השמים זהו גבוה מבחי' נוני ימא כמו השמים מקיפים הים והיבשה כו'.

י) והנה ענין כי יקרא פרט למזומן פי' אדמו"ר ז"ל ע"ד השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תעירו ואם תעוררו את אהבה עד שתחפץ וזהו פרט למזומן ר"ל שא"א להגיע לבחי' זו ע"י אתעדל"ת כ"א היא באה מאליה לפעמים בתורת מתנה וא"כ י"ל שזה הוא בחי' אה' בתענוגי כמ"ש באגה"ק סי' י"ח ד"ה כתי' מה יפית כו' אהבה בתענוגי, הנה ב' מיני אהבה הם הא' אהבה בתענוגים דהיינו שמתענג על הוי' ענג נפלא בשמחה רבה ועצומה שמחת הנפש וכלותה בטעמה כי טוב הוי' ונעים נעימות עריבות עד להפליא מעין

עוה"ב ממש כו' (זהו"ע עד שתחפץ שהחפיצה זהו פנימי' תאהבה היא באה אחר
החביקה והחשק אזי אח"כ באה החפץ כמובן ממש במד"ר פ' וישלח פ' גבי
ג' לשונות של חיבה דביקה חשיקה חפיצה כן כ' הגאון ר"פ מפסד"מ בס' פני
העפ"יז אם תעירו כו' עד שתחפץ כלומר עד שתגיע למדריגת האה' שמבחי'
חפץ משא"כ קודם לזה השבעתי כו' אם תעירו כו' ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכ
כו' בענין וכל גבולך לאבני חפץ) וע"ז כתי' שמחו צדיקים בהוי' ולא כל אדם
זוכה לזה (ועמ"ש בלקו"ת פ' כי תבא בד"ה תחת אשר לא עבדת בשמחה כו'
ומ"ש בד"ה רני ושמחי דרוש הא' בפ"י ושמחה בצפרא) והו' בחי' כהנא ברעוהא
דליבא שבזוה"ק (ע' בזהר פ' שמיני דל"ט ע"א ומ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש
לאהרן בענין אה' שמבחי' אהרן שהוא מבחי' עליונה יותר מבחי' חסד
לאברהם ובד"ה בהעלותך את הנרות הראשון) וע"ז עבודת מתנה אתן וגר'
והחד הקרב וגו' (ע' בד"ה במדבר סיני באוה"מ דרוש השני בסופו גבי זהו
בחי' עבודת מתנה ועמ"ש בענין מתנה טובה יש לי בבית גזי ושבתי שמה) כי
אין דרך להשגה יע"י ידיעת בשר כמו היראה ששואלין עליה יגעת ביראה
ואוי לבשר שלא גתיגע ביראה כמ"ש בר"ח כתיב ביראה אם תבקשנה ככסף
וגו' מלמד שצריכה יגיעה וצומה ומחפש אוצרות אבל וזהו"ר זו בתענוגי'
נופלת לאדם מאליה בלי שיכוון לזה (זהו"ע פרט למוזמן) אך ורק אחר שנתיגע
ביראת הרוממות להגיע לתכלית מה שיוכל להשיג ממנה לפי בחי' נשמתו אזי
ממילא בא אה' בתענוגי' (ע' ד"ה אוסרי לגפן שהתענוג אינה באה לאחר הרצון
כו') מלמעלה לשכון ולהתייחד עם היראה כי דרכו של איש כו' וע' מענין אה'
בתענוגים בד"ה חכלילי עינים מיין ובס"ב פ"ד בענין בראת צדיקים ואפ"ל
בענין כי יקרא קן צפור שישנו בג' בחי' והיינו בעולם שנה נפש ובנפש זהו"ע
אה' בתענוגי' ובשנה זהו כמו ג' יר"ט שבהם מאיר בינה שלכן הם מועדים
לשמחה כי אם הבנים שמחה ועמ"ש בלקו"ת בד"ה הוי' לי בעוזרי וכן בעשיית
כמ"ש דרשו הוי' בהמצאו שאז גילוי המלך הקדוש ובעולם זהו בהמ"ק ומשכן
כנ"ל וע' פרד"ס ערך קן המל' הוא קן ליסוד ות"ת הנק' עוף השמים הוא נק'
יוסף ויעקב ומה שנק' עוף השמים ע"ד בריח התיכון ויעקב נשא את בנות
לבן והאם זהו בינה וע' ס"ב פ"י בענין איזהו חסיד המתחסד עם קונו קן
דילוי' ואפ"ל ע"ד מ"ש בה"ו פ' בלק דקצ"א ע"א בענין גבורי כח עושי דברו
שממשיכים הגילוי מבחי' קן צפור ע"ד מ"ש בתו"א בד"ה וארא אל אברהם
ההמשכה מבחי' דסליק לעילא לעילא.

קיצור (א) קן שותך בית משכן מקדש ממכ"ע וסוכ"ע. (ב)השראת השכינה
מג"ר וחיות העולמות מז"ת כמו הגילוי מהנפש במוח לגבי הגילוי
שבאברים. (ג) הג"ר נק' ממעמקי' ונמשכים ע"י התורה שהוא מבחי' עמקו
מחשבותיך. (ד) ע"כ נק' קן צפור שהעוף נק' עוף השמים ומשם באה לעשות לה
קן בארץ ללבן שתי בנות שכינתא עילאה ושכינתא תתאה נק' ב' צפרים קולנין
הקול קול יעקב קלא דלא אשתמע וקלא דאשתמע. (ה) זהו עוף גימט' יוסף
ועוף זה מיכאל כי מיכאל אומר שהם אבן יוסף אפרוחים ובצים י"ל יציץ ופרח
ישראל ובחי' יעקב גם משנה ומקרא שע"יז והאם רובצת. (ו) בדרך ואוניך

תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך ושם כי יקרא ע"י אהי' כטל יוטף שהטמין גביע הכסף באמתחת בנימין בדרך זה ודרך הוי' לעשות צדקה עטרת הפארת שיבה ועת"י בדרך צדקה תמצא והוי' יגיה חשכי וכובע ישועה בראשו צפור גימט' שלום ש"ע נהודין לך שלום. (ז) או בכל עץ ישבעו עצי הוי' ל' עצה מ"ח קרשי המשכן אין לבנות אלא כהמ"ק מ"ח דברי' שהתורה נקנית בהם בן מ"ח שנה הכיר אברהם את בוראו כדכד ושם צפרים יקננו שכינתא עילאה ושכינתא תתאה הנק' בנות לבן העליון לעיל ס"ד יקננו בארוי הלבנות. (ח) ע"ד היש בה עץ אם אין כי האדם עץ השדה פרי עץ הדר זה הקב"ה שנאמר הוד והדר לפניו וקוב"ה מצלי שיומשך מבחי' אין בחי' לובן העליון שיכבוש רחמים כו' גם זהו עצי ג"ע ששם הנשמות הנק' צפרים יקננו והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את הוי' ויעקוד כו' ממעל לעצים תושב"כ ותושבע"פ נק' עה"ח ועה"ד ועי"ז כי יקרא קן צפור דוגמת בעטרה שעטרה לו אמו שהוא ביום חתונתו חיבור תושב"כ ותושבע"פ. (ט) עופין נמשך מיחד או"א שהוא רוחני' ויש נשמות ג"כ מבחי' זו והם הנק' אחים ורעים וגבוהים מנוני ימא ולכן מצא קן בים חייב בשילוח הקן ובשתיים יעופף דשרפים גבוהים מחיות ואופנים ולפעמים יקרה שיומשך לאדם נשמה מבחי' זו ע"ד זכה יתיר וכענין הנשמה יתירה גילוי מבחי' גבוה מגילוי אליהו ורוה"ק בביאור ע"פ כי תצא דרוש השני ספ"א ענין מצא קן בראשו של אדם. (י) כי יקרא פרט למזומן אה' בתענוגים הנמשך מקן צפור בינה שבה התגלות עתיק ונק' חמר חורין עתיק יין לבן שמלבין כו' עדיה אוסרי לגפן ונק' יין המשומר אין דרך להשיגה ע"י יגיעה וכוונה כ"א בא ע"י בחי' עבודת מתנה אתן.

(יא) והאם רובצת. הנה מבואר בע"ח שער הזיווגים דע כי יש ב' זיווגים אל או"א א' זיווג או"א עילאין (ע' בהרמ"ז ס"פ קרח ועמ"ש בענין נשבע הקב"ה שלא יכנוס בירושלים שמ"ע בפרד"ס סוף שער שמיני פ' ובע"ח שער הכללים פ' ב' זיווג יסו"ת (ע' בתו"א בד"ה ואלה שמות בני' ובלקו"ת בשה"ש ביאור ע"פ צאינה וראינה) זהו הבחי' הב' והוא בחי' והאם רובצת כו' ובכ"א מאלו הב' זיווגי' יש ב' בחי' ע"ש ובזח"ג פ' אחרי דכ"א ע"ב וע' בביאור השני ע"פ יונתי בחגוי פ"ג בענין זיווג להחיות העולמות זיווג להוציא נשמות חדשים וקרוב לזיווג דהחיות העולמות זהו זיווג יסו"ת וע' בתו"א דק"כ ע"ד בביאור זכור ושמור בדבור א' נאמרו עוד יבואר שם פ"ה כי והאם רובצת מ"ם סתומה דיתבא רביעא על בנין והוא ז"ת דבינה ובחי' אימא עילאה זהו סמך (עוז"ב תרומה דקכ"ז ע"א בענין אפריון אפרסמון) שהוא ששה ראשונות דבינה כחב"ד ח"ג וע' בשער הכללי פ"א מענין מ"ם סתומה וסמך שבלוחות בנס היו עומדין וע' בשל"ה בסוף ההקדמה ז' בענין שלא יעשה ממי"ן סמכי"ן וסמכי"ן ממי"ן וע' בה"ז פ' תצוה בענין מ"ם סמ"ך והנה תבונה נק' עוה"ב שכבר בא והוא ג"ע ובינה נק' לע"ל היינו תח"מ גם בכוננת השופר איתא שופר זה תבונה בשופר גדול זה בינה הענין והאם רובצת שהוא תבונה ומל' ממ"ש בלקו"ת בביאור ע"פ אלה מסעי דרוש הב' בפ"י לא יחפוך כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו ומשם יובן שזהו"ע שם מ"ב שהוא מ"ב מסעות והם מ"ב תיבין דק"ש מראהבת

עד ובשעריך והוא בחי' ובשתים יעופף כו' וי"ל פי' והאם רובצת זהו המשכה ע"ד לא זו מחבבה עד שקראה אמי זהר"ע ק"ש שלכן אפי' מי שתורתו אומנתו אומנתו מפסיק לק"ש כי ע"י למס"נ באחד ממשיך גילוי התורה ממקורה מבחי' אלפיים שקדמה וע"כ נק' אמו שמולדות את התורה אפרוחים מארי משנה בצים מארי מקרא כנ"ל וכמ"ש מזה בתו"א ס"פ מקץ סד"ה רני ושמתי הראשון דס"א סוף ע"ב ובלקו"ת סד"ה צאינה וראינה דרש הא' וע' וח"א ויצא דקניו ע"ב וע' בתו"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי בפ"י יונק שדי אמי ובתו"א סד"ה וארא אל אברהם כו' בפ"י ואל שדי ע"ד ברכות שדים ומ"ש אני חומה בפ"י ושדי כמגדלות ומ"ש בענין איה סופר את המגדלות וגבי היתר נדרים פורחין באויר בענין מגדל הפורח באויר שהוא אות למ"ד ובע"ח שער כ"ה כמדומה נת' שבחי' אות למ"ד זהר"ע והאם רובצת כו' וע' וח"ג פ' פנחס דר"ג ע"א כדין אימא יתבא על אפרוחין כו' דהיינו בשבועות ספ"ה"ע מ"ט ימים מתגלה בתורה מתנה שער הנו"ן שהוא הבינה ע' מזה בלקו"ת בשה"ש בהביאור דאני ישנח בסופו שלכן אין סופרין יום חמשים ואף שנאמר תספרו חמשים יום כו'.

קיצור והאם רובצת יסו"ת מ"ם סתומה לא יחפוץ כסיל בתבונה עד שקראה אמי ק"ש מקור התורה שם מ"ב נק' קעומ"ש ענין יונק שדי אמי ושדי כמגדלות שבועות שער הנו"ן.

(יב) לא תקח האם ועל הבנים וח"ב פ' יתרו דפ"ה ע"פ אנכי הו"י אלקיך פי' אנכי הוא מל' (ע' וח"א פ' לך דפ"ט ע"ב) הו"י אלקיך הוא ז"א אשר הוצאתיך מאמ"צ זהו בינה (ע' מענין אשר בוח"ג פ' אחרי דס"ה ע"ב גבי אהיה אשר אהיה חב"פ ויקרא די"א סע"א ובפ' ויחי דרמ"ו ע"א ע"פ מאשר שמנה לחמו) וכתוב אם הבנים שמחה וקדשתם את שנת החמשים שנה (זהו יחוד או"א) וקראתם דרוך הוא אימא ובנין (ע' סד"ה ועשית בגדי קדש גבי ויהי נחם כו') יתבא אימא יתבא בנין (פ"י) ע"ד הירשבי בשמים בוח"ג ואתחנן דר"ה סע"ב וע' בתו"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח בפ"י השקיפה ממצן קדשך מן השמים וברך את עמך כו' ע"ש דנ"ח סע"ב ועמ"ש בפ"י ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בסידור שער חג המצות בענין שש"פ מה שביעי רשות כו'. זהו ממ"ש בזהר יתרו בענין אני אענה את השמים והם יענו את הארץ וזהו יתבין בנין ע"ד ישמחו השמים ותגל הארץ עוז"ב תצוה קפ"ד א' גבי ובהוא שביעאה ובפ' בשלח ס"ג ע"ב ור"ל כי אימא ממשכת הארת ע"ק בז"א ונוק' בענין מ"ש בפ"י להקריב לי במועדי בלקו"ת פ' פנחס ועי"ז עלמין כולהו בחדותא שלימתא ועמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בפ"י לעשות הישר בעיני הו"י ובהביאור שם בענין ישר יחזו פנימו בזהר ויקרא דט"ו סע"א ושם ע"ב דהא אימא בחדותא שלימתא יתבא דכתי' אם הבנים שמחה וכדין אקרי יוהכ"פ ועד"ו כונת התפילין לחבר אימא שכונתא עילאה בז"א וענין מי כרא אלה) מתעברא אימא (ע"ד שאין השם שלם בחי' כס י"ה שאין מאיר י"ה ב"ה בלקו"ת בד"ה ראה אנכי נותן ובעבודה שלא נולד מההתבוננות שום התפעלות בהמדות והיינו ע"י רוח שטות המכסה כו' וע' מזה בתו"א בד"ה חייב אדם לבסומי בפורי' דקיי"ט

תתקמד אור כי תצא התורה

ע"ג גבי והוא המכסה ומסתיר התגלות שם י"ה ובד"ה ועשית בגדי ציץ דקל"ח
 ע"ד גבי אבל עמלק הוא כס י"ה שהוא המכסה על בחי' י"ה שלא יאיר בבחי'
 ו"ה מזה נמשך מ"ש בד"ה כי עמך מקו"ח הג"ל שם דג"ח ע"ב כי הנה כתי'
 רם על כל כו' רם ונשא מגדר עלמין כו' ורוממות ההסתלקות זו היינו מה שאין
 השם שלם ואינו מאיר י"ה הנק' עמקו מחשבותיך עלמא דאתכסיא אין מאיר
 בו"ה והתגלות לנו כו' וכמש"ש בענין קוב"ה סליק לעילא לעילא היינו עליות
 הוא"ו פנימיות בבחי' י"ה ואין מאיר בה"א תתאה ע' זהר ויגש דר"י ע"א
 כולו מתעברין מדוכתייהו ר"ל כמ"ש בזהר פ' אחרי דע"ד סע"ב כד"ן ה"א
 עילאה נטיל לון ואנגיד לוא"ו ויר"ד לגבה כו' ואז לבשו שמים קדרות היפך
 בחי' ואני אענה את השמים כו' וזהו ע"ד וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארן
 כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא ע' מזה בסידור שער השבת.

יג) וכת"י לא תקח האם על הבנים ותנינן לא יעביד ב"ג חובין לתתא בגין
 דאתעבר איהו מעל בנין ומונע התחברות וע"ק בוי"א ע"י אימא כנ"ל
 והיינו שמי עם י"ה שס"ה ל"ת נמצא ע"י שעוכר על ל"ת פוגם ב"ה וגורם שאין
 י"ה מאיר בו"ה ועמ"ש מזה ע"פ ואלה פקודי המשכן משכן העדות ועוד יובן ענין
 זה ע"ד מ"ש בתו"א בד"ה לבסומי בפורי' וז"ל חנה כל המדות ומדו"מ דקדושה
 שהוא בחי' ו"ה שבשם שישנו בגפש כמ"ש בד"ה ולא אבה בלקו"ת פ' תצא הם
 נמשכים מבחי' הביטול דהיינו שכאשר יתבונן כו' והביטול זהו בחי' י"ה שבגפש
 חו"ב נקודה בהיכלא ובד"ה ועשית ציץ דקל"ח סע"ג כי בכאו"א יש שם י"ה
 להתבונן בגדולת א"ס ב"ה איך הוא ממכ"ע וסוכ"ע ואיך שכ"ו אינו אלא בחי'
 צמצום כו' ובפ' וישלח ע"פ ויאבק איש עמו דמ"ג ע"א והנה בחי' הביטול
 הוא כחב"ד שהם הם בחי' ביטול ממש ואח"כ נמשך למדות שהם נמשכים
 מחב"ד ע"י התבוננו' כו' ואינו עצמות ממש כמו חב"ד כו' אך בחי' עמלק
 שהוא בחי' היש שהוא עושה ומגדיל היש היפך הביטול שנמשך משם י"ה בחי'
 חב"ד והוא המכסה ומסתיר התגלות שם י"ה ועי"כ הוא ראשית התהוות הוי"מ
 רעות וכמארז"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות שהוא רוח המכסה
 ומסתיר בחי' הביטול כו' וזה מ"ש הזהר בפ"י לא תקח האם על הבנים שלא
 יומשך אחר היש והגסות שהוא היפוך הביטול ומכסה על שם י"ה שלא יאיר
 בו"ה ואז אין השם שלם והיינו שגורם שלוקח האם בחי' י"ה הביטול דחב"ד
 מעל הבנים ו"ה וע' בזהר ויקרא דט"ו ע"ב יעו"ש א"ר יצחק כולא הוא קוב"ה
 כולא חד שהרי הכל שם הוי' שהוא אחד העד"ו אמרו במד"ר פ' אמור פכ"ט
 פרי עץ הדר זה הקב"ה כפות תמרים זה הקב"ה.

יד) ע"ד מבואר בזהר ויקרא דט"ו סע"ב בענין אמך היא לא תגלה ערותה שזהו
 ג"כ ענין לא תקח האם על הבנים וע' מעג"ע בבה"ז פ' תרומה ד"ה
 יעקב דהנה שלום דפ"ב ע"ב וע"ג דבאצ"י היחוד נק' ואיש כי יקח את אחותו
 בכהאריז"ל בפ"י מארז"ל פ"ט דברכות הבא על אמו בחלום יצפה לבניה שהוא
 מה"ט כי למעלה באצ"י הרי יעקב שהוא ת"ת נשא לאה שהיא נק' אמו כי הרי
 ה' גדולה לאה שהוא ה"א ראשונה דשם הוי' מקור הוא"ו שהוא יעקב וכמובן
 מ"ש בוח"א ויצא קנ"ו ע"ב ע"פ ויבא יעקב דא ת"ת כו' ותצא לאה לקראתו

אימא עילאה כו' ע"ש וע"ש דקנ"ו ע"ב והקושי איך יעקב שהוא ת"ת משפיע להיא עילאה י"ל זהו ע"י עלייתו באבא ע' זח"ג אמור צ"ג א' בענין קדוש שהוא עליית הוא'ו לקדש או י"ל כי יעקב בריח התיכון דעת ת"ת יסוד א"כ ע"י עליות הת"ת בדעת שהוא המחבר חו"ב זהו"ע שיעקב משפיע לבחי' היא עילאה וע' בתו"א בד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו כו' שהוא בינה יעו"ש וע' זח"א פ' חיי קל"ג א' בפ"י יעקב משמש במרום פ"י בבחי' פנימי' אבא ומוכן שם שזהו היחוד עם בינה ולכן נק' במרום ע"ד ואתה מרום לעולם ה' מרום הוא היא עילאה כו' ולכן כשראה בחי' זו בחלום יצפה לבינה וכמ"ש ביששכר יודעי בינה לעתים לפי שנמשכו מבחי' יחוד הנ"ל אכן למטה ח"ו הוא עון פלילי ונמשך מבחי' זו השפעה בקליפות ויצה"ר ורע גמור כמו נפילת שבה"כ מבחי' פ"א בחיה טמאה דוקא וזהו אמך היא לא תגלה ערותה שנמשך ח"ו ע"י יניקת הרע הגמור מבחי' אימא כו' והיינו לא תקח האם על הבנים ו"ק דאצי' ולהשפיע הארתה ושפעה בהרע והיינו ההשפעה מבחי' כמה ארך אפיים לפניו שבחי' ארך הנ"ל מאיר באימא לבחי' ק"ג זהו קן צפור כו' תע"י שילוח הקן ממשך מבחי' א"א למען יאריכון ימך וכשלוקח האם ממשך ארך אפיים לעוברי רצונו כו' כנ"ל וע' בסידור ברכת הוימון גבי יעקב נשא שתי אחיות שעתידה תורת לאוסרן כו' ע"ש בטעם שנק' זה גילוי עריות ועכ"פ שממשך מבחי' זו השפעה ברע וזהו"ע ערוה אותיות רע שמקבלים מבחי' ו"ה וגם עיקר ערוה היא גילוי כמו ואת ערום ועדיה והנה כתי' לכסות בשר ערוה בפ' תצוה כ"ח מ"ב שבחי' זו צ"ל מכוסה כדי שלא יהי' יניקה ולכן אפי' שער באשה ערוה ועמי"ש שעד"ו שלשה משקיין אסורין משום גילוי כו' כי תאוות הנחש לשתות מהן כמו"כ תאוות היצה"ר בעריות כו' וע"כ גאסרו העריות שמוה נמשך חיות הנחש כו' ולכן נק' ביאה זו בשם גילוי עריות.

טו) וז"ל הזהר ויקרא שם ותנינן איך הוא ודאי (י"ל דקאי על ירושמי"ע שהוא מלי' שנק' ג"כ אימא לגבי בי"ע וע' זהר ס"פ משפטים דקכ"ה ע"פ לא תבשל גדי בחלב אמו והמק"מ נ' מפרש דקאי על בינה) הא אם גילה ערייתו למאן בעי לאתבא לה (פ"ו) המק"מ כשמסתלקי' נה"י דאימא מזעיר הוא גילוי ערוה לפי שזעיר סתים פתחהא עכ"ל ואפ"ל ענין שאין השם שלם שמסתלק י"ה מלהאיר בו"ה והיינו כס י"ה שהכיסוי וההסתר על י"ה זהו בחי' עמלק וזהו גילוי ערוה ואפ"ל כי ברי"ח שער הענוה פ"א דבינה נק' אוצר מתנת חנם וע"כ גם עמלק יכול לינק מבחי' זו ע"י שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך ובינה נק' היכל אלא שזעיר סתים פתחהא כי כשנמשך ע"י הדעת שייך חסד ודין ובחי' מלך במשפט יעמיד ארץ במשפט דוקא שהוא ת"ת וכן פ"י בזהר ר"פ מקץ דקצ"ג ע"ב וז"ל ת"ח מלך במשפט יעמיד ארץ מאן מלך דא קוב"ה (היינו ג"ר כמובן ממש"א אח"כ) במשפט דא יעקב אתין מן היא עילאה היא תתאה אתיית מן וא"ו דקיימא דארעא שהיא מלי' מקור איהו במשפט שהוא ת"ת הכלול מן חו"ג כו' עכ"ל והיינו שע"י ז"א נמשך שפע הבינה שבה מאירים בו"ה כקדושה האלקי' ולא ליצה"ר זה מ"ש המק"מ דז"א סתים פתחהא וע' בתו"א פ' בשלח בד"ה אשירה לה' בענין לעשות צדקה ומשפט ובענין משפט וצדקה כיעקב אתה עשית וכן פ"י במק"מ פ' מקץ שמל' בינה במשפט ת"ת כו' ומוה

יש להעיר בענין המלך המשפט שאומרים בעשי"ת המלך בינה ע"ד הנו' בוח"ב ר"פ יתרו דס"ז וע"ב אית מלך לעילא דאיהו ברזא דקה"ק ופי' שם במק"מ הרמ"ז בינה או מל' דא"ק המשפט היא ת"ת אך אינו דומה למ"ש מלך במשפט דכאן באומרו המלך המשפט משמע הלך בעצמו הוא המשפט וצ"ל לפי שאינו מאיר אור הבינה ומתעצם בו"א עד שהמלך והמשפט הם א' משא"כ גילוי זה כשאר ימות השנה וע' בהרמ"ז פ' מקץ שם פ' מלך במשפט ג"כ עד"ו אפ"ל כי בכל השנה הרי ת"ת מקבל מאימא רק מנה"י שבה וע"י הפרסא ע"ד מי ברא אלה וזהו מלך במשפט יעמיד אבל בר"ה הת"ת שהיא המשפט מתחבר ועולה בעצמות הבינה ומלביש חג"ת שבה ונחזור להמאמר דפ' ויקרא ודאי לתקנא מאי דגלי היינו ע"י שיעשה משפט בעצמו כמ"ש בתו"א פ' בשלח שם שזהו בחי' משפט שעושה האדם בנפשו על מותרות חיי גופו כו' ובפרט בשמירת תאוה זו שחטא בה דתניא כד סגיא יצרא בישא בב"ב ולא סגי אלא באינון עריין היינו כמארז"ל סוף מס' מכות גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומתמדתן וגם כנ"ל בענין שלשה משקין אסורין משום גילוי המים והיין והחלב וג' משקין אלו מורים על היחוד דמ"נ ומ"ד כי מים היינו מ"נ מים תחתונים הם נקבות ומים עליונים הם זכרים וכן היין המ"נ זהו יין אדום והמ"ד יין לבן ע"ד אשה מזרעת אדם כו' והו"ע שהיין משמח אלקים כו' וכן החלב כמ"ש במד"ר ס"פ וישב בתשובת יוסף לאשת פוטיפר חלב יעזים שחורות כו' והנחש מתאוה לג' משקין אלו והו"ע היצה"ר זה עיקר הסיתותו בעניני בעילות האסורות כו' וכולהו חיון אחידן בהוא ערה שגורם שפע היניקה מפנימי' ועיקרי' השפע לעמלק וילית וכתוב לא תגלה כד אתתקן לקבל ההוא דגלי ור"ל שלא יומשך מיחוד זה למקום שאינו ראוי שזה נק' גילוי ומזה יובן איסור לשמש בפני אור הגר שזהו ג"כ בחי' גילוי היחוד, ודא עיקר תשובה ר"ל תשוב היא עילאה שלא יהי' ממנה יניקה והשפעה, אמר ר"י כל חיבי עלמא אחידן דא בדא עד דאי אתגלייא בגינהון וכד איהי אתגליא כל אינון בנין אתגליין, פי' המק"מ כשמסתלקת אימא מעל זו"נ גם החשמל שעליהם מסתלק וכתוב לא תקח האם על הבנים וכד אתתקן עלמא לתתא אתתקן כולהו עד דסלקא תיקונא לאימא קדישא.

טז) עו"ד י"ל פי' לא תקח האם על הבנים ועפמ"ש דענין כי יקרא קן זהו התגלות הבינה שהיא המתגלה ביו"ט לכן אסור בעשיית מלאכה הענין כי במ"א נת' שיש להבין איך מותר לעשות מלאכה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא וה"ל כעושה מלאכה בפני המלך שהוא כמו מורד במלך כמו שאמרו בפסחים ס"פ מקום שנהגו גבי אחוי בידיו קמי' מלכא דחשיב לא הוי אימתא דמלכא והתירוץ לפי שיש כמה פרסאות ומסכים המסתירים ע' בתו"א פ' לך בד"ה אני הנה בריתי אתך ובספר תשואת חן אך הנה יש ג"ר ח"ת שז"ת הם המדות השייכים לחיות העולמות משא"כ ג"ר וע' בביאור אלה מסעי הג' בפ"י אמת ולכן בששת ימי מעשה שבהם מאירים ו"ק שהקב"ה ברא בהן העולמות ע"י עש"מ מילין דהדיוטא והיינו ע"י המסכים והפרסאות כמ"כ מותר המלאכה לנו אבל ביו"ט ושבת מאירים הג"ר ביו"ט בינה ובשבת חכ' והם אינון ספירות הבנין ואינן שייכים לעולמות לכן אסור לאדם לעשות מלאכה ואז צ"ל מנוחה

כי הבינה נק' מנוחה כמ"ש ברע"מ פ' פנחס דרנ"ו ע"א ח"ל שיתא יומין מחסד עד יסוד בהן תעשה מלאכה בגין דבינה מתחיל מחסד הה"ד עולם חסד יבנה אבל מבינה ולעילא איהו מנוחה וענג ושבייתה לכל עובדא עכ"ל והמנוחה באדם הוא לשבות מענינים גשמי' מחודו"מ ויקשור מחו"ד באלקות שזו תכלית המנוחה והענג שלא להשפיל חכמתו ומחשבתו בגשמיות כ"א לקשרן בו ית' וע' בלקו"ת בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ ספ"א וזהו לא תקח האם שכשעושה מלאכה ביו"ט שמאיר בו האם הרי הוא נוטל האם להשתמש בה וזהו ענין גדול וע' בד"ה והי' מדי חודש בענין שגם ר"ח אינו נק' יום המעשה וע' בענין וחד חרוב בד"ה מזמור שיר ליום השבת ועד"ו ארז"ל אור שנברא ביום הראשון גנוז הקב"ה לפי שאין כדאי עוה"ו שישתמש בו וכן בענין זהב שלא הי' העולם כדאי שישתמש בו ולא נברא אלא בשביל בהמ"ק והיינו לפי שהזהב שרשו מהבינה וזהו מעלתו על הכסף שהוא מחסד ורק הו"ק שראשיתם ותחסד הם שייכים שישתמש העולם בהם ולא בהבינה שהיא תשובה שקדמה לעולם וע"כ גם הזהב שנמשך מהבינה ששם מקור העושר שלא נברא רק בשביל בהמ"ק שהיא ג"כ מהבינה הנק' קדה"ק וזהו שופר של ר"ה מצופה זהב ועד"ו הוא משארז"ל דנ"ח אסור להשתמש באורו כי לפי שהם שמונה ימים זה הוראה שמאיר בו הבינה שממנה עד המל' הם שמונה מדריגות ומאחר שהבינה מאירה אסור להשתמש מאורה ועמ"ש בענין למנצח על השמינית וזה"ע כנור של שמונה נימין ימוהמ"ש שאו תאיר הבינה בקביעות ולא בבחי' כי יקרא כו' ועד"ו ארז"ל באבות שהטעימן הקב"ה מעין עוה"ב וכן באיוב שנפרצה לו פרצה מעין עוה"ב המכוון הארת הבינה וע' עוד מעינן אם ה' בא"א אפי"ט ומעינן אפרוח א' קס"ו ומעינן בצים ב"ך וע"ש ביי"ג ובגי עד כביצה פי' יו"ד דאד' וזהו"ע כי שאל נא לימים ראשונים למן היום שברא ה' אדם כו' שהם ו"ק אבל במופלא ממך בינה בל תדרוש. גם פי' לא תקח האם ע"ד מ"ש בפ"י וגלחה את ראשה שלא להשתמש בהשכל הרבה במילי דעלמא כי לא לחכמים לחם כו' רק יגיע כפיך כו' גם כתי' במ"א בענין טמטום המוח שבא מחמת שהלביש והעמיק בשכלו עניני' גשמי' ולכן העיקר לשמור המוח' שהוא המקור ובהי' האם של הבנים כו'.

קיצור (יא) והאם רובצת נת"ל. (יב) יתבא אימא יתבא בנין היושבי בשמים אני אענה את השמים והם יענו את הארץ וחבור א"ק בז"א הוא ע"י הבינה להקריב לי במועדי מתעברא אימא ע"ד שאין השם שלם יפריד בין י"ה לו"ה וכד אנת תסתלק מינייהו כו' דאו ח"ו ובפשעיתם שולחה אמכם כצפור נודדת כו'. (יג) וזהו לא תקח האם מה שאין השם שלם זהו ע"י שעזונותיכם מבדילים ולא דוקא עוץ ממש אלא אפי' כשנמשך אחר הגסות והיש בחי' עמלק. כס י"ה כו' עיקר הביטול בחב"ד. (יד) בזוהר פי' בענין אמך היא שזוהו לא תקח האם ענין הבא על אמו בחלום יצפה לבינה ומבני יששכר יודעי בינה משבה"כ מפני ארי' נעשה חי' טמאה דוקא כן הבא על אמו ממשך השפע מאימא עילאה להרע הגמור ומאריך אפי'. (טו) ומפריד בין י"ה ובין ו"ה ענין מלך במשפט יעמיד ארץ המלך המשפט והיינו ע"י המשפט שעושה אדם בעצמו שיהי' בבחי' יצ"ט שופטן ענין שיצאה"ר מתגרה בביאות אסורות דוקא ג' משקין

תתקמח   אור   כי תצא   התורה

אסורין משום גילוי. (טו) עוד פי' לא תקח האם שכשבינה מאיר צ"ל מנחה כמו בשבת לנוח מענינים גשמי' מיד באלקותו ית' וזהו לא תקח בחי' בינה הנק' אם להשתמש בה בגשמי' וזהו אור שנברא ביום הראשון גנוז שאין כדאי לעולם להשתמש בו אסור להשתמש בנר חנוכה עמ"ש וע"פ וגלחה את ראשה בענין לא לחכמים לחם דצ"ל יגיע כפיך כי תאכל והנה אפ"ל כי יקרא קן צפור זהו עשיית שעז"נ דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב שאז מאיר הבינה שבה התגלות ע"ק וזהו עצמו ענין קן צפור כו' כנ"ל, וע"ד שנת' על פסוק כי כארץ תוציא צמחה כו' כן אד' הוי' יצמיח צדקה כו' שהוא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת כענין זה נת' ע"פ אדם כי יקריב מכם וגם יש להעיר ממ"ש ע"פ ואני תפלתי לך הוי' עת רצון תלים סי' ס"ט י"ד וענין כי יקרא התגלות מבחי' קן צפור היינו ג"כ בחי' רצון דהיינו וישע ה' והנה רעוא וצפור היינו ג"כ שע"ו נהורין בחי' וישע כו'.

קן צפור וכו'. במא"א אות ק' סל"ג קן צפור סוד בינה קן היכל לחכמה (עין ד"ה ראה אנכי בענין נקודה בהיכליה י"ה וכמ"ש המא"א כי מאיר בה) כי מאיר י' בה' בא"ב דאי"ק בכ"ר הוי ק"ן, גם יפ"י ק' הפ"י נ' גימט' ק"ן וכו' גם י"פ י"ה גימט' קן עכ"ל וע"ש בי"ג, להעיר סד"ה שה"ש ענין בינה שכינתא עילאה ומענין התגלות שבבית ראשון בד"ה יר"ט של ר"ה שהתגלות עתיק בבינה, להעיר ג"כ ממ"ש בסידור בענין המקוה שהיא בינה והמים הם ד' יודין דחכמה שם ע"ב וע"י התענוג לא יוכל לסבול הצער כו' ע"ש וזהו ג"כ כענין קן צפור, גם בר"ח שער המקוה מם מרובעת אימא דרביעא על בנין ובביאור היום הזה מצווד בפ' תבא ענין חסדים המכוסים וכו' ובביאור והיה מספר בחי' ולתבונתו אין מספר מענין כנשר יעיר קנו דפי' רש"י באיוב שהוא היכל קדוה"ק, ועמ"ש בענין כשהלכתי לתחום קן נשריית בר"ה כו' צפור להעיר ממשל צפור המדברת שמוזה מתענג המלך וכך הוא ענין העלאת מ"ן ביטול היש שע"ז נמשך שע"ה נהורין שהם גימט' צפור ועיין באו"ת על אגדות דכ"א ע"ב ד"ה אין אשה, עמ"ש בד"ה מזבח אדמה בענין משארז"ל סוף חולין מצא קן בראשו של אדם מהו א"ל ואדמה על ראשו שע"י בחי' אדמה שפלות וגם אד מה ואיד יעלה ועי"ז נמשך שם מ"ה מזה יבא לבחי' קן בראשו, וה"ע אדם כשהוא בבחי' אדמה לעליון בחי' כי לא אדם וכו' ובאור ישראל דקנ"ג ע"ב וע"ד פי' אדמה הוא תבונה קן צפור בינה כו', יתרו דפי"ה ב' וקראתם דרוך הא אימא ובנין יתבא אימא יתבא בנין ועלמין כולוהו בחזרותא שלימתא, וע"ד כתיב אם הבנים שמחה מתעברא אימא כולוהו מתעברן מדוכתייהו וכתיב לא תקח האם על הבנים ותנינן לא יעבד בר גש חובי לתתא בגין דאתעבר אימא מעל בנין עכ"ל י"ל כי בינה נק' שכינתא עילאה ופי' הפרד"ס בעה"כ ערך שכינה מפני שמשכנת ג"ר על שבע ספי' הבנין, ויובן זה עם מ"ש בד"ה באתי

לגני בענין עמקו מחשבותיך ובענין הללויה הללי נפשי להמשיך בחי' י"ה על המדות, ולכן יתבא אימא יתבא בנין, ומ"ש לא יעביד ב"נ עיין פ' ויקרא דט"ו סע"ב שזוהו ענין גילוי עריות ובמק"מ שם לפי שז"א סתים פתחא, והנראה כי בינה א"א שיתגלה כ"א ע"י המדות, וענין בנין אתגלין היינו הסתלקות החשמל המלביש לווין, וכ"מ בפ' בלק דף ר"ד סע"ב לא תקח האם וכו' דהתה חפי עלן, ועיין מזה בת"א פ' לך לך בד"ה והבדילה, ועמ"ש מענין הפרסא בד"ה השמים כסאי, פ' פנחס דרל"ח ע"ב העיר לענין קן צפור מענין איתן מושביך ושים בסלע קניך איתן אותיות תניא, שהשראת הקן הוא במי שהוא בחי' איתן וסלע וכו' באינין דקבעין לימודייהו נאמר לא תקח האם כו', והנה מה שהדבור נק' צפור י"ל דפטיט אינון כמ"ש ברבות מצורע פט"ו אלין צפריא קולנין משמיעים קול וצפצוף כו', ועיין סד"ה זכר רב טובך ענין צפרין שנק' כן נשמות דאצי' לפי שערך הדבור שלהם לגבי הספירות כמו צפצוף הצפור לגבי האדם ולענין ד' מ"מ שבח דאעפ"כ הו"ל כמו צפור המדברת שדבור וצפצוף שלה יש בו תענוג וצחוק יותר מדבור האדם שהן הע"ס, רבות וישלח פע"ו דפ"ה ד' פן יבוא תכני אם על בנין ואתה אמרת לא תקח האם על הבנים, אמור ס"פ כ"ז יודע צדיק נפש בהמתו זה הקב"ה שנאמר לא תקח האם כו' ורחמי רשעים אכזרי זה סנחרב שנא' אם על בנין רטשה הושע סי' יו"ד י"ד, ברבות נשא פי"ב רמ"ו ד' יש מזיק שפורח בעוף וכו' כחץ וכו' ומי מצילך ממנו שלוח הקן כו', חוקת פי"ט רע"ה ד' ולא הקפידה התורה לרדוף אחר המצות אלא כי יקרא קן צפור כו', ועיין ד"ה חנוכת הבית שיש מצות שאין תלוי ברצונו של אדם כמו שכחה והן גבוהות יותר עד"ז כי יקרא קן צפור פרט למזומן כו', ר"פ כי תצא ששזה כבוד או"א לשילוח הקן ששניהם שוכרם אריכות ימים, ועיין מזה בח"ב צ"ג א' למען יאריכו ימיהם כו' משמע דקאי על ימים דז"א כמ"ש והארכת ימים ואת הבנים תקח לך, ולכאורה אריכות ימים מא"א דוקא, וי"ל ימי עולם דז"א לגבי יומין דמט"ט הם כא"א לגבי ז"א, עיין ד"ה וערבה וכו' כימי עולם, א"כ ע"י כבוד או"א שנק' ימי קדם ממשיך בז"א בחי' א"א וכן ע"י שלוח הקן ועיין ד"ה המאריך באחד חורף תקס"ג ממשיך מא"א בז"א ועי"ז מאריכין לו ימיו היום כלול מיום ולילה בד"ה וידעת היום והוא להיות ההתהפכות חשוכא לנהורא, או כמו רננא ברמשא ושמתה בצפרא ואריכות הימים התגלות אה"ד שלמעלה מהשכל, וזהו למען ייטב לך כענין הטבת הנרות כו', לפ"ז צריך לפרש מצות שילוח הקן שזהו ענין המאריך באחד כי והאם רובצת על וכו' זהו כי אם לבינה תקרא אורך ההתבוננות עד שרובצת על וכו' ע"ד שמע ישראל ע' רבתי ז"ת דאימא היינו המדות שכלול' בהתבוננות וכענין מ"ב מסעות וזהו מי ברא אלה, וזהו שלח תשלח את כו' והכל נק' מאריך באחד ועי"ז מאריכין לו ימיו כו' וברבות תרומה פל"ה אשר שם צפרים יקננו, הצפרים שהיה כהן שוחט ומקריב בבהמ"ק כו', כי יקרא ע"ד אדם כי יקריב וע"ד מאן דקטל לחיאי יהבין ליה עכדת מתנה וע"ד תספרו חמשים יום סוף ביאור אני ישנה פתחו לי כו' ואני אפתח כו', כתיב גם צפור כו' השראת השכינה כנס"י בבהמ"ק נק' צפור ע"ש העפיפה שנמשך ממקום גבוה למטה וע"ש צפור המדברת צחוק עשה לי כו' ועכשיו כי יקרא, והנה בזמן בהמ"ק

תתקמה אור כי תצא התורה

אסורין משום גילוי. (טז) עוד פי' לא תקח האם שכשבינה מאיר צ"ל מנחה כמו בשבת לנח מענינים גשמי' מיד באלקותו ית' וזהו לא תקח בחי' בינה הנק' אם להשתמש בה בגשמי' וזהו אור שנברא ביום הראשון גנוז שאין כדאי לעולם להשתמש בו אסור להשתמש בנר חנוכה עמ"ש וע"פ וגלחה את ראשה בענין לא להכמים לחם דצ"ל יגיע כפיך כי תאכל והנה אפ"ל כי יקרא קן צפור זהו עשיית שעז"ג דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב שאז מאיר הבינה שבה התגלות ע"ק וזהו עצמו ענין קן צפור כו' כנ"ל, וע"ד שנת' על פסוק כי כארץ תוציא צמחה כו' כן אד' הוי' יצמיח צדקה כו' שהוא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת כענין זה נת' ע"פ אדם כי יקריב מכם וגם יש להעיר ממ"ש ע"פ ואני תפלתי לך הוי' עת רצון תלים סי' ס"ט י"ד וענין כי יקרא התגלות מבחי' קן צפור היינו ג"כ בחי' רצון דהיינו וישע ה' והנה דעוא וצפור היינו ג"כ שע"ו נהורין בחי' ויושע כו'.

קן צפור וכו'. במא"א אות ק' סל"ג קן צפור סוד בינה קן והיכל לחכמה (עיין ד"ה ראה אנכי בענין נקודה בהיכליה י"ה וכמ"ש המא"א כי מאיר בה) כי מאיר י' בה' בא"ב דאי"ק בכ"ר הוי ק"ן, גם יפ"י ק' הפ"י נ' גימט' ק"ן וכו' גם י"פ י"ה גימט' קן עכ"ל וע"ש ביי"ג, להעיר סד"ה שה"ש ענין בינה שכינתא עילאה ומענין התגלות שבבית ראשון בד"ה יו"ט של ר"ה שהתגלות עתיק בבינה, להעיר ג"כ ממ"ש בסידור בענין המקוה שהיא כינה והמים הם ד' יחידין דחכמה שם ע"ב וע"י התענוג לא יוכל לסבול הצער כו' ע"ש וזהו ג"כ כענין קן צפור, גם בר"ח שער המקוה מם מרובעת אימא דרביעא על בנין ובביאור היום הזה מצווח בפ' תבא ענין חסדים המכוסים וכו' ובביאור והיה מספר בחי' ולתבונתו אין מספר מענין כנשר יעיר קנו דפי' רש"י באיוב שהוא היכל קדה"ק, ועמ"ש בענין כשהלכתי לתחום קן נשריאי בר"ה כו' צפור להעיר ממשל צפור המדברת שמה מתענג המלך וכך הוא ענין העלאת מ"ן ביטול היש שעז"ו נמשך שע"ה נהורין שהם גימט' צפור ועיין באו"ת על אגדות דכ"א ע"ב ד"ה אין אשה עמ"ש בד"ה מובח אדמה בענין משארז"ל סוף חולין מצא קן בראשו של אדם מהו א"ל ואדמה על ראשו שע"י בחי' אדמה שפלות וגם אד מה ואיד יעלה ועז"ו נמשך שם מ"ה מזה יבא לבחי' קן בראשו וה"ע אדם כשהוא בבחי' אדמה לעליון בחי' כי לא אדם וכו' ובאור ישראל דקנ"ג ע"ב וע"ד פי' אדמה הוא תבונה קן צפור בינה כו', יתרו דפ"ה ב' וקראתם דרוך הא אימא ובנין יתבא אימא יתבא בנין ועלמין כולוהו בחדוותא שלימתא, וע"ד כתיב אם הבנים שמחה מתעברא אימא כולוהו מתעברן מדוכתייהו וכתיב לא תקח האם על הבנים ותנינן לא יעבד בר נש חובי לתתא בנין דאתעבר אימא מעל בנין עכ"ל י"ל כי בינה נק' שכינתא עילאה ופי' הפרד"ס בעה"כ ערך שכינה מפני שמשכנת ג"ר על שבע ספי' הבנין, וירבן זה עם מ"ש בד"ה באתי

לגני בענין עמקו מחשבותיך ובענין הללויה הללי נפשי להמשיך בחי' י"ה על המדות, ולכן יתבא אימא יתבא בנין, ומ"ש לא יעבד ב"ג עיין פ' ויקרא דט"ו סע"ב שזהו ענין גילוי עריות ובמק"מ שם לפי שז"א סתים פתחאה. הגראה כי בינה א"א שיתגלה כ"א ע"י המדות, וענין בנין אתגלין היינו הסתלקות החשמל המלביש לזו"ן, וכ"מ בפ' בלק דף ר"ד סע"ב לא תקח האם וכר' דהתה חפי עלן, ועיין מזה בת"א פ' לך לך בד"ה והבדילה, ועמ"ש מענין הפרסא בד"ה השמים כסאי, פ' פנחס דרל"ח ע"ב העיר לענין קן צפור מענין איתן מושביך ושים בסלע קניך איתן אותיות תניא, שהשראת הקן הוא במי שהוא בחי' איתן וסלע וכו' באינון דקבעין לימודיהו נאמר לא תקח האם כו', והנה מה שהדבור נק' צפור י"ל דפטיט אינון כמ"ש ברבות מצורע פט"ו אלין צפריא קולנין משמיעים קול וצפצוף כו', ועיין סד"ה זכר רב טובך ענין צפרין שנק' כן נשמות דאצי' לפי שערך הדבור שלהם לגבי הספירות כמו צפצוף הצפור לגבי האדם ולענין י"ל מ"מ שבח דאעפ"כ הו"ל כמו צפור המדברת שדבור וצפצוף שלה יש בו תענוג וצחוק יותר מדבור האדם שהן הע"ס, רבות וישלח פע"ו דפ"ה ד' פן יבוא הזכני אם על בנים ואתה אמרת לא תקח האם על הבנים, אמור ס"פ כ"ז יודע צדיק נפש בהמתו זה הקב"ה שנאמר לא תקח האם כו' ורחמי רשעים אכזרי זה סנחרב שגא' אם על בנים רטשה הושע סי' יו"ד י"ד, ברבות נשא פי"ב דמ"ו ד' יש מוזק שפורת בעוף וכו' כחץ וכו' ומי מצילך ממנו שלח הקן כו', חוקת פי"ט רע"ה ד' ולא הקפידה התורה לרדוף אחר המצות אלא כי יקרא קן צפור כו', ועיין ד"ה חנוכת הבית שיש מצות שאין תלוי ברצונו של אדם כמו שכחה והן גבוהות יותר עד"ו כי יקרא קן צפור פרט למזומן כו', ר"פ כי תצא ששזה כבוד או"א לשילוח הקן ששניהם שכרם אריכות ימים, ועיין מזה בחז"ל צ"ג א' למען יאריכו ימיהם כו' משמע דקאי על ימים דז"א כמש"ש והארכת ימים ואת הבנים תקח לך, ולכאורה אריכות ימים מא"א דוקא, וי"ל ימי עולם דז"א לגבי יומין דמט"ט הם כא"א לגבי ז"א, עיין ד"ה וערבה וכו' כימי עולם, א"כ ע"י כבוד או"א שנק' ימי קדם ממשיך בו"א בחי' א"א וכן ע"י שלוח הקן ועיין ד"ה המאריך באחד חורף תקס"ג ממשיך מא"א בד"א ועי"ו מאריכין לו ימיו היום כלול מיום ולילה בד"ה וידעת היום הוא להיות ההתהפכות חשוכא לנהורא, או כמו רננא ברמשא ושמחה בצפרא ואריכות הימים התגלות אה"ר שלמעלה מהשכל, וזהו למען ייטב לך כענין הטבת הנרות כו', לפ"ו צריך לפרש מצות שילוח הקן שזהו ענין המאריך באחד כי והאם רובצת על וכו' זהו כי אם לבינה תקרא אורך ההתבוננות עד שרובצת על וכו' ע"ד שמע ישראל ע' רבתי ז"ת דאימא היינו המדות שכלולי' בהתבוננות ובענין מ"ב מסעות וזהו מי ברא אלה, זהו שלח תשלח את כו' והכל נק' מאריך באחד ועי"ו מאריכין לו ימיו כו' וברבות תרומה פל"ה אשר שם צפרים יקנגו, הצפרים שהיה כהן שוחט ומקריב בבהמ"ק כו', כי יקרא ע"ד אדם כי יקריב ועי"ד מאן דקטל לחיאי יהבין ליה עבודת מתנה ועי"ד תספרו חמשים יום סוף ביאור אני ישנה פתחו לי כו' ואני אפתח כו', כתיב גם צפור כו' השראת השכינה כנס"י בבהמ"ק נק' צפור ע"ש העסיפה שנמשך ממקום גבוה למטה וע"ש צפור המדברת צחוק עשה לי כו' ועכשיו כי יקרא, והנה בזמן בהמ"ק

קבלו כנס"י פנימי' הלב מהיכל ק"ק כנו' בד"ה וישב יעקב ובד"ה כי ההרים ימשו ובד"ה במדבר סיני ובד"ה חנוכת הבית גבי להשתחוות והיינו כי כנס"י מקור הנשמות בחי' מזליה אין וכשהארה משם מאיר בנשמה שבגוף נמשך פנימי' הלב אהבה בתענוגי' בד"ה שאו לגולגלותם אית רצון כו' ועכשיו כי יקרא בחי' קן צפור כו' ע"י בדרך כו' כדלקמן ותדע שארז"ל בכמה דוכתי דמתנה כמכר כו' והיינו מטעם הנ"ל דנהי שאין זה מכר ממש שהלוקח נותן כל שיווי התפץ והוא דוגמת אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת ממש משא"כ המתנה, עכ"ז אי לאו דהה"ל לי' ניח נפשיה מיני' לא הי' נותן וכו' ועד"ז עבודת מתנה אתן את כהונתכם כי הנה מבואר בד"ה בהעלותך ההפך בין אהבה דאברהם שנק' את"ע והיא בכח הנפש, אכן אהרן אה"ר שלהבת י"ה היא הבאה רק מלמעלה בתורת מתנה כו' והיא בחי' אהבה בתענוגים עולמך תראה בחיך זהו כי יקרא פרט למזומן ממש ומ"מ באה ע"י גרמת האתעדל"ת שבתחלה עד שהיא מגעת וזהו מצא קן בראשו של אדם שהיא מציאה ומצאת את לבבו נאמן זהו בדרך, ופי' בת"ז תיקון ו' שהוא ענין בדרך בצאתכם ממצרים והוא בחי' אתכפיא שנק' לכתך אחרי במדבר ועי"ז אח"כ כי יקרא לפניך בחי' בקשו פני פנימיות הלב זהו מאן דקטל לחויא עי"ז יהבין ליה מתנה ברתא דמלכא והוא הנק' קן צפור, וכמ"ש סוף ביאור דאני ישנה שכל האתעדל"ת הוא עד חכמה שבנפש אבל בחי' יחידה ורצון זהו מתנה מלמעלה וכו' זהו פתחו לי וכו' כנ"ל זהו ענין וספרתם מ"ט יום וכו' תספרו חמשים יום ע"ש, ועד"ז בר"ה ויוהכ"פ בחי' שלח תשלח וכו' הגילוי למעלה מאתעדל"ת אד' הוי' יצמיח וכו' ומ"מ צמיחה זו ע"י כי כארץ תוציא צמחה שבכל השנה, או בכל עץ כתיב ישבעו עצי ה' כו' אשר שם צפרים יקננו, ועיין מענין ישבעו פ' חיי קכ"ה א' וכפי' הרמ"ז שם פ' אחרי נ"ח א' ומענין אשר שם צפרים, פ' ויצא דקס"ב ובפ' פנחס דרי"ז ע"ב בטוליהן מקננן גשמותיהן דצדיקייא, בלק ר"ד א', ותוכן הענין כמשנ"ת לעיל שהנשמות דאצי' נק' צפרים מטעם שעם היותם אחים ורעים לגבי ע"ס עכ"ז אינן ערוך להספירות כי בע"ס מלוכש הקו מאור א"ס ואיהו וגרמוהי חד משא"כ בהנשמות, ע"כ נק' רק בערך צפור לגבי אדם ועמ"ש בבה"ז פנחס דרמ"ט בענין הנשמות לגבי הספירות ועמ"ש בביאור דיונתי מענין אחים ורעים, זהו אשר שם בבחי' עצי ה' ע"ס דז"א צפרים יקננו הם כמו נשמת רב המנונא סבא שנק' אחים ורעים כו', ובע"ח שער מ"ן ומ"ד דרש ד' כאשר יצאו זו"ג מאו"א יוצאין כמה בחי' עופין שהם בחי' נשמת אדם ונשמת מלאכים כו', אך אינם נשלמים ונגמרים עד אחר זיווג זו"ג כו' ע"י זיווג תחתון גופני כו' ע"ש נמצא הנשמות הנק' עופין נמשכי' מזיווג נשיקין דאו"א אלא שהוצרכו לחזור ע"י זיווג תחתון גופני ועפ"ז י"ל פי' אשר שם בעצי ה' שהם זו"ג צפרים יקננו שהם הנשמות הבאים מזיווג נשיקין דאר"א שכדי לבוא למטה מוכרח לבא ע"י זו"ג כו', והנה דרך כלל המלאכים נק' עופות כמ"ש רז"ל ע"פ ועוף יעופף ויתרון מעלת המלאכים הוא העפיפה ע"י הכנפיים שיכולים עי"ז לעלות מעלה כמו דרך הנשר בשמים כו' משא"כ נשמות כנ"א שהם בעשיי' בגופים ויתרון זה במלאכים לפי ששרשם מזיווג נשיקין הרוחני ועיין בבה"ז פ' בלק ע"פ ברכו ה' מלאכיו, אמנם כמ"כ בנשמות שנמשכו מזיווג

נשיקין אע"פ שהוצרכו לחזור ע"י זיווג גופני עכ"ז יש בהם ג"כ כח העסיפה
הוא ענין הצדיקים ההולכים בהיכלות וכמו ר"ש ורע"ק כדאיתא בפרקי היכלות,
וזשארז"ל על ר"ע הביאני המלך חדריו, רק שיש בהם ג"כ יתרון שבנשמות על
המלאכים מצד בחי' זיווג הגופני שהטפה שרשה בעצמות ח"ע, וכענין נוני
ימא דאזלין ביבשתא כו', ועיין בהרמ"ז ר"פ צו מענין ועוף יעופף, ועמ"ש ע"פ
המאמר בלק דר"ד ע"א ואינון איקרון כנפיים עילאין שבהן מלובש הרצון שלפי
הרצון כך ההילוך ע"י כנפיים למעלה או למטה כו' אף שתנועת הכנפיים שווה
רק מצד הרצון, ובאות ברמזי פסוקים ד"כ ע"א כ' כנפיים נקרא מה שתולכים
ממדריגה למדריגה לעבודת הש"י עכ"ל והוא ענין בחי' מהלכים שלמעלה
מבחי' צומדים, אך העסיפה גבוה מההילוך, שמעופף באויר, וזהו ע"ד הקב"ה
עושה להם כנפיים כנשרים ושטים ע"פ המים, ועמ"ש בת"א פ' תרומה בענין
סוככים בכנפיהם, ועמ"ש ע"פ כנשר יעיר כו' יפרוש כנפיו כו' על אברתו שהוא
העלייה למעלה מבחי' הרצון שבמצות כו' והנה המשכת קן צפור הוא בכל עץ,
הנה עה"ח ועה"ד הן ז"נ והן תושב"כ ותושבע"פ כנו' בד"ה בשעה שהקדימו,
וע"י עסק התורה נמשך נשמה בשבת ונמשך ע"י עסק התורה, וכנו' בד"ה
ראשי המטות בענין לכו לחמו וסד"ה מי מנה עפר יעקב ובביאור ע"פ אחרי
תלכו ובד"ה כי תשמע, או על הארץ היינו ע"י מצות מעשיות שעיי"ז יוכל לזכות
לנשמה עליונה ובת"ז ריש תקון ו' תיה כעץ שתול כו' ופריו יתן בעתו דא
עתו דצדיק דאיהו לילי שבת דמיניה פרחין נשמתין חדתין כו', מה גם עפמ"ש
בד"ה יונתי בחגוי שבהנשמה יש ב' בחי' הא' בחי' מזלי' כו' והתחברות ב'
בחי' הנשמה הוא ע"י התורה לכן פעם אמרו ישראל מתקשראן באורייתא ופעם
אמרו שישראל גבה יותר, ולכן סולם זהו סיני וכן מתחברי' ע"י התפלה, וזהו
בדרך היא התפלה שהיא בחי' בדרך בצאתכם ממצרים כמו שחותם בק"ש
אשר הצאתיך מאמ"צ, או בכל עץ היא התורה שעיי"ז כי יקרא קן צפור בחי'
בינה שכינתא עילאה מזליה שרש הנשמה כו', וכמ"ש בוח"ב תצוה קפ"ג א' ע"פ
גם צפור מצאה בית ודרור קן לה מאי דרור חירו כו' וע"ד כתיב חרות על
הלוחות א"ת חרות אלא חירות כו', ולפרש"י בתלים סי' פ"ד גם צפור מצאה
בית היינו השראת השכינה בבהמ"ק וארז"ל משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה
בעולמו אלא ד"א של הלכה, נמצא עסק התורה הוא בחי' גם צפור מצאה בית
כו', ועיין עוד על פסוק זה בפ' בלק דקצ"ו ע"ב, גם י"ל צפור לשון בקר כמו
ויצפר מהר הגלעד שופטים ז' ג', יצאה הצפרה יחזקאל ז', וכן מתורגם בקר
צפרא, ערב ובקר רמש וצפר, הבקר אור צפרא נהיר, ואיתא רננא ברמשא ושמחה
בצפרא הוא ענין אהבה בתענוגים ועיין מזה בד"ה רני ושמחי, וע' בד"ה תחת
אשר לא עבדת בשמחה ובביאור אלה מסעי בענין גביע הכסף שהטמין יוסף
כו', גם י"ל צפור מלשון ולצפירת תפארה בישעי' כ"ח ה' דת"י ולכתר תושבחתא,
נמצא צפירת היינו כתר ועטרה וכן הרד"ק שם פי' ולצפירת לשון סבוב לפיכך
נק' העטרה או מצנפת הראש צפירה מ' והיינו כמ"ש תאריז"ל דבחי' צפור הוא
שע"ה נהורין דכתר עליון והוא בחי' סובב כולא עלמין והוה לשון סביב וכתר
והבינה נק' קן צפור ע"ש שהתגלות עתיק הוא בבינה.

ג) • והנה פי' והאם רובצת. מבואר בע"ה שער היווגים דע כי יש ב' מיני זיווג אל אר"א א' זיווג אר"א עילאין ב' זיווג ישסוית וזה הבחי' הב' הוא ענין והאם רובצת כו', ובכל א' משני מאלו היווגים יש ב' בחי' ע"ש ומבואר שם פ"ה כי בחי' והאם רובצת זהו ענין מם סתומה דיתבא רביעא על בנין והוא ד"ת דבינה אכן בחי' אימא עילאה הוא סמך שהוא ו"ר דבינה כחב"ד חו"ג ועיין בשער הכללים פי"א יבענין מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדין ונבאר דרוש רבינו ז"ל בענין והאם רובצת והוא בביאור ע"פ וקבל היהודים את אשר כו' תקס"ו בענין כי תרכב על סוסך סוס ב"פ ס"ג. והיינו ב' בחי' סוס א' מלמטה למעלה וא' מלמעלה למטה כמ"ש בת"א סד"ה וקבל היהודים הוא ענין ימות החול שהוא בחי' ירידה מלמעלה למטה ע"י סוס ואח"כ בשבת עלייה ועמ"ש סד"ה לסוסתי, והיינו כי הירידה דו"ק דו"א שם מ"ה הוא כדי לברר ב"ן ששרשו מס"ג, וע"י הברור עולים לשרשם ס"ג שלמעלה ממ"ה אחעט"ב, ועלייה זו זהו ענין הסוס שמלמטה למעלה והוא בחי' שבת שביעאה בינה חירו דרוח, אך עלייה זו הוא ע"י הירידה בתחלה בבחי' והאם רובצת בבחי' מקיף וכמו מם סתומה דאע"ג דרביעא על בנין עכ"ז היא סתומה ועיין בהרמ"ז תרומה קכ"ז. והיינו כי כל המקיפים מבינה כי יש שכל שנכנס לתוך המדות להיות מוחין למדות והוא השכל והטעם של המדה, והו ענין מם פתוחה, אך מה שנמשך מהשכל להתלבש תוך המדות ממש הוא רק הארה קטנה מהשכל אבל עצמיות ההתבוננות הוא בבחי' מקיף על המדות כנזכר בביאור ע"פ וספרתם לכם, ולכן בטבע השכל לסבול ג"כ הדבר שהוא שונאו ולהיות מעיין בו כאלו הדבר נאהב אצלו כו' משא"כ במדות, והו כענין אך אפיים מאריך אף וטובל כי בבינה התגלות א"א, לכן בגלות אדום שהתארה מבינה ולא מו"א כי ז"א בבחי' עיבור מקבלים עובדי כוכבים השפעה רבה כנו' בד"ה כי עמך מקו"ח, והו הכל לפי שהשכל מאיר בבחי' מקיף ולא בבחי' א"פ כמו המדות, ועמ"ש ע"פ לא יקום עד אחד באיש לכל עון כו' שנים עדים הם חו"ג הנמשכים מהדעת, אבל מבחי' עד אחד דעת עליון שם לא הביט און כו' וע' בד"ה הן האדם היה בענין הידיעה שלמעלה שהוא בבחי' מקיף ואין משם המשכה אל הרע, ועיין סד"ה השמים כסאי בענין לא הביט און ובד"ה את שבתותי בענין ידיעה ובחירה) וע"כ עיקר ההגנה והשמירה לזו"ג מיניקת החיצונים הוא ע"י הבינה כענין כנשר כו' יפרוש כנפיו כו' (ועיין בד"ה לך לך בענין ה' דאברהם שכח ירידה והשפלה זו שבבחי' בינה נמשך מבחי' שלמעלה מהחכמה הנק' אב רם כו', כי מהמדות עצמן בלי הגנת הבינה המקיף הרי ארז"ל אברהם שיצא ממנו כו' וכמו הצפרניים בסוף היד, כי זה לעומת זה עשה כו' זמ"ל דתהו נגד ז' מדות דקדושה, אבל הבינה נק' חירו שאין שם יניקה מאחר שהיא בבחי' מקיף עד שסובלת גם הדבר ההפוך א"כ גבחו דרכיה מבחי' הו' מדות ומן העומת זה שלהן, וע"כ משם לא יוכל להיות יניקה (כ"א ע"ד מאריך אף כו') שאין זה רק בכונה כדי לברר, העוד שיניקה זו זהו כשו"א בבחי' עיבור לגמרי לא כן כשהאם רובצת על כו' שא"כ כבר הי' לידה ואו כשהאם רובצת אין שום יניקה ועד

שיניקה זו שמבחי' מאריך אף שזהו כשאינו מתגאה בבחי' רוממות משא"כ תרום ירך כו') ולכן דווקא עיקר הבירור של המדות רעות וזהו תבא אם ותקנח ועיין סוף ביאור כי כארץ בענין ותהלה נגד כו' ע"י שם הוי' בניקוד אלקים שעיי' דוחה החושך כו' ועיין מזה בביאור שני ע"פ אלה פקודי המשכן שזהו ענין ספירת העומר להמשיך מקיפים דאימא על הו"א שעיי' מתבררים המדות שעיקר בירור המדות הוא דוקא ע"י ההתבוננות שבבחי' מקיף על המדות ועמ"ש ע"פ טוב לחסות, ועיין בפע"ח ש"א פ"ג בענין המנעלים שהם ג"כ מתשמ"ל דאימא משום דאין יניקה לחיצונים כ"א מזו"נ ולא מאימא ונתבאר במ"א ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים, ופי' לא תקח האם על הבנים היינו שלא להשתמש בהשכל וההתבוננות הנק' אם בדברים בטלים וכנודע מענין יגיע כפיך כי תאכל יגיע כפיך דווקא אבל לא להעמיק בשכלו בתחבולות במילי דעלמא שע"ז נאמר לא לחכמים לחם וכמ"ש בד"ה כי תצא גבי וגלחה את ראשה ועמ"ש במ"א בענין טמטום המוח שבא מחמת שהלביש והעמיק שכלו בענינים גשמיים ולכן העיקר הוא לשמור המחשבה שהיא המקור ובחי' האם של הבנים שהם המדות שכולם נגזרים אחריה, ועיין לקמן דרנ"ט א' ב' פי' בענין אחר, ובמ"א נת' איך מותר לעשות מלאכה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא תה"ל כעושה מלאכה בפני המלך והתירוץ שיש כמה פרסאות המסתירים ע' בת"א פ' לך לך בד"ה אני הנה בריתי אתך ובספר תשואת חן והעיקר י"ל כי יש ג"ר וז"ת שז"ת הם המדות ששייכי' לחיות העולמות משא"כ ג"ר ע' ביאור אלה מסעי הג' בענין אמת ולכן בימי המעשה שהקב"ה ברא בהן העולמות ע"י ע"מ שנק' מילי דהדיוטא כמ"כ מותר המלאכה לנו אבל ביריט ושבת מאיר ג"ר הם אינן ספי' הבנין ואינן שייכי' לעולמות לכן אסור לאדם לעשות מלאכה וזהו לא תקח האם כו', ועיין ד"ה והי' מדי חדש בענין שגם ר"ח אינו נק' יום המעשה ועיין בענין וחד חרוב בד"ה מזמור שיר ליום השבת תבמ"א נת' פי' בנהר יעברו ברגל שבכל רגל היינו יו"ט יעברו הנהר היוצא מעדן שהוא בינה ולכן שם נשמחה בו ממש כי התגלות עתיק הוא בבינה דווקא וזהו כי יקרא קן צפור בינה היא קן לבחי' חכמה ו"ק דאבא והאם י"ל בינה דעתיק ע"ד אד' מי יעמוד שלח תשלח את האם כמו ע"י מצה בפסח וסוכה בחג גורמי' הגילוי בבינה כו' וה"ס יחוד אורי' שאינו נמשך ע"י מ"ע כ"א ע"י מס"נ באחד אך ביו"ט י"ל ממשיכי' יחוד זה דהיינו ענין בנהר יעברו ברגל כנ"ל אך זהו רק לפי שעה אבל בקביעות ואת הבנים תקח לך שיהי' בחי' וכל בניך למדי הוי' ועד"ז י"ל כי יקרא קן צפור זהו יוהכ"פ תבא אם ותקנח כו' והיינו ענין קדושתו למעלה מקדושתכם בד"ה כי כארץ תוציא צמחה, והיכל קדה"ק נק' קן צפור ובו גכנס כה"ג ביהכ"פ והתשובה גדולה ומגעעת עד כסה"כ וזהו שלח תשלח וכו', ומ"מ זהו לפי שעה והעיקר ואת הבנים תקח לך כדלקמן ס"ה, ולענין שמהה י"ל ולא נחם דרך ארץ פלשתים פן ינחם בראותם נסיון, ולכן שלח תשלח בחי' זו כי מזה יוכל ליפול וכמו שבה"כ וכו' אלא העיקר עבודה וזהו ואת הבנים כו' ולהעיר לענין כתפוח כו' כן דודי בין הבנים בביאור וכל בניך בסופו.

ד) ואח"כ שלח תשלח את האם היינו ס"ג דבינה כמו שהיא בבחי' רוממות והתנשאות בחי' כי גאה גאה והוא ע"י הסוס שמלמטה למעלה שעיי'

תתקנר   אור   כי תצא   התורה

עולים בירורים דב"ן למעלה משם מ"ה היינו בשרשם בס"ג והוא ענין בחי' יובל שער החמשים שנק' דרור עלמא דחירו כו', ועמ"ש סד"ה היה ביום ההוא יתקע בשופר גדול והוא למעלה מבחי' שמקנת בכל עץ שאפילו בחי' עץ החיים הוא למטה מבחי' יובל רק שנאמר בו ועל יובל ישלח שרשיו כו', ועמ"ש במ"א בענין היש בה עץ אם אין כו' וכ"כ בע"ז שם דבחי' והאם רובצת והו בחי' מם פתומה ד"ת דבינה הנק' תבונה אותיות בן ובת, אכן שלח תשלח היינו שתהי' שיה קומתה לבחי' אבא והיא אימא עילאה ונק' סמך ועיין מענין סמך ומם ר"פ תרומה קכ"ו ובהרמ"ז שם ורבינו ביאר זה בביאור ע"פ ואלה המשפטים דתקס"ב דאות מם שהיא מרובעת יוכל להיות לו ישיבה ע"ג דבר אחר היינו בחי' המחשבה המתפשטת להיות מקיף על המדות והוא רביעא על בנין, משא"כ אות סמך שהיא עגולה אין לה התיישובות ע"ג דבר אחר היינו בחי' עצמיות בינה עילאה שאין נמשכת אפילו להיות מקיף למדות וכמו עצמיות אבא שהוא נק' קדש מלה בגרמה בפ' אמור צ"ד וכמ"ש סד"ה ואלה שמות ובביאור צאינה דכל המשכות החכמה לז"א ולכל העולמות הוא רק מבחי' נה"י דאבא הנק' יש"ס ועיין באגה"ק ד"ה עוטה אור בענין וראית את אחורי, ועיין מענין עצמיות בינה בד"ה אם בחקותי אותיות החקיקה, ועמ"ש בד"ה באתי לגני בענין עמקו מחשבותיך והנה ע"י בירור המדות שע"י בחי' והאם רובצת שמכרר המדות דנה"ב בחי' ב"ן עי"ו נעשה העלייה בחי' שלח תשלח את האם כי עליי' הסוס דס"ג נמשך לפי ערך הירידה שבתחלה, עו"ל טעם בזה כנזכר בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה בת"א פ' יתרו שע"י המדות מתעלים אר"א באור א"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה, וי"ל ענין שלח תשלח ב' עליות זו למעלה מזו הא' שיהי' אר"א שוין בקומתן וילבישו חו"ג דא"א וכענין ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים אר"א שהלבישו כו' הב' הוא עליי' בג"ר דא"א שלמעלה מעלה מחו"ג, והיינו מה שמקבלים אר"א מב' מזלות ונוצר ונקה, וכמ"ש בדרוש שתי הלחם ע"ג שתי הכבשים וכת"ז תקון כ"א דנ"ה ע"ג בענין קן צפור קן דילה ההוא דאתמר ביה ונקה לא ינקה ודא מט"ט עליה אתמר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו ודא איזו כי יקרא קן צפור עכ"ל וכ"כ שם ריש תקון ו' ולכן ע"י קיום שילוח הקן נמשך שיהי' מקבל האם ממזל ונקה דא"א ועיין בפע"ח בכוונת קונה הכל, גם י"ל שלח תשלח זהו ענין עליות דשבת שיש בזה ב' בחי' שבת תתאה ושבת עילאה וכמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו ועליות אלו נמשכים ע"י הבירורים דששת ימי המעשה בבחי' והאם רובצת כו', גם אפילו ביוהכ"פ יש ב' עליות הא' עד נעילה והב' בנעילה והוא ג"כ כענין ב' בחי' שבת ושבת שבתו והוא נמשך ע"י ב' עומקים ממעמקים קראתיך כמ"ש במ"א בענין תשובה תשוב ה' והה' יש ביה מילוי יו"ד שהוא בחי' פנימיות הלב והעלומות לב, ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד שיש בחי' מדומ"ע בלמעלה מהשכל וע' ד"ה לך לך בענין ה' דאברהם, והנה ברבות ר"פ בשלח ד"א ויהי בשלח פרעה א"ל הקב"ה אני כתבתי בתורה שלח תשלח כו' ואתה שלחת את האבות כו' נמצא שיש להעיר לענין שלח תשלח מענין בשלח פרעה והיינו כמ"ש בת"רא ע"פ בשלח פרעה שהיה משלח פארות וענפים העושה פרי למעלה את העם שע"י גלות מצרים נתעלו הניצוצים שנפלו שמה בשב"כ והוא בחי' כח הצומח כו' ע"ש ועד"ז ע"י בחי' והאם רובצת כו'

שהוא ענין ההתבוננות לברר המדות תבא אם ותקנה צואת בנה היינו לנקות מדות דנה"א מהרע הנאחו וכהן וכמ"ש בד"ה אחרי תלכו בענין אם אין בינה אין דעת כו' הגה ע"ז משלח פארות להעלות בחי' האם בינה למעלה מעלה בבחי' בינה דא"א עיין בדרוש ברסת הוימון והיינו ע"י שמתבררים ניצוצים מכח"ב דתורו כו' שלמעלה מכח"ב דתקון וכמ"ש ע"פ המאמר פ' שלח דקע"א והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני שהוא בינה, ועמ"ש בביאור ע"פ עלי באר גם שלח תשלח ע"ד תשוב ה' לגבי יו"ד ועוד עד יעבור עמך הוי' בחי' לפני הוי' ואין זה הסתלקות האורות ח"ו ע"ד וכד אנת תסתלק מיניתו כו' הע"ד קוב"ה סליק בגלות מצרים לעילא לעילא אלא אדרבה זהו עלית הכלים לאורות עליונים יותר שזהו מעלת שבת ויהי"פ וע"ד שנתבאר בד"ה ושמתו כדכד בענין חז"א ישפה בחי' עליות.

ה) ואת הבנים תקח לך. הגה שלח תשלח זהו ענין עליות מלמטה למעלה אבל אח"כ צ"ל המשכות אלקות למטה וכמ"ש שובה ישראל כו' ואח"כ כתיב קחו עמכם דברים ושובו כו' דהיינו המשכות מלמעלה למטה וזהו ענין ואת הבנים שהן תומ"צ תקח לך וכמ"ש ג"כ בד"ה יונתי בענין קומי לך זהו ההעלאה ואח"כ צ"ל רעייתי ע"י התורה יפתי ע"י המצות, ובע"פ שם ספ"ג פי' שיוגדלו הבנים ולא יהי' צריכים לאמם דהיינו שיומשך בהם מוחין דגדלות, והענין כי אחר ששלח תשלח את האם יומשכו בהם מוחין דגדלות מבחי' אור אבא שלמעלה ממוחין דאימא כי כל העליות הוא ע"י אימא קו השמאל, אבל ההמשכות באי' ע"י מוחין דאבא וכנו' במ"א בענין ארץ זבת חלב ודבש, ועיקר סד"ה בפ' נסכים, וכן אחר יהי"פ הוא ענין סוכת ושמע"צ בחי' וימינו תחבקני וכמבואר במ"א שבבחי' זו גבהה מעלת הצדיקים על בעלי תשובה שהתשובה ע"י בינה וההמשכות למטה ע"י אור אבא וע' ד"ה מה טובו ענין בכר ג' תשובות דגר"נ ואח"כ ח"ע להיות המשכה כו' גם כמ"ש בד"ה ראה אנכי חו"כ גק' נקודה בהיכליה ולכן שלח תשלח את האם בחי' ההיכל להיות גילוי הנקודה שבהיכליה שהוא בחי' איתן מושביך וכו' ומשם נמשך ושים בסלע קניך קנא דאורייתא בחי' ואת הבנים כו' כי בינה רק עד הוד אחפשטת, אכן הצדיק יסוד להמשיך למטה בבחי' פנימיות אין המשכה זו נבאה מהבינה כ"א ע"י אור אבא דוקא זהו יסוד אבא ארוך שמאיר בו בחי' א"א כמ"ש הארכת ימים ועי"ז נמשך ומתפשט למטה גם בבחי' פנימיות משא"כ בחי' והאם רובצת הוא רק בבחי' מקיף כו', ועמ"ש מה ע"פ המאמר פ' פנחס דף רנ"ד א' רב המנונא סבא וכו' אלא חמש וכו' ואי תימא אלא שבע אינון בחד צפרא כו', וזהו ג"כ ענין אבא יסוד ברתא שהדבור שרשו מקדמות השכל שלמעלה משכל המושג שהוא בינה, וביאור הדבר יובן עפ"ש בד"ה וכל בניך כו' ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך כי בניך היינו בינה בן י"ה, וזהו עסק התפלה בחי' והאם רובצת על הבנים, וזהו הכל בחי' רצוא אבל אח"כ צ"ל בחי' שוב וזהו א"ת בניך אלא בוניך דווקא ע"י עסק התורה בבחי' עול תורה ועול מצות שזהו בחי' י"ס המרומז בר"ת ואת הבנים והוא ענין קלא דאשתמע והנגלות לנו ויה נגלות לנו ולבנינו שהוא בבחי' ואת הבנים, ולהיות בחי' בוניך זהו ע"י החכמה שלמעלה מהבינה כי בחכמה דווקא יבנה בית שהדבור שרשו כו' וזהו ע"כ

יעזוב איש כו' ודבק כו' וזהו ואת הבנים תקח לך שלא יצטרך לארץ ארץ שהם ישסויה כי יקבל מוחזין דגדלות מארץ עילאין ומעתיק וא"א כו' וכענין ביום ההוא יהיה שורין יהי' במדריגת ארץ ממש ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאווה דע"י הל"ת שנתלכשו בשערות דו"א נמשך גילוי בחי' עליונה יותר מבחי' לבושי' כתלג חיזור ושרש ארץ ממזלות דא"א משא"כ ז"א בעתיקא וכו' וכמ"ש ג"כ בביאור ע"פ שימני כחותם, וא"כ מוכן שבהמשכה זו דבחי' ואת הבנים תקח לך נמשך שרש זו מלמעלה מארץ, שהרי הו"א יש לו דיקנא משא"כ בארץ, ועמ"ש סוף הביאור דוכל בניך בעינן פי' והיה ועמ"ש סד"ה וישב יעקב בהגהות בענין קלא דאשתמע, ומ"ש בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבתכם בלק"ת פי' שלה איך העיקר בחי' ושוב.

למען ייטב לך. עיין ספ"ק דקדושין וחולין פב"ת לעולם שכולו טוב, וברכות ברות גבי אם יגאלך טוב שזהו ענין למען ייטב לך לעולם שכולו טוב וכו"ה בקהלת רבה ע"פ טוב אחרית דבר מראשיתו וענין שכולו טוב י"ל ע"פ מ"ש בפ' מקץ דף ר"ד ע"א ואתחברו תרין אתוון אלין ט"ר כחדא דפי' ט"ר הם טוב ורע שמחוברי' יחד וזהו ענין עה"ד טו"ר ושרשו באצילות הוא התכללות חו"ג אך למטה נסתעף מפסולת הגבורות בחי' הרע וזהו ענין יצה"ר ומתחברין כחדא באדם שיש בו יצ"ט ויצה"ר והתחברות זו הוא כדי לברר הרע ולהפכו לטוב ואזי יהי' לעתיד טוב מאד וזהו ענין שכולו טוב שנתברר הרע והוא עליית בין בס"ג כנ"ל ועיין בהרמ"ז ר"פ פקודי דף ר"כ בענין מה רב טובך אור הגנוח שהוא אצילות שבאצילות ובעמ"מ דט"ו וע"ג כ' את האם ואת הבנים ר"ת אהו"ה שהוא גימט' טוב והוא גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא שהוא ג"כ ר"ת את השמים ואת הארץ והיינו שהוא ענין למען ייטב לך וע' תרומה קס"ח ב' מה בין טוב לחסד ובמק"מ שם טוב אור הגנוח פנימיות יסוד אבא ולמעלה מהחסד ובחי' ארץ זה זהו ענין אור שבעת הימים שהאיר בוים"ב ע"כ נרמז בר"ת את השמים ואת הארץ גימט' טוב שאו האיר בחי' טוב הנ"ל ואח"כ ע"י עה"ד נתערב הטוב ברע, וע"י שילוח הקן ע"ד הנ"ל בבחי' והאם רובצת כו' מתברר הרע ונהפך לטוב ונמשך השם אתה גילוי אור הגנוח שכולו טוב, והנה פי' דחתים ביה שמיא וארעא עפ"מ בספר אה"מ ר"פ אורא יש ללמוד שהוא ע"ד החותם דנעילת יתכ"פ, וידוע שחותם זה הוא בחי' שמירה הנמשך מבחי' ע"ק כמ"ש הנה לא ינום כו' ושומר כו', ועיין מהו בת"א פי' בראשית גבי פותח ברוך חותם ברוך שהחותם שלא יינק הרע ולכן חותם זה הוא בחי' טוב שהרי מבחי' זו אין יניקה לחיצונים שלכן גנוז לצדיקים דוקא, ועמ"ש סד"ה וכל בניך גבי בצדקה תכונני בחי' שומר כו', אך ועו"ל בענין דחתים ביה שמיא וארעא שהוא בחי' כי כל בשמים וארץ, וזהו ענין יוסף בן שבע עשרה שנה בחי' טוב וכמ"ש מזה בבה"ז ע"פ המאמר ר"פ ויחי דף ד"יז ע"ב ע"פ ויחי יעקב באמ"צ שבע עשרה שנה, לאינך שבע עשרה שנה דיוסף הא לך שבע עשרה שנין אחרנין, היינו בחי' צדיק עליון וצדיק תחתון כנ"ל וזהו טוב אחרית דבר מראשיתו ופי' ברבות שהטוב של האחרית נמשך מראשיתו, היינו כי דבר הוא המל' ועליו המל' לעיל להיות אהל כל יצען כו' אחעט"ב נמשך מראשיתו דוקא היינו ע"י היום לעשותו, עיין מענין שם אהוה בהרמ"ז

קדושים דפי' ב' גבי ותתן טרף שכ' י"ז פעמים י"ז גימט' טרף, ופי' למען ייטב לך לעולם שכולו טוב יובן עפ"מ ש במ"א ע"פ משארו"ל ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד שלע"ל כולו הטוב והמטיב לפי שיהי' גילוי ע"ק ולית שמאלא בע"ק.

והארכת ימים לעולם שכולו ארוך. הנה ארו"ל כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו פי' בחי' והאם רובצת כו' להתבונן רב כו' נק' המאריך באחד, ולכן תקנו ברכות ק"ש ופסוד"ז להיות רב ההתבוננות שעיי"ז אח"כ יהי' קיום להתאויר יותר, כמו הולד כל מה ששוהה יותר בבטן האם תשעה חדשים שלימים הוא קיים ובריא אולם יותר, זהו ענין מאריכין לו ימיו שהם האהבה הנק' יום שיומשך בה גילוי האהבה רבה כו', והיום כלול מלילה ויום להיות אכתפיא ואתהפכא, אכן והארכת ימים בחי' כי גדול יום לעת ערב יהי' אור, וזהו ג"כ ענין המאריך באחד שממשיך מא"א בו"א, הנה הו"א יש לו ק"ן נהורין וכשמסתכל בא"א נמשך לו עוד אריך נהורין והם כל הש"ע נהורין והענין כמבואר בע"ח שם שענין ש"ע נהורין נמשכים מן ט"ס דא"א ויש עוד ש"ע הנמשכים מהכתר דא"א והנה ק"ן נהורין נמשכים מנהי' דא"א ושני שלישי ת"ת, אבל רכ"א נהורין באין מחב"ד חו"ג דא"א ושליש העליון של ת"ת, והנה שם בסיום שלישי ת"ת העליון הוא הפרסא יהי רקיע וכו' ויהי מבדיל וכו' אשר שם מסתיים יסוד דעתיק שאינו מאיר רק למעלה מהפרסא, א"כ כשמקבל ארך נהורין נמשך בו"א גילוי מבחי' ע"י שהוא בחי' תחתונה שבמאציל א"ס ממש משא"כ כשמקבל רק ק"ן, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וזוהי מספר בניי כו' אשר לא יספר וזהו כי יקרא קן כו' ואח"כ ע"י כל הנ"ל והארכת ימים להמשיך מבחי' שלמעלה מהפרסא, זהו ענין ליום שכולו ארוך היינו לע"ל אשר אז דוקא יהי' גילוי בחינה הנ"ל כי הנה מבואר בע"ח שם ההפרש בין עוה"ב ועלמא דאתי היינו שכבר בא והוא הג"ע לבחי' לע"ל, שעלמא דאתי כבר זהו מבחי' תבונה מם סתומה שהוא ד"ת דבינה אבל בחי' לע"ל זהו סמך כחב"ד חו"ג דבינה והענין כי התגלות עתיק הוא בבינה כנזכר בדרוש יו"ט של ר"ה, אך בכתר יש ב' בחי' הנ"ל שהן ק"ן ואר"ך שהם ד"ת ובחי' ר' ראשונות וכמ"כ במקום התגלותם בבינה הוא ג"כ בב' בחי' הנ"ל דבינה אשר בבחי' תבונה נק' קן צפור ק"ן מהש"ע נהורין המתגלים בחי' והאם רובצת, אבל אח"כ ע"י קיום שלוח הקן נמשך גילוי כללות הש"ע נהורין והוא ג"כ גילוי בינה עילאה וזהו ענין והארכת ימים כוסי רוייה כמנין ארך.

קן צפור י"ל נשמות דאצילות, וכ' הרמ"ז ר"פ שופטים שיש אצילות דבי"ע ואצי' דעשיי' גבוה מבחי' הבריאה שמצד עצמה זהו כי יקרא כו' בדרך בריאה בכל עץ יצירה או על הארץ עשיי' היינו שגם בבי"ע יוכל להיות אירע שיומשך נשמה מאצילות היינו מבחי' אצילות שבבי"ע ובזמן הבית אשר גם צפור מצאה בית הי' נמשכי' נשמות גבוהות היינו מאצי' שבבי"ע, אבל עכשיו כי יקרא כו', עוי"ל כי יקרא קן שזהו מקרה ולא בתמידיות ע"ד דרשו ה' בהמצאו שארו"ל אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ שאזי מאיר בחי' ע"ס דבינה הנק' תשובה וזהו והאם רובצת כו' או בצבור במקדש מעט שנק' ג"כ קן צפור כו'.

שלח תשלח את האם. עמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי פ"ג בענין ואת הבנים תקח לך. יש להעיר ממ"ש ע"פ כי שאל נא לימים ראשונים שהם ר"ק שבבחי' זו באתעדלית אתעדל"ע משא"כ בהבינה, ועיין מק"מ ר"פ בראשית על הזוהר שם דף א' סע"ב שוב ראיתי שכן פי' בזהר ויצא קני"ח שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך הינו אף שהותר לשחוט בע"ח ולאכלם מ"מ כשיקרה אם רובצת על הבנים הותר רק ליקח הבנים ולא האם וגם שלא תראה האם בצער בניה שיקחם לו רק לשלוח האם תחלה.

ברבות שעי' שלח תשלח ימהר ביאת אליהו שנאמר הנה אנכי שלוח לכם • ע' ד"ה ראה אנכי נותן, וזה נמשך ע"י שלוח תשלח. כי ובפשעיכם שולחה אמכם ויצאה עם הבנים, וע"י תשובה שלח תשלח את האם כי תשובה תשוב ה' תתאה לגבי וא"ו ותשוב ה' עילאה לגבי יו"ד לכן עי"ו ממשיך גילוי י"ה בוי"ה שיהי' השם שלם כו'.

כי יקרא כו' והאם כו', ויצא קני"ה א', פ' שמות דף ח' ויש ע"א יתרו פה"ב דצי"ג סע"א, ויקרא דט"ו סע"ב, בלק דר"ד ע"ב, ברע"מ פ' פנחס דרלי"ח ע"ב, רנ"ג ב' רפ"ג א', ועיין בזהר שמיני ד"מ ע"ב גבי אלא להורחם.

שלח תשלח, יתרו דצי"ג סע"א, פנחס דר"ו סע"א, דרלי"ח ע"ב דרנ"ג ב' דרנ"ד ע"א וע"ב, ויצא קני"ח א'.

לא תקח האם. רבות וישלח פע"ו פה"ה, אמור ס"פ כ"ה, נשא פי"ב רמ"ז ד', חקת פי"ט ער"ה ד', ר"פ כי תצא, איכה ס"ה ד' בפסוק טומאתה בשוליה, פ' צו פ' ט' קע"ה א'.

שלח תשלח. רבות בשלח פ"כ קל"ו א', מדרש רות בפסוק ליני הלילה מ"ח ב', קהלת רבה ק"ב א' בפסוק טוב אחרית דבר, התע יו"ד י"ד, אם על בנים רבות אמור ס"פ כ"ז חקת פי"ט ער"ה ד'.

שולח לכם: בבוך חן גוסף: כו' כי באליהו והשיב לב אבות כו', גילוי י"ה בוי"ה שיהי' השם שלם.

כי יקרא קן. בת"ז ריש תיקון ו' חדף ב' א' י"ז ב' י"ט א' ב' מ"א ב' נ"ה ג'.
 שמואל ב' סי' ז' כ"א, אשר פדית רבות בא פט"ו קל"ד, בשלח ר"פ כ"ד קמ"א
 א', גוי אחד, רבות תשא ר"פ מ"ה קנ"ט ב', במדבר פ' ג' רי"ד ב'
 גבי משיב יחידים ביתה נשא פי"ד רנ"ז ג' חטיבה אחת, לפדות לו לעם, שלח
 ר"פ י"ז רס"ח ב', ס"פ פנחס רפ"ב ג' יספת לגוי, ביום השמע"צ פר אחד
 איל אחד בחי' גוי אחד.

שה"ש רבה בפסוק דודי לי ואני לו י"ח ד', ס"פ אחת היא יונתי תמתי ל"ב ד',
 אשר הלכו כו' לפדות, קהלת רבה בפסוק טוב שם משמן טוב ק' א'.
 זח"א ויצא קס"ד א', ח"ב שמחת י"ז סע"ב, ר"פ תרומה קכ"ו סע"א, קנ"ה ב',
 קפ"ט ב', ח"ג קדושים פ"א א', אמור צ"א סע"א צ"ג ב'.

לא תחרוש בשור ובחמור יחידיו. עמ"ש במשלי ע"פ ורב תבואות בכח שור
 סעיף א' וסעיף ד'.

לא תלבש שעטנו שוע טווי ונזו. אפ"ל דכתיב צוה ישועות יעקב ופי' בת"א
 פ' ויצא ד"ה הוי' הוי' לי לאלקים ישועות הם ש"ע נהורין והם בחי'
 יעקב, ויהודי הלוכש שעטנו פוגם שלא יאירו בו ש"ע נהורין, כי ש"ע נהורין
 זהו וישע ד' אל הבל כמש"ש בת"א, וחיבור צמר ופשתים זהו הבל וקין ועיין
 בזהר קדושים דפ"ו ע"ב וע"ש ג"כ לשון כלאים, וזהו שוע טוי ונזו גלוז הוא
 ומליו את אביו שבשמים עליו כו' הפך וישע ד' אל הבל, ואפ"ל שזהו הפנייה
 להפך כענין ונתתי פני באיש ההוא, ועמ"ש מענין כלאים בכוך ישעי' ע"פ
 כרם ה' לידידי.

לא תלבש שעטנו צמר ופשתים יחידיו.

(א) פר"א פרק כ"א הגיע ליל יר"ט של פסח כו' הביא קין מותר מאכלו זרע
 פשתן והביא הבל מבכורות צאנו וחלביהן כבשים שלא נגזזו לצמר
 (עמ"ש מזה בלקרית פ' אמור בד"ה והגיף הכהן אותם בשם הזהר מחשבתיה
 הוה באתר דכתיב ועתיק יומין יתיב כו' ושער רישי' כעמר קני) ונתעב מנחת

קין ונרצית מנחת הבל שנאמר וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ר' יהושע בן קרחה אומר אמר הקב"ה אל יתערב מנחת קין והבל לעולם שמא ח"ו יתערבו בארג בגד שנאמר לא תלבש שעטנו צמר ופשתים כו', והובא ביי"ח ערך אדם סעיף י"ג ושם סעיף ע"ז כתב ח"ל טעם כלאים שלא יתערבו קין והבל יחד דדא מסטרא דקדושה ודא מסטרא אחרא כו' ומי שמחברם מרבה כח הסט"א עליו וכי"ת כלאים בציצית ובמקדש למה הי' מותר כי הקדושה כל כך גדולה שם עד שאין כח כלל לסט"א ע"ש והוא מהוהו ח"ג דפ"ו ע"ב, וצ"ל ע"ד שהמאכל בשבת אין בו תערובת רע כי ק"ג בשבת מתפרד הטוב שבה מהרע ונכלל הטוב בקדושה נמצא זה המאכל עצמו יש בו הפרש בין חול ובין בשבת כן כיון שהצמר ופשתים הם בציצית, אין בהם תערובות מסט"א כ"א תערובות חו"ג דקדושה עליונה כן נתבאר אצלינו ע"פ הן האדם היה כאחד ממנו, שזהו ע"ד היציט והיצה"ר שהי' באדם קודם החטא ואחר החטא, שאין דומה כלל זל"ו.

קיצור צמר ופשתים חיבור ועירוב קין והבל ועי"ו מגביר כח הסט"א והא דכלאים בציצית שרי כי שם אין כח לסט"א ור"ל שם אין זה תערובות קדושה וסט"א כ"א תערובות והתכללות חו"ג דקדושה.

ב במד"ר פ' חקת פי"ט דף רעד"א רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר ארבעה דברים יצה"ר משיב עליהן דכתיב בהן חוקה, אשת אח וכלאים, ושעיר המשתלח ופרה אדומה כו' כלאים לא תלבש שעטנו וסדין בציצית מותר וכתוב ביה חוקה את חוקתי תשמרו כו' בפ' קדושים י"ט י"ט כו' עד זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה עכ"ל, ובפ' כי תצא דף רצ"ו א' ד"א מהו כי לזית חן א"ר פנחס בר חמא לכל מקום שתלך המצוות מלוות אותך כו' אם לבשת כלים חדשים המצוות מלוות אותך שנאמר לא תלבש שעטנו עכ"ל.

בחיי קעג"ב קעט"א קפד"ב רכד"א.

ג הבחיי פ' קדושים ע"פ את חקותי תשמרו כו' ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך האריך בזה, פי' חקותי ע"ד חוקות שמים, ובאיוב סי' ל"ח ל"ג הידעת חקות שמים אם שתיים שמטרו בארץ וארז"ל ע"ו במד"ר פ' בראשית פרשה יו"ד א"ר סימון אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל, הה"ד הידעת חקות שמים כו', ופירשו שלא לערבב כחות העליונים הנקראים חקות שמים ולכן נאמר גבי כלאים את חקותי תשמרו, ולפע"ד מלשון המד"ר דלעיל סעיף ב' לא משמע כן שהרי בפרה אדומה שנאמר חקת התורה אין שייך פירוש זה אעכצ"ל שהיא חקה כפשוטו ועמ"ש ע"פ זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה שם פי' לשון חקיקה ועמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו וסד"ה תקעו בחדש בפ"י כי חק לישראל הוא, ובמד"ר ר"פ חקת חוקה חקקתי, ובבחי ר"פ חקת שיש ג' פירושים בחקת הא' לשון חק וגוירת מלך בדבר שאין טעמו נודע לבריות, וכענין שתוק כך עלה במחשבה בלק"ת בביאור ע"פ אם בחקתי, ובביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה והיינו משארז"ל שעל פרה אדומה אמר שלמה אחכמה והיא רחוקה ממני, הב' לשון חקיקה ירמוז לדבר החקוק ומצוייר למעלה כענין על כפים חקותיך, וזה נתבאר בביאור ע"פ חקת התורה

דפרה, הג' חוקה מלשון גבול כמו אשר שמתי חול גבול לים חוק עולם לא יעברנהו כו' חקות ירח וכוכבים לאור לילה בירמי' סי' ל"א כלומר גבולי היום והלילה, ועד"ו איתא במד"ר פ' קרח ד"א אמר להם משה גבולות חלק הקב"ה בעולמו יכולים אתם לערב יום ולילה כו' כך הבדיל ישראל כו' וכך הבדיל אהרן כו', וההבדלה בין גבול היום והלילה, עד"ו ומעין זה יוכל לומר בערבוב דכלאים ויותר ויותר יש לדמותו להבדלה דישאל וכן ארז"ל בילקוט שהבא על בת עכו"מ עובר משום לא תרזע כרמך כלאים כו', וא"כ לפ"ז איש חוקות דגבי כלאים שהן גבולות שחלק הקב"ה בעולמו שלא לערב סט' דקדושה בחי' צמר ששרשו מבחי' שער רישי' כעמר נקי, עם סט"א שהוא פשתן דקין כו', והנה במא"א אות גימל סעיף ה' גבול מצד הדינים הנותנים קו המדה וגבול לכל דבר כו' בוצינא דקרדוניתא עכ"ל ושרשו מגבורה דעי' שבמו"ס, לכן א"ש כי חוקות הנ"ל שרשם מבחי' החקיקות שחקק הקב"ה והיינו ע"י קו המדה מו"ס ששם ג"כ בחי' חקה שלמעלה מהשכל כו', ולכן כי חק לישראל הוא חוקיו ומשפטיו לישראל, והיינו כי חוקים הנ"ל שרשן ממו"ס שעליה נאמר אחכמה והיא רחוקה ממני ולא כמו חכמה שבאצי' שמתפתחא לל"ב שבילין כו', ובמא"א אות חית סנ"ב חוקקי ישראל דא אר"א עילאין החוקקין לו"א ונכנסים בו ועושין אותו כלי, חק מצד היסוד כו' חקה נק' המל' הנחקקת ע"י היסוד כו' עכ"ל, ועמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם.

קיצור חקותי לשון חקות שמים, שהם המזלות, חקות שמים לשון גבולות, כמו גבולי יום ולילה, וכן ענין גבול ישראל וגבול כהנים לגבי ליו"ם, כמו בקר לגבי ערב, כך א"א לערבב ב' כחות דצמר ופשתן, שהם בחי' תבל ובחי' קין, ובחי' גבולות אלו נמשכים מקו המדה הנקרא מחוקק, כי חק לישראל הוא, חוקקי ישראל הוא.

ד) וביאר עוד הבחי' וכבר ידעת מארז"ל אפילו העליונים צריכים שלום שנאמר עושה שלום במרומיו כו' והכלאים ה"ז גורם הפך השלום כי הוא מערבב הכחות העליונים כו' כלאים לשון ביטול הכחות, ולפע"ד אפ"ל כלאים לשון כלא כי כשממשיך הקדושה בסט"א זהו בית הכלא הפך בחי' יחוד עם הכלה העליונה שבשיר השירים, וע"ד לשכב אצלה בעוה"ז להיות עמה בעוה"ב שקשור וכלוא עמה מלפפתו כו', ועמ"ש מזה ע"פ כרם הי' לידידי בקרן בן שמן בישעי' סי' ה', וע"כ נאסר לנו הכלאים כו' כי אין חיבורן עולה יפה, ועד"ו ארז"ל בת ת"ח לעם הארץ אין זיווגן עולה יפה לפי שהוא מעין כלאים והמפריש ביניהם גורם שלום בעולם והמחבר אותן יחד מסלק השלום מן העולם כו' כי הורס גבולים העליוני' וגורם בחי' ושפחה כי תירש כו' שחיבור זה אינו זיווג כלל כו', ומה שהותר הכלאים בציצית גם בבגדי הכהנים בשעת עבודה לפי שכל הכחות המשתנים זה מזה כולם כלולים במצות ציצית בין הלכן והתכלת כו' דרשה צמר ופשתים כו' ואם כולם כלולין במצות ציצית אצ"ל בשעת המקדש בשעת עבודה שכל הכחות כלולין שם כי כל עניני בהמ"ק שלמטה הם דוגמת עניני בהמ"ק שלמעלה עכת"ד הבחי', ולכאורה אין לזה הבנה דאם הפשתים הם מבחי' סט"א דקין איך הם כלולים למעלה יחד עם הקדושה,

ואפ"ל ע"ד שבמרכבה העליונה הוא פני אר"י שהוא חיה טמאה למטה, וכן פני נשר שהוא עוף טמא למטה, והרי כתיב ואשא אתכם על כנפי נשרים ונשר שכינתא עילאה בינה ויונה שכינתא תתאה, וכן פני אריה גבוה מפני שור, אלא כי זה נמשך רק מפני שבה"כ שמפני שבחי' פני אריה גבוה מאד אין לו כלי להתלבש למטה בחיה טהורה כ"א בחיה טמאה דוקא, וכן התומ"צ נתלבשו בגשמיות דוקא, וברוחניות אין דרך להשיגם ועיין מזה בת"א בד"ה כי אברהם לא ידענו, כמ"כ יובן ענין הפשתן שבשרשו גבוה מאד שהרי נאמר כתונת בד קדש ילבש כו' ואפשר הוא למעלה מבחי' צמר ששרשו מבחי' ושער רישי' כו', והבד י"ל שרשו מעצם לובן העליון שלמעלה מבחי' שערות כמו לבגונת דגלגלתא כו' כהדין קמצא דלבושא מיניה וביה שוהו לבוש הבדים ועיין בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה בענין שהל"ת גבוהים ממ"ע אף שהמ"ע שרשן מבחי' ושער רישי' כעמר נקי יעו"ש, אלא שהיא הנותנת שלכן למטה בשבה"כ נתלבש דוקא בבחי' קין, וע"ד שיש לבן העליון דקדושה בחי' ועתיק יומין כו' ויש לבן והרמאי לבן דקליפה כו', וכן איתא בכהאריז"ל דשורש קין למעלה גבוה מבחי' הגל, וכמו שורש עשו מעולם התהו שלמעלה מעולם התיקון דיעקב שהוא ג"כ כמשל אר"י ושור כמ"ש בת"א פ' וישלח, ולכן בציצית ובהמ"ק אזי חפשתן מעין שהוא בשרשו שם הוא מין במיגו עם שער רישי' כעמר נקי וכו', וכן אש במקדש בשבת בקרבנות ועריות למעלה ועמ"ש מענין שעטנו בהגהות על מצנפת ואבנט ובישעי' סד"ה והי' אמונת אתך, ומזה יובן מה שהותר כלאים בציצית, כי דוקא אחר חטא עה"ד נעשה קין בחי' קינא דמסאבותא ונפרד מהבל, אבל קודם חטא עה"ד שהיו בחי' הוד והדר לא הי' כלל בחי' זו כי אף שהיה חו"ג הרי באצילות הכל אחדות אחד ממש והכל נק' ימין, ותדע עוד דמיכאל מלאך של שלג שהוא מבחי' הנותן שלג כצמר, וגבריאל לבוש הבדים במד"ר פ' בראשית הרי הם כמו צמר ופשתים והקב"ה עושה שלום במרומו בין מיכאל לגבריאל במד"ר בשה"ש ע"פ צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה מלך שהשלום שלו, והרי למטה כלאים חיבור צמר ופשתים הוא שעטנו, אלא שוהו למטה משא"כ במיכאל וגבריאל, ועד"ו במצות ציצית שממשיך מבחי' ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת שהי' קודם חטא עה"ד, ע"כ שם ראוי להיות חיבור צמר ופשתים ע"ד עושה שלום במרומו בין מיכאל וגבריאל כג"ל, וזהו ענין גדילים חיבור הוי' ואד' ע"י הקשרים, אימתי גדול כשהוא בעיר כו'.

גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה. כתב הבחיי לשון גדילים שהזכיר כאן במלבוש הציצית הוא רמו למ"ש תילים רסי' ק"ד ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת, והבן זה, כי הלבוש ציצית בל"ב חוטין הוא דוגמא וזה מבורר עכ"ל, ור"ל כי הוד והדר לבשת זהו רמו לענין טלית לבנה שנתייטף בה הקב"ה, וכ"ה ענין עוטה אור כשלמה וא"כ זהו נק' ה'

אלקי גדלת מאד, הציצית הם הכנף מין כנף לכן הם נק' גדילים שהם המשכות מבחי' גדולתו ית', ועד"ן נת' במ"א שעל החכ' נא' והחכ' מאין תמצא וכתר הוא אין שלמעלה מהחכ' רק החכ' מאין תמצא שהחכ' נמשכת מבחי' ושער רישי' כעמר נקי חלכן עכ"פ הוא ממין הכנף היינו לבנונית דגלגלתא עצמו שמשם נמשכים השערות כו' וכ"ה כאן ענין הגדילים שזהו ג"כ הל"ב חוטין לבנ"ח כשהם גדיל הם המשכות מבחי' ה' אלקי גדלת מאד ע"ד הכנף מין כנף כנ"ל, ויש לבאר הדבר עפ"מ"ש בדרוש מצנפת ואבנט שענין לב"ג היינו ד' מוחי' חו"ב תהוצת מתחלק לב' מוחי' חו"ג והם ד' פרשיות תפילין, ומכל מוח מתפשט ח' נתיבות שהם ח' אותיות הוי' אד', הרי לפי"ז ענין גדילים הם שילוב הוי' אד' זהו הגדיל, ויש בחי' זו בד' כנפות הנמשך מד' מוחי', ומבואר במ"א ע"פ גדול הוי' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר כי גדולה הוא בחסד ומקוד החסד זהו החכ', וזהו גדול הוי' ולגדולתו זהו כתר סתימא דכל סתימין אין חקר וי"ל כי חכמה הוא שרש ממכ"ע מכה"כ ל"ב אלקי' דמע"ב משא"כ כתר שבו מל' דא"ס הוא סוכ"ע וכנ"ל בפ"י והחכ' מאין תמצא וא"כ ה' אלקי' גדלת מאד הוד והדר לבשת זהו בחי' כתר מל' דא"ס שהוא המלבוש הראשון לבחי' אור"ס, וזהו"ע יביאו לברש מלכות כו' כמבואר בת"א ע"פ זה ומה שנמשך מזה להאיר בשרש ממכ"ע זהו"ע גדול הוי' ומהולל מאד והוי' בהיכל קדשו ההיכל הוא ש' אד', וזהו"ע גדילים הארת והמשכות מבחי' ולגדולתו אין חקר ועוד כי ז"א נק' זעיר אנפין זעיר היינו בחי' קטן כי לגבי א"א נק' ז"א שהוא שורש ומקוד להאיר לבי"ע נק' בשם קטן אנפי זוטרי כו' והגדילים הם המשכות מוחי' דגדלות לז"א כו' וע' במד"ר פ' מקץ פ"צ ובפ' קדושים פכ"ד והיית רק למעלה יכול כמוני ת"ל רק גדולתי למעלה מגדולתכם ואנו למדים זה מפרשתו של פרעה הרשע רק הכסא אגדל ממך כו' ופי' הפנ"י שהוא בחי' כתר ועד"ן יובן ענין גדילים תעשה לך שזה המשכת הגדולה בנש"י שיהיו בבחי' ומי גוי גדול כו' והיינו כנ"ל בענין ז"א שלפעמים נא' נער ישראל, ישראל זוטא וכשנמשכו בו מוחי' דגדלות נק' גדול ישראל סבא, אך גדולתי למעלה מגדולתכם וכנ"ל, וזהו"ע ולגדולתו אין חקר.

קיצור ה' אלקי גדלת מאד, ומה שנמשכו ממנו לבנ"ח נק' גדילים ע"ד הכנף מין כנף, ולב"ג הם ד"פ הוי' אד', והגדיל זהו שילוב הוי' אד' וזהו גדול הוי' ומהולל מאד, וזהו רק הארה מבחי' גדלת מאד הוד והדר לבשת שהוא בחי' ולגדולתו אין חקר, גם י"ל הגדילים מוחי' דגדלות הנמשכי' לזעיר, גם ע"ד גדולתי למעלה מגדולתכם.

ב) והנה מהרמ"א בתילים רס"י ק"ד הביא בשם הפסיקתא עשרה לבושים לבש הקב"ה כשברא את העולם נתלבש ב'הוד והדר ופי' הוא שהוד הוא עולם כסה"כ עולם הבריאה והדר זהו עולם היצירה שהם לבושים ומסכים להאצי' שבהם ועל ידם יאיר בעשי' הגשמיות, ובמא"א אות ה' ס"ד משמע הוד והדר זהו הוד ונצח וא"כ לפי פירושו נ"ה הם ב' הלבושים כי איהו בנצח ואיהו בהוד וכענין ברכה והודאה בדרוש בהמ"ז וע"י ז"ו"נ נמשך האור בבי"ע שהם מקור דבי"ע כנודע מענין שני כרובים בתו"א פ' תרומה ובמד"רש מבואר

הוד זה משה והדר זה יהושע ע' ילקוט פ' הברכה והנה פני משה כפני חמה שהוא ז"א המקבל מהבינה שנק' ג"כ חמה ונק' הוד, ופני יהושע כפני לבנה שהוא מ', וזהו ע"ד וכבוד הדר מלכותו גם במד"ר אמרו הדר זה שרה ושרה היא מל' מלשון שררה מטרוניתא כמי"ש בלק"ת פ' הברכה בד"ה ואתא מרכבות קדש ועמ"ש בלק"ת פ' צו בענין והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה כו' ולפי הי"ב הדר הוא יסוד וא"כ הוד הוא מ' והכל אחד, וזהו ה' אלקי זהו חו"ב גדלת מאד כי ג"ר גבהו דרכיהן מהיות מקור לעולמות כי ששת ימי בראשית הם ו"ק ולכן בכדי שיהי' ברה"ע הוא ע"י שנתלבש בהוד והדר שהם זו"נ חמה ולבנה, ולפי"ז הגדילים שבלבושים אלו זהו המשכת לבנ"ח שנמשכים לבריאה לד' חיות המרכבה והם נק' גדילים כי הנה גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, ופי' בזהו ויקרא ד"ה אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו היינו בבחי' מ', וזהו"ע שילוב הוי' אד', ושם אד' גימט' ה"ס פו' בכמ"א אתה ה' סעי' י"ט כי בשעת הזיווג הכל בלחישו וההמשכה שנמשך מזה לד' חיות המרכבה נק' גדילים.

קיצור כשברא הקב"ה את העולם נתלבש בלבוש הוד והדר שהם זו"נ ולפי"ז הגדילים זהו המשכת לבנ"ח לבריאה לד' חיות המרכבה ונק' גדילים שהשגתם בבחי' גדול הוי' בעיר אלקינו, וזהו ומהולל מאד ע"ד וגדולתך אספרנה וע"כ נק' גדילים.

ג) והנה בגמ' פ' התכלת דל"ט ע"ב, עשה גדיל ופותליו מתוכו, וע"ש בתוס' בשם הספרי שיהא גדיל יוצא מן הכנף, ופתיל מן הגדיל ושם ע"א שלישי גדיל ושני שלישי פתיל, ואיתא במ"ח מסכת ציצית פ"ד יהי' הציצית שלישי גדיל בכריכות וקשרים אלו כנגד שלישי העליון דת"ת דז"א, ושני שלישי ענף כנגד שני השלישים אחרים שכנגדם ראש נוקבי' עכ"ל והוא מבואר בפע"ח שער הציצית פ"א ועמ"ש מענין ג' שלישים אלו בלק"ת פ' קדושים בד"ה ונטעתם כל עץ מאכל וביאור ע"פ ושמתי כדכד והנה ת"ת הוא בריח התיכון ועולה עד הכתר ובו עיקר הארת הקו ובו שם הוי' והג' שלישיין שבו זהו חב"ד חג"ת נה"י שבו גם ת"ת נק' אות אמת ואמת מורה על ראש תוך סוף ועל אני ראשון ואני אחרון כו' א"כ שלישי העליון זהו האלף דאמת כו' ובמ"א נת' ששלישי העליון שם החסדים מכוס' ביסוד אימא שזוהו בחי' עה"ה, וב' שלישיין שם החסדים מגולים ונק' עה"ד, בביאור מאמר הזוהר ע"פ אלה תולדות נח, וענין החסדים המכוסים זהו ע"ד המדות כשהם כלולים בשכל, וזהו ע' רבתי דשמע ולפיכך זהו"ע גדיל, גם ע"ד דלפעמים נא' מה רבו מעשיך, ולפעמים נא' מה גדלו מעשיך ה' ופי' בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא, מה רבו קאי על עולמות התחתונים כו' אך מה גדלו מעשיך קאי על עולמות העליונים כו' להנחיל אותבי יש כו', וזהו"ע גדול ע"ד מה גדלו מעשיך כו' ופתיל מורה על מה רבו מעשיך כו' ובבחי' מה רבו נאמר כולם בחכ' עשית ובבחי' מה גדלו נא' מאד עמקו מחשבותיך שהוא מבחי' ח"ס כמי"ש במ"א, וגם שם בהיותם כלולים בבינה הם בהתכללות זע"ו כמי"ש בענין ושם אחיו יובל כו', ועמ"ש מענין התכללות המדות בענין רבקה של שלש בקר או של ארבע ארבע, בת"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים ושרשן מבחי' עקודים

בכלי א' ומ"ש בביאור ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל בפ"י בצל אל היית וידעת היינו וידעת היום ואח"כ והשבות אל לבבך ובכחי וידעת בהדעת כלולים המדות יחד, ואח"כ מתחלקים, וכן איתא במא"א אות כ' סמ"ז ח"ל כלל בדעת ופרט בו"ק כו' גם בהגדיל שם הכריכות הקשרים שהוא בחי' תלת קשרין אינון ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה והקשורים ליעקב קשר ויחוד מ"ן ומ"ד ע"כ זהו גדיל ע"ד מגדיל עלי אהבה וע"ד ועתה יגדל נא וכדלקמן וגבי יעקב חבל נחלתו אין חבל פזות משלשה, עוי"ל לענין גדיל פתיל ע"ד שבטים הם ד' דגלים וכל דגל מתחלק לשלשה א"כ הדגל כלל והשבטים פרט דגל קרוב לאותיות גודל וכן איתא במד"ר פ' במדבר רפ"ב ודגלו עלי אהבה וגודלו עלי אהבה כו' כגדולה שעשה לנו במדבר דגל מתנה יהודה אלולי הוא מגדיל עלי אהבה כו' ועדמ"ש במד"ר פ' וישלח בג' לשונות של חיבה חיבב הקב"ה את ישראל בדביקה חשיקה חפיצה כו' וכ"ה בשה"ש רבה ע"פ הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה וגודלו עלי אה' כו' מיכאל ודגלו גבריאל ודגלו כו', גם עו"ש דגלו ל' דילוג, הרי בענין הדגלים איתא ל' גודל שמגדיל עלי אהבה ע"ד כי עזה כמות אהבה כו' ושורש אהבה גדולה זו באה מהמדות שלמעלה מהשכל הנמשכים ע"י דעת עליון שממשיך מבחי' טורי חשוכא כו', וגם דגל ענין אסיפה והתכללות כו' וכמ"ש בלק"ת בסוף ביאור ע"פ החצו מאתכם, א"כ יובן שזהו ענין ד' גדילים שמגדילים האהבה והו"ג ענין מיכאל וגבריאל כו', וגם הוא ענין דלוג והמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות, ואפ"ל שלישי גדיל ושני שלישי פתיל נגד חב"ד חג"ת נה"י, וכן המזוזה צ"ל בשליש העליון של הפתח ועיין בהרמ"ז ס"פ ואתחנן דף רס"ה, ועיין במא"א אות מס סעיף מ"ה, ואפ"ל ג"כ שלישי גדיל ושני שלישי פתיל כנגד שרפים חיות ואופנים, כי השרפים בבריאה ששם מאיר חב"ד דאצי' ואמרים קדוש כו' ועיין בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני, אש שחורה שהם בחי' אהבה המסותרת כענין חסדים המכוסים הנ"ל לכן נק' שלישי גדיל, ועוד כי הם מבחי' ש' מ"ב, גם ע"ד מ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בניי כת אחת אומרת קדוש פ"א וזהו שלישי גדיל כו' וב' שלישי פתיל זהו ב' הכתות האחרים שממשיכי' כו' וזהו ג"פ קדוש המשלשים לך קדושה ויש בזה ג' שלישים גם גדילים שממשיכים ועתה יגדל נא כח, וכן הבו גודל לאלקיננו, להעיר מענין לעולם ישלש אדם תלמודו, גדילים דבר גדול מעשה מרכבה שממשיכי' מא"א עמ"ש ע"פ רכב אלקים רבותיים, גם י"ל כי ד' ציצית הם ד' חיות המרכבה כמ"ש הבחי' ס"פ שלח, והם ד' דגלים, וכל דגל כולל ג' שבטים, א"כ השלישי גדיל זהו כי השבט שהדגל נק' על שמו כמו דגל מחנה יהודה, ודגל וגדיל אותיות אחדים ושני שלישי פתיל הם השני שבטים המצטרפים עמו בדגלו.

קיצור שלישי גדיל ושני שלישי פתיל ג' שלישין שבתפארת חב"ד חג"ת נה"י, גם זהו עץ החיים גם ע"ד אתון רברבין וגדיל כענין מה גדלו מעשיך הנמשך מבחי' מאד עמקו מחשבותיך שלמעלה מבחי' מה רבו מעשיך הנמשך מבחי' כולם בחכ' עשית גם גדיל זהו התכללות המדות ששרשן מבחי' עקודים, וענין וידעת היום והשבות, גם קשרין יחוד מ"ג ומ"ד, גם ע"ד ד' דגלים והד'

גלים מיכאל ודגלו כו' ודגל ג"כ ענין אסיפה והתכללות, והגדלת תאהבה דביקה וחשיקה וחפיצה ובחי' דילוג מלמעלה מהשתלשלות וכך י"ל בענין גדילים שהם ג"כ מיכאל וגבריאל כו', גם י"ל שלישי גדיל זהו ענין השרפים האומרים קדוש ושני שלישי פתיל חיות ואופנים כו'.

ד) והנה בפ' הוי' אלקי גדלת מאד פי' במד"ר פ' בא פט"ו דקל"ב כי בי"ה הוי' צור עולמים ב' עולמות העוה"ז ועוה"ב שעליהם נא' מה רבו מעשיך מה גדלו מעשיך כנ"ל נתהוו רק משני אותיות ביו"ד נברא העוה"ב כו' וכמו ששני אותיות אין חשובים כלום לגבי אדם וכ"ש וק"ו ביטול ב' אותיות הנ"ל לגבי אוא"ס ב"ה ע"כ עז"נ ה' אלקי גדלת מאד, והנה הוד והדר לבשת בברה"ע היינו כי כשנברא העולם נברא באופן היותר נעלה שהרי מה שאצלינו מתן שבר שהוא ג"ע זה הי' דירת אדה"ר בבחי' לעבדה כו' כמו שאצלינו העוה"ז כו' גם נברא שיהי' חי לעולם ושיהי' זיוו כצאת השמש בגבורתו כו' היינו כי שמש ומגן הוי' אלקים וצאת השמש בגבורתו זהו ע"ד מוציא חמה מנרתקה וזהו ע"י הוד והדר לבשת ואח"כ ע"י חטא עה"ד נתקלקל העולם וחסר זיוו וחיוו כו' והוא חסרון הוא"ו כמ"ש במד"ר בראשית פי"ב וע' מזה במהרמ"א תילים סי' כ"א וע"י מצות ציצית בחי' גדילים תעשה לך שממשיכי' מבחי' גדלת מאד להיות הוד והדר לבשת עי"ו ממשיכים האור בהעולמות מבחי' שהי' קודם חטא עה"ד וזהו"ע לבנ"ח שהיו מאירים בג"ע קודם החטא דהיינו ל"ב אלקים שנזכר במע"ב כו' וע' לעיל סעי' ב' הוד והדר זהו ע"ד חמה ולבנה זו"נ א"כ י"ל ההמשכה ע"י הטלית והציצית שיהי' ע"ד והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתיים כו', ועמ"ש ע"פ בחדש השביעי באחד לחודש אמור כ"ג כ"ד סעיף יו"ד שיש להעיר מזה לענין מ"ש תקע בשופר גדול כו' מארבע כנפות הארץ כי הגדילים בד' כנפות פירשי' ס"פ שלח כנגד ד' לשונות של גאולה, ועיין במד"ר ס"פ וישב כנגד ד' מלכיות והם ד' ראשים שלעומת זה והנה ד' ציצית נק' ריח בגדיו, וזהו"ע הגדילים גדולים מעשה צדיקים ע' ביאור הבאים ישרש יעקב, אך ע"י התשובה ריח בוגדיו ממשיך שופר גדול מבחי' גדולתי למעלה מגדולתכם שהוא ע"ד רק הכסא אגדל ממך, וזהו גדולה תשובה גדולה דייקא שמגעת עד כסא הכבוד בחי' גדולתי למעלה מגדולתכם שהם הגדילים ריח בוגדיו ועי"ו נמשך וקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ כו' להיות ולא יכנף כו' ואפ"ל כי ד' גדילים המשסת לבנ"ח הנמשכים בבחי' ד' נהרות היוצאים מנהר היוצא מעדן שהם בבחי' ומשם יפרד וכנפיהם פרודות וא"כ הם לבנ"ח שבמל', אבל השופר זהו עצם בחי' ונהר יוצא מעדן שארוז"ל יובל שמו וזהו"ע השופרות שנק' יובל כמ"ש במשך היובל המה יעלו בהר בפ' יתרו י"ט י"ג, ופירשי' היובל הוא שופר של איל שכן בערביא קורין לדכרא יובלא ושופר של אילו של יצחק הי' עכ"ל ויובל הוא שער החמשים ובו מאיר עצמיות לבנ"ח עילאה ונק' נתיב לא ידעו עיט א"כ עי"ו יקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ ולכן ע"י שופר מכפר, כי מ"ט שע"ב נמסרו למשה וכן התורה מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור כמ"ש מוזקק שבעתים אבל השופר יובל שמו שער החמשים עי"ו אם רחץ ה' כו', שעלו מן הרחצה דמים של נהר היוצא מעדן כו' והמשכה זו בג' בחי' תר"ת מרכבתא עילאה

דאצ"י ג' אבות ושתים מבחי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם ולא כמו ד' ציצית שהם ד' דוקא לפי שהם במרכבתא תתאה שבבחי' ומשם יפרד כתי' והי' לד' ראשים אבל באצ"י הם ג' והם שלש של שלש שלש ע' בחיי ס"פ תשא קכ"ד ובוהר ובגין דאינון תלתא ארבע אינון היינו תלתא חב"ד, וכשהדעת נחלק לחו"ג הם ארבע וע' מענין ג' ברכות דבהמ"ז ושין של ג' ראשין ושל ד' ראשין.

גדילים תעשה לך וגומר. וצ"ל מ"ש אשר תכסה בה דהוה לי' למימר תתכסה כי תכסה משמע לאחר כמו ולא תכסה עליו, גם צריך להבין מה דאיתא במדרש רבה שאות גימל הוא בראש אותיות דמצות ציצית, וצ"ל דהוה במשנה תורה אבל הרי מצות ציצית נאמר תחלה בפ' שלח לך, ושם לא נזכר גימל בראשונה כלל, וכמ"ש ועשו להם ציצית כו', ולהבין זה גם מ"ש בפ' ציצית חזרתם את כל מצות הוי' כו' למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי כו' מהו ענין כפל הלשון מצות הוי' ומצותי, הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, ולהבין מהו צלם ודמות, ואיך שייך לגבי הקב"ה צלם ודמות שהם בחי' גשמיים והרי אפילו מחשבה היא נחשבת לבחי' עשיי' אצלו וכמ"ש נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך פי' אפילו בחי' מחשבה עילאה שממנה מקור התהוות כל העולמות, כי במחשבה אחת ברא הקב"ה את העולם כמ"ש בוהר פ' שמות, הנה מחשבה זו אין ערוך אליך כלל ומכ"ש ענין צלם ודמות, ויובן בהקדים הפסוק: עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה, דהנה כמו עד"מ באדם שלמטה יש ג' בחי' נפש ורוח ונשמה שהן הן המתלבשים בגוף האדם ממש וכמאמר נשמה שנתת בי וכו' יוצר רוח האדם בקרבו כו', אך כדי להיות התלבשות יבחי' נר"ג בגוף גשמי הוא ע"י בחי' ממוצע שיש ביניהם והוא הנק' בחי' צלם שע"ז נאמר אך בצלם יתהלך איש וכתיב כצל ימינו עלי ארץ, שבו מתלכשי' הג' בחי' נר"ג וע"י אמצעות לברש זה הם יכולים להתלבש ולהתקשר ברמ"ח אברי הגוף גשמיי', ונמצא בחי' הצלם של האדם הוא הממוצע בין האור שהוא הנשמה ההכלי שהוא הגוף, וכמ"ש כ"ז בע"ח שער כ"ה פרק א', אבל בלתי לבושים אי"א להיות הנשמה עצמה מתלבשת בגוף הגשמי, וכך למעלה בחי' בצלמנו זהו בחי' לבושים שבהם ועל ידם הוא התלבשות אור א"ס ב"ה שהוא בחי' הפנימיות המלוכש תוך הלבושים שהם המסתירים כ"א לא היו לבושים לא היו יכולים הנבראים שהם בעל גבול לקבל חיות מן פנימית אור א"ס ב"ה שהוא בלתי גבול כלל ובלתי תחלה ותכלה כלל, והנבראים הם הווים ונפסדים מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכו' שהוא הכל בגבול ומחמת הלבוש שהם בגבול מקבלים הנבראים חיות, והו נוטה שמים כו' שהוא בלבושים אך אם הי' בלבוש הכל הי' חושך פי' ואיך היו יכולים לדבקה בו ית' להיות ביטול במציאות כו' אלא הוא אור דרך לבוש, פי' כי אור בעצמו בלתי לבוש שהוא אור א"ס שיהי' נתגלה לכל אי אפשר כי לא היו יכולים לקבל חיות ולבוש הכל אי אפשר.

חתו עוטה אור כשלמה שהוא עוטה אור דרך לבושים, ועי"ז הם מקבלים חיות
 ויכולים לדבקה בו ולהתבטל בו, (וזהו פי' בצלמנו כו') כי בחי' חסד נק'
 דרועא ימינא שזוהו בחי' גוף וכמאמר כמה גופין תקינת לון כו' והיינו בחי'
 כלים עליונים והאור הוא בחי' הארה מא"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו
 כלל, ושיהי' התחברות האור להתקשר בבחינת גוף הנ"ל, דהיינו שיתלבש
 בבחי' חסד כו' הוא ע"י לבוש הממוצע בין האור להכלי והוא הנקרא בחי'
 צלם כו', ועמ"ש במ"א דהשמות שאינון נמחקין א"ל אד' כו' הם הממוצעי'
 המחברים האור עם הכלי וכמו שע"י אותיות נלקח השכל להתלבש במדות עד"מ)
 וזהו עולם חסד יבנה שהחסד צ"ל נבנה להמשיך בו גילוי א"ס ב"ה כי בתחלת
 בריאת העולם הי' זה בחסד חנם ועכשיו צ"ל אתערותא דלתתא להמשיך פנימית
 אור א"ס ב"ה שיתלבש במדת חסד הנ"ל (הנק' גוף והיינו ע"י הלבוש כו')
 אך להבין איך אפשר להמשיך בחי' זו, אך הוא ע"י התורה שעלי' נאמר עוטה
 אור כשלמה וכמארו"ל שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה פי' כי
 בתורה יש סתים וגליא וכתוב הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו כו' היינו כי
 פנימית התורה היא בלתי גבול כלל כמו אור א"ס ב"ה, וכמ"ש ואהי' אצלו
 שעשועי' אצלו דוקא, וחיצונית התורה היא בגבול רמ"ח מ"ע שס"ה מצות ל"ת
 שיתא סדרי משנה כו' הכל בגבול וכמו בחי' הלבושים דאור א"ס ב"ה, ולכן
 ארו"ל נובלות חכמה שלמעלה תורה, פי' מה שנובל מחכמה עילאה ויורד למטה
 להתלבש בנגלה שבתורה שהוא התורה הנגלית לנו ולבנינו הוא רק בחי'
 נובלות ואחוריים לגבי פנימית חכמה עילאה שהוא פנימית התו' ולכן נאמר
 במשה רבינו ע"ה וראית את אחורי לפני לא יראו כו', כמבואר באגה"ק ד"ה
 עוטה אור ולכן ע"י עסק התורה ממשיכים גילוי אור א"ס ב"ה והתלבשותו
 בעולמות, וזהו הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם כו', פי'
 הנסתרות היינו פנימית התורה שהיא דומה לאור א"ס ב"ה הוא לה' אלקינו
 החיצונית של התורה שהוא הנגלות לנו ולבנינו עד עולם שהוא בגדר וגבול
 שע"ז נמשך ומתלבש האור עד עולם בבחי' עולמות שהן בבחי' גבול, וזהו א"ת
 בניך אלא בוניך שהעוסקים בתורה עוסקים בבנינו של עולם, וזהו ג"כ פי' גדול
 תלמוד שמביא לידי מעשה כי מעשה המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא היינו
 בחי' כלים ותורה אור שע"י התורה נמשך האור להתלבש בכלים ע"י עוטה
 אור כשלמה בחי' הממוצע כו', וזהו כל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו
 של הקדב"ה שע"י השם קוראי' וממשיכי' כו' (וכנ"ל שהשמות הן הממוצעי'
 אורות להכלים).

(ב) אך איך יוכל להגיע לבחי' פנימית התורה להמשיך משם אל בחי' עולמות
 בע"ג, דאף שהנגלות שבתורה לנו הוא אך הרי הנגלות הוא בחי'
 השלמה והלבוש שבו נמשך ומתלבש אור א"ס ב"ה שהוא בחי' פנימית התורה,
 וא"כ כיון שצריך להמשיך בחי' האור איך יוכל להגיע לזה ע"י בחי' השלמה
 והלבוש לכה, אך הענין הוא דהנה ישראל עלו במחשבה (ולכן אמרו תלת דרגין
 נעתיקשרין דא בדא וכולהו דרגא על דרגא סתים וגליא, קודב"ה סתים וגליא
 אורייתא סתים וגליא ישראל סתים וגליא, וכבר מבואר למעלה ענין אורייתא
 סתים וגליא שהוא בחי' האור והשלמה ונק' גם כן אש לבנה ואש שחורה, וכן

בישראל יש סתים וגליא, פי' בחי' הנשמה המלוכשת בגוף נק' גליא שניכר ומורגש ע"י שהיא מחיה את הגוף, אבל בחי' שרש הנשמה כמו שהיא עלה במחשבה הקדומה נק' סתים ועמ"ש ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי ומשם יובן בחי' זו ומבואר במ"א בכי"ק רבינו ז"ל איך בחינת גליא של הנשמה מתקשרא לבחי' גליא של הקדב"ה ע"י אמצעות בחי' גליא שבתורה ובחי' סתים של הנשמה מתקשראה לבחי' סתים דקודב"ה ע"י בחי' סתים שבתורה, ונמצא מצד בחי' זו שיש בנשמה אנו יכולים להמשיך מבחי' סתים שבתורה שהוא בחי' הפנימית להיות נמשך ומתלבש בלבוש, ועי"ז יומשך מהעולם ועד עולם, אך כיון שהנשמה מלוכשת בגוף וא"כ איך תגיע לשרשה שהוא בחי' מה שעלה במחשבה הקדומה עד שעיי"ז תוכל להמשיך מבחי' סתים שבתורה כו', אך זהו ע"י התפלה שנק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה לשרש ומקור הנשמה שיהי' מאיר משם בבחי' הנשמה שבגוף ועי"ז תוכל להמשיך אח"כ גילוי אור א"ס בעסק התורה, והיינו ע"י התעוררות האהבה בנשמה בבחי' רצוא ושוב זהו בחינת הסולם כו' ועמ"ש במ"א ע"פ יונתי בחגי כו' ויובן זה, ולכן ע"י ישראל למטה כשמתעוררים באהבה אליו ית' עי"ז יכולים להמשיך מבחי' הפנימית, וכמ"ש הנך יפה רעייתי, ונת' במ"א פי' פסוק זה והוא כי רעייתי יש בו שני פירושים, א' לשון רועה ופרנסה ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, והשני לשון חיבה וריעות, ופי' חיבה וריעות היינו בחי' רעותא דלבא שעיי"ז ההתעוררות של בחי' רעותא דליבא אליו ית' עי"ז יכולים אח"כ להיות בבחי' מפרנסין לאביהם שבשמים שהוא ע"י התורה שנק' לחם שמחבר הנשמה עם הגוף שהוא בחי' התלכשות אור א"ס יב"ה בחכמה וחסד כו' כנ"ל (אות א') משא"כ בלי בחינת רעותא דליבא א"א להמשיך מבחי' פנימית כו', וזהו יפה את רעייתי כתרצה פי' שבחי' רעותא דליבא המתגלה למטה בנשמה המלוכשת יגוף יפה אצלו ית' כתרצה הוא בחי' רצון העליון שבשרש הנשמה למעלה שאין לה רק רצון אחד כו' (והוא בחי' שאהבה נפשי) והנה פי' וענין יפה את רעייתי הנה בחי' היופי הוא דוקא ע"י התכללות כמה גוונין יחד משא"כ גוון ומראה אחד אין בו יופי כל כך כמו לבן בעצמו בלבד בלתי אדום אינו יפה כ"כ, וכן אדום בעצמו לבד בלתי לבן אינו יפה וכן כל הגוונין כשהם רק גוון ומראה אחת בלבד כל גוון שיהי' אינו יפה וכשיש כמה גוונין יחד אז הוא יפה ונאה כו' וכך בחי' יפה את רעייתי היינו בהיות בחי' הרעות והחיבה והאהבה דכנ"י יש בה כמה בחי' גוונין והיינו שיש ד' גוונין גוון לבן הוא בחי' האהבה שבישראל לאהבה את ה' ולדבקה בו בתשוקה רבה שהוא בחי' כסף מלשון נכסוף נכספת כו' שהוא גוון לבן ובחי' גוון אדום הוא מדת היראה ופחד שנמצא בכנסת ישראל שהוא בחי' שמאל דוחה כמ"ש וייראו מגשת כו' לומר מי אנכי כי באתי עד הלום להתקרב אל המלך וישפיל א"ע בריחוק והשפלה, ולפיכך נק' גוון אדום שהוא מבחי' קו השמאל בחינת גבורה (וגם מבחי' גבורה נמשך משארז"ל לעולם ירגיו אדם יצ"ט על יצה"ר דרוגו זה הוא שמאל דוחה הנ"ל) וגוון ירוק היינו שכלול מב' גוונין הנ"ל הוא בחי' רחמים שמעורר רחמי' רבים על נפשו מבצל הרחמים בראותו גדל עצם ריחוקו מאד פני מלך כו' ומר לבבו מאד ויבקש רחמים על נפשו כו' (ועיין בזהר פ' ויצא דקס"א ע"פ

ויקח לו מקל לבנה לח ולח וערמון כו' שהוא בחי' התכללות הגוונים והיינו ע"י יעקב שהוא בחי' רחמים כו') וגוון הרביעי הוא תכלת שדומה לכרתי והוא בחי' קבלת עול מלכות שמים כמארז"ל תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד הרי בחי' מלכות שמים זהו בחינת רקיע וכסא הכבוד, והו גוון תכלת, ופי' קבלת עול היינו להיות מקושר כל ג' לבושים מחשבה ודבור ומעשה שלו במח' דבור ומעשה של הקב"ה וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא.

ג) והנה נגד הד' גוונים אלו ימצא למעלה ד' חיות במרכבה כמ"ש במרכבת יחזקאל הנביא ע"ה פני ארי' אל הימין, והיינו נגד הגוון לבן שהוא בחי' האהבה שבכנ"י הנז"ל שזהו בחי' ימין מקרבת וד"ל, ופני שור מהשמאל זהו נגד מדת היראה ופחד הנמצא בכנסת ישראל להשפיל א"ע לומר מי אנכי כי באתי עד הלום לגשת אל המלך, כמ"ש ויראו מגשת כו', דהיינו בחי' שמאל דוחה כנ"ל, ופני נשר לארבעתן היינו בחי' מדת הרחמנות שבכנ"י כנז"ל (שזהו גוון ירוק לעורר רח"ד על גפשו מבעל הרחמים כנ"ל שזהו בחי' נשר דכתיב כנשר יעיר קנו על גזליו ירחף וגו') ועי"ז יגיע שישאהו על אברתו כו' וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי אלי ממש שע"י הרחמנות יגיע להתקרב אל עצמותו ית', ודמות פניהם פני אדם זהו גוון הד' שהוא גוון תכלת משארז"ל תכלת דומה לים וכו' ורקיע לכסא הכבוד כנ"ל, שכאשר האדם יקבל עליו עול מ"ש, כמ"ש שום תשים עליך מלך וגו' היינו לדבק כל ג' לבושים מדור"מ במדור"מ של הקדב"ה ולבטל כל רצונותיו מפני רצה"ע ב"ה היינו שלא יהי' לו רצון אחר זולתי לה' לבדו והיינו שיהי' כל דבורו בדבר ה' ית' זו הלכה מקרא משנה הלכות ואגדות שכולם נקראו דבר ה' ית' כי כל התורה שבע"פ נאמרה למשה מסיני בזמן ארבעים יום כו' אשר שהה זמן מה בכדי ללמוד בחי' תורה שבע"פ, כי תורה שבכתב כבר ניתן לו מקודם שכל פרשה ופרשה נאמרה במועדה וזמנה הכתוב בתורה כו' והמחשבה יקשר בחכמתו ית' היא חכמת התורה דאורייתא מחכמה נפקת כו' והמעשה במעשה של הקדב"ה ית' שמעשה של הקדב"ה ית' הוא השפעת שפע החיות אל כל העולמות שהשפעה זו נק' לגביו בחי' עשיי', דאף בחי' חכמה נחשבת כעשיי' לפניו כמ"ש כולם בחכמה עשית וגו' וזהו מעשה הצדקה של הקדב"ה שמשפיע שפע החיות בכל העולמות כו', ע"כ בזה המעשה הצדקה ידבק אל המעשה הקב"ה וד"ל, ואז נק' אדם אדמה לעליון (וכאשר אינו מקשר מדור"מ שלו בשל הקדב"ה כו' אז אין נקרא אדם שאינו דומה לעליון וד"ל), וזהו ד' גוונים דכנ"י שהוא מכלול יופי כו' שהם ד' חיות שבמרכבה שראה יחזקאל (פני ארי' פני שור פני נשר ופניהם פני אדם כנ"ל כו', שגוון לבן הוא בחי' מדת החסד של מחנה מיכאל שמהימין כו', וגוון אדום הוא בחי' מדת הגבו' של מחנה גבריאל שהוא פני שור שמהשמאל כו' כנ"ל, ואין הבוונה שמיכאל הוא רק חסד ואין נמצא בו מדת הגבורה כלל וכן גבריאל הוא רק גבורה ואין נמצא בו מדת החסד כלל כ"א בכלם ימצא כל המדות כלולים שאף במיכאל ימצא כלולה בו מדת הגבורה כו', כמ"ש וגובה להם ויראה להם כו' רק הטעם שנק' בחי' חסד הוא מפני שמדת החסד הוא בו בבחי' התגלות ומדת הגבורה נעלמה בבחי' העלם וד"ל, וכן בגבריאל ימצא בו מדת החסד ג"כ רק הוא בו בהעלם, ועיקר הגילוי הוא מדת

הגבורה ולכך מכונה בשם מרת גבורה שהיא העיקרית הנמצאת בו בגילוי כו', וכן במיכאל להיפך וד"ל, והנה לעומ"ז המרכבה תתאה דכנסת ישראל הד' חיות שנושאות הכסא שראה יחזקאל הנביא ע"ה ימצא למעלה בחי' מרכבתא עילאה, והיינו כמ"ש יאר ה' פניו אליך וגומר שהוא ג"כ מכלל יופי ד' גוונין (שאין הגוי והתפארת אלא א"כ בכמה מיני גוונין מעורבבים כנ"ל) והיינו גוף לבן של הקדב"ה הוא בחי' השפע' רוב חסדו אל הנכראים כנ"י שלמטה להיות ימצא בכנ"י בחי' אהבה רבה שלמעלה מן הדעת אליו ב"ה שאהבה רבה הלזו היא באה ונמשכה מלמעלה אל כנ"י להיותם חפצים באה"ר לדבקה בו ית', וגם אדום הוא שכמו שבמרכבתא תתאה דכנסת ישראל הוא בחי' יראה ופחד להשפיל א"ע ולומר מי אנכי אשר אבא להתקרב אל המלך וירא מגשת אליו כנ"ל, כמו כן במרכבתא עילאה של הקדב"ה הוא בחינת השפלת יראתו ופחדו על האדם שזה נשפע מגוון אדום שבמרכבה עילאה וד"ל, וגוון ירוק הוא בחי' מדתו של יעקב אבינו ע"ה מדת הרחמים שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה פי' בריח התיכון מבריח מן הקצה הראשון שהוא בחי' פנימית התורה אשר ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים כנ"ל שהוא בחי' א"ס ממש אל הקצה האחרון היינו חיצוניות התורה אשר מתלבשת בעולמות בע"ג כו' להחיותם וכן נשפע בכל אחד ואחד מישראל אף בהדיוט שבהדיוטים שיוכל לאהב את ה' בהתגלות לבו שזה גורמת מדת הרחמים בחי' יעקב אשר הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כנ"ל, וגוון תכלת הוא בחי' האדם שבמרכבא עילאה שכמו שהאדם שלמטה כלול מרמ"ח אברים ושס"ה גידים כו' וכן האדם שלמעלה הוא בחי' רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שהרמ"ח פקודין דעשה הם רמ"ח אברין דמלכא כו' כנודע, והנה ההבדל בין הד' גוונין דכנ"י לד' גוונין דקוב"ה שהוא מרכבא עילאה הוא להיות הגוון לבן דכנסת ישראל שהוא מדת האהבה וחסד אליו ב"ה לדבקה בו ית', הנה היא נולדת מהשכלת ההתבוננות בגדולת האל ורוממותו ית' שהאהבה זו היא מוגבלת בהכלי כו', אבל הגוון לבן דקוב"ה הוא בחי' המשכת אהבה רבה שלמעלה מהשכל והתבוננות ואינה יכולה להתלבש בו בבחי' א"פ כ"א היא חופפת עליו בבחי' אור מקיף שמקפת אותו מכל צד כו', והיינו כמ"ש וימינו תחבקני וימינו דוקא ימין של הקדב"ה תחבקני כאדם החובק לחבירו בידו אחורי גופו כו', שהיד מחבקת ומקפת אותו מכל צד וד"ל, והיינו שא"א להאור הגדול הזה להתלבש בכנ"י בבחי' אור פנימי וזלתי בבחי' אר"מ, והנה ע"ז נאמר הנך יפה רעייתי הנך יפה שכפל לומר ב"פ יפה, הא' בחי' ד' גוונין שלמטה, תב' מה שנמשך מלמעלה ממרכבתא עילאה למטה לכנסת ישראל ועל ידי זה יכולה להיות רעייתי להמשיך גילוי והתלבשות אור א"ס ב"ה בתורה ע"ד משנ"ת למעלה (אות ב').

ד) וזהו גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך. פי' שיש כאן ג' דברים הא' הכסות ב' ארבע כנפות הכסות, ג' הגדילים, והנה הלבוש היינו כמ"ש שש וארגמן לבושה שש היינו שית סדרי משנה וכמשל דהתורה היא בחי' אור כשלמה שבחי' הנגלות שבתורה נק' לבוש לאור א"ס ב"ה והכנפות הם בחי' ד' חיות דמרסבה, וכמ"ש וכנפיהם פרודות, ופי' וכנפיהם עפיתם (ד"ה וספרתם לכם) והסתלקותם למעלה ליכלל במקורם באהבה ויראה וכדכתיב אחרי

ה' ילכו כאריה ישאג פי' כארי' שבמרכבה ששואג והזומה קדוש כו' וכל חפצו וכל ישעו להתכלל ולבטל במציאות, וכן שור גועה (באיוב סי' ו') הוא בחי' פני שור שבמרכבה, הנה בחי' זו שבכנפיהם הם פרודות מלמעלה כארי' לפי מדרגתו שמדרגת הא' מובדלת ומפרדת מתברתה, וכדכי' פני אריה אל הימין באהבה הוא מחנה מיכאל ופני שור מהשמאל מחנה גבריאל ביראה וכו' וכן הם ד' כנפות העולות כל א' בקצה בפ"ע זה מימין וזה משמאל כו', והוה שש וארגמן לבושה, פי' שש שית סדרי משנה זהו עצם הלבוש וארגמן ידוע שפירושו ד' חיות הנ"ל שהם אוריאל רפאל גבריאל מיכאל, והנ"ן היינו נוריא"ל שהוא בחי' א' עם אוריאל היינו בחי' ד' כנפות של הלבוש, ולכן ארגמן פי' ג"כ כמה גוונים כי הם ד' גוונים כנ"ל (והנה ארוז"ל היא של יבגד וכנפיה של עור חייבת בציצית מ"ט בתר בגד אזלינן, והענין כי כן הוא למעלה דהנה יש ב' מיני לבושים, הא' לבושים גבוהים שהלבוש אינו מסתיר כלל רק האור עובר בו ועל ידו כדי שיוכלו לקבל עי"ז את האור וכמש"ל בפ"י עוטה אור כשלמה שהתורה היא הלבוש שעיי"ז יכולים העולמות לקבל האור מא"ס ב"ה ועד"ז הוא ענין הלבושים הנעשים לכל נשמה מהתו' ומצות כו' ולכן נק' לבוש זה בגד שהוא מצמר או פשתים שהם לבושים דקים וכמשל לבוש מצמר שמשקה עובר על ידו ואינו חוצץ ומעכב כו', ועי"ז נאמר הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה פי' לבוש זה הוא הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה, פי' לבוש זה הוא הוד והדר שמאיר על ידו הארה גדולה ובחי' ב' הוא לבוש גס, וכמ"ש כתנות עור שהעור הוא לבוש גס ואין משקה עובר על ידו כי הוא חוצץ ומעכב מחמת גסותו, ובחי' זו למעלה היינו כשצ"ל ההשפעה נמשכת ממדת מלכותו ית' למטה לע' שרים מתלבש תחלה בבחי' לבוש גס מעור בכדי שיהי' חוצץ שלא יומשך ההשפעה בגילוי כ"א בצמצום והסתר גדול, והוא כמו עד"מ כמו שמלבישים איזו שכל במשל וחידה שהמשל מעלים וחוצץ על השכל כו' והנה מקור לבושים אלו נמשך מד' חיות המרכבה פני ארי' פני שור כו' שהרי יש בהם בחי' עור ומבחי' עור זה נעשו לבושים הנ"ל ומשם נמשך ג"כ התהוות נפש הבהמית שבאדם שמעלמת גם כן על נפש האלקית כמו העור שהוא לבוש המעלים כו', ולכן אף שכנפיה של עור חייבת בציצית כי אעפ"כ ממשיכי' בהם הציצית כמו שית' מטעם דבתר בגד אזלינן שעכ"פ עצם הלבוש הוא לבוש דהוד והדר מבחי' תורה כו' וד' כנפות של עור היינו מה שנפש הבהמית ג"כ נמשכת באהבה ויראה כו' כי הנפש אלקית מלובשת בנה"ב, וכיון שהנפש אלקית מתפעלת באהבה בהכרח היינו שגם הנה"ב מסכמת עי"ז והיינו דוקא עי"ז התחברותה להבגד שהוא בחי' הוד והדר לבשת, וכמארז"ל שהתורה היא נקראת עוז ותושיה, פי' עוז לנה"א ותושיה שמתשת כח נה"ב עד שתהי' בטילה ומסכמת לנה"א, משא"כ בלתי הבגד א"א להמשיך הציצית כי אם אין חכמה אין יראה ולא ע"ה חסיד, ועכ"פ מכל הנ"ל מובן שהד' כנפות הם בחי' אהוי"ר מתנפש וכו', ולכן הוא בחי' וכנפיהם פרודות, כי התעוררות אהוי"ר זו בנפש נמשך מהמלאכים וזהו ענין שתיים לפני דק"ש והיינו בחי' מרכבתא תתאה שהם בחינת פרודות כנ"ל) אבל הד' ציציות הוא מה שנמשך מלמעלה אהבה ויראה ורחמים כו' מרכבתא עילאה (דו"א דאצילות) לכנפי' ולכן בכל א' ד'

חוטין וגם לבן ותכלת שהם בחי' גוונים הנ"ל שכולם כלולין יחד ממש כי כן למעלה באצילות לית תמן קיצוץ ופירוד ומיוחדים יחד ומבחי' זה הי' הגילוי בשעת מתן תורה ולכן היו רואים את הנשמע ושומעים את הנראה לפי שאין שם התחלקות בין ראי' לשמיעה כו' רק בעולמות ביי"ע שההשפעה נמשך ע"י מלאכים כתיב ומשם יפרד שבחי' ראי' בפ"ע ושמיעה בפני עצמו, וכן מחנה מיכאל אל הימין וכו' והיינו ענין וכנפיהם פרודות כו', וכנפיהם דוקא אבל בהמשכה שנמשך מלמעלה דהיינו ממרכבתא עילאה הוא בחי' התכללות, והו ענין הציצית (ועמ"ש במ"א ע"פ אחת שאלתי כו' איך למעלה השאלה היא רק אחת וממילא יבואו שאר הבקשות כי שם הכל דבר א' כו') ולכן ציצית הוא לשון מציץ מן החרכים שהוא בחי' גילוי והארה מלמעלה ע"י חרכים הוא בחי' לכ נשבר ונדסה היינו בחי' נקבי הכנפות שבנקבים אלו ממשיכים הארה זו כו', והו שנק' גדילים שהד' חוטין קלועין יחד עד שנעשו דבר אחד היינו בחי' התכללות המדות יחד לפי שהוא מה שנמשך מלמעלה (והו שארז"ל באות גימל שהוא בראש מצות ציצית, כי הנה מבואר במ"א בפ"י ופניהם וכנפיהם פרודות, והטעם שכנפיהם פרודות לפי שמקור התוהות ד' חיות הנ"ל הוא מבחי' עולם הדבור שהוא המתחלק לה' מוצאות הפה להיות מכל מוצא בחי' ומדרגה חלוקה ומובדלת והן ד' מחנות שכינה שכנגד ד' מוצאות ומוצא הה' הוא בחי' גיכ"ק מהחיך בחי' עשה שלום במרומיו כי חכו ממתקים כתיב ששם הוא בחי' המתיקות הטעמי' כי חיך יטעם אוכל שהוא בחי' חכמה כו' והשפעה זו נרמז במלת ופניהם שיש עליו טעם זקף גדול שהוא הפסק מאמר להפסיק בין ופניהם לכנפיהם לומר שפניהם פי' פנימיותם אינן פרודות כמו וכנפיהם שפנימיותם הוא ההשפעה הכללית שבהן ממקור חוצבן ממרכבתא עילאה והיא בחי' גיכ"ק והגימל בראש אותיות גיכ"ק לכן הוא בראש אותיות מצות ציצית שזהו בחי' ההמשכה מבחי' ופניהם לבחי' וכנפיהם שהוא בחי' ד' כנפות הנ"ל), והיינו דכתיב גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה פי' להיות המשכת האור הגדול א"א להתלבש בו בבחי' א"פ כ"א בבחי' אור מקיף מלמעלה, ורק הארה קטנה מצומצמת בצמצום גדול מאד דרך חוטי הציצית שהם בחי' שערות שהוא צמצום גדול כנודע (כמשל שערות האדם שנולדים ממותרי מחין כמשנת' במ"א), מאירה ללב האדם שחוטי הציצית הם המשכות קוין דקין הנמשכים מהאור מקיף (הוא הטלית) ללב האדם ויתר האור הגדול משתאר עלינו בבחי' אור מקיף, וז"ש אשר תכסה בה שהוא בחי' או"מ מה דלא סגי בלא"ה כנז"ל וד"ל. וכן מדת היראה מפחד הנמשכים מלמעלה מבחי' מרכבתא עילאה היא גיכ' אינה נתפסת בשכלו כ"א חופפת עליו מלמעלה בבחי' אור מקיף, והיינו דכתיב שמאלו תחת לראשי שמאלו דייקא תחת לראשי וד"ל, אך הענין הוא דהא בהא תליא שכאשר מתעוררת כנ"י בהעלאת מ"ג בד' מיני גוונים שלה אזי מעוררת אתעדל"ע להשפיע לה מ"ד מן ד' גוונים של הקדב"ה שהוא מרכבתא עילאה, וכמ"ש יאר ה' פניו אליך וגומר, פי' שכאשר האדם שלמטה מתעורר באהבה וחסד אליו ב"ה (שזהו גוון לבן דכנס"י) שאהבה זו נולדה מהתסבנות השכל ומוגבלת בכלי כו' אזי יזכה ע"ז שיושפע לו מלמעלה בחי' אהבה רבה שלמעלה מהרעת הנמשכת ממרכבה עילאה שהיא חופפת עליו בבחי'

אוי"מ כמ"ש וימינו תחבקני כנ"ל וכן במדת היראה וד"ל, וי"ש הכנף פתיל תכלת והי' לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות הוי' ולא תתורו אחרי גוי', והנה נז"ל שהאדם שלמעלה הוא כלול מרמ"ח אברים ושס"ה גידים שהם רמ"ח פקודין דעשה ושס"ה ל"ת כו' אך בהיות א"א להתמשך השפע מלמעלה מבחי' אדם העליון למטה להתלבש בתוך האדם שלמטה בבחינת או"פ מרוב גדול האור ע"ז נשאר עליו בבחי' אור מקיף, כמ"ש גידילים תעשה לך אשר תכסה בה ורק ההארה נוצצת דרך צמצומי החוטין דציצית שהמה קוין דקין הנמשכים מאור הכללי המקיף כנז"ל. וי"ש וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות הוי' שציצית הוא כמנין תרי"ג שכוללת כל רמ"ח מ"ע כו' (שכל המצות הוי' אשר ממשיכים הארה מאור א"ס ב"ה אין באפשרי להתלבש בו בבחי' או"פ זולתי בבחי' אור מקיף כענין מצות ציצית כנ"ל) וי"ש הכנף פתיל תכלת וגומר, פי' נת"ל שהאדם תתאה של מרכבה תתאה דכנ"י הוא בחי' גוון התכלת כו' דהיינו שכאשר ימשיך האדם בחי' יראה ופחד בקבלת עול מלכות שמים כמ"ש שום תשים עליך מלך וגומר, ועי"ז יבטל רצונו לגמרי מפני רצונו ית' וישם אליו לבו ויקשר מדו"מ שלו בשל הקדב"ה כנ"ל, וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא ולאכפייא לסט"א כו' או נקרא אדם אדמה לעליון שהוא גוון תכלת, פי' תכלת הוא לשון תכלות דאכיל ושצי כולא, וכמ"ש כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא היינו לכלות כל הרע ולא הפכא מחשוכא לנהורא כנ"ל או נק' בחי' אדם (שהוא נגד בחי' גוון תכלת) וזהו כמ"ש עבדו את ה' ביראה דהיינו לקבל עומ"ש ביראה ופחד כנ"ל שכי' הוא בחי' חוטי התכלת שבציצית שהוא בחי' תכלית הביטול שזהו נגד בחינת אדם שבמרכבה תתאה דכנסת ישראל כנ"ל וד"ל.

ולא תתורו אחרי לבבכם אשר אתם זונים וגומר. פי' שכאשר אינו בטל לגמרי בבחי' תכלת לקבל עול מלכות שמים ביראה כו' ולאכפייא לסטרא אחרא שלא יהי' לו רצון אחר זולתי לה' בלבד כנ"ל שאז אינו מקבל השפע וחיות מקור החיים כמ"ש כי היא חייך כו' כ"א מדי"א הנמצאי' למטה היינו כל התאוות והנאות הגוף שבעוה"ז או נק' בחי' זונה כמשל הזונה אשר היא מונה תחת אישה לקבל השפע מאחר כו', כן כאשר האדם אינו מקבל השפע ממקור החיים ב"ה כמ"ש כי הוא חייך וגומר כ"א לבבו פונה אחר תאוות עוה"ז ומקבל מהם חיות כו' או נק' בחי' זונה שזהו הזנות שמקבל השפע מדי"א ולא מהקדב"ה בעצמו ית' אשר הוא חייך וד"ל, והנה לפי ערך כלי המשיג אלקות בבחי' ביטול לגמרי דהיינו בחי' תכלת הנ"ל יחשב לפי ערכו המנגד אל הביטול שבערכו בחינת זנות דהיינו שמי שלא ראה מאורות מימיו אינו משיג את האור כי טוב כי הוא שם חושך לאור מאחר שלא ראה את האור כי טוב, אבל מי שראה האור הטוב ירגיש מעלת האור ויתרונו על החושך וגרועות החושך כו', וכן מי שעובד ה' ביראה בביטול בבחי' תכלת אשר ראה האור כי טוב יחשב לפי ערכו בחי' המנגד אל הביטול בחי' זנות שזהו חושך וד"ל, אבל מי שלא ראה מאורות מימיו כו' אין זאת יחשב עדין לבחי' זנות מאחר שאינו מרגיש איכות הביטול איך ירגיש החושך המנגד אל הביטול ולהחשיבו לבחינת זנות ע"כ הוא הכל בשיעור וערך כל חד וחד לפום שיעורא דילי' וד"ל.

למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי וגומר. הגה ע"י חוטי תכלת שבציצית ממשכיכם בחי' הוי' כנ"ל אבל ע"י החוטי לבן שבציצית ממשיכים את בחי' מצותי כו', וביאור הענין הגה כתיב אני הוי' וגו' דלכאורה אינו מובן איך נופל הלשון אני על מי שאינו נראה ואינו מושג דלית מחשבה תפיסא בי' כו', ועתה איך הוא אומר אני הוי' דמשמע שהוא נראה וידוע ע"כ הוא אומר אני הוא בחינת הוי', אבל מאחר שאינו מושג דלית מחשבה תפיסא בי' איך שייך לשון אני הוי' כו', מאחר שאינו ידוע רק מפעולתו אשר הוא מהוה את הכל, אבל אין ידוע מהותו ועצמותו ית' ממש. אך הענין כמו עד"מ בנפש האדם המתלבשת בתוך הגוף בבחי' או"פ ממש, והיינו כל בחינת נר"ג מתלבשת בתוך הגוף, אך בחי' שרש ומקור של נר"ג אינו מתלבש בו בבחי' אור פנימי כו' (והוא בחי' הכתר) כמו כן למעלה אני נק' בחי' עצמותו ית' אשר נשגב לבדו ואינו מתלבש בתוך העולמות כלל כו', וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון וגו' שהוא למעלה מגדר השתלשלות העולמות כו' שאינו יכול להתלבש בתוכם כנ"ל. ח"ש אני הוי' פי' הוי' מורה על איכות סדרי השתל' העולמות יוד' צמצום ה"א התפשטות כו', כנודע, ועל זה אומר שאני הוא עצמותו ית' שנשגב לבדו למעלה מההשתלשלות כו' הוא בחי' שם הוי' המתלבש בתוך כל העולמות להיות מהוה את הכל כו' דכולא חד כו' ד"ל. והנה שרש המשכת המצות הוא מבחינת אני שהוא בחינת רצון העליון ב"ה אשר משם נמשכים המצות למטה ובהיות המצות במקורן ושרשן בחי' אני קודם המשכתן למטה אז נק' בחי' מצותי, וכאשר הם כבר נמשכו למטה אז נק' בחי' מצות הוי' דהיינו שכבר נמשכו לבחי' שם הוי' כו' ד"ל, ח"ש ועשיתם את כל מצותי הייתם קדושים לאלקיכם אני ה' אלקיכם, פי' שע"י חוטי הלבן ממשיכים את בחי' אני להוי', ח"ש ועשיתם את כל מצותי דהיינו שממשיכי' המצות משרשם (שהי' קודם המשכתן) לבחי' שם הוי' שיהי' מצות הוי' כו' והיינו כי הגה כתיב עבדו את ה' ביראה וגו' וכתיב עבדו את ה' בשמחה וגו', הא כיצד ע"י התכלת שבציצית ממשיכים בחי' היראה ופחד בחי' קבלת עומ"ש שהוא תכלית הביטול כו', ועל ידי זה ממשיכי' בחי' מצות הוי' דהיינו המצות שכבר נמשכו להוי' למטה כו' כנ"ל, וע"י החוטי לבן שבציצית ממשיכים בחי' שמחה וחדוה כמ"ש עבדו את ה' בשמחה, תחת אשר לא עבדת בשמחה וטוב לבב מרוב כל ועי"ז ממשיכי' את המצות משרשן בחי' אני שיתלבשו בבחי' הוי', ח"ש והייתם קדושים לאלקיכם דהיינו שישראל ממשיכים מעצמות או"ס ב"ה שיתלבש בבחי' קדוש, ח"ש נקדישך שאנו מקדישי' אותך להיותך מתלבש בבחי' קדוש כי עצמותו ית' נשגב הגבה למעלה מבחי' קדוש כו' וכ"ז הוא בחי' חוטי לבן שבציצית שממשיכים אני להוי', ח"ש אני הוי' אלקיכם ד"ל.

אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. דהנה נת"ל שבחי' תכלת הוא מלשון תכלא דאכיל ושצי כולא דהיינו שמכלה את הרע ע"י שמהפכו מחשוכא לנהורא כו', ותו חוטי התכלת שהוא המלחמה לכלות את הרע ולבערו כו', אך בחי' החוטי לבן שבציצית הוא בחי' השמחה שלאחר גמר המלחמה שכבר נצח כו' וביער את הרע לגמרי כו', שאז ישמח לבבו על איבוד הרע כמ"ש הגה

רחוק יאבדו באבדו רשעים רינה, וע"ז כתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים הוצאתי כבר זוהי השמחה שזוהי בחי' חוטי לכן כניל ודיל. ובוה יובן ג"כ פי' אשר תכסה בה דהל"ל תתכסה אלא דקאי אשר תכסה פי' שתמשך אור א"ס ב"ה בהלבוש שהוא בחי' תורה ונמצא תכסה בהלבוש לאור א"ס ב"ה כביכול, וזהו שארז"ל כל הקורא ושונה הקדב"ה קורא ושונה כנגדו ונמצא שהוא מתכסה בלבוש א' עם הקדב"ה כביכול, וגם פי' אשר היינו בחי' עונג העליון שהוא בחינת שלמעלה מנר"ג המתלבשים בכלים ולבושים אלא שאף על פי כן יומשך להיות תכסה בה, וזהו בחי' מצות כניל וכ"ז ע"י גדילים תעשה לך כו' משא"כ כל האומר אין לי אלא תורה הלבוש לבד אפי' תורה אין לו, והנה ענין הנ"ל בהציצית וטלית שהי' ציצית הם מבחי' מרכבתא עילאה והשמלה היא בחי' תורה כו', כמו כן יובן בחי' המשכה זו ג"כ בעבודה דרך כלל בבחי' ר"ה ויום כיפור הוא כמו בחי' לכן בגדי לבן שהי' הכה"ג לובש וכו', והענין דהנה ארז' שאג וכו' ידוע דקאי על ימים נוראים שאו הוא בחי' שאגה וצעקה מפנימית הלב וד' בחי' תשר"ת היינו כמו ד' גוונים הנ"ל דמרכבתא עילאה כו' והלבוש עצמו הוא בחי' תורה היינו לוחות אחרונות שניתנו ביום כיפור שע"ז עושי' אחר כך שמחת תורה שהתורה עצמה שמחה, הענין הוא כמשל לבוש האדם כשהוא לבוש בו הרי נעשה תפארת וגם יש יתרון ועילוי להלבוש שכשהוא מונח בקרן זויות ואין האדם משתמש בו שולט רקבתו, כך כביכול למעלה שהתורה הוא בחי' הלבוש לאור א"ס ב"ה המחבר אור א"ס ב"ה להעולמות רוחניים וגשמיים כו', הנה כשהוא ית' לבוש בתורה דהיינו שנמשך בה אור א"ס ב"ה אוי התורה היא בבחי' שמחה ותענוג כו' ולפי שבכל שנה בר"ה מתחדש ונמשך אור חוזר מא"ס ב"ה ע"כ יש שמחת תורה בכל שנה מגילוי אור חדש כו' המתלבש בה וכדי להמשיך אור א"ס ב"ה בתורה הוא ע"י תשובה בר"ה ויוכ"פ שנק' ימים נוראים, וכמשל בפ"י גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך כו' שהגדילים הן בחי' אהבה ויראה כו', והן הגורמים שיהי' התלבשות אור א"ס ב"ה בבחי' הלבוש להיות עושה אור כשלמה, וכך ע"י תשובה בר"ה ויוכ"פ נעשה אח"כ התלבשות אור חדש מא"ס ב"ה בתורה וזהו שמחת תורה.

גדילים. וסמוכים לשעטנו להחיר כלאים בציצית. הגימל בראש מצות ציצית. גדלת מאד הוד כו', כשברא העולם נתלבש בהוד והדר, ופי' גדלת מאד כי בשני אותיות צור עולמים ובקי"ס לך הוי' הגדולה גלוי שלמעלה מלבוש הטבע הנמשך ממל', וכענין גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ כתובות דף ה' סע"א, אך פי' גדלת מאד זהו בחי' ולגדולתו אין חקר, גז ע"ד גדולה למעלה מחסד ומה נמשך שהוד והדר הוא רק לבוש ופי' הוד

היינו כמ"ש אשר תנה הודך על השמים וכתוב הודו על ארץ ושמים, וארז"ל ניתן הודך למשה והדר ליהושע כי הוד פירוש זיו והוא ג"כ בינה שנק' קדה"ק בחי' סוכ"ע ומקיף והדר זהו יסוד ע"ד פרי עץ הדר שמאיר בא"פ, לבשת כי הלבוש מקיף וגם פנימי כמו ורוח לבשה כו', ואפ"ל מה שהזיו נק' לבוש כהדין קמצא דלבושא מיניה וביה, והוד והדר זהו לבושי' לבחי' גדלת מאד שהוא כתר, וזהו מצות ציצית שנק' גדילים שעיי' נמשך מבחי' הוד והדר לבשת והוא לבוש לבחי' ה' אלקי גדלת מאד, בחי' לך הוי' הגדולה כו', וזהו ע"ד דבר גדול מעשה מרכבה שעיי' והחיות נושאות ממשכים בחי' לך ה' הגדולה כו' וכמ"כ זהו ד' ציצית שהם ד' חיות המרכבה לכן נק' גדילים והנה ידוע מענין אלה תולדות השמים והארץ מלא וי"ו ואח"כ כל תולדת חסר עד לע"ל, כי בבריאת העולם הי' הוד והדר לבשת ומזה נמשך אלה תולדות מלא, אבל עיי' חטא עה"ד הרי עיי' לא נמשך בחי' הוד והדר.

והי' אמונת, ומזה יובן מה שהותר כלאים בציצית, כי דוקא אחר חטא עה"ד נעשה קין, בחי' קינא דמסאבותא ונפרד מהבל אבל קודם חטא עה"ד שהי' בחי' הוד והדר לא הי' כלל בחי' זו כי אף שהי' חו"ג הרי באצ"י הכל אחדות א' ממש והכל נק' ימין ותדע עוד דמיכאל מלאך של שלג שהוא מבחי' הנותן שלג בצמר, וגבריאל לבוש הבדים במד"ר פ' בראשית, הרי הם כמו צמר ופשתים והקב"ה עושה שלום במרומיו בין מיכאל לגבריאל במד"ר בשה"ש ע"פ צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה מלך שהשלום שלו, והרי למטה כלאים חיבור צמר ופשתים הוא שעטנו אלא שזהו למטה משא"כ במיכאל וגבריאל, ועד"ז במצות ציצית שממשיך מבחי' ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת שהי' קודם חטא עה"ד ע"כ שם ראוי להיות חיבור צמר ופשתים ע"ד עושה שלום במרומיו בין מיכאל לגבריאל כנ"ל וזהו ענין גדילים חיבור הוי' ואד' עיי' הקשרים אימתי גדול כשהוא בעיר כו'.

תצא כ"ב כ"ג

כי יהי' נער בתולה מארשה לאיש ומצאה איש בעיר ושכב עמה.

א) זח"א פ' בראשית דנ"א סע"א נערה בתולה נער כתיב בלא הא, מ"ט בגין דלא אתחברת בדכורא, ובכל אתר דלא אשתכחו דכר ונק' הא לא אשתכח כו' וכמ"כ הוא בהדר פ' בא דל"ח ע"ב ור"פ שלח דקנ"ו ע"ב, והאריך בזה הפרדס בשער סדר האצ"י פרק שני הובא בשל"ה פ' משפטים דף שי"ט ע"ב רק שכ' שם בשער טעם האצילות והוא ט"ס וצ"ל בשער סדר האצ"י, ותוכן דבריו כי אות ה' מורה על ג' קוין שהם נה"י או הג"ת שבהם ועל ידם נמשך היחוד והתחברות דו"י ועמ"ש מזה בביאור ע"פ עיני כל אליך ישברו,

מענין כל, כלה, ויש להעיר מענין צדק וצדקה, ומ"ש ע"פ אתה הוא ה' לבדך ואח"כ את עשית את השמים כו' ג"כ אתה חסר ה' כי מורה על בחי' מל' כו' אותיות מא' ועד ת"יו ובד"ה חייב איגש לבסומי בפוריא, דרוש הראשון פי' כי ה' הוא ג' בחי' מודומ"ע, וידוע כי כל המצות הם מלובשים בג' דברים אלו מחדומ"ע כמ"ש בלק"ת ס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע, ע"כ כשהוא נערה כהא מורה על קיום המתדומ"ע של התומ"צ התקשרות מחשבה במחשבה ודבור בדבור ע"י תפלה ותורה ומעשה במעשה ע"י קיום המצות כו' עי"ז נמשך יחוד העליון דסובב וממלא, משא"כ בהיות נערה חסר הא שהוא ע"י ביטול תורה כו' הרי מחסר היחוד העליון, ועמ"ש מענין הא בת"א פ' מקץ סד"ה המגביהי לשבת ובד"ה עיני כל אליך ישברו, בלק"ת פ' מטות ובד"ה יחינו מיומים גבי עשי"ת.

והנה ענין ושכב, הנה ענין שכיבה מבואר בזהר ויצא דקנ"ו סע"ב ע"פ לכן ישכב, יש עלמא דאתי דכתיב להנחיל אוהבי יש, כ"ב נקודה צילאה דאעיל כל כ"ב אתון רזא דכל אורייתא כו' עכ"ל ופי' כי קנה חכמה קנה בינה זהו ענין להנחיל אוהבי יש כמ"ש בלק"ת בד"ה מגורת זהב, והם נמשכים ע"י כ"ב אתון דאורייתא זהו נגילה ונשמחה בך היינו בכ"ב אותיות התורה שע"ז ונשמחה בך ממש כי האותיות התורה ממשכיכים גילוי אור א"ס ב"ה ממש וכמ"ש בד"ה ויצונו אל בני, זהו הנק' יחוד העליון וכמ"ש בד"ה טוב לחסות בפ' קדשנו במצותיך בחי' קדושין ואירוסין וזהו ענין מאורשה לאיש, ותן חלקנו בתורתך הוא בחי' היחוד וכמ"ש ג"כ סד"ה וארשתיך לי בפ' וידעת את הוי', ובאבות נאמר ושמי הוי' לא נודעתי להם לפי שלא קבלו התורה עדין, וע' במא"א אות כ' סעיף ד' בענין כבש אותיות שכב, וע' בפע"ח בכונת השכיבנו.

והנה מבואר בסש"ב ח"א ספ"ח בענין חכמות מצרים * שהם ממה שנפל בשבה"כ מחו"ב דתהו וכו' וזהו ענין חו"ב דק"ג וזהו ענין מואב כמ"ש בלק"ת פ' שלח, וא"כ כשמעמיק במחשבתו ודבורו בחו"ב דקליפה ע"ד חכמים המה להרע כו', זהו ענין ומצאה איש בעיר ושכב עמה, שהוא איש דלעומת זה, איש בליעל, ושכב עמה שממשיך בה ג"כ השפעת חו"ב שלו ע"י כ"ב אותיות דרכילות ולשון הרע ונבול פה כו' ולכן והוצאתם כו', ועמ"ש באריכות ע"פ ואם בשדה מצאה, והוא ע"פ איש יודע ציד איש שדה.

עה"ק פכ"ד מחלק הייחוד הובא שלי"ה דרנ"ט א', ע"ה פו"א קבו"ד, ובדקות י"ל ענין ושכב עמה ג"כ ע"י רוב המחשבות של הבלי עולם דברים בטלים מכניס בה כ"ב אותיות שלו לשכוח על ה' ולהתקשר בהבליות העוה"ז, וכמ"ש בד"ה לבאר ענין יוהב"פ בפ' ישראל שבחול כו' ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ג, ומזה נמשך וסקלתם באבנים היינו טמטום הלב שנעשה לב האבן כו' וע' בת"א פ' בשלח ע"פ לסוסתי שכמו שבקדושה יש מוסין נוקבין

וסוסינ דוכרין שהם אותיות התפלה ואותיות התורה. כן יש ג"כ בבחי' דכבי פרעה יש ג"כ אותיות נקבות דהעלאת מ"ן של דברים בטלים ומכ"ש לה"ד והם גורמים להמשיך עליו אותיות זכרים, ששרשן מכתר דקליפה כי שרש האותיות למעלה מהשכל כו', גם אפ"ל כי יש אבי"ע דקליפה ובי"ע הן נוק', ואצ"י דכר וה"ע וישטמוהו בעלי חצים החץ הוא מרחוק כמ"ש סד"ה ואני נתתי לך שכס אחד, וזהו ענין ושכב עמה שמשפיע בה מאותיות זכרים שלו כו'.

והחיות ר"ש נקבות ואותיות זכרים לענין אותיות שמו הגדול ע"ד אותיות זכרים שלמעלה מאתעדל"ת תחרישון.

ולא אבה כו' ויהפוך כו', פ"ט דברכות נה"א גבי הטבת חלום וכ"ה בירושלמי פ"ה דברכות, ועמ"ש בזה ע"פ הפכת מספדי למחול לי תלים סי' ל' י"ב, סנהדרין דק"ה סע"ב וכולם חזרו כו' חוץ מבה"כ ובהמ"ד כו'.

רבות ויקרא רפ"ד מקום הצדק שם הרשע, מקום שהפכתי קללות בלעם לברכה דכתי' ויהפוך ה' כו' שמה הרשע וישב ישראל בשטים, וכ"ה בקהלת רבה צ"ג ג' ע"פ ומקום הצדק כו' סד"ה מה שהיה כבר הוא.

רבות בפ' בלק במקומו דרע"ט ד' זש"ה מברך רעהו בקול גדול כו', ולא אבה כו', זח"ג נשא קמ"ז סע"ב שבלעם הי' שתום העין דסתים עינא טבא מינייהו בגין דלא יתברכון כו' א"ל קב"ה לבלעם כו' אנא אפקח עינוי וכל מלין דתימא אהפך לכו לברכאן הה"ד ויהפוך כו' וע"ד כתיב טוב עין הוא יבורך כו', והיינו כמש"ש דק"ל ע"א בפ"י טוב עין שהוא אור ע"ק, כי בודא יש ב' עיינין ימינא ושמאלא משא"כ בע"ק הכל ימין וע"כ נק' טוב עין, ולכן זה שיהי' ויהפוך כו' היינו ע"י גילוי ע"ק שאין שם דין כלל ע"כ ממילא נהפך הקללה לברכה, ועמ"ש מזה בענין לעשות הישר בעיני ה', וראי' לזה ממי"ש בגמ' פ"ק דברכות ד"ו ע"א ע"פ מה אקוב לא קבה אל, שהקב"ה לא כעס בימים הג"ל דבלעם כדי שלא יחול קללת בלעם, המכוון שהי' הגילוי מע"ק שאין שם בחי' דין כלל, מ"ע ק"ה, בחיי ל"ו א' קצ"א.

בחיי ר"פ תולדות כ' ולא אבה כו' ויהפוך כו' וזש"ה כל כלי יוצר עליך לא יצחך ישעי' נ"ד ט' וע' מענין כל כלי יוצר בוח"ג אמור ק"ד א' ומ"ש ע"ז בסידור שער חג הסוכות, ההענין שמגבורות עליונות דקדושה נמשך מרתוק הגבורות וכענין הגותן שלג כו' י"ג ת"ד קשישין. אינון לכפות הדינין כו' לכן יצחק ששרשו קו המדה גבורה דע"י אמר כל כלי יוצר כו'.

של"ה פ' מקץ ס"פ ת"א דשיג ע"א הביא מ"ש התוס' פ"ק דברכות ד"ו ע"א שבלעם ברגע דרתח הקב"ה רצה לומר כלם ונתהפך לברכה לתיבת מלך ותרועת מלך בו.

ר"פ בלק בפרק תו"א דשס"א סע"ב פי' ויהפוך כו' ע"ד דם נעכר ונעשה חלב, כי דילתני ל' דלות ול' רוממות שמהדלות נעשה אח"כ רוממות כו', ודף שפ"ב ע"א פי' ע"ד ומלאך רע עונה אמן בע"כ, פי"ו דשבת דקיי"ט ע"ב, ויש להעיר ממשארז"ל ספ"ח דברכות גדול העונה אמן יותר מן המברך, כי אין חיבור הוי' אד' היינו שגם ביחוד"ת הנמשך משם אד' יהי' הגילוי שם הוי' וא"כ עניית אמן כענין תרגום שהוא בירור ק"ג שיוכלל בקדושה, וכשמלאך רע עונה אמן נתהפך חשוכא ממש לנהורא וזהו ויהפוך כו', שם ס"פ ת"א הג"ל דשס"ד סע"א מפרש שכמ"כ ע"י התשובה נעשה ויהפוך כו' וזהו כי אהבך כו' דר"ל בתשובה מאהבה שאני זדונות ענשו כזכיות כו'.

במ"ע ק"ז פ' לך את היינו חמשים יום כמגין לך זהו מר"ח אלול עד הושענא רבה גמר החתימה שהם ימי התשובה זהו ויהפוך כו' גם את ר"ת אלול תשרי, גם את להפך מבחי' את זה לעו"ז.

ואפ"ל כי ע"י שהקדימו נעשה לנשמע לכן מכ"מ ולא אבל לשמוע כלל אך זה שיהי' גם ויהפוך היינו כי יש בישראל ב' בחי' יעקב וישראל יעקב יו"ד עקב שממשיך היו"ד דשם עד בחי' עקביים ומ"מ זהו בבחי' אתכפייא ביטול היש לכן עי"ז רק ולא אבה לשמוע אבל ע"י ישראל כי שריתי דאתהפכא חשוכא לנהורא כמ"ש בד"ה שה"ש בענין ב' בחי' כלה, ועי"ז דאתהפכא חשוכא לנהורא ממש לכן עי"ז ג"כ ויהפוך כו' לברכה ממש.

בכ"ק הקשה איך אפשר שהקללה עצמה תהפך לברכה ונדחק לתרץ, אך ידוע ע"פ מ"ש כי ה' אמר לו קלל ופי' באגה"ק סי' כ"ה בד"ה להבין אמרי בינה מ"ש בצוואת ריב"ש וז"ל והיכן אמר לשמעני אלא שמחשבה זו שנפלה לשמעני בלבו ומוחו ירדה מאת ה' ורוחו פיו המחיה כל צבאם החיה רוחו של שמעי בשעה שדיבר דברים אלו לדוד כו' וכנודע ע"פ לעולם ה' דברך נצב בשמים כו' עכ"ל, וא"כ עד"ז ממש הפי' ויהפוך כו' שהפך לבו ומוחו של בלעם שיהפך הצירופי' מקללה לברכה כו', עוי"ל ע"פ מ"ש במ"ב סס"ו ב' גבי אלישע ויקללם בשם ה' ופי' הבחיי פי' שמות ע"פ ויך את המצרי שקללם בשם מ"ב ולכן ותבקענה מהם מ"ב ילדים ועד"ז פי' ויך כו', והיינו ע"ד שע"י שם מ"ב הכניעו מדבר העמים כי ש' מ"ב הוא בחי' גבורה כו', וכ"כ בנח"ב פקודי רכד"א ושם מבואר שגם בלעם שבנה ז' מזבחות ג"פ ובכל פעם שבעה פרים ושבעה אילים הקריב עליהם מ"ב קרבנות כיון לקללם בשם מ"ב שהם ג' ידות כו', וכ"כ בגמ' דסוטה דמ"ז ע"א מ"ב קרבנות שהקריב בלק כו' ע"ש, וא"כ כיון לקללם בשם ה' ולכן ולא אבה ה' אלקיך לשמוע כו' והיינו מפני שישראל אומרים שמע ישראל שיש בו מ"ב תיבין שמואבת עד ובשעריך כנגד ש' מ"ב כו', אך מה שגם ויהפוך ה' כו' זהו ע"י ע"ק שאין שם שרש לגבורה כ"א

הגבורה הוא חסד זהו ענין ש' מ"ב שלמעלה לכן ויהפוך כו', וי"ל מקללה נחשת קלל ביהזקאל א' ז', גם קללה קרוב לענין קל ובווי יקלו, וכן איתא בירושלמי הביאו התוספת פ"ד דברכות דכ"ט ע"ב ההוא דמקלי ומצלי דר"ל מקלל ועיין ברד"ק במכלול ערך קלל, וכ"כ בשרש ישע ערך קלל כי יקלו לשון בזיון וזהו ג"כ הקללה, והנה כשנהפך ברכה היינו מ"ש וקל כנשר לעשות רצון אביך שבשמים ומזה נמשך ענין רוכב על כרוב קל שלו כו', גם ע"ד אליהו כו' הבווי שיהי' יוכל לבזות א"ע בשביל כבוד שמים כו'.

בס"ד פ' תצא בלק"ת בתוס' הגהות

ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך הוי' אלקיך לך את הקללה לברכה כו'. להבין מהו הרבותא שלא אבה לשמוע אל בלעם לקלל את ישראל וכי מה הי' תופס מקום שישמע אל בלעם אדרבה הי' קליפה המנגד לקדושה דתורת משה וישראל עמו והאיך ישמע אליו אף שהי' מקטרג כו', ועוד מהו שא' ולא אבה לשמוע ה"ל ולא שמע אל בלעם כו', ועוד י"ל מ"ש ויהפוך את הקללה לברכה מאי קללה איבא הכא שהפך לברכה הלא לא אבה לשמוע אל בלעם לקללם וצוה לו לברכס. אך הנה תחלה יובן כלליות ענין הפ' בקצרה ע"ד הפשוט כי הנה שורש בחי' קליפה דבלעם הוא מקור כל קטרוג קשה ורע על ישראל דוקא והוא בחי' עין רעה שלו שהי' מחפש בחיפוש עמוק עמוק למצוא מקום לקטרג על ישראל לפי ששנאתו לישראל עצמיות ופנימיות ביותר להיות עיקר המנגד לבחי' קדושת משה וישראל בקבלת התומ"צ כו' וכמ"ש בזה ע"פ זיודע דעת כו' ע"כ טרח ויגע בכל עומק דעתו לעיין בהם בעין רעה בהשגחה עמוקה ביותר בבחי' דעת דקליפה שמקבל מאחורי עורף דדעת דקדושה כמ"ש ויודע דעת כו' והוא מלך בלע בן בעור שאחורי דעת עליון שז"ש כבלע את הקודש כו' ואעפ"י שישראל היו באותו שעה בתכלית המעלה והמדרי' הקרבת אלקים בגילוי שכינה במסעות שלהם עם הארון ומשה וענו ה' יומם כו' עכ"ז התאמץ לעיין בעומק גדול למצוא בטוב שלהם איזה בחי' רע הגנוז ונעלם שם למצוא קטרוג לקללם כו' ובחי' קליפה זו דבלעם יתפשט בכל דור ודור והוא כל מי ששונא ישראל בעצמיות ופנימי' ביותר עד שמחמת זה הוא מחפש ומעיין על ישראל בעומק גדול למצוא מקום לקטרג על ישראל והוא למצוא הרע הגנוז בטוב כו' והוא הנק' בלעם וכמו שאנו רואים שבלעם הי' מחפש בכל המקומות אשר עתידים ישראל לחטוא שב כי אולי יש שם מקום שמשם יכול לקטרג וכמו שארז"ל במקומות שחפש כמו במות בעל וראש הפסגה וראש הפעור הנשקף על פני הישימון שמשם יכול לשקוף ולעיין ולמצוא מקום קטרוג לרע עד וישת אל המדבר פניו כו' שכל המקומות האלה שבלק העמידו לבלעם במקומות שיכול למצוא משם קטיגוריא

על ישראל להיותם במקומות שעתידיים ישראל לחטוא שם כמשארז"ל ע"פ זירא כי טוב בעיני ה' לברך כו' וישת אל המדבר פניו כו' והברכות שברך בלעם את ישראל נתקיימו הכל, ולזה ארז"ל ברכת הדיוט אל תהי קלה בעיניך כו'.

ובזה יובן פי' הפשוט בפ' ולא אבה ה' לשמוע כו' דהיינו אעפ"י שבלעם חפש היטב ומצא מקומות רבים שמשם יוכל לקטרג הרבה מאד על ישראל הרי' ראוי להתקבל מאחר שחפש בלעם מאד ומצא כו', עכ"ז לא אבה לשמוע כלל שידוע ה' שאם הרי' בלעם אומר הקטרוג הרי' ראוי להתקבל ולשמוע עליהם ע"כ לא אבה ולא רצה לשמוע ממנו כלל, וזהו עיקר הרבותא מצד רוב אהבת ה' לישראל וכמ"ש למען דעת צדקות ה' כו' וכמו שהודה בלעם בעצמו ואמר לא הביט און ביעקב שאינו רוצה להביט שום און ביעקב כאב שאינו רוצה להביט און בכנו יחידו ע"כ אינו רוצה לשמוע עליו שום קטרוג כו', ומזה מתורץ ג"כ מ"ש ויהפוך ה' את הקללה לברכה כי אהבך הוי' כו' פי' לא די שלא רצה לשמוע הקטרוג אלא הפך הקטרוגים שמצא בלעם מקללה לברכה וזהו רבותא יתירה הרבה מאד ממה שלא רצה לשמוע אל בלעם כו' וד"ל.

ב) והנה להבין כ"ז בתוס' ביאור יש להקדים תחלה ענין מ"ש ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם מה שא' הוי' אלקיך לענין זה דלא אבה לשמוע כו' והענין דעיקר הטעם באמת למה שלא אבה לשמוע אל בלעם כו' לפי הוי' אלקיך הוא דוקא וז"ש ולא אבה הוי' אלקיך, וכמ"ש לא הביט און ביעקב כו', כי הוי' אלקיו עמו דוקא כו' ולהבין זה הנה יש להקדים תחלה ביאור ענין שם הוי' בד' אותיות איך שהוא נמצא בכל גוף מישראל כמ"ש נר הוי' נשמת אדם וכת' כי חלק הוי' עמו בהיות ידוע כי הוי' דש' הוי' הוא בחי' חכ' וה' בבינה כו' וענין הוי' דבחי' כח' שהו"ע הביטול במציאות מכל וכל עד שלא נשאר רק כמו נקודה אחת.

ותחלה י"ל ענין קוצו של יו"ד שע"ג הוי' שהו"ע בחי' ביטול הרצון עצמי שלמעלה הרבה מן החכ' דכח מ"ה דיו"ד עצמו והוא בחי' פנימיות הכתר שהחכ' מאין תמצא כידוע ובנפש זהו בחי' יחידה שהוא בחי' פנימיות נקודת הרצון (שלמעלה גם מהתפשטות רצון ותענוג אלא הוא מקור כל התפעלות רצון ותענוג באלקות) כמו שהוא טבע מוטבע בבחי' עצמיות וטבעי' ממש ונק' בש' אה' הטבעיות ועצמיות והוא הנק' אהבה המוסתרת שמוסתרת ומיוחדת בעצמות הנפש שאין בו טעם ושכל כלל אפי' טעם הכמוס לרצון כלל לפי שאין טעם לרצה"פ כלל כמו שהאדם אוהב א"ע בלי טעם כלל לרצון בהיותו קשור באה' חיי נפש בבחי' עצמיות ואינו רוצה למות כו' וכך הוא ברצון העצמי שבנשמה האלקות שתתדבק ממש באלקים חיים בכל העצמו' שלה כמו כלתה נפשי כו' כל עצמותי תאמרנה כו' ואינה רוצה לפרד מיחודו ית' שזהו אצלה כמו המות כו' בלי טעם ודעת כלל, וזהו"ע כח המס"ג על קדושת ה' בכל איש אשר נשמת אלקים חיים בו מצד בחי' הטבעיות ועצמיות הפשוט, וכמו משל אור הנר הדולק ועולה למעלה מאליו ליכלל בשרשו באש היסודי כו' כמ"כ נר הוי' נשמת אדם עולה למעלה מאליו ליכלל ולידבק במהו"ע ית' כמ"ש אליך הוי' נפשי אשא כו' וכן כלתה נפשי כו' צמאה לך נפשי וכה"ג וכידוע, ואמנם

באמת לפי אמיתית אופן בחי' הרצון העצמי' המוסר ומורשש בנשמה האלקות לא הי' יכול אדם לעבור עבירה כלל וכמ"ש בזהר ע"פ ונפש כי תחטא תוהא הוא כו' וכמ"ש במ"א ע"פ כולך יפה דעיתי ומום אין בך כלל והוא בחי' יחודא דכנס"י שחבוקה ודבוקה תמיד באלקים חיים (וכמ"ש נשמה שנתת בי טהורה היא ממש כו') אך מה שיוכל ליפול ברצונות זרים עד שיעבור עבירה בפר"מ אפי' באיסור קל של ד"ס היינו רק מצד התלבשות הנשמה בגוף החומרי' שהוא בהתלבשות בלבוש גס ועב מאד שהוא מלא מכל תאוה רעה והוא הנק' רוח שטות דקליפה וכמו שארז"ל אין אדם עובר עבירה בפר"מ אא"כ נכנס בו רוח שטות דקליפה המטעה ומחשיך את הנשמה לגמרי עד שנדמה לו הדבר כהיתר לומר לנפשו שבוה אינו נפרד מיחוד אלקות כלל כו' ואמנם אם אור פנימי' הרצון העצמי' כו' דבחי' ירידה מאיר בנשמה א"א שיכנס בו רוח שטות כלל ולא יוכל לבא לידי חטא אפי' בהרהור בעלמא וכמ"ש והי' יראת הוי' על פניכם לבלתי תחטאו כו', והוא כמו שארז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת פי' יראת חטאו שהוא בחי' פנימי' ועצמיות דבחי' ביטול נקודת הרצון הפשוט שקדם לכח מ"ה שבנפש' שמחמתו חכמתו מתקיימת וכמ"ש ויאמר לאדם הן יראת ה' הוא חכמה וסור מרע בינה כו' וכתב' ראשית חכ' יראת ה' שהוא בחי' יראת ה' שלא יוכל לחטוא כלל דהיינו שלא לעבור אפי' על איסור קל של ד"ס כי אימת' דמרי' על פניו להיות סומ"ד בתכלית עד שעריבים עליו ד"ס יותר מיינה ש"ת כמ"ש במ"א ע"פ לבך יהגה אימה אי' סופר כו' שד"ס שרשן יותר גבה מספר וסיפור דתושב"כ כו' שהוא בא מצד אימה יתירה שמחמת ביטול נקודות בעצמיות ממש דבחי' יחידה הנ"ל ע"כ מתרחק לנגוע אפי' בהיתר פן יבא לדבר איסור דנעוץ תחב"ס כו' וד"ל זהו זהירות מביאה לידי זריזות חריזות לפרישות ופרישות לטהרה וטהרה לקדושה וקדושה לענוה וענוה ליראת חטא הרי יראת חטא גדול מכולם מטעם הנ"ל וכמו שארז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו כו' אע"ג דלגבי משה שהוא מבחי' חכ' מילתא זוטרתה היא מלמעלה למטה כו'.

ג) וזהו"ע קוצו של יו"ד דהנה היו"ד הוא בא ונמשך בציוור ותמונה אות עכ"פ ונחשב בכלל כ"ב אותיות רק שאין בו אורך ורוחב כלל ועכ"פ קצת שטח יש בו (וכידוע מענין נקודה קו שטח שמן הנקודה יומשך הקו זמן הקו יומשך שטח שנמצא נקודה דיו"ד בא לכלל קו ושטח והיו"ד עצמו מורה על בחי' הגילוי מן ההעלם ואין רק שלגבי התפשטות הקו ושטח נק' אין שהוא נאין שלהם וכמ"ש והחכ' מאין תמצא אבל לא שהוא בחי' אין ההעלם בעצמותו כו' וכידוע ומבואר במ"א) אבל הקוץ הזה שע"ג היר"ד אינו בבחי' שטח אות כלל אף כמו הנקודה דיו"ד רק קוץ ותג קצר בעלמא שהוא רק כמו רמז לרמזו על דבר מה שבהעלם ואין בו ממש, וכמו סימנא ורמזו בעלמא שמרמזין על דבר הנעלם שא"א להשיגו כלל בדבור וכתב (כמו מחוי במחוג כו') וכמו די לחכימא ברמיזא שהרמז הוא בבחי' אין בעצם שא"א שיבא בגילוי גם בנקודה דיו"ד דחכ' כנ"ל) וע"כ התורה והקוץ העליון הזה הוא פונה כלפי מעלה דוקא משא"כ קוץ התחתון שפונה כלפי מטה להיות נמשך באורך ורוחב דבינה כמשי"ת להיותו רק כמרמז על בחי' העלם דאין בעצם שלמעלה מעלה מן הגילוי אור דחכ' לגמרי כו'.

וביאור ענין הקוף היינו בחי' ביטול העצמי' בחי' רצוה"פ דעצמיות דבחי' יחידה הנ"ל שלמעלה מעלה מבחי' הטעם וחכ' לגמרי שנק' אהי' המסותרת ועצמיות ממש כנ"ל והנה באתעדל"ת דבחי' פנימי' נקודת הרצון הפשוט הנ"ל (שהוא מקור כל התפעלות רצון ותענוג כמו שאנו רואים באהי' הטבעיות ועצמיות דאב אל הבן שממילא מחמתו יולד בלב תמיד התפעלות כל רצון וטוב וחסד כו' וכן בטקודת עצמיות הרצון בתפלה ממילא יבא לכל מיני התפעלות רצון ואהי' לטוב כל היום) עי"ו מתעורר למעלה אתעדל"ע בבחי' פנימיות ועצמיות א"ס ב"ה באה"ר עצמיות ממש כמ"ש המו מעי לו כו' שזהו כמו אהי' האב לבנו יחידו וכמו שאנו אומרים אהבת עולם אהבתנו עולם לשון נצחי בלי שינוי והפסק כלל כמ"ש לא מאסתים כו' לפי שכל עצם אינו משתנה כלל כו') וזהו כמים הפנים לפנים כי עי' אה"ר העצמיות דכנס"י מלמטה למעלה ממש כן לב האדם העליון לאדם התחתון דכנס"י כו' והיינו כמו שבכנס"י אה"ר העצמיות בבחי' יחידה שבגפושם כנ"ל כן נמשך מלמעלה אהי' עצמיות מא"ס ב"ה כנ"ל ולכך אומרים ואהבתך לא תסור כו' והו"ע הקוף העליון דיו"ד שפונה כלפי מעלה להיות בחי' רמו בעלמא ואינו בחי' גילוי אור במציאות כנקודה דיו"ד כנ"ל לפי שמרמו על בחי' העלם ואין ממש, שהוא בחי' אה"ר המסותרת בפנימיות ועצמיות דא"ס ב"ה שנק' סתימא דכל סתימן דלית מחי' תפיסא ביי' כלל היינו בחי' מחי' דחכ' אין בו תפיסא כלל, אבל עי' גקודת עצמיות הרצה"פ הוא שנתפס בו במהות עצמיות ממש, כמו כמים הפנים אל פנים כו' שזהו עי' אתעדל"ת באה"ר עצמיות הנ"ל והו' עצמיות היו"ד שפונה כלפי מעלה ממש שהוא בחי' הדביקות בעצמיות המאצי' ממש שלמעלה מאין דחכ' כנ"ל והיינו הנרמו בקוצו של יו"ד במה שאינו אלא תג ורמו וסימן בעלמא להורות על בחי' ההעלם ואין אמיתות העצמות אוא"ס שאין בו שינוי והפסק לעולם כנ"ל, וכמ"ש אני הו' לא שניתי כלל מטעם הנ"ל וד"ל.

ד) ובזה יובן דרך כלל מ"ש ולא אבה הו'י' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' והיינו ע"פ המבואר למעלה בענין קוצו של יו"ד שהוא למעלה מעלה מן החכ' והטעם לגמרי אפי' גם להיות מקור לחכ' רק לדבק במהות ועצמיות א"ס ב"ה ממש דלית מחי' תפבי"כ אפי' מחה"ק כנ"ל וכמו נקודת רצון העצמי ופשוט שבאדם למטה שהוא למעלה מהטעם והחכ' לגמרי אפי' טעם כמוס לרצון כנ"ל שזהו בחי' יחידה כנ"ל הרי יובן מכ"ן גם באתעדל"ע שנעשה מאתעדל"ת כזאת שהוא ג"כ בבחי' רצה"פ ועצמיות ממש כנ"ל שהוא למעלה מן הטעם לרצון אפי' מן הטעם הכמוס לרצון שנק' מחי' סתימא כו' ולזה אמר ולא אבה לשמוע כו' דהנה הגם שבלעם הי' מקטרג על ישראל בעומק גדול כנ"ל שהוא במקור השכל וטעם שימצא משם השכל וטעם לרעה דוקא והוא הנק' עין רעה כשזנא אמיתי שהוא מביט בעין רעה מאד שיוכל למצוא מקור לשכל וטעם לזכות דוקא וכמ"ש במ"א וע"כ ודאי אם הי' שומע לטענת הקטרוג דבלעם שהוא בטוב טעם ממקורו כנ"ל הי' פועל כח הדין ברצוה"ע אבל ולא אבה ולא רצה לשמוע אל טענתו מפני שאם הי' רצון ה' בישראל מצד בחי' הטעם לרצון אפי' טעם הכמוס לרצון שלמעלה מטעם ושכל הגלוי הי' פועל

בקטרוג ועכ"פ הי' רוצה לשמוע אל טענתו אבל מאחר שרצון ה' בישראל הוא בבחי' עצמיות הרצוה"פ הנ"ל שלמעלה מן הטעם לגמרי שהוא בלא נטי' כלל לב' קוין ימין ושמאל רק קו א' כנ"ל והוא כמ"ש אך טוב לישראל כו' שנק' טוב עין שאין שם רק טוב כנ"ל להיותו מבחי' עצמיות ממש כאב אל בנו יחידו כמ"ש לא הביט און ע"כ לא הי' פועל בלעם בקטרוג שלו כלל ולא הי' עושה שום שינוי התפעלות להטות לדין וחתכה כלל אעפ"י שטוען בטוב טעם ודעת שלימה כנ"ל וד"ל.

ה) אך א"כ י"ל למה לא אמר ולא אבה לשמוע כלל טענתו הרי גם אם הי' שומע לא הי' פועל שינוי כלל משום דמה שהי' שומע ולא יטה כלפי דין וחוב זהו רק מצד תגבורת האה"ר העצמיות שיש בה רב חסד וטוב לגבור על כח הדין שבטענת המקטרג כמ"ש בענין ימין ה' כו' לאגברא ימינא על שמאלא כו' אך מה שלא רצה ולא אבה לשמוע כלל לטענת המקטרג זהו רק מצד עצמיות האה"ר ורצוה"פ הנ"ל (שלא יש בה נטי' לשמאל כלל וכמ"ש לית שמאלא בהאי עתיקא כו') שלמעלה גם מבחי' רב טוב וחסד הכלול בה ממילא כנ"ל וא"כ מה שלא רצה לשמוע היינו מפני שלא הי' רוצה להטות לרצון העצמי' בנטי' דב' קוין ימין ושמאל ולהגביר ימין על השמאל מצד רב טוב וחסד כלל מאחר שהוא רצון פשוט בתכלית שלמעלה מן הטעם לגמרי כו' וד"ל, וזהו ולא אבה הוי' לשמוע להטות לרצונו הפשוט להיות לו רצון לשמוע ולהגביר עליו ברב טוב וחסד כנ"ל אלא ולא אבה לשמוע כלל שזה מורה על עצם אהבתו יותר שהוא למעלה מן הטעם לגמרי וכו' וד"ל, ושורש הענין הוא דמה שלא אבה לשמוע זהו גופא הי' למעלה מהטעם ודעת כמו שהרצוה"פ בישראל הוא בלי טעם כלל כך בהיפוך שהוא שלא לשמוע למקטרג עליהם הוא ג"כ למעלה מן הטעם מצד שאה' העצמיות ועצמיות העצמי' בלי טעם הם ב' קוין שבעצמיות היחידה שחפץ בחיים ולא יחפץ במות וכנ"ל באה' האב אל בנו יחידו שאינו רוצה לראות ולשמוע עליו איזה קטרג מפני אה' העצמית כנ"ל (וכוזה הי' מעשה בימי הבעש"ט ז"ל שרדפו הב"ד שלמעלה לשטן המקטרג לחוב ולא רצה לשמוע ממנו הקטרוגים וכמו יגער ה' בך השטן כו' וכך בכל רעה שיבא השטן לקטרג שאם רבו הקטרוגים ממנו ביותר דוחה אותו לחץ וכמו ענין ולא אבה וד"ל).

ו) ולעתה י"ל ענין הי"ד עצמו של ש' הוי' שהוא רק כמו נקודה בלבד הנה ידוע דזה מורה על בחי' הצמצום וההעלם שמצמצם ומעלים א"ע מכל וכל היינו מכל בחי' אורך ורוחב בהתפשטות עד שלא נשאר רק כנקודה אחת לבד ונמצא שבנקודה זו יש ב' דברים א' מה שנתצמצם ונעלם בה הכל ולא נשאר רק זאת כנקודה בלבד והב' שנקודה זאת באה בגילוי עכ"פ מבחי' ההעלם והצמצום כו' ויובן זה עדי"מ כמו שרוצה להשפיע שכל וסברא לתלמיד קטן שצריך לצמצם ולהעלים כל מה שבשכלו ודעתו בהתפשטות ולהיות נשאר מהכל רק כנקודה א' שהוא רק הקיצור והתמצית לבד כענין שארו"ל לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה כנ"ל שאם לא הי' מצמצם ומעלים א"ע ומשפיע כמו שהשכל והסברא הוא אצלו לא יוכל המקבל להכיל כלל וכלל

כו', ואמנם בחי' נקודה זו יש בהעלם כל התפשטות דאורך ורחב שבמשיע רק שהוא בקיצור ותמצית מפני שלא יושג כלל לתלמיד המקבל אך הכל כלול בנקודה זו כמו דברי המשנה שנאמרים בקיצור דברים שכלולי' בה כל אורך ורחב הטעמים וסברות שבפלפול הגמ' רק שהוא בהעלם ולא בגילוי כי הגילוי הוא רק הקיצור ותמצית הכולל הכל כנ"ל.

וזוהו ג"כ להבין משל הנקודה דיו"ד שיש בה ב' דברים הנ"ל צמצום העצמי עד שאינה רק כנקודה והב' מה שבאה הגילוי עכ"פ שכלול בה הכל כו' ועוד יש בנקודה זאת שהוא צמצום והעדר ההתפשטות לגבי התחתון הימני והוא שמצומצם בה כל מה שיבא בהתפשטות והשגה ואינו בא עדיין לכלל השגה והבנה כמו המשנה לגבי התלמוד כנ"ל וזהו כמו עד"מ כאשר ישכיל האדם שכל חדש שנמשך מן כח המשכיל מן בחי' ההעלם לגילוי שהוא כמו ברק המבריק לנקודה א' בלבד שאין בו התפשטות והשגה והבנה עדיין רק כמבריק אור חדש (בל"א עש בליצט) ואח"כ באה הברקה זאת להתפשטות ההשגה באורך ורחב (והו"ע קוצו של יו"ד שלמטה שנק' קרן התחתון אבל מצד עצם הוא שנק' נקודה והוא בהעדר ההתפשטות) ונמצא שיש ב' מיני צמצום בנקודה דיו"ד א' שצמצום א"ע ומעלים הכל עד שלא נשאר רק נקודה כנ"ל. (וכמשל הברקת אור שכל חדש זהו ג"כ צמצום והעלם מעצמיות כח המשכיל ההילוי להיות נמשך רק כנקודה אחת לבד מן ההעלם העצמי' דכח השכל שמשם מקור נביעות אור שכל זה כו' וד"ל) והב' צמצום העדר ההתפשטות לגבי התחתון ממנו שאינו בא עדיין לכלל הבנה והשגה כנ"ל.

וכך יובן למעלה בבחי' נקודה דיו"ד דחכ' שנק' כח מ"ה שהוא בבחי' מ"ה וכמו מ"ה פשפשת כו' שמפני שבאה בחכ' מאין ובהעלם ממש וכמ"ש והחכ' מאין תמצא מאין והעלם לגילוי אור רק כנקודה א' לבדה ע"כ נק' כח מ"ה ממש. והוא מפני שא"א שיהי' התהוות העולמות מעצמיות אלקות שבבחי' א"ס ממש רק ע"י צמצום והעלם אור העצמי' מכל וכל ולא נשאר רק כנקודה א' דיו"ד זהו בחי' אור החכ' וזהו שבחכ' ברא הכל וכמ"ש כולם בחכ' עשית וכמ"ש בראשית ברא ות"א בחוכמתא כנ"ל לפי שהחכ' הוא ראשית הגילוי אור מבחי' העלם העצמי' כי נתצמצם כל עצמיות עד שלא נשאר רק כנקודה דיו"ד לבד כמשנת"ל במשל ממשפיע למקבל שמוכרח לצמצם עצמותו ולא ישאר בה רק כנקודה דיו"ד כנ"ל ואמנם בבחי' אור החכ' שנק' כח מ"ה לפי שבאה מבחי' אין והעלם כו' כלול בה הכל רק שנתעלם בה כנ"ל וע"כ לגבי כל מע"ב שמתחלקים בד"פ ל"ב ויאמר אלקים כו' נכללו הכל בא' כמ"ש כולם בחכ' עשית כו' והוא מאמ' דבראשית שבמאמר א' נברא הכל ואח"כ נתחלקו ליו"ד מאמרות כנ"ל בנקודה דיו"ד שהוא כמו בחי' הקיצור ותמצית מכל אשר למעלה הימני וכולל כל מה שיבא להתחלקות אורך ורחב כו' וכמו משל הברקת אור שכל חדש מלמעלה מהשכל כו' ובוהו יובן מ"ש ש' אלקים דוקא במע"ב כמ"ש בראשית ברא אלקים כו' כידוע דש' אלקים הוא בחי' הצמצום והעדר התפשטות בכל מקום וגם כאן בבריאה שנמשך לה מן בחי' אור החכ' שהוא בבחי' צמצום להייתו כ"א אחרי ההעלם והצמצום וגם הוא כנקודה א' בלי

התפשטות לאורך ורחב כלל כי לא יגלה בה רק הארה בעלמא מהעיקר ואפס קצוהו כברק המבריק כנ"ל א"כ גובר בה שם אלקים המצמצם דוקא וד"ל (ואעפ"י ששם אלקים הוא בבינה היינו שמקבל מחכ' כמ"ש כולם בחכ' עשית בבינה וכן בראשית ברא אלקים מבינה כמ"ש בזהר דאבא אמר לאימא שנק' אומנא כו') היינו בחי' פנימי' בינה שנק' מי דקיימא לשאלה כו' והוא בחי' הצמצום דש' אלקים כמו מי ברא אלה כו' כמ"ש במ"א) חוהו בית דבראשית כמ"ש בחכ' יבנה בית כו' ונק' עומק בינה שהוא כמ"ש בט"י וחכם בבינה בחי' ע"ב דס"ג בחי' אין של היש כידוע וד"ל.

וזהו שארז"ל בתחלה עבמ"ח לברוא במדה"ד שהוא שם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים דוקא ואח"כ שיתף עמו מדה"ר שהוא ש' הוי' כמ"ש ביום עשות הוי' אלקים כו' והענין הוא דבחי' היר"ד הוא רק מדה"ד והצמצום שנתצמצם כל אור העצמי' דאלקות שאם לא הי' מתצמצם אור העצמי' והי' נגלה כמו שהוא הרי הי' התגלות והתפשטות דאור האלקי בלי גבול ומדה כלל כנ"ל וא"כ איך הי' ההתוות הבריאה בע"ג בחי' יש ודבר מה במציאות וגם אם הי' ההתוות הבריאה מאין ליש הרי הי' גם בלתי מוגבל בדוגמא לכה הפועל האלקי אלא שלא הי' יכול להתקיים במציאות כלל והי' נתבטל ונכלל במקורו באלקות ממש כנר הנכלל באבוקה כו' רק ע"י צמצום אור העצמי' הי' שיכול להיות התוות הבריאה מאין ליש במציאות דבר מה ובבחי' גבול ומדה זהו שאמר לעולמו די כו' ואעפ"י שגם עכשיו יש בחי' ביטול במציאות לכל הברואים היינו ע"פ שיעור ומדה המצמצם משם אלקים שכל בריאה ע"פ מאמר קו המדה ואם הי' התגלות האור האלקי עליהם קצת ביותר מכפי המדה ודאי הי' מתבטלים ממציותן לגמרי וראי' לדבר זה הוא מארז"ל הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם פי' שנגלה עליהם הארת אור האלקי ביתר מכפי המדה והצמצום מש' אלקים שנק' בשם אצבע הקטנה שהוא אות יו"ד דחכ' שבא אחר הצמצום ע"כ ושרפם שנתבטלו ממציותן במקור חוצבן באלקים חיים כנר הנכלל באבוקה כו' וכ"ש כאשר יהי' נגלה עצמיות אור האלקי ממש שלא הי' קיום כלל לכל העולמות שהי' מתבטלי' ממש.

(ואעפ"י שגם עכשיו אמר דכולא קמי' כל"ח הענין הוא דקמי' דוקא שאין הצמצום מסתיר לפניו כלל ע"כ כלא חשיב ממש. וכמ"ש במ"א בענין כי אל דיעות הוי' שטובל ב' דיעות א' מלמעלה למטה הרי השפע הוא מיש האמיתי לאין דהיינו שכולא קמי' כל"ח. ודיעה הב' שלגבי המקבלים מלמטה למעלה אשר השפע אלקים בא מאין ליש שאין האלקי מוסתר מהם ונראה לבחי' יש ודבר מה כו' וע"ז א' שמצד המקבלים כלא חשובי' בכף הדמיון שאינו לא ממש מפני שכבר נתצמצם האור האלקי ונתעלם בתכלית בריבוי מיני צמצומים והעלמות שונות במיעוט אחר מיעוט כו'. אבל כמו שהוא קמי' ית' הוא לא ממש חשובי' כו' ולזאת אם מתגלה הארה קצת ביתר מכפי המדה והצמצום מתבטלי' ממציותם לגמרי כענין הושיט אצבעו הקטנה כו' שנכללים למעלה והיו לאין ואפס ממש וד"ל).

והנה בתחלת ההשתלשלות עלה במח' ממילא ומאיליו לברוא במדה"ד וצמצום שהוא הוא בחי' החכ' שמתלבש בצמצום דש' אלקים כנ"ל להעלים ולהסתיר אור עצמותו כדי שיוכל להיות הבריאה מאין ליש ועכשיו הרי הוא ית' מחדש בכי"ת מע"ב ע"י בחי' העלאת מ"ן מלמטה דוקא והוא ע"י ביטול היש לאין האלקי דמלאכים וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים ואו"מ שורה כו' וכך עד רום המעלות העליונים יותר החזית רצו"ש כו' וכידוע עי"ז מחדש בכי' מע"ב מאין ליש מריש כ"ד עד סוף העשי' כו' וזהו שאנו אומרים ובטובו מחדש בכי"ת מע"ב כידוע, אך עיקר העלאת מ"ן לזה התחדשות מעצמיות אלקות הוא ע"י הנשמות דוקא לפי ששורש הנשמות הוא מפנימי' ועצמיות דש' הוי' שלמעלה משם אלקים המצמצם כידוע בענין כי שמש ומגן הוי' אלקים היינו שאמרו דישראל עלו במח' שקדם לדבור דיו"ד מאמרות כמ"ש אחור וקדם צרתני כו' כידוע וזהו ע"י בחי' היו"ד דש' הוי' שבנשמה האלקות שנק' נר הוי' דוקא שהוא בבחי' ביטול מיש לאין ממש כמ"ש אליך ה' נפשי אשא במס"נ באחד ממש הוא המעורר מחדש לבחי' הצמצום דיו"ד דש' הוי' העליון לחדש מע"ב בפנימי' העולמות וגם בחיצוני' העולמות וכמ"ש בראשית ברא וארז"ל בשביל ישראל שנק' ראשית תבואתו כו' וכמאמר במי נמלך בנשמותיהן של צדיקי' כו' ועמך כולם צדיקים דסוף מעשה עבמ"ח תחלה כנ"ל.

ז וענין יו"ד דש' הוי' בנפש האדם היינו דוקא בחי' הביטול העצמיות דהיינו ביטול הרצון עצמו לבטל ולסלק כל עצמותו שיהי' רק לה' לבדו בכל שיעור קומה של אדם היינו בתחלה הוא ביטול הרצון בכל פנימיותו לה' כ"ה לבדו ולא יחפוץ בשום דבר זולתו כמ"ש מי לי בשמים כו' וגם העוה"ב לא יחפוץ וע"ז מורה הנקודה דיו"ד שלא נשאר רק כמו נקודה אחת להיות שנתבטל מכל עצמותו וכמ"ש בוהר ע"פ שחורה אני אועירת גרמה ואתעבדת נקודה חדא דלית חיורא בגוי' אתון והוא מפני דחיקו דרחימו כו' ואח"כ מתפשטת ביטול העצמי' הזה גם בשכל והשגה דבינה וגם במדות אהוי"ר שנולדים בלב עד גם במח' שלא יחשוב שום דבר זר זולתו בגדולת הוי' ותורתו כו' עד גם בדבור ומעשה להיות סומ"ר ועש"ס בתכלית ביטול הרצון באמת כמו שארז"ל קדש א"ע במותר לך פי' קדש הוא ל' הבדלה וקדושה כו' מפני שקדושה זו הוא גם בתאוות היתר לכלל גפשו ורצונו בכל תאוות גופני' הכל נמשך ובא מפנימיות הקדושה וזהו היו"ד דש' הוי' הנק' חכ' כח מ"ה שנק' קדוש כמ"ש החכ' מאין תמצא כו' וז"ש קודש ישראל להוי' ראשית תבואתו כו' כידוע וכאשר נמשך בחי' קודש עילאה דיו"ד דש' הוי' בנשמה בכל קומתה בחב"ד ומדות ומחדו"מ דוקא אז עי"ז נתעורר למעלה ג"כ בחי' קודש העליון דיו"ד דש' הוי' למעלה שהוא הצמצום דאור העצמיות לצמצם א"ע ולהאיר בנקודה א' לבד שכולל כל התהוות מע"ב מחדש כנ"ל וזהו דוקא ע"י אתעדל"ת דביטול הרצון בחי' היו"ד דנשמה עד שלא נשאר רק כנקודה א' הוא שמעורר לבחי' יו"ד העליון כנ"ל לצמצם א"ע כנ"ל לפי שבצלם אלקים עשה את האדם שהוא הנשמה כו' (ח"ש שחורה אני כו' כיו"ד שהיא נקודה שחורה לבד שמורה על בחי' הצמצום והחושך העליון כי ברישא חשוכא כו' שקדם לאור כו' כמ"ש ישת חשך סתרו כו' ח"ש דלית חיורא כו' כנ"ל).

וזהו ולא אבה הוי' אלקיך מפני שהוי' הוא אלקיך דוקא מטעם הנ"ל. ע"כ ולא אבה לשמוע אל בלעם כו' והוא מפני שע"י אתעדל"ת דהוי' שבנשמה מתעורר למעלה הרצון להאציל ולברוא כנ"ל וזה קיום כל העולמות כנ"ל ע"כ ולא אבה לשמוע כו' ויש להבין תחלה פי' כל ד' אותיות דש' הוי' שבנש"י והנה בחי' קוצו של יו"ד מברואר למעלה שזהו בחי' יחידה שלא שייך בה גם ביטול רצון כי כל ביטול רצון הוא בא בשינוי התפעלות שמתפעל לבטל ולהניח אי"ע שזהו בחי' ביטול היש לאין עד"מ כי הי' תחלה בחי' יש ודבר בפ"ע אך כשמתפעל לבטל רצונו כו' והוא הנקודה דיו"ד שיש בה ציור אותיות עכ"פ כנ"ל אבל בחי' ביטול עצמיות דאה' מסותרת הנ"ל בענין קוצו של יו"ד הוא רק מצד עצם הנשמה ממש שלמעלה מהתפעלות ביטול רצון אלא שהוא מקור למציאות ביטול רצון שביו"ד כמו הקוץ של יו"ד אינו בשטח אות כלל אלא לרמוז על בחי' ההעלם והעצמיות ממש כנ"ל שזהו בחי' יחידה כנ"ל אבל בחי' הנקודה דיו"ד הוא בבחי' אין של היש להיות ביטול היש דרצון ושכל ומדות ומחדו"מ כנ"ל כך הוא גם למעלה כמו בענין מדת המל' דכתיב ה' מלך גיאיות לבש שנתצמצם בלבוש דגיאיות והתנשאות להיות מלך על ע"ס נפרד כלל שאין להם ערך כלל לגבי עצמותו אך הוא מתצמצם בעצמו כאשר עלה ברצונו לברוא ולהאציל כו' והוא ביטול עצמי' להתעלם ולהתכסא בלבוש דמל' שזהו כמו נקודה דיו"ד כנ"ל ואף אם תכון תבל שנתהווה תבל ומלואה מאין ליש כו' וזהו שר"ה נק' בכסא ליום חגיגו כו'.

ח) והנה מעתה י"ל ענין הה' דשם הוי' שבנש"י כו' דהנה ידוע דה' הוא בחי' התפשטות לאורך ורוחב בהשגה בסלי המוח והיינו מה שהנשמה מתפעלת בהשגה אלקות בהתפשטות והרחבה מן התבוננות בגדולת הבורא ית' איך שהוא ית' סוכ"ע וממכ"ע כמ"ש כי בי"ה הוי' צור עולמים יו"ד הוא צמצום והעלם אור העצמי' ממש דוקא כנ"ל מענין בראשית כו' שהחכ' מאין תמצא בבחי' אין והעלם אבל מן היו"ד נמשך הה' שהוא בחי' ההתפשטות לאורך ורוחב דוקא היפוך בחי' הצמצום וכידוע דהחכ' נק' אין ובינה נק' יש וכמ"ש בזוהר עשי' בבינה שנק' אומנא כו' דבינה לשון בנין כמו בחכ' יבנה בית והוא שם אלקים דמע"ב דאבא אמר לאימא כמשל המצווה ומפקד לאומן לבנות כנ"ל וזהו שחכ' ובינה נק' תרדל"מ כמו שמן המעיין נמשך הנהר כך הי' נמשך הה' מאין ליש ח"ש בי"ה דוקא הוי' צור עולמים כו' וד"ל, וכך הו"ע הה' ראשונה דש' הוי' בנפש האדם למטה והוא בחי' כלי ההשגה דמוח הבינה שמתבונן בהתנשאות גדולת הוי' במה שמאיר בהתהוות העולמות מאין ליש בבחי' סוכ"ע וממכ"ע כנ"ל ואיך דכולא קמי' כלא חשיבי' ועי"ז יתפעל האדם ברשפי אש התלהבות השמחה ותענוג להתענג על הוי' כידוע שמהתבוננות בהרחבה והעמקת הדעת נולד ההתפעלות אלקות ברשפי אש בשמחה שלהוביא דרחימותא דוקא והוא ה' עילאה דרחימו עילאה כנ"ל שבא בבחי' התפשטות גדולה וכמ"ש אם הבנים שמחה כו', וזהו מצות האה' ודביקות שבק"ש שע"ז הוסד כל יסוד התפלה והק"ש דהיינו שאחר ההתבוננות דוקא בשמע ישראל שמע זה הוא לשון הבנה בכלל ההשגה בבינה כנודע דשמיעה בבינה ומוה דוקא יתפעל באה' בלב וזהו מ"ש בינה ליבא ובה הלב מבין והוא מה שנתפעל הלב

בהשגה זו שבמות ברשפי אש התשוקה לאלקות כמ"ש ואהבת כו', ועי"ז נעשה אתעדל"ע ג"כ בבחי' ה' עילאה דשם הוי' למעלה להיות בבחי' התפשטות והתחלקות ההמשכה מן ההעלם דאין דחכ' להיות בגילוי אור להאיר בהרחבה והתפשטות בחי' טוב ומלא כו' כמ"ש כי ביה כו' וד"ל.

והענין ידוע דהתפלה ותשובה ענין אחד הם, היינו שהתשובה הוא ג"כ בה' עילאה ונק' ג"כ תשובה עילאה שהוא בבחי' בינה דוקא והיינו בחי' התשובה הנ"ל מעומקא דליבא דוקא כמו ביוהכ"פ שהתשובה מעומקא דליבא והתשובה עילאה דבחי' פנימי' בינה שהוא העוה"ב שישוב ירחמינו כו', והענין הוא דכאשר יתבונן בפנימי' ההשגה בהתפשטות גדולת הוי' בחי' סוכ"ע וממכ"ע כו' אזי יתעורר בתשובה מקירות הלב ויצעק אל הוי' בצד לו וממה שהוא בהסתר פני אלקים כו', בעוה"ז השפל שבו הסתר אלקים וגם כל העולמות כולן קמי' כלא כו' ונק' מיצר וצמצום גדול לגבי עצמיות האלקות ואפי' עוה"ב שנברא ביו"ד כו' ע"כ ישוב אל ה' בתשובה שלימה דוקא לצאת ממיצר הוזה לומר אליך הוי' נפשי אשא כו' למהו"ע ממש להיות מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שלא יחפוץ בלתי לה' לבדו וזהו"ע תשו"ע דבחי' פנימי' בינה שהוא בחי' התפעלות רשפי אש האה' בפנימי' בינה ליבא שבק"ש ותפלה רק שזה בא מלמעלה למטה לצאת מן המיצר כו' וד"ל ועי"ז הנ"ל שמתפעל בתענוגים ושמחה והשגה אלקות כך הוא בצדקה מהיפוכו שיצא מן המיצר כו' דהיינו כל ההשתלשלות דכולא קמי' כל"ח כו' משא"כ תשו"ת הוא לצאת מן הרע וחושך דקליפה לבד וזהו פי' הפשוט מן המיצר שצד לו מרע שלו כנ"ל, וזהו תשו"ת תשוב ה' תתאה לשוב מן הרע כו' אבל תשו"ע תשוב ה' עילאה כו' שהוא בפנימי' בינה דוקא וד"ל (דהיינו תשוב ה' עילאה ליריד ותשו' תתאה תשוב ה' תתאה לוי"ו כו').

ט) והנה מעתה י"ל ענין הוא"ו דש' הוי' להיות מבואר למעלה בענין הה' ראשונה שהוא בחי' פנימי' בינה שהוא ההתבוננות כנ"ל והו"ע בחי' תשו"ע כו' דודאי ע"י אתעדל"ת נמשך אתעדל"ע ג"כ בבחי' פנימי' התפשטות הגדולה מלמעלה למטה בבחי' הארת אור פני אלקים בבחי' הפנימי' דוקא כמ"ש יאר הוי' פניו אליך והן י"ג מדה"ר בכלל שמשם נמשך הכח של התשובה להחזיר פב"פ כו' וכמו שאנו אומרים והחזירנו בתשובה שלימה לפניך כו', לפי"ז כמ"כ ירחמינו כו' וא' בזהר ישוב מאן אתר מההוא עמיקא סתימאה כו' וכמ"ש במ"א באריכות (וע' בסידור הודפס במ"א אני לדודי כו') אך הנה כ"ז הוא עדיין הכל למעלה מעלה בבחי' הרוחני לעורר פנימי' אור הוי' שיאיר ברוב חסדו ור"ר למעלה בשרש נש"י ואמנם כדי שיהי' כ"ז האור בפנימי' דאור פני מלך חיים כו' נמשך למטה מטה ממש והוא ה"א עילאה דש' הוי' שפנימי' בינה יומשך למטה ממש זהו"ע בחי' הוא"ו דש' הוי' כידוע בענין צייר תמונת אות וי"ו שהוא ציור קו ממושך מלמעלה למטה מטה, היינו בחי' קול דתורה דוקא דהנה ידוע בענין מצות ת"ת בקול ודבור דוקא כמ"ש ודברת בם כו' שהוא רק להמשיך בחי' גילוי אור א"ס דתורה בחכ' דתורה מלמעלה למטה מטה דוקא והוא ע"י בחי' קול ודיבור דתורה שמדבר דבר

ה' זו הלכה וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך כו' (וכמ"ש במ"א בפ' ראה בדה"כ כי תשמע בקול כו') וע"כ נק' הלכה וכמ"ש הליכות עולם לו הליכות עולם אלו מלכו כו' שבקול ודבר ה' זה נמשך והולך גילוי אור א"ס מבחי' העלם העליון למטה גם בעוה"ז השפל והחומרי וכמ"ש קול קורא במדבר פנו דרך הוי' כו' והוא קול דקריאת התורה שגם במדבר העמים יומשך מלמעלה מבחי' קודש העליון למטה להאיר גם בחושך וקליפה במדבר שהוא העוה"ז החומרי וכמו במ"ת שנא' קול ה' יחיל מדבר לפי שגם החיצוני נכנעו מחמת קול דתורה לפי שאין חושך מחשיך לאור התו' ששרשה בח"ע שנק' קודש העליון כו' וגם כתי' צמאה לך גפשי כו' במדבר ה' כו' בארץ ציה וצלמות כו' כן בקודש העליון כו' חזיתך מפני שנמשך קודש העליון למטה גם במדבר בעוה"ז החומרי' שהוא ארץ ציה כו' כמו שהוא למעלה ממש וראי' ממ"ת דכתי' וירד הוי' על ה"ס כו' וגם עתה כל מי שיושב ושונה הקב"ה קורא כנגדו כו' וד"ל וזהו"ע הוא"ו דש' הוי'.

(י) ומבחי' הוא"ו זה דקול דתו' כנ"ל הוא שנמשך לה' אחרונה כמו שמן הקו נעשה שטח בהתפשטות אורך ורוחב כו' והיינו ע"י קבלת עול מ"ש שמקבל עליו שזהו שרש ענין המצות בפר"מ וכמו שארז"ל למה קדמה שמע כו' כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות ויש בזה ב' מדרי' א' שמקבל עליו עומ"ש ברצון ואה' וכמ"ש ומלכותו ברצון קבלו עליהם שהוא בחי' עובד מאה' ורצון והב' כשמקבל עליו עומ"ש בעול דוקא והוא מצד בחי' הודאה שמקבל עליו עומ"ש כו'. כענין שום תשים עליך מלך שירא למרוד כו' והוא יותר עליון בשרשו מן הקבלה ואהבה כו' וכמ"ש סוף דבר כו' את האלקים ירא כו' כי זה דוקא כל האדם משום דנעוץ תחב"ס כידוע דיחוו"ת שרטשה ביר"ע כו' וד"ל והוא הנק' מצות המלך שהוא מ"ש וזאת התורה והמצוה דהיינו אותיות ו"ה דש' ה' וא"ו הוא בחי' קול דתורה הנ"ל ומוזה נמשך מעשה המצות גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כו' וע"כ ת"ת כנגד כולן כו' והוא ע"י ה' אחרונה דש' הוי' וזהו מה שמוהיר בכמה מקומות התורה והמצוה דמשמע שתלויים זה בזה ועכ"ז לא המדרש עיקר אלא המעשה דנעוץ תחב"ס כמ"ש במ"א.

ועוד זאת הוא בחי' ה' אחרונה דש' הוי' שמקבל מא"ו דתורה והוא מצות הצדקה כידוע דצדקה בה"א הוא בחי' גילוי אור בצדיק עליון למטה מכל המקבלים להחיות רוח שפלים כו' שהוא בא מבחי' החסדים עליוני' דקו הימין חח"ן כו' כמ"ש צדק מלאה ימינך דוקא שאעפ"י שצדק עצמו איהו דין כו' אבל צדיק הוא בחי' החסד והטוב שבמשפיע כמו אמרו צדיק כי טוב כו' וכן מ"ש צדיק ה' כי צדקות אהב כו'. וצדקה הוא בחי' כלי המקבל החסד וצדקת החסד שנמשך מחסד וימין העליון כמ"ש צדק מלאה ימינך כו'. והוא בחי' ה' אחרונה דש' הוי' שנק' צדקה כצדקה הגשמי שמשפיע לעני דלית לי' מגרמי' כלום כמ"כ בחי' ה' אחרונה הוא כלי המקבל כל חסד עליון מא"ו ומשפיע למטה בעולמות להחיות רוח שפלים דבי"ע (וטרם שמקבלת מחסדים דז"א נק' צדק דאיהו דין דינא דמל' כו') ועיקר בחי' ה' אחרונה דש' הוי'

תתקצב   אור   כי תצא   התורה

הוא כלליות המצות שנק' ג"כ צדקה וכמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה כו' וכתתי' והי' מעשה הצדקה שלום שצדקה נק' מעשה ונק' שלום שהוא חיבור המשפיע במקבל כשנמשך השפיע בכלים מכלים שונים לקבל בחי' גילוי אלקות שהוא רצוה"ע כמו שקדשנו במצותיו כמו שנק' רמ"ח אברי' דמלכא כך בא גילוי אלקות למטה בכל מצוה ומצוה בבחי' כלי דוקא כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור והן אותיות ו"ה אור דתורה ונר דמצוה כו' וע"כ נק' המצות בכלל בשם צדקה כמו הצדקה בגשמיות שהוא להחיות רוח שפלים בחסד ח"ס דל"ת כו' כך הו"ע גילוי החסדים העליונים שנמשך ברמ"ח מ"ע שהמה בכלים מכלים שונים להיות נגלה בו כבוד הוי' הוא לשמה דוקא כו' וד"ל.

וזהו ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' לפי שהוי' הוא אלקיך ממש והוא ש' הוי' בסדר ד' אותיות קוצו של יו"ד ויו"ד וה' ראשונה שהוא בבחי' פנימי דחו"ב ובתומ"צ בכלל שהם אותיות ו"ה כנ"ל ע"כ ולא אבה לשמוע אל מדה"ד וקטרוג דבלעם כלל מאחר ששם הוי' מאיר בשלימות בכנס"י הרי מזה בא ונמשך מקור הברכות והחסדים העליונים ואין שם מקום לקטרוגים וקללות כלל וכמ"ש ראה נתתי לפניך את הברכה כו' ואת הקללה את הברכה אשר תשמעו וכידוע דבאתעדל"ת דנש"י בש' הוי' שמאיר בנשמתו כנ"ל נעשה אתעדל"ע בש' הוי' דאצי' שמתברך ממקומו והוא מעצמות אוא"ס ב"ה שנק' ברכות הוי' כו' ע"כ ולא אבה לשמוע אל בלעם כנ"ל וד"ל.

יא) ויהפוך הוי' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך הוי' אלקיך. הנה מ"ש תחלה ולא אבה לשמוע אין זה רבותא יתירה כ"כ לפי שע"י גילוי אור דש' הוי' בשלימות בנש"י בחו"ב די"ה ובתומ"צ דו"ה כאשר הוא למעלה בד' אותיות בהוי' דאצילות הרי עי"ו נמשך ממהו"ע ית' ממש ממקור הברכות והחסדים עליונים כנ"ל וא"כ איך יש מקום לשמוע אל קטרוגים דבלעם כנ"ל אבל מ"ש ויהפוך הוי' אלקיך לך את הקללה לברכה זהו רבותא יתירה ביותר דהיינו שזהו למעלה מעלה מש' הוי' דתומ"צ כמ"ש ביהכ"פ לפני הוי' תטהרו (וכמשי"ת). דהנה מבואר למעלה בעיקר ענין ו"ה דתומ"צ שהוא להיות גילוי אלקות מפנימיות אור פני מלך כמ"ש את פניך הוי' אבקש כו' ע"י קול דתורה וע"י רמ"ח מ"ע כנ"ל שזהו דוקא בקבלת עומ"ש שלימה ולהבדיל בין טו"ר להיות ומ"ר ועש"ט בפומ"מ שנערץ תחב"ס דוקא כנ"ל אבל ענין התשובה האמיתית הוא להיות סומ"ר ועש"ט מעומקא דליבא שנק' תשו"ע כתשובת ראב"ד שיצאה נשמתו בבכי' וכך הו"ע התשובה בעשי"ת שכל מי שאינו בוכה עשי"ת אין נשמתו שלימה כידוע שזהו מעלה יתירה מן התומ"צ שאינם אלא להבדיל בין טוב לרע כו' כי ע"י התשובה האמיתית נהפך גם הרע עצמו לטוב והו"ע לאהפכא חסוכא לנהורא שהחושך עצמו נהפך לאור שיש בזה יתרון אור מן האור עצמו (וכמ"ש במ"א בענין מארז"ל טוב זה מלאך טוב מארז זה מה"מ פי' כשהמות ורע נהפך לחיים וטוב נק' טוב מאד והוא כמו הסם חיים שמחי' גם למת כו') וזהו עיקר ענין התשובה שמהפך המות ורע גמור לחיים וטוב האלקי ששרשו יותר נעלה מטוב עצמו שע"י תומ"צ דכתי' בה ראה נתתי לפניך את החיים והטוב כו' ובחרת בחיים

אור כי תצא התורה תתקצג

ע"י בחירה בדעת התורה והוא ההבדלה בטו"ר שע"י תומ"צ שבוה לא נהפך המות ורע עצמו לטוב ממש כלל כו' וע"כ אין הזדונוט עצמן נהפכין להיות כזכיות ממש רק על ידי תשובה מעומקא דליבא וכן יו"ד עומקים שאומרים ממעמקים קראתיך בכ"י מעשי"ת שנמשך י"ג מדה"ר ביוהכ"פ לסלוח ולמחול על כל עוונות ממש שהם יותר טובים מן הזכיות עצמן מטעם הג"ל במשל הסם חיים שאינו אלא בהיפוך הרע עצמו לטוב (וכמ"ש במ"א בענין י"א ארורים דקליפה שמתבררים ב"י"א סממני הקטורת ע"י שנהפך הרע לטוב שהקללות נהפכות לברכות שהארור כאשר נהפך לברוך הוא יותר גבוה מגוף הברכה עצמה כו' וז"ש ישימו קטורה באפיך שגבוה מכל הקרבנות כו' וע"כ הקטורת מעצרת המגפה כמ"ש במחטה דאהרן לפי שנהפך ממות לחיים כו' והיינו ג"כ ע"י התשובה האמיתית שנק' סם חיים לרפאות חולי המות לחיים וכמ"ש הסולח לכל עונכי הרופא לכל תחלואיכי כו' והן י"ג מדה"ר שהמשיך משה בירידתו ביוהכ"פ שהוא למעלה מחכ' דתורה ג"כ למחול ולסלוח העון בפר"מ.

וזהו הרבותא היתירה מה שא' ויהפוך הוי' אלקיך לך את הקללה לברכה שלמעלה מש' הוי' דתומ"צ כנ"ל דהנה ידוע בענין הקללה וברכה ששורש הקללה שהם דין קשים רצועא לאלקאה אינו בא רק מן הרע הגמור שפגם באותיות דש' הוי' דיו"ד בענין שחייב סקילה ובה' בענין שחייב שריפה כידוע בוידוי ק"ש שעהמ"ט אם פגמתי באות יו"ד כו' ועי"ז נמשך הדין הקשה כמ"ש תייסרך רעתך כו' והוא שורש כל הקללות כמ"ש והי' אם לא תשמעון אל מצות כו' והברכה אשר תשמעון כו' אך ע"י התשובה האמיתית נהפך הרע דעוונות וחטאים לזכיות וכאשר הרע עצמו נהפך לטוב אזי הקללה עצמה נהפך לברכה שהוא יותר עליון מהברכה עצמה שע"י תומ"צ כנ"ל וכמו הקטיגור עצמו שנהפך לסניגור שידוע יותר להפוך הקטרוג לזכות שיהי' מזה כח ועוז להמתיק הדינים בשרשן ממש כמיתוק המרירות בעצם כמ"ש מעו יצא מתוק כו' משא"כ כשהמרירות נמתקין במתיקות שיש בזה מדה ואינו מחזיק כ"כ כך הדין הקשה כשנמתק בכח החסד יש בו שיעור ואינו מיתוק אמיתי רק כאשר נמתק בעצם וזהו זירדה ה' עץ כו' וימתקו המים וכמ"ש במ"א באורך וד"ל, וזהו ויהפוך את הקללה עצמה לברכה שהוא רק ע"י שהזדונוט עצמן נעשו כזכיות ע"י התשובה האמיתית זהו רבותא יתירה הרבה יותר ממה שלא אבה לשמוע כו' והיינו שמלבד שלא אבה לשמוע אל בלעם לקללם לפי שברוכי הוי' המה ע"י התומ"צ שקבלו בה"ס עוד זאת עשה להפוך הקללה עצמה לברכה שיש בה כח רב של טוב וחסד יותר מהברכה עצמה וכמ"ש במ"א בקללות שבתוכחה שיהופך לברכה לע"ל.

יב) אך אין זה כ"א ע"י תשובה מעומקא דליבא ממש שמעורר בזה אה"ר העליונה הפנימי' והעצמות ממש הוא מה שא' טעם לזה כי אהבך הוי' אלקיך אה' יתירה שלמעלה מן המדה כלל, והוא תגבורת האה"ר בפנימי' נקודת הרצה"ע שנק' רעותא דכב"ע כו' משם דוקא יומשך י"ג מדה"ר העליוני' לעשות את הזדונוט כזכיות שזהו המהפך את הקללה עצמה לברכה כנ"ל, והיינו דוקא באתעדל"ת בעשי"ת בתשובה שלימה שהוא ג"כ בבחי' נקודת

הרצון הפשוט מעומק לעומק הרצון כו' בתשובת וכה"ג שעי"ז מתעורר ונמשך מלמעלה למטה מפנימיות ועצמיות מעומק ועומק הרצון שנק' רעוא דכל רעיון וז"ע ממעמקים קראתיך הוי' ממקור כל הרצונות פשוטים שהוא נק' עומק לעומק הרצון שמאיר לש' הוי' בקוצו של יו"ד ויו"ד וה' כו' שלמעלה מעלה גם מרצוה"ע שבתומ"צ וע"ז גם החוטא עובר על רצוה"ע שבתומ"צ נמחל לו כנ"ל (וכמו שבכה רבי ע"ד תשובת דראב"ד וא' יש קונה עולמו בשעה א' לפי שנכלל בזה כל התומ"צ אעפ"י שלא עשה מצוה כלל כו' קנה עולמו בחי' העוה"ב ממקום היותר עליון שאין תומ"צ מגיעין לשם וכמ"ש אם צדקת כו' וכמארז"ל במקום שבע"ת עומדים אין צ"ג יכולים לעמוד שם וכמ"ש בוותר משום דמשכין לי' לקוב"ה בחילא יתיר דהיינו שמעוררים בפנימי' מקור כל רצון פשוט שלמעלה מן הטעם ודעת כלל רק בבחי' עצמיות ממש שנק' חילא יתיר כו' שיש יתרון רב בזה הרבה מבחי' עוז דתומ"צ מטעם הנ"ל שמהפכים החושך עצמו לאור וכמ"ש כיתרון האור מן החושך דוקא והוא מבחי' ישת חושך סתרו כו' וד"ל.

וזהו"ע היו"ד עומקים דעשי"ת שאנו אומרים ממעמקים קראתיך בכל יום שהן לנגד ע"ס דאצי' בבחי' עומק דעומק של כל ספי' כמו שהוא במקורא דכולא בעצמיות א"ס ב"ה ממש, וזהו שכתוב קראתיך הוי' בכל ספי' מהעלם פנימי' ועצמיות המאציל והוא מבחי' רעוא דכל רעיון הנ"ל שנק' כתר שבכתר בכלל בנעילה המתגלה ביוהכ"פ ומילא נהפכים הזדונות לזכיות מטעם הנ"ל שנהפך הרע עצמו לטוב ע"י התשובה האמיתית שז"ע היפוך הקללה עצמה לברכה כנ"ל וזהו מ"ש אנכי אנכי הוא מוחה פשעיד למעני ממש, למען עצמות ממש שנק' סדכ"ס דלית מח' תפיב"כ הוא דוקא מוחה פשעיד כו' וד"ל.

(וזהו"ש ביוהכ"פ לפני הוי' תטהרו למעלה הרבה מש' הוי' וכמ"ש קראתיך הוי' מהעלם העצמי' ממש, למלאות ולתקן כל פגם וחסרון שנעשה בש' הוי' ע"י הזדונות כו' להמשיך אור חדש ממש בכל ש' הוי' שבכל ספי' והן היו"ד עומקים דע"ס כו' וד"ל וביוהכ"פ הוא נמשך בחי' כתר שבכתר עצמו כידוע ע"כ עיקר הגילוי דבחי' רעוא דכל רעיון הוא בנעילה דיוהכ"פ כו'). וזהו כי אהבך הוי' אלקיך פי' אחרי שלא אבה לשמוע אל בלעם מפני שהוי' הוא אלקיך ע"י תומ"צ שהוא ע"י הבחירה והדעת דתומ"צ להבדיל בין טו"ר וכמ"ש ובהרת בחיים כו' ממילא תתברך בברכה זו כמ"ש ואת הברכה כו' אך בזה אין יתרון כ"כ כי הרע נשאר במציאות עדיין אבל עוד זאת מצד אה' חזיבה יתירה העצמיות הנ"ל ע"י התשובה האמיתית להפוך גם הקללה עצמה לברכה כנ"ל כמו להפוך הזדונות כזכיות ביוהכ"פ מלבד מה שסולח ומחל העוונות כנ"ל ובהו יתרון ברכה הרבה יותר כנ"ל והוא מ"ש כי אהבך הוי' אלקיך באה"ר עצומה ועצמיות ממש, ע"י התשובה האמיתית דמשכין לי' בחילא יתיר דוקא כנ"ל וד"ל.

מכ"ק אדמו"ר נ"ע תקפ"ח
(הגהות ללק"ת ד"ה ולא אבה)

[לח • ג. שורה שאין מקבלין — בלי טעם ודעת]

וע"ז מורה לשון לא אבה ר"ל רצון בלא טעם מושג וכדפי' בס' אוה"ח והביא רא"י דכך הוא הפי' מלשון לא אבה ממ"ש פ' דברים ב' לשון ולא אבה סיחון כו' כי הקשה ה' רוחו כו' דמשמע שלא הי' כלל חשש בדבר אעפ"כ לא אבה מחמת כי הקשה כו' ולמטה זהו ענין עקשות. כי עניני עוה"ז ראוי להיות עפ"י שכל וכשרוצה בדבר נגד השכל הוא עקשות, אכן למעלה שהוא ית' למעלה מעלה מן תחכ', הנה יש בחי' רצון שלמע' מהתכ' זהו ולא אבה כו', וכן יש בחי' זו באדם בעבודת ה' וכמ"ש ולא תאבה לו כו' בני אם יפתוך חטאים אל תאבה לו כו', דהיינו שלא תבא עמהם בטו"ת כלל כי המתאבק עם המנוול מתנוול רק שלא תאבה בבחי' הרצון שלמע' מן הטעם ודעת המושג כיון שהוא ית' למעל' מע' מהתכמה וכדלקמן]

[שורה שהם חלק — הוי' ממש]

(וכך מבואר להדי' בברכות דבלעם לא הביט און כיעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו, פי' מפני שהוי' אלקיו עמו ממש ע"כ אינו אינו רואה עליו חוב, ע"ד אמרם אין אדם רואה חוב לעצמו שאינו תופס מקום כלל ואינו מרגיש זה לחוב משום שהאהבה הגדולה שהאדם אוהב א"ע תכסה על כל פשעים, כך נאמר ויסך אלקי' בעדו שהוא חסד עליון המקיף הנשמה... בע"ח לכן תכסה תאהבה כו'. והיינו להיות חלק הוי' כנ"ל למהוי אחד באחד ע"כ אינו רואה חוב... הוא בחי' הרצון שלמע' מהטעם ודעת המושג).

ב) (ביאור ענין זה איך יהי' התעוררות בחי' זו למע' להיות ולא אבה כו') ואיך יש בחי' הארה משם הוי' בכל נפש שמחמת זה נתעורר בחי' זו ולא אבה כו'.

[שורה א"ח עטרת בעלה כו']

(וכמ"ש במ"א בפ"י איה סופר שהוא בחי' איה"ה דשם הוי' חו"ב וא' הוא בחי' הכתר שלמעלה מחו"ב משם נמשך בחי' סופר שהו"ע דברי סופרים ל"ת שגבוהים ממ"ע כי בבחי' זו א"א להמשיך רק ע"י שלא לעשות המנגד כו' ולכן מבחי' רצון זה שבנפש שרשו מבחי' זו דכתר יומשך היראה שלא להפריד כו' ושלא לעבור על ד"ס וכו').

[שורה חשיב — לא שניתי כו']

(והענין כי הנה א"ס ב"ה מצד עצמו לא שייך לקרותו בשום שם כלל כי לא שייך קריאת שם רק בדבר שיש בו תפיסא והשגה והשם מגביל אותו ומורה עליו אבל מהו ע"צ ית' דלית מחשבה תפיסא ביה כלל לא שייך בו שום שם כלל. וענין שנק' הוי' הוא מצד ההמשכה שנמשך להוזהר העולמות והיינו ע"י התלבשות בחי' החכ' ובינה חסד וגבורה כו' עד לך הוי' הממלכה וכמ"ש בר"מ פ' פנחס דף רכ"ה ע"א ואיהו לא אתקרי' הוי' ובכל שמהו אלא באתפשטותא עליהו נהורי' וכד אסתלק מינייהו לית לי' מגרמי' שם כלל מנהון כו' ולכן כדי להיות ההמשכה מא"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות כלל להיות נמשך ומתלבש בבחי' חכמה להיות אנת חכים כו' וכן בבחי' המדות כו' שזהו ענין ד' אותיות דשם הוי'. הנה הוא ע"י בחי' אמצעות והוא בחי' קושי' שהוא בחי' אין כמ"ש בזהר ח"ג דף ס"ה ע"ב ואח"כ והחכמה מאין תמצא הוא עצם היו"ד הנמשך מקוצו כו' וכמו עד"מ בהתהוות ד' יסודות גשמי' ארמ"ע מבואר בע"ח שמ"א פ"ג כי קודם שברא הדי' יסודות ברא זומר א' הנק' היולי שיש בו שורש כל הדי' יסודות בכח ולא בפועל כו' ואין בו צורה כלל ואח"כ ממנו נמשכים כל הדי' יסודות וכמור"כ כיון שאין ערוך כלל בחי' חו"ב לגבי א"ס ב"ה ע"כ כדי שיהי' ההמשכה מא"ס ב"ה להיות אנת חכים כו' הוא ע"י שמתחילה נמשך בחי' רצון העליון הכולל כל הבחי' והוא בחי' אין שאינו עדיין מערך ומתהוה כלל בחי' חו"ב ולכן אין לו ג"כ את המורה עליו רק בחי' קושי' להיותו בחי' אין ולכן קושי' פונה למעלה שנמשך לקבל מא"ס ב"ה כו'. והנה כמור"כ בנפש האדם דכתיב חלק ה' עמו שיש בו מבחי' ד' אותיות הוי' כדלקמן. א"כ יש בו ג"כ מבחי' קושי' והיינו בחי' הרצון לאלקי' שלמעלה מטעם ודעת המושג).

[שורה את הנפש — ההשגה כו']

(והיינו מבחי' הקושי' המאיר ומתלבש בהיו"ד שהוא החכ' וכו').

[שורה מאליה — לעוררה]

(ע"י התבוננות שעיי"ז יתגלה הרצון שלמעלה מהטו"ד והתבוננות לא הי' רק גרמא וכמובן ממ"ש במ"א ענין ק"ש וכו').

[לח. ד שורה ראשית — ההשתלשלות]

ופי' בחי' החושך הוא בחי' קושי' הנ"ל שהקוץ אינו את רק תג בעלמא רמו על היות בתכלית בחי' ההעלם ופונה לאוא"ס המתלבש בו כנ"ל (ע"י התלבשות אוא"ס בבחי' זו נמשך הארה מועטת אח"כ בבחי' החכמה ע"י בחי' שערות וכו').

[שורה ויהי' — חכמה שבנפש]

(והנה הגם כי בכי"ז מתחדש החיות כו' מ"מ בר"ה נמשך חיות כללי לכל השנה ואח"כ מתחלק בפרטיות לכל יום כו' ההמשכה זו היא ג"כ תחלה בבחי' חכ' ואח"כ בחכ' יסד ארץ העליונה וכמבואר באגה"ק ע"פ עיני

אור   כי תצא   התורה   תתקצו

ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה ולכן צ"ל ג"כ אתעדלית בבחי' ביטול רצון וכו', והיינו תחלה צ"ל אתעדלית ובבחי' אהבה הטבעי' שלמעלה מטעם ודעת לעורר בחי' ולא אבה כו' קושי' ואח"כ צ"ל בחי' יו"ד והיינו ע"י הביטול בכל שיעור קומה).

[לט. א. שורה בו יח' — ואמשיך רוח כו']

(דהיינו ע"י שיבין איך שחיות כל העולמות הוא בחי' הארה מועטת ונק' בצר להם, ולכן ירצה לצאת מן המצר זה אל מרחב הגילוי מא"ס ב"ה עי"ז ימשיך בו בחי' ה"א עילאה התרחבות ההשגה).

[שורה בחי' שם — שמך לעד כו']

(ויבין איך שזהו הכל בחי' מצר ר"ל צמצום ההארה לגבי א"ס ב"ה).

[שורה דהיינו בחי' — פניו כו']

ה) ובזה יובן מ"ש ע"פ שנים עדים יקום דבר, פי' דבר הוא המחי' כל העולמות מאין ליש, הקמתו ובנינו הוא ע"פ שנים עדים הם בחי' אותיות י"ה הנ"ל דהיינו בחי' צמצום והתפשטות שע"י ב' בחי' אלו דוקא יכול להיות ההקמה ובנין בחי' עולם הדיבור שאם לא בחי' צמצום א"א לברוא יש מאין בבחי' גבול כידוע כנודע שבמדת ההתפשטות הי' העולם מתפשט עד בלי די וכן אם הי' בחי' צמצום לבד יהי' ג"כ בלתי אפשרי להיות קיום העולם רק ע"י ב' בחי' אלו יחד דוקא יקום דבר ומה שנק' ב' בחי' אלו בלשון עדים מבורא הטעם במ"א. דענין עדות שייך ע"ד שאינו נראה ונגלה לכן צריך עדות ע"ז וכך י"ה הם בחי' נסתרות לה' אלקינו עלמין סתימין כו' ולכן נק' לשון עדים וכמו"כ יובן ג"כ ענין יקום דבר הוא בחי' דיבורו אותיות התפלה שכשהדיבור יש בו חיות מבחי' אהוי"ר המלוכשים בו עז"נ יקום דבר משא"כ כשלבד רחוק מהדיבור ח"ו הנה דיבור זה אין בו חיות כלל, וזהו ענין ע"פ שנים עדים יקום דבר הם בחי' אהוי"ר הנמשכים מבחי' י"ה שבנפש שבבחי' היו"ד נמשך יראה בושת כו' להתבושש מאד מפני אוא"ס ב"ה דכולא קמי' כלא חשיב ובושה זאת מביאה לידי ביטול רצון הנ"ל ומבחי' הנמשך התפשטות האהבה כו' ונק' ג"כ עדים כו' הנסתרות אינן דחילו ורחימו וענין או עפ"י שלשה עדים יקום דבר אם מתקיים עדות בשנים למה פרט לך הכתוב שלשה כו' הענין ע"ד המבואר בזה בענין ג' תפילות תפלה של שחרית כנגד אברהם אהבה ומנחה כנגד יצחק יראה ואמאי תפלת ערבית כנגד יעקב בחיר שבאבות רשות ותירצו דבחי' זו בא ממילא כו' וביאר ענין תירוץ זה בביאורי הזהר פי' חיי שרה באריכות, ותמצית הענין כי הנה ע"י בחי' ב' תפלות אלו שהוא אתעדלית להיות כנ"י באצ"י ומאהר שנתעלית לשם אזי ההמשכה הגילוי מא"ס ב"ה באצ"י בא ממילא מצד האתעדלית ולכן תפלת ערבית רשות כו' יעו"ש, וזהו כענין תפלת ערבית רשות כו' גם י"ל דבחי' הג' הוא בחי' תורה שהוא בחי' הוי' דלקמן והנה האמת שעיקר ההמשכה הוא ע"י בחי' זו כי אהוי"ר הם רק

תתקצח   אור   כי תצא   התורה

גדפין ועיקר ההמשכה הוא ע"י התורה רק שמ"מ העדות תלוי עיקר בהשנים כי כשיהי' צמא לה' ע"י אהוי"ד ממילא ילך למים שהוא התורה כו' וגם כי ענין ההמשכה שע"י התורה הוא ג"כ בחי' אתעדל"ע מצד עצמו כמ"ש במ"א ע"פ אתה החילות וכו' ע"ש משא"כ ענין השני עדים שהם אהוי"ד זהו בחי' אתעדל"ת.

[שורה מדבר — בקדש חזיתך]

(ולכן נק' וי"ו שבחי' וי"ו הוא הנמשך מלמעלמ"ט מיו"ד שבראשה הוא בחי' חכ' עילאה וגם וי"ו הוא שרשה כנגד ששה סדרי משנה שהם בחי' ששה מדות עליונות זרעים מבחי' חסד ולכן מדבר מענין מתנות עניים לקט שכחה ופאה שהם השפעה לחלתו וכן ברכות הוא המשכות למטה וסדר מועד הוא מבחי' גבו' לכן מדבר בענין שבת ויו"ט שהשביתה הוא העלאה ממטלמ"ע כו' וענין עסק התורה הוא להמשיך אוא"ס המלוּבש בח"ע שיומשך ויתלבש בששה מדות אלו ע"י סדר זרעים נמשך אוא"ס בבחי' חסד כו' וזהו ענין אורחין דאורייתא הנו' בוודאי עד"מ שיש דרך אחת רחבה וממנה מתפשטים דרכים לעיר זו ולעיר זו כו' ונמצא ע"י דרכים אלו באים אל הדרך הגדולה והרחבה כו' כך הנה יש בחי' דרך הוי' והוא בדרך שנמשך בו גילוי שם הוי' שמאיר ומתלבש בח"ע ומשם נמשך להתלבש בששה מדות עליונות והיינו ע"י ש"ס משנה שעיי"ז ממשיכים גילוי אור א"ס ב"ה בהמדות כי אא"ס ב"ה מצד עצמו הוא לאו מכל אילין מדות כלל וע"י התלבשות זו שנמשך אוא"ס ב"ה ומתלבש במדותיו ית' והנה עיי"ז נמשך אח"כ ההמשכה למטה בבי"ע להיות קול קורא במדבר כו' והיינו ע"י ה"א תתאה שהוא מקור חיות דבי"ע כמ"ש בהבראם בה"א בראם והיינו כי מן הוי"ו נמשך המשכת קודש העליון בה"א תתאה הוא בחי' המעשה והי' מעשה הצדקה שלום מעשה דווקא. וצדקה היא כללות המצות כי כמו שצדקה הוא להחיות שפלים כו' כך כללות המצות הן להיות המשכות חיות אא"ס ב"ה למטה בעולם השפל הגשמי ונגלה כבוד ה' למטה כו' והוא בחי' ה"א כי הנה כתוב צדק מלאה ימינך (פי' שמדת מלכותו ית' המתי' עולמות בי"ע נק' צדק וכמ"ש וצדקתך ירננו שהמלאכים מרננים ואומרים שירה ע"י השגתם באלקות הנמשך להם ממדת צדק ח"ש על ירושלים צדק ילין בה ובאברהם כתיב צדק יקראתו לרגלו יתן לפניו גוים כו' כי מלכותו בכל משלה אך יש בחי' עליונה יותר כשנקראת צדקה בה"א והענין כמ"ש ומלכי צדק מלך שלם כו' שמתחלה יש בחי' גבורות וצמצומים כדי שיוכל להיות בחי' מל' שהרי אין מלך בלא עם נפרדים דווקא וכדי שיהי' התהוות הנבראים והנפרדים צ"ל גבורות וצמצומים וזהו כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו כו' זאמרו דינא דמלכותא דינא ואז נק' מלכי צדק. וזהו צדק ילין בה כי לילה הוא בחי' דין כנודע וכן באברהם הי' צריך לבחי' זו להכניע לפני המלכים ולעשות בהם דין. אך ענין צדק מלאה ימינך היינו שנמשך בחי' התפשטות חסדים עליונים אח"כ בבחי' מל' כמ"ש והוכן בחסד כסא. והי"ע מלאה ימינך שהימין ימלא את בחי' הצדק להיות גילוי חסדים למתק הדינים ואז נק' צדקה בתוס' ה"א.

ואז נק' מלך שלם שהוא בחי' שלימות להיות כלולה מחו"ג וכו' וכן הוא ג"כ ענין ר"ה ויו"כ, כי בכל שנה מתחדש החיות ממקורו ושרשו במדת מלכותו ית' וזהו אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני כו' ולכן צ"ל תחלה בחי' גבורות וצמצום עד שיוכל להיות התהוות בחי' עם, ולכן ר"ה והוא יום הדין ועו"ג שנאלו תחת לראשי כו' ואח"כ ע"י תקיעת שופר מעוררי' ר"ר להמתיק הדין עד שביו"כ נק' מלך שלם ואז הוציא לחם ויין להשפיע למטה בבי"ע לכן גם בליל ר"ה אומרים ג"כ מזמור לה' הארץ ומלואה פי' הארץ הוא בחי' מל' ומלואה הוא בחי' מלאה ימינך כו' כנודע לי"ח וזהו כן הוי' אלקי' יצמיח צדקה כו' שמבחי' צדק יהי' נעשה צדקה כו' לכן נוהגים להרבות בצדקה מר"ח אלול כי עי"ז נעשה צדק מלאה ימינך שנק' צדק מלא ה"א וע"י הצדקה הנה מלאה ימינך והתפשטות והמשכות החסד אזי נק' בתוס' ה"א צדקה הנה גילוי זה שבבחי' המעשה הוא ע"י בחי' הוי"ו שהו"ע ההמשכה כו'.

אך הנה כ"ז הו"ע ווי' שבנפש האלקית דהיינו קושי' הוא האהבה הטבעית שלמעלה מטעם ודעת ויו"ד הוא הביטול רצון בכל קומה של אדם כנ"ל אות ג' ד' ה"א עילאה הוא התחברות ההשגה בה' וההתפשטות האהבה ושמחת הנפש כנ"ל. ואח"כ ו"ה הוא תומ"צ כנ"ל ועי"ז הוי' שהוא אלקיך לכן ולא אבה לשמוע אל בלעם כו' כדלעיל אות א'.

[לט ב. שורה לבחי' — הנפש שאת]

וביאור זה דלכאורה אינו מובן אמאי במקום שבע"ת עומדים אין צ"ג יכולים לעמוד כיון שמדריג' התשובה רק כמו מל"ת א"כ הצדיקים ג"כ שמרו כל הל"ת שהן בחי' שמי עם י"ה כנ"ל וצ"ל דה"פ דמתחלה מבאר ענין מעלת הל"ת על המ"ע שע"י הלאו ממשך ממקום גבוה יותר לאין קץ מן ההמשכה שע"י הן שהוא מ"ע כו' וזהו מבואר במ"א באריכות, וענין מעלת הלאו היינו עקירת הרצון מהרע, דאין לומר דהפי' אעפ"י שאינו עושה שום פעולה לעקור רצונו מהרע כגון שאינו עובר עבירה משום שלא נודמן לו דזה אינו כמבואר בשלהי מכות הא כל היושב ואינו עובר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה, ופי' בגמרא סוף פ"ק דקדושין שזה דוקא במי שבא עבירה לידו וכבש יצרו ולא עשה שזהו עקירת רצונו מהרע שכובש יצרו ועוקר רצונו לבלתי עשות, נמצא מובן דמעלת הל"ת הו"ע עקירת הרצון מהרע זה גבוה מקיום מ"ע כנ"ל, ולכן התנו רז"ל בעיקרי התשובה שיתחרט על העבר ויגמור בלבו שלא יעשה עוד שכ"ז הו"ע עקירת הרצון כו', ונמצא א"כ עכ"פ הבע"ת שעקר רצונו מהרע בתכלית גבה מהצדיק שיוכל להיות שלא בא לו כלל עבירה בעולם שמוכרח לעקור רצונו וכו', אך באמת עקירה זו של הבע"ת גדלה יותר מעקירת הרצון של צ"ג לפי שגדלה מאוד העקירה מעומקא דליבא בבחי' מאודך ממש כי נגע ללבו יותר עוצם ירידתו ואיך כי רע ומר עזבו את ה' כו' וכנ"ל שעקירה זו שמן היפוך תגדל מאוד כו' וכמו ר"א בן דורדייא שגעה בבכי' עד שיצאה נשמתו בפ"מ ומעין זה הוא בחי' המאדך בק"ש כו'.

[שורה להיות תטהרו]

(נמצא בחי' ולא אבה לשמוע כו' זהו בחי' י"ה התעוררות בנפשו האהבה שלמעלה מהטעם ודעת ואח"כ ויהפוך כו' הקללה לברכה מחילת העוונות שביה"כ ע"י התשובה בכל עימ"ת בחילא יתיר בצד קהם וכו' ואח"כ כי אהבך התגלות חסדים עליונים בסוכות וימינו תחבקני כנודע.

להבין שרש הדברים הנ"ל הגה מתחלה יש לבאר ענין ד' אותיות שם הוי' שיש מבחי' אלו בכל נפש מישראל ואח"כ יתבאר ענין ויהפוך ה' את הקללה לברכה כו' שהוא בחי' שם הוי' שלמע' יותר במדריג', הגה קוצש"י הוא בבחי' הכתר כידוע ומבואר בזהר בדוכתי טובא ומכללן בפ' ויקרא האי יו"ד קוצא חד לעילא כתר א עילאה זהו עילאה מכל עילאין כו' ובחי' היו"ד עצמו היא החכ' ולהבין מה שקצש"י אינו אלא כמו רמו בעלמא. הענין לפי שהכתר מקבל מבחי' מל' דא"ס כידוע (שבחי' הכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים דהיינו שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל, והוא בחי' מל' דא"ס ויש בו בחי' שרש וראש לנאצלים והוא כנו' לעיל במשל ענין חומר היציל המקור לד' יסודות והוא עצמו אין בו עדיין מציאת הד"י כך הכתר עצמו למע' מע' מבחי' חו"ב תומ"צ שהן ד' אותיות ש' הוי' כדלקמן, רק שהוא מקור ושורש להן וכנו' זה בע"ח שמ"א), ובבחי' מל' דא"ס אמרו דלית מח' תפיסא ביי' כלל כי הוא בבחי' הא"ס כמו עצמות דא"ס כמארוז"ל קודם שנברא העולם הי' הוא ושמו בלבד שאינו נתפס בדר ההשגה ותפיס' כלל, לכן נרמו רק בקוש"י שאינו רק רמיזא בעלמא (ועד"מ כמו ענין לחכימא ברמיזה שיש שכל עמוק שא"א לפרשו ולהלבישו באותיות ממש אך ע"י הרמיזה יוכלו לרומזו שלגודל עומק השכל א"א לו להתלבש באותיות רק ע"ד הרמז כמו מחווי' ליי' במחוג וכמ"ש כ"ז במ"א ע"פ הראיני את מראיך כו' וכך יובן דבחי' הכתרא עילאה להיותו גבוה מאוד עד דמלחת"ב להתלבש באותיות ממש רק בקוש"י שהוא רק דרך רמיזה בקוש"י וז"ש בזהר פ' אחרי דס"ה ע"ב קוצו דיו"ד דלעילא רמיזה לאין כו', ובזה יובן מארוז"ל פ"ג דמנחות ואפי' כתב א' מעכבן גבי תפילין ומנחות ואמרו פשיטא ותירצו לא נצרכה אלא לקוש"י, דלכאורה תמוה הרי קוש"י הוא בבחי' הכתר שלמע' משאר הספירות שהן שאר האותיות, וא"כ אכתי קשה טפי פשיטא דמעכב יותר, ולפי הנ"ל א"ש משום דיש סברא לומר כיון דלמת"ב ואינו נתפס באות ממש כמו שאר האותיות רק ע"ד הרמז בקוש"י א"כ הוה ס"ד דאינו מעכב כו' ולזה אמר דמעכב כיון שמ"מ זהו רמיזה ממש לבחי' הכתר הי' כשאר האותיות), והנה אעפ"י שבמח' אינו נתפס מ"מ בנקודת רצון הפנימי שבלב הוא נתפס כמ"ש באדר"ז דרפ"ט ע"ב לעילא לעילא אית דלא אתיידע כו' עד אלא ברעותא דלבא כי דוקא בבחי' השגה ומחשבה אינו נתפס דהיינו שאין בו השגת המהות לכן אינו נתפס בשום מחשבה שתפיסת

המח' היא להשיג המהות כו' אבל נתפס הוא בבחי' אהבה הטבעית שאינו מצד השגה ותפיס' כלל כי היא אהבה שלמע' מן הטורד שאעפ"י שאיננו יודע ומשיג עצמיות ומהות האא"ס הוא נמשך מצד עצמיותו בחי' הרצון שלמע' מהטעם והיינו מצד כי הנפש נלקחה משם שיש בה ג"כ מבחי' זו שהוא בחי' הכתר והוא בחי' יחידה שבגופו ולכן תכסוף לשרשה ולא לפרוד ח"ו אפי' במס"נ ממש, לכן לא נאמר בתו' טעם על מס"נ רק על אהבה כמ"ש לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך והיינו כי המס"נ הוא נמשך מבחי' שלמע' מהטורד והוא בחי' קוש"י שענינו למע' בחי' כתר עליון שאין בו תפיס' והשגה רק כמו רמז בעלמא והוא הקוש"י ופונה למע' דהיינו לבחי' מל' דא"ס שהוא בחי' תחתונה שבמאציל שממנה נמשך להיות שרש וראש לנאצלים שהוא בחי' הכתר דאצי', וכך ג"כ בגופו הוא תאהבה הטבעית שלמע' מבחי' החכ' שפונה למע' לא"ס ב"ה כי הוא למע' מבחי' מחשבה ותפיסא כו'.

ב) והיו"ד עצמו הוא בבחי' החכ' שנק' ראשית הגילוי מן העולם וכמ"ש והחכ' מאין תמצא דהיינו מבחי' קוש"י שנק' אין כנ"ל בשם הזהר. וביאר הדברים הנה ידוע דהחכ' נק' בהיכלא והיינו נקודת אבא בהיכל הבינה כי בחי' הבינה הוא בחי' השגה לאור"ח דוקא אבל החכמה נק' כח מ"ה כלומר מה פשפשת שלמע' עדיין מבחי' השגה ממש הע"כ אינו אלא כמו בחי' נקודה א' בלבד, עד"מ כמו באדם התחתון כשנפול לו שכל מלמע' מהשכל שהוא בא במוח כמו ברכ המבריק בהארה פתאומית, זהו בחי' נקודת החכ' שנקראת נקודה ואח"כ מתפשט בהשגה לאור"ח זהו ענין נקודה בהיכלא שמנקוד' א' דחכ' נעשה אור"ח בהשגה דוגמת ההיכל שהוא בחי' התפשטות לאור"ח ומע' ומט' כו' וזהו בחי' בינה, הוא ג"כ כמשל גידול הולד ברחם האם מטפת האב כדלקמן או כמשל התפשטות הנהר מן המעיין כו', והנה הטעם שהמשכת החכ' מלמע' מן החכ' הוא רק בבחי' נקודה בעלמא הוא להיות כי א"א להיות התהוות בחי' החכ' מלמע' מן החכ' אלא ע"י צמצום דוקא, ולא בבחי' השתל' עילה ועלול רק ע"י צמצום גדול דוקא שיתצמצם האור שלמעלה מהחכמה ולא יתגלה לזאיר רק בבחי' צמצום עצום שהוא בחי' נקודה לבד או דוקא הוא שיכול להיות התהוות שכל אנשי, רק שהוא ע"י ריבוי השתל' וצמצומי' האצי' ומאצי' לבריאה בהשגת הנשמות ומלאכי' כו' ומבריאה ליצי' עד חכ' שבמל' דעשי' שהוא מקור ושרש להתהוות שכל אנשי כו' אבל עכ"ו הואיל שהחכ' דאצי' הוא מקור דמקור להתהוות בחי' זו אינו ערוך כלל לגבי למע' מהאצי' שאין שם לא מערך מציאת ומהות חכ' כלל וכמאמר חכים ולא בחכ' ידיעה, וע"כ א"א להיות התהוות מציאות חכ' מן המאציל ואפי' חכ' דאצי' רק ע"י צמצום גדול בתחלה שהוא בחי' העלם האור עד שהגילוי הוא רק נקודה בעלמא ואח"כ הוא שמתפשט מנקודה זו לאור"ח בבחי' בינה (וכמשל המעיין שמוכרח לצאת מן התהום ע"י צמצום עצום כגיד דק שאל"כ הי' שוטף הכל רק שאח"כ נעשה מן המעיין גהר רחב כו' כך חכ' נק' מעיין ובינה נהר כידוע), והנה אפי' בחי' ח"ס דא"א שנק' בלשון הגאונים שכל הנעלם

מכל רעיון גם היא התהוותה מעצמות המאציל ב"ה הוא ע"י צמצום דוקא הוא מה שידוע דבחי' גבורה דע"י הוא מלובש בח"ס ובחי' גבורה דע"י היינו בחי' הצמצום להעלים א"ע בתחלה בכדי שימצא ויהי' התהוות שכל הנעלם הזה כי גם הוא בכלל בחי' חכ' יחשב כיון שהוא מקור לחכ' דאצי' לכן א"א להיות התהוות בחי' זו אם לא ע"י צמצום בתחלה כו'. וגם כשנמשך מבחי' שכל הנעלם הזה לחכ' דאצי' הוא ג"כ ע"י צמצום עצום בתחלה. והיינו בחי' השערות שנמשכין ממותרי המחין דח"ס שהשערות ער"מ באדם הן דבר נבדל מהגוף כידוע שלא יתפעל האדם בקציצת השערה אבל מ"מ קצת יניקה יש בחללה והיינו מה שנמשך ממותרי מחין כי צמיחה זו עוברת דרך הגולגלתא המעלמת המחין שבתוכה לבלתי יתגלו חוצה רק שנמשך מותרי מחין לבד. ח"ש ה' מלך גאות לבש. וכן מ"ש ישת חושך סתרו דהיינו העלם דגולגלתא ואחר העלם זה בוקעין ועוברין בחי' השערות מח"ס כנ"ל. וכ"ז משום דאין ערוך כלל בחי' האצי' לגבי למע' מהאצי' ע"כ א"א שיבא אור מציאות נגלית באצי' כ"א ע"י צמצום דשערות שהוא בא בבחי' דילוג גדול וכו' (וזהו מ"ש ג"כ בע"ח שהשערות הם בחי' יודיין ווי"ן עיין בשער היחודים ביחד דדיקנא וזהו פתח את ידיך יודיך שהם השערות וכו' והיינו כנ"ל שהיו"ד מורה על הצמצום שבתחלה עד שהגילוי רק נקודה בעלמא). וזהו של"ב נתיבות דחכ' הם בשמות דאלקי' שהרי ל"ב ויאמר אלקי' דבעובדא דבראשית הן ל"ב נתיבות החכ' והיינו מטעם הנ"ל דהגילוי בחכ' הוא רק בחי' נקודה בעלמא. ע"כ ההמשכה ממנה הוא ג"כ ע"י בחי' צמצום שע"ז מורה השם אלקי'. וגם זהו החילוק בין נתיבות לשערים דבחי' נק' נתיבות ובבינה שערים להיות הנתיב קצר. משא"כ השער שהוא דרך הוא רחב כו'. (נמצא מוכן איך שיש כמה צמצומים להיות המשכת החכ'. הא' גבורה דע"י שהוא צמצום להיות התהוות ח"ס. ב' מח"ס לחכ' דאצי' ע"י שערות. ג' מחכ' לבינה ע"י נתיבות שהן שמות אלקי'. וי"א והנתיבות הם המשכות לחכ' מלמע' מהחכ' וראשון עיקר).

ג) והנה בחי' המשכת היו"ד הוא ע"י אתעדל"ת בנה"א ג"כ בבחי' זו כמשנת"ל, שזוהר"ע ה' אלקיך שיש בנפש ג"כ בחי' ד' אותיות הוי' באתעדל"ת ועי"ז נמשך בחי' אתעדל"ע המשכות שם הוי', וכבר נת' לעיל את א' ענין המשכות קושיי שהוא ע"י בחי' זו שבנפש והוא הרצון שלמע' מטו"ד שהוא בחי' האהבה הטבעית שבלתי אפשר לו ליפרד מאלקות בלי שום טו"מ כו' ועי"ז נמשך מלמע' ג"כ בחי' קושיי הרצון עליון שלמע' מהחכ'. אך להיות המשכת היו"ד שהוא החכ' עצמה שהוא ג"כ ע"י צמצום רב כנ"ל. הנה הוא ע"י ביטול רצון בכל שיעור קומה שלו שעיי"ז גורם ג"כ למע' שיצמצם עצמותו כביכול ויסלק אורו הגדול על הצד עד שיהי' הגילוי בצמצום עצום דהיינו בבחי' שערות עד שעיי"ז יהי' התהוות החכ' כו'. וזהו ה' מלך גאות לבש שמעלים א"ע בלבוש כדי להיות תיכון תבל כו' וכן ג"כ להיות צמצום ע"י גבורה דע"י כדי להיות התהוות ח"ס שנק' ג"כ יר"ד (כדפי' האריז"ל בס' זהר הרקיע פ' בראשית בתחלת ההקדמה גבי עאלת את יו"ד כו' ע"ש) וכמבואר לעיל בפנים דא"א הי' להיות השתל'

טוב וממלא בלתי הצמצום תחלה ביו"ד כו' וכענין הושיט וכו', והו' דעכשיו קמי' דוקא כלא ולא לא ממש משום דהצמצום מעלים את עצמותו אבל בלא הצמצום בתחלה הי' בחי' לא ממש ולא כלא בכף הדמיון וגם לא קמי' לבד אלא אפי' לגבי דידן. (הנהגה ההפך בין בחי' הרצון שלמע' מהטו"ד לבחי' ביטול רצון שמחמת הטו"ד הוא ההפך אשר בין כתר לחכ' וידוע ההפך בין כתר לחכ' דבכח' דוקא אתברירו דבה תלוי ענין הכירורין משא"כ בכתר שהוא למע' מבחי' הכירורי' כנודע, והטעם הוא לפי שהחכ' מתלבשת ובאה בהשתל' שיש שם בחי' עה"ד טו"ר כידוע ע"כ בחכ' הוא מברר הטוב מן הרע לאהפכה חשוכא לנהורא, משא"כ בבחי' הכתר שלמע' מהשתל' שאין שם שייכות לעה"ד טו"ר ע"כ לא שייך שם ענין בירור כלל, וכך הוא בנפש ענין האהבה הטבעית שלמע' מהטו"ד הוא למע' מבחי' בירורי' כיון שאין הרע נמצא רק מצד שבה"כ שמתחיל מבחי' עה"ד טו"ר ואהבה זו היא למע' מן הדעת וכו' ור"ל שאין אהבה כזו בלעומת זה, וכמ"ש מכפירים יחידתי, משא"כ ענין הביטול רצון שעפ"י הטו"ד היינו לבטל רצונו בכל שיעור קומה שלו שיש שם עה"ד טו"ר יצ"ט ויה"ר אלא שבהכ' אתברירו להיות ביטול רצון וכו'.

ד) והה"א ראשונה שבשם הוי' שהוא בחי' בינה והוא בחי' ההתפשטות ההשגה לאור"ח שלאחר הצמצום דיו"ד דחכ' כידוע דחוב"ב נק' תרין רעין והן אותיות י"ה כמ"ש בי"ה הי' צור עולמים כו'. (ויש לבאר ג"כ ענין ג' בחי' אלו קושי' והיו"ד והה"א, ע"ד ענין אור מים רקיע הנו' בסידור בפ"י הללו אל בקדשו כו') הוא נמשך ג"כ ע"י אתעדל"ת בהתרחבו' ההשגה בגדולת הי' ובבחי' רשפי אש הנו"ד מזה וממחת הנפש בה' הנו"ד מההתבוננות כמ"ש אם הבנים שמחה דהשמחה היא מבחי' בינה ועי"ז נמשך מלמע' ג"כ ההתפשטות בבחי' סוכ"ע וממכ"ע, והכלי לבחי' מרחב זה בנפש הוא בחי' תשובה עילאה כנודע דתשובה הוא בבינה ע"י כח הכתר השופע לזה כמבואר בפרד"ס ש"ח פ"א וזהו תשובה קדמה לעולם שהוא ז"א בעל ו"ק כו', והיינו משום דענין התשובה הוא ויצעקו בצר להם שהכל נק' צר ומצוק לגבי א"ס ב"ה שהרי אפי' עה"ב אינה אלא הארה מצומצמת ביו"ד נברא כו' וכל העולמות קמי' כולא כלא חשיבי ובחי' התשובה מעומק הלב הוא שע"י התבוננו' הנפש בזה תבא לבחי' זו שיהי' רצונה ליכלל בעצמות א"ס ב"ה ויהי' כל העולמות צר אצלה מאחר שרק ביו"ד נברא כו', וזהו קדמה לעולם, וע"י אתעדל"ת זו שרוצה לצאת מהמיצר לבחי' מרחב מעורר למע' להיות המשכה מבחי' המיצר וצמצום דהיו"ד להיות בחי' התפשטות הה"א עילאה שנק' רחובות וכו', והו' עניני במרחב י"ה (אך לכאורה אין מובן שהרי מרחב זה דבינה הוא למטה במדרי' מיצר דחכ' שהרי החכ' גבוה מבינה וא"כ מאי מעליות' איכא בהמשכת המרחב ע"י תשובה עילאה, אך הענין יובן עפ"י מ"ש במ"א בענין אברהם שנתוסף לו אות הי' דוקא מצד ההרחבה שהוא בינה כי על בינה נא' בזהר הוא דא עתיקא שהתגלות עתיק הוא בבינה דוקא ולא בחכ' והיינו דוקא מצד ההרחבה של ההשגה כו' שעם היות שמקבלת מסקירת השכל מ"מ כשמתרחבת ההשגה מתגלה בה העונג יותר מבחכ' והשתא א"ש

דתשובה בבינה והלא מחילת העוונות הוא דוקא ע"י המשכת האור ממקור הראשון מא"ס ב"ה וא"כ היינו ע"י הכתר דוקא אלא לפי שהתגלות עתיק בבינה כו', ועמ"ש במ"א בענין נהרא מכיפי מברין וכו' ויש פי' א' בערוך מכיפי מגדותיו כי תרגום והירדן מלא ע"כ גדותיו על כל כפיהי, וכן פירש"י בנדרים לפ"ז הרי הנהר גדל מעצמו ממש משפתיו והרי מתברך ומתרחב יותר ממקורו המעיין והיינו שמצד ההתרחבות נמשך ממילא הרחב יותר מבהמעיין וכך נת' ג"כ במ"א שהתרחבות דהשגה יש לה שרש וכח בפ"ע ממקור השכל וכמו בדו"ג גשמי' שיש כח בהאשה להרחיב ולגדל הולד משא"כ בהאיש ואעפ"י שהתהוות הולד הוא מהטפה אבל גידולו נמשך דוקא מן האם כמו"כ יובן שיש מע' בענין התרחבות דבינה מה שאינו בחכ', רק שאעפ"כ צ"ל ג"כ ביטול רצון וצמצום דחכ' שעיי' תחלת ההמשכה כנ"ל שא"א בלי צמצום וכו' וגם אח"כ הנה מבחי' ההתרחבות יוכל להיות יניקת החיצונים לכן ע"י ביטול דחכ' מונע יניקת החיצונים דדוקא הביטול הוא המנגד להם כנודע).

ה) **ועתה י"ל ענין ו"ה** שנמשך ע"י תומ"צ, הנה ידוע דבחי' קול ודיבור בקי ו"ה הוי"ו הוא קול שהוא המשכה מהמדות לדיבור שנק' ה"א אחרונה ע"ש ה' מוצאות הפה וכמו שבחי' י"ה הנה צמצום היו"ד הוא כדי להיות אח"כ התרחבות הה"א כי חו"ב הם תרין רעין אין ויש כו', כך בחי' ו"ה הנה הוי"ו הוא ההמשכה כדי להיות אח"כ הגילוי ע"י ה"א תתאה רק דבחי' י"ה נק' נסתרות ובחי' ו"ה נק' נגלות, והענין כמו שאנו רואים עד"מ למטה באדם הנה הצמצום וההתפשטות דחו"ב שבנפש הוא הכל דבר המוסתר שאין זה שייך כלל לזולתו רק לו להאדם בפ"ע שתחלה הי' הדבר בבחי' העלם אצלו כשהי' בבחי' נקודת וסקירת השכל שלמע' מההשגה ואח"כ בא בבחי' גילוי כשנתפשט בההשגה לאור"ח כו' וגילוי זה הוא ג"כ עדיין רק בעצמותו, וכיון שהגילוי ג"כ בעצמותו לכן הן תרין דלא מתפרשין שתמיד נמשך מהעלם לגילוי וגם כל העלם בא לידי גילוי, לכן ידוע בתמונת האותיות כשעושין ה"א עושין תחלה יו"ד ומן היו"ד ממשיכים במרחב להיות ה"א זה מורה שהי"ו והה"א הם מיוחדים בתכלית כחדא שריין וכחדא נפקין משא"כ בחי' ו"ה שהם קול ודיבור זהו"ע גילוי שלזולתו שהרי כשהאדם בפ"ע א"צ לקול ודיבור רק כשצריך לגלות לזולתו וכיון שהגילוי לזולתו לכן א"א להיות הגילוי כמו שהוא ממש בעצמותו ומשתנה הגילוי עד"מ המדות הנמשכים בגילוי לדיבור ע"י הקול, הנה אין ערוך מהות הדיבור למהות המדה שבלב שאפי' הקול המורכב מג' בחי' אר"מ אינו מעין ומהות המדה רוחניות שבלב, ואעפ"כ הרי הדיבור נמשך ודאי לפי מהות המדה אם מתעורר בלבו אהבה לזולתו יהי' נמשכים דיבורי אהבה והיינו מפני שהקול ממשיך ממש מהמידות להתלבש בדיבור אך המשכה זו היא בשינוי המהות והיינו מפני שהמשכה זו להיות גילוי לזולתו ע"כ צריכה ההמשכה להתגשם בקול ודיבור גשמיים שיהי' נרגש לזולתו וע"ז מורה ו"ה שבנפש דענין הוי"ו נמשך באורך משך מלמעלמ"ט ולא כמו היר"ד וזה הוראה על שההמשכה נמשכת למטה להיות הגילוי לזולתו, וגם אין הה' נעשה ממש מהוי"ו כמו ה"א עילאה מהוי"ו להיות כי עת לחשות ועת לדבר משא"כ י"ה הן תרין רעין, וכן באדם המוח' משוטטת תמיד כו',

וכך יובן הנמשל למע' באותיות ו"ה שהיו"ו הוא בחי' המדות שבאי' לידי גילוי בדיבור העליון, וזהו ענין תומ"צ שהתו' נק' קול הממשיך אור המאציל בכלים מכלים שונים שהם תרי"ג מצות ונק' נגלות משא"כ י"ה שהם ארי"א נק' נסתרות (וע' זהר ר"פ שמות בענין אתי מלבנון כלה כו' קול אמר לדיבור איתי מלבנון מן ההוא עידונא עילאה קאתית כלה שלימתא כו' דהיינו שנמשכים ג"כ מבחי' אור אבא וכמ"ש בב"ז).

והנה ע"י כל בחי' הנ"ל שבנפש שהוא בחי' האה"ט (בחי' קוש"י), והביטול רצון שהוא בחי' היו"ד והתרחבות ההשגה שהוא בחי' הה"א, ועסק התומ"צ שהוא בחי' ו"ה הרי עי"ז הוי' אלקיך שלנו ממש, וכיון שכן אני ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם בלי שום תשובה עפ"י טו"ד רק לא אבה לשמוע כלל והיינו מחמת כי הוי' אלקיך והעיקר מפני בחי' האהבה הטבעית שלמע' מהטו"ד שע"י גילוי בחי' זו בנפש מתעורר כן למע' גילוי רצה"ע שלמע' מהזכ' רדעת לכך ולא אבה לשמוע אל בלעם כו' וכנ"ל.

ו) והנה כל בחי' הנ"ל הוא מדת הצדיקים, אבל ענין ויהפוך הוי' את הקללה לברכה להיות זדונות נעשו כזכיות זהו בחי' בע"ת, ומבואר הענין דרש"ש הל"ת גבוהים ממ"ע שהן נמשכים ממקום גבוה שלא יוכל לבא משם בהתגלות רק בבחי' השלילה, והוא ע"ד הנ"ל בענין היו"ד שהוא צ"ל צמצום עד שיתגלה היו"ד וזהו"ע לאו שקודם להן. והנה הזדונות מהעוונות דס"ה ל"ת כשנהפכין לזכיות והיינו ע"י היפוך הרע לטוב הנה יבואו לבחי' שרשן בתחלה שהיו בבחי' הצמצום דלאו שקודם להן כו', והיינו ע"י אתעדל"ת ג"כ בבחי' זו שהוא בחי' לאו והוא עקירת הרצון מהרע להגיע לבחי' מאודך שהוא ג"כ בחי' לאו שלא יחפוץ בכלי הגוף וירצה לצאת וליכלל בא"ס זכו', אך הנה ההמשכה להיות זדונות נעשו כזכיות הוא ע"י שממשיכי' ממקום עליון יותר, וזה"ע עשרה עומקים הנו' בס"י שבשביל זה אומרים בעשי"ת מזמור דמעמקים קראתיך הוי' דהיינו כי הנה גולגלתא חפיא על מוחא והוא למע' מהמוחין חב"ד שנמשכים אחר העלם דגולגלתא והנה הכתרים דע"ס נקראים עומקים והמשכת יו"ד עומקים היינו יו"ד כתרים וענין ממעמקים עומק לעומק היינו י"ס הגנחות שמשם ממשיכים לעומקים אלו, ולכן מכל הפגמים שנעשו ע"י העוונות שיונקים מעור דנוק' ומגיע הפגם לי"ס עי"ז מתמלאים כשממשיכים ממקור הראשון שלמע' מהאור שנמשך כבר ולפי שכל ספי' כלול מיו"ד ע"כ יו"כ שהוא כתר מכפר עד שקיעת החמה שאו הוא התגלות כתר שבכתר.

כי תצא כג. טו.

כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך.

פ"ק דסוטה ד"ג ע"ב ופ"ג דכ"א סע"א. פ"ג דברכות דכ"ה ע"ב פ"ב דשבת כ"ג א' ק"ב א' ק"ג א' ק"נ א' פ"ט דב"מ קי"ד ב' אדר"ג פל"ה. יר"ק זנות יוד וראה ח'. רבות פ' קדושים פכ"ד קצ"ג ב'. פ' במדבר פ"א דר"י ע"ה. נשא ס"פ רכ"ד ד' רנט"ב פ' חקת רעו"ב. קעב"א. וזה ס"פ נח דע"ו א' פ' פקודי דרל"ז ב' פ' אחרי דע"ה ב'. בחקתי קי"ד א' בחיי קמ"ב ד' רי"ט ד' רל"א ג'.

א) מד"ר פ' קדושים ס"פ כ"ד בפ"י קדושים תהיו כי קדוש אני משל לכה"ג שהי' מהלך בדרך כו' א"ל משה לישראל כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך מהו להצילך תרין אמוראין חד אמר להגן עליך להיות צל על ראשך וח"א לרוקן כל נכסי מצרים וליתן לך כד"א ונצלחם את מצרים על מנת היה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר, ערות דבר רשבי"ג אמר זה נבול פה עכ"ל ענין צל על ראשך יש להעיר ממ"ש סר צלם מעליהם שהוא המקיף דלבונה כו' ועמ"ש מזה סד"ה ואולם חי אני, וע' בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי ספ"ד בענין ה' צלך על יד ימינך ושם רפ"ה בענין ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתך שמעסק התורה נעשה בחי' סוכה בחי' צל, ובמא"א את צדיק סעיף ל"ד צל הם חו"ב על ראש ז"א לכן יו"ד פעמים הא גימט' צל שהוא הכאה יו"ד חכמה בהא בינה עכ"ל הי"ג כ' ע' בע"ח דרוש מוחין דצלם ובפע"ח בכוונת ליל הושענא רבה עכ"ל וע' בלק"ת פ' תצא בביאור ע"פ כי תצא, דרוש השני בענין ב' מקיפים למד מס כו' וע' זח"ג בלק קפ"ז א' ע"פ החכם עיניו בראשו ובהרמ"ז שם באריכות וגם העיר מענין וכובע ישועה בראשו, ופ"י כובע ישועה הוא הכתר עיין בת"א בד"ה בכ"ה בכסלו ובאג"ה סי' ג' ע"פ וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו, ומענין ונצלחם את מצרים עיין בת"א פ' וארא בד"ה קח את מטך שהענין בירור הניצוצים שנפלו בשבחה"כ, ויש להעיר עוד לענין להצילך ממ"ש מציל עני מחזק ממנו, ואפ"ל עוד ממ"ש בצל החכמה בצל הכסף, צל החכמה זהו ע"י עסק התורה כמ"ש ואשים דברי בפ"ך ועי"ז בצל ידי כסיתך, צל הכסף זהו גמ"ח דהיינו מ"ש ה' צלך על יד ימינך.

ב) נשא ספ"ז דרכ"ד ע"ד א"ר ישמעאל ברבי יוסי כ"ז שישראל פרוצים בעריות שכינה מסתלקת מהם שנאמר ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך כו' עכ"ל וזה כי פגם הברית הוא נגד היחוד העליון והרי ענין כי ה' אלקיך מתהלך זהו ע"י כי הוי' הוא האלקים שה"ס יחוד העליון וזהו ההילוך ולכן מזה נמשך מתהלך בקרב, מענין מחנה ממ"ש וברדת הטל על המחנה.

ג) נשא פ"ד דרנ"ט ב' מהו על דברת שבועות שגודר עצמו מן הערה כמ"ש ולא יראה בך ערות דבר, בנשיא מנשה וקאי על יוסף יעו"ש.

ד) פ' חקת דרע"ו ב' ע"פ אל תירא אותו, וכן ביעקב וירא יעקב למה נתיירא
אלא אמר שמא נתלכלכתי אצל לבן בכלום וכתוב ולא יראה בך ערות
דבר ושב מאחריך, מוכח ודאי אפילו ע"י איזה לכלוך ושב מאחריך.

ה) זח"א ס"פ נח דפי' מתהלך היא המ' ע"ד וה' הולך לפניהם שארז"ל הוא
וב"ד, והיה מחניך קדוש אליו שייפי גופא דגופא אתחבר ואתתקן
בהו ובג"כ והי' מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר מאי ערות דבר דא מלתא
דעריק דדא הוא מלה דקודב"ה מאיס בה יתיר מכולא, דבר פירש שם נבול
פה יעו"ש, ואי את עביד כן מיד ושב מאחריך, זח"ב פקודי דרל"ז ע"ב והיה
מחניך קדוש.

ו) זח"ג פ' אחרי דע"ה סע"א כי ה' אלקיך מתהלך דא שכינתא וכו' יעו"ש
ע"ד מ"ש במדר" פ' נשא ספ"ז דרכ"ד סע"ד, וע"ד והיה מחניך
קדוש כו' אליו אינון שייפי גופא, מאי ערות דבר ר"ל הערוה היא נגד דבר
שהיא השכינה וע"ש במק"מ בפ"י ושב מאחריך אבל בוח"מ ס"פ נח שם פ"י
שלא תלך לא לפניך ולא לאחריך יעו"ש.

ז) בחיי ס"פ שמיני דקמ"ב ע"ד ע"פ ונטמתם במ חסר אלף שהא' מורה על
אלופו של עולם יחיד וקדמון ועל כן יחסר האלף מהמלה לפי שהשכינה
מסתלקת ממקום הטומאה והחטא וכענין שכתוב ולא יראה בך ערות דבר ושב
מאחריך, והוה חסרון האלף במלת מחטו לי.

ח) בחיי ר"פ תצא ע"פ והבאתה אל תוך ביתך.

ט) זח"ג בחקתי דף קי"ד ע"א והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים כיון
דמשכונא דילי גבייכו בודאי תנדעון דאנא אזיל עמכון כד"א כי ה'
אלקיך מתהלך בקרב מחניך והנה לעיל אמר משכני דא שכינתא משכני משכוני
דילי, הא משכונא לגבך, א"כ דמשכונא הוא השכינה עכצ"ל כי ה' אלקיך היינו
קודב"ה דהא אמר כיון דמשכונא כו' דאנא אזיל כו' א"כ פ"י ה' אלקיך היינו
קב"ה ושכינת'י זה לא כמשמעות הוהר דסעי' ו' הנ"ל, ועמ"ש ע"פ צדק לפניו
יהלך תלים סס"י פ"ה ומ"ש ע"פ ויטע אשל בבאר שבע שארז"ל אשל ר"ת
אכילה ושתייה לוייה, פ"י אכילה ושתי' ע"ד מ"ש בקהלת ס"י ח' אשר אין טוב
לאדם כ"א לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי חייו וארז"ל אכילה
ושתייה היינו תורה ומעשים טובים ומה נמשך והוא ילונו היינו כי ה' אלקיך
מתהלך כו'.

י) וזונו כענין שארז"ל פ"ק דסוטה ד"ג ע"ב ואמר רב חסדא בתחלה קודם
שחטאו ישראל (בעריות) היתה שכינה שורה עם כל אחד ואחד (בביתו)
שנאמר כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך כיון שחטאו נסתלקה שכינה מהם
(מלבוה לביתם דאינו יכול לראות בעבירות שבביתו) שנאמר ולא יראה בך
ערות דבר ושב מאחריך עכ"ל הגמרא ופרש"י, וע"ש מהרש"א דקדק מ"ש רש"י
בביתו ע"ד בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך, וכן כמארז"ל איש
ואשה זכו שכינה שרויה ביניהם דהיינו י"ה, ריובן זה עממ"ש בוח"א דמ"ט

סעי' די' ע"א שע"י חיבור דו"ג עי"ז שורה עליהם השכינה כו' פ"ג דמוטה
דכ"א סעי' מאי דרוש ולא יראה בך ערות דבר והן אינן יודעים שעבירה
מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה.

כי תצא כג. כא.

לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך למען יברכך ה'. מצינא פא"ג ע' ב' ע"ה ב'
רבות ס"א ב' ילקוט ש"ך, שלי"ה רס"ו א' בחיי ק"ס ג' לעיל מינה כל
דבר אשר ישך כ' במסורה כל דבר אשר ישך, כנחש ישך משלי כ"ג ל"ב.
היינו על יק כו' וי"ל דהנה כתיב וישלח ה' בהם את הנחשים כו' וינשכו את
העם וכן כתיב יהי דן נחש כו' הנושך עקבי סוס, ועיך רבות ויחי פצי"ח וס"פ
צ"ט וא"כ ע"י ריבית שנק' נשך ממשך כח ארס נחש הקדמוני שוב ראיתי
כן מפורש ברבות פ' משפטים פ' ל"א דקמ"ט ע"ב לא תשיך את העני כשם
שנשך הנחש את האדם ועקרו לו ולתולדותיו כו' ולכן י"א שאין קם בתח"ה, וע"ד
שאמרזו מאן דלא כרע במודים נעשה שדרתו נחש וי"א שאינו קם בתח"ה.
רבות וירא פנ"ה דס"א ב' אל תלוה בריבית לישראל אבל אתה מלוה בריבית
לעכומו"ז שנאמר לנכרי תשיך כו' כך אמרו ישראל כתבת בתורתך לא תקום
ולא תטור ואתה נוקם ונוטר שנאמר נוקם ח' ובעל חימה כו', אף לא תקום ולא
תטור את בני עמך אבל נוקם ונוטר אני לעכומו"ז כו', ומה ענין ריבית לנקימה
ונטירה אלא כי ריבית נק' נשך שזוהו ענין מעשה הנחש כנ"ל וכמ"כ הנקמה
הוא מעשה הנחש, כמ"ש ברבות ויחי ס"פ צ"ט בענין שמשון מה הנחש נקמן,
וכמשארו"ל כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש כו', ולכן בשניהם האיסור לבני
עמך משא"כ לעכומו"ז והיינו שיש נחש דקדושה הנושך עקבי סוס דקליפה וענין
רביית ונשך דנחש היינו שבערמימותו גרם בחי' אמלאה החרבה שנתמלאה
צור מחורבנו היינו ט"ס דמל' שנתלבשו בקליפות א"כ זהו שנשך לקדושה
ורבית שנתרבה צור כו' ולכן יש ליקח ממנו רבית שיהי' בהפך שתתמלא
ירושלים כו' ורב יעבוד כו' העמ"ש בפי' ורב שלום בניך ומ"ש ע"פ חרעתיה
לי כו' להוסיף עליהם כו'.

בקהלת סי' יו"ד י"א אם ישך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון,
תענית ח' א' ערכין ג' ט"ו ב' רבות קצ"ד ד' רע"ג א' רצ"ו
ב' בקהלת קי"א ב' בחיי יג"ג עט"א רכ"ב ב', זח"ב יתרו ס"ח ב' פקודי
רמ"ח ב' זח"ג חוקת קפ"ג ב' ועיך בלק"ת פ' חקת בד"ה ויעש משה נחש
נחושת ובמא"א אות נו"ן סעי"ב י"ב נחש נק' שמאל דכורא דקליפה ולפעמים
משמע דס"מ ונחש הם דו"ג כו', ואפ"ל ענין ארס הנחש ע"ד בא נחש על חוה
הטיל בה וזהמא וזה נק' דנשיך בערמייתיה כו' ונק' רבית ע"ד דפתי לחוה

לנטלא נהורא בוח"ב ויקהל ר"ג וע"ש במא"א אות נון סעיף י"ד, רבות אמור ר"פ כ"ו אם ישוך הנחש בלא לחש אפשר דאנא עבד כלום אלא אם מתאמר לי מן עלמתא כו' ומה יתרון לבעל הלשון דיתב ברומי כו', וכ"ה ברבות ד"פ חזקת ובס' שופטים, והעצה והביט אל הנחש ומי דהיינו ע"י גם זו לטובה כו' כמ"ש בלק"ת.

ענין חסד בלא נשך משא"כ בקליפות אומרים הב הב בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי, שזהו ענין מדבר שאינו מגדל צמחים הפך משמים מיהב יהבי משקל לא שקלי ומה שהקליפות נק' נדיבים כידוע מענין אל תבטחו בנדיבים שז"ס אשר אכלנו במצרים חנם זח"ב תרומה קכ"ח היינו שמכווני' בשביל שעז"ו ימשיך להם האדם יניקה יתירה זהו ענין ונשך ורביית כו', והנה ע"י חסד של אמת ממשך כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם והוא ג"כ אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת כענין הטל וחג הפסח ופסח ה' כו' לכן חסד חפצתי ולא זבח שהרי כנס"י שבקשה ויבא כגשם נק' שלא כהוגן אלא ואהי' כטל חבב כמו גשם אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע, וע"י החסד ממשך ג"כ בחי' יותר משהעגל כו' הפרה רוצה וממשיך כי יקח אחותו דא כנ"י חסד הוא וכן כי אמרתי עולם חסד יבנה וכ"ו כשמלוה בלא ריבית שאז הוא חסד י"ל כי חסד נק' ג"כ תיעוב ותכלית המיאוס, זהו ענין ואיש כי יקח אחותו חסד הוא והוא מה שנפל בשבה"כ מהחסד היינו אהבה דקליפה ניאוף ונק' כסף נמאס ע"י שהכוסף והתשוקה לדברי' המאוס' בעיני ה', ועיין במד"ר פ' משפטים פל"א מענין כסף נמאס ולכן המלוה בריבית זהו ג"כ כסף נמאס והוא ענין הנחש הנושך כו' וענין שבה"כ מחסד ע"ד מבחי' פני ארי' נעשה ע"י שבה"כ ארי' ח"י טמאה זהו כספך הי' לסיגים כו' ואיתא באותיות דרע"ק חסידי' נק' רשעי ישראל זהו ענין חסד דתיאוב כסף נמאס, והנה הראב"ע פ"י לא תשיך קאי על המלוה וכ"נ מדברי המדרש וירא פניה אל תלוה בריבית לישראל שנאמר לנכרי תשיך כו' הרי תשיך פירשו מלוה, ובעל מ"ע ספורנו פ"י לנכרי תשיך תתן לו הריבית אם התנית עמו ולאחיך לא תשיך לא תתן לו הריבית.

ארבעים יכנו לא יוסיף.

כתובות ג' לב"ב לג"א, מכות ג' כב"ב כג"א, מגילה א' ז' ב', סנהדרין א' יו"ד א' ב', (יר"ק) מלקות א' ב' ג"ד, עמה"מ ל"ב א' ר"ח, רבות קפה"ג ר"כ ג' רכ"ג ב' רעב"ב, זח"א עמוד רס"ה ס"א סע"ב פ' לך דף ק"ד סע"ב ח"ג פ' תצא דר"פ ע"ב, מד"ת ע' ד' פ' ד', ילקוט ח"א פ"ד קס"ד קע"א רנ"ג רצד"א שב"ר ח"ב פו"ג קטו"ב, של"ה קלו"א רכג"ב רכד"א שפג"א ש"ט לז"ב, יר"ק יח"א מט"ב סה"ג פד"ב ע"מ נג"ב, ש"ל חטאים ד' שבת ב', מ"ע

ע"ה י"ח ערך אדם ס"ד דין ט' חטאים ע' משיח ל"ו מצות ע"ה דינים ס"ג.
בחיי קסה"ד רכג"ב.

(א) זח"ג תצא דר"פ ע"ב מפרש המלקות הם ל"ט כמנין יוד הא ואו, דשם לפי שהפגם בהא אחרונה דשם. לכן לוקה מן ג' אותיות ראשונים על שמפרידים את ה' אחרונה מהם דוגמת שאין השם שלם. וזה כמ"ש בענין לעבדה ולשמרה לעבדה רמ"ח מ"ע ולשמרה שס"ה ל"ה, ומבואר בזהר פ' מקץ דקצ"ט ע"ב דפי' ולשמרה היינו במל' ועמ"ש ע"פ ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך שי"ל שע"י המלאכה בחול ע"ד אהוב את המלאכה מתקנים ל"ט קללות כי ל"ט מלאכות יש להם שייכות לזה.

(ב) והבחי פ' תצא במקומו כ' ח"ל ובמדרש ארבעים יכנו למה ארבעים אלא האדם הזה נוצר לארבעים יום ועבר על התורה שניתנה לארבעים יום ילקה ממ ויצא ידי ענשו וכן אתה מוצא באדה"ד כשנצטווה ועבר עליו לקה העולם בארבעים עונשין האדם עשר חוה עשר הנחש עשר האדמה עשר לפיכך כשיעבור האדם על מצוה ילקה ארבעים וכן אתה מוצא בעונש מרגלים שלקו ישראל ארבעים שנה במדבר כן דרו"ל במדרש תנחומא בסדר במדבר סיני בפסוק אל תכריתו עכ"ל, ובוהר תצא דלעיל אומר שהארץ נתקלה תשע קללות והנה ליה ל"ט.

(ג) זח"א פ' נח דס"א סע"ב ע"פ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ר' יהודה אומר הני ארבעים יום וארבעים לילה מאי עבידתייהו, אלא ארבעים יום לאלקאה לחיביי עלמא וכת"י ארבעים יכנו לא יוסיף לקבל ארבע סטרא עלמא לכל חד עשרה בגין דבר נש מארבע סטרא עלמא אתברי עכ"ל ועיין בזהר פ' תולדות דקל"ו ע"ב ע"פ ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה דפי' ארבעים שנה לפי שהי' כולל בצפון ודרום אשא ומיא וע"ש במק"מ וכאן דאומר ד' סטרי עלמא דהיינו מזרח מערב צפון ודרום, לפמ"ש במט"א אות ד' סכ"ו מזרח אבא צפון אימא דרום ז"א מערב מל' וכן משמע בזהר במדבר דק"כ ע"א במאמר ובא לו לקרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית כו' ע"ש, וא"כ הם ד' אותיות הוי' יוד אבא ה' אימא, אי"כ לפ"ז ארבעים מלקיות נמשכים מד' אותיות הוי' ולא כמש"ל סעיף א' שנמשכים מג' אותיות יה"ו, ואפ"ל דבהא פליגי ריה"ו ורבנן, דר' יהודה ס"ל לוקה ארבעים אויל לשיטתיה בזהר כאן פ' נח שהם נגד ד' רוחות העולם ורבנן דס"ל שלוקה ל"ט ס"ל כמ"ש הזהר פ' תצא כנ"ל אמנם במד"ר פ' קרח כ' ארבעים יכנו לא יוסיף כנגד ארבעים קללות שנתקללו נחש חוה אדם ואדמה ופחתו חכמים אחת משום לא יוסיף עכ"ל, וכ"ה במד"ר פ' במדבר פ"ה.

(ה) * במ"ה פ' תולדות שם קלו"ב א"ר יוסי בהאי שעתא דזמין קוב"ה לאחייא מתייא והא סופא דכל עקתינ בארבעין ליהוי וגור קיים ארבעים

אור   כי תצא   התורה   תחריא

יכנו ולא יוסיף סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעים כו' בארבעים יום נכלא הגשם הה"ד ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וכתוב ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח עכ"ל.

מענין כי לימים עוד שבעה מד"ר לה"א שכ' י"א ג"ד יר"ג קפב"ד ס"ח שנ"ח י"ח אדם ס"ד בחיי יט"ב רי"ג.

ה) במד"ר פ' נח פל"ב כי לימים עוד שבעה וגו' ארשב"י הן עברו על התורה שניתנה לארבעים יום, לפיכך ארבעים יום וארבעים לילה (והמשניות מתחיל במם מאימתי ומסיים במם השלום וע' מזה במד"ר פ' נשא, ואפ"ל ארבעים יום נגד ד' אותיות השם שכלולים מיו"ד וזהו ארבעים יום, ושם אד' ג"כ ד' אותיות וכ"א כלול מיו"ד וזהו ארבעים לילה) א"ר יוחנן בן זכאי הם קלקלו את הצורה שניתנה לארבעים יום לפיכך ארבעים יום וארבעים לילה עכ"ל, ועמש"ל ס"ב, ואפ"ל דגם ארבעים יום דתורה וזהו כנגד יצירת הולד לארבעים יום כי זאת התורה אדם, ושייך הריון וע' זח"ג שמיני ד"מ ע"ב להרתם כתי' כד"א ואל חדר תורת, ועוד דתשב"כ ותשב"ע נק' אב ואם מוסר אביך ותורת אמך, כמ"ש בלקו"ת בד"ה ביום השמע"צ כנישין תהון לכות.

ו) מד"ר פ' מצורע ס"פ י"ח ב"ו נותן קטפרס (עונש ותוכחה) והקב"ה נותן קטפרס ארבעים יכנו כו' עד הקב"ה במה שתוא מכה הוא מרפא שנאמר כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך עכ"ל וע' מזה ג"כ במד"ר פ' ויקהל פ"ג, ואפ"ל דכמו"כ בענין ארבעים יכנו שמזה גופא נמשך הרפואה שכיון שלקה הרי הוא כאחיד.

כי ישבו אחים. עמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות דבחי' יעקב נק' אח לישראל זוטא, שהוא ז"א וכמ"ש ואלה שמות בניי הבאים מצרימה את יעקב וע' זח"א וישב קפ"ו א' נו' כי ישבו אחים, ובת"ז ד"ט ע"ב דתרין אחים יחדיו היינו יו דשם הוי' ופי' יחדיו היינו שיש צירוף הוי' או היו"ה ואז י"ו יחדיו כו' וצ"ע איך י"ו הם אחים הלא יו"ד אבא ו' ז"א א"כ הם אב ובן וא"כ זהו ע"ד יהודה שיבם כלתו כו', ואפ"ל כי היוד הוא יסוד אבא ואזי הוי"ו נק' אח לבחי' זו כו' ובזח"ג תצא דר"פ סע"ב דאשת אח איהו ד' ועם אח איהו אחד וע' בסה"מ סי' קמ"א, ואפ"ל עוד דתרין אחין הכל בוא"ו היינו מלוי הוא"ו שהוא ג"כ ו' וב' וויין אלו הם ב' אחים וע"כ נק' ישבו אחים יחדיו שהרי הם ממש יחדיו, וע' מענין ב' וויין אלו בזח"ב ר"פ יתרו ס"ח א' ובפי' הרמ"ז שם, וע' זח"ג דס"ו ע"ב, וע' זהו ויגש דף ר"י ע"א דאסתלק ו' לעילא לעילא וזהו כי איננו ועמ"ש מזה בפסוק את ה' האמרת היום סעיף ט"ז גם ע"ד יחוד יעקב ורחל אפ"ל שנק' יבום לגבי יחוד ישראל ורחל, ואפ"ל ע"ד ששה משמותם על תאבן האחת ואת שמות הששה הנותרים שהם י"ב גבולי אלכסון זא"כ זהו ב'

בח' היינו ששה מדות העצמי' וששה מדות הבאים מצד התכללות המדות גם בשמע ישראל ובשכמל'ו יש בכל א' ששה תיבין, ובוח'ג פנחס דרל'ו ב' אח הווא דאמר פתחי לי אחותי כו' ד' דא קשר של תפילין שהיא לאה אותיות המחשבה וא"כ יחוד אח שהוא המדות ז"א שבחי' יחודו תמיד זהו עם הדבור בחי' מל' הנק' נוקי דו"א ואשתו, אכן כאן שיתייחד עם ד' רבתי שהיא לאה מחשבה מאמר דבראשית זהו דבר חדש והוא כענין יבום אשת אח פי' כי לאה היא מחשבה מקבלת מישראל סבא ז"ת דאו"א וזה שתתייחד עם ז"א זהו יבום אשת אח כו', ולכן נקראו קדושי יבמה מאמר, בראשית נמי מאמר הוא כנ"ל ועמ"ש מענין יבום לקמן ע"פ את ה' האמרת היום סעיף ט"ז, וכמ"כ בענין הגו' שם בכוננת שמע שם היא מל' שתקבל מהמדות שבשכל ז"ת דאימא זהו ג"כ יבום אשת אח, פי' שיש"ש ז"ת דאו"א מייבם הדבור שהוא אשת ז"א כו' וזהו עד"מ כאשר האח מת ואיך שייך בחי' זו למעלה ח"ו, אלא ע"ד היתה כאלמנה שהלך בעלה למדה"י שנסתלקו המדות מלהאיר בביו"ע, ועל לים החכמה, כמ"ש בסדור ע"פ יתום ואלמנה יעודד ואזי המצוה לייבם אשת אח היינו שנמשך בהדבור מחו"ב שלא ע"י המדות כנוי בת"א בד"ה כי אתה אבינו כו', א"נ יבום זה זהו ענין יתום ואלמנה יעודד ע"י הספיחים כו' כמ"ש בסדור בפסוק זה וא"כ יסוד ז"א מייבם אשת אחיו היינו הדבור שהיא אשת התפארת כו' וע' בפרדס שער אבי"ע פ"ד היבום במט"ט, והנה מט"ט גימ' שדי ושם שדי הוא ביסוד וע' זח"ג פ' פנחס דרט"ו סע"א מט"ט דאתקרי שדי איהו עבדו זקן ביתו דשליט בכל דיליה, פי' כל הוא יסוד וע' בהרמ"ו שם וע' במנ"א אות יו"ד סעי' ד' מענין יבום ובאות מם סנ"ז משכן מט"ט כו' ובו מאיר יסוד דאצ"י כו' ולכן ה' בחלקו של יוסף כו', וז"ל האו"ת ר"פ לך פי' כי יש יוד בראש ויש יוד בסוף ח"ע וח"ת, והחילוק הוא בזה כי ח"ע הוא בא עתה ממקור העליון (ענין מקור ע' זח"ב דמ"ב סע"ב) כו' וח"ת היתה קודם בעולם ואח"כ נסתלקה הימנו וכשראה רבר זה לפניו אז נזכר הימנה, וזהו ראה מעשה ונזכר הלכה פ"ו דפסחים (ור"ל שא"כ החכמה נובעת מתתא לעילא שהמעשה נז' החכ' וזהו כמו באר מים חיים דנביע מתתא לעילא ע' זח"א ויחי דרל"ה, ולכן נקראת חכ' תתאה דנובעת מתתא וח"ע היא כמו מעין הנמשך מהמקור מלמעלה למטה ועמ"ש בלק"ת פ' חקת ע"פ עלי באר כו') כי ה' בחכ' יסוד ארץ, א"כ החכ' הוא בארץ בדברים גשמיים, (ע' מענין אל יתהלל החכם בחכמתו ז"ס ח"ע כ"א בואת יתהלל זהו ח"ת אשר בחכמה יסוד ארץ א"נ ע"ד חכ' דתהו שנפלה בשבה"כ) ומי שהוא חכם כשראה מעשה לפניו הוא בא אל החכמה שבה, וזהו סוד היבום, כי מתחלה ה' אחיו ואח"כ נעשה אביו, כי מחמת הדעת הוא בא למדריגת חכ' שהוא אב, (ר"ל הדעת היינו מה שיודע את היבמה ע"ד האדם ידע כו') והיבמה היא מל' שהיא ד' דאחד או ה' אחרונה שהיתה אשת אחיו שהוא הוא, ועכשיו ע"י שזה היבם מייבם אותה ע"י הדעת, מוצא בה באר מים חיים מבחי' חכ' תתאה יוד דאד' וכנ"ל בענין בחכ' יסוד ארץ, והרי נעוץ תחב"ס לכן נעשה אביו שהחכמה נק' אב לבחי' המדות כו') וכן בדבר זה מחמת הדעת שהוא נותן בדבר זה הוא בא אל החכמה, וזהו חכמת שלמה כו' עד וזהו ויאמר

ה' אל אב רם רוממות, והוא יוד בראש, לך לך מארצך כו' והוא בינה אל הארץ אשר אראך והוא חכ' תתאה כדי שאעשך שם לגוי גדול פי' אם הוא מעלה מדרגות תחתונים ניתוסף ניצוצי קדושה עכ"ל וע' מענין לך לך בת"א קרוב למש"כ, וא"כ לכאורה לך לך דאברם זהו כענין היבום, שיוורד ממדריגת עלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא ועד"ו ה"ע היבום, שהרי מצוה בגדול ליבם, ועי"ז מוצא באר מ"ח מבחי' ח"ת כו' ועמ"ש מענין קרוב לזה סד"ה ושנתם לבניך פרק י"א.

ענין ולא ימחה שמו מישראל עמ"ש בענין חוסן זה סדר נשים, וע"ד והתקין לו ממנו בנין עדי עד, וע' במגיד מישרים מה שהקשה מי שאין לו אח ואמאי לא חיישינן לענין ולא ימחה שמו, ותירץ שהנשמות באים בגלגול, וכשהניח אח נשמתו מתעכבת מלבא בגלגול עד שייבם או יחלוץ כו'.

אחאב י"ל אחיו נעשה אביו ע"י הייבום.

ענין חליצה עיי' במגיד משרים והרמ"ז ר"פ חוקת, ונ"ל לבאר דהנה כנסי' נק' רגל, כמ"ש והארץ הדום רגלי אך הם בחי' מהלכים כמ"ש ונתתי לך מהלכים כו', וזהו הדום רגלי שמגביה הרגל כו' והיינו ע"י מצות מעשיות כמ"ש ע"פ השמים כסאי דתקס"ה, משא"כ המלאכים נק' עומדים אף שהם מקבלים ג"כ מבחי' רגל כמ"ש ע"פ לא הביט עון ביעקב דתקס"ד ענין עצי שטים עומדים אך הם בחי' חיצוניות או שהם לבושי הרגל כמבואר באריכות ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים ענין נעל וסנדל ע"ס ומהם נמשך הנה"ב שבשיראל, וכשהנה"א מהפכת הנה"ב לאהפכא חשיכא זהו יופי הנעלים כו' והיינו פעמיך בחי' הילוך ברו"ש, והנה ארו"ל האי עלמא דאולינן מיני' כהלולא דמיא ומבואר אצלינו ענין זה בדרוש ל"ג בעומר תקס"ד דאולינן מיני' דהיינו שנעשה מהלך ע"י ירידתו בעוה"ז הוא כבי הילולא, שע"י הילולא נעשה ג"כ בחי' מהלך להוליד בנים ובני בנים דור אחר דור, משא"כ מלאך אינו מוליד וכמבואר הטעם בענין איבין וזרעין בביאור זהר פ' נח, וע' פ' בלק ע"פ ברכו את ה' כו' הלכך כשמת בלא בנים לא יוכל ליכלל בבחי' הדום רגל להיות מהלך כיון שלא הוליד רק נכלל בבחי' מלאכים שג"כ אינן מולידים וזהו"ע מנעל וסנדל החוצצים בינו לרגל שהם מט"ט וסנד"ל, וע"י חליצת הנעל נכלל בבחי' הרגל להיות מהלך כו' וז"ש בזוהר שם דההוא אתתא עט"ב כניסת ליי לנעל שהוא מיתה ר"ל כי מקודם הי' בבחי' סנדל או מט"ט ולא יותר אבל ע"י שבחי' מלי' עט"ב כניסת ליי יתעלה למעלה ועילוי זה ג"כ ע"י נעל ע"ד סנדל קושר כתרים לקונו והכתרים זהו כמו בחי' עט"ב.

ענין יבום אשת אח. עי' רע"מ תצא שהוא אח"ד ועי' מ"ש מזה בביאורי הוזהר פנחס ע"פ אשמה שהוא ההתהפכות היחודים דאח ז"א מתייחד עם ד' תבונה אשת יש"ס הי"ז אשת אח כו' א"כ י"ל בענין אחר אח ז"א אשתו ד' מל' דיבור ובגלותא אסתלק לעילא אין המדות מאירים בדיבור וזהו היתה כאלמנה וזהו כי אברהם לא ידענו אך מ"מ אתה אבינו נמשך מחכ' למל' שלא עי' הז"א כנזכר אצלינו באריכות ע"פ ומרדכי יצא כו' הי"ז יבום אשת אח וד"ל.

והיה הבכור אשר תלד. עי' בבחי' ובזח"א פי' שזהו ענין אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף. ועי' מזה ג"כ בפ' קרח קעז"א ובפי' הרמ"ז שם, ואפ"ל ג"כ ע"פ הנ"ל שתרין אחין הם י"ו, והנה הויד שהוא חכ' נק' בכור פטר כל רחם בזח"א בראשית יג, וזהו והי"ה פי' ו"ה היינו מה שהוי"ו מייבם את ה' אשת יוד ובג"ל בענין אח ד' ואח"כ עי"ז הבכור אשר תלד ה"ע יוד ה', וזהו ענין והיה וכענין והי' הוי' לי לאלקים כו', וענין מאן יבמי שלא רצה להשפיל א"ע בבחי' הדבור כו' וזהו אשר לא יבנה כמ"ש בזח"א דמ"ט שזהו ענין ויבן ה' אלקים את הצלע כו' היינו שהמל' היא נקודה א' וגבורי כח עושי דברו בונים אותה וממשיכים בה ט"ס כמ"ש בזח"ג בלק קצ"א א, והוא ממאן לירד בבחי' דבור ולכאוי קרוב זה לענין המרגלים שלא רצו ליכנס לארץ כו', אך זה אינו וכמ"ש במד"ר וישב פפ"ז בדבר מצוה ממאנין מאן יבמי כו', וחלצה נעלו מעל רגלו, בבחי' שע"י הרגל מהלך, והיינו כמ"ש בד"ה מהלכים בין העומדים, שע"י ירידת האדם בעוה"ז נעשה בחי' מהלך וזהו ענין יחוד העליות הולך על דרך יסוד דנוק', וכענין דרכים מבקשים תפקידם, האשה נקנית בשלשה דרכים, וזהו ג' רגלים בכסף חסד פסת, בשטר אותיות שבועות מ"ה, ובביאה סוכות כו', וג' רגלים הם נה"י שבהן היחוד כו', וזהו האי עלמא דאולינן מיניה פי' שאנו נעשים מהלכים על ידו כבי הלולא דמיא שהיחוד זהו הלולא, והנה בג' רגלים הנ"ל נאמר מה יפו פעמיך בנעלים, בנעלים דוקא, ופי' בזח"ג חקת קפ"א א' שהאשה נק' געל ועז"ב של נעליך מעל רגליך כי משה פרוש הי' מן האשה והיינו כמו המנעל מלבוש להרגל כך אותיות הדבור שהוא הנוק' מלביש לנה"י דז"א כו' ונעל זה מעור הבהמה ש' ב"ן וזהו ענין החשמל שבו ועל ידו נמשך מאצ"י בבריאה כו', ולכן מה יפו פעמיך בנעלים דוקא יחוד דו"ג כו' וכמו שאמרו דרכיב על סוסא מלך דנעל ברגלו בן חורין כו', וז"ש ותפול לפני רגליו כו' ולכן כשאנו רוצה לייבם שתהי' בבחי' געל לרגלו כו' אזי ההכרח וחלצה נעלו מעל רגלו להסיר ההתקשרות שהיא זקוקה לו כו' ועי' רבות פ' בהר דר"ו כמה פירושי' בענין ועצמותיו יחליץ כו' לשון השמטה כמו וחלצה נעלו ועוד פירושים וכולם י"ל בחליצה זו שע"ז יש ג"כ מנוחה לאחיו המת ויקום בתחה"מ ע"ד ועצמותיך יחליץ כו', וירקה י"ל כי הטפה נק' יקר גימט' יש כו' וכשנמשך בסט"א נק' קרי כו', והנה הזווג נק' ג"כ ע"ש הפה אכלה

ומחתה כו' וזהו ענין רוק שבתוך הפה הוא בחי' המ"ן דנוק' כו', וזה שלא רצה לייבם ולהמשיך בחי' יקר כו' לכן וירקה בפניו ועי"ז יוצא רוחא דשדי בגווה אחיו המת כו' בבחי' המ"ן שלה וחלוק ונשמט הרוח ממנה. ובמא"א אות יו"ד סעיף ד' יבום ביצירה ששם מט"ט מייבם לנוק' דז"א ויבם בגימט' כ"ן כי מט"ט בבחי' רוחא דשביק בה ש' ב"ן עכ"ל עו"ש ובמה נק' המל' בגלות י"ב אתון דאדנ"י, מ"ה היינו שם מ"ה המתחבר עמה עכ"ל ובפרדס שער אבי"ע פ"ה פי' שאין היחוד ע"י מט"ט אלא שהעלא' מ"ן של התפלות מגיע עד בחינתו כמארז"ל מט"ט קושר כתרים לקונו כו' ע"ש, ובת"ז תקון י"ט ד"ס ע"ג ע"פ פי' הכ"מ שם שו"ק דאצי' מלוכשים בו"ק דיצי' שהוא מט"ט ולכן על ידו נמשך בנוק' דיצי' כו', וזהו ע"ד הנז' בוח"א בראשית דכ"ז ע"ב ע"פ אעשה לו עזר כנגדו דא משנה אתתא דההוא נער כו' שה"ס מל' דאצי' כשנתלכשה במל' דיצי' לברר ק"נ ע"י המשנה כשר ופסול כו' והיא מקבלת ע"י ו"ק דיצי' ח"ס המאמר ביבמה כי ענין מאמר זה זהו את ה' האמרת היום כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו' ובאשה נק' קדושין המשכה מקדש העליון חכמה עילאה לפנימי' תשבע"פ, ובמשנה נק' מאמר בראשית נמי מאמר הוא כו', גם יש לבאר ע"ד אחד ועד כי א' זהו מלוי הוא"ו מה שמלוכש בו מא"א כנז' זח"ג ס"ו ב' ונמשך בדי' רבתי נוק' דז"א להיות גלוי אלקות כו', וזהו ענין שמרבע"ה לא אמר בשכמל"ו אך בגלותא שאין מאיר בחי' זו כו' כי ביום ההוא יהי' הוי' אחד אטו האידנא לאו כו' נק' ועד ו' הוא מלוי ו' שני שלמטה מהאל"ף מייבם ד' הנ"ל ואז מלוכש בבחי' הכתר אותותינו לא ראינו כו' מ"מ והי' הבן הבכור כי והי' בן הבכור לשניאה כו'.

ערי"ל לענין יבום שזהו ענין אחשורש ואסתר, כי אחשורש ארוז"ל אחיו של ראש, ובמא"א אות סעיף קפ"ב כ' יש באגדה ויאמר המן זה מדה"ד, אחשורש זה הקב"ה שאחרית וראשית שלו עכ"ל ולפ"ז פי' אחיו של ראש היינו ז"א שנק' את לא"א הנק' ראש, ובחי' אסתר זהו אסתר אסתר פני שאינו מאיר אור הכתר וא"כ מה שנלקחה לבחי' אחשורש אחיו של ראש הנ"ל זהו ענין היבום, גם בחי' ובמות אביה כו' לקחה מרדכי הוא ג"כ ענין יבום ועמ"ש מזה בד"ה כי אתה אבינו כו' שהוא להפך שבחי' מרדכי יסוד אבא גבוה יותר מבחי' חסד כו' ועמ"ש ע"פ מי יתנך כאת לי.

ואם לא יחפוץ האיש.

יר"ק ערך יבום אב"ג דה"ז, מד"ר רצ"ט ב ילקוט ח"א מד"ג פו"א קפכ"ג ח"ב קעא"ג, יר"ג בחי' קצג"א.

(א) מד"ר פ' נצבים דרצ"ט ג' ואין שער אלא סנהדרין דכתיב ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים, ויונתן תרגם השערה, לתרע בי דינא קדם חמשא חכימין ויהי תלתא לדיינין ותרין לטהדין, והענין י"ל כי השלשה הם נגד חגיגת.

ותרין סהדין נצח והוד, וע' מענין עדים בכה"ז פ' תשא בד"ה פקודא בתר דא לקדש את החודש, גבי שיראו ב' עדים הגם שיהיו ב' הדיוטות כו', והיינו כי נו"ה נק' ב' בדי ערבה שאין בהם לא טעם ולא ריח.

ב) ילקוט פ' וישב מד"ג והוא מהמד"ר פ' וישב פ' פ"ז דצ"ז ע"ד ע"פ וימאן ויאמר אל אשת אדוניו, בדבר מצוה ממאנין, בדבר עבירה אין ממאנין בתמיה, בדבר מצוה ממאנין מאן יבמי, בדבר עבירה אין ממאנין כו' בתמיה, והענין י"ל כי לבנות בית אחיו, שהרי אשת אח היא בכרת אם הניח בניו, וכאן לפי שהוא לא הניח בן הוא מצוה בשביל להקים לאחיו שם א"כ צריך נטירותא יתירתא לכוין לשם מצוה ע"כ שפיר יוכל למאן וכענין שאמרו לעולם ימוד אדם את עצמו אם יוכל כו' גם כענין גדולה עבירה לשמה.

ג) קדושין פ"ק דף ד' ע"א, מדכתיב מאן בלעם, מאן יבמי ולא כתיב בהו יוד כו'. ד) ילקוט אסתר קע"א ג ע"פ מעל כל השרים אשר בשער המלך אלו הדיינים שנאמר ועלתה יבמתו השערה.

ויש להעיר מפסוק וידע אונן כי לא לו יהיה הזרע, בפ' וישב לה, ט. ונוכר יבמות פ"ג לד"ב, עמה"מ כ"ג ג' פ"ג א, מד"ר מה"ב קל"ג ב, זח"ג פ' תצא דר"פ סע"ב שאונן פגם ע"ד מי שבמקום תיבת אחד כותב אחר, שמחריב העולם, כי אחד אח ד היינו יבום אשת אח וכששחת ארצה נתן יניקה לס"מ כו'.

ענין כי לא לו י"ל ע"ד לא אנחנו כתיב באלף ונקרא בואו לו אנחנו, וכן בכל צרתם לא צר, ונקרא לו צר ועיין בזהר ס"פ וירא דק"כ ע"ב, עדי"ז יל"פ כי לא לו יהיה הזרע כו', היינו ששורש הזרע יהי' לבחי' לא באלף אע"פ שנמשך ע"י לו בואו, י"ל ע"ד דאיתא בזח"ג פ' ויקרא דף ז' ע"א ובמק"מ שם שאדם ואשתו אחר שמולידים בן ובת נעשו הם בחי' או"א ובן ובת שלהם בחי' זו"נ וז"ש וכדין הוא בר נש כגוונא דלעילא דהיינו כשם שיש לעילא או"א וזו"נ כן הוא האדם ואשתו ובן ובת שהולידו שהם בחינת או"א וזו"נ כגוונא דשמא קדישא עילאה כמ"ש שאו"א הם י"ה וזו"נ הם ו"ה נמצא שארבעתם הם שם הוי' וכן האדם ואשתו ובן ובת עכ"ל המק"מ ואונן חשב כיון דלא לו יהי' הזרע נמצא אע"פ שיהי' לו בן ובת לא יהי' הוא כגוונא דלעילא דהיינו שם הוי', שהבנים אינן לו במדריגת זו"נ לאו' כיון לא לו יהי' הזרע כו' אלא לבחי' לא באלף, אבל באמת אינו כן כיון שגומל חסד עם אחיו א"כ גם הוא נשלם ע"ד כגוונא דלעילא ממש שהרי מ"מ הוא אביו וזהו הוא בנו כו' והיינו ממש ע"ד לא לו שהכתיב באלף והקרי בואו הרי שניהם אמת, והענין אפ"ל דהנה אחד בחלופי אתון ועד זהו ע"ד אלף ואו הנ"ל, כי אחד אח ד' היינו הדל"ת רבתי זהו אשת אח כמ"ש בזהר כי תצא דף ר"פ סע"ב, והיינו אח נק' ז"א שהוא בעל ט"ס והד' רבתי היא מי שהיא בחי' הדבור עליון, וזהו ג"כ ענין ואיש כי יקח אחותו כו', אך בשכמל"ו היינו שהוא"ו מייבם בחי' ד' הנ"ל דאחד שהיא אשת אח, וההפרש י"ל ע"ד יהונתן ורוד הם יסוד ומ' ע"ד יוסף ויהודה אך יוסף היינו יסוד דאצי' וכן יהודה מ' דאצי' וזהו ענין בחי' אחד אח ד' אבל יהונתן זהו יסוד דבריאה, וכן דוד הי' אז מ' דבריאה כמ"ש

בד"ה מחר חרש ונפקדת וזהו ענין ועד כו'. ואפ"ל ההפרש כי בהדבור עליון יש ב' בחי' הא' כשהוא בבחי' ד' רבתי שזהו ע"ד אתון רברבן כמו א"ב דאל אדון שאומרים בשבת גלוי אזהרות המחשבה ע"ד קיי"ס זהו ענין יחז"ע דאחד משא"כ כשאין בהמ"ק קיים ממשכ"י בהדבור ע"ד ועד אתון בינונים מ"מ זהו יחוד וזהו היבום דאשת אח שהוא הד' אשר הוא מייבם אותה והרי ארז"ל כ"מ שנאמר גצח סלה ועד אין לו הפסק של"ה לב"ב צח"א שג"א ממ"ח פ' וישב ס"ח תע"ח תשע"ז, מד"ר פ' בא פט"ו קל"ג ב', ותשחיתם שהיו מסרסין אותן כמ"ד ושחת ארצה כו', של"ה לב"ב ע"פ ותשחת הארץ לפני אלקים ולשון השחתה מלשון חבר הוא לאיש משחית וכן שחת עמך והכוונה הפריד ההוויות כו' שחת ארצה כו', עוד בפ' וישב דש"ג סע"א בגודל עון השחתת זרע לבטלה כו'. ת"ו ט' ב'. זהו כי לא לו יהי' הזרע, שאע"פ שיחוד זה נמשך ע"י הוא דועד מ"מ עיקר בחי' זו יתעלה לבחי' אחד כמ"ש ביום ההוא יהי' הוי' אחד. והנה ביר"ק ערך יבום אות ו' בשם ציוני א"ר חנינא המקיים מצות יבום לשמה גדול מן יחזקאל הנביא עכ"ל וצ"ל מהו ענין ליחזקאל, וי"ל דאיתא במא"א אות יוד ססעי' ד' יבמה נק' המל' בגלותא י"ב היינו י"ב אתון דאד', מה היינו שם מ"ה המתחבר עמה ר"ל מ"ה היינו שם הוי' במילוי אלפין גימ' מ"ה וכן אדם גימ' מ"ה א"כ יבמה היינו יחוד ש' אד' בשם הוי', מ"מ גם בבחי' הוא"ו נעשה היחוד כנ"ל עכ"ל, והוא מהת"ו תקון כ' דמ"ה ע"א וע"ש שזהו ענין אד' במ, וע"ש בכס"מ סק"ו פי' היבום שז"א מתלבש במט"ט והמ' מתלבשת במ' דיצירה, עמ"ש מענין יבום לקמן ע"פ את א' האמרת היום, ושם סעיף ט"ז.

והנה ביחזקאל כתיב ואני בתוך הגולה על נהר כבר, והפי' ואני היא מ' היא בתוך הגולה גלו לבבל שכינה עמהם וזהו על נהר כבר, שבחי' נהר היוצא מעדן שהוא בעלה נסתלק מימיו ומבועי כו' ועד"ו מבואר במד"ר פ' בראשית פי"ו כבר שמימיו כליו, והיינו כמ"ש בת"ו בהקדמה דף ד' סע"א והאי איהו על נהר כבר, מאי כבר דא מט"ט רכב לעמודא דאמצעיתא, וירכב על כרוב זיעף כו' כי הכרובים הם מט"ט וסנדל וזהו ג"כ ענין נהר כבר כו', וא"כ זהו ענין היבמה כשהמ' היא בגלותא שנסתלק ממנה שפע ונהר יוצא מעדן כו', וזהו ענין היתה כאלמנה שהלך בעלה למדה"י כמ"ש בזהר ויגש דר"י ע"א בענין כי איננו כו', וע"ז בא המצוה לא תהיה כו' החוצה לאיש זר, ענין חוץ יש להעיר מענין מחוץ למחנה, יבמה יבא עליה שאעפ"כ גם בגלות יש לה תיקון, וקצת הארה מבחי' הזווג והיחוד כמ"ש בזה"ב תרומה דקס"ו סע"ב ובפרדס שער השמיני פכ"ו, וז"ס היבום כמ"ש בכס"מ בת"ו דמ"ח ע"א סק"ז ז"ס היבום בזמן הגלות ז"א מתלבש במט"ט עבדו קן ביתו ומ' מתלבשת בבת חגו שהיא תוספת יוד שמת"ט מיט"ט עכ"ל ונמשך בה השפע ע"י נהר כבר ג"כ הארה מבחי' ונהר היוצא מעדן ובזח"ג פ', פנחס דרמ"ו ע"א פי' כבר כתר בינה ראשית חכמה כו', ואפ"ל דהיינו כח"ב דבריאה עכ"פ מאיר בה הארה כו', וע' זח"א פ' בראשית דכ"ח א' ע"פ ויבן ד' אלקים את הצלע הכא אתרמיז רזא דיבלום כו' הה"ד אשר לא יבנה את בית אחיו אבל לגבי קודב"ה אחמר ביה ויבן ד'

אלקים כו' ע"ש א"כ ע"י היבום ממשיך ויבן ה' אלקים, וענין גדול מיחזקאל כמו ישעי' גק' בן כרך לגבי יחזקאל שנק' בן כפר, כך י"ל ע"י היבום ממשיך מבחי' דישעי' כו' כי ע"י היבום ממשיך שז"א דאצ"י מתלבש במט"ט זמ' דאצ"י מתלבשת במ' דיצי', זהו עדיף מיחזקאל שנתנבא מיצירה עצמה כו' גם י"ל ע"י היבום ממשיך מבחי' ונהר יוצא מעדן בנהר כבר כי אחיו המת בזיווגו לא גמר ההמשכה מבחי' ונהר יוצא מעדן שהוא יסוד אבר המילה לעשות פרי להשקות את הגן וזה המייבם מתקן זה להמשיך ע"י זיווגו מבחי' ונהר יוצא מעדן ע' בהריקאנטי פ' וישב ולכן גדול מיחזקאל. עזי"ל לענין יבום במט"ט ע"ד מ"ש בזהר שם דכ"ז סע"ב משנה איהו אתתא דההוא גער.

אפ"ל פעולת החליצה עפמ"ש הרמ"ז פ' חקת בשם סה"כ ע"ד מה שאומרים בשבת רצה והחליצנו שלא יתנהג השפע ע"י מט"ט הנק' מנעל כ"א שפע האצ"י ע' בזהר ס"פ גח ע"פ שער החצר הפנימי סגור יהי' ששת ימי המעשה במט"ט וביום השבת יפתח, ולכן ביוהכ"פ אסור בנעילת הסנדל לפי שנק' שבת שבתון, אך פירושו צ"ע כי החליצו י"ל ל' שפי' במד"ר פ' בהר אלא בשבת י"ל ע"ד מה יפו פעמיך בנעלים, עכ"פ לפירושו י"ל חליצת המנעל שלא יומשך ע"ד מט"ט כ"א דוגמת שבת, וכיון שכן עי"ז מתעלה נפש אחיז אף שלא הניח בן ע"ד מ"ש בישעי' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות.

זכור את אשר עשה לך עמלק כו'.

ברבות ר"פ יתרו טוב שכן קרוב מאח רחוק משלי כ"ו, טוב שכן קרוב זה יתרו שהי' רחוק לישראל מאח רחוק זה עשו, ביתרו מה כתיב ויאמר שאל אל הקיני וגו' בעשו מה כתיב זכור את אשר עשה לך עמלק וגו', ויש לפרש עפמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקהל שיתרו בהן מדין יסוד אבא דקליפה וכשנתקרב הכניע עיקר הטומאה אל הקדושה, ונעשה מזה יתרון ע"ד יתרון האור נמשך מן החושך דוקא וזהו ענין יתרו, וההפך מזה עמלק שהוא הקליפה שכנגד הדעת הנמשך מיסוד אבא שיס"א הוא ד"ע דז"א כו' ועמלק מנגד לזה ע"ד ומלק את ראשו כו'.

ב) ברבות ס"פ אמור ס"פ ל"ב מדכרין ומניחין (יש כשמזכירין אותו הוא טובה ונחת רוח לכל ואומרים עליו תנוח דעתו ינוח על משכבו) מדכרין ומשחקין (ויש כשמזכירין אותו אומרים עליו ימח שמו וישחקו עצמותיו) מדכרין ומניחין בצלאל בן אורי בן חור כו', מדכרין ומשחקין זכור את אשר עשה לך עמלק, מדכרין ומניחין איש יהודי, מדכרין ומשחקין איש צר ואויב, אפ"ל עפמ"ש בזח"א ויצא דק"ס ע"א אית זכירה לטב אית זכירה לביש כו' אית זכירה לטב כמ"ד וזכרתי להם ברית ראשונים ואית זכירה לביש כמ"ד

ויזכור כי בשר המה כו' זכירה ופקידה לטב אלין אינון דרגין ידיען רוא דמהימנותא דכר ונזקבא (דהיינו ז"א ונוק' זאצ"י זכור ושמור) כו' זכירה ופקידה לביש אלין אינון רוא דסט"א כו' דכר ונוק' כחדא זכירה בהאי ופקידה בהאי עכ"ל ולכן נאמר בעמלק זכור את ואח"כ בשמואל כתיב פקדתי את אשר עשה לך עמלק להמשיך עליו הגבורות קשות מדו"ג דסט"א שהם שלוחי הדין לנתוש ונתרץ ולשרשו כו', וכן במשנה פ"ד דר"ה מברואר שיש זכרון של פורענות, כגון זכור ה' לבני אדום בתלים סי' קל"ז.

ג) **מדרש** רות רבה דמ"א ע"ג ע"פ ויהי בימי שפוט השופטים אם ראית דור שמדותיו של שקרים מלכות בא ומתגרה באותו הדור כו' דכתי' לא יהי' לך בביתך איפה ואיפה ואם עשה כן סוף שהמלכות כו' זכור את אשר עשה לך עמלק, י"ל כי מדות של שקר פוגם בקו המדה מקור הגבורות דקדושה הנותנים גבול ומדה לכל דבר כו' ועי"ז בא עמלק ג"כ ופורץ הגדר והגבול כו', בכלי יקר ס"פ כי תצא כו' שלפיכך אנו קורים פ' זכור אחר פ' שקלים, עמ"ש על הגמרא פרק חלק דצ"ז ע"א בענין אתר דשמיה קושטא דלא הו' משנו בדבורייהו ולא מיית אינש בלא זמניה משום דאמת שהו' ת"ת בו נמשכים החיים מע"ק המאיר בכינה, והוא ביהושע בענין ונתתם לי אות אמת והחיותם כו' והנה אמת בריח התיכון ועמלק הקליפה שכנגד יעקב בריח התיכון והוא בחי' שקר הפך האמת וזהו אם ראית דור שמדותיו של שקר ר"ל ג"כ המדות שבאדם אהוי"ר כו' וגם כשמדותיו של שקר גורם שאין י"ה מאיר בו"ה כו'.

ד) **סוף** איכה ד"פ ע"ג ע"פ זכור ה' מה הי' לנו, א"ר ברכי' אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע הכתבת לנו בתורתך זכור את אשר עשה לך עמלק לי עשה ולך לא עשה לא החריב את מקדשך כו' שכחה מצויה בנו אבל אין שכחה מצויה בך כו' לפיכך את זכור זכור ה' לבני אדום כד'.

ה) **זח"ג** ס"פ שלח דקע"ה א' בענין תכלת שהיא כורסייא דדיינין בה ד"ג כו' וראיתם אותו וזכרתם, וכת' זכור את אשר עשה לך עמלק כו' המכוון שיוזכר העונש שנשכו הכלב מחמת החטא, ועי"ז יזכור לירא את ה' וכענין לזכירה שע"י התכלת.

ו) **של"ה** קה"ב קנא"ב רו"ב רמב"א רס"ב רסב"ב של"א שפד"ב, ז"ל השל"ה שער האותיות דק"ה סע"ב וזהו טעם סמיכת פרשת עמלק לביאת א"י בפרשת כי תבא כמו שארז"ל ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל ולא נתנן אלא ע"י יסורין ואלו הן תורה וא"י ועוה"ב וכי היכי דבביאה ראשונה בא עמלק כו' וסמיכת הפרשה לעמלק רמו לחרדה במצות מהרצוה התלויה עכ"ל, דקנ"א ע"ב וענין פרשת זכור היא המצוה בעצמה לזכור עתה עד בא זמן העשיי', במס' תענית דר"ז סע"ב בפ' עמלק הוזהירה תורה זכור כו' ואל תשכח ר"ל הן תהי' הגאולה בקירוב או באיחור ע"כ התפלל אח"כ אבל אתה ה' זכור מיד לבני אדום, דרמ"ב א' הזכירות, דר"ס ע"ב ריש מס' מגלה, דרס"ב סע"ב ופרשת זכור קודם פורים להקדים זכירה לעשיי' כמ"ש והימים האלה בזכרים ונעשים, ועוד דכתי' זכור את אשר עשה לך עמלק וארז"ל יכול יהא

בלב כשהוא אומר לא תשכח הרי זכירה בלב אמור ומה אני מקיים זכור הוי אומר בפה עכ"ל, אפ"ל כי מבואר בענין ויאבק איש עמו שהוא ע"ד אם תגביהי כגשר כו' אך משם אורידיך נאום הוי' נאום היינו דבור כדפי' בת"א בד"ה רני ושמחי דרוש הראשון ד"ס ע"ד ע"פ לי הכסף ולי הזהב נאם ה' וכמ"ש נאם ה' לאדוני תלים רסי' ק"י ואולם חי אני נאם ה' בי נשבעתי נאם ד' לכן ע"י זכור בפה מעורר משם אורידיך נאם ה' ובמא"א אות נון סעי' ב' פי' נאם גימ' הוי' אד' הוי' בנצח אד' בהוד כי הנבואה באה מגו"ה דבינה כנדוע עכ"ל וע' מענין נבואה בוח"ב פקודי רנ"ו ב' והיינו כי נאם התרגום אמר כמו נאם פשע לרשע תלים ל"ו ב' ות"י אמר מרדא לחייבא, ולכן ע"י שאומרים בפה זכור את כו' מעוררים בחי' זכור הוי' לבני אדום כו' בחי' משם אורידיך נאום הוי' ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה שהם מקבלים מבחי' כמה ארך אפים כו' אך ע"י כי גאה גאה כו' וזלו זכור כו'.

ז) בבחיי ס"פ תצא בשם מדרש זש"ה זכרונכם משלי אפר לגבי חומר גביכם באיוב סי' י"ג י"ב אמר הקב"ה אותן שתי זכירות שכתבתי לכם בתורה הו' זהירין בהם אחת כאן ואחת כי מחה אמחה את זכר עמלק, אם עשיהם כך תהיו בניו של אברהם שהמשיל עצמו כאפר שנאמר ואנכי עפר ואפר ואם לאו לגבי חומר גביכם התקינו עצמיכם לשעבודה של מצרים דכתיב בחומר ובלבנים עכ"ל, כי ענין עמלק זהו הגדלת היש בת"א ד"ה ועשית ציץ ואברהם שאמר זאנכי עפר ואפר הוא תכלית הביטול ע"ד משים עצמו כשיריים, ולכך ע"י שזכר מעשה עמלק ורע בעיניו היש כו' אף בהיותו עדיין רק בבחי' אתכפי' ובבחי' לכתך אחרי במדבר כו' מזה יבא לבחי' פכ"פ שזהו בחי' אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר כו' ונק' אבר מה היינו שמבחי' ביטול היש יבא לבחי' ביטול אמיתי.

ח) ועו"ל בזה ע"פ מ"ש ברבות נשא פי"ג דרנ"א ג' ע"פ גאות אדם תשפילנה ושפל רוח יתמוך כבוד, דושפל רוח קאי על אברהם שאמר ואנכי עפר זע"ז יתמוך כבוד שקראו הקב"ה האדם הגדול בענקים שזהו גדול מאדם הראשון, והיינו כי אדה"ר חכמה והאדם הגדול זהו א"א, ואח"כ אמרו גאות אדם תשפילנו זה עמלק כו' ולכן ע"י וזכרון עמלק היינו שיזכור רעות הגיאות, ובמא"א אות ג' ס"ג כי הגאווה פוגם ביה וזהו ענין עמלק שמכסה על בחי' י"ה, ומזה נמשך כי תשפילנו כי מחה אמחה כו' והיינו ע"י כי גאה גאה גיאה על גיוותניא ע' בת"א בד"ה וקבל היהודים, וגם גאות אדם ע"ד אם תגביהי כגשר ועי"ז משם אורידיך וכשיזכור זה עי"ז משלי אפר כמו אברהם שע"ז זכה להיות האדם הגדול כו', עו"ל עפמ"ש ברבות פ' וירא פמ"ט דענין אפר היינו שחי' ראוי להיות אפר ע"י נמרד כו' והיינו מס"ג על קד"ה ומזה נמשך פאר תחת אפר ישראל אשר בך אתפאר, ולכן ע"י זכרון דעמלק עי"ז תהיו בניו של אברהם היינו ענין המס"ג כו' שממשיך הכתר והפאר בעטרה שעטרה לו אמו כו'.

ט) ועו"ל ע"פ מ"ש בסוטה די"ז ע"א בשכר שאמר אברהם ואנכי עפר ואפר זכו בניו לשתי מצות לאפר פרה ולעפר המשכן שבדוקין הסוטה כו' אשר ע"י אפר פרה מטהרין מטומאת מת ומחטא העגל, והוא בחי' המשכה

עליונה ממו"ס כנז' באגה"ק סי' כ"ח, וזהו הנמשך ע"י שריפת הפרה ק"ג שנעשית אפר שהוא שנשאר הטוב שרשה מעולם התהו ומבחי' פר ה' נעשה אפר פר א' ולכן ע"י זכרון דעמלק לזכור רעתו גאות אדם כו' שהוא ראשית גוים מקור לכל המדות רעות כו' אף שע"ז לא נהפך מדותיו רק שמוזה יבוא לאתכפיא אזי חשוב ונמשל לבחי' אפר שהוא אתהפכא של מדות הרעות כו', ואפ"ל שזהו הסמיכות שקורין פ' פרה אחר פ' זכור כי פ' זכור זהו ענין אתכפיא ואח"כ יבוא מזה לבחי' אתהפכא חשוכא שזולו ענין פ' פרה ואח"כ פ' החדש יצ"מ פסח בחי' דילוג שנגלה עליהם ממ"ה כו', וגם עפר סוטה זהו ענין בדיקו דאשת חיל ונקתה ונורעה זרע בן כאברהם שנאמר בו ואנכי עפר כו' והיינו כי בדיקה הנ"ל זהו כענין ספירת עומר שעורים שהרי שניהם באים משעורה שעור ה' ברור שם ב"ן מאכל בהמה כו' וע"י ברור זה נמשך בשבועות מ"ת גלוי רצון העליון וזהו בן כאברהם שקיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה, עכ"פ ענין עפר סוטה בירור ק"ג שו"ס מים המרים כו' כנודע מענין מרה ק"ג, ועמלק גימ' מ"ד, וע"כ ע"י זכרון דעמלק לדחותו נמשל לבחי' אפר הנ"ל שהוא אתהפכא ובירור מדות גה"ב, עפר ואפר י"ל עפר צדיקים אפר בעלי תשובה כמובן ממ"ש בת"א פ' וישלח סד"ה ויאבק איש שהעלו אבק כו' ע"ש.

(י) זכור דעמלק, הנה ל"ת הם כיסוי המסתיר על בחי' י"ה ולכן ע"י קיום מל"ת ממשך בחי' י"ה וא"כ זכור את אשר עשה לך עמלק כו' כי מחה אמחה כו' זהו ענין זכרון וקיום למל"ת ועיין בת"א סד"ה חייב אינש לבסומי (הראשון) וזהו כי מחה אמחה שאין לבחי' זו עלייה כלל, ומ"ש ע"ז זכור שהוא ענין מ"ע כנודע מענין זכור ושמור כו', י"ל ע"ד זכור ושמור בדבור אחד כו' כמ"ש במ"א וזהו זכרונכם משלי אפר, אפר בחי' תשובה שהוא למעלה גם מבחי' י"ה כמ"ש לפני הוי' תטהרו לפני דוקא תטהרו גימט' כתר וזהו ענין אפר חטאת שמטהר כו' וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו', עמ"ש עוד מענין כי מחה אמחה את זכר עמלק לעיל ס"פ בשלח.

(יא) אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים, גמ' רפ"ק דמ"ק, ומאי משמע דהאי בית השלחין לישנא דצחותא הוא דכתי' ואתה עיף ויגע ומתרגמינן ואת משלהי ולא כו' עכ"ל, וכי התוס' עיף ויגע צמא למים עכ"ל, ובת"א בד"ה זכור דעמלק נתבאר שיש בחי' אב"א ואזי שייך היגיעה וכמ"ש ג"כ בד"ה לא הביט און ביעקב, וז"ש הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע לו', והנה בית שלחין צריך מעיין דוקא להשקותה ולא די לה במי גשמים ועי"ז עושה פירות תדיר כמבואר במשנה ר"פ חזקת ובפרש"י שם, ואפ"ל כי מי גשמים זהו התורה גשם נדבות תניף לו' וכמ"ש בענין מוריד הגשם שאומרים בשמע"צ שמח"ת, אך מי שהוא שדה בית השלחין לא די לו בזה וצריך סייגים וגדרים והם כל חומרות דרבנן ועי"ז דוקא יבוא ליתרון מעלה שעושה פירות תדיר ועמ"ש מזה ע"פ שלחין פרדס רמונים, וע' במשנה פ"ט דב"ק דף ק"ג סע"ב ואם אמר לו חכור לי שדה בית השלחין זה ובפרש"י שם דמ"ש"ה טפי ליה בחכיריה כו', ואפ"ל לכן אחר פ'

עמלק נאמר והי' כי תבא אל הארץ וכענין ויהי בשלח פרעה ופרעה הקריב כו' ועמש"ל סעיף וא"ו בשם השל"ה.

יב) בעמה"מ שי"ד פרק קל"ד דקי"ז א' כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך ונאמר ואתה עיף ויגע למצוא הנתיבות ולא ירא אלקים לפי שאין בך מעשים טובים ויראת אלקים לכן אתה טועה בהנתיבות וכמו שקליפת עמלק עומד למעלה ומזנב כל הנחשלים שהוא אותיות נחש מילה שורק כלפי מעלה אות ברית מילה עכ"ל.

וס"פ צ"ב כ' ולא ירא אלקים ר"ל שלא היית מתירא מפני אלקים הוזה העולה במילואו ק"כ ב"פ העולה עמלק כו' עכ"ל ור"ל כי עמלק מורה על ק"כ צירופי' דקליפה הנאחזים בק"כ דקדושה ואלו היית מתירא מפני אלקים עליון דקדושה לא הי' מקום לק"כ צירופי' דק"נ לינק כו'.

שער ט"ז פל"ג דקמ"ב א' מחה אמחה את זכר עמלק אפילו מתחת השמים שהוא ז"א מטבורו ולמטה כש"כ מטבורו ולמעלה עכ"ל ועמ"ש בד"ה ששים המה מלכות בענין מפלגך ולתתא כו' שמשם ולמטה היינו תחת הפרסא יהי' רקיע כו' הוא יניקת החיצוני' ע"כ הרבותא שאפילו מתחת השמים מחה אמחה וכן תמחה את זכר עמלק.

רבות ר"פ יתרו ר"פ ז"ך, בעשו כתיב ולא ירא אלקים, הנה מזה מבואר דמפרש דפי' ולא ירא אלקים קאי על עמלק, וכן פי' הבחיי ס"פ כי תצא.

יג) זח"ב ר"פ ויקהל דקצ"ז סע"ב דכמין לון על פרשת אורחין דכתי' אשר שם לו בדרך, ופי' המק"מ פרשת אורחין הם שני שבילין שביסוד עכ"ל, ויעיין מזה בפרדס שער הצנורות פ"ד ומ"ש מזה ע"פ הזח"א ר"פ ויגש דר"ז ע"א בענין שחין גשמי כו' וזהו שייך לענין אשר קרך שרצה להמשיך בחי' קרי דהיינו שימושך גם מצנור הפנימי להם ולכן גבי המן כתיב אשר קרהו, ומזה נמשך אח"כ ליהודים היתה אורה כו' ויקר, והרמ"ז פי' שעמד לו בשני היכלות העליון והתחתון היינו נגד היכל הרצון דבריאה ונגד היכל לבנת הספיר ששם מעבר לעקרית השפע שהוא בקו האמצעי חוט השדרה ורצה למשוך מבחי' זו בקליפות מחמת שחשב שבעונות ישראל שרפו ידיהם מהתורה חסר אור אבא הנק' יקר, (ל"א נתיבות כל א' כלל מיו"ד עיי' מק"מ ס"פ מצורע) כד"א מה יקר חסדך, ולכן רצה להפוך יקר זלעשותו קרי נגד הדעת, וגם הוא נגד ב' בחי' דעת עליון ותחתון כו', ועמ"ש ע"פ ראשית גוים עמלק, ובע"מ פי' כמו בקדושה משה מלגאו ויעקב מלבר דעת ותפארת עד"ז בלעם ועמלק וע' במא"א אות עיין ס"ט, ובבלעם כתיב ויקר אלקים אל בלעם וארו"ל במד"ר פ' ויקרא פ"א אין ויקר אלא לשון טומאה כמ"ד אשר לא יהי' טהור מקרה לילה כו' ואפ"ל מקרה לילה ההמשכה ללילית כו' וכן בעמלק אשר קרך וההמשכה בקדושה נק' ויקרא אל משה ע"ש במד"ר וזהו קריאת פ' זכור והקריאה בתורה ממשיך ויקרא אל משה, ויש להעיר מפסוק יהי דן נחש עלי דרך, ואפ"ל דרך היינו ע"ד ושמרו דרך הוי' שנת' בת"א בד"ה אשירה להוי' ובד"ה מי יתנך כאח לי, ועז"נ אשר שם לו

בדרך כו' שרצה למנוע דרך והמשכה זו כו', ועמ"ש ע"פ ונתתי לך מהלכים דהיינו אם בדרכי תלך כו' ובמא"א אות ה' סעיף יו"ד הליכה כנוי אל הזיווג הולך על הדרך יסוד דנוק' ברגל מבורכת שהוא יסוד עכ"ל, וא"כ עמלק אשר קרך בדרך לשון קרירות שלא יומשך הטפה אל הגוק' כי לזה צ"ל חמימית איש אש יו"ד כו' גם לחם הפנים חם כיום הלקחו כו' וחם הוא אבי כנען א' מג' גווני הקשת, וכמ"ש ישיש כגבור לרוץ אורח הקמת הברית בבחי' ותשב באיתן קשתו והקרירות זהו הפך זה, וגם קרך ל' קרי שרצה להמשיך הקרי בדרך הנ"ל ע"ד בא נחש על חוה כו', במא"א אות פ' סעיף מ"ח פרשת דרכים נק' מחוזה דו"א ולמטה ושם קבורת רחל עכ"ל, ואפ"ל כי לפי שמחוזה דו"א ולמטה מתחיל עה"ד טו"ר ע"כ נק' פרשת דרכים כו'.

יד) ויש להעיר לענין דרך מ"ש ע"פ לשמור את דרך עה"ח ועי' ח"א ויחי דרמ"ג ע"ב מזה ודרמ"ד סע"א ושם במק"מ דרך נק' יסוד ז"א וכן יסוד דנוק', וזהו ענין הטותן בים דרך, ודן נחש שלא יינקו החיצונים מדרכים הנ"ל, וע"ש בפ' מקץ קצ"ו א' ע"פ דרכיה דרכי נועם, ומ"ש בפ' וישלח קע"ה ע"פ כי ישירים דרכי הוי' ובבה"ז שם.

במא"א אות ד' ס"ד דרך נוק' דעת או יסוד בין דאימא בין דמכורא בין דנוק' וסימן דרכי ציון ודרך גבר, דרך גימ' ב"פ יבק, גם דרך גימ' ס"ג קס"א, דרכים נק' הגבורות עכ"ל, והנה יבק הוא חשבון הוי' אלקים או אהי' הוי' אד' כמ"ש במא"א אות יו"ד סכ"ד, גם הוא אותיות יקב שהוא יסוד דנוק' ע"ש סכ"ג ודרך שהוא ב"פ הוי' ואלקי' היינו ע"ד מ"ש כאליהו בהר הכרמל ויאמרו הוי' הוא האלקים ב"פ וכמ"ש במ"א, ועייק בספר פנים יפות פ' ויקרא ע"פ ולא תשבת מלח מענין דרך ח"ל ושני תיבות מלח עולם מספרו דרך שהוא שני פעמים הוי' אלקים הרומו לשני עמודים עכ"ל והיינו יכין ובעזו שהם גו"ה היינו לפי שבהם ועל ידם הוא דרך ההמשכה מהמשפיע למקבל ועי' בש"א שער ג' פ"י שני עמודים הנ"ל, גם ההמשכה מאהיה עד אד' ע"י ש' הוי' זהו ענין ההמשכה מכתר במל' ויש בזה מלמעלמ"ט בסוד יחיד חי העולמים מלך ומלמטלמ"ע בסוד מלך יחיד חי כו' לכן כ"ז זהו דרך הוי', וכ"כ בש"א שער ג' לא אמר הכתוב ותתפלל אל הוי' אלא על הוי' כבר ידעת כי ג' שמות הם למטה אד', הוי' באמצע, למעלה אהי' שהוא הכתר ובו תלוי המזל שממנו נמשכים הבנים וז"ס ותתפלל על הוי', על הוי' ממש שהוא אהי' העומד למעלה משם הוי' עכ"ל ומזה יובן ענין דרך שהוא גימט' ג' שמות הנ"ל, ודרך זה עיקרו ע"י קו האמצעי משה ויעקב ע"ד אלה תולדות יעקב יוסף וההפך מזה בלעם ועמלק כו' להמשיך מבחי' דכחשיכה כאורה, וזהו ענין פרשת דרכים שלא יומשך מהכתר בבחי' דרך הוי' ע"י יו"ד חכ' ה' בינה כו' ששם אין לו יניקה כו' כמ"ש משם אוריךך נאום הוי' אלא שיומשך ע"ד שבה"כ שז"ס הקרי אשר קרך כו' וה"ע הנפילים היו כו', וכן פ"י הרמ"ז שכוונת עמלק להמשיך כעין שבה"כ כו', וכן בהמן אשר קרחו וע"י מפלתו נמשך ליהודים בחי' ששון ויקר ששון זו מילה ויקר אלו תפילין שהם דרך הוי' ומה כתיב בתפילין דמארי

עלמא ומי גוי גדול כו',

בבחי' ס"פ תצא מה היו בית עמלק עושין היו מחתכין מילותיהן וזורקין כלפי מעלה ואומרים הא לך מה שבחרת כו' עמלק עם לק שבא ללקק דמן של ישראל ככלב כו', ובכ"ק פי' כי מילה החיצונית תכליתה להביא את האדם לידי מילת ערלת הלב וכשלבם תכין מרמה ע"י שטומן משקלותיו במלח אי"כ אין תועלת גם במילה החיצונית כל זמן שהן ערלי לב עכ"ל, ויש לפרש כי הנה כתי' כי יד על כס י"ה שעמלק הוא קליפה המסתיר ומכסה על בחי' י"ה כמ"ש בת"א בד"ה ועשית ציץ ובד"ה זכור דעמלק, והנה מילה הוא מל י"ה דהיינו שע"י כריתות הערלה נמשך ומתגלה בחי' י"ה שהן חו"ב כמ"ש בת"א פ' לך לך בד"ה והבדילה הפרוכת, ובחי' חו"ב הם אין ויש תרין ריעין ר"ל ביטול היש לאין כמ"ש בסדור ע"פ מזמור לתודה כו' והוא ענין מל י"ה להיות גילוי ביטול זה ועמ"ש עוד מענין י"ה שהם נקודה בהיכליה בד"ה ראה אנכי גותן ולכן עמלק שעיקרו הפך ביטול דבחי' י"ה הי' מחתך המילות וזורקן כלפי מעלה כו' כנ"ל, הנחשלים נחש מילה, כי המילה גילוי היסוד להשפיע במל' והוא רצה הפך זה כנ"ל.

טו) והי' בהניח. סנהדרין פרק שני ד"כ ע"ב תניא ר' יוסי אומר שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ כו' ע"ש, נתבאר בפ' בשלח ע"פ כי יד על כס י"ה, ועו"ל כי הנה ענין המקדש הוא גילוי שם הוי' כמ"ש במ"א ע"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות כו' וע"פ ששם עלו שבטים שבטי י"ה דירושמ"ט מכוון כנגד ירושמ"ע, ועו"ג ג"פ היכל ה' המה הא' ירושמ"ט ממש, הב' ירושמ"ט וירושמ"ע שבאצי' היינו מל' ובינה והיינו יחוד ו"ה ויחוד י"ה, וכבר ארז"ל שאין השם שלם וזאין הכסא שלם עד שימחה כו', וכתוב כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו, דפי' אין השם שלם היינו המשכת י"ה בורה ואין הכסא שלם המשכה מאצי' בבי"ע כו' ונמצא כדי שיהי' בנין בהמ"ק שזהו ע"ד ב' שלם הנ"ל צ"ל תחלה שימחה זרעו כו', ועיין במהרש"א בסנהדרין שם מ"ש בזה.

טז) פרק שני דב"ב דכ"א ע"ב מ"ט עבדת הכי א"ל דכתי' תמחה את זכר עמלק א"ל והא אנן זכר קרינן כו' ע"ש ובמהרש"א פ"ב דסנהדרין.

יר"ק מלאך פ"ז פליאה, המלחמה בג' רביעית תהי' עם ס"מ הוא עשו ותהי' המלחמה קשה ועזה כענין תמחה את זכר עמלק כי במדה שאדם מודד בה מודדין לו הוא לא ריחם בעלות ממצרים על כן לא ירחמוהו מן השמים עכ"ל, לפי"ז נראה פי' אשר קרן בדרך, כי מי שהוא בדרך הוא מדוכא ולכן גותנים לו שלום והוא אדרבה גלהם עמם בהיותם בדרך זהו אכזריות גדול וע"כ לא ירחמוהו כלל.

רבות בקהלת פ"ו א' בפסוק אין זכרון לראשונים אלו המצרים וגם לאחרונים אלו העמלקים ועל מי נאמר למחות את זכר עמלק לישראל שנאמר תמחה את זכר עמלק.

זח"א בראשית דכ"ה ע"א ואתמר בהון וימחו מן הארץ בגין דהוו מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק.

שם כ"ח ב' ובגינייהו אמר מי אשר חטא לי אמחנו מספרי דאינון מורעא דעמלק דאתמר ביה תמחה את זכר עמלק.

יו) בשלח דס"ו סע"א א"ר יצחק כתיב כי מחה אמחה וכתי' תמחה את זכר עמלק אלא אמר קוב"ה אתון מחון דוכרניה לתתא ואנא אמחה דוכרניה לעילא ופי' המק"מ לתתא פי' עמלק שבעוה"ז לעילא דעת דקליפה. ואפ"ל כי פי' מתחת השמים מבואר לעיל שזוהו ע"ד יהי רקיע ויהי מבדיל כו' וזהו מפלגך דלעילא כו' ומפלגך דלתתא. והנה למטה הוא רע גמור ועו"ג תמחה כו' מתחת השמים. אך למעלה מהפרסא קליפה דאצי' שם מחה אמחה כו'. ועמ"ש בביאור ע"פ מחר חדש בפ"ו ואשמיד פרוו ממעל ושרשיו מתחת כו'. בש"ך ס"פ תצא הביא בשם המדרש פי' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים ואני מעל השמים כו'. גם פי' תמחה ע"ד ומחה ה' דמעה מעל כל פנים ר"ל אותן דמעות שהוריד עשו מעיניו כשנתברך יעקב כו'. גם פי' ואתה עיף ויגע כי התורה נק' עזו שנותן כח כמ"ש וקוי ה' יחליפו כח וע"י ביטול תורה ואתה עיף ויגע כו' ועמ"ש ע"פ ימחו מספר חיים והוא בפ' כי תשא ל"ב ל"ב ע"פ ועתה אם תשא חטאתם כו'.

בבחי' פ' וישלח ע"פ ותמנע היתה פלגש כו' ס"פ כי תצא ע"ש פי' שהפרשה מתחלת בזוהר ומסתיימת בתשכח להורות שעתידי זכרם להשתכח מן העולם. והיינו כמש"ל בשם המדרש בפסוק אין זכרון לראשונים וגם לאחרונים.

הגהות וביאור ע"פ כי ההרים ימוש.

הנה מ"ש שהאבות הם בחי' הרים לכנסי' לנטלה ולנשאה הנה הרים מצינו לשון הגבהה בתילים סי' ע"ה ז' ע"פ ולא ממדבר הרים דפרש"י לשון הרמת קרן ויונתן תרגם אתר טורייא ועמ"ש מענין מי יעלה בהר ה' בד"ה חזאת המצוה ועיין בוח"ג פ' אמור דצ"א ע"א ע"פ צדקתך כהררי אל ועמ"ש בד"ה עלי באר בענין עמים הר יקראו ומ"ש בד"ה ארץ הרים ובקעות. ומש"ע והנה אין קורין אבות אלא לשלשה (עמ"ש מזה בד"ה וארא אל אברהם ומש"ע שמאלו תחת לראשי כו' (ועיין בוח"ג קרח קע"ח ב' ע"פ ועבד הלוי הוא כו' כד"א שמאלו כו' וימינו הוא בחי' כהנים כו' ועמ"ש מענין שמאלו כו' בד"ה ושאתם מים בששון ובד"ה שמאלו בפ' כי תשא ובד"ה אחרי ה' שנדפס בסידור ומענין וימינו בד"ה ביום השמע"צ ובד"ה ביום השמיני שלח ומש"ע שנאמר סומך כו' עיין זח"א בראשית ד"ג ע"א ובו"ה שם הובא בסה"מ סס"י ע"ו הנה בינה יש לה ב' בחי' מם סתומה וכו' ובחי' סמך כו' ועיין פ' תרומה דקכ"ז דמם הוא תבונה מקור הג"ע הנק' עזה"ב וסמך בינה עילאה הנק' לע"ל בחי' תח"ה שבה התגלות עתיק כו' ובמ"א נת' סמך יחוד פנימי דא"א כו' ומשם

בא הסמך להיות סומך נופלים, ובמא"א אות נ' סמ"ג נופלים נקרא ז"נ שנפלו
 בעת הגלות בין הקליפות עכ"ל, וע"ש סכ"ס, ועיין זח"ג רס"ו ב' ע"פ ובאו
 האובדים, וענין שמבינה בא הסמיכה להם כי היא דרור עלמא דחירו כנו'
 בזח"ג אמור צ"ב ב' וסד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ויבאו האובדים
 כו' וכענין אשר הוצאתיך מארץ מצרים כו' ועמ"ש ג"כ סד"ה ועתה יגדל נא
 כח אד' כמשל הכח שביד האדם לזרוק האבן שהוא דומם וטבעו ליפול למטה
 וע"י כח הזורק נושאו באויר היפך טבעו כו' כך הוא כח אור א"ס ב"ה הנמשך
 צרורה בצרור החיים את ה' ממש, וכח זה נמשך מארך אפים וכו' ע"ש. וזהו
 מלמעלה הוא הלביש ומקיף את הגשמה כו' ומגביה להתכלל באור ה' להיות
 ג"כ ענין הסמך בחי' עיגול סוכ"ע שנמשך למטה להיות סומך נופלים כו',
 ועיין בסידור ע"פ סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים ועפמ"ש אפ"ל
 שלהיות וזוקף כפופים שאינן נופלין ממש רק כפופים הנה זקיפה זו נמשך ע"י
 מם סתומה בחי' אימא דרביעא על בנין כי מם סתומה זהו תנה"י דאימא שנעשו
 ד' מוחין לז"א וזהו ענין זוקף כפופים כי הכפיפה והרכנת הראש השפלת המוחין
 וע"י המשכת מוחין דגדלות נקי, וזוקף כפופים ועיין בהרמ"ז פ' עקב בענין
 התורה שניתנה למם יום ד' מוחין חו"ב חו"ג הנמשכי לז"א מתבונה כונן שמים
 מתבונה, אך להיות סומך נופלים היינו ז"נ כשנפלו לבי"ע ע"ד ואני בתוך
 הגולה והוא אסור בזיקי' צ"ל ההמשכה באה מבחי' עליונה יותר היינו מבחי'
 סמך כו' היינו סוכ"ע כי המם בחי' מוחין חו"ב זהו מקור ממכ"ע ראשית חכמה
 כו' עיין זח"א ה' ב' דא עמולא ורביעא דלגו כו' וזח"ב ר"פ תצוה ק"פ ע"א
 ובבה"ז שם, ועיין בשל"ה במסכת תענית שלו דר"ו סע"א וע"ב העיר מענין
 ב' נונין הפוכים שבפי' ויהי בנסוע הארון, והיינו שהנפילה היא סיבת הקימה
 כו' שזהו נ' כפופה וגו' פשוטה ובספני' פ' בהעלותך פי' גון הפוכה ע"ד
 דאתהפכא חשוכא לנהורא כו', והיינו מבחי' חמשים שערי טומאה שהי' שקועי'
 במצרים במ"ט שערי טומאה יתהפכו לחמשים שערי בינה וכענין מ"ש במגילת
 אסתר ונהפוך הוא כו' והיינו ע"י הסמך שסומך נופלים שנפלו בין הקליפות
 במ"ט שערי טומאה לנטלם ולנשואם למעלה כו' וזהו ענין סמכוני באשיות
 ועיין זח"ג פ' שמיני ד"מ ע"א, ומש"ע והענין דכתיב ותפול לפני רגליו (עיין
 בת"א סד"ה ותוסף אסתר שפי' רגליו הם המלאכים כו' ומה שזה נקי נפילה
 יובן ע"פ מ"ש בד"ה כנשר יעיר שדוקא בזמן הגלות מקבלת ע"י המלאכים
 כו' ומש"ע איך הוא למעלה בכנס"י דלעילא אין די באר (עיין בע"ח שער
 מיעוט הירח ספ"ב ובזח"ג במדבר קי"ט ב' ע"פ נפלה כו' קולה כנחש ילך כו',
 ומש"ע והנה בזמן בהמ"ק היה כללות גש"י בטבעם כו', הנה הטעם לזה כמ"ש
 ברבות בשה"ש ע"פ משכני אחרין נרוצה ע"י שהשרית שכונתך בתוכינו אחרין
 נרוצה, ויובן זה עם מ"ש בזח"א פ' ויחי דרכ"ט סע"א וע"ב, ועיין בת"א בד"ה
 וישב יעקב, והנה בזמן בהמ"ק היו מקבלים ישראל בחי' רעותא דליבא ע"י
 גילוי השראת השכינה בהיכל קדה"ק כו', וגם כמ"ש בסידור גבי חנוכה בד"ה
 מזמור שיר חנוכת הבית כפי' ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות
 כו' שבחי' השתחוואה זו הוא הביטול בפנימיות ע"ד בטל רצונך כו' ועמך לא
 חפצתי כו', וביטול זה הי' נמשך בהם ע"י מצות ראייה שלש פעמים בשנה יראה

כל זכורך את פני הוי' אלקיך שהי' מהגלה בהיכל קדה"ק בחי' ממכ"ע וסוכ"ע שנק' קב"ה ושכנתי, ועי' ארו"ל כדרך שבא לראות כו' כמ"ש במ"א והעינים הם בחי' פנים ששם עיקר החיות ראייה ושמיעה וגם במקום שאדם רואה שם מחשבתו, כמ"ש בד"ה הסיבי עיניך, ומש"ע משא"כ בזמן כו' כי פנו אלי עורך (וזה ענין שכנס"י עם הקב"ה הם בבחי' אחור באחור כמ"ש סו"ה ביום השמיני שלח, ומש"ע ראוייה להיות בטבעה) (ועמ"ש בד"ה והקרבתם עולה אשה, ומש"ע והוא אצלם במאסר ובגלות) (ועמ"ש בד"ה אלה מסעי בענין כרחל לפני גוזזיה ומש"ע והנה יש בזה ב' בחי' נופלים וכפופים, ע' בסידור ע"פ סומך כו' וזוקף כו' ועמ"ש בד"ה אד' שפתי תפתח בענין וזוקף בשם, ומ"ש בד"ה ואשה כי תדור, ומש"ע והעצה היעוצה כו' עד שממשיך בהם בחי' חיים מחי החיים ב"ה (פי' חיים הוא המשכה הפנימית כמ"ש בסידור ע"פ צדיק ה' בכל דרכיו ומש"ע וזהו ענין עושין רצונו של מקום) (ועמ"ש בד"ה והתהלכתי בתוכם מענין עושין רש"מ וזהו ענין לכל חי רצון וכדלקמן וכיון שממשיכי' אלקות בגי' קוין הי' כענין הגילוי שהי' בבהמ"ק שהי' גי'כ ג' פעמים בשנה יראה כו' נגד ג' אבות הנק' הרים בהר ה' יראה שעיי' הי' נמשך הכח לארץ היא כנס"י כו' גם הנה ענין קדשנו במצותיך בחי' קדושין וטבעת קדושין עגול בחי' סוכ"ע כמ"ש בד"ה טוב לחסות ועיין במא"א אות ט' ססעי' ח' מענין טבעת, וזהו ענין סמך שהוא עגול וסמך הוא בחי' סומך ה' לכל הנופלים כנ"ל לכן עיי' נמשך הסמיכה גם בענין הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים כו' ששים מסכתות גם בברכת כהנים ששים אותיות כמ"ש ברבות פ' נשא היינו לפי שברכה זו היא גי'כ להיות סומך כו', ומש"ע בענין ואגודתו על ארץ היינו שאז מתקיים הכונה בשמים מעליותיו, ופי' מעליותיו עיין במא"א אות ע' סל"ה ענין על ה' מעל שמים על כל מים כו' משא"כ כשאין ואגודתו כו' ענפין מתפרדין אכן עיי' תשובה נאמר ברחמים גדולים אקבצך להיותו ואגודתו כו' יחד שבטי ישראל.

וענין * כי ההרים ימושו יש לפרש בשני אופנים הא' שאינו ודאי שימושו אלא ע"ד אף אם אפשר שימושו הגם שזה רחוק מאד מ"מ זה ודאי שחסדי מאתך לא ימושו ודוגמא ממ"ש התשכח אשה כו' גבי אלה כו' ואנכי לא אשכחך ונמצא לפי' כוונת הכתוב רק לומר שחסדי מאתך כו' יותר ממה שההרים לא ימושו כי ההרים אפשר שימושו כו' וכפי' זה גראה מפרש"י, הב' ר"ל שההרים ודאי ימושו כמ"ש ועמדו רגליו כו' ומש חצי ההר כו', וחסדי מאתך כו' וביאור ענין הפירוש הראשון היינו שההשפעה הבאה מבחי' חג"ת דו"א הנק' הרים שהם משפיעים לכנס"י אהוי"ר כו' היא נפסקת לפעמים וזהו ימושו לשון הסרה והיינו כנודע שיחוד זו"נ הוא רק לפרקים, וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה תילים פ"ט ופרש"י סבור הייתי שיהא העולם בנוי בחסדך כו' ומסיים ואתה זנחת כו' והן תרין ריעין דלא מתפרשין שאין שום הפסק בההשפעה המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב, והיינו מטעם המבואר בזה"ג פ' אחרי דע"ז דחיבורא דלהון במזלא תליא הוא בחי' כתר שיש בו בחינה תחתונה שבמאציל

תתרכח   אור   כי תצא   התורה

בחי' א"ס שהוא קדמון ונצחי ע"כ אין שום הפסק להיחוד וההשפעה כו', ולכן נק' או"א ג"כ ימי קדם אבל חיבור ויחוד זוי"נ נמשך מחו"ב ע"כ יש לו הפסק כי החכמה לפעמים מחייב ג"כ דין וצמצום כשלא אכשור דרי כו' כי יחוד זה תלוי לפי ענין האתעדל"ת משא"כ יחוד או"א הוא נמשך מהכתר שלמעלה מאתעדל"ת לכן נק' הבינה אוצר מתנת חנם בר"ח שער הענוה פ"א ע"ד חנם בלא מצות, וכמו שהטל אין לו הפסק משא"כ הגשם כו', ועד"ז מצינו מ"ש בירמי' סי' י"ז ח' והיה כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו כו' ולא ימיש מעשות פרי, ופי' בזח"ב יתרו דפ"ג סע"א מ"ט לא ימיש משום דעל יובל כו' ואינו פוסק והיינו דאו"א הם תרין ריעין וזהו ונהר יוצא תמיד בלי שום הפסק, והנה יובל הוא כענין יובל שנת החמשים אשר שער החמשים הוא המחבר חו"ב אין ויש והוא ג"כ בחי' כתר שהכתר מחבר חו"ב כנ"ל והנה כעץ שתול היינו עץ החיים, זבחינה זו זהו ז"א כשיהי' במדריגת או"א ששם נק' חיים והוא בחי' לא שניתי וחי לעולם ועיקר 'בזח"א בראשית דף ל"ז סע"ב וזהו ועל יובל כו' ולכן בתורה נאמר ג"כ לא ימיש ספר כו' כי עץ חיים היא זהו שארז"ל כל שמעשיו מרובים מחכמתו עליו נאמר והיה כעץ שתול כו' כי הנה כתיב שכל טוב לכל עושיהם ופי' בזח"א דף ח' רע"א שכל טוב דא אילנא דחיי דאיהו טוב בלא רע והיינו למעלה מעה"ד טו"ר והוא נמשך לכל עושיהם דוקא כי טו"ר מעשה במחשבה תחלה, ובמא"א אות שין סעיף מס' כ' שכל טוב נק' תפארת ונק' שרשיו מרובין שהשרשים הם היסודות כו' והיינו שרש ז"א מושרש ביסודות או"א ששם הוא עץ החיים ופי' מעשיו מרובין מחכמתו היינו הלומד ע"מ לעשות כו' א"נ מעשיו מרובין ע"ד נו"ה שרשן מהכתר שלמעלה מהחכמה.

ב) והפי' הבי' י"ל בענין כי ההרים ימושו שיתבטלו ההנהגה הנמשך מחג"ת דו"א והיינו ע"י גילוי א"א שהוא בחי' סוכ"ע יהי' נמשך בגילוי בבחי' ממכ"ע וע"ד נאמר ועמדו רגליו כו' ומש חצי ההר כו', ופי' ועמדו רגליו היינו נו"ה דא"ק כן כ' בעמה"מ שער קרית ארבע פרק פ"א, והיינו כמ"ש בד"ה למנצח על השמינית כי כל התפשטות אורות עליונים הוא רק מנה"י דא"ק כו' זהגם שהנצח הוא בחינה ומדרגה אחרונה מ"מ הוא שרשה ממדרגה יותר עליונה כו' ע"ש, אך עכשיו אין המשכה זו נמשך בבחי' גילוי אבל לע"ל יהי' גילוי פנימית א"ק יסוד דא"ק וזהו ענין ומל' ה' את לבבך כו' אזי ועמדו רגליו ואזי כתיב ונבקע ההר כו' ומש חצי ההר צפונה וחצלו נגבה, והיינו כי צפונה ונגבה הם מדות דו"א חו"ג כנודע מענין הלוח ונסוע הנגבה אכן לע"ל שיהי' הגילוי מבחי' אור א"ס דלאו מכל אליון מדות איהו כלל לכן יתבטלו בחי' צפונה ונגבה של הר הזתים נגד גילוי א"ק כו' שהמדות דשם נק' טורי חשוכא ועקודים בכלי אחד ואין שם התחלקות חו"ג ולא צפונה ונגבה כו' וכעין זה נאמר ההרים רקדו כאלים הרי נתבטלו מבחינתם, ואזי וחסדי מאתך לא ימוש וחסדי דווקא בחי' חסד דלגאו שלמעלה מבחי' חסד עולם, ועז"נ המתנשא מימות עולם, וברכות בא פ"ז משמע ועמדו רגליו להיות דן העולם בעמידה ועז"נ ומה יעשה כי יקום אל והיינו כי כדי שיהי' גילוי פנימיות א"ק צ"ל ובערת הרע כו' ואת רוח הטומאה אעביר כו' וגם י"ל שע"י ומש חצי ההר כו' לא יומשך ג"כ יניקה להרי בתר כו' והנה הרמ"ז תולדות דקל"ה פי' ע"פ ואמר

ביום ההוא כו' ביום שהוא ז"א יתעלה למקום אריך הנק' הוא כו' וכ"ת שהוא במדתו הקדמונית אינו כן כי זה ה' שהוא עתיק כו', הרי מדות ז"א יהי' ממש מדות דעתיק וא"כ לא יהי' בבחי' הרים מלמטה למעלה כ"א להיות הגילוי למטה כמו למעלה וזהו שירוד ע"פ מדותיו מדותיו דע"ק.

ג) וברית שלומי לא תמוט זהו גילוי יסוד דא"ק ע"י ומל ה' כו' ופי' לא תמוט ע"ד ולשלום אין קץ. כי בינה נק' מלך שהשלום שלו תרין ריעין משא"כ במל' כתיב עת לחבק ועת לרחק מחבק כו', אבל לע"ל יהי' ז"נ כמו או"א כנודע ביום ההוא יהי' והיינו ע"י הכתר כו', ואוי יהי' ולשלום אין קץ בחי' וברית שלומי לא תמוט והמל' תתעלה במדרגת הבינה וזהו מם סתומה דלמרבה המשרה ע"ד ארוממך אלקי המלך כו' ועמ"ש ע"פ שובה ישראל עד שיהי' המל' בחי' עד ונצחיות אהל בל יצען ובל יסע יתדותיו. כי עכשיו נק' אהל מועד וכתיב תמוט היתד התקועה בישעי' ססי' כ"ב יתד בחי' יסוד המקשר ומחבר כו' כי כל בשמים ובארץ דאחיד כו' אבל לע"ל לא ימיש כו' לא תמלט. וזהו ענין נפלה ולא תוסיף כו', ופי' בשל"ה במסכת פסחים שלו דף קנ"ה ע"א וז"ל כי גאולת מצרים לא היה רק שירה חדשה לשון נקבה סוד ו"ה ולעתיד שיר חדש לשון זכר סוד י"ה וע"ז רומז הוזהר בפסוק נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, שלא תקום השכינה סוד הנקבה רק עתה אקום יאמר ה' וכ"כ שם דקס"א ע"ב סד"ה היא שעמדה ועיין ברבות ס"פ בא ס"פ י"ז לשעבר אני וב"ד כו' אבל לע"ל אני לבדי. ופי' וענין עתה אקום זהו כענין ועמדו רגליו כו' שעז"נ כי יקום אל, והנה כאשר עליי' המל' בבחי' שירה לשון נוק' זהו ענין צדקתך כהררי אל כו' כמ"ש בוח"ג פ' אמור דצ"א ע"א, אבל כאשר עתה אקום וזהו ענין שיר זכר יהי' הגילוי למטה כמו למעלה, ועיין מזה בהרמ"ז ר"פ כי תשא דקפ"ח ע"ב, ועיין בסידור ע"פ הללויה שירו לה' שיר חדש, והנה מ' סתומה דלמרבה המשרה שבבחי' מל' ומקור ההמשכה מבחי' סמך סומך ה' לכל הנופלים זהו כענין מארז"ל מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין כו' כי חיבור מ' וסמך היינו חיבור ויחוד ז"נ שהמל' הוא בחי' מם אם מפני שהוא בחי' הדבור המקבל מתנה"י סו' זז"א נק' סמך ו"ק ויהי' ע"ד או"א שהם ג"כ מ' ס' כנ"ל והיינו סוכ"ע וממכ"ע כנ"ל בנס היו עומדין היינו בחי' כתר הנק' פלא וענין שבלוחות ה"י ג"כ נס הנ"ל היינו שהתורה ניתנה באש שחורה דא"א הנק' ישת חשך סתרו ע"ג אש לבינה דאבא כן פי' הרמ"ז פ' עקב, וזהו ענין הגויל המקיף כו', ואותיות מ"ס הנ"ל לא ה"י בהן גויל מקיף א"כ ה"י אש שחורה דא"א שלא ע"י התלבשות באש לבינה זהו בנס היו עומדין בבחי' כתר עצמו ועמ"ש סד"ה והתהלכתי בתוכם בפ"י ואולך אתכם קוממיות מאה אמה כו' זמ' וס' הם מאה מאה ברכות ועמ"ש בד"ה והי' אור הלבנה בענין כי הנער בן מאה שנה שזוהו למעלה מבחי' שיבה דעכשיו הנמשך מי"ג ת"ד ששרשם מז"ת דמו"ס, משא"כ בן מאה שנה ג"כ ג"ר דמו"ס כו' ועמ"ש בסידור ע"פ עלי עשור ועד"ז יובן ענין דסמך דסומך ה' כו' עם מ' סתומה דלמרבה כו', עוי"ל פ' פי' כי ההרים ימדשו כמו מי שתורתו אומנתו פטור מהתפלה לפי שהעלאה והמשכה שע"י התפלה שנק' חיי שעה היא כשרגא בטיהרא לגבי ההמשכה שע"י התורה במי שתורתו אומנתו שממשיך חיי עולם שהוא מבחי' ואתה מרזם

בחי' א"ס שהוא קדמון ונצחי ע"כ אין שום הפסק להיחוד וההשפעה כו', ולכן נק' או"א ג"כ ימי קדם אבל חיבור ויחוד ז"נ נמשך מחו"ב ע"כ יש לו הפסק כי החכמה לפעמים מחייב ג"כ דין וצמצום כשלא אכשור דרי כו' כי יחוד זה תלוי לפי ענין האתעדל"ת משא"כ יחוד או"א הוא נמשך מהכתר שלמעלה מאתעדל"ת לכן נק' הכינה אוצר מתנת חנם בר"ח שער הענוה פ"א ע"ד חנם בלא מצות, וכמו שהטל אין לו הפסק משא"כ הגשם כו', ועד"ז מצינו מ"ש בירמי' סי' י"ז ח' והיה כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו כו' ולא ימיש מעשות פרי, ופי' בזח"ב יתרו דפ"ג סע"א מ"ט לא ימיש משום דעל יובל כו' ואינו פוסק והיינו דאו"א הם תרין ריעין וזהו ונהר יוצא תמיד בלי שום הפסק, והנה יובל הוא כענין יובל שנת החמשים אשר שער החמשים הוא המחבר חו"ב אין ויש והוא ג"כ בחי' כתר שהכתר מחבר חו"ב כנ"ל והנה כעץ שתול היינו עץ החיים, זבחינה זו זהו ז"א כשיהי' במדריגת או"א ששם נק' חיים והוא בחי' לא שניתי וחי לעולם ועיין בזח"א בראשית דף ל"ז סע"ב וזהו ועל יובל כו' ולכן בתורה נאמר ג"כ לא ימיש ספר כו' כי עץ חיים היא וזהו שארז"ל כל שמעשיו מרובים מחכמתו עליו נאמר והיה כעץ שתול כו' כי הנה כתיב שכל טוב לכל עושיהם ופי' בזח"א דף ח' רע"א שכל טוב דא אילנא דחיי דאיהו טוב בלא רע והיינו למעלה מעה"ד טו"ר והוא נמשך לכל עושיהם דוקא כי סוף מעשה במחשבה תחלה, ובמא"א אות שיין סעיף מס' כ' שכל טוב נק' תפארת ונק' שרשיו מרובין שהשרשים הם היסודות כו' והיינו שרש ז"א משרש ביסודות או"א ששם הוא עץ החיים ופי' מעשיו מרובין מתכמתו היינו הלומד ע"מ לעשות כו' א"נ מעשיו מרובין ע"ד נו"ה שרשן מהכתר שלמעלה מהחכמה.

(ב) והפי' הבי' י"ל בענין כי ההרים ימושו שיתבטלו ההנהגה הנמשך מחג"ת דו"א והיינו ע"י גילוי א"א שהוא בחי' סוכ"ע יהי' נמשך בגילוי בבחי' ממכ"ע וע"ז נאמר ועמדו רגליו כו' ומש חצי ההר כו', ופי' ועמדו רגליו היינו נו"ה דא"ק כן כ' בעמה"מ שער קרית ארבע פרק פ"א, והיינו כמ"ש בד"ה למנצח על השמינית כי כל התפשטות אורות עליונים הוא רק מנה"י דא"ק כו' זהגם שהנצח הוא בחינה ומדרגה אחרונה מ"מ הוא שרשה ממדרגה יותר עליונה כו' ע"ש, אך עכשיו אין המשכה זו נמשך בבחי' גילוי אבל לע"ל יהי' גילוי פנימית א"ק יסוד דא"ק וזהו ענין ומל ה' את לבבך כו' אזי ועמדו רגליו ואזי כתיב ונבקע ההר כו' ומש חצי ההר צפונה וחציו נגבה, והיינו כי צפונה ונגבה הם מדות דו"א חו"ג כנודע מענין הלוח ונסוע הנגבה אכן לע"ל שיהי' הגילוי מבחי' אור א"ס דלאו מכל אלין מדות איהו כלל לכן יתבטלו בחי' צפונה ונגבה של הר הזתים נגד גילוי א"ק כו' שהמדות דשם נק' טורי חשוכא ועקודים בכלי אחד ואין שם התחלקות חו"ג ולא צפונה ונגבה כו' וכעין זה נאמר ההרים רקדו כאלים הרי נתבטלו מבחינתם, ואזי וחסדי מאתך לא ימוש וחסדי דווקא בחי' חסד דלגאו שלמעלה מבחי' חסד עולם, ועז"נ המתנשא מימות עולם, וברבות בא פי"ז משמע ועמדו רגליו להיות דן העולם בעמידה ועז"נ ומה יעשה כי יקום אל והיינו כי כדי שיהי' גילוי פנימיות א"ק צ"ל ובערת הרע כו' ואת רוח הטומאה אעביר כו' וגם י"ל שע"י ומש חצי ההר כו' לא יומשך ג"כ יניקה להרי בתר כו' והנה הרמ"ז תולדות דקל"ה פי' ע"פ ואמר

אור   כי תצא   התורה   תתרכט

ביום שהוא כו' ביום שהוא ז"א יתעלה למקום אריך הנק' הוא כו' וכ"ת שהוא במדתו הקדמוניות אינו כן כי זה ה' שהוא עתיק כו', הרי מדות ז"א יהי' ממש מדות דעתיק וא"כ לא יהי' בבחי' הרים מלמטה למעלה כ"א להיות הגילוי למטה כמו למעלה וזהו שיוּרד ע"פ מדותיו מדותיו דע"ק.

ג) וברית שלומי לא תמוט זהו גילוי יסוד דא"ק ע"י ומל ה' כו' ופי' לא תמוט ע"ד ולשלום אין קץ, כי בינה נק' מלך שהשלום שלו תרין ריעין משא"כ במל' כתיב עת לחבק ועת לרחק מחבק כו', אבל לע"ל יהי' זו"נ כמו או"א כנודע ביום ההוא יהי' והיינו ע"י הכתר כו', ואזי יהי' ולשלום אין קץ בחי' וברית שלומי לא תמוט והמל' תתעלה במדרגת הבינה וזהו מם סתומה דלמרבה המשרה ע"ד ארוממך אלקי המלך כו' ועמ"ש ע"פ שובה ישראל עד שיהי' המל' בחי' עד ונצחיות אהל בל יצען ובל יסע יתדותיו, כי עכשיו נק' אהל מועד וכתיב תמוט היתד התקועה בישעי' ססי' כ"ב יתד בחי' יסוד המקשר ומחבר כו' כי כל בשמים ובארץ דאחיד כו' אבל לע"ל לא ימיש כו' לא תלוט, וזהו ענין נפלה ולא תוסיף כו', ופי' בשל"ה במסכת פסחים שלו דף קנ"ה ע"א וז"ל כי גאילת מצרים לא היה רק שירה חדשה לשון נקבה סוד ו"ה ולעתידי שיר חדש לשון זכר סוד י"ה וע"ז רומז הוזהר בפסוק נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, שלא תקום השכינה סוד הנקבה רק עתה אקום יאמר ה' וכ"כ שם דקס"א ע"ב סד"ה והיא שעמדה ועיין ברבות ס"פ בא ס"פ י"ז לשעבר אני ובי"ד כו' אבל לע"ל אני לבדי, ופי' וענין עתה אקום זהו כענין ועמדו רגליו כו' שעז"נ כי יקום אל, והנה כאשר עליי' המל' בבחי' שירה לשון נוק' זהו ענין צדקתך כהררי אל כו' כמ"ש בזח"ג פ' אמור דצ"א ע"א, אבל כאשר עתה אקום וזהו ענין שיר זכר יהי' הגילוי למטה כמו למעלה, ועיין מזה בהרמ"ז ר"פ כי תשא דקפ"ח ע"ב, ועיין בסידור ע"פ הללויה שירו לה' שיר חדש, והנה מ' סתומה דלמרבה המשרה שבבחי' מל' ומקור ההמשכה מבחי' סמך סומך ה' לכל הנופלים זהו כענין מארוז"ל מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין כו' כי חיבור מ' וסמך היינו חיבור ויחוד זו"נ שהמל' הוא בחי' מם אם מפני שהוא בחי' הדבור המקבל מתנה"י סו' וז"א נק' סמך ו"ק ויהי' ע"ד או"א שהם ג"כ מ' ס' כנ"ל והיינו סוכ"ע וממכ"ע כנ"ל בנס היו עומדין היינו בחי' כתר הנק' פלא וענין שבלוחות ה' ג"כ נס הנ"ל היינו שהתורה ניתנה באש שחורה דא"א הנק' ישת חשך סתרו ע"ג אש לבינה דאבא כן פי' הרמ"ז פ' עקב, וזהו ענין הגויל המקיף כו', ואותיות מ"ס הנ"ל לא הי' בהן גויל מקיף א"כ הי' אש שחורה דא"א שלא ע"י התלבשות באש לבינה זהו בנס היו עומדין בבחי' כתר עצמו ועמ"ש סד"ה והתהלכתי בתוכם בפי' ואולך אתכם קוממיות מאה אמה כו' ומ' וס' הם מאה מאה ברכות ועמ"ש בד"ה והי' אור הלבנה כענין כי הנער בן מאה שנה שזוהו למעלה מבחי' שיבה דעכשיו הנמשך מי"ג ת"ד ששרשם מז"ת דמו"ס, משא"כ בן מאה שנה ג"כ ג"ד דמו"ס כו' ועמ"ש בסידור ע"פ עלי עשור ועד"ז יובן ענין דסמך דסומך ה' כו' עם מ' סתומה דלמרבנה כו', עוי"ל פ' פי' כי ההרים ימושו כמו מי שתורתו אומנתו פטור מהתפלה לפי שהעלאה והמשכה שע"י התפלה שנק' חיי שעה היא כשרגא בטיהרא לגבי ההמשכה שע"י התורה במי שתורתו אומנתו שממשיך חיי עולם שהוא מבחי' ואתה מרום

לעולם ה' במד"ר ר"פ קדושים והיינו ע"ד כ"מ שנאמר לי אינו זו לעולם כו' דהיינו כשנמשך מע"ק דוקא משא"כ כשנמשך מז"א יש לפעמים הפסק וזהו כי ההרים המשכ' הבאה מחג"ת לכנ"י ימושו לגבי ההמשכה מבחי' כח"ב. ועד"ו ארז"ל כל המועדים בטילים לע"ל וכן הנביאים עתידים להבטל ר"ל כשרגא בטיהרא כמ"ש בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר, והנה ג' מועדים הם ג"כ מבחי' ג' אבות, זהו שלע"ל נאמר והטיבך והרבך מאבותיך וארז"ל שיתן להם ג' ארצות קני קניזי קדמוני שהם בירור כח"ב דהו משא"כ להאנות לא ניתנו רק ארץ הכנעני ז' מדות כו' לכן במ"ת מדלג על ההרים שהם האבות ולע"ל שיהי' והרבך מאבותיך נאמר כי ההרים ימושו כו', ועמ"ש מענין כל המועדים בטילים בביאור ואתחנן דתקס"ג, עוי"ל עפ"מ"ש בגמרא פ"ק דעכו"מ רי"ז ע"א שאמרו הרים וגבעות לראב"ד עד שנבקש רחמים עליך בבקש רחמים על עצמינו שנאמר כי ההרים ימושו כו' וכן איתא שם גבי שמים וארץ כי שמים כעשן נמלחו כו' ואיתא במד"ר ריש קהלת בענין שבעה הבלים שאמר קהלת לפי שכל מה שנברא בשי"ב סופן להכל וכליון כי שמים כעשן נמלחו כו' וא"כ זהו כענין וחד חרוב וצדיקי' עושה להן כנפיים כנשרים כו' זהו כי ההרים ימושו וחסדי כו', ועמ"ש מענין ז' הבלים ע"פ הזהר תוריע דמ"ז ע"פ וראיתי אני שיש יתרון לחכמה כו' ובמד"ר בקהלת כן יתרון ד"ת על דברי הבלים, עיין במד"ר פ' עקב ע"פ ושמר לך ב' אריסין שוקף להן הקב"ה חסד ורחמים והיינו מ"ש וחסדי מאתך לא ימוש כו' אמר מרחמך הוי', ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה ומענין מעלת הרחמים מ"ש וזכרתי את בריתי יעקב ובענין מעלת החסד שגבוה מהצדקה בד"ה מי יתנך כאח לי בחי' ואיש כי יקח אחותו כו' חסד הוא ולע"ל וחסדי לא ימוש יהי' ו"ה דוגמת י"ה כמ"ש בבה"ז פ' אחרי דע"ז ב' גבי ולזמנא דאתי כתיב ויהי' הוי' למלך כו' ביום ההוא יהיה היינו ב"פ י"ה, ואפ"ל וחסדי מאתך לא ימוש כנגד אברהם שוקף לו הקב"ה חסד וברית שלומי לא תמוט כנגד יצחק שנאמר ואת בריתי אקים את יצחק אמר מרחמך הוי' כנגד יעקב, וע"ד הנה ישכיל עבדי ירום מסט' דאברהם שנק' אב רם ונשא מסט' דיצחק ונבה מאד מסט' דיעקב, עוי"ל וחסדי מאתך לא ימוש ע"ד שארז"ל ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד שלע"ל כולו הטוב והמטיב והיינו כי לית שמאלא בהאי ע"ק משא"כ בז"א שיש חו"ג ולכן בז"א כי ההרים ימושו אבל לע"ל שיאיר ע"ק אזי וחסדי מאתך לא ימוש כו'.

אור התורה

פרשת

כי תבא

פ' כי תבא

והיה כי תבוא וגו'. כתיב ס"פ משפטים ראשית בכורי כו' לא תבשל גדי כו', והקשה בוח"ב קכ"ד סע"ב מאי קא מיירי ר"ל מה ענין רישיה דקרא לסופיה, ועיין בכלי יקר שם מ"ש וכאן סמכה כו' ואין לדבריו טעם, זבתנחומא כאן זש"ה באו וגשתחוהו כו' אלא צפה משה כו' והתקין לישראל שיהי' מתפללין ג"פ בכל יום כו' והקשה במ"ע אופן קפ"ה מה ענין ג' תפלות לבכורים, אך הנה כתיב כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם בהושע סי' ט' וארו"ל ברבות בראשית פרשה א' האבות וישראל כו' עלה במחשבה להבראות, האבות מגיין שנאמר כבכורה בתאנה כו' ועיין מזה ג"כ בסדר לך לך ר"פ מ"ו נמצא האבות נק' בכורים ע"ש כבכורה בתאנה כו' היינו שעלו במחשבה קודם שנברא העולם, וברע"מ פ' משפטים דקכ"א רע"א מפרש כן על כל ישראל וז"ל ראשית בכורי כו' דאינון ישראל כו' קדש ישראל לה' ראשית תבואתה והיינו כנ"ל דישראל עלו במחשבה, וכן איתא בפ' פנחס דף רנ"ג ע"א כבכורה בתאנה הכי ישראל קדמונים ובכורים כו' הה"ד קדש ישראל כו', ופי' הרמ"ז שם הכי ישראל קדמונים במחשבתו ית' שנשמותיהם קדמו לעולם כו', והנה פי' וענין שהאבות עלו במחשבה מבואר באריכות בביאור ע"פ אם בחוקותי תלכו אותיות החקיקה שהם מיניה זביה גליף גליפו בטהירו עילאה ע"י וא"א ושם שרש האבות בחג"ת דכתר וזהו בעבר הנהר ישבו אבותיכם למעלה מבחי' הנהר היוצא מעדן כו' ע"ש וזהו ג"כ ענין קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, כמבואר בביאור ע"פ יונתני הדיינו שעלו במחשבה הקדומה שהוא א"ק רעוא דכל רעיון ולכן הם ראשית תבואתה היינו למעלה גם מבחי' התורה שנק' תבואתה וזהו ותורה שם בישראל כו' כי התורה היא מחכמה דאצי' הנק' ראשית אבל בחי' א"ק זהו למעלה מאצילות כו' ע"ש, ולכן הם נקראים בכורים, שקדמו במחשבה כו' ועיין במא"א אות ב' סכ"ג ולכן נק' בכורים מצד האילן דקדושה שהם קדמו כבכורה בראשיתה עכ"ל, ועיין בוח"ג אמור צ"ז א' גבי וע"ד תנינן בעצרת על פירות האילן וצ"ז ע"ב וכד מטון בכורים כו', ודפי"ז ע"א, אבל תא דהא אילנא לא עביד פירין אלא בארעא כו', ובפ' ויחי דרכו סע"ב מאן פירות האילן כו' ודף פ"ה ב' ד"א ופריו מתוק כו' ועמ"ש ע"פ בן פורת יוסף כו' (עמ"ש בד"ה ומקנה רב הי' לבני ראובן, ושם בענין מ"ש בירמי' רסי' כ"ד והנה שתי דודאי תאנים מועדים לפני היכל ה' כו' הדוד האחד תאנים טובות מאד, ובעירובין פ"ב דכ"א סע"א אלו צדיקים גמורים והדוד האחד תאנים רעות מאד אלו רשעים גמורים, ואפ"ל כי תאנה מלשון תואנה הוא מבקש שופטים סי' י"ד והוא כענין ערמה ומרמה ויש בחי' זו בקדושה כענין בא אחיך במרמה ויקח ברכתך וכענין אני חכמה שכנתי ערמה והו' תאנים הטובות והו' ענין תושבע"פ א"ז לעומת זה ערמה דנחש הוא תאנים הרעות

מאד וע"י עסק תושבע"פ שנמשלה לתאנה כמארז"ל פ"ה דעירובין דף נ"ד סע"א למה נמשלו ד"ת לתאינה הנה עי"ז דוחה ערמה דקליפה, וזהו שארז"ל במשנה פ"ג דתרומות מ"ו ומנין שיקדמו הבכורים לתרומה כ"ר, אלא יקדמו הבכורים שהן בכורים לכל, והענין כי תרומה היינו התורה שנקראת ראשית כמ"ש ה' קנני ראשית דרכו, וכמ"ש ברבות ר"פ תרומה הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם כו' ע"ש, וכן פי' בזח"ג פ' קרח קע"ט א' תרומה תורה מ' תורה דאטייהיבת בארבעים יום, וזהו ג"כ ענין תרומה תרי ממאה כמ"ש בראשית ב' ראשית היינו חכמה עילאה וחכמה תחאה והיינו תושב"כ ותושבע"פ וזהו ג"כ ענין אלפיים שנה שקדמה תורה ב' אלפין דכתיב אאלפך חכמה איוב ל"ג ובי אלפין היינו ח"ע וח"ת, אך איתא ברבות בראשית פ"א שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר היינו אף לתורה וכמ"ש בתד"א ח"א פי"ד ואלו הן תורה וישראל אבל איני יודע איזה מהן קודם כו', אבל אני אומר ישראל קדמו שנאמר קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, וזהו ענין הבכורים שקודמים לתרומה הנקרא ראשית בחי' חכמה עילאה ונש"י מבחי' א"ק כו' ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה דרוש הראשון בענין אחת היא יונתי דקאי על כנס"י שהיא למעלה במדריגה מבחי' ששים המה מלכות ששים מסכתות וכו' וזהו ע"ד שבכורים קודמים לתרומה.

קיצור ענין האבות שנאמר עליהם כבכורה כתאנה בעה"נ ישבו חג"ת דכתר טורי חשוכא וזהו ישראל עלו במחשבה א"ק, ולכן נקרא בכורים היינו קדמונים כל האזרח בישראל וזנ"ק פירות האילן וקודמים לתרומה שהיא ראשית שהיא תרי ממאה תושב"כ ותושבע"פ.

ב) אך הנה ידוע דלא כל הנשמה מתגלה בגוף רק הארה ממנה ועיקר הנשמה היא בחי' מקיף, וא"כ זה שאמרנו מענין ישראל עלו במחשבה דא"ק זהו מצד שרש ומקור הנשמה אבל הנשמה המלוּבשת בגוף היא ירדה בירידת המדריגות ונעשית בריאה יש מאין וכמאמר אתה בראת אתה יצרת אתה נפחת בי וכדי שיתגלה בה הארה משרשה ומקורה זהו ע"י התפלה שנק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וזהו תפלה מלשון התחברות היינו התקשרות והתדבקות הנפש בשרשה כמבואר כ"ז בד"ה יונתי בחגוי ובד"ה האוינו השמים שזהו ענין והרוח תשוב כו' יעו"ש, וזהו ענין ג' תפילות בכל יום נגד ג' אבות שהם בחי' בעה"נ ישבו אבותיכם טורי חשוכא ומוזה יובן מאמר התנחומא שהתפלית במקום בכורים שכן ענין פי' בכורים הוא מצד שרש ומקור הנשמה כנ"ל שזהו ענין כבכורה כתאנה ראיתי אבותיכם, אך שהנשמות הם בחי' אור זרוע לצדיק וכמ"ש חרעתיה לי בארץ כו', וענין זריעה זו היינו שנמשכו בבחי' עיבור במל' כדי לירד ולהתלבש למטה בגוף ונה"ב ויבררו ש' ב"ן כו', ועו"נ ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו פי' יתן פריו היינו התגלות שרש ומקור הנשמות שמבחי' א"ק כו', וזהו כל האזרח בישראל מה שעתידי להזריח ולהאיר בנש"י, ועמ"ש מענין הירידה צורך עלייה בד"ה את שבתותי תשמרו ומ"ש בד"ה אלה מסעי בענין ואלה מסעיהם למוצאייהם, וזהו ענין מצות העלאת הבכורים בחי' ראשית תבואתה לירושלים והניחו לפני המזבח כו' ע"ד מיכאל

מקריב נשמותיהם של צדיקים ע"ג המזבח דהיינו לאשתאבא בגופא, וכך ובאת אל הכהן ששרשו מבחי' ורב חסד ועי"ז תתעלה ותתקשר הנשמה בשרשה ומקורה שהוא בחי' בכורים כנ"ל, וכאשר כתבתי כן מצאתי בספר המגיד להרב"י ר"פ כי תבא דל"ח סע"ב וז"ל והא שדרוני לאולפא לך רזא דפרשתא דא קדישא דהא רזא דבכורים ייחודא דכנס"י בבינה דהא בינה בכורים דמינה מתחיל לאתגלאה שפעא קדישא בעולם הבנין, וכנס"י בכורים דמינה אתיא שפעא לעלמין כו' עכ"ל, והיינו כי מל' נק' שכינתא עילאה והיינו כי שכינתא עילאה זהו שרש ומקור שרשי הנשמות שבבחי' מקיף, ושכינתא תתאה זהו מקור ושרש הנשמה המתלבשת בגוף, ועמ"ש בד"ה כי תצא בענין בצלמו בצלם אלקים ומ"ש בוח"א ר"פ נח דנ"ט סע"ב בתוספתא למה נח נח תרי זימני כו' ובו"ה שם וא"כ יחודא דכנס"י בבינה זהו ענין התדבקות הנפש בשרשה ומקורה זהו ע"ד שנת' בפ"י שאו את ראש כל עדרת בניי כו' לגולגלותם שהיא להגביה אותם לבחי' גלגלתא שהוא הרצון ואה"ר שלמעלה מהשכל המושג והוא בחי' כתר ובינה היא כתר דז"א, וכן איתא בלק"ת פ' תבא וז"ל מצות הבכורים הוא ג"כ חזרת אורות הנוק' לחסד שהוא כהן כו' עכ"ל, ובודאי ר"ל שע"י הכהן הוא העליי' לבינה כמ"ש המגיד גם בענין יום הכיפורים הוא התחברות כנס"י בבינה בזהר אמור ד"ק ע"ב וגם י"ל לא לבינה לבד אלא ע"ד עליות המל' יוהכ"פ לבינה שמתעלה ג"כ ע"י הבינה לעתיק כו' וע"ד מ"ש בוח"ג דרנ"ג ע"א ע"פ וביום הבכורים דקאי על חג השבועות שבו נמשך הכתר לז"א מתפארת דאימא ועליו נמשך אור מאריך אנפין, ואח"כ נמשך לו הכתר מתפארת דא"א שבתוכו יסוד דעתיק, ע"כ נק' יום הבכורים שכל הג"ר הנק' בוכרין עילאין משפיעים בו כן ביאר הרמ"ז שם הרי דפי' יום הבכורים זהו מה שמאיר בז"א גם מא"א וע"י והיינו ע"י הבינה כמ"ש שעטרה לו אמו וכ"כ המ"ח בספרו על משניות הנק' הון עשיר ריש מסכת בכורים וז"ל בכורים יש בה ג' פרקים כנגד ג' אבות דכתיב בהו כבכורה בתאנה בראשיתה ועוד בזהר פנחס דהג' ראשונות נקראים בכורים עילאין עכ"ל הרי הבכורים הם כל הג"ר כח"ב א"כ י"ל שענין הבאת הבכורים לכהן שע"י הכהן איש חסד הוא עליות כנס"י לג"ר כענין שאו כו' לגולגלותם כנ"ל, ואפ"ל בכורים ל' רבים הם שני הכתרים שנמשכו כשבועות א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע היינו ע"י שהוא בחינה תחתונה שבמאציל וא"א שרש הנאצלים כו' ובנשמה י"ל שהם ב' המקיפים למ"ד מס דצלם כו' שבחי' האו"פ דנשמה צדיק דצלם מתדבק ומתקשר בשני המקיפים שלו, ועכשיו התפלות במקום בכורים מטעם הנ"ל ולכן יקדמו בכורים לתרומה שהיא עסק התורה כמאמר אבא בנימין על תפלתי שתהא סמוכה למטתי וכמ"ש בביאור ע"פ יונתי בחגוי הנ"ל.

קיצור אך עיקר הנשמה היא מקיף ובגוף אין מלובש רק הארה והתדבקותה בשרשה זהו ע"י התפלה וזהו ג"כ ענין הבכורים כי פרי האילן הם הנשמות ובחי' הבאת בכורים זהו עלייתן לאשתאבא בגופא דמלכא וע"ד שאו לגלגלתם וכן פ"י המגיד לב"י יחודא דכנס"י בבינה שכינתא עילאה, וע"ד שנקרא שבועות יום הבכורים ע"י שז"א נמשך לו הכתר מחו"ב ומא"א וע"י, ולכן עכשיו התפלה במקום בכורים כמ"ש בתחנומא.

ג) ועתה יש להבין ענין הסמיכות ראשית בכורי כו' לענין לא תבשל גדי,
 אך הנה בוח"ב ס"פ משפטים דף קכ"ד סע"ב ודקכ"ה ע"א ב' מבואר
 ענין גדי ינקא מחלבא דאימיה היינו ז"א דקליפה דבי"ע שיונק מהמל' דאצילות,
 והיינו כי עשו נק' איש שעיר, בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וזאת המצוה פ"ג פי'
 ורעי את גדיותיך הא לגדא דהא שבגמ' לשון מזל מלשון העורכים לגד
 שולחן כו' ע"ש וא"כ גדי שנק' כן ז"א דקליפה היינו שהוא מקור ההשפעות
 למולות דבי"ע ובחי' חלב י"ל המשכה מבחי' ורב חסד כמארז"ל כמה ארך
 אפיים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין כו' בת"א ד"ה בשלח פרעה והיינו כמו
 עד"מ החלב מגדיל את הוולד כמ"ש ע"פ יונק שדי אמו וע"פ שתיתי ייני עם
 חלבי וכן בענין גדי בחלב אמו נק' כן השפעה עליונה הנמשך לבחי' זו להגדיל
 שפע המולות ברבוי בהצלחה ובמא"א אות ג' סעיף ו' גדי עזים נק' ס"מ וב'
 גדיים הם ב' מוחין דחכמה דנוגה נק' עזים עכ"ל, והיי"ג הביא ע"ז מ"ש
 בוח"ג פ' אחרי דס"ב סע"ב ודס"ג ע"א ע"פ ונתן אהרן על שני השעירים כו',
 ועיין במק"מ שם וענין יניקתם מהמל' מבחי' שערות דנוק' ולכן שער באשה
 ערוה מבואר במק"מ פ' ויחי דרי"ז גבי ועד לא גליש למטרוניתא, וכמ"ש מזה
 ע"פ שערך כעדר העיזים שגלשו בד"ה הסיכי עיניך, ובד"ה ונקדשתי בתוך
 בניי, אך ענין יניקתם מחלב, היינו כמ"ש בע"ח שער מ"ח פ"ב וז"ל דע כי
 הנה נתבאר אצלינו כי יש בנוק' דאצילות שני שדים למטה בבית הרחם שלה
 ונק' דדי בהמה, ובערך זה המל' נק' בהמה, ומהם יונקים תחלה כל הקליפות,
 ומבואר בד"ה בשלח פרעה שיניקתם הוא מבחי' ארך אפיים ורב חסד כו'
 ואפשר שזהו בחי' חלב אמו כי חלב נמשך מבחי' חסד ושרשו מחיורתי
 דעתיקא כמ"ש באד"ר דקל"ו ע"ב ע"פ רוחצות בחלב וגם כי מבואר בע"ח
 שער י"ב שער א"א רפ"א ששני פרקין תתאין דנו"ה דעתיק כו' נשאר למטה
 בבריאה כו' כדמיון ב' דדי בהמה כו' ע"ש, וזהו ענין בהמה רבה, עכ"פ מסתמא
 גם ב' דדי בהמה דמל' דאצי' שרשם נמשך מבחי' בהמה רבה מל' דא"ק,
 וע"ז בא אזהרת בשר בחלב בכדי שלא יינק בחי' איש שעיר מחלב הנ"ל וכמ"ש
 ומשם אורידך כו', והנה עשו נק' בנ"ו הגדול שהיה בכור ובמא"א אות ב' סכ"ג
 וז"ל בכורות נק' מלכי אדום כי הם קדמו לאצילות עכ"ל היינו שעולם התהו
 קדם לעולם התיקון ובו האורות מרובים, ע"כ בבחי' זו בא לינק מחלב הנ"ל
 אך באמת יעקב לקח בכורתו כדין כדפרש"י בחומש ר"פ תולדות ע"פ ואחרי
 כן יצא אחיו יעקב נוצר מטפה ראשונה כו' הנכנסת ראשונה תצא אחרונה כו'
 ע"ש, ומ"כ ע"ז בזה"ל ועתה יובן ג"כ שרש ענין יעקב ועשו שיעקב איש חלק
 בשרשו היינו בחי' האין העצמי בחי' פנימי' הכתר שלמעלה מהשתלשלות
 ובירורים ושורש עשו איש שעיר מבחי' שערות ת"י נימי', היינו בחי' יש של
 אין העצמי עד שנפל בשבירה ממש, וא"כ יעקב הוא הבכור באמת כמשל
 השפופרת שבפרש"י בחומש אבל מה שנמשך שם מה ממצוא דא"ק כדי לברר
 היש דעשו כי בחכמה אתברירו הרי שם עשו קודם ליעקב כי התולד קודם
 לתיקון והגם שבחי' אין דמ"ה מברר הוא עכ"ז הרי שרש המתברר קודם לבוא
 מן האין, וזהו יעקב יעקב ב' פעמים האחד על היות שורש יעקב בבחי' אין
 האמיתי, והב' בחי' יעקב יו"ד עקב שירד ומברר את היש, וזהו ויעקבני זה

פעמיים את בכורתי לקח היינו ע"י התורה והתפלה נתהפך המאכל היש לאין ועיי' בא יעקב לשרשו ונעשה בכור באמת כנ"ל שזהו ע"י יו"ד עקב ועתה לקח ברכתי שזהו מצד שרשו באמת שבכור הוא ולו יתייחס הבכורה דוקא ושורש הענין הוא שמבחי' נקודים ולמטה ששם היתה השבירה שורש עשו הוא הבכור ולמעלה מן השבירה יעקב הוא הבכור והיינו משל השפופרת עכ"ל, ויש להעיר ע"ז מ"ש יעקב איש חלק היינו כמ"ש תתן אמת ליעקב תיקון ואמת תרין תפוחין דא"א יאר ה' פניו שהפנים אין בו שערות והוא למעלה מבחי' שערות שהם צמצום כמ"ש כביאר ע"פ אלה מסעי וע"פ ביום השמע"צ, ומ"ש שזהו אין העצמי היינו כמ"ש במא"א אות א' סעיף ס"ד אין נקרא א"א ועיקר שם זה לרד"א כי שם חביון עוזו העצמות שהוא אין לרוב העלמו וגם האוירא נק' אין שהוא אוירא דלא אתפס והוא אין עכ"ל, א"כ בחי' אין האמיתי זהו רד"א שאינו מושג כלל, והנה תיקון ואמת שרשו מבחי' רד"א ממש כמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקרא שדעת דעתיק כו' ונק' אוירא כו' לרוב רוחניותה כו' וקיי"ל דדעת אסיהד באנפין כו' תרין תפוחין כו' אמת כו' עכ"ל, זהו מ"ש ברבות סדר תולדות פס"ה ע"פ ואנכי איש חלק כד"א כי חלק הוי' עמו יעקב שהוא בחי' חלק משם הוי' ממש וע"ד ההפרש בין שחלק מכבודו כו' ובין שנתן מכבודו כו', כך ההפרש בין בחי' השפעה שבבחי' יאר ה' פניו ובין ההמשכה שע"י שערות וצמצומים כו' שהיא רק מותרי מוחין וכמו השערות שאין נוגעין להעצמות ויוכל לחתכם ולגזוז אותם, ואין שייך לקרותו חלק ממש כיון שהשערות רק מותרות ולא חלק מהעצמות, ומ"ש בחי' פנימית הכתר כו' היינו כמ"ש בע"ח שער יו"ד פ"ב כי סוד השערות בין דא"א בין דו"א כו' בסוד המלכים דמתן תורה בסוד הן עשו אחי איש שעיר כו' ומבואר שם שזהו רק בא"א ותו"ג דע"י המלוכשים בו משא"כ ג"ר דע"י שהם למעלה מהשבירה אין שייך שם שערות כו' ע"ש, ומ"ש ושורש עשו כו' מובן ממש, ומ"ש יש של אין העצמי היינו כי אין העצמי ג"ר דע"י, אבל השערות שרשן מו"ת שלגבי העלם הג"ר שאינו מושג כלל נק' הו"ת בחי' יש ר"ל שהם באים להיות מתגלים ומ"ש וא"כ יעקב הוא הבכור היינו כי שרשו מג"ר דע"י שנק' בכור לגבי ז"ת ומ"ש אבל כו' היינו כי שם מ"ה זהו רק הארה שנמשך דרך מצאה ועיין בהרמ"ז ר"פ וישב ומ"ש וזהו יעקב יעקב ב"פ עמ"ש בד"ה והיה אור הלבנה ובד"ה יונתי, ובמ"א נת' שיש ג' בחי' מקיף הישר ואו"פ ומקיף החוזר ובחי' מקיף החוזר אף שהוא למעלה מאו"פ הוא למטה ממקיף הישר וב' בחי' דיעקב היינו מקיף הישר זאו"פ ובחי' עשו שרשו ממקיף החוזר שהן השערות, ואפ"ל שזהו ענין שנק' יעקב וישראל יעקב מצד הא"פ וישראל מצד האו"מ ולהיותו מקיף הישר זהו פי' ישראל ישר אל כמ"ש הרמ"ז ר"פ שמיני שהמקיף נרמז בשם אל שהוא עולה הקף אלא דשם פי' ישר מצד האו"פ המתפשט ביושר ולעני"ד י"ל ג"כ ישר אל היינו מקיף הישר כו' ומ"ש שמבחי' כו' יובן עם מ"ש בלק"ת ס"פ וישלח כי א"ק הוא ראשון המקבץ שפע מא"ס והנה דע כי גשתלשל ממנו ניצוץ אחד נחלק לב' כו' ובניצוץ זה קדם שרש עשו לשרש ישראל כו' ע"ש משא"כ בבחי' א"ק עצמו ודאי קדם שרש נש"י שעלו במחשבה דא"ק אלא שכאשר צריך לברא בבחי' השפעה אזי קליפה קדמה לפרי כמו בהשפעת הרב

להתלמיד מקדים המשל ואח"כ הנמשל. מה שאצלו הוא להפך שהנמשל הוא העיקר כו', וזהו כמו חותם המתהפך. ע"ד עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה ואמ"ל עולם ברור ראית. כי האמת הוא כמו שהוא אצל המשפיע ועד"ו ענין תהו ותיקון שהם נקודים וברודים אף שהתהו קדם בסדר ההתהוות מ"מ במחשבה תיקון קדם והיינו בבחי' עקודים. ולכן גם אחר ההשתל' ממשכים בתיקון מבחי' עקודים כנו' בתו"א פ' נח בד"ה הן עם אחד. ועד"ו בענין אדם ובהמה אף שהבהמה שרשה בתהו. ולכן מחיה את האדם שמתיקון מ"מ מה נעשה מהבירור הרי עיקר התכלית בשביל האדם שהוא מתעלה ע"י הבהמה ועמ"ש בד"ה משכני אחרוך נרוצה בענין הביאני המלך חדריו הביאני לשון יחיד כי בתכלית העלייה בחדריו ובתי גוואי העלייה רק לנפש האלקית ועמ"ש בת"א סד"ה יביאו לבוש מלכות שבחי' המן אפילו אחר הבירור לא יכול להיות ממנו רק לבוש וסוס משא"כ כתר מלכות כו' ע"ש ומכ"ו יובן איך ע"י ראשית בכורי כו' שייך שע"ו לא תבשל גדי כו' שסיבת יניקתו מחמת ששרשו מתוהו ונק' בנו הגדול ולמעלה מהתיקון שהוא בחי' או"פ יו"ד עקב בחי' צמצום, אמנם ע"י מצות הבאת הבכורים בזה מעוררים בחי' כבכורה בתאינה בראשיתה ראיתי אבותיכם דהיינו מה שהאבות וישראל עלו במחשבה הייטב בא"ק שלמעלה מהתהו שהוא רק ניצוץ א' מא"ק כו' ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית מזה שיש בנש"י מבחי' א"ק כו' ע"ש. והיינו מה שיעקב הוא הבכור באמת. וא"כ ע"ו נמשך שלא יהי' יניקה לאיש שעיר מבחי' חלב וחיוורתו כו' וזהו לא תבשל כו'. ועמ"ש ע"פ ולקחתם לכם ביום הראשון ובמד"ר ר"פ תולדות שע"ו אני נגלה לכם אני ראשון ופורע לכם מן הראשון כו' זיובן ע"פ הנ"ל ועמ"ש ע"פ קדש ישראל לה' דת"י קדש כמו בכורים והיינו ע"י לכתך אחרי כו'. ועיין בזה"ל פ' אחרי דף ע"ב א' ע"פ אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן כו' למלאך דהוה ליה ברא מאמהו חדא ואויל בהיכליה זהו ע"ד שממית בידים תתפש הידים ידי והיא בהיכלי מלך בעא מלכא לאתנסבא במטרוניתא עילאה כו' ע"ש. וזהו ע"ד גרש את האמה הזאת ואת בנה כו' ויש להעיר מזה לענין פדיון הבן כי ברא בוכרא הוא ז"א במא"א ב' כ"ג וה"ע הדעת שלמעלה מחו"ג ויש לעומת זה בכור דעשו מצד שרשו בתהו. אבל באמת בשרשו יעקב הוא הבכור ע"כ צ"ל פדיון הבכור שלא יהי' יניקת החיצונים. וענין ז"א בכור י"ל ע"ד ז"א בעתיקא אחיד ותליא למעלה מאו"א שנמשכו רק משערות כו' ומ"מ הבכור שייך לכהן ענף החכמה. כי כל ראשית שייך לכהן כו' והפדיון ע"י ה' סלעים בהבראם בה' בראם כו' כי בראשית בשביל תלומה ובכורים כו' וזה שייך לכהן ומ"מ הרי בה' בראם לכן ע"י ה' פודה הראשית כו' וי"ל בראשית ברא ת"י בחוכמתא ברא. וכמ"ש כולם בחכ' עשית. ובראשית בשביל תרומה ובכורים וחלה. ר"ל שע"ו מעלה הראשית שמלמטה למעלה בחי' המל' הנק' ראשית חכמה יראת ה'. ועי"ו מוסיף אור ובחכמה עילאה כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון ששבת נק' שבת בראשית ל' גוק' וע"י תומ"צ אשר קדשנו אשר אותיות ראש כו' והיינו ע"י ביטול היש ע"ו ממשכים התענוג הנק' אשר וראש וזהו ענין נתינת כל ראשית לכהן שזהו ענין ביטול היש לאין ע"י כי בראשית ברא כו'

ולכן ה' שייך בן הבכור לכהן להיותו ראשית, דוקא פטר רחם בחי' נוק' מ' שהיא ראשית מלמטה למעלה כו', אך לפי כי בה"א בראם ה' מוצאות הדבור וג"כ בחכמה יסד ארץ הדבור שרשו מחכמה עילאה, וגם דוקא ה' סלעים כסף כי בהבראם הוא ג"כ באברהם עולם חסד יבנה לכן זהו ג"כ ביטול היש, עיי' פודה הבכור כו' בכורים י"ל כאשר בחי' אין מאיר באילנא דחיי עיין זח"ג פ' בשלח דקנ"ח ע"ב ע"פ היש בה עץ אם אין ע"ש בפי' הרמ"ז ועמ"ש מזה ע"פ ועץ השדה יתן פריו ומ"ש בענין ד' מינים שבלולב שבהם מאיר בחי' אין גם בכורים הפך העטופים ללבן כ"א והקשורים ליעקב ולכן האבות נקראו בכורה בתאנה גם י"ל ע"י הבאת בכורים ממשיכי' מבחי' אין בהעץ.

והי' כי תבא כו' ולקחת מראשית כל פרי כו' ולקח הכהן הטנא כו' הניחו לפני מזבח ה' כו' וענית ואמרת כו'. הנה במצות הבכורים יש ב' דברים, הבאת הבכורים וקריאת הפרשה של הבכורים ארמי אבד אבי כו', ובמדרש תנחומא פ' תבא צפה מרבע"ה ברוה"ק וראה שבהמ"ק עתיד ליחרב והבכורים עתידין ליפסק עמד והתקין לישראל שיהיו מתפללין ג' פעמים בכל יום כו', י"ל מהו ענין התפלה כמו מצות בכורים וי"ל הפסוק בפ' משפטים ופ' תשא ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך לא תבשל גדי בחלב אמו, מהו הסמיכות והשייכות של בכורים לענין לא תבשל גדי כו' הנה כתיב בכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם כו' וארו"ל שהאבות הן בכורים כמו שהבכורים קודם לכל וקודם לתרומה שנק' ג"כ ראשית, כן האבות הן בכורים שעלו במח' ואף ישראל נק' קדמונים ובכורים כמ"ש קדש ישראל לה' ראשית תבואתה תבואתה, למעלה הוא בחי' תורה וישראל ראשית וקודם לתורה כמ"ש בתנא דבי אליהו שני דברים קדמו לעולם תורה וישראל, ובשני דברים אלו אני אומר ישראל קדמו, וכן הוא במד"ר מחשבתן של ישראל קדמו לכל כו', ותורה נק' תרומה תורה מ' שניתנה בארבעים יום ונק' ראשית כמ"ש ה' קנני ראשית דרכו וישראל נק' קדמונים ובכורים קודם לכל כו' כי התורה נק' תורה שבכתב עד"מ שכותבים דיו על קלף שהדיו הוא דבר נוסף על הקלף רק שמאחד, כן התורה מח"ע נפקת ונתלבשה באותיות דבינה ונק' ספר התורה, אבל יש אותיות החקיקה כמו הלוחות שהיו חרות כו' שאותיות החקיקה הן מיני' ובי' ועצם אחד עם הקלף, כן תר"ד אותיות שבלוחות הוא בחי' כתר עליון והוא בחי' גליף גליפו בטה"ע וכמ"ש במ"א ע"פ אם בחקתי תלכו כו' שהן אותיות החקיקה ותלכו הילוך הוא בבחי' א"ס, והוא שרש האבות כמ"ש בעה"ג ישבו אבותיכם מעולם כו' נהר הוא אותיות המח' עד"מ הנהר שהולך ונמשך תמיד בלי הפסק, כן אותיות המח' משוטטים תמיד וא"א לאדם בלי מח' שמשוטט ונמשך תמיד בלי הפסק, אך אותיות המח' הם כלים ואותיות שע"י בא גלוי השכל והחכ', אבל יש בחי' אותיות הקבועים בנפש כמ"ש ויהי האדם לגפש חי' ות"א לרוח ממלא כו'

והן בחי' אותיות שבנפש ונמשכין ובאים לגלוי באותיות המח' והדבור, וכמו
 כן יובן למעלה ששרש האבות בעבר הנהר שלמעלה מבחי' נהר היוצא מעדן
 שהוא בינה ושרשם בעבר הנהר הוא בחי' חג"ת דכתר טורי השיכא בחי'
 אותיות החקיקה גליף גליפו בטה"ע ולכן הן בכורים וקודם לתרומה שנק'
 ראשית חכ' ובראשית ב' ראשית ח"ע דתשב"כ וח"ת דתשב"ע"פ שנק' תרומה
 תרי ממאה שהן תשב"כ ותשב"ע"פ, אבל האבות הן בכורים עליונים ששרשם
 בבחי' כתר עליון, וכן ישראל נק' בכורים וקדמונים כמ"ש כל האורח בישראל
 כו', והענין כמו שאומרים אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת כו'
 וידוע הקושי' איך שייך לומר טהורה היא קודם שבראת כו' אלא הפי' טהורה
 היא קאי על שרש הנשמה שישראל עלו במח' וטהורה היא בבחי' טה"ע כלולה
 במאצילה ית' בבחי' אין, ואח"כ אתה בראת יש מאין ובאה בבחי' ירידה
 בהשתלשלות העולמות בראת יצרת עד שנפחת בי להתלבש בגוף ונה"ב ולכן
 שרש הנשמה כמו שהיא טהורה וכלולה במאצילה נק' בכורים וקודם לתרומה
 שהיא ראשית חכמה כו', כי ראשית הוא ראשית הגלוי לפרטים וסדר השתל'
 משא"כ בכורים קודם לכל הוא כללות ההעלם בחי' א"ק שהוא אור כללי של
 כללות השתל' ונק' קדמון כו' ולכן נק' ישראל קדמונים שעלו במח' הקדומה
 בחי' א"ק, אך הנה ידוע שלא כל הנשמה כמו שהיא למעלה מאירה ומתלבשת
 בהגוף כי גם מלאך עומד בשליש העולם והנשמות למעלה מהמלאכים איך תוכל
 להתלבש בגוף האדם, אלא שרק הארת הנשמה מאירה ומתלבשת בהגוף ועיקרה
 ושרשה של הנשמה היא למעלה והוא בחי' מזליה כמארז"ל אע"ג דאיהו לא חזי
 מזליהו חזי כו' לזאת עיקר עבודת האדם לחבר ולקשר הנשמה שבגוף למקור
 הנשמה שבחי' מזלי' ומקיף הנשמה תאיר אורה בנשמה שבגוף, והוא ענין מצות
 הבאת הבכורים פרי האילן כי על הנשמות נא' וזרעתיך לי בארץ כו' וכת'
 ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו כו' פי' האדם נק' עץ השדה כמ"ש כי
 האדם עץ השדה כו' והוא בחי' ועל דמות הכסא כמראה אדם כו' ופריו הן
 הנשמות פרי האילן אילנא דחיי, ופי' יתן פריו כמ"ש היש בה עץ אם אין
 והסימן מסר להם מרבע"ה מגידול הפירות אם הם כשאר פירות דעלמא או
 גדלים וטובים ביותר כו' אזי שרש ההשפעה גמשכת בא"י מבחי' אין שהוא
 כתר עליון שלמעלה מבחי' עץ שהוא חכמה ל' עצה כו' וזהו היש בה עץ אם
 מקור ההשפעה מבחי' כמראה אדם סדר השתל' בחי' כי האדם עץ השדה כו'
 או אין בחי' כתר עליון כמ"ש והחכ' מאין תמצא, הירצא מזה שפרי האילן בחי'
 פנימיות האילן שרשם גמשכים מבחי' אין כתר עליון וזהו ועץ השדה יתן פריו
 הן הנשמות שנק' פרי האילן אילנא דחייא שרשם מבחי' אין כתר עליון מקור
 שרש אילנא דחיי, הו"ע מצות בכורים להביא פרי האילן הן הנשמות
 שמתלבשים ומאירים בגוף לחברם ולקשרם בשרשם שרש הנשמות בחי' טהורה
 היא בחי' אין דכתר עליון שנק' בכורים עליונים כמ"ש כבכורה בתאנה ראיתי
 אבותיכם כו', וזהו ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אליך כו'
 פי' כמארז"ל מיכאל כהנא רבא מקריב נשמות ע"ג המזבח עליון בחי' מל'
 דאצי' ליכלל ולאשתאבא בגופא דמלכא, הגם שהנשמות הן בג"ע דבריא
 ירשבין ונהגין מזוי השכינה הן מתענגים הכל בהשגת אלקות שבינה מקננא

בכורסי' שההשגה והתענוג הוא בחי' יש כמ"ש להנחיל אהבי יש כו', אך לעלות מגעה"ע דבריאה וליכלל בביטול דעולם אצי' בחי' אין ולאשתאבא בגופא דמלכא במהו"ע ית' העליי' הוא ע"י מיכאל כה"ג שמקריב הנשמות ע"ג המזבח עליון בחי' מל' דאצי', והו"ע מצות הבאת הבכורים פרי האילן הן הנשמות ולקח הכהן והגניחו לפני מזבח ה' אלקיך כו', והנה הבאת הבכורים הוא העלאה ממטה למעלה, אבל קריאת הפרשה של בכורים הוא המשכת אלקות ממעלה למטה ואומר ארמי אוכד אבי הוא התחלת חטא עה"ד ערמה ומרמה של הנחש כו' וגם קאי על לבן הארמי שביקש לעקור את הכל לבחי' יעקב דעולם התיקון וכמשי"ת לקמן, ויוציאנו ה' ממצרים כו' שבחי' יצי"מ הוא לצאת מהמצרים המגבילים לנה"א וליכלל בביטול לאוא"ס ב"ה עד ויביאנו אל כו' ארץ זבת חלב ודבש הוא בחי' מתיקות ותענוג באלקות כמ"ש או ותענג על הוי' והוא בחי' אהבה בתענוגים הנמשכת מלמעלה בבחי' מתנה כמ"ש עבודת מתנה כו' כמ"ש בלק"א, והוא ע"י הארת הנשמה שבבחי' מקיף ומולי' שמאירה ומתחברת להאיר בנשמה המלוכב בגוף והו"ע קריאת הפרשה להמשיך בחי' בכורים של הנשמה ממעלה למטה, ועתה יובן מ"ש במדרש תנחומא שצפה מרבע"ה ברוחה"ק שעתיד בהמ"ק ליחרב והבכורים עתידין ליפסק עמד והתקין ג' תפילות בכל יום, כי בהתפילה יש ג"כ ההעלאה וההמשכה שבמצות הבכורים, כי התפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ובפסוד"ז ההתבוננות בביטול העולמות לאוא"ס הללוהו במרומים כו' ואח"כ ביוצר אור בביטול דחיות ואופנים ושרפים כו' כי שרש נה"ב נמשכת מפני שזר מהשמאל כו' ובכדי שהנה"ב ג"כ יתפעל וירצה ליכלל בביטול לאלקות הוא ע"י סיפור ביטול מקור ושרש דנה"ב הם בחי' חיות ואפני הקדש כו' עד שמגיעים בק"ש שמע ישראל כו' הוא בחי' שרש ומקור נה"א שהיא כלולה ומתאחדת במאצילה ית' והו"ע הוי' אלקינו באחדות א' עם אלקות והו"ע למס"נ באחד, והו"ע כמו הבאת הבכורים לחבר ולקשר הנשמה במקור ושרש הנשמה בחי' טהורה היא ואח"כ בשמו"ע ברוך אתה הוי' כו' הוא בחי' המשכת או"ס מלמעלה למטה בחי' ברכאן דצלותא שההמשכה והגילוי בבחי' מל' הוא ע"י בחי' חי כמ"ש ואולם חי אני וימלא כבוד ה' כו' וכמאמר יחיד חי העולמים מלך שההמשכה מאוא"ס ב"ה בחי' יחיד בבחי' מלך הוא ע"י חי העולמים כו', ולכן תפלה ושמור"ע הוא כמו מצות קריאת הפרשה של הבכורים להמשיך הגילוי מבכורים עליונים שיאיר בגילוי למטה, ובמ"מ פ' תבא והא שדרוני לאולפא לך רזא כו' רזא דבכורים יחודא דכנס"י בבינה דהא בינה בכורים כו' וכנס"י בכורים כו' ע"ש, ובינה וכנס"י הוא בחי' שכינתא עילאה ושכינתא תתאה המבואר בלק"ת ע"פ שה"ש, ושכינתא עילאה מקור כל הנשמות כמו שהן בשרשן למעלה, ושכינתא תתאה מקור כל הנשמות המתלבשים בגופים, ורזא דבכורים יחודא דכנס"י בבינה הוא התחברות והתקשרות שרש הנשמות שתאיר הארתה בנשמה שבגוף וכנ"ל, ויובן זה עפ"מ"ש בלק"ת ע"פ שאו את ראש בניי לגולגלותם שהוא נשיאת ראש ומחזין ומדות דכנס"י לבחי' גלגלתא גלגלתא דחפייא על מוחא הוא בחי' אה"ר ורצון שלמעלה מהדעת והשגה שהוא הארת מקיף הנשמה שבלי גבול, והו"ע שחג השבועות גק' וביום הבכורים מפני שע"י נעשה ונשמע המשיכו

הכתרים עליונים כתר דז"א ודא"א ולמעלה יותר כמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וכמארז"ל קשרו להם שני כתרים, והכתרים עליונים נק' בכורים עליונים ולכן בעצרת על פירות האילן ואין מביאין בכורים קודם עצרת כו' שהתגלות הכתר עליין שנק' בכורים הוא בחג השבועות.

ועתה יובן הפסוק ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך לא תבשל גדי בחלב אמו, מהו הסמיכות בכורים ללא תבשל גדי גדי כו', כי עשו נק' איש שעיר כמ"ש עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק, כי עשו ז"א דקליפה ויניקת הקליפות מבחי' שערות דנוק' דמל' דאצי' כמ"ש במ"א ע"פ שערך כעדר העיזים שגלשו מהר הגלעד וכמ"ש בזהר מאן דגליש למטרוניתא כו' ולכן ארז"ל שער באשה ערוה, וענין שנק' גדי הוא מל' גדא דהר שפירושו מזל וכמ"ש העורכים לגד שולחן, כי הע' שרים מקבלים מהמזלות ההשפעה גשמיות בריבוי בלי דקדוק וחשבון כלל כי עשו נק' בנה הגדול ובכור ששרשו נפל בשבה"כ מבחי' ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך לבנ"י שהוא בחי' ז' מלכין קדמאין דתהו שקודם לעולם התיקון דיעקב, לכן מקבל ההשפעה מבחי' ארך אפיים וגדל חסד כמארז"ל כמה ארך אפיים לפניו שהיו מכעיסין ובאין כו' ונק' עוברי רצונו שנפל בשבה"כ שעובר על רצה"ע ומפני שזהו בחי' גבוה ארך אפיים וגדל חסד שם אין העוונות מפסיקים ומעכבים ההשפעה כי אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעין מה תעשה לו לכן מקבלים ההשפעה בלי צמצום ודקדוק ובריבוי הצלחה אלא שהוא דרך נפילת האור ושבה"כ והשפעת חיצונית וגשמיות, מה שאין כן יעקב נק' בנה הקטן יעקב י' עקב בחי' יו"ד הוא צמצום האור ומקבל ההשפעה ע"פ דרכי התורה אם בחקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם כו' מפני שיהי' השפעה גלוי אלקות בפנימיות בבחי' כלי צ"ל ע"י צמצום ורצון אותיות צנור שהוא מעבר ושפע לגלוי אא"ס בפנימיות והוא ע"י קיום התומ"צ בבחי' ביטול וכלי להשראת אא"ס בפנימיות, לכן יעקב שמקבל גלוי פנימיות אלקות יאר הוי' פניו אליך כו' צ"ל ע"י צמצום יו"ד, אבל עשו שמקבל ההשפעה בבחי' חיצונית ואחוריים כמאן דשדי בתר כתפי' כו' שהוא בדרך נפילת האור ושבה"כ מבחי' ששם כחשיכא כאורה ארך אפיים ורב חסד לכן מקבלים ההשפעה בלי חשבון ודקדוק כלל, והו"ע בחלב אמו כי חלב מגדיל הולד כמו שרואים שבכ"ד חדשי היניקה מתגדל הולד ביותר לפ"ע הגדלתו אח"כ ע"י מאכלים, ובחי' חלב למעלה הוא חיוורתא דעתיקא כמ"ש רוחצות בחלב, ולכן מה שהמזלות דע' שרים מקבלים ההשפעה מבחי' ארך אפיים מאריך אף לרשעים כו' נק' גדי בחלב אמו, והנה ארז"ל שכדין נטל יעקב הבכורה מעשו כי יעקב נוצר מטפה ראשונה וכמשל השפופרת מה שנכנס ראשון יצא אחרון כו', הענין כי על יעקב נא' ואנכי איש חלק הוא כמ"ש חלק הוי' עמו שהוא בחי' אין דאוא"ס העצמי בחי' פנימית הכתר שהוא מה שעלה במח' הקדומה בחי' א"ק שלמעלה מהשבירה והתיקון דתהו ותיקון, וכמש"ל בפי' כבכורה בתאינה ראיתי אבותיכם ואח"כ נאצל עולם תהו והי' רבוי האור ומיעוט הכלים שלא יכלו לסבול רבוי האור ונשברו הכלים והאורות נסתלקו והי' השבירה בבחי' ז"ת דשם ס"ג ונפלו בבחי' שם ב"ן ועולמות בי"ע עד שנעשו עולמות הנפרדים ויש נפרד

כוי ואח"כ נאצל בחי' עולם התיקון והוא בחי' שם מ"ה הארה ממצחא דא"ק שמאיר באצ"י המברר שם ב"ן ועולמות בי"ע שיוכללו ג"כ בביטול דשם מ"ה דעולם האצ"י והר"ע ירידת הנשמה בגוף שע"י המאכלים ששרשם וחיותם משבה"כ דעולם התהו וע"י שלומד תורה ומתפלל בכח האכילה ההיא מתבררים הכלים דתהו ונכללים בביטול לאלקות עי"ז ממשיכים האורות דתהו שיומשכו ויאירו בכלים דתיקון כוי, וכן קיום כל המצות שמלובשים בצומח וחי כוי צמר דציצית וקלף דתפילין ואתרוג שמקבלים חיותם מהמזלות ושרשם משבה"כ דתהו שנפלו למטה, וכשנעשה מהם מצוה ציצית ותפילין בחי' כלים דתיקון מאיר אורות דתהו שנסתלקו בכלים דתיקון, והנה כתיב יעקב יעקב שיש ב' בחי' יעקב, בחי' הא' בחי' האין העצמי דפנימי' הכתר שלמעלה מעלה מתהו ותיקון, ובחי' הב' הוא בחי' אין המברר היש והוא בחי' חכמה כח מה שם מ"ה דתיקון המברר ב"ן ועולמות בי"ע, ולגבי בחי' הב' נק' עשו בכור כי המתברר כלים דתהו שנפלו בשבירה שרשם גבוה יותר מהמברר שהוא בחי' אין ושם מ"ה המברר כי תהו קדם לתיקון ולכן נק' עשו בנה הגדול ובכור והר"ע גדי בחלב אמו שמקבל ההשפעה ברבוי מבחי' כמה ארך אפיים שנק' בכור ששרשו מעולם התהו שקדם לעולם התיקון, אבל כשיעקב מברר לעשו והוא בחי' שם מ"ה דעולם אצ"י שמברר לעולמו בי"ע והכח שיש ליעקב לברר כלים דתהו שנפלו בשבירה מפני שבאמת שרשו מבחי' האין העצמי דפנימי' הכתר שלמעלה מתהו ותיקון לכן ביכולתו לברר ולהפך מתהו לתיקון, לכן כשיעקב מברר לעשו ועי"ז בא יעקב לשרשו אין העצמי פנימי' הכתר שלמעלה מתהו ותיקון לו מתייחס הבכורה וכדין נטל הבכורה וכמשל השפופרת נכנס ראשון, וזהו את בכורתי לקח ועתה לקח ברכתי כוי בכורתי הוא מה שאורות דתהו מאירים ג"כ בכלים דתיקון, וברכתי הן המשכות תוספת וריבוי אורות מאא"ס ב"ה שלמעלה מתהו ותיקון שזהו ענין הברכות דיצחק מטל השמים כוי.

ועתה יובן ענין הסמיכות דבכורים לענין לא תבשל גדי כוי וכמ"ש לעיל שע"י הבאת הבכורים בא יעקב יו"ד עקב הוא בחי' הנשמה המתלבשת בגוף לשרשה ומקורה של הנשמה בחי' בכורים עליונים שהוא בחי' כתר עליון כוי שלמעלה ג"כ מתרומה בחי' ראשית חכמה שזהו התורה שבכתב וכנ"ל, כי בחי' בכורים הוא למעלה מבכורה כי בכור הוא ראשית פטר רחם, ולמעלה הוא ראשית בסדר השתלשלות והוא בחי' תהו שלמעלה מתיקון אבל הבכורים שקודם לכל הוא למעלה בחי' א"ק ומח' הקדומה שבו כלולים הכל ונק' קדמון כוי ולכן ע"י מצות הבאת הבכורים שהוא מה שיעקב מברר לעשו ועי"ז בא לשרשו בחי' בכורים עליונים, עי"ז נמשך ממילא לא תבשל גדי בחלב אמו שהוא מה שעשו והמזלות מקבלים רבוי ההשפעה מבחי' ארך אפיים כוי בטענתו שהוא הבכור בחי' כלים דתהו שנפלו בשבירה ושם כחשיכה כאורה כוי, אבל כשיעקב מברר לעשו ונעשה מתהו תיקון כנ"ל ועי"ז בא יעקב לשרשו בחי' בכורים עליונים באמת לו מתייחס הבכורה וכדין נטלה כוי ואזי ממילא לא תבשל גדי לקבל ההשפעה מבחי' בחלב אמו שהוא ארך אפיים מאריך אף לרשעים כוי, והר"ע הסמיכות ראשית בכורי כוי לא תבשל גדי כוי, ואדרבה ע"ז נאמר ורעי את גדיתך על משכנות הרועים כוי פי' שכל המצות הם מלובשים בדברים

גשמיים שתחת ממשלת המזלות כי דצ"ח שבהן מלובשים המצות שופר וסוכה ולולב וציצית ותפילין הכל בדברים גשמיים שמקבלים חיות מהמזלות שנק' גדיותיך וכנ"ל מלי העורכים לגד שולחן וגדא דהר. ורועים הן ז' רועים ז' מדות עליונות דאצי' שרועים ומפרנסים לכנסי' וממשיכים לה עונג העליון מאור א"ס ב"ה אך ע"י קיום המצות שמלובשים בענינים גשמיים שנק' גדיותיך מבררים כלים דתהו שנפל בשבה"כ שנכללים בכלים דתיקון ועי"ז ממשיכים שיתגלו אורות דתהו בכלים דתיקון וזהו ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים שהן ז' מדות עליונות דתיקון כו'.

כי תבא כ"ו ט"ו.

השקיפה ממעון קדשך מן השמים. עמ"ש מזה במשלי סי' למ"ד ע"פ מי עלה שמים, ספ"ה דמעשר שני במשנה עשינו מה שגורת עלינו אף אתה עשה כמו שהבטחתנו כו', עמ"ש בלק"ת סד"ה אני ישנה בענין פתחו לי ואזי אני אפתח לך מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם וזהו עשינו כו' אף אתה עשה מה שהבטחתנו הברכה מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם.

ב בירושלמי שם כמה גדול כוחן של עושי מצוה שכל השקפה שבתורה ארוה וזה בלשון ברכה ולא עוד אלא שכתוב בו היום הזה, זהו ע"ד אשר צדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר וברשעים הוא להפך, והענין שצדיקי' ממשיכי' התגלות ע"ק בז"א ועי"ז נמתקין הדינים דז"א, כמוכזב מ"ש בוז"ג נשא דקכ"ט סע"ב ודקל"ז סע"ב, ודרפ"ח סע"ב, והנה מעיניי דז"א נמשך חו"ג ע"כ יש השגחה לטוב ויש השגחה כמ"ש באדר"ז נשא קל"ז ע"א, אבל בע"ק לית שמאלא והכל לטוב וימין, וכמש"ש דקכ"ט ע"ב ודקל" ע"א, ולכן עושי מצוה ממשיכי' בחי' כתר שהוא ע"ק, ע"כ ההשקפה ג"כ לברכה ועמ"ש בלק"ת פ' תצא בדי"ה ולא אבה כו' בענין ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כו' משא"כ במצרים כתיב וישקף ה' אל מחנה כו' לדין, ואפ"ל כשהדין נמתק ונעשה חסד הוא גדול מהחסד עצמו כי הוא בא בגבורה, וכמ"ש מזה בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון בענין דם נעכר ונעשה חלב לכן נאמר השקיפה כו' וברך כו' שעיי"ז הברכה גדולה יותר וע"ד טוב מאד זה יצה"ר כשנהפך לטוב, עיקר בזהר פ' יתרו דס"ח ע"ב ובפי' הרמ"ז שם ע"פ והנה טוב מאד ועמ"ש מזה ע"פ וד' פקד את שרה סעיף זיין בענין אם פקדונות הן כזכרונות כו'.

ג פ"ב דחגיגה יב"ב מעון שב' כתות של מלאכי השרת שאומרות שירות בלילה וחשות ביום מפני כבודן של ישראל שנאמר יומם יצוה כו' ומגלן דאקרי שמים שנאמר השקיפה ממעון קדשך מן השמים עכ"ל ופירש"י מעון מלשון מדור מקום שמלאכים דרין בו עכ"ל, ומהרש"א פי' שיומשך הברכה על ידי

אור תבוא התורה תתרמה

המלאכים הדרים במעון והכייק פ' תבא פי' שבזכות החסד שישראל עושין בנתינתם עי"ז יומם יצוה ה' חסדו במעון לישראל כו' לשמוע השירה מפייהם ובלילה מהמלאכים הדרים שם, וכמו שבמעשר לא עברתי אלא להקדים המוקדם כו' כמ"כ הקב"ה מקדים ישראל למלאכים כי ישראל עלו במחשבה כו', ובמא"א מ"ם סעיף פ"א כ' מעון חסד אבל עיקר כנוי זה בסוד המ' מעון אתה בית מצודות להושיעני עכ"ל, וע' ברע"מ פי' פנחס דרל"ו, ובפרד"ס ערך מעון פי' הטעם שהחסד נק' מעון לפי שנאצל מהחכמה שהיא הנק' מעונה אלקי קדם ר"ל שאור א"ס שורה בחכמה כו' עו"ש בפרדס ויש מי שפירש בכתר ואפ"ל דהיינו כי מעון אותיות נועם ונועם ה' זהו השפע הבא מכתר ע"ש בערך נועם, ואפ"ל זהו פי' אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' לחזות בנועם כי בית ה' זהו כלי לבחי' מעון קדשך ועי"ז לחזות בנועם ה' כיון מעון אותיות נועם, ירושלמי פאה ג' בכורים א', רבות קמא"ג קנה"ג רמג"ב, של"ה רפז"ב, תד"א ח"א י"ח ס"ח תשצ"ג, מ"ע קצ"ט.

ד) בירושלמי רפ"ט דברכות מהו אלקים קדושים ל' רבים והשיב קדוש בכל מיני קדושות דרכו בקדושה דיבורו בקדושה ישונו בקדושה כו' אלקים ישב על כסא קדשו כו' עכ"ל וכמ"ש מזה ביהושע סי' כ"ד ועד"ו י"ל פי' ממעון קדשך מעונו בקדושה כו'.

ה) רבות פ' בשלח ר"פ כ"ה דקמ"א ע"ג ע"פ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים הה"ד כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ (ר"ל ע"י שמים וארץ שהם זו"ג ב' הממוצעים בין המאציל לבי"ע בהם ועל ידם עושה הא"ס ב"ה כל אשר חפץ כו' אר"ל ב"ו כו' שמא יכול להוציא את כולן ממקום א' אבל הקב"ה אינו כן כו' היינו שהקב"ה פועל הדין ע"י שמים וכן הטל והחסד ומן כו' וכשמטיב לישראל אינו מטיב אלא מן השמים כו' הברכות מן השמים שנאמר השקיפה כו', לפ"ז נראה שמים הם ז"א שהוא חו"ג אש ומים כלולים יחד כמ"ש בשה"ש רבה ע"פ צאינה וראינה כו' במלך שלמה כו' מלך שהשלום שלו שמחבר אש ומים יחד ועמ"ש בת"א ר"פ בראשית ע"פ השמים כסאי, ונק' מעון קדשו בחי' דירה לגבי ע"ק אשר הו"א נק' כמו בית דירה אצלו כי כל השפעות ע"ק צ"ל ע"י ז"א כמ"ש בלקו"ת פ' נשא בד"ה ה' יחתו מריבינו ובפ' שלח בסוף הביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית דרוש השני בענין חסדי ה' ולכן הטל ומן דנטיף מע"ק נמשך ע"י ז"א ונק' טל השמים, עיין זח"ג ס"פ ויקרא דכ"ה סע"ב ע"פ הרעיפו שמים ממעל ובפ' נשא קל"ז כ' שלפי שבז"א יש גבו' ע"כ פועל הדין משמים כו' וזהו השקיפה כלומר לע"ק אתמר והיינו ממעון קדשך מן השמים שהוא ז"א וזהו כדי להיות וברך את עמך את ישראל כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ה, וע"ד שנת' בד"ה אשירה להוי' כי גאה בפי' ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט נמצא זה שיהי' בהצדקה בחי' משפט זהו ע"י שנמשך דרך ז"א כו', וזהו שיהי' הילוך ההשפעה בקדש כו' ועיין בזהר ואתחנן דרס"ה סע"ב בפירוש היושבי בשמים, הי"וד זהו ענין חו"ב המאירים בז"א ועמ"ש בפי' ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בסידור שער חג המצות ובלק"ת בשה"ש בד"ה הנך יפה רעייתי.

(ו) רבות כי תשא ר"פ מ"א אין לנו שעה שאנו באים בזרוע אלא בשעה שאנו מוציאים מעשרותינו שנאמר כי תכלה לעשר מה כתיב בסוף השקיפה ממעון קדשך מן השמים, א"ר אלכסנדר גי' גדול כוחן של מוציאי מעשרות שהן הופכין את הקללה לברכה אתה מוצא כ"מ שכתוב בתורה השקפה לשון צער הוא כמד"א וישקף ה' אל מחנה מצרים פ' בשלח י"ד כ"ד וכן בסדום שנאמר וישקף ה' על פני סדום, פ' וירא י"ט א' חוץ מזו, אר"א גדול כוחן של מוציאי מעשרות שהם הופכים דבר ארורה לברכה שנאמר השקיפה כו' וברך כו' וע"ש הפי' במ"כ, והידי משה השיג עליו חנם שכדברי המ"כ מבואר בירושלמי דלעיל סעיף ג' ועמ"ש מזה לעיל סעיף ג' הנ"ל, ועיין בילקוט בזכריה בסוף רמז תק"ע ע"פ ושבעה נורתיה עליה הם ז' מצות תרומות ומעשרות שמיטין ויובלות והמילה וכבוד אב ואם ותלמוד תורה כנגד כולם, ואולי נכללו הנך ז' מצות כמ"ש במשנה ריש פאה אלו דברים כו' כבוד אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום כו' ות"ת כנגד כולם, כי תרומות ומעשרות י"ל בכלל גמ"ח, ואפ"ל ע"ד מ"ש באג"ה סי' יו"ד בד"ה חסדי ד' כי לא תמנו דאית חסד ואית חסד דאקרי ורב חסד היינו יבלי גבול, ומוציאי מעשרות י"ל זהו כענין ורב חסד ולכן ממשיכים מבחי' ורב חסד דא"א ומשם נמשך הכח להפך הקללה לברכה כו', והנה ברבות בשלח פכ"ג דק"מ ע"ב ע"פ וארנן לבקר חסדך אותו בקר שהשקפת על מחנה מצרים שנאמר ויהי באשמורת הבקר וישקף ה' כו', וזהו ע"ד שבעדת קרח נאמר ג"כ בקר ויודע ה' כו' אף כי הבקר אור וחסד אלא כשם שגבולים חלק הקב"ה והבדיל בין יום ובין לילה כך הבדיל בין אהרן הכהן ובין הלויים ולכן כיון שנכנס קרח בגבול שאינו שלו הרי בקר ויודע כו' וגם כי בקר ענינו ביקור להפריש בין טוב לרע שהרי נאמר לא יבקר בין טוב לרע אלמא שהבקר מפריש כו', ובוזהר תרומה דק"ע ע"ב פי' בזכות וישכם אברהם בבקר כו' והכל עולה למקום א' כי ע"י חו"ג שבז"א הנק' הבקר אור מפריש בין צדיק לרשע כו', וכמו ע"י הבקר אור מפריש הטוב להכיר משא"כ לילה נק' ערב שהדברים מעורבים וא"א לברר בטוב, כך הטענה שטענו אלו עובדי ע"א ואלו כו' מ"מ לא דמי כלל כשיעיק היטב אלא שבלילה הי' זה טענה, אבל באשמורת הבוקר ניכר הביקור וההפרש כו', ולכן אז דווקא וישקף כו' ועמ"ש בסידור גבי מזמור לתודה בענין הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה בחכמה אתברירו שעיקר הברירור בדברים המסופקים שיש לומר סברא לאיסור וסברא להיתר ע"ז שייך בחכמה אתברירו כו' ע"ש וכך הוא ענין באשמורת הבקר שאז נתברר ע"י החכמה שאלו צדיקים לגבי אלו כו', והנה ענין שהשקפה באה על קללה וארורה י"ל ע"פ מ"ש רש"י בפ"י החומש ר"פ מקץ מ"א ו' בפ"י ושדופות קדים דת"א ויונתן ושקיפן קדום, חבוטות לשון משקוף החבוט תמיד ע"י הדלת המכה עליו עכ"ל, נמצא שקיפן הוא ענין מה שנחבטו והוכו ע"י דבר החובטו ומכה עליו, לכן עדין פי' וישקף ה' על מחנה מצרים שע"י השקפה זו הוכו ונפלו לים כו' והנה ברבות שמות ספ"ב ע"פ והגעתם אל המשקוף כו' אברהם כו' גדול שבאבות ושתי המזוזות יצחק ויעקב ובספר שו"ס ד"ז ע"א בינה נק' משקוף ושתי המזוזות חו"ג כו', והנה ע"פ אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף תלים פ"ה י"ב דרשו רז"ל פ"ק דתענית ד"ח ע"א דצדק נשקף זהו מדה"ד יעו"ש וע"ש בפרש"י ובמהרש"א ופ"ק דב"ב די"א ע"א דרשו צדק נשקף לגומלו טוב וחסד יעו"ש וכ"ה בירושלמי פ"ק דפאה ועיין ח"י משפטים קטז"א מענין אמת מארץ תצמח ובת"ו קמ"א ב'.

ז) וענין שאנו באים בזרוע יש להעיר ממ"ש בגמ' ס"פ היה קורא די"ז ע"ב ע"פ שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה ישעי' מ"ז שכל העולם גיוזנין בצדקה והן גיוזנין בזרוע, ופרש"י שכל העולם גיוזנין בצדקתו של הקב"ה ולא בזכות שבידו, והם גיוזנין בזרוע בזכות שבידו לכן הם רחוקים מצדקתו של הקב"ה, ולפי"ז פי' אבירי לב ע"ד שארו"ל ע"פ שחורות כעורב במי אתה מוצאן במי שמשכים ומעריב עליהן כו' במי שנעשה אכזרי אל בניו ובני ביתו כעורב, פרק עושין פסין דכ"ב א' ועמ"ש במ"א בפי' אשר נדר לאביר יעקב, כי הנדר סייג ופרישות מן ההיתר קדש עצמך במותר לך זהו ע"ד אבירי לב, ובחי' זו מגיע לאביר יעקב כמו שאמר יעקב בענין וידר נדר והי' הוי' לי לאלקים, ועיין מזה בלק"ת בד"ה שובח ישראל דרוש הראשון, ובשעת שמוציאים המעשרות מגיעי' ג"כ לבחי' זו וע' באג"ה סי' ו' ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו מכ"ו י"ל לשון השקיפה דוקא כיון שהם רחוקים מצדקתו של הקב"ה וא"צ לצדקה ע"ז אומרים השקיפה כו' וברך כו' עוי"ל מעלת מוציא מעשרות כי הם שני מעשרות וא"כ הם חומש ועיין בפי' והחמישית לפרעה שהוא מבחי' דלית שמאלא בהאי ע"ק כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו שלא נדפס בלק"ת, ועיין עוד מענין חודש בלק"ת ס"פ פנחס סד"ה קדש ישראל להוי' ובלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ צאינה וראינה דרוש הראשון ושם ספ"ו מענין והחמישית לפרעה.

ביאור ע"פ היום הזה פ' תבא שבלקו"ת

הגה תוכן המכוון מהתורה הוא, כי היום הזה קאי על יום כניסתן לא"י וקאי ג"כ על ר"ה שבכל שנה, שבכניסתן לא"י הי' כריתות ברית שנית על קבלת התורה לפי שא"י הוא תושבע"פ וא"א לידע התושב"כ וכ"ש סודותיה כ"א ע"י תושבע"פ, וזהו ודבש היום כי א"י נק' זבת חלב ודבש מתיקות התורה וכמו שיש בחי' זו בעולם שהי' כריתות ברית בכניסתן לארץ כך יש בחי' זו בשנה שקודם ר"ה צ"ל כריתות ברית על קבלת התורה וצ"ל משום דר"ה ג"כ בחי' א' עם א"י ששניהם בבחי' מל' וזהו ארץ אשר ה' דורש אותה מראשית השנה וענין הכריתות ברית קודם ר"ה יובן בהקדים שלוחות אחרונות נתנו ביהזכ"פ ובחשאי שזהו כמו בחי' אהבה שבפנימי' הלב כבן השרוי אצל אביו ישמח ישראל בעושויו (משא"כ אהבה שמרחוק הוא בבחי' צימאון בגילוי בחיצוניות) ובכדי שיגיע לבחי' פנימי' צ"ל תחילה המשכת יראה בחי' מלכות שזהו בחי' ר"ה והנה ישראל נמשלו ללבנה שמאירה בריחוק מקום מהשמש דוקא כך אור האהבה תגדל מחמת הריחוק כמ"ש צמאה לך נפשי בארץ ציה (והא דנת' לעיל דאהבה שבפנימי' גדולה אע"ג שהיא מקרוב זהו בחי' אהבה

בסוג אחר היינו אהבה בתענוגים והיא מדריגה גדולה, והיינו שעם היות מחמת הקירוב אין כ"כ רשפי אש וצמאון, אבל גילוי התענוג יש דעדיף מבחי' צמאון כו' אבל בחי' אהבה שבבחי' צמאון תגדל מצד הריחוק (כו') לכן בר"ה מחמת גילוי מלכותו נתעורר יראה וביטול רצון עד שאין כח לאהוב, ובעשיית שאין הגילוי כמו בר"ה ממש, וגם ע"י חשבון ריחוקו נתעורר האהבה בחוץ ואחר הריחוק נעשה קירוב ועילוי גדול ועצום ביוהכ"פ להיות בחי' פנימי' הלב ושמחת ה' אך א"א להגיע לזה כ"א ע"י פשפש במעשיו נמצא בר"ה הוא בחי' לעברך בברית התקשרות נקודת הלב הפנימי' ונק' ברית לפי שמקודם צ"ל מילת ערלת הלב כמ"ש ירמי' ועי"ז נתגלה הפנימי' ואז יהי' גם חיצוניות לבו ברשפי אש שלהבת.

ומעתה יובן ענין שייכות כריתות ברית הנ"ל דר"ה (שהוא גילוי פנימית הלב וגם יחוד חיצוני' הלב עם הפנימי') לבחי' קבלת התורה כי הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו לשון רבים כי קוב"ה סתים וגליא היינו סכ"ע וממכ"ע וכן באדם סתים וגליא היינו פנימי' הלב וחיצוני' הלב (וכן התורה שנק' אדם יש בה ב' בחי' תושב"כ ותושבע"פ) וזהו מ"ש בפסוק זה דהיום כו' בכל לבבך וכדמותנו היינו הוא מ"ש ובכל נפשך ב' בחי' אותיות מו"ד לקשרן בתורה והיינו ע"י שבחי' הסתים שבאדם בא בגילוי בבחי' גליא דהיינו ויחד לבבינו פנימי' הלב בחיצוני' הלב עי"ז נמשך ג"כ מלמעלה בחי' סוכ"ע בממכ"ע וכן מתושב"כ לתושבע"פ, וכ"ז בר"ה שאז ההמשכה בעלמא דאתגליא בחי' מלכות כנודע והיינו מבחי' סוכ"ע, וזהו את ה' האמרת פי' שיאמר מאמר נעשה אדם כו' (שאמרו ביום ו' למעשה בראשית שהוא ר"ה ולכן נק' זה היום תחילת מעשיך כו' כי עיקר הכל מאמר זה כו' וה' האמירך כו' ולתהלה כו' המשכת חב"ד.

ה) לבאר הדברים הנאמרים למעלה בקצרה, הנה להבין ענין הכריתות ברית שנית על התורה בכניסתן לארץ ישראל, לפי שא"י היא תושבע"פ וגם שייכות בחי' דבש לתושבע"פ דוקא, וגם שייכות בחי' תושבע"פ לר"ה עד שהפסוק היום הזה כו' מצוך כו' דקאי על יום כניסתן לארץ שהוא בחי' תושבע"פ קאי ג"כ על ר"ה כנ"ל אות ב', הנה כתיב ויבן ה' את הצלע כו' שתחילה נברא אדה"ר לבדו בד"ו פרצופים ואח"כ נסר הקב"ה את חוה כו' והנה ארו"ל ע"פ ויבן בינה יתירה נתנה באשה יותר מבאיש, כי הנה אדם וחוה רומזים לתושב"כ ותושבע"פ, תושב"כ בחי' אדם בחי' טיפת הזכר לובן שממנו עצמות כו' כי תושב"כ הוא בחי' ח"ע שאינה אלא בחי' טיפה ונקודה שהחכמה היא בחי' ברק המבריק במוחו שעדיין לא באה לידי אורך ורוחב ההשגה להבין ולהשיג כל דרכי החכמה בכלל ובפרט רק שהוא כברק בעלמא שמתנוצץ ומאיר במוחו כח ההשכלה ואינה מתגלה אלא בחי' נקודה אלא שאח"כ מתפשטת הנקודה באורך ורוחב ובאה לידי השגה ואזי נקראת בשם בינה כו' וכך היא בחי' תושב"כ שאין בה גילוי ההשגה שהרי ר"ע הי' דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות והרי הלכות אלו אינן מבוארות ונגלות בגילוי ההשגה בקוץ ההוא כו' נמצא הלכות אלו הן בתושב"כ בבחי' העלם ובכח ולא בפועל ובגילוי וכמשל טיפת הזכר שממנו עצמות וגידיים ומ"מ בטיפה והיא אין העצמות וגידיים נגלים בפו"מ רק שהם מתעלם ובכח אבל כדי להיות

יציאתם מהעלם אל הגילוי הוא ע"י שהי' ט' חדשים בבטן הנקבה שבה יש הכח הזה להצטייר ולהוציאו מהעלם אל הגלוי בתחלקות אברים פרטים נגלים (ושרש כח זה מאד נעלה כמו שכח הצומח שבארץ שרשו מאד נעלה ומתגלה בארץ דוקא משום דנעוץ סופן בתחילתן וכך בבחי' נוק' שהיא בחי' מל' דנעוץ סופן כו' נמשך כח הזה לצייר הולד כו' והכל בחי' אחד) וכך הוא עד"מ יציאת ההעלם מתושב"כ שהיא בחי' ח"ע לידי גילוי הוא ע"י תושבע"פ שהיא בחי' ח"ת שממאמר אחד שבתושב"כ כמו ענין שמירת שבת שנאמרה בתורה בכלל נעשה מסכת שלימה שהיא גילוי פרטי הלכות שבת והיינו גילוי הרצון עליון ממש מה שאינו מובן ונגלה מתושב"כ וזהו בינה יתירה ניתנה באשה שהיא בחי' תושבע"פ בינה יתירה דייקא שתושב"כ הוא בחי' חכמה נקודה וברק אבל תושבע"פ הוא ההשגה באורך ורוחב שמבחי' בינה כו' וזהו ענין דבש שנזכר גבי תושבע"פ כי התגלות עתיק הוא בבינה כמ"ש הוא דא עתיקא שכשמשגי הדבר מתמלא תענוג והיינו שבתושבע"פ מושג הרצ"ע איך לשמור השבת כו', ועי"ז ג"כ גילוי התענוג עליון פנימית הרצון והוא בחי' דבש מתיקות והיינו סתרי תורה כו'.

ונחזור לענינינו שלכן נק' תושבע"פ בשם חוה בגימט' המילוי של שם הוי' שהוא עולה י"ט כי המילוי הוא גילוי ההעלם וגם חוה לשון גילוי כי תרגום ויגד וחוי והגדה לשון המשכה כו' וזהו כי היא היתה אם כל חי כמו אם הבנים שהולד מצטייר בקרבה והיא מוצאת מהעלם אל הגילוי וזהו יום ליום יביע אומר ולילה ולילה יחזה דעת. פי' יום ליום בחי' תושב"כ יביע אומר יביע כמעין הנובע שהוא עדין דבק במקורו ומתאחד עמו שתושב"כ בחי' ח"ע ושם שורה ומתגלה אור א"ס הוי' בחכ' והמעין אינו מתפשט כ"כ ברוחב כמו הנהר מצד בחי' הביטול וכמו בחי' ברק המבריק כו' (והאש מים רוח ר"ת אמ"ר אינם שם ג"כ רק בבחי' נביעו בלבד ומתאחדים במקורם) ולילה ללילה בחינת תושבע"פ יחזה דעת בבחי' גילוי לבאר ולפרט פרטי התחלקות ההתהוות כמו שהם בסדר ההשתלשלות במדריגות רבות ועצמות. והיינו ענין הבינה יתירה שניתנה באשה כו' (ועמ"ש עוד שלכן נמשל תושבע"פ לארץ הצבי שאין עורו מחזיק את בשרו כו' ומשם יובן ג"כ ענין בינה יתירה. ואין להאריך כאן).

ו) והנה ידוע דהתהוות השתל' העולמות ובריאתן מאין ליש הוא ע"י התורה וכמ"ש ואהי' אצלו אמון א"ת אמון אלא אומן כו' וא"כ הוא ג"כ ע"י בחי' תושב"כ ותושבע"פ דהיינו בחי' כלל ופרט שכמו שהוא לענין דיני התורה שבתושב"כ היא דרך כלל, ובתושבע"פ היא בבחי' פרט כך בהתהוות סדר השתל' העולמות ע"י התורה שבכתב נתהווה כללותן. אבל שיצאו אל הגילוי בפרטיהן הוא ע"י תושבע"פ, וז"ש רז"ל דברו חכמים בהוה שע"י שדברו חכמים בשמונה שרצים שבתורה הוציאו התהוותן מהעלם אל הגילוי, וזהו כולם בחכמה עשית, היא תושב"כ מלאה הארץ קניניך היא תושבע"פ וכמו שזורעים בארץ הרבה יחד והארץ תוציא צמחה כל בחי' בפ"ע עיין בזהר ר"פ תזריע וכן ידוע דבמאמר הראשון מע"מ נבראו העולמות דרך כלל ונפרטו אח"כ ע"י ט' מאמרות כו'

וב' בחי' אלו שבהתהוות העולמות נק' עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגלייא דהיינו מה שהי' בעלמא דאתכסיא בכלל בבחי' העלם ובהתכללות געשה בעלמא דאתגלייא בפרט בבחי' גילוי והתחלקות המינים בפרטיהם מינים ממינים שונים וכמשל הנ"ל מהולד שמצטייר בבטן הנקבה בהתחלקות האברים פרטיים ראש ורגל עצמות וגידיים כו' ובטיפת הזכר הי' ג"כ כלולים כל כחות פרטי האברים אבל היה בהעלם כו' ונמצא מובן שלהיות התהוות היש והוא ע"י עלמא דאתגלייא דוקא. משא"כ בעודן בעלמא דאתכסיא הי' בבחי' ביטול כו' וז"ש ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד מבחי' נהר דוקא שהוא עלמא דאתגלייא המתפשט לאורך ורוחב כמשל הנהר כו' המקור והשרש לבחי' הפירוד וארבע ראשים הן ד' מחנות שכינה והן ראשית הגילוי כו' ובהשתל' רבות מדריגה אחר מדריגה נמשך יניקה ג"כ בע"ש שהן טורי דפרודא ממש וכללותן ד' שרים היונקים מד' נהרות כנ"ל, כמ"ש בספר חסד לאברהם והוא כמשל הולד כשנגמר ציור כל האברים דוחה ממנו מותרות שערות וצפרגים שזוהו סימן גידול הולד כשהוא בשלימות כשגמרו שערו וציפרניו, ובצאתו מרחם אמו דוחה פסולת יותר ע"י פתיחת נקביו והרי כל זה נתהווה רק בגידול בבטן הנקבה מה שלא הי' פסולת זה בטיפה כי אין הולד נוצר אלא מברור שבה כך עד"מ בהגלות נגלות סדר ההשתל' בעלמא דאתגלייא בחי' ונהר יוצא מעדן אוי משם געשה בחי' מותרי השפע ופסולת שדוחה לחוץ כי מחמת הגילוי בפרטות להוות בחי' יש לא סגי בלא"ה להיות יניקה ואחיזה לסט"א מבחי' מותרי השפע כו' משא"כ בבחי' עלמא דאתכסיא המקבל מבחי' ומעיין יצא כו' שהוא בחינת יביע אומר שם הוא בחי' ביטול ולא משם יפרד כו' רק שמ"מ תכלית הבריאה להיות דירה בתחתונים, ולכן צ"ל התהוות היש דוקא. ולכן נק' זה בינה יתירה כו' שכבר התהוות היש נמשך ממקום עליון מאד רק שהמכוון הוא כדי שיהי' אח"כ ביטול היש ע"י תומ"צ ולהפריד יניקת החיצונים המתהווים שם ממותרי השפע כו' ולכן סימן הולד שהוא בשלימות היינו כשנגמרו שערו וציפרניו כי אז ע"י שנדחה הפסולת והוברר עכ"פ מהגוף יכולים להפרידן אח"כ או לתקנן כו' משא"כ כשלא גמרו כו' משא"כ בעלמא דאתכסיא שאין שייך כלל פסולת ח"ו כנ"ל.

ז) והנה כמו שהוא בכללות השתל' העולמות שמבחי' עלמא דאתגלייא יש אחיזה ויניקה לחיצונים ולכן כאן צריך תיקון. משא"כ בעלמא דאתכסיא כו' כך יובן ג"כ בענין תושב"כ ותושבע"פ דהנה אמרו רז"ל זכה נעשה לו סם חיים לא זכה כו' והיינו ע"ד מ"ש אעשה לו עור כנגדו שהוא בחי' חוה תושבע"פ זכה האדם היא עוורתו ונעשה לו סם חיים כו' והיינו כי לפי שעוסק בתושבע"פ שהיא חכ' תתאה שירדה לעלמא דפרודא ונתלבשה בדברים גשמיים שהם מע' שרים והדבר הגשמי שעוסק בו שהוא תחת ממשלת ק"ג הוא המסתיר ומכסה על קדושת אור א"ס הנמשך מח"ע ומתלבשת בחכמה תתאה לכך יכול להמשיך את האדם ולהורידו ולהפילו למטה בל יראה גאות ה' הוא התלבשות אוא"ס המלוכש בדבר ההלכה כו' והיינו מחמת כי לא זכה ונמשך אחר עלמא דפרודא וגורם להפריד עלמא דאתגלייא שהיא ח"ת ממקורה ושרשה היא ח"ע וגורם להיות יניקת החיצונים מעיקר הקדושה ח"ו ולא משערות וציפרנים לבד שזה הוא החוק שניתן להם עד עת קץ כו' ולכך נעשה לו סם המות ממש שלוקח

חיותו מהקליפות ממש הג' מות ומשם נופלו מחשבות רעות להחזיק עצמו ליש וע"ז אמרו האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו מפני שהוא בבחי' לא זכה ורוצה להיות יש ולכן אומר אין לי היינו לעצמו ע"כ אפילו תורה אין לו שהתורה היא נמשכת ונשפעת במקום קדושה דוקא כי אין אור א"ס שורה אלא במי שבטל כו' והיינו סט' דקדושה, ולכן כל השפעות הקדושה הוא ממנה ולולתה דהיינו שאינו רוצה לעצמו, משא"כ סט' דקליפה הרי כל טיבו דעבדין לגרמיהו כו' ולכן אמרו על דואג ואחיתופל דלא מסקו שמעתתא אליבא דהלכתא, אבל בדהע"ה כתיב וה' עמו שהלכה כמותו בכל מקום והיינו לפי שהמשכת התורה היא דייקא במקום קדושה ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה כו' להיות כמ"ש וכל בניך לימודי ה' דהיינו שיהא לימוד הלכה זו מפני שהיא דבר ה' כו'.

ובכל זה יובן ענין הכריתות ברית על תושבע"פ מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב על תושב"כ ותושבע"פ יחד כי בתושבע"פ הואיל שהיא בחי' עלמא דאתגלייא כג"ל שמשם יפרד כו' ע"כ צריך ברית והתקשרות חזקה שלא יפול בבחי' יש ח"ו והברית הוא להיות התקשרות יחוט' ביחוע' ולא להיות נפרד כו' ולכן אמרו רז"ל גבי ברכת המזון שבברכת הארץ צריך להזכיר ברית ותורה ואם לאו לא יצא ידי חובתו כי ברכת הזן שהוא כנגד המן לחם מן השמים היא תושב"כ א"צ כ"כ לזה כי שם הוא ביטול אמיתי וכמו המן שלא הי' בו פסולת אבל ברכת הארץ שהיא בחי' עלמא דאתגלייא תושבע"פ דכתי' ומשם יפרד כו' ע"כ צ"ל ברית והתקשרות להמשיך מיחוע' תושב"כ ליחוט' תושבע"פ למהוי אחד באחד וזאת היא תכלית ירידת הנשמה להיות דירה בתחתונים דוקא ביטול היש זכה עזרתו כי בינה יתירה ניתנה כו' וז"ל אך זהו בחי' הברית והתקשרות שממטה למעלה הוא בחי' צדיק תחתון להיות ביטול יחוט' ליחוע' וצ"ל מהו ענין הכריתות ברית דמשמע שיש ג"כ המשכה מלמעלה למטה מא"ס ב"ה לתושבע"פ ע"ד כריתות ברית שהרי כששנים כורתים ברית שניהם מכריחים א"ע להיות בברית והנה הברית שמלמטה מובן שישראל קיבלו על עצמם ובאו בברית להיות העסק בתורה שבע"פ בבחי' ביטול כו' לימודי הוי' שזהו התקשרות יחוט' ביחוע' ולזה צ"ל ברית חזקה שאל"כ יוכל ליפול ח"ו אבל אלמעלה צ"ל מהו בחי' ההכרח והתקשרות כו' לבחי' תושבע"פ ביחוד מלבד הברית דתושב"כ ויובן ע"פ מ"ש בזהר בענין משה שהי' כבוד פה וכבוד לשון שכבוד פה היינו תושבע"פ וכבוד לשון היינו תושב"כ והענין כי שרש משה היינו ממקור בחי' ח"ע בחי' ביטול בעצם כמ"ש ונתנו מ"ה והוא למעלה מהארת המוחין במדות של התורה כשר פסול טהור כו' דאורייתא מחכ' נפקת ובמשה כתיב כי מן המים משיתיהו דהיינו ים החכמה עליונה וכל התורה אינה אלא כד מן הים ותמלא כדה כו' ולכך אמר כי כבוד פה וכבוד לשון אנוכי כו' ומ"מ משמע דבתושבע"פ הוא ירידה יותר מדאמר כבוד פה לבד כבוד לשון, והיינו כמ"ש ויאמר העבד הגמליאני נא מעט מים מכדך כד היינו כ"ד ספרים דאורייתא שהן רק בחי' כד מים החכמה ואעפ"כ מה שנמשך מזה בתושבע"פ הוא רק מעט מים מבחי' כד הוה היינו רק מבחינת אותיות דתושב"כ מקבל תושבע"פ, משא"כ טעמים ונקודות תגין לא באו לידי גילוי כלל בתושבע"פ (ועמש"ל דבינה יתירה ניתנה באשה כו' היינו שבבחי' מעט מים שבאו לידי

גילוי נעשה מזה בנין שלם כמו התהוות הולד מטיפה אחת כו') ולכן הוא ירידה גדולה שנית, ועוד מטעם הנ"ל שנתלבשה בדברים גשמיים כי הוא בחי' עלמא דאתגלייא כו' ועד"ו יובן ג"כ ענין הכריתות ברית מלמעלה על תושבע"פ ביחוד היינו הואיל שזהו בחי' ירידה אחר ירידה צ"ל ע"ז כריתות ברית להכריח א"ע לירד כו' והמשכה זו על הכריתות ברית הוא ממקום עליון מאד והיינו כמ"ש גבי משה רבע"ה ואנוכי אהי' עם פיך הוא עצמות אוא"ס ב"ה שהוא למעלה מעלה גם מבחי' מקור החכ' ומעלה ומטה שוין אצלו ולפניו ית' כחשיכה כאורה ממש וזהו פי' הכריתות ברית כמו עד"מ ששנים כורתים ברית ששניהם מכריחים א"ע נגד טבעם היינו שמלמטה הוא החיזוק שלא ליפול בבחי' יש ח"ו ובבחי' לא זכה כו', ומלמעלה להיות ירידת והמשכת אוא"ס ב"ה כל כך למטה גם בעלמא דאתגליא כנ"ל.

ח) והנה נת' למעלה דכריתות ברית הזה אתושבע"פ הי' בכניסתן לארץ והיינו משום כי יש ג' בחי' עולם שנה נפש ומה שיש בבחי' נפש יש ג"כ בבחי' עולם ובבחי' שנה, אך הנה בחי' עלמא דאתגליא בבחי' נפש הוא תושבע"פ ובבחי' עולם הוא בחי' ארץ ישראל כי א"י ותושבע"פ שניהם בבחי' מלכות דאצי' שהיא עלמא דאתגלייא רק זה בבחי' נפש זה בבחי' עולם ולכן שייך להיות הכריתות ברית על תושבע"פ בכניסתן לא"י מאחר שעכ"פ שניהם מבחי' אחת וכמו"כ יובן דלכן שייך ג"כ הכריתות ברית זה אתושבע"פ בר"ה זה נכלל ג"כ בפני' היום הזה ה' אלקיך מצוך כו' דהיום הזה היינו בר"ה שנק' היום כמ"ש בזהר ע"פ ויהי היום ויבואו בני אלקים וכו' והיינו משום דר"ה הוא ג"כ בחי' מלכות בבחי' שנה וא"כ מישך שייכי להדדי לבחי' תושבע"פ שהיא בחי' מל' כנ"ל וכמו"כ לא"י ולכן נאמר ארץ כו' עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה כו' שג' בחי' אלו א"י ור"ה ותושבע"פ היינו בבחי' מלכות וכמאמר מלכות פה תושבע"פ קרינן לה וכן בר"ה אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם והיינו כי בר"ה הוא בנין עולם הדיבור, כי הנה דבר מלך שלטון כמשל מלך על עם מדינתו שבהגיע עליהם דבר פקודתו הם סרים למשעמתו הרי הדיבור הוא המלך וזהו דבר מלך שלטון שהמלך והדיבור הכל אחד ודיבור זה הוא בחי' התחלקות השפע בבחי' צמצום והגבלה להסתיר ולהעלים שלא יראה בחי' א"ס רק בחי' אותיות נפרדות כדי להיות התהוות עלמא דפרדא ומשם יפרד כו' וזהו עיקר ענין בנין המל' מהגבורות שמחמת הגבורות והצמצום גראה בחי' מל' שאין מלך בלא עם ומ"מ הן גבורות ממותקות שלא יהי' בבחי' נפרד לגמרי רק להיות היש בטל וצבא השמים לך משתחווים ולכן כדי להיות השפלה זו בבחי' הדיבור שהד' השפלה גדולה וכנ"ל מבחי' כבוד פה דמשה שלפי שהי' מבחי' ח"ע לא הי' יכול להשפיל א"ע בבחי' דיבור ע"כ צ"ל המשכה ממקום עליון מאד דקמי מעלה ומטה שוין שמשם נמשך כח הירידה זו, וזהו ענין בינה יתירה ניתנה באשה כו' והיינו מה שבר"ה ויוכ"פ מקבלת המלכות המוחין מבינה שלא ע"י ז"א שזהו פי' בינה יתירה כו' ועמ"ש במ"א ע"פ ויאמר ה' אל אברם לך לך כו' אל הארץ אשר אראך שכדי להיות ההמשכה מבחי' אב רם שכל הנעלם מכל רעיון לבחי' ארץ אשר אראך עלמא דאתגליא הוא ע"י שנוסף בו ה' שהוא בחי' בינה כי נקבה תסובב גבר דהיינו בינה אבחי' חכ' יען התגלות

עתיק הוא בבינה כו' וזהו ג"כ ענין השופר שהוא בבחי' בינה ושופר לשון שפרו מעשיכם היינו התגלות עתיק בבינה כו' וזהו ויבן ה' את הצלע ויבן דוקא מבחי' בינה יתירה כו' וזהו ג"כ ענין הכריתות ברית והשבועה להיות השפלה זו בבחי' הדיבור וזהו ג"כ מה שאנו אומרים לפני תקיעות שופר יבחר לנו את נחלתינו כי לפי שבר"ה ע"י השופר נעשה בנין עולם הדיבור עלמא דאתגלייא. והנה מבואר למעלה כי בעלמא דאתגלייא אחר שמשם יפרד בבחי' התחלקות הפרטי. יש יניקה לס"ט"א ח"ו וצריך להפרידם שלא ינקו מאור הקדושה ח"ו רק מבחינת מותרות ופסולת כו' אבל עיקר ההמשכה תהי' בבחי' קדושה לבדה ואין לזרים איתה חלק ונחלה וזהו יבחר לנו כו' הבוחר בעמו ישראל דוקא באהבה ואהב את יעקב כו' וזהו ג"כ ענין החותם של כללות ישראל שהוא בעלילת יוכ"פ שאו נמשך בחי' השמירה מלמעלה כמ"ש ה' שומריך כו' והיינו מבחי' לפני הוי' תטהרו והוא ג"כ ע"ד הנזכר למעלה בענין עסק התושבע"פ שצריך שמירה שלא יפול בבחי' לא זכה כו' וזהו שמו רזו משנה והמשכה זו מלמעלה באתעדלית תליא שע"י בחי' הכריתות ברית של האדם בתושבע"פ לייחד עלמא דאתגליא בעלמא דאתכסיא ושלא להפריד כו' נמשך כמ"כ מלמעלה בחי' חותם ושמירה להיות ה' שומרך ואוהב את יעקב כנ"ל ועיין לקמן.

ט) ובכל הנ"ל יובן ענין ודבש היום הזה כו' שתיבת ודבש מצטרף לפסוק זה היום הזה להיות צירוף שם הוי' כי בחי' בנין עלמא דאתגליא שהוא עולם הדיבור שבר"ה שזהו פי' מצוץ כו' וכן תושבע"פ כו' הוא ע"י גבורות ממותקות שזהו בחי' ודבש שהרי הדבש הוא מבחי' גבורות שלכן נאמר כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו כו' ואעפ"כ הוא מתוק והיינו בחי' מיתוק הגבורות בשרשן וכמ"ש ג"כ בפע"ח בכוונת השופר ש"ו דשופר בגי' דבש דין דגדלות ופי"ר דשופר הם ה"ג מנצפ"ך בגימט' פר שבחי' פר הם גבורות נוקבין וש"ו הם גבורות דוכרין והיינו כמש"ל שלהיות בנין עולם הדיבור צ"ל ע"י צמצום ואח"כ צ"ל מיתוק כדי להיות ביטול היש ומיתוק זה הוא בחי' דבש שהוא גילוי מבחי' התענוג העליון כו' והוא ג"כ ענין בינה יתירה ניתנה כו' שהתגלות התענוג הוא בבינה כנ"ל.

וביאור ענין מיתוק זה (ד"ה כי ביום הזה יכפר) דהנה כתיב הלא כה דברי כאש פי' דבר ה' שבו שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם בעשרה מאמרות שנברא העולם ויהי אור וגו' ויהי רקיע וגו' הוא כמו האש שטבעו להיות בחי' הסתלקות למקורא ושרשא דכולא וכתמי' לעולם ה' דברך נצב בשמים שצ"ל נצב שם לעולם להיות מהוה מאין ליש ובתחילת בריאת העולמות ה' המשכה זו מעצמו ומאיליו כי חפץ חסד הוא. ועכשיו בכל ר"ה שחזור לנקודה הראשונה שבחי' הדיבור רוצה להסתלק אנו צריכין לעשות איזה רצון להמשיך אותו לבחי' דיבור עד"מ אדם שאינו רוצה לדבר והוא רוצה לשמוע איזה דבר מפיו עושה לו איזה רצון שידבר וזהו ענין השופר כו' ש"ו דשופר הוא דבש הנ"ל פי' כי טבע של הדבש הוא לכווץ ולעצור את כחות החיות שלא יתפרדו כנראה שכשמניחין איזה פרי בדבש יכולה להתקיים הרבה במראיתה וטעמה בלתי ריקבון כלל להטעם הוא כי הריקבון הוא פירוד הד' יסודות שהפרי מורכבת מהן שהן

מתפרדין כל א' וא' לשרשו ומקורו כי עוה"ז הוא עולם הפירוד ומשם יפרד כו' וכשמונחת בדבש שאינה נרקבת הוא מפני שהדבש מעצור את ד' כחותיה שלא יתפרדו לשרשן והכת הזה בדבש הוא מפני שהפירוד וההסתלקות של הד' יסודות הוא מפני שהם מבחי' גבורות שהוא בחי' הסתלקות (וכנ"ל בענין האש שהוא בחי' הסתלקות להיות מבחי' גבורות) שרוצה כ"א להסתלק לשרשו והדבש הוא מתוק וע"י המתיקות שלו הוא ממתיק את הגבורות שלא יסתלקו כי טבע של דבש הוא להפך כל דבר שמונח בו שיתהפך על מהותו ממש כנזכר בטוא"ח סי' ר"ז, פי' שהוא ממתק את הדינים ומהפך ממרירות למיתקא על מהותו ממש היינו שלא יתפרדו ויסתלקו לשרשן כ"א יהי' קיימת הרכבתם ואע"פ שהדבש הוא ג"כ בחי' גבורות כנ"ל אך אינו כמו האש שהוא בחי' הסתלקות רק הוא גבורות ממותקות שהוא נחיה דוקא וכמו כי הדם הוא הנפש שהוא עיקר המחי' את הגוף אעפ"י שהוא בחי' גבורות כו' ולכן אדרבה הדבש הוא ממתיק הגבורות, וכמו"כ יובן למעלה כי מיתוק הגבורות ברי"ה ע"י השופר היינו מבחי' מקור הגבורות הממותקות הנק' דבש דהיינו מה שהדבור רוצה להסתלק הוא להיותו מבחי' אש שהוא גבורות ממש להסתלק לשרשו ולהפרד מהפתילה כו' וכמו פירוד הד"י בהפרי כנ"ל, והיינו מפני שבאמת ירידה גדולה היא לגבי א"ס ב"ה לומר מילין דהדיוטא יהי אור יהי רקיע כו' וזהו לכי ומעטי א"ע דקאי על עולם הדיבור הנק' לבנה כו' ולכן רוצה להסתלק וכדי לכווץ ולעצור בחי' הסתלקות זו הוא ע"י המשכת גבורות ממותקות שנמשלו לדבש המעצור ומכווץ היפך הפירוד כנ"ל ופי' שאנו ממשיכים בחי' תענוג במדת המלוכה שהוא בחי' דיבור והמשכה זו הוא ממקור התענוג שמשם ממשיכים בחי' התלבשות התענוג במדת הדיבור ע"ד נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים ולכן נק' המשכה זו בשם דבש שהוא מתיקות ותענוג כו' והמשכ' בחי' זו מלמעלה הוא ע"י אתעדל"ת מלמטה בבחי' זו בגפש והיינו להיות התהפכות ממרירו למיתקא כמו בחי' דבש שמהפך ממרירו למיתקא שהוא בחי' תשובה מעומקא דליבא שעיי' זדונות נעשו כזכיות ואהפכן ממרירו למיתקו והיינו ע"י כלות נפשו ממש בכל מאדך להיות במקום זמן כו' אלא שלאח"כ כשיבא לבחי' זו יעצור א"ע ע"י אהבה בתענוגים כי יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב ומחמת זה לבד לא ירצה ליפרד מהגוף שהמתיקות והתענוג של התומ"צ יעצור אותו וכ"ש ואתה משמרה בקרבי וזהו בחי' דבש המעצור ומכווץ ואינו מניח להיות פירוד והסתלקות הנפש מהגוף מחמת האהבה בתענוגים שבתומ"צ ועי"ז ממשיך כן מלמעלה וזהו בחי' דבש דשופר המשכת התענוג בעולם הדיבור וממתיק הה"ג פ"ר דשופר שהוא כמו בחי' אש כו' (כנ"ל שבי' מיני גבורות הם) וזהו פי' ודבש היום הזה כו' דקאי על ר"ה ולכן הוא צירוף שם הוי' להיות נמשך התהוות העולמות ובנין עולם הדיבור המהווה ומחיה אותן מאין ליש כנ"ל.

י) והנה מכל הנ"ל יובן ענין הכריתות ברית בר"ה והקיום על כל ההמשכות בבחי' מל' בעש"ן היינו להיות בנין עולם הדיבור המהווה העולמות שהוא בחי' דבר מלך וכן בגפש הוא הכריתות ברית על תורה שבע"פ מלכות פה תושבע"פ קרינן לה בין מלמעלה ובין מלמטה בעבודה שלא להפרד ח"ו

בבחי' יש זהו ג"כ ענין ודבש שהוא הגורם הקיום וההמשכה מלמעלה כו' וכן בעבודה להיות עסק התושבע"פ בבחי' מתיקות ורק ע"ד יפה שעה אחת כו' ולא להפריד כו' כנ"ל.

ועתה יובן ג"כ סידורא בהני יומי נוראים ע"ד עבודה והוא דכמו שהברית בתושבע"פ הוא שיהי' יחוד בחי' עלמא דאתגליא בעלמא דאתכסיא שהם בחי' תושבע"פ ותושב"כ להיות ביטול בעסק התושבע"פ כמ"כ יש כמו בחי' יחוד זה כיוצא בזה ג"כ לענין עבודת הלב באהוי"ר כי הנה ב' בחי' יש בלב דהיינו פנימית הלב וחיצוניותו. פנימית הלב הוא התלהטות והתלהבות ושמתת הנפש האלקית המשכלת ומתבוננת באור א"ס ב"ה וחפצה וישעה להתענג על ה' אהבה בתענוגים בגילוי אוא"ס ב"ה בחכמה שבנפש ואיזהו חכם הרואה את הנולד מאין שאין העולם מעלים ומסתיר על אוא"ס ב"ה וכולא קמי' כלא וכאין ממש ואי לזאת תהי' דביקת הנפש בשרשה בהתכללות ויחוד עצום (וכליון כל הרצונות זרות לגמרי וזהו בחי' כלה ושכינתא עילאה הנזכר בפסוק שיר השירים דהיינו כלה לשון כליון מחמת שאין עוד ממש וזהו בחי' יחוי"ע) ועו"ג יום ליום יביע כמעין הנובע ממקורו שמתאחד עמו, אבל חיצינות הלב הוא מדת לילה וחושך שיש בו העלם הסתר מלבושי הגוף ונה"ב כי אהבה זו מבחי' יחוי"ת שנראה העולם ליש רק שבכח נפשו מעורר את האהבה להיות ביטול היש (וזהו בחי' כלה ושכינתא תתאה כו' הנזכר בשיר השירים כו') יש מי שאוהב כו' משא"כ יחוי"ע הוא ביטול ממש ומס"נ ועו"ז התפלל דהע"ה ויחד לבבי כי אעפ"י שהן שתי לבבות מדת יום ומדת לילה אינן נפרדים בעצמותן ח"ו רק מדת הלילה הוא בחי' גילוי לעצמות המדה שהיא מדת יום כדי שתבא בבחי' גילוי בפו"מ מהעלם ומצפוני בינת הלב לידי גילוי הלב בפו"מ שיהא הלב כלי ומשכן להשראת אהבה זו וכן אהבה עליונה הבאה מלמעלה מהשתלשלות בחי' אהבה בתענוגים תהי' בגילוי הנפש באהבת הלב המלובשת בגוף ונה"ב שהיא האהבה מיחוי"ת (וזהו שרש ענין מישרים אהבוך שבפסוק משכני להיות ב' האהבות שיון כו' לשון משרים וישר וכן תשרי אותיות ישרת לב כי ברה"ה ויוכ"פ הוא בחי' ויחד לבבי כדלקמן) ואין גילוי המדה דבר נפרד מעצמות המדה רק והתקין לו ממנו כו' אלא שא"א שתבא בחי' אהבה עליונה לידי גילוי רק ע"י מדת לילה וחשך שהוא צמצום האור והתלבשותו מדריגה אחר מדריגה עד שקנה שם לעצמו מדת לילה ויחוי"ת ונראה כאלו הוא דבר נפרד לכן התפלל ויחד לבבי כנודע והנה בגילוי המדות מאחר שנראה כאלו הוא נפרד ויש שם התלבשות הגוף ונפש הבהמית שמנוגה המעלימים ומסתירים כו' לכך יש אחיזה לקליפות וסט"א להתאחד ולינק מעיקר הקדושה ח"ו, (ועמ"ש במ"א ע"פ ומעין יצא כו' כי מבחי' נהר כתיב ומשם יפרד שבהתגלות לבו יוכל להיות יניקה למדות הכעס וכה"ג אבל ע"י ומעין יצא בחי' מדת יום יביע כו' אזי והשקה את נחל השטים כו') ולזאת צ"ל המשכת החותם דהיינו להיות המשכה וברכה עליונה להפריד הקליפות ושלא תהיינה גילוי המדות כ"א ליחודו ג"כ וכמ"ש ויחד לבבי וחותם אותיות תחום כלומר עד פה תבא ולא תוסיף שלא תהי' תוספת חיות יותר משיעור המוגבל דהיינו שלא יוסיף האדם תת כחו וכל יגיעתו לנה"ב רק כמ"ש יגיע כפיך כו' ובזה מעורר באתעדל"ת שלא יומשך להם אלא מותר

שפע משערות וצפרנים כו' וכמאן דשדי בתר כתפוי שאינו נותן מרצונו הטוב דרך אהבה וחיבה רק כמ"ש ואת עשו כו' שנאתי וכ"ז באתעדלת תליא מילתא והכח הזה לאתעדל"ת זו שיהא תלוי בזה אתעדל"ע נמשך מבחי' חותם שלמעלה והוא מ"ש וה' האמירך כו' עיין לקמן אי"ה).

והנה בחי' זו דויחד לבכי שהוא יחוד היצונית הלב עם פנימית הלב שהם בחי' סתים וגליא שבאדם היינו ממש כענין יחוד תושב"כ ותושבע"פ שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כנ"ל. והנה להיות שיחוד זה דויחד לבכי נעשה בר"ה כי מחמת שבר"ה הוא בחי' גילוי יראה אוי ממילא האהבה רק בפנימי' כי היראה תכסה מבחוץ וכמ"ש במ"א ע"פ וכל הלבבות יראוך שאזי וכל קרב וכליות יזמרו כו' פי' כשהיראה בגילוי הלב אוי הזימרה רק בקרב שהוא פנימי' מהלב כו' וזהו דבר"ה הוא בחי' לעברך בברית ולכן נק' ר"ה היום סתם כי הלילה הי' ליום שחיצוני' הלב הנק' לילה נכללת בפנימי' וע"כ ע"י יחוד זה באדם בחיצוני' ופנימי' הלב נעשה ג"כ הכריתות ברית בתורה להיות התקשרות ויחוד מתושב"כ בתושבע"פ להיות חתום תורה בלימודי וכל בניך לימודי ה' כנ"ל.

את ה' האמרת היום.

א) בבחיי פ' תרומה בפ' אבני שהם ואבני מלואי' דק"ח ב' ויש לך לדעת כי כלל הדברי' שבפ' זו הן ט"ו כו' כדי לרמוז מ"ש כי ב"ה הוי צור עולמי' כו' כנגדן תקנו חכמי האמת בישתבח ט"ו שבחי' כו' ט"ו שבחי' באמוי"צ כו' וכנגדן מצינו ט"ו תיבות בפ' את ד' האמרת היום וכנגדן ט"ו תיבות בברכת כהנים עכ"ל וכן בפ' אחרי ה' אלקיכם תלכו יש ט"ו תיבין י"ה וששה עניני' תלכו תראו כו' עד תדבקון ו' הרי י"ה. וי"ל זהו ג"כ ענין ואתחנן גימטרי' תקט"ו היינו ט"ו פ' ת"ק כו' רקיעי' ע"ש בבחיי ועמ"ש ע"פ כי ב"ה ד' צור עולמי' ובזח"ב תרומה קס"ה ב' ע"פ סלו לרוכב בערבות ב"ה שמו דמפרש שם על כתר ע"ק שע"י שם י"ה שהוא חו"ב הוא רוכב בערבות היינו ז"א כו' וזהו ע"ד שהאבות שהן חג"ת דאצי' הן הן המרכבה עמ"ש מזה בת"א יתרו ד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שהן מקשרין ומחברי' חו"ב הנק' או"א לאא"ס ב"ה וזהו סלו לרוכב כו' ב"ה שמו וזהו ג"כ מ"ש במד"ר ס"פ ויצא פע"ד ע"פ גנובתי יום ותדד שנתי מה הי' אומר ריב"ל אומר ט"ו שיר המעלות שבס' תהלי' הי' אומר הה"ד לולי ד' שהי' לנו יאמר נא ישראל דהיינו כדי להמשיך בחי' י"ה שהם המוחי' לוי"א וכמ"ש ע"פ הללויה הללי נפשי כו' וה"ע שיהי' השם שלם בלקי"ת ד"ה ראה אנכי נותן וגם לחבר הכתר באו"א כנ"ל ולכן הי' אומר דוקא ט"ו שיר המעלו' ועד"ז יש ט"ו תבין בפ' את ד' האמרת היום להמשיך המוחי' בז"א כו' ועמ"ש ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה וזה"ע שיהי' השם שלם, פי' לולי י"ל ע"ד

אור תבוא התורה תהרנו

אני לדודי זהו לו ועיני דודי לי. ובמ"א נת' פי' לולי ע"ד ולא נתכנו עלילות ולו קרי ע' אדר"ו דרצ"ב סע"ב דקאי על ע"ק וז"א וכן ענין לא צר והקרי לו בזהר וירא דק"כ ב' זהו ג"כ ענין לולא התחברות ז"א בע"ק ואף שנאמר לולי ביו"ד הו"ל כמו לולא כי לי זהו ג"כ בכתר או בבינה כמ"ש בלק"ת ד"ה וארשתיך לי וזהו כ"מ שנאמ' לי אינו אלא בזכות אבות שהן מרכבתא עילאה לחבר או"א בכתר ולכן בענין לולי ד' שהי' לנו יאמר נא ישראל נאמ' ט"ו שיר המעלות שע"י שם י"ה זהו המשכת ע"ק בד"א כו', והנה לולא האמנתי לולא אותיות אלול שאז מאירי' יגמדה"ר מבחי' כי אל דעות כו'.

קיצור את ד' האמרת יש ט"ו תיבין בפ' דוגמת ט"ו שיר המעלות שאמר יעקב ולכן כי יעקב בחר לו י"ה, סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו. כי בי"ה ה' צור עולמי', ואתחנן ט"ו פ' ת"ק הללו י"ה ופי' להי' ה' כו' יאמר נא ישראל כו', וע' בזהר בשלח דנ"ז ע"פ עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה שהישועה נמשך מש' י"ה לפי שהוא בחי' תרדל"מ וע' בסידור ע"פ הללויה ובלק"ת פ' תבא בהביאור ע"פ היום הזה דמעלת המוחי' חו"ב הוא מפני שבהם מלוכש אא"ס וע' בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי בענין יחוד או"א כו'.

ב) פ"ק דברכות דף ו' סע"א תפילין דמארי עלמא מה כתי' בהו מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ ד"ה א' סי' י"ו וע"ש בפרש"י מה כתי' בהו בשלמא בתפילין דידן כו' ומי משתבח קודב"ה בשבחייהו דישאל אין דכתיב את ד' האמרת היום (האמרת ל' חשיבות ושבח כמו יתאמרו כל פועלי און תלים סי' צ"ד ישתבח) מזה יש להעיר לענין ישתבח שמך שזוהו ע"ד האמרת וט"ו שבחי' המשכת י"ה ועמ"ש מזה בס' שו"י במ"ד בסופו וכתי' וד' האמירך היום א"ל הקב"ה לישראל אתם עשאוני חטיבה א' בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה א' בעולם אתם עשאוני חטיבה א' בעולם שנאמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ואני אעשה אתכם חטיבה א' בעולם שנאמר ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ עכ"ל ועיין שם בעין יעקב ב' הרשב"א האמרת והאמירך על דרך דודי לי ואני לו ומהרש"א כתב על דרך אני לדודי ודודי לי שכן מתחיל את ד' האמרת היום ע"ד אני לדודי וע"ש בעין יעקב ב' הרשב"א האמרת והאמירך ע"ד דודי לי ואני לו ומהרש"א כ' ע"ד אני לדודי ודודי לי שכן מתחיל את ד' האמרת היום ע"ד אני לדודי ואח"כ וד' האמירך זהו ודודי לי. ולהבין מהו החטיבה א' באמרינו ה' אחד וע' בפרש"י בחומש פ' קרח ע"פ זאת עשו קחו לכם, אפ"ל עפמ"ש חטיבה א' בעולם ר"ל שגם בעולם אין עוד זולתו ית' וצבא השמי' הם רק שלוחי ההשפעה ואין בידם לשנות ד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ג דס"ד ע"ב ולכן הוי' אחד הוא קבלת דיבור ולא יהי' לך וע' ברמב"ן בהקדמה לס' איוב בענין ידיעה והשגחה ומ"ש בלק"ת ד"ה ששים המה מלכו' דרוש הב' בפ' במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו וזהו ע"ד כי עכומ"ז אומרי' על השמים כבודו והשפלה לפניו להשגיח בשפלי' אבל מי כה' אלקינו המגביהי לשבת ולכן המשפילי לראות בשו"א בהשואה א' יעו"ש, (הג"ה אח"ז עוד י"ל יותר מענין עשאוני חטיבה א' בעולם דהיינו מ"ש שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד עפמ"ש במ"א

שמצוה זו הנק' לייחדו הוא מוסיף על מצו' לא יהי' לך כי זהו להרחיק ענין השיתוף מה שאין ב"ב מוזהרי' עליו לפ"ד הרמ"א. ופי' ענין הרחקה מהשיתוף היינו שלא לומר שהמלאכי' מסייעי' לו בהנהג' העולם כמו במלך ב"ו שהדוכסי' מסייעי' לו אעפ"י שהוא העיקר אבל למעלה אינו כן כמשארז"ל במד"ר פ' בראשית מי הי' שותף עמי רק הוא לבדו ית' המח' את העולם ומנהיגו והמלאכי' הם רק שלוחי השפע ואין בידם להרע ולהטיב ועי' מזה לעיל תחלת בוך זה ד"ה הנה הרמב"ם מנה שלשה מצו' בהאמנת אלקות אנכי לא יהי' שמע ישראל ועל בחי' זו הג' נאמ' אתם עשאוני חטיבה א' בעולם עכ"ה) וזהו האמרת כפי' הבחי' פ' תבא ל' מעלה וגובה מל' בראש אמיר שהוא הענף הגבוה וכן בתרגום אונקלוס חטבת מל' חטובות אטון מצרים משלי סי' ז' דהפי' משובחי' עכ"ל וענין מעלה וגובה זה"ע המגביהי לשבת כו' למעלה עד"מ מבחי' שמי' עד ששייך המשפילי לראות בשו"א בהשוואה א' דר"ל שחוג' שוין לפניו וזה"ע חטיבה א' בעולם ועמ"ש ע"פ כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהי' עליהם, גם כי ע"י תפילין ממשיכי' ישראל תפילין דמארי עלמא דהיינו המשכ' ד' מוחי' לז"א והיינו שממשיכי' אא"ס בז"א כמ"ש בענין ריח ניתוח לד' בד"ה והקרבתם עולה אשה וכ"כ בעה"ק בענין פי' היחוד שהוא המשכת אא"ס בשמו הגדול שהוא ש' הוי' וממנו נמשך בשם הנכבד שהוא מל' ועי' ד"ה מצה זו בענין המשכ' מוחי' דאבא והם נמשכי' בז"א ובד"ה וירא ישראל בפי' ויקרא הוי' הוי' ובד"ה זכור את יוה"ש לקדשו דרוש הב' בענין התקשרות בחי' אדה"ע בבחי' כי לא אדם הוא ובד"ה האבות הן הן כו' וע"ד מקדשי שמך דהיינו שממשיכי' מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמן קדוש וזהו ישתבח שמך דפי' בלק"ת ד"ה כי תצא דרוש הא' פ"ב שיאיר תוקף האור בבחי' שמך וז"ס היחוד וכמ"כ עד"ז שיאיר מאא"ס ממש בש' הוי' כמו שפי' בוח"ג דק"ל א' בענין ונלכה באור הוי' דהיינו באור ע"ק המאיר בש' הוי' דז"א ועשל"ק סעי' ד' זהו עצמו ענין עשאוני חטיבה א' בעולם ועמ"ש מענין תפילין דמארי עלמא ע"פ את שבתותי תשמרו ועי' המשכ' המוחי' דגדלו' לזו"נ נעשה יחוד זו"ג משא"כ קטן אינו מוליד ועי' ביאור מזווה מימין וע"י יחוד זה מאיר גילוי אלקו' למטה בעולם עמ"ש בפי' ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו יחוד ג"כ ל' חידוד ד"ה ושננתם לבניך, וע"ש יחוד זה זהו ואני אעשה אתכם חטיבה א' בעולם ששים המה כו' אחת היא יונתי כו' וזה"ע האמרת היום להיות לך לאלקי' וכנ"ל שהוי' אחד זהו קבלת דיבור לא יהי' לך גם לאפוקי מדעת האומר מפלגך ולעילא כו' כנו' ד"ה ששים המה הראשון גם ע"ד מאמרז"ל פ"ק דברכות ד"ז ב' עד שבא אברהם וקראו אדון ועמ"ש בח"א דמהרש"א שזה"ע ההשגחה ועי' בילקוט ע"פ מלפני אדון חולי ארץ.

קיצור האמרת והאמירך ע"ד אני לדודי ודודי לי וא"כ זהו ג"כ ענין אלול, חטיבה א' בעולם שגם בעולם אין עוד ע"ד מי כה' אלקינו המגביהי לשבת ועי"ז המשפילי לראות בשו"א וזהו כי הוי' אלקינו ה' אחד זהו קבלת דיבור אנכי ולא יהי' לך. הג"ה וכמ"א נת' דפי' שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד זהו הרחקת השיתוף די"א שב"נ אין מצווי' עליו אעפ"י שמצווי' על לא יהי' לך וא"כ זהו ענין חטיבה א'.

ג) עוי"ל עדמ"ש בת"א ד"ה וארא אל אברהם בענין שאומרי' בק"ש ה' אחד ומדוע אין נאמ' יחיד אלא כי יחיד הוא מצד מהו"ע אכן אחד היינו שהוא אחד בו' רקיעי' והארץ וד' רוחו' העולם וכולם בטלי' במציאו' וזה בחי' עליונה מאד וגם גילוי למטה ולכן נאמר ביום ההוא יהי' ה' אחד, גם כמ"ש ד"ה ושנתם ס"ג ב' פרש"י בחומש והגמ' ספ"ג דפסחי' בפ"י ה' אחד ושמו אחד שיהי' נק' כמו שנכתב וזהו חטיבה אחת כו'.

קיצור עוד חטיבה א' כמ"ש בענין פי' ה' אחד בד"ה וארא וע"ד שיהי' נק' כמו שנכתב.

ד) עוי"ל ע"ד גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו ופי' בזה ויקרא דף ה' א' אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו כו' ומבואר במ"א כי עיר אלקינו היא מ' התגלו' אלקות בבי"ע ועי"ן גדול ה' שנמשך אא"ס להאיר בשם הוי' דו"א ועמ"ש מזה בביאור ע"פ קול דודי שאינו בלק"ת וזהו לך ה' הגדולה והגבורה כו' ע"י שממשיכי' אור מהכתר בשם הוי' דו"א וכמ"ש מזה לעיל סעי' ב' בענין באור הוי' והנה הבינה נק' על ה' דהיינו למעלה משם הוי' וזה"ע ותתפלל חנה על ה' כמ"ש בת"א ס"פ משפטי' והרי משם ממשיכי' הארה זו בשם הוי' וכמ"ש בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון בענין קחו עמכם דברי' ושבו אל ה' וזהו ג"כ ענין מט"ט קישר כתרי' לקונו ז"א מתפילותיהם ש"י ועמשל"ק סעי' י"ח וזהו עצמו ענין הקב"ה שהוא ז"א מניח תפילין המשכ' אא"ס בז"א ע"י חו"ב כו' כנ"ל סעי' א' ולפ"ז את ד' האמרת היום שהמשכ' תוקף בשם הוי' מעצמו' אא"ס ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' ועוז"ג שלח קס"א ב'.

ה) גם ע"ד ועשיתם אתם כתי' מעלה אני עליכם כאלו עשאוני כמ"ש מזה בלק"ת שה"ש ד"ה אני ישנה פ"ג וזהו אתם עשאוני חטיבה א' בעולם ועמ"ש ע"פ הזהר בלק קצא"א בענין גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו.

ו) גם ע"ד אלקי אברהם כו' זה שמי לעלם כי האבו' הן הן המרכבה ועד"מ המרכבה מגביה את הרוכב כמ"כ ממשיכי' פנימי' יחוד או"א תוס' וריבוי אור וזה"ע לעשות לו שם משא"כ מצד עצם הבריאה הוא אל מסתתר וכמ"ש מזה באריכות ע"פ ואלה שמות בניי' ע"פ מאמרו"ל במד"ר בקהלת ע"פ טוב שם משמן הטוב ארשב"נ מצינו שהלך הקב"ה מהלך ה' מאות שנה לקנות לו שם שנאמ' אשר הלכו אלקי' כו' ולעשות לו שם דהיינו שיאיר בחי' שלמעלה מהשתלשלות שמשם נמשיכי' הנסי' שלמעלה מהטבע כמ"ש בהרמ"ז בשלח דנ"ד ע"פ או ישיר וז"ע שמן תורק שמך ע' בתרגום בשה"ש ולכן ארו"ל דבר גדול מעשה מרכבה שממשיכי' בחי' גדול ה' היינו מא"א בז"א כו'.

ז) ענין זה' האמירך מ"ש בתפילין דמארי עלמא גוי א' בארץ יש להעיר ממ"ש בת"א פ' וישב ד"ה והנה אנחנו מאלמי' אלומי' שממשיכי' בחי' אחד בארץ ובלק"ת סד"ה אתם נצבים בפ"י למען הקים אותך להיות לו לעם פי' כי אין מלך בלא עם שהם נקראי' במדריגת עמו שהם אנשים כמותו ומתיחסים אליו בערך מה כו' משא"כ לגבי קודב"ה בעצמו ובכבודו אין ערוך אליו כו' אבל הוא הברית אשר כרת ה' עמנו כו' ומה יובן ענין זה' האמירך.

ומזה יובן ענין אמרו לפני מלכיות בר"ה כדי שתמליכוני עליכם וקיי"ל שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד הוא מלכות וזהו אמרו לפני אמרו ג"כ ע"ד את ד' האמרת היום וכנ"ל וע' בהביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה בסופו ועוד יובן ענין האמירך היום ע"ד חביבין ישראל שנק' בנים למקום וע"ד כי יעקב בחר לו י"ה כי חלק ה' עמו ועמ"ש בלק"ת כי תצא ד"ה ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם וע' ד"ה ויאבק איש עמו וד"ה ראה ריח בני וע' במד"ר פ' וישלח בענין התבן והקש והחיטי' מדיינין זע"ז וכמד"ר ויצא ע"פ ויותר יעקב לבדו ובענין ותשחק ליום אחרון ובענין והי' הנשאר בציון והגותר בירושלי' קדוש יאמר לו עתידים צדיקי' שיאמרו לפניהם קדוש ובענין בקשת משה ונפלינו אני ועמך ועמ"ש ע"פ עם זו יצרת לי ונת' מזה ע"פ וכתבתם על מזוחת ביתך דענין מוזהה היינו זו זה פי' הקב"ה נאמ' בו זה אלי וישראל נק' זו ע"ש עם זו גאלת, ובד"ה כי תצא דרוש השני פ"ב אין מול לישראל כו' ואתם תהיו לי כו' ובענין וירם קרן לעמו רמה קרני רמה דוקא ועמ"ש בת"א פי' שמות ד"ה הבאי' ישרש בפ"י אשה יראת ד' היא תתהלל וזהו האמירך להיות לו לעם סגולה ע' בפירוש סגול וסגולה בלק"ת בשה"ש ד"ה נאוו לחיך בתורי' וע"ע ד"ה אנ"י הנ"ל ספ"ב, ובת"א פ' יתרו ד"ה זו"ש בדיבור א' נאמרו בענין הכח שניתן לישראל במ"ת שיוכלו להמשיך כו' ובד"ה מנורת זהב כולה וזהו לעם סגולה ועמ"ש במ"א (בבוך תרט"ז) בד"ה ביאור ענין למען אשר יצוה ובענין לשאר"י נחלתו דלשם נו' מענין כי מי גוי גדול.

קיצור ענין וה' האמירך עם זו יצרת לי, מוזהה זו זה, אין כאל ומי כאל ישורון, היחוד עליון ומלאה הארץ דעה, גם שהמלאכי' יאמרו לפני הצדיקי' קדוש, וירם קרן לעמו, לעם סגולה.

(ח) במד"ר תשא ר"פ מ"ה דקנ"ט ג' בפ"י ויתנצלו בני' את עדיים ור' סימי אמר פורפיראות (בגדי מל' חשובים) וכה"א את ד' האמרת היום (האמרת ל' בגד כמו שפי' חז"ל בצע אמרתו בינוע פורפירא דילי' ע"פ מדותיו תרגום של אמרא דלבושא) וה' האמירך היום י"ל דהנה מבואר במד"ר פ' ויקרא ר"פ ב' דקס"ז ע"א צו את בני' כו' שהן דבוקי' לי כו' כי כאשר ידבק האזור כו' מכל פרפורין שיש לך כו' שאותו לבשתי ביום מלכותי כו' הן שהמליכוני תחלה על הים ואמרו ד' ימלוך לע"ז עכ"ל, הרי שבחי' הלבוש המודבק לגוף ממש זה"ע נש"י וזהו עצמו ענין ד' ימלוך שבחי' מ' נק' לבוש, ואפ"ל לבוש זהו ע"ד הנז' במד"ר בראשית פכ"א כהדין קמצא דלבושא מיני' ובי' וכמ"ש בפ"י ברוך כה"מ היינו מה שעלה במח' אנא אמלוך וכמ"ש ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד ה' והרי נק' מלך ישראל וגואלו, ועכ"פ לפ"ז פ"י את ד' האמרת שהמשיכו גילוי מלכותו ית' ע"ד ד' ימלוך לע"ז דהיינו לע"ל שנאמ' והי' ה' למלך ואמרז"ל שאלמלא אמרו ה' מלך לע"ז לא הי' אומה ול' שולטת בהם כו' כי הי' גם עתה הגילוי מה שיהי' לע"ל ד' ימלוך כו' והוא מבחי' הוד והדר לבשת לבושי' דהוד והדר כדלקמן, והנה בקי"ס אמרו ד' ימלוך כי אז בקי"ס הי' גילוי מלכותו ית' ע"י כי בא סוס פרעה כו' ובנ"י הלכו ביבשה כו' וזהו גילוי מלכותו ית' שמראה מלכותו וכמ"ש הרמ"ז פ' בשלח דנ"ד א' ע"פ או ישיר

בענין פי' או א' נהירו דעתיקא שמאיר בזיין שהוא מ' היינו בחי' המאיר ביחוד פנימי דא"א ונהר יוצא מעדן שבחי' זו למעלה מחיות העולמות שהיא מחיצוני' א"א וע' זהר נח גבי אלה תולדות נח ונהר יוצא מעדן שזהו פנימי' השפע שנפתח בשבת שלמעלה מהמשכה שבשימ"ב כו' ע"ש ונת' במ"א באריכות וע"י המשכה זו ד' ימלוך כו' ועד"ז ה"ע גלה כבוד מלכותך והוא ע"ד עד שנגלה עליהם ממה"מ בלק"ת שה"ש ד"ה קול דודי, והנה בר"ה שממשיכי' מלכיות זה"ע את ד' האמרת היום ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה אתם נצבים ובר"ה שוש אשיש וכמ"כ נמשך לבושי' אלו לנשמה וכמ"ש באגה"ק סי' כ"ט בד"ה אחעט"ב ובס"ב ח"א פ"ה שהלבושי' אלו אף שהם לבושי' לנשמה הם גבוהי' מעצם הנשמה ונק' יומינ' עילאין וע' בת"א פ' חיי ע"פ מאמרו"ל יפה שעה א' בתומע"ט בעוה"ז כו' וע' בת"א ע"פ יביאו לבוש מל' אשר לבש בו המלך שה"ע ה' מלך גאות לבש ומבחי' לבוש זה נמשך לבושים לנשמות כו' ועמ"ש מענין מזון ולבוש ד"ה חנוכת הבית דרוש השני ועמ"ש מענין שמנה בגדי' דכה"ג נגד ח' ימי המילה שנמצא מגיע הלבוש גם בבחי' בינה ששם מאיר עת"י.

קיצור האמרת לבוש ע"י ד' ימלוך לע"ו, לבושא מיני' ובי' ועמ"ש ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד ד', שנגלה עליהם ממה"ה גלה כבוד מלכותך, והאמירך בגדי קדש.

ט) **עו"ל** דמהרמ"א בתלים רסי' ק"ד ע"פ הוד והדר לבשת כ' דאי' בפסיקתא שלבוש זה הוד והדר לבש הקב"ה בעת בריה"ע, וזה כמ"ש במק"מ ס"פ מצורע ב' האריז"ל ששבעה ימי בראשית הם ז"ת דע"י והיינו שאו האיר בחי' עת"י, ולכן נק' ימי קדם כמשארז"ל לפי שעדיין לא היו עכו"ם בעולם כו' ולכן הי' הוד והדר בעולם וכמ"ש במד"ר פ' בראשית פ' י"ב בענין אלה תולדו' השוה"א מלא בשני וזין שלא יהי' כן עד ימי המשיח כו' ע"ש ולכן אח"כ ע"י החטא עה"ד כל תולדת שבמקרא חסר ועמ"ש מזה ע"פ גדילים תעשה לך וע"פ הוד והדר לבשת ועכשיו העבודה ע"י תומ"צ להמשיך בחי' הוד והדר לבשת וכמ"כ על א"ח שהיא כני' נא' עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון וזהו הוד והדר תשוה עליו וא"כ פי' האמרת היום היינו להמשיך בחי' הוד והדר לבשת וכמ"ש במד"ר ס"פ האתחנן וכנגד זה ישראל מעטרין להקב"ה בעשרה לבושי' שממשיכי' התלבשותו ית' בעשרה לבושים, פי' ע"ד הוד והדר דהיינו ע"ס דאצי' כו' או לומר שבמדות שבמל' יאירו הע"ס העליוני' וזהו אמרו לפני מלכיות אמרו ל' שבח ול' לבוש כנ"ל ע"ד ויתן עליו הוד מלכות, וענין שנק' הע"ס לבושי' שהרי לכאו' הם בחי' גופי' והגוף מתאחד עם הנשמה משא"כ הלבוש אך בפרד"ס ערך שם פי' שמות הם לבושי' והיינו שהע"ס הם רק שמותיו של הא"ס ב"ה ע"ד שם והארה שאינו נוגע אל העצמיות ולכן נק' לבושי' שאין שייך לומר שהחכמה שהיא עצמותו רק בחי' שם של המאציל וכן החסד והשם הוא בחי' לבוש, זאעפ"כ נק' אצי' ל' ויאצל שהוא ג"כ ענין הארה, או י"ל ע"ד א"א מלבישי' לזרועות דא"א, וע' בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ כי כאשר השמי' החדשי' פ"א מענין אור וכלי ולבוש ובלק"ת פ' אחרי ד"ה ביאור הדבר' ע"פ כי ביום הזה יכפר ושם פ"ב מענין שהדיקנא נק' לבוש כמו האותיות הם לבושי' כו' ועפי"ז י"ל מ"ש הפרד"ס שהשמות הם לבושי' כי

השמות הם בחי' אותיות גם טנת"א טעמי' הם אותיות התענוג כו'. וענין שאו"א מלבישי' לא"א וזו"ג מלבישי' לאו"א ביאר רבינו ז"ל וז"ל מו"ח ז"ל להבין ענין ההתלבשו' הנו' בע"ח שזה מלביש לזה מה ענינו הנה עד"מ במו"מ שעיקר נקודת רצונו הוא הריחו ומה שיצטרך לקנות סחורה כדי להרויח אינו אלא בחי' לבוש אל פנימי' המכוון שלו, ולבוש ללבוש הוא מה שיצטרך לנסוע למרחקים למכור הסחורה וכדומה לזה כל שיסבב פנימי' המכוון העיקרי בלבושי' חיצוני' שאין רצונו בהם כלל מצד עצמם כ"א מצד פנימי' המכוון כו' יקרא בשם לבושי' וזה מלביש לזה וזה לזה עד המצא הנקודה הפנימי' שבשכילה טרח בכל הלבושי' החיצוני' ועוד משל אחר מן הכאת האב לבנו קטן שההכאה זו אין מטבעת האב הפנימי' לבנו שהרי אוהבו אהבה נפלאה, אך להיות כי צריך לייסרו כדי שייטיב דרכו ואינו מייסרו רק מחמת האהבה שמחמת שחפץ בהצדקו וכמ"ש במד"ר ר"פ ואלה שמות ע"פ חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר, ונמצא האה' מוסתרת ומולבשת באכזריות ושנאה של ההכאה כי אינו מכהו רק מאהבה (ולכן לבן חברו אינו מייסרו ומכהו כלל כי לא איכפת לי' תיקונו כו') אבל הכאה זו גלוייה היא והאהבה שמחמתה מכהו מוסתרת היא כמו הלבוש שמסתיר גופו של אדם (ולכן ישראל מלבישי' להקב"ה עשרה לבושי' כי בנים אתם להוי' וצריך להתנהג כמו האב עם הבן שלפעמי' מייסרו ומתלבש במדת הגבורה ואוי אדרבה מלובש בזה עוצם האהבה כו') כן מסתיר ומלביש החסדי' בגבורות שיהי' הגבורות בגילוי והחסדי' בהסתר כו', וע"ד כ"ז יובן למעלה הלבשה שמלביש התחתון לעליון הימנו היינו שבחי' התגלות החיצוני' הוא התחתון והעליון שהוא עיקר מקור הפנימי' הוא בהסתר והעלם בו וכן עד כמה לבושי' זה מלביש לזה כו' עכ"ל, ומ"ש בדרוש המילויים בענין התלבשות והתכללות, וע' בפרד"ס ערך כנפיים ש' אד' לבוש לשם הוי' וא"כ ענין עשרה לבושי' שהע"ס הם לבושי' ובתוכם מלובש אא"ס שהמכוון מהלבוש שיהי' גילוי אא"ס ב"ה ממש ע"י לבושי' אלו כמו ע"י המו"מ ימצא הריחו וכך ע"י ע"ס יהי' גילוי אא"ס ממש ע"ד ואמר ביום ההוא הנה אלקיני זה וע' בת"א פ' מקץ ד"ה ת"ר נ"ח בש"א כו' מענין אספקלרי' דנהרא שהם הלבושי' דתומ"צ ולכן נק' יומין עילאין כו'.

קיצור האמרת היום ל' לבוש, דאי' בעת בריה"ע לבש לבוש הוד והדר לבשת ואח"כ לפעמים אלביש שמים קדרות ולכן נש"י ממשכיכ' שיתלבש בלבוש דהוד והדר כמ"ש במדרש שישראל מעטרי' להקב"ה בעשרה לבושי' שהם ע"ס דאצי' שלגבי אא"ס נק' רק לבושי' והיינו ע"י עסק התורה שנק' לבוש כמ"ש אין כבוד אלא תורה וכבוד היינו לבוש וכן וילבש צדקה, עוטה אור כשלמה קאי על התורה שנק' שלמה ולבוש.

(י) מד"ר באיכה ס"ז ד' ד"ה מעשה במרים משמע פי' האמרת והאמירך ג"כ ל' שבועה שאין אנו ממירים אותו באל אחר והוא ית' נשבע שאינו ממירנו באומה אחרת יעו"ש.

(יא) בילקוט פ' בשלח דס"ט ב' ע"פ או ישיר רמו רמ"א ארע"ק בשעה שאמרו ישראל או ישיר לבש הקב"ה חלוק של תפארת שהיו חקוקין עליו

כל אז שבתורה כו' את ד' האמרת היום ור"ל האמרת ל' פורפירא וחלוק ופי' אז י"ל המשכה מהבינה בו' מדות וזה"ע האמרת היום.

יב) דף ע"ד ע"פ עזי וזמרת י"ה תחלת רמו רמ"ד עוזר ומסמך אתה לכל באי עולם אבל לי ביותר עשאני אמירה שנאמ' וה' האמירך היום י"ל ע"ד באשרי כי אשרוני בנות ואשרו אתכם כל הגוים ועמש"ל סעי' ז'.

יג) פ' בא דס"ב ג' תחלת רמו ר"ז וה' האמירך היום כו' כאשר דיבר והיכן דיבר את ד' האמרת היום והקשה הו"ר יעו"ש. וי"ל ע"פ מש"ל סעי' י"א מבחי' או ישיר נמשך כל אז שבתג"ך או תשמח בתולה במחול או יבקע כשחר אורך לכן ע"י את ד' האמרת היום באז נמשך וה' האמירך, או יש לפרש כי פי' את ה' האמרת היום יש לפרש ג"כ לשון אמירה ודיבור, שעשית אותו להיות אומר וכמ"ש בלק"ת פ' תבא סד"ה היום הזה, וזהו והיכן דיבר את ה' האמרת היום דפי' האמרת הוא לשון דיבור ואמירה כנ"ל, ילקוט ח"ב בשופטים רמו מ"ג כמ"ש בילקוט פ' בא רמו ר"ז כנ"ל, בישע"י סוף רמו שכ"ט ע"פ ישראל אשר בך אתפאר, אתם עשיתוני חטיבה אחת שנאמר את ה' האמרת היום, והוא מהמכילתא ע"ד הגמ' פ"ק דברכות ד"ו, הובא בילקוט שם רמו שס"ו דנ"ח א'.

יד) בלק"ת פ' במדבר בד"ה וארשתוך לי, ענין אשר קדשנו במצותיו קדשנו במצותיך ע"ש ספ"ג, ושם פ"ד והנה ענין הקדושין ומאמר ענין אחד הוא, וביאור הענין ע"ד מ"ש את ה' האמרת היום, ופי' האמרת לשון מפעיל שהפעלת האמירה בו ית' ע"י עסק התורה כמ"ש במ"א, והנה באמירה זו שהיא אותיות התורה מתגלה בו הארת עצמות אור א"ס ב"ה עכ"ל, ועמ"ש ע"פ רוממות אל בגרונם וחרב פפיות בידם, פפיות ב' פיות בחי' ואשים דברי כפיך כו', ועמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה בחדש השלישי בפי' וידבר אלקי' את כל הדברים האלה לאמר.

טו) מ"כ מכ"י מו"ח ז"ל דברי רבינו ז"ל בשנת תקס"ב וז"ל להבין ענין מאמר ביבמה, למה קראוהו חז"ל מאמר בכל המשניות והגמ' דמס' יבמות, והוא קדושי היבמה והם מד"ס, שאין המאמר גומר בה קדושי תורה כמו בשאר אשה, ומן התורה א"צ קדושין כלל כי יש דיעה דויקה נשואין עושה או אירוסין עושה כו', אך הלא ידוע ענין קדושין שהוא מבחי' חכ' הנק' קדש העליון (ע' ביאור מאמר הוהר אמור ד"ק ע"ב גבי אימתי וזוגא דכנ"י במלכא קדישא, ובדרוש תלתא אינון זמינין מקדש, זהר אמור דצ"ד, בסדור שער המועדים, ועמ"ש בלק"ת בד"ה שבת שבתון יהי' לכם) והקדושין הם להעלות ולחבר מוחין דנוק' למוחין דדכורא באמרו הרי את מקודשת לי כו' (הג"ה י"ל כי מוחין דנוק' נקרא קדש תתאה שהיא חכ' תתאה כנו' בזהר פקודי דרכ"ה ב' ובפ' קרח דקע"ו ב', וע"י הקדושין מתעלה להתחבר לקדש עילאה והם יוד דהוי' וי"ד דאד', וע' מענין קדושין בלק"ת בד"ה טוב לחסות, בפי' קדשנו במצותיך, ועמ"ש בד"ה כי על כל כבוד חופה, בענין כבוד תתאה, וכבוד עילאה שהם ח"ת וח"ע שהם ב' בחי' קדש הג"ל ומשם יובן ביאור הדברים, ועמ"ש מענין ארוסין ונשואין בד"ה תורה צוה כו', ומ"ש מענין מקודשת לי, בד"ה וארשתוך לי עכ"ה) וענין קדש העליון הוא חכ' העצמיות של המשפיע חכים ולא בחכ'

ידיעא (עמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות בניי) וזהו ענין טבעת קדושין שהוא עגול שהוא חכמה שבבחי' עיגול שעליון ותחתון שזה כו' שהיא בחי' סוכ"ע, אך זיקת יבמה אירוסין עושה ונכללת במחזין דבעלה היבם רק שחז"ל הצריכו להמשיך לה מקדש העליון בבחי' מאמר שהוא ענין בראשית נמי מאמר הוא, ובראשית ת"י בחוכמתא נק' ג"כ מאמר (עמ"ש מזה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ובד"ה האוינו השמים דרוש הראשון) פי' שיש בחכ' ב' בחי' הא' החכמה בעצמותה שהוא חכם בעצמו ואינו שייך להשפעה עדיין, והב' הוא השפעת החכמה להשפיע וכענין מגיד מראשית אחרית פי' מגיד לי המשכה כמו נהר דינור דנגיד ונפיק והמשכה זו היא מבחי' ראשית שהוא החכמה לבחי' אחרית שהוא חכמה תתאה הנקראת אחרית הימים, וזהו ענין ראשית משא"כ החכמה בעצמה נקרא ראש, קורא הדורות מראש (ונראה שבחי' זו השנית נקרא ישראל סבא שהוא מבחי' נה"י דאבא עיין סד"ה ואלה שמות הנ"ל ובלק"ת בשעה"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה דרוש השני, וזהו ג"כ ענין עצם היו"ד וקוצו התחתון ונק' רישא גזעא ושבילא), והנה קדושי תורה קדשנו כמצותיך הם המשכת עצם החכמה קדש העליון, ובחי' הב' שבחכמה זהו ענין הנקרא מאמר דהיינו ענין בראשית נמי מאמר הוא שהוא בחי' השפעת החכמה להיות מקור להדבור ממש ויאמר אלקים כו' וזהו ענין בראשית שהוא הסמיכות לבנות הבנין ע"פ הציור שמראש בחי' ואהי' אצלו אמת, קורא הדורות מראש, וע"ז אמרו בראשית שהוא גילוי החכמה נמי מאמר הוא לגבי עצם החכמה קדש העליון (ושבת נק' קדש הוא השביתה מיו"ד מאמרות גם מבחי' בראשית כו') שהרי הוא המשכה וירידה רק שהוא ירידת החכמה, שהוא בחי' כלל לגבי שאר ט' המאמרות שהן המשכה מהכלל לפרט, וזהו לשון מאמר ביבמה, מאמר לשון מפעיל מול ומגיד הראשית לאחרית שהם שאר המאמרות, וזהו שקדושי היבם ביבמה שאינם קדושי תורה לא קראוהו בשם קדושין ע"ש עצמיות החכמה, כ"א בשם מאמר של בראשית נמי מאמר הוא, עכת"ד, וכן מצאתי בזה הרקיע בסבא דמשפטים דפ"ג ע"ב ענין מאמר דיבמה ע"ד שלכן נק' הקדושין מאמר כי זה זה בחכמה, ולפי שהיבמה יש לה רוחא דשדי בגוה אחיו של היבם לכן א"צ קדושין מה"ת, שהרי כבר נתחברה לקדש העליון דדכורא כו' ע"י קדושי הראשון, ומכ"ז יובן ענין את ה' האמרת היום, שהמשכת אותו שיומשך בבחי' מאמר שהוא להיות גלוי והמשכת החכ' למטה שזהו פי' מאמר, וכמ"ש בלק"ת סד"ה וארשתוך לי, ועמ"ש ע"פ כה אמר ה' אל יתהלל החכם בחכמתו כו' כ"א בואת יתהלל כו' דר"ל דוקא בהמשכת החכמה למטה, ועמ"ש בת"א בד"ה לך לך שקוצו התחתון של היו"ד המורה על גלוי והמשכת החכ' שרשו מקוצו העליון שלמעלה מעצם היו"ד כו'.

קיצור האמרת, בראשית נמי מאמר הוא, והיינו להמשיכו בבחי' בראשית ברא.

טז) מענין יבום בזח"ג פי' תצא דר"פ סע"ב, ובסה"מ סי' קי"א דני"ד ע"א ובמא"א אות יו"ד ס"ד, ומשם יובן שביבמה נק' מאמר, ובשור"ס דס"ז כ' ולכן קראו לקדושין האלו מאמר ע"ש כי שמרו אמרתך, בצע אמרתו עכ"ל, ואפ"ל עוד בענין היבום כי מלוי ו' הוא ג"כ ו', והם בחי' אחים ונת' מענין ב' וזין אלו בביאור ע"פ קול דודי הנה זה בא מדלג, והנה בגלותא אסתלק

עצם הוא' לעילא לעילא כמבו' בזהר ויגש דר' ע"א גבי כי איננו, ואז מקבלת רק ממלוי הוא' וז"ס היבום אשת אח, וע' במד' פ' בראשית פ"ב בענין אלה תולדות השמים והארץ תולדות מלא בשני ויין ואח"כ כל תולדת שבמקרא חסר וא"ו א' וזהו ענין הסתלקות הוא' ונשאר רק ו' אחד י"ל זהו כענין היבום, ולע"ל אלה תולדות פרץ מלא בשני ויין כו' וזהו נמשך ג"כ מהיבום דיהודה לתמר כו', וגם י"ל זווג ישראל ורחל זהו זווג דכנ"י במלכא קדישא וז"ס קדושי תורה, וכשמקבלת מבחי' יעקב נק' יבום ואז לא נמשך מבחי' קדש העליון כ"א מבחי' בראשית נמי מאמר הוא כנ"ל ועמ"ש ע"פ זאלה שמות בנ"י, וזהו ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל, וההפרש בין עדות לתורה זהו כמו ההפרש בין מאמר לקדש העליון.

יו) ונשוב לפי' את הוי' האמרת היום, דקאי על אמירה שהפעלת האמירה בו ית', וזהו כמארז"ל רפ"ה דאבות בעשרה מאמרות נברא העולם כו' וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא בעש"מ, והיינו כמ"ש בסדור בד"ה הקל קול יעקב, שבתחלה הבריאה נמשכו הע"מ בחסד חנם, כי חפץ חסד הוא, ועכשיו צ"ל ע"י אתעדל"ת וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה, פי' כי אמרתי שע"י את ה' האמרת היום, וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסי ברכבי, דרוש השני פ"א, וזהו שמקיימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ובמד"ש פי' שזהו מ"ש וצדיק יסוד עולם, יסוד הוא קיום העולם, והנה ידוע פי' יסוד שהוא הממשיך עצמיות השפע במדת מל' שהיא מלכות כל עולמים, ולכן נקרא יסוד, וזהו את ה' האמרת היום, כי הע"מ מצד עצמן נאמר בהן ויאמר אלקים, הכל שם אלקים, אבל הצדיקים שמקיימים את העולם שממשיכים בחי' את הוי' אלקיך האמרת, שיהי' מאיר שם הוי' ג"כ בהעשרה מאמרות והיינו ענין וצדיק יסוד עולם, וזשארז"ל פ"ק דכתובות דף ה' ע"א גדולים מעשה צדיקים מעשה בראשית כו', וזהו וליתן שכר טוב לצדיקים, שכר טוב דוקא בחי' אמרו לצדיק כי טוב עמ"ש בלק"ת סד"ה ואתחנן אל ה', בהקיצורים מענין כי טוב.

קיצור כי ע"מ נאמר בראשית ברא אלקים, אכן את הוי' אלקיך האמרת היום שימשך ג"כ שם הוי' בעשרה מאמרות, ע"ד ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים.

יח) עוי"ל בפי' עשאוני חטיבה א' בעולם על שם הוי' שהפי' הוי' אחד ע"ד אני הוי', אני היינו עצמות אור א"ס עם ש' הוי' כולא חד ממש כמ"ש בלק"ת פי' בהר סד"ה את שבתותי תשמרו, וזהו חטיבה א' בעולם, כי עם היות ש' הוי' יו"ד צמצום כו' עכ"ז אני הוי' ממש, ועמ"ש בת"א ס"פ שמות בפי' ולבך יהגה אימה איה סופר, משא"כ עו"ג מפרדים בין עצמות אור"ס לשם הוי' ורצונם לינק מבחי' דכחשיכה כאורה כמ"ש בת"א פי' וישלח ע"פ ויאבק איש עמו, וזהו אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום הוי', נאום הוי' דוקא, והיינו ע"י כי אני הוי' דכולא חד, ועמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה ומ"ש בלק"ת ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם, והיינו כי בלעם בלא עם, דכתיב כי עם קדוש אתה להוי' אלקיך, קדושים תהיו כי קדוש אני

הוי, ובלעם לא רצה שיומשך ע"י ש' הוי, שנמשך בקדושה דוקא ע"י כי עם קדוש, למען הקים אותך לי לעם, כ"א שיומשך מבחי' חנם בלא מצות, ולכן ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם וע"ש פי' ויהפוך הוי' כו', והיינו ב' שמות ההוי' דכולא חד וזהו הוי' אחד וזהו את הוי' אלקיך האמרת היום כו'.

קיצור חטיבה א' ע"ד אני הוי' שעצמות אוא"ס ב"ה עם שם הוי' כולא חד ממש, וזהו ואתה מרום לעולם הוי' וע' מד"ר פ' קדושים ר"פ כ"ד ונתבאר במ"א בכ"ך בא. עמ"ש לקמן בד"ה זה ספר מענין ג' ספרים נפתחים בראש השנה.

ישתבח שמך לעד, זהו ע"ד את ה' האמרת היום דפי' לשון שבח והיינו ענין הוי' אחד ועמ"ש בפ"י הוי' אחד בד"ה וארא אל אברהם, והנה בפסוק את ה' האמרת יש ט"ו תיבין, והם כנגד ט"ו שיר המעלות, כ"כ הבחי' פ' תרומה דק"ח ע"ב בפסוק אבני שוהם ואבני מלואים, וכנגד זה ט"ו שבחים בישתבח, ואפ"ל כי פי' הוי' אחד היינו ג"כ שיהי' השם שלם שיאירו י"ה בו"ה, וכן פי' האריז"ל בלק"ת בזכרי' ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד שיהי' ע"ס דו"א מקושרים באחדות א' הג"ר יאירו בוז"ת, הפך מבחי' כי איננו דאסתלק לעילא לעילא בוז"א ויגש דר"י ע"א, א"ג פי' יהיה שיהיו ר"ה במדרגת י"ה, וזהו ט"ו שבחים דישתבח להמשיך בחי' י"ה בו"ה, או שיהיו בחי' ו"ה במדרגת י"ה, נמצא שיהי' גילוי בחי' אחד היינו ע"י בחי' יהיה שע"י שזו"ג יהיו במדרגת או"א שזהו פי' יהיה אזי יהי' הוי' אחד, ע' בגמ' ספ"ג דפסחים דמ"ט סע"א, ולכן אומרים ט"ו שבחים כדי להמשיך בחי' י"ה בו"ה וזהו ענין הללו י"ה כו', וביאור הענין כי הנה ב"ה הוי' צור עולמים אך בה' בראם ה' זעירא ה' אחרונה דשם הנק' ה' קטנה רחל, ומקבלת מהוא"ה, ועיין באג"ה בד"ה ויעש דוד שם, ועכ"ז הי' תולדות מלא וא"ו ואח"כ ע"י חטא עה"ד תולדות חסר וא"ו אכן ט"ו שבחים להמשיך י"ה היינו שבחי' בהא גברא עוה"ן לא יהי' ה' זעירא כ"א יאיר בו ה' עילאה והיינו ע"י שיקבל ההא מהיוד עצמו שלמעלה מבחי' וא"ו כו', וה' זעירא ה' קטנה רחל ומוזה נמשך בחי' רחל לפני גוזזיה נאלמה כמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את בני דרוש השני, ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה אלה מסעי דרוש השני, אבל ה' עילאה היא בחיגת יובל וחירו שאין שם יניקת החיצונים, וזהו ענין ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם דהיינו ההמשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא.

והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול, ע"ד גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, כמשנ"ת הפי' בת"א בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם כו', ומוזה נמשך הרעש, איך שמתהווה יש מאין רק מבחי' אותיות הנק' עיר אלקינו כו', ולכן נקרא רעש גדול שהרעש וההתפעלות נמשך מבחי' גדול הוי' כו', וסעד מצאתי לפירוש זה ממש במד"ר פ' הברכה דש"ב ע"ב ע"פ ואשמע אחרי קול רעש גדול ואין רעש אלא זיע ואין גדול אלא משה שנאמר גם האיש

משה גדול מאד באמ"צ כו', וא"כ כש"כ שיש לפרש גדול על הקב"ה וכמ"ש במד"ר פ' וירא ע"פ ויעש אברהם משתה גדול. גדול העולמים היה שם כו' וכן ע"פ איננו גדול בבית הזה כו' פ' וישב.

עלינו לשבח. גימ' שור בכור הדר לו להמשיך הדר מלכותו ע"י יסוד שהוא הדר ונק' שור שבח גימ' ש"י יקר, לאדון הכל י"ל עצמות א"ס אשר לך טוב להודות, כי כל בשמים ובארץ נש"ב ע"י העלאה לך ה' הגדולה כו' ומענין וקונה הכל ומענין בכל מכל כל, זהו אדון הכל, כי הוא ית' למעלה מבחי' נש"ב, ע' במד"ר ומה עלינו לעשות רק להודות נמצא זה שייך על אתעדל"ע ממוקם שאין אתעדל"ת מגעת שם ועד"ז ר"ה המלך הקדוש כו', ולתת גדולה ליוצר בראשית זהו בע"ס כמו שיעור קומה של יוצר בראשית כמנין ורב כח ע"כ 'בבחי' זו שייך הבו גודל לאלקינו, גדלו לה' אתי, ועמ"ש בד"ה צדקת פרונונו בפ"י הש"ס יומא סט"ב ע"פ האלקים הגדול כו' רב גידל אמר ברוך כו' מן העולם ועד העולם ור"ל המשכת ע"ק בז"א, כי ז"א פירשו זעיר ע"כ שייך הבו גודל להמשיך מע"ק כו', שלא עשנו, כי אף שחביב אדם שנברא בצלם קאי על כללות מין המדבר, מ"מ שרשם מבחי' פני אדם שבמרכבה וזה ג"כ לחסידי עוכומ"ז, אבל הרשעים נמשכו מבחי' כקוף בפני אדם וח"ב קמ"ח ב', אבל הצדיקים נמשכים מבחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, בצלמנו יחור"ע כדמותנו יחור"ת אתם קרואים אדם, וזהו עשנו נעשה אדם, הוא עשנו ולא אנחנו ע"י ל"ת ולו ע"י מ"ע ע' ת"א ר"פ לך, וע' זהו וירא קט"ו ע"פ ויש ה' לשרה, אף עשיתיו רבוי, מבואר בתרגום דקאי על הגאולה דלע"ל, ככה יעשה לאיש, וע' גמ' כתובות דף ה' סע"א, משפחות האדמה, ע"ד הירודת למטה לארץ, אך אדמה ע"ש אדם, אך כשחוטא נק' ע"ש אדמה וכשהוא צדיק נק' אדם אדמה לעליון, עמ"ש מזה בדרוש מובח אדמה, חלקנו כהם חלקי הוי' אמרה נפשי, חלק ה' עמה, שחלק מכבודו שנתן מכבודו, ועמ"ש ע"פ והי' האמירך, חטיבה אחת בעולם אחת היא יונתי, שמקבלת שפע הפנימיות אלה תולדות נח אלה פסל כו' ועד"ז כו' כי ונהר יוצא מעדן כו' בעה"נ ישבו אבותיכם רק באבותיך חשק ה', וגורלינו הגורל בחי' מזליה, והחלק בחי' הפנימי, וכמ"ש בד"ה יונתי בפ"י ואנכי איש חלק לא יושיע, שאין לו תשועה, כורעים נה"י וכל ברך לך תכרע ומשתחוים וכל קומה לפניך תשתחוה ומודים השתחוואה פנימי' נוטה שמים ע' זהו ויגש ע"פ ונוטיהם, וענין עלינו לשבח שיהי' שמח בחלקו ע"ד ויספו ענוים כו' ואבינוני אדם כו'.

האמרת רבות כי תשא, ר"פ מ"ה גשא פי"ז רנ"ו ג', ולתתך עליון וישלח פרשה ע"ה דף פ"ד ד'.

הוי', ובלעם לא רצה שיומשך ע"י ש' הוי', שנמשך בקדושה דוקא ע"י כי עם קדוש, למען הקים אותך לי לעם, כ"א שיומשך מבחי' חנם בלא מצות, ולכן ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם וע"ש פי' ויהפוך הוי' כו', והיינו ב' שמות ההוי' דכולא חד וזהו הוי' אחד וזהו את הוי' אלקיך האמרת היום כו'.
 קיצור חטיבה א' ע"ד אני הוי' שעצמות אוא"ס ב"ה עם שם הוי' כולא חד ממש, וזהו ואתה מרום לעולם הוי' וע' מד"ר פ' קדושים ר"פ כ"ד ונתבאר במ"א בבוך בא, עמ"ש לקמן בד"ה זה ספר מענין ג' ספרים נפתחים בראש השנה.

ישתבח שמך לעד, זהו ע"ד את ה' האמרת היום דפי' לשון שבח והיינו ענין הוי' אחד ועמ"ש בפני הוי' אחד בד"ה וארא אל אברהם, והנה בפסוק את ה' האמרת יש ט"ו תיבין, והם כנגד ט"ו שיר המעלות, כ"כ הבחי' פ' תרומה דק"ח ע"ב בפסוק אבני שוהם ואבני מלוואים, וכנגד זה ט"ו שבחים בישתבח, ואפ"ל כי פי' הוי' אחד היינו ג"כ שיהי' השם שלם שיאירו י"ה בו"ה, וכן פי' האריז"ל בלק"ת בזכרי' ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד שיהי' ע"ס דו"א מקושרים באחדות א' הג"ר יאירו בז"ת, הפך מבחי' כי איננו דאסתלק לעילא לעילא בזח"א ויגש דר"י ע"א, א"נ פי' יהיה שיהיו ר"ה במדרגת י"ה, וזהו ט"ו שבחים דישתבח להמשיך בחי' י"ה בו"ה, או שיהיו בחי' ו"ה במדרגת י"ה, נמצא שיהי' גילוי בחי' אחד היינו ע"י בחי' יהיה שע"י שז"נ יהיו במדרגת אר"א שזהו פי' יהיה אזי יהי' הוי' אחד, ע' בגמ' ספ"ג דפסחים דמ"ט סע"א, ולכן אומרים ט"ו שבחים כדי להמשיך בחי' י"ה בו"ה וזהו ענין הללו י"ה כו', וכיארור הענין כי הנה בי"ה הוי' צור עולמים אך בה' בראם ה' זעירא ה' אחרונה דשם הנק' ה' קטנה רחל, ומקבלת מהוא"ה, ועיין באג"ה בד"ה ויעש דוד שם, ועכ"ז ה' תולדות מלא וא"ו ואח"כ ע"י חטא עה"ד תולדת חסר וא"ו אכן ט"ו שבחים להמשיך י"ה היינו שבחי' בהא נברא עוה"ן לא יהי' ה' זעירא כ"א יאיר בו ה' עילאה והיינו ע"י שיקבל ההא מהיוד עצמו שלמעלה מבחי' וא"ו כו', וה' זעירא ה' קטנה רחל ומוזה נמשך בחי' כרחל לפני גוזזיה נאלמה כמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את בני דרוש השני, ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה אלה מסעי דרוש השני, אבל ה' עילאה היא בחינת יובל וחירו שאין שם יניקת החיצונים, וזהו ענין ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם דהיינו ההמשכה מעלמא דאתכטיא לעלמא דאתגליא.

והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול, ע"ד גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, כמשנ"ת הפי' בת"א בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם כו', ומוזה נמשך הרעש, איך שמתהווה יש מאין רק מבחי' אותיות הנק' עיר אלקינו כו', ולכן נקרא רעש גדול שהרעש וההתפעלות נמשך מבחי' גדול הוי' כו', וסעד מצאתי לפירוש זה ממ"ש במד"ר פ' הברכה דש"ב ע"ב ע"פ ואשמע אחרי קול רעש גדול ואין רעש אלא זיע ואין גדול אלא משה שנאמר גם האיש

משה גדול מאד באמצ' כו', וא"כ כש"כ שיש לפרש גדול על הקב"ה וכמ"ש במד"ר פ' וירא ע"פ ויעש אברהם משתה גדול, גדול העולמים היה שם כו' וכן ע"פ איננו גדול בבית הזה כו' פ' וישב.

עלינו לשבח, גימ' שור בכור הדר לו להמשיך הדר מלכותו ע"י יסוד שהוא הדר ונק' שור שבח גימ' ש"י יקר, לאדון הכל י"ל עצמות א"ס אשר לך טוב להודות, כי כל בשמים ובארץ בש"ב ע"י העלאה לך ה' הגדולה כו' ומענין וקונה הכל ומענין בכל מכל כל, וזהו אדון הכל, כי הוא ית' למעלה מבחי' גש"ב, ע' במד"ר ומה עלינו לעשות רק להודות נמצא זה שייך על אתעדל"ע ממקום שאין אתעדל"ת מגעת שם ועד"ז ר"ה המלך הקדוש כו', ולתת גדולה ליוצר בראשית זהו בע"ס כמו שיעור קומה של יוצר בראשית כמנין ורב כח ע"כ בבחי' זו שייך הבו גדול לאלקינו, גדלו לה' אתי, ועמ"ש בד"ה צדקת פרזונו בפיו הש"ס יומא סט"ב ע"פ האלקים הגדול כו' רב גידל אמר ברוך כו' מן העולם ועד העולם ור"ל המשכת ע"ק בז"א, כי ז"א פירושו זעיר ע"כ שייך הבו גדול להמשיך מע"ק כו', שלא עשנו, כי אף שחביב אדם שנברא בצלם קאי על כללות מין המדבר, מ"מ שרשם מבחי' פני אדם שבמרכבה וזה ג"כ לחסידי עוכומ"ו, אבל הרשעים נמשכו מבחי' כקוף בפני אדם זח"ב קמ"ח ב', אבל הצדיקים נמשכים מבחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, בצלמנו יחור"ע כדמותנו יחור"ת אתם קרואים אדם, וזהו עשנו נעשה אדם, הוא עשנו ולא אנחנו ע"י ל"ת ולו ע"י מ"ע ע' ת"א ר"פ לך, וע' זהר וירא קט"ו ע"פ ויש ה' לשרה, אף עשיתיו רבוי, מבואר בתרגום דקאי על הגאולה דלע"ל, ככה יעשה לאיש, וע' גמ' כתובות דף ה' סע"א, משפחות האדמה, ע"ד היורדת למטה לארץ, אך אדמה ע"ש אדם, אך כשחוטא נק' ע"ש אדמה וכשהוא צדיק נק' אדם אדמה לעליות, עמ"ש מזה בדרוש מזבח אדמה, חלקנו כהם חלקי הוי' אמרה נפשי, חלק ה' עמו, שחלק מכבודו שנתן מכבודו, ועמ"ש ע"פ והי' האמירך, חטיבה אחת בעולם אחת היא יונתי, שמקבלת שפע הפנימיות אלה תולדות נח אלה פסל כו' ועד"ז כו' כי ונהר יוצא מעדן כו' בעה"ג ישבו אבותיכם רק באבותיך חשק ה', וגורלינו הגורל בחי' מוליה, והחלק בחי' הפנימי, וכמ"ש בד"ה יונתי בפיו ואנכי איש חלק לא יושיע, שאין לו תשועה, כורעים נה"י וכל ברך לך תכרע ומשתחיים וכל קומה לפניך תשתחוה ומודים השתחוואה פנימי' נוטה שמים ע' זהר ויגש ע"פ ונוטיהם, וענין עלינו לשבח שיהי' שמח בחלקו ע"ד ויספו ענוים כו' ואביוני אדם כו'.

האמרת רבות כי תשא, ר"פ מ"ה נשא פי"ז דנ"ו ג', ולתתך עליון וישלח פרשה ע"ה דף פי"ד ד'.

את ה' האמרת היום. פ"ק דברכות ד"ו סע"א הני תפילין דמארי עלמא מה
 כתיב בהו ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ כו' א"ל הקב"ה לישראל אתם
 עשיתוני חטיבה אחת בעולם שנא' שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ואני
 אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנא' ומי כעמך ישראל כו'. בדה"א י"ז כ"א
 וע"ש שזוה"ע את ד' האמרת היום וכפרש"י האמרת לשון חשיבות ושבח כמו
 יתאמרו כל פועלי און ישתבחו עכ"ל. וכ"ה בש"ב סי' ז' כ"ג ושם נאמר ומי
 כעמך כישראל ואפ"ל ע"ד מ"ש במ"א ששרש גש"י ממששים מבחי' כף יו"ד
 היינו כתר וחקי' בד"ה יונתי בחגוי גבי ולכי לך ובגמ' דברכות ד"ו כן הוא פ"ק
 דחגיגה ד"ג ע"א ושם פוש"י חטיבה אחת שבח אחד ושבח מיוחד לומר אין
 כמוך לכך בחרנוך לאלה עכ"ל, ומ"ש רש"י לכך בחרנוך י"ל שזוה"מ"ש כי
 יעקב בחר לו י"ה לפי' אחד אף שהפי' הנמצא במדרשים אשר י"ה כביכול
 בחר לו את יעקב והמכוון לכך בחרנוך לאלה דוקא לאפוקי מן האומרים דקרו
 לי' אלקא דאלקייא, וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה דרוש השני ושם
 ספ"א בענין רם על כל כו' מי כהוי' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות
 בשמים ובארץ, וכן בזהר ר"פ תרומה דקכ"ו ע"א וכפי' הרמ"ז שם משמע
 דמפרש שני הפירושים בענין כי יעקב בחר לו י"ה וכמבואר בזהר ויצא דקס"א
 ע"ב וזהו דמשמע בזח"ג נשא דקכ"ח רע"א מי כמוך הוא בעת"י וכמ"ש מזה
 בלק"ת פ' שלח בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם פ"ג בהגה"ה, והיינו כי
 שם דוקא הוא בחי' המגביהי יותר מבחי' רם על כל ע"כ משם דוקא נמשך
 המשפילי במד"ר נשא פי"ז דרנ"ז ב' ג"כ כמ"ש בגמרא דחגיגה הנ"ל, ועמ"ש
 ע"פ מי כמוך תלים סי' פ"ו ח' אין כמוך באלקים אד', ועמ"ש במד"ר פ' בשלח
 פכ"ה ע"פ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ובערוך ערך אמר השלישי פי'
 חטיבה אחת בעולם צור אחד בעולם כלומר דבר הניכר שאין כמותו עכ"ל,
 ועד"ז פי' במדרש פ' נשא פי' יו"ד ע"פ איש אחד כ"מ שנאמר אחד גדול הוא
 בהקב"ה נאמר אחד דכתי' ה' אחד אין בעולם כיוצא בו, וכן באברהם דכתי'
 אחד הוי' אברהם לא הוי' באותן ימים כיוצא בו, ועד"ן פי' רז"ל ענין צבאות
 אות הוא בצבא שלו ע' מזה בלק"ת סד"ה ואתא מרבבות קדש וזהו ע"ד אנת
 הוא חד ולא בחושבן כמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת ושם
 ספ"ב וז"ל והיינו ע"י שיתבונן איך שהוא ית' אחד חד ולא בחושבן עכ"ל, ור"ל
 שאין ערוך אליו כלל שמעלה ומטה שוין אצלו ע"ש לעיל מיני', וזהו פי' המדרש
 אין בעולם כיוצא בו דמאי קמ"ל שאין בנבראים כמו הבורא אלא דר"ל שאין
 ערוך לך, וע' בסודר בדרוש הוד שבהוד גבי ל"ג בעומר מענין אין ערוך,
 ועמ"ש ע"פ אין קדוש כהוי' בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון
 פ"א, גם במ"א פי' ה' אחד שהוא מצות ליחדו היינו לא לומר שהמלאכים אחר
 שנבראו מסייעים לו אלא כי הוא לבדו הפועל הכל.

קיצור. פי' חטיבה אחת זהו ע"ד אין כמוך, אין בעולם כיוצא בו ור"ל שאין
 ערוך אליו כלל דקמי' אצ"י ועשי' שוין ופירש"י לכך בחרנוך לאלה
 ור"ל לאפוקי מן עו"ג דקרו לי' אלהא דאלקייא אלא הוא לבדו הפועל הכל ואין
 המלאכים אפי' מסייעים לו.

ב) והנה האמרת יש בו ג' פירושים האחד לשון רוממות ושבח שאין ערוך אליו כלל כנ"ל הב' לבוש פורפירא כמ"ש במדרש כי תשא ובמדרש איכה סי' ב' י"ז ע"פ בצע אמרתו אשר צוה מימי קדם בוע פורפירא דילי' ובוהר פ' נח דס"א ע"ב שהיא המל' ששרשה מימי קדם הם י"ג ת"ד ובוע וקרעה לשנים היינו שחלק ממנה נתלבש בקליפות כ"כ בוח"א שם וא"כ עפי"ז י"ל פי' את ה' האמרת היום שהמשתו בלבוש מל' וכמ"ש בפ' רעייתי יפתי שעושים לבוש יפה להקב"ה לאפוקי מבחי' אלביש שמים קדרות בלקוטי תורה בשה"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע ובהביאור, הג' האמרת לשון אמירה ודבור בשה"ש ע"פ יונתי עשית אותו להיות אומר ודובר עד"מ כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו בסדור בד"ה הקול קול יעקב, והנה היום קאי על ר"ה וענין האמרת לשון שבח כמשארז"ל אמרו לפני מלכיות וארו"ל שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד זהו מלכות וזהו חטיבה אחת, וגם אמרו לשון לבוש ולשון לבוש היינו כמ"ש ה' מלך גאות לבש יביאו לבוש מל', ור"ל שזהו לבוש יפה וגם ששרשו מימי קדם, ולשון אמירה ודבור ברה"ה ענין עולם הדבור, וזהו שאומרים ברה"ה ודברך מלכנו אמת וקיים לעד וגו', ועי"ל בענין ר"ה נאמר ג"כ לעולם ד' דברך נצב בשמים כמ"ש במד"ר אמור ר"פ כ"ט אך פי' האמרת היום היינו שבר"ה ממשכים הדבור מע"ק שמשם דוקא יומשך הדבור וא"כ ממילא יומשך הדבור רק לטוב, והענין שארו"ל במדרש וירא פנ"ט לעולם ה' דברך נצב בשמים רשב"ג פתח לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודיבר ולא יקימנה בפ' בלק כ"ג י"ט, אלא בשעה שהקב"ה גוזר להביא טובה לעולם לא איש אל ויכזב ובשעה שהוא גוזר להביא רעה לעולם ההוא אמר ולא יעשה עכ"ל, וכעין זה הוא בפ' בלק דרע"ט ב', והענין כמ"ש בת"א פ' יתרו בהביאור ע"פ זכור ושמור בענין כי לא אדם הוא להנחם היינו כשהמשכה הוא מע"ק שם אין שייך שינויים כי אני הוי' לא שניתי אבל כשהמשכה באה מז"א שהמדות נמשכות ע"פ השכל שייך שינוי וזהו רמה קרני דדוד לפי שדוד הוא בחי' מל' שנסב"ת ע"ש שמלכותו נמשך מבחי' רמה שהוא כתר ולכן בשעה שהקב"ה גוזר להביא טובה לעולם שנמשך בחי' זו מע"ק דתמן לית שמאלא וכולו הטוב והמטיב עז"ג לא איש אל ויכזב, פי' איש היינו ז"א כמ"ש הוי' איש מלחמה אבל ע"ק הוא למעלה מבחי' איש ואדם לכן אין שייך שם שינויים כי ויכזב פירושו ע"ד נהרות המכזבין שנפסק השפע וא"כ לא איש אל ויכזב היינו שהטובה אינה מפסקת, משא"כ כשהוא גחר להביא רעה לעולם הנה בחי' זו נמשך מז"א שבו יש מדה"ד עז"ג ההוא אמר ולא יעשה שע"י ההמשכת רחמים ויהפוך מדה"ד למדה"ר וא"כ מ"ש לעולם ד' דברך נצב בשמים ומ"ש ודבר אלקינו יקום לעולם היינו לפי שדיבור ג"כ בא מע"ק שהוא טובה לעולם ונמשך מע"ק להמשיך חיות מן העולם, ועד"ז פי' את ה' האמרת היום היינו שהוא בנין המל' ונסב"ת כנ"ל גבי דוד, ואח"כ ממשכים האמירה ודבור מע"ק ולכן אומרים ברה"ה ודברך מלכנו אמת וקיים לעד דפי' אמת וקיים לעד זהו כענין אני הוי' לא שניתי, וזהו מפני שממשכים שיומשך בהדבור מבחי' ע"ק, והיינו לפי אשר האמרת הוא ג"כ רוממות ע"ד אין ערוך אליו וזהו בע"ק ומשם דוקא ממשכים הדבור וא"כ יהי' הדבור רק

לטובה, ובוה יש לתרץ הקושיא שהקשה שם בזהר הקדוש פ' וירא דנ"ג ממ"ש בירמי' סי' י"ח ט' ורגע אדבר על גוי ועל ממלכה לבנות ולנטוע ועשה הרע בעיני לבלתי שמוע בקולי ונחמתי על הטובה אשר אמרתי להטיב אותו הרי גם כשהקב"ה גוזר להטיב טובה יוכל להיות שיתחזר בו, די"ל שהתם מיירי כשהדבור נמשך מז"א שהרי ז"א יש בו ג"כ חו"ג א"כ כלול מחסד ג"כ ואדרבה רובו חסדים אלא ששם נמשכים המדות ע"פ החכמה ובינה לכן יוכל לחזור בו וכמו שאול באחת ועלתה לו אבל כשהאמירה והדבור נמשך מע"ק ועז"נ לא איש אל ויכזב כי הוא למעלה ולא שניתי ע"כ עיקר פי' האמרת היום להמשיך בנין עולם הדבור מע"ק דוקא והרד"א רפ"ב ג"כ פי' שאומרים ודברך מלכנו אמת וקיים לעד דקאי אדלעיל מיני' שאומרים מלוך על כל העולם כולו בכבודיך כו' וידע כל פעול כו' שיהי' גילוי אלקות גם בעשי' וזה נמשך מבחי' סוכ"ע ע"כ אומרים שיקיים אותו הבטחה כי באמת דבור זה נמשך מבחי' לא איש אל ויכזב אף שאין זה לשונו ממש עכ"פ היוצא מזה דפי' את ה' האמרת היום שיומשך בנין עולם הדבור מע"ק דוקא ואז ממילא יומשך האמירה והדבור רק לטוב וגם לא יהי' להטובה שום הפסק.

קיצור ג' פירושים בענין האמרת, הא' לשון רוממות ע"ד אין ערוך, הב' לשון לכוש כי במל' הוא לכוש יפה כמ"ש בפי' יפתי ע"פ קומי לך ולכי רעייתי יפתי בד"ה יונתי בחגוי הסלע, הג' לשון אמירה ודבור שיומשך בנין המל' מע"ק דוקא.

ג) וזהו אני מדבר בצדקה (ובהביאור ע"פ אדם כי יקריב מכם) פי' כדי שיהי' המל' הנק' אני במדריגת הכתר הנק' מדבר כידוע שהמל' נק' דבור והכתר נק' מדבר כי ד' בחי' דצח"מ הדומם הוא הדבור שני אבנים בונות שתי בתים, והמדות הם צומח והחכ' היא חי כמ"ש והחכמה תחיה בעלי' והכתר הוא מדבר כמ"ש בלק"ת בהביאור ע"פ זאת חוקת התורה פ"ב והראי' שהקטן אעפ"י שיש לו שכל אינו יכול לדבר והיינו כי מדבר הוא הכתר שלמעלה מהשכל המושג ושיהי' אני מדבר בצדקה (תרט"ב ח"ב דרנ"ט ע"ב, וארו"ל בפ"ך זו צדקה והיינו ע"י התפלות דר"ה וע"י השופר) שהמל' הנק' אני והוא הדבור יהי' במדריגת הכתר הנק' מדבר הוא ע"י הצדקה דוקא ולא דוקא צדקה לבד אלא כל המצות נק' בשם הצדקה כמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה כו', והנה הטעם לזה הנה תחלה יובן למה נק' המצות בשם צדקה, דהנה יש להבין למה האיש העושה טוב וסור מרע נק' בשם צדיק כמ"ש בנח כי אותך ראיתי צדיק וכי מפני שעושה טוב נק' בשם צדיק הלא שם צדיק הוא צדקתו בדין ויושר האמת כו', אך הענין הוא דעיקר שם זה צדיק הוא על עושה חסד וטוב עם הבריות כמו הנותן לעני פרוטה נק' צדקה והנותן נק' צדיק וכך בעושה מעשה המצות חסד וטוב עושה כמו במעשה הצדקה ממש כי המל' נק' עני דהיינו בחי' סיהרא דלית לה מגרמה כלום וע"י המצות ממשך בה ההמשכות אאו"ס המלוכש בתפארת בריח התיכון הנק' עשיר א"כ זהו ממש ענין הצדקה שגומל טובה וחסד לדל ע"ד משכיל אל זל, וזהו דמצוע לשון צוותא וחיבור היינו חיבור ויחוד סוכ"ע וממכ"ע דהיינו ההמשכה במל'.

כמ"ש במ"א בד"ה וירא ישראל את ה' הגדולה שוהו הנק' יחוד קוב"ה. וזהו ג"כ פי' צדקה צדק ה' ויש פי' צדק הוא הבינה שנק' צדק עליון כמ"ש בפרדס ערך צדק ובבינה הוא התגלות ע"ק א"כ הפי' צדקה שנמשך צדק בבחי' מל' והאיש הגורם המשכה זאת נק' צדיק, ויש ג"כ פי' שני בענין צדק צדקה עיין פרדס שם, והאיש הגורם ההמשכה זאת במל' נקרא צדיק כמ"ש אור זרוע לצדיק שהוא בחי' יסוד, ופי' אור זרוע היינו בחי' אור שנברא ביום ראשון כמ"ש במדרש תרומה פל"ה והוא הנמשך ע"י יסוד במל' הנק' עני כמ"ש בזהר ח"ב תרומה דקס"ו סע"ב, ולכן ארז"ל במד"ר בא ס"פ ט"ו שהלבנה היא של אור ור"ל שמקבלת בחי' אור זרוע כנ"ל, וזהו אני מדבר בצדקה אני הוא מל' והוא אותיות אין שהוא בכתר כי נתב"ס וסוב"ת, והנה ע"י השפעת ז"א במל' בבינה בנין הנק' ועולים ברום המעלות עד שמאיר בה בחי' הכתר שנק' מדבר והיינו ע"י המצות וזהו אני מדבר בצדקה, והנה ארז"ל בפיוך זו צדקה ר"ל ע"י השופר דר"ה וע"י התפלה שהם בפה גורמים צדקה הנ"ל להיות אני מדבר בצדקה, ואפ"ל ענין שמאיר הכתר במל' הענין כי יש אתון זעירין ואתון בינונין ואתון רברבין אתון זעירין הם במל' בהבראם בה' בראם, הוא ה"א זעירא, ואתון בינונים הם בז"א, ואתון רברבין הם בבינה שבה התגלות הכתר וההפרש בין אתון זעירין ובין אתון רברבין אשר אתון זעירין מורה על השפלת עצמותו ואתון רברבין מורה על הגבהת עצמותו וכמו ההפרש בין אני ובין אנכי דשניהם ענין אחד הודעת עצמותו ומהותו רק כשמודיע דרך שפלות אומר אני פלוני וכשמודיע דרך הגבהה והתנשאות אומר אנכי כמו אנכי הוואה ועד"ו אנכי מי שאנכי לכן ההפרש בין אנכי ובין אני הוא באות כ"ף אשר אות כ"ף מורה על הכתר ששם עיקר הרוממות והתנשאות א"כ י"ל פי' את ה' האמרת היום שאתה ממשיך במל' הנק' אתון זעירין מבחי' שלמעלה יותר דהיינו אתון בינונים שהוא בז"א או אפי' מאתון רברבין ועי"ז יהי' נמשך גילוי אלקות בעולם.

קיצור סעיף ג', וזהו אני מדבר בצדקה, פי' כדי שיהי' אני שהוא המל' במדרגות הכתר הנק' מדבר הוא ע"י הצדקה וכל המצות נק' בשם צדקה והטעם ע"ד האיש שהוא סו"מ ועשה טוב נקרא צדיק כי אמיתית שם צדיק הוא על העושה חסד עם העני, וכך הוא ענין המצות כי המל' נק' עני, וע"י המצות ממשיך בה המשכות אוא"ס וא"כ זה הוא צדיק העושה צדקה ולכן מצוה לשון צוותא וחיבור בחי' יחד, וזהו אור זרוע לצדיק ר"ל אור שנברא ביום ראשון הוא נמשך ע"י צדיק במל' ועי"ז נעשה אני בבחי' מדבר כתר בפיוך זו צדקה ר"ל ע"י התפלות והשופר בר"ה גורמים הצדקה הנ"ל, ואפ"ל ענין שיאיר הכתר במל' כי המל' נק' אתון זעירין והכתר נק' אתון רברבין אשר אתון רברבין הם רוממות וכשיומשך במל' אתון רברבין זהו המשכת הרוממות במל' ע"ד ארוממך אלקי המלך מלמעלה למטה ואוי יהי' גילוי אלקות בעולם, וזהו את ה' האמרת היום שאתה ממשיך במל' אתון רברבין.

ד) ונתחיל • בפי' הראשון וע"פ פירש"י לכך בחרנוך לאלוה, והענין (בהבדוק דברים בספרי סעי' ה' דרפ"א א') עפ"י מה שאמרו רז"ל במדרש באיכה דע"ז ג' סד"ה חסדי ה' כי לא תמנו פסוק חלקי ה' אמרה נפשי ע"כ אוחיל לו, איכה סי' ג' כ"ד, ופרש"י ה' מנת חלקי תלים סי' י"ז ה' ודין הוא שאוחיל לו ופי' כוסי י"ל כוס גימט' אלקים והי' הוי' לי לאלקים, ובמדרש באיכה שם אמרו ר' אבהו בשם ר' יוחנן למלך שנכנס למדינה והיו עמו דוכסין כו' עד הה"ד חלקי ה' אמרה נפשי כו' שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד עכ"ל ופי' ע"כ אוחיל לו כי ישועתן של ישראל ישועתו של הקב"ה כמ"ש צדיק ונושע, ע' בפרק חלק דצ"ז סע"ב ושמואל אמר דיו כו', ובמדרש פ' משפטים ס"פ לא בשבילי אני עושה כו', ועמ"ש מזה ע"פ ושב ה' אלקיך את שבותך בפ' נצבים, והיינו כי בזמן שאין ביהמ"ק קיים נאמר הצדיק אבד בשני אופנים, הא' שאובד ההמשכה מלמעלה שיהי' נמשכים בשביל היחוד העליון ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא, הב' מה שאובד לנוק' דהיינו שיהי' הגילוי למטה כמ"ש ונגלה כבוד ה' כמ"ש בזח"ב פ' בשלח דנ"ז סע"א וע"ב, גם בפ' אחרי דס"ט ע"א נתבאר זה בחי' האבידה השנית ביותר, ועמ"ש ע"פ כי חלק הוי' עמו בשם הרמ"ז וז"ל כי החלק המגיע לשם לשיגבר כחו להוסיף כח בגבורתו הם עמו עכ"ל, וצ"ל מ"ש במדרש שם הוי' שם פקח אחד מה צריך לזה פקחות לבחור בהמלך עצמו יותר מהדוכסין שלו לכאורה זה יבין אפי' תינוק קטן, ולהבין זה הוא ע"פ מ"ש בת"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ובד"ה ויאבק איש עמו ובד"ה ויהי בשלח פרעה היינו בד"ה ויקח מן הנ"ל דמ"ה סע"א ביאר וז"ל ולפיכך על עו"ג נאמר רם על כל גוים כו' כמו האר"י שלמטה הוא חיה טמאה שמקבל חיות כו' רק בבחי' מקיף מלמעלה כמו לבונה כו' ויעקב יו"ד עקב הוי' אלקינו כו' הגם שיו"ד הוא הארה מצומצמת הלא מצער היא (ע"ד לעולם ילמד אדם לתלמידו בדרך קצרה, בבה"ז פ' אחרי דע"ט ע"ב) ויכולה ליכנס בפנימיות ואין הכלי יכול לקבל אלא ע"י צמצום כמו יו"ד כו' כדי שמזה יהי' לו רשפי אש כו' משא"כ בעו"ג לפי שהוא רם ונשא עליהם דהיינו בחי' המקיף בלבד כו' הוא יש ונפרד בפ"ע ובד"ה ראה ריח בני דל"ד ע"א ביאר זה יותר וז"ל והענין כי ע"י החיות שנמשך בקדושה הנה כתיב וצבא השמים לך משתחווים שהם בטלים כו' משא"כ הקליפות כו', אך כיצד הם חיים כו' זהו"ע לבונה כו' שהוא אור המקיף עליהם כמו משל לזה כמו כשנפש אדם מתגלגל בבהמה הרי אין מאירה בפנימי' כי אין כלי הבהמה מוכנים לקבל צורת נפש האדם רק הוא שם בבחי' מקיף, ויותר מזה יובן בתינוק כשנולד הנשמה יש בו ומחי' אותו ואעפ"כ אין מאירה בפנימיות בהמוחין כי אינן מסוגלים לקבל מפני קטנות הכלי א"כ מה שיש בו הנפש השכלית זהו רק בחי' מקיף, וע' בפ' נח בד"ה הן עם אחד די"ט ע"א ואמנם הם ידעו אשר לקבל מעולם התיקון הוא ע"י ביטול היש והם לא רצו בזה ושאעפ"כ יומשך להם השפעה טובה כו' ע"כ אמרו הבה נלבנה לבנים כו'

אור תבוא התורה תתרג

ותהי להם הלבינה לאבן להמשיך מהאותיות בבחי' מקיף דוגמת לבונה והעיר והמגדל הוא היפך עיר אלקינו כו' כמ"ש במ"א. ועמ"ש בספר תרט"ב • ע"פ כי ישאלך בנך כו' ואמרת אליו עבדים היינו לפרעה בענין מט עזי מסגי ברישא והדר אמרי כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר גהורא. והנה את ד' האמרת וה' האמירך לשון אמרי ופרעה מקבל מבחי' ברישא חשוכא שמשם בא ההשפעה בתחלה ושרש המשכה זו באה מבחי' כמה אך אפיים לפניו כו' שלא ע"פ חשבון כו'. משא"כ בסט' דקדושה שמקבלים חיות מגילוי אור פני ה' כו' ולכן כתי' אם בחוקתי תלכו כו' ובד"ה ויהי בשלח פרעה • ולכן בר"ה שנא' ה' אורי וישעי אורי בר"ה כמ"ש במדרש פ' אחרי פ"ב א', זהו"ע וד' האמירך היום ע"ד והדר אמרי כו', וזהו שאמרו אנא נסיב דוכס פלוני היינו מהם עובדים לחמה כו'. ור"ל שקרו לי • אלקא דאלקייא בבחי' רם אבל בבחי' אלקי' שיומשך להם ההשפעה על ידם רצו לקבל דוקא מע"ס דנוגה הנקראים ספרים החיצוני' ר"ל ספי' דנוגה שהם חיצונים ואינו כמו ע"ס דקדושה וכוונתם לפי שלשם נמשך בלי חשבון כי החשבון גמשך מבחי' חכ' הקו"מ וכלי דכיותא דגרמי' שלא ע"י ביטול כמ"ש בזהר תרומה דקכ"ח ע"א בגין דרוח מסאבא איהו אודמן תדיר במגנא ובריקניא כו' וכמ"ש ג"כ בסדור ע"פ אל תבטחו בנדיבים כו', וזהו"ע וזכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם חנם בלא מצות כי זהו ע"ד פרעה שמקבל מעורף דא"א מבחי' דחשוכא כאורה כמ"ש ג"כ בד"ה ויאבק איש עמו בענין מלחמה להוי' בעמלק כו'. וזהו"ע קליפה קדמה לפרי ע"ד עזי מסגן ברישא כו' ועמ"ש בד"ה עשה לך חרבות צורים סעיף ג' מענין טעות דורות הראשונים שהיו עובדים לצבא השמים כו' ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ג ועוד בד"ה מה טובו פ"א וזה כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב ושמ פ"ב איך שיש ב' בחי' בחי' חיצונית ובחי' פנימיות חיצונית הוא שמהווה כל נבראים מאין ליש כו' ובבחינה זו אין הבדל והסתר מעלים כו' אך בחי' פנימיות הוא לשון המשכת אלקותו וקדושתו כו' ובבחי' זו עוונותיכם מבדילים כו'. ע' בת"א פ' יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור בדבור א' נאמרו שרש ענין חיצונית ופנימית ביחוד חו"ב ומשמ יובן שגם בההשפעה חיצונית יש כמה אופנים כי הנה עיקר ההשפעה ענינים גשמי' גמשך מבחי' חיצונית אין לך עשב שאין לו מזל כו' והמזלות מקבלים משמרי האופנים כו' ע' לקמן ססעי' ה' בהקיצור.

קיצור. ענין חלק וכוסי כוס בגימ' אלקים אוחיל לו כי צדיק ונושע הי' שם פיקח כדי לקבל מהקדושה צ"ל ע"י ביטול ועי"ז נמשך בפנימיות והיינו ע"י שם הוי' יו"ד צמצום יו"ד עקב. משא"כ בבחי' יש מאין מאיר רק בבחי' מקיף והעו"ג רצונם שיהי' יש והיינו ע"י שיקבלו מבחי' המקיף לבונה ותהי' להם

תרט"ב : בכת"י ב' : תרט"ו.

בשלח פרעה : בכת"י ב' : נוסף : ועמ"ש ע"פ עבדים היינו לפרעה מ"ש כו' בענין מט עזי מסגין ברישא והדר אימרי ברישא חשוכא והדר גהורא.
ל' : בכת"י ב' : להוי'.

הלבנה לאבן חנם בלא מצות כי קליפה קדמה לפרי ולקבל מבחי' רב חסד לכן ה' עובדים לחמה ולצבא השמים וזהו"ע נדיבים אשר נאכל במצרים חנם, רק קרו ל' אלקא דאלקיא ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב ושם פ"ב מענין ההשפעה היצוני' וההשפעה פנימי'.

ה) אך הפיקת הבין מ"ש אל תבטחו בנדיבים שאין לו תשועה, ועיין במדרש באסתר בד"ה אחר הדברים האלה גידל המלך כו' משל לאחד שהי' לו סייחא וחזירה והי' נותן לחזירה בלי מדה עד תבוא שעה כו' וכן נאמר בו אשר החילות לנפול כו' נפל תפול לפי שאין לו בחי' תשועה כי על זה נאמר הושיעה ימינך וענני ימינך דוקא והישועה נמשך מבחי' דלית שמאלא בהאי ע"ק שמשם נמשך הישועה ימינך דוקא וישועה מציון כמו שכתוב מי יתן מציון ישועת ישראל מה שאין כן עמלק הוא מפוסלת דישמעאל סיגי הזהב לכן אין לו תשועה אבל בצדיק נאמר שבע יפול צדיק וקם וזהו דכולהו מתחלפין כמ"ש כי הנה הסתיו עבר הגשם חלף והלך שהו"ע מה שמקבלים מעולם התהו וכו' בבחי' קליפה קדמה בימות הגשמים שאז הקש והתבן נראה עיקר וקליפת הפרי, אבל כאשר הסתיו עבר אזי החטים והפרי הם העיקר והיינו ביצ"מ ע"י וינצלו את מצרים כו' וכן בסיסרא ומחצה וחלפה רקתו כו', שופטים סימן ה' כ"ז, זהו כחציר יחלוף והאלילים כליל יחלף חלפו עם אניות אבה, איוב סי' ט' כ"ו, ע' זהו חיי דף קכ"ד א', פי' כחות הנחש שנאמר בו ואיבה אשית כו', גדולה מזו מבואר במד"ר ריש קהלת בענין ז' הכלים שכל מה שנברא בשימ"ב סופו להבל וכליון כי שמים בעשן נמלחו וחפרה הלבנה ובושה החמה ע"כ כל מה שעובדים לחמה וללבנה ולמזלות הרי כולהון מתחלפין ומלכא ז"א דאצי' אינו מתחלף כי הוא שם הוי', ור"ל כי הגם שלע"ל יאיר מעצמות אור א"ס שלמעלה מו"א ולכן נאמר והי' הוי' לי לאלקים שבחי' הוי' יהי' נחשב רק כמו אלקים, אדרבה עכ"פ יהי' גילוי זה ע"י שם הוי' דוקא שיהי' בבחי' שם אלקים לגבי ע"ק, ועוד דבאמת כולא חד היינו כי אצי' אף שהוא ע"י צמצום בחי' יו"ד כדי שיהי' מאיר בציוור אדם חכ' חסד כו' בכדי להאיר בכי"ע מ"מ הרי אצי' מלשון ויאצל שהו"ע גילוי ההעלם כו', וזהו אני הוי' כולא חד ובלק"ת סד"ה את שבתותי תשמרו, זהו שלע"ל נאמר ביום ההוא יהי' הוי' אחד, וארו"ל ספ"ג דפסחים בעוה"ז על שמועות הטובות כו' ולע"ל כולו הטוב והמטיב, ור"ל כי בז"א יש חו"ג אבל בע"ק לית שמאלא ולע"ל יאיר ע"ק ממש בז"א, ולכן יהי' כולו הטוב והמטיב, וזהו שיהי' ה' אחד וזהו"ע הפקחות להבין זאת ולא יפול לבו ממה שדרך רשעים צלחה כו' ושכר מצוה בהאי עלמא ליכא, וע' מזה במדרש ר"פ מ"ב כי ישכיל בסוף דבר וכמ"ש במדרש ס"פ וישלח ע"ד ואתה תגיל בד' כו' וזהו לכך בחרנוך לאלוה כלומר לא ע"ד רם על כל כו' כ"א מה שעכו"ם עובדים לכוכבים אנו עובדים לך שהוא ג"כ בחי' אלקים דהיינו להאיר בבחי' או"פ, ואלוה ואלקים מל' כח ויכולת הכל זהו משם הוי' כי הוי' הוא האלקים כו', וזהו רוממות יותר הרבה מבחי' דקרו ל' אלהא דאלקיא, כמבואר בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש השני ספ"ב כי טעותם לפי שסוברים שהוא דרך השתל' עו"ע, משא"כ ע"י כי הוי' הוא האלקים לפי שאין ערוך

לך, וחוגג • שוים אצלו כו' ע"ש, ולכן אני הוי' חוקר לב ובוחן כליות כו', וזהו חלקי הוי' אמרה נפשי, אמרה ע"ד את ה' האמרת היום לך אמר לבי בקשו פני כו', וזהו ד' מנת חלקי וכוסי שהוא ג"כ בחי' כוסי כוס בגימט' אלקים שהוא לי לאלקים דהיינו כמו הכוס שבו וע"י נמשך בו פנימיות כו' וזהו ע' כוס ישועות כו' כנ"ל (מענין את ד' האמרת היום בביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ בסידור גבי ל"ג בעומר), ועיין באגה"ק סי"א בד"ה להשכילך בינה כי עיקר בריאת האדם בעוה"ז הוא לנסותו כו' אם יפנה לבבו כו' שהם תאוות הגוף המשתלשלים בס"א או אם חפצו ורצונו לחיות חיים אמיתים המשתלשלי' מאלקים חיים אף שאינו יכול ויאמין שבאמת הוא חי בהם וכל צרכיו ועניניו משתלשלים באמת בפרטי פרטותיהם שלא מסט"א כ"א מה' מצעדיו כוננו ואין מלה כו' עכ"ל, הרי מזה יובן ג"כ ענין ב' מיני השפעות הנ"ל ס"ג וס"ד.

קיצור הפיקח הבין אל תבטחו בנדיבים בכן אדם שאין לו תשועה כי תשועה היינו הושיעה ימינך וענני, וזהו דכולהו מתחלפין הגשם חלף והלך לו כי בימות הגשמים קליפה קדמה ולכן בחודש האביב שכבר חלפו ימות הגשמים ה' יצי"מ וכן ארז"ל היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאים פרי צריך לברך בלוח ברכת הנהנין פי"ג דין י"ד, וזהו ע"ד יציץ ופרח ישראל, וגדולה מזו אמרו כל מה שנברא בשימ"ב סופו להבל וכליון, ועיקר הצמיחה מאי פירות מצות ומלכא אינו מתחלף והי' הוי' לי לאלקים אני הוי' כולא חד אך לקבל מהקדושה זהו ע"י ביטול והכנעה ולא לחפון בתאוות הגוף שהם המשתלשלים מסט"א כמ"ש באגרת התשובה פ"ו, כי אם יחפון לחיות אמיתים המשתלשלים מאלקי' חיים (הג"ה), ואף שצריך לימשך למטה דרך ע"ס דנוגה זהו ע"י הטוב שבנוגה וכמו המאכלים בשבת אינן מגשמים לפי שאו ק"נ נכלל הטוב שבה בקדושה ומשם נמשך השפע הדצ"ח בשבת כו', וכמו שיש הפרש בשפע בין בהמה טהורה ובין בהמה טמאה כך גם במאכלים המותרים עצמם יש הפרש בין חול ובין שבת, ועד"ז יובן כשרוצה לחיות חיים אמיתים זהו שאוכל החולין על טהרת הקדש, כמ"ש בת"א פי' לך בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם, ועיין מזה ג"כ בסדור בד"ה אני הנה בריתי אתך, ומזה יובן פת במלח תאכל אשריך בעוה"ז דהקשו מהו אשריך בעוה"ז בחי' צער, ולפי הנ"ל א"ש מ"ש דעכ"פ נמשך לו זה מאלקים חיים • כו', ועיין בלק"ת סד"ה פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם דרוש השני פ"ד.

ו) והנה ענין בחי' זו בר"ה מבואר לעיל סעיף ב, והענין כי צריכים להבין פי' שתמליכוני עליכם והרי כתי' ומלכותו בכל משלה אלא הענין כמש"ל סעי' ג' ממ"ש בד"ה ביום השמע"צ בן חכם פ"ב שיש ב' בחי' חיצוניות ופנימיות יעו"ש היטב, ומ"ש מענין חיצוניות ופנימיות בביאור ע"פ הוזהר אמור צ"ט אברהם אתקין לכורסייא ובלק"ת בד"ה שובה ישראל עד, דרוש

תתרועו אור תבוא התורה

השני והיינו שבבחי' מל' יש חיצוני' ופנימיות ר"ל חיצוניות זה נה"י שבמל' ופנימי היינו כח"ב שבמל', ועיין מזה ג"כ בבה"ז ע"פ הוהר פ' אחרי דע"ז ב' ד"ה תאנא אתעברת ה' עילאה, אך הענין הוא דבחי' ההשפעה האלקית להוות הגבראים ובבה"ז שם דף קכ"ח ע"ד עד והוא ענין זיו ואור השכינה שהנשמות נהנין ממנו בדף קכ"ב ע"א נמצא עד"ו יובן הענין המכוון במלכיות דר"ה להמשיך עלינו פנימית המלכות ע"ד מלוך על כל העולם כולו כו' וידע כל פעול כו' כי אתה פעלתו כו' והיינו ע"י גילוי כח"ב שבמל' שמוה יומשך וידע כל פעול כו' וכמו בקי"ס שהי' גילוי אלקות עד שראתה שפחה על הים נאמר ה' ימלוך לע"ו, ולכן שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד זהו מלכות, גם יש להעיר מפסוק בעמוס רס"י ג' רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה ע"כ אסקוד עליכם כו' הרי רק אתכם ידעתי זהו"ע שתמליכוני עליכם, ועיין מזה בגמרא פ"ק דע"א ד"ד א', ובזח"ב פ' שמות די"ז ע"ב.

עוי"ל בענין חטיבה אחת בעולם דהנה לע"ל כתי' ביום ההוא יהי הוי' אחד ופירשו רז"ל בגמ' ספ"ג דפסחים כי עתה על שמועות הטובות אומר בריך הטוב והמטיב ועל שמועות כו' ולע"ל יהי' כולו הטוב והמטיב והיינו כי עכשיו ההנהגה משם הוי' דז"א דאצי' שיש בו חו"ג ולע"ל יהי' התגלות ע"ק בז"א ובע"ק לית שמאלא וא"כ יהי' כולו הטוב והמטיב, וא"כ צ"ל כיון שזה יהי' לע"ל מה שאנו אומרים גם עכשיו הוי' אחד אלא זהו"ע עמוק יותר והוא שגם מדה"ד דז"א תכליתה והמכוון שבה הוא רק הטוב כמ"ש באגה"ק ד"ה להשכיח בינה הנז' ססעי' ד' והכל טוב שאינו מושג וכמ"ש ג"כ בסש"ב פכ"ו בענין פ"י אשרי הגבר אשר תייסרנו י"ה כו', ובמ"א נת' שזהו בחי' גבורה שבחסד שנמשכה מפנימיות האהבה וכמ"ש ר"פ שמות בענין ואוהביו שחרו מוסר וכמ"ש מזה בפ' מסעי ע"פ ויסעו ממרה ויבואו אלימה, ועיין בלק"ת בשה"ש ביאור שחורה אני ונאווה פ"ה שעד"ז הל"ת התלויים בשערות דז"א שרשם גבוהים מהמ"ע שנמשכים מבחי' שער רישי' כעמר נקא כי הגבורות בשרשם גבוהים מהחסדים כמעלת הוהב על הכסף וכמלח הממתיק את הבשר, זהו"ע שאומרים גם עכשיו הוי' אחד דבאמת ע"ק זז"א הכל חד ממש, וזהו"ע את ד' האמרת היום עשינוך חטיבה אחת בעולם, ואפ"ל זהו"ע מ"ש אחד הי' אברהם שאצלו הי' גם עכשיו הוי' אחד ע"ד שיהי' לע"ל, והנה ברי"ה ג"כ עיקר גילוי בחי' זו שזהו"ע ויעבור כו' ויקרא הוי' הוי' כו' לחבר ב' שמות הוי' כמ"ש בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל, ומזה נמשך מיתוק הדין ע"ד שנת' באג"ה הנ"ל בסופו שנכלל ונתעלה באמת הרע המדומה בטוב העליון הגנוז וכמ"ש בלק"ת פ' חקת בד"ה ויעש משה נחש נחושת כו' דס"ב סע"א בענין נחום איש גם זו שהי' יכול לשנות ההמשכה מלמעלה למטה שיהי' נראה באמת למטה שהוא טוב בגשמיות כו' ע"ש, והיינו ע"י השופר שהוא בינה שבה התגלות עתיקא קדישא ומאיר בחי' זו בקול השופר קול הוא ת"ת פנימיות ז"א כו' ומזה נמשך ג"כ ושמו אחד שיהי' נק' כמו שנכתב היינו ענין ותמלוך אתה הוא כו' מלוך על העולם כולו כו' וידע כל פעול כו', וזהו ענין שיהי' נקרא כמו שנכתב, ומזה נמשך וידע כל פעול כו', וז"ש והי' הוי' כו' ושמו אחד.

קיצור ענין בחי' זו ברה"ה כי ענין אמרו לפני מלכיות היינו ההמשכה מבחי' פנימיות כי החיצוניות בלאו הכי אינו מסתלק, ופנימי' המל' זהו ג"ר כח"ב וזוהו נמשך וידע כל פעול כו' עוד פי' בענין אתם עשיתוני חטיבה א' דע"ק וז"א הכל אחד הגם כי בהתגלות ע"ק לע"ל שיהי' הוי' אחד היינו כולו הטוב והמטיב משא"כ עכשיו אך באמת זהו ואוהבו שחרו מוסר א"כ תכלית המכוון הכל טוב וחסד ובר"ה זהו ויקרא הוי' ועי"ז ממשיכים שגם למטה יהי' הכל טוב וכענין נחום איש גם זו.

זו וד' האמירך היום להיות לו לעם סגולה כאשר דבר לך ולשמור כל מצותיו. פי' האמירך אני עשיתי אתכם חטיבה אחת בעולם, והיינו מ"ש ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שזה כתיב בתפילין דמארי עלמא וי"ל זה ע"ד ארץ קדמה ארץ הוא מל' כנס"י והוא ענין אשת חיל עט"ב, וע"כ נק' ישראל לי ראש שהקב"ה קראם כביכול ראש ולכן בתפילין שלו נאמר מי כעמך ישראל כי נשמות ישראל ממשיכים לז"א המוחין מאו"א דהיינו ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע וכמ"ש שאו ידיכם קדש היינו ע"י הביטול בק"ש, ועי"ז וברכו את ה' שממשיכים ברכה והמשכה מסוכ"ע מבחי' קדש בבחי' קדוש בוי"ו זה הקב"ה זהו ויקרא לו אל אלקי ישראל, ופי' הקב"ה שהוא אלקי ישראל קרא ליעקב אל היינו ע"י שהוא ממשיך תוס' אור מסוכ"ע בממכ"ע כי אל הוא לשון אור כמו אל ד' ויאר לנו, ובעה"ק חלק העבודה פי"ח פי' ענין שיעקב ממשיך היחוד עליון והכל אחד ע' געיל תחלת סעיף ד', והנה במאו"א אות ח' סעי' כ' שהתפילין נק' חיים חיי המלך, מלך הוא ז"א וחיי המלך הם המוחין שנמשכים מחו"ב בחי' והחכמה תחיה, ויותר י"ל ע"ד מ"ש באד"ר דק"ל א' בפ"י כי נשבעתי דהיינו בחי' ז"א נשבע במור"ס המלוכב בע"ק ונק' אור ה' והוה חיי המלך, ובמאו"א אות א' סכ"ז אור ה' נק' עתיקא דמתמן נהורא לז"א הנק' הוי' ולפעמים גם הבינה נק' כן עכ"ל, והיינו כי התגלות ע"ק הוא בבינה ואע"פ שהתפילין הם ד' מוחין חו"ב חו"ג ואיך נמשכים מע"ק אך הוא כמ"ש בוח"ג ואתחנן דרס"ב א' ומשירותא ומשיכותא דמוחא עילאה סתימאה דע"ק דאתמשך בהווא ז"א אשתכחן ד' מוחין בהווא ז"א ונת' זו; בסידור, והנה בתפילין אלו שהם חיי המלך כתי' מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ לומר שהקב"ה אומר שישאל ממשיכין בו האור מע"ק, והוה מ"ש במד"ר בקהלת דצ"א ע"ב ע"פ מה יתרון העושה ע"פ וצדיק באמונתו יחי' אפי' צדיקו של עולם באמונתו הוא חי עכ"ל, והוה גוי אחד, פי' כי אחד מורה ז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם ואוא"ס מאיר בהם ולמעלה ז' רקיעים ז' מדות שהם ז"א ואוא"ס מאיר ומתלבש בהם וזה ממשיכים נש"י ולכן גוי אחד והיינו ע"י שהם בבחי' ביטול בנים אתם ברא כרעא דאבוה ועי"ז הקב"ה קורא אותן ישראל לי ראש שממשיכים בחי' ראש זהו"ע תפילין.

קיצור והנה פסוק זה כתיב בתפילין דמארי עלמא כי התפילין נק' חיים חיי המלך מלך הוא ז"א וחיי המלך מה שנמשך לו מאו"א שבהם מלוכב עת"י הנק' אור הוי' בשם הוי', שאו ידיכם קדש וברכו את הוי', והקב"ה מאהבת הצדיקים אומר שהם הם הממשיכים בחי' זו לי ראש כן בהתפילין

תתרועח אור תבוא התורה

כתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ וזהו אני אעשה אתכם חטיבת אחת בעולם.

גם כמ"ש בת"א פ' וישב ע"פ והנה אנחנו מאלמים דמ"ד ע"ג בפ"י מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית שבחי' הרבוי נעשה ע"י שבה"כ שמוזה נמשך פירוד ובפרט בעשי' הרבוי והפירוד גדול יותר וזהו מה רבו מעשיך וכולם בחכ' עשית עשייה הוא ל' תיקון שע"י החכמה הם מתקנים בבחי' עולם התיקון דהיינו שע"י החכמה מגיע ונמשך בהם הביטול להיות בטלים ונכללים אליו ית' ולהיות מתחברים יחד עי"ז ולא יהיו מפורדין, וזהו עבודת ישראל וזאת תורת האדם לברר בירורין ולהעלותם מבחי' הפירוד לאחדות ה', וזהו אתה אחד היינו כמארו"ל ספ"ג דפסחים שהוא ענין כולו הטוב והמטיב, ושמן אחד הוא בחי' הויו והאור המתפשט ממנו ית' הנק' אוא"ס ב"ה שיהי' נקרא כמו שנכתב ולא יהי' הסתר והעלם והיינו ע"י מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ דהיינו שהם עושים בחי' אחד אפי' בארץ שמבררים הניצוצים שיתעלו באחדות ה' והיינו ע"י שיש בכ"א בחי' חכ' והוא כח מ"ה וביטול שלמעלה מהמושג ומובן וכלם בחכמה עשית וזה הכח מבחי' חכמה נמשך מלמעלה. כמ"ש בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן בענין משכיל לאיתן האורחי לכן נק' זה וה' האמירך.

קיצור עוד פ"י גוי אחד בארץ שמבררים הניצוצות שנפלו בשבה"כ להיות בבחי' ביטול אליו ית' וזה הבירור הוא ע"י החכמה כולם בחכמה עשית ל' תיקון וזה הכח דבחי' חכמה נמשך מלמעלה ולכן נק' וה' האמירך.

וענין האמירך בנשמה ענין חטיבה אחת נתבאר לעיל תחלת סי' ו', וענין האמירך לשון לבוש זהו שע"י תומ"צ נעשה לבושין לנפש שע"י לבושין אלו יוכלו להשיג מהות אלקות כמ"ש בת"א פ' חיי בד"ה להבין מארו"ל יפה שעה א' בתשובה כו' מענין ויבא משה בתוך הענן ובד"ה ת"ר נ"ח שלבושין נק' אספקלריא המאירה כמו שמשגיג אור השכל ע"י משל כו' ובד"ה לבסומי בפורי'א דרוש השני פ"י שזהו"ע שנק' התורה משל הקדמוני וכו' אורייתא מחכמה נפקת ואעפ"י שאוא"ס הוא למעלה מעלה מן החכמה מ"מ נק' החכמה משל שבה וע"י יוכל להשיג איזה הארה מבחי' קדמונו שע"י שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע, ועיין מזה באגה"ק בד"ה א"ח עט"ב, וענין האמירך ל' דיבור פ"י ע"ד ואשים דברי בפיד ודברי אשר שמתי בפיד אשר הדבור ד"ת שאדם מדבר יהי' כאלו הוא דבר הוי' ממש כמ"ש תען לשוני אמרתיד, כמ"ש מכ"ו בת"א ד"ה בחודש השלישי גם ד"ה משה ידבר יש להעיר פ"י זה דקאי על בחי' משה שיש בכל נפש כו', ועמ"ש סד"ה וארא אל אברהם בענין פ"י ושמי הוי' לא גודעתי להם.

את ה' האמרת היום כו' וה' האמירך היום כו'. ובגמ' ברכות ד"ו ע"א. ובחגיגה, ד"ג ע"א דרשו ע"פ זה תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ אמר להם הקדב"ה לישראל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם דכתיב שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנאמר ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, והוא את ה' האמרת כו' חטיבה אחת כו' וה' האמירך כו' חטיבה אחת, ופרש"י האמרת לשון שבח וחשיבות כמו יתאמרו כל פועלי און ישתבחו שדרך צלחה, חטיבה אחת שבח אחד שבח מיוחד לומר אין כמוך לכך בחרנוך לאלוה, ובדח"י כתיב ומי כעמך ישראל, ובשמהאל כתיב ומי כעמך כישראל בתוספת כו', כי שרש נש"י הוא כ"י כמ"ש קומי לכ"י רעייתי יפתי כו' שהקרי לך והכתיב לכ"י כי פ"י קומי לך ולשרשך והוא בחי' כ' כתר עליון סוכ"ע כמו עד"מ כף יד שמקיף את האדם מלפניו ומאחוריו והיוד דש' הוי' הוא בחי' נקודה ראשית גילוי אור א"ס הוא נקודה בחי' צמצום יו"ד כו' והן מבחי' כ' יו"ד נמשך שרש נש"י, ולכן במנחה דשבת התגלות עת רצון כתר עליון אומרים ומי כעמך כישראל, ופי' בחרנוך לאלוה ע"ש הפסוק כי יעקב בחר לו י"ה, הגם שהפירוש שיה' בחר לו ליעקב, עכ"ז הפירוש ג"כ שיעקב בחר לו י"ה, ופי' לאלוה הוא משפיע כח וחיות אלקות, היפוך אוה"ע שקרו לי' אלקא דאלקיי' שהמשפיעים הם אחרים כוכבים ומזלות וע"ש כו' והוא אלקא דאלקיי' כי, אוה"ע אומרים רם על כל גוים כו' על השמים כבודו כו' לפי טעותם שסוברים שבריאת העולמות הוא דרך עילה ועלול וכל עילה מתלבשת בעילתו ויש שינוי בהעילה כשמתלבשת להשפיע, ולפי' השפעת אלקות להחיות העולמות דרך עילה ועלול עד השפעת גשמיות דצח"מ בעשייה גשמיות הוא ירידה גדולה והשפלה לאלקותו ית' להתלבש ולהשפיע גשמיות ויש שינוי בהעילה כו', וכן ההשגחה פרטית על כל ברי' וברי' בפ"ע הוא השפלה גדולה לפניו ית', לכן אומרים על השמים כבודו ועוזו ה' את הארץ כו' ביד ע"ש ומזלות הם המשפיעים ומנהיגים העולם, והוא אלקא דאלקיי', אבל ישראל אומרים מי כהו' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כו', פי' מפני שהוא מגביהי לשבת לכן שמים שהם עולמות עליונים ורחנים וארץ הם עולמות תחתונים וגשמים שניהם שווין לפניו ית' כי בריאת העולמות לא ע"ד השתלשלות עו"ע, שאפי' הו' רבוי השתלשלות עו"ע היו הסל בבחי' ביטול במציאות באור א"ס ב"ה ולא היו מתהוים בבחי' בע"ג ויש ודבר נפרד כו' אלא בריאת העולמות נתהו בבחי' יש מאין, והוא מבחי' הארה בעלמא מאור א"ס וע"י צמצום שהי' בהאור כמ"ש בע"ח, וקמ"י ית' אצי' ועשייה שוין בהשוואה אחת, ואין פועלים בו שום שינוי ח"י כמ"ש אני הוי' לא שניתי כו' וכמ"כ בהשגחתו ית' על כל בריה בפרט כמארו"ל שבר"ה כל באי העולם עוברין לפניו ככני מרון כו' ואעפ"כ נסקרים כולם בסקירה א' כמ"ש היוצר יחד לבם כו' ואיך הוא זה והוא כמארו"ל גלוי וידוע כו' ממילא ומאיליו ולא כמו ידיעת האדם שמתלבש לידע כו' אבל הוא ית' קדוש ומובדל וכמ"ש במ"א בפ"י כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' שמחשבתו של האדם מלבשת הנשמה ומקיפה, משא"כ אצלו ית' כי לא מחשבותי כו' לא שייך לומר שמחשבתו מלבשת אא"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל אפי'

מחשבה דא"ק שנתהווה ג"כ ע"י צמצום האור תחלה כו', והו"ע השבח אין כמוך שכל העולמות אין ערוך אליו ית' וקמ"י שווין אצ"י ועשייה בהשוואה אחת, וכמ"ש בזהר שהשבח מי אל כמוך בעת"י אתמר פי' עתיק יומין היינו המתנשא מימות עולם כי עתיק מל' המעתיק הרים כו' כלומר שנעתק ומרומם מבחי' ימות עולם, והו"ע מפני שמגביהי לשבת בחי' רוממות דאור א"ס לכן המשפילי לראות בשמים הארץ ששניהם שוין לפניו ית', ובמד"ר נשא פ"י כ"מ שנאמר אחד גדול הוא בהקדב"ה נאמר ה' אחד אין בעולם כיוצא בו, וכן באברהם אחד ה' אברהם כו' לא ה' באותן ימים כיוצא בו, ולכאורה מהו השבח על הקדב"ה שאין בעולם כיוצא בו, ואיזה ערך יש לנברא להבורא ית', אלא הפי' כמ"ש בזהר אנת הוא חד ולא בחושבן, כי פי' חושבן הוא ערך כמו מספר א' לגבי עשרה כמ"כ מספר עשרה לגבי מאה, וכן למעלה במספר עד אין שיעור הכל יש ערך, ועד"ן הוא במספר השתלשלות העולמות עד אין שיעור נק' חשבון כמ"ש עיניך ברכות בחשבון כו', אבל אור א"ס ב"ה אנת הוא חד ולא בחשבון וקמ"י שווין אצ"י ועשייה בהשוואה אחת ממש שכל העולמות אין ערוך אליו ית' והו"ע אין כמוך כנ"ל ואין בעולם כיוצא בו, והו"ע את ה' האמרת לשון שבח לומר אין כמוך כו', ויש עוד פי' האמרת ל' לברש כמ"ש בצע אמרתו אשר צוה מימי קדם, ותרגומו בוע פורפירא דילי' והוא בחי' לברש מל' שנתב"ס ושרש בחי' מל' מבחי' יגמדה"ר שנק' ימי קדם, ופי' בוע שנחלק בחי' מל' שחלק א' נשאר למעלה באצ"י וחלק מבחי' מל' ירידת השכינה בגלות בע"ש להחיות הקליפות כמ"ש ומלכותו בכל משלה כו' והטעם שנק' בחי' מל' לברש המכסה ומסתיר שלא יהי' גלוי אור א"ס כמו שהוא בבחי' א"ס, אך נפרדים דוקא, ושיתהווה נבראים בחי' יש ונפרדים הוא ע"י בחי' מל' שנק' לברש המכסה ומסתיר שלא יהי' גלוי אור א"ס כמו שהוא בבחי' א"ס אך אעפ"כ צ"ל שהטעם יהי' ביטול למלך ביטול היש והו"ע שכנס"י נק' רעייתי יפתי שעושים לבושים יפה להקדב"ה כמ"ש הוד והדר לבשת והיינו גלוי בחי' מל' כמו שמבקשים בר"ה מלוך על העולם כולו בכבודך כו', משא"כ בזמן הגלות נאמר אלברש שמים קדרות ושק אשים כסותם כו' לברש שק המכסה ומסתיר לגמרי שראה העולם ליש נפרד כו' והו"ע את ה' האמרת כו' שע"י המצות עושים לבושים יפים להקדב"ה בחי' יפתי כו' ויש עוד פי' האמרת ל' אמירה ודיבור שממשיכין אותו בבחי' אמירה ודיבור כמארז"ל כל הקורא ושונה הקדב"ה קורא ושונה כנגדו כו', וממשיכים בחי' דבר ה' בעולמות ופי' את ה' האמרת היום כו' קאי ג"כ על ר"ה כנודע מארז"ל כ"מ שנאמר היום הוא ר"ה וכמארז"ל אמרו לפני מלכיות כו' שהוא כמו האמרת היום, ויש בפי' האמרת ואמרו לפני כו' בראש השנה כל הג' פירושים המובאר למעלה, היינו האמרת ל' שבח וחסובה אחת שהוא פסוק שמע כו' ה' אחד שאומרים אותו במלכיות בר"ה שהו"ע השבח והרוממות דאין כמוך וכמ"ש שבר"ה כל באי העולם עוברין לפני כבני מרון בדין ומשפט כל או"א בפ"ע ואעפ"כ אין שינוי לפניו ית' ונסקרים בסקירה א' כי הוא ית' קדוש ומובדל כו' ופי' האמרת ל' לברש בר"ה כי השיר של ר"ה שבו נברא אדה"ר אמר ה' מלך גאות לברש כו' והוא בחי' לברש מל' ופי' האמרת ל' דיבור בר"ה כי כל ענין ר"ה הוא בנין עולם

הדיבור בחי' מל' וכמ"ש במד"ר פ' אמור שהפטוק לעולם ה' דברך נצב בשמים קאי על ר"ה, ולכן אומרים בר"ה ודברך מלכנו אמת וקיים לעד, הענין שממשיכים בנין הדיבור בחי' מל' מקור חיות העולמות מבחי' אין כמוך בחי' עתיקא, וביאור הדבר כמ"ש במד"ר פ' וירא ע"פ לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנחם שהוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה, האי קרא לאו ריש' סיפ', אלא בשעה שהקדב"ה גוזר להביא טובה לעולם לא איש אל ויכזב, ובשעה שהוא גוזר להביא רעה הוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה, והענין כמ"ש במלכות דוד שאמר שמואל לשאול כי לא אדם הוא להנחם כו' כי מבחי' אדם בחי' חכמה וחז"ג יכול להיות שינזקים מחסד לגבורה כו' אבל על מלכות דוד נאמר רמה קרני בה' כו' דוד שנמשך בקרן כו' ששרש בחי' מל' נסבית בבחי' כתר ועת"י שגק' רמה כו' ולית שמאלא בהאי עתיקא והוא בחי' אני הוי' לא שניתי כי לא אדם הוא כו' ומשם נמשך לעולם ואין שינויים, וכמ"ש ועבדי דוד נשיא עליהם לעולם, הו"ע ההפך בין מלכות שאול שנמשכה מבחי' אדם שהי' בחירי ה' משכמו ומעלה גבוה מכל העם פי' שהמדות שלו הם גבוהים מכל המוחזין של נש"י, אך בבחי' אדם יש בחי' חז"ג ויכול להשתנות מחסד לגבורה וכמארז"ל שאול באחת ועלתה לו כו' אבל דוד בשתיים ולא עלתה לו מפני ששרש בחי' המל' הוא בבחי' עת"י דלית שמאלא כו', ולכן נמשך מלכותו לעולם, ועד"ו יובן בשעה שהקדב"ה גוזר להביא טובה לעולם, שהטובה נמשכת מבחי' שכולו טוב ולית שמאלא בעתיקא, ע"ז נאמר לא איש אל ויכזב כו' פי' איש כמ"ש הוי' איש מלחמה שהוא בחי' התלבשות אור א"ס בבחי' כמראה אדם כו' א' הוא פלא עליון, וש"י עולמות דבינה נק' איש כו', אבל למעלה מבחי' אדם והוא בבחי' עת"י ע"ז נאמר לא איש אל ופי' ויכזב ע"ד גהרות המכזבין מפני שלפעמים יש הפסק בנביעת המים נק' כזב, וכמ"ש במ"א בפ"י שאמרה השונמית אל תכזב בשפחתך כו' אבל למעלה בבחי' עת"י נאמר לא איש אל ויכזב שהטובה אינה נפסקת לעולם וכמ"ל במלכות דוד שהיא לעולם, אבל בשעה שהוא גוזר להביא רעה לעולם שבחי' זו נמשך מבחי' ז"א שיש מדה"ד והגבורה ע"ז נאמר שהוא אמר ולא יעשה כפשוטו מפני שע"י תשובה יוכל להתהפך מדה"ד למדה"ר כי ע"י תשובה ממשיכים מבחי' עת"י דלית שמאלא יוכל להפך בחי' מדה"ד למדה"ר, ובהו יש לתרץ הקושי' שהקשו המפרשים על המד"ר הג"ל שבשעה שהוא גוזר להביא טובה אינו מתחרט ולחזור בו, מ"ש בירמיה סי' י"ח ט' ורגע אדבר על גוי ועל ממלכה לבנות ולנטוע ועשה הרע בעיני לבלתי שמוע בקולי ונחמתי על הטובה אשר אמרתי להיטב כו' הרי גם כשהקדב"ה גוזר להיטב ויכול להיות שיחזור בו, אלא דשם מיירי כשהדיבור נמשך מז"א שהרי ז"א יש בו ג"כ חז"ג א"כ כלול מחסד ג"כ ואדרבה ז"א רובו חסדים אלא ששם נמשכים המדות ע"פ חו"ב בחי' אדם לכן יכול להשתנות מחסד לגבורה וכמו שנתבאר לעיל בפ"י שאול באחת ועלתה לו כו', אבל כשהאמירה והדיבור נמשך מבחי' עת"י ע"ז נאמר לא איש אל ויכזב כו' ואני הוי' לא שניתי כו', ועד"ו יובן מ"ש לעולם ה' דברך נצב בשמים וכן מ"ש ודבר אלקיננו יקום לעולם היינו לפי שדיבור זה בא מעתיקא שהוא טובה לעולם ונמשך מבחי' עת"י להמשיך חיות לעולם ועד"ו פי' את הוי' האמרת

היום קאי על ר"ה בנין המל' שנסב"ת כמש"ל גבי דוד וממשיכים האמירה והדיבור מבחי' עתיקא קדישא ולכן אומרים בר"ה ודברך מלכנו אמת וקיים לעד, דפי' אמת וקיים לעד זהו כענין אני הוי' לא שניתני כו', כי כל אמת הוא בעתיקא ומשם ממשיכים ודברך בחי' דיבור ולכן וקיים לעד וא"כ יהי' הדיבור רק לטוב, וקאי אדלעיל מיני' שאומרים מלוך על העולם בכבודך כו' וידע כל פעול כו' שיהי' גלוי אלקות גם בעשייה זה נמשך מבחי' סוכ"ע על כן אומרים שיקיים אותה הבטחה כי מאמר ודיבור זה נמשך מבחי' לא איש אל ויכזב כו' וזהו פי' את ה' האמרת היום שיומשך בנין העולם הדיבור מבחי' ע"ק והיינו לפי אשר האמרת הוא בחי' רוממות אין כמוך כפי' הא' ומשם ממשיכים הדיבור וא"כ יהי' הדיבור רק לטוב וקיים לעד כו' ובהו יובן פי' הפסוק אני מדבר בצדקה ורב להושיע כו' פי' אני הוא בחי' מלכות ובגמרא לומדים ג"כ שצריך לומר מלכות בר"ה ממ"ש אני הוי' אלקיכם כו', ופי' אני מדבר כדי שיהי' המל' הנק' אני במדרגת הכתר הנק' מדבר כידוע שהמל' נק' דיבור והכתר נק' מדבר כי ד' בחי' דצח"מ יהוה הוא דיבור שני אבנים בונות שתי בתים, והמדות הם צומח שיש בהן קטנות וגדלות, והחכמה הוא חי כמ"ש והחכמה תחי' והכתר הוא מדבר כמ"ש בלקו"ת בהביאור ע"פ זאת חקת התורה פ"ב, והראי' שהקטן אע"פ שיש לו שכל אינו יכול לדבר והיינו כי שרש הדיבור הוא מבחי' מדבר בחי' כתר שלמעלה מהשכל המושג, ושיהי' אני מדבר הוא ע"י הצדקה דוקא, ולא דוקא צדקה לבד אלא כל המצות נק' בשם צדקה כמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה כו' והטעם לזה למה נק' המצות בשם צדקה הנה י"ל למה האיש העושה טוב וסור מרע נק' בשם צדיק כמ"ש בנח כי אותך ראיתי צדיק לפני כו' וכי מפני שעושה טוב וסור מרע ה"ל לקרוא עובד את ה' הלא שם צדיק הוא ע"ש בעל צדקה ועיקר שם צדיק שצודק בדין ויושר ואמת כו', אך הענין דכמו שנק' צדיק מי שנותן צדקה לעני להחיותו, כך ע"י מעשה המצות ממשיכים אור א"ס ב"ה בבחי' מל' שנק' עני כי סיהרא ל"ל מגרמה כלום, והוא כמו עד"מ הצדקה הוא השפעה מעשיר לעני, ולמעלה בחי' העשיר לא ירבה כו' דא עמודא דאמצעייתא בחי' תפארת בריח התכון שעולה עד הכתר ועל ידי המצות הוא התחברות ויחוד תפארת בבחי' מל' שנק' עני דל כמ"ש אשרי משכיל אל דל כו' וזהו דמצוה לשון צוותא וחיבור ויחוד בחי' סוכ"ע וממכ"ע דהיינו ההמשכה בבחי' מל' וזהו פי' צדקה צדק הוא בחי' מלכותא קדישא וכשמקבלת ההמשכה מאור א"ס נק' המל' בשם צדקה בה' והאיש הגורם המשכה זאת נק' צדיק כמ"ש אור זרוע לצדיק שהוא בחי' יסוד ופי' אור זרוע היינו בחי' אור שנברא ביום הראשון שהוא אור א"ס שלמעלה מבחי' חכמה ומדות חו"ג דבחי' כמראה אדם כו' וע"י צדיק המקיים תומ"צ נמשך האור בבחי' מל' ולכן ארו"ל במד"ר פ' בא ספט"ו שהלבנה היא של אור וגוון לבן שמקבלת מבחי' אור זרוע הנ"ל וזהו אני מדבר בצדקה אני הוא בחי' מל' והוא אותיות אין ששרשה בכתר שנק' אין כמ"ש והחכמה מאין תמצא כו', והנה ע"י השפעת ז"א במל' נבנה בנין המל' ועולה ברום המעלות עד שמאיר בה בחי' הכתר כי נתב"ס וסב"ת והיינו ע"י המצות זהו אני מדבר בצדקה, והנה ארו"ל בפיך זו צדקה, ר"ל

ע"י השופר דר"ה וע"י התפלה שהם בפה גורמים צדקה הג"ל להיות אני מדבר בצדקה, וביאור ענין שיאיר הכתר במל', כי יש אתון ועירין ואתון בינונים ואתון רברבין, אתון ועירין הם במל' בהבראם בה' הוא ה' זעירא שבריאת העולמות ה' ע"י צמצומים וכל התורה באתון בינונים הם בז"א, ואתון רברבין הם בבינה שבה התגלות הכתר, וההפרש בין אתון ועירין ובין אתון רברבין הוא כמו ההפרש בין אני לאנכי דשניהם הפי' הטונה א' רק כשמדבר בלשון שפלות ונמיכת רוח אומר אני וכשמדבר בלשון רוממות והתנשאות אומר אנכי כמו שמואל אמר אנכי הרואה כו' וכן אנכי מי שאנכי כו' וכמ"כ למעלה בחי' מל' נק' אני ושרשה בחי' כתר נק' אנכי, שנתוסף את כ' שרומז על בחי' כתר וזהו את ה' האמרת היום שבריאת העולמות ה' ע"י אתון ועירין בחי' צמצומי כי תמונת אותיות ועירין ואתון רברבין הכל תמונה א' רק שהן צמצומים כו' ואתה ממשיך בבחי' מל' הנק' אתון ועירין מבחי' שלמעלה יותר דהיינו מאתון בינונים או אפי' מאתון רברבין ועי"ז יהי' נמשך גלוי אלקות בעולם, וכ"ז פי' האמרת ל' דיבור, ועתה י"ל פי' הראשון ל' שבח וע"פ פרש"י לכך בחרנוך לאלוה, ודהנה כתיב חלקי הוי' אמרה נפשי ופרש"י ע"ש ה' מנת חלקי וכוסי כו' ע"כ דין הוא שאחיל לו, פי' כוסי הוא גימ' שם אלקי' כמו כוס הוא כלי לקבל היין, וכמ"כ הדיבור הוא הכלי שדרך בו נמשך השפעת השכל והמדות לגלוי לזולתו, כמ"כ למעלה בחי' שם אלקים בחי' מל' דבר ה' הוא כוסי לקבל ההמשכה משם הוי' והוא כמ"ש והי' הוי' לי לאלקים ע"כ דין הוא שאחיל לו כי ישועתן של ישראל הוא ישועתו של הקדב"ה כמ"ש צדיק ונושע מושיע לא נאמר אלא ונושע כו' ולכן נאמר פסוק מי יתן מציון ישועת ישראל ב"פ בתהלים בסו' י"ד ובסו' נ"ג, והענין כמ"ש הצדיק אבד והל"ל נאבד אלא הפי' אבד מלקבל ברכאן מלעילא כי על ידי בחי' יחוד קדב"ה ושכינתא נמשך שרש ההמשכה תוספת אורות מא"ס ב"ה בבחי' שם הוי' בכדי להשפיע בכנס"י וכמ"ש בעטרה שעטרוה לו ביום חתונתו כו' ובזמן הגלות שאין יחוד אבד מלקבל ברכאן מלמעלה, ועיקר פי' אבד שאבד לבחי' שכינתא שהיא בגלות ועיקר המשלמת היחוד להמשיך גלוי אור א"ס למטה בעולמות בי"ע בחי' דירה בתחתונים הוא ע"י בחי' שכינה בחי' מל', לכן ישועתן של ישראל בחי' כנס"י הוא ישועתן של הקדב"ה כנ"ל וכמד"ר ס"פ ואתחנן ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי כו' למלך שנכנס למדינה ועמו דוכסין ואיפרכין כו' יש מבני המדינה שבררו דוכוס כו' ויש שבררו איפרכין כו' ה' שם פקח אמר איני בורר אלא המלך למה שכולן מתחלפין והמלך אין מתחלף כך כשירד הקדב"ה לחד סיני כו' ע"ש אבל ישראל בררו להן הקדב"ה שמע ישראל כו' הוי' אחד זהו חלקי הוי' כו' וכ"ה במד"ר איכה ד"מ ע"ש וצ"ל מה צריך פקחות לזה לבחור בהמלך עצמו יותר מהדוכסין לכאורה זה מבין אפי' תינוק קטן, אך הענין כמ"ש שאוה"ע אומרים רם על כל גוים ה' כו' ועזב ה' את הארץ ביד ע"ש ומלות כו' וקרו לי' אלקא דאלקא, שמחיה בבחי' מקיף, והוא כנודע שבקדושה הן ע"ס עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, ובקליפה הן י"א כתרין דמסאבותא שנגד זה הוא י"א סממני הקטורת לברר הקליפות שמקבלים החיות אלקות מבחי' מקיף לבונה זכה והו"ע דור הפלגה שבנו העיר והמגדל

כו' שיודעים היו שהשפעת החיות נמשך מאלקות. רק שצ"ל ביטול היש וכלי
 לאלקותו ית' והם לא רצו בזה כי רצו לילך בשרירות לבם בתאוות ותענוגי
 עוה"ז ושאעפ"כ יומשך להם השפעת גשמיות, ע"כ נתחכמו לעשות העיר
 והמגדל ונעשה לנו שם כו' הוא להמשיך בחי' מקיף לבונה זכה בחי' מקיף
 דנוגה הממוצע בין ע"ס דקדושה לעשר כחרין דמסאבותא וע"י בחי' המקיף
 שהוא בחי' רם על כל גוים כו' יקבלו רבוי השפעת טוב גשמיות אף אם לא
 יהי' להם הביטול ועבודת הש"י, וענין שהמקיף מחייה יוכן ע"ד שלמטה
 הארי' הוא חיה טמאה והשור בהמה טהורה ובשרשם הארי' גבוה יותר פני
 ארי' אל הימין כו' אלא מפני שהוא במדרגה גבוה לכן כשנפל בשבה"כ אין לו
 התלבשות בכלי למטה בקדושה כ"א שנפל בדרך נפילת האור ברפ"ח ניצוצי'
 שבשבה"כ בג"ק הטמאות ואז הוא חיה טמאה, והארי' שלמטה מקבל החיות
 מנפילת הניצוצי' מהארי' שלמעלה שהוא התגברות האור מאד בבחי' מקיף,
 משא"כ פני שור מפני שהוא למטה במדרגה יכול לבא ע"י רבוי הצמצומים
 והשתלשלות ולהתלבש בכלי דקדושה בבהמה טהורה כו', ועד"ז יוכן ענין
 יעקב ועשו שיעקב נק' בנה הקטן י' עקב, שהי"ד הוא צמצום האור נקודה
 כו' ועשו נק' בנה הגדול, אלא מפני שיעקב הי' מרכבה גלוי אא"ס בפנימית
 בכלי וא"א כ"א ע"י צמצום האור בחי' יו"ד כו' ועשו הי' בכור הוא דרך
 נפילת האור מבחי' ז' מלכים דתהו שמלכו בארץ אדום וימלוך וימת כו'
 בשבה"כ והעשו שלמטה מקבל החיות בבחי' מקיף משרשו זמ"ל הנ"ל ע"ד
 שמקבל הארי' משרשו כנ"ל. ולהבין משל איך הוא בחי' מקיף הוא כמו שנפש
 האדם מגולגל בבהמה הרי אין מאירה בפנימית כי אין כלי הבהמה מוכנים
 לקבל צורת נפש האדם שכל ומדות רק היא שם בבחי' מקיף, או כמו תינוק
 כשנולד יש בו הנשמה ומחייה אותו ואעפ"כ אינה מאירה בפנימית המוחין
 שאינן מסוגלים לקבל מפני קטנות הכלים א"כ מה שיש בו נפש השכלית זהו
 רק בחי' מקיף, וע"ד כ"ז יוכן שהאווה"ע אומרים רם על כל גוים כו' שמקבלים
 החיות אלקות מבחי' מקיף דלבונה כו' ושרש המשכה זו הוא מבחי' ומדרגה
 גבוה דרך נפילת האור בשבה"כ וכמארו"ל מ"ט עיני מסגא ברישא והדר אימרי
 כברייתו ש"ע ברישא חשוכא והדר נהורא, שבחי' אימרי נק' נהורא והוא
 ע"ד האמרת והאמירך שנק' נהורא אימרי, אבל אוה"ע מקבלים מבחי' ברישא
 חשוכא והוא כמאמר רו"ל כמה ארך אפיים לפניו כו' ולכן מקבלים שלא על פי
 חשבון ומדה ודקדוק כלל והוא בדרך נפילת האור השפעה חיצונית, משא"כ
 בסטרא דקדושה שמקבלים חיות מגילוי אור פני הוי' בבחי' חכמה עילאה שנק'
 חשבון כמ"ש עיניך ברכות בחשבון כו' ולכן אם בחקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם
 כו' והוא ענין כוסי לשון תכוסו על השה בחינת מנין וחשבון, מפני שלהיות
 כלי לגלוי אור אין סוף בפנימית צריך להיות ביטול היש ודכיותא
 דגרמי אבל הקליפות נק' נדיבים כמו שכתוב אל תבטחו בנדיבים כו' כמ"ש
 בזרזר שנק' נדיבים בגין דרוח מסאבא איהו אזדמן תדיר במגנא וברקניא ובלי
 דכיותא משפיעים תמיד הרהודים רעים כו' והשפעת גשמית הו"ע מארו"ל
 הקורא בספרים החיצוניים אין לו חלק לעוה"ב פי' ספרים החיצונים הן ע"ס
 דנוגה כמו שיש ספרים דקדושה ג' ספרים נפתחין ברי"ה כמ"כ יש בלעזרי'

הע"ס דנוגה דאזדמן תדיר ומפתי לבי"נ בכמה פיתויין בלא אנרא ואניס לבי"נ למשריה עלי' כו' והו"ע זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם כו' אבל רוח קדשא לאו הכי אלא באשתדלותא ודכיותא דגרמי וברעו"ד ולואי דישרי' עלי' כו', והיינו להיות כלי לגלוי אלקות בפנימית א"א בלי דכיותא דגרמי וביטול היש. והו"ע מארז"ל ה' שם פקח אחד. כי אוה"ע מהן בחרו לחמה כו' ומהן לכוכבים כי רצו לילך בשרירות לבם בתאוות גשמיות להיות יש נפרד ואעפ"כ יקבלו רבוי השפעה גשמיות מאלקות והוא ע"י ע"ס דנוגה שנק' ספרים החיצונים כנ"ל, אבל הפקח הבין מ"ש אל תבטחו בנדיבים בכך אדם שאין לו תשועה, פי' תשועה הוא נמשך מבחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא, והישועה והכח הוא בימין כמ"ש הושיעה ימינך כו' ותושע לו ימינו כו' ימינך דוקא, אבל אוה"ע מסטרא דשמאלא אין להם תשועה הנ"ל והו"ע מארז"ל במד"ר באטתר בד"ה אחר הדברים האלה גדל המלך, משל לחמורה וסיחה וחזירה והי' גותן לחזירה שעורים בלי מדה כו' אנו שעושים מלאכה של בעה"ב כו' תבא שעה ותראה שהוא לרעתה כו', לפי שאין להם תשועה כי הושיעה ימינך דוקא, ואמר הטעם יכולהו מתחלפין והמלך אינו מתחלף והוא כמ"ש הסתיו עבר והגשם חלף והלך לו, והוא ג"כ כמארז"ל שהתבן הקש והחטה מדיינים זע"ז שבתחלה הצמיחה בימות הגשמים נראה עיקר הצמחיה התבן כו' לכשתבא הכרי והמירווח אז זורקים הקש והחטה והפרי העיקר כו' והו"ע קליפה קדמה לפרי שמקבלים החיות מעולם התהו כו', אבל כאשר הגשם חלף כו' והי' יצי"מ בחדש האביב והפרי נש"י ומצות עיקר הצמחיה כו', וגדולה מזו מבואר במד"ר ריש קהלת שכל מה שנברא בשי"ב סופו להבל וכליון כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה וחסרה הלבנה ובושה החמה א"כ כל מה שעובדין לחמה כו' הרי כולהו מתחלפין, ומלכא הוא בחי' ז"א דאצי' אינו מתחלף כי הוא שם הוי' ור"ל כי הגם שלע"ל יאיר מעצמות אור א"ס שלמעלה מז"א דאצי' ולכן נאמר והי' הוי' לי לאלקים שבחי' הוי' יהי' נחשב רק כמו שם אלקים הרי אדרבה עכ"פ יהי' גילוי זה ע"י שם הוי' דוקא שיהי' בבחי' אלקי' לגבי ע"ק ועוד דבאמת כולא חד היינו כי אצי' אף שהוא ע"י צמצום בחי' יו"ד כדי שיהי' מאיר בציוור אדם חכמה וחסד כו' בכדי להתאיר לבי"ע מ"מ הרי אצי' מלשון ויאצל שהו"ע גלוי ההעלם כו' וזהו אני הוי' כולא חד, אני הוא בחי' עצמות אא"ס ב"ה והוי' הוא בחי' אור א"ס שמאיר ומתלבש בע"ס דאצי' כולא חד, וזהו לכך בחרנוך לאלוה כלומר לא ע"ד רם על כל גוים כו', כ"א מה שהאוה"ע הם עובדים לכוכבים אנו עובדים לך שהוא ג"כ בחי' אלקי' דהיינו להתאיר בבחי' אור פנימי ואלוה ואלקי' לשון כח ויכולת הכל זהו משם הוי' כי הוי' הוא האלקי' כו' והו"ע ה' מנת חלקי וכוסי כנ"ל והי' הוי' לי לאלקים כנ"ל ולכן אני ה' חוקר לב ובוחן כליות כו' ואין אדם נוקף אצבעו כו' שמקבלים נש"י השפעת החיות אלקות וההשגחה פרטית הכל משם הוי' עצמו לא ע"י ממוצע כו' כמו שאומרי' אוה"ע אלקא דאלקא, והו"ע את ה' האמרת ל' שבח מיוחד אין כמוך וכנ"ל, והנה האמרת היום קאי על ר"ה ג"כ, והוא כמש"ל ההפרש בין נש"י שמקבלים גלוי אור פני הוי' בפנימית, ולא כמו האוה"ע שקרו לי' אלקא דאלקיא ומקבלים חיצוניות השפעת גשמית מבחי'

מקיף רם על כל גוים כו', עד"ו הוא תוכן ענין ראש השנה כמארוז"ל שתמליכוני עליכם כו' וי"ל הלא כתיב ומלכותו מכל משלה, ומהו עליכם, אלא שיש פנימית המל' וחיצונית המל', כי מה שבחי' מל' מחייה כל העולמות זהו בחי' חיצוניות המל' מבחי' נה"י שבמל', אבל נש"י מבקשים מלוך על כל העולם בכבודך וידע כל פעול כו' גלוי אלקות בעשייה הוא מבחי' פנימית ג"ר שבמל' וכמ"ש במ"א ההפרש בין ג"ע להעולמות, שהעולמות ל' העלם אפילו עולם הבריאה והחיות נושאות הכסא ארוז"ל אינן רואות הכבוד כו' והוא הסתר הבורא מהנברא ומשיגים מציאותו ולא מהות אור א"ס, מפני ששרש ומקור העולמות הוא מבחי' חיצוניות המל' בחי' ז"ת שבמל', אבל בג"ע ארוז"ל נהנין מזיו השכינה ומתענגים מבחי' גלוי זיו מהות אור א"ס מפני שבג"ע מאיר ג"ר שבמל' כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות הגן כו', וגם ע"ד קי"ס שהי' גלוי אלקות זה אלי כו' וראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא כו' ומה כתוב בקי"ס ה' ימלוך לע"ו שהי' גלוי בחי' מל' מלכותך ראו בניך בוקע הים כו', והיינו מפני שהיא גלוי פנימית המל' ועד"ו יובן ענין המלכות בר"ה מלוך על העולם כולו בכבודך כו' וידע כל פעול כו' שהבקשה שיהי' גלוי אלקות בעולם ושרש בחי' זו נמשך מבחי' גלוי ג"ר שבמל' שלמעלה מבחי' מקור חיות העולמות שנמשך מבחי' נה"י אחוריים וחיצונית המל' שבבחי' חיצוניות חיות העולמות אין שינויים בר"ה רק עיקר פי' תמליכוני עליכם דוקא הוא בחי' גלוי פנימית המל' שיהי' גלוי אלקות ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך כו', עוי"ל בפי' ענין חטיבה א' בעולם דהנה לע"ל כתיב ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד ופירשו בגמ' ספ"ג הפסחים כי עתה על שמועות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל שמועות כו' ולע"ל יהי' כולו הטוב והמטיב והיינו כי עכשיו ההנהגה משם הוי' דו"א דאצי' שיש בו חו"ג ולע"ל יהי' התגלות ע"ק בו"א, ובע"ק לית בי' שמאלא וא"כ יהי' כולו טוב, וא"כ כיון שזה יהי' לע"ל א"כ מהו שאנו אומרים גם עכשיו הוי' אחד אלא שזהו ענין עמוק יותר והוא שגם מדה"ד דו"א תכליתה והמכוון שבה רק הטוב, והענין כמ"ש אשרי הגבר אשר תייסרנו י"ה כו', כי באמת אין רע יורד מלמעלה כי בחי' י"ה הוא בחי' עדן שלמעלה מחיי העוה"ב והוא מקור החיים והעונג העליון רק מפני שאינו מושג שהוא בחי' עלמא דאתכסי', ומה שנמשך ומלוכב במדת הגבורה והיסורין זהו ע"ד מ"ש ואוהבו מוסר שזהו גבורה שבחסד שנמשכה מפנימית האהבה, וע"ד שהמ"ע הן בחי' חסדים שרשן מבחי' ושער רישי' כעמר נקי והל"ת שהן גבורות שחורות כעורב שערות דו"א, ואעפ"כ שרש הל"ת גבוהים מהמ"ע כמ"ש באריכות בלק"ת בביאור שחורה אני כו' בשה"ש, והוא עד"מ מלח שהוא גבורות וממתיק הבשר וממשך פנימית הטעם שבבשר לגלוי, ועד"ו יובן שגם גבורות דו"א תכליתן הטוב וממשיכים פנימית הכתר למעלה ממ"ע שהן בחי' שערות דא"א לבד כו', וזהו שגם עכשיו הוי' אחד כי עת"ו וז"א הכל אחד ממש, והו"ע אחד הי' אברהם, כי אברהם נתנסה בעשר נסיונות שהן נמשכים מגבורות דו"א, אך ע"י שעמד בהנסינות המשיך בהתגלות כמו שיהי' לע"ל כולו טוב התחברות עתיקא וז"א וכמארוז"ל האבות הטעימן מעין עוה"ב כו' ועד"ו הי' נחום איש גם זו שהי'

יכול ההמשכה מלמעלה למטה שיהי' נראה באמת למטה טוב בגשמיות כו' מפני שהי' מביאו ומעלהו לשרשו ושם הוא טוב וחיים האמיתי בחי' עזן ועונג שלמעלה מחיי העוה"ב והמשיכו בגלוי למטה כמו שהוא הטוב למעלה, ולכן עתה הוי' אחד כמו לע"ל כנ"ל ויש בחי' זו חטיבה א' התחברות ב' שמות הוי' בר"ה שאומרים ויקרא הוי' הוי' הוא גלוי בחי' עתיקא בז"א.

וה' האמירך היום. הנה בפי' האמירך יש ג"כ ג' פירושים כמו בפי' האמרת. האמירך ל' שבח אף אני אעשה אתכם חטיבה א' בעולם תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. פי' מארי עלמא הוא בחי' מקור ממכ"ע בחי' ז"א דאצי', והתפילין דמארי עלמא הם ד' מוחין דז"א דאצי' כמ"ש בזהר ח"ג רס"ב א' בכוונת התפילין ומשירותא ומשיכותא דמחא עילאה סתימאה דעתיקא דאתמשך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחין בההוא ז"א. ומה כתיב בהו ומי כעמך ישראל, פי' לי ראש והוא ע"ד ארץ קדמה, ארץ בחי' מל', א"ח עט"ב למעלה מבחי' ז"א, והענין כמ"ש שאו ידיכם קדש וברכו את הוי', ידיכם ב' ידות הן שתי פרשיות דק"ש שמע והא"ש או ב"פ שמע ובשכמל"ו יחו"ע ויחזות ע"י הביטול דק"ש ממשיכים ברכה בשם הוי', והיינו ע"י למס"ב באחד באור א"ס א"ס ב"ה הסוכ"ע בחי' קדש, ממשיכים תוספת אור מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע והו"ע הקדב"ה שבחי' קדוש בוא"ז הוא ברוך ונמשך מבחי' קדש סוכ"ע וזהו שאו ידיכם קדש וברכו את הוי', וזהו ויקרא לו אל אלקי ישראל, והפי' שהקדב"ה שהוא אלקי ישראל קרא ליעקב אל היינו ע"י שהוא ממשיך תוספת אור מסוכ"ע בממכ"ע כי אל הוא לשון אור כמו אל ה' ויאר לנו ויעקב הוא בחי' בריח התכון קו האמצעי שעולה עד הכתר הוא הממשיך היחוד עליון גלוי סוכ"ע בממכ"ע, והו"ע התפילין דמארי עלמא המשכת מוחין לז"א מבחי' עתיקא וסוכ"ע, והתפילין נק' חיי המלך כמארז"ל ע"פ והיו חייך כו' שהתפילין נקראו חיים, פי' מלך הוא ז"א וחיי המלך הם המוחין דז"א הנמשכים מבחי' והחכמה תחיה כו' וע"ד שפי' הזהר כי נשבעתי נאום הוי' דהיינו בחי' ז"א נשבע באור המלוכש בו בפנימית מבחי' ע"ק והו"ע בית יעקב לכו ונלכה באור שמאיר בשם הוי' כו', והנה מה כתוב בתפילין דמארי עלמא ומי כעמך ישראל לומר שהקדב"ה אומר שישראל הם הממשיכים בו האור מע"ק, וז"ש במד"ר בקהלת ע"פ מה יתרון העושה ע"פ וצדיק באמונתו יחיה אפי' צדיקו של עולם באמונתו הוא חי, פי' צדיקו של עולם הוא בחי' ממכ"ע, וע"י שהאמין לישראל ביצי"מ ויהרג ה' כל בכור כו' מזה נמשך מצות תפילין קדש לי כל בכור והם נק' חיי המלך, ולכן מתחיל התפילין בפי' קדש שהוא בחי' קדש עליון סוכ"ע כנ"ל, ופי' גוי אחד כי אחד מורה על ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם ואור א"ס אלופו של עולם מתלבש בהם, ולמעלה ז' רקיעים הן ז' מדות עליונות בחי' ז"א דאצי' ואור א"ס מאיר ומתלבש בהם וזה ממשיכים נש"י ע"י שהם גוי אחד בארץ בבחי' ביטול בנים אתם כו' ברא סרעא דאבוה עד"מ הרגל בטל להראש ואין לו בחירה רק מה שהראש רוצה כו' והוא בחי' בטל רצונך כו' שזהו פי' שישראל אומרים שהקדב"ה לי ראש, ועי"ז ממשיכים שהקדב"ה קורא אותן ישראל לי ראש שממשיכים למעלה המוחין תפילין דמארי עלמא כנ"ל, והו"ע וה' האמירך חטיבה א' בעולם ל'

שבה, וגם יש לפרש גוי אחד בארץ שממשיכים אחד בארץ, והוא כמ"ש מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית שבחי' הרבוי והפירוד בנבראים נעשה ע"י שבה"כ כמ"ש בכהאריו"ל מרחפת רפ"ח מת הן רפ"ח ניצוצים דעולם התהו שנתפזרו ונתהווה מהם הרבוי והפירוד, וזאת עבודת ישראל לברר ולהעלות הניצוצים דתהו שיוכלו בביטול ובאחדות לאלקות, כמו ע"י המאכלים שאוכל ובכח האכילה לומד ומתפלל וכללים הניצוצים בביטול לאלקות בק"ש אחד ואהבת כו' זהו כולם בחכמה עשית עשייה ל' תיקון שע"י החכמה כח מה שבנפה"א הם מתתקנים בבחי' עולם התיקון וכללים בביטול אליו ולא יהיו מפורדים והו"ע מה רבו מעשיך כולם בחכמה שע"י החכמה מגיע ונמשך הביטול להיות מתחברים יחד זהו גוי אחד בארץ שעושים אחד בארץ, והו אתה אחד הוא כמארז"ל שלע"ל כולו הטוב בחי' לית שמאלא בהאי עתיקא כמש"ל, ושמך אחד הוא בחי' הניו והאור דש' הוי' שמאיר בעולמות יהי' נק' כמו שנכתב ולא יהי' הסתר והעלם, והיינו ע"י ומי כעמך כישראל שעושים אחד בארץ שמבררים הניצוצים דתהו שיתעלו באחדות ה' ע"י חכמה כח מ"ה שבנפה"א שלמעלה מהשכל המושג כו', וזה הכח דבחי' חכמה הוא נמשך מלמעלה והו"ע וה' האמירך היום כו', ופי' האמירך ל' לבוש כנודע שהגשמה בג"ע צריכה ללבושים דתומ"צ, כי הגשמה נברא ובע"ג ושתוכל לחזות בנועם ה' וליהנות מזיו השכינה בחי' מהות דאור א"ס הוא ע"י לבושים דתומ"צ שנקראו אספקלרי' המאירה, וכמו ויבא משה בתוך הענן, שע"י הענן הוא שיוכל גופו הגשמי להיות נזון מזיו השכינה וכמו עד"מ שע"י המשל יוכל להבין הנמשל, וכמ"כ התורה נק' משל הקדמוני, פי' הקדמוני הוא קדמונו של עולם שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע, והגם שהתורה היא ח"ע אך השראת אור א"ס הוא בחכמה כמ"ש הוי' בחכמה יסד כו', ולכן ע"י התורה שמחכמה עילא' נפקת היא משל ולבוש לאור א"ס קדמונו של עולם, והו"ע וה' האמירך ל' לבוש כו' ופי' האמירך ל' דיבור הוא כמ"ש ודברי אשר שמתני בפיו ואשים דברי בפיו כו' שהדיבור של האדם יהי' דבר ה' זו הלכה שאין הדיבור נפרד מפי עצמו כאלו הוא שלו רק כמ"ש תען לשוני אמרתיך כו' כעונה אחר הקורא שהן דבר ה' ואמרותיך שהקדב"ה קורא ושונה כנגדו כו' וכמ"ש משה ידבר האלקים יענו כו' וכח זה לישראל להיות הלכה או פסוק או ק"ש היוצא מפייהם דבר ה' ממש הוא וה' האמירך כו' שנמשך מלמעלה ואשים דברי בפיו כו'.

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע בקול ה' אלקיך.

א) רבות נשא פי"א דרמ"ה ע"א ע"פ יברכך ה', יברכך בברכה המפורשת בתורה, ברוך תהיה מכל העמים כו' ובאו עליך כל הברכות כו', וכ"ה בילקוט פ' נשא סוף רמז תש"י בד"ה יברכך ה'.

ב) הבחיי פ' תבא ובאו עליך כו' והשיגוך כלומר שלא תצטרך לרדוף אחר הברכה שהיא עצמה תבא אחריך ותשיג אותך עכ"ל, וכ"כ בלק"ת פ' שלח סד"ה ועתה יגדל גא כח אד' כו' והיינו להיות ארך אפיים שיתארך ויומשך גילוי זה למטה יותר כו', תהו ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך פי' והשיגוך שיגיעו עד למטה במקום שאתה שם עכ"ל והמובן שזה שיגיעו ויומשכו הברכה עד למטה צ"ל מקור ההמשכה מבחי' ארך אפיים כו', משא"כ אם נמשך רק מבחי' ז"א יוכל להיות שלא יתפשט עד למטה ותשאר הברכה ברוחניות, וכמ"ש מזה בלק"ת פ' קרח ע"פ ויגמול שקדים יעו"ש, ועמ"ש עוד בלק"ת סד"ה שובה ישראל עד כיוצא בזה שכדי להמשיך הברכה בבחי' מל' צ"ל מקור ההמשכה ממקום גבוה מאד, וברבות סוף אסתר הברכה בריבוי שנאמר והריקותי לכם ברכה עד בלי די כו' ועמ"ש בלשון והריקותי ע"פ שמן תורק שמך, ואפ"ל שזוהו מ"ש ואני אברכם ואני אותיות אין בחי' כתר כי סתם ברוך שרשו מחכמה, אבל יש עוד ברכה מבחי' גבוה יותר וכענין ברכת יצחק כריח שדה אשר ברכו ה' מטל השמים כו' ועמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בענין ברכת המצות שתקנו חכמים עיני העדה כו' ועו"א ערבים עלי ד"ס וכן מאה ברכות הם המשכת הכתר כמ"ש בזהר פ' חיי קכ"ג א' ואפ"ל ע"י רודף שלום רודף צדקה וחסד עי"ז לא תצטרך לרדוף אחר הברכה אלא ובאו הברכות.

ג) מהרמ"א פ' תבא וז"ל אומרו ובאו עליך כו' והשיגוך כו' כי הלא אחר שבאו עליך כבר השיגוהו כו' גם כי אין לשון השגה צודקת רק ברודף ונרדף (ויש להעיר מפסוק אך טוב וחסד ירדפוני) ותירך כי פי' ונתנך ה' עליון על כל גויי הארץ והוא כי הם תחת שרים ומזלות ואתה ישראל לא כן רק תחת אלקי עולם כו' ועי"ז בבא הברכות מאתנו לא ירדו אל עולם המלאכים ומשם אל עולם הגלגלים ומשם למטה לארץ כי אם ובאו עליך ממנו יתברך עליך ממש בלי אמצעית שר ומלאך ועי"כ והשיגוך על כל פנים מה שאין כן אם הייתי בעכומ"ז כו' שהיה המול מעכב לדבר מן הדברים כו' עכ"ל ועפמ"ש בלק"ת בד"ה ויגמול שקדים הנ"ל יובן הכפל ובאו כו' והשיגוך כו' ע"ד שנת' שם שאע"פ שמזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה עכ"ז צריך לבקש בכל יום רפאינו ברך עלינו כו' ע"ש וענין כי תשמע בקול עיין בלק"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול כו', ושם ענין לעשות הישר בעיני ה' ואפ"ל עי"ז ובאו כו' והשיגוך כו' יעויץ שם.

ברוך אתה בעיר. מצינעא פ"ט קז"א, ילקוט ח"א רי"ג א' רע"ב ר"פ ד', של"ה רסב"א, תד"א ח"א פל"א ח"ב פט"ז.

א) פ"ט דבי"מ קז"א ברוך אתה בעיר שיהי' ביתך סמוך לבהכ"נ, ברוך אתה בשדה שיהא נכסיד קרובים לעיר, והנה בפרדס ערך עיר שני עירות יש עיר עליון והיא בינה ירושלים של מעלה ויש עיר תחתון והיא עיר דוד

ירושלים של מטה מלכות וכו' עכ"ל והענין דאיאתא בס"י שני אבנים בנות שני בתים והיינו שהאותיות נק' אבנים וכשנעשה מהם צירוף נק' בית וכללות עולם הדיבור נק' עיר אלקינו וכמ"ש מזה בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים אל משה כו' וארא אל אברהם כו', ויש אתוון ועירין ואתוון רברבין היינו אותיות הדיבור ואותיות המחשבה וזהו ענין ב' עיירות הנ"ל ירושמ"ט הוא עולם הדבור וירושמ"ע עולם המחשבה, לכן ניגוה עיר גדולה פי' במא"א שהיא בינה, ולפ"ז ענין ברוך אתה בעיר י"ל ע"ד מ"ש כעיר שחבורה לה יחדיו שהוא חיבור בינה ומל' כמ"ש בזהר וישב קפ"ג סע"ב ור"פ תרומה קכ"ו ע"ב בענין יעקב שהיה מחבר ב' בחי' הנ"ל שהוא חיבור והמשכת עלמא דאתכסיא להאיר בעלמא דאתגליא וזהו ענין ברוך ה' מן העולם ועד העולם לכן עז"נ ברוך אתה בעיר וזהו ע"י התפלה וכמ"ש דרשו ה' בהמצאו והיכן הוא מצוי בהכ"נ ועמ"ש עוד מענין עיר אלקינו בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך גבי א"ת בניך אלא בוניך כו' דהיינו ע"י עסק התפלה והתורה וה"ע בהכ"נ ובהמ"ד כו', ועמ"ש מענין כעיר שחבורה לה יחדיו בד"ה אלה פקודי המשכן ומ"ש עוד מענין עיר בד"ה ע"כ יאמרו המושלים כואו חשבון גבי חבנה ותכונן עיר סיחון ושם נת' שהתפלה נק' עיר סיחון כו', והנה יש עוד עיר בלעומת זה ע"ד את העיר ואת המגדל ועמ"ש ע"פ בקרבך קדוש ולא אבא בעיר, והנה פי' ברוך תהי' מכל העמים שגם העמים יברכו אותך כו' וזהו ברוך אתה בעיר שגם בחי' עיר הנ"ל יתהפך לך לברכך כענין ומלאך רע עונה אמן בע"כ כו' ועמ"ש ע"פ גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו כו'.

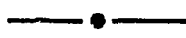

יצו ה' כו' באסמין. אסם פירושו אוצר כ"כ בשרשים, וכן ת"א ות"י באוצרך ובמשלי סי' ג' יו"ד וימלאו אסמין שבע ת"י ומתמליין אוצרך שבע, וכ"כ המ"צ אסמין הם אוצרות התבואה, ובפ"ק דתענית ד"ה סע"ב וא"ר יצחק אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין (שאינו יודע הסכום) שנא' יצו ה' אתך את הברכה באסמין, וע"ש בתוס' שהקשו ע"ז מסוגיא דחולין דק"ה ע"ב כל מידי דצייר וחתים כו' א"נ הכא מיירי בדבר המדוד והמנוי בלא צייר וחתים כו', פ"ג דב"מ דמ"ב ע"א ג"כ כנ"ל ושם פרש"י אין הברכה שמתברך ורבה מאליו, ונלע"ד שזהו ע"ד גהרא מכיפיה מברין ונהר יוצא מעדן הוא בינה שנק' רחובות הנהר, והנה ההמשכה מחכ' הוא כמו גיד המעיין ובריקת השכל וכשבא לבינה מכיפיה מברין ונעשה אורך ורוחב ובינה נק' עלמא דאתכסיא כמ"ש בת"א ע"פ וישב יעקב בארץ מגורי אביו מגורי לשון אוצר ומגורי לשון יראה ושניהם א' כי יראת ה' היא אוצרו, וענין הסמוי מן העין י"ל יראה פנימיות, והנה הטעם שבעלמא דאתכסיא שורה הברכה כי התגלות עתיק בבינה כנו' בת"א בד"ה לך לך, ובמא"א את בית סל"ה ברכה מצד

אימא עילאה בריכה העליונה ששם מימי החכמה גאספיים לתוכה המברכת למל' בריכה התחתונה כו' עכ"ל, והי"נ הכיא ע"ז ממ"ש בזח"ב תרומה קס"ב א' איהו ברוך היינו חכמה עין ואיהי ברכה היינו עוה"ב כו' ע"ש ובפ' ואתחנן דרס"ד ע"ב וזהו מכיפיה מברין, מברין דוקא כי איהי ברכה וזהו להניח ברכה אל ביתך, היא בינה הנק' היכל לבחי' חכמה ועמ"ש מזה בד"ה ראה אנכי בענין נקודה בהיכלא, וע' ביבמות פרק הבע"י דס"ב סע"ב דפי' אל ביתך היא אשה וכל יהודי שאין לו אשה שרוי בלא ברכה, היינו כי אף דאיהו ברוך מ"מ איהי ברכה, ונהרא מכיפי' מברין כנ"ל, וע' זח"ג במדבר קי"ז ב' אלא בגין דברכתא לא שריא במנינא, ופי' הרמ"ז ברכתא דלעילא הוא מסוד או"א שבהם כח ונהר יוצא מעדן דלא פסיק לעלמין כו' ושעיקר המספר והמנין הוא בעה"ד טו"ר והיינו בעלמא דאתגליא ולכן שם אין הברכה מצויה כו' כ"א בעלמא דאתכסיא ששם בחי' עה"ת, ואפ"ל בזה עפמ"ש בד"ה צו את קרבני לחמי בענין שג"ע נק' ממכ"ע ושם אין יכול דבר להשתנות כו' אלא כמו שהוא כך נשאר, כ"א דוקא מבחי' סוכ"ע יוכל להשתנות ולהתהפך מחשוכא לנהורא מהקצה כו', וזהו ענין ההפרש בין עלמא דאתגליא בחי' ממכ"ע שם לא יוכל להשתנות דבר כ"א בעלמא דאתכסיא או"א סוכ"ע שם יוכל להיות תוס' ברכה וריבוי כו', ולכן ג"כ נהרא מכיפיה מברין כי נהר בינה זהו עלמא דאתכסי' בשל"ה דשע"א ע"ב באסמין והנה לעומת זה למעלה כל העושר האצורות הוא ברקיע הנק' ערבות כדאיתא בפ"ב דחגיגה גנוי חיים גנוי שלום גנוי ברכה וע' מענין לרוכב בערבות ב"יה שמו בזח"ב תרומה קס"ה ב', בבחי' פ' וישלח דמ"ה ע"ב ישליש אדם מעותיו שליש בקרקע ושליש בפרקמטיא, ומפרש באסמין זו פרקמטיא וצ"ע די"ל דזהו שליש בקרקע שזהו אוצר וע' מענין שליש זה בת"א פ' ויגש כו' שהוא חסדים המכוסים כו', בבחי' ר"פ כי תשא קט"ז ע"א פי' ענין הברכה שבדבר הסמוי מן העין זהו ע"ד גם נסתר שאין בזה שינוי מנהגו של עולם לעין ממש משא"כ בדבר המנוי צ"ל נס נגלה כמו קי"ס וכה"ג ואין כל אדם זוכה לזה כו', ועמ"ש במ"א ההפרש בין ברכה לקדושה הברכה מבינה משא"כ קדש חכמה כו' ובינה שורש סדר ההשתלשלות אבל חכמה מוחין דאבא למעלה מסדר ההשתלשלות ע"כ להיות נס נגלה צ"ל מחכמה ונטה ידך יודך כו', אבל נס נסתר זהו גם מבינה ברכה כו' לכן דוקא בדבר הסמוי כו', בד"ה האזינו השמים נתבאר וז"ל והנה לוחות הראשונות נתנו בשבועות בקולות וברקים ולכן לא נתקיימו כי ענין הרעש בקולות וברקים הוא מבחי' עלמא דאתגליא ויש משם יניקה לחיצונים ע"י ירידת המדריגות והשתלשלות העולמות וההיכלות וכמ"ש רגליה יורדות מות כו', משא"כ לוחות אחרונות ניתנו בחשאי כדכתי' ואיש לא יעלה עמך וגוי לפי שהם פנימי' הלב עלמא דאתכסיא שאין שם יניקה ואחיזה לסט"א כלל עכ"ל, וזהו ענין החסדים המכוסים שהם עה"ח ושם התגלות עתיק ולכן בינה נק' עלמא דחירו כו' וע' עוד מזה בת"א בפ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות בענין ברכה ראשונה פותח בברוך כו' וא"צ חותם רק בעלמא דאתגליא צ"ל חותם, ומזה יובן אמיתית ד' התוספות פ"ק דתענית הנ"ל דדבר המנוי כשהוא צייר וחתים לית להו רשותא שזהו ענין חותם בברוך ואזי איהו ברוך ואיהי ברכה.

ועפ"ז אפ"ל מ"ש רש"י פ' בלק כ"ד ה' ע"פ מה טובו אוהליך יעקב על שראה פתחיהן שאינן מכוונין זה מול זה והוא מהגמרא, דהיינו שלא יהי' עינו שולט בחבירו והו' ענין היוק ראי' שבפ"ק דב"ב, וז"ש בשט"מ פ"ג דב"מ בשם הרא"ש מהא דפסחי' פ"ד ד"ן ע"ב ת"ר המשתכר בקנים ובקנקנים אינו רואה סימן ברכה לעולם מ"ט כיון דנפיש אפחזייהו שלטא בהו עינא בישא כי הברכה דוקא בדבר הסמוי כו' בחי' אתכסיא כלי להמשכה מסוכ"ע כו'. ובמא"א אות עיי"ן ססעי' י"ד עין רע סמא"ל שיניקתו מאחר ז"נ כו' ובאות גימל ססעי' ע"ה גלוי מצד עלמא דאתגליא נוקי גילוי הדעת כו' וע' זח"ג נשא קכ"ח א' ע"פ הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר, וכי אי במילי דעלמא אצטריך רוא כו' וע"ש דקל"ח סע"א דמאן דמגלי רזין כו' וע' בסידור בדרוש ברכת הזימון בענין גלוי עריות כו' וע' זח"א תולדות קמ"א ב' ע"פ חכמות בחוץ כו' ובגמ' פ"ג דמ"ק דט"ז סע"א מה ירך בסתר אף ד"ת בסתר כו' והכתיב לא מראש בסתר דברתי ההוא ביומא דכלה עכ"ז לפעמים ממשיכים גם בחוץ בעלמא דאתגליא, וזהו ע"ד קי"ס שעלמא דאתכסיא מאיר בעלמא דאתגליא ממש, ולכן זרעא דיוסף שנמשלו לדגים שבים אין עין הרע שולט בהם, כיון שהן נמשלו לדגים שבים שהוא עלמא דאתכסיא ממש, ומוה יש להעיר לענין ונתנו איש כופר נפשו ועי"ז לא יהי' מהמנין והמספר שום יניקה לעין הרע דסמא"ל כי עי"ז ימשיכו עליהם מעלמא דאתכסיא ממש וה"ל כמו זרעא דיוסף כו' בשגם שיוסף זכה לזה ע"י היותו טוב עין ויכלכל יוסף את אחיו כו' וכמ"כ ע"י השקלים וצדקה תרומם כו', וזהו ענין חכמות בחוץ חכמות דוקא ע"י גילוי והמשכות ח"ס בח"ת אוי גם בחוץ אין שום יניקה כו'.

להבין שרש ענין הקללות שבתוכחה, והי' אם לא תשמע בקול ה' אלקיך וכו', ובאו עליך כל הקללות האלה וכו' עד השמידך ועד אבדך כו', ידבק ה' בך הדבר עד כלותו אותך מעל האדמה אשר אתה בא שמה, יכבה ה' כו' והי' שמיך על ראשך נחושת, והארץ אשר תחתיך ברזל יתן ה' מטר ארצך עפר ואבק כו', עד סיום כל הפרשה ההיא ובסוף הפרשה א' והי' כאשר שש כו' וניסחתם מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרשתה.

א) הנה איתא בתיקוני' בתיקונא שביעא' בראשית יר"א בש"ת וודאי ווי לי לס"מ כד קוב"ה תבע מיני ומ"ע ממנין דילי' כל עאקו דעאקו לישראל בגלותא, ואחוי לי' אגרא דלהון אי הוה אקרין לישראל כו' ואיהו וממנין דלי' לא עבדי' יקרא אלא קלנא ובג"ד קלא נפיק כל יומא יר"א בש"ת כו' ע"ש, ובסוף תיקון השמיני דעל ס"מ ובת זוגי' אתמר לע"ל כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה, והענין הוא כי הגה גודע ענין הצמצום דשם בין שהוא בא מסיבת שבה"כ דז' מלכין קדמאין דתהו, וכמ"ש וימלוך וימת כו' ויירדו מהם ונפלו רפ"ח ניצויצי בשם ב"ן דמל' דאצי' והוא ענין הצמצום דשם אלקי'

אור תבוא התורה תתרגם

כידוע שהוא לצמצם ולהעלים האור האלקי כ"ע עד שיוכל להיות מציאות יש
 דבר נפרד בפ"ע לגמרי ואם לא זה הצמצום לא ה' באפשרי להיות מציאות
 דבר נפרד חוץ מאלקות וגם להיות בעל בחירה ורצון מעה"ד טו"ר יש
 ענין שכר ועונש וכדי שיהי' מציאת שכר ועונש, ע"כ האוצר לבחי' הצמצום
 דוקא וכידוע וד"ל.

והנה גם לאחר בחי' הצמצום להסתיר האור עד שיהי' בחי' נפרד, הנה יש
 בזה כמה מדריגות, כי הנה הנברא' שנבראו יש מאין ע"י הצמצום הן
 הנה בבחי' עה"ד טו"ר והתעורבות מטו"ר יש בכל נברא ונברא בהכרח, וענין
 התעורבות טו"ר ידוע שבחי' הביטול במציאות שנמצא בכל נברא' העליוני'
 וכמ"ש וצבא השמים לך משתחיים כו', שהוא בחי' ביטול היש לאין, זהו בא
 מבחי' הטוב שבו, וידוע שאינו בטל בכל פעם כי לא לעולם יש בו בחי' הביטול
 בהשתחוויה אלא לפרקי', וכמ"ש והי' מידי חודש בחדשו יבא כ"ב להשתחוות
 כו' או בכל בקר כמ"ש חדשי' לבקרי' כו', אבל כל היום אין בו בחי' ביטול אלא
 הוא בחי' יש ודבר נפרד לגמרי בלתי ביטול כי הרי הביטול הנמצא בו הוא מצד
 הבחירה והרצון כו', הנה זה הפירוד בא מבחי' הרע שבנוגה מסתא לאיתתא
 ונטל נהורא כו', והיינו מצד בחי' הטוב שבנוגה שנכלל בקדושה להיות כי יש
 בו בטוב בחי' הביטול כו', והנה יש בנוגה זאת דטו"ר שבנוגה ריבוי המדריגות
 מאד כי הנה הטוב שבנוגה שהוא בחי' הביטול והרע שבנוגה שהוא בחי' הפירוד
 כנ"ל, כאשר מתערב יחד יש כמה אופנים שוני' באופן התעורבות טו"ר אם כן
 או כך ומוזה נמצא סיבת ריבוי המדריג' בנוגה דבי"ע, יש שהן בבחי' הביטול
 ויש שאינם בבחי' הביטול כ"כ, ואמנם הנה דרך כלל ג' מדריגות הן א' אשר
 הביטול בהם תמידי בלתי שינוי והפסק כלל, וכמו מיכאל וגבריאל ומט"ט
 וכיוצא, ואעפ"י שלפרקי' רחוקי' יחטאו, עד שיקבלו עונש גם הם, וכמו שאמר
 דאפקוהו למט"ט והלקוהו כו', אבל אין זה שכיח כלל, והגם שהן בעלי בחירה,
 מ"מ הביטול שלהם תמידי אבל בחי' הרע שבנוגה כשגובר על הטוב הוא
 היפך זה ממש, וכן הע' שרים שלמטה שהן בבחי' הפירוד ממש, ברוב הפעמי'
 וכמ"ש שר של מצרים לי יאורי כו', וכיוצא בזה, וזהו מדריגה השנית דרך כלל,
 אבל בחי' הממוצע אשר בין שני הפכי' הללו, הוא אשר מעורב מטו"ר במזיגה
 שלפעמי' בטל ולפעמי' אינו בטל, וזהו בא ריבוי אופני' מאד כנ"ל, ומה שא'
 דבהאי נוגה נפתח לאיתתא היינו מצד בחי' הטוב שבנוגה הנ"ל וד"ל.

והנה כ"ז בנברא' שנבראו ע"י הצמצום דשם אלקי' כנ"ל, והן עשרה מאמרות
 בכלל, אבל שרש התהוות כל הגשמות שהן באין מיחוד דו"ג כידוע הרי
 לא יתכן בהם לומר גם ענין בחי' הביטול כמו בענין הטוב שבנוגה כנ"ל, והיינו
 שא' בזהר גפש כי תחטא תוהא הוא כו', וביאור הדברי', הנה עדי"מ באברי'
 האדם לגבי חיות נפשו היתכן לומר שהרגל בטל הוא לגבי חיות הנפש שבמות
 המנהיג כל האברי' אחר שהרגל נחשב גם הוא מבחי' עצמות האדם, ועצם אחד
 הוא עם חיות הנפש, וכל שהוא בחי' עצם לא שייך לומר בחי' ביטול שאין
 לשון ביטול נופל אלא בדבר הנבדל ונפרד חוץ מעצמות האדם, כידוע וכמ"ש
 בגשמות שנמשכו ממוחי' דו"ג ע"ד הולד ולד מאב ואם כידוע, אי"כ הם נחשבי'

ג"כ מבחי' עצמות האלקות, ואיך יתכן לומר בהם בחי' הביטול שהם בטלי' לאלקות אחר שאינם בחי' נפרד כלל, והגם שירדו הנשמות למטה עד שיוכל להיות שרש התזות הנשמות מי"ס דעשי' שמתלבשי' באו"כ הרי המה באין ונמשכי' גם למטה בבי"ע, והן הן עשר ספירות דבריאה וע"ס דיצירה וי"ס דעשי' אלא ששם באי' בבחי' מיעוט האור מפני בחי' המסכי' שמבדילי' כו', עד שנתמעט האור מיעוט אחר מיעוט בי"ס דעשי', אך אעפי"כ אותו מיעוט האור גם שבספי' במל' דמל' דעשי' נחשב מבחי' עצם אחד עד ע"ס דאצילות ועד"מ הרגל שמתאחד עם המותין שכראשו וכו', ולא יתכן לומר גם בנשמות שנמשכו ממל' דמל' דעשי' עני' נפרד לגמרי עד שצריך לומר בה בחי' הביטול כו'.

ב) ויובן כ"ז בתוספת ביאור כמשל השפעת שכל מרב לתלמיד, דהנה הגם שהרב הוא חכם גדול ומשיג את השכל בעומקו, מי"מ יוכל להסביר השכל גם לתינוק קטן, במשלי' וחידות והגם שאין לזה ערך כלל להבנת עצמותו, מ"מ סברת השכל אי' הוא בין בעומקו' השגתה בין בצמצום הבנת התינוק שהרי זה נשפע מאור עצמותו ותבונתו ואין דיבורי' הללו שמדבר עם התינוק נבדלי' כלל מעצמות הבנתו בדבר השכל ההוא כו', ולפי"ז יובן הנמשל שגם בחי' י"ס דעשי' הרחוקי' יותר בהשתל' נתאחד עם י"ס דאצי' עד שלא שייך בחי' הביטול כלל וד"ל. וע"כ אי' בזהר דנפש כי תחטא תוהא הוא כו', אך מה שנמצא החטא בנשמות היינו מצד בחי' הלבושי' שלהם בגוף, אבל מצד שרשם גם נשמות פחותי הערך בישראל הוא חלק אלוהי ממעל ממש, וכמ"ש כי חלק הוי' עמו וכמו ע"ד דוגמא מי שיכול להשכיל בשכל זסברא בחכ' שבתו' שבע"פ, הגם ששרש' מבחי' חכ' שבמל' דעשי' בלבד, מ"מ יתאחד נשמתו בחכ' דאצי' כי ישראל עלו במח', וכמשל ביטול הרגל לגבי הראש וכך נאמר בני בכורי ישראל ברא כרעא דאבוהי כו' וד"ל, ואחכ"ז הנה מובן פי' מאמר התיקוני' הנ"ל, ווי לי' לס"מ כד קוב"ה תבע מיני כו' דהנה יש ג' מדריגות הא' מבחי' הטוב שבנוגה לגמרי כנ"ל, שהביטול תמידי והם נכללי' ממש בקדושה וכמאמר דבהאי נוגה מפת' לאתתא כו', והיינו מה שאי' לע"ל ורעו זרי' צאנכם כו', וכן והי' מלכים אומניך כו' שיהי' בתכלית הביטול לנשמות ישראל כו' והב' הממוצע שאיננו נפרד כלל, ולפעמי' בטל כנ"ל, והג' שנפרד הוא ברוב הפעמי' נכללי' במאמר זה ג' אלה דמ"ש דהוי אוקיר לישראל היינו שיהי' בטלי' בתכלית ונכללי' היו בקדושה ממש, ובמדריגה הב' הממוצע הנ"ל ג"כ לא הי' ס"מ וממנין דילי' שהרי בממוצע אין בהם בחי' הרע שבנוגה רק לפרקי', ואעפי"כ לא הי' פועלי' רע, וס"מ וממנין דלי' דעאקו לישראל יפעלו רע הם רע שבנוגה לגמרי, וע"כ אליהם דוקא יאמר לעתיד יר"א בוש"ת כו' וכמו' שאי' בסוף אותו המאמר, ותוכן הכוונה הוא שהי' בהם בחירה ורצון בבחי' הטוב, שבנוגה דאוקיר לישראל והם עשו ההיפוך ע"כ בהכרח שאין להם תקוה לעתיד יבוער לגמרי וכמ"ש בתיקונא הח' על הס"מ ובת זוגי' דאתמר עלייהו כי שמי' נמלחו כו' שיתבטלו ויאבדו לגמרי, וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר הארץ כו' מטעם הנ"ל וד"ל.

ג) וזהו שרש ענין הקללות שבתוכחה, דהנה הקללות האלה קאי הכל על בחי' הרע שבנוגה וג' קליפות הטמאות לגמרי שכללותם הן בחי' ס"מ

ונקבו שפעלו רק רע לישראל ולא אוקרו להו להתבטל ולהתכלל בע"ס דקדושה מצד בחי' הטוב שבהם כנ"ל, שבהכרח הוא להיות להם אבדון וכליון לגמרי כי אבדה תקותם ועליה' הוא אומר כל אלה הקללות, דהיינו שמקלל אותם להאבידם ולכלותם לגמרי עד השמדך כו', ואומר שלעתיד יקיים בהם כל הקללות האלה ויעשו בו כל המעשי' האלה כמו ידבק ה' בך הדבר עד כלותו אותך כו' עד סוף הפרשה ההיא כל הקללות שנאמרו בה הכל קאי על בחי' הרע שבנוגה, וע"ד המאמר של התיקוני' הנ"ל והמופת לזה דקאי על הרע דנוגה הוא מן המבו' בפירוש בפי' נצבים, ובאו כל הקללות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך, דוקא, והיינו אותם שפעלו רע לישראל כי הם מבחי' הפירוד לגמרי ואין בהם בחי' טוב כלל כנ"ל שהוא מדריגה השלישית כו' וד"ל.

ד) והנה קודם שהוא מקלל אותם בפרט הוא אומר תחלה הכוונה בקללות האלה והוא מ"ש והי' אם לא תשמע בקול ה' אלקיך כו', דהיינו לאוקיר לישראל אלא אדרבה פעלת רע להם ובאו עליך כל הקללות האלה כו' עד השמדך ידבק ה' כו', עד כלותו אותך מעל האדמה כו', זהו תוכן הכוונה בכל הקללות האלה וכן הוא מסיים בסוף הפרשה ונסחתם מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרשתה כו' והענין הוא כי הנה שרש יניקת החיצוני' הוא נמשך ובא מבחי' פסולת ומותרות ההשפעה שנשפע מבחי' מל' דאצי' וכידוע בפי' ועשתה את צפרניה שהחיצונים יונקי' ממותרי' השפע שמגיע מן הצפרניים והשערות כו' ועיקר כל יניקתם הוא בא מבחי' ה' דמי' טמאי' שבאשה העליונה הנק' אשה יראת ה', כידוע וענין ה' דמי' טמאי' יובן מדוגמת ה' דמי' טמאים באשה גשמי' למטה, דהנה אנו רואי' סיבת התהוות דמי' הטמאי' באשה הוא מבחי' ריבוי הדמים כאשר מתרבה בה הדמי' שאז ימצא בריבוי הדם פסולת הדמי' הרבה והפסולת נדחה לחוץ והו ענין יציאת דם טמא שהוא הפסולת של הדם הנדחה לחוץ מפני שנתרבה דם הרבה וכמו ענין ותתחלחל המלכה שפרסה גדה שמפני הפחד נתבלבלו הדמי' ונתערב הפסולת ויצא ונדחה לחוץ וכן כל ענין פרסה גדה הוא רק ענין יציאת הפסולת מצד ריבוי הדמי' כידוע, ויש ה' דמי' טהורי' כי באמת פסולת היוצא יש שאינו פסולת הדם המזוהם, אלא הוא מן הנקי והטוב שיצא גם הוא לחוץ ונק' דם טהור והיינו ענין ההבדלה בין דם לדם וכללות הענין הוא כי הדם הוא הנפש שבו שוכן עיקר חיי הנפש ובמובחר וטוב שבו טובב והולך רוח החיי' בכל האברי' ונק' בחי' גבורות שהוא עיקר המחי' אך בפסולת הדם החיוני' שבו קשה ורע מאד ויוכל לקלקל כל הגוף וע"כ נדחה ויוצא לחוץ וזה נק' בחי' גבורות קשות כידוע, והדוגמא מכ"ז יובן למשכיל למעלה דשרש יניקת החיצוני' שנמשך מבחי' דמי' הטמאי' שבאשה העליונה היינו מבחי' הגבורות הקשות שהוא ענין ובחי' פסולת השפע הנדחה לחוץ מבחי' מל' דאצי' והיינו מסיבת ריבוי הדמי' עד שנמצא פסולת הרבה והוא ענין רוב התעוררות גבורות עליונו' ע"י שעוברי' על שס"ה ל"ת שהן מבחי' הגבורות של הדם הפסולת דאימא כמ"ש במ"א שמי עם י"ה שהן שס"ה ל"ת מפני שהיא בבחי' בינה שמלוּבשת בשס"ה גידין וע"ז נאמר כי הדם הוא הנפש כו' ועי"ז שנתעוררו גבורות הרבה ע"י שס"ה ל"ת נמשך פסולת הדם הרבה ובהכרח שיהי' נדחה לחוץ והן בחי' ה' דמי' טמאי' שמקבלי' החיצוני' תוס'

יניקה מהם, אבל חמשה דמי' הטהורי' נשאר בו בחי' הקדושה כי בהם עיקר אור החי' כמבו' מתוך משל הנ"ל, בה' דמי' טמאי' וה' דמי' טהורי' אשר באשה למטה וד"ל. והנה כ"ז בבחי' מל' דוקא, שנק' אשה כידוע, אבל מבחי' ז"א אין לחיצוני' יניקה כלל וכלל כי אין בזכר פרסה נדה בה' דמי' טמאי' כו' והטעם הוא כי הזכר רובו בחי' חסדי' וכמ"ש כי זכר חסדו כו', אבל הנקי' מלאה גבורות ודינין כי עיקר בנינה היא מבחי' הגבורות כידוע וע"כ מסתעפי' ממנה בחי' הגבורות הקשות כמו ה' דמי' טמאי' הנ"ל משא"כ בזכר שאין בו בחי' גבורות בגלוי' כ"כ והגם שבהכרח שימצא בו ג"כ מבחי' הגבורות שהרי נק' ז"א בשם מלך כידוע וכת' מלך במשפט יעמיד ארץ כו', אבל מ"מ אין הדיני' שלו בהתגלות כ"כ והטעם הוא כי הנה כת' באור פני מלך חיים דאנפא דמלכא נהירין בתמידות והוא לעוצם רוממותו כי כל הגבוה גבוה יותר יאר באור טוב וחסד לכל כו', וע"כ אנפא דמלכא נהירין בבחי' החסדי' לכל אך בחי' הדין שהוא מצד האימה של המלך הוא מכוסה ונעלם בתוך הארת הפני' הללו הנראה לכל עין רואה פני המלך בפניו צהובי' דאעפ"י שמדבר בקירוב גדול, מ"מ האימה שלו על העומד לפניו מתפשטת, אך שהוא בהעלם והסתר וא"כ הדינין שלו מכוסה ונעלמי' לפי שהארת הפני' הוא בגילוי' עליה' להעלימם ולהסתירם כו', ואחר שהדינין שלו מכוסה ונעלמי' בתוך הארת הפני' איך יוכלו החיצוני' לקבל מפסולת הדינין הללו אחר שלא יש מציאות גבורות הקשות כלל מהדינים שלו כמו הכעס והרוגז כי הרי המה מכוסה ונעלמי' באור פני מלך וכנ"ל ולא מסתעף מהדינין שלו המכוסה ענין גבורות קשות וע"כ אין מקום כלל וכלל לחיצוני' להיות להם שרש אחיזה ויניקה בגבורות דז"א אלא רק בבחי' גבורות קשות דמל' להיותם באי' ונמשכי' למטה בבחי' הגילוי' כענין פרסה נדה וכנ"ל, וע"כ נק' הדינין של בחי' המל' בשם דינא דמלכותא ממש, לענוש בעונש רע ממש, אבל בז"א נא' מפני עליון לא תצא הרעות כו' כי אין רע יורד מלמעלה מטעם הנ"ל אבל בדינא דמלכותא שמלאה דינין נמשך ממנה גם בחינת גבורות לענוש ממש, ומשם יש יניקה לחיצוני' שרש כחות הדין לקטרג ולפעול רע ממש בבני"א, וזהו כל עיקר חיותם, כמ"ש במ"א וד"ל.

ה) וזהו עד כלותך מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרשתה, וכן ונסחתם מעל האדמה כו', כי פי' האדמה הוא בחי' מל' דאצי' כי ז"א נק' אדם כידוע, והמל' נק' אדמה והוא ע"ש האדמימות ג"כ לפי שעיקר בנינה מבחי' הגבורות והיינו שהיא מלאה דמי' הרבה עד שמסתעף ממנה בחי' גבורות קשות ג"כ שמהם מקבלי' גם החיצוני' נק' רע גמור וכמ"ש סביב רשעים יתהלכון והוא בחי' רע גמור שבנוגה מפני שהן יונקי' מה' דמי' הטמאי' שנק' אדמה אדים ה', כלומר ה' דמים טמאים והיינו שהוא מקלל לרע דנוגה בתחלה להכריתם משרש יניקתם הכללי והוא בחי' אדמה שיש במל' והיינו הגבורות קשות שבדם נדה שנק' אדמה, וא' עד כלותו אותך מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרשתה פי' אשר אתה לוקח יניקה חיות, והיינו לרשתה לעצמך למקור חיות וכל הקללות האלה תוכן הכוונה שלהם הוא כדי שעיי' תכלה כח יניקתם מעל האדמה הנ"ל שלא תיקח אותם לך לירושה וזהו עד כלותך מעל האדמה כו' שלא יוסיפו עוד לקבל יניקה גם מכאן ולהבא כי יכלו ויאבד גם שרש יניקתם למעלה וד"ל.

ו) ועד"ז הו"ע הפסוק וניסחתם מעל האדמה כו' שיהי' נעתקי' לגמרי מבחי' מל' גם מבחי' הגבורות הקשות כי לעתיד הרי יתברר שם בין לגמרי וכמ"ש והי' אור הלבנה כאור החמה כו' ולפי שכ"ז הגלות קבלו יניקה כנ"ל מקללם שיכרתו ויאבדו גם משרש' יניקתם אשר קבלו כבר, וזהו וניסחתם שיכלו אותם מן האדמה לבל יוסיף עוד לבא שם ערל וטמא כו' וד"ל. זהו שא' מעל האדמה דוקא כי אינם מקבלי' רק מבחי' מל' ולא מבחי' ז"א גם מבחי' הגבורות שבו מטעם הנ"ל ואחר שהזכיר תוכן הכוונה הכללית בכל הקללות האלה שהוא כדי לנתקם ולהכריתם מעל האדמה כנ"ל, אח"כ הוא מתחיל לקללם בפרט בקללות המיוחדי' לזה שבהם וע"י יוכרתו מעל האדמה כו', והוא מ"ש יככה ה' כו' שהן בחי' גבורות הקשות מאד והוא בחי' הכליון שיש בחמימות הקשה שבאה מצד ריבוי המותרות והן כמו ספחת וקדחת ודלקת כר שזהו כל עיקר שרש' יניקתם למעלה מפסולת דמים הטמאים, וזהו סבת אבודם, וכמ"ש תמותת רשע רע שהרעה עצמה תמית אותו, וכמ"ש במ"א ומובן זה ממשל העלוקה שמושכת הפסולת של הדם ומתמלאת ונופלת ומתה כו' וד"ל.

ז) והיו שמיך על ראשך נחשת כו', פי' כי הנה ידוע דאת זה לעו"ז עשה האלקי' וכמו שיש בסט' דקדושה בחי' אור פנימי ובחי' אור מקיף כך יש בסט"א בחי' אור"פ ואור"מ וע"ז אמר דהקללה תתפשט בחיצוני' בין בבחי' אור"פ שלהם המקבל להם השפע בין בבחי' אור מקיף המביא להם השפע מסטרא דקדושה כו', וזהו והי' שמיך שהן בחי' אורות מקיפי' אשר על ראשך להשפיע להם מחי' תמיד נחושת כמו הנחשת שהוא חם ויבש היפך טבע המים שהוא קר ולח וזה מורה על בחי' העדר השפע מן המשפיע הנק' שמי' שזהו היפך מטר השמים שהוא כשהן מלאי' כל טוב וברכה כו', והארץ אשר תחתך בחי' א"פ מקבל לא יוכל לקבל מפני קושי שמתקשה בברזל הקשה וזהו קרירות המקבל כי המקבל צריך שיהי' היפך הקושי' דוקא כי כלי בית קיבול א"א להיות אלא ולא בקשה כידוע וד"ל.

ח) יתן ה' מטר ארצך אבק ועפר כו'. פי' מטר ארצך הוא בחי' מה שיוצא ונמשך מן המשפיע למקבל שנק' ארצך, כי השפע מ"ד נמשל לגשמי' שיורדי' טיפין טיפין, וכמ"ש כי יבעול בחור כו' ומתחלה דבר בקללה על עצמי' המשפיע שיהי' ריקן מכל שפע מצד עצמו שיהי' כנחושת, וכן במקבל מצד עצמו כנ"ל ועתה מקלל גם מה שנשפע מהמשפיע שנק' מטר שיהי' כאבק ועפר שאינו מצמיח כלל כי האבק שרשו מיסוד האש המכלה ובמטר כתיב והרוה את הארץ והולידה והצמיחה כו' לפי שהמטר ממים הוא מבחי' החסדי' המגדלים ומצמיחים כטבע בחי' החסדי' כו' כידוע, אבל האבק חם ויבש לכך אינו מגדל וקולל המטר של המשפיע שיהי' כאבק ועפר שאינו מגדל כי אינו מרה את הארץ כלל וגם הנה העפר אין בו חיות אלא מעט מזעיר כי הוא קר ולח, (וגם יש בו מבחי' הגבורות וע"כ נצטוו ליתן מעפר אשר בקרקע המשכן במי נדה כו' כמ"ש במ"א) וזהו מורה על בחי' העדר החיות ג"כ כמו המת שאין בו חיות הוא קר כעפר, וע"כ נא' והכל תשוב אל העפר וכ"ז קללה לרע שבנוגה שאין לו מקום יניקה מסט' דקדושה משום צד כנ"ל וד"ל.

ט) מן השמי' ירד עליך עד השמידך. פי' מן השמים הוא בחי' ז"א דאצילות שנק' שמים, וכמ"ש ואתה תשמע השמי' כידוע, והענין הוא כי בחי' המלחמה ללחום עם החיצוני' כדי להאבידם, הוא דוקא מבחי' ז"א ולא מבחי' מל', וכמ"ש ה' איש מלחמה כו', וכמ"ש וירעם מן השמים ה' ועליון יתן קולו כו' כי האיש דרכו לכבוש המלחמה ולא האשה כו' והטעם הוא כי הנה מבו' למעלה דבחי' ז"א רובו חסדי' והדינין שבו מכוסו' ונעלמי' בחסדי' ואין לחיצוני' יניקה מהם כו', משא"כ בנוק' דז"א שיש לחיצוני' אחיזה שם ולכך אינו ביכולת הנוק' ללחום עליהם ולהאבידם אחר שיש להם מקור ושרש אחיזה בדיני' וצמצומי' שבמל' אבל בחי' ז"א להיות רם ונבדל מהם הרבה עד שאין שרש ומקום יניקה ממנו כלל, ע"כ ביכולתו ללחום עמהם להאבידם כו', וענין המלחמה הוא לעורר עליהם מבחי' הדינין הנעלמי' בחסדי' כמ"ש ימינך הוי' תרעץ אויב וידוע שאין בו בחי' קו החסדי', מאחר שימין ה' דוקא הוא אשר תרעץ אויב, ולכאורה יפלא זה, האיך יתכן שבמדות החסדי' ידין דין אף לאויב, אך הענין הוא דמכל מה שנגדלו ונתגברו בחי' החסדי' בד"ח לישראל מזה נעשה ונמשך בחי' גבורות ודינין עצומי' לפרעה וחילו, וזהו ימינך הוי' לישראל בזה תרעץ אויב דוקא, וביאור הדברי' שבחי' הדינין הנעלמי' ומכוסו' באנפויה דמלכא דנהורין כנ"ל, אך כאשר אור החסד מאיר בגילוי לישראל עמו אזי יצאו הדינין מתוך ההעלם על ההיפך המנגד לישראל ומקורם שיצאו החסדי' בגילוי לישראל הן הדינין הנעלמי' אך כאשר יצאו בגילוי בהכרח שיצאו גם הדיני' הנעלמי' להיכן יצאו אם לא אל בחי' הקליפ' המנגד לאותו אור החסד שנתגלה כו', ויובן זה ממלך ב"ו שמגלה אור טובו וחסדו לאוהביו מאיזה טעם שיש לו בזה, הנה מזה הטעם עצמו יצא דין ועונש למקטרג על אוהבו כו' והא בהא תלי' דלפ"ע טעם ההטבה לאהוב כך ערך הטעם לענוש לשונאו כו' ונמצא ריבוי החסדיים גורמי' ריבוי הדיני' להיפך המנגד כו' וד"ל. וזהו מן השמים דז"א יורד עליך בגילוי והיינו הדיני' שהיו נעלמי' תחלה בחסדי' יתגלה עליך כדי להאביד הרע שבנוגה והוא כמו ענין המלחמה שהי' להם עם שר של מצרי' שריבוי החסדי' לישראל הוא סיבת לאיבוד פרעה וחילו בים, וכמ"ש ימינך הוי' תרעץ אויב כנ"ל, וגם כאן אומר עד השמדך וד"ל.

י) יתנך ה' נגף לפני אויביך בדרך אחד תצא אליו ובשבעה דרכים תנוס לפניו. פי' בדרך אחד הוא בחי' יסוד דנוק' שנק' דרך אחד, דהנה כל בחי' יסוד נק' דרך לפי שבו עוברת השפע ובכל מקום יש בו ביסוד בחי' ההתכללות מכללות רבי' ולכך נק' דרך א' לפי שמתאחד שם רבי' ונק' בזה בשם כנוסיא דכל נהורין שכל האורות מתכנסים ביסוד ומתאחדי' בו והיו לאחדי' ממש, עדי"מ הידוע מכל שפע סתם שכלולה מכללות מ"ה שבשכל ומדות שהתכללות זאת כאחד ביסוד דוקא והוא הבל הלב שיוצא בגילוי לדיבור כו', וכיוצא בזה וידוע שיש ב' מיני יסוד א' יסוד דכורא שהוא המשפיע השפע מלמט' למעלה ונק' ג"כ דרך וכמ"ש דרך גבר בעלמא ויש בחי' יסוד דנוק' הוא בחי' המקבל כל ההשפעות נק' ג"כ דרך כמ"ש הנותן בים דרך ונק' ג"כ דרך אחד לפי שמתאחדת שם לקבל השפע בתכלית היחוד וההתכללות מלמעלה למטה, ונק' מ"ן והיינו ענין ההתכללות של הנשמה ומלאכי' רבי' מאד שנכללו ביסוד דנוק'

וכמ"ש בידך אפקיד רוחי כידוע בכתבי האריז"ל ולכך נק' דרך אחד לפי שמתאחדי' בה ריבוי נשמות ומלאכי' והי' לאחדי' בהתכללות א' להיות מעלי' מ"ן ביסוד דנוק' כו' ע"ד שמתאחדי' כל אורות הנשפעי' מלמעלה למטה שהוא בחי' מ"ד שביסוד דדכורא הנ"ל וד"ל. והנה להיות כי על בחי' יסוד דנוק' נאמר זה השער להוי' שכולן עולין ונכללי' בו ויכולי' הכל ליכלל בה גם מי שיש בו אפס קצה מן חלק הטוב שברפ"ח ניצוצי' שנפלו כו' וכמאמר הנ"ל בהא נוגה מפתא לה ונטלי נהוראה כי חלק הטוב שבנוגה עולה גם הוא עם המלאכי' והנשמות בהעלאת מ"ן ביסוד דנוק' ומפתה לה ונטיל גם הוא אור וזיו האלקי' בשעת היחוד כו', לפי שמתכלל גם הוא בתוך כללות המתכללי' אחר שהכל יכולי' לכנס שם וא"כ גם מבחי' הרע דנוגה יוכל לכנס לשם ולקבל יניקה גם הוא מבחי' היחוד העליון דזו"ג כו'. הנה לזה הוא מקלל את בחי' הרע דנוגה וא' בדרך אחד תצא אליו. פי' בדרך אחד דהיינו בחי' יסוד דנוק' ודאי תוכל גם אתה לצאת להתכלל שם כנ"ל. אבל לא תהי' לך תקות יניקה משם כי אח"כ בשבעה תנוס לפניו פי' בו' דרכי' הן בחי' ז' מדות דז"א דאצי' שיש לכאז"א דרך ומבוא בפ"ע קודם שמתכנסים בדרך אחד שהוא בחי' יסוד כו', והרי מבו' למעלה דמן השמי' שהוא בחי' ז"א ירד על רע דנוגה להלחם בו כו'. וא"כ מכל ז' המדות דז"א ילחם עמו וכמ"ש ה' איש מלחמה כו' ובז' המדות דז"א אין לחיצוני' שרש יניקה ואחיזה כלל מטעם הנ"ל שבחי' ז"א עצמו מרומם ונבדל מכל ההשתלשלות כו', ומה שיש להם אחיזה ויניקה הוא בבחי' יסוד דנוק' בהעלאת מ"ן שבה שהוא נק' דרך א' מלמטה למעלה שיכולי' לעלות הכל שם אבל בהגלות נגלות מז' מדות דז"א מלמעלה שנק' ז' דרכים שמלמעלה למטה ששם אין להם שרש אחיזה ויניקה כלל ממילא ינוסו החיצונים ויתבטלו ממציאותם לגמרי, וזהו בשבעה דרכי' תנוס לפניו וד"ל. ולפי"ז יתפרש פי' בו' דרכי' בב' אופנים הא' מפני הו' הדרכי' דאצי' העליוני' וכנ"ל, ועוד יתפרש כפשוטו שינוסו בז' דרכי' כי הרי יש דרך מיוחד לכל מדה ומדה לבער ולכלות הרע בדרך מלחמה הנ"ל. לכך בו' דרכי' ממש ינוסו ופי' לפניו היינו כהמס דונג מפני אש יאבדו רשעי' מפני אלקי' כו' וד"ל.

יא) והייתה לזעוה לכל ממלכות הארץ. פי' ממלכות הארץ הן בחי' ז' מלכין קדמאין דתהו דכתי' וימלוך וימת שכולם בבחי' ב"ן דמל' כו' וירדו למטה בשם ב"ן דבי"ע והן רפ"ח ניצוצי' דתהו ששם ב"ן מברר מהם בכל יום וכמ"ש ותקם בעוד לילה כו', והנה משיוורי הו' מלכין שלא נתבררו הן הן בחי' קליפות הטמאות לגמרי והוא בחי' הרע דנוגה הנ"ל. אבל כל חלק הטוב שבקליפות נוגה מתברר לעתיד, וכמ"ש מלך אלקי' שהוא שם ב"ן כו' על גוים, שע' שרי' יתבררו ג"כ לעתיד וכמ"ש והי' מלכי' אומניך כי יהי' בטלי' לקדושה ונק' עבדי' כמו עבד כנעני וכמו שמבו' למעלה בענין ועמדו זרי' ורעו צאנכם כו' וכאשר יהי' גם לבחי' הטוב שבנוגה ויכלל גם הוא בקדושה האלקי' הנה אז ישאר בחי' הרע שבנוגה למטה לזעוה לכל ממלכות הארץ שיבדלו המלכי' הנ"ל מהם ויתרחקו מהם תכלית הריחוק כי המלכי' שעל הארץ ששרשם מז' מלכין קדמאין הרי יתבררו ויהפכו גם הם בטוב, וא"כ ממילא הי' נמאס בעיניהם חלק הרע דנוגה עד שיהי' בעיניהם לזעוה

כו', והיו והיית לזעוה לכל ממלכות הארץ דקאי על חלק הרע דנוגה שיהי' לזעוה בכל הממלכות של הארץ. לפי שהן כולם יבאו בכירור ע"י שם ב"ן המבררם כנ"ל אבל חלק הרע דנוגה יובדל ויורחק גם משם ב"ן דבי"ע ומ"ש לכל ממלכות הארץ ל' דיבוי כי יש הרבה שרי ממלכות בארץ שכולם מקבלי' משם ב"ן שהוא בחי' מל' דאצי' בכלל ונק' ממלכות הארץ. אבל ס"מ וממנין דלי' דאעקו לישראל יהי' בעיניהם לזעוה עד שלא נתבררו גם הם ולא נכללו בקדושה אם הי' מכבדי' לישראל כמבואר במאמר התקוני' הנ"ל ד"ל.

יב) והייתה נבלתך מאכל לעוף השמי' ולבהמת הארץ ואין מחריד. פי' נבלתך הוא לשון נובלות כמו נובלות חכמה וכיוצא. והענין הוא דהנה גם בחי' הרע שבנוגה מ"מ יש בו קצת מבחי' הטוב שבקדושה ממה שנופל בו בבחי' גלות ונק' נובלות. לפי שנפל שם למעלה כענין הנפילים היו בארץ כו' וכן בכל דור ובכל זמן יש כמה ניצוצי' דקדושה שנופלי' בקליפה ומשתקעי' שם ונק' נופלים, וכמ"ש סומך ה' לכל הנופלי' והם שם בבחי' גלות ענין גלות השכינה בכלל בע' שרים, וכמ"ש במ"א ע"פ עת אשר שלט האדם באדם כו', ועי"ז קלל אותם ג"כ דמה שנפל רע דנוגה מבחי' נופלי' ונק' נבלתך גם זה לא ישאר בו אלא ילקטוהו עוף השמים ובהמת הארץ והי' להם למאכל ולא ישאר שום טוב ברע דנוגה וענין עוף השמי' הן המלאכי' כמ"ש רז"ל ועוף יעופף עוף זהו מיכאל כו', ויש מלאכי' שנק' בהמת הארץ והוא בחי' המרכבה דפני ארי' להימין ופני שור מהשמאל כו', ונק' חי' ובהמות כידוע וגם בנשמות יש ב' מדריגות הללו עוף השמי' ובהמות הארץ, כי יש נשמות שנק' עופות, ויש נשמות שנק' חיות ובהמות הארץ כארי' ושור שהרי ביהודה נא' ארי' וביוסף נא' שור, ויש נשמות שנא' כציפור נודדת כו' והענין של ב' מדריגות הללו הנה יש יתרון מעלה בעוף על בהמה, ויש יתרון מעלה בבהמה על עוף דהנה בעוף ובבהמה הגשמי' אנו רואי' דהעוף זוטר חיותו מחיות הבהמה, ועי"ב הוכשרו בסי' א' בלבד והבהמה בב' סימני' דוקא משום דחיותה רב וכמ"ש בגמ' ויש יתרון מעלה בעוף על בהמה במה שהעוף הוא פורח הגבה למעלה מעלה מה שאין כח זה בבהמה כלל כידוע, והדוגמא מזה יובן למעלה בנשמות ומלאכי' העליוני' דהנשמות ומלאכי' שנק' עוף השמי', הנה אעפ"י שחיותם מועט, דהיינו שהאור האלקי' מצומצם בו מאד אבל מ"מ יש בהן יתרון מעלה על אותן הנשמות ומלאכי' שנק' בהמות וחיות במה שיוכל לעלות בעילוי למעלה מעלה ברום המעלות ע"י הכנסים שלהם שהן המדות אהוי"ר שנושאי' אותם מאד הגבה למעלה מה שאין ביכולת אותן הנשמות ומלאכי' שנק' בהמה להגיע לשם כלל וכלל ויש יתרון מעלה בנשמות ומלאכי' שנק' חיות ובהמות במה שחיותם מאור האלקי' רב מאד כמו פני ארי' ופני שור הגושאי' את הכסא שיש בהם דיבוי הכח והחיות עד שביכולתם יש כח ועוז גדול כזה להיות נושאי' עליהם את הכסא כו' ד"ל. ועכ"פ יהי' איך שיהי' בענין הבירורי' דניצוצים הטוב מבחי' הנובלות שנפלו ברע דנוגה, הנה ב' מדריגות הללו מנשמות ומלאכי' הנק' עוף השמי' ובהמת הארץ שניהם יבררו וילקטו בחי' הטוב ההוא זה כפי כחו בהעלאה עד רום המעלות זה כפי כחו בריבוי החיות כו' ובין שניהם יחד לא ישאר מאומה, מן הנובלות ברע דנוגה

כי יאכלו עוף השמים ובהמות הארץ הנ"ל לגמרי עד שלא ישאר רק בחי' הרע עצמו כמו שהוא בלתי גובלות כלל, וזהו והיתה נבלתך למאכל לעוף השמי' ולבהמת הארץ ואין מחריד וד"ל.

(ג) והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה כו'. פי' בצהרים הוא כשהאור של השמש מאיר בתגבורת גדול שאז האור בהיר וצהיר כענין צוהר תעשה כו', ולכך נק' צהרים כלומר צוהר היום וגם החום של השמש מתגברת בצהרים יותר מכל היום, וכך יובן למשכיל למעלה דיש עת מיוחד למעלה ונק' צהרים והוא בשעה שאור האלקי מאיר בגילוי גדול עד שהכל מקבלי' האור ולא חשך האור להאיר בכל מקום גם מפחות הערך במדריגות הנמוכות, ועד"מ יובן מלך ב"ו כשעושה סעודה ומשתה גדולה שקוראי' לכ"א על הסעודה ומקבלי' כולם שפע וברכה גם העבדי' הקטנים ופחותי הערך כעניים הנבזים ושפלי' וגם לא נגרע להבהמות וחיות הגרועים כמו גם לכלבי' העצמו' הנופלי' חרקין מעל השלחן ואין זה אלא שגדל אור החסד כ"כ עד שימצא גובלות הרבה שמספיקי' לכל גם להיות נמוך במדריגה עד שגם הכלב מקבל מונו כו', והנמשל מזה יובן למעלה שזהו הנק' צהרים שמגיע למטה בחי' גובלות הרבה מפני ריבוי האור כי רב הוא מאד עד שהכל מקבלי' ואין איש נעדר שלא יקבל רב טוב ושפע ואעפ"כ קללו לרע דנוגה שגם בסעודת הצהרים מעלה חי' ממשש באפילה כי לא יקבל אור גם בשעה ההיא שהיא עת רצון לכל וגם לכלבי' לא יהי' לו דמיון וערך כלל מפני שנלקח ממנו כל טוב ולא נשאר רק רע גמור, וע"כ ימשש כעיוור באפילה גם בצהרים וד"ל.

(ד) והייתה אך וגו' כל הימים. פי' מלבד שלא יהי' לו תקוה ועלי' למעלה אלא שיהא תמיד עשוק וגוול מפני שיברת ויגולו ממנו כל חלקי ניצוצי' הטוב שיקבץ כל זמן הגלות וכמ"ש גוול אביו ואמו כו' וכל מי שירצה יעשוק ויגוול אותו הטוב, וזהו הייתה אך עשוק וגוול כל הימים כו' וד"ל.

(טו) אשה תארש ואיש אחר ישגלנה. בית תבנה ולא תשב בו. כרם תטע ולא תחללנה. פי' אשה תארש כי יש בחינת אירוסין ונשואין בקליפה כמו שיש ארוסין ונשואין בסטרא דקדושה, דהנה ידוע בחינת אירוסין בקדושה הוא בחינת המשכת אורות המקיפי' בחופה וקדושין בטבעת עגולה שהן עיני אורות מקיפי' ואחר כך נעשה היחוד והזיווג בבחינת המשכת א"פ כו', וביאר הדברים ידוע שבקידושין באמרו הרי את מקודשת לי ממשין עלי' אור מקיף והוא הנקרא בחינת אירוסין למעלה, וכמ"ש וארשתוך לי באמונה כו' ואח"כ נעשה גופו של יחוד בהמשכת מ"ד כו', דהיינו בבחי' א"פ כו' וכך יש בסט"א בחי' מקיפי' דאירוסין בתחלה ואח"כ בחי' נשואין דיחוד בהמשכת א"פ דהנה אנו רואים כאשר נתפסה איזה ניצוץ אלקי בידי החיצוני' כמו בנפול הנופל באיזה תאוה רעה כו', הרי תחלה הוא מהרהר הרהורי' רעים הרבה מאד, וזהו הנק' בגמ' הרהורי עבירה שקשי' מגופה של עבירה להיותם באים על הניצוץ בבחי' מקיף להקליפה ולבלבלה מכל צד ופינה במחשבות זרות שונות מאד עד שמשוקעת ונופלת בתוך הכלכול

ההוא ממח' והרהורי' הרעי' ומחמתם נעשה סיבה אח"כ להיות הניצוץ ההוא בא לידי גופה של עבירה בפו"מ שזהו כמו בבחי' היחוד דקדושה בהמשכת א"פ כך משפיעי' החיצוני' שפע בפו"מ באותו הניצוץ ובתחלה מארסין אותה בבחי' המקיפי' לבלבלה במ"ז כנ"ל, ואח"כ מתייחדי' אותה בבחי' נשואין ממש לגמור העבירה עמה בפו"מ כו' וכמ"ש בספרי הקבלה וד"ל. וזהו שקלל לרע דנוגה שגם אם יארס ניצוץ מניצוצים הטובי' בבחי' המקיפי' לבלבלה במ"ז כנ"ל, לא יבא עמה לידי היחוד בהמשכת או"פ הנק' נשואין, שזהו הי' עיקר הכוונה באירוסין כי איש אחר ישגלינה מפני שהכל יצאו ממנו גם אחר שתופס בניצוצי הטובי' בבחי' מקיפי' ויצאו ויעלה וייתיחד למעלה ביח"ר האלקי' ולא יגיע ממנה שום אור יחיד ברע דנוגה ונמצא כל מה שטרח בבחי' אירוסין לא עשה כלום וזה צער גדול מאד לרע דנוגה עד"מ המארש אשה בגשמיות ובא אחר ונשאה וד"ל, ועד"ו יתפרש בית תבנה בחי' כלי' לאורות והוא בהיפך מענין אירוסין שקדם המקיף לא"פ ובבחי' הבית שוכן המקיף על הבית אחר המשכת א"פ וגם ע"ז קללו אותם שלא ישב הוא במקיפי' דבית אשר תבנה גם לאחר שטרח וגזל א"פ והניצוצי' דקדושה אבל לא יתיישב הוא בבית זה שהוא המקיף שעשה לא"פ כו' וד"ל, ועד"ו כרם תטע אעפ"י שגזל אורות ונטעם בתוך שלו ונעשה כרם אבל איש אחר יחללנו שיוציאו ויבררו מהם מהכרם ההוא כל הטוב דקדושה למעלה ונמצא יגיעתו לריק כו' וד"ל.

טז) שורך טבוח לעיניך ולא תאכל ממנו. פי' שורך השור אשר שלך דוקא אשר הוא בא מבחי' פני שור אשר מהשמאל למעלה כידוע דבחי' פסולת הגבו' דאות שור מורה הוא למעלה והוא נעשה שרש לקליפות נוגה בבחי' הרע שבה וכידוע בענין שרש דשור מועד כו', ואותו השור יהי' טבוח לעיניך ולא תאכל ממנו, והענין הוא כי הנה ידוע בענין הקרבנות שע"ג המזבח שהדם הנורק ע"ג המזבח הוא בחי' העלאת הטוב והמובחר של החיות לקדוש' האלקי' במתן הדמים, כנגד היסוד של המזבח כו' והקטרת האימורי' לריח ניחוח לה' הוא עולה בבחי' הפנימי' יותר כידוע אך האכרי' והפדרי' שלא נתעכלו מבע"י נקרבו כל הלילה מהם ניוונין גם הע"ש שלמעלה כי זהו רק מבחי' החיצוני' הניתן לחיצוני' ג"כ בלילה וכמ"ש בזוהר אבל פנימיות החיות עולה למעלה כי בחי' הבירורי' דנוגה הפנימיות דנוגה עולה והחיצוני' יורדת למטה וכך הם בקרבנות הדם שהוא בחי' פנימיות דנוגה עולה ונכלל במזבח וכן הקטרת האימורי' ביום אך החיצוני' מהם הנשאר בלילה יכולי' החיצוני' לקבל יניקה משם וזה מבו' בספרי הקבלה ולע"ל שיבורר כל חלקי הנוגה מבחי' הטוב שבה אזי לא יתנו עוד חלק מקרבנות לחיצוני' כלל אלא יהי' הקרבן כולו כליל ע"ג המזבח כי גם החיצוני' יוכל לעלות במזבח כו', וא"כ גם מבחי' פסולת הגבו' דפני שור העליון שבמרכבה שממנה נעשה הפר למטה לקרבן ע"ג המזבח ג"כ יהי' כולו כליל כו', ולא יבא ממנו שום חלק רע ושפע לחיצוני' שהן בחי' הרע דנוגה כנ"ל, וזהו שורך טבוח שורך השייך לחלקך וגורלך יהי' טבוח בהעלת ע"ג המזבח מכל וכל גם בחיצוני' שלו ולא יגיע לך חלק ממנו כלל ולא תאכל ממנו מאומה והיינו הקללה שקילל לרע דנוגה

תתשג   התורה   תבוא   אור

שגם מהשור שלו לא יאכל ולא עוד אלא שלעיניו יהי טבח כנ"ל ולא יאכל ממנו מטעם הנ"ל ד"ל.

(יז) זרע רב תוציא השדה ומעט תאסוף כי יחסלנו הארבה. פי' ארבה ארבי"ה בגימט' יצחק והוא בחי' גבורות דיצחק העליון שמכלה ואוכל כל מה שמתברר מרפ"ח ניצוצין דתתו ואעפ"י שהרבה ניצוצי' העליוני' נסלו ונזרעו במקום יכולת החיצוני' כי זרע ר"ב תוציא השדה שהוא שם ב"ן כו', אך מעט מהם תאסוף אליך ולא יגיעו לך רק חלק א' מריבוי כי הכל יאכלנו הארבה והוא בחי' גבורות דקדושה הנק' ארבה כידוע בפ"י וארבה את זרעו בא"א כו' ד"ל.

(יח) כרמים תטע ועבדת ויין לא תשתה וליא תאגור כי תאכלנו התולעת. פי' תולעת הוא בחי' שם מ"ב דאנא בכח כו' שנק' תולעת כי תולעת מספר תק"ו שהוא מספר אב"ג ית"ץ שעולה ג"כ תק"ו כו', וכמ"ש בספרי הקבלה והוא בחי' חסד שבגבורה כידוע דאנא בכח יש בו ז"פ ששה תיבות הראשוני' הוא חסד שבגבורה וששה תיבות השניים הוא גבורה שבגבורה כו' עד מלכות שבגבורות הן ששה תיבות האחרונים ועל זה נאמר ביד"ך אפקיד רוחי מפני העלאת הנשמות למעלה על ידי שם מ"ב הוא ועל כן כשאומר בידך אפקיד רוחי, דהיינו שהנשמה רוצה לעלות וליכלל למעלה בהכרח שתעלה על ידי שם מ"ב והוא אנא בכח כו' וכמ"ש במ"א ואמנם כח הששה תי' הראשוני' דאנא בכח הוא בחי' חסד שבגבר' והוא הנק' בשם תולעת והטעם הוא כי הגה התולעת הגשמי' אין כחה אלא בפיה בלבד ולא מצד עצמו שהרי התולעת יוכל לקצוץ גם אילן עב וגם מאד בפ"י שיאכלנו מעט מעט עד אשר יכנס בכל עובי ויקצצנו כמו שקוצצין בברזל וכיוצא והנמשל למעלה היינו שיש כח אלקי' בקדושה שאין כחו אלא בפ"י ונמשל בשם תולעת והוא שכורת ומבדיל אור השפע האלקי' המלוכש בחיצוני' שלא יקריבו גם הם ויקבלו גם הם יניקה כמו שהתולעת הגשמי' יקצץ גם הארז הגבוה והוא בחי' חסד שבגבר' להיות כי כח כריתה זאת היא חסד לסט' דקדושה אעפ"י שהוא דין לסט"א ועד"ז הוא בחי' התפלה בכלל כי במה שעתיין ישראל בתפילתם הוא מצד הכח אשר יש בפיהם בלבד, דהיינו בדיבור בתפלה כמו התולעת שאין כחו אלא בפ"י ולכך נא' אל תראי תולעת יעקב כו' ד"ל. וכך הוא הענין כאן דרע דנוגה כאשר יטע כרם מזריעות אורות עליוני' שנסלו שמה כנ"ל, יהי' מקלל שלא יגיע לו מן הכרם שום יין באסיפ' כי תאכלנו התולעת הוא שם מ"ב בששה תי' הראשוני' דאנא בכח שמספרו תולעת והוא זכח האלקי' אשר הוא קוצץ וכורת היניקה מן החיצוני' כנ"ל, וע"כ לא יגיעו לחיצונים שום יניקה מהכרם הזה ד"ל.

(יט) זתים יהי' לך בכל גבולך ושמן לא תסוך. פי' זהו ענין קללה באופן יותר קשה משאר הקללות לפי שיש בה הוספות צער ויגון יותר משאר קללות כי שאר קללות הם רק העדר הטוב מכל וכל ואין הצער קשה כ"כ כשאין לאדם כלום מיגיעתו וטרחתו שיוכל לומר לנפשו שה"ז כאלו לא עשה כלום בתחלה אך בהיות האדם מייגע ומוצא קצת תקוה מיגיעתו בעשותו בחי'

הכלי להיותו מוכן להכנס בו אור ושפע כמו הזתי' שיהי' לאדם בכל גבולו שיש ריבוי החסדי', ואמנם כאשר האור לא יבא בהם כלל והיינו ושמן לא תסוך זהו שבירת לב וצער גדול יותר משלא הי' לו כלום וכך הוא למעלה בקללה זו לקלל רע דנוגה שיהי' לו זתי' בכל גבולו ולא יסוך שמן דח"ס כו' כלומר הכלי יהי' לך והאור לא תקח מדי לצערו ביותר ואמ' הטעם כי ישל זתיך כו'.

כ) הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה פי' הגר הוא בחי' מל' דאצי' שהוא בגלות בע"ש כמ"ש כי גר הייתי בארץ נכרי' כו', וכמארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם ועד עתה הי' בחי' הגר הוה בגלות ובדוחק אצל הרע דנוגה שפעלו בהם רע וגשתעבדו בהם בישראל כנ"ל במא' התיקונים וכשיתברר כל הטוב שבנוגה אזי יבא כל הקללות האלה על בחי' הרע דנוגה להאבידו ולהכריתו לגמרי מלמעלה כנ"ל, שוהו תוכן כוונה בכל הקללות וע"כ א' שיהי' או להיפך מכמו שהי' שהגר הי' בגלות ואז הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה כי שם ב"ן המלוכב בנוגה מתעלה ויעלה עמו כל חלקי הטוב שבה והרע דנוגה יפול למטה וזהו ואתה תרד מטה מטה כו' וד"ל.

כא) ומסיים טעם הקללות כולם תחת אשר לא עבדת את ה' פי' תחת אשר לא נדבקת בקדושה להיות טפל ובטל לישראל ולאוקיר להו כנ"ל בתיקוני' והי' לך עליהם המל' ולא תהי' לך ירידה כלל, אף עשית ההיפך שפעלת רע ונפרדת מישראל לגמרי כנ"ל ע"כ באו עליך כל הקללות האלה ורדפוך עד השמדך כו' כנ"ל ד"ל.

תחת אשר לא עבדת.

בח"ה שער עבודת האלקים, הפתיחה בביאור היות השכל מחייב בקבלת עבודת האלקים, וזה מקל וחומר בחיוב ההודאה בין בני האדם מן המקבל אל המטיב אף כי כל מטיב לזולתו מבני אדם הוא לתועלת עצמו תחילה, וגם כי כל מטיב לזולתו מבני אדם אין לו יתרון על מי שמטיב לו במקרה מן המקרים, אבל בישותם ועצמותם הם גמשלים וקרובים זל"ז כו', ועכ"ז חייב מי שמטיבים לו מן העבודה למטיב כו', א"כ כמה האדם חייב מן העבודה והשבח וההודאה לבורא הטובה והמטיב בה אשר אין תכלית לטובתו, אך היא מתמדת ונמשכת מבלתי כוונת תועלת כו', רק נדבה חסד כו', ועיין בהרמב"ם במ"ג סוף ח"ג בענין כי אמרתי עולם חסד יבנה חסד הפלגת הטוב כו', והבורא יתברך געלה ונשא ומרומם על כל נמצא כו', והאדם חסר וחלש מכל נברא כו', כמה האדם חייב לו ית' מן העבודה והיראה והשבח וההודאה והתמדת התהלה, עת"ד בהפתיחה ובפ"ו כ' כי זהו טובת הבורא הכוללת כל האדם כו', וע"כ הם חייבים לבורא ית' עבודה כוללת, והוא ענין ז' מצות שנצטוו בני נח, והענין השני טובת הבורא שהטיב לבניי בהוציאו אותם מאמ"צ והביאם אל ארץ כנען חייבם

אור תבוא התורה תתשה

בזה עבודה יתירה על עבודה הראשונה כו', ועו"ג ואנכי נסעתיך שורק שורק הם תר"ו מצות נוסף על ז' מצות שנצטוו בני נח, ואפ"ל ב' ענינים אלו זהו חביב אדם שנברא בצלם דקאי על כל המדברים, חביבין ישראל שנקראו בנים למקום זהו הענין השני כו', ועיין בשל"ה בסופו פרק עשרה הילולים גבי שער עבודת האלקים עבדו את ה' בשמחה, תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב, ועבדתם את ה' אלקיכם ואותו תעבדו ובו תדבקון.

ב) ולהעיר לזה ע"פ חסידות י"ל זהו ענין מ"ש בסש"ב פמ"ו עד ס"ם מ"ט בענין האהבה כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם יעו"ש, ועיין בספר תולע"י בהקדמה דף ד' ע"א שארו"ל בספרי ולעבוד את ה' אלקיך מצינו שנק' התפילה עבודה כו', עד והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה כו' ודף ה' סע"א עמוד אחד וצדיק שמו, וכשיש צדיקים בעולם מתגבר כו', ואמרו אין הקב"ה רוכב על ערבות אלא בעזרתן של ישראל שנאמר רוכב שמים בעזריך כו' ודף ו' ע"ב, אבל יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שתכלית כל העבודות הם לאדון יחיד שורש הכל כו', והיינו להמשיך אורו באצילות ועי"ז יאיר בבי"ע כו' יעו"ש, ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער ס"ג בענין ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני דהיינו שעשיית הכלים דע"ס ע"י קיום המצות שע"ז יומשך בהם האור מאדון יחיד כו' הוא מעלה זה כביכול כאלו עשאוני ממש, הרי עד היכן מגיע כח העבודה כו'.

ג) והנה בענין עבודה יש ג' פירושים, וכמ"ש בס' החינוך פ' ואתחנן מצוה תל"ג לעבוד את הש"י שנאמר ואותו תעבדו, וכתב הרמב"ם ז"ל אע"פ שמצוה זו הוא מן המצות הכוללות כלומר שכוללות כל התורה כי עבודת האל יכלול כל המצות יש לו כמ"כ פרט והוא שיצוונו האל להתפלל אליו וכמו שאמרו בספרי ולעבדו בכל לבבכם, איוו היא עבודה שבלב זו תפלה עכ"ל, הרי ב' עניני עבודה היינו כל המצות ותפלה, הג' קרבנות נק' עבודה כמארו"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, דעבודה היינו קרבנות, והנה ויניחהו בג"ע לעבדה זו רמ"ח מ"ע י"ל כמ"ש בעה"ק ח"ב הנק' חלק העבודה פ"א כי בעשיית התורה והמצות ימשיכו האור מן העדן אל הנהר ומן הנהר אל הגן, והוא ר"ת ענ"ג עדן נהר גן, ועיין מענין עדן בזח"ג האינינו דר"צ ע"א, ובפרד"ס ערך עדן בשם הת"ז לית עדן אלא כתר עליון דאיהו מופלא כו', עין לא ראתה כו', ועו"ש בעה"ק ס"ם הג"ל ותלמוד תורה שקול כנגד כל המצות, ור"ם הג"ל כ' בשם הבחיר ובמה מתחסד עם קונו בתלמוד תורה כו', א"כ עסק התורה נק' עבודה ג"כ ע"ד מארו"ל בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, בין שונה פרקו מאה פעמים ואחד כו', פ"ק דחגיגה ד"ט ע"ב, אע"ג דתרווייהו צדיקי גמורי הוה, ומבואר כי הצדיק זהו הנהר הנמשך בגן ונק' ג"כ כי כל בשמים ובארץ, וא"כ איך נק' לא עבדו צ"ל כמו שיש מעלה בבעי"ת מה שאין בצדיק, עיין זח"ג ויקרא יו"ב, כן ע"י צדיק כשהוא עובד אלקי' בבחי' עבד, ע"ד שמעבד את העור ומברר משכא דחויא דקי"ב ע"י אתכפיא עי"ז ממשיך מלמעלה מבחי' הנהר דהיינו שממשיך מבחי' עדן אל הנהר ומהנהר אל הגן כו', משא"כ בחי' צדיק כשאינו כ"כ עובד ממשיך

תתשו אור תבוא התורה

רק מבחי' ונהר יוצא כו' וזהו ע"ד שי"א מעשה גדול מהתלמד, בד"ה אני לדודי, דרוש השני בלק"ת פ' שופטים ובסידור שע"י המעשה ממשיך מהכתר, משא"כ ע"י התורה ממשיך מהחכמה ויסוד אבא נק' ונהר יוצא כו', והכתר נק' עדן, ולכן כאשר שונה פרקו ק"א פעמים שנק' עובד אלקים ממשיך כמו ע"י המעשה כו', כי על עדן נאמר עין לא ראתה אלקים זולתך, נמצא ע"י עובד אלקים ממשיך בחי' זו, ועמ"ש בענין צחוק עשה לי אלקים בלק"ת פ' שלח בד"ה אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ, דרוש השני פ"ב, ואפ"ל ענין עובד אלקים ע"ד עלה אלקים בתרועה, ע"ש בעה"ק ח"ב פ"ד דעיקר העבודה הוא הכוונה, תכין לבם תקשיב אזניך כו', וזהו בתפלה, וכן מצוות צריכות כוונה.

ביאור ענין כמים הפנים העבודה בשמחה מרוב כל, כל בחי' צדיק כי כל בשמים ובארץ, וע"י העבודה נמשך מלמעלה יותר מבחי' כל כנ"ל דכל זהו ונהר והעבודה ממשיך מעדן.

(ד) ממ"ש במד"ר בפתיחתא דאיכה רי"צ פתח תחת אשר לא עבדת שם דנ"א ד', מובן איך יש כ"ב פסוקים נגד כ"ב אותיות מאלף עד תאו' לטובה, ויש להיפך, וא"כ נלמוד שהעבודה ג"כ להמשיך ע"י כ"ב אותיות התורה כמ"ש במד"ר בש"ש ע"פ נגילה ונשמחה בך בכ"ב אותיות התורה, ובוהר יוצא קנ"ז ע"פ וישכב יש כ"ב כו', ומארז"ל כל האומר תהלה לדוד ג"פ כו' משום שיש בו אלפא ביתא ופותח את ידיך כו', פ"ב דערכין דיי"א א', עבדת בשמחה ובטוב לבב, איזוהי עבודה שבשמחה ובטוב לבב הוי אומר זה שירה, וא"כ יש להעיר מענין ועבד הלוי הוא זח"ג קע"ח, ויין המשמח אלקים כו', ועיין בלק"ת ד"ה לדיח שמניך הראשון, בענין ותירוש ינובב, ואפ"ל לכן נק' עובד אלקים ע"י שהיין משמח אלקים כו', ובחי' זו יש בתפלה כמ"ש בזח"ג פ' פנחס דרכ"ה סע"א וע"ב ע"פ אכלתי יערי יוצר אור עם דבשי ק"ש, שתיתי ייני דא צלותא דמעומד משיכו דיינא עילאה דאתעטר ודא בשלש ברכות ראשונות כו', זח"א פ' וירא דקיי"ו א' תחת אשר לא עבדת כו', תחת אשר לא עבדת בשמחה, בזמנא דכהני הוו קריבין קרבנין ועלוון, ודא הוא בשמחה, פי' בזח"מ מצד החסד המשמח ומצד שהיו אוכלים בשר הקרבן, ואין שמחה אלא בבשר, ובטוב לבב אילין לואי, ופי' בזח"מ מצד הגבורה שהם משוררים מטוב לב, כמ"ש הנה עבדי ירונו מטוב לב, (וכ"ה בגמ' דערכין שם בפרש"י דגבי תורה נאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב, אבל ממש"כ ובטוב לבב הכריחו דזהו שירה של הלויים מפסוק ירונו מטוב לב יעו"ש, וז"ש הזהר ובטוב לבב אילין לואי, וא"כ יש להעיר ממ"ש בזח"א ויחי דרכ"ט ע"ב ע"פ עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה, שמחה בצפרא ורננא ברמשא והם תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים, וא"כ בשמחה ובטוב לב זהו ב' בחי' הנ"ל מרוב כל זהו תפילת ערבית) מרוב כל אלו ישראל דהוו אמצעיים ביניהו ונטלי ברכאן מכל סטרין, פי' בזח"מ מצד התפארת, ואפ"ל מרוב כל שהיו מלולים מג' אבות שנאמר בהם בכל מכל כל כמ"ש ברע"מ פ' פנחס דרנ"ז תחילת ע"א פקודא תליתאה אהבה כלילא מאבהן דאתקרי בהון בכל מכל כל, ורוא דמלה זכרתי

לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך עכ"ל, ומפרש כלולותיך שכלולה מג' אבות, וזהו"ע מרוב כל, וזהו נמשך ע"י ישראל שמחברים חו"ג שהם כהנים ולוויים, ועמ"ש בפ"י ואגודתו על ארץ יסדה בלק"ת פ' תצא בד"ה כי ההרים ימושו ומ"ש מזה ע"פ ולקחתם אגודת אוזב, והנה ע"י ואגודתו על ארץ נמשך הבונה בשמים מעליותיו, והנה בלק"ת סד"ה שובה שובה ישראל עד דרוש השני בענין אמרו אליו כל תשא עון, משמע כל זהו בחי' הכולל הכל ואין שם התחלקות וא"כ הוא בחי' כתר שנק' אור כללי כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג, כמו שהיהוולי כולל ד' יסודות ארמ"ע כן הכתר כולל ד' בחי' חו"ב תו"מ כו', ובמ"א פי' שזהו א"ק שכולל כל ההשתלשלות דאבי"ע, גם בהביאור ע"פ לסוסתי ברכבי שבשיר השירים דרוש השני, בענין כי כל בשמים ובארץ שנתבאר שם פ"א שהוא הממשיך האור בבחי' שמים וארץ, א"כ הוא תפארת דאימא שנעשה כתר לז"א כו' וזהו עצמו ענין הבונה בשמים מעליותיו, ועכשיו צ"ל תשובה, או גם עכשיו ואגודתו ג' בחי' ע"י תורה ועבודה וגמ"ח, שמחה בצפרא, גמ"ח כהן, וכמו אהרן ורב חסד, ונק' לאיש חסידך כי יקח איש אחותו חסד הוא, עבודה שיר הלויים תפלה, זהו ובטוב לבב, מרוב כל ע"י עסק התורה, אשכול איש שהכל בו, גם ע"ד כי זה כל האדם כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, ערוכה בכל ושמורה, גם ות"ת כנגד כולם, לכן נק' כל ודוגמא שארז"ל במד"ר פ' ראה ע"פ שמור תשמרון את כל המצוה זו שבת ששקולה ככל המצות, ויש לפרשו ג"כ על התלמוד כיון שתלמוד מביא לידי מעשה, ואור צדיקים ישמח ענינו תוספת והגדלה, וההגדלה ע"י חסד, לכן נק' גמ"ח שמחה, והנה בענין שכללות העבודה צ"ל בשמחה דווקא, עמ"ש בזה בלק"ת פ' תוריע בד"ה שוש תשיש ותגל כו', בענין בקבוץ בניה לתוכה בשמחה, ומ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ צאינה וראינה הראשון פ"ו, ואפ"ל כי יש קו המדה במדה שאדם מודד כו', אכן יש ג"כ המשכה שלמעלה מבחי' קו המדה כמ"ש בהביאור ע"פ כה תברכו פ"ב בענין ואיך לא אשא פנים כו', והמשכה זו י"ל נמשך ע"י השמחה של מצוה, שהשמחה הוא גילוי הפנימי ולמעלה מבחי' דין כו', וקו המדה שורש בחי' דין כו', והנה בפורים מצינו השמחה עד דלא ידעי בין ארור לברוך כו', אך בכל יו"ט אינו כן, מ"מ י"ל תוספת ברכה בקו המדה, ע"ד ואור צדיקים ישמח, ועיין בגמרא ספ"ב דתענית שישירים זוכים לשמחה כו', ועמ"ש מענין תחת אשר לא עבדת בשמחה בת"א בד"ה אוסרי לגפן עירה.

ה) זָהָר ס"פ וישלח דקע"ז א', מאי מרוב כל, הכא מרוב כל ותתם בחוסר כל עד דיתער קודב"ה ויפרוק לון כמד"א ושב ה' אלקיך כו', וקבצך מכל העמים כו', ובזח"מ שם פי' מרוב כל ריבוי ההשפעה שהי' משפיע בחי' כל לקשר השמים והארץ בחי' כי כל בשמים ובארץ, והיינו ע"ד ורב טוב לבית ישראל, וע"ד מרוב אונים במא"א אות ריש סעי' מ"ה רוב אונים אבא כל טפה הגק' און כמד"א ראשית אוני משם נשפעו עכ"ל, והיינו הביא ממ"ש בזה בוח"א דף ב' סע"א מאי מרוב אונים דא ריש דרגין כו' וע"ש בהפירושים ובת"ו תקון מ"ט דפ"ח ע"א מרוב אונים דא כתר, ואפ"ל כשנמשך בנהר מבחי' עדן ממש נק' זיווגא שלים בזח"ג סא"ב ע"ל ססעי' ב', והנה בחוסר כל זהו ע"ד ונהר יחרב ויבש, עיין זח"א ד"ו ע"ב יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני

עין סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ולכן העצה לזה תשובה דוקא כמ"ש בלק"ת סד"ה כי ההרים ימושו, והטעם שבהיות ונהר יוצא כו' יוכלו ע"י לעבודה ולשמרה להמשיך בו תוספת אור מבחי' מקורו עדן חכמה עילאה ששם התומצ' מושרשין, אבל כיון ונהר יחרב ויבש, ההכרח לחפור בעומק להמשיכו משם כמ"ש בלק"ת בד"ה תקעו בחודש שופר דרוש הראשון פ"ב, וז"ל וכמשל הנהר הנחרב ויבש שכשרוצין למלאותו חופרין בעומק כו' וי"ל שצריך גם למעלה מבחי' עדן דוגמת מ"ש בהביאור ע"פ באתי לגני פ"ב בענין אריתי מורי, ואולי היינו מבחי' עדן עילאה סדכ"ס או מבחי' מקדם, דהנה כתיב ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם, א"כ קדם זהו למעלה מבחי' עדן, דוגמת מארז"ל במד"ר פ' נח פל"ח ע"פ ויהי בנסעם מקדם הסיעו את עצמן מקדמונו של עולם, ועין בפרדס ערך קדם, ובלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו בענין בראשית בקדמין, וא"כ מבחי' קדם נמשך בחי' עדן התורה ששרשה מעדן נקראת משל הקדמוני שהיא משל לקדמונו של עולם, והוא בחי' עתיק יומין, בחי' כל האורח בישראל כמ"ש בהביאור ע"פ בן פורת יוסף כו', והנה לפמש"ל בענין שהעבודה צ"ל בשמחה דוקא, א"כ צ"ל בענין עשיית שהעבודה בתשובה שהיא בכייה ואומרים אשמנו ועל חטא, וא"כ איך הוא השמחה, ובאמת אדמ"ו ז"ל אמר דתשובה הוא שמחה והיינו כי תשוב ה' עילאה בינה שהוא אם הבנים שמחה, ובש"ע אדמו"ר סי' תקפ"ב סי' בר"ה וביוהכ"פ אין אומרים מועדים לשמחה כו' שימים אלו לא ניתנו לשמחה ולששון כו', ועין בהרא"ש ספ"ד דר"ה הרבה דיעות שאומרים מועדים לשמחה, ובלק"ת בד"ה שוש אשיש פי' שבמועדים הוא שמחה ובר"ה וביוהכ"פ הוא בחי' גילה, שענין גילה ע"ד וגילו ברעדה וע"ש ספ"ד, או יוהכ"פ ופורים בחד דרגא כי ביוהכ"פ לפני הוי' תטהרו, וכן בפורים פור הוא הגורל כו', ולכן השמחה בפורים עד דלא ידעי יותר ממועדים שהשמחה ע"ד רננו צדיקים בהוי', אך ביוהכ"פ בחי' זו ע"י שאין בו אכילה ושתייה כמ"ש כ"ז בת"א סד"ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון ובדרוש השני, וכיון שכן אינו ע"ד מועדים לשמחה כ"א בבחי' וגילו ברעדה כו'.

ד"ה אוסרי דע"ו א', מקדשי שמך ע"ד כנס"י יהי' בן זוגך בהגהות זכור את יום השבת, שבת ראשית חכמה ישראל לי ראש אשר קדשנו ממשיך מאשר ראש ראשון בבחי' ראשית, והו' ג"כ פי' מקדשי שמך.

דע"ו ג', לבושים לנפש, עין בד"ה תורה ציוה שלא נרפס בלק"ת, לברש מלכות עמ"ש ע"פ ויעבור שנתעטף כש"ץ. בצרור החיים, בארצות החיים ארץ עילאה בינה ששם מאיר החיים מע"ק שהם חיי ז"א חיי עולם ועמ"ש ע"פ ועשית בגדי קדש, פושעים אין ממשיכים כי המצות צ"ל עבדת בשמחה עבודת עבד עול מצות כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא וגם בד"ה ושננתם מעשה זהו ביטול וגם ובא לו לקרן בקדמיתא, וגם כמ"ש בד"ה הבאים ישרש המצות נק' זריעה והזריעה בארץ כנס"י שהוא בבחי' ביטול או דוקא צומח כו', וגם עוד זאת צ"ל בשמחה, עין בד"ה ואתה תצוה, ולכן עיקר שלימות המעשה לע"ל שאז יהי' ארץ חפץ ויצמיחו הרבה כמ"ש היש בה עץ לבד אם אין, ואז הצמיחה

בהפלגה, כך בענין תדשא הארץ דשא יש בחי', זהו וזאת המצוה אשר ציה
ה' לעשות בארץ דוקא ב' יין רינה ושמה, כבוס כבשים שמכבשין הרחצה.

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר עליהם אתם ראיתם כו' המסות הגדולות
אשר ראו עיניך כו' ולא נתן ה' לכם לב לדעת, ועינים לראות וגו'.
ולכאורה הוא תמוה דמתחלה א' אתם ראיתם כו' א"כ איך אח"כ א' ולא נתן
כו' ועינים לראות כו'. להבין זה הנה כתי' ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם
בשם ה' אל עולם. דהנה כתיב רם על כל גוים ה' כר מי לא יראך כו' מלך
הגוים כו' דקרו ל' אלקא דאלקיא כמ"ש ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי
בגוים, אך הם בבחי' פירוד ואברהם ה' עומד וצווח בהם ה' אל עולם, פי'
כי ענין רם על כל גוים, היינו שאומרי' על השמים כבודו, ועוב את הארץ ח"ה.
להיות כי הם אומרי' שהמשכת החיות ממנו ית' להעולמות הוא בבחי' עו"ע
ורבוי ההסתר עו"ע הוא כדי שיומשך החיות בגשמיות, וידוע ענין עו"ע שהוא
כמו עד"מ התלבשת השכל במדות שמהות ועצם השכל נמשך ומתלבש בהמדות
וכן המדה במח' ומח' בדיבור ומעשה, וכך עד"ו לדעתם הוא השי"ת עו"ע
עד שנמשך ומתלבש כח הצומח בארץ וכח התנועה בגלגלי' כו' כהתלבשות
הנשמה בגוף שעצם הנשמה מלובשת ממש תוך הגוף ומשפעת בו כח החי'
שלכך הנשמה מתפעלת ממקרי הגוף להיותה מלובשת בהגוף כמו שהעילה
מלובשת בהעלול, שמהות העילה מלובש בהעלול, ואינו נבדל ממנו, ולכן
אמרו על השמים כבודו שאינו נמשך כ"כ למטה בעלולי' התחתוני' כו' רק
קרו ל' אלקא דאלקיא עלה לעלולי' עליוני', ולכן הם בבחי' פירוד יש ודבר
בפ"ע, אבל באמת טח עיניהם מראות, שאג ה' ההשתל' בבחי' עו"ע, ה' הכל
בחי' א"ס ולא ה' באפשר כלל להיות התהוות בע"ג כו', מאחר שאין ערוך
כלל בע"ג לגבי א"ס ב"ה הבלתי בע"ג וא"כ כיון שבחי' עו"ע הוא התלבשות
ממהות העילה בהעלול, א"כ אם ה' ההמשכה ג"כ ממהו"ע ית' היו העולמות
ג"כ בבחי' א"ס כו' אלא התהוות העולמות הוא ע"י צמצום תחלה להיות נמשך
רק הארה בעלמא שאינה ערוך כלל למהותו ועצמותו ית', וכמאמר יחיד חי
העולמי' מלך, שהוא ית' יחיד חי העולמי' הוא רק מבחי' מלך, וזהו"ע המלך
הקדוש שאומרים בעשי"ת דהיינו שר"ה הוא תחלת מעשיך ומקבל בחי' מלכות
מבחי' הקדוש שמהו"ע ית' הוא קדוש ומובדל ולא בגדר עו"ע ח"ו רק ע"י קב"ו
וצמצומי' נמשך להיות מלך, וכמאמר כדי שתמליכוני עליכם כו', והנה כמו
שבחי' חיות כל העולמות הוא רק הארה בעלמא ממהו"ע ית' שאינו כלל ערך
למהו"ע ית', כך הם כל הברואי' לגבי שפע האלקי המהווה אותם, שהברואי'
עצמן אינן רק כמו אור זיו מתפשט מן החיות המהוה אותם מאין ליש, ולכן
הם בטלי' במציאות לגבי מקורם כביטול זיו השמש בשמש, ולא כמו הגוף לגבי
הנשמה כו', זהו פי' אל עולם פי' שהש' הוי' הוא אל עולם כולא חד ולא אל

העולם שהעולם הוא יש ודבר בפ"ע, רק שהוא מחי' אותו בבחי' עו"ע, ע"ד התלבשות הגשמה בגוף כו', אבל למעלה אינו כן, שהעולם הוא רק כמו אור וזיו הבטל בתכלית לגבי חיות המהוה אותו מאין וחיות זה הוא ג"כ הארה בעלמא ממהו"ע ית', וז"ש באורך נראה אור הארה והארה דהארה כו' וזהו אל עולם כולא חד כי העולם בטל במציאות כזיו במקורו, וזה שכתוב אני הוי' הוא שמי פי' כי ענין השם לגבי האדם אינו בחי' עו"ע שאין השם נוגע כלל למהו"ע האדם ועכ"ז יש הארה מחיות שלו מלובש באותיות שמו, שהרי כשקורין אותו בשמו הוא מעורר, כמו"כ הוא ענין ש' הוי' ב"ה, הוא בחי' הארה ממנו ית' המתלבש תוך כל עלמין והם רק לבושי' וטפלי' אליו ית' כזיו לגבי מקורו וכולא חד ממש וזהו אל עולם כנ"ל.

נת' ענין רם על כל גוים, אלהא דאלהא, והם בבחי' פירוד, ואברהם צווח שהוא אל עולם, והיינו כי הם טעו שהוא עו"ע ומהי' העילה מלובש בעלול, כמו הנפש בגוף ולכן השפלה להיות בארץ כו' אבל באמת ע"י עו"ע א"א אלא צמצום האור ולכן הברואי' ג"כ רק הארה ובטלי' כזיו במקורה, וזהו אל עולם כולא חד אני הוי' הוא שמי.

ב) וזהו ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד, והנה ענין ה' הוא בחי' יחו"ע, ושמו א' הוא בחי' יחו"ת, וזהו ענין שמע ישראל ובשכמל"ו, וזהו ג"כ מ"ש כי ה' הוא האלקי' אך מבואר הקושי' בזהר דהל"ל ה' ושמו א' כמו שאמר ה' הוא האלקי', ולמה אמר הוי' א' בפ"ע ושמו א' בפ"ע, אך הענין דהנה ידוע ענין למהוי א' באחד כו', יחו"ע הוא בחי' הביטול האמיתי כמאמ' ע"ס בלי מהות, אך ביחו"ת יש בחי' הסתר ע"י ש' אלקים, להיות העלם החיות עד שנראה העולם ליש וכו', ולא כמו שהוא באמת רק הארה כנ"ל, עד אשר יוכל לומר רם על כל גוים כו' כנ"ל וצריך לידע ולהתבונן איד כי ההסתר הוא רק לפנינו, אבל באמת שמו א', דהיינו כי שמו הוא בחי' ההארה הנמשכת להיות העולמות מאין, הנה הוא א' ממש שהעולם אינו תופס מקום ובטל לגמרי לגבי הארה זו עד שאין עוד מלבדו כנ"ל בענין אל עולם כולא חד, וכמו שהוא הביטול ביחו"ע, וזהו ענין ה' א', ועי"ז למהוי אחד באחד הוא ענין ה' הוא האלקי' דהיינו ביטול הנבראים כשיבינו שהם רק זיו כו', אך הנה כעת אנו אומרי' בשכמל"ו שבחי' א' דיחו"ת נתחלף על אותיות ועד, להיות כי ביטול זה אינו בגלוי ממש, כמו עד"מ ביחו"ע, שהרי העולם נראה ליש כו' רק שמבין בעיני השכל ענין ביטול זה, אבל לע"ל יתגלה ביטול זה למטה כמו למעלה, ממש ביחו"ע, וזהו ביום ההוא יהי' ה' א' ושמו א', דהיינו שגם בחי' שמו יהי' א' ולא כמו דעכשוו הוא בחילופי אתון ועד כו', ומחמת זה הוא העלם למטה, וזהו נמשך ע"י ביום ההוא וזהו ביום ההוא יהי' דהיינו ששם הוי' יהי' ב"פ י"ה שלא יהי' בבחי' ו"ה, כי הוי"ו הוא בחי' המשכה כדי שיהי' יכול להיות ההשת' למטה מטה עד שיוכל להיות יש ודבר בפ"ע וזהו ג"כ ענין א' בחלופי אתון ועד, הרי מתחלף הא' על וי"ה, כדי שיהי' המשכה למטה כו', אבל לע"ל יהי' הכל בבחי' י"ה למטה כמו למעלה.

אור תבוא התורה תתשיא

נת' ענין ה' א' ושמו א', איך דומה ליחוד דהוי' הוא האלקים, הענין יחוי' ביטול האמיתי ומקבלי' מש' הוי' עצמו ויחוי' נק' ליש הגם שבאמת כלא, וכשיתכונן איך שבאמת ביטול היש זהו יחוי' * אך עכשיו אין גילוי ממש ביחוי' ולע"ל יהי' הגילוי וזהו יהי' הוי' א' ושמו א' פי' שיהי' בש' הוי' ב"פ י"ה ומוזה יומשך שג"כ יהי' שמו א', ולא כדעכשיו ועד כו'.

ג) וביאור הענין כי הנה נודע דחוי'ב נק' תרדל"מ, וכנודע בתמונת האותיות כשעושי' ה"א עושי' תחלה יו"ד ומהיו"ד עושי' בנין הה"א, וזהו הוראה שבחי' החכ' באה בגילוי ממש בבחי' בינה והחכ' הוא בחי' ביטול כח מ"ה, וזהו ענין יחוי' שהוא הביטול האמיתי כו', אך כדי להיות ההמשכה בבי"ע עלמא דפרודא שמקבלי' חיות מבחי' דבר ה' ורוח פיו, שהוא בחי' עלמא דאתגלי' כמשל הדיבור שהוא הגילוי לזולתו הוא ע"י בחי' ו' הנמשך מיו"ד שבראשו שהוא בחי' ח"ע, והנה הגם שהוי"ו יש ג"כ יו"ד בראשו רק שנוסף עליו קו ארוך הנה מ"מ אנו רואים במספר שהוי' * הוא רק מספר ששה, והיו"ד הוא עשרה הרי היו"ד מספרו יותר מהוי"ו, אעפ"י שהוי"ו הוא קו הנמשך מיו"ד שבראשו, והענין הוא כי כדי להיות ההמשכה בבי"ע שיהי' התרות היש לדבר נפרד כו' הוצרך להיות בחי' העלם וצמצום שלא יתגלה בחי' הח"ע כמו שהוא למעלה שבה מלוכש אוא"ס, רק גילוי המדות העליונות לבדם, שהם וימ"ב ששה בחי' יום ראשון הי' התגלות החסד כו', וממנו נמשך אור זמים כו', ויום ב' הוא בחי' גבו' וממנה נמשך יהי' רקיע כו', וכמו עד"מ הדבו' באדם מקבל מהמדות כשהוא באה' לזולתו מדבר דיבורי אהבה כו', אך באמת נמשך ג"כ מבחי' חכ' בתוך המדות, שהרי אנו רואי' שלפי שכלו יהולל איש שהקטן ששכלו קטן, גם מדותיו הם בקטנות, ומתפעל מדבר קטן, ולא יסבול דבר שכנגד רצונו והגדול ששכלו גדול גם מדותיו הם בגדלות ומנהיג מדותיו ע"פ השכל כו', א"כ אנו רואים שהחכ' מתלבשת במדות אך בחי' חכ' זו המתלבשת במדות בתמידיות אינה ערך כלל לגבי מהות החכ' כמו שהיא במהו"ע שאינה מתלבשת כלל בהמדות, כי הרי אין ענין השכלה זאת רק שכל השייך להמדה כמו הטעם של האהבה למה יאהוב, ואיך יאהוב, ואיך יוציא תשוקתו לפי פעול ואין זה ערך לגבי כח השכל שבאדם במהו"ע להשכיל השכלות נפלאות שלמע' מע' מבחי' מדות כו', וכך בחי' שכל זה המתלבש במדות מוחין דיניקה, דהיינו כמו הקטן יש לו ג"כ מוח בראשו, ועכ"ז אין שכלו חשוב שכל כלל, דק"ל קטן אין לו מחשבה, כי הוא רק השכל השייך לקיום המדות לבד ונק' לכך יניקה כמו החלב המגדיל את הולד, ועד"מ זה להבדיל הבדלות לאין קץ יובן למעלה, דהנה יש בחי' מדות עליונות חסד עליון שממנו נמשך הבריאה מאין ליש, הנה החסד הוא למעלה מהשגות כל הנבראים כיון שיכול הוא להיות מאין ליש כו', וכמ"ש אאע"ה ואנכי עפר ואפר לגבי חסד עליון, כנזכר באגה"ק באריכות, עכ"ז בחי' הח"ע הוא

יחוי' : בכוך באב' 44 נוסף : עיי' למיהוי אביא כו' וזהו הוי' הוא האלקים נמצא יחוד הוי' הוא האלקים ויחוי' תלוי ע"י שמתחלה יהי' יחוי'.
שהוי' : בכוך הנ"ל : שהוי"ו.

למעלה מעלה מדריגות החסד, וכנוכר בוהר פ' אמור קדש מלה מגרמיה הוא דח"ע נק' קדש ל' הבדלה וזהו ענין מלה בגרמי' ור"ל דבר בפ"ע שמובדל מהעולמות, כי הרי החסד הוא שייך לזולתו, שאין שייך חסד בפ"ע רק כשמטיב לזולתו וכן שאר כל המדות אינם שייכים לעצמו רק לזולתו משא"כ החכ' הוא שייך בפ"ע, וכמו"כ יובן למעלה החסד עליון ושאר כל המדות הקדושי' אינן שייכי' אלא מצד התחברות יתב' להעולמות שמהווה מאין ליש במדת חסדו כו', משא"כ בבחי' אתה ה' לבדיך אין שייך לומר חסד דלמי ישפיע החסד, אבל החכ' נק' מלה מגרמי' • דשייך ג"כ בפ"ע ולכן נק' קדש ל' הבדלה שמובדל מהעולמות ולכן בחי' הארת החכ' המתלבשת במדות העליונות בתמידי' להחיותן אינה ערך כלל לעצמו' הח"ע שאין לה קץ ותכלית כו', שאינה מתלבשת בהמדות ולכן השם המחי' מדת החסד נק' אל כמ"ש חסד אל כל היום, ולכן אברהם שהי' מרכבה למדת החסד נא' עליו ויקרא בשם ה' אל עולם אל דוקא, כי שם זה מחי' מדת החסד ועי"ז מתהווה העולם לאין ליש ע"י מדת החסד כו', עד שאל ועולם כולו חד כו' ומבואר בוהר דש' אל הוא נהירו דחכ', והיינו הארת החכ' המתלבשת בחסד להיות כי חוי"ב נק' יש כמ"ש קנה חכ' קנה בינה פ"ב קנה גימט' יש ועי"ז להנחיל אוהבי יש וכו', דהיינו לע"ל • כדלקמן ולפי שבחי' הארת החכ' המתלבשת בחסד הוא רק בחי' ומדריגה האחרונה שבחכ' שהיא רק חלק העשירית עדי"מ מעצם החכמה ולא חלק עשירית ממש, רק אדרבה בחי' היותר תחתונה כי כל בחי' כלולה מיו"ד כנודע ובחי' היותר למטה במדריגות החכ' נמשכת להתלבש בחי' חסד דאל הוא מעשר מיש כו', ח"ש בעשיות אל מל' יושב על כ"ר שממשיכים הארת החכ' להתלבש במדות, כי בכל ר"ה הוא בנין חדש ונק' תחלת מעשיך כנודע.

(נת' חוי"ב תרדל"מ היא עושי' מיו"ד משא"כ ו"ה כי להיות המשכה בדיבור לזולתו הוא ע"י קול הנמשך מח"ע, ויש יוד בראשו אעפ"כ מספר ו' כי תח"ע בבחי' העלם בהמדות והגילוי המדות וי"ב יום א' חסד כו', דיבור נמשך מהמדות, הגם שהמדות נמשכי' מהשכל, לפי שכלו יהולל איש אך מוחין דיניקה השכל דלצורך המדות וכמו קטן אין לו מוח' משא"כ שכל עצמו מלה בגרמי' ומדות ההתחברות לזולתו, אף שהחסד למעל' מהשכל הנבראים למטה הוא מהחכ' א' מעשר מיש מחי' חסד).

ד) וזהו ענין הוי"ו שיש יוד בראשו, ואעפ"כ מספרו רק ששה משא"כ היו"ד הקטן מן הוי"ו ומספרו עשרה כי הגה בחי' עשרה הם ו' מדות עליונות ובחינת הדיבור המקבל מהן ויש עליהם ג' שכליים שהם ג' מוחין חכמה בינה דעת ובין כולם עשרה, וזהו ענין עשר ספירות בלי מה, והנה כל בחינה שלמעלה היא כוללת כל מה שלמטה ממנה ע"ד מה שארז"ל רגלי החיות כנגד כולם שוקי החיות כנגד כולן כו', לכן בחי'

מלה מגרמי' : בבוך הגיל נוסף : לגבי המדות דיי"ך ג"כ בפ"ע דהיינו בבחי' שלמעלה מהמדות.
דהיינו לע"ל : שם : שיהי' גילוי בחי' י"ה.

(נת' לכן הוי"ו מספר ששה כי ח"ע כולל מה שלמטה רגלי החיות. ע"כ כולל וי"ד מדות ודיבור וכולל הי"ס. משא"כ במדות לא נתגלו הג"ר לכן מספרו רק וי"ו ששה מדות וחסר ג"כ הבחי' האחרונה מל' השפעה מחמת חיסרון הג"ר קטן אינו ראוי כו'. וי"ד שבראשו מוחין דיניקה הוא בחשבון מדות. ומה שהי"ד קטן ביטול יותר, גדול מה שנא' במשה כו' כי אברהם אבר מה, וקוש"י ביטול יותר אפי' מח"ע אין, אחותי מרחוק, ומבחי' זו נמשך ביטול ליחוי"ע, וכדי להיות יש הוא ע"י ו' המשכה ונמשך עוד כי הוי"ו עם הה"א אין אין היחוד ע"ד תרין רעין וכו' כי א"א להיות הגילוי לזולתו רק ע"י צמצומי' ונמצא כי החילוק בין יחוי"ע ליחוי"ת מחמת הוי' שזהו ענין ועד כו').

ה) והנה לע"ל כתי' ביום ההוא יהי' ה' א' פי' כי עכשיו יש חילוק דב' אותיות ראשונות שהם י"ה נק' תרדל"מ כנ"ל, משא"כ בחי' ו' ועוד דהי"ד יש בו גילוי כל העשר בחי' משא"כ הוי"ו שאין בו בגילוי ג"ר ומצד חילוק זה נמשך ההבדל בין יחוי"ע ליחוי"ת הוא ביטול במציאות לפי שמקבלים מבחי' ביטול דח"ע כנ"ל, משא"כ ביחוי"ת הנמשך מה' תתאה המקבל מבחי' ו' כנ"ל אבל לע"ל יהי' ה' א' דהיינו שהוי' דשם הוי' יהי' ג"כ כמו בחי' ומדריגת הי"ד דהיינו שיהי' בחי' התגלות הח"ע במדות כמו שהיא במהותה ועצמותה ממש, ולכן יהי' ג"כ במדות מספר עשרה בחי' יו"ד, לפי שבחי' חב"ד יהי' בהן בהתגלות ממש, ולא כמו עכשיו כו', וממילא ה' תתאה תקבל גילוי ההארה מבחינת הי"ד זה כמו ה' עילאה המקבלת מי"ד כנ"ל, שהן תרין רעין כנ"ל, וכך יהי' לעתיד לבא גם כן בבחינת ר"ה אינו כמו בחינת י"ה אבל לעתיד לבא יהי' בבחי' א', והו' ג"כ פי' ביום ההוא יהי' ה' א' ור"ל איך הוא אחד כי אז הוא בבחי' יהי' שהן בי"פ י"ה שגם ו"ה הן במדריגת י"ה, והו' ג"כ פי' ביום ההוא כי הנה ענין ופי' ביום ההוא מבורר בזה פ' שלח דקע"א ע"א ההוא לא ידיעה מאן ההוא, אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא, אמאי אקרי יום ההוא, אלא דא הוא יומא דאחיד סיפא בשירותא שירותא מקרי' הוא כו', ואיקרי' ההוא לאחזאה סיפא דכל דרגין דאיהו שירותא וכולא חד כו' כע"ל, והענין כי בחי' בינה שהיא ה' ראשונה דשם הוי' נק' הוא דהיינו לשון נסתר ומקבלת מבחי' יו"ד שהיא חכ' וכנודע די"ה הן הנקראות הנסתרות לה' אלקינן וזהו הנק' שירותא שהיא התחלת השתל' ובחי' יחוי"ע כנ"ל, וה' הנוספות דהוא היינו בחי' ה' תתאה דשם הוי' סיפא דכל דרגין המחי' עולמות בי"ע שמקבלת עכשיו מבחי' הוי' כנ"ל, אבל לע"ל יתחברו הב' ההי"ן שיהי' ה' תתאה ג"כ במדריגת ה' עילאה כיון שמקבל ג"כ מבחי' יו"ד כנ"ל, בפי' יהי' כו' וזהו דאחיד סיפא בשירותא שמתחברין הב' ההי"ן ונק' ההוא, ובוה מובן ג"כ ישוב לשון ההוא דלכאורה הם ב' הפכים במלה א' כו' כמ"ש בפרדס שי"ד פי"ג ובבה"ז פ' שלח, כי מילת הוא מורה על הנסתר וה"א הידוע מורה על הנגלה כדמפורסם, והנה הם ב' הפכי' במלה א', כי הוא מורה על העלם וההוא מורה התגלות. אך זה מובן עפ"י הנ"ל דבחי' י"ה הן נסתרות בחי' העלם ובחי' ו"ה הן הנגלות קול ודיבור כנ"ל ומאחר שלע"ל יהי' בחי' ו"ה בבחי' ומדריגת י"ה ממש א"כ הרי ההעלם יבא לידי גילוי ממש, וזהו ההוא שבחי' הוא המורה על ההעלם בא

לידי גילוי בה"א הידיעה כו', והיינו פי' ביום ההוא יהי' וכנ"ל, ואז יהי' ה' א', וענין ושמו א' היינו אה' הגילוי למטה ממש בעשי' להיות ונגלה כבוד ה' עין בעין יראו כו' ע"ד ענין הביטול דיחוע וכנ"ל אות ב' והיינו משום שיהי' גילוי בחי' יו"ד עילאה בה' תתאה בחי' יהי' וכנ"ל, והענין כי הנה אנשי יריחו היו כורכי' את שמע ולא היו מפסיקים בן אחד לואהבת דבר אחר לפי כי האה' היא לפי ההתבוננות שהם תלוי' זב"ז שלפי ערך ההתבוננות באחדותו ית' ככה תתעורר מדת הא' לפיכך היו כורכי' את שמע כו' לסמוך ואהבת לאחד שיומשך האה' מבחי' יחוע דוקא אלא שאין הלכה כאנשי יריחו שבשכמל"ו לא הוי הפסק משום שגם זה רזא דאחד, ועד הוא רזא דאחד בחילופי אתוון כו' והוא בחי' יחוע, אך מ"מ היא למטה במדריגת מבחי' יחוע והיינו משום שהויו' למטה מבחי' היר"ד כנ"ל, אבל לע"ל שיהי' ב"פ י"ה א"כ יהי' ושמו אחד מש' שיהיה הגילוי למטה ביחוע' כמו הגילוי דיחוע הנק' אחד שלמעלה מבחי' ועד כי חילופי אתוון מורה על העלם והלבשה כמ"ש בלק"א ח"ב פ' י"ב שהוא עדי"מ אור המאיר בלילה בארץ מן הירח ואור הירח הוא מהשמש ובין יום שמקבלי' הארת השמש עצמה, וכמארז"ל אידלי יומא אידלי קצירא וכו', כך עדי"ו יובן דעכשיו מקבלי' מבחי' יחוע' שהיא הארה מבחי' יחוע' שיחוע' הוא הגילוי איך דכולא קמי' כ"ח ואיהו וגרמוהי חד, משא"כ ביחוע' אין בחי' זו בגילוי ממש, לגבי דידן שנראה העולם ליש, והיינו ע"י שמתעלם האור דיחוע' בהעלם אור השמש בירח וכו' רק שמקבלים מאור הירח שהיא הראה דהארה וזש"כ באורך נראה אור כו', אבל לע"ל יהי' הגילוי ושמו א' בלי שום לבוש והעלם, ולכן גם למטה בכרואים המקבלים מבחי' שמו יהי' הגילוי כמו למעלה כו', נמצא כי מחמת שלע"ל יהי' ה' א' ב"פ י"ה מזה נמשך שיהי' ג"כ ושמו א', להיות יחוע' במדריגת יחוע' בביטול אמיתי כי שרש השינוי נמשך ממה שהויו' הוא המשכה הנמשך להיות יחוע' אין זה גילוי כמו היר"ד, שאין הח"ע מתגלה בו אבל כשהויו' יהי' בבחי' ומדרי' היר"ד ונמשך הגילוי למטה והי' כמו למעלה, אזי ממילא יהי' ושמו אחד ולמעלה מבחי' ועד וכמ"ש בזהר ח"ב דקל"ד ע"א.

(גת' ענין פי' ביום ההוא יהי' ה' אחד, כי עכשיו יש בשם הוי' ב' בחי' שונות י"ה תרדל"מ גם הוא בחי' עשרה, שמא"כ ז"ה ולע"ל יהי' הכל בבחי' אחת, כי הויו' יהי' בחי' יו"ד וזהו יהי' ב"פ י"ה והיינו ביום ההוא ה' תתאה יהי' כמו ה' עילאה, ההוא גילוי ההעלם ושמו אחד כי עכשיו בשכמל"ו ואנשי יריחו כורכי' כו' כי חילוף כמו אור השמש בירח, ולע"ל א' בלי לבוש ביחוע' כי החילוף נמשך מחמת שעכשיו ו' מקור יחוע' ועד, אבל בהיות הויו' בחי' יו"ד אזי ושמו א').

ו) ובזה יובן מארז"ל עד אברהם לא הי' זקנה כו', ופי' הה"מ ז"ל, דהכוונה שלא הי' התגלות בחי' י"ג ת"ד עד שבא אאע"ה וקרא אל עולם, והוא התקון הראשון מי"ג ת"ד, אל רחום וחנון כו' שעיו' המשיך התגלות בחי' זו, והענין דהנה ידוע ענין השערות שהן מותר' מוחין בלבד שהרי כשחותכין לא יכאב לו ומ"מ יש בתוכן חיות קצת הנמשך מהמוח ומתלבש בחלל השערה

רק שגוף השערה מסתרת על יניקה הנמשך בה מהמות, והוא כמו עד"מ השפעת שכל מרב לתלמיד ע"י איזה משל זר, שנמצא המשל מעלים לאור השכל שבו כו', ולאחר שמשגיג את השכל זורק את המשל, רק שהמשל הוא לבוש שע"י יעבור השכל, כי א"א להשיג השכל בלתי לבוש, כך יובן למעלה כשנמשך אור וחיות אלקות להיות בעלי גבול, הנה אם הי' האור מתגלה הי' היש של הנברא נתבטל לגמרי, לכן הוכרח להיות נמשך הארה מצומצמת וגם תתלבש בלבוש המסתיר כו' שע"י יהי' התהוות הנברא וזה נק' בחי' שערות והוא ענין ת"ד עד"מ ובחי' והמשכה זו נקראת אל כמ"ש בסידור בפ"י האל אב הרחמן ל"א קוצי דשערי כו' והיינו כי הנה כתיב חסד אל כל היום, וכתיב אל עולם, שהוא בחי' החיות המהוה את העולם כנ"ל באריכות אות א', דאל ועולם הכל א', א"כ בהכרח שיהי' המשכה זו בבחי' לבוש והעלם וזהו נק' בחי' שערות וכו', אך הנה כתיב ברוך אברם לאל עליון כו' והיינו כי יש בחי' חסד, ובחי' ורב חסד וזהו בחי' אל עליון שהוא להיות המשכת בחי' ורב חסד, ומ"מ הוא ג"כ בחי' שערות, כי ג"כ רק נהירו דחכמתא בחי' חכים, ולא בחכ' ידיעה, שהוא למעלה ג"כ מבחי' ורב חסד כנודע, ומבחי' מותרי מוחין נמשך להיות ורב חסד, והנה באברהם דכתיב ויקרא בשם אל עולם, שהי' צוח איך דאל ועולם כולא חד והעולם בטל במציאות כנ"ל אות א', ובחי' היש הנראה לעין זהו מצד כי אל מסתתר כמ"ש בישעי' מ"ד ט"ו אכן אתה אל מסתתר ר"ל כי השערה עצמה שהם ל"א קוצין הנ"ל דשם אל מסתרת על חיות הנמשך בה מבחי' נהירו דחכמתא עילאה וכו', ולכן נראה העולם ליש, וזהו דאל ועולם כולא חד, דסיבת העלם העולם הוא מחמת הסתר של גוף השערות וכו' אך הסתר זה רק אצלינו אבל קמי' ית' אין שום הסתר, א"כ הכל בטל להאור וחיות שבתוך הלבוש המסתיר, ועי"ז המשיך אאע"ה התגלות ת"ד, להאיר בתוס' אור מבחי' נהירו דחכ' עילאה, וזהו עד אברהם לא הי' זקנה כי אברהם הוא שהרגיל בפי כל העולם ענין אל עולם איך שהמשכת החיות בהעולמות הוא רק הארה בעלמא, ע"י בחי' צמצומי הנק' שערות ושהעולם כולו בטל במציא' רק שנראה ליש מחמת הסתר השערות כנ"ל אך מ"מ הוא רק נהירו דחכמתא לבד, אבל לע"ל יהי' התגלות עצם הח"ע ממש שזהו בחי' היו"ד ואז הוא בחי' ביום ההוא יהי' כנ"ל ולא יכנף עוד מוריך בבחי' לבושי' והעלמות כו'.

(נת' שזהו ענין עד אברהם לא הי' זקנה כי שיערה יש בה חיות ממות, והשערה עצמה מסתרת, כמו משל לשכל, וזהו אל אב הרחמן כדי להיות התהוות היש כו', אל עולם ואל עליון, להיות התהוות רב חסד והוא רק נהירו דחכ' מותרי מוחין ואברהם צוח אל ועולם הכל א' רק אל מסתתר ועי"ז המשיך אל עליון ת"ד, אך לע"ל יהי' התגלות חכ' עצמו בחי' היו"ד זהו למעלה מבחי' זו וזהו וארא כו' באל שדי המחיי' עולם הבריאה אבל ושמי הוי' לא נודעתי רק ע"י תומ"צ כדלקמן).

(ז) והנה גילוי זה דלע"ל להיות ב"פ י"ה תלוי בעבודתינו עכשיו בתומ"צ, כי הנה היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם ושכר מצוה מצוה, וידוע דמצוה הוא ש' הוי' רק י"ה מתחלף באתב"ש על אותיות מ"ץ, והיות בחי'

המשכה זו ד"ה הוא נעלם ועליון מאד, ע"כ הוא בחילופי אתון כנ"ל אות ה' דהחילוף מורה על העלם כו' אך העלם זה, הוא רק עכשיו היום לעשותם, אבל לע"ל יהי' הגילוי שכר מצוה הנעלם עכשיו אך המצוה והוא בחי' י"ה הנעלמי' עכשיו ואז היינו בחי' יהי' כו' ועיקר ההמשכה ע"י ו"ה שתלויין בי"ה, כנודע שמי עם י"ה שס"ה וכמ"ש במ"א וזהו ג"כ שרש ענין הק"ש והתפלה שע"ז ממשיכי' בחי' י"ה בו"ה וזה שאומרי' שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, דלכאורה קשה לל"ל ב"פ הוי' והל"ל ה' אלקינו אחד, אבל הענין דהנה ארו"ל בפ"י א' תמליכהו בשמי' ובארץ ובד' רוחות העולם, שהם בחי' ו"ק מעלה ומטה, וד' רוחות שנמשכי' משה מדות עליונות שהוא בבחי' ו"ה דש' הוי' כנ"ל, וענין תמליכהו וכו' היינו המשכת אוא"ס במדות עליונות שע"ז הם מתבטלי' במציאות כנודע, והמשכה זו הוא ע"י חב"ד, כי אוא"ס מלוכש בחכ' וכו' וזהו ענין ג' שמות שלפני א' הוי' אלקינו הוי' הוא המשכת אוא"ס בחב"ד, וע"ז מתלבש אח"כ בששה מדות עליונות, וכן בשמי' ובארץ כו' הנמשכי' מהן ונעשי' אחד בבחי' הביטול דיחוד' כמ"ש לך הוי' הגדולה כו' ונמצא זהו ממש ענין המשכת י"ה בו"ה וכן הוא הכוונה בכרכה ראשונה דשמו"ע וזהו ענין הכריעה בברוך וזוקף בשם ובברוך כורע גופו שהוא בחי' המשכת ו"ה לגבי ה' ואח"כ אתה מרכינ הראש יו"ד לגבי ה' כו' והוא המשכת י"ה בו"ה, והענין שהוא המשכת ההתבוננות והביטול דח"כ להתפשט תוך מדותיו וענין הזקיפה הוא שמכין מדותיו להיות מוכנים לקלוט ולקבל אור השכל וההתבוננות, דהיינו שמה שהבין והתבונן ביטול העולמות לא"ס ב"ה יהי' נקלט אצלו על כל היום כולה, שאם לא יכון עצמו ומדותיו לזה, הנה אחר התפלה יהי' חלוף ועובר כו' לכן זוקף ומכין מדותיו לקבל ולקלוט המשכת ההתבוננות הביטול דבחי' י"ה, וזהו הכוונה חסיד' הראשוני' היו שוהים ג' שעות בכל תפלה כו' כדי להיות כניסת והמשכת הג' מוחין חב"ד בהמדות בכל ג' שעות אלו שעה א' נגד כל בחי' מהג' מוחין והכל ענין המשכת י"ה בו"ה כי ע"י המשכת ג' מוחין נעשה מן הוי"ו יו"ד כדלעיל אות א', וכן ג"כ ע"י עסק התורה ממשיכי' בחי' זו כי אורייתא מחכ' נפקת בחי' יו"ד ומתלבש בששה מדות שמהם נמשך כשר ופסול כו' וכן הם ש"ס משנה, וז"ש רז"ל שהתורה קדמה אלפיים שנה לבה"ע שהן בחי' ב' אלפין אאלפך חכ' אאלפך בינה שהן בחי' י"ה ועולם הוא ו"ק שהן ששה מדות וכו' והתורה קדמה בבחי' י"ה, ונמצא ע"י לימוד התורה ממשיכי' בחי' י"ה בו"ה, וז"ש בתורה ואהי אצלו שעשועים יום ב"פ יום הם בחי' חו"ב כו' כמ"ש במ"א, וגם בתומ"צ צ"ל דו"ר שהן בחי' ו"ה, ולכן יש שם הוי' בעסק התומ"צ, כמ"ש בת"ז הובא בר"ח שער הקדושה רפ"ו, נמצא כל עיקר עבודתינו בק"ש ותפלה להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה המלוכש בבחי' י"ה בסוד הוי' בחכ' כו' יחוד' להיות הגילוי למטה ממש בעשי' וגילוי זה יהי' לעתיד לבא כמ"ש על פסוק ביום ההוא יהי' כו' אך לעומת זה על ידי העוונות גורמי' פירוד ח"ו בין י"ה לר"ה, וכן בין ר"ה לה' וכמו שכתוב ונרגן מפריד אלוף, ופירש בוזהר חלק ג' דף ט"ו ע"ב מפריד אלופו של עולם ודא קוב"ה כו' והיינו שמפריש בין י"ה לר"ה, וזהו פ"י אלוף כי פלא היינו ח"ע אאלפך חכ'

וכג"ל ואקוף היינו שמקבל מבחי' פלא, זהו הוי"ו הנוסף שהוי"ו מקבל מבחי' י"ה הנק' פלא, ואז נק' אלוף וע"י לה"ר גורם הסתלקות אור החכ' ופוגם בשם ו"ה לכן מפריד אלוף כו' ח"ו וז"ש לתאוה יבקש נפרד שכשהאדם משים רצונותיו בתענוגי העוה"ז או בצחוק ומדות רעות, הוא בחי' נפרד שלא יוכל להיות בחי' הוי" א' ושמו אחד וכמובאר מהנ"ל בענין זוקף בשם שהוא ע"י שמכין מדותיו לקלוט אור ההתבוננות כו' וע"י נעשה ה' אחד כנ"ל, אם כן ההיפך לזה כשהוא לתאוה יבקש הוא בחי' נפרד ח"ו, והנה לע"ל כתיב צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה כו' להגיד כי ישר ה' פי' דאות ו' דשם הוי' נק' ארו כנודע מענין עץ ארו ואזוב ובלבנון ישגה שיהי' בבחי' ומדריגה אות יו"ד בחי' לובן העליון המבואר במ"א, וע"י כי ישר ה' ר"ל שיהי' בבחי' ומדריגה א' ו"ה כמו י"ה כנ"ל.

(נת') כי גילוי זה לע"ל ע"י עבודתינו מצוה י"ה בחילוף אתב"ש ולע"ל גילוי שכר מצוה, היינו י"ה וכן ק"ש ג' שמות המשכת ג"ר בוי"ו ואז אחד מעומ"ט כו' וכן תפלה כריעות וזקופות וכו' חסידי' הראשונים ג' שעות, וכן תורה אלפיים שנה קדמה לעולם יום וכו' אך ונרגן מפריד אלוף ו' המקבל מפלא, וכן לתאוה יבקש היפך הזקיפה והנה לע"ל כארו בלבנון ישגה הו' וזהו ישר ה' ב"פ י"ה).

(ח) והנה התו' נדרשת בכלל ופרט ולכך הנה דרך פרט ממשיכי' בכל יום ויום, להיות שם הוי' אחד כמשנת"ל (באות הקדום) ע"י ק"ש ותפלה כו', אך דרך כלל הוא בחודש תשרי, וזהו ענין ר"ה ויוהכ"פ וסוכות, ולכן נק' החודש תשרי אותיות ישרות, דהיינו בחי' כי ישר ה' כנ"ל. וביאור הענין כי הנה כתיב יאר ה' פניו אתנו סלה, פי' בחי' הארת הפנים הוא כמשל אדם הנותן לאוהבו האמיתי בעין יפה ורצונו הטוב וצהבו פניו מרוב אורה ושמחה משא"כ לשונאו נותן כמאן דשדי בתר כתפי בע"כ, וזהו יאר ה' פניו אליך, שישפיע החיות לישראל מבחי' הארת פנים הנ"ל, (וזהו בחי' י"ה כי הוי"ו נק' גופא אצל הראש הוא בחי' יו"ד כנודע, ודרך כלל הראש כולל ג"ר שהן בחי' י"ה) אך הארת פנים הנ"ל הוא אתנו דוקא כשאנחנו ג"כ בבחי' הארת פנים, כמ"ש כמים הפנים לפנים כי כן לב האדם לאדם, פי' האדם התחתון הוא כנס"י כמ"ש ואתנה צאני צאן מרעייתי אדם, אתם קרוים אדם, ופי' לאדם היינו לאדם העליון שעה"כ כו' דהיינו שע"י אתעדלת' מלמטה בחי' פנים מעורר ומעלה להיות יאר ה' פניו כו' וענין בחי' הארת פנים אצל ישראל, כמ"ש ישמח ישראל בעושיו כמו שהוא ית' שש ושמח בנו כמ"ש ומשמחתך ששמחת בו קראת כו' ופי' ישמח ישראל בעושיו הוא להיות חדות ה' מעוזו מגדולתו שאין חקר, כמשל האדם שצהבו פניו מרוב אורה ושמחה כשרואה את אוהבו האמיתי ושוכח לגמרי על צערו ויגונו שיש לו מחמת השמחה ותענוגו מראות פני אוהבו, כך כשיזכור האדם על ה' שהוא אוהבו האמיתי בבחי' הארת פנים הנ"ל אשר יאר ה' פניו אליך, ושש ושמח בנו כו' ויתבונן בגדלתו ממכ"ע וסוכ"ע וכולא קמי' כ"ה, ישכח את עצמו לגמרי אפי' יש לו צער ממילי דעלמא כו' ישכח הצער מפני השמחה כו' (או כמו עד"מ מי שמאבד פרוטות נחושת ומוצא תמורתן

ככרי זהב דכלא חשיב צער הפסד הפרוטות נגד שמחת הככרי זהב. כך כל הענינים העולם הם דברי הבל וכלא חשיב נגד השמחה מגדולת ה' א"ס ב"ה, שהוא שמחה נצחית שאין לשער כו' אשר ימצא בנפשו המשכלת כשיתבונן בזה איך שה' אתו עמו כו' וקרוב ה' לכל קוראיו כו') כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ לבטל כל חפץ ותשוקה זולת התשוקה בהו' אחד, ועי"ז מעורר מלמעלה ג"כ להיות יאר ה' פניו כו', והנה זמן התעוררות הארת פנים הנ"ל הוא בר"ה בבחי' יושב על כסא רחמים (ע' פרדס שערך כסא שהוא בחי' ת"ת, לפ"ז צ"ל דהיינו ע"י תקיעות שופר, שנכנסו המוחין בו"א או הוכן כסא רחמי' והיינו שנעשה ז"א כסא לרחמי' עליונים די"ג מדה"ר והיינו ענין המוחין הנמשכי' לו כי הרחמנות נמשך מהמוחין בסוד אב הרחמן כו' וע' חגיגה י"ד א' בפ"י כורסין רמי' וע"י גתיב וענין א' א' לדין וא' לצדקה, היינו כסא דין מל', וכסא רחמי' ת"ת, וכמו"כ ענין כסא ושרפרף אמנם מש"ש א' לו וא' לדוד הם כסא דבי"ע שהם כסאות לזו"ג ומש"ה פליג שם ע"ז דבכאן מדבר שזו"ג עצמן הם כסא לע"י ולא בכסא שהיושב עליהן הם זו"ג והמ"י, ועמ"ש ע"פ השמים כסאי והארץ הרום רגלי, זהו ענין כסא ושרפרף הנ"ל, ומ"ש צדק ומשפט הם ג"כ ב' כסאות הנ"ל וע' משלי כ' פסוק ח' מלך יושב על כסא דין, היינו קודם הנסירה שהמוחין נכנסו בו"ק, ועמ"ש בענין אגוסטוס יושב כו', נכון כסאך מאז בחי' כתר, עכ"פ מובן מאומרו דענין הארת פנים הוא הישיבה על כסא רחמי' שהוא כניסת המוחין בו"א דהיינו ממש הארת פנים, וע' זהר ח"ג צ"ט סע"א וכורסיין אתקנו ופי' הרמ"ז שם ושם בזהר ק' סע"א וכורסיין אחרין רמין וכדין חידו כו' וענין הארת פנים עמש"ש הרמ"ז בענין שיתאדם פני התוקע כו') ואז שמאלו תחת לראשי התחלת ההתקרבות (כי השמאל דוחה הוא כדי שעי"ז יתקרב יותר כמ"ש במ"א) עד שביוהכ"פ ושמחת הוא וימינו תחבקני וז"ש במזמור לדוד אורי וישעי שמתחילים לומר באלול לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש, כי פי' פניך ה' אבקש הוא שאנו מכיני' א"ע לקבל הארת פנים שלו ית' המתחיל בר"ה, והיינו ע"י לך אמר לבי בקשו פני ההתעוררות פנימי' הלב כי בימים אלו צ"ל התפעלות וגילוי פנימי' נקודת הלב והוא בחי' התשובה בחילא יתיר, דהנה בכל השנה כתיב אחרי הוי' תלכו וכמ"ש הפי' במ"א דגם בבחי' אחורי' יש הליכה לאין קץ כו', אבל בר"ה אומרי' אחר תקיעות שופר באור פניך יהלכון, שההליכה הוא בבחי' גילוי הארת פנים כנ"ל, ולכן צ"ל מלמטה ג"כ גילוי פנימי' הלב ממעמקים מעומקא דליבא כאשר יגיע לו עד הנפש ריחוקו מה' כל השנה אשר בהבל בא ובחושך ילך כו' והנה כתיב בקשו פני תמיד, ולשון תמיד הוא לפי שיש כמה פנים לפנים עד אין קץ ותכלית שיש עילוי אחר עילוי בענין מהות הארת פנים דרך כלל נזכר בגמ' ג"כ ב' בחי' פנים, אנפי זוטרי ואנפי רברבין, ובל' הפי' נק' א"ר ארך אפיים, ובל' הקבלה נקראו זעיר אנפין ואריך אנפין, אך באמת יש עליות עד אין קץ כו' לכן צ"ל בקשו פני תמיד להתעלות עוד למעלה בעילוי אחר עילוי להמשיך פניו מבחי' עליונה יותר, ואין לזה קץ וסוף, שהרי הוא ית' אין לו סוף כו' וז"ש את פניך ה' אבקש לשון עתיד מפני שאין לזה קצבה וגבול (וכמ"ש הרמ"ז פ' אמור דצ"ו ב') וכן באמת בכל ר"ה נמשך מבחי'

עליונה יותר מהמשכה של ר"ה הקדום כמבואר באגה"ק ע"פ עיני כו' ולכן גם בהאתעדל"ת דבחי' פנימי' הלב שמלמטה צ"ל גילוי עומק הלב מבחי' הפנימי' היותר מבר"ה הקודם, כי כמו שהוא למעלה, כך צ"ל מלמטה וזהו באור פניך יהלכון בבחי' הליכה, היא העילוי אחר עילוי בהארת הפנים הן בבחי' הארת הפנים שמלמטה למעלה בחי' עומקא דליבא הן בהארת פנים שמלמעלה בחי' אור פניך כו' וז"ש לפני תקיעות מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה, ב"פ י"ה הוא בחי' הארת פנים הנ"ל, שממשיכי' זה ע"י השופר וכדלקמן אי"ה.

(ג) כי דרך כלל ממשיכי' בחי' י"ה בר"ה דכתיב יאר ה' פניו נותן בעין יפה. והיינו אתנו והארת פנים אצלינו ישמח ישראל בעושי' וישכח צערו כו' וכמים הפנים כו' והארת פנים בר"ה כסא רחמי' שמאלו כו' בקשו פני את פניך כו' אבקש בקשו פני תמיד באור פניך יהלכון וז"ש לפני תק"ש ב"פ י"ה).

(ט) והנה כתיב לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים, וכתי' בושתי וגם נכלמתי להרים פני אליך אלקי, כי בעשי"ת צריך האדם להתבושש מפני הוי' אשר הוא ית' מקרב אותו בבחי' הארת פנים הנ"ל, ואנחנו בתכלית הריחוק ממנו וכמ"ש כי עוונותיכם רבו למעלה ראש, וזהו ולנו בושת הפנים, שהברשה ממה שאין בחי' הפנים שלנו פונה בכל השנה אליו ית', ע"ד הנ"ל (באות הקדום) להיות ישמח ישראל בעושי' וישכח מחמת השמחה הגדולה הזו על כל הצער ממילי דעלמא והוא כמ"ש בזוהר ס"פ בחקותי ע"פ ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא גאלתים לכלותם, לכלתם כתיב משל לכלה שהיא בשוקא דבורסקי ומחמת עוצם אהבתו אלי' דמי' לי' כשוקא דרוכלין בכל ריחין טבין דעלמא (והכוונה שבהיות השכינה בגלות בק"ג הרי היא בשוקא דבורסקי' שהריח רע הוא מבחי' הקליפות כמ"ש בזהר תצא וכמ"ש גרדו נתן ריחו וע' זהר ח"א דקמ"ח סע"ב וזהו שאנו מבקשי' מחל לנו שלא יריח ריח הרע שבבורסקי דהיינו ע"י שיזרוק עלינו מים טהורים להרחיק את הריח הרע שבבורסקי כו', וענין מים טהורים הם נק' מדה"ר י"ג נהרא דאפרסמונא דכ"א והם נמשכים ממקום הנק' טמירא דכ"ט רעדכ"ר פי' למשל מקור המעיין שאינו נראה וגגלה רק נהרות הנמשכי' ממנו הם הנראים כך הוא ית' נק' טמירא דכל טמירין, ש"ג מדה"ר הם נמשכי' ממנו (והם הנק' י"ג נהרי דאפרסמונא דכ"א וכמ"ש ענינים במק"א ע"פ ביום ההוא יתקע כו') ולכן נק' יושב על כסא רחמי' שהוא רעדכ"ר. והנה בחי' זו רעדכ"ר ישנו אצל כל אחד ואחד מישראל ג"כ (כי עשר בחי' שכל ומדות הם רק כלים להנפש שהיא בעצמותה למעלה ממהות שכל ומדות והוא חלק אלה מעל ממש מבחי' א"ס שלמעלה מחכ' כמ"ש במ"א) והוא בחי' נקודת הלב שלמעלה מן הדעת, והיא נקראת יחידה, ח"ש מיד כלב יחידתי להוציא בחי' חפיצה ורצון מעניני זה העולם ולדבק בדביקה וחשיקה רצון של כל הרצונות לה' א' לבדו, וזהו שרש ענין תקיעות שופר כי ידוע דענין תקיעות שופר, הוא לעורר מבחי' שינה, כלומר עורר ישנים משינתכם כו' (וכן הענין עפ"י הקבלה כמ"ש בפע"ח סוף שער השופר ע"ש). והענין כי בחי' יחידה הנ"ל הגם שישנה אצל כאו"א בחי'

היא היתה בבחי' שינה אצלו דהיינו בבחי' העלם וע"י השופר מעורר בחי' זו להיות אצלו התגלות רעדכ"ד שלו לה' (והוא כמ"ש במ"א בענין מית שהי' קול השופר חזק מאד לפי שאו נמשך ג"כ התגלות רעדכ"ד רצון המקור לכל הרצונות פרטיים שמוה נמשכי' התומצ' והיינו ע"י שאמרנו נעשה ונשמע, שהו ג"כ גילוי רעדכ"ד שלהם לה', שרוצים לכל אשר יאמר שזהו למעלה מבחי' רצון פרטי כו'), וע"י התגלות בחי' זו בנפש מעורר למעלה ג"כ התגלות רעדכ"ד שיומשכו ממנו הי"ג נהרי דאפרסמונא דכיא הנ"ל שנמשכי' מבחי' רעדכ"ד כנ"ל, שנמשכי' בכ"י מעשיית ונקראים מים טהורים שמרחיצים את הריח הרע כו' וזהו ענין החזרת פנים בפנים וכנ"ל בענין יאר ה' פניו אתנו כו', וזהו שארז"ל שופר מאריך, פי' שממשיך מבחי' אריכא דאנפין בדרך כלל, ובדרך פרט בכל יום מעשיית חזר פנים בפנים אחד מן י"ס שבאדם שהם חב"ד ומדות.

(נח') ענין שבעשיית צ"ל בושח ממה שהוא ית' מקרב אותנו ולנו בושח הפניו עוונותינו רבו וכנודע משל הכלה בשוקא דבורסקי' ומבקשים מחל לנו שלא יהי' ריח רע, והיינו ע"י מים טהורים י"ג נהרי כו' נמשכי' מבחי' רעדכ"ד טמירא דכל טמירין כמעין היוצא ממקורו כו' ובחי' רעדכ"ד יש אצל כל אר"א יחידה אך ישנה וצריך להוציאה מיד כלב כו' ועי"ז מעורר גילוי רעדכ"ד למעלה ויומשכו ממנו י"ג מדה"ר בכל יום מעשיית ובכל יום מחזור בחי' זו).

(י) ובזה יובן מ"ש דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, וארז"ל אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ ולכאורה תמוה, איך שייך אצלו ית' ריחוק הלא את השמים ואת הארץ אני מלא ולית אתר פנוי מיני', אך הענין דענין הקירוב הוא כשיש הארת פנים ממנו ית' אלינו כמ"ש יאר ה' פניו כו' ה"ז קירוב, משא"כ כשיש הסתר פנים ח"ו וההשפעה הוא רק מבחי' אחורי' אין זה קירוב, והגם דלית אתר פנוי מיניה מ"מ הגילוי וההשפעה אם הוא ח"ו מבחי' אחורי' אין זה קירוב, ולכך הנה בר"ה ויוהכ"פ שאו היא התעוררות הארת פנים מלמעלה כדלעיל (אות ח') זהו ענין בהיותו קרוב והוא בחי' אתעדל"ע שמאלו תחת לראשי שהוא התעוררות מלמעלה להגביה ראש דכניי שבכל השנה המוחין מלובשי' בעניני העולם, ובעשיית צ"ל הגבהה ועליי המוחין של כאר"א לקשרם בה' לבדו כפי אשר יוכל שאת וכו' יותר ויותר מכל השנה כולה, ולכך קראוהו בהיותו קרוב פי' כיון שאו יש אתעדל"ע לקרב אותו בבחי' הארת פנים, א"כ או בקל יכול להיות אתעדל"ת כשיכין לבו לבקש את ה' שאו יאיר בו האתעדל"ע לפעול ישועות בנפשו להגביה ולרוממה משפלותה, וזהו שארז"ל כאן ליחיד פי' שבעשיית הוא הקירוב להיות בחי' יחידה שבנפש שלמעלה מהשכל ומדות כו' והענין כי בזמן ההוא מקבלי' כל הניצוצות ישראל בחי' דו"ד מלמעלה (וכמ"ש כי עמך הסליחה למען תורא שעיקר הסליחה והמחילה הוא כדי שיעי"ז יומשך היראה בנפש כו', והיא בחי' יראה עילאה הבאה מחמת קירוב זה של הסליחה כו' וכן השופר מעורר יראה כמ"ש אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו כו', והוא יר"ע שלמעלה אפי' מאה"ר, ונמשכת

מבחי' שמאלי תחת כו' בסוד חשף ה' זרוע קדשו דרועא חדא דבי' שריא דחילו גבורה דע"י המתלבשת במר"ס, שמוזה נמשך יראת הרוממות וע' ברהמ"ז ר"פ אחרי שזהו פי' ראשית חכ' יראת ה', הראשית משרש של ח"ע היא היראה הנמשכת מגבורה דע"י בחי' יראת ה' והוא בחי' דחילו ורחימו עליוני' מאד שא"א להשיג ע"י אתעדל"ת וכמ"ש לב טהור ברא לי אלקי' בחי' בר לבב, לא יוכל להיות אצלו בחי' נברא מצד עצמו באתערותא דילי' כ"א מתנה שנותני' לו בעת הארת פנים הנ"ל (ולכאורה נ"ל דה"פ כי יש אהוי"ר שהאדם מעורר מצד עצמו כנפשו, ועי"ז נופל לו אהוי"ר מלמעלה כנו' בהערה לתיקון חצות ואלו אהוי"ר שמלמעלה הוא אתעדל"ע הנמשך מאתעדל"ת בסוד וארא אל אברהם כו' המבואר במ"א אך יש אהוי"ר יותר עליוני' שא"א להם להתמשך ע"י אתעדל"ת דאהוי"ר של האדם, רק אתעדל"ע מצד עצמו והוא ענין מתנה, שהמתנה היא מצד עצמו ולא ע"י אתעדל"ת ממש, לפ"ז צ"ל מהו ענין ההפרש בין בחי' אהוי"ר זו שלמעלה, ונ' דבחי' תורא היראה הנמשך ע"י סליחה הוא ממקום עליון יותר גבוה דע"י הרי לפני האצ"י, עמ"ש ע"פ עמך הסליחה וכו' וע' במ"א בדרוש פסח ענין מ"ה שנמשך היראה ממל' דא"ס למעלה מיראה, הנמשך ממל' דאצ"י וצ"ע בכתבים) וצריך הכנה לזה ע"י עינויים וסיגופים ולכן בעשי"ת מתענין ולא משלימין שאין חשוב תענית אלא עינוי שלא יהי' בנפש שביעה וכרס מליאה כו' (ור"ל דאע"ג דאהוי"ר אלו נמשכי' באתעדל"ע מצד עצמו, כי ע"פ אתעדל"ת א"א לעורר מ"מ צ"ל עכ"פ הכנה להיות כלי מוכן לקבלה, והיינו ע"ד הל"ת להרחיק המנגד והוא הכרס מליאה כו' וז"ש כי עזרא הסופר הכון לבבו כו', ובכלל ההכנה הוא ג"כ ההתבוננות ואהוי"ר שבנפשו שהן ג"כ כלי' עכ"פ לגילוי אהוי"ר הנ"ל).

וזוהו שאמר אתם ראיתם כו' פי' שעד הנה היותם אתם הרואים כו' על ידי אתעדל"ת, אבל ולא נתן ה' כו' ועינים לראות, הוא בחי' לב טהור שנותנים מלמעלה שלא יוכל נברא להשיג ע"י אתערותא דילי' כנ"ל, (ועם היות דבודאי ע"י אתעדל"ת שלהם בבחי' אתם ראיתם נמשך אתעדל"ע מלמעלה ג"כ גילוי אהוי"ר כמ"ש וארא אל אברהם כו' אך אין זה ערך לבחי' האוי"ר הנמשך מלמעלה מבחי' שאין האתעדל"ת מגעת שם שזה נק' נתן ה' בבחי' מתנה כנ"ל) עד היום הזה, וזה אמר משה רב"ע"ה לבאי הארץ כי במדבר כתיב לכתך אחרי במדבר, מבחי' אחורי' לכן ולא נתן ה' כי מתנה זו באה מבחי' הארת פנים, משא"כ א"י הוא בבחי' פב"פ כמ"ש ע"פ זכור את אשר עשה כו' וכמ"כ הוא בענין ר"ה, כי בחי' ר"ה הוא שאז נמשך מלמעלה לב טהור וכו' ע"י הארת פנים זהו בחי' לב לדעת, ועינים לראות ואזנים לשמוע בחי' ה' בינה וענין לב לדעת היינו כי דעת הוא פנימית המדות המחבר בחי' ו"ה עם הוי"ו ולכן נק' הדעת מפתחא דכליל שית, והיינו ע"ד הנ"ל שיהי' גילוי הוי"ו בו"ו שזהו ע"י נתן ה' מתנה מלמעלה כו', וזה הי' ענין המן דכתיב ויענך וירעיבך כו' ולא ידעון אבותיך, שע"י המן, וע"י עינויים וסגופים זכו למעלה עליונה יותר לקבל בחי' לב טהור, וכן הוא הענין בעשי"ת, ולכן קורין פ' זו קודם ראש השנה.

(נת' שזהו ענין בהיותו קרוב היינו הארת פנים אתעדל"ע, ואז בנקל להשיג אתעדל"ע, כאן ליחיד בחי' יחידה דו"ר עליוני' שא"א להשיג על ידי אתעדל"ת לב טהור בר לבב, והכנה לזה עינניים וסיגופים דעשי"ת, והוה אתם ראייתם באתעדל"ת, אבל לא נתן ה' מתנה כו' וזה הי' המן ויענך להגיע לבחי' לב טהור).

הקיצור. הנה אברהם הי' צווח אל עולם, ולא נאמר אל העולם, המכוון שאין העולם דבר בפ"ע והי' מהי' אותם, ע"ד שאומרים העכו"מ אלהא דאלהיא שהם בבחי' פירוד ח"ה, אלא שהעולם הוא רק הארה מתפשטת משם הוי' ושם הוי' הוא הארה ממנו ית' נמצא אל ועולם חכל אחד.

רק שעכשיו מוסתר ולע"ל יהי' התגלות ועי' נאמר ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה שלא יהי' בבחי' ו"ה כי הוא המשכה שיוכל להשתלשל עד שיוכל להיות יש ודבר בפ"ע, אלא שיהי' הכל בחי' י"ה למטה כמו למעלה, וענין ה' א' ושמו אחד, יחו"ע ויחו"ת, ועי"ז ה' הוא האלקים גילוי יחו"ע ביחו"ת.

ענין אל עולם כי ג' שמות, אל מחי' בי"ע, א' שהי' בבריאה כו' ונמשכים מבחי' מי אל כמון, תקון הראשון די"ג ת"ד, ונזכר באד"ר דקל"ב א"ע תלת עלין כו', ועי' ביאור זה בתורת שבעות תקס"ו והיינו שהוא רק הארה בעלמא כשערה כו' וכמשל כח הצומח כו' ולא עו"ע, והוה עד אברהם לא הי' זקנה כו'.

וענין יהי', ע' לקו"ת בזכרי' על פסוק זה ועי' בוהר בלק ע"פ שחורה אני. וענין ו' מוחין דיניקה משא"כ יו"ד מוחין דגדלות עי' סדור ע"פ השמים מספרים, ובק"ש ותפלה ממשיכי' מוחין הגדלות בי"א.

אך בכלל בר"ה בריאות זו"ג שיחורו פב"פ והארת פנים תיקון ואמת ב"פ י"ה עיי' השופר, עיין תורת שבעות תקס"ה ע"פ וכל העם רואים כו' והביאור לבנון ל"ב ג"ה ונש"ב צדיק כתמר לב א' כו'.

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם ראייתם כו' המסות הגדולות אשר ראו עיניך כו' ולא נתן כו' ועינים לראות כו'. ולהבין זה הנה כתיב ויטע אשל בבאר שבע ויקרא בשם ה' אל עולם, הנה כתיב רם על כל גוים כו' מי לא יראך כו' דעכו"ם ג"כ קארי לוי' אלקי דאלקיי, כמ"ש ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי כו', אך הם בבחי' פירוד להיות בחי' יש ודבר בפ"ע ואברהם הנה עומד וצוח בשם הוי' אל עולם, פי' שהשם הוי' הוא אל עולם, כולא חד ולא אל העולם שהעולם הוא יש ודבר בפ"ע והוא המחי' אותו בבחי' השתל' עילה ועלול וכמו שהיו סבורי' הם שלכך אמר דם על כל גוים הוי' כו' ועל השמים

כבודו משום שיש ריבוי השתל' עילה ועלול עד התהוות עוה"ז הגשמי ע"כ הוא השפלה אצלו שישגיח בעוה"ז הגשמי רק על השמים כבודו ברוחניות כו' וכ"ז לדמיונ' הכוזב שההתהוות ע"י השתל' עילה ועלול לא הי' באפשרי כלל להיות התהוות בע"ג זה' הכל א"ס כי הבע"ג אין ערך כלל לגבי הא"ס הבלתי בע"ג א"כ אם הי' השפעת החיות בבחי' עו"ע והרי בבחי' עו"ע הנה מהות העילה מתלבש בהעלול א"כ הי' ההמשכה מבחי' א"ס עצמו הרי הי' כל התהוות בבחי' א"ס ולא הי' אפשר להתהוות העולם שנתהווה בגבול ומדה ואפי' עולמות עליונים לא הי' יכולים כלל להתהוות כי מהותו ועצמותו ית' אינו מערך שום בחי' חכמה כו' כנודע דלאו מכל אינון מדות איהו כלל אלא באמת החיות הנמשך בהעולמות הוא רק הארה בעלמא שאינה ערוך כלל למהר"ע ית' וזהו ענין שם הוי' שאינו אלא כמו ששמו של אדם אינו מעצמות האדם ואעפ"כ יש איזה חיות מלובש באותיות שמו שהרי כשקוראי אותו בשמו הוא מתעורר כמו"כ שם הוי' ב"ה הוא רק הארה בעלמא והוא המתלבש בתוך כל עלמין להחיותם, והעולמות הם ג"כ רק הארה בעלמא והוא המתלבש תוך כ"ע להחיותם והעולמות הם ג"כ רק הארה מתפשטת משם הוי' והם לבושי' וטפלי' אליו ית' וכולא חד ממש ומה שהעולם נראה ליש ודבר ולא כמו האור לגבי מקורו זהו מצד ההסתר דמדת גבורתו וכו', וכמבואר בלק"א ח"ב וזהו ג"כ פי' אל עולם דסיבת התהוות העולם הוא בבחי' הסתר והעלם הוא מחמת כי אל מסתתר בלבושים והעלמות רבים כדלקמן.

אות ב' נמצא בהמאמר דלעיל באות ו',
ומאות ג' ואילך נמצא לעיל מאות ג' ואילך.

[הגהות על ויקרא בכי תבא שבלק"ת]

לבאר הדברים ע"פ ויקרא משה אל כל ישראל כו', בלק"ת פ' תבא. הנה מתחלה יש לבאר כוונת אדמ"ו ג"ע בפי' ויקרא בשם ה' אל עולם, ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה תחת אשר לא עבדת, ונראה כי ענין ויקרא שם בשם ה' אל עולם זהו ענין גלוי סוכ"ע דכולא קמי' דוקא כלא חשיב ממש משא"כ מבחי' ממכ"ע כנשמה הממלאה את הגוף, עכ"ז הגוף בחינה ומהות בפ"ע רק שהוא טפל כו' אבל למעלה העולם כלא חשיב ממש ואין עוד וזהו ענין אל עולם, וכדי שיהי' גלוי זה דבחי' סוכ"ע בבחי' דעת הוא דוקא ע"י מעשה המצות וזהו שמתחלה ויטע אשל כו' אזי אח"כ ויקרא שם בשם ה' אל עולם, ועמ"ש מזה בד"ה וידעת היום בלק"ת פ' ואתחנן, ויש להעיר ע"פ ויטע אשל בבאר

שבע וארוז'ל פ"ק דסוטה ד"י סע"א ריה"ו ורנ"ח חד אמר פרדס (להנות עוברים ושבים) וחד אמר פונדק (ללון שם אורחים, ולשון אשל נוטריקון הוא אכילה שתייה לוייה שהי' מאכילן ומשקן ואח"כ מלוה אותן, רש"י, והוא ג"כ במדרש תלים רס"י ק"י, ועיין ממעלת לוייה בגמרא פב"ת דסוטה דמ"ו ע"ב ונזכר במשנה ולא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה) ויקרא ויקריא בו' ע"ש. במא"א א' קל"א אשל נק' היסוד והוא הנטוע בבאר שבע מלכות עכ"ל, ולפי' ענין לוייה זהו ע"ד לוייתן זה יצרת שהוא ביסוד כמ"ש במא"א למד סעי' ב' לוייתן נק' היסוד המחבר דכר ונוקבא עם לוייה שלו בו' עכ"ד. וכמ"ש לקמן בשם המק"מ פ' ויקרא דכ"ב, ועמ"ש ע"פ וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, אך הפי' הפשוט לענין לוייה שמלוה אותו בדרך, שמחזיק אותו, שהוא כענין הנזכר בד"ה בכ"ה בכסלו וסד"ה זאת חנוכת המזבח מענין פ' חינוך שהחינוך צ"ל ע"י הגדול בו', וכך זה שהולך בדרך וכל הדרכים בו' ע"כ המלוה אותו ממשיך בו כח ועוז, וה"ע המשכת המקיפים ועי"ז שי"ל שגורם לו ליווי מלמעלה ע"ד וה' הולך לפניהם יומם כנז' בב"מ פ' הפועלי' שעבוד שנאמר ואברהם הולך עמם לשלחם זכו להיות וה' הולך לפניהם יומם, או עכ"פ ע"ד הנני שולח מלאך לפניך, וע' בזה בראשית דף גו"ן סע"א כד נפיק בו' אימא עילאה אתחברת בהדיה דהיינו מדת מל', ועיין של"ה קי"ז א' סוד לוייה בו' והשרה מתהפך לריח שדה אשר ברכו הוי' ע"ש, ובפרדס ערך אשל פי' שהוא תפארת ונטיעתו באר שבע שהוא מל' וכמ"ש לקמן בשם המדרש דאשל זה הוא שעשאו ממנו בריח התיכון, ונק' אשל ע"ש הבינה, אשר אותיות אלה רומזות בה, ואשל הוא אילן גדול, ועד"ו י"ל הפסוק בש"א סי' כ"ב י' תחת האשל ברמה כי רמה הוא בינה כמ"ש בפרדס ערך ירום וערך רם וכדפי' בזהר ויגש דר"י ע"פ קול ברמה נשמע, והאשל שהוא ת"ת נטוע ברמה, ולפי' י"ל כי באר שבע הוא בינה שנק' ג"כ באר שבע ע"ש שהיא באר המשקה שבע תחתונות כמ"ש בבה"ז ר"פ ויצא, ונטיעת הת"ת הוא בבינה ששם שרשו, כמ"ש בפרדס ערך יסוד, כי הרוחני הפך הגשמי כי הגשמי יסודו למטה והרוחני יסודו למעלה, ויסוד וע"ד ענין אחד הוא, ועיין בזהר ר"פ פקודי דרכ"א ע"ב ע"פ שרש יש אשר עומד בו' שרשא דאילנא דחיי בו' ופי' הרמ"ז שהוא יסוד דאימא בו', לפי' עי"ז אח"כ ויקרא שם בשם ה' שהוא מל' שכדי להיות המשכה זו במל' צ"ל תחלה המשכה בז"א כמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזח"ג בלק דקצ"א ע"פ שחורה אני ונאווה בו' בענין גבורי כח עושי דברו בו' וגם כנ"ל שהוא הבריח התיכון המברית מן הקצה אל הקצה, ובספר הבהיר ויטע אשל סדר לחמו ומימיו לכל באי עולם, ודרך כלל המצות נק' נטיעה וזריעה עמ"ש בד"ה הבאים ישרש והנה כמו מהגרעין נצמח אילן דוגמתו כך ע"י אשל שלמטה אכילה שתיה לוייה נמשך ונצמח למעלה בחי' אכלו רעים שהן או"א שתו ושכרו דודים שהם זו"ג ואח"כ לוייה הוא ענין דרך הוי' לעשות צדקה עמ"ש מזה בד"ה מי יתנך כאח לי והלווי ה"ע בעטרה שעטרה לו אמו גם שוד"מ ושוד"מ"ט זהו ענין המשכת האשל בבאר שבע הבאר שהוא שרש ומקור לשבע היכלות דבריאה בו' יומשך שם מבחי' אכלו רעים בו' כנ"ל. וז"א וירא ק"ב ע"ב ת"ת אילנא נטע אברהם בו' ובהרמ"ז כי סתם עץ הוא בתפארת המסתעף

בפארותיו כו'. זח"ג ויקרא כב"ב דהאי בקר אתער בעלמא ואברהם אתער ואתי למנטע אשל בבאר שבע, ובמק"מ שם בשם נ"ב מהרח"ו וז"ל הנה אין ריחוק שיהי' נטיעות אשל בבאר שבע היא הכנסת העטרה, באר שבע הוא יסוד דמלי עכ"ד. וכ"ה עוד בזהר ר"פ מצורע דנ"ב סע"ב ובמק"מ שם כנ"ל וזהו ע"ד והוא יושב פתח האוהל כחום היום, והרמ"ז שם פי' ענין אשל, שהמשכה באה מבחי' אלף שהוא בינה לשון אלף בינה שארז"ל פי' הבונה (גם י"ל אלף אותיות פלא שהוא יסוד אבא המאיר בבינה שהם תרין ריעין) ובא דרך חגית דהיינו שי"ן לנה"י שהם למ"ד (היינו כי הם למודי הוי') ומשם לבאר שבע שמקבל מו' מדות עכ"ל, ועמ"ש לקמן בשם הרבות דאשל זהו בריח התיכון ע"כ א"ש שמבדית מן האלף עד למד מבינה עד נה"י דהיינו מקצה אל הקצה, וע' בזהר ס"פ צו לה חתום תורה בלמודי ובפרדס ערך למודי הוי'.

קיצור ויקרא בשם ה' הדעת בסוכ"ע כמ"ש בד"ה וידעת היום פי' ואין עוד וזהו אל עולם, והיינו ע"י אשל בבאר שבע זיווג ז"ג היינו המשכת סובב כ"ע בממלא כ"ע, וצ"ל תחלה אכילה שתי' אכלו רעים זיווג חו"ב ואח"כ שתו ושכרו דודים ז"ג ולויה ע"ד ילוה אישי אלי, ויקח את בת לוי, א"נ לויה ע"ד ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כמ"ש הפי' בד"ה מי יתגן בלק"ת בשה"ש בסופו ושיהי' דרך הוי' צ"ל ההמשכה מבחי' אנכי שלמעלה משם הוי', וזהו הליווי ומזה נמשך באדם ג"כ אכילה ושתייה לכו לחמו בלחמי ושתו ביינ כו' וכן שפכי כמים לבך כו' הוי' כל צמא לכו למים ולויה ע"ד וה' הולך לפניהם כו' שהוא המשכת כח מלמעלה שיוכלו לילך בדרך הוי' כמ"ש בת"א פי' בשלח וכ"ז נמשך ע"י קיום המצות שנק' ויטע אשל אכילה שתיה לעניים כו', ויש פי' אשל ת"ת בריח התיכון ונטוע ברמה בינה וזהו ג"כ בבאר שבע, שרש יש, ועי"ז ויקרא בשם מל', אשל א' בינה ש' חגית ל' נה"י.

ב) רבות וירא ס"פ נ"ד כמ"ש בגמ' דסוטה פ"ק הנ"ל ועו"ש אשל היינו סנהדרין כמ"ש תחת האשל ברמה, ואפ"ל ע"ד מ"ש כי האדם עץ השדה, גם ע"ד שסנהדרין נק' כרם וזהו ענין אשל כמ"ד פרדס גם כמ"ש בזהר דבאילן העליון יש בו ע' אנפין היינו ע' סנהדרין כי האילן הוא ז"א שהוא ז' מדות כל א' כלול מיו"ד, גם כי בבחי' ושמרו דרך הוי' כתיב לעשות צדקה ומשפט והיינו ע"י הסנהדרין שם מקור המשפט, ומשם יוצאה תורה לישראל כי הם ממשיכים מבינה לז"א כמ"ש הרמ"ז ס"פ שופטים שהם ז"ת דאימא וזהו שמע שם ע' וז"ש אח"כ ויקרא שם בשם ה' כי עי"ז נעשה שמע שם ע' שבחי' מל' הנק' שם מקבל מע' רבתי והוא ג"כ ענין אור שבעת הימים גם כי התורה נק' עץ חיים וזהו האשל שנטע אברהם וזהו סנהדרין שמהם יוצאה תורה כנ"ל ואפ"ל ע"ד מ"ש בגמ' פרק חזקת דל"ב ע"ב דתליא באשלי רברבא, מיהו י"ל שם פי' אשלי לשון חבלים דתרגום וחבלים פרשו תלים ק"מ ואשליא פריסין, אבל בערוך פי' אשלי רברבי ע"ד הרוצה ליחנק יתלה באילן גדול היינו חכם גדול לכן אשלי רברבי הם חכמים גדולים, רבות ויגש פצ"ד ובמדרש שה"ש דף י"א בפסוק עד שהמלך במסיבו ע"פ ויסע ישראל כו' בארה שבע שהלך לקוץ ארוים שנטע אברהם זקיננו בבאר שבע שנאמר ויטע אשל בבאר

שבע ושמוזה עשו בני ישראל את הברית התיכון שארכו ליב אמה עיין שם ועמ"ש על פסוק והברית התיכון כו' לעיל ועמ"ש מזה באריכות בד"ה בן פורת יוסף. לפ"ז י"ל אברהם רק נטע אשל הנ"ל אבל שיהי' בריח התיכון ממש זהו ע"י יעקב, ובזח"ב בשלח דנ"ח סע"ב ע"פ מי כמוכה באלים הוי' אר"ש אילנא חד דברבא עילאה ותקיפא (פי' זעיר) ביה אתונו עילאין ותתאין והוא אתחם בתריסר תחומין, (הג"ה עיין בפ' במדבר קי"ח ע"ב דהא אילנא עילאה קדישא כו' והיינו י"ב גבולי אלכסון י"ב צרופי הוי' י"ב שבטים) וגם ע' ענפין נמשכים מהאילן והיינו ע' שרים שחיותם הוא ג"כ מציא כמ"ש ואתה מחי' את כולם וכנגדם שבעים פרי החג להמשיך חיות לע' שרים וע' בזהר ס"פ פנחס דרנ"ט ע"א, והם הנקראים אילים ע"ד כי יבושו מאלים אשר חמדתם ועז"נ על גופא דאילנא מי כמוך באלים הוי' מי כמוך נאדר בקדש ע"ד נועם ה' כח ה' הנמשך מע"ק לז"א ע"י הבינה כו', וע' במא"א א' פ"ח מענין אילן, וע' בזח"ג פ' אחרי דני"ח ע"א וע' בפ' בשלח דס"ב ע"ב ע"פ ויבואו אלימה כו', ובמא"א ע' י"ז בענין עץ, וגם עפי"ז י"ל ענין ויטע אשל כי אשל ר"ת אכילה שתיה לוי' רמו לאילן העושה פירות מאי פרי מצות, א"נ נש"י שיש בהן טעם וריח, משא"כ ע"ש נק' אילן סרק שאינו עושה פירות, וזהו כתפוח בעצי היער כן דודי כו' וזהו אל אחר אסתרס שאינו עושה פירות כמ"ש אמרו צדיק כו' פרי כו' וכמ"ש ברבות פ' נח פ' וזהו ויטע אשל דוקא היינו עץ פרי עושה פרי, וזהו בעצרת על פירות האילן שהוא עץ החיים כמ"ש בזח"ג פנחס רנ"ג א', ובפ' אמור צ"ז א', שהוא בחי' אני הוי' לא שניתי ולכן האוכל ממנו וחי לעולם והיינו תחי' שאין אחריהם מות וע' זח"ג ס"פ אמור דף ק"ו והנה באר שבע הוא מ' שהיא ממכ"ע ונק' באר שבע כי כבי"ע הם שבעה היכלות כנגד ז"ת אבל הג"ר אין באים שם בגילוי רק באצילות נחשב עשר ספירות וכמ"ש בעמח"מ וע' בזהר ס"פ פקודי וכן למטה בעשיי' שבעה רקיעים הן זמ' היא באר המשקה ומחי' לשבע בחי' הנ"ל שהם נק' ג"כ שבע נערוות הראויות לתת לה מבית המלך כו' והאשל הוא המשכת מבחי' סוכ"ע לבחי' ממכ"ע הנק' באר שבע דהיינו בחי' בריח התיכון המברית מן הקצה אל הקצה, א"נ שהוא יסוד וכמש"ל ב' המק"מ פ' ויקרא שמדבריו מובן שענין נטיעת האשל בכאר שבע זהו המשכה מבחי' סובב בממלא ולפי שהמשכה זו המשילו לענין יחוד זכר ונקבה משפיע ומקבל כמ"ש הטעם בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה ע"כ המשיל זה לענין הכנסת העטרה, ולפמש"ל אות א' שי"ל באר שבע בינה שני הפי' אמת שהאשל נטוע להמשיך מבינה עד המל' וזהו ענין ויצא יעקב שהוא בריח התיכון מבאר שבע כו', וגם זהו ענין ועץ השדה יתן פריה, פי' כי האדם עץ השדה היינו ז"א ופריו היינו יסוד ע"ד בן פורת יוסף והיינו אלה תולדות יעקב יוסף, מזה נמשך שיהי' ויקרא שם בשם ה' אל עולם שיהי' הגלוי גם למטה כי בן פורת לשון פירוי וריבוי האור בתוספת רב כו'.

קיצור גם פי' אשל סנהדרין כרם אשלי רברבי כי האדם עץ השדה וע' מזה בלק"ת בד"ה ביום השמיני עצרת כי גם שמע ש' מ' מקבל מבחי' ע' רבתי ז"ת דיבנה אור שבעת הימים והיינו ע"י ע' סנהדרין גדולה שמשם יוצאה תורה לישראל הנק' עץ חיים וזהו אשל וזהו ושמרו דרך הוי' כו' ומשפט, גם

אשל בריח התיכון כארו בלבנון ישגא, גט פי' מי כמוך באלים הוי' היינו שם הוי' נק' גופא דאילנא דחיי עץ החיים שהאוכל ממנו חי לעולם כי אני הוי' לא שניתי ומוזה נמשך תחה"מ, והאשל הנ"ל המשיכו בבאר שבע מ' מקור ד' היכלות דבי"ע ז' רקיעים להיות ועץ השדה יתן פריו בן פורת יוסף תוספת אור וגילוי אלקות והיינו ויצא מבאר שבע כו' ושם נאמר והי' הוי' לי לאלקים.

ג) וזוהו ענין ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, פי' שיהי' הוי' אחד י"ל ע"ד מארו"ל ע"פ כי יד על כס י"ה שאין השם שלם כו', היינו כי י"ה הוא עלמא דאתכסיא בחי' סוכ"ע ואין גילוי זה מאיר בבחי' ו"ה הנק' והנגלות כמ"ש בד"ה אלה פקודי כו' אך שיהי' הגילוי ב"ה כמו בבחי' י"ה וזהו ודאי השם שלם וגם מעלה יתירה שבחי' ו"ה הם במדרגת י"ה וזהו ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה והיינו הוי' אחד ממש שאין בו שום שינוי שהגילוי שבבחי' ו"ה הוא כמו י"ה, גם פי' אחד שהאל"ף כתר מאיר בחית מחכמה עד יסוד בחי' אשל הנ"ל ואח"כ בד' רבתי מל' שהוא באר שבע, וה"ע הבריח התיכון כו' אל הקצת, ואח"כ ושמו אחד שעכשיו הוא בבחי' ועד שהוא אחד בחלופי אתוון אבל לע"ל יהי' ג"כ אחד כמו יח"ע וכ"ז הוא ענין לאתתקנא רזא דשמייה, ולכן עכשיו נק' בריאה חושך ובורא חושך מחמת הפרסא המפסקת ולע"ל לעת ערב יהי' אור זח"א בראשית ע"פ והאדם ידע דף   פי' כי לע"ל שנא' ומלאה הארץ דעה, דהיינו ענין והאדם ידע את חוה שהוא יחוד העליון אוי ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, ולפי"ז י"ל שזוהו מ"ש בכהאריו"ל שלע"ל ימשיכו הטפה מפנימית עתיק וזהו והאדם ידע כו' כי מלאה הארץ דעה כו' ועי"ז יהי' ושמו ג"כ אחד ממש, ס"פ נח דע"ז ע"ב דלע"ל נאמר כי או אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' זהו ענין והי' הוי' למלך כו' עד ושמו אחד וענין או אהפוך שיתברר ק"נ כו' ויהי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו', ועיין בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר, מ"ה תולדות קל"ח ב' שאחר שיהי' תחה"מ נאמר ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד תולדות קמ"ג סע"ב סד"ה יעבודך עמים שעכשיו יש ע' שרים שמושלים בעוה"ז אבל לע"ל יטול מהם הממשלה ועו"ג והי' הוי' למלך כו', ויצא קס"ב א' בענין מחשוף הלבן שעו"ג יהי' הוי' אחד כדין תריסר מכילין הוה חד, (פי' יג"מ הרחמים נמשכו עד המל' והאירו בה כו') וכדין אקרי הוי' אחד ושמו אחד (ור"ל אחד מנין י"ג מכילין שנמשכו מא"א לז"א וזהו הוי' אחד ולמל' נק' ושמו אחד) ולפי"ז אפ"ל הפי' הוי' אחד שיהי' ז"א במדרגת א"א שנק' אחד שממנו נמשכים יג"מ ועוד כמ"ש הרמ"ז תולדות קל"ה שז"א הם ע"ס נפרדות וא"א נק' אחד, ע"ד עקודים בכלי אחד, ושמו אחד שגם המל' יהי' בבחי' זו, א"נ א"א נק' אחד שאין בו שינויים דלית שמאלא בהאי עתיקא, וזשאריו"ל בגמרא פסחים ספ"ג ד"נ סע"א בעוה"ז על שמעוץ הטובות כו' אבל לע"ל כולו הטוב והמטיב, המכוון כי עכשיו התנהגות העולמות ע"י ז"א שבו מתנהג העולם הזה שהוא מ' ובז"א יש חו"ג ומבחי' חסד נמשך הטוב והמטיב ומבחי' גבורות נמשך מה שמועות הרעות אומר דיין האמת וזהו שאמר דוד חסד ומשפט אשירה וה"ע ב' שמות הוי' אלקים אך לע"ל יהי' גילוי א"א דלית שמאלא בהאי עתיקא א"כ הוא אחד ואין שם דין ועו"א במאמר אחד יכול להבראות שהיה יכול לברוא לכתחלה את

העולם בבחי' זו כמ"ש הרמ"ו תולדות קל"ה אלא שנברא על ידי ז"א שיש בו בחי' חו"ג כדי להפרע וליתן שכר טוב, ועמ"ש בביאור ע"פ שחזרה אני שמקבלת משערות דו"א ואעפ"כ ונאוה חזו ענין יפה שעה אחת בתומע"ט בעוה"ז כו', ויחי דרט"ו א' ח"ב שמות ד"י ע"א והארץ אזכור דא ה"א בתראה וכדין והיה הוי' למלך כו' דיי"ו סע"ב. ס"פ וארא דל"ב סע"א ע"ד הנזכר ס"פ נח דע"ו ע"ב ושזוהו הושיעה ימינך וענני וזהו שייך לענין קץ הימין, תרומה קל"ד א' ב' יעו"ש באריכות ונת"ל, וע"ש דקל"ה סע"א במאמר כגוונא דאינן מתייחדין לעילא באחד כו' רזא דהוי' אחד ושמו אחד, ועיין בת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק בענין כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בליבנו אלא אחד, דלפ"ז פי' ועד הוא בלופי אתוון אחד זהו בחי' אתכפיא שנק' חלופי אתוון לגבי בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא ולכן לע"ל שגאמר כי אז אהפוך כו' אהפוך דוקא אזי כתיב ושמו אחד ממש, כמו הביטול דיחו"ע וק' דאצילות, תרומה קס"א ע"ב וע"ש, ויקהל דרי"ו ע"ב ענין יהיה, פקודי רל"ד ע"א וע"ש, ויקרא ד"ז ע"ב, ס"פ תזריע נ"ב סע"א, ס"פ מצרע נ"א, שכשיהי' אור הלבנה כאור החמה כו' זהו ענין ביום ההוא כו' ושמו אחד והיינו כמ"ש במק"מ אור הלבנה מ' כאור החמה בינה א"כ זהו ענין יהי' ב"פ י"ה, ומ"מ ואור החמה בינה יהיה כאור ז' הימים ז"ת דע"י, פ' אחרי ע"ו ב' וע"ש המכוון שאז כשיזדווגו זוי"ג יביאו תוס' אור בז"א ואז יהי' הוי' אחד שיומשך בו אור עתיק ער"ש במק"מ ב' הרח"ו אחד ושמו אחד ס"ת דוד, ויקרא דט"ו רע"ב וע"ש דנראה הפי' כשנמשך הארת פנים מא"א לז"א נק' הוי' אחד ויש לפרש כי הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו אבל ע"י הארת פנים הג"ל בחי' ישר יחוו פנימו נעשה הוי' אחד שמתייחדים ב' ההויות וכמ"ש סד"ה למנצח על השמינית וזהו ג"כ ענין א"ז, ואח"כ כשנמשך מז"א למל' הארה הנ"ל נק' ושמו אחד, אמור צ"א א' צ"ג ב', בהר ק"ט ב', ולומנא דמתקרב קוב"ה עם שכינת' אתקיים ב' ההוא קרא ביום ההוא יהי' כו' ועלת העלות שרי' עליה, שלח קע"א א' ענין ביום ההוא, תצא רע"ו א' והי' הוי' למלך, ובהרמ"ו שם והיינו שיהי' ז"א במדרגת א"א שמלוכש בו עתיק שהוא מ' דא"ק וזהו ענין למלך כו' וזהו ענין והיה שאז בחי' ו"ה תעלה על מה שהוא עכשיו י"ה שה"ס או"א כו' ע"ש, כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא וא"א במזלא אתכלילן להעיר צירוף ש' הוי' המאיר בתודש תשרי הוא והיה, ואפ"ל והיה ה' למלך על כל הארץ כי עתידה א"י שתתפשט על כל העולם כולו, והנה בגשמיות כשמלך א' מולך על כל המלכים נק' קוזמיקטור היינו מלך המלכים, וכך למעלה מלך סתם זהו מ' דאצילות ויש לעו"ז מל' דקליפה, אכן מלך מלכי המלכים זהו מ' דאיס שאין לעומת זה נגד זה וזהו דוגמת קוזמיקטור והיינו והי' הוי' למלך על כל הארץ ע"י שיהי' גלוי מל' דאי"ס, והיינו ענין והי' הוי' לי לאלקים והי' הוי' למלך על כל הארץ ת"ז ח"ב סו"ח קכ"א ב', ביום ההוא יהי' ת"ז נטיג ע"א פא"ב קי"ד ב' קלג"ב, פסחים ספ"ג נ' א', עקרים מ"ב פ"כ, רבות אמור ס"פ כ"ו קצ"ו ד', שופטים ע"פ אשימה עלי מלך דרצ"ו ב', המכוון שלא יצטרכו למלך כ"ו אף כמו דוד כ"א הוי' בעצמו יהי' למלך כו', שה"ש רבה בפסוק התאנה חנטה פגיה י"ז ב' הגיע זמנה של מלכות שמים שתגלה שנאמר

והיה הוי' למלך כו', באיכה בפסוק תרדוף באף ותשמידם מזהו אמחה כו' והיה הוי' למלך כו' עז"ד. באסתר בפסוק ויקראו סופרי המלך קכ"ח ד' כלשון הנז' ברבות אמור ס"פ כ"ז הג"ל.

קיצור ענין ביום ההוא יהיה הוי' אחד המשכת י"ה בוי"ה שם שלם גם א' כתר מאיר בחי' חכמה עה"ח ונמשך בד' רבתי באר שבע מה שעכשיו ועד, חלופי אתון ובורא חושך ולע"ל אור עולם, והאדם ידע בחי' ההמשכה מפנימי' ע"י למלך על כל הארץ ע"י או אהפוך הוי' אחד לית שמאלא בהאי עתיקא וכולו הטוב והמטיב ושמו אחד כי עכשיו כשם שאין בלבנו כך כו' בכף הדמיון, גם הוי' אור הלבנה כאור החמה זהו ושמו אחד, ואור החמה יהי' שבעתים זהו הוי' אחד דהיינו שז"א יהי' במדריגת א"א גם ע"י חיבור זו"נ נמשך תוספת אור בז"א כ"כ פ' בהר קט"ב, גם ענין הוי' אחד חיבור ב' שמת' הוי', והיה הוי' למלך בחי' מל' דא"ס, וזהו על כל הארץ דוגמת קומיקיטור מלך המלכים, וזהו והיה ו"ה קודם לבחי' י"ה כי ז"א בעתיקא אחיד גם ענין והיה הוי' לי לאלקים.

ד) אך הנה כתיב איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף במשלי י"ו כ"ח, ופי' בזו"ג ויקרא י"ו ב' איש תהפוכות ישלח מדון כמה דאמרן חייביא עבדי פגימו לעילא, ויש לפרש עפמש"ש דט"ו סע"א פסוק כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו שהוא היות פכ"פ ע"ק עם ז"א, כמ"ש מענין זה בביאור ע"פ החלצו מאתכם אות א', ומ"ש בביאור ע"פ ואתחנן בענין הסתכלות א"א בז"א שמשם נמשך כח היחוד כו', וגם זהו ענין חיבור ב' ההיות שלפני יג"מ שלא יהי' פסיק טעמא עמ"ש סד"ה וירא ישראל בת"א בשלח, וזהר"ע הוי' אחד ושמו אחד כמש"ש בזהר ויקרא ט"ו ב' וכנ"ל דפי' הוי' אחד היינו שז"א יהי' דוגמת א"א, ועמ"ש ע"פ לעשות הישר בעיני ה' דהיינו שיהי' ישר בעין שמלמטה למעלה השגחה דיחוד'ת שם אלקים כמו בעין שמלמעלה למטה השגחה דיחוד'ע שם הוי' ומבואר שם שז"א נק' שם אלקים לגבי ע"ק שזהו ענין והיה הוי' לי לאלקים ולעשות הישר היינו שיהי' גם בז"א גילוי הביטול כמו בכתר דאוכמא הוא קדם עילת העילות וזהו ישר יחזו פנימו כו' ע"ש, אכן איש תהפוכות כ' הרמ"ז הוא הבלתי קיים בעבודת השם ומתהפך מטוב לרע כר' ע"ש, וגרום ההפך מבחי' צדקות אהב שגורם ענין ישר יחזו פנימו, אבל ע"י איש תהפוכות גורם ההפך מזה וכמש"ש דט"ו ע"ב וכד חובי עלמא סגיאו אסתים ע"ק ולא אשגיוחו אנפין באנפין, והיינו ע"ד כי רחק ה' את האדם דכמו שהאדם פנה אליו עורף ומתרחק ממנו כמ"כ כביכול כי רחק ה' כו' ואינו מאיר בהארץ פנים והנה ז"א נק' כמראה אדם ובו מושרשים נש"י, לכן זהו הגורם שאין נמשך הארת פנים מע"ק לז"א כנ"ל ואין גילוי הביטול למטה ביחוד'ת כמו למעלה ביחוד'ע וכדין דיגין מתערין בעלמא וע"ק אסתים ולא אתגליא, וזהו נק' שמהפכין מדה"ר למה"ד כמ"ש באדרא דנשא דף קל"ז סע"ב והאיך מהפכי והכתיב אני הוי' לא שניתי כו' עד מאן גרם להאי דינא רעוא דרעוין דלא אתגליא ועמ"ש בביאור ע"פ ועשית ציץ, וזהו איש תהפוכות ישלח מדון פי' מדון ל' פירוד דהיינו ההיפוך מבחי' ישר יחזו פנימו ולא

משגיחין אפין באפין, וכמש"ש וקטטותא אתער כו', וגם מדון לשון דין כמש"ש דט"ז ב' ישלח לאינן נטיעין מדון דינקן מסטרא דדינא כיון שאין נמשך המיתוק מבחי' כתר וחכמה כו', ונרגן מפריד אלוף מפריד דיהודא לא אשתכח מפריד למטרוניתא ממלכא ולמלכא ממטרוניתא, ובג"כ לא אקרי אחד שגורם הסתלקות אור ע"ק מז"א והיינו שמפריד אלוף אלופו של עולם א' דאחד, וממילא נמשך שאין יחוד זו"נ, והיינו כי כמים הפנים לפנים כן לב האדם כו' אבל ובפשעיעם שולחה אמכם כו' וע' עוד מענין ונרגן מפריד אלוף בזהר פ' צו דל"א א', ובפ' אחרי דף ע"ד א', ובפ' בראשית דף ל"ד סע"א, ובהשמטות דחלק א' סי' כ"ה דף י"ב סע"א, ובפ' פקודי דף ד"ל ע"ב ודף ר"ן ע"א, וברבות בראשית ר"פ כ' פ' פסוק זה על הנחש כו' ע"ש, איש תהפוכות שהיפך דברים על בורא, ואפ"ל הפי' עפמש"ש פיי"ט שאמר מאילן זה אכל וברא את העולם דאילן הזה הוא מ' ואמר שהיא רשות בפ"ע היינו ענין ועם שונים אל תתערב הגו' ברבות ס"פ ואתחנן, והיינו שהיפך דברים על בורא, כי באמת הוא לבדו יחיד ומיוחד ובחי' מדת מלכותו היא הארה ממנו כזיו השמש מהשמש ונק' שמו, והנחש היפך דברים נק' איש תהפוכות וקרוב לזה הוא מ"ש בזהר ר"פ קרח בענין קרח בעא למעבד חלופא דימינא לשמאלא כו', וזהו ונרגן מפריד אלוף אלופו של עולם, ואדה"ר נמשך בחטא עה"ה, וגרם בחי' מפריד אלוף, והיינו לתאוה יבקש נפרד, שכל המכוון הוא לפרוק מעליו עול הביטול אליו ית' ולהמשך אחר התאוות, וכמ"ש בעה"ד וכי תאוה הוא לעיניים, ואפ"ל מפני שעיקר עה"ד הוא ק"ג שהוא טו"ר ממש והוא חיות עולם גשמי ועז"א מאילן הזה אכל כו'.

קיצור הגה איש תהפוכות ישלח מדון כי ענין ויטע אשל בכאר שבע, זהו ענין צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו חיבור יח"ת ויחז"ע לעשות הישר בעיני ה' וכן למעלה יותר שיהי' ע"ק וז"א פב"פ שהוא ג"כ חיבור הוי' ואלקים אבל בחי' איש תהפוכות השם חושך לאור ומר למתוק ישלח מדון הפך מבחי' ישר יחזו פנימו וזהו ונרגן מפריד אלוף אלופו של עולם, ומקור איש תהפוכות הוא הנחש שהיפך דברים על בורא.

ה) והנה אח"כ עשה אדם תשובה ונתקבלה תשובתו וזה הי' ביום ר"ה וכמ"ש ברבות אמור פכ"ט ע"פ בחודש השביעי באחד לחודש כשם שעמדה לפני בדין ביום הזה ויצאת בדימוס פי' גז"ד של חסד כמ"כ עתידים בניך לעמוד לפני בדין ביום הזה ויוצאי' לפני בדימוס, אימתי בחודש השביעי באחד לחודש כי בחודש השביעי היינו בינה שנק' שביעאה כנודע מענין שבע היכלות דהיכל השביעי הנק' קדה"ק הוא בינה, ואז מאיר בחי' אחד לחודש היינו התגלות עתיק בבינה, וזהו באחד לחדש בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן, וזהו ענין כוונת השופר להמשיך התגלות עתיק בבינה, וע"י גילוי זה הוא בחי' התיקון לפגמים הנ"ל שהוא בחי' ונרגן מפריד אלוף, כי הרי עתה ישוב ירחמנו שנמשך אור התגלות עתיק להיות ישר יחזו פנימו ולכן נק' החדש תשרי אותיות ישרת, היינו כי בר"ה השיר ה' מלך גאות לבש גילוי מדת מלכותו ית' וכתב נכון כסאך מאז שלהיות מלך יושב על כסא הוא מאז פי'

בחי' אז הוא ענין התגלות עתיק בכינה דהיינו בחי' א' המאיר בשביעאה היא ז' וזהו ענין באחד לחדש השביעי כנ"ל והטעם ששרש הכסא נמשך מבחי' זו כי משם שרש המל' היינו מ' דא"ס שנעשית עתיק לאצ"י ועיין ברבות בשלח ר"פ כ"ג בענין אגוסטוס יושב כו' ועמ"ש בד"ה השמים כסאי שבסוף שה"ש, והגם שלעיל נתבאר שלהיות ישר יחזו פנימו זה נמשך ע"י הארת הכתר שמאיר פב"פ עם ז"א וזהו ע"י תומ"צ צדיק ה' צדקות אהב וא"כ כשפגם בזה צ"ל התיקון ממקום עליון יותר אך הענין הוא כמ"ש בד"ה תקעו בחדש אות ב' שרצון העליון יש לו ב' בחי', הא' המלוּבש בחכמה כו', והב' מה שאינו מלוּבש בחכמה ונק' רעוא דכל רעיון ומשם נמשך הסליחה וזהו סלח לנו אבינו כי חטאנו כו' ע"ש חש"כ. והנה זמן התעוררות הארת פנים הוא בר"ה יושב על כסא רחמים ואז שמאלו תחת לראשי התחלת ההתקרבות כו' עכ"ל, נראה להוכיח דזמן התעוררות הארת פנים הוא בר"ה שהרי נאמר דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב זארו"ל דהיינו בעשיית, וכ"כ רבינו פי' בהיותו קרוב כשהוא בבחי' הארת פנים הנ"ל, וכן פי' בד"ה שובה ישראל דרוש השני אות א' ענין בהיותו קרוב שהוא כמשל ב' בנ"א פונים זה לזה פב"פ, וכ"מ בזח"ג פ' אחרי ע"ד א' בשעתא דאסגיא זכאין בעלמא כתיב שמאלו תחת לראשי כו' ובזמנא דאסגיא חייבין כו' וגרגן מפריד אלוף כלומר פריש מלכא ממטרונגיתא א"כ שמאלו תחת לראשי זהו להיות חיבור מלכא ומטרונגיתא שיהי' ישר יחזו פנימו ושמאלו תחת לראשי זהו בחי' ראש השנה, הרי מבואר שראש השנה הוא התעוררות הארת פנים וכן משמע עוד בזהר חלק ג' פנחס דף ריד ע"ב עיין שם, ועוד שאזי זמן התעוררות י"ג מדות הרחמים היינו אל מלך יושב על כסא רחמים וגבי י"ג מדות כתיב ויעבור הוי' על פניו ויקרא וגו' שהוא ענין יאר ה' פניו גם ארך אפיים אריכו דאנפיה, וגם כמ"ש אשרי העם יודעי תרועה באור פניך יהלכון הרי ע"י תרועה נמשך בחי' באור פניך כמ"ש בד"ה יתקע בשופר גדול אות ה', ומש"ר פי' בחי' הארת פנים הוא כמש"ל כו' עמ"ש בד"ה עבדים היינו לפרעה וע"ד מ"ש בביאור ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם, עד ולכן יושב על כסא רחמים שהוא רעוא דרעיון באדיר דקל"ו סע"ב רעדכ"ר הוא ע"ק.

קיצור בר"ה נתקבל תשובתו של אדם כי באחד לחדש השביעי זהו התגלות עתיק בינה נכון כסאך מאז א' המאיר בז' ומשם נמשך תשרי אותיות ישרת להיות ישר יחזו פנימו והיינו מבחי' רעדכ"ר שלמעלה מהרצון המלוּבש בחכמה הנק' עץ, וזהו דרשו הוי' בהמצאו וזהו ויעבור ה' על פניו ובר"ה הגילוי בבחי' שמאלו תחת לראשי כדי להחזיר פב"פ.

ו) ומ"ש והנה בחי' זו רעדכ"ר ישנו אצל כל א' כמ"ש בד"ה למנצח על השמינית ענין מיד כלב יחידתי בד"ה ושמתי כדכד ענין ובשופר הוא מעורר בחי' זו בד"ה תקעו בחדש ענין וע"י בחי' זו כו' זהו ענין קול ברמה נשמע מבואר לעיל ענין ויטע אשל שהוא המשכת הבריח התיכון ונק' תחת האשל ברמה כי בריח התיכון מבריח מן הקצה העליונה שהוא בחי' רמה קצה השמים דלעילא עד קצה התחתונה, אמנם כשחטא ופגם צריך לחזור ולהמשיך

הארת פנים צ"ל המשכה זו ממקום עליון יותר, ע"ד פנים חדשות, והיינו מבוזי' רמה עצמה, וזהו ע"י השופר קול ברמה נשמע, וענין ולא נתן ה' לכם לב לדעת שארז"ל דקאי על מי יתן כו' ליראה אי"כ זהו שיהי' המשכת יראה עליונה בר לבב כו' ע"י מי יתן כו', כי הגה המהרש"א והאלישיך הקשו בענין תן אתה והלא הכל בידי שמים חרץ מיראת שמים אך הענין שיש ב' בחי' יראה אם אין יראה תתאה אין חכמה ואם אין חכמה אין יראה עילאה כמ"ש בד"ה וידבר דעשה"ד ויראה תתאה מוכרח האדם להקדים ואז יומשך לו מלמעלה יראה עילאה מבחי' מזליה דחזי וזהו ועיניים לראות ועיק מ"ש סד"ה וידעת היום בפני' והנורא אל עליון, וזהו הנמשך בראש השנה ימים נוראים כו' והיינו על ידי הארת פנים הנ"ל גם כן מי יתן טהור מטמא כו', וגם אמרו רז"ל עד מ' שנין כי בן ארבעים לבינה, וזהו שיהי' מבין דבר מתוך דבר וכן בענין ועיניים לראות איזו חכם הרואה את הנולד שיהי' רואה איך הוא בחי' אל עולם הוי' אחד ושמו אחד, ובעשיית גם כן הגילוי הבינה כי י' ימי תשובה ע"ס דבינה ע"כ אז נמשך לב לדעת ועיניים לראות וזהו ענין תפילין שנאמר ולטוטפות בין עיניכם פי' שיומשך בחי' ראה מלמעלה ע"ד שיהי' ונתן ה' לכם לב לדעת ע"י שימה כנגד הלב ועיניים לראות ע"י ולטוטפות בין עיניכם, וכמ"ש התוספת פ"ג דמנחות ל"ד דטוטפות ל' ועינהי מטייפין והענין י"ל עפ"מ"ש בד"ה כיצד מרקדין דמזולי' חזי ממש גילוי אלקות ועמ"ש בד"ה וידבר דעשה"ד רק הנשמה המלוכשת בגוף אינה רואה, והתפילין של ראש נק' בצלמו שהוא בחי' מזליה מם למד דצלם ע"כ זהו הממשיך בחי' ראה בנפש כו' שיהי' בבחי' ועינינו מאירות כשמש וכירח כו', אך צ"ל תחלה תשיי הפך ונגן מפריד כו', וברכות וירא ס"פ נ"ג ע"פ ויפקח ה' את עיניה ותרא באר הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם שנאמר ויפקח כו' גם אמרו ברכות פ' אמור דקצ"ו ד' פ' כ"ז ע"פ ויפקח ה' את עיני הנער במ"ב ס' ו' י"ו, אני פוקח עורים לע"ל כבר עשיתי שנאמר ויפקח ה' את עיני הנער, אי"כ עדי' ענין ולא נתן כו' ועיניים לראות כו' והיינו שיבוא לבחי' לבבתי באחד מעיניך כו' בחי' עיני העדה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' ועמ"ש בד"ה ואתחנן ע"פ ואראה את הארץ להמשיך בכנס"י בחי' ראה כו', וזהו בארבעה פרקים העולם נדון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן, ועיקר מזה בזח"א ויחי דרכיו סע"ב פי' תבואה ע"ד קדש ישראל לה' ראשית תבואתה תבואת ה', ופי' אדמיו נ"ע בד"ה צו את בניי בלק"ת פ' פנחס שהתבואה היא בבחי' ממכ"ע וסדר ההשתלשלות אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה וישראל שהן ראשית לבחי' זו היינו ג"כ מצד קבלתם נפש מבחי' מל' שהוא מפנימי' המל' ונק' תרומה ברבות בא ס"פ ט"ו עמש"ש בלק"ת בד"ה קדש ישראל אבל בעצרת נמשך להם נשמה עליונה מבחי' ז"א וז"ס פירות האילן וכמ"ש בענין נשמה יתירה דשבת מבחי' חצר הפנימית הפונה קדים והיינו ע"י התורה שנק' עץ חיים וזהו אני כברוש רענן ממני פריך נמצא, והוא ע"ד זכה יתיר ייבין ליה רחא דאצ"י מסט' דעמדא דאמצעיתא ואקרי בן לקוב"ה בזח"ב ר"פ משפטים צ"ד ב' ויותר י"ל שבחי' תבואת ה' זהו ענין שקראה בתי

ובחי' פירות האילן והו ענין שנק' אחים ורעים למקום לא זו מחבבה עד שקראה אחותי כנו' בד"ה רני ושמחי והו ע"י התורה ולכן בעצרת על פירות האילן והו ענין ויטע אשל כו' כנ"ל בחי' אילנא דחיי, והו ענין ויטע ה' אלקים גן בעדן וארז"ל ברבות קדושים פ' כ"ה ע"פ ונטעתם כל עץ מאכל שזוהו מ"ש אחרי ה' אלקיכם תלכו וכי אפשר לאדם לילך אחר הקב"ה כו' אלא שהקב"ה נתעסק במטע תחלה שנאמר ויטע ה' כו' אף אתם לא תתעסקו אלא במטע תחלה היינו כי בענין ויטע נאמר שם מלא ה' אלקים משא"כ בכריאת העולם נאמר רק שם אלקים שהוא מ' מלכותך מלכות כל עולמים ל' העלם אבל ג"ע גילוי אור א"ס ע"י שם מלא המשכה גילוי אור א"ס מחכמה הנק' עדן כו' סוכ"ע כו' והו בחי' מטע עץ חיים והחכמה תחי' ע"כ גם באדם התעסקו במטע חיי עולם נטע בתוכינו והו אחרי הוי' אלקיכם תלכו ב' שמות ועד"ז הלך אברהם ליטע אשל כו', אך כשפגמו אח"כ באילן הנ"ל ונמשכו אחר איש תהפוכות שהאכיל מעה"ה, ופגמו בז"א הנק' כי האדם עץ השדה ונפלו הפירות ע"ד אילן המשיר פירותיו והו ענין ונוקב שם הוי', אזי צ"ל תשובה ע"ז להגיע לבחי' עליונה יותר גם מאשל הנ"ל וכמ"ש בנח"ג שלח קנ"ט ע"פ היש בה עץ אם אין שבחי' אין גבוה מעה"ה, והינו ע"י קול ברמה גשמע רחל מבכה כו' והאשל הוא נטוע ברמה, והו כענין בעקדת יצחק נאמר ממעל לעצים למעלה מעה"ה ועה"ד שבחי' מס"ג מגיע למעלה יותר מהתורה כענין יש קונה עולמו בשעה אחת, סד"ה מה יפו פעמיך, והו לא זו מחבבה עד שקראה אמי שלמעלה מבחי' אחותי והו המתגלה בעשי"ת, והו שבר"ה עוברים לפנינו כבני מרון דהינו כמו צאן שהוא ע"ד מ"ש ברבות בשלח ס"פ כ"ד מה הצאן אע"פ שמחבלת את האילנות אין הבעלים מעלים עליה כך ישראל אע"פ שחוטאין הקב"ה נוהג בהם כצאן כו' ועי"ז ובחג נידונין על המים ונתתי מטר ארצך בעתו וגם ושאתם מים בששון ממעיני הישועה, פי' כבני מרון בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' כי האדם עץ השדה וה"ע רחל מבכה וענין עוברים לפנינו ע"ד ויעבור הוי' על פניו ומתורץ קושיית מהרש"א בר"ה למה לא אמר נדונין אלא עוברין א"נ עוברים לפנינו ע"ד אתם נצבים לפני ה' כו' לעברך בכרית כו' ופי' בפנ"י נצבים לפני שיהיו פנ"פ והו עוברין לפנינו ע"ד לעברך בכרית כו' ע"ש בד"ה אתם נצבים בלק"ת.

ולא נתן ה' כו' עד היום הזה, בגמ' פרק לפני אידיהן דף ה' ע"ב למדו מכאן דלא קאים איניש אדעת' רביה עד ארבעים שנין, ומפרש"י ותס' שם משמע דקאי על משה עצמו ואפ"ל דכמו שארז"ל בן ארבעים לבינה, כך אחר ארבעים שנה יבא לבחי' בינה שהוא מבין דבר מתוך דבר והו קאים אדעתיה דרביה, גם בינה היא מם סתומה, ולכן צ"ל מ' שנה, רבות ס"פ כי תבא ע"ש, של"ה מ"ד ב' קע"א ב'.

תקנ"ו עבדת בשמחה כו' עמ"ש כל אשר יקרב אל חצר הפנימי' כו' והתירוץ שם שמחה בלי מבוקש. משא"כ שמחה זו מחמת שמתאוה לדבקה בו כו' וצ"ע בענין אדעתא דנפשי' בסידור גבי מרקד אתלת אעפ"כ חדאי כו' ולק"א פמ"א להיות הפץ ביחוד רצון עליון. וענין שינ' הית' ממ"ש צ"פ היינו כחולמים כו' וארא תקס"ה. תעודרו ב' רישין י"ל היצונית ופנימית הלב ממעמקי'.

ומל את לבכך ואת ר"ת אלול ע' אגה"ק ד"ה אין ישראל נגאלין כו' ומובן דגילוי פנימי' נלקח מלמעלה מן ההעת וי"ל דגילוי זה באלול י"ג מדה"ר כו' וזהו גדולה מילה שנסרתו עלי' י"ג בריתות עמ"ש ע"ז דר"ל המילה הגדולה גילוי פנימי' יסוד דע"י הוא ע"י י"ג בריתות והן מענין י"ג מדה"ר דאלול, וע' מאמר הנ"ל לקשרו עם אגה"ק. עו"ל בע"א כי גילוי פנימי' הלב הוא למעלה מהדעת התחתון ע' אגה"ק אבל י"ל שנלקח מדעת עליון שממשיך כתר במדו' כדפי' ע"פ מים רבים כו' וע"ז א' אם אין דעת אין בינה משא"כ ד"ת מקבל מבינה לבד, ובנפש דעת מהתבוננות שמיע' לבד, אבל ד"ע רא"י ממש חכ' כתר (ע' ענין רא"י ע"פ ועשית בגדי קדש) ואלול אל דיעות כולל ב' דיעות ג"כ ד"ע ע"כ או ומל כו' גילוי פנימי' הלב, לכן בכור נוטל פי שנים בנכסי האב דוקא.

ע' לקרית משלי בפ"י מגדל עוז חהר שלח קס"ד.

מגדל ע' ע"ח ל' נק' מגדל הוא למעלה מכתר דז"א שהכתר מחצי התחתון דתבונה אבל למ"ד מקיף הנמשך מחצי העליון לפ"ז י"ל חומה כתר והמגדל ל' הנ"ל ח"ש בשבת מגדל ישועות גילוי ל' דצלם, למ"ד עולה ע"ד (ע' מגד') דשמע כי בלק"א דהה"מ ד"ח אתון רברבין מגדל סי' ועד ל' קישוט, והנה ל' כי ועליו ו' הענין כי כמו"כ בחי' זו בכללות אצי' בחי' ע"י שלמעלה מהכתר ובו מלוכש חוט הא"ס זהו ר' משא"כ חומה כתר באצי' רק הארת הקו, וזהו וכו' א' עם בתי' מלאים כל טוב כי לבוש בית א"א וע"י כמ"ש בסידור בחנוכה הבית לדוד, ונשגב המגדול כי נשגב רק שמו לבדו, ומגדלות מל' שנעשי' עתיק לבי"ע והחומה זהו המסך, איה מחבר סופר חכ' דאצי' עם מגדל ע"י ועם מגדל' מל'.

הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א

לד"ח זחיה עקב *

— נדפס לעיל עמוד תעט —

עמוד	שורה	
תעט	וכולל כו'	פ"י ושטרס: ראה לקו"ת ראה כג. ג. וש"ג. בדיה שובה: בלקו"ת. — כן כל הדרושים שהובאו לקמן הם בלקו"ת או בתו"א — לבד מאלו שמפורש אחרת.
	לאבותיק ומחוי"ד	דוקא בדיבור: שבועות כה. ב. כי עש"י. . . או י"ל: ראה לקמן ס"ו בזה — שהוא באופן אחר קצת.
תס	כוללם	מאמר דבראשית: ראה לקו"ת ר"מ בחקותי. שם במדבר יב, ד. ועוז.
	יתוד	רקיעים ובד': לכאורה צ"ל: רקיעים וארץ ובד'. — וכן לקמן צ"ל כן.
תפא	אלא כתי'	לפני . . . סופר: ספר יצירה ס"א. כי רצון: ראה תו"א פז, ד. לקו"ת ויקרא לו, ב. ובכ"מ.
תפב	אלקיכם ונקי ועמך	קוב"ה: כנראה צ"ל: קובהו"ש**. וזהו: כנראה צ"ל: (וזהו**.
	צמצום ממשיכים תפתח למטה	פ"י גס: ראה שרש מצות התפלה פל"ט"מ (כסהמ"צ להצ"צ).
תפז	הר"ג	אותיות צנור: מק"מ לזח"ב קנו, א. מאו"א צ' בסופו. שיהי' ברוך: אולי צ"ל: שיהי' בריאת.
תפט	כתי' כו'	ומ"ש ע"פ שני: כנראה צ"ל: ומ"ש ע"פ שני**.
	ברית	אותיות תופר: ראה אור התורה — להצ"צ — ד"ה בן פורת תט, סע"ב.
תצ	כתי' וכך	ע"פ עוטה אור: ברשימות הצ"צ על תהלים — נדפס בשם יהל אור. כמ"ש ברע"מ: צ"ע. וראה ויקרא פא, ב. לעבוד . . . עבודתו: ישע"י כת, כא.
		אות ה' ד"ה: כנראה שבגוף כתי"ק ה' ענין זה באות ה' בדף ה'.
		כמ"ש בזה"ג: אולי צ"ל כמ"ש בוח"א — והוא שם ג, ב. וראה אזה"ת להצ"צ פ' וישב רסד, א.
		לא נתגלו . . . פרטיות: ראה לקו"ת שה"ש מא, ג.

* נדפס בקונטרס בפ"ע בשנת ה'תשס"ז.

** נתקן בטנים ע"פ בוך באב' מס' 17.

מראה מקומות

מראה מקומות

לפסוקי תנ"ך ומאמרי רז"ל

(נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שיחי' היטריק)

עמוד תעט

דבר כי שומע עבדך : שמואלא ג, י.
וישמע שאול : שם טו, ד.

עמוד תפ

שמע ישראל ה' אלקינו : דברים ו, ד.
ישראל עלו במחשבה : ב"ר בתחלתו.
בראשית נמי מאמר : ר"ה לב, א.

עמוד תפא

בכל לבבכם ובכל נפשכם : דברים יא, יח.
הנה מקומי אתי : שמות לג, כא.
ביום ההוא יהי' הוי' אחד : זכרי' יד, ט.

עמוד תפב

וצדיק יסוד עולם : משלי י, כה.
פנו אלי עורף : ירמיה' ב, כז.
מי לי בשמים ועמך לא חפצתי : תהלים
עג, כה.
יאר ה' פניו אליך : במדבר ו, כה.

עמוד תפג

השיבנו... נשובה : איכה ה, כא.
נהנין מזיו השכינה : ברכות יז, א.

עמוד תפד

אני הוי' לא שניתני : מלאכי ג, ו.

עמוד תפה

ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה : דברים
יא, יב.
לאו דאית לך צדק ידעא : ת"ז בהקדמה
(פתח אליהו).

ויעבור ה' ויקרא : שמות לה, ו.
כבוד מלכותך יאמרו : תהלים קמה, יא.
והוכן בחסד כסאו : ישעיה' סו, ה.

עמוד תפו

גדולה גמיח יותר טן הצדקה : סוכה מט,
ב.
איתו חסיד המתחסד עם קונו : זח"ב קיד,
ב. זח"ג רכב, ב.
ושמר ה' אלקיך לך את הברית : דברים
ה, יב.

והאדם ידע את חוה : בראשית ה, א.
ומלאה הארץ דעה : ישעיה' יא, ט.

עמוד תפז

אות היא ביני וביניכם : שמות לא, יג.
אנכי עומד בין ה' וביניכם : דברים ה, ה.
בפיקודיך אשיחה : תהלים קיט, טו.
ארחות ה' חסד : שם כה, י.

עמוד תפח

אפשר אדם חורש כו' : ברכות לה, ב.
ועמדו זרים : ישעיה' סא, ה.
אם יהיה נדחך בקצה השמים : דברים ל,
ד.

גלו לבבל שכינה עמהם : מגילה כט, א.

עמוד תפז

אף שנקראו : בתניא שם : שנקראים.
ישיביל עבדי : ישעיה' נב, יג.

עמוד תצ

ב' נברא עוה"ב : מנחות כט, ב.

תתשמא

מראה מקומות

תתשמב

עמוד תצח

כל ארחות הוי' חסד ואמת: תהלים כה, י.
 בפיקודיך אשיחה: שם קיי"ט טו.
 אם בחקתי תלכו: ויקרא כו, ג.
 ויקרא הוי' הוי': שמות לה, ו.
 אם יהי' נדחך בקצה השמיים: דברים ל, ד.
 גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי מסעי לה, לד.
 מלי פה ותשבעי קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

עמוד תצמ

ועמדו זרמי ורעו צאנכם: ישעי' סא, ה.
 הנה ישכיל עבדי ירום ונשא: שם נב, יג.
 נפשי אויתיך: שם כו, ט.

עמוד תק

וידו אוחזת בעקב עשו: בראשית כה, כו.
 לעבדה ולשמרה, לעבדה זו רמיח מי'ע:
 ראה זחיא כו, א. ת"ז סוף תי' גה. זחיא קסה, ב.

לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
 גלו לאדום שכינה עמהם: מגילה כט, א.
 אין לך עשב: ראה ב"ר פ"י ו, זחיא דגא, א. מו"ז ח"ב פ"י, אגה"ק סוסי"ב.
 בחכמה אתברידו: הובא באגה"ק סכ"ח בשם הוהר, וראה זח"ב דגה, ב. וע"ח שייח פ"ה, של"ס דרוש א, דרמ"צ מצות מחצית השקל, איסור אכילת בע"מ.
 הקול קול יעקב: בראשית כו, כב.
 שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.
 שמעתי שמעך: חבקוק ג, ב.
 כי תשמע בקול: דברים יג, יט. כה, ב. ל, י.
 הקול נשמע בית פרעה זהר ויגש: רט, ב.

עמוד תקא

שבדת דאשי תנינים: תהלים עה, יג.
 רישא דעשו בעטפוי דיצחק: תרגום יונתן בן עזריאל בראשית ג, יג.
 ויקר אלקים אל בלעם: במדבר כג, ד.
 ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה: דברים כג, ו.

ולבי ער: שה"ש ה, ב.
 ואתה תשופנו עקב: בראשית ג, טו.
 חיל בלע ויקיאנו: איוב כ, טו.
 בבטן עקב את אחיו: הושע יב, ד.
 ונשמע קולו בבואו אל הקדש: שמות כה, לה.

ועמדו רגליו ביום ההוא: זכרי' יד, ד.
 והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
 ומקום רגלי אכבד: שם ס, יג.
 הקל קול יעקב: בראשית כו, כב.

עמוד תצא

ויבקעו המים: שמות יד, כא.
 אז יבקע כשחר אורן: ישעי' נח, ח.
 דבר כי שומע עבדך: שמואל"א ג, י.
 וישמע שאול: שם טו, ד.
 שמור זו משנה: ת"כ אמור ט, ב. (הובא ברש"י ויקרא כה, לא. דברים ד, ו).
 ספרי ראה פני"ט, ראה לקו"ת בחוקותי מה, ד.
 דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.

עמוד תצב

והנה אנחנו מאלמים אלומים: בראשית לו, ז.
 והי' אם שמוע תשמעו: דברים יא, יג.

עמוד תצג

בראשית נמי מאמר: ר"ה לב, א.
 אלף אפים ישמשוניה: דניאל ז, י.
 היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
 הללוהו כל מלאכיו כל צבאיו: תהלים קמח, ב.
 כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

עמוד תצד

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

עמוד תצו

במקום שבע"ת עומדים: ברכות לה, ב.
 וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ה'תשי"ס עמוד 183.

עמוד תצז

מי לי בשמים ועמד לא חפצתי בארץ: תהלים עג, כה.
 כי פנו אלי עורף: ירמ"י ב, כו.
 הקביה מניח תפילין: ברכות ו, א. זח"א רסו, ב.
 צדיק ה' בכל דרכיו: תהלים קמה, יו.
 זכור רחמיך וחסדיך: שם כה, ו.
 ושב.. ורחמך: דברים ל, ג.

מראה מקומות

תחשמן

עמוד תקו

הלא שמוע מזבח טוב : שמואלא טו, כב.
שמור זו משנה : נסמן לעיל עמוד תצא.
ויעקבני זה פעמיים : בראשית כו, לו.
זחוק עשה לי אלקים : בראשית כא, ו.
שמוע מזבח טוב : שמואלא טו, כב.
גדול תלמוד : קידושין מ, ב.
ועשיתם אותם : ויקרא כו, ג.
והוא מרבית פי עקב : ג, ו.
ושמר ה' לך את הברית : דברים ו, יב.
חי ה' אשר עמדתי : מלכיםא יח, טו.

עמוד תקז

ואלה המלכים כו' לפני מלך : בראשית לו, לא.

זרעו לכם לצדקה : הושע י, יב.
ונקי מצות המלך : ראה לקו"ת מ' במדבר
ביאור לדי"ה וידבר גוי אנכי ס"ב, ופ'
ואתחנן ד"ה למען תירא.

עמוד תקח

מלאך רע עונה אמן בע"כ : שבת קט"ז, ב.

עמוד תקט

איש מזריע תחלה אזי יולדת נקבה : גדה
כה, ב וש"ג.

עמוד תקי

שכלה... תשכל : שמי"א טו, לג.
ילדה... רבת בנין : שם ב, ה.
ותהי לפנינה ילדים : שם א, ב.
ועשב יש לו מזל כח רוחני : ראה ב"ר
פ"ה, ו. זחיא רנא, א. מו"נ ח"ב פ"ה,
בוהר עקב : רעג, ב.

עמוד תקיא

כמעשה דרשב"י שנתן עצה : שהש"ר פ"א
ע"פ גילה וגשמחה בך.

אשקן מ"ן הרקח : שה"ש ח, ב.
שטן ופנינה כו' לש"ש נתכוונו : ב"ב טו,
א. ילקוט שמעוני שמו"א רמז עו.

כי תהיינה לאיש שתי נשים : דברים כא,
טו.

בענין ירושלים וקסרי : מגילה ו, א.
ואברחם זקן : בראשית כה, א.

עמוד תקיב

רפאות תהי לשריך : משלי ג, ח.
וספרתם לכת : ויקרא כג, טו.
פתחו לי כחודו של מחס : הובא בכ"מ
בראית, ולפי"ע צ"ע מקומו, ויעוין
לקו"ת קרת (נה, א). וראה שהש"ר ע"פ

הלא שמוע מזבח טוב : שמואלא טו, כב.
שמור זו משנה : נסמן לעיל עמוד תצא.
ויעקבני זה פעמיים : בראשית כו, לו.

עמוד תקב

כמעשה דר"א בן דרודייא : ע"ז יז, א.
זלילה אור בעדני : תהלים קל"ט, יא.
אבן מאטו הבונים : שם ק"ח, כב.
ישראל לי ראש : תו"א ס"פ שמות ולקו"ת
ס"פ שלח בארוכה.

עמוד תקג

שלשה פתחו באף : פס"ז בראשית ג, א.
והוא יגוד עקב : בראשית מט, יט.
אעלך גם עלה : שם מו, ד.
הוי"ו הוא האלקים : דברים ד, לה.
והי' הוי"ו לי : בראשית כה, כא.
ואביו שמר את חודר : בראשית לו, יא.
תתן אמת ליעקב : מיכה ז, כ.

עמוד תקד

קוב"ה ואורייתא וישראל חד אינון : מובא
בתניא ר"פ כ"ג בשם הנוהר, וראה זח"א
כה, א. זח"ב ס, א. לקו"ת נצבים רד"ה
כי קרוב אליך, — ולהעיר ג"כ מתיקונים
ת"ו ו תתי כב. (הערת כ"ק אד"ש בספר
המאמרים ת"ש עמוד 66).

כי לא יראני האדם וחי : שמות לג, כ.
שירמי קרא אותן כסף נמאס : ה, ל.
ויחזקאל קרא אותן סינים : כב, יח.
בא זכרי' ואמר מנורת זהב כולה : ה, ב.
וברבות ס"פ מצודע : יט, ו.
וע"ש ג"כ קפ"ה ב' : יח, ד.
ועי"ן בשתי"ש ס"פ כולך יפה : ס"ד,
ברבות ס"פ אמור לב, ה.
כי לא בכסף תנאלו : ישעי' נב, ג.

עמוד תקה

ויאמר אלקים יהי אור : בראשית א, ג.
כי לא ירח ממנו נוח : שמואל"ב יד, יד.
במקום שבעלי תשובה עומדין : נסמן לעיל
עמוד תצו.

במי נמלך : רות רבה פ"ב, ג.
וצדיק יסוד עולם : משלי י, כה.
בינה רק עד הוד אתפשטת : ע"ח שער כ"ט
פ"ח, טעמי המצות להרח"ו ס"פ שמיני
ועור, נתבאר ע"פ ד"ח בביאורי הוהר
פ' כי תשא ע"פ והדל לא ימעוט.

תתשמד

מראה מקומות

אני ישנה. יליש שם. זחיג צה, א.
מסיקתא רבתי פטי. מסיקתא דריכ פרשת
התודש (הערת כייק אדמירי שליטיא
בספר המאמרים תשיג עמוד קצח).

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
ופי בזוהר אחר דנשיו קם קמיה: פי מקץ
קצג, ב.

עמוד תקפז

פכ"ב זשבת: קמו, ב.
זכור את אשר עשה לך עמלק: דברים
כה, יז.

ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
ראוה מדברת פאי מדברת נבעלה: כתובות
יג, א.

פה אל פה אדבר: במדבר יב, ח.
פיה דברכות: לב, ב.

עמוד תקיז

מלך לשדה נעבד: קהלת ה, ה. ראה זחיא
קכב, א.

אין מלך בלא עם: ספר החיים פי באולה
פ"ב בחיי וישב לה, ל. עמק המלך שער
שעשועי המלך רטיא. תניא ח"ב פיז.
להעיר מפדריא פיג.

ואראה את אדני יושב על כסא: ישעי' ו,
א.

עמוד תקיח

הודו לאדוני האדונים: תהלים קלו, ג.
ויבא גוי צדיק: ישעי' כו, ב.
כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט,
ב.

עמוד תקיט

ושמרו דרך הוי' בראשית יח, יט.
אנכי הוי' אלקיך: שמות כ, ב.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
כי עם קדוש אתה לחוי': שם ז, ו.
כי חלק הוי' עמו: שם לב, ט.
אם תנביחי כנשר: ירמי' מט, טו.

עמוד תקפ

עולם הפוך ראיתי: כ"ב י, ב ושיג.
רגליה יורדות: משלי ה, ה.
ואם בת היא זחיה: שמות א, טו.
אני הוי' הוא שמי וכבודי לאחור לא אתן:
ישעי' מב, ח.

מלך אלקיט על גוים: תהלים מז, ט.
ומלכותו בכל משלה: שם קג, יח.
אם אין פניך הולכים עמנו: שמות לג,
טו.

יאר ח' פניו: במדבר ו, כה.

ויצאו אל מדבר שור: שמות טו, כב.
חמרא בתקופת תמוז: שבת נג, א.
כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד,
יב.

ששזפחני השמש: שה"ש א, ו.
אשר קרן בדרך: דברים כה, יח.
אשריכט זורעי על כל מים: ישעי' לב,
ב.

עמוד תקיג

ודבורה אשה נביאה: שופטים ד, ד.
ויצא כברק חצו: זכרי' ט, יד.
דבש וחלב תחת לשונך: שה"ש ד, יא.
והמשנה דמכשירין: פי"ו מ"ד.

נהר דינור יוצא מזיעתן של חיות: ב"ר
עה, א.

באבוד רשעים רנה: משלי יא, י.
ובזוהר ר"פ חקת: קעט, ב.
ושפחה כי תירש: משלי ל, כג.
ובמד"ר ר"פ דברים: א, ו.

עמוד תקיד

מות יומת הנואף: ויקרא כ, י.
מחלליה מות יומת: שמות לא, יד.
למען יאריכון ימיה: שם כ, יב.
ועי ברע"ט ר"פ שופטים: עדר, ב.

ויענן וירעיבן: דברים ח, ג.
ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא:
דברים לא, יח.

שלוש פעמים בשנה יראה: שם טו, טז.
כ"י הר"פ בד"ה כל הנביאים: גרפס
במאמרי אדמירי הזקן — הנתת הר"ם
ז"ל.

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: שמות
כה, ח.
בינה אימא עילאה המקנת בכורטיא:
ת"ז ת"ו.

כרחל לפני גוזזיה נאלמה: ישעי' נג, ז.

עמוד תקפו

ונחלתו לא יעזוב: תהלים צד, יד.
וכדפרשי פי תשא: לה, ט.
ס"פ וישב: מ, כב.
בלא דעת נפש לא טוב: משלי יט, ב.

אם זכרתך על יצועי: תהלים סג, ז.

תתשמה

מראה מקומות

לוסוסי ברכבי פרעה : שה"ש א, ט.
 א"ת בנין אלא בונין : סוף ברכות וש"נ.
 שתוק כך עלה במחשבה : מנחות כט, ב.
 נצח ישראל לא ישקר : שמואל"א טו, כט.
 תכלית הידיעה שלא נדע : ראה בחינת
 עולם ח"ח פ"ב, עיקרים מ"ב ספ"ל.
 שליה קצא, ב.

עמוד תקכו

שהמן יורד בזכות משה : תענית ט, א.
 זח"ג קנו, א.
 כבד פה לגבי אורייתא דבע"פ : זח"ג כה, א.
 בתלים ס"י : ג, י.

עמוד תקכח

האדם הגדול בענקים : במד"ד נשא פ' יג.
 ושמי הו"י לא נודעתי להם : שמות ו, ג.
 ב' שמות ה' : שם לה, ו.
 כולם בחכמה עשית : תהלים קד, כד.
 ועל הכסא : יחזקאל א, כו.
 והיה ה' לי לאלקים : בראשית כה, כא.
 לפני ה' תטהרו : ויקרא טו, ל.
 ומשה נגש אל הערפל : שמות כ, כא.
 הנה ישכיל עבדי : ישע"י נב, יג.

עמוד תקכט

ולא כחמורו של רפבי : חולין ז, א.
 למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו :
 דברים ה, ג.
 טל עתיד להחיות בו את המתים : שבת
 פת, ב וש"נ.
 ויתן לך האלקים מטל השמים : בראשית
 כה, ה.

עמוד תקל

קיים אברהם כל התורה : משנה סוף
 קידושיין.
 אשר לא יקוה לאיש : מיכה ה, ו.

עמוד תקלא

מטל השמים ומשמני הארץ : בראשית כו,
 כח.
 כן יעמוד זרעכם ושמכם : ישע"י טו, כב.
 נפתלי שבע רצון : דברים לג, כג.

עמוד תקלב

ועשה טוב שכן ארץ : תהלים לו, ג.
 וביום השלישי יקיימו : הושע ה, ב.

עמוד תקכא

אף חובב עמים .. וארז"ל אפי' בשעה :
 דברים לג, ג. ב"ב ה, א.
 התשכח אשה עולה : ישע"י מט, טו.
 רכב אלקים רבותים : תהלים סח, יח.
 תחת היותך עזובה : ישע"י ט, טו.
 אהל בל יצען : ישע"י לג, כ.

עמוד תקכב

ואמר ביום ההוא : ישע"י כה, ט.
 בדי'ה ביום השמיני שילח : לקו"ת דברים
 טו, ג.
 וחבל עול מפני שמן : ישע"י י, כו.
 שתיתי ייני עם חלבי : שה"ש ה, א.
 הנדיל הו"י לעשות : תהלים קכו, ג.
 והתגדלתי והתקדשתי : יחזקאל לה, כג.
 הן עם לבדד ישכון : במדבר כג, ט.

עמוד תקכג

מקור מ"ח את הו"י : ירמ"י יז, יג.
 ואנכי לא אשכחן : ישע"י מט, טו.
 בשוב ה' ציון : ישע"י נב, ח.
 שרו של עולם : זח"ג רטו, א.
 אלה תולדות השמים והארץ : בראשית ב,
 ד.

עמוד תקכד

כאשר השמים החדשים : ישע"י טו, כב.
 ויאכילך את : דברים ה, ג.
 ותעל שכבת הסל : שמות טו, יז.
 וזרעתי את .. וזרע בהמה : ירמ"י לא,
 כז.
 שני עשר בקר .. וחיס עליהם : מלכים"א
 ז, כה.
 אחרי ה' ילכו כאריה ישאג : הושע יא, י.
 לך ה' הגדולה : דה"א כט, יא.
 זכר רב טובך יביעו : תהלים קמה, ז.
 צדקתך כהררי : שם לו, ז.
 אל דיעות : שמו"א ב, ג.
 אחת הראת לזעת : דברים ד, לה.

עמוד תקכה

ואתנה צאני צאן מרעהי : יחזקאל לה,
 לא.

עמוד תקכו

בהמות הייתי עמך : תהלים עג, כב.
 איזה חסיד המתחסד עם קונו : זח"ב קיד,
 ב. זח"ג רכב, ב.

תתשמו

מראה מקומות

עמוד תקלג

מענין חותם שוקע : ברשימות על שה"ש
עמוד קצה.
אבנא למשקל בה : ע"י בדיה סקורא דא ליתן
מחצית השקל לאדה"ו (נדסס בקונטרס
בפי"ע תשכ"ג).

בדיה וישב : בתוי"א כו, ג.
ולא יהי עוד כנעני : זכרי' יד, כא.

עמוד תקלד

משכני אחרי"ן נרוצה : שה"ש א, ד.
תני מחייב דזהבא פרי הוא : ב"מ מד, ב.
סוף מגילה : לא, א.
כל ישראל יש להם חלק לעלם הבא :
סנהדרין צ, א. זח"א נט, ב.
לעולם ירשו ארץ : ישע"י ס, כא.

עמוד תקלה

דאיהו ברוך ואיהי ברכה : זח"ב קסב, א.
זרע ברך ה' : ישע"י סא, ט.

עמוד תקלו

משה פני חמה : ב"ב עה, א. זח"א כח,
א ועוד.

תימן הזן ויהושע כו' : ברכות מה, ב.
זח"ג רעד, א.

אין קישורי אלא לדעת : יבמות נג, ב.
ויאסור יוסף מרכבתו : בראשית מו, כט.

עמוד תקלז

כי לקח טוב : משלי ד, ב.
טוב לי תורת פיך : תהלים קיט, עב.
חמשה קנינים כו' תורה קנין אחד : אבות
ה, י.

עמוד תקלח

שעכשיו שולחנו של אדם מכפר : חגיגה
כו, א.

איש תם : בראשית כה, כו.
ארז"ל ע"פ ולגודויו : חגיגה יג, ב.

עמוד תקלח

וישת חן היין וישכר : בראשית ט, כא.
נכנס יין יצא סוד : עירובין סה, א.
סנהדרין לח, א. הנחומא שמיני דה זח"ג
לט, א.

עמוד תקמ

סחמו צדיקים בה' : תהלים צו, יב.

וגילו ברעדה : שם ב, יא.

ויין ישמח לבב אנוש : תהלים קה, טו.
עקוב הלב חכל ואנוש הוא : ירמ"י יו, ט.
המשמח אלקים ואנשים : שופטים ט, יג.
בראשית בחוכמתא או בקדמין : תרגום
ירושלמי ותרגום אונקלוס.

וקראת לשבת עונג : ישע"י נח, יב.
יעקב הוא בריח התיכון : כמ"ש ס"פ
תרומה : קעה, ב. וראה זח"ג קפו, א.
בדיה וללבן שתי בנות : תוי"א כב, ד.

עמוד תקמא

ברוך ה' אלקי ישראל : תהלים מא, יד.
יעקב בחיר שבאבות : ב"ר פי' עו, זח"א
קסג, ב. זח"ב כג, א. כו, א.

ויאהב יעקב את רחל : בראשית כט, יח.
כתר עליון דאיהו כתר מלכות : תיקוני
זהר בהקדמה (פתח אליהו).

א"ת מה אלא מאה : מנחות מג, ב. זח"ג
קעט, א.

כוכי רזיה וארז"ל רכ"א לוגין : תהלים
כג, ה. יומא עו, א.

עמוד תקמב

עמ"ש במ"א בענין גביע דיוסף : ראה אור
התורה פי' מקץ דף שמה, ב.

כוס גימ' אלקים : זח"ג רמה, א. רעג, א.
ת"ז ת"י מזו.

גבעה נשאה : ישע"י ל, כה.
והגבעות תמוסנה : שם נד, י.

יצאו מיים חיים מירושלים : זכרי' יד, ח.
מקוה ישראל ה' : ירמ"י יו, יג.

אותי עזבו מקור מ"ח : ירמ"י יו, יג.
כי עמד מקור חיים : תהלים לו, י.

עמוד תקמג

להודיע לבניא גבורותיו : שם קמה, יב.
כל הנחלים הולכים אל הים : קהלת א, ז.

עמוד תקמד

יעקב אבינו לא מת : תענית ה, ב. זח"א
רלה, ב. רמה, ב. זח"ב קמא, ב. קעה, א.

ואת רוח הסומאה אעביר : זכרי' יג, ב.
לזה אישי אלי : בראשית כט, לד.

אוי"א נקי ת"ר דל"מ : ראה זח"ג ד, א.
לוי"תן זה יצרת לשחק בו : תהלים קה, כו.

עין לא ראתה זה עדן : ישע"י סד, ג.
ברכות לה, ב.

עמוד תקמו

חנושא בת אחותו: יבמות סב, ב.
נשא אדם אשה מקרובותיו: ב"ר ית, ה.

עמוד תקמוז

וירא את העם בוכה למשפחותיו: במדבר יא, י. שבת קל, א. יומא עה, א.
ולא יתבוששו: בראשית ב, כה.
לא תעשון אתי כדמות שמי: ר"ה כד, ב. ע"ז מג, ב.
ואשה אל אחותה לא תקח לצרור: ויקרא ית, יח.
ראה חיים עם אשה אשר אהבת: שה"ש ט, ט.

עמוד תקמזח

גוזל אביו ואמו: משלי כה, כד.
ברוך ה' אלקי ישראל: תהלים מא, יד.
החכמים שהם עיני העדה: ראה תענית כה, א. רש"י ד"ה מעיני העדה.
אז תפקחנה עיני עיוורים: ישעי' לה, ה.
למה לי זה: בראשית כה, לב.
וכל זה איננו שוה לי: אסתר ה, יג.
אם תגביהי כנשר: ירמ"י מט, טז.
שופך דם האדם באדם: בראשית ט, ו.

עמוד תקמט

זה אלי: שמות טו, ב.
בעבור זה עשה לי: שם יג, ח.
עם זו קניתי: שם טו, טז.
איהו ברוך ואיחי ברכה: זח"ב קסב, א.
גדול העונה אמן: ברכות נג, ב. זח"ג רכט, א. רעא, א.
ישוב ירחמינו: מיכה ז, יט.
שמן תורק שמן: שה"ש א, ג.
והריקותי לכם ברכה: מלאכי ג, י.

עמוד תקנא

וזאת הברכה: דברים לג, א.
וזאת היא מל': זח"ג קעט.
ה' מלך גיאות לבש: תהלים צג, א.

עמוד תקנא

חותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א.
זח"א כ, ב.
מלוה ה' חונן זל: משלי יט, יו.
וח"י ביום ההוא יצאו מ"ח: זכרי' יד, ח.

עמוד תקנב

מבסן מי יצא הקרח: איוב לח, כט.
ועל ראשי החיות: כעין הקרח: יחזקאל א, כב.

עמוד תקנג

מאין לי בשר: במדבר יא, יג.
ועשה לי מסעמים: בראשית כה, ד.
ואולם אחיו הקסן יגדל ממנו: שם מת, יט.
מי שאמר לשמן וידליק: תענית כה, א.
ישראל עלו במחשבה במי נחלך: ב"ר בתחלתו.
הקב"ה מתפלל: ברכות ז, א.
כמיש במ"א עדימ: ע"י לעיל ט' ואתחנן עמוד סט.

עמוד תקנד

ותהלתי אחסס לך: ישעי' מה, ט.
ריח הוא דבר שהנשמה נהנית ממנו: ברכות מג, ב.
ויאבק איש: בראשית לב, כד.
משה נתנבא בזה: ספרי מסות ב.

עמוד תקנה

וימצא מאה שערים: בראשית כה, יב.
ברכו הוי' מלאכיו: תהלים קג, כ.

עמוד תקנו

ועתה יגדל נא: במדבר יד, יו.
צור ילדך תשי: דברים לב, יח.

עמוד תקנז

משארז"ל פ"ה דברכות: ל, ב.
עמיש ע"פ ואיבה אשית: באור התורה בראשית דף מזו, ב.
עזב ה' את הארץ: יחזקאל ח, יב.

עמוד תקנח

לא הביס און ביעקב: במדבר כג, כא.
משארז"ל ביומא פרק בא לו: סט, ב.
וגר זאב עם כבש: ושעשע: ישעי' יא, ה.
ואת רוח הסומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
הנה אנכי שולח: מלאכי ג, כג.
וראו כי שם ה' נקרא עליך: דברים כה, י.

עמוד תקנט

לכתך אחרי במדבר: ירמ"י ב, ב.

תתשמח

מראה מקומות

קול קורא במדבר : ישעי' מ, ג.
 וצמאון אשר אין בו מים : דברים ת, טו.
 בידך אפקיד רוחי רית באר : סידור
 הארזי"ל בקשעהמ"ט. פע"ח שער קריאת
 שמע שעל המטה פ"י.
 אליך ה' נפשי אשא : תהלים כה, א.
 מה ה' אלקיך : דברים י, יב.

עמוד תקפו

אל דעות ה' : שמו"א ב, ג.
 ותתצב אחותי מרחוק : שמות ב, ד.
 מה שמו ומה שם בנו : משלי ל, ד.
 חשף ה' את זרוע קדשו : ישעי' נב, י.
 שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.
 ומבני יששכר יודעי בינה : דה"א יב, לב.

עמוד תקפא

ואם אין בינה אין דעת : אבות ג, יז.
 כי עמך הסליחה למען תורא : תהלים קל,
 ד.
 הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים : ברכות
 לג, ב.
 יחד לבבי ליראה : תהלים פו, יא.
 א"ת מה אלא מאה : מנחות מג, ב. זח"ב
 קכו, א.
 כי הנה החומר ביד היוצר : ירמ"י יח, ו.
 והסידורתי את לב האבן מבשרכם : יחזקאל
 לה, כו.

עמוד תקפב

כי קרן עור פני משה : שמות לה, לה.
 והאדם ידע : בראשית ד, א.
 ומלאה הארץ דעה : ישעי' יא, ט.
 אשה יראת ה' היא תתהלל : משלי לא, ל.
 ארז"ל אין לו להקב"ה : ברכות לג, ב.

עמוד תקפג

כ"א בזאת יתהלל המתהלל : ירמ"י ט, כג.
 בזאת יבא אהרן : ויקרא טו, ג.
 תירא ואתו תעבוד : דברים ו, יג. י, כ.
 סוף דבר הכל נשמע : קהלת יב, יג.

עמוד תקפד

ותגזור אומר ויקם : איוב כב, כה.
 והאיש משה עניו מאד : במדבר יב, יג.
 ועתה יגדל נא כח אד' : שם יד, יז.

עמוד תקפה

פ"י תשובה היינו תשוב ה' : ראה זח"ג
 קכג, א.
 והחכמה מאין תמצא : איוב כה, יב.
 אמור לחכמה אחותי את : משלי ז, ד.
 ומאת אדנים למאת הככר : שמות לה, כו.
 עמ"ש ע"פ דודי לי ואני לו סעיף ה' :
 נדפס בהרשימות על שה"ש עמוד קנב.

עמוד תקפו

לקמן פ' ראה : עמוד תרמא.
 ויצא הראשון אדמוני : בראשית כה, כה.
 בחכמה יבנה בית : משלי כד, ג.
 בראשית בשביל ישראל : ראה כ"ר פ"א
 ד. ויק"ר פל"ו ד. רש"י ורמב"ן בראשית
 א, א.
 בקשת מרבע"ה ונפלינו : שמות לג, טו.
 לבסומי בפוריא : מגילה ז, ב.

עמוד תקפז

עשנו ולא אנחנו : תהלים ק, ג.
 בכל צרתם לא צר : ישעי' סג, ט.
 ולא נתכנו עלילות : שמואל"א ב, ג.
 בכל יום אברכך : תהלים קמה, ב.
 לע"ל יקראו צדיקים על שמו של הקב"ה :
 ב"ב עה, ב.
 אם צדקת מה תתן לו : איוב לה, ז.
 רוכב שמים בעזרך : דברים לג, כו.
 חיים שאל מתך : תהלים כא, ה.
 ושאלה אשה משכנתה : שמות ג, כב.
 עין בעין יראו : ישעי' נב, ה.
 יראת ד' לחיים : משלי יט, כג.
 כי עמך הסליחה למען תורא : תהלים קל,
 ד.
 אשה יראת ד' : משלי לא, ל.
 איש אמו ואביו תיראו : ויקרא יט, ג.
 אדמ"ו בדי"ה וזאת המצוה : לקו"ת ואתחנן
 ט, ג.
 שמוע מזבח טוב : שמואל"א טו, כב.
 זכור לעבדיך לאברהם ליצחק : דברים ט,
 כו.
 מן המים משיתיהו : שמות ב, י.
 אמרות ד' אמרות טהורות : תהלים יב, ז.
 ויהי למס עובד : בראשית מט, טו.
 הנה ישכיל עבדי : ישעי' נב, יג.
 תחת אשר לא עבדת : דברים כה, מז.
 בן ואח אין לו : קהלת ד, ה.
 ויאמינו בה' : שמות יד, לא.

עמוד תקעז

כמ"ש בת"ז : בהקדמה (פתח אליהו).
 כמשארז"ל פ"ט דשבת : פת, א.
 ושמחת עולם על ראשם : ישע"י לה, י.

עמוד תקעז

בחכמה יסד ארץ : משלי ג, יט.
 כי עמד הסליחה : תהלים קל, ד.
 ואולם חי אני : במדבר יד, כא.
 אשה יראת ה' : משלי לא, ל.

עמוד תקעח

ראה נתתי לפניך : דברים ל, טו.
 ומבני יששכר : דה"א יב, לב.
 אם אין בינה אין דעת : אבות ג, יז.
 עת לעשות לה' : תהלים קיט, קכו.
 אשריך ארץ : קהלת י, יז.
 התורה נקי תרעא לדרתא : שבת לא, ב.
 וראה זח"א בהקדמה ז, ב.
 איתא בילקוט בתהלים : רמז תשו.
 ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך : דברים י, יב.

ויקרא לו אל אלקי ישראל : בראשית לג, כ.
 בשם אשר פי ה' יקבנו : ישע"י סב, ב.
 עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש :
 ב"ב עה, ב.

עמוד תקעט

ישראל פי' לי ראש : תו"א ס"פ שמות
 ולקייאת ס"פ שלח בארוכה.
 יוצאין בסדר שבמשה : שבת עה, ב.
 אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ
 מצרים : במדבר טו, מא.
 בדבר ה' שמים נעשו : תהלים לג, ו.
 ומספר את רובע ישראל : במדבר כג, י.
 כולם בחכמה עשית : תהלים קד, כד.
 רצון אותיות צנור : מקדש מלך לזח"ב
 קנו, א. מאויא אות צ בסופו.

עמוד תקפ

והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.
 כי בו שבת : בראשית ב, ג.
 לאו אית לך צדק ידעא : ת"ז בהקדמה
 (פתח אליהו).

עמוד תקמא

וכמ"ש בתניא : פרק יז.
 חסד אל כל היום : תהלים נב, ג.

אם אין חכמה : אבות ג, יז.

מפלגא דלתתא : סנהדרין לט, א.
 והובא ע"פ ועתה ישראל : במאמר הקודם.
 אשר ברא לעשות לתקן : ראה פרש"י
 לבראשית רבה פ"א ז.
 אנחנו מאלמים אלומים : בראשית לו, ז.

עמוד תקעא

בגמי הקשו : ברכות לג, ב.
 כי אל דעות ה' : שמואל"א ב, ג.
 מי עלה שמים וירד : משלי ל, ד.

עמוד תקעב

עלה אלקים בתרועה : תהלים מז, ו.
 וירד ה' על הר סיני : שמות יט, כ.
 הוי' בחכמה : משלי ג, יט.
 עד שלא נברא העולם : סדר"א פ"ג.

עמוד תקעג

אין עני אלא בדעת : גדרים מא, א. זח"ג
 רעב ב.

ומלאה הארץ זעה : ישע"י יא, ט.
 מן המים משיתיהו : שמות ג, י.
 שופה מאבד מה שנותנין לו : חגיגה ג, ב.
 שאמר ונחנו מה : שמות טז, ז.
 ואנכי עפר : בראשית יח, כו.
 חולין פרק כ"טו הדם : פה, א.
 מה רב טובך אשר צפנת : תהלים לא, כ.
 מה אדיר שמך : שם ת, ב.
 ארז"ל אל תקרי : מנחות מג, ב. זח"ב
 קכו, א.

עמוד תקעד

וזרעתי את ב"י זרע אדם : ירמ"י לא, כו.
 שקר אין לו רגלים : זח"א קעא, א. ת"ז
 ת"י כה.
 ברא כרעא דאבוה : יונת אלם רפ"ב וראה
 תוס' יבמות ג, א.

עמוד תקעה

ויקם משה את המשכן : שמות מ, יח.
 קמה אלומתי וגם נצבה : בראשית לה, ז.
 והשה עלה : שמות יט, ג.
 ויקרא הוי' הוי' : שם לה, ו.
 והאיש משה עניו מאד : במדבר יב, יב.
 ראשית חכמה : תהלים קיא, י.
 עקב עוזה יראת ה' : משלי כב, ד.

תתשנ

מראה מקומות

גלו לאדום שכינה עמהם : ספרי מסעי לה.
לה.

א"ת מה אלא מאה : מנחות מג. ב. זח"ב
קכו. א.

גם כו' אפוס מחתרת' : ברכות סג. ב.

עמוד תקפב

שאי' לעולם בלא רוחות.. בלא ישראל :
תענית ג. ב.

נשי' עבמי' : ב"ר בתחלתו.

ייראו מה' כל הארץ : תהלים לג. ח.

יראו את ה' קדושו : תהלים לה. י.

והחכמה תחיי בעליה : משלי ז. יב.

לדוד ה' אורי וישעי : תהלים כז. א.

א"ת שושנים אלא שושנים : שבת ל. ב.

מכון לשבתך פעלת ה' : שמות טו. יז.

עמוד תקפג

כל שמעשיו מרובין מחכמתו : אבות ג. ט.

ולבקר בהיכלו, כי יצפנני בסוכה : תהלים
כו. ד. ה.

בא חבקוק והטמידן על אחת : מכות כד.
א.

צדיק באמונתו יחיה : חבקוק ב. ד.

עמוד תקפד

כי שרית עם אלקים : בראשית לב. כט.

אש אוכלה הוא : דברים ד. כד. ט. ג.

עמוד תקפה

קדש ישראל : ירמ' ב. ג.

עמוד תקפו

דהתהוות העולמות הוא ממחשבה אחת :
זח"ב כ. א.

עמוד תקפז

מצות צריכות כוונה : ברכות יג. א. זח"ג
ש. ב.

אל תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך : ברכות
ה. א ושי"ג. זח"ג רע"מ קכא. ב.

אשה מזרעת תחילה : נדה לא. א ושי"ג.

עמוד תקפח

אדם גימי מיה : ת"ז בהקדמה.
ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו : בראשית
מת. יט.

עמוד תקפא

ועתה ישכאל : דברים י. יב. ראה גם לקמן
ס' תבא עמוד תתשא ד"ה תחת אשר

לא עבדת.

הבא לטהר מטייעין לו : שבת קד. א ושי"ג.
זח"א נד. א ועוד.

תחת אשר לא עבדת : דברים כה. מז.

ואנכי נסעתין שורק : ירמ' ב. כא.

חביב אדם שנברא בצלם : אבות ג. יד.

עבדו את ה' בשמחה : תהלים ק. ב.

ועבדתם את ה' אלקיכם : שמות כג. כה.

ואותו תעבדו ובו תדבקון : דברים יג.
ה.

רוכב שמים בעזריך : דברים לג. כו.

וכי הרמבי"ם ז"ל : בספר המצות.

עמוד תקצ

על שלשה דברים העולם עומד : אבות א.
ב.

ויניחהו בני"ע לעבדה זו רמ"ח מ"ע :

בראשית ב. טו. ראה זח"א כו. א. ת"ז

תכ"א (סב, א). שם ת"י גה (פח, א).

עין לא ראתה אלקים זולתך : ישעי סו. ג.

תכין לבס תקשיב אזניך : תהלים י. יז.

כל האומר תהלה לדוד ג"פ : ברכות ד. ב.

זח"ג קיט. ב. רכו. א.

עמוד תקצא

פקודי ה' ישרים משמחי לב : תהלים יט.
ט.

זכרתי לך חסד נעוריך : ירמ' ב. ב.

אשכול איש שהכל בו : סוטה מז. ב.

כי זה כל האדם : קהלת יב. יג.

כל העולם לא נברא אלא לצוה לזה :

שבת ל. ב.

עמוד תקצב

ורב טוב לבית ישראל : ישעי סג. ו.

מרוב אונים : שם מ. כו.

ראשית אוני : בראשית מט. ג.

ויסע ה' אלקים גן בעדן : שם ב. ח.

עמוד תקצג

לפני ה' תטהרו : ויקרא טו. ל.

פור הוא הגורל : אסתר ג. ז.

רננו צדיקים בה' : תהלים לג. א.

היש בה עץ : במדבר יג. כ.

ישמח ה' במעשיו : תהלים קד. לא.

בן חכם ישמח אב : משלי י. א.

עמוד תרב

עיניו כיונים : שה"ש ה' יב.
אשריך ארץ קהלת י' יז.

עמוד תרב

והמכתב מכתב אלקים הוא : שמות לב.
טז.
ממרחק תביא לחמה : משלי לא, יד.
וברחמים גדולים אקבצך : ישעי' נה, ז.

עמוד תרב

רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה :
עמוס ג, ב.
והיה אם מעיני העדה : במדבר טו, כד.
עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן : ישעי'
לג, כ.
ואין אלקים עמדי : דברים לב, לט.
יש אחר ואין שני : קהלת ה, ח.
ראשון לציון : ישעי' מא, כו.
והארץ אשר אתם .. ארץ כו' תמיד.
דברים יא, יב.

עמוד תרב

לא הביט און ביעקב : במדבר כג, כא.
דאורייתא מחכמה נפקת : זחי"ב קכא, א.
וראה שם פה, א.
נובלות חשימ תורה : ב"ר יו, ז.
ותמלא כזה : בראשית כד, טו.
וראית את אחורי : שמות לג, כב.
שהשיג האריזיל ברבע שעה : דאה הערת
כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים
הש"א עמוד 133.

עמוד תרב

והארץ הדוס רגלי : ישעי' סו, א.
ברא כרעא דאבוהי : יונת אלם רפ"ב וראה
תוסי יבמות ג, א.
וימלוך תחתיו : בראשית לו, לב.
רגליה יורדות : משלי ה, ה.
אם תשיב משבת רגליך : ישעי' נח, יג.
איזו בית אשר תבנו לי : שם סו, א.
כולם בחכמה עשית : תהלים קד, כד.
תושבע"פ מל' קרינן לה : ת"ז בהקדמה
(פתח אליהו).

עמוד תרב

ויבן את הצלע : בראשית ב, כב.
ובניתי לך בית נאמן : מלכים"א יא, לח.
מימי לא קריתי כו' : שבת קי"ח, ב.

כבס ביין לבושו : בראשית מט, יא.
תגל נפשי באלקי : ישעי' סא, י.

עמוד תקצד

יין המשומר משי"ב דפי" אדמ"ו : עין
בסידור שער בהמ"ז בר"ה ענין ברכת
הזימון. ועי' לעיל עמוד הקלת.
ועתה ישראל מה : דברים י, יב.
כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים : דברים
י, יז.

עמוד תקצה

ויאצל מן הרוח : במדבר יא, כה.

עמוד תקצו

ישא ה' פניו אליך : במדבר ו, כו.
לעשות את השבת : שמות לא, טו.
ילקוט ח"א דרמ"ג ב : רמו תשי.

עמוד תקצז

על אבן אחת שבעה עיניים : זכרי' ג, ט.
ועמ"ש בתילים ע"פ רכב אלקים : נדפס
ביהל אור עמוד רמ.

עמוד תקצה

כי ה' אלקיכם : דברים י, יז.
כי האדם עץ השדה : דברים כ, יט.
בסידור ד"ה אחרי : נדפס לקמן עמוד
תרפו עם הגהות.
אני אמרתי אלקים אתם : תהלים סב, ו.
צדיק ה' בכל דרכיו : שם קמה, יז.

עמוד תקצט

וידעת היום והשבות אל לבבך : דברים
ד, לט.
ראו עתה כי אני אני הוא : שם לב, לט.

עמוד תר

במדרש תלים : ס"י יט.
פ"ב דחגיגה : יג, א.
ועוף יעופף ועוף זה מיכאל : בראשית
א, כ. זחי"א מו, ב.
ארץ אשר ה' : דברים יא, יב.

עמוד תרא

ש"ה כו' היינו כחולמים : תהלים קכו, א.
בחדש שופר : שם סא, ד.
כי חק לישראל הוא : שם סא, ה.
המביס לארץ ותרעד : תהלים קד, לב.
שאג ישאג על נווה : ירמיה כה, ל.

תתשנב

מראה מקומות

הקבי"ה מניח תפילין : ברכות ה, א.
באור פני מלך חיים : משלי טו, טו.

עמוד תריג

קדש ישראל לה' : ירמיה ב, ג.
בטנן ערימת חטים : שה"ש ז, ג.

עמוד תריד

כוס רינה רכ"א לוגין : תהלים כג, ה.
יומא עו, א.
דברי חכמים בנחת נשמעים : קהלת ט, טז.
כל שי' שאינו יורה כחץ : חגיגה טו, א.
צדיק כתמר יפרח : תהלים צב, יג.
בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל : ר"ה
יא, א. זח"ג רע"מ רמט, א. תקו"ו תי'
כב (סו, ב).

עמוד תרפו

ויבא כנשם לנו כמלקוש יורה : הושע ו,
ג.
ומטי' שמו כשם רבו : סנהדרין לה, ב.
שמשה זכה לבניה : ראה ר"ה כא, ב.
נער הייתי גם זקנתי דקאי על שר העולם :
יבמות סז, ב. זהר חדש יתרו (פה, ב).
ושולח מים ע"פ חוצות : איוב ה, י.
ויהי מבדיל בין מים למים : בראשית א,
ו.

עמוד תרפז

חטה כ"ב אתון דאורייתא : ראה חגיגה
יה, א. ב"ר מג, ז.
עוד כל ימי הארץ זרע וקציר : בראשית
ח, כב.

עמוד תריז

ותורה אור ודרך חיים : משלי ו, כג.
דברי חכמים כדרבנונו : קהלת יב, יא.
והיה העטופים ללבן : בראשית ל, מב.
ואתה עיף ויגע ולא ירא : דברים כה, ית.

עמוד תריח

יותר משהענגל רוצה לינק : פסחים קיב, א.
פלג אלקים מלא מים : תהלים סה, י.
יפתח ה' לך את אוצרו הטוב : דברים כח,
יב.
יפתח את ידך : תהלים קמה, טו.

עמוד תריט

אורך ימים מימינה : משלי ג, טז.

אם ה' לא יבנה בית : תהלים קכו, א.
פקח עיניך : דניאל ט, יח.
ואל זה אביס אל עני ונכה רוח : ישע"י טו,
ב.

ואתחנן כו' ואראה : דברים ג, כג. כה.
ויחרד כל העם : שמות יט, טז.

עמוד תרח

והיה אם שמוע : דברים יא, יג.
הנותן מסר ע"פ ארץ : איוב ה, י.

עמוד תרץ

והיה אם שמוע : דברים יא, יג.
עשה רצונו כרצונך : אבות ג, ד.
מלא כל הארץ כבודו : ישע"י ה, ג.
את השמים ואת הארץ אני מלא : ירמיה כג,
כד.

עמוד תרי

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה : קידושין
מ, ב.
שמוע מזבח טוב : שמואל"א טו, כב.
שמעתי שמעך יראתי : חבקוק ג, ב.
השמע לאזניך : ברכות יג, א.
ודברי אשר שמתו בפ"ך : ישע"י גט, כא.
אני המשנה המדברת בפ"ך : מגיד משרים
ר"ס ויקרא ועוד.
תנו לשוני אמרתך : תהלים קיט, קעב.

עמוד תריא

תנו לה' אלקים כבוד בסרס' יחשיך : ירמיה
יג, טו.
ואין כבוד אלא תורה : אבות ו, ג.
גם חושך לא יחשיך ממך : תהלים קלט,
יב.

עמוד תריב

א"ת בניך אלא בוניך : ברכות סו, א ושי"ג.
אור זרוע לצדיק : תהלים צו, יא.
כלום אדם זורע קב : ע"י פסחים סו, ב.
כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים : ישע"י
נה, י.
פקדת הארץ ותשוקתיה : תהלים סה, י.
חייב אדם לפקוד את אשתו : יבמות סב,
ב. זח"א מט, א.
ביום חתונתו זו מ"ת : תענית כו, ב.
ויצא כברק חיצו : זכרי ט, יד.
ואתא מרכבות קדש : דברים לג, ב.
אין התינוק יודע : ברכות מ, א.

עמוד תרכד

עורה למה תישן ה' : תהלים מד, כה.
 עם זו יצרתי לי : ישעי מג, כא.
 זה אלי : שמות טו, ב.
 מזה ומזה הם כתובים : שם לב, טו.
 אין מלך בלא עם : בחיי וישב לה, ל.
 ספר החיים פי באולה פיב. עמק המלך
 שער שצשועי המלך רפיא.
 ולא כהתה עינו : דברים לד, ז.

עמוד תרכה

ותהלתי אחטם לך : ישעי מה, ט.
 וברבות פי : במד"ר ה, ה.
 בת"ז מזוזות זו מות : תי" כב (סו, א).
 עי זח"ג ש, ב.
 בחכמה יבנה בית : משלי כה, ג.

עמוד תרכז

שמעו שמים והאזינו ארץ : ישעי א, ב.
 האזינו השמים ותשמע הארץ : דברים לב, א.
 ארץ הרים ובקעות : שם יא, יב.
 למטר השמים : שם יא.
 והחיות דו"ש : יחזקאל א, יד.
 כאברהם שקראו הר : פסחים סח, א.
 חותמו של הקב"ה נקי אמת : שבת נה, א.
 והתורה נקי אמת : ירושלמי ר"ה פיב
 ה"ח. איכ"ר פתיחתא ב.
 הר ההר הר ע"ג הר : תנחומא חקת יד.
 ולא יכנף : ישעי ל, ב.

עמוד תרכז

כל המרחם על הבריות : שבת קנא, ב.
 אשה מזרעת תהלה יולדת זכר : גדה לא, א.
 וש"נ.
 כל אות שאין גויל מוקף לה : מנחות כס, א.

עמוד תרכח

למען תהיי תורת ה' בפ"ך : שמות יג, ט.
 אני המשנה המדברת בפ"ך : מגיד משרים
 ר"פ ויקרא ועוד.
 כשרים כשנעשים הרצועות מקלף : שו"ע
 או"ח סי' לב, ושו"ע אדמוה"ו סי' לג, ג.
 ד"א בעתיקא אחיד ותליא : זח"ג רצב, א.
 רצועות שחורות הלמ"מ : מנחות לה, א.
 ואף על הבתים מבואר בפוסקים שצריכים
 להיות שחורות : שו"ע או"ח סי' לג,
 בשם הרמב"ם. ובשו"ע אדמוה"ו שם.

וארוכתך מהרה תצמח : ישעי נה, ת.
 לכו לחמו בלחמי : משלי ט, ה.
 אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים : חגיגה
 ט, ב.

עמוד תרכ

כל האומר אין לי אלא תורה : יבמות קט,
 א.
 הלוך וקנית לך אזור פשתים .. כאשר
 ידבק : ירמי' יג, א, יא.
 בלבי צפנתי אמרת'ך : תהלים קיט, יא.
 ובעת חזרים ימלאו : משלי כה, ד.

עמוד תרכא

שמור זו משנה : ת"כ אמור ט, ב. (הובא
 ברש"י ויקרא כה, לא. דברים ד, ו).
 ספרי ראה פני"ט.
 ונוצר אותיות רצון : מקדש מלך לזח"ב
 קנו, א. מאוי"א אות צ בסופו.
 וכתבתם על מזוזות בית'ך ובשער'ך :
 דברים יא, ב.
 אם ה' לא יבנה : תהלים קכו, א.
 יה"ר שיהא מורא שמים : ברכות כה, ב.
 אם אמר יאמר העבו : שמות כב, ה.
 מה נשתנה און : קידושין כב, ב.
 והגעתם אל המשקוף : שמות יב, כב.
 ועתה ישראל שמע אל החוקים : דברים ה,
 א.

עמוד תרכב

ואראה את הארץ : דברים ג, כה.
 כל הנביאים נתנבאו בכה : ספרי מטות ב.
 וראית את אחורי : שמות לג, כג.
 והי' הדברים האלה : דברים ו, ו.
 חכם עדיף מנביא : ב"ב יב, א. זח"א ז,
 ב ועוד.

עמוד תרכג

באשר דבר מלך שלטון : קהלת ת, ד.
 וידבר אלקים כוי אנכי : שמות כ, א ב.
 לשמוע בקול דברו : תהלים קג, כ.
 מי יעלה לנו השמימה .. מילה בר"ת והו"י
 בס"ת : ספר הבהיר.
 בעצם היום הזה נימול : בראשית יז, כה.
 ארומחך ה' כי דיתני : תהלים ל, ב.
 ופסח ה' על הפתח : שמות יב, כג.
 קול דודי מדלג : שה"ש ב, ח.

תתשנ

מראה מקומות

עמוד תרכט

וישב ה' מלך לעולם : תהלים כט, י.
והי' לך לאות : שמות יג, ט.
וראו כל עמי הארץ : דברים כח, י.
בצלם אלקים עשה את האדם : בראשית ט, ו.
לך ה' הגדולה : דה"א כט, יא.
ואנכי עפר ואפר : בראשית יח, כז.

עמוד תרל

ארץ אפים וגדל חסד : תהלים קמה, ח.
ארוי שאג מי לא יירא : עמוס ג, ח.
אותותינו לא ראינו : תהלים עז, ט.
כי ההרים ימושו : ישעי' נה, י.
ועמדו רגליו וכו' : זכרי' יד, ד.

עמוד תרלא

אם רץ לבך שוב : ת"ז בהקדמה (ז, א).

עמוד תרלה

פנים בפנים דיבר ה' עמכם : דברים ה, ד.
רשעים מלאים חרטות : ר"ח שער היראה
בשם ספר חסידים.

משכיל לאיתן האזרחי : תהלים פט, א.
כי עם קשה עורף הוא וסלחת : שמות לה,
ט.

עמוד תרלו

אל תכזב בשפחתך : מלכים"ב ד, טז.

עמוד תרלז

זכור את כו' לא תשכח : דברים כה, יז.
בינה עד הוד אתפשטת : ע"ח שער כ"ט פ"ח.
טעמי המצות להרחי"ו ס"פ שמיני ועוד.
נתבאר ע"פ דא"ח בביאורי הוהר פי' כי תבא
ע"פ והרל לא ימעיט. דרך מצותיך מצות
מתצית השקל ושם בח"ב (הערת כ"ק אר"ש
בספר המאמרים תשי"ד עמוד ג).

ערבים עלי ד"ס : ע"ז לה, א.
כל שמעשיו מרובין מחכמתו : אבות ג, ט.

עמוד תרלח

תושבע"פ מל' קרינן לה : ת"ז בהקדמה (פתח
אליהו).

וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה : קידושין
מ, ב.

איתן אותיות תניא : ת"ז תי' כא.
נר דלוק על ראשו : גדה ל, ב.
שבזמן הגלות אין השם שלם : ראה תנחומא
ס"פ תצא, רש"י ס"פ בשלח.

ומלתם את ערלת לבבכם : דברים י, טז.

ומל ה' אלקיך את לבבך : שם ל, ו.
עוונותיכם מבדילים : ישעי' נט, ב.
אם יהי' נדחך בקצה השמים : דברים ל, ד.
הנה ישכיל עבדי ירום : ישעי' נב, יג.

עמוד תרלט

ארץ אשר כו' מראשית השנה : דברים יא,
יב.

לעולם ירשו ארץ : ישעי' ס, כא.
אני ה' לא שניתני : מלאכי ג, ו.

עמוד תרמ

איש אשר כברכתו בירך אותם : בראשית
מט, כח.

ואולט אחיו הקטן יגדל ממנו : שם מת, יט.
כל הנביאים נתבאו בכה : ספרי מטות ב.

עמוד תרמא

ואראה את אד' יושב : ישעי' ו, א.
חכמת אדם תאיר פניו : קהלת ח, א.
ואמר ביום ההוא הנה אלקיננו זה : ישעי'
כה, ט.

אשר עשה עמכם להפליא : יואל ב, כז.

עמוד תרמב

כמארז"ל ע"פ והיו הדברים : פס"ז ואתחנן
ו, ו.

שכר מצוה מצוה : אבות ד, ב.
שמים בזרת תיכון : ישעי' מ, יב.
בת"ז : בהקדמה (פתח אליהו).
שמאל דוחה וימין מקרבת : סוטה מז, א.
זח"ב כז, א. קו, ב. זח"ג קעז, ב.
וינועו ויעמדו מרחוק : שמות כ, יח.
שאו ידיכם קדש : תהלים קלה, ב.
שמאלו כו' וימינו תחבקני : שה"ש ב, ו.
ועמ"ש ע"פ אחרי ה' : ע"י לקמן עמוד תרפו.

עמוד תרמג

הודו על ארץ ושמים : תהלים קמה, יג.
אני הוי' לא שניתני : מלאכי ג, ו.
להנחיל אוהבי יש : משלי ח, כא.
מלכותך מלכות כל עולמים : תהלים קמה, יג.
מימינו אש דת : דברים לג, ב.
די לחכימה ברמיזא : זח"א כו, ב.

עמוד תרמד

כתרו את בנימין : שופטים כ, מג.
גבי רבה בר נחמני : ב"מ פו, א.
יפה שעה אחת בתשובה ומעיט בעוה"ז :
אבות ד, יז.

עמוד תרמח

מאד זה מה"ם : זח"א יד, א. זח"ב סח, ב. קג א.

עמוד תרנז

דשכר מצוה מצוה : אבות ד, ב. אנכי תרגלתי לאפרים : הושע יא, ג.

עמוד תרמו

מלאך רע עונה אמן בע"כ : שבת קיט, ב. ככה יעשה איוב : איוב א, ה. ברוך ה' יום יום יעמס לנו : תהלים סח, כ. כתר עליון איהו כתר מלכות : ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

עמוד תרנח

וזרחה לכס ידאי שמי : מלאכי ג, כ. ר"א בן דורדייא שקנה עולמו בשעה אחת : ע"ז יז, א. אין רע יורד מלמעלה : ב"ר נא, ה. תנחומא וירא יח. מדרש תהלים קמט, א. מפי עליון לא תצא הרעות : איכה ג, לח.

עמוד תרמז

עוה"ב שאין בו לא אכילה : ברכות יז, א.

עמוד תרנט

ובערת הרע מקרבך : דברים יג, ו.

עמוד תרמח

גל עיני ואביסה נפלאות מתורתך : תהלים קיט, יח.

שהתורה קדמה אלפיים שנה לעולם : ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. ויק"ר פייט, א. תנחומא וישב ד. זח"ב מט, א. קסא, א. זח"ג קכה, א. קנט, א. וראה ג"כ קונטרס י"ב תמוז תשי"ח (קונטרס נט) ע' 36. (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בטה"מ קיץ ת"ש עמוד סג. תשי"א עמוד רסב.

עמוד תרמא

נתיב לא ידעו עיט : איוב כח, ז. צדיק באמונתו יחיה : תבוק ב, ד. והאמונה אזור חלציו : ישעי' יא, ה. ימים יוצרו ולא אחד בהם זה יהנ"פ : תהלים קלט, טז. מדרש תהלים שם. בסל רצונך מפני רצוני : אבות ב, ד. מי גילה לבני רז זה : שבת פח, א.

עמוד תרמב

אל יאמר אדם א"א בבשר חזיר : סמרא ורש"י קדושים כ, כו. החפץ ה' בעולות וזבחים : שמואל"א טו, כב. או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי : ישעי' כו, ה. הנה ישכיל עבדי : ישעי' נב, יג. משכיל לאיתן : תהלים פט, א.

עמוד תרמט

והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.

עמוד תרנ

ויעש דוד שם : שמואל"ב ח, יג. עד שלא נבה"ע היה הוא ושמו בלבד : פד"א פ"ג.

עמוד תרמג

ע"כ יעזוב איש : בראשית ב, כד. והשיב לב אבות על בניס : מלאכי ג, כד. איתנים אותיות תנאים : ת"ז תי' כא. שמעו הרים ואיתנים : מיכה ו, ב. אחכמה והיא רחוקה ממני : קהלת ז, כב. קראוהו בהיותו קרוב : ישעי' נה, ו.

עמוד תרנא

כחשיכה כאורה : תהלים קלט, יב. אני אותיות אין : פדרס שער הטעמים פרק א.

עמוד תרמד

שבזמן שאין בהמ"ק קיים אין השם שלם : נסמן לעיל עמוד תרלח.

עמוד תרנג

ידים שאין מוכיחות הוי"ן ידים או כו' : נדרים ה, ב וש"נ.

עמוד תרמז

ותשב באיתן קשתו : בראשית מט, כד. וישב הים לפנות בקר לאיתנו .. לאיתנו לתנאו : שמות יד, כו. שמור"ר כא, ו.

עמוד תרנד

ויפוזו זרועי ידיו : בראשית מט, כד. כי ה' יתן חכמה : משלי ב, ו. פיה פתחה בחכמה : משלי לא, כו.

עמוד תרנה

אורייתא מזי"ע נפקת : זח"ב פח, א.

תתשנו

מראה מקומות

בזכות יוסף נקרע היס : מכילתא בשלח יד.
שמש זמנן הוי' אלקים : תהלים פד, יב.
מי יעלה לנו השמימה ר'ת מילה וס'ת
הוי' : ספר הבהיר.

הלא אנכי טוב לך : שמואל'א, א, ח.
ויאבק איש שהעלו אבק עד כסח'כ :
בראשית לב, כה. חולין צא, א.

עמוד תרסז

בס"י הבן בחכמה וחכס בבינה : בתחלתו.
ע"י בדיה החלצו — רנ"ט פכ"ה ובהערות
כ"ק אדמו"ר שליט"א.
אין תנאי בנשואין : כתובות קז, א.
במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים : ב"ר
בתחילתו.
וה' ברך את אברהם בכל : בראשית כד, א.

עמוד תרפח

ויברך אלקים את יום השביעי : שם ב, ג.
וקראת לשבת עונג... אז תתענג : ישע"י
נח, יג, יד.
את הברכה אשר תשמעו : דברים יא, כז.

עמוד תרס"ט

שום תשים עליך מלך : דברים יז, טו.
הלא שמוע מזבח, טוב : שמואל'א טו, כב.

עמוד עתר

אם אין יר'ת אין חכמה : אבות ג, יז.
ואם צדקת מה תתן לו : איוב לה, ז.

עמוד תרע"א

בעל תשובה בחילא יתיר : זח"א קכט, ב.
דרי"א בן דורדי"א שצעק עד שיצאה נשמתו :
ע"ז יז, א.

אל יאמר אדם אי אפשר בבשר חזיר :
ספרא ורש"י קדושים כ, כז.
שהמשיל במדרש נעשה ונשמע לשני כוסות :
שמו"ר כז, ט.
כוס ישועות אשא : תהלים קסז, יג.

עמוד תערב

ואורייתא סתים וגליא : זח"ג ע"א, ב. ע"ג,
א. צח, ב. קנט, א.
השמע לאזנך מה שאחה מוצא מפיך :
ברכות יג, א.
וברבות איכה סה, א : א. לג.

לא ישתה אדם כוס זה : גדרים כ, ב.
ועשיתם אתם כאלו עשאוני : ויקרא כז, ג.
זח"ב קיג א. וראה ויקיר לה, ז.

עמוד תרע"ג

ועתה מה ה' אלקיך שואל מעמך : דברים
י, יב.

וירא ראשית לו : דברים לג, כא.
לא זו מחבבה עד שקראה אמי : שמו"ר
גב, ד. זח"ג רסד, א.
ששים המה מלכות אלו ס' מסכתות :
שה"ש ו, ח. וברכות שם.
ויקם עדות ביעקב : תהלים עח, ה.
רני ושחחי בת : זכרי' ב, יד.
ובקולו תשמעו ואותו תעבודו : דברים
יג, ה.

עמוד תרעד

העונה איש"ר מברך בכל כחו : שבת קיט,
ב.
אמר דוד לי נאה לברך : פסחים קיט, ב.
גדול העונה אמן יותר מן המברך : שם
ג, א.

עמוד תרעה

אשר עשה עמכם להפליא : יואל ב, כז.
ה' מנת חלקי וכוסי : תהלים טז, ה.

עמוד תרע"ז

במלכיס"א ס"י : ית, לט.
אני הוא שמי : ישע"י מב, ח.
עין בעין יראו : שם גב, ח.
שאו ידיכם קדש : תהלים קלה, ב.
ועשית חג שבועות : דברים טז, י.
ועתה יגדל נא כח אד' : במדבר יד, יז.

עמוד תרע"ח

שכסא דמלכא משיחא יהי' מחזיק רכ"א
לוגין : ראה יומא עז, א.
זרע ברך ה' : ישע"י ס"א, ט.
ה' מנת חלקי : תהלים טז, ה.
התהלך לפני : בראשית יז, א.
ישמעאל בני ברכני : ברכות ז, א.

עמוד תרע"ח

והמלך שלמה ברוך : מלכיס"א ב, מה.
ותרב חכמת שלמה : שם ה, י.
וצחוק עשה לי אלקים : בראשית כא, ז.

תתשנו

מראה מקומות

עמוד תרפד

כל הכועס כאלו טובד ע"ז: ראה שבת קה, ב. זח"א כה, ב. זח"ג קעט, א. רלה, ב. וש"ע אדה"ז סי קנו סי"ג. מזמור לדוד ה' מי יגור באהליך: תהלים טו, א.

עמוד תרפה

בתוי"א ח"ב: הכונה ללקו"ת. ראה מכתב כ"ק ארמור' הר"י"ץ נ"ע נדסס בהוספות לתוי"א ולקו"ת. מי יתנך כאח לי: שה"ש ח, א. ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע: מלאכי ג, יח.

עמוד תרפו

י"מ"נ ה' נאדרי בכח: שמות טו, ו. שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו. שמאלו תחת ראשי: שם ח, ג. שקר אין לו רגלים: ראה ג"כ ת"ז ת"י כה. קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח. חצר הפנימית סגור יהי: יחזקאל טו, א. חותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א. אליו ולא למזותיו: פרדס של"ב סי"ב בשם הספרי. אם נבלת בהתנשא: משלי ל, לב. עלי עשור ועלי נבל: תהלים צב, ד.

עמוד תרפז

מתחת זרועות עולם: דברים לג, כו. אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש ברכות ל, ב. בואו חשבון בואו וחשוב: במדבר כא, כו. ב"ב עת, ב.

עמוד תרפח

ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כו.

עמוד תרפח

וראית את אחורי: שמות לג, כג. כבוד מלכותך יאמרו: תהלים קמה, יא. וישב ה' מלך לעולם: שם כט, י. וייצר ה' אלקים נן בעדן: בראשית ב, ז. כי עמך מקו"ח: תהלים לו, י.

עמוד תרצ

שאלמלא הקב"ה עוזרו: קידושין ל, ב. אם יח"י נחזק: דברים ל, ד. דוד מלך ישראל חי וקיים: ר"ה כה, א.

עמוד תרעמ

רוממות א"ל בגרום: תהלים קמט, ו. כמי"ש ביחזקאל: א, ד. קומה ה' ויפוצו אויביו: במדבר י, לה. קומה ה' לחנוחתיך: תהלים קלב, ח.

עמוד תרס

והבית בהבנותו אבן שלימה: מלכים ו, ז. דודי צה ואדום: שה"ש ה, י. וכתתו חרבותם לאיתים: ישע"י ב, ד. כי שם צוה ה' את הברכה: תהלים קלג, ג. אכן שמעת קול תחנוני: תהלים לא, כג. אחרי ה' אלקיכם תלכו: דברים יג, ה. וישע ה' אלקים: בראשית ב, ח. אין לך עשב שאין לו מזל: ראה ב"ר פ"ה, ו. זח"א רנא, א. ישבעו עצי ה': תהלים קד, טו.

עמוד תרפא

ויניחהו בג"ע לעבדה: בראשית ב, טו. וסמס יפרד והי' לז' ראשים: בראשית ב, י. שהעכירה (מכבה) הנר של מצוה: סוטה כא, א. זח"ג כה, ב. ועץ החיים בתוך הגן: בראשית ב, ט. פן ישלח י"ז: שם ג, כב. ביום ההוא יהי' הוי' אחד: זכריה יד, ט.

עמוד תרפב

ביום ההוא אקים כו' את סוכת: עמוט ט, יא. אורייתא סתים וגליא: נסמן לעיל עמוד תרעב.

ומלאה הארץ דיעה: ישע"י יא, ט. הקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א. מי כעמך ישראל: שמואל"ב ז, כג. כאשר ידבק האזור: ירמ"י יג, יא. כי בועליך עושיך: ישע"י גז, ה. ועמי"ש ע"פ בן פורת: נדפס באור התורה בראשית.

עמוד תרפג

וזה לכם האות: שמות ג, יב. וזאת לכם האות: ירמ"י מד, כט. נח"ב לא ידעו ע"ס: איוב כה, ז. אחרי ה' אלקיכם תלכו: דברים יג, ה. אם בחקתי תלכו: ויקרא כו, ג.

מראה מקומות

תתשנה

עמוד תרחצ

ויאהב יעקב את רחל : בראשית כט, יח.
איתא בילקוט ח"ב- דפ"ח ודף קד : רמו
תקצה, תשמה.
הנה אנכי שולח : מלאכי ג, כג.
תורת ה' תמימה : תהלים יט, ח.
קול דודי כו' מדלג : שה"ש ב, ח.
ונהר יוצא מעדן... יובל שמו : בראשית
ב, י. זחיב פג, א. זחיג נח, א. וראה
גיכ בכורות גה, ב. ויקיר סכ"ב.

עמוד תריצט

עתידין צדיקים : ב"ב עה, ב.
והי' אמונת עתך חוסן : ישעי' לג, ו.
שמאלו תחת ראשי : שה"ש ח, ג.
כימי צאתך מאמצ אראנו נפלאות : מלאכי
ז, טו.

עמוד תש

אני בינה לי גבורה : משלי ח, יד.
יאמרו ליצחק כי אתה אבינו : שבת פט, ב.

עמוד תשא

וחסדי מאתך לא ימוש : ישעי' נה, י.
ספ"ג דפסחים : ג, א.
בגמ' סוף סכות : כו, א.

עמוד תשב

וקראת לשבת ענג : ישעי' נח, יג.
וזכרתי את בריתי יעקוב : ויקרא כו, מב.

עמוד תשג

ויסע הוי' אלקים גן : בראשית ב, ח.
גדול העונה אמן : ברכות גג, ב.
צדיק אוכל : משלי יג, כה.

עמוד תשד

כה אמר ד' שמרו משפט : ישעי' נו, א.
ועמך כולם צדיקים : שם ס, כא.

עמוד תשה

לבושיה כחלג חיוור : דניאל ז, ט.

עמוד תשו

התהלך לפני : בראשית יו, א.
טפ"ה דסוטה : לא, א.
כי איל דעות : שמואל"א ב, ג.
אית שושנים אלא ששונים : שבת ל, ב.
זחיב רעו, א.

הלוך ונטוע, פי' בזהר : בראשית יב, ט.
זח"א סד, א.
בנים אתם לה' אלקים : דברים יד, א.
ברא כרעא דאבוה : יונת אלם רס"ב. וראה
תוסי' יבמות ג, א.
אשרי הגוי אשר הוי' אלקיו : תהלים לג,
יב.

כי הוא אמר ויהי : תהלים לג, ט.
והיה ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים :
זכרי' יד, ח.
הוא דא עתיקא : זח"ג קעה, ב.

עמוד תרצא

ויסע אשל : בראשית כא, לג.
תולדות פרץ : רות ד, יח.
אני ה' לא שניתני : מלאכי ג, ו.
לעולם ה' דברך נצב בשמים : תהלים קיט,
פט.

עמוד תרצב

והחיות רצוא ושוב : יחזקאל א, יד.
וירא העם וינעו : שמות כ, יח.
יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה : סוטה
מו א. זח"ג קעה, ב.
השמע לאזניך מה שאתה מוצא בפ"ך :
ברכות יג, א.

ואתה מחיה את כולם : נחמי' ט, ו.
ודברי אשר שמתי בפ"ך : ישעי' נט, כא.
את ה' האמרת : דברים כו, יו.
בדבר ה' זו הלכה : שבת קלח, ב.
דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברים דמלכא :
ראה ת"ו ת"ו.
שלשיט בפסת היד : אהלות א, ח.

עמוד תרצד

ה' שמעתי שמעך ידאתי : חבקוק ג, ב.
שהתפלה היא במקום ארבנות : ברכות
כו, א. זח"ב כ, ב.
אחותי בת אבי היא : בראשית כ, יב.
אל"ך ה' נפשי אשא : תהלים כה, א.

עמוד תרצה

מתי יבא פסוק זה לידי ואקיימנו : ראה
יומא יט, ב.

עמוד תרצו

אבל חרדה גדולה נפלה עליהם : דניאל י, ז.
אם יתקע שופר בעיר : עמוס ג, ו.

עמוד תשז

וקין ה' עובד אדמה : בראשית ד, ב.
 ויחל נח : שם ט, כ.
 זכר רב טובך : תהלים קמה, ז.
 מה רב טובך אשר צפנת : שם לא, כ.
 יבא טוב ויקבל טוב : מנחות נג, ב.
 ורב טוב לבית ישראל : ישעי' סג, ז.
 ארץ אוכלת יושביה היא : במדבר יג, לב.
 קרב אתה ושמע : דברים ה, כז.

עמוד תשח

ישבעו עצי הוי' : תהלים קד, טו.
 והי' כעץ שתול : ירמ' יז, ח.
 במשון בקרן היובל : יהושע ו, ה.

עמוד תשט

ע"פ ולא נתן לכם ד' לב לדעת : ע"ז
 ה, ב.

עמוד תשי

שלום שלום לרחוק : ישעי' נג, יט.

עמוד תשיא

בחדבי ובקשתי : בראשית מה, כב.
 ושקל בפלס הרים : ישעי' מ, יב.

עמוד תשיב

בזאת יבא : ויקרא טז, ג.
 קובציה סתים וגליא : זח"ב רכז, ב.
 מבשרי אחזה : איוב יט, כו.
 אם אין חכמה אין יראה : אבות ג, יז.
 ויקחו לי תרומה : שמות כה, ב.
 דהתורה נקי' תרעא לדרתא : שבת לא, ב.
 ראשית חכי יראת ה' : תהלים קיא, י.

עמוד תשיג

אור הגנוז שננוז בתורה : ראה חגיגה
 יב, א. דגל מחנה אפרים בשם הבעש"ט.
 ועי' לקוטי שיחות ח"ב עמוד 444.
 כי קולך ערב : שה"ש ב, טו.
 יעננו בקול : שמות יט, יט.
 דבינה מקנא בכורטייא : ת"ז תי' ו.
 איזו בית אשר חבנו לי : ישעי' טו, א.

עמוד תשיד

כנזי שבועות תקסי"ב : עי' במאמרי אדמו"ר
 הוקן תקסב עמוד רד ואילך.
 והמן בא אל חצר החיצונה : אסתר ו, ב.
 רז"ל במגילה : כת, א.
 במאמר ר"י ה"ד חילול השם : יומא פו, א.

עמוד תשפז

מטיט נקי' נער : זח"א צה, ב. ראה יבמות
 טז, ב.
 כי עם קדוש אתה : דברים ז, ו.
 בקהלת רבה : צג, א.
 ויברך אלקים את יום השביעי : בראשית
 ב, ג.
 תמיד עיני ה' אלקיך בה : דברים יא, יב.
 במדרש איכה : ג, ח.
 ובך בחר ה' : דברים ז, ו.
 ואבדיל אתכם מן העמים : ויקרא כ, כו.

עמוד תשפח

עתידיים צדיקים : בי"ב עה, ב.
 עשר תעשר : דברים יד, כב.
 הפעם ילוח אישי אלי : בראשית כט, לד.
 ועמ"ש ע"פ וילך איש : עי' באוה"ת פ'
 שמות עמוד נד ואילך.
 ועבד הלוי הוא : במדבר יח, כג.
 כעיר שחבורה לה יחדיו : תהלים קכב, ג.
 שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.
 ארוממן אלקי המלך : תהלים קמה, א.

עמוד תשפח

ואדמו"ר נ"ע בד"ה ויקח המן : עי'
 בהוספות לתו"א קיט, ב.
 השמיני' שבשמיני' שבת"ח : סוטה ה, א.
 וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליטיא
 במאמרי אדמו"ר הוקן — הנחת הרי"פ —
 עמוד קצב.
 כל המקייים את התורה מעוני : אבות ד, ט.

עמוד תשפח

בינה יתירה ניתנה באשה : נדה מה, א.
 ראה ד"ח פני"ג. מצה זו תרי"ם פ"ז
 ואילך.

ובחנוני נא בזאת : מלאכי ג, י.
 ארץ קדמה : חגיגה יב, א.
 בחכמה יסד ארץ : משלי ג, יט.
 אל יתהלל חכם בחכמתו : ירמ' ט, כב.
 השכל וידוע אותי : ירמ' ט, כב.
 הוא דא עתיקא : זח"ג קעה, ב.

עמוד תשפח

ככה יעשה איוב : איוב א, ה.
 אין מלך בלא עם : גסמן לעיל עמוד תרכז.

עמוד תשכ

כי הבדיל כו' אתכם מעדת ישראל : במדבר
 טז, ט.

תתשם

מראה מקומות

ואכלתם שם לפני ה': דברים יב, ז.
 וכל בנייך לימודי ה' אית בנייך: ישעי'
 נד, יג. ברכות סד, א. וש"נ.
 כל רב מבבל: סדר תנאים ואמוראים
 בסופו, אגרת רב שירא גאון. הק'
 ספר התיקונין כתיי, הובא ונתבאר בתחילת
 שער מאמרי רשב"י, ע"ח ש"ט פ"ג —
 נתבאר ע"פ דא"ח בהוספות לתו"א אסתר
 ד"ה להבין למה לעתיד פ"ג. — הערת
 כ"ק אדמו"ר שליט"א.

עמוד תשכא

בבה"ז בדרוש מחצית השקל: זח"ב פ'
 תשא קפו, ב.
 פלוגתא אם באחד באלול ר"ה למעשר
 בהמה: ר"ה ב, א.
 ואתה הוא ה' לבדך: גחמ"ט, ו.

עמוד תשכב

ובחרת בחיים זו אומנת: ירושלמי פאה
 רס"א.
 מלכותן מלכות כל עולמים: תהלים קמה,
 יג.
 בזוה"ק פ' בלק: קפו, א.

עמוד תשכג

כוס ישועות אשא: תהלים קטו, יג.

עמוד תשכד

חק לישראל ומשפט לאלקי יעקב: תהלים
 סא, ה.
 עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה: דברים
 יא, יב.

עמוד תשכה

בפי וירא בריה פתח אליהו: בתו"א.
 אין עשב מלמטה: ראה ב"ר פ"ה, ו. זח"א
 רנא, א. מו"צ ח"ב ע"י.
 יפה צעקה לאדם: ר"ה טו, א.

עמוד תשכו

ותפקדנו לבקרים: איוב ז, יח.
 דקרו ליי אלקא דאלקייא: מנחות קי, א.
 במקום גדולתו: מגילה לא, א.
 המנבייה כו' המשפילי: תהלים קיג, ה.
 ואין אדם נוקף אצבעו: חולין ז, ב. זח"ג
 רעה, ב.
 אלביש שמים קדרות: ישעי' ג, ג.

עמוד תשכז

השמר לך פן תשכח: דברים ו, יב.
 לא לחכמים לחם: קהלת ט, יא.
 והחכמה תחיי בעליה: קהלת ו, יב.

עמוד תשכח

כל מלאכה לא יעשה בהם: שמות יב, טו.
 בזהר אטרו: בדרך מצותיך מצות חמץ
 ומצה מציין לוח"א קנו, א. וראה זח"ב
 מא, א.

שכן ארץ ורעה אמונה: תהלים לו, ג.
 וצדיק באמונתו יחיה: חבקוק ב, ד.
 ויתן לו מעשר מכל: בראשית יד, כ.
 והאמין בהוי': בראשית א, ו.
 ואהי' אצלו אמון: משלי ת, ל.
 אז ישיר כו' זה אלי: שמות טו, א.
 ורש"י בשה"ש: ד, ה.

עמוד תשכט

אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב.
 בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
 אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.

עמוד תשלא

עין בעין נראה: במדבר יד, יד.
 מרחוק ה' נראה לי: ירמ"י לא, ג.
 שהמלאכים בקשו את התורה: שבת פח, ב.
 וירם קרן לעמו: תהלים קמה, יד.
 ישת חשך סתרו: שם יח, יב.

עמוד תשלב

דקרו ליי אלקא דאלקייא: מנחות קי, א.
 רגליה יורדות מות: משלי ה, ה.
 לי יאורי: יחזקאל כט, ג.

עמוד תשכב

שלשה פתחו באף: פס"ז בראשית ג, א.
 מדלג על ההרים: שה"ש ב, ה.
 ופסח ה' על הפתח: שמות יב, כג.
 עצם מעצמי: בראשית ב, כג.
 ועי' במשנה סוף סוטה: מט, א.

עמוד תשכג

אורייתא סתים וגליא: זח"ג עא, ב. עג, א.
 צה, ב. קנט, א.
 נובלות חכמה שלמעלה תורה: ב"ר יי, ז.
 ידע שור קונוהו: ישעי' א, ג.
 ושבתי אל בית אבי: בראשית כה, כא.

תתשסא

מראה מקומות

ויעקוד אברהם את יצחק בנו : בראשית
כב, ט.
ועצר את השמים : דברים יא, יז.

עמוד תשמ

ושרגא בטיהרא : חולין ט, ב.
כל הנביאים בסלים : ראה ירושלמי מגילה
פ"א ה"ה.
ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים : שהשיר
א ע"פ לסוסחי. זח"ג ז, ב. וראה ילקוט
שמעוני פי סקורי רמו תית
והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.
לכו לחמו בלחמי : משלי ט, ה.
לית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א.
וראה שם רפט, א.
כל מלאכת עבודה לא תעשו : ויקרא כג, ז.

עמוד תשמא

שלח תשלח את האם : דברים כב, ז.
אוזן ששמעה על הר סיני : קידושין כב, ב.
משם רועה אבן ישראל : בראשית מא, כד.

עמוד תשמב

ומתלמידי יוחר מכולם : תענית ז, א.
בינה יתירה ניתנה באשה : נסמן לעיל
ע' תשיח.
ישראל לי ראש : תוי"א סיוו שמות. ולקוית
ס"פ שלח בארוכה.
תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו כו' :
ברכות ז, א. זח"ג שו, ב. דה"א יו, כא.
פב"פ דבר ה' : דברים טו, יט.

עמוד תשמג

וצדיק באמונתו יחיה : חבקוק ב, ד.
ונתתי צבי בארץ החיים : יחזקאל כו, כ.

עמוד תשמד

טל אורות סליך : ישעי' כו, יט.
העוה"ב אין בו לא אכילה : ברכות יו, א.
זח"ג רלו, ב.
התינוק שיודע לקרות אבא : ברכות מ,
א.

עמוד תשמה

דבר גדול מעשה מרכבה : סוכה כח, א.

עמוד תשמז

ואמונה אזור חלציו : ישעי' יא, ה.
אד' שפתי תפתח : תהלים גא, יו.

עמוד תשלד

נהרא מכיפיה מברוך : שבת סה, ב. גרמי
מ, א.

עמוד תשלח

דבר קטן הויות דאביי ורבא : סוכה כח, א.
שהעומר הוא מאכל שעורים : מנחות פד,
א.
וספרתם לכם ממחרת השבת : ויקרא כג,
טו.
ובשבועות שהוא זמן מ"ת : ע"י בלקוטי
שיחות כרך ג' עמוד 996 בארוכה.

עמוד תשלו

שקויו עמודי שש ארז"ל שקויו : שה"ש
ה, טו. במד"ר פ"ג א.
הפך ים ליבשה : תהלים טו, ו.
כל מה שיש ביבשה : חולין קכו, א.
יקוו המים : בראשית א, ט.
אין לך עשב תלמטה : נסמן לעיל עמוד
תשכה.
גבוה מעל גבוה : קהלת ה, ז.
ויהי בזהר : ח"ב מז, ב.

עמוד תשלו

עד יעבור עמך ה' : שמות טו, טו.
כמיש בזהר : ח"ב מח, א.
השמים שמים לה' : תהלים קטו, טו.
אכן אתה איל מסתתר : ישעי' מד, טו.
ומשה עלה אל ה' : שמות יט, ג.
וירד ה' על ה"ס : שם כ.
ברוך ה' מן העולם ועד העולם : דה"א
טו, לו.
חיים ראה וינוס : תהלים קיה, ג.
ופרצת ימה וקדמה : בראשית כח, יד.

עמוד תשלח

ראתה שפחה על חים : מכילתא בשלח ג.
ורש"י שם טו, ב. זח"ב טו, ב. זח"ג
כב, ב.
בשנת היובל הזאת תשובו : ויקרא כה, יג.
אשירה לה' כי גאה גאה : שמות טו, א.
ה' מלך גאות לבש : תהלים צג, א.
מחלוקת בגמרא : חגיגה יב, א.
קודא אני עליהם : ישעי' מח, יג.
אשת חיל עסיב : משלי יב, ד.

עמוד תשלמ

והי' ביום ההוא : זכרי' יד, ח.

תתשסג

מראה מקומות

עמוד תשמח

מט"ט קושר כתרים : זח"א לו, ב. ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תשי"ח עמוד רב.
אין יסודים בלא עון : שבת נה, א.
אחור וקדם צרתני : תהלים קלט, ה.

עמוד תשנ

מים אחרונים חובה : עירובין יו, ב. זח"ג קפו, ב. רע"ג, ב.
גדול ה' ולגדולתו אין חקר : תהלים קמה, ג.

עמוד תשנא

ושמי ה' לא נודעתי : שמות ו, ג.

עמוד תשנב

כשמן היורד על הזקן : תהלים קלג, ב. והדת פני : ויקרא יט, לב.
יאר ה' פניו : במדבר ו, כה.
הוד והדר לבשת : תהלים קד, א.

עמוד תשנג

ונקבצו בני יהודה : הושע ב, ב. כי כנבוה שמים על הארץ : תהלים קג, יא.
בחכמה יסד ארץ : משלי ג, יט.
סיג לחכמה שתיקה : אבות ג, יג.

עמוד תשנד

כתר לי זעיר : איוב לו, ב. גדולה תפלה יותר ממצות ומע"ט : ברכות לב, ב.
ועשית חג שבועות : דברים טז, י. די מחסורו : שם טו, ת.
בפרש"י ישע"י : טו, כד.
אור זרוע לצדיק : תהלים צו, יא.
ויזרע יצחק בשנה ההיא : בראשית כו, יב.
וה"י אור ישראל לאש : ישע"י י, יו.
ותורה אור : משלי ו, כג.

עמוד תשנה

עורה למה תישן ה' : תהלים מד, כד. רם על כל גוים ה' : שם קיג, ד.
גוים מרקדים בהיכלו : יומא סט, ב. שממית בידים תחפש : משלי לו, כח.
כי נשגב שמו לבדו : תהלים קמת, יג. ויקץ כישן ה' : שם עח, סה.
ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי : מלאכי א, ג.

ביום ההוא יהי : זכר"י יד, ט.

אטו האיזנא לאו אחד : פסחים ג, א. אברהם יצחק ויעקב הן הן המרכבה : ב"ר פב, ז. זח"א ריג, ב.
אברהם אוהבי : ישע"י מא, ח. הלוך ונסוע הנגבה : בראשית יב, ט.
ויעל אברם ממצרים : שם יג, א. ואתה מחיה את כולם : נחמ"י טו, ו.

עמוד תשנו

את השמים ואת הארץ אני מלא : ירמ"י כג, כד.
ומכ"כ : ישע"י ו, ג. נבא אפוס מחתרתא : ברכות סג, א.
ע"פ גירסת העין יעקב. הדם הוא הנפש : דברים יט, ו.
זבחי אלקים רוח נשברה : תהלים נא, יט. וארא אל אברהם : שמות ו, ג.
וירא אלקים את האור כי טוב : בראשית א, ד.
אם צדקת : איוב לה, ז.

עמוד תשנז

אם ישימ אליו כו' : שם לד, טו. וישמור משמתי מצותי : בראשית כו, ה.
ויטע אשל : שם כא, כג. ואנכי עפר ואפר : שם יח, כז.
במקלות וברהטיס : שם לו, לח.

עמוד תשנח

ואל הבקר רץ אברהם : שם יח, ז. יום ליום יביע אומר : תהלים יט, ג.
הראיני את כבודיך : שמות לג, יח. וידוע מדרש רז"ל : ברכות ז, א. זח"ב רל, א ועוד.

עמוד תשנח

דנובלות חכמה שלמעלה תורה : ב"ר יו, ז. דיפה שעה אחת : אבות ד, יו.
והיו הדברים האלה : דברים ו, ו.

עמוד תשס

אהרן אותיות נראה : זח"ג קג, א. אנו שמן תורק : שה"ש א, ג.
יאר ה' פניו אליך : במדבר ו, כה. התורה דמחכמה נפקת : זח"ב קכא, א.
וראה שם פה, א. הכמת אדם תאיר פניו : קהלת ח, א.

מראה מקומות

תתשמג

כו, ג. זח"ג קיג, ב. וראה ויק"ר לה, ו.
ויעש דוד שם: שמואליב ה, יג.
דלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג נשא
קלג, ב.
פיה פתחה בחכמה: משלי לא, כו.

עמוד תשסח

ויט שכמו לטכול: בראשית מט, טו.
אינו דומה פרקו: אולי חסר תי: שונה.
אני אותיות אין: פרדס שער הטעמים
פרק א.
לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה:
פסחים ג, ב.

עמוד תשס"ט

שלוש פעמים בשנה יראה: דברים טו, טז.
כד תחמי שמשא בריש דיקלא: ירושלמי
תענית פ"ד ה"א.
י"ג מדות... שאמר מיכה: ז, יח.
וי"ג מדות... שאמר משה: שמות לד, ו.
נזח לו לאדם שלא נברא: עירובין יג, ב.

עמוד תשע

שיאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו: שבת
פס, ב.
והלויים היו כהנים: דאה תניא פרק ג.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
אשר שם הבדולח ואבן השוהם: בראשית
ב, יב.

עמוד תשע"א

צדיק כתמר יפרח: תהלים צב, יג.
ח"א תלמוד גדול כו: קידושין מ, ב.
יומם יצוה ה' חסדו... כל העוסק בתורה
בלילה: תהלים מב, ט. חגיגה יב, ב.

עמוד תשע"ב

והי' אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל,
כו.
וזרחה לכם יראי שמי: מלאכי ג, כ.
על כנף: בראשית מ, יג.
כאשר בא אל בת שבע: תהלים נא, ב.
אשר לא ידעו איש: בראשית יט, כח.

עמוד תשע"ג

בוערות כמראה הלפידים: יחזקאל א, יג.
תלת קשרין מתקשראין: זח"ג עג, א.
קדש ישראל לה: ירמ' ב, ג.

עמוד תשס"א

ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
פ"ח דב"ב: קכט, ב.
והתקן עצמך ללמוד תורה: אבות ב, יב.
האוזר לא יגעתי ומצאתי אל תאמין:
מגילה ו, ב.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
ורב שלט' בניך א"ת בניך: ישעי' נה, יג.
ברכות סד, א וש"נ.
מורשה קהלת יעקב: דברים לג, ד.

עמוד תשס"ב

אע"ג דאיהו לא חז: מגילה ג, א.
אין מזל לישראל: שבת קנו, א. גדרים
לב, א. תיז תי' ס.
יזל מים מדליו: במדבר כד, ז.
ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
ס"ר אותיות התורה: מגלה עמוקות אופן
קפו. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
בספר המאמרים תשח עמוד רמא.

עמוד תשס"ג

מוטר אביך זה תשב"כ: אגה"ק סי' כט
ע"פ זח"ב רעה, ב. וראה לקר"ד כי כטלו
תרצד אות ב'.
כי ה' יתן חכמה: משלי ב, ו.
וכל בניך לימודי ה': ישעי' נה, יב.
אז נדברו: מלאכי ג, טז.
ומתלמידי יותר מכולם: תענית ז, א.
אל מול פני המנורה יאירו: במדבר ח, ב.

עמוד תשס"ד

ועשית חג שבועות: דברים טו, י.
פרש"י סוף ישעי': סו, כד.
וישם המלך אחשורוש מס על הארץ:
אסתר י, א.
כי הוי' יתן חכמה: משלי ב, ו.

עמוד תשס"ה

דודי צח ואדום: שה"ש ה, י.

עמוד תשס"ו

וכל יצר מחשבות לבו רק רע: בראשית
ו, ה.
כי יצר לב האדם רע מנעוריו: שם
ח, כא.

עמוד תשס"ז

ועשיתם אתם מעלה אני עליכם: ויקרא

תתשסד

מראה מקומות

איזה בית אשר תבנו לי: ישעי' סו, א.

עמוד תשפא

אני לדודי... רית אלול: שה"ש ה, ג.
אבורהם סי תסלת ר"ה בשם הדרשנים
פע"ח שער ר"ה פ"א.
אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב.
רבות עשית: תהלים מ, ו.
בכל חכמי כו' מאין כמות: ירמי' י, ז.
הנוטע אוןן הלא ישמע: תהלים צד, ט.
כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך: שם
ה, ד.

עמוד תשפג

אין מלך בלא עם: ספר החיים פי גאולה
פי"ב בחיי וישב לה, ל. עמק המלך שער
שעשועי המלך רפ"א.
ואמר לציון עמי אתה: ישעי' גא, טו.

עמוד תשפז

כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
כדי שתמליכוני עליכם: ר"ה טז, א.
חלקי ה' אמרה נפשי: איכה ג, כד.

עמוד תשפח

א"ת שושנים אלא שושנים: שבת ל, ב.
וש"ג זח"ב רעד, א.
תלמוד גדול או מעשה גדול: קידושין
מ, ב.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי'
כג, כד.
דמ"ב טע"ד: דמוס קאמוסט תקצו, ודף
כה, ג ברפוס ג, י. תשסו.

עמוד תשפח

רבות עשית כו' נפלאותיך: תהלים מ, ו.
בכל חכמי הגוים כו' מאין כמות: ירמי'
י, ז.
רט על כל גוים ה': תהלים קיג, ד.
המגביהי כו' המשפילי: שם ו.
ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
היוצר עין הלא יביט: תהלים צד, ט.
רבות בנות: משלי לא, כט.
זעקת סדום ועמורה כי רבה: בראשית
יח, כ.

וכמאמר אליהו: ת"ז בהקדמה.
כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך: תהלים
ה, ד.

עמוד תשעד

מלכותך מלי כ"ע: תהלים קמה, יג.

עמוד תשעה

אין משגיחין בב"ק: ברכות גב, א.
לית שמאלא בחאי עתיקא: זח"ג קלג, ב.

עמוד תשעז

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיס: שמות
ל, טו.

עמוד תשעז

חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה
(פתח אליהו).

עולם חסד יבנה: תהלים מט, ג.
אלקים בנימט' הסבע: פירס ש"ב פ"ב.
תוספתו של הקב"ה הוא מרובה על העיקר:
ב"ר סא, ד.

הבא על אמו בחלוט יצפה לבינה: ברכות
גו, א.

כמי"ש בוהר... הוא דא עתיקא: זח"ג
קעה, ב.

ואחר ניגש יוסף ורחל: בראשית לג, ז.
עמוד תשעה

אשרי משכיל אל דל: תהלים מא, ב.
וי דגחון: ויקרא יא, מב.

על גחוןך תלך: בראשית ג, יד.
וגר זאב עם כבש: ישעי' יא, ה.

וחסדי מאתך לא ימוש: שם גד, י.
אז אהפוך אל העמים: צסג"י ג, ט.

עמוד תשעט

עסרת תפארת שיבה: משלי טז, לא.
ואברהם זקן בא בימים: בראשית כד, א.
מנער ועד זקן: בראשית יט, ה.
די מחסורו... אי אתה מצווה לעשרו:
דברים טו, ח. וספרי שם. כתובות סז, ב.

כי כל בשמים ובארץ: דה"א כט, יא.
אל רחום וחנון: שמות לד, ו.

מי איל כמות: מיכה ז, יח.
חסד איל כל היום: תהלים נב, ג.

בשמחה ובטוב לבב מרוב כל: דברים כח,
מו.

ב"י נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.

עמוד תשפ

תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

מראה מקומות

תתשמה

אין מלך בלא עם : נסמן לעיל עמוד תשפג.
 רני ושחחי דסיב טעיב : דפוס קאפוסט
 תקצו.

עמוד תשצד

ישראל מתקשראן : זחיג עג א.
 אם אני כאן הכל כאן : סוכה נג, א.

עמוד תשצה

וכמיש בספר : כ"ה בהכ"י בלי ציון שם
 הספר.

כי עם קדוש עתה : דברים ז, ו.
 והייתם קדושים לאלקיכם : ויקרא כא, ו.
 למנצח אל שושנים : תהלים סט, א.

עמוד תשצו

ונתחי עשב בשדך לבהמתך : דברים יא,
 טו.

ועשב לעבודת האדם : תהלים קד, יד.
 כי א"ל דעות : שמו"א ב, ג.
 אהי כסל לישראל : הושע יד, ו.

עמוד תשצח

שער החצר הפנימית הפונה קדים : יחזקאל
 מו, א.

וקול השופר חזק מאד : שמות יט, יט.
 הירא ורך הלבב : דברים כ, ח.
 ולא רוככה בשמן : ישעי' א, ו.
 ותתפלל תנה על הוי' ובכה תבכה : שמואל-
 א א, י.

וחנה היא מדברת על לבה : שם יג.
 שמש"ס קושר כתרים : זחי"א לו, ב. וראה
 הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר
 המאמרים תשח עמוד רב.

עמוד תשצט

בתולות אחריי : תהלים מה, טו.
 צמצס שכיתו בין שני בדי ארון : ראה
 שמו"ר סליד.

שחרב בהמ"ק אין לו להקביה : ברכות ה,
 א. זחי"ג רב, א.

אם אין חכמה אין יראה : אבות ג, יו.
 דברי חכמים כדבונות : קהלת יב, יא.

עמוד תת

כשם שאין בלבך אלא אחד : מסכים נו, א.
 ואדם גימי מ"ה : ת"ז בהקדמה.
 ראשו כתם פז : שה"ש ה, יא.

עמוד תשפז

אני ה' חוקר לב ובוחן כליות : ירמי' יז, י.
 ועיניך פקוחות : נחמי' א, ו.

עמוד תשפח

איהו וחייהי חד : ת"ז בהקדמה (ג, ב).
 ביום עשות ה' אלקים : בראשית ב, ד.
 אני א"ל שדי התהלך לפני : שם יז, א.
 א"ל שדי נראה אלי בלז : שם מה, ג.
 וראא אל אברהם כו' בא"ל שדי : שמות
 ו, ג.

עמוד תשפח

שאמר רשב"י : שמ"ר כט.

עמוד תשצ

חלק ה' אמרה נפשי : מיכה ג, כד.
 ואין מלך בלא עם : נסמן לעיל עמוד
 תשפג.

למען הקים אותך להיות לו לעם : דברים
 כט, יב.

ואשים דברי בפ"ך : ישעי' נא, טז.
 ואמרו בירושלמי : תענית ד, ב.
 עתידיס צדיקים : ב"ב עה, ב.

עמוד תשצא

טוב לחסות בהוי' : תהלים קיח, ט.
 ובוה אמרו א"ת שושנים אלא : זחי"ב רעד,
 א.

עמוד תשצב

קרו ל"י אלקא דאלקייא : מנחות קי, א.
 ממזרח שמש עד מבואו : תהלים קיג, ג.
 מי כה' אלקינו המגביהי : תהלים קיג, ה.
 אית דין ואית דין : זחי"ג רע"מ צט, א.
 ועי' לקמן בפ' שופטים עמוד תתיט.
 ויקרא לו א"ל אלקי ישראל : בראשית לג,
 כ.

בשי"א שמים קדמו לארץ : חגיגה יב, א.
 ישראל לי ראש : תוי"א ס"פ שמוח, ולקו"ת
 ס"פ שלח בארוכה.

ברא כרעא דאבוה : יונת אלם רפ"ב. וראה
 תוס' יבמות ג, א.

בתפילין דמארי עלמא : ברכות ו, א.

עמוד תשצג

מי כעמך ישראל : שמואל"ב ז, כג.

תתשמו

מראה מקומות

עמוד תתו

צאי לך בעקבי הצאן : שה"ש א, ח.
 נובלות חכמה שלמעלה תורה : ב"ר יו, ז.
 בית שנשפץ בו י"ן כמים : עירובין סה, א.

עמוד תתז

מי א"ל כמוך : מיכה ז, יח.

עמוד תתח

ע"פ ושמתו כדכד : ע"י לעיל עמוד תשע.
 אשרי תבחר ותקרב : תהלים סה, ה.

עמוד תתט

מלא כל הארץ כבודו : ישע"י ו, ג.
 בתו"א... דק"נ ע"ד : דפוס קאמוסט
 היום לעשותם : דברים ז, יא.

עמוד תתי

ראב"ד יש קונה עולמו בשעה א' : ע"ז
 יו, א.

א"ת שושנים אלא שושנים : נסמן לעיל
 עמוד תשסה.
 ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב ר"ת
 אלול : דברים ל, ו. בעה"ט שם.

עמוד תתיא

מתנת טובה יש לי בבית גנזי : שבת י, א.
 וח"ג קכב, ב.

עם ה' חסד : תהלים קל, ז.
 תבא ככלה עלי קבר : איוב ה, כו.
 יוק יצוה ה' חסדו חוט של חסד : תהלים
 מ, ט. חגיגה יב, ב.

מה יקר חסדך אלקים : תהלים לו, ח.
 עדות ה' נאמנה : שם יט, ח.

עמוד תתיז

כי אלקים שופט : תהלים ג, ו.
 כי חשפט לאלקים : דברים א, יז.

עמוד תתיט

מלך במשפט יעמיד ארץ : משלי כט, ד.
 שבטי י"ה עדות לישראל : תהלים קכב,
 ד.

שומר פיו ולשונו : משלי כא, כג.
 נודע בשערים בעלה : משלי לא, כג.
 צמצם שכיתו בין שני בדי ארון : ראה
 שמו"ר פל"ד.

ויקרא לפניו אברך : בראשית מא, מג.
 אל שושנים כו' כצאן יוסף : תהלים פ, א.
 ב.

ותפול לפניו רגליו : אסתר ה, ג.

עמוד תתא

כי מלאכיו יצוה לך : תהלים צא, יא.
 כ"א אשר יאמר הני : אסתר ב, טו.
 הוגה מן המסילה : שמואל"ב כ, יג.
 ות"ת כנגד כולם : פאה פ"א מ"א.
 תפלות כנגד תמידים תקנום : ברכות כו,
 ב. וח"ג כח, ב.

את הכבש האחד תעשה בבוקר : במדבר
 כח, ד.

כרחל לפני נזויה נאלמה : ישע"י גג, ז.
 רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברים : ראה
 ת"ז ת"י ל.

חסידים הראשונים שהיו שוה"ן בתפלתן :
 ברכות ל, ב.

כבקרת רועה עדרו : יחזקאל לה, יב.

עמוד תתב

ימלוך ה' לעולם : תהלים קמו, י.
 כשמן הטוב כו' יודד על הזקן : תהלים
 קלג, ב.

יפ"ת ויפ"ח : בראשית לט, ו.

תתן אמת ליעקב : מיכה ז, כ.

כי שרית : בראשית לב, כט.

עמוד תתג

לך אמר לבי : תהלים כו, ח.
 ורחל היתה יפ"ת ויפ"ח : בראשית כג,
 יז.

נעשה אדם בצלמנו : שם א, כו.

ישראל אשר בך אתפאר : ישע"י מט, ג.

וכולם בחכמה עשית : תהלים קו, כד.

מי לי בשמים : שם עג, כה.

עמוד תתד

צהבו פניו : חולין ז, א.

הנך יפה רעייתי : שה"ש ד, א.

וראית בשב"י אשת יפ"ת : דברים כא, יא.

ע"פ ציון במשפט תפדה : ראה פ' ואתחנן

לעיל עמוד מ.

עמוד תתה

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת :
 דברים ד, כט.

מראה מקומות תתשמו

כי יצר לב האדם רע: בראשית ה, כא.

עמוד תתכמ

טוב זה יצ"ס מאד זה יצה"ר: ב"ר ט, ט.
זח"א יד, א. יט, ב.
ברוח בער וברוח משפט: ישעי' ד, ד.
(משפט, בער).

תו"א דקל"ט ע"ב: דפוס קאמוסט תקצו.

עמוד תתל

מ"ט עזי מסני ברישא: שבת עז, ב.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.

עמוד תתלא

ליעקב אשר פדה את אברהם: ישעי' כט, כב.

עמוד תתלב

ספ"ט דברכות: טא, ב.
לעשות משפט עמו ישראל: מלכים א, ח, נט.

נאום הגבר חוקק על: שמואל ב כג, א.
עוצם עיניו מראות ברע: ישעי' לג, טו.
ויתד תהי' לך על אונך: דברים כג, יד.

עמוד תתלג

מי יתן סהור מטמא: איוב יד, ד.
צדק צדק: דברים טו, כ.
כל העוסק בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו: ראה תדב"א רבה רפ"ח. יל"ש איכה רמו תתל"ה.
ג' שעות ראשונות יושב ועוסק בתורה: ע"ז ג, ב.

עמוד תתלד

לא שערום אבותיכם: דברים לב, יז.
דע את אלקי אביך: דה"א כח, ט.
צדק צדק תרוץ: דברים טו, כ.
שלשה ספרים נפתחים ברי"ה: ר"ה טז, ב. זח"ג ק, ב.
באבוד רשעים רינה: משלי יא, י.
חדות ה' היא מעוכם: גחמ"י ה, י.
ועמד כולם צדיקים: ישעי' ט, כא.

עמוד תתלה

יומו של הקב"ה אלף שנה: ב"ר ה, ב.
מדרש תהלים צ, יב. זח"ב קמה, ב.
אם אין יראח... אם אין חכ: אבות ג, יז.

עמוד תתכא

ועמ"ש מזה גבי ציון במשפט תפדה:
ע"י לעיל בפי' ואתחנן ד"ה זה.
בדברים לא יוטר עבד: משלי כט, יט.
אם בחוקתי תלכו: ויקרא כו, ג.

עמוד תתכב

לעשות הישר בעיני ה': דברים ט, יח.
דיתבא על ה' אצבעין: זח"א א, א.
כי ראה ה' בעיני: בראשית כט, לב.
עין בעין נראה: במדבר יד, יד.
באורך נראה אור: תהלים לו, י.
שמוע מזבח טוב: שמו"א טו, כב.

עמוד תתכג

לאכללא שמאלא בימינא: זח"ג קיח, ב.
ומכשרי אחזה: איוב יט, כו.
וידעת היום: דברים ד, לט.

עמוד תתכד

מאין לי בשר: במדבר יא, יג.
שאו מרום עיניכם: ישעי' נא, ו.
בעשרה דברים נברא העולם: חגיגה יב, א.

עמוד תתכה

השמים מספרים כבוד א"ל: תהלים יט, ב.
הלב רואה הלב שומע: קהלת רבה א, לת.
פן יראה בעיניו ולבבו יבין: ישעי' ה, י.
בכל לבי דדשתין: תהלים קיט, י.

עמוד תתכו

וארשתין לי... וידעת את ה': הושע ב, כב.
כי תהיו לי ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.
לך אמר לבי: תהלים כז, ח.

עמוד תתכז

כי א"ל דעות: שמו"א ב, ג.
ונועדתי לך שמה: שמות כה, כב.
איזה זקן שקנה חכמה: קידושין לב, ב.

עמוד תתכח

בשבתו עם זקני ארץ: משלי לא, כג.
תפלגא: סנהדרין לט, א.
לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים ויתפלל:
ברכות ח, א. זח"ג ח, ב.
פתחו לי שערי צדק זה השער לח': תהלים קיח, יט. כ.

תתשכח

מראה מקומות

לא תטה משפט : דברים טו, יט.

לא כאברהם שיצא : מסכים קיט, ב. ראה ספרי דברים לב, ט.

עמוד תתלו

לא תטה משפט : דברים טו, יט.

ובלב כל חכם לב : שמות לא, ו.

ובדעת חזרים ימלאו : משלי כד, ד.

כִּי־א בואת : ירמ' ט, כב.

עמוד תתלז

שום תשים : דברים יו, טו.

שחלק סכבודו ליראיו : ברכות נט, ב.

עמוד תתלח

תמים תהי' : דברים יח, יג.

לא הביס און ביעקב : במדבר כג, כא.

פִּי־ב דשבת : לא, א.

לא תקום ולא תסור : ויקרא יט, יח.

רעך ורע אביך אל תעזוב : משלי כו, י.

משבת־כ ואהבת לרעך כמוך : ויקרא יט, יח.

יח. שבת לא, א.

עמוד תתלט

או יחזיק במעוזי : ישעי' כו, ה.

שופריה דיעקב : בִּימ פד, א. בִּיב גח, א.

זחיא לה, ב.

בני בכורי ישראל : שמות ד, כב.

עמוד תתמ

זאת קומתך : שה"ש ז, ת.

נפות תמרים : ויקרא כג, מ.

כולך יפה : שה"ש ד, ז.

למהוי אחד באחד : זח"ב קלה, א.

עמוד תתמא

תמים תהיה : דברים יח, יג.

עמוד תתמב

אימתי גדול הווי כשהוא בעיר אלקיני :

זח"ב רלה, א. ראה זח"ג ה, א. (זהר

חדש תשא (מר, רע"א) תקת (גא, ד).

תמים תהיה : דברים יח, יג.

עמוד תתמד

הכס משמים וראה : תהלים ט, טו.

ואני אשמע מן השמים : דה"ב ז, יד.

אשבעה בהקיץ תסוננתך : תהלים יו, טו.

שש פעמים בשנה יראה : דברים טו, טו.

עמוד תתמה

תפלה במקום קרבנות : ברכות כו, ב.

והני רגלים כנגד ג' אבות : זח"ב רגו.

ב. סור אר"ח ט"י תיו.

תפילות אבות תיקנום : ברכות כו, ב.

ר"א יהיב פרוטה לעני והדר מצלי : ב"ב

י, א.

פ"ק דב"ב : ט, ב.

עמוד תתמו

בה"ז פ' : ויקרא לךך ב, א.

מרחוק תביא לזוטה : משלי לא, יד.

שובע שמחות : תהלים טו, יא.

כי צדיק ה' צדקות אהב : שם יא, ז.

אני בצדק אחזה פניך : שם יו, טו.

ומבשרי אחזה אילוח : איוב יט, כו.

ויקץ כישן ה' : תהלים עח, טה.

בלילה ההוא נדדת שנת המלך : אסתר ה,

א.

עמוד תתמוז

לא יקום עד אחד : דברים יט, טו.

יצא דבר מלכות מלפניו : אסתר א, יט.

בדבר ה' שמים נעשו : תהלים לג, ו.

לעולם ה' דברך נצב בשמים : שם קיט, פט.

מלך במשפט יעמיד ארץ : משלי כט, ד.

עדות אותיות דעות : ע"י בתחלת מאמר

הסמוך ד"ה לא יקום בעמוד זה בשם

הרמ"ז.

העידותי בכס היום : דברים ל, יט.

עד הווי בכס : שמואל"א יב, ה.

מפיו דעת : משלי ב, ו.

כל מקום שנאמר עד הוא שנים : סוטה

ב, ב. סנהדרין ל, א.

אתה הראת לדעת : דברים ד, לה.

וידעת היום והשבות : שם ד, לט.

ומבשרי אחזה אילוח : איוב יט, כו.

נעשה אדם בצלמנו : בראשית א, כו.

אדם אדמה לעליון : שליה תושב"כ דרוש

צאן יוסף שא, ב.

עדות ה' נאמנה : תהלים יט, ח.

בדרך עדותיך : שם קיט, יד.

קוב"ה סתיס וגליא : זח"ב רכו, ב.

עמוד תתמח

נובלות חכמה שלמעלה תורה : ב"ר יו, ז.

עוטה אור כשלמה : תהלים קד, ב.

נתעספ הקב"ה בטלית לבנה : מרש תהלים

קד. ב"ר ג, ד.

תתשסט

מראה מקומות

עמוד תתנג

מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה : סטר
הבהיר.
לא תענה ברעך עד שקר : שמות כ, טו.
כל הקורא ק"ש בלא תפילין : ברכות יד,
ב. ועיי' זח"ג קעה, א.
אין מלך בלא עט : נסמן לעיל עמוד
תרכד.
יקום דבר : דברים יט, טו.

עמוד תתנג

מלאך רע עונה אמן בע"כ : שבת קיט, ב.
המתפלל צריך שיתן עיניו למטה : יבמות
קה, ב. זח"ג רכט, ב. רס, ב.
אין הלכה כאנשי יריחו : פסחים נו, א.
עיר קטנה זה הגוף : גדרים לב, ב.
כי אתם המעט : דברים ז, ז.

עמוד תתנד

מאין לי בשר : במדבר יא, יג.
מן המים משיתיהו : שמות ב, י.
אדם קרוב אצל עצמו : סנהדרין ט, ב וש"נ
אך עצמי : בראשית כט, יד.
עור ובשר תלבישני : איוב י, יא.
בינה עד היד אתפשסת : נסמן לעיל עמוד
תקה.

עמוד תתנה

והחכמה תחיי : קהלת ז, יב.

עמוד תתנו

ביו"ד נברא העוה"ב : מנחות כט, ב.
וירא אלקים את האור כי טוב לגנוז :
בראשית א, ג. חגיגה יב, ב.
כי היא חכמתכם ובנתכם : דברים ד, ו.

עמוד תתנו

ברשע עוונותיו חקוקין לו על עצמותיו :
זח"ג טז, ב. רעה, א.
גיהנם כלה והם אינם כלים : ר"ה יז, א.
שער ראשה כעמר נקא : דניאל ז, ט.
גם חושך לא יחשיך : תהלים קלט, יב.

עמוד תתנח

גנבא אפוס מחרתא : ברכות סג, א (ע"פ)
גירסת העין יעקב).
שאו מרום עיניכם : ישע"י מ, כו.
ותשכח את ה' עושיך : ישע"י נא, יג.

לבושי' כתלג חיזור : דניאל ז, ט.
ושמרו דרך ה' : בראשית יח, יט.
כל ארחות ה' חסד ואמת : תהלים כה, י.
ורמ"ח מ"ע הן רמ"ח אברים דמלכא :
ראה ת"ז ת"י ל.
ובדעת חזירים ימלאו כל הון : משלי כה,
ד.

וכבוד ה' מלא את המשכן : שמות מ, לד.
יפה שעה אחת : אבות ד, יז.
ותבואי בעדי' עדיים : יחזקאל טז, ז.
עד הנל הזה : בראשית לא, גב.
והאדם ידע את חוה : בראשית ד, א.
ואל הארון תתן את העדות : שמות כה,
כא.

עמוד תתמט

במד"ר פ' ויקהל : מת, א.
עושי דברו : תהלים קג, כ.
לשמוע בקול דברו : תהלים קג, כ.
ותקט את דבריך : נחמ"י ט, ח.
כרחל לפני גוזזיה נאלמה : ישע"י נג, ז.
וראו כל בשר כי פי הו"י דיבר : שם
מ, ה.
שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.
וירא און ולא התבונן : איוב יא, יא.
כי א"ל דיעות : שמואל"א ב, ג.
ספ"ג דפסחים : ג, א.
מפי עליון לא תצא הרעות : איכה ג, לח.

עמוד תתנ

אם יסתר איש במסתרים : ירמ"י כג, כה.
שאמר לו הקב"ה ליהושע : סנהדרין יא, א.
תתן אמת ליעקב : מיכה ז, כ.
מי יתנן כאח לי שה"ש ח, א.
יש אחד ואין שני : קהלת ד, ח.
אחד ה"י אברהם : יחזקאל לג, כד.
הן האדם היה כאחד ממנו בראשית ג,
כב.
כיתידו של עולם : סוטה י, א. ב"ר כא, ה.
אחד באחד יגשו : איוב מא, ח.

עמוד תתנא

תקעו בחודש שופר : תהלים פא, ד.
בכטה בחג שהחדש מתכסה בו : ר"ה
ח, ב.
במכוסה מטך בל החקור : חגיגה יג, א.
למה קדמה שמעלו הא"ש : ברכות יג, א.

תתשע

מראה מקומות

עמוד תתנב

במכוסה ממך אל תחקור : חגיגה יג, א.
העידותי בכס היום את השמים : דברים
ל, לט.

עמוד תתג

והוא עד או ראה : ויקרא ה, א.
בינה מקננא בבריאה : תיז תי ו.
לעשות הישר בעיני ה' : דברים יג, יט.

עמוד תתכ

על פי שנים או שלשה עדים : דברים יט,
טו.
ותקם את דבריך כי צדיק אתה : נחמי
ט, ח.
עדות לישראל להודות : תהלים קכב, ד.
קוביה סתים וגליא : זח"ב רכו, ב.
ורעה אמונה : תהלים לו, ג.
כל מקום שנאמר עד הוא שנים : סוטה
ב, ב. סנהדרין ל, א.

עמוד תתסג

ברוך עדותיך : תהלים קיט, יך
בבוקר יאכל עד : בראשית מט, כו.

עמוד תתסד

לא הביט כו' ותרועת מלך : במדבר יג,
כא.
ונגש הכהן ידבר אל העם : דברים כ, ב.
מי האיש אשר בנה בית : דברים כ, ה.
בד"ה כי תצא למלחמה : עי' בלקי"ת פי
כי תצא.
ולא תתורו אחרי לבבכם : במדבר טו,
לט.
אורייתא היכלא עילאה דקוב"ה : ראה זח"ב
ד, א.
ודברי אשר שמתו וכו' ואשים דברי כו'
ובצל ידי : ישעי' גט, כא. נא, סו.
ומי האיש אשר ארש : דברים כ, ז.

עמוד תתסז

ביום ההוא יפקוד ה' על צבא המרום :
ישעי' כד, כא.
ואין שיחה אלא תפלה : ברכות כו, ב.
ע"ז ז, ב. זח"ג רכו, א. תיז תי כ.
האיש דרכו לכבוש : יבמות סה, ב. וש"ג.
שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלקים :
קהלת ד, יז.

ואיבה אשית : בראשית ג, א.

עמוד תתע

חגרה בעוז מתניה : משלי לא, יז.
אין עומדים להתפלל אלא מתוך הלכה
פסוקה : ברכות לא, א.
ויאבק איש עמו : בראשית לב, כה.
ואני נתתי לך שכס אחד : בראשית מח, כב.
ויקח רמח בידו זהו רמ"ח תיבין דק"ש :
במדבר כה, ז. זח"ג רבע, א. וראה
לקי"ת דברים לח, א.
כי תרכב על סוסך : חבקוק ג, ח.

עמוד תתעא

וישימו על שכס שניהם : בראשית ט, כג.
ויט שכמו לסבול : שם מט, טו.
וישכס אברהם בבוקר : שם כב, ג.
הלא את השמים ואת הארץ אני מלא :
ירמ"י כג, כד.
תרומה אפרשיתא : תרגום יונתן בן עוזיאל
שמות כה, ב.

ותורתך בתוך מעי : תהלים מ, ט.
דמ"ב סע"ב : דפוס קאפוסט תקצו. ובדפוס
זיסעמיר תרכב, וברוקלין תשטו : כה,
ג.

והי' הוי' לי לאלקים : בראשית כה, כא.
חלקי הוי' אמרה נפשי : איכה ג, כד.
רצון אותות צינור : מקדש מלך לזח"ב
קנו, א. מארי"א אות צ בסופו.
כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב : סנהדרין
צ, א.

רם על כל גוים : תהלים קיג, ד.
בהנחיל עליון גוים : דברים לב, ח.
ואנכי איש חלק : בראשית כו, יא.

עמוד תתעב

ראיתי מגילה עפה : זכרי' ה, א.
ומבשרי אחזה : איוב יט, כו.

עמוד תתעד

ועל חרבך תחי' : בראשית כו, מ.
הקול קול יעקב : שם כב.
מי שאמר לשמן וידליק : תענית כה, א.
אין הלכה כאנשי יריחו : פסחים נו, א.
ותתצב אחותו מרחוק : שמות ב, ד.
מרחוק ה' נראה לי : ירמ"י לא, ג.

עמוד תתעה

ואיבה אשית : בראשית ג, טו.

עמוד תתפא

ויבן ה' אלקים : בראשית ה, כב.
 בינה יתירה נתנה באשה : גדה מה, ב.
 ומתלמידי יותר מכולם : תענית ז, א.
 קנה חכמה קנה בינה : משלי ד, ה.
 אימתו גדול כשהוא בעיר אלקינן : גטמן
 לעיל עמוד תתב.
 ה' מלך גאות לבש : תהלים צג, א.
 ימינך ה' תרעץ אויב : שמות טו, ו.

עמוד תתפב

תפילות כנגד תמידין תיקונים : ברכות כו, ב.

עמוד תתפג

כי הוי' אלקיך אש אוכלה : דברים ה, כד.
 בהמה רבה זאכלה אלף טורין : תרגום
 יונתן בן עוזיאל תהלים ס"ג.
 ותתן טרף לבייתה : משלי לא, טו.
 האיש דרכו לכבוש : יבמות סה, ב ושי"ג.

עמוד תתפד

מ"ה גימ' אדם : ת"ז בהקדמה.
 רוח האדם העולה למעלה : קהלת ג, כא.
 את השמים ואת הארץ אני מלא : ירמ'י
 כג, כד.
 מראה האופנים : יחזקאל א, טו.
 ובלכת החיות ילכו האופנים : שם, יט.
 אופן אחד בארץ : שם טו.

עמוד תתפה

אדם אדמה לעליון : עשרה מאמרות מאמר
 אכ"ח ח"ב פל"ג. של"ה תושב"כ וישב
 סוף הירוש צאן יוסף.

עמוד תתפז

הנוטע אוזן הלא ישמע : תהלים צד, ט.
 דע מה למעלה ממך : אבות ב, א.

עמוד תתפח

כי עמך מקור חיים : שם לו, י.
 היש מספר לגודליו : איוב כה, ג.
 ויקח המן את הלבוש : אסתר ו, יא.

עמוד תתצ

ת"ת כנגד כולן : פאה א, א.
 תכלית חכמה תשובה ומע"ט : ברכות יז, א.

הכל מתרפאין לע"ל חוץ מן הנחש : מדרש
 תהלים א, י. ב"ר כ, י.
 עת אשר שלט האדם באדם : קהלת ז, ט.
 ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.
 זכר'י יג, ב.

מדבר סיני שירדה שנהא : שבת פט, ב.
 מלחמה לה' מדור דור : שמות יו, טו.

עמוד תתעו

איזהו חכם הרואה : תמיד לב, א.
 בתו"א בדי"ה ולא אבה : הכנה ללקו"ת
 ועיין במכתב כ"ק אדמו"ר וצוקל"ה
 גרסם בהמפתח לתו"א ולק"ת.

עמוד תתעז

שש שנים בצאנך : בראשית לא, מא.
 מימינו אש דת : דברים לג, ב.
 הלא אנכי טוב לך : שמואל"א א, ח.
 הכי קרא שמו יעקב : בראשית כז, לו.

עמוד תתעח

וייצר ה' : בראשית ב, ז.
 אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום :
 מכות כד, א.
 רוכב על כרוב קל : ע"ז ג, ב.
 נחש כרוך על עקבו לא יפטיק : ברכות
 ל, ב.
 ואיבה אשית : בראשית ג, טו.

עמוד תתעט

בשה"ש ע"פ זה : א, ה.
 ה' איש מלחמה ה' שמו : שמות טו, ג.
 כי לא אדם להנחם : שמואל"א טו, כט.
 כי תשטה אשתו : במדבר ה, יב.

עמוד תתפ

ולא תתורו אחרי לבבכם : במדבר טו, לט.
 חו"ב נקי תרין ריעין : זח"ג ד, א.
 ונתר יוצא מעדן : בראשית ב, י.
 אאלפך חכמה אאלפך בינה : איוב לג, לג.
 וראה שבת קה, א.
 על כן יעזוב איש : בראשית ב, כד.
 חכמות בחוץ תרונה : משלי א, כ.
 לויתין זה יצרת לשחק בו : תהלים קה,
 כו.

אשה כי תזריע : ויקרא יב, ב.
 עת אשר שלט האדם באדם : קהלת ח, ט.
 להתייצב על הוי" : איוב א, ו.

תתשעב מראה מקומות

ואשים דברי בפין: ישעי נא, טו.
מראש מקדם נטוכה: בפיוס לכה דודי.
עד שלא נברא העולם: פדריא פ"ג.

עמוד תתצט

וכבודי לאחר לא אתן: ישעי מב, ח.
ואולם חי אני: במדבר יא, כא.

עמוד תתק

צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב.
במקום שבעית עומדין: ברכות לה, ב.
משיח אתא לאתבא צדיקיא: ראה לקו"ת
דברים צב, ב. ובוח"ג קנג, ב.
ואני בתוך הגולה: יחזקאל א, א.
כי תהיין לאיש: דברים כב, טו.

עמוד תתקא

אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ושממית בידים תחפש: משלי ל, כה.
אם תגביה כנשר: עבדי א, ד.
הלא אח: מלאכי שם.
אנכי ולא יהי לך מפי הגבורה שמענוס:
מכות כד, א.

ואהבת עולם אהבתיך: ירמי לא, ג.
ועובתים והסתרתני פני מהם: דברים לא,
יז.

ותשא כל העדה ויתנו את קולם: במדבר
יד, א.

זכרנו את הדגה... חנם בלא מצות: שם
יא, ה. פרש"י במקומו בשם הספרי.

עמוד תתקב

אם רחץ הי צבאות: ראה ישעי ד, ד.
עת לחבק: קהלת ג, ה.

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
בת"א ח"ב: הכונה ללקו"ת. עיי במכתב
כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נדפס בהמפתחות
לתו"א ולקו"ת.

ביום ההוא יהי: זכרי יד, ט.
כי שנאה לאה: בראשית כט, לא.
אשר תיסרנו ייה: תהלים צד, יב.
הי איש מלחמה: שמות טו, ג.
וישראל אהב יוסף: בראשית לו, ג.
צדיק הי צדקות אהב: תהלים יא, ז.
יוסף הי לי בן אחר: בראשית לו, כד.

עמוד תתקג

בשורה המתחלת כו' וזהו: גרפס הסי' —
צ"ל: הסי'.

ה"ס שירדה שנאה לעכו"ם: שבת פט, ב.
מגלה עמוקות מני חושך: איוב יב, כב.

עמוד תתצא

לזאת יקרא אשה: בראשית ב, כג.
לחמי לאשי: במדבר לח, ב.
נר מצוה: משלי ו, כג.
הלא כה דברי כאש: ירמי כג, כט.
אם אין פניך הולכים: שמות לג, טו.

עמוד תתצג

א"ת מ"ה אלא מאה: מנחות מג, ב.
הבא על אמו בחלוס יצפה: ברכות נו, א.
כוס ישועות אשא: תהלים קטז, יג.
לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא
השלום: סוף עוקצין.

עמוד תתצד

יפה שיחתן של עבדי אבות: ב"ר ט, יא.
רש"י חיי כד, מב.

עד יעבור עמך הי: שמות טו, טו.
רק באבותיך חשק: דברים י, טו.
אין קורין אבות אלא שלשה: ברכות
טו, ב.

אל תקרוב הלוט: שמות ג, ה.
דז"א בעתיקא אחיד ותליא: זחי"ג רצב, א.
כי בי חשק ואפלטוהו: תהלים צא, יד.
לא היי דוד ראוי כו' אלא לפתוח פתח
לבעית: ע"ז ד, ב.

כי תהיין לאיש שתי נשים: דברים כב,
טו.

עמוד תתצה

כי שנאה אנכי: בראשית כט, לב.

עמוד תתצו

וכבודי לאחר לא אתן: ישעי מב, ח.
כי תהיין לאיש שתי נשים: דברים כב, טו.

עמוד תתצז

גלו לבבל שכינה עמהם: מגילה כט, א.
אבן מקיר תזעק: חבקוק ב, יא.

עמוד תתצח

כי שמש ומגן: תהלים סד, יב.
פושעי ישראל מלאים מצות כרמון: עירובין
יט, א.

ג"נ זכה להיות מולך בכיפה: פדריא טרק
יא.

בשעה שהקדימו נעשה לנשמע : שבת פה, א.

עמוד תתקו

עזלמות : סוף עוקצין.

עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י ועיני לאה רכות שלא תפול בחלקו של עשו : בראשית כט, יז. ב"ר ע, טז. ב"ב קכג, א. ויגד לך תעלומות כי כפליים לתושי' : איוב יא, ו.

עמוד תתקז

כחשיכה כאורה : תהלים קלט, יב. לפתח חטאת רובץ : בראשית ד, ז. אם לבינה תקרא : משלי ג, ג. לפי שכלו יהולל איש : משלי יב, ח.

עמוד תתקט

ישראל לא ידע : ישעי' א, ג. אברהם יצא ממנו ישמעאל : פסחים גו, א. קיט, ב. ספרי דברים לב, ט.

עמוד תתקי

אם רעב שונאך האכילהו לחם : משלי כה, כא. ואני אראה בשונאי : תהלים קיח, ז. ואת עשו שנאתי : מלאכי א, ג. בחרבי ובקשתי בצלותא ובעותא : בראשית מה, כב. ובאונקלס שם. ביום ההוא יהי הוי' אחד : זכרי' יד, ט. אז אהפוך כו' ולעבדו שכס אחד : צמני ג, ט. לא תראה : דברים כב, א. ופני שור מהשמאל : יחזקאל א, י. שה פזורה ישראל : ירמי' ג, יז. לבלתי יזח : ש"ב יד, יד.

עמוד תתקיב

כי יקרא קן צפור : דברים כב, ו. גם צפור מצאה בית : תהלים פד, ד. ושכנתי בתוכס : שמות כה, ח. בתוכו לא נאמר : הובא בלקי"ת ר"פ נשא ועוד בכ"מ. ע"י בר"ח ש' האהבה פ"ו קרוב לתחלתו, ובשלי"ה ש' האותיות אות ל. מסי תענית בר"ה מענין העבודה. פי תרומה חלק תוי"א — שכה, ב. שכו, ב. — ועוד.

וי לרבות אחיך הגדול : כתובות קג, א. ד"א בע"ק אחיך ותליא : זח"ג רצב, א. יפה כח הבן : שבועות מה, א. והי' ביום הנחילו : דברים כא, טז. הן האדם הי' כאחד ממנו : בראשית ג, כב. כל הנקרא בשמי : ישעי' מג, ז. ספ"ג דפסחים : ג, א. והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים : זכרי' יד, ח. והי' הוי' לי לאלקים : בראשית כה, כא. השמים בורת תיכון : ישעי' מ, יב.

עמוד תתקד

כי על כל מוצא פי ה' : דברים ה, ג. מלכות פה : ת"ז בהקדמה (פתח אליהו). שלום שלום לרחוק ולקרוב : ישעי' גז, יט. אחר שורה המתחלת — וסוכ"ע. במקום שורה בבחי' סוכ"ע — צריך להיות : „בבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא כמ"ש בד"ה מקושש ובד"ה זכור ושמור והיינו שורה המתחלת בבחי' סוכ"ע, נדפס פי' שנים, צ"ל : פי שניים. ישפה יש פה : אסתר ספ"ו, תנחומא ויצא ו. ממלל רברבן : דניאל ז, ח. תחת היותך עזובה ושנואה : ישעי' ט, טו. הנה ישכיל עבדי : שם גב, יג. גדולה תשובה שדוחה את ל"ת שבתורה : יומא פו, ב. כי א"ל אנכי ולא איש : הושע יא, ט. הי' איש מלחמה : שמות טו, ג. כי לא אדם הוא : שמואל"א טו, כט. דמות כמראה אדם : יחזקאל א, כו. וארשתין לי : הושע ב, כא. תעזבנו לאורך ימים : איכה ה, כ. ברנע קסן עזבתך : ישעי' גז, ז.

עמוד תתקה

מי איל כמות : מיכה ז, יח. עד שלא נברא העולם : פדר"א פ"ב. ולא יכנף עוד מוריך : ישעי' ל, כ. ועמך כולם צדיקים : שם ס, כא. כי הוי' הוא האלקים וכו' : דברים ד, לה. כי הוי' יתן חכ' מפיו דעת : משלי ב, ו. למען ירבו ימיכם : דברים יא, כא. השמרו לכם פן יפתה : שם יא, טו. מי יתנך כאח לי : שה"ש ח, א. לאתבא צדיקייא בתיובתא : ראה לקי"ת דברים צב, ב. ובוח"ג קג, ב.

תתשעד

מראה מקומות

דאורייתא מחייע נפקת : זח"ב קכא, א.
 והיו הדברים האלה : דברים ה, ו.
 ישראל מתקשראן באורייתא : זח"ג עג, א.
 בראשית בשביל ישראל : הובא ברש"י
 ורמב"ן עה"ת בראשית א, א. וראה ב"ר
 א, ד. ויק"ר לו, ד.
 ויקס עדות ביעקב : תהלים עה, ה.
 תורה צוה משה מאורשח : דברים לג, ד.
 פסחים מט, ב.
 והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.

נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים :
 נחנימא גשא טו. במדב"ר יג, ו.
 צחוק עשה לי אלקים : בראשית כא, ו.
 כי שמש ומגן ה' אלקים : תהלים פד, יב.
 המלאכים ביקשו תנה הודך על השמים :
 שבת פח, ב. תהלים ת, ב.
 הבקר אור ותרגומו צפרא : בראשית מד, ג.
 ישמח ה' במעשיו : תהלים קד, לא.
 שלש רגלי' יראה כ"ז : דברים טז, טו.
 ושם נעלה ונראה ונשתחוה : גוסס התפלה
 מוסף לשלש רגלים.

עמוד תתקיר

מיום שחבר בהמ"ק : ברכות ה, א.
 אפרוחים או ביצים מארי מקרא מארי
 משנה : זח"ג רע"א רנג, ב.
 כי תרכב על סוסיך : חבקוק ג, ח.
 כי ששת ימים עשה ה' את השמים : שמות
 כ, יא.

כספ שבא לראות כך בא ליראות : חגיגה
 ב, א.
 והשתחוה לה' בהר הקודש בירושלים :
 ישע"י כו, יג.
 אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי : מגילה
 ג, א.

עמוד תתקיב

ואתה מחי' את כולם : נחמי ט, ו.
 בדבר... ה' שמים נעשו : תהלים לג, ו.
 אין חבוש מתיר עצמו : ברכות ה, ב וש"ג.
 תבא האט ותקנח צואת בנה : במדב"ר
 יט, ד.
 כי אם לבינה תקרא : משלי ב, ג.
 בינא ליבא : תקו"ז בהק' (פתח אלי' ואמר).
 אברהם שיצא ממנו ישמעאל : פסחים גו, א.
 קיט, ב.
 חסד דרועא ימינה : ת"ז בהקדמה שם.

דע מאין באת : אבות ג, א.
 אפלת' יערי עם דבשי : שה"ש ה, א.
 ועמד לא חפצתי : תהלים עג, כה.
 כי תהיו אתם ארץ חפץ : מלאכי ג, יב.
 כי ימים הראשונים מה הראשונים ברצון :
 דברים י, י. ובפרש"י שם.
 פותח את ידך יודיך : תהלים קמה, טו.
 ת"ז בהקדמה.

עמוד תתקטו

כי לא עם בינות הוא : ישע"י כו, יא.
 לא לחכמים לחס : קהלת ט, יא.
 יגיע כפיך כי תאכל : תהלים קכח, ב.
 שבת אותיות תשב : אגה"ת פ"י. ועי'
 ביפה תואר ב"ר פכ"ב בסופו.
 כד אנת תסתלק : ת"ז בהקדמה.
 קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא : זח"א רי, ב.
 משה עלה אל האלקים : שמות יט, ג.
 אדם בגימ' מ"ה : ת"ז בהקדמה.
 שובה עד ה' : הושע יד, ב.
 א"ת בנייך אלא בונייך : סוף ברכות וש"ג.
 בונה ירושלים ה' : תהלים קמו, ב.
 ובצדקה תכונני : ישע"י גו, יד.
 ושמרו דרך ה' : בראשית יח, יט.
 והארכת ימים ליום שכולו ארוך : דברים
 כב, ז. קדושין לט, ב.
 כל המאריך באחד : ברכות יג, ב.

כי יקרא פרט למזומן : דברים כב, ו.
 חולין קלט, א. ב"מ קב, א.
 ויאמן העם : שמות ד, לא.
 כד אתרפיא ט"א : זח"ב קכח, ב.
 אתהפכא חשוכא לנהורא : זח"א ד, א.
 אוהבי ה' שנאו רע : תהלים צו, י.

עמוד תתקיג

טעמו וראו כי טוב ה' : שם לה, ט.
 מלחמה לה' בעמלק : שמות יו, טו.
 מחה אמחה : שם יו, יד.
 כי תצא למלחמה : דברים כא, י.
 את זה לעומת זה עשה האלקים : קהלת
 ז, יד.
 חכמים המה להרע : ירמי ד, כב.
 ולאוט מלאום יאמץ : בראשית כה, כג.
 עבודת מתנה אתן את כהונתכם : במדב"ר
 יח, ז.
 ישבעו עצי ה' : תהלים קד, טו.
 בחכמה שבתורה אתברירו : ראה זח"ב
 רגו, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 בספר המאמרים תשי"א עמ' 79.

מראה מקומות תתשעה

עמוד התקפו

וערבה לחי מנחת יהודה ; מלאכי ג. ד.

עמוד התקכו

אמרתי אהכמה והיא רחוקה ממני : קהלת ז, כג.
כי לא יראני האדם וחי : שמות לג, כג.
ואראה את הוי' : ישעי' ו, א.
כל האומר אין לי אלא תורה : יבמות קט, ב.

עמוד התקכז

בתוי"א פ' נח : י, ד.

עמוד התקכט

ואקח את ראשי שבטיכם : דברים א, טו.
ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים : דה"א יב, לב.
שורה המתחלת היא — גרפס באזו — צ"ל : באיזו.
נתיב לא ידעו עיט : איוב כח, ז.

עמוד התקכז

ולא ידע איש : דברים לה, ה.
ולתבונתו אין מספר : תהלים קמו, ה.

עמוד התקכח

לא ידון רוחי באדם : בראשית ו, ג.
בכל מאדך בכל ממונך : ברכות גה, א.
מי לי בשמים ועמך לא חפצתי : תהלים עג, כה.

עמוד התקכט

ואכלתם ישן נושן : ויקרא כה, י.
איתן האזרחי : תהלים פט, א.
אליך ה' נפשי אשא : תהלים כה, א.

עמוד התקלא

שלעתיד יהי' הכינור של שמנה נימין : ערכין יג, ב.
אחותיו ולא ארפנו : שה"ש ג, ד.
מי יתנך כחז לי : שם ה, א.
שמחו צדיקים בה' : תהלים צו, יב.
ישמח ה' במעשיו : שם קר, לא.
אשה מזרעת תחלה יולדת זכר : ברכות ס, א. ושיג.

עמוד התקלב

השבעתי אתכם כוי אם תעירו : שה"ש ג, ה.

דכל בנייד למודי ה' : ישעי' נה, יג.

דודי בין הבנים : שה"ש ב, ג.

שמש צדקה : מלאכי ג, כ.

אנכי טוב לך מעשרה בנים : שמואליא א, ה.

אחרי ה' : דברים יג, ה.

לכתך אחרי : ירמי' ב, ב.

ואיש כי יקח אחותו כוי חסד הוא : ויקרא כ, יז.

ותרגום רובץ תחת משאו : שמות כג, ה.
אם הבנים שמחה : תהלים קיג, ט.

עמוד התקיו

כי שמי בקרבן : שמות כג, כא.

עמוד התקיה

וברית שלומי לא תמוט : ישעי' נה, י.

עמוד התקיט

תשוב ה' תתאה לגבי ו' : זח"ג רע"א קכב, א.

שלח"ך פרדס רימונים : שה"ש ד, יג.

והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.

גבי קבורת משה : סוטה יד, רע"א.

עמוד התקכ

כי ילדתי לו ששה בנים : בראשית ל, כ.
כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א : תענית ג, ב.

עמוד התקכא

שורה המתחלת שם — גרפס : גילוי יחיד, בבזך באב' 11 : גילוי בחי' יחוד.

על הרי בתר : שה"ש ב, יז.

על הרי בשמים : שם ה, יד.

שורה המתחלת עכ"ל — גרפס בב', צ"ל : ב"ב — הכונה באות ב'.

ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית : שמות כח, י.

לא תקח האם על הבנים : דברים כב, ו.
בחגיגה ר"פ אין דורשין : חגיגה יא, ב.

ויקרא ה' ה' : שמות לה, ו.

ובתבאור שם דמ"ב : דפוס קאמוסט תקצו.
דפוס זיטאמיר וברוקלין השטו דף פה, א.

עמוד התקכב

כי שאל נא לימים ראשונים : דברים ה, לב.

תתשעו

מראה מקומות

אם יהיו חסאיכם כשנים: ישעי' א, יח.

עמוד התקלה

ועת' יתיב: דניאל ז, ט.
והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים:
זכרי' יד, ח.

ונהר יוצא מעדן יובל שמו: בראשית
ב, י. זח"ב סג, א. זח"א נח, א. וראה
הערת כ"ק אדמור"ר שליט"א בספר
המאמר תש עמוד פג.

היש בה עץ אם אין: במדבר יג, כ.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
שורה המתחלת וכן ז"א — גרפס השמעתצ.
צ"ל: השמע"צ.

ועל דמות הכסא דמות כמראה: יחזקאל
א, כו.

והי' כעץ כוי ועל יובל ילח שרשיו:
ירמ"י יז, ח.

שורה המתחלת כי עמך — גרפס מן דריגת
צ"ל ממדריגת.

עמוד התקלפ

אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים:
חגיגה ט, ב.

עץ חיים היא: משלי ג, יח.
מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם: אבות
ה, ה.

חרות על הלוחות א"ת חרות: אבות ה, ב.
לעולם ירשו ארץ: ישעי' ס, כא.

ועוף יעופף: בראשית א, כ.
על רע"ק שעליו נאי משכני: שהש"ר א, ד.
ע"פ יעלה אבר כנשרים הקב"ה עושה להם
כנפיים ושמים: סנהדרין צב, ב. זח"א
יב, ב.

עמוד התקמ

אדם אחד מאלף מצאתי: קהלת ז, כח.
השבעתי אתכם בנות ירושלים: שה"ש
ג, ה.

עמוד התקמא

שמחו צדיקים בהוי': תהלים צו, יב.
עבודת מתנה אתן: במדבר יח, ז.
אם תבקשנה ככסף: משלי ב, ד.
דרשו הוי' בהמצאו: ישעי' נה, ו.

עמוד התקמוג

לא זו מחבבה עד שקראח אמי: שמ"ר
נב, ד. זח"ג רסב, א.

ודברי אשר שמת' בפ"ך: ישעי' נט, כא.
נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע: תענית
ה, א.

עמוד התקלג

דרשו ה' בהמצאו: ישעי' נה, ו.
פן יקראנו אסון: בראשית מב, ד.
כי יקרא פרס למזומן: חולין קלט, א.
ב"מ קב, א.

מצרים הוא מיצר מי: ראה לקו"ת להאריז"ל
פי וישב ד"ה ועתה כוי. תוי"א וז"א
ביאור לד"ה לכן אמור.

עמוד התקלה

עולם חסד יכנה: תהלים פט, ג.
ממעמקים קראתיך: שם ל, א.
התורה נק' אמת: ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח.
איכ"ר פתיחתא ב.

ועוף יעופף על הארץ: בראשית א, כ.
סולם מוצב ארצה: שם כח, יב.

התפלה במקום הקרבנות: ברכות כו, ב.
שמע"ט קושר כתרים: ראה זח"א לה, ב.
וראה הערת כ"ק אד"ש בסי' המאמרים
היתש"ת עמוד רב.

אור שנברא ביום הא' שמביט בו מסוף
העולם: חגיגה יב, א.

עמוד התקלו

טולו לרכוב בערבות: תהלים סח, ב.
הטרים אין לו הדרת פנים: יבמות פ, ב.

עמוד התקלז

ושמרו דרך ה' לעשות צדקה: בראשית
יח, יט.

שורה המתחלת בדרך — גרפס כ"ה ח"י.
צ"ל: כ"ה ח'.

כי עם הוי' החסד: תהלים קל, ז.
ולית שמאלא בהאי ע"ק: זח"ג קכט, א.
וראה שם רפט, א.

ואתחנן מאוצר מתנת חנט: סמרי דברים
ג, כג.

ישם לך שלום: במדבר ה, כו.
ונתתי שלום בארץ: ויקרא כו, ו.
ישבעו עצי הוי': תהלים קד, טז.

ויטע הוי' אלקים גן: בראשית ב, ח.
ונטעתם כל עץ מאכל: ויקרא יט, כג.

ועץ השדה יתן פריו: שם כו, ד.
בהגהות בדי"ה אחרי ה': גרפס לעיל פי'
ראה עמוד תרפו.

תתשעז

מראה מקומות

ישבעו עצי ה' : תהלים קה, טז.
רז"ל ע"פ ועוף יעופף : זח"א מו, ב.

עמוד התקנא

על ר"ע הביאני המלך חדריו : שה"ש רבה
א פסוק ד.

הקב"ה עושה להם כנפיים כנשרים ושמים :
סנהדרין צב, ב. זח"א יב, ב.

ישראל מתקשראן באורייתא ופעם אמרו
שישראל גבוה יותר : ראה סה"מ ה'ת"ש
עמוד 61.

טולם זהו סיני : בראשית רבה פס"ח, יב.
אשר הוצאתיך מאמצ' : במדבר טו, מא.
חרות על הלוחות אית חרות אלא חירות :
אבות ה, ב.

משחרב בהמ"ק : ברכות ה, א.

עמוד התקנב

אברהם שיצא ממנו : נסמן לעיל תקטס.

עמוד התקנז

תביא אם ותקנז : במ"ד יט, ד.
יגיע כפיך כי תאכל : תהלים קכה, ב.
לא לחכמים לחם : קהלת ט, יא.
הלא את השמים ואת הארץ אני מלא :
ירמ" כג, כד.

עמוד התקנד

ועל יובל ישלח שרשיו : ירמ" יז, ח.

עמוד התקנה

וכך אנת תסתלק מינייהו : ת"ז בהקדמה
(פתח אליהו).

קוב"ה סליק... לעילא לעילא : זח"ג כ, ב.
וראה ג"כ זח"א ר"י, א. רשימות איכה
להצ"צ ע' כב ואילך. סד"ה זכור הוי' —
עטר"ת.

שובה ישראל... קחו עמכם דברים : הושע
יד, ב"ג.

עמוד התקנו

ספ"ק דקדושין וחולין פב"ת לעולם שכולו
טוב : קידושין לט, ב. חולין קמב, א.
וברבות ברות : פרשה ו, יב.
הנה לא יגום כו' : תהלים קכא, ד.
אהל בל יצען : ישעי' לג, כ.

עמוד התקנז

ספ"ג דפסחים : ג, א.

מי שתורתו אומנתו מפטיק לק"ש : שבת
יא, א.

אם הבנים שמחה : תהלים קיג, ט.
וקדשתם את שנת החמשים שנה : ויקרא
כה, י.

ישמחו השמים ותגל הארץ : תהלים צו, יא.

עמוד התקמד

וכך אנת תסתלק מינייהו : ת"ז בהקדמה
(פתח אליהו).

שמי עם י"ה שט"ה : זח"ג רעה, ב. ת"ז
בהקדמה (ד, ב).

אין אדם עובר עבירה : סוטה ג, א. זח"א
קכא, א.

פ"ס דברכות : ברכות גז, א.

עמוד התקמה

יעקב בריח התיכון : זח"ג קפו, א. ראה
זח"ב קעה, ב.

עמוד התקמו

סוף חסי מכות : כג, ב.
אשה מזרעת אודם : נדה לא, א.
בפסחים ס"פ מקום : גז, ב.

עמוד התקמז

עולם חסד יבנה : תהלים פט, ג.
אור שנברא ביום הראשון : חגיגה ב, א.
שלא ה' העולם כדאי שישתמש בו : שמות
רבה לה, א.

דני"ח אסור להשתמש באורו : שבת כא, ב.
כנור של שמונה נימין ימוהמ"ש : ערכין
יג, ב.

שהסעימן הקב"ה עוה"ב : ב"ב יז, א.
במופלא מנח... בל תדרוש : חגיגה יג, א.
לא לחכמים לחם : קהלת ט, יא.

עמוד התקמה

סוף חולין : קיט, ב.
אם הבנים שמחה : תהלים קיג, ט.

עמוד התקמט

אדם כי יקריב : ויקרא א, ב.
חספרו חמשים יום : שם כג, טז.

עמוד התקנ

דמתנה כמכר : בכורות גב, ב.
אי לאו דהוה ל"י ניח נפשיה : גיטין ג, ב.
עולמך תראה בחי"ך : ברכות יז, א.

תתשעה

מראה מקומות

ולית שמאלא בעיך : זח"ג קכט, א. וראה
שם רפט, א.
דרשו ה' בהמצאו שארז"ל אלו עשרה
ימים : ר"ה ית, א.

עמוד התקנה

הנה אנכי שולח לכם : מלאכי ג, כג.
כי יקרא כ"ו והאם כ"ו דברים כב, ו.
שלח תשלח : שם ז.

עמוד התקנת

כי יקרא קן : שם ו.
לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו : שם י.
צוה ישועות יעקב : תהלים מד, ה.
וישע ד' אל הבל : בראשית ד, ד.
שוע סוי ונוז : כלאים פ"ט מ"ה. גרה
טא, ב.
ונתתי פני באיש ההוא : ויקרא כ, ו.
לא תלבש שעטנז : דברים כב, יא.

עמוד התקם

ועתיק יומין יתיב : דניאל ז, ט.
וישע ה' אל הבל : בראשית ד, ו.
זאת חקת התורה : במדבר יט, ב.
את חקתי תשמרו : ויקרא יט, יט.
שתוק כך עלה במחשבה : מנחות כט, ב.
שעל פרה אדומה אמר שלמה אחכמה :
תנחומא חקת ו.
של כפים חקותיך : ישעי' מט, טז.

עמוד התקפא

אשר שמתיו חול גבול לים : ירמיה ה, כב.
איתא במדיר פ' קרח : ית, ז.
חוק עולם לא יעברנהו : ירמיה שם.
ארז"ל בילקוט : תצא רמו תקל"א.
כי חק לישראל : תהלים פא, ה.
עושה שלום במדומיו : איוב כה, ב.
לשכב אצלה בעוה"ז : יומא לה, ב וש"נ.
מלפנתו : סוטה ג, ב.
בת ת"ח לעם הארץ : פסחים מט, א.

עמוד התקמב

ואשא אתכם על כנפי נשרים : שמות יט,
ד.
כתונת בד קדש ילבש : ויקרא טז, ד.
ה' אלקי גדלת מאד : תהלים קד, א.
אימתי גדול כשהוא בעיר : ראה זח"ב
רלה, א. זח"ג ה, א. ז"ח פ' תשא
בתחילתה. פ' חקת ד"ה רחש לבי
גדילים תעשה : דברים כב, יב.
סלית לבנה שנתעטף בה הקבי"ה : מדרש
תהלים קד, ב.

עמוד התקסג

והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.
הכנף מין כנף : מנחות לה, א.

עמוד התקסד

מה רבו מעשיך : תהלים קד, כו.
מה גדלו מעשיך : שם צב, ו.

עמוד התקסה

בצל איל : ברכות גה, א.
וידעת היום : דברים ד, לט.
תלת קשרין אינון : זח"ג עג, א. ראה
בהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר
המאמרים תשי"ח עמוד קיג.
ועתה יגדל נא : במדבר יד, יו.
שליש גדיל ושני שלישי פתיל : מנחות
לט, א. שו"ע או"ח סי' יא. ושו"ע
אדמו"ר הזקן שם סעי' כט.

עמוד התקסו

ב"י נברא העוה"ב : מנחות כט, ב.
שמח ומגן ה' אלקים : תהלים פה, יב.

עמוד התקסז

גדילים תעשה לך : דברים כב, יב.
במדרש איכה : פתיחתא, כד.
נפלאותיך ומחשבותיך אלינו : תהלים מ, ו.
בזהר פ' שמות : כ, א.
עוטה אור כשלמה : תהלים קד, ב.
אך בצלם מהלך איש : שם לט, ז.
כצל ימינו על ארץ : דה"א כט, טו.

עמוד התקסח

גופין תקינת לון : ת"ז בהקדמה (פתח
אליהו).
בתורה יש סתים וגליא : זח"ג קנב, א.
נובלות חכמה שלמעלה תורה : ב"ר יז ז,
וראית את אזורי : שמות לג, כג.
א"ת בניך אלא בוניך : ברכות סה, א וש"נ.
כל הקורא : רמב"ן עה"ת בהקדמה יונת
אלם פכ"ט. ועד"ז זח"ב מז, א.
ישראל עלו במחשבה : ב"ר בתחלתו.
תלת דרגין מתקשרין : זח"ג עג, א.

עמוד התקסח

הנך יפה רעייתי : שה"ש ד, א.
לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר : ברכות
ה, א.

עמוד התקע

תכלת דומה לים : סוטה יז, א וש"נ.
פני אר"י אל הימין : יחזקאל א, י.
כנשר יעיר קנו : דברים לב, יא.
ואשא אתכם על כנפי נשרים : שמות יט, ד.

גדלת מאד : תהלים קה, א.
ולגדולתו אין חקר : שם קמה, ג.
אשר תנה הודך על השמים : תהלים ח, ב.

עמוד התקעז

כהדיון קמצא דלבושא מיניה וביה : ב"ר
כא, ה.

דבר גדול מעשה מרכבה : סוכה כח, א.
והי' אמונת : ישעי' לג, ו.

עמוד התקעה

להנחיל אוהבי יש : משלי ח, כא.
קנה חכמה קנה בינה : משלי ד, ה.
חכמים תמה להרע : ירמיי ה, כב.

עמוד התקעמ

וישטמוהו בעלי חצים : בראשית מט, כג.
ולא אבה כיו ויהפוך : דברים כג, ו.
וישב ישראל בשמים : במדבר כה, א.
טוב עין הוא יבורך : משלי כב, ט.

עמוד התקפ

ספ"ח דברכות : נג, ב.
כי ה' אמר לו קלל : שמואל"ב טז, י.

עמוד התקפא

וקל כנשר לעשות רצון אביך שבשמים.
אבות ס"ה, כ.

רוכב על כרוב קל שלו : ע"ז ג, ב.
ולא אבה ה' אלקיך : דברים כג, ו.
כבלע את הקדוש : במדבר ד, כ.

עמוד התקפב

למען דעת צדקות ה' : מיכה ו, ה.
לא הביט און ביעקב : במדבר כג, כא.
נר ה' נשמת אדם : משלי כ, כז.
כי חלק ה' עמו : דברים לב, ט.
אליך ה' נפשי אשא : תהלים כה, א.
צמאה נפשי : תהלים מב, ג.

עמוד התקפג

אין אדם עובר עבירה : סוטה ג, א.
כל שיראת חסאו קודמת לחכמתו : אבות
ג, ט.

ויאמר לאדם הן יראת ה' : איוב כה, כח.
ראשית חכמה יראת ה' : תהלים קיא, י.
שעריבים עליו ד"ט : ע"ז לה, א.
זהירות מביאה לידי זריזות : ע"ז כ, ב.
וראה שם על הגליון.

והחכמה מאין תמצא : איוב כה, יב.
די לחכימא ברמיזא : רשב"ם בראשית כג,
טז. (ע"פ מדרש משלי כב, זח"ג רכט,
ב). ועוד.

שום תשים עליך מלך : דברים יז, טו.
כולם בחכמה עשית : תהלים קה, כד.

אדם אדמה לעליון : עשרה מאמרות מאמר
אכ"ח ח"ב ס"ג. שלי"ה תושב"כ וישב
סוף הדרוש צאן יוסף, ע"ש. ועוד.
וגובה להם ויראה להם : יחזקאל א, יח.

עמוד התקעא

יאר הוי' פניו אליך : במדבר ו, כה.
הם רמ"ח אברין דמלכא : ראה ת"ז ת"י ל.
וימינו תחבקני : שה"ש ב, ו.
הנך יפה רעייתך : שם ד, א.
שש וארגמן לבושה : משלי לא, כב.
וכנפיהם פרודות : יחזקאל א, יא.
אחרי ה' ילכו כאר"ה ישאג : הושע י, א.

עמוד התקעב

היא של בגד וכנפיה של עור : מנחות
מ, ב.

הוד והדר לבשת : תהלים קה, א.
כתנות עור : בראשית ג, כא.
אם אין חכמה אין יראה : אבות ג, יז.
ולא ע"ה חסיד : שם ב, ה.

עמוד התקעג

ומשם יפרד : בראשית ב, י.
במ"א ע"פ אחת שאלתי : ראה ד"ה זה
לעיל בפי עקב.
באות גימל שהוא בראש מצות ציצית :
פתיחתא איכה כד.

חכו ממתקים : שה"ש ה, טו.
ח"ך יסעם אוכל : איוב לה, ג.
שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.

עמוד התקעד

הכנף פתיל תכלת : במדבר טו, לח.
שום תשים אליך מלך : דברים יז, טו.
אליך ה' נפשי אשא : תהלים כה, א.
כי ה' אלקיך אש אומלה : דברים ד, כד.
עבדו את ה' ביראה : תהלים ב, יא.

עמוד התקעה

אני ראשון ואני אחרון : ישעי' מה, ו.
עבדו את ה' בשמחה : תהלים ק, ב.
תחת אשר לא עבדת : דברים כה, מז.
הנה רחוקי יאבדו : תהלים עג, כז.

עמוד התקעו

כל הקורא ושונה : ראה תדכ"א רבה
רמ"ח. וראה י"ש איכה רמז תתלר.
מל האומר אין לי אלא תורה : יבמות
קט, א.

חנימל בראש מצות ציצית : איכ"ר פתיחתא
כד.

מראה מקומות

תתשפ

כל מי שיושב ושונה : נטמן לעיל עמוד
תתקעו.

למה קדמה שמע : רפי"ב דברכות יג, א.
ומלכותו ברצון קבלו עליהם : נוסח ברכת
ק"ש דערבית.

שום תשים עליך מלך : דברים יז, טו.
סוף דבר כו' את האלקים ירא : קהלת
יב, יג.

מצות המלך : ראה לקו"ת פי' במרכב ביאור
לדי"ה ויזכר גוי' אנכי סי"ב ופי' ואתחנן
די"ה למען תירא.

לא המדרש עיקר : אבות יא, יז.

צדק מלאה ימינך : תהלים מה, יא.

אמרו צדיק כי טוב : ישעי' ג, י.

צדיק ה' צדקות אהב : תהלים יא, ז.

עמוד תתקצב

וצדקה תהי' לנו : דברים ו, כה.

והי' מעשה הצדקה שלום : ישעי' לב, יז.

כי נר מצוה ותורה אור : משלי ו, כג.

ראה נתתי לפניך את הברכה : דברים
ל, טו.

לפני ה' תטהרו : ויקרא טו, ל.

את פניך ה' אבקש : תהלים כו, ח.

כתשובת דאביד' : עי"ז יו, א.

עמוד תתקצג

ישימו קטורה באפיך : דברים לג, י.

הטולח לכל עונכי : תהלים קג, ג.

תיסרך רעתך : ירמי' ב, יט.

מעז יצא מתוק : שופטים יד, יד.

ויורהו ה' עץ כו' וימתקו המים : שמות
טו, כה.

עמוד תתקצד

אם צדקת : איוב לה, ז.

במקום שבע"ת עומדים : ברכות לה, ב.

וכמ"ש בזהר : ח"א קכט, ב.

כיתרון האור מן החשך : קהלת ב, יג.

אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך : ישעי' מג,
כה.

עמוד תתקצה

ולא תאבה לו : דברים יג, ט.

אין אדם רואה חוב לעצמו : שבת קיט, א.

ויסך אלקים בעדו : איוב ג, כג.

עמוד תתקצו

חלק ה' עמו : דברים לב, ט.

עמוד תתקצז

תפלה של שחרית כנגד אברהם : ברכות
כו, ב.

עמוד תתקפד

חמו מעי לו : ירמי' לא, כ.

לא מאסתים : ויקרא כו, מד.

עמוד תתקפה

אך טוב לישראל : תהלים עג, א.

לית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, ב.

וראה שם רפט, א.

יגער ה' בך השטן : זכרי' ג, ב.

לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה :

פסחים ג, ב.

עמוד תתקפו

כולט בחכמה עשית : תהלים קד, כד.

עמוד תתקפז

בחכמה יבנה בית : משלי כד, ג.

ביום עשות הוי"ו אלקים : בראשית ב, ז.

הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם :

סנהדרין לת, ב.

עמוד תתקפח

וצבא השמים לך משתחוים : גחמי' ט, ו.

אחור קדם צרתני : תהלים קלט, ה.

וארז"ל בשביל ישראל : מדרש הובא ברש"י

ורמב"ן עה"ת בראשית א, א. וראה

ב"ר פי"א ד. ויקי"ר לו, ד.

במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים : רות

רבה ב, ג.

ועמך כולם צדיקים : ישעי' ט, כא.

מי לי בשמים : תהלים עג, כה.

קדש א"ע במותר לך : יבמות כ, א.

קודש ישראל להוי"ו : ירמי' ב, ג.

ישת חושך סתרו : תהלים יח, יב.

עמוד תתקפט

ה' מלך ניאות לבש : תהלים צג, א.

ביה... ה' צור עולמים : ישעי' כו, ד.

אם הבנים שמחה : תהלים קיג, ט.

בינה ליבא ובה הלב מבין : תקו"ז בהקי

(פתח אליהו ואמר).

עמוד תתקצ

ודברת בם : דברים ו, ז.

דבר ה' זו הלכה : שבת קלה, ב.

עמוד תתקצא

ואשים דברי בפיך : ישעי' נא, טו.

הליכות עולם לו : חבקוק ג, ו.

קול קורא במדבר פנו דרך : ישעי' מ, ג.

קול ה' יחיל : תהלים כט, ח.

צמאה לך נפשי : שם סג, ב.

וירד ה' על ה"ס : שמות יט, כ.

עמוד תתקצח

צדק מלאה ימינך : תהלים מה, יא.
 וצדקתך ירננו : שם קמה, ז.
 צדק יליו בה : ישעי' א, כא.
 צדק יקראחו לרגלו : ישעי' מא, ב.
 ומלכי צדק מלך שלום : בראשית יד, יח.
 אין מלך בלא עם : גסמן לעיל עמוד תשפג.

דינא דמלכותא דינא : גיטין י, ב וש"ג.
 זח"ג רכנ, א. רגו, ב.
 והוכן בחסד כסאו : ישעי' טו, ה.

עמוד תתקצט

אמרו לפני מלכות : ר"ה טו, א.
 שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.
 מזמור לה' הארץ ומלואה : תהלים כד.
 במקום שבע"ת עומדים : ברכות לה, ב.
 ספיק דקידושין : מ, ב.
 ר"א בן זורדייא : ע"ז יו, א.

עמוד תת

קודם שנברא העולם : פדרי"א פ"ג.
 לחכימה ברמיזא : זח"ג רכט, ב.
 מחווי לי במחוג : תגיגה ה, ב.
 פ"ג דמנחות : כט, א.

עמוד תתרא

לאהבה את ה' אלקיך : דברים יט, ט.
 והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.
 חכים ולא בחכמה ידיעה : ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

עמוד תתרב

ה' מלך גאות לבש : תהלים צג, א.
 ישת חושך סתרו : שם יח, יב.
 פותח את ידך ידייך : שם קמה, טו. ת"ז בהקדמה.

עמוד תתרג

דבחכמה דוקא אתברירו : גסמן לעיל עמוד תק.

מכפירים יחידתי : תהלים לה, יו.
 ביה ה' צור עולמים : ישעי' כו, ד.
 אם הבנים שמחה : תהלים קיג, ט.
 ביו"ד נברא : מנחות כט, ב.
 ענני במרחב י"ה : תהלים קיח, ה.
 הוא דא עתיקא : זח"ג קעה, ב.

עמוד תתריד

והירדן מלא ע"כ גדותיו ... וכ"פ בנדריים : יהושע ג, טו. נדרים מ' סע"א.

עמוד תתריה

זמור דממעמקים קראתיך : תהלים קל.

עמוד תתרו

וכובע ישועה בראשו : ישעי' נט, יז.
 מציל עני מחזק ממנו : תהלים לה, י.
 בצל החכמה בצל הכסף : קהלת ז, יב.
 ואשים דברי בפיד : ישעי' נא, טו.
 ולא יראה בך ערות דבר : דברים כג, טו.

עמוד תתרו

וה' הולך לפניהם שארז"ל הוא ובי"ד : שמות יג, כא. ב"ר נא, ב.
 איש ואשה זכו שכינה שרויה ביניהם : סוטה יז, א.

עמוד תתרה

י"א שאין קם בתחיה : תוסי' ב"מ ע, ב.
 ש"ע אדה"ז הלכות רבית סע"ב.
 מאן דלא כרע במודיע : תוסי' ב"ק טז, ב.
 כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש : יומא כג, א.
 אמלאה החרבה שנתמלאה צור מחורבנו : מגילה ו, ב.

עמוד תתרט

ואיש כי יקוז אחותו חסד הוא : ויקרא כ, יז.

עמוד תתריא

כי ישבו אחים : דברים כה, ה.

עמוד תתריב

ה' בחכמה יסד ארץ : משלי ג, יט.

עמוד תתריג

והארץ הדום רגלי : ישעי' סו, א.
 ונתתי לך מהלכים : זכרי' ג, ז.
 האי שלמא דאזלינן מיניי' כהלולא דמיא : עירובין נה, א.
 סנדל קושר כתרין לקונו : ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשח עמוד רב.

עמוד תתריד

אם ישים אליו לבו רוחו : איוב לה, יד.
 והיה ה' לי לאלקים : בראשית כח, כא.
 מה יפו פעמיך בנעלים : שה"ש ז, ב.
 של נעליך מעל רגליך : שמות ג, ה.
 משה פרוש ה' מן האשה : שבת טו, א.
 זח"א כב, א.
 ותפול לפני רגליו : אסתר ה, ג.

עמוד תתרטו

מס"ט קושר כתרין לקונו : זח"א לב, ב.
 וראה לעי' סנדל עמוד תתריג.

מראה מקומות

תתשפכ

עמוד התרכא

בחומר ובלבנים : שמות א, יד.
שעורה שעור ה' : זח"ג קפת, ב.
לפני ה' תטהרו : ויקרא טו, ל.
וזרקתי עליכם מים טהורים : יחזקאל לו, כה.

עמוד התרכב

מה יקר חסדך : תהלים לו, ח.
ויקר אלקים אל בלעם : במדבר כג, ד.
אשר לא יחי' טהור מקרה לילה : דברים כג, יא.
יהי זך נחש עלי דרך : בראשית מט, יז.
ושמרו דרך ה' : שם יח, יט.
אשר שם לו בדרך : שמואל"א טו, ב.

עמוד התרכג

ישיש כנבוד לרוץ : תהלים יט, ו.
ותשב באיתן קשתו : בראשית מט, כד.
בא נחש על חוה : שבת קמו, א. זח"א
כה, ב. לו, א. קכו, ב. זח"ב רלא, א.
א. זח"ג קסא, א.
מ"ש באלהיו : מלכים"א יח, כט.
ותתפלל על הוי' : שמואל"א א, י.

עמוד התרכד

כי יד על כס י"ה : שמות יז, טו.
הי' מחתך המילות : במ"ר יג, ה.
דירושמי"ט מכוון כנגד ירושמי"ע : תנחומא
פקודי א. זח"א קפג, ב. תנחומא תצא, ט.
שאי' השם שלם ואי' הכסא שלם : רש"י
בשלח יז, טז. תנחומא תצא בסופה.
כבוד מרוס מראשון מקום מקדשינו : ירמ"י
יז, ב. ועי' בלקוסי שיחות ח"ד עמוד
1135 הערה כב.

עמוד התרכה

מפלגך זלעילא : סנהדרין לט, א.
ומחה הי' דמעה : ישעי' כה, ח.
התורה נקי' עוז : שהש"ר א ע"פ משכני.
זח"ב צד, א. ראה ויק"ר פלי"א ה. יל"ש
בשלח רמו רמד.
וקוי הי' יחליפו כח : ישעי' מ, לא.
אי' קורין אבות אלא שלשה : ברכות טז, ב.

עמוד התרכז

ואני בתוך הגולה : יחזקאל א, א.
ונהפוך הוא : אסתר ט, א.
ותפול לפני רגליו : שם ח, ג.
בשל רצונך : אבות ב, ד.
ועמך לא חפצתי : תהלים עג, כה.

בראשית נמי מאמר : ר"ה לב, א. מגילה
כא, א.

אחד ועד : זח"ב קל, א. — הוא"ו מתחלף
באל"ף בחילוף אהוי' והעי"ן בחי"ת
באותיות אחע"ה (רמ"ז הובא בניצוצי
אורות שם) — ונתבאר בארוכה ע"פ
דא"ח באמרי בינה שער הע"ש פס"ב
ואילך, בשרש מצות התמלה להצי"צ מלי"ח
ועוד. (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר
המאמרים תשח עמוד 242).

אחשוורש ארז"ל אחיו של ראש : מגילה
יא, א.

ואם לא יחפוץ האיש : דברים כה, ז.

עמוד התרמז

לא אנחנו : תהלים ק, ג.
בכל צרתם לא צר : ישעי' סג, ט.

עמוד התריז

ביום ההוא יהי' הוי' אחד : זכרי' יד, ט.
אדם גימי' מ"ה : ת"ז בהקדמה.
והנה ביחזקאל : א, א.
גלו לבבל שכילה עמהם : מגילה כט, א.
ויבן ד' אלקים : בראשית ב, כב.

עמוד התריח

ישעי' נק' בן כרך... יחזקאל שנק' בן
כפר : חגיגה יג, ב.
זכור את אשר עשה לך עמלק : דברים
כה, יז.
ברבות ר"פ יתרו : כז, א.
ויאמר שאול אל הקיני : שמו"א טו, ו.
הרמ"ז ר"פ ויקהל : קצה, א.
וזכרתי לך ברית ראשונים : ויקרא כו, מה.

עמוד התריט

פקדתי את אשר עשה לך עמלק : שמו"א
טו, ב.
במשנה פ"ד דר"ה : לב, א.
לא יהי' לך בביתך : דברים כה, יד.
ונתתם לי אות : יהושע ב, יב.
עקב בריח התיכון : זח"ג קפו, א.
אם ראית דור : רות רבה א, ב. תנחומא
תצא ח.
סוף איכה ד"פ ע"ג : פ"ה, א.
ג' מתנות טובות : ברכות ה, א.

עמוד התרכ

ויאבק איש עמו : בראשית לב, כה.
אם תגביה כנשר : עובדיה א, ד.
ואולם חי אני : במדבר יח, כא.
ואנכי עפר ואפר : בראשית יח, כז.

ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו :
ויקרא כו, ד.
מיכאל מקריב נשמותיהם של צדיקים : תוס'
מנחות ק"א.

עמוד תתרי"ה

שעטרה לו אמו : שה"ש ג, יא.
התפלות במקום בכורים : תנחומא ס' תבוא
בתחלתו.

כמאמר אבא בנימין : ברכות ה, ב.

עמוד תתרי"ז

כמה ארץ אפיים לפניו שכל הזורות היו
מכעיסין : אבות ה, ב.

שפופרת שבפרש"י בחומש : בראשית כה,
כו.

בחכמה אתברירו : נסמן לעיל עמוד תק.
יעקב יעקב ב' פעמים : בראשית מו, ב.
ויעקבני זה פעמיים : שם כו, כו.

עמוד תתרי"ח

תתן אמת ליעקב : מיכה ה, כ.
כי חלק ה' עמו : דברים לב, ט.
ישראל ישר אל : ת"ז בהקדמה (ג, ב).

עמוד תתרי"ח

עולם הפוך ראיתי : פסחים ג, א.
שממית בידים תתפש : משלי ל, כח.
גרש את האמה הזאת : בראשית כא, י.
ז"א בעתיקא אחיד ותליא : זח"ג רצב, א.
בהבראם בה' בראם : מנחות כט, ב.
כולם בחכמה עשית : תהלים קה, כו.

עמוד תתרי"ט

הפטוק בפי משפטים ופי תשא : כג, יט.
לה, כו.

כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם :
הושע ט, י.

קדש ישראל לה' : ירמיה ב, ג.
כמיש בתודא : ח"א פי"ד, ראה בכל זה
המאמר דלעיל.

במד"ד : ב"ר בתחלתו.

ה' קנני ראשית דרכו : משלי ה, כב.
גליף גליפו בטה"ע : זח"א טו, א.
בעה"ג ישבו אבותיכם מעולם : יהושע כד,
ב.

ויהי האדם לנפש חיי : בראשית ב, ז.

עמוד תת"מ

כל האזרח בישראל : ויקרא כג, מב.
מלאך עומד בשליש העולם : בראשית רבה
פס"ח, יב — בשינוי לשון.

אע"ג דאיהו לא חזי מזלייהו חזי : מגילה
א, א.

עמוד תתרכ"ז

כדרך שבא לראות : חגיגה ב, א.
התשכח אשה כו' גם אלה : ישעי' מט, טו.
ועמדו רגליו כו' ומש חצי ההר : זכרי'
יה, ד.

עמוד תתרכ"ח

לא ימיש יספר כו' כי עץ חיים היא :
יהושע א, ח. משלי ג, יח.

כל שמעשיו מרובים מחמתו : אבות ג, י.
שכל טוב לכל עושיהם : תהלים קיא, י.
ומל ה' את לבבך : דברים ל, ה.
ההרים וקדו כאלים : תהלים קיה, ד.

עמוד תתרכ"ט

עת להבק ועת לרחק מחבק : קהלת ג, ה.
ארומתך אלקי המלך : תהלים קמה, א.
אהל בל יצען : ישעי' לג, כ.
מים וסמ"ך שבלחות בנס היו עומדין :
מגילה ב, סע"ב.

עמוד תת"ל

כ"מ שנאמר לי אינו זז לעולם : מדרש
שוחר טוב פי"ט, ועד"ז ג"כ בספרי
בהעלותך יא, טו. ויקרא רבה פ"ב, ב.
ונתבאר בלק"ת במדבר ד"ה ביאור מעט
ע"ם וארשתין לה.

הנביאים עתידיים להבטל : ראה ירושלמי
ר"ה פ"א ה"ה.

ג' מועדים הם ג"כ מבחי' ג' אבות : זח"ג
רנז, ב. טו"א"ח ס"י ת"ז. מנורת המאור
(לר"י אלנקוואה) ח"ב הל' ר"ח כשם ר'
יהודא בן הרא"ש.

וזכרתי את בריתי יעקב : ויקרא כו, מב.
ואיש כו' יקח אחותו כו' חסד הוא : ויקרא
כו, יו.

וה"י הוי' למלך כו' ביום ההוא יהי :
זכרי' יד, ט.

הנה ישיכיל עבדי : ישעי' נב, יג.
ספ"ג דפסחים : ג, א.

עמוד תת"ל"א

ראשית בכורי כו' לא תבשל גדי : שמות
כג, יט. לה, כו.

באו ונשתחוהו : תהלים צה, ו.
קדש ישראל לה' ראשית תבואתה : ירמיה
ב, ג.

עמוד תת"ל"ב

ה' קנני ראשית דרכו : משלי ח, כב.
כי לקח טוב נתתי לכם : שם ד, ב.
וזרעתי ל' בארץ : הושע ב, כה.

תתשפד

מראה מקומות

עמוד תתרכט

הוא דא עתיקא : זח"ג קעה, ב.
ואהי אצלו אמון : משלי ת, ל.
א"ת אמון אלא אומן : בראשית רבה
בתחילתו.

דברו חכמים בהוה : שבת טו, ב.

עמוד תתרכ

ונהר יוצא מעדן : בראשית ב, ג.
זכה נעשה לו סם חיים : יומא עב, ב.

עמוד תתרכא

האומר אין לי אלא תורה : יבמות קט, ב.
והי עמו שהלכה כמותו בכל מקום :
סנהדרין צב, ב.

וכל בניך לימודי ה' : ישעיה נה, יג.
שבברכת הארץ צריך להזכיר ברית ותורה :

ברכות מת, ב.

שכבד פה היינו תושבע"פ : זח"ג כה, א.
ונחנו מה : שמות טו, ז.

כי חן המים משיתיהו : שם י, ב.
ויאמר העבד הנמיאני : בראשית כה, ז.

עמוד תתרכב

ואנכי אהי עם פיך : שמות ה, יב.
כמ"ש בזהר : זח"ג רלה, א.
מלכות פה תושבע"פ : ת"ז בהקדמה (פתח
אליהו).

אמרו לפני מלכיות : ר"ה טו, א.
דבר מלך שלטון : קהלת ה, ד.
נקבה תשובב גבר : ירמיה לא, כב.

עמוד תתרכג

ויבן ה' הצלע : בראשית ב, כב.
ה' שומריך : תהלים קכא, ה.
לעולם ה' דברך נצב בשמים : תהלים קיט,
פט.

עמוד תתרכד

נתאום הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים :
תנחומא נשא טז. וראה ג"כ במדבר רבה
פ"ג, ו.

עמוד תתרכה

יגיע כפיך : תהלים קכת, ב.

עמוד תתרכו

בי"ה ה' צוד עולמי : ישעיה כו, ד.
ואתחנן גימטריי תקט"ו : דברים רבה יא,
ו.

עמוד תתרכי

ולא נתכנו עלילות : שמואל א' ב, ג.

וורעתיה לי בארץ : הושע ב, כה.

ונתנה הארץ יבולח : ויקרא כו, ד.

כי האדם עץ השדה : דברים כ, יט.

היש בה עץ אם אין : במדבר יג, כ.

והחכמה מאין תמצא : איוב כה, יב.

מיכאל כהנא רבא מקריב נשמות ע"ג

המזבח : תוס' מנחות קי, א.

שבניה מקנא בכורטי : ת"ז ת"ו ו.

עמוד תתרכיא

להנחיל אוהבי יש : משלי ה, כא.

אז תתענג על ה' : ישע"י נה, יד.

התפלה נקי' סולם : זח"א רטו, ב. ח"ג

טו, ב. ת"ז ת"י מה.

ואולם חי אני : במדבר יד, כא.

עמוד תתרכיב

בעטרה שעטרה לו אמו : שה"ש ג, יא.

קשרו להם שני כתריו : שבת פת, א.

עשו אחי איש שעיר : בראשית כו, יא.

שער באשה ערוה : ברכות כד, א. שו"ע

או"ח סי' עה, ב. שו"ע אדה"ז שם

סעי' ד.

העורכים לגד שולחן : ישע"י סה, יא.

כמה ארץ אפיים לפניו : אבות ה, ב.

ורצון אותיות צנור : מקדש מלך לזהר

ח"ב קנו, א. מאורי אור אות צ בסופו.

ואנכי איש חלק : בראשית כו, יא.

חלק ה' עמו : דברים לב, ט.

עמוד תתרכיג

יעקב יעקב : בראשית מו, ב.

ורעי את גדיותיך : שה"ש א, ח.

עמוד תתרכיד

צדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר : סוכה

יד, א.

וישקף ה' אל מחנה : שמות יד, כה.

עמוד תתרכיה

כל אשר חפץ ה' עשה : תהלים קלה, ו.

עמוד תתרכיז

וידר נדר והוי' הוי' לי לאלקים : בראשית

כה, כ"א.

צטאה לך נפשי : תהלים סג, ב.

עמוד תתרכיח

נעשה אדם בצלמנו : בראשית א, כו.

את ה' האמת : דברים כו, יד.

ויבן ה' את הצלע : בראשית ב, כב.

בינה יתירה נתנה באשה : נדה מה, ב.

ר"ע ה"י דורש על כל קוץ וקוץ : מנחות

כט, ב.

תתשפה

מראה מקומות

ואין גדול אלא משה : דברים רבה יא, ו.
גם האיש משה גדול : שמות יא, ג.

עמוד התרסז

במד"ר פי וירא : גג, י.
הבו גדול לאלקינו : דברים לב, ג.
גדלו לה' אתי : שם לה, ד.

עמוד התרסח

את ה' האמרת היום : דברים כו, יו.
שמע ישראל ה' אלקינו : שם ה, ד.
כי יעקב בחר לו י"ה : תהלים קלה, ד.
דקרו ל"י אלקא דאלקייא : מנחות קי, א.
ה' אחד : דברים שם.
אחד ה"י אברהם : יחזקאל לג, כד.
אנת הוא חד ולא בחושבן : ת"ז בהקדמה.

עמוד התרסח

היום קאי על ר"ה : ראה זח"ג רלה, א.
אמרו לפני מלכות : ר"ה טו, א.
שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד : זהו חסיבה
אחת : ברכות ה, א.
לעולם ה' דברך נצב בשמים : תהלים קיט,
פט.

לא איש אל ויזוב : במדבר כג, ט.
ה' איש מלחמה : שמות טו, ג.
תהוה אמר ולא יעשה : במדבר כג, יט.
ודבר אלקינו יקום לעולם : ישעיה מ, ה.

עמוד התרע

אני מדבר בצדקה : ישעיה סג, א.
והחכמה תחיי בעליה : קהלת ה, יב.
בפיך זו צדקה : נדרים ה, א.
וצדקה תחיי לנו : דברים ו, כה.
כי אותך ראיתי צדיק : בראשית ז, א.

עמוד התרעא

אור זרוע לצדיק : תהלים צו, יא.

עמוד התרעב

כוס גימטי אלקים : זח"ג רמה, א. רעג, א.
ת"ז סוף ת"י מז.
חלקי ה' אמרה נפשי : איכה ג, כד.
הצדיק אבד : ישעיה נז, א.
ונגלה כבוד ה' : ישעיה מ, ה.

עמוד התרעג

זכרנו את הדגה : חנט בלא מצות : ספרי
בהעלותך יא, ה.
פרעה שמקבל מעורף דא"א : לקוטי תורה
להאריו"ל ר"פ וישב שם ר"פ שמות ובכ"מ.
אין לך עשב שאין לו מזל : ראה ב"ר פ"ג,
ו. זח"א רנא, א. מו"ג ח"ב פ"ג, אנה"ק
סוסי"ך.

עמוד תתרכ

קטן אינו מוליד : סנהדרין סח, ב.

עמוד תתרכ

ביום ההוא יחיי ה' אחד : זכריה יד, ט.
מטי"ט קושר כתרים : ראה זח"א לה, ו.
וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר
המאמרים ה"תשי"ח ע' רב.

עמוד תתרכ

חביבין ישראל שנקי בנים למקום : אבות
ג, יד.
כי יעקב בחר לו י"ה : תהלים קלה, ד.
וה"י הנשאר בציון והנוטר בירושלים :
ישעיה ה, ג.
עתידים צדיקים שיאמרו לפניו קדוש :
ב"ב עה, ב.

עם זו גאלת : שמות טו, יג.
כאשר ידבק האזור : ירמ"י יג, יא.
ד' ימלך לע"ו : שמות טו, יח.
וה"י ה' ימלך : זכריה יד, ט.
שאלמלא אמרו ה' מלך לע"ו : מכילתא
שמות טו, יח.

עמוד תתרכ

אמרו לפני מלכות : ר"ה טו, א.

עמוד תתרכ

אין כבוד אלא תורה : אבות ה, ג.

עמוד תתרכ

מגיד מראשית אחרית : ישע"י מה, י.
נהר דינור דנגיד ונפיק : דניאל ה, י.
קורא הזרות מראש : ישע"י מא, ד.
ואח"י אצלו אמון : משלי ח, ט.

עמוד תתרכ

ואלה תולדות פרץ : רות ד, יח.
ויקטן עדות ביעקב : תהלים עה, ה.
כי אמרתי עולם חסד יבנה : שם פט, ג.
וצדיק יסוד עולם : משלי י, כה.
אמרו צדיק כי טוב ישע"י ג, י.
כי עם קדוש אתה : דברים ז, ו.
קדושים תהיו : ויקרא יט, ב.
למען הקים אותך לי לעם : דברים כט, א.

עמוד תתרכ

ולא אבה : שם כג, ו.
בי"ה ה' צור עולמים : ישעיה כו, ד.
בה' נברא עוה"ז : מנחות כט, ב.
גדול הו"י : תהלים מה, ב.
כרחל לפני גוזיזה נאלמה : ישעיה נג, ז.
במד"ר פי הברכה דש"ב ע"ב : יא, ו.

עמוד התרעד

אל תבטחו בנוביים : תהילים קמו ג.
 אשר החילות לנפול : אסתר ה יג.
 שבע יפול צדיק וקם : משלי כד, טז.
 כי תנה הסתיו עבר : שיר השירים ב, יא.
 ושכר מצוה בהאי עלמא ליכא : קידושין לט, ב.

עמוד התרפג

והחכמה תחיי : קהלת ז, יב.
 וצדקה תהיה לנו : דברים ה, כה.
 אשרי משכיל אל דל : תהילים מא, ב.
 אור זרוע לצדיק : תהילים צז, יא.
 והחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.
 בפיך זו צדקה : גורים ז, א.

עמוד התרעה

אני ה' חוקר לב ובוזון כליות : ירמיה יז, י.
 חלקי ה' אמרה נפשי : איכה ג, כד.
 יציץ ופרח ישראל : ישעיה כז, ו.
 מאי פירות מצות : סוטה מו, א.
 המאכלים בשבת אינן מגשמים : ראה זח"ג פח, ב.

עמוד התרפג

אנכי הרואה : שמואל א ט, יט.
 חלקי ה' אמרה נפשי : איכה ג, כד.
 והי' ה' לי לאלקים : בראשית כח, כא.
 צדיק ונושע : זכריה ט, ט.
 הצדיק אבד : ישעיה נז, א.
 בעטרה שעטרה לו : שה"ש ג, יא.

ומלכותו בכל משלה : תהלים קג, יט.

עמוד התרעו

ספ"ג דפסחים : ג, א.
 והי' הוי' כו' ושמו אחד : זכריה יד, ט.

עמוד התרפד

מיט עיזי מסגא ברישא : שבת עז, ב.
 כמה ארך אפיים לפניו : אבות ה, ב.

עמוד התרעו

ארץ קדמה : תגיגה יב, א.
 שאו ידיכם קדש : תהילים קלד, ב.

עמוד התרפה

הסתיו עבר הגשם חלף : שה"ש ב, יא.
 שהתבן הקש והחטה מדיינים זע"ז : ב"ר פג, ב.

עמוד התרעה

יפה שעה א' תשובה : אבות ה, יז.

עמוד התרפז

ואין אדם נוקף אצבעו : חולין ה, ב. זח"ג רעה, ב.
 שקרו ליי אלקא דאלקא : מנחות קי, א.

עמוד התרעט

ובדה"י כתיב ומי כעמך ישראל : יז, כא.
 ובשמואל כתיב ומי כעמך כישראל : ש"ב ז, כג.

עמוד התרפו

נהנין מזיו השכינה : ברכות יז, א.
 ונהר יוצא מעדן להשקות הגן : בראשית ב, י.

עמוד התרפח

רם על כל גוים : תהילים קיג, ד.
 מי כה' אלקינו המגביהי : שם קיג, ה.
 אני ה' לא שניתי : מלאכי ג, ו.
 שבר"ה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון : ר"ה טז, א.
 היוצר יחד לבם : תהילים לג, טו.

עמוד התרפז

ביו"ט ההוא יהי' הוי' אחד : זכריה יד, ט.
 ספ"ג דפסחים : ג, א.
 אשרי הגבר אשר תייסדנו י"ה : תהילים צד, יב.
 ואוהבו שחרו מוסר : משלי יג, כד.

עמוד התרפ

ה' אחד : זכריה יד, ט.
 אחד הי' אברהם : יחזקאל לג, כד.
 עיניך ברכות בחשבן : שה"ש ז, ה.
 בצע אמרתו : איכה ב, יז.
 הוד והדר לבשת : תהילים קד, א.
 אלביש שמים קדרות : ישעיה ג, ג.
 כל הקורא ושונה : גסמן לעיל עמוד התקעו.
 אמרו לפני מלכיות : ר"ה טז, א.

עמוד התרפח

תען לשוני אמרתך : תהילים קיט, קעב.
 משה ידבר האלקים יעננו : שמות יט, יט.

עמוד התרפג

והריקותי לכס ברכה : מלאכי ג, י.

עמוד התרצ

נהרא מכיפיה : שבת סה, ב. גורים מ, א.
 יראת ה' היא אוצרו : ישע"ה לג, ו.

עמוד התרצא

בפ"ב דחגיגה : יב, ב.
 רגליה יורדות מות : משלי ה, ה.

עמוד התרפא

כי לא אדם הוא להנחם : שמו"א טו, כט.
 שאול באחת ועלתה לו : יומא כב, ב.
 לא איש אל ויכזב : במדבר כג, יט.
 אל תכזב בשפחתך : מלכים ב, ד, טז.

עמוד התרצב

לא מראש : ישע"ה מה, טז.

עמוד תתשה

ואנכי נסעת'ך שורק : ירמיה ב, כא.
 חביב אדם שנברא בצלם : אבות ג, יד.
 על שלשה דברים העולם עומד : אבות א, ב.
 ויניחוהו בגייע לעבדה זו רמיח מייע : נסמן
 לעיל עמוד תק.
 כי כל בשמים ובארץ : דברי הימים א כט, יא.

עמוד תתשו

שייא מעשה גדול מהתלמוד : קדושין מ, ב.
 צחוק עשה לי אלקים : בראשית כא, ו.
 עלה אלקים בתרועה : תהילים מז, ו.
 תכין לבם תקשיב אזניך : תהילים י, יז.
 ואין שמחה אלא בבשר : פסחים קט, א.
 הנה עבדי ירונו מטוב לב : ישעיה סה, יד.

עמוד תתשי

לאיש חסיד'ך : דברים לג, ה.
 כי יקח איש אחותו חסד הוא : ויקרא כ, יז.
 אשכול איש שהכל בו : סוטה מז, ב.
 כי זה כל האדם : קהלת יב, יג.
 כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה : ברכות,
 ה, ב, זח"ג מה, א.

ערוכה בכל ושמורה : שמואל'ב כג, ה.
 ותית כנגד כולם : פאה א, א.
 שתלמוד מביא לידי מעשה : קדושין מ, ב.
 אור צדיקים ישמח : משלי יג, ט.
 במדה שאדם מודד : מגילה יב, ב.
 עד זלא ידעי : שם ז, ב.
 ורב טוב לבית ישראל : ישעיה סג, ז.
 ונהר יחרב ויבש : איוב יח, יא.

עמוד תתשה

ויטע היא גן בעדן מקדם : בראשית ב, ח.
 לפני הוי' תטהרו : ויקרא טז, ל.
 פור הוא הגורל : אסתר ג, ז.
 רננו צדיקים בהוי' : תהילים לג, א.
 היש בה עץ : במדבר יג, כ.

עמוד תתשט

תדשא הארץ דשא : בראשית א, יא.
 ויקרא משע . . אתם ראי'תם : דברים ה, א.
 ויטע אשל בבאר שבע : בראשית כא, לג.
 רם על כל גנים הי' : תהילים קיג, ד.
 דקרו ליי' אלקא דאלקיא : מנחות קי, א.
 כדי שתמליכוני עליכם : ר"ה טז, א.

עמוד תתשי

באורך נראה אור : תהלים לו, י.
 אני הי' הוא שמי : ישעיה מב, ח.
 ביום ההוא יהי' הוי' אחד : זכרי' יח, ט.
 בחילופי אתון ועד : זח"ב קלה, א. וראה
 הערת כ"ק אד"ש בטה"מ תשי"ח עמ' רמב.

זרעא דיוסף שנמשלו לדגים : ברכות כ, א.
 ונתנו איש כופר נפשו : שמות לו, יב.
 ויכלכל יוסף את אחיו : בראשית מז, יב.
 חכמות בחוש : משלי א, כ.

עמוד תתריצד

כי חלק הי' עמו : דברים לב, ט.
 בני בכורי ישראל : שמות ד, כב.
 ברא כרעא דאבוהי : יונת אלם רפ"ב, ראה
 תוס' יבמות ג, א.
 ורעו זרים צאנכם : ישעיה סא, ה.
 ואת רוח הסומאה אעביר : זכרי' יג, ב.

עמוד תתריצו

כי זכר חסדו : תהלים צח, ג.
 באור פני מלך חיים : משלי טז, טו.
 אין רע יורד מלמעלה : ב"ר גא, ה.

עמוד תתריצו

והיי' אור הלבנה כאור החמה : ישעיה לו, כח.
 תמותת רשע רעה : תהלים לו, כב.
 כי יבעול בחור : ישעיה סב, ה.
 והרוה את הארץ והולידה והצמיחה : שם גה,
 י.

עמוד תתריצה

הי' איש מלחמה : שמות טו, ג.
 ימינך הי' תרעץ אויב : שם ו.
 הנותן בים דרך : ישעיה מג, טז.

עמוד תתריצט

ותקם בעוד לילה : משלי לא, טו.

עמוד תתש

הנפילים היו בארץ : בראשית ו, ד.
 סומך הי' לכל הנופלים : תהילים קמה, יד.
 ועוף יעופף זהו מיכאל : בראשית א, כ, זח"א
 מו, ב.
 כציפור נודדת : משלי כז, ח.

עמוד תתשא

צוהר תעשה : בראשית ו, טז.
 גוזל אביו ואמו : משלי כח, כד.
 וארשת'ך לי באמונה : הושע ב, כב.
 הנק' בגמרא הרהורי עבירה : יומא כט, רע"א.

עמוד תתשג

ביוצ' אפקיד רוחי : תהילים לא, ו.
 אל תדאי תולעת יעקב : ישעיה מא, יד.

עמוד תתשד

כי גר הייתי בארץ נכרי' : שמות יח, ג.
 גלו לאדום שכינה עמהם : ספרי מסעי לה, לד.

תתשפח

מראה מקומות

עמוד תתשיב

חסד איל כל היום : תהלים נב, ג.
 קנה חכי קנה בינה : משלי ד, ה.
 להנחיל אוהבי יש : שם ה, כא.
 רגלי ההיות כנגד כולם : חגיגה יג, א.

עמוד תתשיג

ראשית חכי : תהלים קיא, י.
 דכולא קמי' כ"ח : זח"א יא, ב.
 וחחכמה מאין תמצא : איוב כח, יב.
 וכמאמר הת"ז כתרפא עילאה .. אוכס הוא :
 תיקון ע.

כחשיכה כאורה : תהלים קלט, יב.
 ותמצב אחותו מרחוק : שמות ב, ד.
 אמור לחכמה אחותי את : משלי ז, ד.
 בדבר ה' שמים נעשו : תהלים לו, ו.
 בהבראס בה' בראס : מנחות כט, ב.

עמוד תתשטו

אנשי יריחו היו כורכי' את שמע : פסחים
 נו, א.

אידיל יומא אידלי קצירא : ב"ב טז, ב.
 עד אברהם לא ה" זקנה : ב"מ פז, א.

עמוד תתשטז

היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם : עירובין
 כב, א.

ושכר מצוה מצוה : אבות ד, ב.

עמוד תתשטז

ארז"ל בפ"י א' תמליכהו : ברכות יג, ב.
 לך הוי' הגדולה : דה"א כט, יא.
 חסידים הראשונים היו שוהים ג' שעות : ברכות
 ל, ב.

שהתורה קדמה אלפייט שנה : גסמן לעיל
 עמוד תתרכח.

ואה" אצלו שעשועים : משלי ה, ל.

עמוד תתשיח

צדיק כחמר יפרח : תהלים צב, יג.
 כמים הפנים לפנים : משלי כז, יט.
 ואתנה צאני צאן מרעיתי : יחזקאל לה, לא.
 אתם קרוים אדם : יבמות סא, א.
 ישמח ישראל בעושיו : תהלים קמט, ב.

עמוד תתשיט

מי לי בשמים : תהלים עג, כה.
 במזמור לדוד אורי : תהלים כז.
 התשובה בחילא יתיר : זח"א קכט, ב.
 אחרי ה' תלכו : דברים יג, ה.

עמוד תתשכ

לך ה' הצדקה : דניאל ט, ז.
 כי עונותיכם רבו : עזרא ט, ו.
 מיד כלב יחידתי : תהלים כב, כא.

עמוד תתשכא

אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו : עמוס
 ג, ו.

עמוד תתשכב

לב סהור ברא לי : תהלים נא, יב.
 ויענך וירעיבך כו' ולא ידעון אבותיך : דברים
 ה, ג.

עמוד תתשכג

ויסע אשל בבאר שבע : בראשית כא, לג.
 קארו ל"י אלקא דאלק"י : מנחות קי, א.
 ממזרח שמש עד מבואו : תהלים קיג, ג.

עמוד תתשכה

וה' הולך לפניהם יומם : שמות יג, כא.
 הנני שולח מלאך לפניך : שם כג, כ.

עמוד תתשכו

תחת האשל ברמה : שמואל"א כב, ו.
 כי האדם עץ השדה : דברים כ, יט.
 ושמרו דרך ה' : בראשית יח, יט.
 הרוצה ליחנק יתלה באילן גדול : פסחים קיב,
 א.

עמוד תתשכז

ואתה מחי' את כולם : גחמ" ט, ו.

עמוד תתשל

אני ה' לא שניתני : מלאכי ג, ו.

עמוד תתשלא

וכי תאווה הוא לעיניים : בראשית ג, ו.

עמוד תתשלב

שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.
 ויעבור ה' על פניו : שמות לה, ה.

עמוד תתשלג

בן ארבעים לבינה : ע"ז ה, ב.
 איזו חכמי הרואה את הנולד : תמיד לב, א.
 ולטוספות בין עיניכם : דברים יא, יח.
 ויפקח ה' את עיני הנער : מלכים ב, ו, יז.
 אין לך עשב מלמטה : ראה ב"ר י, ו. זח"א
 רנא, א. מו"ג ח"ב פ"י.

עמוד תתשלה

גדולה מילה שנכרתו עלי' י"ג בריתות :
 גדרים לא, ב.